ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ

ΤΡΙΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ

ΠΕΜΠΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1859.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΤΗΣ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Ε'. ΒΟΥΛΕΥΤ. ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Νοεμβρίου 1858, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Πλήρους γενομένης τῆς Γερουσίας ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης, προσλαβὼν προσωρινοὺς γραμματεῖς τοὺς νεωτέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν Δ. Χατζῆσκον καὶ Α. Χαραλάμπην, καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, παρόντων τριάκοντα δύω μελῶν, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν· ἀντικείμενον δὲ αὐτῆς ἀπηγγέλθη ἡ ἐκλογὴ τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων τοῦ Σώματος.

Καὶ πρῶτον ἐτέθη εἰς μυστικὴν ψηφοφορίαν ἡ ἐκλογὴ τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων, καθ' ἣν ἀνεδείχθησαν οἱ ΚΚ. Ἀντωνόπουλος διὰ ψήφων 27, καὶ Γ. Ψύλλας διὰ ψήφων 18, ἐπέλαχον δὲ οἱ ΚΚ. Ἰω. Χατζιπέτρος ψήφων δεκατεσσάρων, Γ. Κολοτρώνης μιᾶς, Κανελλόπουλος μιᾶς καὶ Δ. Χατζῆσκος μιᾶς, διαλεχθέντων τῶν ψηφοδελτίων καὶ ἀριθμηθέντων, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Κολοκοτρώνη, καὶ Π. Λιδωρίκη, ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας περὶ ἐκλογῆς τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν ἐκλεχθέντων	Αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν ψηφοδελτίων δι' ὧν ἐδόθησαν αἱ ψῆφοι	Τὸ ὅλον τῶν ψήφων.
Ι. Χατζιπέτρου	1 2 3 6 8 9 10 14 16 19 24 26 27 32	
Γ. Ἀντωνόπουλος	1 2 3 4 5 6 7 8 10 11 12 13 15 16 17 18 19 20 23 24 25 26 27 29 30 31 32	
Γ. Ψύλλας	4 5 7 9 11 12 14 15 17 18 21 22 23 25 28 29 30 31	
Ι. Κολοκοτρώνης	21	
Δ. Κανελλόπουλος	22	
Δ. Χατζίσκος	28	

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Νοεμβρίου 1858.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Χατζίσκος.
Α. Σ. Χαραλάμπης.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ ψηφολέκται
Ἰω. Κολοκοτρώνης.
Π. Δοιδωρίκης.

Σ 5 Φ

Σ 4 Φ

Κατόπιν ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐκλογὴν τῶν ΚΚ. Γραμματέων' γενομένης δὲ τῆς διαλογῆς καὶ ἀπαριθμήσεως τῶν ψηφοδελτίων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας ἀνεδείχθησαν Γραμματεῖς οἱ ΚΚ. Α. Γρηγοριάδης διὰ ψήφων 18 καὶ Ι. Οἰκονόμου 14. Ἐπιλαχόντων τῶν ΚΚ. Ι. Παξιμαδῆν ψήφων 12, Χαραλάμπους 13, Κανελλοπούλου μιᾶς, Γ. Κολοκοτρώνη μιᾶς καὶ Δ. Χατζίσκου μιᾶς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 24 Νοεμβρίου 1858, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν.

Κατόπιν τῇ αἰτήσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Ν. Ι. Μέξη, ἐχορηγήθη αὐτῷ τεσσαρακονθήμερος ἀπουσίας ἄδεια.

Λαβὼν ἐπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσ. Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ἐπρότεινεν ὅτι, μέχρις οὗ, οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ παρουσιάσωσιν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ σώματος τὰ διάφορα αὐτῶν νομοσχέδια, τὸ σῶμα ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς ἐργασίας, συζητοῦν ὅσα νομοσχέδια τῆς παρελθούσης συνόδου κατέστησαν ὥριμα· καὶ ὡς τοιοῦτον ἀνέφερε τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἀναβληθὲν, διότι δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζίσκος ἀντέλεξεν, ὅτι· Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον δὲν ἀνεβλήθη, διότι δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀπαιτούμενος πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ καιρὸς, ἀλλ' ὅτι οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἀνέβαλον αὐτὸ σιωπηλῶς καὶ τὸ σῶμα παρεδέχθη ἐπίσης σιωπηλῶς τὴν πρόθεσίν των· σήμερον ὅμως εἶναι τῆς ἰδέας ὅτι πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ τὸ ὑπουργεῖον ἂν θέλῃ νὰ συζητήσῃ αὐτὸ ἢ τὸ ἀποτύρῃ προκειμένου νὰ παρουσιάσῃ νομοσχέδιον ἐπ' αὐτοῦ γενικώτερον.

Ὑπολαβόντος δὲ καὶ πάλιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ῥήγα Παλαμίδου, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἠγνόουν μέχρι τῆς σήμερον τὴν ἐν γνώσει τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἀναβολὴν τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου καὶ παραδεχθέντος τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος ὅπως ἐρωτηθῇ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὑπουργεῖον· προσθέσαντος συγχρόνως νὰ δοθῇ καὶ ἀπάντησις εἰς μίαν τῶν ἑπομένων συνεδριάσεων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τ. Μαγγίνας προσέθηκεν, ὅτι τῷ ὄντι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον δὲν ἀνεκλήθη διὰ τῆς ἀναβολῆς του ἐντελῶς καὶ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ καιροῦ, ἀλλὰ διότι τὸ ὑπουργεῖον ἀπεφάσισε νὰ καταρτίσῃ νομοσχέδιον γενικώτερον.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ὁ Κ. πρόεδρος ἀπήγγειλεν ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐκλογὴν τοῦ ταμείου τοῦ σώματος· ἧς γενομένης διὰ ψυστικῆς

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας περὶ ἐκλογῆς τῶν ΚΚ. Γραμματέων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν ἐκλεχθέντων	Αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν ψηφοδελτίων δι' ὧν ἐδόθησαν αἱ ψῆφοι																										Τὸ ὅλον τῶν ψήφων
Ι. Οἰκονόμου	1	2	5	7	11	14	15	16	18	19	20	25	30	32													
Ἀθ. Γρηγοριάδης	1	4	9	10	11	12	13	17	21	22	23	21	25	26													
	27	28	30	31																							
Ἰάκ. Παξιμάδης	2	5	6	14	15	16	18	19	20	29	31	32															
Δ. Χαραλάμπης	3	4	9	10	12	17	21	22	23	24	26	27	28	25													
Δ. Κανελλόπουλος	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ι. Κολοκοτρώνης	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Δ. Χατζίσκος	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Νοεμβρίου 1858.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Χατζίσκος

Α. Σ. Χαραλάμπης

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Ψηφολέκται

Ἰω. Κολοκοτρώνης

ψηφοφορίας ἀνεδείχθη κατὰ τὴν διαλογὴν καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν ψηφοδελτίων ταμίας ὁ Κ. Γ. Δαρειώτης διὰ ψήφων 18 ἐπιλαχόντος τοῦ Κ. Ν. Πρασσακάκη ψήφων 10, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Πρασσακάκη καὶ Γ. Κολοκοτρώνη, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ταμία τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Γ'. σύνοδον τῆς Ε'. περιόδου.

Γ. Δαρειώτης	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 20, 21, 22, 24, 25, 27 28. τὸ ὅλον 18.
Ν. Πρασσακάκης	4, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 23, 26. τὸ ὅλον 10.

Οἱ ψηφολέκται
Ἰω. Κολοκοτρώνης,
Ν. Πρασσακάκης.

Κατόπιν ὁ Κ. πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 1 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 27 μελῶν ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ νομοσχέδιον περὶ ὁρκωμοσίας τῶν ληξιάρχων ἀναγνωσθὲν μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Λαβὼν τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον.

Διὰ τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἄρθρου ὁρίζεται ὅπως οἱ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων Νόμου τοῦ 1856 διοριζόμενοι ληξίαρχοι, ἀγραμμάτων ὄντων τῶν εἰδικῶν Παρέδρων, καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν, χάριν εὐκολίας, ὁρκίζωνται ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδικείου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου διατελοῦσι.

Διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἐκρίθη ἀναγκαῖον, πρὸς σκοπιμωτέραν ἐφαρμογὴν τοῦ σπουδαίου τούτου Νόμου, ν' ἀπονεμηθῇ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐνσήμου χάρτου τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 50 τοῦ εἰρημένου Νόμου ἀντιγράφων πρὸς ὄρελος τοῦ ἐκδιδόντος αὐτὰ ληξιάρχου.

Διὰ δὲ τοῦ τρίτου ἄρθρου, χάριν πάλιν εὐκολίας τῶν ληξιάρχων, ἐπιτρέπεται τοῖς Συμβολαιογράφοις νὰ δίδωσιν αὐτοῖς, ὁσάκις ζητήσωσιν, ἐκ τοῦ παρ' αὐτῶν καταναλισκομένου ἐνσήμου χάρτου πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ εἰρημένου σκοποῦ.

Συνιστῶ δὲ εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ ἐπιψήφισιν, καθὸ κατεπείγοντος, διότι ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων ὡρίσθη ἡ πρώτη τοῦ προσεχοῦς Ἰανουαρίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς
Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΚΑΙΣ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς παραγγέλλομεν τοῖς Ἡμετέροις ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῖς νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηρίξωσιν αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Νοεμβρίου 1858.

ΟΘΩΝ

Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 30 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1856 νόμου διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος διοριζόμενοι ληξίαρχοι ὁρκίζονται τὸν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ὅρκον ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τοῦ εἰρηνοδικείου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου διατελοῦσιν.

Ἡ περὶ ὁρκοδοσίας ἔκθεσις γράφεται ἐπὶ ἀσήμου χάρτου.

Ἄρθρον 2. Τὰ ὑπὸ παντὸς ληξιάρχου ἐκδιδόμενα ἀντίγραφα ληξιαρχικῶν πράξεων κατὰ τὸ ἄρθρον 50 τοῦ εἰρημένου νόμου γράφονται ἐπὶ χαρτοσήμου τάξεως τρίτης κλάσεως ἐρυθρᾶς σφραγίδος.

Τὸ ἥμισυ δὲ τοῦ τέλους τούτου ἀνήκει εἰς τὸν ἐκδόντα αὐτὰ ληξίαρχον.

Ἄρθρον 3. Οἱ ἁρμόδιοι συμβολαιογράφοι ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν εἰς τὸν αἰτοῦντα ληξίαρχον τὸν ἀναγκαῖοῦντα ἔνσημον χάρτην ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 4. Πᾶσα προϋπάρχουσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀκυροῦται.

Ἡ ἐκτέλεσις καὶ δημοσίευσις τοῦ νόμου τούτου ἀνατίθεται εἰς τοὺς Ἡμετέρους ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργούς.

Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὑπό τινων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἵνα ἀποφανθῇ ἐὰν θέλῃ τὴν συζήτησιν τοῦ ἀναβληθέντος κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἀπήντησεν, ὅτι καταινόμενος νὰ συνδυάσῃ ἀναφανείσας τινας ἐλλείψεις τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου ἐμμένει εἰς τὴν ἀναβολὴν ἐλπίζων, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει καθυποβάλει τοιοῦτον ἐντελέστερον καὶ γενικώτερον.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ προεδρείου τῆς Βουλῆς, δι' οὗ ἀναγγέλλει ὅτι αἱ ἀρχιερεῖαι αὐτῆς ἀνέδειξαν κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον πρόεδρον μὲν τὸν Κ. Α. Λύγερινόν, ἀντιπροέδρους δὲ τοὺς ΚΚ. Ε. Καλογερᾶν καὶ Γ. Διαμάντην, καὶ γραμματεῖς τοὺς ΚΚ. Γ. Καλῆν, Α. Παπαδημητριάδην καὶ Π. Ψάθην.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος, δι' ἧς ἀποραίνεται ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Ταμίου τῆς Γερουσίας Κ. Γ. Δαρειώτου τῆς κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον τῆς πέμπτης βουλευτικῆς περιόδου διαχειρίσεως αὐτοῦ, ἐχούσης μετὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ταμίου ὡς ἀκολούθως.

Πρὸς τοὺς συνιστῶντας τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας τῆς Α'. Συνόδου τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου ΚΚ. Μ. Α. Καΐρην, Γ. Καρακατζάνην, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλον, Ν. Πρασσακάκην καὶ Ἰωάν. Χ. Πέτρου.

Ὑποβάλλω διὰ τῆς παρούσης εἰς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν τὸν ἐτήσιον ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς ἐνεστώσης Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διηρημένων κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ παρ' αὐτῆς ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ καὶ συνεωδευμένον μὲ τοὺς εἰδικοὺς πίνακας ἑνὸς ἑκάστου κεφαλαίου καὶ ἄρθρου καὶ μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

Ἐκ τοῦ γενικοῦ πίνακος θέλει παρατηρήσει ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας προϋπολογισθέντα ἔξοδα ἀναβαίνουσιν εἰς δραχ. 157,710.

Ἀπέναντι τούτων ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου δυνάμει χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐκδοθέντων παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων τοῦ προεδρείου δραχ. 144,068:

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τοὺς εἰδικοὺς πίνακας δραχ. 143,814:27

Ἐπεστράφησαν εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμενον εἰς τὸν γενικὸν πίνακα γραμμάτιον αὐτοῦ δραχ. 253:73

Τὸ ὅλον δραχ. 144,068

Ἡ λογιστικὴ ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς πίνακας τῶν ἐξόδων καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισυναπτόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα παρακαλεῖται νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ἀπριλίου 1858.

Ὁ Ταμίας τῆς Γερουσίας
Γ. ΔΑΡΕΙΩΤΗΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ λογιστικὴ ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐπεξεργάσθη

μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὸν παρὰ τοῦ Ταμίου Κ. Γ. Δαρειώτου καθυποβληθέντα ἀπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς ἐνεστώσης Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀποζημιώσεων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ δὲν ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν παρατήρησιν, καθόσον ὑπάρχουσιν αἱ μηνιαῖαι καταστάσεις, καθ' ἃς ἐλαμβάνοντο καὶ ἐδίδοντο παρὰ τοῦ Ταμίου πρὸς τοὺς δικαιούχους τὰ ἐν αὐταῖς σημειούμενα ποσά. Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐτήσια ἔξοδα τοῦ Γραφείου τῆς Γερουσίας παρατηρεῖ, ὅτι ταῦτα προϋπελογίσθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος διὰ τὴν ῥηθεῖσαν Σύνοδον εἰς δραχ. 4,310.

Ἀπέναντι τούτων ἔλαβε μὲν ὁ Ταμίας δυνάμει ἐνταλμάτων τοῦ προεδρείου . . . . . δραχ. 3,910:

Ἐπλήρωσε δὲ κατὰ τὰς παρουσιαζομένας παρ' αὐτοῦ ἀποδείξεις δραχ. 3,656:27

Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 4,771 γραμμάτιον αὐτοῦ δραχ. 253:73

Τὸ ὅλον δραχ. 3,910

Θεωροῦσα ἑπομένως ἡ λογιστικὴ ἐπιτροπὴ ὅτι τὰ πραγματοποιηθέντα ἔξοδα εἰσὶ κατώτερα τῶν προϋπολογισθέντων κατὰ δραχ. 653:73, καὶ ὅτι αἱ γενόμεναι πληρωμαὶ συνοδεύονται μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, εὑρίσκει τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν ὀρθῶς ἔχοντα καὶ καθυποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Νοεμβρίου 1858.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Μ. Λ. Κατρῆς. Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Ν. Πρασσακάκης. Γ. Κραλλατζάνης.

'Απολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ

Κατὰ τὸν ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ Σώματος προϋπολογισμόν.		Ποσὰ προϋπολογισθέντα	Ἔξοδα	Ποσὰ λη Δι' ἀποζημίωσιν τῶν ΚΚ Γερουσιας
Κεφ. Α'. 'Αποζημιώσεις Γερουσιαςῶν δι' ἓξ μῆνας		141000	ληφθεντα τὴν 10ην Δεκ. 1856	14568
Κεφ. Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ δι' ἓν ἔτος		12100	» 'Ιανουάριον 1857	22000
» Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει.			» Φεβρουάριον »	21080
1. Γραφικὴ ὕλη καὶ χάρτης πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν νομοσχεδίων, ἐκθέσεων κτλ.	Δρ. 300		» Μάρτιον »	21080
	»		» » »	2000
2. Θέρμανσις.	» 1'0		» 'Απρίλιον »	21180
3. Φωτισμὸς	» 60		» Μάϊον »	21180
4. Συνδρομὴ ἐφημερίδων .	» 1,000		» Ἰούνιον »	4236
5. Δεκτικὰ πρακτικῶν Β. ἐφημερίδων, βιβλίων κτλ.	» 800		» 'Ιούλιον »	"
6. 'Αγορὰ συγγραμμάτων.	» 500		» Αὔγουστον »	"
7. 'Απρόβλεπτα ἔξοδα. .	» 1,500	4310	» Σεπτέμβριον »	"
			» 'Οκτώβριον »	"
	Δραχ.	157710	» »	128524

'Εν 'Αθήναις τὴν 25 'Απριλίου 1858.

'Ο Ταμίας τῆς Γερουσίας

Γ. ΔΑΡΕΙΩΤΗΣ.

τὴν πρώτην Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου.

φθέντ. παρὰ τοῦ Κ. Ταμ. Διὰ μισθὸν τοῦ προσωπικοῦ	Δι' ἐξοδα γραφείου ἐνγένει	'Ολικὰ ποσὰ	Ἔξοδα		Ποσὰ πληρωθέντα	
			Κεφ. Α'. 'Αποζημιώσεις Γερουσιαςῶν ὡς ὁ πίναξ 2	Δρ.	128524	·
1000	»	15568				
1000	»	23050	Κεφ. Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ ὡς ὁ πίναξ 3	Δρ.	11634	·
1181	»	22864				
			Κεφ. Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει.			
1200	2130	23310	1 Γραφικὴ ὕλη καὶ χάρτης πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν νομοσχεδίων, ἐκθέσεων κ λ . . . . Δρ.	160·83		
»	»	2000				
1200	»	22380	2 Θέρμανσις.			
1000	1480	23860	3. Φωτισμὸς . . . . . »	49:55		
1200	»	5136	4 συνδρομὴ ἐφημερίδων »	965:12		
			5. Δεκτικὰ πρακτικῶν, Β ἐφημερίδων κτλ . »	600		
900	»	900				
900	»	900	6 'Αγορὰ συγγραμμάτων »	286		
900	»	900	7. 'Απρόβλεπτα ἔξοδα . »	1,594:75		
900	»	900		3,656,:27		
			'Επιστραφέντα εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ συνημμένον γραμμάτιον . . . . . »	253:73	3910	·
11634	3910	144068		Δραχ.	144068	·

Κατόπιν τούτων ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν· ἐπειδὴ χρέος τῶν βουλευτικῶν σωμάτων εἶναι νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν ὅ,τι ἐκ μέρους αὐτῶν ἐξήρτηται, πρὸς ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν ἀντικειμένων τινῶν δυναμένων νὰ ἔχωσι δεινὰς συνεπείας ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πατρίδος συμφερόντων, ἔρχεται σήμερον νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἀρμόδιον ὑπουργὸν ποῦ τέλος πάντων εὑρίσκονται τὰ περὶ τραπέζης διαθρυλλούμενα καὶ ἂν δύναται καὶ εἰς τί δύναται τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας νὰ συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ταχεῖαν τοῦ ζητήματος τούτου λύσιν, καθόσον πολλὰ δυσάρεστα προμηνύονται ἐκ τῆς περαιτέρω βραδύτητος. Ἐπαινετὴ, εἶπεν, ὑπῆρξεν ἡ ἀρχηθεν σύστασις τῆς ἐθνικῆς τραπέζης καὶ ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ὠφέλειαν, ἥτις προέκυψεν ἐντεῦθεν εἰς τὰς τάξεις ἐκείνας τῶν πολιτῶν τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δανείζωνται· ἐπίσης δὲν ἀγνοοῦμεν καὶ τὰς προσπαθείας τὰς ὁποίας κατέβαλεν ἡ Κυβέρνησις περὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν τόκων καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων αὐτῆς, ὅτε ἀπὸ τοῦ **1850** ἤρχισε νὰ μεριμνᾷ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἡ τράπεζα ἀνέλαβε νὰ σκεθῇ, ἔκτοτε ἐσυστήθη ἐπιτροπή τις, ἀλλ' εἰσέτι τίποτε δὲν ἔφερεν εἰς πέρας. Καὶ ποσῶς δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εἰς τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπόθεσιν τὴν τόσον ἐνδιαφέρουσαν τὰ κοινωνικὰ συφέροντα, ἡ Κυβέρνησις σπεύδει νὰ φθάσῃ εἰς ἃς ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι μεγάλα ἐμπόδια ἀνθίστανται εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς. Τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἐρωτῶμεν σήμερον νὰ μάθωμεν, διὰ νὰ ἴδωμεν εἰς τί δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ συνεισφέρωμεν εἰς τὴν ἄρσιν αὐτῶν. Μεγάλη χρηματικὴ ἔλλειψις ὑπάρχει, κύριοι, εἰς τὴν ἀγορὰν, ὁ ἔμπορος, ὁ κτηματίας, ὁ γεωργὸς ἠσθάνθη τελευταῖον παραπολὺ τὴν ἔλλειψιν ταύτην καὶ ποσῶς δὲν δυνάμεθα νὰ μένωμεν ἀδιάφοροι εἰς τὴν βραδύνουσαν θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου, τὸ ὁποῖον τόσα θέλει συνεπιφέρει δυστυχήματα, ἂν δὲν προληφθῇ τὸ συντομώτερον ἐντὸς τοῦ μηνὸς, διότι μετὰ τὸν Δεκέμβριον ἴσως δὲν θὰ ἦναι καιρός.

Ἐν τούτοις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τ. Μαγγίνας, εἶπεν· Ἐπειδὴ εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπιτροπῆς καὶ γνωρίζω ἐπακριβῶς τὰ καθέκαστα ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς δώσω πληροφορίας τινας, χωρὶς αὗται νὰ ἐμποδίζωσι τοῦ νὰ ἐρωτηθῇ ὁ ὑπουργὸς, τὸ ὁποῖον μάλιστα ὑποστηρίζω. Κατὰ πρῶτον ἐστάλη νομοσχέδιον ἐκ μέρους τῆς τραπέζης πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφερε τροπολογίας ἡ ἐπιτροπὴ, ἡ δὲ τράπεζα ἔκαμεν ἀντιτροπολογίας καὶ ἡ ἐπιτροπὴ πάλιν ἄλλας. Αἱ τελευταῖαι δὲ τῆς τραπέζης παρατηρήσεις εἶναι εὐάρεστοι καὶ ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐνδιαφερόμενον κοινὸν θὰ ἴδουν τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα ἐκ τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον θέλει εἰσάξει ὁ ὑπουργός.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χατσίπολος ἀντέλεξεν· ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους, εἶναι καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἑπομένως καὶ συμφέρον τῆς τραπέζης καὶ τὸ συμφέρον αὐτῆς πάλιν ἀναμφιλέκτως εἶναι συμφέρον αὐτῶν· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι τὰ συμφέροντα ταῦτα ἀντιπαρέρχονται. Καὶ καλῶς εἶπεν ὁ παλαιὸς Γερουσιαστὴς, ὅτι πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐπὶ τούτου ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅπως ἴδωμεν ποῦ ἡ σπουδαία αὐτὴ ὑπόθεσις περιέστησεν, καθόσον ὁ δεύτερος λαβὼν τὸν λόγον μᾶς ἐξέθηκεν ὡς μέλος μιᾶς ἐπιτροπῆς τοῦ ὑπουργείου, ὅτι ἐλπίζει εὐάρεστα ἀποτελέσματα κατὰ τὰς τελευταίας πρότάσεις τῆς τραπέζης. Μ' ὅλας ὅμως τὰς διαβεβαιώσεις ταύτας ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω τι καὶ ἐκ στόματος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, διότι φοβοῦμαι μὴ παρέλθῃ ὁ Δεκέμβριος καὶ κατὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα τελευταῖον ἐλήφθησαν γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἡ δοθεῖσα ἐκ μέρους τῆς τραπέζης διὰ τὰς συναλλαγὰς αὐτῆς προθεσμία λήγει, καὶ ἐννοεῖτε καλλιστα ὁποῖαι δειναὶ περιστάσεις πρόκειται νὰ προληφθοῦν ἐφ' ὧν οὐδὲ καιρὸν δὲν θὰ ἔχωμεν ὅπως σκεφθῶμεν, ὅπως δὲν εἶχε καιρὸν πρὸ ὀλίγου καὶ ἡ Κυβέρνησις, ὅτε τὸ σύμπαν ἐταράχθη, διὰ μέτρα τινὰ τὰ ὁποῖα ἀνεκάλεσε μὲ προθεσμίαν ὀλιγόμηνον, ἥτις λήγει ἐπαναλαμβάνω τὴν **31** Δεκεμβρίου. Συμφωνῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ μὲ τὸν προλαλήσαντα ὅτι νὰ σπεύσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ μᾶς δώσῃ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας.

Προσέθηκε καὶ πάλιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ πέρυσιν ἐρωτεθέντος τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἠκούσαμεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἐλάμβανε πέρας ἡ ἐνδιαφέρουσα αὕτη ὑπόθεσις καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἀκούσωμεν τὰ ὁποῖα μᾶς ἀναγγέλουν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, ἐπισημώτερον ἀπὸ στόματος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Ἐπὶ τούτοις τοῦ σώματος ἀποφανθέντος ἵνα προσκληθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν ἀμέσως ἐρχομένην Δευτέραν, καὶ δώσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ ζητήματος τῆς τραπέζης, ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Τετράδῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων **24** μελῶν ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὁρκωμοσίας τῶν ληξιάρχων ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος καὶ ἀναγνωσθείσης ταύτης, ἡ συζήτησις αὐτοῦ ἀπεφασίσθη διὰ τὴν αὔριον, ἔχει δὲ ἡ ῥηθεῖσα ἔκθεσις ὡς ἑρεξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ ὁρκοδοσίας τῶν ληξιάρχων κτλ. ἐπεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας ἐπιτροπή σας παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἀναπληροῦται ἓν κενὸν τοῦ ἰσχύοντος νόμου ἐπιτρεπομένης τῆς ὁρκοδοσίας τῶν ληξιάρχων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου διατελοῦσι, καὶ χορηγοῦνται εἰς τοὺς ληξιάρχους μικρά τινα μέσα, δι' ὧν εὐκολύνεται ἡ ἐκπλήρωσις τῶν καθηκόντων των ἐπὶ τὸ προθυμότερον· θεωροῦσα ἑπομένως ὅτι οἱ ὑπαγορεύσαντες τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου λόγοι εἰσὶν ἀρκούντως δικαιολογημένοι, δὲν ἐδίστασε νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα ὅπως ἔχουσι, συνιστῶσα τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **2** Δεκεμβρίου **1858**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Καρακατζάνης, Δ. Χατζῖσκος,
Ν. Μαρομμάτης Ἰω. Οἰκονόμου.
Μ. Δ. Καΐρης.

Κατόπιν ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοράκης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Δεκεμβρίου 1858, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **23** μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ὁρκωμοσίας τῶν ληξιάρχων νομοσχεδίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζῖσκος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπεν·

Ὡς μέλος, κύριοι, τῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος, ἠξεύρω ὅτι πολλοὶ λόγοι ἐρρέθησαν οἵτινες ὅμως δὲν ἐσημειώθησαν εἰς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν αὐτῆς· καὶ πρῶτος λόγος ὑπῆρξε· τυπικόν τι λάθος, ὡς ἐθεώρησεν αὐτὸ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὸ ὁποῖον παρατηρῶ σήμερον, ὅτι ὡς τοιοῦτον διωρθώθη· κατόπιν ἐπεθύμουν ὥστε ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἐξηγηθῇ σαφῶς, ἂν ὁ πρὸ δύο ἐτῶν ψηφισθεὶς νόμος, περισπούδαστος κληθεὶς τότε, ἐδόθη εἰς ἐντελῆ ἐνέργειαν, καὶ ἂν μόνον τὰ διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου θεραπευόμενα προκόμματα ἀνεφάνησαν, ἢ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα· καθότον ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος γενικὸς νόμος πασῶς δὲν ἐδόθη εἰς ἐνέργειαν καὶ ὅτι τὰ προσκόμματα ἀναφαίνονται πάμπολλα. Κατόπιν δὲ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ θέλω ἐκθέσει καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἠξεύρω.

Εἰς ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ πρώτου λόγου, τοὐτέστι τοῦ τυπικοῦ λάθους, δὲν ἔχει τί νὰ ἀντιτάξῃ, καθόσον δὲν ὑρίσταται πλέον, ὡς καὶ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς ὡμολόγησεν· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ζητηθείσης ἐξηγήσεως ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν τὴν φύσιν τοῦ γενικοῦ νόμου καὶ ἔδωκε τοὺς ἀποχρῶντας λόγους, δι' οὓς δὲν ἐρημιώσθη μέχρι τοῦδε ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμος, ἂν καὶ ἐδημοσιεύθη ἀπὸ τῆς **31** Ὀκτωβρίου **1856** ἔτους, δηλαδὴ πρὸ δύο περίπου ἐτῶν· ἀνέφερε δὲ καὶ ἓν Β. διάταγμα τῆς αὐτῆς χρονολογίας, τοῦ ὁποίου παράγραφός τις τελευταῖος προβλέπων τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν ληξιάρχων μὲ ἐπίτηδες βιβλία ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἔδιδεν ἀμέσως τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσίν του, ἂν καὶ ἔκτοτε ἐθεωρεῖτο ὡς νόμος τοῦ κράτους· δὲν ἐπετράπη δὲ ἡ ἐφαρμογή του, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ διατάγματος, διότι ἔκτοτε ἡ Κυβέρνησις κατεγίνετο πῶς νὰ ἀνεύρῃ

καὶ τὰ καταλλήλα πρόσωπα εἰς ἃ νὰ ἀναθέσῃ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐργασίας ταύτης τῶν ληξιάρχων ἀμισθί, καθόσον ὁ νόμος λέγει, ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη θέλει εἶσθαι ἐπίτιμος μόνον. Ἡ κατάρτισις λοιπὸν τῶν βιβλίων ἐξ ἑνὸς, ἡ ἐκλογὴ τῶν προσώπων ἐξ ἄλλου, ἦσαν τὰ μόνα προσκόμματα, τὰ ὁποῖα ἐβράδυνον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ ὅτι ἤδη ὅτε ταῦτα ἤρθησαν ἐκ τοῦ μέσου, ὁ νόμος αὐτὸς ἐδημοσιεύθη καὶ ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1859 τίθεται εἰς πλήρη ἐνέργειαν.

Ἐπὶ τέλους ἀνέπτυξε δι' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων τοὺς λόγους οἵτινες ἐπροκάλεσαν τὰ τέσσαρα ἄρθρα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον προλαμβάνει μόναν ἐνδεχομένας τινὰς δυσχερείας, πρυσθέσας, ὅτι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν βεβαίως, τότε θέλουσιν ἀναφανῆ τὰ ἐμπόδια τῆς ἐντελοῦς ἀναργείας, τὰ ὁποῖα ἐλπίζει ὅτι διὰ τῆς ἐκ συμφώνου γνώμης τῶν προσκληθέντων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ διαφόρων ὑπαλλήλων. θέλουσι καταδειχθῆ ταχέως ὅπως ἐπέλθῃ καὶ ἡ ταχεῖα αὐτῶν θεραπεία.

Κατόπιν λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος εἶπεν·

Καὶ μετὰ τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἐξηγήσεις ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔχω εἰσέτι τινὰς ἀμφιβολίας τὰς ὁποίας ἐπεθύμουν νὰ ἐκφράσω· καὶ πρῶτον ἀμφιβάλλω ἂν νόμος πρὸ δύο ἐτῶν δημοσιευθεὶς ὡς νόμος τοῦ Κράτους ἔπρεπε νὰ μένῃ ἀνεφάρμοστος καὶ ἂν Β. διάταγμα δύναται συνταγματικῶς ν' ἀναστείλῃ ἢ νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐφαρμογῆς. Δεύτερον ἠκούσαμεν, ὅτι ἡ τοῦ ληξιάρχου θέσις εἶναι τιμητικὴ καὶ οὐδεμία κατὰ νόμον δίδεται ἀμοιβὴ καὶ ὅμως ὁ αὐτὸς Κ. ὑπουργὸς λέγει σήμερον, ὅτι πρὸς εὐκολίαν τῆς ὑπηρεσίας παραχωρεῖ πρὸς τὸν ἐπίτιμον ἐκεῖνον ὑπάλληλον τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἐξοδευθησομένου χαρτοσήμου, ὅπερ ἀντίκειται κατ' ἐμὲ εἰς τὴν τιμητικὴν βάσιν ἣν πρεσβεύει ὁ γενικὸς νόμος καὶ τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξε πρὸ ὀλίγου ὁ ὑπουργὸς, ἂν καὶ ἤμαι σύμφωνος καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν νομοσχέδιον, διότι ὁ ἐπιφορτισμένος ὑπάλληλος θὰ εὑρίσκεται εἰς συνεχεῖς ἐργασίας καὶ οἱ κόποι του πρέπει νὰ ἀμοιβῶνται, καθ' ὅσον ὁ νόμος οὗτος ἔχει πολλὴν σχέσιν μὲ τὸν τῆς μεταγραφῆς καὶ ὡς εἰς ἐκεῖνον θὰ ἔχῃ ἀέναον καὶ ἐπείγουσαν πολλάκις ἐργασίαν. Ὀνομάσθη δὲ ὁ νόμος οὗτος πεμπτοβδόματος καὶ εἶναι τῷ ὄντι, ἀλλ' ἡ ἀξία αὐτοῦ ἐκ μόνης τῆς ἐφαρμογῆς δύναται νὰ καταφανῇ. Δι' ὅλα ταῦτα λοιπὸν, εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ, καὶ

τὸ κυριώτερον πάντων ὅτι ζητοῦνται ὑπάλληλοι κάτοχοι γραμμάτων, οἵτινες ἄνευ ἀμοιβῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπηρετήσωσιν· εὔχομαι μολαταῦτα νὰ πραγματοποιηθῶσιν αἱ ἐκφρασθεῖσαι εὐχαὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, αἵτινες βεβαίως εἶναι καὶ εὐχαὶ ὁλοκλήρου τοῦ σώματος.

Μηδενὸς μετὰ ταῦτα λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 25 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἀδὰμ Δούκα καὶ Γ. Κολοκοτρώνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόλλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὁρκωμοσίας τῶν Ληξιάρχων.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δοῦκας	Ν
Γεώρ. Κουντουριώτης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας		Μ. Λ. Καΐρης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἰωάννης Σταΐκος	Ν
Σπ. Τρικούπης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Κωνς. Προβιλέγιος	
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	
Δημήτριος Βούλγαρης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης			

Ἀναγνωσθέτα κατόπιν καὶ τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονείας.

Καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ τεθὲν εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 25 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὁρκωμοσίας τῶν Ἀρχιάρχων.

Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Γεώρ. Κουντουριώτης.		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος.		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Τάτσης Μαγγίνας		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἰωάννης Στάϊκος	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Βασίλ. Χηρσταλόπουλος		Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Θεοτάκης		Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Κωνστ. Προβελέγιος	
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	
Δημήτριος Βούλγαρης		Ῥῆγας Παλαμίδης	
Γιάκας Καρακατζάννης	Ν	Δημ. Κουντουριώτης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης			

Ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν προσελθὼν ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ φόρου τῶν ζώων καὶ μελισσίων τοῦ ἔτους 1859 ἀναγνοὺς αὐτὸ μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως· καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐπὶ τῶν Ζώων καὶ τῶν Μελισσίων φόρων

διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1859 Νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ἤδη ἄνευ τροποποιήσεώς τινος ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ δὲ τὸ Σῶμα τοῦτο, ὅπως σπεύσῃ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ πρὸς δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων καὶ τῶν μελισσίων φόρος διὰ τὸ ἔτος 1859 προσδιορίζεται.

1) Ἐπὶ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων κατὰ κεφαλὴν λεπτὰ 25.
2) Ἐπὶ τῶν ὄνων λεπτὰ 50.
3) Ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων καὶ χοίρων δραχ. 1.
4) Ἐπὶ τῶν μελισσίων λεπτὰ 25 κατὰ κυψέλην (κοφρίνιον).

Ἄρθρον 2. Δὲν ὑπόκεινται εἰς φόρον,

1) Τὰ θηλάζοντα τῶν αἰγῶν, προβάτων καὶ χοίρων.

2) Οἱ πῶλοι τῶν ὄνων, ἵππων καὶ καμήλων, οἱ μόσχοι τῶν βοῶν καὶ βουβαλίων μέχρι τῆς ἡλικίας δύω ἐτῶν συμπεπληρωμένων, εἴτε θηλάζουσιν εἴτε ὄχι.

3) Οἱ ἀροτριῶντες βόες, ἀγελάδες καὶ βουβάλια.

4) Εἷς οἰκόσιτος χοῖρος δι' ἑκάστην οἰκογένειαν, ὅπου καὶ ἂν διαιτᾶται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 8 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως τὰς δοθησομένας πληροφορίας ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Τραπέζης, κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, καὶ μεταταῦτα τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ σώματος συζήτησιν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν·

Κύριε πρόεδρε! Δύο τινὰ πρέπει νὰ συμβαδίζωσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς ἔθνους, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ εὐημερία, διότι ἡ μόνη πρώτη ἄνευ τῆς δευτέρας θέλει εἶσθαι πικρὰ κατάστασις πραγμάτων. Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης δὲν ἔχω τί νὰ εἰπω ἐνταῦθα διότι αὕτη κτᾶται βραχέως καὶ προσεκτήθη· ἡ εὐημερία ὅμως ἔχει νὰ διατρέξῃ στάδιον εὐρὺ, διότι ἀπαιτεῖ καὶ τάξιν κοινωνικὴν, συνδρομὴν ὁλόκληρον τὴν ὁμάδα τῶν πολιτῶν καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου Κυβέρνησιν συνετὴν. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸ τῆς Βασιλείας ἴσως δὲν ἦσαν ἐφικτὰ, μετὰ τὴν εὐτυχῆ ὅμως ἀνάβασιν τοῦ Βασιλέως εἰς τὸν θρόνον κατεβλήθη προσπάθεια, συνέπεια τῆς ὁποίας εἶναι καὶ ἡ σύστασις τῆς ὑπαρχούσης ἤδη ἐθνικῆς Τραπέζης ἐκ τῶν ἐνόντων, σᾶς ἐνθυμίζω δὲ τὸν νόμον τοῦ 1836, περὶ κτηματολογίου ἐφικτοῦ εἰς τὴν τότε κατάστασίν μας καὶ ἄλλων τινῶν μέτρων, ἅτινα ἐνομίσθησαν ὡς ἡ προπαρασκευὴ αὐτῆς, ὡς εἶπεῖν· κατὰ δὲ τὸ 1841 μετὰ τοιοῦτο στάδιον δοκιμασίας, χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἐξετάσω ἤδη τὸ ἀτυχὲς ἢ ἐπιτυχὲς αὐτῆς ἐπῆλθε καὶ ὁ περὶ συστάσεως τῆς Τραπέζης νόμος. Δὲν ἀγνοεῖτε δὲ ὅτι εἰς τὸ τότε ἐγκριθὲν καταστατικὸν αὐτῆς ὡρίσθη καὶ ὁ ἀνώτερος ἑβδομὸς τοῦ τόκου ἐπὶ 10 τοῖς 0|0 ἀνατιθεμένης εἰς αὐτὴν τῆς

μερίμνης τοῦ νὰ ἐλαττώσῃ αὐτὸν ὁπόταν ἤθελε παρουσιασθῇ κατάλληλος ἡ στιγμή· τὰ κεφάλαια ὅμως αὐτῆς ἔπρεπε νὰ μένωσιν ὁριστικὰ καὶ ἀμετάβλητα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ μὲν Κυβέρνησις πρὸ τοῦ 1850 θεωροῦσα τὴν ἐθνικὴν πρόοδον κτηματικῶς καὶ ἐμπορικῶς, καὶ τὴν ἀνάγκην πλειοτέρων κεφαλαίων οὐχ ἧττον δὲ καὶ τόκου ἀνωτέρου ἤρχισε νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ τούτων· κατὰ δὲ τὸ 1852 ἐγένετο πρότασις καὶ ἐκ μέρους τῆς Τραπέζης περὶ αὐτῶν, ἐπῆλθον τινες διαπραγματεύσεις, ἀλλ' ἕκτοτε μετρῶνται ἓξ ὁλόκληρα ἔτη, καθ' ἃ καὶ ἐπιτροπαὶ διωρίσθησαν καὶ προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις ἐξ ἑνὸς ἐξ ἄλλου μέρους καὶ ὑποσχέσεις ἐδόθησαν, καὶ ὅμως οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐγένετο. Σήμερον δὲ λέγεται, ὅτι ἡ Τράπεζα προῆλθεν ἀφ' ἑαυτῆς εἰς ἓν μέτρον αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων της ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος πρὸ ὀλίγου ἐμπορίου, καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ Κυβέρνησις παρεδέχθη τὴν αὔξησιν ταύτην σιωπηλῶς, κατόπιν ὅμως ὅτι ἠρνήθη τὴν συγκατάθεσίν της, καὶ ὅτι ἡ Τράπεζα προῆλθεν εἰς ἓν εἶδος στάσεως ἐπὶ τῶν συναλλαγῶν της ἐξ ἧς ἐκλονίσθησαν ὁλόκληρα τὰ ἀλληλένδετα συμφέροντα τῆς κοινωνίας καὶ σήμερον ἡ κατάστασις τῆς δημοσίας πίστεως κινδυνεύει νὰ ἦναι χειροτέρα τῆς πρὶν τῆς συστάσεως τῆς Τραπέζης ἐποχῆς.

Ἐπὶ τούτοις λοιπὸν ἀπεφασίσθη νὰ ἐρωτηθῇ σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ νὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίας πῶς διεξάγεται τὸ λίαν ἐνδιαφέρον τοῦτο ζήτημα τῆς Τραπέζης καὶ ἂν πρέπῃ νὰ ἐλπίζεται ταχεῖα ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ.

Ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησε·

Γνωρίζων, κύριοι, τὸ συμφέρον τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ ἀκίνητος ἰδιωτικὴ περιουσία καὶ τὸ ἐμπόριον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Τραπέζης ἐνησχολήθην ἀνενδότως ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅσον εἶναι σπουδαῖον τὸ ζήτημα τοῦτο, τοσαύτας παρουσιάζει καὶ τὰς δυσχερείας, αἵτινες προέρχονται, ὄχι ἐκ τῆς φύσεως ἑκάστου εἴδους τραπέζης, ἀλλ' ἐκ τοῦ διφυοῦς τῆς ἡμετέρας, ἥτις δὲν εἶναι μόνον τράπεζα πραξεωφελητικὴ ἢ ὑποθηκική, ἀλλ' ἀμφοτέρων. Καὶ δὲν ἐδύνατο μὲν νὰ ἦναι ἁπλῶς ὑποθηκικὴ καθαρὰ τράπεζα, διότι ἐκτὸς τῶν ἀπείρων δυσχερειῶν τὰς ὁποίας παρουσιάζει εἰς τὸν πολίτην ἑκάστη ὑποθηκικὴ τράπεζα δὲν παρουσιάζει συνάμα καὶ ἐπιζήτητα κέρδη. Διὰ τοῦτο ὁ καταστατικὸς τῆς Τραπέζης νόμος, εἶπεν ὅτι ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς ἤθελεν εἶσθαι ὄνειρον· ἐν τούτοις ἐπειδὴ ὁ τόπος ἔχει ἀνάγκην κεφαλαίων, προσετέθη καὶ ἡ σύστασις τῆς προξεωφελητικῆς, ὥστε τὸ ἐλλεῖπον κέρδος τῶν ὑποθηκῶν νὰ ἀνα-

πληρώσι τὰ μεγάλα κέρδη τῆς προεξοφλήσεως, διὸ καὶ συνέπιπτεν ἀμφοτέρας εἰς ἕν. Τὸν σκοπὸν τοῦτον προέθετο ὁ καταστατικὸς τῆς τραπέζης νόμος καὶ αὐτὸν ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχω ὑπογραμμὸν, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις σήμερον πράκειται νὰ κάμῃ παραχωρήσεις εἰς τὴν προεξοφλητικὴν, ἥτις πρέπει νὰ συμπληροῖ τὴν ὑποθηκικήν. Τοιουτοτρόπως δύνασθε νὰ βεβαιωθῆτε, κύριοι, ὅτι ἐκπληροῦνται αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ τὸ ἐμπόριον βοηθεῖται ἱκανῶς. Εἰς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἦλθεν εἰς διαφόρους συνεντεύξεις μετὰ τῆς Τραπέζης καὶ διάφορα ἔγγραφα ἀντηλλάγησαν· ἐξ ὅλων ὅμως τούτων δὲν δύναμαι νὰ προσδιορίσω τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤθελα δυνηθῆ νὰ φέρω ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τὸ ζήτημα δι' ἑνὸς ἑτοίμου ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν σας νομοσχεδίου· ἤθελα μάλιστα παρακαλέσει τὴν Γερουσίαν νὰ εὐχαριστηθῇ σήμερον εἰς τὰς γενικὰς ταύτας ἐξηγήσεις, καὶ νὰ μὴν ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαπραγματεύσεων, διότι ἀντὶ νὰ εὐκολύνῃ διὰ τῆς συζητήσεως τὸ ζήτημα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της, ἀπ' ἐναντίας δύναται πολὺ νὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ τοῦ ἐπιθυμητοῦ σκοποῦ.

Τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ ἐνδιαφέρεται ἡ Τράπεζα εἶναι ὅτι κατὰ τὸ καταστατικὸν δὲν δύνανται τὰ ἐνεργὰ κεφάλαια αὐτῆς νὰ ὑπερβαίνωσι τὴν ἀξίαν τῶν θεματικῶν. Ἡ τράπεζα πρὸς τοῖς ἄλλοις δίδει πιστώσεις καὶ δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ· καὶ ἄλλοτε μὲν δὲν ἐγίνετο ἐκ μέρους τῶν ἐμπόρων ὁλόκληρος ἡ χρῆσις τοῦ εἴδους τούτου τῶν πιστώσεων, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη, ὅτε αἱ περιστάσεις τοῦ ἐμπορίου ἀπέβησαν δυσχερεῖς, ἠναγκάσθησαν νὰ κάμωσι πλήρη χρῆσιν αὐτοῦ, καὶ ἡ τράπεζα τότε εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπερβῇ τὸ καταστατικὸν αὐτῆς. Τοῦτο μαθοῦσα ἡ Κυβέννησις, ἀπηύθυνε τὰς ἀπορρώσας παρατηρήσεις της μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν τήρησιν, τοῦ νόμου οὐχ ἧττον ὅμως ἐβημηδὸν καὶ ἐντός τινος προθεσμίας, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐπέλθῃ βλάβη τις εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν.

Ἐλπίζω λοιπὸν, ὅτι ἡ Τράπεζα θέλει ἐννοήσει ἐπὶ τέλους τὰς διαθέσεις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τότε θέλει δώσει εἰς ἀμφοτέρων τὰς συμφερούσας προτάσεις.

Εἰς ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον καὶ πάλιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμιδῆς, εἶπε·

Παρετήρησα, κύριοι, ὅτι τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ περιεστράφη εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς θεραπείας ἥτις ἐπῆλθεν ἄλλοτε κατὰ

τὴν σύστασιν τῆς τραπέζης τῆς ὁποίας τὸν συνδυασμὸν ὅλοι εἴμεθα εἰς θέσιν, νομίζω, νὰ γνωρίζωμεν, καὶ μόνον δὲν μᾶς εἶπε διατί δὲν γίνεται ὅ,τι πρέπει νὰ γίνῃ σήμερον. Ἠξεύρομεν πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ τράπεζα προῆλθεν ἀφ' ἑαυτῆς εἰς τὴν μείωσιν τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ὑπὲρ τούτου παρατήρησις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως· ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἶναι παρελθόντος καιροῦ καὶ περιστάσεων ἔργα, ἐνῷ σήμερον αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦσι μέτρα γενικώτερα καὶ γενναιότερα. Τέλος πάντων ἠκούσαμεν παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅ,τι δὲν ἠγνοοῦμεν ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ φαίνεται ἀφόρητον καὶ ἀληθῶς ἀφορητότατον εἶναι ἡ ἀοριστία τοῦ χρόνου, καθ' ὃν θέλει δοθῇ τὸ τέρμα τῆς τόσον σπουδαίας καὶ ἐνδιαφερούσης ὁλόκληρον τὸ ἔθνος ὑποθέσεως. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ μνημονευθὲν ἐμπόδιον τῆς ὑπερβάσεως τῶν ἐνεργῶν κεφαλαίων ἀπὸ τῶν θεματικῶν, ἡ Κυβέρνησις ἐπῆλθε τελευταῖον, ὅτε δηλαδὴ ἐγένετο ἤδη, ἐνῷ τὸ ἐγνώριζε κάλλιστα πρὸ ἓξ μηνῶν διὰ τῶν ὑποβληθεισῶν καταστάσεων καὶ ἔκτοτε πρὶν ἢ ἡ τράπεζα πραγματοποιήσῃ τὴν ὑπέρβασιν ταύτην εἰς τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν ἐδύνατο νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ἢ νὰ ἐπέλθῃ νομίμως εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς δημοσίου ἀνάγκης.

Τὸ κατ' ἐμὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ποσῶς δὲν ἔκαμα ἐρώτησιν δυναμένην νὰ γεννήσῃ σκάνδαλα, ἀλλὰ μόνον ἠθέλησα νὰ καταδείξω, ὅτι ἡ Γερουσία εἶναι πρόθυμος νὰ συνδράμῃ καὶ αὐτὴ τὸ κατὰ δύναμιν τὴν Κυβέρνησιν, ὡς πρὸς τὴν ἄρσιν τῶν ἀναφαινομένων προσκομμάτων, ἅτινα παρατείνουσι τὴν θεραπείαν εἰς κακῶ, τὸ ὁποῖον τόσας μετ' ὀλίγον δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας. Καὶ λέγω μετ' ὀλίγον, διότι παρελθούσης τῆς δοθείσης προθεσμίας ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου δηλαδὴ τῆς 31 Δεκεμβρίου ἐὰν τὸ κακὸν δὲν προληφθῇ θέλει εἶσθαι κατόπιν ἀδιώρθωτον· τοσαύτη ἡ χρηματικὴ ἔλλειψις τῆς ἀγορᾶς, καὶ πολλαὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν δανειζομένων.

Ἐπίστευα δὲ πάντοτε εἰς τὰ ὁποῖα ἐξέφρασε καὶ σήμερον αἰσθήματα ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἤλπιζα ὅμως ὅτι σήμερον ἔμελλε νὰ μᾶς ἐκθέσῃ, ἂν ὄχι τετελεσμένας διαπραγματεύσεις, τοὐλάχιστον σχεδιάντι ἐνεργείας ἐφ' οὗ ἠδυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ἐπικαίρως νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν γνώμην μας.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζίσκος ὡμίλησεν οὕτω·

Οὐδεὶς φιλονεικεῖ τὰ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ αἰσθήματα τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ὡς καὶ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ δὲν δύνανται νὰ φιλονεικήσουν τὰ αὐτὰ καὶ εἰς ἡμᾶς αἰσθήματα. Καὶ ὅμως ἐνῷ ἡ

ἀλήθεια ὁρίσταται καὶ ὑποστηρίζεται δι' ἀμφότερα τὰ μέρη, οὐχ ἧττον δι' αὐτὸ τὸ κοινὸν καλὸν συμβαίνει νὰ διαφωνοῦν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ προέρχωνται εἰς διχογνωμίας καὶ συζητήσεις, τῶν δὲ συζητήσεων ὁ καρπὸς καταδεικνύει τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθόν.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπόν. Δὲν λησμονεῖτε, κύριοι, ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐπερώτησις καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ΚΚ. Γερ. ἐπέμενον νὰ ἔλθῃ, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἐπερωτήσας, ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν παρελθοῦσαν πέμπτην, οἱ περισσότεροι δὲ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὡς καὶ ἐγὼ ὑπεστηρίξαμεν διὰ τὴν δευτέραν, τοῦτέστι μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐπερώτησις. καὶ ἠξεύρετε ποῖος ἦτον ὁ σκοπός, καὶ τίς ἡ ἐλπίς μου διὰ τὴν παράτασιν ταύτην; ἦτο, κύριοι, διότι περιέμενον τὸν Κ. ὑπουργὸν ὄχι μόνον νὰ δώσῃ πληροφορίας, ἀλλὰ καὶ νομοσχέδιον νὰ παρουσιάσῃ, περιέμενον, λέγω, νὰ μᾶς παρουσιασθῇ μὲ τὸ ἔργον ἀνὰ χεῖρας τετελεσμένον. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι μόνον ἐψεύσθην τῶν ἐλπίδων μου τούτων, ὄχι μόνον δὲν ἔδωσε πληροφορίας, ἀλλ' ἀκριβῶς πως ἐγγίξας τὸ περισπούδαστον τοῦτο κοινωνικὸν ζήτημα, μᾶς εἶπεν, ὡς ἠκούσατε, ὅτι δὲν δύναται νὰ μᾶς ὁρίσῃ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, ἐπρόσθεσε μάλιστα ὅτι οὐδὲ συμφέρει νὰ γίνῃ πλειότερος λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διότι ὁ λόγος καὶ ἡ συζήτησις δύνανται νὰ φέρωσι προσκόμματα εἰς τὴν ταχεῖαν ἀποπεράτωσίν του. Ἐνταῦθα, κύριοι, ἀναγκάζομαι κατὰ παρέκβασιν νὰ ἐκφράσω τὴν ἀκόλουθον εὐχήν, ἐκείνην δηλαδὴ τοῦ νὰ μὴν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐποχή, καθ' ἣν τὰ βουλευτικὰ σώματα νὰ ὦσι συγκεκλημένα· εἶθε, λέγω, νὰ μὴ ὑπῆρχεν αὐτὴ ἡ εὐκαιρία, διότι ἤθελε συνυπάρχει εἰς αὐτὸ τὸ δικαιολόγημα, ὅτι δὲν ἦσαν παρόντα, μολονοτι ὡς εἶπέ τις πρὸ ὀλίγου, εἰς ἓν φύλλον σπουδαίας τινὸς ἐφημερίδος, εἰς τοιοῦτον σπουδαῖον καὶ τοσοῦτον ζήτημα ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις μιμουμένη παραδείγματα ἄλλων ἐθνῶν νὰ προσκαλέσῃ ἐκτάκτως τὰς βουλὰς διὰ νὰ συσκεφθῇ μετ' αὐτῶν. Ναί, κύριοι, τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπασχολεῖ σήμερον εἶναι κοινωνικόν, ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς πολίτας. Πρόκειται, κύριοι, περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Τραπέζης, περὶ ἐκείνης ἥτις ἤρχισε μὲ ὀλιγίστας δραχμὰς καὶ σήμερον ἔχει εἰς κυκλοφορίαν εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια· πρόκειται, κύριοι, περὶ τῆς τραπέζης, ἥτις ἐζωογόνησε καὶ διωργάνωσεν ἐντὸς τῶν μόλπων της κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν· πρόκειται περὶ τῆς τραπέζης, ἥτις ἐγέννησεν, ἀνέθρεψε καὶ ἐχειραφέτησε τὴν πυρασφαλιστικὴν ἑταιρίαν· πρόκειται ἐν ἑνὶ λόγῳ, κύριοι, περὶ τῆς τραπέζης ἐκείνης, ἥτις ἐξέτεινε τὰς σχέσεις καὶ τὴν πίστην της, ὄχι μόνον καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ὑπάγετε, κύριοι, ἐπιακερθεῖτε τὰ βιβλία τῆς Τραπέζης καὶ θέλετε εὕρει τὰς σχέσεις της μὲ πάσης τάξεως πολίτας τοὐτέστι βαθυπλούτους, κτηματίας, ἐμπόρους, βιομηχάνους, καταστήματα ἰδιαίτερα, ὑπαλλήλους τελευταίου καὶ ὑπηρέτας. Καὶ τί λέγω περὶ τραπέζης, κύριοι, ἥτις εἶναι τὸ μεσολαβοῦν ὄργανον διὰ νὰ συμβιβάζῃ, συγκεντρώνῃ καὶ εὐκολύνῃ ἐπ' ἀγαθῷ τὰ ἀντίθετα τούτων συμφέροντα· ἂς ἀφήσωμεν, κύριοι, τὴν τράπεζαν καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτῆς, διὰ νὰ ἐπαναπαύεται εἰς τὰς δάφνας τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς γιγαντιαίας αὐτῆς προόδου, καὶ ἂς ἐξετάσωμεν νὰ μάθωμεν περὶ τίνος πρόκειται σήμερον. Καὶ βεβαίως, κύριοι, πρόκειται περὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων κλάσεων τῶν πολιτῶν καὶ κατὰ συνέπειαν περὶ τῶν ὅλων πολιτῶν· αὐτὰ τὰ συμφέροντα συγκεντρωθέντα ἕνεκα τῆς προόδου, ἐζήτησαν πρὸ καιροῦ διὰ τῆς Τραπέζης στάδιον, διὰ νὰ ἀναπτυχθῶσι, νὰ πολλαπλασιασθῶσιν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος· καὶ ὡς ἠκούσατε, κύριοι, ἀπὸ τὸν πρῶτον ὁμιλήσαντα Κ. Γερουσιαστὴν πρὸ χρόνων ἀπὸ τοῦ 1852 ἐπαρουσιάσθησαν προτάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν, αἵτινες ἂν καὶ ἐπανελήφθησαν πολλάκις μόλις πρὸ ἑνὸς ἔτους ἢ ἓξ μηνῶν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἤρξαντο αἱ προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις μεταξὺ Τραπέζης καὶ Κυβερνήσεως, ἄνευ δυστυχῶς ἀποτελέσματος μέχρι σήμερον· καὶ ἐν τοσούτῳ, κύριοι, ὅπως θέλετε παρατηρήσει εἰς τὴν δημοσιευθεῖσαν κατάστασιν τῆς Τραπέζης τὴν τελευταίας ἐξαμηνίας, θέλετε παρατηρήσει, ὅτι καὶ ἡ ἀναβολὴ μιᾶς ἀκόμη ἡμέρας βλάπτει οὐσιωδῶς καὶ τὴν Τράπεζαν καὶ τὸν λαόν. Ναί, κύριοι, ὑπῆρχεν ὡς βλέπετε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐναποταμίευμα εἰς μεταλλικὸν πέντε ἑκατομμύρια καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν νεκρὰ εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν σήμερον, δὲν εὑρίσκονται ἑπτὰ περίπου ἑκατομμύρια, εἰς μεταλλικὸν ἐναποταμιευμένα εἰς τὴν Τράπεζαν, ὡς ἐκ τῶν τελευταίων μέτρων τοῦ ὑπουργείου, χωρὶς νὰ κυκλοφοροῦν πρὸς ὠφέλειαν τῆς Τραπέζης καὶ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην νὰ δανεισθῶσι πολιτῶν· καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ πάσης βιομηχανίας.

Ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἐθεώρησε καλὸν κατὰ τὴν ἰδέαν

του νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις εἰς τὰ καθέκαστα, βλέπετε, κύριοι, ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν ἀπεμακρύνθην πολὺ ἀπὸ τὴν ἰδέαν του ταύτην, μολονότι σᾶς εἶπα· δὲν βλέπω πρὸς τίνα λόγον αὕτη ἡ ἀπαγόρευσις· καὶ βεβαίως δὲν πρόκειται περὶ διπλωματικῆς τινος ὑποθέσεως εἰς τὴν ὁποίαν τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους νὰ ἀπαιτοῦν τὴν μὴ περαιτέρω συζήτησιν, ἀπ' ἐναντίας, κύριοι, ἐγὼ βλέπω ὅτι εἰς τὸ συμφέρον ἀκόμη τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι νὰ ἐκτεθῶσι τὰ πάντα κατὰ βάθος, μῆκος, πλάτος ἵνα σχηματισθῇ μία τις πεποίθησις, ἵνα ἐνθαρρυνθῇ καὶ αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργός, ὅπως ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα τάχιον, ἄλλως τε οἱ διαταγμοί του δύνανται νὰ παραταθοῦν ἐπὶ πολὺ καὶ νὰ εὑρεθῶμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ ὑπουργεῖον μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξωμεν βεβιασμένον τι, τὸ ὁποῖον ὅπως δήποτε, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ἦναι ἔργον τῆς ἀνάγκης.

Κύριοι! ἡ ἰδέα ἐσχηματίσθη ἤδη, ὡς δὲν λανθάνει ὅλους ὑμᾶς καὶ τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς ἀκόμη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐμμένει εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇ ἡ Τράπεζα, τὸν τόκον νὰ δανείζῃ μὲ 6 0|0 ἡ δὲ Τράπεζα νὰ ἀντιτάττῃ τὸ ἀσύμφορον δι' αὐτὴν, καὶ νὰ προτείνῃ τὸ 7 0|0· προσέξετε καλὰ, κύριοι, εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, διότι ἅπαξ ἐσχηματίσθη, καὶ ἡ βραδύτης ἔτι μᾶλλον τὴν ἐνίσχυσε· ἂς σπεύσῃ λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις, ἂν ὄχι διὰ τῶν δύω ἑκατομμυρίων, τοὐλάχιστον δι' ἄλλων μέτρων, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ συμφέρον αὐτὸ τῆς Τραπέζης καὶ νὰ συντρέξῃ αὐτὴν ὅπως συνέτρεξε καὶ ἄλλας ἑταιρίας, ὡς ἐκείνας τοῦ σιδηροδρόμου, τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας κτλ. διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ, ὁ κοινωφελὴς οὗτος σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ νὰ θέλῃ ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἁπλῶς νὰ περιορισθῇ ὁ τόκος εἰς 6 0|0 ἠμπορεῖ νὰ τὸ θέλῃ ὡς τὸ ἠθέλησεν καὶ ὁ νόμος, ὅστις θεωρεῖ νόμιμον τόκον 12 0|0. Ἀλλὰ, κύριοι, ἐτηρήθη τοῦτο εἰς τὰ συναλλάγματα μεταξὺ δανειστῶν καὶ δανειζομένων; ὄχι, βέβαια, διότι ὡς καλῶς ὅλοι τὸ γνωρίζομεν, ἐνῷ διεπραγματεύοντο καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη διαπραγματεύονται μὲ τόκον 18, 24 καὶ 36 0|0 εἰς τὰ συναλλάγματά των ὅμως ἐσημείωναν καὶ σημειώνουν τὸν νόμιμον τόκον 12 0|0, ἂς μὴ ἐπαναπαυόμεθα λοιπὸν, κύριοι, εἰς τοιαύτας ματαίας ἰδέας καὶ ἂς σπεύσῃ τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, ὅσον εἶναι δυνατὸν σύμφωνον μὲ τὴν κατάστασίν μας, καὶ μὲ τὸ δυνατὸν γενέσθαι.

Πατριωτισμὸν δὲν ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅπως

δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἀναποφάσιστον καὶ ἡ ἀναβολὴ μοὶ εἶναι ἀκατανόητος· δὲν ἐπικαλοῦμαι τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, ἤτοι τὴν ἰδέαν τῆς ἰσοπεδώσεως, ἀλλὰ δὲν δύναμαι καὶ νὰ μὴν τὴν φέρω εἰς τὸν λόγον μου, ἀφοῦ ἅπαξ ἐρρέθη· διὰ ταῦτα, ἂν, κύριοι, δυστυχῶς δι' αὐτῆς τῆς παρατάσεως ὑπάρχει ἡ ἰδέα τῆς ἰσοπεδώσεως τὴν ὁποίαν πάλιν τὸ λέγω δὲν συμμερίζομαι, τοῦ νὰ μαρανθῇ ἡ ἀνθοῦσα αὕτη Τράπεζα καὶ νὰ παύσῃ νὰ ζῇ κατὰ τὴν γέννησίν της, τότε κύριοι, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔλθῃ μὲ τὴν σύστασιν μιᾶς ἄλλης Τραπέζης εἰς ἣν νὰ χορηγήσῃ καὶ 20 ἑκατομμύρια δραχμῶν καὶ νὰ κανονίσῃ ἕνα τόκον 6 καὶ 5 ἀκόμη τοῖς 0|0. Τότε ναὶ, τὸ καταλαμβάνω, κύριοι, ὅτι εἶναι ἓν μέτρον τέλειον, εἶναι μέτρον τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει καθαρῶς τὸ κοινὸν καλὸν, ἄλλως μία τοιαύτη κατάστασις, καθίσταται ἀκατανόητος καὶ λυπηρά.

Κύριοι! θέλω τελειώσει ἐνταῦθα τὸν λόγον μου, ἀλλὰ πρὶν ἢ τελειώσω, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω καὶ τὴν ἐξῆς ἀπορίαν μου. Ὑποθέσατε, κύριοι, ὅτι θὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς τὸ κοινὸν, ὡς καὶ θὰ γείνῃ βεβαίως, ὅτι τὸ περὶ Τραπέζης ζήτημα ἀπησχόλησε τὴν Γερουσίαν, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν· δὲν δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν θὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ τὸ ἔργον του πρὸς ἐπιψήφισιν καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον δὲν ἠθέλησε νὰ παραδεχθῇ τὴν εἰς τὰ καθέκαστα συζήτησίν του, διὰ νὰ μάθῃ καὶ τὸ κοινὸν καὶ ἡμεῖς, τὰ διατρέξαντα καὶ τὴν στάσιν εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον ἡ ὑπόθεσις καὶ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν ἦλθεν εἰς κοινὸν ἀποτέλεσμα, μολονότι ἔφερε τὸ ζήτημα εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεών της, πῶς θέλει τότε ἐξηγήσει ὅλα ταῦτα τὸ κοινόν; Τὴν ἀπορίαν μου ταύτην, κύριοι, ἂς τὴν λύσῃ ὅστις θέλει· πλειότερα δὲν ἔχω νὰ σᾶς εἴπω.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησεν εἰς ταῦτα.

Ὁ τελευταῖον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, εὖρε, λέγει, παράδοξον, διατί νὰ εἴπω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις· ἀπεναντίας ἀπῄτησε νὰ φέρω τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ σώματος ἀναπτύσσων αὐτὸ λεπτομερέστατα διὰ νὰ καταφανῇ οὕτως ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ἐβάδισεν ἡ Κυβέρνησις. Σᾶς λέγω λοιπὸν, κύριοι, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο θέλει ἔλθει ἐνώπιον ὑμῶν ἐν καιρῷ ὅταν δηλαδὴ ἀπελπισθῶ ὅτι ὡς ὑπουργὸς δὲν ἠδυνήθην νὰ κατορθώσω τι· ἐνόσῳ ὅμως ὑπάρχει ἡ ἰδέα ὅτι ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὸ τέρμα καὶ ἐλ-

κίζω ὅτι μικρὸν ὑπολείπεται ἵνα κατανοήσῃ ἡ Τράπεζα τὰς συμφοροτέρας προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ πεισθῇ ἐπὶ τέλους νὰ ἐνδώσῃ, ὁμολογῶ, κύριοι, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ φέρω τὸ ζήτημα ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ποσῶς, νομίζω δὲν εἶναι φρόνιμον πρὶν ἢ παρουσιάσω τὸ ἐπὶ τούτου νομοσχέδιον νὰ σᾶς ἐκθέσω ἡμιτελεῖς διαπραγματεύσεις. Ἔχω, κύριοι τὰς ἀρχάς, τὴν ἰδέαν μου, τὴν ὁποίαν ὀφείλω νὰ ὑπερασπισθῶ μέχρι τέλους μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ φανῶ ἴσως πταίστης. Ἐνῷ εἷς ἄλλος, ἴσως ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστής, ἠδύνατο νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Τραπέζης καὶ νὰ συμβιβασθῇ. Φρονῶ δὲ ὅτι πᾶσα ζωηρὰ ἔκφρασις γενομένη ἐνταῦθα ὑπὲρ ἢ κατὰ δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἰδέας, καὶ ἑπομένως βραδύτητα εἰς τὸν συμβιβασμόν, πρὸς ὃν ἐλπίζω, ὅτι ἐπλησιάσαμεν ἤδη. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ σᾶς εἴπω, καὶ τοι παραδόξως, ὡς ἐρρέθη, μὴ προχωρεῖτε εἰς τὴν συζήτησιν, διότι ἐπαισθητῶς αὕτη δύναται νὰ βλάψῃ, ἐνῷ ὀλίγου ἀκόμη χρόνου ἴσως ἔχομεν ἀνάγκην ὑπομονῆς καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ αἰσιον ἀποτέλεσμα.

Λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζῆσκος, προσέθηκεν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τοι προκληθεὶς κατ' ἐπανάληψιν νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὰς μετὰ τῆς Τραπέζης διαπραγματεύσεις του καὶ τὴν στάσιν εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον ἡ ὑπόθεσις, ἠκούσατε, κύριοι, τί μᾶς εἶπεν ἀποφεύγων τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις του· μᾶς εἶπε καὶ μάλιστα πρὸς ἐμὲ ἀποτεινόμενος, ὅτι ἂν ἦμην ἐγὼ ὑπουργὸς ἤθελον παραδεχθῇ ἀπ' ἀρχῆς τὰς προτάσεις τῆς Τραπέζης, καὶ ἤθελε τελειώσει ἔκτοτε ἡ ὑπόθεσις· κατὰ τοῦτο τὸν ἀπαντῶ ὅτι δὲν ἠξεύρω τί ἤθελα κάμει, ἂν ἦμην, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μὲ φέρει εἰς ἀπορίαν εἶναι ὅτι ἡ ἐγὼ δὲν ἐξηγήθην καλὰ εἰς τὴν πρώτην μου ὁμιλίαν, ἢ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν μὲ ἐννόησεν· ἐγὼ, κύριοι δὲν κατέκρινα τὸ διατὶ δὲν παρεδέχθη ἀμέσως τὰς προτάσεις τῆς Τραπέζης· ἀλλ' εἶπον νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰ διατρέξαντα, νὰ συζητήσῃ μαζῆ μας τὰς προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις, διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ τὴν ἰδικήν μας γνώμην ἤτις ἠδύνατο νὰ εὐκολύνῃ καὶ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου, καὶ τίποτε ἄλλο, ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ μὲ ἤρεσε, κύριοι, ἀπὸ τὴν τελευταίαν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, εἶναι ὅτι ὡμολόγησεν αὐτὸς ἑαυτὸν πταίστην· καὶ μολονότι τὸ ἐξέφρασε μέ τινα τρόπον εἰρωνικὸν, ἐγὼ, τοῦ-

τοι τὸ παραδέχομαι ὡς δίκαιον, καὶ λέγω ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι ὁ πταίστης, καὶ ὁ αἴτιος αὐτῆς τῆς καταστάσεως.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὡς ἠκούσατε, ὅτι ἡ συζήτησις ἠδύνατο νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Τράπεζαν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις της καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν παντάπασι δὲν καταλαμβάνω τὸ ἐπιχείρημά του τοῦτο· μήπως, κύριοι, ἡ Τράπεζα, εἶναι ὁ πωλητὴς κτήματός τινος ἢ ἄλλου τινος εἴδους καὶ πρέπει νὰ τελειώσουν αἱ διαπραγματεύσεις ἐν τῷ κρυπτῷ; Ἡ Τράπεζα, κύριοι, ἐπιδιώκει τὸ συμφέρον της ἐντὸς τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τῶν δανειζομένων καὶ τῶν ἄλλων ἐχόντων σχέσιν μετ' αὐτῆς. Ὑποθέσατε τὴν Τράπεζαν, κύριοι, νὰ προτείνῃ τόκον 5 0/0, ἡ Κυβέρνησις, ἥτις ὀφείλει ἐπίσης νὰ προνοῇ περὶ τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τῆς Τραπέζης καὶ τῶν δανειζομένων θὰ ἐπιτρέψῃ τὸν ἐπιζήμιον τοῦτον τόκον; ὄχι δίκαια. Ἑπομένως ὁ Κ. ὑπουργὸς, οὐδ' ἔχει καλὰ προηγούμενα τῆς Τραπέζης καὶ ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὰ δάνεια τὰ ἐνυπόθηκα περὶ τῶν ὁποίων ἐν ὀλίγοις ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς ὡμίλησεν· βλέπομεν, κύριοι, καὶ κλῦθι ἀπὸ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐξάμηνον κατάστασίν της, ὅτι ἐνῷ τὸ καταστατικόν ἐπιτρέπει νὰ ἐπασχολήσῃ μέχρι τεσσάρων καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου εἰς ἐνυπόθηκα δάνεια, ἡ Τράπεζα ἐδάνεισε μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς πέντε καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια, πρὸς τὴν τάξιν ταύτην τῶν πολιτῶν, ὥστε καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὴν ἐπρόλαβεν, ὡς βλέπετε, μὲ τὰ ἐνόντα μέσα της· ἀλλ' ἐπειδὴ, κύριοι, δὲν θέλετε νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα, παύω τὸν λόγον μου καὶ εὔχομαι νὰ φέρῃ ὅσον ἐνεστὶ τάχιον καὶ πρὶν ἢ παρέλθῃ ὁ Δεκέμβριος, τὸ ἀνῆκον νομοσχέδιον ὁ Κ. ὑπουργός.

Λαβὼν καὶ ἐκ τρίτου τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης εἶπεν.

Ἡμεῖς, Κ. ὑπουργὲ, δὲν ἤλθομεν ἐνταῦθα νὰ σᾶς διάσωμεν ν' ἀλλάξητε πορείαν τῶν διασκέψεών σας, οὔτε νὰ μᾶς εἴπητε ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἠξεύρει ἐπὶ τῶν διατρεχόντων τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος· ἡ μόνη μας πρόθεσις ἦτο νὰ προσφέρωμεν ὡς σῶμα τὴν συνδρομήν μας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἂν τὰ προσκόμματα τὰ βραδύνοντα τὴν ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐνέπιπτον καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐνέργειαν Νομίζω ὅτι μεγαλύνει ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰ προσκόμματα ὡς πρὸς τὸν συνδυασμὸν τοῦ συστήματος τοῦ ὑποθετικοῦ καὶ προεξοφλητικοῦ, ἐνῷ τὸ σύστημα τοῦτο ὑπάρχει καὶ

ἀπὸ τοὺς Ἡμετέρους ὑπουργοὺς τῶν Ναυτικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν καὶ ὑποστηριχθήσεται παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Νοεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Α. Μ'ΑΟΥΛΗΣ, Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ, Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς προσδιορίζεται διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰς δέκα χιλιάδας διακοσίους ἑξήκοντα ὀκτὼ ἄνδρας. 10268, ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, στρατιώτας καὶ λοιπούς.

Ἡ δύναμις τοῦ ναυτικοῦ προσδιορίζεται διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰς χιλίους τριακοσίους τεσσαράκοντα. 1340, ἄνδρας, ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, ναύτας καὶ λοιπούς.

Ἄρθρον 2. Ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία προσδιορίζεται διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰς δισχιλίους ἑκατὸν τριάκοντα ἄνδρας. 2130.

Οἱ δισχίλιοι ἑκατὸν τριάκοντα 2130 οὗτοι ἄνδρες διανεμηθήσονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ παρὰ μὲν τῶν Νομαρχῶν εἰς τας ἐπαρχίας. παρὰ δὲ τῶν Ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους.

Ἄρθρ.3. Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις δύο ἕως ἑνδεκα συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, διατάξεις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νόμου τοῦ 1851 ἔτους ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν τοῦ 1859 ἔτους.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήσεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπομένως ἐτέθη εἰς συζήτησιν ὁ ῥηθεὶς ἀπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ σώματος καὶ ἀναγνωσθέντα κατὰ τάξιν καὶ κατὰ στιρὰν τὰ διάφορα αὐτοῦ κεφάλαια καὶ ἄρθρα ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας. Ἐπίσης ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇς 13 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν προσελθὼν ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ συστάσεως τελωνείου ἐν Ἀθήναις, ἀναγνοὺς αὐτὸ μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ περὶ συστάσεως τοῦ Τελωνείου ἐν Ἀθήναις Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας συνωδευμένον μὲ ἀντίγραφον τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, δι' ἧς εἰσήχθη εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ἐν ᾗ ἐκτίθενται οἱ προκαλέσαντες αὐτὸ λόγοι.

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν ἐπηνέχθησαν μὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ Ὑπουργείου αἱ ἀκόλουθοι μεταβολαί·

Εἰς τὸ ἄρθρον 3 προσετέθησαν αἱ λέξεις « κατὰ τετραμηνίαν » διὰ νὰ ὑπάρχῃ εὐκρινέστερα ἐξηγημένον, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐναποταμιεύσεως, εἰς ἃ θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι τὰ μὴ ἐγκαίρως ἐκ τοῦ τελωνείου Ἀθηνῶν παραλαμβανόμενα ἐμπορεύματα ὑπάγεται εἰς τὰς ἐν γένει περὶ ἀποταμιευτικοῦ δικαιώματος διατάξεις τοῦ Τελωνιακοῦ νόμου.

Δι' εἰδικοῦ ἄρθρου προστεθὴ διάταξις περὶ τοῦ ὅτι τὰ ἐν τῷ Τελωνείῳ Ἀθηνῶν τελωνιζόμενα ἐμπορεύματα θέλουσι πληρόσει τὸν κανονισμένον φόρον διὰ τὴν πρακτικαίαν τοῦ μώλου Πειραιῶς. Ἡ διάταξις αὕτη εὑρέθη ἀναγκαία πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνστάσεως ἐκ μέρους τῶν ἐμπόρων.

Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι καὶ ἡ Γερουσία, ἐκτιμῶσα τὴν χρησιμότητα τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Τελωνείου, θέλει σπεύσει νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει

ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Καθίσταται ἐν Ἀθήναις Τελωνεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξετάζονται τὰ διὰ τοῦ Τελωνείου Πειραιῶς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν εἰσαγόμενα ἢ ἀπὸ ἄλλα τοῦ Βασιλείου μέρη μεταφερόμενα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὡς καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἐξαγόμενα ἢ μεταφερόμενα ἐμπορεύματα, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον τελωνίζονται καθ' ὅσον ὑπόκεινται εἰς τελωνιακὸν δασμόν.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐμπορεύματα μεταφέρονται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον τελωνεῖον διὰ δημοσίου ἀμάξης, ἀφοῦ προηγουμένως ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν διὰ μολύβδου σφράγισιν.

Τὰ ἔξοδα τῆς σφραγίσεως καὶ τῆς μεταφορᾶς, κανονιζόμενα διὰ διατιμήσεως τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, εἶναι εἰς βάρος τῶν ἐμπόρων.

Ἄρθρ. 3. Τὰ ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα δὲν ἐμφανισθῆ νὰ παραλάβῃ οὐδεὶς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ τελωνεῖον Ἀθηνῶν μεταφορᾶς των, ὑποβάλλονται εἰς πληρωμὴν δικαιώματος ἀποταμιεύσεως 2 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν κατὰ τετραμηνίαν.

Ἄρθρ. 4. Τὸ προσωπικὸν τοῦ τελωνείου Ἀθηνῶν σύγκειται ἀπὸ ἕνα ἐπιστάτην, ἕνα ἐλεγκτήν, ἕνα γραμματέα καὶ ἕνα ζυγιστήν ἰσοβάθμους μὲ τοὺς ἐν Πειραιεῖ ὑπάρχοντας.

Ὁρίζεται μηνιαία ἐπιχορήγησις δραχμῶν τεσσαράκοντα διὰ γραφικὴν ὕλην, θέρμανσιν κλπ.

Ἄρθρ. 5. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1848 ΡΒ'. νόμου ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ Τελωνείου Ἀθηνῶν εἰσαγομένων ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ πραγματειῶν, τὴν δὲ εἰσπραξιν ἐνεργεῖ ὁ ἐπιστάτης τοῦ Τελωνείου Ἀθηνῶν.

Ἄρθρ. 6. Τὰ ἐπιβαλλόμενα ἀπὸ τὸν τελωνιακὸν ὀργανισμὸν καθήκοντα εἰς τὸν ὑγειονόμον καὶ τὸν λιμενάρχην ἐκπληροῖ παρὰ τῷ τελωνείῳ Ἀθηνῶν ὁ Νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιεύεται διὰ τῆς

ἀφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1859 ἔτος· ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Κύριοι! λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς, ἔρχομαι νὰ σᾶς ἐκθέσω ὀλίγά τινα τὰ ὁποῖα μοὶ ἐπῆλθον κατὰ νοῦν.

Διατρέχομεν ἤδη τὴν 15ην σύνοδον τῆς συνταγματικῆς ἡμῶν ζωῆς καὶ μετὰ συναισθήσεως παρατηρῶ, κύριοι, ὅτι κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, παρουσιάζονται εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ἡμῶν στερεότυπα πάντοτε τὰ ἀποβλέποντα τὴν φορολογίαν τοῦ λαοῦ νομοσχέδια, καὶ οὐδεμία μεταβολὴ ἢ τροποποίησις ἐπηνέχθη ποτέ. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε τὴν 1ην σύνοδον τῆς 1ης βουλευτικῆς περιόδου εἰσήχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ἡμῶν τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἀπαραλλάκτως, ὅτι τις ἐξ ἡμῶν ἐζήτησε τὸν λόγον τοῦ μέτρου τῆς φορολογίας ταύτης, ἐπὶ τίνι δηλ. ἀναλογίᾳ τίθεται ὁ φόρος οὗτος κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ζώων καὶ ἂν ἡ ἀναλογία αὕτη ἦναι ὁμοιόμορφος μὲ τοὺς λοιποὺς φόρους, προσέτι ἠρώτησε τὸν τότε Κ. ὑπουργὸν τῆς Οἰκονομίας ὁποία ἀναλογία φυλάττεται ἐπὶ τῆς ἐν γένει φορολογίας, ἂν δηλ. ἦναι ἴση καὶ δικαία ἡ διανομὴ τῶν φόρων μεταξὺ τῶν πολιτῶν κατὰ τὸ συνταγματικὸν ἡμῶν πολίτευμα.

Παρετήρησε δὲ συγχρόνως ὅτι καλὸν ἦθελεν εἶσθαι ὁ ἑκάστοτε ὑπουργὸς νὰ παρουσιάζῃ ἐγκαίρως καὶ πρὸ τούτου τὸν κατάλογον τῶν ἐν γένει ἐξόδων τοῦ Κράτους, τὰ ὁποῖα σταθμίζουσα κατὰ πρῶτον ἡ Γερουσία ἤθελεν εὑρίσκει ὁποῖον τινα καὶ πῶς καὶ ὁπόσον ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ φόρον ἀνάλογον ἐν γένει τῆς περιουσίας ἑκάστου, κατὰ τὸ Σύνταγμα.

Ἐντούτοις καὶ μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας καὶ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὅλην τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰσάγεται πάντοτε τὸ αὐτό, στερεότυπον, καὶ ἡμεῖς στερεοτύπως πάντοτε παραδεχόμεθα καὶ ἐπιψηφίζομεν αὐτὸ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης παρατηρήσεως, ἂν πρέπῃ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἀνακοίνωσιν τῆς φορολογίας τοῦ πονηνός τοὐλάχιστον, ὅττις εἰς τόσας ὑπόκειται ζημίας, ὡς τὴν πρό τινος χρόνου συμβᾶσαν ἐπιζωωτίαν, ἥτις μικρόν τινα ἐπροκάλεσαν ἐντεῦθεν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἀντικει-

μένου τούτου τῆς φορολογίας, ἐφ' ἧς ἐκθέτω τὰ ὀλίγα ταῦτα καὶ ἤδη ἀκαδημιακῶς πως, καὶ διά τινα ἄλλον λόγον, τὸν ἑξῆς·

Παρατηρῶ, κύριοι, ὅτι διὰ τοῦ στερεοτύπου τούτου νομοσχεδίου, μία τάξις πολιτῶν, ἡ τῶν ποιμένων, ἐπιβαρύνεται περισσότερον τῶν ἄλλων, διότι, λέγει ὁ νόμος, ὅπου καὶ ἂν διαιτῶνται τὰ ποίμνια αὐτῶν εἴτε εἰς ἰδιοκτήτους βοσκὰς εἴτε εἰς ἐθνικὰ νομήματα, ὁ φόρος εἶναι ὁ αὐτός, 25 λεπτὰ κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ τῶν μικρῶν ζώων, πεντήκοντα ἐπὶ τῶν μεγαλειτέρων καὶ μιᾶς δραχμῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Ἡ ἀνισότης αὕτη δὲν ἔπρεπε ποσῶς νὰ ὑπάρχῃ, καὶ ἠδύνατο νομίζω κάλλιστα ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνοικιάζῃ τὰ ἐθνικὰ λειβάδια ἀφίνουσα ἐλεύθερα τοιούτου φόρου τὰ εἰς ἰδιοκτήτους λειμῶνας νεμόμενα διὰ τὰ ὁποῖα οἱ ποιμένες πληρώνουσι κάποτε καὶ ἀπὸ μίαν δραχμὴν κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ τῶν μικρῶν αὐτῶν ζώων. Τοῦτο καὶ ἄλλοτε ἐρρέθη ἐνταῦθα, ἀλλ' ἡ ἀπάντησις ἦν ἐλάβομεν εἶναι, ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς ἀδικίας ταύτης συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ γενικὸν περὶ τῶν ἐθνικῶν λειβαδίων νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον περιμένεται, ὡς περιμένεται τοσοῦτον ἤδη καιρὸν καὶ τὸ περὶ στρατολογίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατ' ἔτος ἐπαναλαμβάνονται ἀνωφελῶς ἄπειροι παρατηρήσεις.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς **Κ. Μαγγίνας** ἀπήντησεν·

Ἐπειδὴ καὶ ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἀνέφερε τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἐκείθεν ἔλαβε τὴν ἀφορμὴν τῶν παρατηρήσεών του, ἔρχομαι νὰ ἀπαντήσω καθ' ὅσον εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι μέλος αὐτῆς, καὶ προσέτι διότι ἀνέφερε Γερουσιαστήν τινα τῆς τότε συνεδριάσεως καθ' ἣν ἀνελαδὴ ἐρρέθησαν ὅσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς φορολογίας ὑπενθύμησε σήμερον, καὶ ὁ Γερουσιαστὴς ἐκεῖνος ἴσως ἦμην ἐγώ· κατέγινα δὲ μετὰ ταῦτα πολὺ ὅπως ἀνεύρω τὴν ἀναλογίαν ἥτις ὑπάρχει εἰς τὴν φορολογίαν ἐπὶ ὅλων τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν τοῦ κράτους ζώων, καὶ παρετήρησα, Κύριοι, ὅτι τὰ πλέον βεβαρυμένα εἴδη καὶ τῶν ὁποίων ὁ φόρος ὀλιγωτέρου παντὸς ἄλλου βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν ἐξόδων αὐτοῦ, εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες, τῶν ὁποίων ἡ ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος ἀποδεκάτωσις φθάνει μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας καὶ λοιπῶν μεχρὶ 50/00, καὶ μόνος ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος προσεγγίζει ὑπωσοῦν τὸ δεκατιστικὸν ἡμῶν σύστημα τῆς φορολογίας, ὅπως καταραίνεται εἰς τὴν

λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν τῶν τότε παρ' ἐμοῦ λεχθέντων καταχωρημένων εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ σώματος.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἐπὶ τῆς βοσκῆς φόρον ἐνθυμοῦμαι, ὅτι κατὰ τὸ 1834 ὑπῆρξε νόμος τίνι τρόπῳ νὰ νέμωνται καὶ φορολογοῦνται τὰ ἐθνικὰ καὶ ἰδιόκτητα κτήματα εἰς ἃ ἐνεπῆγεν ἡ ἐνοικίασις τῶν πρώτων ἀλλὰ τοσαῦται ἀνερύπσαν δυσχέρειαι περὶ τὴν εἰσπραξιν τοῦ φόρου ὥστε ἀδύνατος κατέστη ἡ ἐφαρμογή. Κατόπιν ἐπῆλθε τροποποίησις τῆς νομῆς τοῦ χόρτου, ἀλλ' ἠξεύρετε, ὅτι ἕνεκα τούτου παρ' ὀλίγον νὰ ἀνεστατωθῇ τὸ πᾶν, καὶ ἔμενε καὶ πάλιν ὁ νόμος ἀνεφάρμοστος, μετὰ ταῦτα δὲ ἐτέθη εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ζώων φόρον νὰ γίνεται καὶ ἡ τοποθέτησις μέχρις οὗ καναγιοθῇ νόμος διὰ νόμου· ἀλλὰ μόλις ἐρρυμοσθῇ ὁ νόμος οὗτος εἰς τὸ δέκατον πέμπτον σχεδὸν μέρος τοῦ Κράτους, ἂς φροντίσῃ λοιπὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ κανονίσῃ τὸ περὶ βοσκῆς σπουδαῖον ζήτημα, διότι καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἐπὶ τῶν ζώων φόρον αὐτὸς εἶναι ὁ πλησιέστερος κατ' ἀναλογίαν τοῦ δεκατιστικοῦ συστήματος.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν·

Καὶ ἡ πρότασις τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Ψύλλα τὴν ὁποίαν συμμερίζομαι καὶ ἡ ἀπάντησις ἔχουσι στάδιον ἀναπτύξεως ἐμβριθές· τῷ ὄντι, ἐπειδὴ ἐν διαστήματι 15 περίπου ἐτῶν οὐδὲν ἐγένετο, ἂν καὶ πάντοτε ἐθίγοντο τὰ ζητήματα ταῦτα, εἶμαι τῆς ἰδέας νὰ μὴ μακρύνωμεν τὴν σημερινὴν συζήτησιν, ἀλλὰ μίαν ἄλλην ἡμέραν ἐπὶ τούτῳ προσδιορισθησομένην νὰ φέρωμεν τὴν συζήτησιν, ἴσως δυνηθῶμεν καὶ λύσωμεν τὸ ταχύτερον τὸ ζήτημα, προσθέτοντες καὶ τὴν ἰδικήν μας γνώμην καὶ οὕτω παύσωσιν αἱ κατ' ἔτος ἀναφυόμεναι συζητήσεις· καὶ ἐπὶ τῆς προτάσεώς μου ταύτης ζητῶ ν' ἀποφανθῇ τὸ σῶμα.

Λαβὼν καὶ πάλιν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπεν·

Ἐπειδὴ νομίζω, ὅτι ἕκαστος δικαιοῦται νὰ ἔχῃ φιλοτιμίαν καὶ πρὸ πάντων ὁ δημόσιος ἄνθρωπος εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζηται τὰ ἔργα καὶ τοὺς λόγους του ἀπέναντι σφετερισμοῦ ἢ παρεξηγήσεων, πολλῷ μᾶλλον ὅταν πρόκηται νὰ δράψῃ ἐξ αὐτῶν δάφνας, καὶ μὴ ἀρνούμενος καὶ εἰς ἐμαυτὸν τοιοῦτόν τι αἴσθημα, ἔρχομαι νὰ σᾶς κατονομάσω τὸν Γερουσιαστὴν τὸν ὁποῖον ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ μου ἀνέφερα, διότι αὐτὸς ἦμην ἐγὼ καὶ δὲν ἐπιθυμῶ ὁ συνάδελφός μου Κ. Μαγγίνας νὰ μοῦ ἁρπάσῃ τὸν στέφανον. Τὰ παρ' ἐμοῦ τότε λεχθέντα, πιστεύω ὅτι ἐν-

θυμεῖσθε, κύριοι, πρὸ πάντων τὸν θόρυβον ὅστις ἠγέρθη ἐνταῦθα καὶ ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν ἀντιπολιτευομένων συναδέλφων εἰς ὧν τὴν μερίδα ἀνῆκον καὶ ἐγὼ ὅταν ἐπρότεινα νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἡ Κυβέρνησις λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων της ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νὰ δυνηθῶμεν καὶ ζητήσωμεν τὴν φορολογίαν τοῦ λαοῦ. Κατόπιν ὅμως τινὲς τῶν συναδέλφων μου ἐννόησαν τὸν σκοπὸν τῆς προτάσεώς μου καὶ ἐκ τῶν θορυβησάντων κατὰ πρῶτον τινές μοι ἐζήτησαν καὶ συγγνώμην μετέπειτα διὰ τὴν συμβᾶσαν παρεξήγησιν. Τότε δὲ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι καὶ ὁ συνάδελφος ἡμῶν Κ. Μαγγίνας ἐπῆλθε φέρων τακτικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς κατ' ἀναλογίαν φορολογίας καὶ ὁ σοφὸς λαβὼν παρ' ἐμοῦ τὴν ἀφορμὴν ἐγένετο σοφώτερος.

Ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν εἰς τὰ λεχθέντα.

Καταγίνομαι, κύριοι, ἀνενδότως πρὸς τακτοποίησιν τῆς ἐν γένει φορολογίας, ἥτις ὁμολογῶ ὑπάρχει τῷ ὄντι ἀκανόνιστος καὶ ἀνώμαλος. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν νὰ μὴν ἐπισπεύσῃ τὴν συζήτησιν τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς ἐπρότεινεν εἷς τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, διότι καταγίνομαι νὰ φέρω ἐνώπιον ἡμῶν νομοσχέδιον ἕτοιμον δι' οὗ νὰ λύωνται τὰ διάφορα ζητήματα καὶ ἐφ' οὗ ἕκαστος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τότε τὴν καθαρὰν γνώμην του.

Τῷ ὄντι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν λειβαδίων, καθ' ὃν τρόπον δηλαδὴ διανέμονται αἱ βοσκαί, ὑπάρχει ὑπόνοια συμβαινουσῶν καταχρήσεων. Ἐμελέτησα λοιπόν, κύριοι, καὶ κατέγινα πολὺ ὅπως δυνηθῶ καὶ μεταβάλω τὸ σύστημα τοῦτο, ἀλλ' ὅσον κατὰ θεωρίαν φαίνεται εὔκολος ἡ μεταβολή, τοσοῦτον κατὰ πεῖραν καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἀποβαίνει δύσκολος, καὶ τὰ ὑπάρχοντα λειβάδια ἐθνικὰ ἢ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἶναι δύσκολον νὰ διανεμηθῶσι, διότι ὑπάρχουσι διαφιλονεικούμενα ὡς ἰδιόκτητα, ὡς μόνη δὲ ἀναγνώρισις ἰδιοκτησίας εἶναι τὸ λεγόμενον τσοπὺ τὸ ὁποῖον πολλὰ ὀλίγοι φέρουσι, πᾶς δὲ ἕτερος τίτλος δὲν λαμβάνεται ὑπόψιν. Κατόπιν πρόκειται ὡς ἐρρέθη νὰ δοθῇ εἰς τὰς κοινότητας ἡ νομὴ δωρεάν, ἀλλὰ πῶς εἶναι εὔκολον νὰ διανεμηθῇ αὕτη. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα ζητήματα, κύριοι, μὲ ἔκαμαν νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν μελέτην καὶ νὰ ζητήσω νέας πληροφορίας ὅπως δυνηθῶ τὸ ταχύτερον καὶ φθάσω εἰς ὅσον ἐνδέχεται ἐντελὲς ἀποτέλεσμα.

Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ὡρίμασεν ἤδη καὶ δὲν θὰ βραδύνω νὰ φέρω, ὡς προεῖπον, ἐνώπιον ὑμῶν νομοσχέδιον

λύον ὅλα τὰ ἀναφυόμενα ζητήματα καὶ καθαρίζον συνάμα τὰ ἐθνικὰ ἀπὸ τὰ ἰδιόκτητα λειβάδια.

Κατόπιν λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος προσέθηκε.

Μολονότι ὁ προλαλήσας Κ. ὑπουργὸς μὲ ἐπρόλαβε κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς ἰδέας μου, μολαταῦτα ἔρχομαι νὰ εἰπω καὶ ἐγὼ ὀλίγας λέξεις. Καὶ ἐν πρώτοις συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ Γερουσία θέλει εἶσθαι εἰς θέσιν νὰ συζητήσῃ ἀποτελεσματικῶς τὰ διάφορα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ζητήματα, ὅταν ταῦτα ὑποβληθῶσιν ἐνώπιον αὐτῆς καθαρά, καὶ δὲν λέγω ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη ἂν συζητηθῶσι ταῦτα, εἶναι κακὸν, ἀπ' ἐναντίας πᾶσα συζήτησις διευκολύνει τὴν λύσιν ἑνὸς ζητήματος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ συζήτησις ἤθελεν ἀποβῆ ἀνωφελής.

Τῷ ὄντι, κύριοι, ὡς ὁ πρῶτον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἀνέφερεν, ὁ ὑπόψιν ἡμῶν σήμερον νόμος εἶναι ὁ αὐτὸς ὁ πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ὑποβληθεὶς κατὰ πρῶτον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, ὅτι ὁ κατὰ κεφαλὴν φόρος ἦτο τότε εἰς λεπτὰ πεντήκοντα, κατόπιν ἠλαττώθη εἰς τριακονταπέντε καὶ ἤδη ὑπάρχει μόνον λεπτὰ εἰκοσιπέντε, ὥστε προσεγγίζει εἰς τὴν ζητουμένην ἀναλογίαν, καὶ τοῦτο μὲν ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν Σωμάτων διότι τὸ ζήτημα ὑπῆρχε καθαρῶς φορολογικόν· τὸ περὶ βοσκῶν ὅμως, ἠκούσατε καὶ τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ ὅλοι γνωρίζομεν πόσας παρέχει περιπλοκὰς εἰς διάφορα παρεμβάλλοντα ζητήματα, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν περιωρίσθη ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὰς καθαρὰς ἐθνικὰς βοσκὰς, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ ἐκτάκτους τινας περιστάσεις, αἵτινες καθιέρωσαν κάποιαν κατοχὴν καὶ ταύτην ὄχι καθαρὰν βεβαίως, ἐπὶ βοσκησίμων γαιῶν κοινωτικῶν, τοιουτοτρόπως περιεπλέχθη καὶ ἀφιβάλλει εἰσέτι ἂν ἔχει καὶ ὁποίαν καθαρὰν ἰδιοκτησίαν λειβαδίων καὶ βραδύνει τὸ κατ' ἐμὲ τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτῶν προνοοῦσα ἴσως διὰ τοῦ χρόνου νὰ ἀποκτήσῃ δικαιώματα κατοχῆς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν κοινοτήτων. Ἀλλ' ἂς ἀναμένωμεν ἐπ' ὀλίγον εἰσέτι, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅπως μᾶς φέρει τὸ ὑποτιθέμενον νομοσχέδιον, ἐφ' οὗ κατέγινε τόσον καὶ ἐφρόντισε νὰ ἐξετάσῃ ἐπακριβῶς τὰ διάφορα ζητήματα.

Ἐπαναλαμβάνω μόνον νὰ σᾶς εἰπω, Κ. ὑπουργὲ ὅτι οἱ διέποντες Τουρκικοὶ νόμοι πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος τὸ κράτος μαρτυροῦσι ὅτι καθ' ὃν τρόπον ὑπῆρχον εἰς τὴν μίαν χεῖ-

νότητα τοῦ τμήματος τῆς Πελοποννήσου, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἄλλην κοινότητα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ὑπῆρχεν ἀνεγνωρισμένη ἰδιοκτησία καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ὁρίων ἑκάστης· ὥστε μὲ τὰς αὐτὰς γενικὰς ἀρχὰς ἀξιόλογα δύνασθε, νομίζω νὰ λύσετε τὸ ζήτημα, Κ. ὑπουργέ.

Καὶ πάλιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπε.

Παρατηρεῖτε, κύριοι, ὅτι τόσα ἐρρέθησαν καὶ ἐντούτοις ἡ κατάλληλος διασάφησις δὲν ἐγένετο διὰ νὰ ἐννοήσῃ ἕκαστος καθαρῶς τὸ ἀντικείμενον, διότι βεβαίως τὸ παρὸν εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον περιπλέκεται μὲ πολλὰ ἄλλα ζητήματα χωριστὰ τῆς φορολογίας καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λυθῇ ἐν ὀλίγοις καὶ ἐκ τοῦ προχείρου, ἂς ὑψρίσωμεν λοιπὸν τὸ παρὸν νομοσχέδιον, συσταίνοντες πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ εἰσάξῃ πρὸ τοῦ ἔαρος καὶ ἐντὸς τῆς συνόδου ταύτης τὸ ὁποῖον βλέπανιζει νομοσχέδιον περὶ τοποθετήσεων, λαμβάνων ὑπόψιν καὶ τὰς ὁποίας ἔχει ἀναφορὰς τῶν πολιτῶν περὶ τῶν γενομένων καταχρήσεων ἐκ μέρους τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε.

Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ συζήτησις ἐνῷ εἶναι ἁπλουστάτη ἀδίκως περιπλέκεται. Αὕτη πρέπει νὰ περιστραφῇ εἰς μόνον τὸν ἐπὶ τῶν ζώων φόρον. Τὸ ζήτημα τῆς νομῆς εἶναι ἀντικείμενον σπουδαῖον, μὲν ἀλλ' ὅλως διόλου ἀλλότριον τοῦ κατὰ κεφαλὴν φόρου τῶν ζώων. Ἐπειδὴ ὅμως εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων ὅτι ὁ φόρος οὗτος ἐπιβάλλεται μὲ δικαιοσύνην διότι εἶναι ὡς ἔγγιστα τὸ ἀντίτιμον τοῦ πράγματος τοῦ δεκάτου, ἀναγκάζομαι νὰ εἴπω ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι παντάπασιν ἀκριβὲς διότι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑψρίζεται κατ' ἔτος ὁ αὐτὸς ἐν ᾧ ἔπρεπε, διὰ νὰ εἶναι ἀληθὲς τὸ διδόμενον, ἔπρεπε μὲ τὸ δέκατον, ὡς εἶπεν ὁ προαγορεύσας, νὰ ἀκολουθῇ τὴν αὔξησιν τὴν ὁποίαν πρό τινων χρόνων ἔλαβον ὅλα τὰ προϊόντα καὶ κατ' ἐξαίρεσιν τὰ τῆς κτηνοτροφίας, ἢ ἂν θέλετε δικαιότερον ἦτο νὰ δίδωσι καὶ τὰ ζῶα τὸν φόρον εἰς εἶδος· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι τοῦτο οὔτε ὀρθὸν οὔτε δυνατόν, διότι ἔπρεπε τότε νὰ ἀναστήσωμεν τοὺς σαϊτσίδες τῆς Τουρκίας, ἐπειδὴ ἄλλως τε δὲν πρόκειται σήμερον οὔτε πρέπει νὰ αὐξήσωμεν τὴν φορολογίαν τῶν ζώων, διότι κανενὸς ἄλλου προϊόντος τὸν φόρον δὲν αὐξάνομεν, τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ ψηφισθῇ ὅπως ἔχει, διότι ἓν καὶ ὁμοιόμορφον κατ' ἔτος παρουσιάζεται· ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι δὲν δύ-

νανται νὰ γένῃ ἄλλως, ὁπόταν κατὰ τὸ σύνταγμα πρέπῃ κατ' ἔτος νὰ ψηφίζωνται οἱ φόροι.

Ὅτι ὅμως θὰ μὲ ἐπιτρέψητε, κύριοι νὰ εἴπω, ὅπως εἶπον καὶ ἄλλοτε, εἶναι ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀνατροφὴ τῶν ζώων νὰ γίνεται ἀκολούθως παρ' ἡμῖν, ὅπως ἐγένετο μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ κτηνοτροφία μας θὰ ἐκπέσῃ, καὶ ἡ γεωργία θὰ βλάπτεται οὐσιωδῶς. Τὸ παρ' ἡμῖν σύστημα τῆς νομῆς τῶν ζώων ἐπειδὴ δὲν ἔχει τι τεχνητὸν, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται ὅπως εὑρέθη ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἐπειδὴ ῥητῶς οἱ ποιμένες δὲν καλλιεργοῦν λειβάδια διὰ νὰ βόσουν τεχνητὸν εἰς τὰ ζῶα χόρτον, καὶ ἀναγκάζονται τὰ ζῶα νὰ νέμωνται ὅπου εὑροῦν ὀλίγον φυσικὴν χόρτον, καὶ ἡ κατάστασις αὕτη οὔτε εἰς τὰ ζῶα ὑπόσχεται βελτίωσιν, καὶ τὴν γεωργίαν τὴν στενοχωρεῖ, διότι τὰ ζῶα βόσκοντα, ἐπιφέρουν ἐπίσης ζημίαν πρὸ πάντων εἰς τὰς φυτείας, διὰ τοῦτο ἦτον νομίζω καιρὸς νὰ ληφθῇ ἐν σπουδαῖοις περὶ κτηνοτροφίας μέτρον. Μὴ λησμονήσητε, ὅτι ἐὰν ἔπαθον καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παθαίνουν παρ' ἡμῖν τὰ δάση καὶ ἐὰν κατ' ἔτος ἀκουώμεν μυρίας πυρκαϊὰς τῶν δασῶν, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ κτηνοτροφία ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ γεωργία ἀφ' ἑτέρου συμμαχοῦν καὶ καταστρέφουν τὸν κοινὸν ἐχθρὸν, τὰ δάση, διὰ νὰ εὕρουν οἱ μὲν νομεῖς διὰ τὰ ζῶα, οἱ δὲ γῆν λελιπασμένην γῆν διὰ σπορὰν· ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αὐτὰ τὰ δάση βαθμηδὸν ἐκλείπουν, καὶ ἐν ᾧ ἐντεῦθεν προσγίνεται μέγα κακὸν εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐλλείπει συγχρόνως καὶ τὸ στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκον μέχρι τοῦδε ἀπογρώσαν ὁπωσοῦν τροφὴν τὰ ζῶα. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νομίζω νὰ φέρῃ τὸ κατὰ δύναμιν τινὰ θεραπείαν τοῦ κακοῦ· διὰ τοῦ φορολογικοῦ νόμου, ἂς δοθῇ βραβεῖον ἀσιδοσίας εἰς τοὺς ποιμένας οἵτινες ἤθελον ἀσπασθῇ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀνατροφὴν τῶν ζώων, καὶ ἤθελον ἀνεγείρει οἰκοδομὰς πρὸς παραχείμασιν τῶν ζώων καὶ τεχνητὰ λειβάδια διὰ τὴν νομὴν αὐτῶν· τέλος πάντων ἢ αὐτὸ ἢ πᾶν ἄλλο μέτρον ἐμψυχώσεως πρέπει νὰ ληφθῇ καὶ νὰ ληφθῇ ὅσον τάχος, διότι αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας αὐξάνουν καθ' ἑκάστην ὡς πρὸς τὴν βρῶσιν τῶν ζώων, καὶ ἐπειδὴ ἡ προσφορὰ δὲν συναυξάνει μὲ τὴν ζήτησιν, αἱ τιμαὶ τῶν κρεάτων καθὼς καὶ ὅλων τῶν προϊόντων τῶν ζώων, ἤγουν τοῦ βουτύρου, τοῦ τυροῦ καὶ τοῦ ἐρίου, ὑπερυψώθησαν.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς νομῆς, ἂν πρέπῃ καὶ περὶ τούτου νὰ εἴπω ὀλίγα, φρονῶ ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι οὔτε δύσκολον οὔτε περιπεπλεγμένον ὅπως τὸ θέλουν τινὲς, καὶ

ὅπως τὸ παρέστησεν ὁ Κ. ὑπουργός· ἡ παρατήρησις τῶν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναβάλλει τὸν ὁριστικὸν κανονισμὸν αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς ἐραδύτητος νὰ παραγράψῃ τὰ νόμιμα δικαιώματα κυριότητος, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐπὶ τῶν λειβαδίων αἱ κοινότητες, δὲν μὲ πείθει· κατ' ἔτος γίνονται εἰς τοὺς νομοθετικοὺς περιβόλους τόσαι διαμαρτυρήσεις, ὥστε κἀμμία παραγραφὴ δικαιώματος νομίμου, ὅπου ὑπάρχει, δὲν δύναται νὰ καθιερωθῇ διὰ τῆς κατοχῆς. Δὲν πιστεύω ἐξ ἄλλου μέρους νὰ εἶναι τόσον ἀναμφισβήτητα, ὡς τινες φρονοῦν, τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν λειβαδίων τῶν κοινοτήτων, διότι ἐὰν ὑπῆρχον, ἤρκει μία μόνη κοινότης νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαιά της δικαστικῶς, καὶ ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις τῆς μιᾶς νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ὅλας τὰς κοινότητας. Τὸ ζήτημα κατὰ τὴν κρίσιν μου εἶναι ὅλως διοικητικόν, καὶ ὅλη ἡ ἀναβολὴ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἠδυνήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ σχηματίσῃ περὶ αὐτοῦ μίαν ὁριστικὴν ἰδέαν· ἀλλ' εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, διότι τοιαῦτα κοινωνικὰ ζητήματα δὲν πρέπει ἐπὶ πολὺ νὰ μένουν ἄλυτα, καὶ διότι ἂν καὶ πλαγίως, ἐπηρεάζεται ὅμως ἡ φορολογία τῶν ζώων ἐκ τοῦ ὅτι οἱ βόσκοντες εἰς ἰδιαίτερα λειβάδια ποιμένες πληρόνουν δικαίωμα νομῆς μέχρι μιᾶς δραχμῆς καὶ ἐνίοτε πλειότερον, καὶ τοῦτο εἶναι κακόν, διότι οἱ ποιμένες οὗτοι δὲν δύνανται νὰ διαγωνισθῶσι μὲ ἐκείνους, οἵτινες νέμονται εἰς τὰ ἐθνικὰ λεγόμενα λειβάδια δωρεάν· μολονότι διὰ νὰ εἴμεθα ἀκριβεῖς, δὲν πρέπει νὰ προσποιώμεθα ὅτι ἀγνοοῦμεν πῶς καὶ αὐτοὶ ἱκανὰ πληρόνουν ἂν ὄχι εἰς τὸ δημόσιον ἀπ' εὐθείας, τοὐλάχιστον εἰς τοὺς προστάτας των.

Τινὲς ἐκ τῶν ἀγορευσάντων ἐσύστησαν εἰς τὸν ὑπουργὸν τὸ νὰ εἰσαγάγῃ συντόμως νομοσχέδιον κανονίζον τὰ τῶν νομῶν· καὶ ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἔδωκε καὶ ὁ ὑπουργὸς ἀόριστόν τινα ὑπόσχεσιν. Δὲν πιστεύω, κύριοι, ὅτι πρέπει καὶ εἶναι ἀποτελεσματικὸν νὰ μεταχειριζώμεθα τοιοῦτον σύστημα ἐπιρροῆς ἐπὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων. Ἐσυνειθίσαμεν πολλάκις νὰ κράζωμεν ἐνταῦθα τὸν ὑπουργόν, νὰ λέγωμεν καὶ νὰ λέγῃ, καὶ νὰ μένωσι πάντοτε αἱ συζητήσεις ἄνευ θετικοῦ, ὡρισμένου καρποῦ· τὸ ὀρθότερον εἶναι νὰ εἰσαγάγωμεν νομοσχέδια, ὅσοι ἔχομεν πεποίθησιν ἐπὶ ἑνὸς ὁποιουδήποτε πράγματος, ἐὰν βλέπωμεν τὸν ὑπουργὸν βραδύνοντα ἢ κωφεύοντα καὶ ἐὰν ἄνευ τῆς ὑπουργικῆς συνδρομῆς, δὲν ἠμπορεῖ τὸ σχέδιον νὰ γίνῃ νόμος, ἂς βαδίζωμεν μὲ πάντα ἄλλον τρόπον κοινοβουλευτικόν,

ὅστις δύναται νὰ φέρῃ ἓν ἀποτέλεσμα. Πιστεύω ἐπίσης ὅτι εἰς αὐτὰς τὰς ἐπερωτήσεις δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν ματαίως τὸν καιρόν μας, καὶ αὐταὶ πρέπει νὰ διατυποῦνται ἀκριβῶς καὶ νὰ εἰσάγωνται, ὥστε ἐὰν ἐπιμένῃ ὁ προτείνων, νὰ δύναται ἡ Γερουσία νὰ ἔρχεται εἰς μίαν ἀπόφασιν, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν καὶ ἄλλοτε, ὅπως συνέβη προχθὲς εἰς τὸ περὶ Τραπέζης, ὅτε εἶπον τινὲς Γερουσιασταί, εἶπε καὶ ὁ ὑπουργός, καὶ ἔπαυσεν ἡ συζήτησις χωρὶς νὰ γένῃ τίποτε, καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν εἰς ποίαν κατάστασιν ἦτον καὶ ποῦ ἀφήσαμεν τὴν ὑπόθεσιν.

Μηδενὸς μετὰ ταῦτα λαβόντος τὸν λόγον ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὴν ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἥτις δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28 ἥτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτη καὶ Γ. Καρακατζάνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ ἔτος 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Μ. Λ. Καΐρης	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Μαρμιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἰωάννης Στάϊκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναγύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν

Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Κωνστ. Πρωβιλέγιος	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . .
Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν καὶ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Τεθὲν δὲ καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν, ὡς ἔχει, διὰ ψήφων 26 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω ψηφολεκτῶν κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον Ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ ἔτος 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Νῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Λ. Καΐρης . . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . .	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . N
Ῥιχάρδος Τζιώρτ	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγιώτης Λιδωρίκης . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . .	Γεώργιος Δυοβουνιώτης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνσταντῖνος Πρωβιλέγιος .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Γκίκας Καρκατζάνης . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης .

Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 4 Δεκεμβρίου ε. ε.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 17 Δεκεμβρίου 1858, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος **1859**, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ αὕτη καὶ μετὰ **24** ὥρας ἀπὸ τῆς διανομῆς αὐτῆς νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ πραγματεύεται νομοσχεδίου συζήτησις· ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν εἰσαχθὲν νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος **1859**, καὶ μελετήσασα αὐτὸ μετ' ἐπιστασίας φέρει εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος τὰς ἐπὶ τῶν παρατηρήσεών της πληροφορίας.

Ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ **1859** ἐξ ἀνδρῶν **10,268** κατὰ τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἰσάριθμος μὲ ἐκείνην τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀλλ' ἡ τοῦ ναυτικοῦ ἦτις τὸ **1858** προσδιωρίσθη εἰς ἄνδρας **1,148** ἀναβιβάζεται ἤδη διὰ τὸ **1859** ἔτος εἰς **1,310**· ἤτοι εἰς **192** ἄνδρας περιπλέον, ἡ ὁποία αὔξησις προκύπτει, καθ' ἃς ἔλαβε πληροφορίας ἡ ἐπιτροπή σας ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ἐκ τοῦ ὁπλισμοῦ τῆς Κορβέτας «Ὁ Λουδοβίκος» καὶ ἑνὸς ἔτι τῶν μικρῶν ἀτμοπλοίων.»

Ἐπίσης καὶ ἡ στρατολογία καὶ ναυτολογία τῶν δύω δυνά-

μεων συνάμα, ἥτις τὸ 1858 περιωρίζετο εἰς ἄνδρας 2,000 ἀνα-βιβάζεται ἤδη κατὰ τὸ νομοσχέδιον διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰς ἄνδρας 2,130, ἀλλὰ καὶ ἡ προσθήκη αὕτη προκύπτει διὰ τὸν ἴδιον λόγον τοῦ ὁπλισμοῦ τῶν δύω ἀνωτέρω πλοίων.

Οὐσιωτέρως δὲ παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή Σας ὅτι ἐκ τῆς ὁλικῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ συγκειμένης ἐξ ἀνδρῶν, 10268 ὑπάρχουσιν ἀξιωματικοὶ 586, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν φαλαγγιτῶν, τῶν ἰατρῶν, τῶν Ἱερέων, τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου τῶν Εὐελπίδων, τῶν λογιστῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐν γένει. Ἐπίσης ἐκ τῆς ὁλικῆς δυνάμεως τοῦ ναυτικοῦ συγκειμένης ἐξ ἀνδρῶν 1,3⋅8, ὑπάρχουσιν ἀξιωματικοὶ 211, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν φαλαγγιτῶν, τῶν ἰατρῶν, τῶν ἱερέων καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν, ὡς ἐξάγεται ἀκριβῶς ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τοῦ 1859 ἔτους.

Ἡ δυσανάλογος αὕτη ποσότης τῶν ἀξιωματικῶν τῆς τε στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, ἥτις ἐγένετο βαθμηδὸν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὄχι εἰς τὰ τάγματα τῆς ξηρᾶς καὶ εἰς πληρώματα τῶν π. πλοίων, ἀλλ' εἰς διαφόρους ἄλλας θέσεις καὶ ὀνομασίας, ἐξογκόνει ἐπὶ πολὺ τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἐξόδων εἰς τοὺς δύω τούτους κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τούτων ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐς ἐκείνων, οἵτινες ὑπηρέτησαν τὴν πατρίδα εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, τὸν ὁποίων τὰ δικαιώματα εἰσὶν ἱερὰ καὶ ἀκατάπαλέμητα, καὶ ἐπειδὴ ὁ στρατιωτικὸς βαθμὸς ἀποκαθίσταται ἀναφαίρετος ἰδιοκτησία, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἀπονεμηθῇ, δὲν προτείνει ἡ ἐπιτροπή σας τὴν ἐλαττωσιν, ἀλλὰ συνίστησι τὴν μέλλουσαν φειδωλίαν, καθόσον δὲν ὑπάρχουσι πλέον οἱ ἀνωτέρω λόγοι.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν στρατολογίαν θεωρήσασα ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι ὁ σωματικὸς φόρος εἶναι ὁ μᾶλλον ἐπιβαρυντικὸς παντὸς ἄλλου φόρου, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὸν κατάλογον τῶν μέχρι τοῦδε καθυστερούντων κληρούχων κατὰ νομοὺς, οἵτινες συμποσοῦνται εἰς ἄτομα 1547 καὶ τοι ὑπάρχοντος ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ σκληροτάτου ἐκείνου νόμου τοῦ 1851, ἡ ὁποία καθυστέρησις ἐπιβαρύνει ἀδίκως τὸν τραχήλον ἐκείνων, οἵτινες συνεισέφερον τὴν ἀναλογίαν των, καθότι τὰ δύω τρίτα σχεδὸν τῶν καθυστερημάτων τούτων προέρχονται ἀπὸ τοὺς δύω Νομοὺς ἤτοι τῶν Κυκλάδων 589 καὶ Ἀργολίδος 331.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὴ ἐφαρμογὴ ἑνὸς νόμου εἶναι κακίστη ἀρχὴ

τῆς παραβάσεως τῶν νόμων καὶ εἶναι λίαν προτιμώτερον νὰ μὴ ὑπάρχῃ ὁ τοιοῦτος νόμος, καὶ ἐπειδὴ ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος νόμος τοῦ 1851 περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας δὲν ἔφερεν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπιτυχῶς, συνίστησι τὴν ἀκύρωσιν αὐτοῦ ἡ ἐπιτροπή σας καὶ τὴν ἀντικατάστασιν καταλληλοτέρου καὶ ἐφαρμοστέου, ἔτι δὲ καὶ μεγαλειτέραν προσπάθειαν διὰ τὴν εἰσέλευσιν τῶν καθυστερούντων διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ χωρὶς νὰ μένῃ νόμιμος δίοδος εἰς τὰς δημοσίας καὶ δημοτικὰς ἀρχὰς πρὸς ὑπεκφυγὴν τῆς ποινῆς διὰ τὰς γενομένας καταχρήσεις, αἵτινες γεννῶσι τὰς καθυστερήσεις.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἡ ἐπιτροπή σας παραδέχεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ νομοσχεδίου ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁμομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Δεκεμβρίου 1858.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Α. Γ. Κριεζῆς, Α. Μαυρομιχάλης.
Ἰωάν. Χ. Πέτρου. Ἀξ. Βλαχόπουλος,

Οἱ Εἰσηγητὴς
Τ. Μαγγίνας.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ περὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου Νομοσχεδίου, λαμβάνω τὴν τιμὴν, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως νὰ ὑποβάλλω αὐτὸ εἰς τὴν Γερουσίαν, συνωδευμένον μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἀντιγράφου τῆς πρὸς αὐτὴν ἐκθέσεώς μου. Παρακαλῶ δὲ τὴν Γερουσίαν ἵνα ἐπιταχύνῃ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς
ΑΘ. Λ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 10βρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ὁ διευθυντὴς καὶ ὁ ἔφορος τοῦ Βασιλικοῦ ναυστάθμου θέλουσιν ἀπολαμβάνει ὡς ἀντιμισθίαν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν, ὁ μὲν ἑξακοσίας δραχμὰς κατὰ μῆνα, ὁ δὲ τετρακοσίας, ἐὰν αἱ κατὰ ξηρὰν ἀποδοχαὶ αἱ εἰς τὸν βαθμὸν αὐτῶν ἀνήκουσαι, εἶναι κατώτεραι τῶν εἰρημένων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κηρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀνεγνώσθη ἐπὶ τέλους ἡ ἔκθεσις τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἀρξαμένην σύνοδον καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα, νὰ γίνῃ δὲ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ συζήτησις μετ' ἐκείνην τοῦ ἀνωτέρω νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ συντάξασα τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος μετὰ τῶν ἑξῆς παρατηρήσεων καὶ διασαφήσεων.

Ὡς πρὸς τὸ Α'. Κεφάλαιον ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπελόγισε τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν δι' ἓξ μῆνας εἰς δραχμὰς 126,000 ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμον καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, ἐξαιρουμένων τοῦ Στρατηγοῦ Κυρίου Γ. Τζούρτζ καὶ τοῦ Κυρίου Σ. Τρικούπη, οἵτινες λαμβάνουσιν ἀνώτερον τῆς Γερουσιαστικῆς ἀποζημιώσεως μισθόν. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ρηθέντος Νόμου συμπεριέλαβεν εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον καὶ δραχ. 2,000 πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ Κυρίου Προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην ὑπερτίμησιν τῶν τροφίμων, τῶν ἐνοικίων καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν πραγμάτων, ἐθεώρησεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ αὐξήσῃ, ὡς καὶ ηὔξησε τὸν μισθὸν τῶν ὑπαλλήλων τῆς Γερουσίας, καθόσον οὗτοι εἰσὶν ἀρχαῖοι ὑπάλληλοι καὶ οἰκογενειάρχαι ὁ δὲ μισθὸς τὸν ὁποῖον ἀπολαμβάνουσι δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν των.

Τὸν μισθὸν τῶν κλητήρων ἐσημείωσεν ὅπως καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον στηριχθεῖσα ἐπὶ τῆς περὶ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν πράξεως τοῦ Προεδρείου.

Ὡς πρὸς τὸ Γ'. κεφάλαιον ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρήσασα τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν παρελθουσῶν Συνόδων καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας συμβουλευθεῖσα ἔκαμε τινὰς προσθαφαιρέσεις ἐπί τινων ἄρθρων αὐτοῦ φροντίσασα ὅμως ὥστε τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου τούτου νὰ μὴ ὑπερβῇ τὸ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψηφισθὲν δι' αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ποσόν.

Ἐπὶ τέλους ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 18 9βρίου ὑπ' ἀριθ. 213 ἔγγραφον τοῦ Κυρίου Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου, δι' οὗ ἐπικαλεῖται τὴν ἀντίληψιν τῆς Γερουσίας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν μεγάλων δαπανῶν, ἃς κατέβαλε διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ γινώσκουσα τὰ ὑπὲρ τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτηρίου αἰσθήματα τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ἐσημείωσεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὸ ποσὸν δραχμῶν 2000 διὰ νὰ χρησιμεύσωσι διά τε τὴν ἀνακούφισιν τοῦ Πανεπιστημίου ἐκ τῶν ἐξόδων τῆς ἰσοπεδώσεως καὶ διὰ τὸ περιτοίχισμα καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ πρὸς μεσημβρίαν κήπου αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 10βρίου 1858.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Γ. Καρακατζάνης, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος,

Ν. Πρασσακάκης, Γ. Παπαγλιόπουλος.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς περιόδου.

Διασάφησις κονδυλίων.	Ποσὰ προϋπολογισθέντα. Κατ' ἄρθρον	Κατὰ κεφάλαιον
Κεφάλαιον Α'. Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν.		
1. Ἀποζημιώσεις 42 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500 κατὰ μῆνα . . . . . δρ.	21,000	
Δι' ἓξ μῆνας		126,000
2. Ἀποζημίωσις τοῦ Κ. προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ διαρκείας τῶν βουλευτικῶν συνόδων νόμον τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1856		2,000
Κεφάλαιον Β'. Μισθὸς προσωπικοῦ.		
Μισθὸς 2 συντακτῶν ἀνὰ δρ. 250 κατὰ μῆνα δρ. 500		
» 1 πρωτοκολλίστου » 250 . . . . . » 250		
» 1 γραφέως . . » 200 . . . . . » 200		
» 1 πρώτου κλητῆρος . 120 . . . . . » 120		
» 1 κλητῆρος τοῦ καταγύματος ἀνὰ δρ. 70 » 70		
Δι' ἓν ἔτος 1,440	13,680	
» 5 ἔτι κλητήρων τῶν μὲν 4 ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀνὰ δρ. 60 1,440		
τοῦ δὲ 1 ἐπὶ πέντε μῆνας ἀνὰ δρ. 60 . . 300	1,740	15,420
Κεφάλαιον Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει		
1. Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν νομοσχεδίων, ἐκθέσεων κλπ. . . . . δρ.	200	
2. Θέρμανσις . . . . . »	150	
3. Φωτισμὸς . . . . . »	80	
4. Συνδρομὴ ἐφημερίδων . . . . . »	1500	
5. Δικαὶ πράκτικῶν, Β. ἐφημερίδος, βιβλίων κλπ. . »	600	
6. Ἀγορὰ συγγραμμάτων . . . . . »	300	
7. Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα . . . . . »	1500	4,330
8. Συνδρομὴ διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διὰ τὴν περαιτέρω καλλιέργειαν τῶν κήπων αὐτοῦ	2000	2,000
Ἧτοι ὁλόχληραι ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐννέα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιαι πεντήκοντα.		149,750

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Γ. Παπαηλιόπουλος, Γ. Καρακατζάνης,
Ν. Πρασσακάκης, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Δεκεμβρίου 1858.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος, Ο Γραμματεὺς.

Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ. Α. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 19 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 36 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1859, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς· ἐπ' αὐτοῦ δὲ λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπε τὰ ἑξῆς·

Καθ' ὅλας τὰς συνόδους ὅτε προέκειτο εἰς συζήτησιν τὸ παρὸν νομοσχέδιον περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, ἐπανέλαβον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ ἐπέκεινα τῆς ξηρᾶς εἶναι δυσανάλογος πρός τε τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου· εἶπον ὅτι κράτος μικρὸν ὡς τὸ ἡμέτερον εὑρισκόμενον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τριῶν μεγάλων εὐεργετίδων δυνάμεων δὲν εἶχεν οὐδ' ἔχει ἀνάγκην νὰ διατηρῇ τοσοῦτον ὑπέρμετρον στρατόν, καὶ ἄλλα πολλά, ἀλλὰ δὲν εἰτηκούσθην μέχρι σήμερον, τούτου ἕνεκα ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη νὰ εἴπω ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ, οἷος ζητεῖται διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, εἶναι ὑπέρμετρος, ὅτι ἡ συλλογὴ τοιούτου ἀριθμοῦ ἀνδρῶν στερεῖ πολλὰς χεῖρας σίτινες εἰσὶν ἀναγκαῖαι εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιτηδεύματα· ὅτι ἡ πρὸς συλλογὴν τοῦ ἐλλείποντος ἀριθμοῦ στρατολογίαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ ἔτους 1851 καταστρέφει πολλὰς καταστάσεις, καὶ ὅτι ὅπως αὕτη ἐνεργεῖται ἐπιφέρει συνεπείας κακὰς καὶ ἀποτελέσματα ὀλέθρια καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δημόσιον ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν. Ἠδύνατόμην νὰ εἴπω ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολλὰ καὶ πρὸ πάντων ὅτι ὁ στρατιωτικὸς χαρακτὴρ εἶναι ἔμφυτος εἰς τὸν Ἕλληνα, ἀλλ' ἀπο-

στρέφεται τὴν κατάταξίν του εἰς τὸν στρατὸν διότι θέλει νὰ ἦναι πολίτης στρατιώτης καὶ οὐχὶ ὑπηρέτης στρατιωτικὸς διὰ βιαίου τρόπου ἀποσπώμενος ἐκ τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας του τῆς ὁποίας εἶναι χρήσιμος καὶ ἴσως τὸ μονον ὑποστήριγμα· ἤθελεν εἶσθαι εὐχῆς ἔργον καὶ εὐεργέτημα ἂν ἐξευρίσκετο τρόπος τις συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ δι' ἁπλῶν ἐθελοντῶν, μολονότι καὶ ἤδη βλέπει τις ὅτι ἡ στρατολογία πραγματοποιεῖται μᾶλλον ἐξ ἐθελοντῶν ἢ ἐξ ἀπογραφῆς, διότι αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ εἰσὶ συμπληρωμέναι δι' ἀντικαταστατῶν, ἀλλὰ τὸ ὑψηλὸν πνεῦμα τοῦ νομοθέτου διὰ τῶν τοιούτων ἀντικαταστατῶν δὲν ἐκπληροῦται· καθόσον ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἀντικαταστάσεως εἰσεχώρησαν εἰς τὸν στρατὸν πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν γεννήματα καὶ τὸ χειρότερον πάντων τοῦρκοι, ἐνῷ ὅλοι καὶ μόνοι οἱ ἱκανοὶ πολῖται Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ φέρωσι τὸ ἀξίωμα τοῦ στρατιώτου.

Δυστυχῶς εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὰ φοραλογικὰ νομοσχέδια, τουτέστι ψηφίζεται καὶ τοῦτο ὡς καὶ ἐκεῖνο στερεωτύπως πως κατ' ἔτος χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ παρατηρήσεις τῶν σωμάτων χωρὶς νὰ φέρεται νέον τι προερχόμενον ἔκ τε τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ συντάγματος· πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν νὰ πραγματοποιῶμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν οὐσίαν οὕτως εἰπεῖν τοῦ συντάγματος, τουτέστι νὰ εἰσαγάγωμεν κατ' ἔτος νέον τι συμφωνα μὲ τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἔκρινα καλὸν νὰ εἴπω καὶ ἤδη χωρὶς νὰ εἶμαι ἐναντίος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπ τῆς ἀρχῆς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 κατὰ τὸ ὧδε προσαρτωμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ριχάρδος Τζιώτζ	

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀδὰμ Δοῦκας	Ν	Κπνστ. Προβελέγγιος	
Δῆμος Κανελλόπουλος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Μ. Λ. Καΐρης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 1 ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἀναβιβάζουσα εἰς τὴν ἔκθεσίν της τῶν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν εἰς **586** ἄνδρας μὴ συμπεριλαμβανομένων, ὡς ἀναφέρει, τῶν φαλαγγιτῶν, τῶν ἰατρῶν, τῶν ἱερέων, τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου τῶν Εὐελπίδων, τῶν λογιστῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐν γένει, ἀπατᾶται, διότι ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ προϋπ λογισμοῦ τοῦ ἔτους **1859** (ὃν καὶ ἀνέγνω) μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἰατροὶ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ἀξιωματικοὶ τῆς ὑγείας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὅλοι οἱ λογιστικοὶ ὑπάλληλοι, ἐξαιρουμένων βεβαίως τῶν ὑπαξιωματικῶν, διότι οὗτοι ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν στρατιωτῶν.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ὅτι ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν κυρίως ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ ἀναβαίνει εἰς **173** ἄνδρας μόνον, ὁμοῦ δὲ μὲ τοὺς ναυκλήρους, οἵτινες δὲν θεωροῦνται ἀξιωματικοί, φθάνει εἰς **214** ἄνδρας ὅσους σημειοῖ ἡ ἐπιτροπή.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς τὰ ἑξῆς·

Ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέφερεν ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀκριβής, καθόσον ἐνῷ αὐτὴ ἐκφράζεται ὅτι

μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 586 ἀξιωματικῶν δὲν συμπεριλαμβάνονται οἱ ἱερεῖς, οἱ ἰατροί, οἱ λογισταὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι ἀπ' ἐναντίας οὗτοι συμπεριλαμβάνονται, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις αὕτη συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη παρὰ τῶν συναδέλφων μου ὅπως παρ' ἐμοῦ συνετάχθη, ἐπὶ τῇ βάσει δηλονότι τοῦ καταλόγου ὃν ἐγὼ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξήγαγον, ὥστε πᾶν λάθος ἐπιβαρύνει ἐμὲ καὶ οὐχὶ ἄλλον. διὰ τοῦτο λαμβάνω τὸν λόγον διὰ ν' ἀποδείξω τὴν καθ' ὁλοκληρίαν ὀρθότητα τῆς ἐκθέσεως, ἐκτὸς τῶν 36 ναυκλήρων τῶν σημειωθέντων κατὰ παραδρομὴν εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν ὡς ἀξιωματικῶν ἐνῷ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς, καὶ τῶν τριῶν ἰλάρχων οἵτινες κατὰ λάθος ἐσημειώθησαν ἐξ ληφθέντες ἐκ τῆς στήλης τῶν ἵππων ἐνῷ εἰσὶν ἄνδρες τρεῖς ἂν καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀναπληροῦται ἐκ τῶν μὴ σημειωθέντων τριῶν καταλυματιῶν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ὑγείας.

Πρὸς τοῦτο ἰδοὺ πῶς ἀναφέρω ὀνομαστὶ τοὺς ὑπάρχοντας ἀξιωματικοὺς εἰς ἕκαστον ὅπλον κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1859.

Οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ ἑξῆς·

Στρατηγὸς	1
Ἀντιστράτηγος	1
Ὑποστράτηγοι	20
Συνταγματάρχαι	14
Ἀντισυνταγματάρχαι	20
Συνταγματάρχαι	41
Οἰκονομικοὶ ἐπιθεωρηταὶ	3
Λοχαγοὶ	126
Ὑπολοχαγοὶ	124
Ἐπιμεληταὶ	1
Ἀρχηγοὶ χωροφυλακῆς	1
Ἐπικαταλυματίαι	11
Καταλυματίαι	31
Ἀνθυπολοχαγοὶ	101
Μοίραρχοι καὶ ὑπομοίραρχοι	59
Ἴλαρχοι	7
Ὑπίλαρχοι	3
Ἀνθυπίλαρχοι	6
Εἰς τὸ προσωπικὸν ὑπουργείου	22
Τὸ ὅλον	586.

Ἤτοι ὅσους ἀναφέρει ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς.

Οἱ καταλυματίαι καὶ ἐπικαταλυματίαι δὲν ἐθεωρήθησαν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὡς λογισταὶ ὑπαξιωματικοὶ διὰ νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν καθόσον οἱ μὲν ἐπικαταλυματίαι λαμβάνουσι μισθὸν δραχμὰς 200 οἱ δὲ καταλυματίαι 160, διὸ καὶ ἐσημειώθησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀξιωματικῶν ὡς καὶ οἱ λογισταὶ τοῦ ναυτικοῦ ὧν ἡ μηνιαία μισθοδοσία ἀναβαίνει ἄνω τῶν 100 δραχμῶν.

Ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς ταύτης σημειώσεως θεωρεῖτε, κύριοι, ὅτι εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν δὲν συμπεριλαμβάνονται οἱ ἱερεῖς, οἱ ἰατροί, οἱ διδάσκαλοι, οἱ λογισταὶ καὶ οἱ ὑπαξιωματικοί, καὶ ἐν τούτοις τὸ ποσὸν αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς ἄνδρας 586, ὅσους ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς μνημονεύει· σᾶς ἀναγινώσκω πρὸς δὲ καὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον τοῦ ὅπλου εἰς ὃν ἀνήκει ἕκαστος ἐκ τῶν ῥηθέντων 586 ἀξιωματικῶν καὶ παρατηρῶ ὅτι οὐδεμία μένει ἀμφιβολία εἴς τινα περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ὁμιλίας μου ἀνέφερί τις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ὅτι οἱ φαινόμενοι ἀξιωματικοὶ εἰς τὸ σῶμα τῶν Πυροσβεστῶν ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἐν ἀργίᾳ καὶ τοὺς ἀπομάχους παρατηρῶ ὅτι ἂν δὲν ἀνέφερον συνάμα καὶ τὰς λέξεις εἰς ἀργίᾳ καὶ ἀπομάχους τὸ πρᾶγμα δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀλλοίωσιν ἢ ἔλλειψιν, καθόσον ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀλάνθαστος εἴτε διὰ μιᾶς εἴτε διὰ τριῶν λέξεων ἀναφέρεται.

Ἀνταπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἑξῆς·

Ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἀνέφερεν ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀκριβὴς, τοῦτέστιν ὅτι κατ' αὐτὴν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς τε στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως παραβαλλόμενος πρὸς τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ στρατοῦ εἶναι δυσανάλογος καὶ ἐνθεν προέρχεται ἐξόγκωσις εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ἐπειδὴ εἰς τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἀξιωματικῶν συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰ διάφορα καταστήματα ἔπεται ὅτι, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ὁ προλαλήσας ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαρχόντων ἀξιωματικῶν πρὸς τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ στρατοῦ, ὅλοι οἱ λοιποὶ κλάδοι εἰς οὓς σταθμεύουσιν ἢ ὑπηρετοῦσιν ἀξιωματικοὶ πρέπει νὰ καταστραφῶσιν· ἐὰν θεωρηθῶσιν ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν οἱ ἱερεῖς οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ λογιστικοὶ ὑπάλληλοι τότε θέλομεν ἔχει τὴν ἀναλογίαν τριῶν ἀξιωματικῶν ἐπὶ 120 ἄνδρας· καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην συγκρινομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματι-

κῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμετέρων εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερος τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων· διὰ τοὺς λόγους τούτους εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀντικρούσω τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς, οὐ μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὸν στρατιωτικὸν κλάδον ἀλλὰ καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὸν ναυτικόν διὰ τὸν ὁποῖον ἐψηφίσαντο τὰ σώματα νόμον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ ὁποίου τὴν ἐλάττωσιν δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ἡ Γερουσία ἐναντίον τῶν προαποφασισμένων.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης.

Τὰ μέρίμνα τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ, δὲν ἦτο περιττή· τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν προσοχὴν ἣν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἡ Γερουσία ἐπὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων· εἶναι λοιπὸν ἀξιέπαινος ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὅσον ἀξιέπαινοι εἰσὶ καὶ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ προθυμοποιηθέντες νὰ ἀποδείξωσιν ὡς ἀληθὲς πᾶν ὅ,τι ἔγραψαν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ προσωπικὰ μέσα πρὸς διατήρησιν τῆς ἡσυχίας· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐν γένει τοῦ στρατοῦ ὅστις σημειοῦται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι μέγας συγκρινόμενος πρὸς τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, διότι πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ ἀποσπῶντα βραχίονες ἀναγκαῖοι ὄντες τὰ μέγιστα εἰς τὴν γεωργίαν· ἐνῷ πᾶν κενὸν δυνάμενον νὰ ὑπάρξῃ ἤδη εἰς τὸν στρατὸν ἠμπορεῖ νὰ ἀναπληρωθῇ δια τῶν πολιτικῶν στρατευμάτων, λέγω λοιπὸν ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς πολιτείας πρέπει νὰ ἐκπληροῦνται· ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ ἡ Κυβέρνησις πρέπει μιμουμένη τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ προνοοῦσα περὶ τῆς προόδου τῶν πολιτῶν νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν λεγομένων στρατευμάτων ἤτοι τῶν στρατευμάτων τῆς ἐθνοφυλακῆς, εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ λαλήσω πολλὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ἀλλὰ τὰ παραλείπω ἐπιφυλαττόμενος νὰ φέρω τὰς δεούσας παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ περιορίζομαι εἰς τὸ ἀντικείμενον τῶν καθ' ὑστερήσεων αἵτινες καὶ μετὰ τὸν δρακόντειον ἐκεῖνον νόμον ὑπερεπλεόνασαν, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἦναι ἐξ ἴσου ἀδυσώπητος πρὸς πάντας ἵνα μὴ ἐκ τῆς εὐνοϊκῆς δόξεν διαθέσεως ἡ τῆς ὑπεκφυγῆς ἐπιβαρύνεται ἡ μερὶς τῶν ἀποτισασῶν τὸν προσωπικὸν τοῦτον φόρον ἐπαρχιῶν, ἀλλ' οὐχ ἧττον χαίρω διότι αὕτη ὑπόσχεται νὰ εἰσαγάγῃ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον τὸν νέον νόμον περὶ ἀπογραφῆς.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος.

Ἐκφράζω κἀγὼ τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐκθέσεως ὅπερ περιεκτικῶς συνέταξε, αἱ ἐπιτροπαὶ βεβαίως πρέπει νὰ ἐργάζωνται ὅπως ἡ παροῦσα εἰργάσθη πρὸς διευκρίνισιν τῶν ἀντικειμένων περὶ ὧν πρόκειται, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀντικρούων τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκτιθέμενα ὑπεστήριξε τὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ γεγραμμένα, ἀλλ' οὐχ ἧττον πρὸς πλείονα διαβεβαίωσιν τῶν λόγων του ὤφειλε νὰ φέρῃ καὶ ἕνα ὁριστικὸν πίνακα τῆς ἀναλογίας ἣν ὑπεστήριξε, ἡ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων κλάδων ἢ καταστημάτων ἅτινα ἐμνημόνευσε.

Ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἐθεώρησε τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ ὑπέρμετρον· ἀλλ' ἐγὼ τὸν θεωρῶ ἐλάχιστον πρὸς δὲ καὶ οὐχὶ περιποιημένον ὅπως ἔπρεπε· καὶ τοῦτο τὸ ἐξάγω ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι ἕνεκα τῶν ὀλίγων μέσων τῆς ἀναπτύξεως, ἤτοι τῆς πτωχείας, δὲν δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὅπως ἀναπτύσσονται οἱ στρατοὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, δυνάμεθα νὰ ἐπιθυμῶμεν στρατὸν περισσότερον, δὲν εὑρισκόμεθα ὅμως εἰς θέσιν νὰ ἔχωμεν ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἠδύναντο νὰ συμβιβασθῶσι τὰ πάντα ὅταν εἴχομεν στρατὸν ἂν καὶ εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν ἀποχρώντως περιποιημένον.

Ἐνταῦθα παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ὡς εἰσηγητὴς τὰ ἑξῆς.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέφερεν ὅτι εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη εἰσὶ πλειότεροι ἀξιωματικοὶ τῶν ὑπαρχόντων κατ' ἀναλογίαν εἰς τὸν ἡμέτερον στρατόν. Ἁπαντῶ ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ περιωρίσθη νὰ ἀναφέρῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ στρατῷ, ὅταν εἰς ἕκαστον τάγμα συγκείμεναν ἐξ 750 ἀνδρῶν ἀπαιτοῦνται 30 ἀξιωματικοὶ κατὰ τὸν κανονισμόν, ἔπρεπε κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ στρατοῦ συγκειμένου ἐκ 10,268 ἀνδρῶν νὰ ὦσιν ἀξιωματικοὶ 412, ἂν δὲ προστεθῶσι εἰς τούτους καὶ οἱ πλέον τῆς ἀναλογίας ταύτης ἀπαιτούμενοι διὰ τὰ διάφορα ὅπλα καὶ καταστήματα, ἤτοι διὰ τὴν μοίραν τοῦ ἱππικοῦ ἀξιωματικοὶ 8, τοῦ πυροβολικοῦ 10, τοῦ μηχανικοῦ 23,

τοῦ ὁπλοστασίου 8, τῶν ὑπασπιστῶν τῆς Α. Μ. 3, τῶν φρουρίων 3, τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν 5 καὶ τῶν νομοεπιθεωρητῶν 7, τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἀξιωματικῶν ἀναβαίνει εἰς ἄνδρας 482 ἀντὶ τῶν ὑπαρχόντων 586 καὶ ἐντεῦθεν πηγάζει ἡ ἐξόγκωσις τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ ἐπιτροπή.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ συζητούμενον ἄρθρον 1 ὡς καὶ τὸ ἑπόμενον 2 ὅπως ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 3 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζίσκος ἐξέθηκεν.

Εὑρίσκομαι καὶ αὖθις εἰς τὴν θέσιν νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου παρατηρήσεις της, πιστεύω δὲ ὅτι ὅπως ἐγὼ εἰμὶ σύμφωνος μετ' αὐτῆς τοιαυτοτρόπως θὰ εἶναι καὶ αὐτὴ σύμφωνος, καὶ ἰδίως ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς μετ' ἐμοῦ, ὁ νόμος περὶ στρατολογίας τοῦ ἔτους 1851 εἶναι νόμος ὁ ὁποῖος ἔλαβε πολλὰ καὶ τοσαῦτα ἐπίθετα· ὁ νόμος οὗτος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐψηφίσθη ὠνομάσθη παρὰ τῶν μὲν σκληρὸς, παρὰ τῶν δὲ δρακόντειος καὶ παρ' ἄλλων ἄλλως· ἄδεται καὶ λέγεται, ὡς καὶ πραγματικῶς ὑπάρχει, ὅτι τοιοῦτος νόμος δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιψηφισθῇ ἀπὸ τὰ νομοθετικὰ σώματα, δὲν ἔπρεπε νὰ στολίζῃ τὰ πρακτικὰ καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, αἱ πολλαὶ καθυστερήσεις προεκάλεσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸν προκείμενον νόμον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ βλέπομεν ἔτι μᾶλλον ἐνισχυομένας τὰς καθυστερήσεις, διότι ὁ νόμος οὗτος ὡς πράγματι δρακόντειος δὲν ἐφαρμόζεται, χρησιμεύει νὰ στολίζῃ τὰ πρακτικὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δηλονότι μαύρη στήλη μεταξὺ τῶν νόμων αὐτῆς, εἰς οὐδεμίαν ἐπαρχίαν ἐφηρμόσθη, καὶ ἔπραξε καλῶς τὸ ὑπουργεῖον μὴ ἐφηρμόσαν αὐτὸν, ἔπρεπε λοιπὸν πρὸ πολλοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον νὰ ἔλθῃ ὁ νέος νόμος περὶ ἀπογραφῆς συμφώνως πρὸς τὰς πολλάκις ἐκφρασθείσας εὐχὰς τῶν νομοθετικῶν σωμάτων· ἡ ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν γνώμην τῆς ἀκυρώσεως τοῦ νόμου ἐκείνου ἀλλὰ δὲν προσθέτει συνάμα καὶ τὸν τρόπον αὐτῆς, πρὸς συμπλήρωσιν τούτου λέγω ὅτι δυνάμεθα νὰ συμβιβάσωμεν τὰ πάντα καὶ νὰ ἐξοβελίσωμεν τὸν νόμον ἐκεῖνον ὅταν τροποποιήσωμεν τὸ προκείμενον ἄρθρον ὡς ἑξῆς·

« Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου (17 Δεκεμβρίου) 1837 νόμου περὶ ἀπογραφῆς ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν τοῦ 1859 ἔτους. »

Ἡ τροπολογία αὕτη ὑπαγορεύεται ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα, διότι ἡ Κυβέρνησις μὴ ἐφαρμόζουσα τὸν νόμον τοῦ 1851 ἀλλὰ

μᾶλλον τοῦ ἔτους 1837 ἑπόμενον καὶ συνεπὲς ἔργον θέλει πράξει ὁρίζουσα ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ ῥητῶς ὅτι « αἱ διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ ἔτους 1837 ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν στρατολογίαν τοῦ 1859, » πιστεύω δὲ ὅτι ὅλοι καθὼς καὶ οἱ Κ. Κ. ὑπουργοὶ θέλουσι παραδεχθῇ τὴν τροπολογίαν ταύτην καὶ ἰδίως ὁ Κ. εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς μεθ' οὗ συνεφώνησα ὡς πρὸς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἰδεῶν του.

Ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, τὰ ἑξῆς·

Ὁ νόμος περὶ ἀπογραφῆς εἶναι ἤδη συντεταγμένος καὶ ἕτοιμος νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς Βουλὰς, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ νόμος οὗτος εἶναι σπουδαῖος, ἐνδιαφέρει ὅλας τὰς τάξεις τῶν κατοίκων καὶ ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν μέλλουσαν κατάστασιν τοῦ στρατοῦ, ἐθέσαμεν αὐτὸν εἰς ἀναθεώρησιν ὅπως εἰσάξωμεν αὐτὸν τελειότερον, καὶ ὁ νόμος οὗτος ἔχει τὰς ἀνηκούσας ποινικὰς διατάξεις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν αὐτῷ διαφόρων ὑποχρεώσεων. Νομίζω ὅτι ἡ περαιτέρω περὶ ὑποβολῆς ἢ μὴ τοῦ νόμου τούτου συζήτησις εἶναι περιττὴ καὶ ἄσκοπος, καὶ λέγω ἄσκοπος διότι καὶ ἂν ὑπ' ὄψιν τῶν σωμάτων ἦτο σήμερον ὁ νόμος οὗτος, ἱκανὸς χρόνος θέλει παρέλθει πρὸς συζήτησιν, ὅτε ἡ παραμικρὰ βραδύτης δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ, ὁ νόμος τοῦ 1851 ἐφαρμοσθεὶς ἐπέφερε τὸ ἀνῆκον ἀποτέλεσμα, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἀρκετὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶν καθυστερούντων τῶν π. ε. καὶ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἰσχύῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον, διὸ παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν ὅπως ἐπιψηφίσῃ τὸ συζητούμενον ἄρθρον 3 ὅπως ἔχει.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῇ ὅπως ἔχει καὶ διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1859, καθόσον ὁ νέος νόμος περὶ ἀπογραφῆς δὲν δύναται ἐντὸς ὀλίγου νὰ καταρτισθῇ καὶ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, ἀλλ' οὐχ ἧττον διὰ τὸ μέλλον ὁ νόμος τοῦ ἔτους 1851 πρέπει νὰ διορθωθῇ, διότι, ὡς θέλει συνομολογήσει μετ' ἐμοῦ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὁ νόμος αὐτὸς ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀλλὰ καὶ ἐφαρμοζόμενος φέρει ἀποτελέσματα δυσάρεστα, καθόσον ὁ τῆς νεοσυλλεξίας φόρος εἶναι προσωπικὸς καὶ ἐπιβαρυντικὸς πολὺ καὶ ὡς ἐκ τούτου λαμβάνουσι χώραν μύριαι καταχρήσεις καὶ καταθλίψεις· αἱ καθυστερήσεις τῶν δύω νομῶν εἶναι ἴσαι σχεδὸν τῶν δύω τρίτων τοῦ ὅλου τῶν καθυστερήσεων τὰς ὁποίας θέλουσιν ἀναπληρώσει αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι, καὶ διὰ τοῦτο εἰ-

ναι ἀναγκαῖον ὥστε εἰς τὸ μέλλον νὰ μὴ ἔχωμεν τὸν αὐτὸν νόμον ὡς περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ τὰ στοιχεῖα τῶν κακῶν ἀποτελεσμάτων.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος.

Συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος, ἀλλ' οὐχ ἧττον παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ τῶν ὁποίων ἀνέφερε λέξεων δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ τὸ σῶμα οὐδὲ διὰ λόγων οὐδὲ διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1851 ἐφηρμόσθη καὶ ἔφερεν ἀποτελέσματα αἴσια, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐμμένω εἰς τὴν τροπολογίαν μου ἥτις ἂν δὲν ὑποστηρίζεται παρ' ἄλλου κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν δύναται βεβαίως καὶ νὰ ψηφοφορηθῇ, ἀλλ' οὐχ ἧττον πρέπει νὰ μένῃ εἰς τὰ πρακτικὰ ὡς προτεθεῖσα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ συζητούμενον ἄρθρον 3 ὡς καὶ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 4 ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26 κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Γεώργιος Δαρειώτης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γ. Παπανικολιόπουλος	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀδὰμ Δοῦκας	Ν
Σπ. Τρικούπης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν

Ἰωάννης Σταΐκος		Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος		Κωνστ. Πραβιλέγιος	
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Χρηστιδῆς		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 11 Δεκεμβρίου ε. ε.

Ἀναβληθείσης ἑπομένως τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας εἰς τὴν προσεχῆ δευτέραν ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 22 Δεκεμβρίου 1858, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 23 μελῶν ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Θεοτόκη αἰτοῦντος τριμηνον ἀπουσίας ἄδειαν λόγῳ τῆς πασχούσης ὑγείας του· ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν αὐτήν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως τελωνείου εἰς Ἀθήνας ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ σώματος· ἀνεγνώσθη πρῶτον ἡ ἔκθεσις καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν. Ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λόγοι ἀφορῶντες τὴν διευκόλυνσιν τῶν ἐμπόρων τῆς Πρωτευούσης πρὸς μεταφορὰν τῶν διὰ τοῦ Τελωνείου Πειραιῶς εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων των, καὶ τὴν ἐμφύ-

χωσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς Πρωτευούσης ὑπηγόρευσαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ μέτρον τῆς συστάσεως Τελωνείου ἐν Ἀθήναις, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας Νομοσχέδιον.

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ μετ' ἐπιστασίας μελετήσασα τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ὡς καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, ἀναγνωρίζει τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων, οἵτινες προεκάλεσαν τὴν σύνταξίν του, καὶ θεωροῦσα ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ συνάδουσι μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἐν ἰσχύϊ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν Τελωνείων Νόμου παραδέχεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν τούτοις καθῆκόν της θεωρεῖ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν σύσκεψιν τοῦ Σώματος, ὅτι μετὰ τὴν σύστασιν Τελωνείου ἐν Ἀθήναις, παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεως ἐνταῦθα Τελωνιακοῦ καταστήματος πρὸς ἐναποταμίευσιν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη καθίσταται ἔτι μᾶλλον καταφανὴς ἐξ αὐτῆς μάλιστα τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, καθ' ἣν ἡ ἀξία τῶν κατ' ἔτος εἰσαγομένων καὶ καταναλισκομένων ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐμπορευμάτων ὑπολογίζεται εἰς δέκα περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν, καὶ μετ' οὐ πολὺ μέλλει νὰ διπλασιασθῇ, καὶ καθ' ἣν ἡ ἐξέτασις τῶν ἐμπορευμάτων θέλει γίνεσθαι, πρὸς ἀπορυγὴν ζημίας τῶν ἐμπόρων, οὐχὶ πλέον εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ, ἀλλ' εἰς τὸ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Τελωνεῖον, ὅπου θέλουσιν ἀνοίγεσθαι ὅλα τὰ δοχεῖα ἢ δέματα καὶ θέλουν ἐξάγονται καὶ ἐκτυλίσσονται ἓν πρὸς ἓν τὰ περιεχόμενα εἰς αὐτὰ ἐμπορεύματα.

Καθισταμένης λοιπὸν ἀπαραιτήτου τῆς ἀνεγέρσεως Τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Ἀθήναις καὶ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, καὶ διότι ἡ διὰ Γραφείων μόνον τοῦ Τελωνείου χρησιμεύουσα οἰκία, τῆς ὁποίας τὸ ἐνοίκιον ὑπολογίζεται εἰς δραχμὰς 90 κατὰ μῆνα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην χωρητικότητα, ὥστε νὰ ἐναποταμιεύωνται εἰς αὐτὴν τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, ἡ Ἐπιτροπὴ νομίζει πάντῃ περιττὴν καὶ ἐπιβαρύνουσαν τὸ δημόσιον μὲ πλέον τῶν 300 χιλιάδων δραχμῶν δαπάνην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἀνεγειρομένου ἤδη Τελωνιακοῦ καταστήματος, καὶ δὲν διστάζει διὰ τοῦτο νὰ προτείνῃ τὴν παῦσιν τῆς οἰκοδομῆς ταύτης καὶ τὴν ἐν δέοντι ἀνέγερσιν τοιούτου καταστήματος ἐνταῦθα. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἐνισχύεται εἰς τὴν περὶ τούτου πρότασίν της, καθόσον φρονεῖ, ὅτι τὸ ὑπάρχον παλαιὸν κατάστημα δύναται κάλλιστα νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν Πειραιεῖ Τελωνιακῆς ὑπηρεσίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Δεκεμβρίου 1858.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Καρκατζάνης. — Ἀδὰμ Δούκας.
Ν. Πρασσακάκης. — Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.
Ἰω. Οἰκονόμου.

Προτεινάντος δὲ τινὸς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ σώματος, ὡς ἔχοντος σπουδαίας νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις, ὡς εἶπε· ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀναβολὴν διὰ τὴν πρώτην ἐπομένην συνεδρίασιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος.

Ὁ πρόεδρος — Οἱ Γραμματεῖς
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ — Α. Γρηγοράκης, Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 29 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως Τελωνείου ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τὸ πρῶτον, ἤτοι τὸ νομοσχέδιον μετὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς.

Κύριοι!

Ἐπερίμενα καὶ εὐλόγως νὰ συζητήσωμεν πρὸ πάντων ἐνταῦθα σχέδια ἀρχιτεκτονικὰ καὶ ἄλλα διοικητικὰ μέτρα ἀρ-

ρῶντα τὴν ἀνέγερσιν καὶ διοργάνωσιν καταστημάτων ἀναγκαίων, ἀπαραιτήτων διὰ τὸ ὑγιές, τὸ εὐεργετικὸν ἐμπόριον τοῦ τόπου. Πρὸ τόσων χρόνων ἐπιζητεῖ τὸ ἐμπόριον τῶν Καλαμῶν καὶ τῶν Πατρῶν, ἐμπόριον σπουδαιότατον, ὠφελιμώτατον διὰ τὸν τόπον, καταστήματα ἐξασφαλίζοντα τὰ ἐμπορεύματα καὶ ἐγγυώμενα καὶ αὐτὴν τὴν ὑγείαν τῶν ὑπαλλήλων· ἀλληλοδιαδόχως ἐνεγράφησαν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς διάφορα ποσά, καὶ ἐψηφίσθησαν ὁμοφώνως ἀπὸ τὰς Βουλὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ὅμως εἰσέτι τίποτε δὲν ἔγινε! Καὶ εἰς τὰς Πάτρας καὶ εἰς τὰς Καλάμας καὶ οἱ ἔμποροι καὶ τὸ ἐμπόριον πάσχουν! Εἰς τὰς Καλάμας μάλιστα τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου. Ἐκεῖ αἱ πραγματεῖαι μεταφέρονται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ τὸ παράλιον εἰς τὴν πόλιν ἄνευ τινος ἐλέγχου καὶ ἀσφαλείας, καὶ τελωνίζονται συνήθως ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐμπόρων, διότι οὔτε εἰς τὸ παράλιον, οὔτε εἰς τὴν πόλιν ὑπάρχει κατάστημα διὰ νὰ ἐναποτεθῶσιν τὰ ἐμπορεύματα, ἔστω καὶ προσωρινῶς, καὶ νὰ ἐξετασθῶσι. Καὶ Κύριος οἶδε πόσαι καταχρήσεις ἐντεῦθεν γίνονται! πόση διαφθορὰ ἠθῶν διδάσκεται καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας καὶ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους! Καὶ ἐν ᾧ πρὸ πολλοῦ λέγεται, ἐν ᾧ πρὸ πολλοῦ ἔχομεν ἐγγράφους καὶ προφορικὰς ὑποσχέσεις τῶν ὑπουργῶν, καὶ ὅμως οὔτε καταστήματα ἀνηγέρθησαν, οὔτε φαίνεται κἂν ὅτι καταγίνεται σπουδαίως τὸ ὑπουργεῖον εἰς μίαν τοσοῦτον ἀξίαν λόγου ἐργασίαν.

Κινδυνεύω, Κύριοι, καὶ ἐγὼ νὰ πιστεύσω, ὅτι τῳόντι ὅ,τι λέγεται εἰς τὸ κοινόν, εἰς τὸν τόπον, εἶναι λίαν ἀληθές· ὅτι πραγματικῶς πᾶς σπουδαῖος κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἐξέλιπε· πᾶσα εὐθύνη ὑπουργικὴ ἐσβέσθη! Ἄλλως πῶς ἤθελεν ἔχῃ τὸ θάρρος ὁ ὑπουργὸς ὅστις δὲν ἐφρόντισε νὰ ἐκτελέσῃ ὅσα ὁμοφώνως ἐψηφίσατε διὰ τὴν εὐκολίαν, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἐπωφελοῦς Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου, νὰ ἔρχεται ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ νὰ σᾶς λέγῃ· δότε μοι τὴν ἄδειαν νὰ δώσω ἐμπορικὰς εὐκολίας. Ποῦ Κ. ὑπουργέ; Εἰς τὰς Ἀθήνας! καὶ ἠξεύρετε ποῖον ἐμπόριον γίνεται εἰς τὰς Ἀθήνας; Εἰς τὰς Ἀθήνας γίνεται τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας! εἰς τὰς Ἀθήνας γίνεται ἡ μεγαλητέρα κατανάλωσις τῶν ξένων προϊόντων, οὐχὶ ἐκείνων τῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα εἶναι παραγωγά, ἀλλ' ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεραπεύουν στιγμιαίας καὶ πικρὰς ἐνίοτε ἡδο-

νὰς, ἐκείνων τὰ ὁποῖα μᾶς συνειθίζουν εἰς εὐαρέστους ἀπολαύσεις, τὰς ὁποίας διὰ νομίμων καὶ διαρκῶν πόρων δὲν δυνάμεθα διαρκῶς νὰ εὐχαριστήσωμεν, ἐκείνων τέλος πάντων, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἰδιότητα ὄχι μόνον νὰ φθείρωνται, νὰ καταναλίσκωνται χωρὶς κἀνένα καρπὸν, ἀλλὰ καὶ νὰ διεγείρουν νέας ἀγόνους ἀνάγκας, νέας ἀφορμὰς δυστυχημάτων διὰ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὴν οἰκογένειαν!

Ἐμβλέψατε, κύριοι, εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν κατοικοῦμεν· καὶ ἴδετε ἂν αὐτὴ ἡ πόλις ὁμοιάζῃ ὡς πρὸς τὰς συναλλαγάς της καὶ τὰ ἔργα της μὲ κἀμμίαν Εὐρωπαϊκὴν πόλιν. Εἰπέτε ἂν αὐτὴ ἡ πόλις ἔναι πόλις βιομηχανική, καὶ ποῦ εἶναι τὰ βιομηχανικά της καταστήματα. Ἂν εἰς αὐτὴν ἡ γεωργία ἢ ἡ κτηνοτροφία τοῦ τόπου εὑρίσκῃ σπουδαίαν τινὰ συνδρομήν. Ἂν ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία, αὐτὸς ὁ γόνιμος κλάδος τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος, ἔχῃ ἓν τοὐλάχιστον ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κατάστημα, τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθῃ, ἵσταται καὶ κινεῖται χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς ναυτιλίας, καθ' ἣν μάλιστα στιγμὴν αὐτὸς ὁ κλάδος εὑρίσκεται εἰς τὴν δύσιν του. Εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ἔχομεν κυρίως εἰμὴ καταναλωτάς, καὶ αὐτοὺς ἀγόνους, διὰ νὰ μὴ τοῖς δώσω ἄλλο ὄνομα, ἄλλον χαρακτηρισμόν. Καθ' ἕκαστον ἔτος δέκα λέγει ὁ ὑπουργὸς, δεκαπέντε τοὐλάχιστον ὑπολογίζω ἐγὼ ὅτι δαπανῶμεν ἑκατομμύρια, ὀλίγα εἰς τροφήν, ἓν μέρος εἰς οἰκοδομὰς, καὶ τὰ πλειότερα διὰ σκεύη καὶ ἐνδύματα τῆς μεγάλης πολυτελείας. Αἱ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι ἐκαυχῶντο διὰ τὰ ἐν αὐταῖς πολυτελῆ καὶ μεγαλουργὰ ἱδρύματα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης· ἀλλ' αἱ σημεριναὶ Ἀθῆναι δὲν δύνανται νὰ ἐναβρύνωνται εἰμὴ ὅτι τρέφουν μίαν προνομιοῦχον κλάσιν κατὰ μέγα μέρος ἀέργων.

Κύριοι! Ἐὰν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὰς συνοικίας, εἰς αὐτὰς τὰς οἰκίας μας βλέπωμεν καθ' ἡμέραν ἀναπτυσσομένην τὴν πολυτέλειαν χωρὶς νὰ θέλωμεν, χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν, προσέξατε καὶ θέλετε ἴδῃ, ὅτι ὁμοῦ μὲ τὴν πολυτέλειαν βαδίζει ἐκ παραλλήλου καὶ ἡ διαφθορά. Παρατηρήσατε ὅτι ἐφ' ὅσον μᾶς πιέζει ἡ πολυτέλεια, ἐπὶ τοσοῦτον ὑψόνει τὴν δυσειδῆ καὶ τερατώδη κεφαλήν της ἡ διαφθορά· ἡ πρώτη προετοιμάζει διὰ πολλοὺς ἐξ ἡμῶν τὰς φυλακάς, καὶ ἡ δευτέρα δι' ὅλους τὴν κόλασιν, ἡ πολυτέλεια καταστρέφει τὰς εὐπόρους καταστάσεις, καὶ διατηρεῖ εἰς παντοτεινὴν ταραχὴν τὴν οἰκογενειακὴν εἰρήνην, ἐν ᾧ ἡ διαφθορὰ καταβιβάζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν

ἀξίαν του, τὸν ἐξουδενίζει. Ποῦ θέλομεν, ποῦ ἐννοοῦμεν μὲ τὰς δύω αὐτὰς πληγὰς νὰ σταματήσωμεν καὶ ζήσωμεν;

Ἐὰν ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ διὰ μίαν στιγμὴν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀθηνῶν, ὤφειλε τοὐλάχιστον νὰ μᾶς ὑποβάλῃ προηγουμένως τὰ ἔργα τῆς προνοίας της διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν Πατρῶν καὶ τῶν Καλαμῶν. Ἔπρεπε νὰ μᾶς βεβαιώσῃ πρὸ πάντων ὅτι ἐμελέτησε καὶ ἐνήργησε τὰ δέοντα διὰ τοὺς λιμένας ὅπου γίνεται ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐγχωρίων ὁμοῦ καὶ ξένων προϊόντων· ἀλλ' ἡ σημερινὴ διαγωγή της μὲ ἀνησυχεῖ καὶ μὲ ἀπελπίζει. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζηται τις, ὅταν βλέπῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ σκέπτεται πρὸ πάντων πῶς νὰ εὐκολύνῃ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας, ἐν ᾧ ἀφίνει ἀπροστάττυτα τὰ συμφέροντα τοῦ εὐεργετικοῦ ἐμπορίου;

Ἐάν, κύριοι, δὲν ἐκινδύνευα νὰ λογισθῶ βλάσφημος καὶ ὀπισθοδρομικὸς εἰς μίαν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερισχύει κατὰ δυστυχίαν ἡ μαγεία τῆς πολυτελείας καὶ ἡ ψῆφος τῆς διαφθορᾶς, ἤθελον ἀντιπροτείνῃ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀντὶ νὰ ἀνοίξῃ, νὰ κλείσῃ μᾶλλον τὴν ὁδὸν τῆς πολυτελείας· ἀντὶ νὰ φέρῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ ἀπομακρύνῃ καὶ ἀπὸ αὐτὸν, εἰ δυνατὸν, τὸν Πειραιᾶ, τὸ τελωνιακὸν κατάστημα· νὰ στείλῃ τὴν πολυτέλειαν νὰ φορολογηθῇ ὅπου στέλλει ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν χόλεραν καὶ καθαρίζεται. Αἴ! καὶ νομίζετε ὅτι ἡ χόλερα εἶναι πλέον ἐπίφοβος μάστιξ ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν; Πλησιάζομεν σχεδὸν νὰ λησμονήσωμεν τοὺς τρόμους, τοὺς ὁποίους ὑπέστημεν, ὅταν ἐνέσκηψεν εἰς τὴν πόλιν μας ἡ κακοποιὰ ἐκείνη νόσος· δυνάμεθα τοὐλάχιστον νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὸ κακὸν, ἀφ' οὗ ἄπαξ μᾶς ἐδεκάτισεν· ἀλλ' ἡ πολυτέλεια ἤρχισεν, ἤκμασε καὶ παρακμὴν δὲν ἔχει, ὡς ἔχουν ὅλα τὰ ἄλλα ἐγκόσμια· ἀπ' ἐναντίας καθ' ἡμέραν μᾶς φορολογεῖ· καθ' ἡμέραν παγιοῦται τὸ κράτος της. Ἀπαιτεῖται ἄλλος Θησεὺς διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν ἀληθῆ τοῦτον Μινώταυρον!

Δὲν ἦτον πολὺ δικαιότερον, ἀντὶ νὰ σκέπτεται τὸ ὑπουργεῖον πῶς νὰ φέρῃ ὅσον ἐνέστιν ἀσφαλέστερα εἰς Ἀθήνας τὰ ἀντικείμενα τῆς πολυτελείας, νὰ συντέρῃ τὰς ἀποστάσεις εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ εὐκολύνῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ τὴν συγκοινωνίαν τῶν προσώπων καὶ τῶν προϊόντων· νὰ ἀνοίξῃ δρόμους διὰ τῶν ὁποίων νὰ μετακομίζουν οἱ Καλαβρυτινοὶ καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται τὸν σῖτον τους εἰς τὸ Λίγιον καὶ εἰς τὰς Καλάμας ἄνευ μεγάλων ἐξόδων, καὶ νὰ μὴ τρέμουν σήμερον ἀκού-

οντες, ὅτι πρόκειται νὰ συντριφθῇ ἡ κλίμαξ, διὰ τῆς ὁποίας κατέβαινον ἀπὸ τὰς ὀρεινὰς κατοικίας των εἰς τὰ παράλια.

Ποῖον συμφέρον ἔχει ἡ κοινωνία νὰ δαπανᾷ τοσαῦτα κατὰ μῆνα διὰ νὰ διατηρῇ τρία καταστήματα, ἓν εἰς Ἀθήνας καὶ δύω εἰς Πειραιᾶ πρὸς εὐκολίαν ἑνὸς ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἴδατε, πτωχαίνει καὶ διαφθείρει τὸν λαόν; Δὲν ἠμπορῶ, κύριοι, νὰ κατανοήσω τοὺς ἰσχυροὺς λόγους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁρμᾶται τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ζητῇ τὴν ψῆφόν μας εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον· καθὼς δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διὰ τί ἓν ἄλλο πολυδάπανον κατάστημα ἀνεγείρεται εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Εἰκοσιτέσσαρα ἤδη ἔτη οἰκονομεῖται τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀθηνῶν μὲ ἓν μόνον κατάστημα, τὸ ὁποῖον κεῖται εἰς τὸ καταλληλότερον μέρος τοῦ Πειραιῶς. Πρὸ ὀλίγου αὐτὸ τὸ κατάστημα ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἔσπευσε νὰ τὸ ἐπισκευάσῃ, καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα ἔδωκαν τὴν συγκατάθεσίν των εἰς τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν.

Λίγνης βλέπομεν καὶ ἀνεγείρεται ἓν ἄλλο κατάστημα πλησίον τοῦ παλαιοῦ, καὶ καθὼς μὲ ἐβεβαίωσαν ἔμπειροι μηχανικοὶ, μόνον εἰς τὰ θεμέλια αὐτοῦ, ἐπειδὴ γίνονται ἐπὶ γῆς κοινουμένης, ἤγουν μὴ στερεᾶς, θὰ χρειασθῶσιν ἀπὸ τεσσαράκοντα μέχρι πεντήκοντα χιλιάδων δραχμαὶ, καὶ Κύριος οἶδε πόσα ἄλλα θὰ δαπανηθῶσιν εἰς ὅλην τὴν οἰκοδομήν. Δὲν πιστεύω, κύριοι, νὰ γίνεται ἡ οἰκοδομὴ αὕτη κατὰ προηγηθεῖσαν συναίνεσιν τῶν Βουλῶν· ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν ἐνθυμοῦμαι ποτὲ νὰ ἔγινε λόγος περὶ ἑνὸς νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Πειραιεῖ, καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι καὶ αὐτὸ γίνεται, ὅπως ἔγιναν καὶ γίνονται χίλιαι ἄλλαι δαπάναι, διὰ τὰς ὁποίας, ἀφ' οὗ τὰς κάμουν, ἐσυνείθησαν οἱ ὑπουργοὶ, καὶ ἔρχονται καὶ ζητοῦν τὴν συγκατάθεσίν σας, καὶ δυστυχῶς ποτὲ δὲν τὴν ἠρνήθητε, καὶ τοιουτοτρόπως φθείρεται καὶ καταστρέφεται ὅλος ὁ συνταγματικὸς καρπὸς, ὅστις πηγάζει ἐκ τῆς νομοθετικῆς προσοχῆς τῶν νόμων καὶ τῶν δημοσίων ἔργων.

Δὲν εἶναι ἄνθρωπος τὸν κοινὸν νοῦν ἔχων, ὅστις δὲν καταδικάζει αὐτὸ τὸ ἔργον διὰ πολλοὺς λόγους καὶ ἰδίως α. διότι εἶναι ὅλως διόλου περιττόν· β'. διότι ἀσχημίζει τὴν ὡραίαν θέαν τοῦ λιμένος μὲ τὴν ἀνέγερσιν ἑνὸς νέου βωμοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐρειπίων τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, τὰ ὁποῖα ἐχρειάσχη ἕνας στρατὸς τῆς κατοχῆς καὶ μία φρεγάτα διὰ νὰ κρημνίσῃ καὶ ῥίψῃ εἰς τὸ πέλαγος· γ'. διότι παρεμποδίζει τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν τῆς μεγάλης λεωφόρου τοῦ Πειραιῶς,

καθότι ἐκεῖ θὰ συσσωρεύωνται ὅλαι αἱ ἁμαξαι πρὸς μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων, καὶ διὰ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας ἡ ὁδὸς θέλει μένῃ κεκλεισμένη πολλάκις δ' ἀπὸ τοὺς πολίτας.

Καὶ διὰ τί αὐτὸ τὸ ἄχαρι ἔργον; διὰ τί αὐτὴ ἡ σπατάλη; ἡ ἀπόστασις τοῦ νέου καταστήματος ἀπὸ τὸ παλαιὸν εἶναι μικρά· ὁ Πειραιεὺς εἶναι τὸ νεώριον τῶν Ἀθηνῶν· τὸ ἐμπόριον τοῦ Πειραιῶς γίνεται διὰ τὴν Καθίδραν πρὸ πάντων, καὶ ἡ Καθίδρα δὲν εὑρίσκει κἀμμίαν διαφορὰν, ἂν τὸ κατάστημα ἦναι ἐκεῖ ὅπου ἦτον ἕως τώρα, ἢ ἐκεῖ ὅπου ἀνεγείρεται ἤδη· κἀνὲν συμφέρον ἐμπορικὸν δὲν θεραπεύεται· οὐδ' ὀβολὸν περισσότερον οὔτε θὰ δώσει ὁ ἔμπορος οὔτε θὰ ζητήσει ὁ ἁμαξηλάτης ὁ μετακομίζων τὰ ἐμπορεύματα ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐφ' ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ λιμένος φορτωθῶσιν αἱ πραγματεῖαι. Ἐὰν ὁ λόγος ἦναι περὶ χωρητικότητος, τὸ παλαιὸν κατάστημα εἶναι εὐρύτατον, καὶ ἠμπορεῖ νὰ χωρέσῃ τὰς πραγματείας οὐχὶ τοῦ Πειραιῶς μυχὶ τῆς Ἑλλάδος μόνης, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Γαλλίας, ἐν ᾧ τὸ ἐμβαδὸν τοῦ νέου εἶναι περιωρισμένον, καὶ προσέτι ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ προσγίνεται μέγα ἄδικον εἰς τὴν νοικιλίαν, διότι εἰς αὐτὸ τὸ μέρος εἶχαν τὴν εὐκολίαν ὅλα τὰ πλοῖα νὰ ἀποβιβάζωσιν ὅλα τὰ ὑγιώδη ἐμπορεύματα. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὸ νέον κατάστημα οἱ ῥοῦσι τοῦ λαθρεμπορίου, ἂν πρέπῃ νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ τούτου, εἶναι πολὺ μεγαλήτεροι. Ἐν συντόμῳ κύριοι, ὅσους εἶδα, καὶ ὡμίλησα περὶ αὐτοῦ τοῦ καταστήματος, κἀνένα δὲν εὗρον ἔχοντα γνώμην ἐναντίαν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου· καὶ διὰ τοῦτο πάλιν σᾶς λέγω ὅτι μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ καταλάβω πόθεν ὡρμήθη τὸ ὑπουργεῖον νὰ πράξῃ αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα, καὶ μάλιστα νὰ τὸ πράξῃ πρὶν ἡ λάβῃ τὴν συγκατάθεσίν σας.

Ἀλλ' ὡς νὰ μὴν ἔφθανεν αὐτὴ ἡ ἀδικαιολόγητος σπατάλη, τὸ ὑπουργεῖον ἔρχεται σήμερον, καὶ σᾶς ζητεῖ τρίτον κατάστημα καὶ νέον προσωπικὸν, ὅλα ἔξοδα περιττὰ, ὅλα καθαρὰ σπατάλη· καὶ πότε; ὅταν δὲν ἔχωμεν γεφύρας, καὶ καθυστεροῦνται τὰ ταχυδρομεῖα μας, καὶ πνίγωνται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα καθ' ὁδὸν· ὅταν δὲν ἔχωμεν ὁδοὺς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ συγκοινωνία εἰς πολλὰ μέρη εἶναι ὁλοτελῶς διακεκομμένη ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἢ εἶναι λίαν ἐπίπονος καὶ πολυδάπανος ἡ πορεία.

Καὶ αὐτὸς ὁ ἰδιώτης, κύριοι, ὅστις ἐξοδεύει τὰ προϊόντα τῶν ἱδρώτων του, τὰ ἰδιά του χρήματα, προσέχει νὰ δικαιο-

λογῇ εἰς τὸ κοινὸν, εἰς τοὺς γείτονάς του τὰς δαπάνας του· διότι φοβεῖται νὰ μὴ χάσῃ τὴν ὑπόληψίν του, λογιζόμενος εἴτε ὡς ἀνόητος εἴτε ὡς ἄσωτος. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὀφείλει μία Κυβέρνησις, τίποτε νὰ μὴ κάμῃ, τίποτε νὰ μὴ δαπανᾷ, ὅταν δὲν δύναται νὰ τὸ δικαιολογήσῃ ἀπαρρήντως· ἄλλως κινδυνεύει νὰ καταχριθῇ καὶ νὰ χάσῃ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν, ἤγουν τὴν ἠθικὴν δύναμιν, ἥτις εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὕπαρξις ἑκάστης Κυβερνήσεως. Ἄνευ αὐτῆς αἱ Κυβερνήσεις μαραίνονται καὶ πίπτουν. Ἀλλ' ἐνταῦθα ποῖον ἰσχυρὸν λόγον ἔχει νὰ πείσῃ ἡ Κυβέρνησις ὄχι μόνον ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀποτείνεται, καὶ ζητεῖ τὰς ψήφους των, ἀλλ' ἐκείνους, τοὺς ὁποίους δὲν ὁμιλεῖ, δὲν βλέπει, καὶ ὅμως ἡ ψῆφος αὐτῶν εἶναι ἡ βαρυτέρα, διότι ἡ ψῆφος τοῦ κοινοῦ εἶναι ἀδέκαστος καὶ ἀπαρασιστική· καὶ αὐτὴν τὴν ψῆφον δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸν Κ. ὑπουργὸν ὅτι δὲν θέλει τὴν λάβῃ· διότι οὐδεὶς τῶν πολιτῶν θέλει εὕρῃ ἀναγκαῖον νὰ ἔχωμεν κατὰ σειρὰν ἀπὸ ἐδῶ εἰς Πειραιᾶ, εἰς ἀπόστασιν μιᾶς τὸ πολὺ ὥρας, τρία καταστήματα καὶ ἐν πολυάριθμον προσωπικὸν, καὶ διὰ τί; διὰ νὰ διαβαίνωσι δι' αὐτῶν τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ σκεύη τῆς πολυτελείας, ἥτις πλημμυρεῖ τὰς Ἀθήνας, καὶ διαρβαίρει καὶ λυττεύει ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ἐν ᾧ δὲν ἔχομεν οὔτε ἓν κατάστημα οὔτε εἰς Πάτρας, οὔτε εἰς Καλάμας· ὅπου γίνεται τὸ ἀληθὲς, τὸ πολύτιμον ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος· ὅταν δὲν ἔχωμεν εἰς τὴν Ἀνάβυσσον μίαν ἀποθήκην διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τέσσαρα ἑκατομμύρια ἁλατος, τὸ ὁποῖον ἐκεῖ κατασκευάζεται καθ' ἕκαστον ἔτος, καὶ ῥιπίζεται ἐντεῦθεν τὸ ἅλας ῥιπτόμενον εἰς τὸ ὕπαιθρον, καὶ κλέπτεται, καὶ ζημειούμεθα. Ἐν ᾧ τέλος πάντων, μᾶς λείπουν τόσα ἄλλα καταστήματα, τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀπόλυτον χρείαν.

Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν καὶ διὰ μίαν στιγμὴν, ἐὰν, ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων παρατηρήσεων, εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ ἀνεγερθῇ εἰς Ἀθήνας τὸ ζητούμενον τελωνιακὸν κατάστημα.

Κύριοι! ὅλος ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ γένῃ εἰς Ἀθήνας τὸ κατάστημα, εἶναι ἡ φθορὰ, ἡ ὁποία συμβαίνει εἴς τινα ἐμπορεύματα, ὅταν ἀνοίγωνται εἰς Πειραιᾶ· ἀλλ' αὐταὶ αἱ δυσκολίαι ὑπῆρχον πρὸ τοσούτων χρόνων, καὶ ἐσυνείθισαν οἱ ἔμποροι, καὶ κἀνεὶς δὲν ἔχει ἐντεῦθεν νὰ μᾶς ἀπαριθμήσῃ οὔτε μικρὰς οὔτε μεγάλας ζημίας. Καὶ σημειώσατε ὅτι εἶναι ἤδη στολισμένα ὅλα τὰ οἰκήματα τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἔπιπλα καὶ σκεύη τῆς πολυτελείας, καὶ αἱ γυναῖκές σας ἔχουν γεμάτας τὰς ἱματιοθήκας των ἀπὸ

Εὐρωπαϊκὰ ἐνδύματα· καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ ἐνδύματα, αὐτὰ τὰ σκεύη εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ ἔχωμεν τρία, ἀλλ' ἓν καὶ μόνον τελωνιακὸν κατάστημα· καὶ ἤθελον εἰσέλθη, εἶμαι βέβαιος, χωρὶς νὰ ἔχωμεν κἀνέν, χωρὶς νὰ ἔχωμεν οὔτε δρόμον, ἀρκεῖ ὅτι εἴχομεν χρήματα, καὶ ὅτι εἴχομεν τὸν νοῦν τὸν ὁποῖον ἔχομεν.

Ἀλλ' ἔστω· εἰς ὀλίγα λεπτοφυῆ καὶ ἀκροσφαλῆ εἴδη ὑπάρχουν δυσκολίαι, καὶ ἔπρεπε νὰ τὰς ἀπομακρύνωμεν· καὶ μήπως δὲν ἦτον δυνατὸν εἰς αὐτὰ καὶ μόνα τὰ εἴδη νὰ γένῃ κάποια ἐξαίρεσις, καθὼς καὶ ἐγίνετο πάντοτε κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ χωρὶς ὅμως αὐτὴ ἡ ἐξαίρεσις νὰ κατασταθῇ κανών, καὶ νὰ προξενήσῃ τόσας δαπάνας; μολονότι ἠδύναντο κάλλιστα, ἄνευ μεγάλης ζημίας τῆς κοινωνίας, νὰ κωπιάζουν κάτι τι περισσότερον καὶ ἔμποροι καὶ καταναλωταὶ δι' ἐμπορεύματα τῆς πολυτελείας· ὅσον πλειότερον ἤθελον κοπιάζῃ καὶ ἐξοδεύῃ διὰ τὴν μεταφοράν ὅλοι οὗτοι, τόσον ὀλιγώτερον ἤθελομεν ἴσως δαπανᾷ εἰς ἐμπορεύματα ἄκαρπα καὶ ἄγονα· τόσον δυσκολώτερον ἤθελον τρέχῃ εἰς αὐτὸν τὸν κρημνὸν αἱ οἰκογένειαι πάσης τάξεως.

Ἂς ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ τέλους ἐπὶ μικρὸν καὶ εἴς τινας διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου. Εἰς τὸ μέτρον τῆς ἐμπορικῆς εὐκολίας ἠθέλησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ προσθέσῃ καὶ τὸ μέτρον τοῦ ταμιευτικοῦ συμφέροντος, ἠθέλησε νὰ προλάβῃ τὴν ἀπάτην κατὰ τοῦ δημοσίου, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἐπικρίνω, ἀπ' ἐναντίας λέγω, ὅτι καλῶς ἔπραξε. Νομίζω ὅμως ὅτι ἀντὶ νὰ προλάβῃ τὸν δόλον, εὐκόλυνε μᾶλλον τὸ κακόν· ἡ διάταξις τοῦ **1** ἄρθρου ἀνοίγει μίαν πληγὴν κατὰ τοῦ δημοσίου. Ἀφ' οὗ σφραγισθῶσι διὰ μολυβδίνης σφραγίδος, μεταφέρονται, λέγει, τὰ ἐμπορεύματα διὰ δημοσίου ἁμάξης ἀπὸ Πειραιᾶ εἰς Ἀθήνας· ἡ διάταξις αὕτη ὅπως ἐκφράζεται δύναται νὰ ὑποβάλῃ τὸ δημόσιον εἰς μεγάλας ζημίας· διότι τὸ δημόσιον καθίσταται ὑπόχρεων νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν ἔμπορον, ἂν τὰ ἐμπορεύματα πάθωσι καθ' ὁδὸν ζημίας προερχομένας εἴτε ἐξ ἀμελείας εἴτε ἐκ κακῆς πίστεως· ἡ Κυβέρνησις εἰς κἀνὲν μέρος τοῦ περωτισμένου κόσμου δὲν κάμνει οὔτε τὸν ἁμαξηλάτην, οὔτε τὸν ἐργολάβον· τὰ διαμετακομιζόμενα ἐμπορεύματα μεταφέρονται συνήθως δι' ἑταιρειῶν καὶ εἰς κεκλεισμένας καὶ ἐσφραγισμένας, ἐπίσης διὰ μολύβδου ἁμάξας· καὶ αὐταὶ αἱ ἑταιρίαι ἐγγυῶνται περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐμπόρου καὶ ἀπέναντι τοῦ

δημοσίου· μετ' ὀλίγον ἡ ἑταιρία τοῦ σιδηροῦ δρόμου ἀναμφιβόλως θέλει ἀναλάβῃ καὶ παρ' ἡμῖν τὴν ἐργολαβίαν ταύτην· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ἂς γένῃ ἡ μεταφορὰ τῶν ἐμπορευμάτων δι' ὁποιασδήποτε ἄλλης ἰδιωτικῆς ἐργολαβίας· ὁ νόμος ὅμως δὲν πρέπει νὰ καθιερώσῃ τὴν ἀρχὴν τῆς μεταφορᾶς *διὰ δημοσίας ἁμάξης*, διότι τοιουτοτρόπως πᾶσα ζημία θέλει βαρύνει εἰς τὸν τραχηλον τοῦ δημοσίου.

Ἔχομεν καὶ τὴν διάταξιν τοῦ **4** ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιθυμῶ νὰ ἀφιερώσετε τὴν ἰδιαιτέραν σας προσοχήν. Πιστεύω ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα, νέαν πληγὴν θὰ ἀνοίξει, τὴν πληγὴν τῆς αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ, ἤγουν τὴν σπατάλην. Μὴ πιστεύετε ὅτι **660** μόνον δραχμαὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ θὰ δαπανῶνται κατὰ μῆνα. Πᾶσα νέα ὑπηρεσία ἐνθυμηθῆτε ὅτι μὲ πολλὴν λιτότητα καὶ ὑπούλως πως ἤρχισε, βαθμηδὸν ηὔξησε, καὶ ἐπὶ τέλους ἔγινε κολοσσιαία· αὐτὴ ἡ μικρὰ φαινομένη σήμερον ὑπηρεσία τοῦ τελωνιακοῦ καταστήματος τῶν Ἀθηνῶν θέλει κατατεθῇ μετ' ὀλίγον μεγάλη· δὲν θὰ ἀργήσετε νὰ ἴδετε τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους αὐτοῦ κατέχοντας θέσιν καὶ εἰς τὰ προγράμματα τῶν τελετῶν· δὲν θὰ βραδύνετε νὰ ἴδετε εἰς αὐτὸ δευτερεύοντα πρόσωπα πάμπολλα. Θὰ ἔλθουν μετ' ὀλίγον νὰ σᾶς ζητήσουν γραφεῖς, ἀρχιφύλακας καὶ φύλακας, οἵτινες ὁλόκληρον στρατὸν θὰ ἀποτελέσωσι· καὶ σεῖς ἀφ' οὗ ἅπαξ ἀναγνωρίσετε τὴν ἀνάγκην αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας, καὶ τὴν καθιερώσετε, δὲν δύνασθε, δὲν εἶναι εἰς τὸ χέρι σας νὰ ἐμποδίσετε τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν ἐσυνειθίσαμεν νὰ δίδωμεν εἰς τὰ προσωπικὰ ἐν Ἑλλάδι.

Δὲν ἐννοῶ ἐν τούτοις παντάπασι τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον οἱ ὑπάλληλοι τοῦ τελωνιακοῦ καταστήματος τοῦ Πειραιῶς πρέπει νὰ ἔχωσι τὸν αὐτὸν βαθμὸν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ καταστήματος τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐναλλάξ. Ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν σύστασιν τοῦ τελωνείου, ἂς περιορίσωμεν τοὐλάχιστον εἰς τὰ εὔλογα ὅρια τοὺς βαθμοὺς καὶ τὸ ποσὸν τῶν προσώπων. Τὸ ἐμπόριον τοῦ Πειραιῶς διαιρεῖται, ὡς βλέπετε, εἰς δύω μέρη· τὰ λεπτὰ καὶ πολύτιμα ἐμπορεύματα μεταφέρονται καὶ τελωνίζονται τοῦ λοιποῦ ἐπάνω· διὰ τί θὰ ἀφήσωμεν τοὺς κάτω μὲ τοὺς μεγάλους βαθμούς; Τὸ ἐμπόριον τοῦ Πειραιῶς περιορίζεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὰ ὀγκώδη καὶ μικρᾶς ἀξίας ἀντικείμενα· δὲν δύναται ἡ τελωνιακὴ ἐργασία τοῦ Πειραιῶς νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν σημαντικότητα οὔτε

αὐτῶν τῶν τελωνείων τῆς δ'. τάξεως, ὁποῖα εἶναι τὰ τελωνεῖα τοῦ Ναυπλίου, τῶν Καλαμῶν καὶ τῆς Σαντορίνης· τὰ ἔξοδα ἔπειτα τοῦ Πειραιῶς δὲν εἶναι παντάπασι τὰ ἔξοδα τῆς Καθέδρας· καὶ εἶναι ὅλως διόλου ἀδικαιολόγητον, ἂν ἀρήσωμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀφ' οὗ τὸν γυμνώσωμεν ἀπὸ τὸ ἐμπόριον, τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀ. τάξεως. Καὶ αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργὸς ὁμολογεῖ ῥητῶς εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ τελωνείου Πειραιῶς θέλουν ὀλιγοστεύσει· δὲν βλέπω λοιπὸν τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀφήσωμεν μεγάλους βαθμοὺς ἐκεῖ ὅπου ἐσμικρύναμεν, περιωρίσαμεν τὰ ἔργα, καὶ μάλιστα ὅταν ἐδημιουργήσαμεν ἐκ τούτου νέας ἀρχάς, νέας δαπάνας.

Κύριοι! δὲν θέλω νὰ ἐνδιατρίψω πλειότερον εἰς τὰς λεπτομερείας. Τί νὰ εἴπῃ τις, ὅταν βλέπῃ καὶ αὐτὸν τὸν νομάρχην τῆς Καθέδρας καταδιβαζόμενον κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὥστε νὰ ἐκπληροῖ τὰ ἔργα τοῦ ὑγειονόμου καὶ λιμενάρχου! Εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς ὅλας τῶν ἐθνῶν τὰς νομοθεσίας παρετηρήθη πάντοτε ἐνυπάρχον καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν κατεσκευάσθη εἰς νόμος· καὶ ἤθελεν εἶσθαι παράδοξον νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς τὴν ἀπαίτησιν νὰ μὴ φέρωσι τὰ νομοθετήματά μας τὰ γνωρίσματα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς! Ἀρίνω ὅθεν κατὰ μέρος καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἄλλας λεπτομερείας, καὶ περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ κηρύξω ἐν ὀλίγοις ὅτι τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δὲν εὑρίσκω ὀρθόν.

Ναί, κύριοι, τὸ ὅλον τοῦ νομοσχεδίου, δι' ἐμὲ τοὐλάχιστον, ἂν δὲν εἶναι περιττόν, εἶναι ἄωρον καὶ ἄκαιρον. Ἔχομεν νὰ στεριωθῶμεν καὶ νὰ ἱκανοποιήσωμεν κατὰ προτίμησιν ἄλλας ἀνάγκας τῆς κοινωνίας πλέον κατεπειγούσας, ἄλλα συμφέροντα πλέον ζωηρά, πλέον νόμιμα. Ἐχρεωστούσαμεν ἐκεῖνα πρὸ πάντων νὰ θεραπεύσωμεν· ἐκεῖνα νὰ περιθάλψωμεν. Τί θὰ εἴπωσι δι' ἡμᾶς αἱ ἐπαρχίαι, ὅταν μᾶς βλέπωσι καθ' ἡμέραν νὰ προικίζωμεν μὲ καταστήματα καὶ μὲ καλλωπισμοὺς μόνον τὴν Καθέδραν, ἐν ᾧ ἐκεῖναι στεροῦνται εἰς πολλὰ μέρη καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου ὕδατος;

Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι ἐμέμφοντο τὸν Περικλῆν, διότι ἐξώδευε τὰ *χρήματα τῶν συμμάχων* εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῶν Ἀθηνῶν· καὶ ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ὑψώσωμεν τὴν φωνήν, ὁπόταν κατασπαταλῶνται εἰς Ἀθήνας τὰ χρήματα οὐχὶ τῶν *συμμάχων*, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Ἑλληνικοῦ λαοῦ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἔθνους;

Τί θέλετε νὰ σᾶς εἴπω ἐπὶ τέλους; Ἐὰν δὲν ἐξήρτητο εἰμὴ

ἐκ μόνης τῆς ψήφου μου ἡ ἀπόφασις, ὅλοι ἐννοεῖτε, ὅτι δὲν ἤθελον διστάσῃ, κύριοι, νὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ἐπ' ἄπειρον, ἂν ἤθελα τοῦ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ μὴν τὸ ἀπορρίψω ἀμέσως, περιοριζόμενος εἰς τὸ νὰ ζητήσω μέτρα τινά, δυνάμενα νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω κατέδειξα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ ὀλίγα τινὰ ἐμπορεύματα ἀκρουσραλῆ· ἀλλὰ διὰ νὰ εὐχαριστηθῶν ὅλοι ὁμοῦ, οὐχὶ αἱ ἀληθεῖς ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας, ἀλλ' αἱ προσωπικαὶ φιλοτιμίαι, αἵτινες κατὰ δυστυχίαν ἐξασκοῦσι μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὸν κόσμον, προτείνω τὰ ἀκόλουθα·

ἀ. Νὰ παύσῃ ἀμέσως κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς σας ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Πειραιεῖ, ἢ νὰ ὁρισθῇ ἡ περὶ τούτου συζήτησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

β'. Νὰ περιορισθῇ ἡ τελωνιακὴ ὑπηρεσία τοῦ Πειραιῶς εἰς τὸ ὑπάρχον ἀρχαῖον τελωνιακὸν κατάστημα· νὰ γίνωσι δὲ εἰς αὐτὸ ὅλαι αἱ ἐπισκευαὶ καὶ αἱ προσθῆκαι καθ' ὅσον εἶναι ἀναγκαῖαι.

γ'. Ἡ μεταφορὰ τῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας καὶ ἐναλλὰξ νὰ γίνεται δι' ἐργολαβίας καὶ οὐχὶ διὰ δημοσίου ἀμάξης· καὶ

δ'. Οἱ βαθμοὶ τῶν ἐν Πειραιεῖ τελωνιακῶν ὑπαλλήλων νὰ ὑποβιβασθῶσιν ἀπὸ τῆς ἀ. εἰς τὴν δ'. τάξιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Τὸ συμπέρασμα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Κ. Γερουσιαστοῦ μὲ ἀπήλλαξεν ὡς ἐννοεῖτε τοῦ κόπου τῆς ἀπαντήσεως, διότι ὁ Κ. Γερουσιαστὴς μετὰ μίαν ἐκτεταμένην ὁμιλίαν κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἐτελείωσε παραδεχόμενος τὸ ἀναγραῖον αὐτοῦ, ἀδιάφορον ἂν ἀντὶ νόμου νομίζει ὅτι τὰ ἴδια μέτρα δύνανται νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν διοικητικῶς, θέλω δὲ εἴπει ὀλίγα μόνον διὰ νὰ μὴ μένωσιν ἄνευ ἀντικρούσεως ἐσφαλμένοι τινὲς συλλογισμοί.

Ἐννοῶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. Χρηστίδου ὡς μίαν ἐξομολόγησιν τῆς ἀπραξίας τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' ὡς μομφὴν καθ' ἡμῶν δὲν τὴν παραδεχόμεθα, διότι ἡμεῖς ἐπράξαμεν, καὶ καταγινόμεθα νὰ πράξωμεν ὅ,τι μᾶς εἶναι δυνατόν, ὥστε νὰ λύσωμεν τὰ δεσμὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ νὰ τὸ ἀφήσωμεν ἐλεύθερον εἰς τὰς κινήσεις του· καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὰ τελωνιακὰ καταστήματα τὴν ἀνέγερσιν τῶν ὁποίων ὠφείλομεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν

πρὸ πολλοῦ, ἐπιμόνως εἰς τοῦτο ἐνησχολήθημεν, καὶ εἰς μὲν τὴν Σύρον ἄρχεται κατ' αὐτάς, εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνέγερσις, εἰς τὰς Καλάμας ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε διότι ἐπρόκειτο πρῶτον νὰ προσδιορισθῇ ἡ θέσις τοῦ λιμένος, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὡς εἰς τὰς Πάτρας ἐντὸς μικροῦ θέλουν ἀρχίσει, ἤδη δὲ συντάσσονται οἱ προϋπολογισμοί, καὶ ὅμως δὲν ζωογονοῦν δὲν ἀναπτύσσουν τὸ ἐμπόριον τὰ καταστήματα μόνα, τὸ ἀναπτύσσει ἡ καλὴ νομοθεσία, καὶ ἀφαίρεσις φόρων ἀδίκων καὶ καταπιεστικῶν, γνωρίζετε δὲ, κύριοι, ὅσα ἐπὶ τούτων ἐπράξαμεν ἤδη, καὶ ὅτι καταγινόμεθα νὰ πράξωμεν· ὁ Κ. Χρηστίδης λοιπὸν δὲν εἶναι ὁ δυνάμενος ν' ἀπευθύνῃ τοιαύτην μομφὴν ἐναντίον ἡμῶν, ἡ εἰλικρίνεια περὶ τὸ πολιτεύεσθαι ἀπήτει ἀπ' ἐναντίας νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ διὰ τὰ μέτρα μας ταῦτα τείνοντα νὰ χορηγήσωσιν εὐκολίας καὶ ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πολίτας.

Εἶναι ἄρα τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀθηνῶν ἄξιον νὰ ῥιφθῇ εἰς τὴν Κιάδα! καὶ διὰ τί; διότι λέγουν εἶναι ἐμπόριον πολυτελείας, εὐτυχεῖς τῳόντι οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, ἐὰν δὲν εἶχον ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰμὴ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολυτελείας, καὶ ὅμως τ' ἀντικείμενα τῆς πολιτελείας δὲν ἀποτελοῦν κατὰ δυστυχίαν οὔτε τὸ δεκατημόριον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ ἐμπορίου.

Μαλονότι οὔτε τὸ ἰδικόν μου οὔτε τὸ ἰδικόν σας καθῆκον εἶναι σήμερον νὰ ἐνασχοληθῆτε ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς πολιτείας, παρατηρῶ μ' ὅλα ταῦτα ὅτι ἑκάστη ἐποχὴ ἔχει τὰς ἀνάγκας της τὰς ὁποίας δὲν κανονίζουν νόμοι γραπτοί, ἡ παραγωγὴ προσδιορισμένη ὡς κεφάλαιον διὰ νέαν παραγωγήν, ἀντὶ νὰ καταναλύσκεται, ἤθελεν ἐκπληρώσει βεβαίως ἐπωφελέστερον τὸν σκοπόν της, ἀλλ' αὐτὸ ἀνήκει μόνον εἰς τὸ ἄτομον νὰ τὸ κανονίσῃ, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἡ κοινωνία δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ νομοθετικῶς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀτόμου, νὰ προσδιορίσῃ ποίων ἐξ αὐτῶν εἶναι συγκεχωρημένη ἡ ἱκανοποίησις, καὶ ὁποίαν ὀφείλει νὰ κάμει χρῆσιν τῆς περιουσίας του, ἡ κοινωνία μετασχηματίζεται οὕτω εἰς τύραννον τὸν πλέον ἀπεινῆ· τοιουτοτρόπως ἡμεῖς δὲν ἐννοοῦμεν τὴν ἐλευθερίαν. Διὰ νὰ ἀνακουφίσουν τὸν πτωχὸν καὶ οὐχὶ διὰ νὰ κανονίσουν καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ὀρέξεις, ἀφαιροῦν συνήθως αἱ κοινωνίαι μικρόν τι ἀπὸ τὸν πλούσιον διὰ τῆς ἐπιβολῆς περισσοτέρων τελῶν ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς πολυτελείας, οὕτω ὑποτίθεται ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη ζημία γίνεται αἰτία ὠφελείας, ἄλλως ἐπὶ τῶν καταβολῶν αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ αὐτὸς ὁ πληρόνων ἔχει τὸ μέρος, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλουν βάρη

καὶ νὰ ἀφαιροῦν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πλουσίου καὶ νὰ τὸ ῥίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ περιορίσουν τὴν πολιτέλειαν, αὐτὸ εἶναι ἰδέα πρωτοφανὴς, τὴν ὁποίαν ἔμελλεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς νὰ μᾶς ἀνακαλύψῃ.

Τὸ ἐμπόριον, κύριοι, δὲν εἶναι εἰμὴ ἀνταλλαγὴ προϊόντων, οὐδὲν ἔθνος πωλῇ χωρὶς νὰ ἀγοράζῃ, οὐδὲν ἀγοράζει χωρὶς νὰ πωλῇ, ἀφήσατε λοιπὸν ἐλεύθερον τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν, διότι αὗται διὰ νὰ τύχωσι ταύτης ὀφείλουν νὰ παράξουν· πιθανὸν αἱ ἰδίαι αὗται νὰ μὴ ἐννοοῦνται ἀπὸ ἁπλοῦς τινας, οἵτινες ἐπὶ τῇ βάσει κενῶν ἐλπίδων ηὔξανον μόνον τὰς ἀνάγκας των μέχρι τῆς καταστροφῆς των, ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ἀτόμων πρόκειται περὶ ἔθνους ἡ αὔξησις τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὁποίου εἶναι τεκμήριον προόδου καὶ πλούτου· νὰ καταστρέψωμεν τὸ ἐμπόριον Ἀθηνῶν, διὰ νὰ περιπατῶμεν γυμνόποδες, νὰ μηδενίσωμεν τὴν ἐκ δεκαπέντε ἴσως ἑκατομμυρίων συναλλαγὴν μὲ σκοπὸν νὰ ὠφελήσωμεν τὴν κοινωνίαν, εἶναι παράλογον· ὑποθέσατε τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐφαρμοζομένην εἰς περισσοτέραν ἔκτασιν διὰ νὰ ἴδητε ὁποῖον ἔχει τὸ ἄτοπον καὶ γελοῖον. Ἀλλὰ λέγουν σκοπὸν ἔχετε ν' ἀπαλλάξητε τὸ ἐμπόριον Ἀθηνῶν ἀπὸ βάρη τινὰ, καλῶς, μὴ ἐπιῤῥίψητε ὅμως αὐτὰ ἐπὶ τοῦ λαοῦ, διὰ τοῦ διορισμοῦ νέου προσωπικοῦ, ἡ μισθοδοσία τοῦ ὁποίου θέλει αὐξήσει τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἐπιβαρύνει ὅλον τὸν λαὸν, ἐνῷ ἡ ὠφέλεια εἶναι μερική· ὑπάρχουν ὡς βλέπετε κύριοι, ἰσχυρισμοί τινες εἰς τοὺς ὁποίους δύσκολον εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ τις διὰ τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχουν ἄτοπον, καὶ διὰ νὰ πεισθῆτε ἐπεκτείνατε τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐφ' ὅλων τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα εἰς διάφορα μέρη ἐκτελοῦνται καὶ πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσι· διὰ τί νὰ χαράξητε τὴν δεῖνα ὁδὸν καὶ νὰ ἐπιβαρύνητε τὸν προϋπολογισμόν, ἐνῷ ἡ ὠφέλεια εἶναι τοπική; διὰ τί νὰ κατασκευάσητε τὸν δεῖνα λιμένα κλπ. Ἐπειδὴ δὲν δύνασθε νὰ ἐνεργήσητε διὰ μιᾶς ἐφ' ὅλου τοῦ κράτους, διότι τότε μόνον ἡ ὠφέλεια εἶναι γενικὴ, ἀρίσατε τὰ κατὰ μέρος ἔργα, διότι αὐτὰ εἰσὶν ἐπιβλαβῆ καὶ ἄδικα, δέσατε τὰς χεῖρας· βλέπετε πόσον ἄτοπος εἶναι ἡ ἰδέα αὕτη, ὑποθέσατε ὅτι ἑκατορθώθη ὥστε τὰ ἐμπορεύματα εἰς Ἀθήνας νὰ κοστίζουν εὐθυνώτερα, τότε θέλουν ἀγοράζεσθαι περισσότερον καὶ ἡ εἰσαγωγὴ θέλει αὐξήσει, ἑπομένως καὶ οἱ φόροι τοῦ δημοσίου, ἡ ἐκπληρουμένων τῶν ἀναγκῶν δι' ὀλιγωτέρων, τὰ περισσεύματα θέλουν χρησιμεύσει εἰς κεφάλαια παραγωγῆς, ὁ γενικὸς πλοῦτος θέλει αὐξήσει, ἑπομένως καὶ τὰ δημόσια εἰσοδήματα ἄνευ

ἐπιβολῆς φόρων, πᾶσα λοιπὸν οἰκονομία πᾶσα εὐκολία ἐπὶ τοῦ μέρους ὠφελεῖ τὸ ὅλον, ὁ ἀτομικισμὸς ἐδῶ τείνει νὰ λάβῃ ὑπόστασιν ἰδίαν ἀλλὰ τοιαύτη δὲν εἶναι ἡ ἀληθὴς κατάστασις τῶν κοινωνιῶν.

Οἱ λόγοι οἱ προκαλέσαντες τὴν σύστασιν τοῦ τελωνείου ἐν Ἀθήναις ἐμφαίνονται ἐν τῇ ἐκθέσει, καὶ δὲν πρόκειται νὰ φυλάξωμεν μόνον τὰ εὔθραυστα πράγματα τὰ ὁποῖα ἀνοιγόμενα ἐν Πειραιεῖ, καὶ κακῶς συσκευαζόμενα συντρίβονται ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκ τούτων μεγάλαι ἐπέρχονται ζημίαι, ἀλλὰ ν' ἀπαλλάξωμεν τοὺς ἐμπόρους νὰ κατέρχωνται πολλάκις εἰς Πειραιᾶ χάριν τελωνισμοῦ· ἐπειδὴ ἡ ἐργασία τοῦ τελωνείου Πειραιῶς εἶναι μεγίστη, συμβαίνει ὥστε οἱ ἔμποροι ἵνα τελωνίσωσι τὰ ἐμπορεύματά των κατέρχωνται δὶς καὶ τρὶς καὶ ἐξοδεύουν εἰς μάτην, πρὸ πάντων τὸν καιρόν των ὅστις εἶναι πολύτιμος πλοῦτος, ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς Ἀθήνας ἰδίως ὁ ἔμπορος ἔχει ἀνάγκην ἢ συντρόφου ἢ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ὁποίου νὰ ἐμπιστευθῇ κατὰ τὰς συνεχεῖς ταύτας ἀπουσίας τὴν διεύθυνσιν τοῦ καταστήματός των, ἅπαντα ταῦτα εἰσὶν ἔξοδα καὶ ζημίαι τὰ ὁποῖα ἐπὶ τέλους ἐπιβαρύνουν τοὺς καταναλωτάς, ἐὰν δὲν πεισθῆτε ἐξετάσατε πόσον τιμῶνται ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν Ἀθήναις τὰ αὐτὰ ἐμπορεύματα, καὶ θέλετε ἰδεῖ τὴν διαφορὰν οὐ μικράν, τὰς ζημίας αὐτὰς διὰ τῆς συστάσεως τοῦ τελωνείου ἐν Ἀθήναις θέλομεν νὰ ἐξαλείψωμεν, ἀνεγειρομένου τελωνιακοῦ καταστήματος, παρατηρῶ δὲ ὅτι δὲν εἶναι σήμερον ἡ ἡμέρα καθ' ἣν τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ ζητηθῇ, ἐντὸς ὀλίγου θέλει σᾶς ζητηθῇ πίστωσις καὶ τότε ἀποφασίσατε· ὁ δὲ Κ. Χρηστίδης ἐσυμβουλεύθη ραίνεται ἀνθρώπους γνωρίζοντας περὶ τούτου ὅσον καὶ αὐτός. Σᾶς λέγω πρῶτον, ὅτι καὶ πρὶν καὶ μετὰ καὶ ἐσχάτως ὡς ὁ Κ. τελώνης Πειραιῶς συμβουλευθεὶς ἐσύστησεν ὡς τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος· ὁ Κ. Χρηστίδης σᾶς εἶπεν ὅτι τὸ ὑπάρχον κατάστημα δύναται νὰ περιλάβῃ τὰ ἐμπορεύματα τῆς Γαλλίας, ἐνδέχεται, ἀλλὰ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ Πειραιῶς οὐχί, καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθην τελευταῖον νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ παραχωρήσῃ τὸ παρακείμενον κατάστημα τοῦ λιμοκαθαρτηρίου· ὁ Κ. τελώνης μὲ παρετήρησεν ὅτι καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον συμφερώτερον εἶναι ἡ ἀνέγερσις νέου καταστήματος, παρὰ ἡ πλάτυνσις τοῦ ὑπάρχοντος διὰ νέων πτερύγων, καὶ ἐπειδὴ πρόκειται ὅπως δήποτε νὰ οἰκοδομήσωμεν, διὰ τί

νὰ μὴ οἰκοδομήσωμεν κατάστημα καλὸν καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου; διὰ τί αἰωνίως νὰ ἐμβαλώσωμεν καὶ νὰ μὴ ἔχωμεν τίποτε τέλειον; Τὸ σύστημα αὐτὸ τὰ πάντα ἑτοιμόρροπα δὲν μ' ἀρέσκει.

Ὡς πρὸς τὴν θέσιν δὲ ὑπὸ ναυτικὴν ἔποψιν, παρατηρῶ ὅτι αὕτη ἐξελέχθη ἀπὸ διακεκριμένους ναυτικούς. Ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου ἀπαιτεῖ καταστήματα πολλὰ καὶ μεγάλα, γνωρίζετε ὅτι ἄλλοῦ τὸ ἐμπόρευμα διέρχεται ἀπὸ χεῖρας πολλὰς χωρὶς νὰ μετακινηθῇ ἀπὸ τὰς δημοσίας ἀποθήκας, χωρὶς ν' ὑποβληθῇ εἰς ἔξοδα καὶ φθοράς, καὶ ἐκεῖ τὸ σύστημα αὐτὸ ἔκαμε ν' αὐξηθῇ καὶ νὰ μεγαλυνθῇ τὸ ἐμπόριον, διότι τὸ ἀπηλλαξεν ἀπὸ βάρη, ἀπὸ ἔξοδα καὶ ἀπὸ ζημίας εἰς τὸν Κ. Γερουσιαστὴν ὅμως ἅπαντα ταῦτα φαίνονται παράξενα· τί σημαίνουν μεγάλαι καὶ εὐρύχωροι ἀποθῆκαι, καὶ αὐτὴ ἡ φροντὶς τὴν ὁποίαν τρίτοι πρέπει νὰ ἀναλαμβάνωσι χάριν τῶν μεταφερόντων τὴν πολυτέλειαν καὶ δι' αὐτῆς τὴν διαφθορὰν ἐμπόρων, οὔτε στέγη πρέπει νὰ ὑπάρξῃ· ἂς φροντίζῃ νὰ παραλαμβάνῃ ἀμέσως ὁ ἔμπορος τὸ ἐμπόρευμά του. Τὰς ἰδέας αὐτὰς κύριοι, οὐδεὶς παραδέχεται, συμφέρει δὲ νὰ ἔχητε ἰδικάς σας ἀποθήκας διὰ νὰ ἐναποθέσωσι καὶ αἱ ἑταιρίαι τὰ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων μεταφερόμενα ἐμπορεύματα, ἡ ἔλλειψις τοιούτων βλάπτει οὐσιωδῶς τὰ δημόσια συμφέροντα ὡς ἐκ τῆς πείρας ἐπείσθην.

Ἰδοὺ ἐν περιλήψει οἱ λόγοι οἱ πείσαντές με νὰ προκαλέσω τὴν ἐν Ἀθήναις σύστασιν τοῦ τελωνείου, τοὺς λόγους αὐτοὺς θέλει ἐκτιμήσει βεβαίως καὶ ἡ Γερουσία παραδεχομένη τὸ νομοσχέδιον· ἐπιφυλάττομαι δὲ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα ἐπὶ διαφόρων ἄλλων παρατηρήσεων μὴ ἀφορουσῶν τὴν ἀρχήν.

Ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος·

Ἡ ἔκφρασις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, περὶ τοῦ ὅτι δῆθεν ἡ ἀπραξία τοῦ παρελθόντος ἔρχεται νὰ κατακρίνῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ παρόντος ἢ νὰ προσάψῃ μομφήν τινα εἰς αὐτὸ, μὲ ἠνάγκασε νὰ λάβω τὸν λόγον καὶ ἐκ προοιμίων λέγω ὅτι δὲν ἐννοῶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν ταύτην, ἐὰν παραδέχεται ὅτι τὸ παρελθὸν ὑπῆρξεν ὅλως ἄπρακτον, τοῦτέστιν ὅτι δὲν ἐνήργησέ τι προπαρασκευαστικὸν ἢ ἔχον συνάφειαν πρὸς τὰς πράξεις ἢ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν αὐτὸ θεωρουμένου μέλ-

λοντος, οἷον εἶναι τὸ παρὸν ταυτοστρόπως ἄπρακτον πρέπει νὰ παραδεχθῇ καὶ τὸ παρὸν τοῦτο ὡς πρὸς τὸ μέλλον, καὶ ἂν τοιαύτη περιπτώσει πρέπει νὰ παραδεχθωμεν τὴν ἀρχὴν ὅτι τὰ πάντα κινοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται αὐτομάτως, ἐὰν δὲ πιστεύῃ ὅτι τὸ παρὸν ἐνεργεῖ, ἀναποφεύκτως πρέπει νὰ παραδεχθῇ ὅτι καὶ τὸ παρελθὸν ἐνεργεῖ, διότι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ παρόντος εἶσι συνέπειαι καὶ ἀπόρροιαι τῶν προπαρασκευαστικῶν ἔργων τοῦ παρελθόντος· ὁρῶ λοιπὸν δικαιότερον τὸ νὰ εἰμεθα ὀλιγώτερον αὐστηροὶ εἰς τὰς ἐκρράσεις καὶ τὰς ἐπικρίσεις ἢ μᾶλλον μετριοι καὶ νὰ ἀφίνωμεν τὰ πάντα εἰς τὸν χρόνον, τὸν καλὸν τοῦτον διδάσκαλον καὶ τὸν ἀδέκαστον κύτὸν κριτήν.

Προσέθηκεν ἐπὶ πλέον ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ὁμιλίαν του, ὅτι ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῷ μετ' ὀλίγον συζητηθησομένῳ εὑρίσκεται καταχωρημένον καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔξοδον τοῦ ἀνεγειρομένου ἤδη ἐν Πειραιεῖ νέου τελωνιακοῦ καταστήματος· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον περὶ δημοσίου λογιστικοῦ καὶ τὴν νομολογίαν τῶν σωμάτων καθ' ἣν ἄνευ εἰδικοῦ νόμου καὶ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ μετὰ σχεδίου δὲν δύναται νὰ ἀναγερθῇ τὸ παραμικρὸν κατασπμα, ἑπομένως ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡς πρὸς τὸ ἐν Πειραιεῖ ἀνεγειρόμενον νέον τελωνιακὸν κατάστημα ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμον.

Πρὸς δὲ τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην ἀποτεινόμενος λέγω, ὅτι δὲν εἶμαι σύμφωνος μετ' αὐτοῦ ὡς καὶ μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νὰ μὴ ἀνεγερθῇ εἰς Πειραιᾶ τὸ ἤδη ἀνεγειρόμενον νέον τελωνιακὸν κατάστημα, ἀπεναντίας ὑποστηρίζω τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνοικοδομήσεως του· διοτι ἐὰν ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ἀθηνῶν ὑποχρεοῦται ἡ κυβέρνησις συμβαδίζουσα μὲ τὴν πρόοδον νὰ χορηγήσῃ ὅλας τὰς εὐκολίας εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ συστήσῃ ἰδιον τελωνιακὸν κατάστημα ἐνταῦθα, κατὰ μείζονα λόγον ὀφείλει νὰ διατηρήσῃ τὸ τοιοῦτον κατάστημα εἰς Πειραιᾶ ὅπερ ὑπάρχει· δὲν ἐξετάζω τὰς ὁποίας ἀντέτυξε θεωρίας περὶ πολυτελείας καὶ περὶ ἀπομακρύνσεως αὐτῆς, ἀναγνωρίζω τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκορακισεώς της ἐκ τῆς πτωχῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ ἰδίως ἐκ τῆς κοινωνίας τῆς πρωτευούσης, ἐκ τῆς ὁποίας μεταδίδεται τὸ παράδειγμα καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι ἡ

ὑποτιθεμένη ὑπόθαλψις αὐτῆς δὲν δύναται νὰ αὐξήσῃ ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Ἀθήναις διότι τοῦτο θέλει χρησιμεύσει οὐ μόνον διὰ τὰ εἴδη τῆς πολυτελείας, ἅτινα φυσικῷ τῷ λόγῳ δὲν δύνανται νὰ ἦναι περισσότερα, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλα τὰ προϊόντα τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἅτινα δὲν εἶναι ὅλα ἁρμόδια πρὸς τὴν πολυτέλειαν, ἅτις καλλιεργεῖται παρ' ὀλίγων οἰκογενειῶν καταστρεφησομένων ὑπ' αὐτῆς ταχέως, ἐὰν περιποιεῖται παρ' αὐτῶν εἰς βαθμὸν ἀνώτατον τῶν δυνάμεων· τὸ κατάστημα λοιπὸν διευκολύνει τὸ ἐμπόριον ἐν γένει, καὶ τοιούτου ἔχουσιν ἀνάγκην αἱ Ἀθῆναι ἀπέναντι τῆς προόδου ἥτις ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ὡς πρωτευούσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἐγένετο, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται πρὸς δὲ κατάλληλον καὶ ἄξιον προσωπικόν.

Ἐξέφρασεν ἐπὶ τέλους ὁ αὐτὸς Κ. Γερουσιαστὴς καὶ ἀρχήν τινα εἰπών, ὅτι ἤθελεν ἐκφράσει ὁριστικὴν γνώμην περὶ ἀπορρίψεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἐὰν ἐγνώριζεν ὅτι ἤθελον παραδεχθῇ τὴν γνώμην ταύτην ὅλοι· ἀπέναντι τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐγὼ λέγω ὅτι ἕκαστος οἱανδήποτε γνώμην καὶ πεποίθησιν ἤθελεν ἔχει ὀφείλει νὰ τὴν ἐκφράσῃ μὲ ἀποτέλεσμα ἔστω καὶ ἂν ἤθελε μείνῃ μόνος· ἄλλως τε τοιαύτη τις ἀρχὴ οὐ μόνον δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῶν πεποιθήσεων ἀλλὰ καὶ ἠμπορεῖ νὰ παρεξηγηθῇ καὶ νὰ σχολιασθῇ διαφοροτρόπως, ὅπερ ἀποφεύγω ἤδη νὰ τὸ ἐξετάσω· ὅθεν περαίνων τὸν λόγον μου ὑποστηρίζω οὐ μόνον τὴν σύστασιν τελωνείου ἐν Ἀθήναις οἷον ἀπαιτεῖ ἡ πρόοδος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἤδη ἀνεγειρομένου ἐν Πειραιεῖ νέου καταστήματος.

Ἑπομένως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπε·

Σκοπὸν εἶχον νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγὼ κατόπιν καὶ φέρω τὰς ὀλίγας παρατηρήσεις μου εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου· ἀλλ' ὁ τελευταῖον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς μὲ ἔκαμε νὰ λάβω τὸν λόγον ἐν ἀρχῇ, διότι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ἐθεώρησεν ὡς περιττοὺς τοὺς περὶ πολυτελείας λόγους τοῦ πρώτου λαλήσαντος, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς ἀπεκάλεσεν αὐτοὺς φιλοσοφικὰ θεωρήματα, ἐνῷ τὸ κατ' ἐμὲ, ἂν καὶ ὀρθαὶ αἱ ἰδέαι του καὶ τὰ συμπεράσματά του ἀληθειαι, οὐχ ἧττον ὅμως ἐνόμισα ὅτι ἐν παρόδῳ ἐλάλησε, θέλων νὰ ἐπαναλάβῃ, οὕτως εἰπεῖν, ὅσα γογγίζει ὁ κόσμος κατὰ τῆς πολυτελείας καὶ τῶν ἐπακολούθου διαφθορᾶς. Οὕτως ἤθελα λαλήσει καὶ ἐγὼ κατὰ τῆς φθοροποιοῦ πολυτελείας, ἅτις ὡς ἡ ἔριδος ἀπόλωσι τὴ

ἔθνη ἐκεῖνα καὶ τὰς κινωνίας εἰς ἃς ἤθελεν ἐνσκύψει· ἂν δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς πιστεύῃ ὅτι ἡ πολυτελεία δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν διαβίωσιν, ἐγὼ φρονῶ, ὅτι συμφέρον ἀπόλυτον ἔχει μάλιστα αὐτὴ τε καὶ οἱ κάλλιον τῶν ἄλλων διανοούμενοι πολῖται νὰ ἐφορεύωσι, νὰ φροντίζουν περὶ αὐτῆς, ἵνα μὴ δαπανῶνται τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑλικῶν πόρων εἰς τὰ ἄγονα τῆς πολυτελείας συσκευάσματα, διότι τὸ ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται θλιβερὸν καὶ τότε πᾶσα συναίσθησις θέλει εἶσθαι βραδεῖα. Σωτήριοι λοιπὸν ἦταν οἱ λόγοι τοῦ προλαλήσαντος καὶ χρυσοῖ δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν, ἔπρεπε δὲ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς πρὸς αὐτὸν εὐχαριστήσεις μας, διότι μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἔθιξε τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιῤῥέπτον τὴν ἠθικὴν διεξαγωγὴν τῶν κοινωνιῶν ζήτημα.

Ἐξετάζων ἤδη τὸ ζήτημα περὶ ὑπάρξεως τελωνείου εἰς Ἀθήνας, παρατηρῶ, ὅτι οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐξέφρασεν ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει του, μὲ ἔφαναν λίαν συγκεχυμένοι. Ἓν μόνον ἐκφράζεται καθαρῶς, ὅτι πρόκειται νὰ συστηθῇ τελωνεῖον εἰς Ἀθήνας τοῦ ὁποίου τὴν ὕπαρξιν ἐπροσκάλεσαν, λέγει, τὰ συχνὰ παράπονα ἐκ μέρους τῶν ἐμπόρων διὰ τὰς προσγινομένας αὐτοῖς ζημίας ἀνοιγομένων τῶν κιβωτίων των ὅπως τελωνισθῶσιν εἰς Πειραιᾶ. Σᾶς ὁμολογῶ, κύριοι, ὅτι ἂν καὶ ἐγὼ ἀρκετὰς γνωριμίας μετὰ τῶν ἐνταῦθα ἐμπόρων οὐδέποτε ὅμως ἤκουσα τὸ ἐλάχιστον περὶ ζημιῶν παράπονον, ὅπως ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀναφέρῃ· Ἓν μόνον ἤκουσα ὅτι ἐλάχισται ζημίαι συμβαίνουν ἐπί τι ὧν εὐθραύστων ἀγγείων μὴ συσκευαζομένων μετὰ προσοχῆς καὶ πάλιν ἐντὸς τῶν κιβωτίων αὐτῶν μετὰ τὴν τελώνισιν. Σήμερον ὅμως ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἠκούσαμεν ὅτι καὶ ἡ ξυλεία καὶ πολλὰ ἐμπορεύματα δὲν τελωνίζονται ἐκεῖ.

Τὸ κατ' ἐμὲ εἶμαι ἐναντίος τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐὰν πρόκειται νὰ συστηθῇ τελωνεῖον εἰς Ἀθήνας διὰ μόνην τὴν τελώνισιν ὀλίγων εὐθραύστων ἀγγείων καὶ λεπτουργιῶν τινῶν ὑφασμάτων πολυτελείας ὑποκειμένων, εἰς ζημίας, διότι ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἡ προσγινομένη διὰ τῆς ἐν Πειραιεῖ τελωνίσεως ζημία πίπτει ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ θέλει οὕτω ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς καταναλωτὰς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως καὶ τὴν ὑπερτίμησιν αὐτὴν καὶ τὴν ζημίαν ἀποφασίζει χάριν τῶν ὀλίγων νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῆς ῥάχεως ὅλου τοῦ λαοῦ ὅστις δὲν ἀπολαμβάνει τίποτε, ἐνῷ καλλιον ἤθελεν εἶσθαι ἡ ζημία αὕτη νὰ ἐπιβαρύνῃ τοὺς ὀλίγους καταναλωτὰς, ὅπως εἰς ἄλλα κράτη ἐπιβάλλεται φόρος εἰς τοὺς διατρέφοντας κύνας.

Εἶναι ἀτόπημα μέγα ἡ δι' ὀλίγα μόνον ὡς εἶπον ἐμπορεύματα σύστασις τελωνείου εἰς Ἀθήνας, ἐνῷ δύω ὑπάλληλοι ἱκανοὶ, προστιθέμενοι εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ ἐν Πειραιεῖ τελωνείου ἠδύναντο ἀξιόλογα νὰ προλαμβάνωσι πᾶσαν ζημίαν, ἂν μετὰ τὸ ἄνοιγμα τῶν κιβωτίων καὶ τὴν τελώνισιν ἦσαν ἐπιφορτισμένοι εἰδικῶς ἐπὶ τῆς σκευῆς τῶν ἐκτοπισθέντων ἀγγείων.

Ἀλλ' ἔρχονται σήμερον μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι πέντε ἐτῶν νὰ ζητήσωσι τὴν σύστασιν τελωνείου εἰς Ἀθήνας, διότι, λέγει, τὸ ἐμπόριον ἀνεπτύχθη καὶ διότι εἰσέτι θέλει ἀναπτυχθῇ. Μία πόλις, κύριοι, ἥτις κατὰ τὴν σύστασίν της μόλις περιελάμβανε πεντήκοντα οἰκίας καὶ τοσοῦτον ἀνεπτύχθη εἰς τὸ μακρὰν τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν διάστημα, πιστεύσατε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ αὐξήσῃ ἐπ' ἄπειρον, ὥστε ἡ πρόνοια περὶ συστάσεως τελωνείου, διὰ τὰς ἐνδεχομένας ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου, εἶναι τὸ κατ' ἐμὲ πάντῃ περιττὴ, καὶ ἡ δαπάνη λίαν καταπιεστικὴ πρὸς τὸν λαὸν, ὅστις δὲν μετέχει ποσῶς τῶν ὠφελημάτων.

Ταῦτα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῇ παρατηρήσει τοῦ πρώτου λαλήσαντος ἐπιφυλαττόμενος νὰ λάβω τὸν λόγον εἰς τὰ καθέκαστα ἐν καιρῷ, διότι συμφωνῶ μετ' αὐτοῦ ὅτι τινὲς τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου τούτου οὐ μόνον εἶναι περιττὰ ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβεῖς.

Κατόπιν ὁ Γερουσιαστὴς Ι. Μαυρῆνας ἐπῆρε τὸν λόγον.

Ὁ πρῶτον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἀφοῦ εἶπεν ἀρκετοὺς λόγους κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, κατόπιν παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, εἴτε διότι δὲν ἤθελεν εὑρεῖ ὑποστηριτὰς τῶν λόγων του, ἢ δι' ἄλλας αἰτίας. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ μὴν ὁμολογήσω, ὅτι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ἐξέφερεν ἰδέας ὑψηλὰς λόγους πολυτίμους κατὰ τῆς πολυτελείας, ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὗται καὶ οἱ λόγοι, δὲν ἐμπεριέχονται βεβαία εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου. Καὶ εἶναι μὲν ἡ πολυτέλεια ἐκείνη ἥτις φθείρει τὰ ἤθη τῶν κοινωνιῶν καὶ τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ μὴ θέλοντες ὅταν εἰσάγεται πρόωρα, ἄλλοι ὅμως οἱ τρόποι καὶ τὰ μέσα τῆς παρεμποδίσεως αὐτῆς, σήμερον δὲ οὐδόλως περὶ τούτου πρόκειται καὶ αἱ ἰδέαι αὗται ὅσον ὑψηλαὶ καὶ φωσφόρεις καὶ ἂν ἦναι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι μὲ τὴν σύστασιν τελωνείου εἰς Ἀθήνας, διόλου δὲ ἄσκοπον δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἄλλοτε νὰ γίνῃ ἐνταῦθα λόγος, διότι αἰσθάνομαι τὸ μέγα κακὸν τὸ

προσγινόμενον ἐκ τῆς πολυτελείας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἥτις τοσοῦτον ἐπιρροὴν ἔχει καὶ εἰς τὰς πολιτείας τὰ πράγματα, ὡ βλέπομεν καθεκάστην ὅτι οὔτε δημοτικὴ ἀρχὴ οὔτε ἐκλογή τις μένει ἀνεπιρρέαστος.

Ἤδη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, λέγω, ὅτι ἡ σύστασις τοῦ τελωνείου εἰς Ἀθήνας, δὲν ζητεῖται ἄνευ προηγουμένης πείρας, καὶ κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐνέδωσεν εἰς τοῦτο ἕνεκα πολλῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐμπορίου, ὅπως καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπάρχει εἰς Παρισίους τελωνεῖον. Ἑπομένως, κύριοι, ὁ νόμος ποσῶς δὲν εἶναι ἀναλλοίωτος καὶ ἂν αὔριον ἤθελεν ἀποδειχθῆ ἐπιζήμιος ἡ ὕπαρξις τελωνείου εἰς Ἀθήνας ἡ κατάργησις αὐτοῦ δὲν ἤθελεν εἶσθαι δύσκολος· τοῦτο, νομίζω. ἔπεισε καὶ τὸν πρῶτον λαλήσαντα νὰ δεχθῆ ἐπὶ τέλους τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης προσέθηκε·

Μολονότι εἶμαι ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ νομοσχεδίου, διότι εἰς τὴν κυβέρνησιν δὲν πρέπει νὰ ἀποκλείεται τὸ σταδίον τῆς πείρας· μολαταῦτα ἀκούσατε καὶ τὸν δισταγμόν μου καθ' ὁλοκληρίαν·

Δὲν παραδέχομαι δὲ οὔτε τοῦ πρώτου λαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ τοὺς λόγους οὔτε τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὰ περὶ ἀπραξίας τοῦ παρελθόντος λεχθέντα, ἀπεναντίας λέγω, ὅτι ὅλοι οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ ἐφρόντισαν, καὶ ὅ,τι σήμερον παρουσιάζεται ὡς πρωτότυπον προγενεστέραν εἶχε τὴν ἀρχήν του, δὲν ἔρθασε δὲ νὰ πραγματοποιηθῆ διότι ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, ὁ ὑπουργὸς σιμὰ τῶν ἄλλων βοηθημάτων τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην εἰς τὴν ἐπιτυχῆ πορείαν του πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τύχην.

Ζητεῖται δὲ σήμερον ἡ σύστασις τελωνείου εἰς Ἀθήνας, διότι κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ σήμερον παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη. Δὲν ἐγένετο δὲ ἀνέκαθεν τοῦτο, ἀλλ' ἐσυστήθη τελωνεῖον οἷον ὑπάρχει εἰς Πειραιᾶ, διότι ὑπῆρχε τότε ἡ ἰδέα τῆς ἑνώσεως τῶν δύο τούτων πόλεων, ἀλλ' ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος κατεφάνη ἐσφαλμένος ἄλλοτε καὶ σήμερον ἡ κυβέρνησις νομίζει ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν εἰς Ἀθήνας σύστασιν καὶ δευτέρου τελωνείου, περὶ τῆς ὑπάρξεως ὅμως τῆς ἀνάγκης ταύτης ἂν καὶ διστάζω, οὐχ ἧττον ὅμως λέγω, ὅτι μόνη ἡ πεῖρα δύναται νὰ τὸ βεβαιώσῃ· διὰ τοῦτο ἐφρίζω, ὅτι δὲν ἦτο περιττὴ καὶ ἡ περὶ τῆς οἰκοδομῆς καταστήματος πραγματεία τὸ ὁποῖον ἀρκετὰ προϋβλεπεν, ὡς λέγεται, ἂν καὶ ἡ δαπάνη δὲν ἀνοβαίνει καὶ ἐσταθμᾶ ὡς πολλοὺς ἐβλέφη μὲ τὸν ἀκριτὸν

μένον προϋπολογισμὸν τῆς οἰκοδομῆς· καὶ τοῦτο λέγων δὲν μεμφομαι τὸν νῦν Κ. ὑπουργόν, ἀλλὰ πολεμῶ τὴν τάσιν ἥτις γενικῶς ὑπάρχει.

Ἐπὶ τούτου παρετήρησα, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει τὴν παῦσιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐν Πειραιεῖ καταστήματος, τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ, ὅτι ἀμφοτέρων τῶν καταστημάτων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἡ οἰκοδομὴ πρέπει νὰ ἀναβληθῆ ἐπὶ τρία τοὐλαχιστον ἔτη καθ' ἃ ἡ πεῖρα θέλει ἀποδείξει ποῖον τῶν δύω πρέπει νὰ προτιμηθῆ σχετικῶς μὲ τὰς ἀναφαινομένας ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου, καθόσον ἐπὶ πλέον τὸ κατ' ἐμὲ διαφιλονικῶ καὶ αὐτὴν τὴν θέσιν τῆς οἰκοδομῆς, ὡς πρὸς τὴν καταλληλότητα καὶ εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι πρὶν ἡ δαπανηθῆ οἱονδήποτε ποσὸν πρὸς οἰκοδομὴν κάλλιον ἤθελεν εἶσθαι νὰ δοκιμασθῆ ἐπί τινα χρόνον ἡ θέσις.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπέφερε τὰ ἀκόλουθα·

Κύριοι!

Ἂν καλῶς ἀντελήφθην, εἰς δύω μέρη διαιρεῖται ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· τὸ πρῶτον μέρος, ὅλως ἀφηρημένον καὶ ἄσχετον μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀφορᾷ τὸ παρελθόν· ἐν ᾧ τὸ δεύτερον ἀποβλέπει τὸ νομοσχέδιον. Ἐὰν ἡ ὁμιλία μου, εἶπεν, εἶναι μία ἐξομολόγησις τῆς ἀπραξίας τοῦ παρελθόντος, τὸ δέχεται· ἐὰν ὅμως εἶναι μία μομφὴ τοῦ παρόντος, τὸ ἀποκρούει· ὕστερα, λέγει, ἀπὸ μίαν ἀπραξίαν τοῦ παρελθόντος, οἱ σημερινοὶ ὑπουργοὶ ἔπραξαν θαύματα. Τί νὰ εἴπῃ τις εἰς τοιαύτας ἀφηρημένας ἐκφράσεις, καὶ εἰς ὅλως ἀορίστους καὶ ἀσυναρτήτους μομφὰς καὶ καυχήσεις!

Ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν προεῖδε βεβαίως τὸν μέγαν ὄγκον τὸν ὁποῖον ἀναθέτει εἰς τοὺς ὤμους του. Οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ λαλήσῃ οὔτε ὑπὲρ οὔτε κατὰ τοῦ παρελθόντος ἀπαρισκέπτως, καὶ μάλιστα ὅταν πρόκειται περὶ παρελθόντος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἐγένοντο τόσα μεγάλα ἔργα, ὁπότε ἡ δημιουργία περιεστρέφετο εἰς τοσοῦτον ἔνδοξα ἀνδραγαθήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὅμως ἔχει, καὶ μέρος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σημαντικὸν, ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες κάθηνται εἰς αὐτὰς τὰς ἕδρας. Εἰς αὐτὸ τὸ παρελθὸν ἐγκαθιδρύθη καὶ ἡ Βασιλεία, ἡ ὁποία ἔλαβε καὶ αὐτὴ τὸ σπουδαιότερον μέρος εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου εἰκοσιὲξ ἔτη κατὰ συνέχειαν.

Καὶ αὐτὸ τὸ παρὸν ὑπουργεῖον εἰς αὐτὸ τὸ παρελθὸν ἐζή-

τησε τὰ ὀχυρώματά του καὶ τοὺς τίτλους του. Ὅταν εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ σταδίου του ἠθέλησε νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν εὐμένειαν τῶν ξένων δυνάμεων, τί ἔπραξε; συνέταξε καὶ ὑπέβαλε τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο ὑπόμνημα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταξὺ ἄλλων ἐγίνετο λόγος, καὶ λόγος πολὺς, περὶ τῆς μεγάλης, τῆς ἐπαισθητῆς προόδου, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔκαμεν· ἐκεῖ κατηριθμήθησαν τοσαῦται πόλεις ἀνεγερθεῖσαι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, τοσαύτη καλλιέργεια τῆς χώρας! Ἐκεῖ ῥητῶς ἐκαυχήθη ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐφυτούργησε καὶ ἔχει ἑπτὰ ἑκατομμύρια ἐλαιῶν, ἑκατὸν πεντήκοντα τόσας χιλιάδας στρέμματα σταφιδαμπέλων, ἐκεῖ αἱ συκαμιναῖαι, τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐκεῖ ὅλα ὅσα ἐγένοντο κατὰ τὸ παρελθὸν, παρεστάθησαν ὡς πολλά, ὡς μεγάλα, ὡς ἀπίστευτα.

Ἐὰν δὲ ἤθελεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἀνακρίνῃ εἰς τὸ μέγα αὐτὸ παρελθὸν τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ ἔργα ἑνὸς ἢ καὶ πλειοτέρων δημοσίων ἀνδρῶν, ὤφειλε καὶ ἐνταῦθα πρὶν ἢ θίξῃ τοιαῦτα ζητήματα, νὰ φέρῃ ἐνώπιόν σας λεπτομερῆ σημείωσιν τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνος εὗρον τὰ πράγματα, τὰ καλὰ ἢ κακὰ τὰ ὁποῖα οὗτοι ἔπραξαν, καὶ τότε, τότε μόνον ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ὁποιανδήποτε, νὰ μεμφθῇ ἢ νὰ ἐπαινέσῃ, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον, τὸ κατ' ἐμὲ, ἀγορεύων δὲν ὡμίλησα εἰμὴ περὶ ἐκείνων τῶν καταστημάτων, τὰ ὁποῖα ἐψηφίσθησαν πρὸ πολλοῦ, καὶ δὲν ἀνηγέρθησαν, καὶ ἐπέκρινα μόνον τὸ ὑπουργεῖον διὰ τί νὰ προτιμήσῃ νὰ ἀνεγείρῃ κατάστημα τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει διὰ τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας, ἐν ᾧ ὤφειλε νὰ ἀνεγείρῃ κατὰ προτίμησιν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ τὸ ἀληθὲς, τὸ εὐεργετικὸν ἐμπόριον τοῦ τόπου.

Ἀπορῶ, κύριοι, ὅταν βλέπω τὸν Κ. ὑπουργὸν μὲ τόσον θάρρος καὶ ἄνευ τινος ἀνάγκης ἢ καὶ ἀβροφροσύνης τοὐλάχιστον νὰ ἔρχεται ἐνώπιον ὑμῶν νὰ κατακρίνῃ ὁλόκληρον παρελθὸν, ἄνευ τοῦ ὁποίου παρὸν δὲν ὑπῆρχε· καὶ διὰ τί; διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα οὗτος ἔπραξε. Δὲν εἶχα οὔτε διάθεσιν οὔτε σκοπὸν νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν πράξεων ἐν γένει τοῦ ἐνεστῶτος ὑπουργείου, ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ μᾶς ἀπαριθμήσῃ τὰ καταστήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμε, συγχωρήσατέ μοι νὰ τῷ ἀντιπαρατηρήσω, ὅτι ἴσα ἴσα ἐκ τῶν λόγων του ἀποδεικνύεται ὅτι τίποτε δὲν ἔκαμε, καὶ ἐν τοσούτῳ τρία ἤδη ἔτη ζῇ τὸ παρὸν ὑπουργεῖον.

Γίνεται, ἤδη λέγει, κατάστημα εἰς τὴν Σύρον. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν γνωρίζω, κύριοι, ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ ἐν Σύρῳ ἀνεγειρόμενον κατάστημα, καὶ φρονῶ ὅτι εἶναι κάμμία καλύβη· ἀλλὰ πρὸ τούτου ὁποιονδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὑπῆρχεν ἤδη ἀνεγειγερμένον εἰς Σύρον κατάστημα μεγαλοπρεπὲς καὶ πολυδάπανον χρήσιμον διὰ τὸ τελωνεῖον, τὸν διοικητικόμησιν, τὸ ὑγειονομεῖον καὶ τὸ λιμεναρχεῖον. Ὑπῆρχεν ἕτερον ἐπίσης πολυδάπανον κατάστημα διὰ τὸ λοιμοκαθαρτήριον.

Γίνεται, εἶπε, σήμερον προϋπολογισμὸς τοῦ μέλλοντος καταστήματος τῶν Καλαμῶν. Ἀλλὰ κύριοι, ἀπὸ τὰ **1852** εἶναι προαποφασισμένον τὸ ἐν Καλάμαις τελωνιακὸν κατάστημα, καὶ ἡ δαπάνη αὐτοῦ εἶναι ἤκτυτε ἐψηφισμένη· δὲν εἶναι λοιπὸν γελοῖον μετὰ τέσσαρα καὶ πέντε ἔτη νὰ καυχᾶται ὅτι γίνεται σήμερον ὁ προϋπολογισμὸς καταστήματος, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι πεπερατωμένος;

Σήμερον, εἶπε, γίνεται καὶ φθάνει εἰς Ἀθήνας προϋπολογισμὸς, ἢ σχέδιον, δὲν καλοήκουσα, τοῦ ἐν Πάτραις νέου τελωνιακοῦ καταστήματος· καὶ ὅμως ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἴπω καὶ περὶ τούτου εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅτι τὸ νέον τελωνιακὸν κατάστημα τῶν Πατρῶν εἶναι σχεδιασμένον ἐπίσης ἀπὸ τὰ **1852** καὶ ἡ δαπάνη αὐτοῦ ἐψηφισμένη καὶ ἤρχισε μάλιστα ἡ οἰκοδομὴ καὶ προώδευσε τότε ἓν μέτρον ἀνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς· καὶ εἶναι λίαν πιθανὸν ὅτι καὶ τὸ ἤδη ἀνοικοδομηθὲν μέρος ἐκρήμνησε· ἔκτοτε λοιπὸν ἔπρεπε νὰ εἶναι πεπερατωμένον, καὶ ὅμως τώρα μᾶς λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι γίνονται αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι, καὶ ἔχει ἐν τούτοις τὸ θάρρος καὶ νὰ καυχᾶται.

Σήμερον, λέγει, ἀνεγείρεται ἄλλο τελωνιακὸν κατάστημα εἰς Πειραιᾶ· ἀλλ' αὐτὸ τὸ κατάστημα ἠξεύρετε, κύριοι, ἀφ' ὅσα πρὸ ὀλίγου σᾶς εἶπα, ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰ θεμέλια· ὅτι αὐτὰ τὰ θεμέλια θὰ κοστήσουν τεσσαράκοντα καὶ πεντήκοντα χιλιάδας δραχμὰς, καὶ τέλος ὅτι αὐτὸ τὸ κατάστημα γίνεται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, καὶ ἡ ἐπιτροπή σας δικαίως προτείνει τὴν κατάπαυσιν τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γινομένων ἔργων. Καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα ἐννοεῖτε, κύριε ὑπουργὲ, ὡς κατορθώματα τοῦ παρόντος ὑπουργείου, καὶ ἔρχεσθε νὰ τὰ ἀντιτάξετε εἰς τὸ παρελθόν; μὲ αὐτὰ τὰ ἔργα ἔρχεσθε νὰ καταλογίσετε ἀπραξίαν εἰς τὸ παρελθὸν, καὶ νὰ ἀποδώσετε ἐνέργειαν, δραστηριότητα εἰς τὸ παρόν;

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ καὶ περὶ πολυτελείας, καὶ [illegible] συγχωρήσῃ νὰ τῷ εἴπω, ὅτι δὲν ἐπέτυχε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ, διότι ἐπὶ τοιαύτης σπου-

δαίας ὕλης, περὶ τῆς ὁποίας ὡμίλησαν καὶ συνέγραψαν διακεκριμένοι ἄνδρες ἐν Εὐρώπῃ, δὲν ἠδύνατο ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ λαλήσῃ ἐκ τοῦ προχείρου, διὰ τοῦτο καὶ ἐσύγχισε τὰς ἰδέας, καὶ ἐξέφρασεν ἀρχὰς οὐχὶ ὀρθάς.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς εἶπε· μὴ σᾶς φοβίζῃ ἡ πολυτέλεια· οὐδὲν τῶν προϊόντων εἰσέρχεται εἰς ἓν κράτος χωρὶς νὰ ἐξέρχεται ἄλλο προϊὸν πρὸς ἀνταλλαγήν· ὅτι δὲν πρέπει, δὲν ἔχει δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις εἴτε ὁποιοσδήποτε ἄλλος νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν δαπάνην τοῦ ἰδιώτου, καὶ ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὰς δαπάνας τοῦ πολίτου μὲ δυσκολίας ἢ μὲ ἄλλα βάρη· μὲ μίαν λέξιν σᾶς ἐσύστησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν πλήρη, τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, ὁποιονδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸ τὸ ἐμπόριον.

Κύριοι! Δὲν εἶναι ἀληθὲς, ὅτι πάντοτε ὅτι ξένον προϊὸν εἰσέρχεται εἰς ἓν κράτος πληρόνεται μὲ ἄλλο ἐγχώριον προϊόν. Ἐνίοτε, καὶ εἰς ἐκεῖνα πρὸ πάντων τὰ ἔθνη, ὅπου ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ διαφθορὰ εἰσεχώρησεν, ἀντὶ τῶν εἰσερχομένων ξένων προϊόντων δὲν δίδονται εἰς ἀνταλλαγὴν ἐγχώρια προϊόντα, ἀλλὰ δίδεται κάτι τι, ἓν ἄλλο προϊὸν, καὶ αὐτὸ ὀνομάζεται πίστωσις, ἢ crédito· καὶ ὅταν αὐτὸ τὸ κρέδιτο ὑπερβῇ τινα ὅρια καὶ ἐξαντληθῇ, τότε ἡ ἐξόφλησις τοῦ λογαριασμοῦ γίνεται μὲ ἓν ἄλλο ἰσοζύγιον τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται πτώχευσις ἢ χρεωκοπία· αὐτὸ τὸ ἐμπόριον αὐτὴ ἡ συναλλαγὴ γίνεται πολλάκις μεταξὺ ἰδιώτου καὶ ἐμπόρου· αὐτὴ ἡ συναλλαγὴ γίνεται ἐνίοτε καὶ μεταξὺ ἐθνῶν, δὲν εἶναι λοιπὸν διόλου ἀδιάφορον καὶ διὰ τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν καὶ διὰ μίαν κυβέρνησιν, ἂν τὸ γινόμενον ἐμπόριον εἰς ἓν κράτος εἶναι, τὸ ἀληθὲς τὸ εὐεργετικὸν ἐμπόριον, ἢ εἶναι τὸ καταστρεπτικὸν ἐμπόριον τῆς πολυτελείας· δὲν εἶναι ἐπίσης ἀλήθες ὅτι, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ μία κυβέρνησις εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς οἰκογενείας διὰ νὰ κανονίζῃ τὴν δαπάνην τοῦ οἰκογενειάρχου, ὅπως ἄλλοτε εἶχεν ἐν Ρώμῃ τὸ δικαίωμα νὰ πράττῃ ἐπὶ τοῦ βίου τῶν οἰκογενειῶν ὁ Κήνσωρ, δὲν εἶναι, λέγω, ἀλήθες, ὅτι αἱ κυβερνήσεις δὲν ἔχουν κἀνὲν δικαίωμα ἐνεργείας εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας, καὶ ὅτι ἀφίνουν ὅλως διόλου ἐλεύθερον αὐτὸ τὸ ἐμπόριο· ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας βλέπομεν ὅτι εἰς τὴν θύραν ἑκάστου κράτους αἱ φρόνιμοι αἱ συνεταὶ κυβερνήσεις βάλλουν τινὰς φραγμοὺς κατὰ τῆς πολυτελείας· ἐπιβάλλουν φόρους βαρεῖς κατὰ τῶν ἐμπορευμάτων τούτων, καὶ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν τόπον ὅσον ἠμπορεῖ αὐτὸ τὸ κακόν. Τοιαῦτης

λοιπὸν δυσκολίας, τοιούτους φραγμοὺς κατὰ τοῦ ἐμπορίου τῆς πολυτελείας, ὄχι μόνον εἶναι δίκαιον, ἀλλ' ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ ἀπὸ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς κοινωνίας νὰ ἐπιβάλλῃ πᾶσα φρόνιμος κυβέρνησις. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὁρμᾶται, νομίζω, εἰς τὰς σκέψεις ταύτας ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τὴν ὁποίαν σᾶς εἶπε καθαρῶς ὅτι πρεσβεύει. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου δὲν εἶναι ἐφεύρεσις νέα εἶναι ἀρχαιοτάτη· τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπρέσβευσαν οἱ λεγόμενοι οἰκονομισταὶ ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν ΙΖ'. αἰῶνα, καὶ καθιέρωσαν τὸ πολυθρύλλητον ἀξίωμα· *ἄφησε νὰ κάμῃ, ἄφησε νὰ διαβῇ*· ὡρισθήσαν δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην διότι εἶδον τὰ μεγάλα πλούτη, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὸν Π'. αἰῶνα ἔθνη τινὰ τῆς Ἰταλίας τῆς Γερμανίας, καὶ ἰδίως ἡ Ὁλλάνδα καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Ἀγγλία κατώρθωσαν διὰ τῆς βιομηχανίας καὶ ἰδίως διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου· αὐτὸ μάλιστα τὸ σύστημα εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευεν ἀτόπως ὅτι μόνον ἡ γεωργία εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ πλούτου, καὶ ὅτι ἡ βιομηχανία δὲν προσθέτει κἀμμίαν πραγματικὴν ἀξίαν εἰς τὰ προϊόντα τῆς γῆς· ἀλλ' ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν οἰκονομιστῶν μετὰ ταῦτα ἀπεδείχθησαν κατὰ μέγα μέρος ἐσφαλμέναι, καὶ ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ οἰκονομία δὲν παραδέχθη σήμερον τίποτε ἀπολύτως. Ἐν τούτοις περὶ τούτου δὲν πρόκειται ποσῶς σήμερον· εἰς τὴν ὁμιλίαν μου κύριον σκοπὸν εἶχα οὐχὶ νὰ ζητήσω φόρους ἢ ἄλλους ἀπαγορευτικοὺς νόμους κατὰ τῆς πολυτελείας, ἀλλὰ νὰ παραστήσω ὅτι ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις ἀντὶ νὰ σκέπτεται πῶς νὰ εὐκολύνῃ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας νὰ προνοήσῃ προηγουμένως περὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν καταστημάτων καὶ περὶ τῆς χορηγίας τῶν ἄλλων εὐκολιῶν, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ τὸ ἐνεργητικὸν ἐμπόριον τοῦ τόπου, τὸ ὁποῖον ὡς ὁμιλῶ ἀληθὲς καὶ εὐεργετικὸν ἐμπόριον· ὥστε ὅλη ἡ ὁμιλία καὶ ὁ ζῆλος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὑπὲρ τῆς πολυτελείας δὲν ἦτον βεβαίως ἡ καταλληλοτέρα ἀπάντησις.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ κύριον ζήτημα, τὸ τοῦ νομοσχεδίου. Ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας μὲ πολλὴν εὐστοχίαν καὶ λεπτομέρειαν σᾶς ἀπέδειξε, κύριοι, πόσον ἀνίσχυροι εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, διὰ τῶν ὁποίων ζητεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ νομοσχέδιον· εἰς ταῦτα προσθέτω καὶ ἐγὼ ὀλίγα.

Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Ἀθήναις θὰ ἀποκλείσῃ τὸν ἔμπορον τῆς ἐνάγκης τοῦ

νὰ ἀνεβοκαταβαίνῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ· ὁ ἔμπορος πάντοτε εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ καταβῇ εἰς Πειραιᾶ, ὁσάκις ἔρχονται ἐμπορεύματα, διὰ νὰ παρατηρῇ τὴν κατάστασίν των καὶ νὰ φροντίζῃ πόσα ἐξ αὐτῶν νὰ ἀναβιβάζῃ εἰς Ἀθήνας πρὸς κατανάλωσιν, καὶ πόσα νὰ ἀφίνῃ κάτω διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς κατανάλωσιν ἄλλων μερῶν· ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ φθάσωσιν εἰς Ἀθήνας, ὁ ἔμπορος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπουσιάζῃ ἀπὸ τὸ κατάστημά του διὰ νὰ παρευρίσκεται εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις τελωνεῖον, καὶ νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὴν ἀποσφράγισιν καὶ τὸν τελωνισμὸν τῶν ἐμπορευμάτων του· δὲν βλέπω λοιπὸν τίνι τρόπῳ ὁ ἔμπορος κάμνει οἰκονομίαν χρόνου διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ τελωνείου. Ἡ περίστασις τοῦ ὅτι ἐκάησαν τὰ εὑρεθέντα εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ τελωνιακὸν κατάστημα ἐμπορεύματα ἑνὸς ἐμπόρου, δὲν αὐξάνει παντάπασι τὴν ἰσχὺν τῶν ὑπουργικῶν λόγων. Ἐὰν συμβῇ καὶ πάλιν πυρκαϊὰ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις τελωνιακὸν κατάστημα, ἂν δὲν εἶναι ὁ ἴδιος ἔμπορος, ἄλλος ὅμως ἔμπορος βεβαίως θὰ πάθῃ τὸ αὐτὸ δυστύχημα τοῦ νὰ ἰδῇ δηλονότι τὰ ἐμπορεύματά του κκιόμ να. Ποτὲ δὲν ἠμπόρει τελωνιακὸν κατάστημα νὰ μένῃ ἄνευ ἐμπορευμάτων, καὶ τοῦτο προβλέπων ὀρθῶς ὁ νομοθέτης, ἔβαλεν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τὴν διάταξιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἂν μένωσι τὰ ἐμπορεύματα ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας εἰς τὸ κατάστημα, πληρώνεται εἰς τὸ δημόσιον ἓν δικαίωμα.

Ἡ παρατήρησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ περὶ τοῦ ὅτι δὲν πρόκειται ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περὶ τοῦ ἀναγειρομένου νέου ἐν Πειραιεῖ τελωνιακοῦ καταστήματος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ γένῃ περὶ αὐτοῦ συζήτησις, δὲν εἶναι ὀρθή. Προκειμένου περὶ ἐγκαθιδρύσεως νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Ἀθήναις, ὀρθῶς ἔπραξεν ἡ ἐπιτροπήσας νὰ καλέσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ σώματος ἐπὶ τοῦ νέου καταστήματος. Ἐν ᾧ σ ζητοῦμεν περὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ ἐμπορίου τῆς Καθέδρας, ὅλα ὅσα ἔχουν σχέσιν μὲ αὐτὸ τὸ συμφέρον ἔπρεπε νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν· τί χρησιμεύουν πλέον εἰς Πειραιᾶ δύω τελωνεῖα, ὅταν πρόκειται νὰ ἀνεγερθῇ τρίτον εἰς Ἀθήνας; Ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς εἶπε πρὸς τούτοις ὅτι τὸ νέον κατάστημα εἶναι ἀναγκαῖον, διότι τὸ παλαιὸν δὲν προσφέρει τὰς δεούσας εὐκολίας, ἀλλ' ἀπατᾶται· αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἔλαβεν εἶναι ἐσφαλμέναι· τὸ ὑπάρχον κατάστημα δύναται νὰ χωρέσῃ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ ἐμπορικωτέρου ἔθνους, αἱ εὐκολίαι τὰς ὁποίας δὲν εὑρίσκει σήμερον καταρθοῦνται, ὅταν ἀνοιχθῇ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καταστήματος εἰς τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν πρόσωπον μία μεγάλη πύλη. Ὅταν ἔλθῃ, λέγει ὁ Κ. ὑπουργός, ὁ προϋπολογισμός, ὅστις θὰ διαλάβῃ περὶ τῆς δαπάνης ταύτης, τότε συζητεῖτε καὶ ἀποφασίζετε· ἀλλ' ἴσως τότε τὸ κατάστημα ἐγείρεται, τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου ἐξοδεύονται εἰς μάτην, καὶ ἂν ἔλθῃ μία ἀπόφασις νομοθετικὴ ἀποβλέπουσα τὸ μέτρον, εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ; ποῖος δύναται νὰ ἀποζημιώσῃ τὸ δημόσιον;

Μόλον τοῦτο ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς νομίζῃ ὅτι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν σήμερον νὰ συζητήσῃ περὶ τούτου, ἂς ἀναβληθῇ εἰς ἄλλην ἡμέραν ἡ συζήτησις, μολονοτι ἀφ' ὅσα μᾶς εἶπε μέχρι τοῦδε, φαίνεται ὅτι εἶναι ἀρκούντως μεμελετημένος, καὶ ἠδυνάμεθα καὶ ἔπρεπε νὰ συζητήσωμεν καὶ νὰ ἀποφασίσωμεν ἀπὸ σήμερον διὰ νὰ μὴ δαπανῶνται ἀδίκως τοσαῦτα δημόσια χρήματα.

Ἐπὶ τούτοις ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν·

Ἀνοῦμαι τὰ μέγιστα, κύριοι, διότι ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς διὰ νὰ εὑρίσκῃ ἴσως ἐπιχειρήματα ἀπεύδει νὰ παραμορφώνῃ τὰς λέξεις καὶ τοὺς λόγους μου.

Ὁμιλῶν, κύριοι, περὶ τοῦ παρελθόντος τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ ὡς πᾶς ἄλλος σέβομαι, ἐννόουν τὸν Κ. Χρηστίδην, ὅστις μεμφόμενος τὸ παρὸν, εἶπεν ἐν ἄλλοις λέξεσιν ὅτι δεσμεύομεν τὰς χεῖρας τοῦ ἀληθοῦς ἐμπορίου. Τὸ κατ' ἐμὲ, κύριοι, ὁμολογῶ ὅτι ἔπραξα πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ, εἶμαι δὲ εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀναγνωρίζουν τὰς ἐπισήμους πράξεις καὶ τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ παρελθόντος καὶ σέβομαι τὰ ἐνεργὰ πρόσωπα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐχ ἧττον ὅμως ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι καὶ σήμερον ἔγινε καὶ γίνεται ὅ,τι πρέπει νὰ γίνῃ ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου. Μίαν δὲ μόνην παρατήρησιν ἔρχομαι νὰ ἐπιφέρω καὶ πρὸς τὸν ἔντιμον Γερουσιαστὴν Κ. Ψύλλαν, καθόσον ὁ Κ. Χρηστίδης τίποτε νεώτερον δὲν προσέθηκεν εἰς τὴν δευτέραν του ὁμιλίαν.

Εἶπε, νομίζω ὁ Κ. Ψύλλας, ὅτι θέλοντες δῆθεν ν' ἀπαλλάξωμεν ὀλίγους τινὰς ἀπὸ τὰ πολλὰ ἔξοδα τῆς πολυτελείας ἐπιφορτίζομεν οὕτω δι' αὐτῶν ὅλον τὸν λαόν. Ὅταν, κύριοι, ἐλαττοῦται εἰς ὑπερβολικὸς φόρος ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἢ φέρει τὴν κατανάλωσιν καὶ τότε τὸ εἰσόδημα τῆς εἰσαγωγῆς αὐξάνει, ἢ τὸ περισσεῦον κεφάλαιον εἰς χεῖρας τοῦ ἐμπορίου ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης τιθέμενον εἰς κυκλοφορίαν, χρησιμεύει εἰς παραγωγὴν νέου φόρου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἐκτείνομαι πλειότερον, ἀλλ ἐπιφυλάττωμαι εἰς τὸ περὶ καταργήσεως τῆς κλι-

μακος ζήτημα, νὰ ὁμελήσωμεν ἐκπενδέστερον καθόσον ἐκεῖ λύονται διάφορα ζητήματα φορολογικὰ, καὶ ἐξάγεται ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο συμφέρῃ.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν καταλληλότητα τῆς θέσεως καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐν Πειραιεῖ τελωνιακοῦ καταστήματος, πρὶν ἔτι ἀποφασισθῇ τοῦτο συνεκάλεσα καὶ ἐγὼ, κύριοι, τοὺς εἰδήμονας, καὶ ἡ γνώμη τοῦ Κ. τελώνου ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν ἐμπείρων ναυτικῶν ὡς πρὸς τὰ ναυτικὰ πλεονεκτήματα, ἦσαν ὑπὲρ τῆς θέσεως εἰς ἣν σήμερον θεμελειοῦται, διότι ἐπάσθην αὐτὴν ὡς γνώμην τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅμως τῷ ὄντι ὡς ἐρρέθη, ἔπρεπε κατὰ τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου νὰ προϋπάρχῃ οὗτος μετὰ τοῦ σχεδίου, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐγένετο ὅπως καὶ προγενεστέρως· δηλαδὴ ἐξηκολούθουν καὶ ἐγὼ νὰ σημειῶ εἰδικῶς εἰς τὸν γενικὸν τοῦ κράτους προϋπολογισμὸν ποσά τινα κατ' ἔτος ὡρισμένα, τὰ ὁποῖα κατ' ἔτος ἐπίσης παραδέχονται τὰ σώματα ὡς εἶχον, καὶ μόνον δ ν ὑπάρχει τῷ ὄντι ἡ πλήρης αἰτησις τῆς ὅλης πίστεως, ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο, ὡς εἶπον ὅπως πάντοτε.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου κατ ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησ ν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Ν. Πρασσακάκη ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων **24** κατὰ **1**. ὡς τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως τελωνείου εἰς Ἀθήνας.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	.	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	. . O
Ἰωάννης ω. Κολοκοτρώνης	.	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	. . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	. N	Ἀνδρ. Κ. Ἀναργύρου	. . .
Τάτζης Μαγγίνας	. . . . N	Γεώργιος Ψύλλας	. . . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	. . N	Ἰωάννης Θεοτόκης	. . . .
Χαράλ. Παπατολίτης	. . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	. . .	Ἀθανάσιος Λεδωρίκης	. . .
Νικόλ. Πρασσακάκης	. . . N	Γεώργιος Δαρειώτης	. . . N
Σπυρ. Τρικούπης	. . . .	Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N
Θεόδωρος Τζιώρτ	. . . .	Δημήτριος Βούλγαρης	. . .
Γκίκας Καρκαντάνης	. . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . N
Νικόλαος Ἰω. Μίξης	. . .	Δημήτριος Χατσίσκος	. . N
Ἀδὰμ Δούκας	. . . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης	. . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος	. . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης	. . N
Κωνσταντῖνος Κανάρης	. . .	Ἀναστ. Σ. Καραλάμπης	. .
Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .	Παναγιώτης Λιδωρίκης	. . N
Μ. Α. Καΐρης	. . . . .	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	. . N
Ἀντών Γ. Κριεζῆς	. . . N	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	.
Ἀντ. ν. Μαρμιγάλης	. . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . N
Δημήτρ. Πλαπούτας	. . .	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . .
Ἰωάννης Σταϊκος	. . . .	Ῥήγας Παλαμήδης	. . . . N
Ἀναστάσιος Μαρμιγάλης	. N	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ πρῶτον ἄρθρον καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 2 ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀντέλεξεν ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, προτείναντος τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων δι' ἐφολκίδος καὶ οὐχὶ διὰ δημοσίου ἁμάξης, ὅτι ἡ μεταφορὰ ἤθη μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων ἐφολκίδων, δὲν ἠδύνατο νὰ κανονισθῇ ἄλλως εἰμὴ διὰ δημοσίου ἁμάξης χάριν τῆς εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου ἥτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναγκάζεται ὁ ἔμπορος νὰ καταβαίνει εἰς Πειραιᾶ· αὐτὴ δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ εἰμὴ διὰ τοῦ κανονισθέντος τρόπου καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἰδιωτικῆς εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου εἰς ὃν δὲν δύνανται νὰ ἐμπιστευθῶσι τὰ ἐμπορεύματα.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν οὐδένα παρέστησεν ἰσχυρὸν λόγον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων διὰ δημοσίου ἁμάξης, ὡς ἤλπιζεν, ὅτι ὅλα τὰ ἐμπορεύματα ἐξασφαλίζονται μέχρι Πειραιῶς, καὶ ὁ ἔμπορος ἔχει τὸ συμφέρον νὰ καταβῇ εἰς Πειραιᾶ διὰ νὰ ἴδῃ εἰς ποίαν κατάστασιν ἔφθασαν ταῦτα, διότι ἡ πέραν τοῦ ὅρου τοῦ Πειραιῶς μεταφορὰ αὐτοῦ ἀφαιρεῖ πᾶν δικαίωμα ἀποζημιώσεως διὰ πᾶσαν φθορὰν· ὅτι εἰς ὅλα τὰ κράτη αἱ κυβερνήσεις δὲν μεταφέρουσιν ἐμπορεύματα ὑπὸ διὰ μετακόμισιν ἀλλ' ἐφολκίδες καὶ ἑταιρίαι, καὶ διὰ ταῦτα πρόκειται νὰ τροπολογηθῇ καὶ παραδεχθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο διὰ τῆς ἀναλείψεως τῶν λέξεων «διὰ δημοσίου ἁμάξης».

Ἐπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐκη-

ρύχθην ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἀμφοτέρων τῶν καταστημάτων εἰς τε τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Ἀθήνας, διὰ ταῦτα, συνεπῶς πρὸς ὅσα εἶπον, ἔρχομαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀφοῦ παρεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ παραδεχθῶμεν καὶ τὰ καθέκαστα τείνοντα εἰς τὴν αὐτὴν εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου. Τὸ συζητούμενον ἄρθρον κανονίζει τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὸ ἐνταῦθα τελωνεῖον διὰ δημοσίου ἁμάξης· ἀλλ' ὁ προλαλήσας εἶπεν ὅτι τὰ ἐμπορεύματα δὲν ἐξασφαλίζονται εἰμὴ μέχρι Πειραιῶς, ὥστε ἡ πέραν αὐτοῦ ἄνευ προηγουμένης ἐξετάσεως μεταφορὰ αὐτῶν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἔμπορον πᾶν δικαίωμα ἀποζημιώσεως· τὸ τοιοῦτον ἐλάμβανε χώραν μέχρι τοῦδε, ὅπως ὁ προλαλήσας εἶπε, διότι εἰς μόνον τὸν Πειραιᾶ ὑπῆρχε τελωνεῖον, ἀφοῦ ὅμως τοιοῦτον τελωνιακὸν κατάστημα συστηθῇ καὶ εἰς Ἀθήνας, ἀναμφιβόλως τότε καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἐμπορευμάτων θέλει ἐκτείνεσθαι μέχρις Ἀθηνῶν, ὅπου τὸ δημόσιον ἔχει συμφέρον, οἷον καὶ οἱ ἔμποροι, νὰ μεταφέρῃ τὰ ἐμπορεύματα διὰ δημοσίου ἁμάξης ὅπως ἀπορύγῃ τὰς καταχρήσεις καὶ μετακομίζῃ ταῦτα ἀσφαλῶς· δέχομαι, ὅπως καὶ ὁ προλαλήσας προέτεινε, νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἐξαλείψεως τῶν λέξεων «διὰ δημοσίου ἁμάξης» νὰ προστεθῶσι πρὸ αὐτῶν αἱ λέξεις «ἐπὶ τοῦ παρόντος» διότι προϊόντος τοῦ χρόνου δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ εἰς Εὐρώπην ἑταιρίαι ἐργολαβικαὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων, καὶ ἐπειδὴ, ἐπαναλαμβάνω, παρεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν τῆς συστάσεως τελωνείου εἰς Ἀθήνας, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ τὴν διὰ δημοσίου ἁμάξης μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὸ κατάστημα αὐτό, ὅπως χρησιμεύσωσι τὰ στοιχεῖα τῆς μέχρι τῶν Ἀθηνῶν ἐξασφαλίσεως αὐτῶν· πιστεύω ὅτι καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς καὶ ὁ προλαλήσας κ. Γερουσιαστὴς θέλουσι παραδεχθῇ τὴν ὁποίαν προέτεινα προσθήκην τῶν λέξεων «ἐπὶ τοῦ παρόντος» ὡς συμβιβάζουσαν τὰς γνώμας ἀμφοτέρων.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς κ. Μαγγίνας, ὅτι εἰς τοὺς νόμους αἱ λέξεις «ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ προσωρινῶς» δὲν δύνανται νὰ συμπεριληφθῶσι, καθ' ὅσον οἱ νόμοι δὲν εἶναι ἀμετάβλητοι, ἀλλὰ μεταβλητοὶ καὶ περιέχουσι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ εἶναι θετικὸν καὶ ὁριστικὸν ὅπερ μεταβάλλεται ὁσάκις ἀποδειχθῇ τοῦτο σφαλερὸν ἢ δυσεφαρμοστον.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς κ. Ψύλλας· χάριτας καὶ ἀπαλλαγὰς ζητοῦμεν ἤδη νὰ ἐπενέγκωμεν εἰς πράγματα οὐχὶ τῇ

πρώτης ἀνάγκης ἐνῷ ἄλλοι εἶπον ὅτι εἰς τὰ ἄλλα κράτη αἱ μεταφοραὶ τῶν ἐμπορευμάτων ἐνεργοῦνται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐμπόρων καθ' ὧν ὑπάρχουσι ποιναὶ διατάξεις ἕνεκα πάσης ὑποκρύψεως ἢ μὴ παρουσιάσεως αὐτῶν εἰς τὸ τελωνιακὸν κατάστημα· ἀλλ' ἐὰν πράγματα βαρύτιμα ἐξ ὕέλου, φέρ' εἰπεῖν, σταλῶσιν ἐξ Εὐρώπης τεθραυσμένα ἐντὸς τῶν δοχείων των, κατὰ παραγγελίαν ἴσως ἐμπόρου ἢ καθ' ὁδὸν θραυσθῶσι, καὶ ἄνευ τινος ἐξετάσεως ἐν Πειραιεῖ, μεταφερθῶσιν ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνοιχθέντα εὑρεθῶσιν συντετριμμένα ποῖος θέλει εἶσθαι ὑπεύθυνος πρὸς ἀποζημίωσιν; βεβαίως ἡ Κυβέρνησις ἥτις ἀναδέχεται διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων πρὸς ἀσφάλειαν ἀπὸ πάσης βλάβης.

Ἐνταῦθα ὁ κ. ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι οὐδεμία εὐθύνη ἐπίκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀναλαμβάνουσαν τὸ χρέος τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου οὖσαν μόνον ὑπόχρεων νὰ παραδίδῃ ταῦτα ἐσφραγισμένα ὅπως παρελήφθησαν ἄνευ τινος ἀνοιγῆς διὰ τὴν ἐντὸς τῶν δοχείων κατάστασιν εἰς ἣν τυχὸν εὑρίσκονται.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς κ. Χρηστίδης ὅτι πολλάκις ἀνέγνωσε φορτωτικάς, εἶδεν, ἤκουσε καὶ πέρυξ αὐτοῦ ἤδη ἀκούει ὅτι εἰς αὐτὰς ὑπάρχει ἡ διάταξις τοῦ νὰ παραδοθῶσι τὰ ἐμπορεύματα εἰς καλὴν κατάστασιν, ἐὰν λοιπὸν ταῦτα ἀποβιβαζόμενα δὲν ἀνοιχθῶσι εἰς Πειραιᾶ, πᾶσα βλάβη εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐμπόρου, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ βλάβη αὕτη ἐπιβαρύνει ἤδη τὴν Κυβέρνησιν ἥτις ἀναλαμβάνει τὴν διὰ δημοσίου ἁμάξης μεταφορὰν αὐτῶν ἅμα ἀποβιβαζομένων ἄνευ τινος ἐξετάσεως ἐν Πειραιεῖ περὶ τῆς καταστάσεώς των, καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐμμένει εἰς τὴν τροπολογίαν του.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς κ. Χατζίσκος προσέθηκεν ὅτι ἐμμένει καὶ οὗτος εἰς τὴν ὁποίαν ἐπέφερε τροπολογίαν. Ἐπομένως ἡ μὲν τροπολογία τοῦ Γερουσιαστοῦ κ. Χρηστίδου ὑποστηριχθεῖσα καὶ παρ' ἄλλων ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν καὶ δὲν παρεδέχθη, ἡ δὲ τοῦ Γερουσιαστοῦ κ. Χατζίσκου ἐπειδὴ δὲν ὑπεστηρίχθη παρά τινος δὲν ἐψηφοφορήθη.

Ἀκολούθως ψηφοφορηθὲν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον 2 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας, ὅπως ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχει, ὡς καὶ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 3.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 4, ὁ Γερουσιαστὴς κ. Χρηστίδης, συμφώνως πρὸς ὅσα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου ἐλάλησε, προέτεινε τὸν ὑποβιβασμὸν τῶν ἐν Πειραιεῖ τελωνιακῶν ὑπαλ-

λήλων ἀπὸ τῆς ά. εἰς τὴν 6'. τάξιν διὰ τῆς ἀκολούθου τροπολογίας·

«Τὸ προσωπικὸν τοῦ τελωνείου Ἀθηνῶν σύγκειται ἀπὸ ἕνα ἐπιστάτην, ἕνα ἐλεγκτὴν, ἕνα γραμματέα καὶ ἕνα ζυγιστὴν ἔχοντας τελωνιακοὺς βαθμοὺς ά. τάξεως, οἱ βαθμοὶ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ γραμματέως καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ τελωνείου Πειραιῶς ὑποβιβάζονται εἰς τὴν 6'. τάξιν.»

Καὶ ἡ τροπολογία αὕτη ψηφοφορηθεῖσα διὰ χειροτονίας δὲν παρεδέχθη, ἐγένετο ἑπομένως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 4 ὅπως ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχει ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα ἄρθρα 5 καὶ 6.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 22 κατὰ 1 συμφώνως μὲ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως τελωνείου εἰς Ἀθήνας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπολους ·	Γκίκας Καρακατζάνης · · N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης ·	Νικόλαος Ἰω. Μέϊης · · ·
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος · N	Ἀδαμ ιούκας · · · ·
Τάτζης Μαγγίνας · · · N	Δῆμος Κανελλόπουλος · · N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης · N	Κωνσταντῖνος Κανάρης · · ·
Χαράλ. Παπαπολίτης · · · N	Τσανετάκης Γρηγοράκης · ·
Ἰάκωβος Παξιμάδης ·	Μ. Λ. Καΐρης · · · · · ·
Νικόλ. Πρασσακάκης · · · N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς · · · N
Σπυρ. Τρικούπης · · · · ·	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης · · N
Ῥικάρδος Τζιώτζ · · · · ·	Δημήτριος Πλαπούτας · · ·
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης · · N	Ἰωάννης Στάϊκος · · · · ·
Βασίλ. Χρηστακόπουλος · · N	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης · N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου · · ·	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος · · · N
Γεώργιος Ψύλλας · · · ·	Δημήτριος Χατσίσκος · · N
Ἰωάννης Θεοτόκης · · · ·	Δημήτριος Χρηστίδης · · N
Ἰωάννης Ν. Πέτρου · · · N	Νικόλ. Μαυρομμάτης · · · N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης · ·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης · ·
Γεώργιος Δαρειώτης · · · N	Παναγ. Λιδωρίκης · · · N
Γ. Παπαηλιόπουλος · · · N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης · · · N
Δημήτριος Βούλγαρης · · ·	Κωνστ. Προβελέγιος · · · ·

Ἰωάν. Οἰκονόμου · · · · N	Ῥῆγας Παλαμήδης · · · · N
Σπῦρος Μῆλιος · · · · ·	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης ·

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 10 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Β. Ναυστάθμου καὶ τοῦ Ἐφόρου αὐτοῦ, ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας ἀνεγνώσθη πρῶτον ἡ ἔκθεσις ἔχουσα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Β. Ναυστάθμου εἰσηγητικὴ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ τὰς αἰτιολογικὰς πρός τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν εὗρεν ἰσχυροὺς τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου λόγους· διὸ καὶ παραδεξαμένη τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ συνίστησι τὴν παραδοχήν των, καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Ἰανουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Α. Γ. Κριεζῆς. Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Γ. Δαρειώτης. Γ. Καρακατζάνης.

Καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν πρώτην ἀμέσως συνεδρίασιν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔγγραφον ἐκ μέρους τοῦ Διευθυντοῦ τῆς

Ἐθνικῆς Τραπέζης, δι' οὗ ὑποβάλλει τὸν ἰσολογισμὸν αὐτῆς τοῦ ἔτους 1858.

Παρελθὼν δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν ὑπέβαλε νομοσχέδιον μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεώς του περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ, τῶν ἀποβιωσάντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος ἔχοντα οὕτω·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συνημμένον Νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ἤδη παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ πραγματευόμενον περὶ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ· τῶν ἀποβιωσάντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, καὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, συνοδεύων αὐτὸ μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν ἐκθέσεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Δεκεμβρίου 1858.

ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς
ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ γενικοῦ περὶ ναυτικῶν συντάξεων νόμου, δικαίωμα συντάξεως παρέχων, ἐλαττοῦται κατὰ πεντεκαίδεκα ἔτη ὡς πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ, τῶν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος τὴν πατρίδα ὑπηρετησάντων, καὶ ἀποθανόντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 2.

Αἱ δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου ἀπονεμηθησόμεναι συντάξεις ἄρχονται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3.

Πᾶσα καθεστῶσα διάταξις, ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα Νόμον, καταργεῖται.

Ἐπίσης καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑπέβαλεν ὁμοίας φύσεως νομοσχέδιον μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τοῦ παρέχοντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἀπεβίωσαν πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος, παρουσιάζω αὐτὸ καὶ εἰς ὑμᾶς Κύριοι, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιψήφισιν σὔτοῦ καὶ παρ' ὑμῶν.

Ἐπισυνάπτω δ' ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου, μὴ ἔχων τι ἄλλο νὰ προσθέσω.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 27 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Α. ΣΜΟΛΕΝΤΖ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 28 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἀρθ. 1. Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ περὶ συντάξεων τοῦ κατὰ ξηρὰν Στρατοῦ νόμου παρέχων δικαίωμα συντάξεως ἐλαττοῦται κατὰ πεντεκαίδεκα ἔτη ὡς πρὸς τὰς χήρας

καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος τὴν πατρίδα ὑπηρετησάντων ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ ξηρὰν Βασιλικοῦ στρατοῦ, καὶ ἀποθανόντων πρὸς τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρ. 2. Ἡ δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ἀπονομὴ τῶν τοιούτων συντάξεων ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 3. Πᾶσα καθεστῶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργεῖται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀμφότερα δὲ ἀπερασίσθη νὰ τυπωθῶσιν καὶ ἀφοῦ διανεμηθῶσι νὰ συστηθῆ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Ἐν ἀπουσίᾳ δὲ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς νομοσχέδια μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεων) τὸ περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς Ρωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας, ἔχον ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν σας τὸ περὶ τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ρωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ ἐπεψηφίσατο ἤδη ἐν τῇ κατὰ τὴν 18 τοῦ λήγοντος συνεδριάσει της, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ συνημμένου ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν αὐτῆς.

Αἱ αἰτιολογίαι τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ἐκτίθενται ἐν συνόψει ἐν τῇ ἀπὸ 29 Νοεμβρίου λήγοντος ἔτους ἐκθέσει μου πρὸς τὴν Βουλήν, ἧς ἀντίγραφον λαμβάνω τὴν τιμὴν πρὸς ἀποφυγὴν ταυτολογιῶν νὰ ὑποβάλω εἰς ὑμᾶς καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω συγχρόνως νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπισπεύσητε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἀθῆναι, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει

εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἡ μεταξὺ τοῦ τὸν γενικὸν Διευθυντὴν τῶν Ἑλληνικῶν ταχυδρομείων ἀναπληροῦντος ὑποδιευθυντοῦ Κυρίου Θ. Λεονάρδου καὶ τοῦ ἐπιτίμου Ῥωσσικοῦ Συμβούλου Κυρίου Ἀνδρέου Παυλώφ, ἀντιπροσώπου τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας, συνομολογηθεῖσα τὴν 5 Ἰουλίου 1858 ταχυδρομικὴ σύμβασις καὶ συγκειμένη ἐξ ἄρθρων εἴκοσι καὶ τεσσάρων, ὡς καὶ τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους πρόσθετον ἄρθρον αὐτῆς, δι' οὗ προσδιορίζεται τὸ ἐν Σύρῳ παραχωρητέον δωρεὰν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ γήπεδον ἐκ μέτρων τετραγωνικῶν ἑπτακοσίων εἴκοσι, κείμενον ἐπὶ τοῦ νησιδίου «Ἁγίου Νικολάου,» θέλει ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Σ Υ Μ Β Α Σ Ι Σ

Μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας.

Οἱ Κύριοι Θεόδωρος Λεονάρδος, Ὑποδιευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων τῆς Ἑλλάδος, ἐκπληρῶν χρέη γεν. Διευθυντοῦ, καὶ ὁ Κύριος Ἀνδρέας Παυλώφ, ἐπίτιμος σύμβουλος, λαβὼν ἐντολὴν παρὰ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς Ἑταιρίας νὰ προσδιορίσῃ τὰς μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σχέσεις, ἀνταλλαξάντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, συνέθεντο τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα.

Ἄρθρ. 1. Ἡ Ῥωσσικὴ ἀτμοπλοϊκὴ καὶ ἐμπορικὴ Ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρῇ, πλὴν περιστάσεων ἀνωτέρας δυνάμεως, τὰς ἀκολούθους ἀτμοπλοϊκὰς γραμμάς. Μεταξὺ Ὀδησσοῦ, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σύρου, ἅπαξ κατὰ δύω ἑβδομάδας, καὶ μεταξὺ Ὀδησσοῦ, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πειραιῶς, ἅπαξ κατὰ τέσσαρας ἑβδομάδας. Ἡ μεταξὺ ὅρους Ὀδησ-

σοῦ καὶ Κωνσταντινουπόλεως συγκοινωνίαν θέλει παύει ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ὁ πάγος ἐν τῷ λιμένι τῆς Ὀδησσοῦ.

Ὅταν ἡ Ἑταιρία εὐκολυνθῇ νὰ ἐπεκτείνῃ τακτικῶς τὰς ἀνωτέρω δύο ἀτμοπλοϊκὰς γραμμὰς, τὴν μὲν μέχρι Μασσαλίας, τὴν δὲ μέχρι Τεργέστης, ἐραπτομένας καὶ ἄλλων διαμέσων ξένων λιμένων, θέλει εἰδοποιήσει περὶ τούτου τὴν γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων ἕνα μῆνα τοὐλάχιστον πρὸ τῆς μνησθείσης ἐπεκτάσεως.

Ἄρθρ. 2. Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ ὧραι τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀφίξεως τῶν ἀτμοκινήτων τῆς Ἑταιρίας εἰς τοὺς διαφόρους ὅρμους, ἐν οἷς θέλουσιν ὑπηρετεῖ ταῦτα κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τῆς παρούσης συμβάσεως, θέλουσι κανονισθῆ παρ' αὐτῆς καὶ κοινοποιηθῆ πρὸς τὴν γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἢ καὶ ταχύτερον, εἰ δυνατὸν, ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς παρούσης συμβάσεως.

Ἄρθρ. 3. Ἡ Ἑταιρία ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὰς εἰς τὸ δρομολόγιον κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὑπηρεσίας, εἴτε αὐξάνουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν περιοδικῶν συγκοινωνιῶν, προστιθεῖσα ἢ παραλείπουσα ἕνα ἢ πλείονας διαμέσους προσορμίσεως λιμένας μεταξὺ Σύρου ἢ Πειραιῶς καὶ τῶν δύο ἐσχάτων ἄκρων ἑκάστης γραμμῆς, εἴτε καὶ μεταβάλλουσα τὰς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀφίξεως· ἀλλὰ δὲν θέλει δύνασθαι αὐτὴ νὰ θέτῃ εἰς ἐνέργειαν τὰς μεταβολὰς ἢ τροποποιήσεις αὐτὰς, ἢ μετὰ προηγουμένην εἰδοποίησιν γινομένην ἕνα τοὐλάχιστον μῆνα πρότερον εἰς τὴν γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων.

Ἄρθρ. 4. Ἡ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεταφέρῃ δωρεὰν καὶ ἀπηλλαγμένην πάσης θαλασσίας δαπάνης τὴν ταχυδρομικὴν ἀλληλογραφίαν, τὴν ἀποστελλομένην ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομικῶν γραφείων τῶν καθιδρυμένων ἐν τοῖς λιμέσιν, εἰς οὓς τὰ Ῥωσσικὰ ἀτμόπλοια ἔχουσιν ἢ θέλουσιν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσορμίζωνται, καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Ταχυδρομικοῦ Γραφείου εἴς τε τὴν Ὀδησσὸν καὶ εἰς τοὺς λιμένας τῆς Τουρκίας, εἰς οὓς τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἑταιρίας καταπλέουσιν ἢ θέλουσι καταπλέει, καὶ τ' ἀνάπαλιν ἐξαιρέσει τῶν τῆς Αἰγύπτου. Ἀναλαμβάνει περιπλέον τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὰ ἀτμόπλοια αὐτῆς τὴν παραδοχὴν ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας διευθυνομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἴτε ἐκ ταύτης εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, πλὴν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ Σώματος καὶ τῶν

Ῥωσσικῶν Προξενείων ὡς καὶ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς ἀναγομένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ διευθυνομένης πρὸς τοὺς Πρακτορας καὶ τὰ γραφεῖα τῆς ἑταιρίας.

Ἄρθρ. 5. Ἡ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν, καθ' ὅσον τοῦτο δύναται νὰ συνάδῃ πρὸς τὰς συμβάσεις αὐτῆς μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν διοικήσεων τῶν εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν, εἰς ἃς ἤθελον προσορμίζεσθαι τὰ ἀτμόπλοια αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τῶν διοικήσεων τούτων τοὺς ἀφορῶντας τὴν ἀνταλλαγὴν τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἀλληλογραφίας, νὰ μεταφέρῃ τὴν ταχυδρομικὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐν κεκλεισμένοις φακέλλοις, διευθυνομένοις εἰς τοὺς ἐν τῷ 2 παραγράφῳ τοῦ 1 ἄρθρου τῆς παρούσης συμβάσεως ἐνδεικνυμένους λιμένας, ὡς καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν τὴν ἐκ τῶν ἐν Μασσαλίᾳ καὶ ἐν Τεργέστῃ ταχυδρομικῶν γραφείων προερχομένην καὶ διευθυνομένην εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ τοὺς ταχυδρομικοὺς φακέλλους, οὓς διαμείβουσι πρὸς ἀλλήλα τὰ ἐν Σμύρνῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνικὰ ταχυδρομεῖα.

Ἄρθρ. 6. Ἡ ὑπὸ τῆς Γεν. Διευθύνσεως τῶν Ἑλληνικῶν ταχυδρομείων πληρωτέα εἰς τὴν Ῥωσσικὴν ἑταιρίαν τιμὴ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν κεκλεισμένων φακέλλων, τὴν προνοουμένην ὑπὸ τοῦ 5 ἄρθρου, προσδιορίζεται ὡς ἑρεξῆς·

1) Εἰς Μελίτην (ἐὰν τὰ Ῥωσσικὰ ἀτμόπλοια προσορμίζωνται ἐκεῖ) καὶ τὰς Ἰονίους νήσους διὰ 30 γραμμῶν καθαρὸν βάρος δεκαπέντε καπίκια ἀργυρᾶ.

2) Εἰς Μασσαλίαν καὶ τοὺς λιμένας τῆς Ἰταλίας διὰ 30 γραμμῶν καθαρὸν βάρος, τεσσαρακοντα ἀργυρᾶ καπίκια.

3) Εἰς Τεργέστην διὰ 30 γραμμῶν καθαρὸν βάρος, δεκαεξ ἀργυρᾶ καπίκια.

4) Μεταξὺ Σμύρνης καὶ Αἰγύπτου, διὰ 30 γραμμῶν καθαρὸν βάρος, δεκαοκτὼ ἀργυρᾶ καπίκια.

Ἄρθρ. 7. Δι' ἕκαστον φύλλον ἐφημερίδων, περιοδικῶν συγγραμμάτων, φυλλαδίων, τετραδίων μουσικῆς, καταλόγων, προκηρύξεων, ἀγγελιῶν καὶ εἰδοποιήσεων διαφόρων, ἐγγράφων ἐντύπων ἢ λιθογραφημένων, διευθυνομένων ὑπὸ ταινίαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς ἐν τῷ 2 παραγράφῳ τοῦ 1 ἄρθρου λιμένας, θέλει πληρώνεσθαι ἀνὰ ἓν ἀργυροῦν καπίκιον.

Ἄρθρ. 8. Ἡ Ἑταιρία ἀναλαμβάνει πρὸς τούτοις τὴν ὑποχρέωσιν, ὁσάκις ζητήσει τοῦτο ἡ γεν. Διεύθυνσις τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων, νὰ δέχηται ἐν κεκλεισμένοις φακέλλοις ἐφημερί-

δας, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 ἀπαριθμουμένων, ὡς καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν τὴν διευθυνομένην εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν διαμέσων λιμένων τῶν γραμμῶν Μασσαλίας καὶ Τεργέστης, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ δίδωνται αὐτῇ παρὰ τῆς γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων τὰ κόμιστρα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἄρθρων 6 καὶ 7.

Ἄρθρ. 9. Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 6, 7 καὶ 8 προνοούμεναι πληρωμαὶ θέλουσι γίνεσθαι διὰ μετρητῶν κατὰ τὴν τιμὴν τὴν προσδιωρισμένην ὑπὸ τῆς ἐπισήμου διατιμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 10. Ἡ Ἑταιρία ὑποχρεοῦται νὰ δέχηται δωρεὰν ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων αὐτῆς, καὶ νὰ μεταφέρῃ ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 τεθειμένων ὁρίων, ἐπὶ αἰτήσει γινομένῃ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων, τὰ προσδιοριζόμενα παρ' αὐτῆς πρόσωπα, ὧν ὅμως ὁ ἀριθμὸς δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὸν εἰκοστὸν ἐντὸς τοῦ ἔτους κατά τε τὴν ἄνοδον καὶ τὴν ἐπάνοδον.

Ἄρθρ. 11. Ἡ Ἑταιρία ὑποχρεοῦται ὡσαύτως νὰ μεταφέρῃ δωρεὰν διὰ τῶν ἀτμοπλοίων αὐτῆς, ἐντὸς τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρου 4 τεθειμένων ὁρίων τὰ ἀνήκοντα εἴς τε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν Βασ. Οἶκον πράγματα, τῶν ὁποίων ὅμως τὸ βάρος νὰ μὴν ὑπερβαίνῃ τὸν ἕναν τόνον καθ' ἕκαστον διάπλουν τῆς αὐτῆς γραμμῆς.

Ἄρθρ. 12. Ἡ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπαρκῇ ἐξ ἰδίων εἴς τε τὸν τέλειον ἐφοπλισμόν, τὴν ἐξάρτησιν καὶ διατήρησιν τῶν πλοίων αὐτῆς.

Ἄρθρ. 13. Ἡ δὲ Κυβέρνησις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος παρέχει εἰς τὴν ἑταιρίαν τὰ ἑφεξῆς πλεονεκτήματα.

α) Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀφομοιώσεως τῆς Ρωσσικῆς ἑταιρίας πρὸς τὰς ἄλλας ξένας ἑταιρίας τὰς μᾶλλον εὐνοουμένας ἐν Ἑλλάδι λόγῳ τῶν πλεονεκτημάτων τῶν παρακεχωρημένων εἰς ταύτας παρὰ τῆς Βασ. Κυβερνήσεως, τὰ πλοῖα τῆς Ρωσσικῆς ἑταιρίας θέλουν θεωρεῖσθαι εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὅπου γίνονται ἢ ἤθελον γίνει δεκτὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 22 τῆς παρούσης συμβάσεως, ὡς πολεμικὰ, καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἰδιότητα θέλουν ἀπολαύει πλήρους ἀτελείας παντὸς ναυτιλιακοῦ καὶ λιμενικοῦ τέλους ὡς καὶ διὰ μετακομιστικοῦ καὶ τελωνιακοῦ ἐπὶ τῶν γαιανθράκων τῶν προσδιωρισμένων εἰς κατανάλωσιν αὐτῶν.

Ἐὰν ὅμως βράδιον ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πτύσῃ τοῦ νὰ

θεωρῇ τὰ ἀτμόπλοια τῶν ἄλλων ξένων ἐθνῶν ὡς πολεμικὰ, ἡ Ρωσσικὴ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραιτηθῇ ταυτοχρόνως τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσα ν' ἀπολαμβάνῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης συμβάσεως τὰς ἀτελείας τὰς ἀνωτέρω ἀπαριθμηθείσας.

β') Τὰ πλοῖα τῆς ἑταιρίας θέλουσιν ἀπολαμβάνει πρὸς τούτοις ὅλας τὰς τιμὰς καὶ προνόμια τὰ ἀπαιτούμενα ὑπό τε τῶν συμφερόντων καὶ τῆς σημαντικότητος τῆς πεπιστευμένης αὐτοῖς ὑπηρεσίας. Δὲν δύνανται ν' ἀποτραπῶσι τοῦ εἰδικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ, οὔτε νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς κατάσχεσιν, παρεμπόδισιν ἕνεκα χρεῶν, κωλυσιπλοΐαν ἢ αὐθεντικὴν κράτησιν.

γ') Τὰ εἰρημένα ἀτμόπλοια ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιβιβάζωσι καὶ ἀποβιβάζωσιν εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας, ὅπου ἔχουσι δικαίωμα νὰ καταπλέωσι, χρήματα καὶ εἴδη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐμπορεύματα ὡς καὶ ἐπιβάτας παντὸς ἔθνους μετὰ τῶν ἰδίων ἐνδυμάτων καὶ πραγμάτων, ἐὰν ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐξαγωγὴ τούτων ἦναι συγκεχωρημένη ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν νόμων, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι οἱ πλοίαρχοι αὐτῶν θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι ἐν πάσῃ περιστάσει εἰς τὰς ὑγειονομικὰς, τὰς τελωνιακὰς καὶ τὰς ἀστυνομικὰς τῶν λιμένων τούτων διατάξεις.

Ἄρθρ 14. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως παρέχει εἰς τὰ πλοῖα τῆς Ῥωσσικῆς Ἑταιρίας πᾶσαν δυνατὴν εὐκολίαν ἐν ταῖς μετὰ τῶν τελωνείων, τῶν λιμενικῶν καὶ ὑγειονομικῶν ἀρχῶν ἐργασίαις αὐτῶν, ὅπως γίνηται ἡ μεταφορὰ μετὰ ταχύτητος καὶ ἄνευ διακοπῆς.

Ἄρθρ. 15. Εἰς πάντας τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας, εἰς οὓς τὰ πλοῖα τῆς ἑταιρίας ἔχουσιν ἢ θέλουσιν ἔχει δικαίωμα νὰ καταπλέωσι κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 22, συγχωρεῖται αὐτοῖς ν' ἀνταλλάσσωσιν ἐλευθέρως τροφὰς καὶ ὑλικὸν, εἴτε πρὸς ἄλληλα, εἴτε καὶ πρὸς ἀτμόπλοια ἄλλων ἑταιριῶν ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως· συγχωρεῖται αὐτοῖς ἐπίσης νὰ ἐνεργῶσι τὴν μεταβίβασιν ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων εἴτε πρὸς ἄλληλα, εἴτε καὶ πρὸς ἀτμόπλοια τῶν εἰρημένων ἑταιριῶν χωρὶς ν' ἀποτίσωσι τέλος τι. Ἐὰν ἡ ἀποβίβασις γίνῃ ἐπὶ τῆς προκυμαίας, τὰ ἐμπορεύματα θέλουσι φυλάττεσθαι ἄνευ πληρωμῆς τινος τέλους καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐγχωρίου τελωνιακῆς ἀρχῆς ἐν τόπῳ ἰδίῳ, διὰ ἐξόδων τῶν ἁρμοδίων ἑταιριῶν, μέχρι τῆς ἀρίξεως τοῦ περιμενομένου ἀτμοπλοίου· θέλουσιν ὅμως ὑπο-

βάλλεσθαι εἰς τοὺς ὑγειονομικοὺς κανισμοὺς τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐν τῷ λιμένι τῆς ἀποβιβάσεως.

Ἄρθρ. 16. Ἐν περιπτώσει ἀτυχηταίου συμβάντος ἢ ἀβαρίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διάπλου, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως θέλει παρέχει εἰς τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἑταιρίας πᾶσαν συνδρομὴν καὶ πᾶσαν τὴν δυνατὴν βοήθειαν, χρείας δὲ καλούσης, θέλει διατάσσει νὰ γίνηται ἢ νὰ προμηθεύηται ὑπὸ τῶν ναυστάθμων καὶ ἐργοστασίων της ἐπὶ ταῖς τιμαῖς ταῖς ὡρισμέναις ἐν ταῖς διατιμήσεσι τῶν καταστημάτων τούτων πᾶν οὗ τινος ἤθελε λάβει ἀνάγκην εἰς ἐπισκευάς, καθ' ὅσον ἐπιτρέπουσι τοῦτο τὰ μέσα τῶν εἰρημένων καταστημάτων.

Ἄρθρ. 17. Τυχόντος πολέμου μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος, τὰ πλοῖα τῆς ἑταιρίας θέλουσιν ἐξακολουθεῖ ἀναμποδίστως καὶ ἄνευ ἐνοχλήσεως παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοὺς διάπλους αὐτῶν, ἕως οὗ ἡ μία τῶν δύω Κυβερνήσεων δηλοποιήσῃ πρὸς τὴν ἑτέραν τὴν διακοπὴν πάσης συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν δύω Ἐπικρατειῶν. Τότε τὰ πλοῖα, ἂν εὑρίσκωνται καθ' ὁδὸν ἢ ἐν τινι τῶν λιμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, θέλουσι δύνασθαι νὰ ἐπανέλθωσιν ἐλευθέρως καὶ ὑπὸ εἰδικὴν προστασίαν εἴς τινα λιμένα Ῥωσικὸν, ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δηλοποιήσεως ταύτης.

Ἄρθρ. 18. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει κάμει δωρεὰν εἰς τὴν ἑταιρίαν παραχώρησιν πλήρη καὶ τελείαν ἑνὸς γηπέδου ἐμβαδοῦ τριῶν στρεμμάτων ἐκ τῶν ἐν τῷ λιμένι Πειραιῶς ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν, ἔχον δὲ πρόσωπον ἐπὶ τῆς παραλίας.

Ἄρθρ. 19. Μετὰ ἐπιτόπιον ἐξέτασιν ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις θέλει παραχωρήσει δωρεὰν εἰς τὴν Ῥωσσικὴν ἑταιρίαν ἐπὶ τῶν σκοπέλων, οἵτινες εὑρίσκονται ὄπισθεν τῶν ἐν Σύρῳ ἀποθηκῶν τῆς διαμετακομίσεως, ἑκατὸν διαθέσιμον ὀκτακοσίων τετραγωνικῶν μέτρων, τὴν ὁποίαν ἡ ἑταιρία θέλει χερσώσει δι' ἰδίων αὐτῆς ἐξόδων.

Ἐὰν εἰς τὸ μέλλον ἡ ἑταιρία λάβῃ ἀνάγκην καὶ ἄλλων γηπέδων εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας, ὅπου τὰ Ῥωσσικὰ πλοῖα ἔχουσιν ἢ θέλουσιν ἔχει δικαίωμα νὰ προσορμίζωνται κατὰ τὰ ἄρθρ 1 καὶ 22 τῆς παρούσης συμβάσεως, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει παραχωρήσει εἰς τὴν ἑταιρίαν κατὰ νόμιμον ἐκτίμησιν τὰ ἀναγκαῖα γήπεδα, ἐὰν ὅμως ὑπάρχωσι γαῖαι ἐθνικαὶ διαθέσιμοι.

Ἄρθρ. 20. Ἡ ἑταιρία θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ ἐλευθέρα παντὸς τέλους ὅλην τὸ ὑλικὸν καὶ τὰ ξύλα, ὅσων ἔ-

θελε λάβει ἀνάγκην διὰ τὰς οἰκοδομάς της καὶ τὰς ἐπισκευάς αὐτῶν.

Ἄρθρ. 21. Ἐὰν ἡ Ἑταιρία ἐξ ἐπιθυμίας ν' ἀναπτύξῃ καὶ παγιώσῃ τὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ῥωσσίας ἐμπορικὰς σχέσεις καθίστα εἰς ἕνα τῶν Ἑλληνικῶν λιμένων, ὅπου τὰ πλοῖα αὐτῆς γίνονται δεκτὰ, διαρκῆ ἐνισυσίαν ἔκθετιν δειγμάτων Ῥωσσικῶν προϊόντων, θέλει ἀφομοιοῦσθαι ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν δειγμάτων τούτων πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ἐμπόρους.

Ἄρθρ. 22. Ἐὰν βράδιον μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἡ Ῥωσσικὴ Ἑταιρία συστήσῃ μίαν ἢ περισσοτέρας νέας γραμμὰς μεταξὺ ξένων καὶ Ἑλληνικῶν λιμένων, τὰ πλοῖα αὐτῆς θέλουσιν ἀπολαύει εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς τούτους λιμένας τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, καὶ θέλουσιν ἐκπληροῖ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, ἅτινα ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις συνεφωνήθησαν.

Ἐννοεῖται δὲ ἄλλως, ὅτι ἡ παραχώρησις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς συγκοινωνίας τὰς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς ἄλλον λιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρ. 23. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ διὰ τῆς παρούσης συμβάσεως παραχωρούμεναι ἀτέλειαι θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ ἐπίσης εἰς τὴν γενομένην ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίαν ὑπὸ τῶν ἀτμοκινήτων τῆς εἰρημένης Ἑταιρίας πρὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης συμβάσεως.

Ἄρθρ. 24. Ἡ παροῦσα σύμβασις συνομολογεῖται ἐπὶ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπικυρώσεως· ληξάσης δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης, θέλει ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα ἐπὶ ἄλλα δέκα ἔτη καὶ οὕτω καθεξῆς, πλὴν ἐναντίας κοινοποιήσεως γινομένης ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἓν ἔτος πρὸ τῆς λήξεως ἑκάστης προθεσμίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ ὅροι τῆς παρούσης συμβάσεως θέλουσιν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκτελῶνται.

Ἡ παροῦσα σύμβασις, ἐπιφυλαττομένης τῆς ἐγκρίσεως τῶν Βουλῶν, θέλει ἐπικυρωθῇ ἀφ' ἑνὸς μὲν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρὰ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας.

Ἡ δὲ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεων θέλει γενῇ ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Πετρουπόλει ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἢ καὶ ταχύτερον, εἰ δυνατὸν, καὶ θέλει τεθῇ ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν.

Εἰς πίστωσιν τούτων οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύω συμβαλλο-

μένων μερῶν ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν σύμβασιν καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῆς τὰς σφραγίδας των.

Ἐγένετο διπλοῦν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 (17) Ἰουλίου 1858.

Ἄρθρον πρόσθετον.

Ἡ Βασιλικὴ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μὴ δυναμένη νὰ διαθέσῃ τὸ γήπεδον τὸ μνημονευόμενον ἐν τῷ 1 παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 19 τῆς συμβάσεως τῆς συνομολογηθείσης ἐν Ἀθήναις τὴν 5|17 Ἰουλίου 1858 μεταξὺ τῆς εἰρημένης Κυβερνήσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας ἀφ' ἑτέρου, παραχωρεῖ δωρεὰν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ ἕτερον γήπεδον ἐν Σύρῳ ἐμβαδοῦ ἑπτακοσίων εἴκοσι τετραγωνικῶν μέτρων, κειμένον πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ νησιδίου ἁγίου Νικολάου, » πρὸς βορρᾶν τοῦ γηπέδου τοῦ παραχωρητέου τῇ ἑταιρίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ὡς ἐμφαίνεται ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα συνημμένου σχεδίου, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ῥωσσικὴ ἀτμοπλοϊκὴ καὶ ἐμπορικὴ ἑταιρία θέλει ἀπέχει τοῦ νὰ οἰκοδομήσῃ ἐν οἱαδήποτε περιστάσει ἐπὶ τοῦ γηπέδου τούτου ἀποθήκας ἀνθράκων.

Τὸ παρὸν πρόσθετον ἄρθρον θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν, ὡς εἰ ἦτο κατακεχωρισμένον κατὰ λέξιν ἐν τῇ συμβάσει τῆς 5|17 Ἰουλίου 1858, θέλει ἐπικυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις θέλουν ἀνταλλαχθῇ ἐπὶ ταῖς αὐταῖς βάσεσι καὶ ἐντὸς προθεσμιῶν ἀναλόγων πρὸς τὰς διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων τῆς μνησθείσης συμβάσεως προσδιωρισμένας.

Πρὸς πίστωσιν τούτων οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύω συμβαλλομένων μερῶν ὑπέγραψαν τὸ παρὸν ἄρθρον καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτοῦ τὰς σφραγίδας των.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν, ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ὀκτωβρίου 6 Νοεμβρίου 1858.

Θ. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ, Α. ΠΑΥΛΟΦ.»

Καὶ 2) τὸ περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως τοῦ ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι Σύρου, ἔχον ὡς ἀκολούθως·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισίν Σας τὸ

περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως τοῦ ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ἐψηφίσθη ὑπ' αὐτῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπισυνημμένου ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν της.

Οἱ λόγοι, οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, τῆς ὁποίας ἐπισυνάπτων ἀντίτυπον, παρακαλῶ Ὑμᾶς νὰ εὐαριστηθῆτε νὰ ἐπισπεύσητε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἀθήνησιν, τῇ 19 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Δεκεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Τὸ ἐντολὴ τῆς Κυβερνήσεως μεταξὺ τοῦ Κυρίου Στεράνου Εὐκλείδου, ἐπιθεωρητοῦ τῶν ὑγειονομείων, ἐργαζομένου παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς τὰ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰωάννου Οὐόρλυ Δελαμόρ, ἐνεργοῦντος ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι, καὶ ἐν ὀνόματι τῶν Κυρίων Νουβάλ καὶ συνεταίρων, συναφθὲν τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1858 συμβόλαιον ἐξ ἄρθρων ὀκτὼ, περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ κάλω μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς ἀντὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἓξ (ἀριθ. 176) λιρῶν στερλινῶν Ἀγγλικοῦ νομίσματος, κατὰ ναυτικὸν μίλιον ἐκ τῶν ἑξήκοντα εἰς τὴν μοῖραν, θέλει ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ

τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ.

«Ὁ Κύριος Στέφανος Εὐκλείδης, ἐπιθεωρητὴς τῶν Ὑγειονομείων, ἐργαζόμενος παρὰ τῷ Βασιλικῷ Ἑλληνικῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰς τὰ τῆς Ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, ἐνεργῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Κωνσταντίνου Προβελεγίου, ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, δυνάμει τῆς ἐνταῦθα συνημμένης πληρεξουσιότητος, ἀφ' ἑνός, καὶ ὁ Κύριος Ἰωάννης Οὐόρλῦ Δελαμόρ, ἐνεργῶν ἐν ἰδίῳ ἑαυτοῦ ὀνόματι καὶ ἐν ὀνόματι τῶν Κυρίων Ῥ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφίας ἀφ' ἑτέρου, συνέθεντο τὰ ἀκόλουθα.

I.

Ὁ Κύριος Δελαμόρ ὑποχρεοῦται διά τε ἴδιον ἑαυτοῦ λογαριασμὸν καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ΚΚ. Ρ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφίας νὰ ἐγκαταθέσῃ πρὸς ἴδιον κίνδυνον μεταξὺ τοῦ λιμένος Σύρου καὶ τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἐπὶ τοῦ σημείου, τὸ ὁποῖον ἤθελε προσδιορίσει ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὑποβρύχιον κάλων ἐξ ἑνὸς ἠλεκτρικοῦ σύρματος, ὁμοίου κατὰ πάντα πρὸς τὰ ἐν τῷ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείῳ παρακαταθέντα δείγματα, ὧν τὸ μικρὸν ἐστὶ διὰ τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ παχὺ διὰ τὴν ἀκτήν, καὶ νὰ παραδώσῃ τοὺς εἰρημένους κάλως, ἐν ἐντελεῖ καταστάσει ἐνεργείας, ἀντὶ τοῦ ποσοῦ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἓξ (ἀριθ. 176) λιρῶν στερλινῶν Ἀγγλικοῦ νομίσματος κατὰ θαλάσσιον μίλιον ἐκ τῶν ἑξήκοντα (60) εἰς τὴν μοῖραν, παντὸς ἐξόδου συμπεριλαμβανομένου.

II.

Ἐπειδὴ οἱ Κ.Κ. Ῥ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφία ἀσχολοῦνται ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ ἐγκαταθέσωσιν ὑποβρυχίους ἠλεκτρικοὺς κάλως ἐν τῇ Μεσογείῳ, ὑποχρεοῦνται, ἂν μείνῃ εἰς τὴν διάθεσίν των ἱκανὸς κάλως μετὰ τὴν ἐγκατάθεσιν τοῦ μεταξὺ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῶν Δαρδανελλίων, νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν ἀμέσως πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας ταύτης· εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγκαταθέσωσιν ὅλον τὸν κάλων ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιᾶ ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης συμφωνίας.

III.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Κ.Κ. Ῥ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφία ἀνα-

δέχονται καὶ ὑποχρεοῦνται μόνον εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἐγκατάθεσιν ὑποβρυχίου κάλω ἐξ ἑνὸς ἠλεκτρικοῦ σύρματος πρὸς ἴδιόν των κίνδυνον καὶ νὰ παραδώσωσιν αὐτὸν ἐν καλῇ καταστάσει, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἀναλαμβάνουσιν ὑποχρέωσιν ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τοῦ τηλεγραφείου, τῆς ἐναερίου γραμμῆς, τῶν ἐργαλείων, συσκευῶν καὶ τῶν παρατημάτων αὐτῶν.

IV.

Ἡ Κυβέρνησις θέλει δώσει τὴν ἀναγκαίαν ἐξουσίαν εἰς τοὺς ΚΚ. Ρ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφίαν, ἵνα θέσωσι τὸν κάλων ἐπὶ τῶν ἀκτῶν, χωρὶς νὰ ἔχωσι νὰ πληρώσωσιν οὐδὲν ποσὸν λόγῳ ἀποζημιώσεως. Θέλουσιν εἶσθαι ὡσαύτως ἀπηλλαγμένοι παντὸς λιμενικοῦ δικαιώματος, τελωνιακοῦ καὶ ἄλλων, τόσῳ διὰ τὸ πλοῖον τὸ μεταφέρον τὸν κάλων, ὅσον καὶ διὰ τὸν κάλων αὐτὸν καὶ πᾶν εἶδος ἐργαλείων, συσκευῶν καὶ παραρτημάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαία εἰς τὴν ἐγκατάθεσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κάλω.

V.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐγκαταθέσεως τοῦ κάλω ὑπάλληλος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως θέλει ἐξετάσει ἂν ὁ ἐγκαταθετέος κάλως ἦναι σύμφωνος κατὰ πάντα πρὸς τὰ ἐν τῷ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείῳ κατατεθέντα δείγματα.

VI.

Ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγκατάθεσιν τοῦ κάλω, ὄντος ἐν καλῇ καταστάσει ἐνεργείας, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει πληρώσει εἴτ' ἐνταῦθα εἰς νόμισμα, εἴτ' ἐν Λονδίνῳ διὰ συναλλαγματικῶν, πληρωτέων ἐν ὄψει τὴν τιμὴν τοῦ κάλω κατ' ἀναλογίαν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἓξ (176) λιρῶν στερλινῶν Ἀγγλικοῦ νομίσματος κατὰ θαλάσσιον μίλιον ἐκ τῶν ἑξήκοντα (60) εἰς τὴν μοῖραν, παντὸς ἐξόδου συμπεριλαμβανομένου· θέλει λάβει ἔκτοτε κατοχὴν τοῦ κάλω, ὁ κάλως γενήσεται ἰδιοκτησία τοῦ Κράτους καὶ οἱ Κ.Κ. Δελαμόρ, Ῥ. Σ. Νουβάλ καὶ Συντροφία θέλουσιν εἶσθαι ἐλεύθεροι πάσης εὐθύνης.

VII.

Οἱ Κ.Κ. Ῥ. Σ. Νουβάλ καὶ συντροφία ὑποχρεοῦνται νὰ δέχωνται ἐν Σύρῳ τὰ τηλεγραφήματα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ ἰδιωτικὰ τὰ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ προερχόμενα, καὶ νὰ διαβιβάζωσι τὰ ἐκ Σύρου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστελλόμενα ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει διορίσει ὑπάλληλον τηλεγραφητὴν ἰδίᾳ της δαπάνῃ, ἵνα ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ τηλεγραφείου. Ἀλλ' ἕως ὅτου ἡ Κυβέρνησις διορίσῃ

τινὰ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην οἱ Κ.Κ. Ῥ. Σ. Νουβὰλ καὶ συντροφία θέλουσιν ἀναλάβει αὐτὴν ἄνευ τινὸς ἐξόδου τῆς Κυβερνήσεως.

VIII.

Ἡ παροῦσα συμφωνία θέλει ἐπικυρωθῆ, ἐπιφυλασσομένης τῆς ἐγκρίσεως τῶν Ἑλληνικῶν Βουλῶν, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὑπὸ τῶν Κ.Κ Ρ. Σ. Νουβὰλ καὶ συντροφίας ἀφ' ἑτέρου.

Εἰς πίστωσιν τούτων οἱ δύο πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν συμφωνίαν καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῆς τὰς σφραγίδας των.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν τὴν 28 Ὀκτωβρίου (9 Νοεμβρίου) χίλια ὀκτακόσια πεντήκοντα ὀκτώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΓΚΑΕΙΔΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΓΟΡΑΥ.»

Ἐπομένως ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Σώματος, καὶ ἀναγνωσθέντα τὸ Κεφάλαιον Α'. μετὰ τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1 καὶ 2 τὸ ὅλον ἐκ δραχμῶν 128,000 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ Κεφαλαίου Β', ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης ἐπρότεινεν, ὅτι χωρὶς νὰ εἶναι ἐναντίος εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος γενομένην αὔξησιν ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν συντακτῶν, τοῦ πρωτοκολλίστου, καὶ τοῦ γραφέως, οὐχ ἧττον νομίζει καλὸν ἡ αὔξησις αὕτη νὰ μὴ θεωρηθῆ ὡς τακτικὴ μισθοδοσία, ἀλλ' ὡς ἐν ἐπιβαθμα τὸ ὁποῖον νὰ δίδεται ἕως οὗ ἤθελεν ἐπέλθει ὁ ἐν γένει περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμος.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ν. Πρασσακάκης ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐξέφρασεν ὅτι οὐ μόνον νομίζει δικαίαν τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ῥηθέντων ὑπαλλήλων, ἀλλ' εὔχεται ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπέλθῃ ταχύτερον εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς αὐξήσεως ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων, καὶ πρὸ πάντων τῶν δικαστικῶν, διότι εἶναι εἰς τὴν δυσαρεστον θέσιν νὰ γνωρίζῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν λυπηρὰν κατάστασιν εἰς ἣν τινὲς ἐξ αὐτῶν τῶν διανομέων τῆς δημοσίας δικαιοσύνης εὑρίσκονται, μὴ ἐπαρκούσης σήμερον τῆς μισθοδοσίας των ἕνεκα τῆς γενικῆς ὑπερτιμήσεως.

Ἐπίσης καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ἀντέκρουσε τὴν ἰδέαν τοῦ Κ. Ῥήγα Παλαμίδου, λέγων, ὅτι ὑποστηρίζει τὴν

πρᾶξιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις προῆλθεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς αὐξήσεως διότι εἶχεν ὑπ' ὄψιν της τὸ ὀλιγάριθμον τῆς ὑπαλληλίας τοῦ σώματος, τὴν πολυασχολον ὑπηρεσίαν αὐτῆς, τὴν ἐπιβαρύνουσαν ἕκαστον ὑπερτίμησιν τῶν τροφίμων καὶ συνάμα τὸ παράδειγμα ἑνὸς ἄλλου σώματος, τὸ ὁποῖον πρὸ ἑνὸς ἔτους ηὔξησε τὴν μισθοδοσίαν τῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων του, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι οὐ μόνον ὑλικῶς ἄδικον πρὸς τοὺς ῥηθέντας ὑπαλλήλους, ἀλλὰ συγχρόνως προσέκρουε καὶ τὸ ἠθικὸν μέρος τῶν αὐτῶν, ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ δὲν προήρχετο εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀξιολόγα δύναται κατόπιν νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὰ γενικὰ μέτρα. Σύμφωνος λοιπὸν μὲ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς καθὼς καὶ μὲ τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Ῥήγαν Παλαμίδην ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, τὸν παρακαλεῖ νὰ συμφωνήσῃ καὶ οὗτος καὶ παραδεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἔχει.

Εἰπόντος δὲ καὶ πάλιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ῥήγα Παλαμίδου, ὅτι ἡ πρότασίς του δὲν ἀποβλέπει ἄλλο, εἰμὴ ὅτι καὶ ἡ Γερουσία πρέπει νὰ πράττῃ περὶ τῶν ὑπαλλήλων της ἀκολουθοῦσα σήμερον πρὸ πάντων τὰ γενικὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς λοιπῆς ἐν γένει ὑπαλληλίας, διότι ὡς οὐδένα λανθάνει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας ὑπάρχει μεγίστη ἀγωνία παρὰ τῇ κυβερνήσει ἐὰν πρέπῃ νὰ παραδεχθῇ ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἐσχάτως παρεδέχθη καὶ τὸ Βέλγιον τῆς προσωρινῆς δηλαδὴ ἐπικουρίας ἢ τῆς μισθοδοσίας τὴν ὁριστικὴν αὔξησιν, διὰ τοῦτο ἐνόμισεν ὁ θὸν καὶ δίκαιον ὥστε καὶ ἡ Γερουσία ἀναμένουσα τὴν ἀπόφασιν τῆς κυβερνήσεως νὰ προβῇ μὲν ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἐπιβαθμα.

Ἀντικρούσαντος δὲ καὶ πάλιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Δ. Χατζίσκου τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ προλάβῃ οὕτως εἰπεῖν τὰ ληφθησόμενα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μέτρα τῆς κυβερνήσεως, διότι οὔτε ἀξιοπρεπὲς εἶναι τοῦτο δι' ἓν ἀνεξάρτητον σῶμα, οὔτε πολιτικόν, ἀφοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως τοῦ σώματος θέλει εἶσθαι τὸ αὐτὸ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους του, ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας καὶ τὸ κεφάλαιον δεύτερον κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν προσθήκην ἑνὸς κλητῆρος ὡς ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταμείου, κατὰ πρότασιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Κανελλοπούλου· ὥστε τὸ κεφάλαιον Β'. ἀναβαίνει εἰς δραχ. 15,740. Ἐπίσης ἀνεγνώσθη καὶ τὸ κεφάλαιον Γ'. μετὰ τῶν διαφόρων ἄρθρων

αὐτοῦ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8 ἐγένετο δεκτὸν, ψηφοφορηθέντων τῶν ἄρθρων δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας, συμποσοῦται δὲ τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἰς δραχ. 6,330.

Κατόπιν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐκ δραχ. 150,050, ψηφοφορηθὲν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Κολοκοτρώνη καὶ Ν. Μαυρομμάτη, ἔχει δὲ οὕτω.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Γ'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς περιόδου.

Διασάφησις κονδυλίων.	Ποσὰ προϋπολογισθέντα. Κατ' ἄρθρον	Κατὰ κεφάλαιον
Κεφάλαιον Α'. Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν.		
1. Ἀποζημιώσεις 42 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500 κατὰ μῆνα . . . . . ρ.	21,000	
Δι' ἓξ μῆνας		126,000
2. Ἀποζημίωσις τοῦ Κ. προέδρου δι' ἔκτακτα ἔξοδα αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ διαρκείας τῶν βουλευτικῶν συνόδων νόμον τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1856		2,000
Κεφάλαιον Β'. Μισθοὶ προσωπικοῦ.		
Μισθοὶ 2 συντακτῶν ἀνὰ δρ. 250 κατὰ μῆνα δρ. 500		
» 1 πρωτοκολλίστου » 250 . . . . . » 250		
» 1 γραφέως . . . » 200 . . . . . » 200		
» 1 πρώτου κλητῆρος . 120 . . . . . » 120		
» 1 κλητῆρος τοῦ κατασ/ματος ἀνὰ δρ. 70 » 70		
Δι' ἓν ἔτος 1,140	13,680	
» 6 ἕτι κλητήρων τῶν μὲν 4 ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀνὰ δρ. 60 1,440		
τοῦ δὲ 2 ἐπὶ πέντε μῆνας ἀνὰ δρ. 60 . . . 600	2,040	15,720
Κεφάλαιον Γ'. Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει.		
1. Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν νομοσχεδίων, ἐκθέσεων κλπ. . . . . δρ.	200	
2. Θέρμανσις . . . . . »	150	
3. Φωτισμὸς . . . . . »	80	
4. Συνδρομὴ ἐφημερίδων . . . . . »	1500	
5. Δεκτικὰ πρακτικῶν, Β. ἐφημερ/ος, βιβλίων κλπ. . »	600	
6. Ἀγορὰ συγγραμμάτων . . . . . »	300	
7. Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα . . . . . »	1500	4,330
8. Συνδρομὴ διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διὰ τὴν περαιτέρω καλλιέργειαν τῶν κήπων αὐτοῦ	2000	2,000
Ἤτοι δραχμαὶ ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες πεντήκοντα . . .		150,050

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ σώματος.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	·	Ἀδὰμ Δούκας	· · · · · ·
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	· N	Δῆμος Κανελλόπουλος	· · N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	· N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	· · ·
Τάτζης Μαγγίνας	· · · ·	Τσανετάκης Γρηγοράκης	· · N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	· · N	Μ. Α. Καΐρης	· · · · · N
Χαράλ. Παπαπολίτης	· · N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	· · · N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	· · ·	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	· · N
Νικόλ. Πρασσακάκης	· · · N	Δημήτρ. Πλαπούτας	· · ·
Σπυρ. Τρικούπης	· · · · ·	Ἰωάννης Σταΐκος	· · · ·
Φιλάρδος Τζιώρτ	· · · · ·	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	·
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	· · N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	· · ·
Βασίλ. Χριστακόπουλος	· · N	Δημήτριος Χατσίσκος	· · N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	· · ·	Δημήτριος Χρηστίνης	· · · N
Γεώργιος Ψύλλας	· · · · N	Νικόλαος Μαυρομμάτης	· · N
Ἰωάννης Θεοτόκης	· · · ·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	· N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	· · · N	Παναγιώτης Λιδωρίκης	· · ·
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	· · ·	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	· · ·
Γεώργιος Δαρειώτης	· · · N	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	·
Γ. Παπαηλιόπουλος	· · · N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	· · · · N
Δημήτριος Βούλγαρης	· · ·	Σπῦρος Μίλιος	· · · · · N
Γκίκας Καρκαντάνης	· · N	Ῥῆγας Παλαμίδης	· · · · N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	· · · N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἐπὶ τέλους ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χατζῆσκος ἀπηύθυνε παράκλησιν πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν τοῦ σώματος ὅπως ταχύνῃ τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῶν καὶ καθυποβάλῃ τὸ ταχύτερον τὴν γνωμοδότησιν αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ σώματος, τούλαχιστον ἐκείνων τῶν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ὑποβληθέντων.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ἀπῄτησεν ὥστε νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς πρώτην συνεδρίασιν νὰ παρουσιασθῇ, διότι ἔχει νὰ τῷ ἀπευθύνῃ σπουδαίας ἐπερωτήσεις περὶ τινων ἐπαρχιακῶν πραγμάτων.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 12 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐτήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἐζητησάμην ἵνα παρευρεθῇ σήμερον ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀπαντήσῃ εἰς τινας ἐπερωτήσεις μου ἀφορώσας τὰ πράγματα τῆς ὁποίας ἀνήκεν ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ περὶ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς τὰ καταλληλα πρόσωπα ἔδωσαν τῷ Κ. ὑπουργῷ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας, καὶ πιστεύω ὅτι θέλει φέρει τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν, διὰ ταῦτα ἀποσιωπῶ τὸ περὶ ταύτης ζήτημα σήμερον, μεχρισοῦ ἴδω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν του, ὅτε ἐπιφυλάττομαι νὰ φέρω τὸν λόγον ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη· περιορίζομαι δὲ ἤδη εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῆς διαγωγῆς τῶν δημάρχων τῆς Τριφυλλίας, οἵτινες κατέστησαν αἱ μάστιγες τοῦ λαοῦ διὰ τῶν πράξεών των· ὁ δήμαρχος τοῦ δήμου Αὐλῶνος δημαρχεῖ ἤδη δώδεκα ἔτη ἐναντίον τοῦ νόμου ἄνευ νέας ἐκλογῆς· ὅλαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι τῆς ἐκλογῆς τοῦ δήμου τούτου ἐγένοντο ἀπὸ τὸ 1854 καὶ ἔκτοτε τὰ περὶ ταύτης ἔγγραφα διεβιβάσθησαν πρὸς τὴν νομαρχίαν Μεσσηνίας ὅπου καὶ μένουσι μέχρι σήμερον ἄνευ τινὸς ἐνεργείας ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ δήμαρχος Ἐράνης δημαρχεῖ ὡσαύτως δέκα περίπου ἔτη· αἱ προπαρασκευαστικαὶ τῆς ἀνακρίσεως τοῦ καταλόγου ἐργασίαι καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦτον ἐπεραιώθησαν ἔκτοτε, καὶ τὰ περὶ ταύτης ἔγγραφα διεβιβάσθησαν πρὸς τὴν νομαρχίαν Μεσσηνίας ὅπου καὶ μένουσιν ἀνενέργητα.

Ὁ δήμαρχος τοῦ πρώτου δήμου Αὐλῶνος κατηγορήθη ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ δωροδοκίᾳ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς νεοσυλλεξίας, καὶ ὅμως μένει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἄνευ τινὸς καταδιώξεως, ἕνεκα τούτου καὶ τῆς λοιπῆς διαγωγῆς του οἱ δημόται ὅλοι εἰσὶν ἀπηλπισμένοι εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ὡς διωκόμενοι παρ' ὅλων τῶν ἀρχῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ἀποτείνουσι τὰ παράπονά των καὶ ὡς μὴ βλέποντες θεραπείαν τινά. Οἱ κάτοικοι Ἐράνης ἀπέστειλον τριμελῆ ἐπιτροπὴν πρὸς τὴν νομαρχίαν διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν πλημμελῆ διαγωγὴν τοῦ δημάρ-

χου αὐτῶν· ἂν καὶ ὅλα τὰ μέσα μετεχειρίσθησαν καὶ ὅμως οὐδεμίαν θεραπείαν ἠξιώθησαν νὰ ἴδωσιν· ἐπιθυμῶ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ ποῖον λόγον παρατείνονται ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ἐκλογαὶ τῶν ῥηθέντων δήμων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι καταπιεζόμενοι διαφοροτρόπως καταφεύγουσιν εἰς τὰς διαφόρους ἀρχὰς ἀλλὰ δὲν εὑρίσκουσι θεραπείαν καὶ δικαιοσύνην.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος·

Ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ προλαλήσαντος λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκθέτω ὅμοια παράπονα· αἱ ἐκλογαὶ τριῶν δήμων τῆς ὁποίας ἀνήκω ἐπαρχίας Ὀλυμπίας ὀπισθοδρομοῦν πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἐνῷ τὰ περὶ τούτων προπαρασκευαστικὰ ἔγγραφά εἰσιν ἔκτοτε εἰς τὴν αὐτὴν νομαρχίαν Μεσσηνίας. Τέσσαρες νομάρχαι ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἐδιοίκησαν τὸν νομὸν αὐτὸν, καὶ ὅμως οὐδεὶς τούτων ἠδυνήθη νὰ φέρῃ τὸ ἀνῆκον πέρας εἰς τὰς ἐκλογὰς ταύτας, διότι οἱ ἔχοντες τὸ συμφέρον παρεμποδίζουσι τὴν πρόοδόν των, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ μετασχηματίσωσιν εἴτε διὰ τοῦ ἑνὸς εἴτε διὰ τοῦ ἑτέρου τρόπου μᾶλλον φορολογουμένους οἵους θέλουσιν. Ἐκτὸς τούτου καὶ πολλαὶ καταδιώξεις ἀπηνεῖς ὡς πρὸς τὴν συλλογὴν τῶν νεοσυλλέκτων ἐνεργοῦνται διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν, ἐνῷ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας πολλαὶ καθυστερήσεις ὑπάρχουσιν ἄνευ τῆς παραμικρᾶς καταδιώξεως· ταῦτα ἔκρινα δίκαιον νὰ εἴπω καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας.

Πρὸς ταῦτα ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τζανετάκης Γρηγοράκης, ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν εἰς ἣν ἀνήκει ἔνδεκα μᾶλλον φορολογούμενοι καὶ σύμβουλοι ἐπαύθησαν ἀθρόως, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ ἀγορεύων· καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπρόκειτο ἡ ἐνέργεια τῆς ἐκλογῆς ἠσθένει καὶ ἐδικαιολόγησε τὴν ἀπουσίαν του δι' ἰατρικῆς πιστοποιήσεως· ἀλλ' εἰς μάτην τὰ πάντα ἀνέφερε, διότι μεθ' ὅλα ταῦτα ἐπαύθη ὡς συγγενὴς τοῦ δημαρχεύοντος δημάρχου· τοιαύτην δικαιολόγησιν φέρει ἡ ἀπόφασις. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς οἱ δημόται ἀνεφέρθησαν πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ἐξαιτούμενοι θεραπείαν· ἀντίγραφον αὐτῆς τῆς ἀναφορᾶς ἔχον ἀνὰ χεῖρας ὁ ἀγορεύων παρεκάλεσε νὰ ἀναγνωσθῇ, ὅπερ κατεχωρημένον εὑρίσκεται καὶ ἔν τινι τῶν ἐγγωρίων ἐφημερίδων.

Ἐνταῦθα τινῶν μὲν ὑποστηριξάντων τὴν ἀνάγνωσιν, ἄλλων δὲ ἀντιταξάντων τὸ ἀναρμόδιον αὐτῆς, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης λαβὼν καὶ αὖθις τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι ὁ τρόπος καθ' ὃν διευθύνονται τὰ ἐκλογικὰ εἶναι πλημμελὴς καὶ μεροληπτικὸς, καὶ ἕνεκα τούτου οἱ δημόται ἀναγκάζονται νὰ ἀναφέρωνται καὶ πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ἐξαιτούμενοι θεραπείαν.

Εἰς ταῦτα ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος τὰ ἑξῆς·

Ἐγὼ πρῶτος ἐκ τῆς θέσεώς μου εἶπον, ὅτι ἀναφοραὶ ἀποτεινόμεναι πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἀναγνωσθῶσιν εἰς τὸ συνέδριον τῆς Γερουσίας· ἐπειδὴ δὲ βλέπω ἐπιμονὴν πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσω ἐν ὀλίγοις τὴν γνώμην μου ταύτην· κατὰ συνέπειαν λέγω ὅτι καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς ἐπαρχίας λαμβάνουσι χώραν τοιαῦτα διοικητικὰ ἀδικήματα, περὶ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ κάμωμεν τὴν ἀνήκουσαν ἐξέλεγξιν, καὶ νὰ κάμωμεν προσεκτικὸν τὸν ἀνήκοντα ὑπουργόν· ἀναρμόδιον ὅμως εἶναι, καὶ ἄτοπον ἀκόμη θέλει εἶσθαι, διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶ ἄλλας λέξεις, τὸ νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας ἀνάγνωσιν ἀναφορᾶς δοθείσης εἰς τὴν Α. Μ. πρᾶξις, ἥτις δύναται νὰ σχολιασθῇ καὶ δικαίως διαφοροτρόπως.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοράκης παρετήρησεν, ὅτι δὲν ἐπιμένει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀναφορᾶς, ἀλλὰ λέγει ὅτι οἱ δημόται δι' αὐτῆς οὐδένα προσβάλλουσιν, ἀλλὰ μόνον μνημονεύουσι τὰ καλὰ, ὅσα ὁ πρώην δήμαρχος καὶ ὑποψήφιος ἐκ νέου ἔπραξεν, ὅπως προτιμηθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον τῶν δύω ἄλλων ὑποψηφίων, ἀλλὰ δὲν ἐπροτιμήθη.

Ἀπήντησεν εἰς ὅλα τὰ ἀνωτέρω ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὰ ἀκόλουθα·

Ἀφ' ἧς ἡμέρας διωρίσθην ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐν τῶν οὐσιωδεστάτων ἀντικειμένων εἰς τὰ ὁποῖα ἐπέστησα τὴν προσοχήν μου, ἦτο καὶ ἡ κατάστασις τῶν ἐκλογῶν· καὶ ἐπειδὴ, καθὰ καὶ ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἀνέφερε, ὑπῆρχον δήμαρχοι διαρκείας δώδεκα ἐτῶν, διὰ τοῦτο διέταξα ἐπανειλημμένος νὰ ἐπισπευθῶσιν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας αἱ καθυστεροῦσαι ἐκλογαὶ, καὶ συγχρόνως νὰ γίνῃ ἡ σύνταξις καὶ ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἀπολογισμῶν, διὰ νὰ γνωσθῇ ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ διαχείρισις τῶν δήμων. Τὸ δεύτερον τοῦτο ἀντικείμενον εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, πλὴν ὁλοκλήρου τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἔλαβεν πέρας, καὶ ἤδη γνωρίζει ἡ Κυβέρνησις πόσον ποσὸν ἐκ τῶν δημοτικῶν φόρων ἐξωδεύθη, ἐὰν καλῶς ἐξωδεύθη καὶ διὰ ποῖον σκοπόν. Ἐν τῷ νομῷ τῆς Μεσσηνίας διὰ διαφόρους λόγους καθυστερεῖται ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου τούτου τῶν ἀπολογισμῶν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποπερατώσεως ἐξεδόθησαν ἐπανειλημμένως ἔντονοι διαταγαί· καθόσον δ' ἀφορᾷ

τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῶν ἐκλογῶν, δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι καὶ τοῦτο ἔφθασεν εἰς εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, καθόσον, ἂν ὄχι περισσότεραι, τοὐλάχιστον ὀγδοήκοντα ἐκλογαὶ ἀπεπερατώθησαν. Ὡς πρὸς τοὺς δήμους Ἐράνης καὶ Αὐλῶνος, περὶ ὧν ὁ πρῶτον λαλήσας ἀνέφερε, ἐξεδόθησαν αἱ ἀρμόδιαι ἐπανειλημμέναι διαταγαί, ἀλλὰ σήμερον δὲν εἶμαι ἐκ τοῦ προχείρου εἰς θέσιν νὰ σημειώσω ὁποία εἶναι ἡ κατάστασις τῶν ἐκλογῶν τούτων, ἂν δὲ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ ὑπουργείου προσερχόμενος μὲ ἠρώτα περὶ ταύτης, ἠδυνάμην νὰ τῷ δώσω τὰς ἀποχρώσας πληροφορίας· καταπαύων τὸν λόγον λέγω ὅτι ἕνεκα τῶν αὐστηρῶν μέτρων ἅτινα ἔλαβον ὡς πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐκλογῶν, καὶ παύσεις δημοτικῶν συμβούλων καὶ μᾶλλον φορολογουμένων ἔλαβον χώραν, ὡς διωμολόγησεν ἐνώπιόν σας καὶ εἰς τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παυθεὶς ὡς μᾶλλον φορολογούμενος ἕνεκα ἀρνήσεώς του, ἂν καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ εὑρισκομένου, εἰς τὸ νὰ προσέλθῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τρίτην φοράν.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος·

Ὡς πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν εἶπε τὸ παραμικρόν, διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἰς αὐτὴν ὑρίστανται τρεῖς δήμαρχοι ἐπὶ τρία ἔτη πλέον τῆς νομίμου διαρκείας των, διότι ὁ εἷς τούτων τυγχάνει ὢν ἀδελφὸς τινος τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ὁ δημαρχεύων ἕτερος κουμπάρος αὐτοῦ, καὶ ὁ ἄλλος ὡς ἔχων ἄλλας σχέσεις· κατηγοροῦνται οὗτοι, ἐνεργοῦνται ἀνακρίσεις, καὶ ὅμως οὐδὲν ἀποτέλεσμα προέρχεται, ἐπ' ἄπειρον δὲ ἀναβάλλονται αἱ ἐκλογαί, διότι δὲν εὑρίσκεται τὸ μέσον, ἢ δὲν ὑπάρχει δυνατὸν νὰ μετασχηματισθῶσι μᾶλλον φορολογούμενοι ἄνθρωποι τῆς εὐνοίας καὶ ἀποκλειστικοὶ φίλοι των.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Θεωρῶ ὅτι μὲ ἀπάθειαν ἢ μὲ ἱλαρότητα ἀκούομεν τὰ παράπονα ταῦτα τὰ ἀφορῶντα τὴν παραβίασιν τοῦ δημοτικοῦ νόμου περὶ τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς καὶ ἐν γένει περὶ τὴν διοίκησιν τῶν δήμων, ἤγουν αὐτῆς τῆς πρώτης καὶ θεμελιώδους μονάδος τοῦ διοικητικοῦ καὶ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι σπουδαῖον, καὶ ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἴπω ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅσον δραστήριος ἐφάνη, καθὰ εἶπε ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν ἐπανειλημμένων διαταγῶν διὰ τὴν περαίωσιν τῶν ἐκλογῶν, τοσοῦτον εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν ἐχαλαρώθη, καθόσον ὁ νόμος κανονίζει τριετῆ τὴν διάρκειαν τοῦ

δημάρχου καὶ πᾶσα ἐπέκτασις πέραν τοῦ τοιούτου χρόνου τῆς ὑπηρεσίας εἶναι ἀσυγχώρητος παρανομία, ἥτις δὲν ἔπρεπε νὰ μένῃ ἀτιμώρητος· ἀφίνοντες δήμαρχόν τινα εἰς τὴν θέσιν του ἐπὶ δώδεκα κατὰ συνέχειαν ἔτη ἀναγκάζετε αὐτόν, Κ. ὑπουργέ, νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ τὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ λάβῃ τοιαύτην ἕξιν εἰς τὸ ἄρχειν, ὥστε νὰ μὴ θέλῃ παντοίοις τρόποις νὰ ἴδῃ περαιωμένην τὴν δημοτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐξουσίαν του, ὅτι ἡ τάσις αὕτη ὑπάρχει ἔνστικτος εἰς τὸν ἄνθρωπον, θέλομεν τὸ βεβαιωθῇ, ἂν ἀνακρίνωμεν τὰς πεποιθήσεις τῶν παλαιῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν καὶ ἰδίως τοῦ λαοῦ τῶν Ἀθηναίων, ὅστις τοσοῦτον ἠξεύρε ἕνα καιρὸν νὰ ἐκτιμᾷ τὰς ἐλευθερίας του· αὐτὸς ὁ λαὸς τόσον εἶχε σπουδάσει τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον, ὥστε ἐπροτίμησε νὰ ἐγκαταλείψῃ, νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὰς φλακὰς ὁ σωτὴρ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος ἅπάσης, ὁ μέγας ἐκεῖνος Μιλτιάδης, ὄχι διότι ἤθελε νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ πληρώσῃ τὸ χρηματικὸν πρόστιμον τῆς κατὰ τῆς Πάρου ἐκστρατείας, ἥτις ἀπέτυχε, ἀλλὰ διότι ἐφρονοῦσεν ὅτι ἦτον ὕποπτος εἰς τὰς ἐλευθερίας τῆς πόλεως ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἐσυνείθιζε νὰ συζῇ πολὺν χρόνον μὲ τὴν ἐξουσίαν· δὲν ἐπαινοῦμεν ἐνταῦθα τὴν πρᾶξιν ἥτις ἦτον καὶ σκληρὰ καὶ ἄδικος· λέγομεν μόνον πόσον εἶναι ἐπικίνδυνος ἡ διαρκὴς συμβίωσις τοῦ ἀσθενοῦς ἀνθρώπου μὲ τὴν πανσθενῆ ἐξουσίαν. Ὀφείλει διὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ μελέτης του τὰ ἀφορῶντα τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς καὶ τὴν διοίκησιν τῶν δήμων ἐν γένει. Ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι γέφυραι καὶ δρόμοι, ἐὰν ἀκούωνται μύρια παράπονα διὰ καταχρήσεις λαμβανούσας χώραν κατὰ τὴν στρατολογίαν, ἐὰν αὐτὴ ἡ κατὰ τόπον διοικητικὴ ἐξουσία ἐνεργῇ κακῶς, αἴτιοι ὅλων τούτων εἶναι οἱ κατακρατοῦντες τὴν ἐξουσίαν πέραν τῶν νομίμων ὁρίων δήμαρχοι. Εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη ὅλοι οὗτοι δὲν πρέπει νὰ πιστεύωσιν ὅτι δύνανται ἀτιμωρητὶ νὰ παρατείνωσι τὴν ἐξουσίαν των πέραν τοῦ νομίμου χρόνου τῆς διαρκείας αὐτῆς, διότι τοιουτοτρόπως συνειθίζουν νὰ καταφρονοῦν ὅλους τοὺς νόμους καὶ νὰ ὀλιγωροῦν καὶ τοὺς διοικουμένους καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἄρχοντας. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἐπαμεινώνδας ὅστις παρεβίασε τὸν νόμον τῆς πατρίδος του καταχρατήσας τὴν ἐξουσίαν τῆς Βοιωταρχίας τέσσαρας μόνον μῆνας πλειότερον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ταπεινώσῃ, ὡς καὶ τὸ κατώρθωσε, τὴν ὀρρῦν τῆς Σπάρτης, ἐδικάσθη καὶ δὲν ἀπέφυγε τὴν ποινήν, εἰμὴ διότι δὲν ἠθέλησαν νὰ γράφουν ἐπὶ τοῦ τάφου του

ὅτι αὐτὸς ὕψωσε τὰς Θήβας καὶ κατέβαλε τὴν ἰσχὺν τῆς Σπάρτης. Ἔλαβε μέτρα αὐστηρὰ, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ συνεπείᾳ τῶν μέτρων τούτων ἐγένετο καὶ ἡ παῦσις τῶν ἑνδεκα μᾶλλον φορολογουμένων καὶ συμβούλων ἐν οἷς καὶ τοῦ Γερουσιαστοῦ Τζανετάκη ὡς μᾶλλον φορολογουμένου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν εἶπεν ὅτι ἐκτύπησε κατὰ κεφαλῆς τὸν δράκοντα τῆς ἀπειθείας διὰ νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸν νόμον. Ἐὰν εἰς ὅλα τὰ μέρη καὶ καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἱεραρχίας ἐξησκεῖτο κατ' ἴσην ἀναλογίαν αὐτὸ τὸ καθῆκον μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος καὶ αὐστηρότητος ἤθελον σᾶς παρακαλέσει νὰ χειροκροτήσετε· ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀγάρευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, αὐτὰ τὰ πράγματα μᾶς βεβαιοῦν ὅλον τὸ ἐναντίον. Ἠκούσατε ὅτι πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν νομαρχίαν Μεσσηνίας τὰ ἐκλογικὰ ἔγγραφα καὶ ὁ Κ. νομάρχης ὀλιγώρως φέρεται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ὤφειλε νὰ τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς τὸν νομάρχην, ἀλλ' οὐδὲν ἔπραξε· καὶ διατί; διότι ἡ ἀναβολὴ τῶν ἐκλογῶν, ὡς εἶπέ τις τῶν προλαλησάντων, δὲν προέρχεται εἰμὴ διότι ἀπαιτεῖται χρόνος διὰ νὰ εὑρεθῇ ὁ τρόπος τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐκλογῶν, διὰ νὰ δημιουργηθῶσιν ὡς μᾶλλον φορολογούμενοι ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς εὐνοίας καὶ τῆς ἀποκλειστικότητος. Ἂς εἴπωμεν κύριοι, τὴν ἀλήθειαν, τὰ πάντα πηγάζουσιν ἐξ Ἀθηνῶν, ἂν θέλωσιν οἱ ἐν Ἀθήναις, ἐν βραχεῖ τὰ πάντα ἐξομαλύνονται καὶ ἀποπερατοῦνται· εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰ πάντα ἠμποροῦν νὰ διεξαχθοῦν μεθ' ὅλης τῆς νομιμότητος· ἂς μὴ ἀρνηθῶμεν ὅτι ὑπάρχουσι συμπάθειαι πρός τινας καὶ καταβάλλονται ὑπὲρ αὐτῶν προσπάθειαι. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν διορισμὸν ἑνὸς ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων, ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤτοι ὁ ὑπουργός, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ τὸν διορισμὸν ὑπὲρ ἐκείνου ἐκ τῶν τριῶν τὸν ὁποῖον θέλει, τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι τωόντι κυριαρχικὸν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι σιμὰ εἰς τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ νόμου ὑπάρχει καὶ ἓν ἄλλο χρέος τὸ ὁποῖον λέγεται ἠθικὸν, καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ χρέους ὀφείλει ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ μὴν διορίσῃ ὁποῖον θέλει ἐκ τῶν ὑποψηφίων, ἀλλ' ἐκεῖνον ὅστις ἔχει πεῖραν, ἔχει καλὰ προηγούμενα καὶ προσφέρει πλειότερα ἐχέγγυα διὰ τὴν καλὴν διοίκησιν τοῦ τόπου· ἀλλὰ διατί ἐνίοτε πρὶν ἢ φθάσωσιν ὑπ' ὄψιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ οἱ ὑποψήφιοι καταβάλλονται τοσαῦται προσπάθειαι εἰς τὸ νὰ ἀλλοιωθῇ τὸ

ἐκλογικὸν ἀποτέλεσμα, ἢ νὰ συμπεριληφθῇ μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ἔστω καὶ εἷς εὐνοούμενος; Αὐτὴν τὴν στιγμὴν γνωρίζω δύω οἵτινες ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ἀθήνας ὑποψήφιοι, ἀπῆλθον ἐπὶ τοῦ τόπου μὲ συστάσεις, ἐξελέγχθησαν διὰ διαφόρων μέσων ὑποψήφιοι, καὶ ἅμα ἔφθασεν ἐνταῦθα ἡ ἐκλογὴ, ἐπεκυρώθησαν ὡς δήμαρχοι· τί εἶναι τοῦτο; θὰ εἴπῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι εἶναι τυχαῖον, εἶναι σύμπτωσις καὶ ποῖος εἶναι τόσον ἁπλοῦς ὥστε νὰ δώσῃ πίστιν. Αἱ καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν αὐτὴ ἡ ἔμμεσος ἐπέμβασις εἰς τὰς δημοτικὰς ἐλευθερίας; τί ζητεῖται εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιρροήν; ἀφήσατε κἂν αὐτὸν τὸν κλάδον ἀδιάφθορον.

Βλέπετε, κύριοι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀκούωμεν μὲ ἀδιαφορίαν τὰ περὶ τοιούτων παραβιάσεων παράπονα, ἀπ' ἐναντίας ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἀντικείμενον· πρέπει νὰ τὸν προτρέψωμεν νὰ φροντίσῃ μὲ δραστηριότητα ὥστε νὰ ἀνεγείρῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κράτος τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Δὲν πρέπει πλέον οὔτε αὐτοὶ, οὔτε ἡμεῖς νὰ ὑποφέρωμεν νὰ παραβιάζεται καὶ νὰ νοθεύεται ἀσυστόλως καὶ ἀτιμωρητὶ εἰς πολλὰ μέρη καὶ ὑπὸ διαφόρους προφάσεις.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς· μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅσα ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας εἶπεν ὅτι ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν ὑπάρχει ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ χαλάρωσις· διαβεβαιῶ τὴν Γερουσίαν ὅτι ἐὰν ὑπῆρξε δραστηριότης ἀριλοπροσωπία καὶ ἀμεροληψία ὡς πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐκλογῶν τούτων καὶ τὴν ἠσθάνθη καὶ ὁ τόπος, ὑπῆρξεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ νῦν ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀναπτυχθεῖσα καὶ ἐπὶ ἐκλογῶν μάλιστα ἐνδιαφερουσῶν τινας τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἢ συνδεομένων πρὸς τὰς ἐπομένας βουλευτικὰς ἐκλογάς. Τὰ παραδείγματα τῶν ἀρχαίων προγόνων μας ἄτινά ὁ αὐτὸς Κ. Γερουσιαστὴς ἀνέφερε δὲν ἔχουσι σχέσιν τινα πρὸς τὰς μικρὰς, ταύτας περιστάσεις, καθόσον ὁ μὲν μέγας στρατηγὸς τῶν Θηβαίων Ἐπαμινώνδας ὤφειλε νὰ παραδώσῃ εὐθὺς μετὰ τὴν λῆξιν τῆς διαρκείας τὴν ἐξουσίαν, ὁ δὲ δήμαρχος ὀφείλει νὰ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς διάδοχον ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ προέλθῃ ἀπὸ μίαν ἐκλογὴν τῆς ὁποίας αἱ πράξεις εἰσὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι καὶ ὡς τοιαῦται διαστρέφονται.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Δὲν πιστεύω νὰ εὐχαριστήσε τὴν Γερουσίαν ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερ. καὶ μ' ὅλον τὸν πανηγυρικὸν ὃν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐξέθηκεν ἐν τῇ δευτέρᾳ ὁμιλίᾳ του, εἰπὼν μάλιστα

ὅτι ἂν ὑπῆρξέ ποτε ἀμεροληψία καὶ δραστηριότης, ἂν καὶ ὁ τόπος ἠσθάνθη, ὑπῆρξεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του. Πᾶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τὰς λέξεις ταύτας οὐδέποτε ὅμως ὁ ἴδιος Κ. ὑπουργὸς ὑπὲρ ἑαυτοῦ, διότι ἤθελεν εἶσθαι τὸ λυπηρότερον δυστύχημα διὰ τὸν τόπον ἂν τοῦτο εἶχετο ἀληθείας, ἂν λέγω μόνος αὐτὸς ἦτον ὁ ἀμερόληπτος καὶ ὁ δραστήριος, δὲν εὐχαρίστησε τὸ σῶμα, διότι δὲν ἤκουσε νεώτερα πράγματα καὶ μέτρα ἐνεργηθέντα ὑπὸ τοῦ νῦν ὑπουργοῦ. Ἐνήργησε καὶ οὗτος ὅ,τι καὶ οἱ προκάτοχοί του, ἐνήργησε λέγω μᾶλλον ὅ,τι ἀνήκει νὰ πράττωσιν οἱ νομάρχαι, οἱ ἔπαρχοι καὶ οἱ δήμαρχοι· διὰ ταῦτα ἄλλο τι περιεμένετο νὰ ἐνεργήσῃ ὁ Κ. ὑπουργός· ἡ ἐνέργεια ἑνὸς ὑπουργοῦ σπουδαίου ἀμερολήπτου καὶ δραστηρίου, κύριοι, δὲν εἶναι μόνον ἡ τετριμμένη τοῦ νὰ ἐλδιδῇ ἐπανειλημμένως διαταγάς· ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πρὸ πολλοῦ ὑπ' ὄψιν τῶν σωμάτων καὶ νομοσχέδιον ἐπιδιορθόνον τὰ ἐκ τῆς πείρας ἀποδειχθέντα σφάλματα τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ὅστις οὐχ ἧττον στηρίζεται ὁμολογουμένως κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος εἰς βάσεις ὀρθὰς καὶ συντεταγματικὰς ἀπομακρύνων τοιουτοτρόπως τὰς εὐκολίας τῶν κακῶν διαλείσεων, καὶ ἐξοστρακίζων τὸ κακὸν πανταχοῦ ὡς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ῥίζαν του· τοῦτο τὸ νομοσχέδιον λοιπὸν ἐπερίμενον καὶ τὰ σώματα καὶ τὸ κοινόν· ἄλλως τε ἡ ἰδέα αὐτὴ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἔλθῃ νόμος πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων κυκλοφορεῖ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ λόγοι πολλάκις ἐξεφωνήθησαν ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης ταύτης εἰς τὰ σώματα, καὶ ὁ τύπος ἐ ἄλησε, καὶ τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ εἰργάσθη καὶ ἐπιτροπὰς ἐπὶ ἐπιτροπῶν συνέστησεν· ἀλλ' ὄχι, κύριοι, τὰ ἐλαττωματικὰ μέρη τοῦ νόμου ἄτινα ὠφελοῦσι ποτὲ μὲν τοὺς δημάρχους τοὺς θ.λοντας νὰ διαστρέφωσι τὴν ἀλήθειαν παρατείνοντες οὕτω τὴν διάρκειάν των, ποτὲ δὲ τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοὺς αὐτοὺς κατ' ἀντίθετον θέσιν λόγους, φαίνονται χρησιμότερα εἰς τὰς πολιτικὰς διαθέσεις τοῦ ὑπουργείου, καὶ διὰ τοῦτο ἐξακολουθεῖ ἡ αὐτὴ ἀθλία καὶ μεροληπτικὴ κατάστασις, διότι πῶς ἄλλως ἤθελεν ἐξηγηθῇ τοῦτο, δὲν ἐπέρχεται ἡ ἀνήκουσα διόρθωσις καὶ εἰς τὸν νόμον παρ' αὐτοῦ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ ἔχοντος καὶ τὰ μέσα καὶ τὴν ἁρμοδιότητα; ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς κατορθώτῃ νὰ φέρῃ νόμον καὶ ἐπιτύχῃ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐλαττωματικῶν διατάξεων τοῦ ὑπάρχοντος, τότε θέλω ἀναγνωρίσει ὅτι ὁ νῦν ὑπουργὸς ἔπραξέ τι περισσότερον τῶν προκατόχων του.

Ἀντεπήγειρεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Τὸ ζήτημα ἦτο περὶ τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπάρχοντος

δημοτικοῦ νόμου, καὶ τοῦτο ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του δυστυχῶς ἠλλοίωσε, διότι ἀντὶ νὰ μεμφθῇ πρὸ πάντων τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν ἐζήτησε νὰ εἰσαχθῇ νέος νόμος τροποποιῶν τὸν ὑπάρχοντα· ἀλλ' ἐξεπληρώσαμεν εἰλικρινῶς τὸν ὑπάρχοντα καὶ ἐρχόμεθα νὰ ζητήσωμεν τὴν τροποποίησίν του; ὁ νόμος, εἶπεν ὁ προαγορεύσας, ἔχει πολλὰς ὑπεκφυγάς, ἀλλὰ μήπως ὅλοι οἱ νόμοι δὲν περιέχουσιν ἢ δὲν παρουσιάζουσιν ὑπεκφυγὰς, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰλικρίνεια εἰς τὴν ἐκτέλεσιν; ὁ δημοτικὸς νόμος, εἶναι, κύριοι, ἓν ἀριστούργημα, οὕτως εἰπεῖν τῆς διοικητικῆς ἐπιστήμης ὅπερ ἀπέκτησεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὰ σπάργανά της· ἐὰν ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς ἐξουσίας καθ' ὅλους τοὺς κλάδους καὶ τοὺς βαθμοὺς ἤθελε καὶ ἐνησχολεῖτο σπουδαίως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου ἠδύνατο κάλλιστα ὁ δήμαρχος νὰ μὴ ἔχῃ διάρκειαν πλείονα τῶν 3 ἐτῶν· εἶπεν ἐκτὸς τούτου ὁ ἀγορεύσας ὅτι ἡ Γερουσία θέλει τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ νόμου, καὶ ἐγὼ λέγω, ὅτι τοιαύτην γνώμην δὲν ἐξέφρασεν ἡ Γερουσία· ἴσως αὐτὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία εὐχὴ τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ, διότι τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ εἰσαχθῇ ὁ νέος οὗτος νόμος κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην. Ἔχομεν ἀνάγκην ἀκόμη πολλῶν φώτων, διὰ νὰ εὑρεθῶμεν εἰς κατάστασιν νὰ συζητήσωμεν ἕνα τοιοῦτον νόμον. Ἂς γίνωσιν ἤδη ἄλλα, ἃς ἀνεγείρωνται τηλέγραφοι, ἃς κατασκευάζωνται ὁδοὶ διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ συγκοινωνία διὰ νὰ μᾶς ἀκούουν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅταν λαλῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ, καὶ μάλιστα ὅταν νομίζωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ κανονίσωμεν ἐπιτυχῶς τὰς σχέσεις καὶ τὰ συμφέροντα ἐπαρχιῶν. Δὲν εἴμεθα βεβαίως ὧριμοι νὰ προέλθωμεν σήμερον εἰς τὴν εὐδόκιμον συζήτησιν ἑνὸς τοιούτου νόμου, δὲν ἔχομεν, ἃς τὸ εἴπωμεν καθαρά, τὴν δέουσαν ἱκανότητα, ἀντὶ θὰ διορθώσωμεν θὰ χαλάσωμεν. Ὅταν μίαν ἡμέραν ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ συνέσει της φέρῃ αὐτὸν τὸν νόμον εἰς τὰς Βουλὰς τότε ἕκαστος δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του· οὐδέποτε ὅμως θέλομεν νὰ προκαλέσωμεν ἡμεῖς τοιοῦτον νόμον ἢ μίαν περὶ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ συζήτησιν. Ὅ,τι εὑρίσκω σήμερον, καὶ δύναμαι νὰ τὸ κηρύξω θαρρούντως εἶναι ὅτι, ἐὰν ἐφαρμόζετο ὁ ὑπάρχων νόμος μὲ εἰλικρίνειαν καὶ μὲ αὐστηρότητα δὲν ἤθελαμεν ἔχει δημάρχους διοικοῦντας τὸν δῆμον αὐθαιρέτως ἤγουν πέραν τῆς διαρκείας τοῦ νόμου δέκα καὶ δώδεκα ἔτη· δὲν ἤθελαμεν ἔχει καθ' ἡμέραν ὑπ' ὄψιν μας τόσας παρεκτροπὰς, τοσαύτας καταχρήσεις καὶ ὀλιγωρίας εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δημοτικῶν πραγμάτων. Ἡ εἰλικρίνεια

περὶ τὴν ἐκτέλεσιν εἶναι μέγιστον ἐλατήριον, διοικήσατε μὲ εἰλικρίνειαν καὶ θὰ ἰδεῖτε ὅτι δὲν ἔχετε ἀνάγκην νὰ ζητῆτε τροποποιήσεις νόμων. Εἰς τοῦτο καὶ μόνον τὸ ἀντικείμενον ἤθελα παρακαλέσει τὸν προλαλήσαντα νὰ περιορισθῇ σήμερον.

Ἐπέφερε καὶ ἐκ δευτέρου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης·

Εἶμαι σύμφωνος πρὸς τὴν δευτέραν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι διέταξε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ διατάττῃ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἀμεροληψίαν ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν· τὴν ἔκφρασίν του ταύτην πιστεύω, διότι γινώσκω ὅτι οὐδένα τῶν ἐπαρχιωτῶν γνωρίζει· ἀλλ' ἐνταῦθα ἔρχονται ἐπιστολαὶ χαρακτηρίζουσαι μὲ στιγμὰς τὸν εὐνοούμενον καὶ τὸν ἄξιον διορισμοῦ εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα θέσιν, καὶ ἐντεῦθεν διαστρέφονται τὰ πράγματα.

Ἐπήνεγκεν αὖθις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Νομίζω ὅτι ὁ προτελευταῖον λαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης δὲν ἔχει δίκαιον εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἀπέδωκε μομφὴν τῆς μεταβολῆς τοῦ ζητήματος, διότι δὲν ἦλθον ἵνα ῥίψω ἐν τῷ μέσῳ τῆς Γερουσίας συζήτησιν ξένην ἢ ἄσχετον τοῦ προκειμένου. Ἠψώθη φωνὴ παραπόνων πηγαζόντων ἐκ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Ἐξετέθη τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τριῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰπὼν ὅτι κατέβαλε προσπαθείας πρὸς τὴν εἰλικρινῆ ἐφαρμογήν του περισσότερον τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐγὼ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτεθείσας παρατηρήσεις, τὴν κατάστασιν τῶν δήμων καὶ τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἔτι δὲ συμβουλευθεὶς καὶ τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα πεῖραν ὑπηρετήσας ἄλλοτε ὡς νομάρχης εἶπον ὅτι τὸ σφάλμα ἔγκειται οὐ μόνον εἰς τὸν ὑπουργὸν τοὺς νομάρχας, ἐπάρχους καὶ δημάρχους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, διὰ τοῦτο καὶ ἤμην πάντοτε ἐντὸς τοῦ ζητήματος. Προσέθηκεν ἐπὶ πλέον ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐὰν ὑπάρχῃ πιστὴ καὶ εἰλικρινὴς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, τότε τὸ κακὸν δὲν ὑφίσταται· ἀλλὰ τὴν πιστὴν αὐτὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν ζητήσωμεν εἰμὴ ἐκ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν νομαρχῶν, ἐπάρχων, δημάρχων καὶ τῶν τοιούτων οἵτινες δὲι εἶναι ἄγγελοι ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς λάθη, κυριεύονται ἐκ συμπαθειῶν ἢ συμφερόντων καὶ ἄλλων διαθέσεων· ἐὰν παραδεχθῶ διὰ μίαν στιγμὴν καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἰδέαν τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ τότε τὰ σφάλματα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τοὺς προκατόχους τοῦ νῦν Κ. ὑπουργοῦ ἐν οἷς συγκαταριθμεῖται καὶ αὐτὸς ὁ Κ. Γερουσιαστὴς σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν συζήτησιν, ἀλλ' ἐγὼ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι τὸ

λάθος ἤτοι ἡ ἀφορμὴ τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἔγκειται καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νόμον τοῦ ὁποίου αἱ ἐσφαλμέναι διατάξεις πρέπει νὰ ἐπιδιορθωθῶσι διὰ νὰ ἐκλείψωσι καὶ αἱ ὑπεκρυγαὶ καὶ τὰ δίκαια παράπονα.

Προσέθηκεν ἐκ τρίτου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐπειδὴ ἐρρέθη ὅτι πρέπει νὰ εἰσαχθῇ νέος δημοτικὸς νόμος βελτιόνων τὰς ἐσφαλμένας διατάξεις τοῦ ὑπάρχοντος, λέγω ὅτι εἶμαι σύμφωνος πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου ὅτι ὁ ὑπάρχων νόμος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς γνώσεις ἐπιστημόνων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ βάσεων λίαν ὀρθῶν· μ' ὅλα ταῦτα προσθέτω ὅτι ὁ νομοθέτης ἐκεῖνος ἐν τῇ συντάξει τοῦ νόμου τούτου εἶχεν ὑπ' ὄψιν πράγματα μὴ ὑπάρχοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἕνεκα τούτου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν γίνονται σφάλματα. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ὡς πρὸς τὴν δημοτικὴν διοίκησιν ὑπάρχουσιν αἱ αὐταὶ βάσεις, ὑπάρχει τὸ διανεμητικὸν σύστημα τῆς φορολογίας· ἀλλ' ἐνταῦθα μὴ ὑπάρχοντος αὐτοῦ τοῦ στοιχείου τὰ πάντα εἶναι μάταια καὶ πᾶς ἄνθρωπος καὶ τοι ἐνεργῶν κατὰ πεποίθησιν δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ὑποπέσῃ εἰς λάθος. Μετὰ τὸ Σύνταγμα κατεστράφη αὐτὸ τὸ σύστημα τῶν φορολογουμένων, διότι ὅπου τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας ἐγγίζει περισσότερον τὸ ἄτομον, ἐκεῖ χορηγοῦνται πλείονες ἐλευθερίαι, διότι τὸ ἄτομον ὡς ἐκ τοῦ συμφέροντος γνωρίζει νὰ ἐξασκήσῃ αὐτάς· ὅπου δὲ τὸ συμφέρον τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας ἀπομακρύνεται περισσότερον ἀπὸ τὸ ἀτομικὸν ἐκεῖ χορηγοῦνται ὀλιγώτεραι ἐλευθερίαι ὡς εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς ἐκλογάς. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ὅπου τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ βουλευτοῦ ἀπομακρύνεται πλειότερον τοῦ ἀτομικοῦ καθιερώθη ἡ καθολικὴ ψηφοφορία κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ καθιερωθῇ αὕτη εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς ὅπου τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας ἐγγίζει περισσότερον τὸ ἄτομον· ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε φέρει ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν νόμον δημοτικὸν καθιεροῦντα τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν πρέπει νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τῶν ἄλλων διατάξεων αἵτινες χρῄζουσι διορθώσεως.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τύλλας·

Ἐζήτησα τὸν λόγον ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς διεξήρχετο τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων φρονῶν ὅτι ὑποστηρίζει ὡς ὀρθὸν τὸ σύστημα τοῦτο, ἐπειδὴ ὅμως ἀκολούθως εἶπεν, ὅτι θεωρεῖ αὐτὸ μὴ ὀρθὸν καὶ μάλιστα ὅταν εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ὑπάρχῃ καθιερωμένη ἡ καθολικὴ ψηφοφορία,

διὰ τοῦτο κἀγὼ δὲν ἔχω νὰ εἰπω τι περὶ τούτου ὡς συμμεριζόμενος τὰ λεχθέντα, προχωρῶ δὲ εἰς τὸ σύστημα τῶν δήμων καὶ λέγω ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν κατενόησα, ὅτι ὁ δημοτικὸς οὗτος νόμος εἶναι ὀλίγον ἀνεφάρμοστος εἰς τὴν κοινωνίαν αὐτὴν μ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἀρχῶν· ὁ νόμος αὐτὸς παραβιαζόμενος δὲν φωνάζει, καὶ ὅταν νόμος τις παραβιαζόμενος δὲν φωνάζῃ διότι δὲν ὑπάρχει συμφέρον προσκρουόμενον διὰ τῆς παραβιάσεως, ὁ τοιοῦτος νόμος δὲν ὑπάρχει ζῶν καὶ ἐνεργῶν. Παύουσι δήμαρχοι, διαλύονται δημοτικὰ συμβούλια, διότι τὸ τοιοῦτο ἐπιτρέπει ὁ νόμος, καὶ διότι οἱ πρῶτοι παύουσι ὅπως διωρίσθησαν, προελθόντες ἐκ μιᾶς τριάδος ὑποψηφίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει βεβαίως καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τουρκοκρατείας εἴχομεν δήμους ἔχοντας ἐξουσίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν, καὶ αὐτοὶ οἱ δῆμοι εἰσὶν ἐκεῖνοι οἵτινες διετήρησαν ἀκραιφνὲς τὸ πῦρ τῆς τε ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικότητος. Σήμερον δὲν ἔχομεν τοιούτους ὅπως εἰσὶν ἐσχηματισμένοι, διότι τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰσι περιωρισμένα καὶ οὐδεμία πρᾶξις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἔχει ἰσχὺν ἐὰν προηγουμένως δὲν ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς προϊσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς, ὥστε αἱ σημερινὰι δημοτικαὶ ἀρχαὶ οὐδὲν στοιχεῖον ἀνεξαρτησίας καὶ ἐνεργείας ὁριστικῆς ἔχουσι· τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων βεβαίως ἐπενοήθη διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δημάρχου, ἀλλ' ἀφοῦ τὸν δήμαρχον δύναται νὰ τὸν παύσῃ ἡ ἐξουσία καὶ νὰ διαλύσῃ τὰ δημοτικὰ συμβούλια, διὰ ποῖον λόγον νὰ μένωσιν ἐπὶ δώδεκα ἔτη ἀκριβεῖς αἱ ἐκλογαί; διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἐλάλησα περὶ διορθώσεως τοῦ νόμου, πάντοτε ἐσύγκρινα τὴν κατάστασιν τῶν δήμων τὴν σημερινὴν πρὸς τὴν ἐπὶ τουρκοκρατείας, καὶ πάντοτε παρέστησα ὅτι ἐκείνη εἶχε μεγάλα πλεονεκτήματα, ἐνῷ αὕτη δὲν ἔχει τοιαῦτα· ὑψώνω λοιπὸν καὶ αὖθις φωνὴν ὑπὲρ τῆς διορθώσεως τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Ἐπειδὴ γίνεται ἤδη λόγος περὶ δήμων καὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν, αὐτοῦ τοῦ πρώτου κρίκου τῆς διοικητικῆς μηχανῆς, διὰ τοῦτο ἔλαβον τὸν λόγον. Εἶπόν τινες τῶν προλαλησάντων ὅτι ὁ νόμος ἔχει ἐλλείψεις, καὶ τοιαύτας βεβαίως ἔχει ὅπως ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀλλ' ἐὰν διὰ νέου νόμου διορθωθῶσιν αἱ ἐλαττωματικαὶ διατάξεις αὐτοῦ θέλει ἐκλείψει τὸ κακόν; οὐχί, διότι τὸ κακὸν ὑπάρχει εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ πράγματος, καὶ ἡ ῥίζα ἥτις προξενεῖ τὸ κακὸν αὐτὸ εἶναι ἡ διαφθορὰ ἥτις προ-

ἐρχομένη ἐκ τινων τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν καὶ μεταδιδομένη πρὸς τοὺς κατωτέρους ὑπαλλήλους γενικεύεται καὶ ἐξαπλοῦται πρὸς πάντας. Τῆς διαφθορᾶς ταύτης μὴ καταστρεφομένης εἰς μάτην πᾶσα διόρθωσις, διότι νέαι ἐφευρέσεις θέλουσιν ἐπινοηθῇ καὶ εἰς τὰς διορθώσεις ταύτας, ὥστε νὰ προκύψῃ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαφθορᾶς. Ὑπάρχουσι δύω εἴδων ποιναὶ δικαστικαὶ καὶ ἠθικαί, τὸ ὑπουργεῖον δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὸ δικαστικὸν εἶδος μόνον, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ πραγματικὰς ἀποδείξεις, ἀλλὰ νὰ προσέχῃ καὶ εἰς τὸ ἠθικόν, καὶ τοῦτο δύναται νὰ μεταχειρισθῇ καταλληλότερον, πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸ παραβιάζοντας τὸν νόμον ὑπαλλήλους, ἡ διαφθορὰ ἀριεμένη εἰς τὴν αὔξησίν της, θέλει διαφθείρει ὅλην τὴν κοινωνίαν, καὶ ἀποκαταστήσει αὐτὴν θηριώδη μᾶλλον ἢ ἀνθρωπίνην, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ καταδιωχθῇ αὕτη δι' ὅλων τῶν μέσων ἠθικῶν τε καὶ δικαστικῶν, διότι ἄλλως δὲν παύει τὸ ἐξ αὐτῆς προερχόμενον κακόν.

Ἐπέφερεν ἐκ τρίτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος·

Συμφωνῶ καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τοὺς προσβεύοντας, ὅτι ἡ διαφθορὰ εἶναι ἡ μεγίστη ἀφορμὴ τῆς τοιαύτης ἐκλογικῆς καταστάσεως, ἀλλ' οὐχ ἧττον φρονῶ ὅτι συντελεστικὴ πρὸς τὸν ἐξοστρακισμὸν αὐτῆς παρίσταται καὶ ἡ διόρθωσις τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν οἱ θέλοντες τὴν καταστροφὴν τῆς διαφθορᾶς ὀφείλουσιν ἀμοιβαίως νὰ παραδεχθῶσι, διότι ἄλλως δὲν δυνάμεθα νὰ καταστρέψωμεν τὴν διαφθορὰν αὐτὴν ῥιζικῶς, εἰμὴ γέροντες καὶ νόμον στεροῦντα πᾶσαν λαβὴν ἢ πᾶσαν ἀφορμὴν τοῖς διεφθαρμένοις πρὸς τὴν παραβίασίν του. Ὅταν ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς συντάξεως τοῦ βουλευτικοῦ νόμου, εἶχε ὑπ' ὄψιν της βεβαίως καὶ τὸν δημοτικὸν νόμον ὡς προγενέστερον, ἀλλ' εἰς τὴν σύνταξιν ἐκείνου δὲν καθιέρωσε τὴν βάσιν τῆς ἐμμέσου ψηφοφορίας, ἣν παραδέχεται οὗτος, ἰδοὺ ἐπομένως ἐθνικὴ θέλησις ἀντίθετος πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ὑπάρχοντος δημοτικοῦ νόμου, ἡ δὲ τοιαύτη ἀνωμαλία πρέπει ἡμέραν τινὰ καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον νὰ διορθωθῇ.

Ἐνταῦθα μηδενὸς ἄλλου λαβόντος τὸν λόγον ἐκηρύχθη ἐξητλημένη καὶ περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος τῆς ἐπερωτήσεως.

Παρελθὼν κατόπιν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς ὑπέβαλεν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 600,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν

τῆς χρήσεως 1858 καὶ 1859 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως.

Ὁμοίως ἕτερον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 51,800 τῆς χρήσεως 1858 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως.

Ἐπίσης ὅμοιον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 316,146:40 τῆς χρήσεως 1858 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως.

Καὶ ἐπὶ τέλους νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 27,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858 μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως. Ἐφ' ὅλων δὲ τούτων ἀπερασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν· ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον περὶ χορηγίας ἐκτάκτου πιστώσεως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον πρὸς σύστασιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ὅπερ ἐψηφίσθη προηγουμένως ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἡ πίστωσις αὕτη ἀνήκει εἰς δύο χρήσεις, ἤτοι εἰς μὲν τὴν τοῦ 1858 κατὰ δραχ. 440,000 εἰς δὲ τὴν τοῦ 1859 κατὰ δραχ. 160,000, καὶ τάσσεται ἐν τοῖς εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς τοῦ μνησθέντος ὑπουργείου τοῦ μὲν 1858 ἔτους ὑπὸ τὸ Κεφ. ΙΕ'. καὶ ὑπὸ τίτλον « Σύστασις τηλεγράφου » τοῦ δὲ 1859 ὑπὸ τὸ Κεφ. ΙΑ'. καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον.

Ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει, ἥτις συνώδευσε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, καὶ τῆς ὁποίας ἀντίγραφον παρασυνάπτεται, εὑρίσκετε, Κύριοι, τοὺς λόγους τῆς προκαλούσης τὴν πίστωσιν ταύτην ἀνάγκης. Πέποιθα δ' ὅτι καὶ ὑμεῖς οἴκοθεν ἀναγνωρίζετε τὴν ἀνάγκην, καὶ ἐκτιμᾶτε τὴν λυσιτέλειαν τοῦ μέτρου τούτου, καὶ ὅτι ἐπομένως μετὰ προθυμίας θὰ φέρητε τὴν ψῆφον ὑπὲρ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Δεκεμβρίου 1858.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει,

ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Δεκεμβρίου 1858.

ΟΘΩΝ.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν μὲντετρακοσίων τεσσαράκοντα χιλιάδων, ἀριθ. 440,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφ. ΙΕ'. « Σύστασις Τηλεγράφου » τοῦ διὰ τὸ 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, δραχμῶν δὲ 160,000 ἑκατὸν ἑξήκοντα χιλιάδων τασσομένη ὑπὸ τὸ κεφάλαιον ΙΑ'. τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ εἰρημένου ὑπουργείου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον περὶ χορηγίας ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως τῷ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείῳ διὰ τὸ 1858, ἀφ' οὗ τοῦτο διήλθε τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς.

Ἡ παρασυναπτομένη ἐν πρωτογράφῳ ἔκθεσις τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ μὲ ἀπαλλάσσει τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ φέρω τὸν λόγον περὶ τοῦ σκοπουμένου τῆς πιστώσεως, περὶ ἧς πρόκειται· διότι ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ εὑρήσετε, Κύριοι, πᾶσαν τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῆς πεποθήσεως ὑμῶν αἰτιολογίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει

ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Ἰανουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν

Χορηγεῖται ἀνεπιπλήρωτος πίστωσις εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἐκ δραχμῶν πεντήκοντα τεσσάρων χιλιάδων καὶ ὀκτακοσίων ἀριθ. 54,800 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1858 ἐπὶ τῶν ἑξῆς Κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Κεφ. Α'.	ἄρθρ. 2.	(Ὑλικὸν Ὑπουργείου)	δραχ.	2,500
» Β'.	» 2.	(Ὑλικὸν Ἀρείου Πάγου)	»	750
» Η'.	» 4.	(ἀποζημιώσ. μαρτύρων)	»	50,000
» Γ'.	»	(ἔξοδα μεταθ. ὑπαλλήλων)	»	1,550
		Ἐν ὅλῳ δραχ.		54,800

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Αἱ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1858 ψηφισθεῖσαι πιστώσεις ἐπὶ τῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ πρὸς ἐπιψήφισιν ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου ἐξεντλήθησαν ὁλοσχερῶς, καὶ ἐπομένως διὰ τὸ ὑπολειπόμενον δίκαστημα τοῦ ἔτους, πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ἀπαιτεῖται ἡ ζητουμένη ἀναπληρωματικὴ πίστωσις τῶν δραχ. 54,800, κρίνω δ' ἐπάναγκες νὰ δώσω πρὸς τὴν Γερουσίαν τὰς ἀκολούθους πληροφορίας.

Α. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1857, εἰς ἀποζημιώσεις μαρτύρων καὶ δικαιώματα ποινικῆς ὑπηρεσίας τῶν κλητήρων ἐπληρώθησαν δραχ. 341,561: 20|00, διὰ δὲ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1858 ἐψηφίσθησαν διὰ τὰς ἀνωτέρω ὑπηρεσίας μόνον δραχμαὶ

299,400, ὥστε ὑπολείπεται τὸ ζητούμενον ποσὸν τῶν δραχ. 50,000, ὅπερ πέποιθα, ὅτι θέλει ἐξαρκέσει πρὸς τελείαν ἀπληρωμὴν ὅλων τῶν ἐξόδων μέχρι τέλους τοῦ ἔτους.

Β'. Ἡ ἀγορὰ ἀναγκαίας νεωτέρας ἀποσκευῆς καὶ ἡ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας ἐπί τινας μῆνας τοῦ ἔτους πληρωμὴ ἀμάξης δικαιολογοῦν τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 2,500.

Γ'. Ἡ οἰκία εἰς ἣν εὑρίσκετο τὸ κατάστημα τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκρίθη ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ὅλως ἀκατάλληλος, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα διεκόπτοντο αἱ συνεδριάσεις αὐτοῦ ἕνεκα τῶν καταῤῥεόντων ὑδάτων, καίτοι πολλῶν γενομένων ἐπισκευῶν. ἐδέησε λοιπόν, ἵνα μεταφερθῇ εἰς ἄλλην οἰκίαν καταλληλοτέραν καὶ εὐρυχωροτέραν, δι' ὃ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 750 ἐχρησιμευσε διὰ τὴν μηνιαίαν αὔξησιν τοῦ ἐνοικίου, δι' ἀνανεώσιν ἀποσκευῆς καὶ δι' ἔξοδα μεταφορᾶς τῶν ἀρχείων κτλ. εἰς τὸ νέον κατάστημα.

Δ'. Λόγοι ὑπηρεσίας ἀπῄτουν τὴν καταλληλοτέραν τοποθέτησιν τῶν ὑπαλλήλων, κατὰ συνέπειαν τὸ ἐν τῷ προϋπολισμῷ ποσὸν ἐξαντληθὲν εἰς ἔξοδα μεταθέσεων. τὸ δὲ ζητούμενον διὰ τοῦ νομοσχεδίου ὀφείλεται εἰς διαφόρους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους.

Παρακαλεῖται ἡ Γερουσία, ἵνα, ἀφοῦ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, ἐπιψηφίσῃ τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, ὡς ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, μετὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ ἐπιδοκιμασίαν του, μεταφέρεται, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν.

Ἡ ζητουμένη δι' αὐτοῦ πίστωσις προώρισται εἰς πληρωμὴν τῆς διὰ τοῦ Νόμου ΥΙΑ'. ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1857 παραδεχθείσης αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦ Νόμου ΥΛΞ'. τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρετάθη ἡ ἰσχὺς τοῦ μνημονευθέντος Νόμου καὶ ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς παρατάσεως ταύτης ἐξακολουθεῖ ἡ πληρωμὴ τῶν μισθῶν.

Ἐπισυνάπτων ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεως τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, παραπέμπω τοὺς λόγους περὶ τῆς ἀνάγκης

τῆς προκειμένης πιστώσεως διότι ἡ ἀνάγκη αὕτη ἀναγνωρισμένη ὑπάρχει, καὶ ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν διωμολογήθη διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν μνησθέντων νόμων.

Σᾶς παρακαλῶ λοιπόν, Κύριοι, νὰ φέρητε προθύμως τὴν ὑπὲρ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου ψῆφόν σας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑπογραφήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Νοεμβρίου 1858.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν τριακοσίων δέκα ἓξ χιλιάδων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἓξ, καὶ λεπτῶν τεσσαράκοντα, ἀριθ. 316,146: 40/00 ἐπὶ τοῦ διὰ τοῦ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πίστωσις τάσσεται ὑπὸ τὰ ἑπόμενα Κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ μνησθέντος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ, κατὰ τὰ συνημμένα φύλλα λεπτομερείας.

Κεφ. 1.	Ἄρθρον 1.	Ἐπιχορήγησις ἀξιωματικῶν	δρ.	82,560:
» »	» 2.	» στρατοῦ	»	177,638:10
» 5,	» 2.	» Στρατ. ἱπποφορβείου	»	643:80
» 10.	» 1.	» » Σχολῆς	»	2,280:90
» 13.	» 2.	» Λόχου Ἀπομάχων	»	4,900:
» 14.	» —	» » Πυροσβεστῶν	»	2,854:80
» 15.	» —	» Σώματ. Χωροφυλακ.	»	45,268:80
		Ἀθροισμα	δρ.	316,146:40

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Χρῆσις τοῦ 1849. Στρατιωτικὸς Κλάδος.

Ἐπιχορήγησις.

ἐνδείξεις Κεφάλ.	ἐνδείξεις Ἄρθρα.	Εἶδος ὑπηρεσιῶν.			Ποσὸν κατὰ κεφάλ-λαιον.	
1	1	Ἐπιχορήγησις ἀξιωματ.	82,560			
»	2	» Στρατοῦ	177,638	10	260,198	10
5	2	» Στρατ. Ἱπποφ.			643	80
10	1	» » Σχολ.			2,280	90
13	2	» Λόχ. ἀπομ.			4,900	»
14	Μόν	» » Πυροσ.			2,854	80
15	»	» Σῶμ. χωροφ.			45,268	80
		Ἀθροισις .			316,146	40

Ἤτοι δραχμὰς τριακοσίας δέκα ἓξ χιλιάδας ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἓξ καὶ λεπτὰ τεσσαράκοντα.

Ἀθῆναι τῇ 17 Νοεμβρίου 1858.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν Ὑπουργεῖον ἐκτακτος πίστωσις δραχ. 27,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς πιστώσεως ταύτης εὑρί-

σκεπτε, Κύριοι, ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίγραφον παρασυνάπτω. Πέποιθα, δὲ ὅτι προθύμως θὰ ἐπιδοκιμάσητε τὴν προκειμένην πρᾶξιν τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῶν ἐνόντων ἐνισχυούσης τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, ὡς μιᾶς τῶν κρηπίδων τῆς ἐθνικῆς εὐδαιμονίας, καὶ ὅτι σπεύσητε εἰς τὴν προσφορὰν τῆς λευκῆς ὑμῶν ψήφου, καθ' ὃν τρόπον αὕτη προσηνέχθη καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Ἰανουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν εἰκοσιεπτὰ χιλιάδων, ἀριθ. 27,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ κερ. 30 « Δάνεια » τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὸν συνημμένον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Χρῆσις 1858. ΠΙΝΑΞ

Τῶν διὰ Β. Διαταγμάτων χορηγηθέντων ἐκ τοῦ Δημοσίου δανείων εἰς βιομηχάνους.

Χρονολογία τῶν Β. Διαταγμάτων			Βιομήχανοι πρὸς οὓς δίδοται τὸ δάνειον	Ποσὰ δανείων
Ἔτος	Ἡμερομηνία			
1858	Σεπτεμβρ.	3	Α. Ἠρειώτης Ἀγγειοπλάστης.	2000
			Ἰω. Χελιώτης ὁμοίως . .	10000
»	Ὀκτωβρίου	1	Κ. Καπουτσιμάδης, βυρσοδίψης.	15000
			Δρ.	27000

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου τοῦ Β. ναυστάθμου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Κύριοι!

Ὑποῦμαι τῷ ὄντι διότι λαμβάνω τὸν λόγον διὰ νὰ λαλήσω κατὰ τῆς ἀρχῆς νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ὑπέβαλε φίλος μου ὑπουργὸς, ἀλλὰ « φίλος μὲν Πλάτων, φιλτάτη δὲ ἡ ἀλήθεια. »

Ἡ πρὸς τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει πρὸ πολλοῦ ἐγένετο λόγος καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου καὶ εἰς τὴν δημοσιότητα· διότι τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον ἐθεωρήθη ἄλλοτε καταλληλον ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις, ἡ ὑπερτίμησις τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων πρὸ πολλοῦ κατέστρεψε τὴν μεταξὺ τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν ἀπαραιτήτων ἐξόδων τοῦ ὑπαλλήλου ἀναλογίαν, καὶ ἡ Κυβέρνησις εἶχε καὶ ἔχει κατ' ἐμὲ καὶ καθῆκον καὶ συμφέρον νὰ λάβῃ ὑπὸ σπουδαίαν σκέψιν τὸ ἀντικείμενον καὶ νὰ σπεύσῃ νὰ φέρῃ ἐν καιρῷ τὴν δέουσαν θεραπείαν. Ὅταν αἱ Κυβερνήσεις κωφεύωσιν εἰς τὰ προαναφερόμενα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς ὑποσημαίνονται, καὶ δὲν σπεύδουσι πρὸς θεραπείαν τῆς προαναγγελλομένης πραγματικῆς ἀνάγκης, ἡ ἀνάγκη μεγεθύνεται, ἐκφράζεται μεθ' ὁρμῆς, καὶ τότε αἱ Κυβερνήσεις ἐκού-

σαι αἰκουσαι ὑποχωροῦν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀναγκάζονται νὰ κάμουν θυσίας, νὰ παραχωροῦν πλειότερα. Ὅταν μάλιστα ἡ ἀνάγκη ἐξέρχεται ἀμέσως ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς Κυβερνήσεως, πρέπει νὰ προλαμβάνεται προχείρως διότι ὀλιγωρουμένη ἐπέρχεται λίαν βαρεῖα, καὶ ἡ θεραπεία καθίσταται δυσχερής.

Ἔχω, κύριοι, τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐν γένει παντὸς κλάδου ὑπαλληλίας ἡ μισθοδοσία εἶναι ἀνεπαρκὴς, καὶ ὅτι αὕτη δὲν εὑρίσκεται πλέον εἰς ἁρμονίαν μὲ τὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει εἰς πάντα ὑπάλληλον ἡ προμήθεια τῶν μέσων τῆς ὑπάρξεως, καὶ αὐτὴ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς θέσεως, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πράττει καλῶς, φαινομένη ὅτι περιποιεῖται ὀλίγα μόνον κατ' ἐξαίρεσιν πρόσωπα, καὶ παραμελοῦσα τὸ ὅλον τῶν ὑπαλλήλων· καὶ ὅμως σήμερον παρουσιάζεται μία μερικὴ πρότασις ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας ἑνὸς ὑπαλλήλου. Συστήνει δὲ αὐτὴν κατὰ προτίμησιν ἡ Κυβέρνησις, διότι πρόκειται, λέγει, περὶ ὑπαλλήλου ἔχοντος εἰδικότητα.

Ἐὰν δὲν ἐφοβούμην μὴν ἐλεγχθῶ καὶ πάλιν ὡς ὑπερβολικὸς εἰς τὰς ἀναλογίας καὶ τὰ παραδείγματα, ἤθελα μνημονεύσει ἰδέαν τινὰ, τὴν ὁποίαν Ἀλέξανδρος ὁ μέγας δωδεκαετὴς ἔτι ὢν ἐξέφρασεν, ὅταν ἕνας ἠύχήθη νὰ ἴδῃ γνήσιον διάδοχον τοῦ Φιλίππου· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ δὲν θέλουν, ἢ μᾶλλον φοβοῦνται ν' ἀκούουν ἀναφερόμενα ἐνταῦθα μεγάλων ἀνδρῶν ὀνόματα, ἀρκοῦμαι διὰ ταῦτα νὰ εἴπω ὅτι ἐὰν ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὁ ἰσχυρότερος λόγος ἤθελεν εἶσθαι ἴσως, ὅτι ἑκάστη Κυβέρνησις εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρῃ εἰς τὰς πράξεις της καὶ εἰς τὰς σκέψεις της ἰδιαίτερα γνωρίσματα τοῦ σχεδίου της καὶ τῆς τάσεώς της, οὐδόλως δὲ εἶναι ἰσχυρὸς ὁ λόγος τῆς εἰδικότητος τὸν ὁποῖον προτείνει ὁ Κ. ὑπουργός, διότι τὴν εἰδικότητα εὑρίσκει τις εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ ποτὲ αὐτὴ ἡ εἰδικότης, ἐκ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἔχουσαν ἱεραρχίαν, ποτὲ λέγω αὐτὴ ἡ εἰδικότης δὲν ἀπολαμβάνει προνόμια, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μισθοδοσίαν, παντοῦ ἡ μισθοδοσία κανονίζεται κατὰ τοὺς βαθμοὺς, διότι ἡ ἱκανότης καὶ ἡ εἰδικότης ὑποτίθεται ἐνυπάρχουσα εἰς τὸν βαθμὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὸ πρόσωπον. Ἄλλως τε, κύριοι, πᾶσα πρόνοια τῆς Κυβερνήσεως ἀφορῶσα τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς πᾶσαν ἄλλην θέσιν ἤθελε θεωρηθῆ σήμερον εὐεργέτημα. Ἀλλ' ὁ Πόρος, δὲν εἶναι βεβαίως ὁ τόπος, ὅστις κατὰ προτίμησιν ἠδύνατο νὰ ἐλ-

κύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκεῖ οἱ ὑπάλληλοι ἐν γένει ἔχουν εὐθηνὰ ὅλα τὰ τρόφιμα, καὶ τὰς κατοικίας, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀναγκάζεται ἐκεῖ νὰ ἐξοδεύῃ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του εἰς στολὰς καὶ ἄλλα παρακάλουθα, ὁποῖα ὡς ἐπὶ παραδείγματι ὀφείλει νὰ ἐξοδεύῃ ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν διαμένων εἰς τὴν πρωτεύουσαν, καὶ ὅμως ὁ ὑπάλληλος οὗτος λαμβάνει πολλὰ ὀλιγώτερον μισθὸν, ἂν καὶ ἀναμφιβόλως θεωρῆται καὶ πρέπῃ νὰ ἔχῃ πλειοτέραν εἰδικότητα σχετικῶς ὡς πρὸς τὸν διευθυντὴν καὶ τὸν ἔφορον τοῦ ναυστάθμου. Μολαταῦτα ἐὰν ἔπρεπε χάριν αὐτῆς τῆς εἰδικότητος τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐκτιμᾷ ἡ ὑπηρεσία, καὶ τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κατανοήσω, ἐὰν ἔπρεπε, λέγω, νὰ γένῃ ἐξαίρεσίς τις, αὐτὴ ἡ ἐξαίρεσις ἠδύνατο νὰ γένῃ μὲ τὴν προσθήκην ἑνὸς ἐπιμισθίου, καὶ οὐχὶ καταστρεφομένης τῆς ἀναλογίας, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ μισθοδοσία ἐν γένει τῶν δημοσίων λειτουργῶν. Ἀλλ' ὅταν ἔλθωμεν καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν θέσεων, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι δὲν ἔχομεν μόνον τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Πόρου, ὑπάρχουν θέσεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αἵτινες εἰσέτι δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ἐν ᾧ πρὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ προσδιορισθῶσι δι' αὐτὰς ἐπιμίσθια ἕνεκα τῶν ἰδιαιτέρων λόγων. Ὅλοι οἱ Νομάρχαι λαμβάνουν μισθὸν δραχμὰς τετρακοσίας, καὶ ὅμως ἡ θέσις ὅλων τῶν νομαρχῶν δὲν εἶναι ἡ αὐτή· ὅλοι δὲν ἔχουν τὰ αὐτὰ βάρη, ὡς ἔχει λ. χ. ἡ Σύρος, αἱ Πάτραι καὶ αἱ Ἀθῆναι. Τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἀνεμέτρησε βεβαίως τὰς κακὰς συνεπείας ἑνὸς τοιούτου μέτρου· ὡς ἐκ τῶν παραπόνων τὰ ὁποῖα θὰ ἐγερθῶσιν εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἀξιωματικῶν· δὲν προεῖδε τὰ σκάνδαλα τὰ ὁποῖα θέλει γεννήσει ἡ διάκρισις αὕτη, ὅταν ὁ διαμένων εἰς Ἀθήνας ὑπονομάρχος λαμβάνῃ μόνον 500 δραχμὰς, ἐν ᾧ ὁ διευθυντὴς τοῦ ναυστάθμου εἰς Πόρον ὅστις καθὼς φαίνεται εἶναι βαθμοῦ κατωτέρου, θέλει λαμβάνει μισθὸν ἐκ δραχμῶν 600. Δὲν ἐσκέφθη πρὸ πάντων τὸ ὑπουργεῖον ὅτι τὰ εἰδικὰ ταῦτα μέτρα δὲν θέλουν βραδύνει νὰ ἀναγκάσωσι τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπέλθῃ εἰς μέτρα γενικώτερα ὅπως θεραπεύσῃ οὐχὶ πλέον τὰς κυρίας ἀνάγκας, ἀλλὰ τὰς ἀπαιτήσεις μὲ ἀναλογίας, τὰς ὁποίας ἀμφιβάλλω, ἂν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ πραγματοποιήσῃ χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ ὑπερμέτρως τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου.

Δι' ὅλους λοιπὸν τοὺς προεκτεθέντας λόγους, καὶ διότι δὲν βλέπω τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ φέρῃ ἰσχυροὺς τοιούτους λόγους ἄλλους παρὰ τὴν εἰδικότητα, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ζητουμένης

αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ τοῦ ὑπαλλήλου, ἤθελα προτιμήσει νὰ ζητήσω τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἀπομακρύνω ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μίαν σπουδαίαν περιπλοκήν, τὴν ὁποίαν εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ γεννήσῃ αὐτὴ ἡ ἐξαίρεσις. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ γνώμη μου, περιορίζομαι νὰ προτείνω τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ, διότι φρονῶ ὅτι ἡ ἀναβολὴ θέλει δώσει καιρὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ σκεφθῇ ὡριμώτερον καὶ νὰ προέλθῃ εἰς μέτρα γενικώτερα σύμφωνα μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ἐν γένει καὶ μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀντέλεξεν ὅτι, ἂν καὶ μὴ ναυτικὸς, ἔρχεται ὅμως νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ναυτικῶν πραγμάτων, διότι καὶ ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς περὶ παντὸς ἄλλου ἐλάλησε ἢ περὶ ναυτικῶν. Παρατηρεῖ δὲ πρὸς τὸν ἔντιμον Γερουσιαστὴν, ὅτι ἐσχέτισε τὰ ληρθησόμενα γενικὰ μέτρα μὲ τὸ παρὸν νομοσχέδιον, τὸ μὲ τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας, ἥτις ζητεῖται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου καὶ ἥτις ἀρορᾷ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως ἢ τὸν κατέχοντα αὐτὴν ὑπάλληλον. Οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἐν γένει δὲν μισθοδοτεῖται ἀρκούντως, καὶ ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ μία Κυβέρνησις ἄξια καὶ ἱκανὰ ὄργανα ἀνάγκη πᾶσα νὰ μισθοδοτῇ αὐτὰ, ἂν ὄχι ὑπερόγκως, ἀλλὰ μετρίως καὶ ἐπαρκῶς. Καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην πρὸ πολλοῦ ἠσθάνθη καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἂν δὲ πέρυσιν δὲν προῆλθεν εἰς θεραπείαν τῆς ἀνάγκης αὐτῆς, ἐλπίζει ἐρέτος πρὶν τοῦ τέλους τῆς συνόδου νὰ τῇ ἐπιτρέψωσι τὰ μέσα αὐτῆς ὅπως φέρῃ ἓν γενικὸν περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νομοσχέδιον.

Τὸ παρὸν λοιπὸν νομοσχέδιον προσδιορίζει, ὡς προεῖπον, τὸν μισθὸν τῆς θέσεως, ὅστις μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρχε καθὼς ὑπάρχει εἰς τὸν διοικητικὸν κλάδον ὅπου εἶναι προσδιωρισμένος μισθὸς διὰ τὴν θέσιν τοῦ νομάρχου ἢ τοῦ ἐπάρχου. Τὸν δὲ ναυτικὸν ἀξιωματικὸν τὸν καθέξοντα τὴν θέσιν ταύτην ἀφίνει πάντοτε μὲ τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ του καὶ θέλει μόνον λαμβάνει τὸ περιπλέον ἐκ τῆς θέσεως.

Λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπεν·

Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι συνάδελφοι, νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡμεῖς ἐναντίον τῆς ἁρμοδιότητός μας ὑπερέβημεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ὑψώνοντες ἑκάστοτε ἐνταῦθα φωνὴν περὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς· τὸ τοιοῦτον, κύριοι, εἶναι τὸ κατ' ἐμὲ ἀντισυνταγματικὸν, καὶ

θαυμάζω μάλιστα πῶς οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ δὲν ἠσπάσθασαν τὴν εὐνοϊκὴν ταύτην περίστασιν διὰ νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν νομοσχέδια δι' ὧν νὰ προτείνηται μία ὑπέρμετρος αὔξησις ἐξόδων ἐπὶ τῆς ἐκφραζομένης ἐπιθυμίας. Ὁ ἔχων, κύριοι, τὴν μέριμναν τῆς συντηρήσεως τῆς ὑπηρεσίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ βλέπῃ καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ὀργάνων αὐτῆς, τὸ νὰ ἐπιβάλλωμεν λοιπὸν ἡμεῖς ἰδέας εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ ληρθησομένων μέτρων εἰς δαπάνας, τοῦτο ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω ὑπερβαίνει, ὡς εἶπον τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας ἡμῶν, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἔπρεπε νὰ ζητῶσι καὶ ἡμεῖς νὰ δίδωμεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερα ἀλλ' ἐπαρκῆ. Παράδειγμα τῶν λεγομένων μου ἔστω τὸ ἑξῆς· Ἰσχάτως ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν ἑνὸς πανεπιστημίου ἐν Ἀγγλίᾳ στενοχωρημένος καὶ οὗτος ἐκ τῆς μάστιγος τῆς γενικῆς ὑπερτιμήσεως ἀνεφέρθη ἐγγράφως ζητῶν τὴν αὔξησιν τῆς ἀνεπαρκοῦς μισθοδοσίας του καὶ τὴν ἀναφορὰν των αὐτὴν ὑπέβαλον εἰς τὸ *parliament*, ἀλλ' ἐπεστράφη, κύριοι, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἐδόθη ἀτόπως, διότι τὸ παρλαμέντον ἐκεῖνο ἐθεώρησεν ὅτι οὐδὲ εὐχὴν ἠδύνατο νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν κυβέρνησιν προκειμένου περὶ δαπάνης· ἐνῷ ἡμεῖς, ὡς φερόμεθα σήμερον, ἀναγκάζομεν τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς νὰ μᾶς ζητῶσι πλειότερα, διόλου δὲ παράδοξον καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν νὰ προῆλθε εἰς τὴν διὰ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου πρότασίν του ὠφελούμενος ἐκ τῆς προδιαθέσεως ἡμῶν ἥτις τείνει εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐξόδων.

Κατόπιν λοιπὸν τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ λόγου μου παρεκβάσεως ἔρχομαι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, καὶ παρατηρῶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐξ ὅσων ἤκουσα, ὅτι ἡ πρότασις γίνεται περὶ προσδιορισμοῦ μισθοδοσίας διὰ τὴν θέσιν ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρχεν· ἀλλ' ἐρωτῶ διατί μέχρι τῆς σήμερον ὁ προδιορισμὸς οὗτος δὲν ἐκρίθη ἀναγκαῖος; διότι τὰ ὁποῖα ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του φέρει δικαιολογήματα ἐφαρμόζονται ἐπὶ πάσης ὑπηρεσίας· ἡ εἰδικότης ἄρα, ἡ εὐθύνη καὶ τὸ ἱεραρχικὸν τῆς θέσεως ἀξίωμα ἦσαν πρό τινος καιροῦ μικρότερα ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἑπομένως ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας περιττή; Βεβαίως ὄχι, διὰ τοῦτο λέγω καὶ ἐγὼ, ὅτι ἡ ζητουμένη σήμερον αὔξησις εἶναι ἓν μέτρον ἐξαιρέσεως, διότι ἀφοῦ ὡς ἐρέθη ἐνταῦθα πρόκειται ὅσον οὔπω νὰ ἐπέλθῃ ἓν γενικὸν μέτρον, ἔπρεπε καὶ τῶν δύο αὐτῶν ἀπαλλήλων ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας ν' ἀναβληθῇ ἐπ' ὀλίγον ὅτε γενικώτερον θέλουσι γενῆ αἱ προσήκουσαι παρατηρήσεις διὰ τὴν δικαίαν ἀναλογίαν ἐφ' ὅλων

τῶν κλάδων, καὶ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐμβλέψωμεν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν καὶ σταθμίσωμεν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ κράτους ἔχοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς καὶ λογαριασμοὺς τῶν παρελθόντων ἐτῶν. Τὰ αὐτὰ ἐρρέθησαν ἄλλοτε καὶ εἰς τὸ περὶ συντάξεως, ἂν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἠδυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ἤθελον ὁρισθῆ περί τινος συνταξιούχου προσώπου· ἐνῷ τῇ ἀληθείᾳ περὶ τῆς ναυτικῆς εἰδικότητος δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν τίποτε, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς ὅ,τι μᾶς εἶπει ὁ Κ. ὑπουργός. Σύνταγμα, κύριοι, καὶ ἐλευθερία θέλει νὰ εἴπῃ δικαιοσύνη, ἤτις πρέπει νὰ διανέμεται ἐξ ἴσου καὶ πρὸς ὅλους. Διατοῦτο σήμερον καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χριστίδου ζητῶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Παρελθὼν κατόπιν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς ἐπέφερε τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις· ὅτι τὸ νομοσχέδιόν του οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας ληφθησόμενον γενικὸν μέτρον, διότι δι' αὐτοῦ προτίθεται μόνον νὰ ὁρίσῃ τὴν μισθοδοσίαν μιᾶς θέσεως, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν ὑπήγετο εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν ἐσχάτην ἀναλογίαν τῆς ναυτικῆς μισθοδοσίας.

Ἡ θέσις αὕτη κατὰ τὸν νόμον τοῦ **1846** εἶχε μισθὸν πεντακοσίων δραχμῶν κατὰ μῆνα, διότι τοσοῦτος ἦτο καὶ ὁ μισθὸς τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑποναυάρχου δι' ὃν ἦτο προσδιωρισμένη· κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ὅμως κατὰ τὸ **1852** βελτίωσιν τῆς τάξεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ, καθ' ἣν ὁ μισθὸς αὐτῶν ηὔξησε, κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ὑποναυάρχου ἀντὶ δραχμῶν πεντακοσίων κατὰ μῆνα ἀνέβη εἰς ἑξακοσίας, ἐνῷ ἡ θέσις τῆς διευθύνσεως τοῦ Ναυτάθλου ἡ δι' αὐτὸν προσδιωρισμένη ὡρίζε δραχμὰς μόνον πεντακοσίας, διότι παρελήφθη νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὰς μεταῤῥυθμίσεις τοῦ νόμου τοῦ **1852**, καὶ τὴν παράλειψιν λοιπὸν ταύτην ἔρχεται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ παρὸν νομοσχέδιον.

Μετὰ ταῦτα παρελθούσης θεωρηθείσης τῆς ὥρας ἡ περαιτέρω συζήτησις διεκόπη ἀναβληθεῖσα διὰ τὴν αὔριον, ὁ δὲ Κ. πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παόντων 29 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως·

Α') Τὸ ἀπὸ 16 ἱσταμένου ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν αὐλικῶν τελετῶν δι' οὗ κοινοποιεῖται ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς διέταξε πένθος δύω ἑβδομάδων ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς 17 ἐνεκα τῆς ἀποβιώσεως τῆς Αὐτῆς Καισαροβασιλικῆς Ὑψηλότητος τῆς ἀρχιδουκίσσης Μαρίας Ἄννης τῆς Αὐστρίας.

Β') Ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας ἔχουσα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριε!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ τῆς συμβάσεων μετὰ τῆς Ῥωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας καὶ θεωροῦσα ὅτι οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως ταύτης εἶσι λυσιτελεῖς καὶ συμφέροντες εἰς τὸ δημόσιον, δὲν ἐδίστασε νὰ παραδεχθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπως ἔχει, συνιστῶσα τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **20** Ἰανουαρίου **1859**.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἰω. Πέρρος,
Μ. Δ. Καΐρης,
Α. Χαραλαμπης.
Σ. Καλογερόπουλος,
Δ. Χατζησαββας,

Περιττὸν δὲ θεωρηθείσης τῆς ἐκτυπώσεως τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀπεφασίσθη νὰ γένῃ ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχεδίου συζήτησις ἐπὶ τὴν αὔριον.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μήλιος ἀνέγνω ἀναφορὰν μετ' ἀγγελίας τοῦ βουλευτοῦ Κ. Γ. Α. Ναύτου περὶ συνδρομῆς τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ συγγράμματος τοῦ πραγματευομένου περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐμπορίου κλπ. ἀπεφασίσθη δὲ ἐπ' αὐτῆς ἵνα τὸ προσῆκον γνωμοδοτήσῃ

περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σωμάτων ὅσα ἡ Γερουσία εἶναι δίκαιον νὰ λάβῃ πρὸς συνδρομὴν τοῦ προκειμένου συγγράμματος.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Νομίζω ἡ προκειμένη ὑπόθεσις κατὰ τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν ἐσυζητήθη ἀρκούντως, καὶ ὅτι δὲν μένει νὰ εἴπωμέν τι περισσότερον· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν τῇ προχθεσινῇ συνεδριάσει ἀνέφερεν ὅτι ἡ κυβέρνησις καταγίνεται εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὅτι ἐντὸς αὐτῆς τῆς συνόδου θέλει εἰσαχθῇ τὸ περὶ τούτου ἁρμόδιον νομοσχέδιον· καὶ ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς διωμολόγησε τοῦτο ἤτοι ὅτι προσεχῶς εἰσάγεται τὸ περὶ γενικῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νομοσχέδιον, διὰ ταῦτα κρίνω καλὸν καὶ πρωτεῖνω νὰ ἀναβληθῇ καὶ τὸ παρὸν μέχρι τῆς ὑποβολῆς τοῦ γενικοῦ ἐκείνου νόμου, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον δὲν γνωρίζομεν ἂν ἡ κυβέρνησις θέλῃ εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ προσδιορίσῃ ἀναλόγους μισθοὺς οἵοι ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν θέσιν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἢ ἀνδρῶν ὑψηλοτέρας ὑπηρεσίας· λυποῦμαι ὅτι δὲν εἶναι παρὼν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ ἤδη ὅ,τι ἐν τῇ προχθεσινῇ συνεδριάσει ἀνέφερον. Εἶπον τότε ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη ὅτι τὰ Βουλευτικὰ σώματα ὅπως ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγχωσι τὰς πράξεις τῶν ὑπαλλήλων, τοιουτοτρόπως ὀφείλουσι νὰ μεριμνῶσι καὶ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἤτοι ἂν ἡ μισθοδοσία των εἶναι ἀρκοῦσα πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, καὶ νὰ ἐπικαλῶνται ἐν περιπτώσει ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως πρὸς ὄφελος αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπηρεσίας.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι ὁ συνάδελφος αὐτοῦ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν κατὰ τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν διεβεβαίωσε μὲν τὴν Γερουσίαν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον φροντίζον περὶ τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων προτίθεται νὰ εἰσάξῃ ὅσον οὔπω τὸ ἀνῆκον νομοσχέδιον, ἀλλὰ συγχρόνως εἶπεν ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν ἔχει σχέσιν τινα πρὸς τὸν γενικὸν ἐκεῖνον νόμον, καθόσον τοῦτο δὲν ἀφορᾷ αὔξησιν μισθοδοσίας ἀλλὰ προσδιορισμὸν μισθοῦ θέσεως ἐκανονίσθη μέχρι τοῦδε ἀνάλογος τῆς μισθοδοσίας ἐκείνης ἣν

ἀπολαμβάνουσιν οἱ τῶν σχετικῶν θέσεων ὁμοιόβαθμοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἐπιβλέπει τὴν θεραπείαν μιᾶς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης τῆς ὑπηρεσίας εἰδικῆς καὶ ἀσχέτου πάσης ἄλλης γενικῆς περιστάσεως.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ἀφοῦ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν οἱ προλαλήσαντες πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἀνέπτυξαν τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον καὶ ταὶ μὴ ὄντες ναυτικοί· ἂς ἐπιτραπῇ καὶ εἰς ἐμὲ νὰ ἐκθέσω ἐν ὀλίγοις τὰς σκέψεις μου· ἐνθαρρύνομαι ὅτι μᾶλλον εἰς τοῦτο διότι κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος διεμείνας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς Πόρον ἐπεσκέφθην περισσότερον παρὰ μίαν φορὰν τὸν Ναύσταθμον, εἶδον ἰδίοις ὄμμασι τὴν πρόοδον καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ νῦν διευθυντοῦ Κ. Τομπάζη, ἐξέτασα ἐκ περιεργείας καὶ ὡς Γερουσιαστὴς κατὰ τὸ καθῆκον μου τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας καὶ ἐσχημάτισα ἰδέαν ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ὡς ἐκ τῶν πληροφοριῶν ὅτι ἡ διεύθυνσις τῶν ἔργων τοῦ Ναυστάθμου ἐνεργεῖται σήμερον παρά ποτε δραστηρίως ἐπιτυχῶς καὶ οἰκονομικῶς, χωρὶς δὲ νὰ κατηγορήσω τινὰ τῶν προκατόχων αὐτοῦ λέγω ὅτι ἡ ζητουμένη αὔξησις τῆς μισθοδοσίας εἶναι δικαία δικαιοτάτη ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν αἵτινες παρ' αὐτῇ ὑπάρχουσι, καὶ πιστεύω ὅτι οὐδεὶς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν θέλει εἶσθαι ἐναντίος εἰς τοῦτο· ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη τῆς αὐξήσεως συνοδεύεται καὶ μέ τινα συμπληρώματα ἄφευκτα καὶ σχετικὰ ἢ μᾶλλον μὲ πολλὰς τινας περιστάσεις πολιτικῆς σημασίας ἅτινα πρέπει νὰ προηγηθῶσι διότι ἔχουν πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἑξῆς·

1) Ἂν αὐτὴ ἡ πρότασις εἶναι ἀνεξάρτητος ἢ ἔχει σχέσιν τινα πρὸς τὴν ὡριμασθεῖσαν ἤδη ἰδέαν τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει.

2) Ἂν τὸ ὑπουργεῖον σήμερον ὑποστηρίζον αὐτὴν καὶ ἐπιμένον εἶναι συνεπὴς ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν ταύτην πορείαν του.

3) Ἂν ἡ Γερουσία ἀναβάλλουσα τὴν ἐπιψήφισίν της καὶ ὑποστηρίζουσα αὐτὴν εἶναι συνεπὴς εἰς ὅσα σχετικῶς ἔπραξεν ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν συμπληρωμάτων ἐπὶ τῆς κυρίας προτάσεως τούτων φέρω τὴν ἀνάπτυξιν ὡς ἑρεξῆς·

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον χωρὶς νὰ παρακολουθήσω τοὺς κατὰ μέρος ἰσχυρισμοὺς τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν τῶν ὑποστηριζάντων τὸ νομοσχέδιον, παρατηρῶ ὅτι ἡ θέσις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ναυστάθμου εἶναι πρὸ ἐτῶν νενομοθετημένη ἀντιστοιχοῦσα πρός τε

τὸν βαθμὸν καὶ τὴν μισθοδοσίαν μὲ τὴν τοῦ ὑπαναυάρχου· ἡ μισθοδοσία τούτου συνισταμένη ἐκ δραχμῶν 500 ὡς καὶ ἡ τοῦ ὑπναναυάρχου ἦτον ἐπαρκὴς καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν τότε οἰκονομικὴν κατάστασιν, ὥστε ἡ ἐπὶ ταύτης προτεινομένη ἤδη αὔξησις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνεξάρτητος τῆς περὶ γενικῆς αὐξήσεως ἰδέας, ἥτις ὡρίμασε σήμερον παραδεχθεῖσα παρ' ὅλων ὡς ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαία· ἑπομένως ἡ φερομένη σήμερον προσθήκη τῶν 100 δραχμῶν ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας τούτου στηρίζεται ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῶν βάσεων καὶ τῶν λόγων τῆς γενικῆς ἰδέας, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα πρέπει νὰ προέλθωσι πρὸς ὅλους ἐξ ἴσου καὶ γενικῶς· αὐτὴ εἶναι ἡ πεποίθητις ὅλων καὶ μὲ αὐτὴν πρέπει νὰ συμμορφρθῶσι καὶ οἱ Κ. Κ. ὑπουργοί.

Ἐις πρὸς τὸ δεύτερον, τὸ ὑπουργεῖον ὑποστηρίζον τὴν παροῦσαν αὔξησιν δὲν εἶναι συνεπὲς εἴς τε τὰς διομολογήσεις καὶ τὰς πράξεις του, διότι ἀρχῆθεν ἀκήρυξεν, εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται ὅπως πραγματοποιήσῃ τὴν γενικὴν ταύτην ἐλπίδα καὶ ἀνάγκην διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ γενικοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας νομοσχεδίου, ὤφειλε νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὸ γενικὸν τοῦτο μέτρον καὶ τὴν προκειμένην αὔξησιν, ἥτις ἄλλως τε φερομένη, ὅπως φέρεται, εἶναι καὶ σκανδαλώδης ὡς ἀποτελοῦσα ἐξαίρεσιν τῆς ἐξ ἴσου πρὸς πάντας ὀφειλομένης δικαιοσύνης. Εἶναι δὲ τὸ ὑπουργεῖον ἀσυνεπὲς καὶ δι' ἕτερον τινα λόγον τὸν ἑξῆς· ἀρχῆθεν ἓν τῶν μελῶν του εἰσαγαγὸν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, καὶ κλάδου μάλιστα σπουδαίου, ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν του ὅπως συμπεριληφθῇ αὕτη εἰς τὸ γενικὸν μέτρον, καὶ ὅμως μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο αὐτὸ τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον ἔρχεται νὰ ὑποστηρίξῃ σήμερον ἐξαιρετικῶς καὶ σκανδαλωδῶς τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ ἑνὸς ἢ δύω μόνον ὑπαλλήλων, ἐνῷ αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι ἐρωτώμενοι ἤθελον βεβαίως ἀπαιτήσει τὴν ὑπαγωγὴν καὶ τῆς αὐξήσεως ταύτης τῆς μισθοδοσίας των εἰς τὸ γενικὸν μέτρον διὰ νὰ μὴ δώσωσιν ἀφορμὰς σκανδάλων καὶ παραπόνων πρὸς δὲ καὶ παραιτήσεων ἄλλων ἱκανῶν ὑπαλλήλων ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἐξαιρέσεως ἥτις ἤθελε λάβει χώραν ὑπὲρ αὐτῶν· διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀντὶ νὰ προτείνω τὴν ἀναβολὴν ἢ νὰ συμφωνήσω μὲ τὸν προλαλήσαντα ζητήσαντα αὐτὴν, συμβουλεύω τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀναβαλῇ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου πρὸς τὸ πολιτικὸν συμφέρον αὐτοῦ καὶ συμφωνα μὲ τὰς ἐκφράσεις του.

Ὡς πρὸς τὸ τρίτον, ἡ Γερουσία δὲν θέλει εἶσθαι συνεπὴς ἐὰν ἀναβάλῃ αὐτὴ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου 1) διότι ἂν καὶ τὸ σῶμα δὲν ἐξεφράσθη ἐπισήμως πολλὰ ὅμως μέλη αὐτοῦ ὕψωσαν φωνὴν πολλάκις ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου καὶ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον ὑπὲρ τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῶν μισθοδοσιῶν, οἵαν κανονίζει καὶ τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἂν καὶ εἰδικῶς, 2) διότι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν καὶ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον ἐξητήσαντο τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων νομοσχεδίου, ἢν τὸ ὑπουργεῖον ἀνέβαλε μέχρι τοῦ γενικοῦ βεβαίως μέτρου καὶ 3) διότι ἡ αὐτὴ Γερουσία εἴς τινα προηγουμένην συνεδρασιν ἀπέδωσε δικαιοσύνην εἰς τοὺς ὑπαλλήλους της παραδεξαμένη ἐντὸς τοῦ κυριαρχικοῦ της δικαιώματος καὶ εὐλόγως τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν διὰ ταῦτα φρονῶ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ ἀναβάλῃ δι' οἱασδήποτε ἀφορμὰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὸ ἐπιψηφίσῃ ἐὰν ὁ ὑπουργοὶ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν συζήτησίν του.

Ἐπέμεινεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης·

Σκεπτόμενος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἐζήτησα τὸν λόγον ἵνα λαλήσω μετὰ τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην, ἀρχῆθεν ὅμως ἤκουσα αὐτὸν εἰπόντα ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἐσυζητήθη ἀρκούντως καὶ δὲν μένει τι περισσότερον πρὸς ἀνάπτυξιν, εἶχον σκοπὸν νὰ σιωπήσω, προχωρῶ δὲ εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ὠθούμενος ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ λέγω ὅτι αἱ λίξεις αἱ ἐλπίζω καὶ ἴσως αἱ προερρήθησαν σήμερον ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀναρμοσίως ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νομοσχεδίου μὲ δίδουν τὸ ἐνδέχεσθαι νὰ πιστεύσω ὅτι καὶ ἡ παροῦσα σύνοδος θέλει παρέλθει ἄνευ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν εὐχῶν τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς γενικῆς ἰδέας τοῦ κοινοῦ περὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν, ἂν καὶ ἐν τῷ Β. λόγῳ τοιοῦτο τι διακηρύττεσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ἀλλὰ δὲν ἐξετελέσθη, ἡ Γερουσία ὡς τρίτον νομοθετικὸν σῶμα ἔχον δικαιώματα ἐπιτηρήσεως καὶ ἐξελίγξεως δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφορῇ διὰ τὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ὑπαλλήλων, ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιτηρῇ αὐτὴν, νὰ φέρῃ γνώμας καὶ παρατηρήσεις καὶ ἐν γένει νὰ γνωμοδοτῇ πᾶν ὅ,τι ἀπελίπει τὴν βελτίωσιν αὐτῆς, διότι ἐκ τοιαύτης καταστάσεως, οἵα ἡ σημερινὴ, καὶ ἡ ὑπηρεσία πάσχει καὶ οἱ πολῖται πιέζονται, δὲν

θέλω νὰ ἀναπτύξω περισσότερον τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ὡς γνωστὰ πρὸς ἅπαντας. Ὅταν εἰς τὸ Κράτος ἐκανονίσθη ἡ μισθοδοσία τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν περίοδον τοῦ ἔτους **1845** ὡρίσθη αὕτη ἐπὶ βάσεως τινος τῶν δραχμῶν **500**, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐστηρίζοντο πάντοτε οἱ μισθοὶ τῶν διαφόρων κλάδων ἄνευ τινος ἐξαιρέσεως, ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ὑπουργῶν, καὶ τούτων κανονισθέντων διὰ τῆς δεούσης ἀναλογίας, ἀφοῦ δὲ ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν πραγμάτων ὅλων καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀναγκῶν παρουσιάζεται ἀπαραίτητος ἡ ἀνάγκη τῆς αὐξήσεως τῆς ἁπαξ τεθείσης μονάδος τῶν μισθοδοσιῶν, ἡ αὔξησις αὕτη πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἐν γένει καὶ ἐξ ἴσου πρὸς ἅπαντας, αἱ πράξεις ὅμως τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, προσερχομένων ἄλλοτε μὲν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἑνὸς ὑπαλλήλου, ἄλλοτε δὲ πρὸς αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἑτέρου, ὑποδεικνύουσιν ὅτι σκέψις περὶ γενικῆς αὐξήσεως τῶν μισθοδοσιῶν δὲν γίνεται, ἐὰν δὲ τὸ ὑπουργεῖον σκέπτεται προβαίνει ὀλιγώρως, καὶ ἐνῷ ἐπὶ θέσεων λίαν ὑσιωδεστάτων, τῶν δικαστικῶν ὁηλονότι ὑπαλλήλων, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν τοιούτων ἀμελοῦμεν τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας, ἐπὶ θέσεων ὅμως μὴ οὐσιωδῶν ἐπισπεύδομεν αὐτήν· διὰ τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον, ἐὰν σκέπτεται περὶ τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῶν μισθοδοσιῶν, ὀφείλει νὰ διαβεβαιώσῃ τὸ σῶμα καὶ νὰ εἰσάξῃ τὸ ἀνῆκον νομοσχέδιον, διότι ἄλλως ἡ ὑπηρεσία πάσχει καὶ ἡ διάῤῥηξις αὕτη πίπτει ἐπὶ τοῦ λαοῦ· καὶ ταῦτα περὶ τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῶν μισθοδοσιῶν. Μεταβαίνων δὲ εἰδικῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν, τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἀντικειμένου λέγω ὅτι ὅλαι αἱ θέσεις τῶν ὑπαλλήλων εἰσὶ κανονισμέναι καὶ ἐπ' αὐτῶν προσδιωρίσθησαν οἱ μισθοί, ἀλλ' ἐνταῦθα παρουσιάζεται ἀλλοίωσις τῆς τάξεως ταύτης, διότι αὕτη φαίνεται ὅτι συμβαδίζει μὲ τὴν ἀπό τινος καιροῦ τακτικὴν τῆς Κυβερνήσεως θεωρουμένην ὡς σύμφωνον μὲ τὴν πρόοδον τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς παρούσης ἐποχῆς καθ' ἣν δύναται νὰ πληρωθῇ καὶ διορισθῇ εἰς τὰς ἀνωτάτας θέσεις πᾶς ἐκ τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων ἢ πᾶς ἐκ τῶν τιμίων πολιτῶν, τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν προτίθεμαι ἤδη νὰ ἀποκρούσω ἀλλὰ συμμερίζομαι ὡς ἀρχὴν νεωτέραν παραδεχομένην κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν· ἐπὶ παραδείγματι ἡ προτέρα τακτικὴ ἀπήτει τὴν πρόσληψιν τῶν ὑπουργῶν ἐκ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν, τοῦτο ὅμως θεωρηθὲν ὡς πρόληψις μετεβλήθη ἀπὸ τινος καιροῦ, προσλαμβανομένου τοῦ δίκην ἀξίου

ἀνδρὸς ἐξ οὗ μέρους εὑρίσκεται, ἡ δὲ τακτικὴ αὕτη συνεπῶς ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀλλὰ διατί τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας νὰ μὴ ἐφαρμώσωμεν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν ὑπουργόν; ὁ ἄνθρωπος τοῦ ναυστάθμου εἶναι ὅμοιος τῶν λοιπῶν καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔρχεται δι' αὐτὸν καὶ μόνον σκανδαλωδῶς πως ἡ τοιαύτη ἐξαίρεσις, ἀλλ' ἁρμόζει νὰ ἐπεκτυθῇ αὕτη καὶ δι' ὅλους ἐν γένει τοὺς ὑπαλλήλους.

Ὡς πρὸς τὴν ἀναβολήν, ἣν προέτεινε ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, διστάζω νὰ ἐκφράσω ἀπὸ τοῦδε γνώμην παραδοχῆς διότι τοιαύτην ἐπρότεινα καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν καὶ ἔμεινα μόνος.

Ἀντέλεξεν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὰ ἑξῆς·

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίπαπος διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του παρέστησεν ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρίσταται αὔξησις μισθοδοσίας καὶ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν ὑποστηρίζον σήμερον ἐκτάκτως τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας ἑνὸς μόνου ὑπαλλήλου, ἐνῷ πέρυσιν ἓν μέλος αὐτοῦ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν ἑτέρου νομοσχεδίου φέροντος τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας ὁλοκλήρου κλάδου τοῦ δικαστικοῦ μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ γενικοῦ μέτρου, εἰς ἀπάντησιν λέγω ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ παράδειγμα, ὑπερ ἀνέφερεν, ὤφειλε νὰ μελετήσῃ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, διὰ νὰ καταναγήσῃ τὴν διαφορὰν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου πρὸς ἐκεῖνο· ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου ἔπρεπε νὰ πείσῃ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν ὅ,τι τὸ ὑπουργεῖον σκέπτεται περὶ τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, τὸ παρὸν δὲ δὲν ἔχει σχέσιν τινα πρὸς τὸ μέτρον τῆς αὐξήσεως, διότι δι' αὐτοῦ πρόκειται νὰ προσδιορισθῇ μόνον ὁ μισθὸς τῆς θέσεως καὶ οὐχὶ αὔξησις, μισθὸς ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κατὰ τὸ **1846** κανονισμένος εἰς δραχμὰς **500** κατὰ μῆνα, ἀντιστοιχούσης τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποναυάρχου, κατηργήθη δὲ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1856** περὶ ἀποδοχῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, τὸν προσδιορισμὸν λοιπὸν τῆς τοιαύτης μισθοδοσίας ἔρχεται νὰ νομοθετήσῃ τὸ παρὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κανονίζει αὐτὴν εἰς δραχμὰς **600** κατὰ μῆνα ὅσας λαμβάνει καὶ ὁ ἀντιστοιχῶν εἰς τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ ὑποναύαρχος κατὰ τὸν ῥηθέντα νόμον τοῦ ἔτους **1856**.

Ὑποστηρίζομεν λοιπὸν τὸ νομοσχέδιον ὡς προτιθέμενον νὰ

θεραπείαν τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ τῆς μισθοδοσίας τῆς θέσεως καὶ οὐχὶ νὰ κανονίσῃ αὔξησιν μισθοδοσίας, διὸ καὶ ἐξαιτούμεθα τὴν συζήτησιν καὶ παραδοχὴν αὐτοῦ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας του διὰ ρημάτων καὶ λέξεων τινων μὲ ἀπεκάλεσεν, ὡς ἐγὼ φρονῶ, ἀπρόσκοπτον, ἀποδίδω λοιπὸν πρὸς αὐτὸν τὰ ἴσα καὶ μὲ τόσον ἂν ἡ ἔκφρασίς του εἶχε τοιοῦτον πνεῦμα. Οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἤκουσαν τί ἐγὼ εἶπον καὶ τί ὁ Κ. ὑπουργὸς διϊσχυρίσθη. Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἶναι νομοσχέδιον εἰδικὸν, διότι πώποτε δὲν τὸ ὠνομάσαμεν γενικὸν, καὶ ἔρχεται νὰ αὐξήσῃ μισθὸν θέσεως νενομοθετημένης, καὶ νὰ φέρῃ τοιαύτην αὔξησιν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ παρὰ πάντων περιεβεβλημένη ἰδέα τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, ὅτι δὲ ἡ θέσις εἶναι νενομοθετημένη πρὸ πολλοῦ κατ' ἀντιστοιχίαν τῆς θέσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπονανάρχου εἶναι ἀναντίρρητον, ταύτης δὲ τὸν μισθὸν ἔρχεται νὰ κανονίσῃ σήμερον τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἀναλόγως τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν ἀναγκῶν ἤτοι κατ' αὔξησιν· ὁπωσδήποτε δὲ καὶ ἂν θεωρήσωμεν τοῦτο, εἴτε ὡς ἐρχόμενον νὰ κανονίσῃ τὸν μισθὸν τῆς θέσεως, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν, εἴτε ὡς ἐρχόμενον νὰ αὐξήσῃ τὴν μισθοδοσίαν καθ' ἡμᾶς εἰς τὸ αὐτὸ ἐξαγόμενον φθάνομεν, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἔρχεται προσδιορίζον μισθὸν εἰς ἐποχὴν ἄλλην καὶ εἰδικῶς δι' ἕνα μόνον ὑπάλληλον καὶ εἶναι σκανδαλώδες, ὅτι δι' αὐτοῦ χορηγεῖται ἐξαιρετικῶς δικαιοσύνη εἰς ἕνα ἢ δύω μόνον ὑπαλλήλους, ἐνῷ ὀφείλεται καὶ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς ὅλους, ἄλλως τε ὅπως τὸ ὑπουργεῖον ἀνέλαβε τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ ἐκανόνιζε τὴν μισθοδοσίαν τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων συμφώνως πρὸς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν, τοιουτοτρόπως πρέπει συμφώνως μὲ τὴν παραίνεσίν μου νὰ ἀναβάλῃ καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος ὡς κανονίζοντος ἔστω καὶ τὴν μισθοδοσίαν τῆς θέσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναγκῶν τῆς παρούσης ἐποχῆς.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων παρατηρῶ ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὡρίμασε καὶ πᾶσα ἀναβολὴ πρὸς τὴν πραγματοποίησίν του φέρει μᾶλλον βλάβην ἢ ὠφέλειαν, ὅταν αὐτὰ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν τὸ ἀπαραίτητον τῆς αὐξήσεως, ὅταν αἱ ἀνάγκαι προκαλοῦν

τὸ μέτρον τοῦτο ἡ ταχεῖα πραγματοποίησις εἶναι ἐπωφελὴς· διότι ἡ ἀναβολὴ, ἐπεκτεινομένη πέραν τοῦ δέοντος, ἀναγκάζει τὴν ὑπαλληλίαν οὐ μόνον νὰ ἀμελῇ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων της ἀλλὰ καὶ νὰ προβαίνῃ εἰς περαιτέρω ἐνεργείας ἤτοι εἰς καταχρήσεις πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν της· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον λέγω, ὅτι δὲν εἶναι προσωπικὸν, καὶ δὲν ἔχει σχέσιν τινα πρὸς τὴν γενικὴν αὔξησιν, διότι, ἂν εἶχε τοιαύτην, ἔπρεπε νὰ ψηφισθῇ οὐ μόνον ἁπλῇ ἀλλ' ἀπέραντος ἀναβολὴ τῆς συζητήσεώς του, ὁ μισθὸς τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἐφόρου τοῦ ναυστάθμου δὲν εἶναι προσδιωρισμένος μέχρι σήμερον, διότι ὁ νόμος τοῦ ἔτους **1856** δὲν προείδεψε περὶ αὐτοῦ, εἴτε κατὰ λάθος, εἴτε διότι ἀρέσκη ὅπως προσδιορισθῇ ἀλλοτε, κα διὰ τοῦτο ὁ νῦν διευθυντὴς καὶ ὁ ἔφορος λαμβάνουσι μέχρι τοῦδε τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ ὃν φέρουσι. Τὸ παρὸν λοιπὸν νομοσχέδιον ἔρχεται νὰ κανονίσῃ τώδε τὸν μισθὸν τῶν θέσεων τούτων, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν δυνάμεθα νὰ προτείνωμεν τὴν παραμικρὰν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως αὐτοῦ, ὡς μὴ σχετιζομένου πρὸς τὸ γενικὸν μέτρον τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας, ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν τροφίμων, δικαιούμεθα δὲ μόνον νὰ προτείνωμεν τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ κανονιζομένου ποσοῦ, ἂν τοῦτο μᾶς φαίνεται μεγάλον, τὸ κατ' ἐμὲ, ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον τοῦ **1846** ἡ θέσις τοῦ διευθυντοῦ σχετίζεται ἢ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ὑπονανάρχου, ὁ δὲ μισθὸς τούτου ἐκανονίσθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ **1856** εἰς δραχμὰς **600**, διὰ ταῦτα λέγω ὅτι δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ εἴμεθα σύμφωνοι εἰς τὴν πρηγενεστέραν ἀπόφασίν μας χωρὶς νὰ ἐπιφέρωμεν καμμίαν τροποποίησιν, τουτέστιν ὀφείλομεν νὰ προσδιορίσωμεν καὶ τὸν μισθὸν σίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ναυστάθμου εἰς δραχμὰς **600** κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Κἂν ἤμην ὑπουργὸς ἤθελον εὐχαριστήσει ὅλους τοὺς προηγησαμένους ΚΚ. Γερουσιαστὰς, διότι ἀφοῦ ἀπέδειξαν τὰς κακὰς συνεπείας αἵτινες ἐπίκεινται ἐκ τῆς ἀναβολῆς τοῦ γενικοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νομοσχεδίου, καὶ ὅτι πᾶσα ἐν τούτοις ἐξαίρεσις εἶναι σκανδαλώδης, ἐπὶ τέλους συγκατατεθήσαν νὰ μὴν ἀρνηθῶσι τὴν ψῆφον των εἰς τὸ νομοσχέδιον. Τὸ κατ' ἐμὲ οὔτε εἶπα τόσα οὔτε ἠδυνήθην, ὁμολογῶ, νὰ ἐμβατεύσω τοσοῦτον εἰς τὰς ἐνδεχομένας κακὰς συνεπείας, καὶ ὅμως εἶχα ἐναντίαν τῶν προαγορευσάντων γνώ-

μην, καὶ εἰς αὐτὴν ἐμμένω σήμερον ἔτι περισσότερον, καθ' ὅσον καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν Χατζίσκου καὶ Παλαμίδου πείθομαι ἔτι μᾶλλον νὰ θεωρῶ παθρὰς τὰς ἰδέας καὶ τοὺς λόγους ἐφ' ὧν ὁ Κ. ὑπουργὸς στηρίζει τὸ νομοσχέδιόν του. Ἂς μοὶ ἐπιτρέψῃ ἐν τούτοις ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης νὰ παρατηρήσω εἰς αὐτὸν εἰπόντα ὅτι διστάζει νὰ πρωτείνῃ ἢ νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀνεβολήν, διότι ἄλλοτε ἐπρότεινε αὐτὴν εἰς μίαν ἀνάλογον περίστασιν καὶ δὲν παρεδέχθη, ὅτι ἀνεβολὴν ποτὲ ἄλλοτε δὲν προέτεινε, καθόσον ἐνθυμοῦμαι, ἀλλὰ παραδεχόμενος ὡς δικαίαν καὶ εὔλογον τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Γερουσίας, ἐζήτησε νὰ χορηγηθῇ ὑπὸ τὸν τίτλον βοηθεια. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἐνόμισα ὀρθὸν νὰ συμμερισθῶ τὴν γνώμην ταύτην καὶ νὰ τὴν ὑποστηρίξω, καθόσον ἡ οὐσία ἦτο μία, καὶ εἰς τοὺς τύπους δὲν εὕρισκον διαφοράν, εἴτε ὡς χορηγία εἴτε ὡς βοήθημα εἴτε ὅπως ἄλλως ἤθελεν ὀνομασθῇ ἡ ἐγκριθεῖσα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Γερουσίας αὔξησις τῆς μισθοδοσίας των εἶναι ἀδιάφορον, καὶ δὲν ἔχει κἀμμίαν συνέπειαν, διότι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Γερουσίας δὲν ἔχουν βαθμοὺς κανονιζομένους ἀπὸ κάνένα νόμον τοῦ Κράτους. Ἔρχομαι ἤδη ἐκ νέου εἰς τὸ κύριον ζήτημα διότι ἐκ νέου ὡμίλησε καὶ ὁ Κ. ὑπουργός, πρόκειται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου νὰ κανονίσωμεν τὸν μισθὸν τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ναυστάθμου, ὃν ἀρήσαμεν λέγων, ἀκανόνιστον· ἀλλ' ὁ μισθὸς τῆς θέσεως ταύτης κατηργήθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1856, καθόσον αὐτὸ ἀπῄτει προϊστάμενον ἔχοντα βαθμὸν ὑποναυάρχου ἢ πλοιάρχου κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1846 Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως μᾶς λέγει ὅτι ἤλλαξε γνώμην ἕνεκα τῆς προόδου καὶ τοῦ νέου συστήματος, τὸ ὁποῖον πρό τινος χρόνου παρεδέχθη καὶ καθιέρωσε κατὰ τὴν ἀξιόλογον ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔκαμεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης. Τὸ ὑπουργεῖον θέλει ὥστε ὁ εἰδικὸς ἄνθρωπος, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται οἱονδήποτε βαθμὸν καὶ ἂν κατέχῃ, πρέπει νὰ λαμβάνεται καὶ νὰ προάγεται εἰς τὰς ἀνωτάτας θέσεις. Ἔστω· ἐγὼ δὲν θέλω διαφιλονεικήσει αὐτὸ τὸ δικαίωμα οὔτε αὐτὸ τὸ μέτρον εἰς τὸν ὑπουργόν, ἀφοῦ τὸ ἔκρινεν ὀρθὸν καὶ δίκαιον, καὶ ἀφοῦ ἀνέλαβε τὴν εὐθύνην, ἀλλ' ἐὰν λησθῇ ἀξιωματικός τις κατωτέρου βαθμοῦ καὶ ὑψωθῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ναυστάθμου, διατί ἐρωτῶ πρέπει νὰ λαμβάνῃ μισθὸν ἀνώτερον τῆς κανονισμένης μισθοδοσίας τοῦ βαθμοῦ του; Δὲν εἶναι ἱκανὴ ἀποχρώσα ἀποζημίωσις διὰ τὸν κατώτερον

ἀξιωματικόν, ὅταν ἀπὸ τὴν κατωτέραν θέσιν λαμβάνεται καὶ τίθεται εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις; δὲν τῷ ἀρκεῖ ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ τιμή; δὲν εὐχαριστεῖται ὅτι ἀνεβαίνει εἰς μίαν περιωπὴν ἐκ τῆς ὁποίας, ἂν ἀληθῶς ἔχῃ διακεκριμένας ἐπιστημονικὰς γνώσεις, θέλει εὕρει τὴν εὐκαιρίαν νὰ δείξῃ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν ἱκανότητά του, καὶ ἐντεῦθεν νὰ κερδήσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ὑπόληψιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, καὶ ὅταν παρουσιασθῇ ἡ ὥρα τῶν προβιβασμῶν νὰ προβιβασθῇ οὗτος κατ' ἐκλογὴν δυνάμει τοῦ δικαιώματος τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὸν νόμον νὰ προτιμᾷ εἰς τοὺς προβιβασμοὺς τοὺς μᾶλλον διακρινομένους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὴν ἱκανότητα; Μὴ θέλετε λοιπὸν νὰ λάβετε ὑπὲρ αὐτοῦ εἰδικόν τι μέτρον ἀπομαρυόμενον ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀληθῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἀναγνωρίζω ὅτι ἐκτὸς τοῦ βαθμοῦ αἱ θέσεις πολλάκις προσθέτουν νέα βάρη καὶ ἡ νομοθεσία τῶν περιωτισμένων ἐθνῶν παντοῦ περὶ αὐτῆς τῆς ἀνάγκης ἐπρονόησε· ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσέτι περὶ θέσεως φροντὶς δὲν ἐλήφθη, εἴτε διότι εἰσέτι μεγάλα κέντρα πληθυσμοῦ δὲν ὑπῆρχον ὅταν ἐψηφίσθησαν οἱ καταστατικοὶ νόμοι, εἴτε διότι οἱ πόροι τοῦ ταμείου δὲν τὸ ἐπέτρεπον. Ἂν πρέπει νὰ ληφθῇ περὶ θέσεως μέτρον τὸ μέτρον, τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι γενικόν, καὶ ἐν περιπτώσει ἐξαιρέσεως ὁ Πόρος βέβαια δὲν εἶναι ἡ θέσις ἡ ὁποία λογικῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξαιρετική, ἀπ' ἐναντίας ὁ Πόρος ἔρχεται ὕστερον ἀπὸ πολλὰς ἄλλας θέσεις διὰ νὰ μὴ εἴπω ὅλας· ἀλλ' ἔστω, ἂς παραδεχθῶμεν αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν καὶ ἂς ὑψώσωμεν κατὰ προτίμησιν τὸν Πόρον χορηγοῦντες εἰς τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ μέσα ἀνώτερα τοῦ μισθοῦ τοῦ ἀξιωματικοῦ κατὰ λόγον πάντοτε τῆς ἐκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, τὴν ἐπιχορήγησιν ὅμως ταύτην δὲν πρέπει νὰ τὴν προσθέτωμεν εἰς τὸν μισθόν, ἀλλ' ἂς δώσωμεν ἓν ἐπιμίσθιον, διότι ἄλλως ποῖον δικαιολόγημα μᾶς μένει εἰς τοὺς νομάρχας εἰς τοὺς ὁποίους ἀρνούμεθα ὁποιανδήποτε χορηγίαν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐδρεύοντας εἰς πρωτευούσας δαπανηρὰς ὡς εἶναι αἱ Ἀθῆναι ἡ Σύρος καὶ αἱ Πάτραι; Μὴ θέλετε, Κύριοι, νὰ ἐξισώσετε τοὺς κατωτέρους ἀξιωματικοὺς μὲ τοὺς ὑποναυάρχους, τοὺς ἄνδρας τούτους τοῦ ἀγῶνος χορηγοῦντες αὐτοῖς μισθὸν ἴσον μὲ τὸν τοῦ ναυάρχου, ἡ εἰδικότης, κύριοι, δὲν πρέπει νὰ σᾶς τρομάζῃ, παντοῦ ὑπάρχουν εἰδικοὶ ἄνδρες. Τί θὰ πράξετε διὰ τοὺς πολλοὺς τούτους εἰδικοὺς ὑπαλλήλους ὅταν ἀνταμείβετε μόνον τὸν ἕνα; Ποῖον ἐλατήριον μένει εἰς τὸν Κ-

βέρνησιν νὰ διατηρῇ εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ νὰ ἐξάπτῃ τὸν ζῆλον τοῦ ὑπαλλήλου, ὅταν διὰ μιᾶς ὑψοῦται εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις καὶ λαμβάνει τοὺς μεγαλητέρους μισθούς; ἐὰν ὁ Ναπολέων εἶχε δύω ἐπωμίδας δὲν ἤθελε βεβαίως ἀνεγείρει τὸ μνημονευόμενον ἐκεῖνο τρόπαιον εἰς τὸ Τουλών.

Κύριοι! ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει καθίσταται ἀπαραίτητος, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ προδικάσω ἀπὸ τοῦδε, δὲν δύναμαι νὰ δεσμεύσω τὴν γνώμην καὶ τὴν ψῆφόν μου ἀπὸ σήμερον παραδεχόμενος ἐκεῖνο ἢ τὸ ἄλλο εἰδικὸν μέτρον τῆς αὐξήσεως. Ἀναμένω νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις πρώτη τὴν εἰσήγησιν· θέλω νὰ ἴδω ποῖον εἶναι τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον αὐτὴ θέλει προτείνει, διότι αὐτὴ βεβαίως θέλει φροντίσει νὰ προτείνῃ ἐκείνην τὴν αὔξησιν, τὴν ὁποίαν αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ πόροι τοῦ κράτους ἀφ' ἑτέρου ὑπαγορεύουσι. Παραδεχόμενος ἀπὸ τοῦδε αὔξησιν μισθοδοσίας ἐπὶ ὡρισμένης γενικῆς βάσεως θέλω βλάψει ἴσως τὴν Κυβέρνησιν, διότι θέλω πιθανῶς τὴν ἐνισχύσει νὰ κάμῃ εἰς τὸν εἰδικὸν τοῦτον ὑπάλληλον τὴν αὔξησιν τὴν ὁποίαν ἴσως δὲν θὰ ἐδυνηθῇ ἀκολούθως νὰ χορηγήσῃ ἀναλόγως εἰς τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους. Δὲν γνωρίζω, κύριοι, σήμερον ὁποῖοι εἶναι οἱ θετικοὶ καὶ διαρκεῖς πόροι τοῦ κράτους, καὶ δὲν δύναμαι ὁριστικῶς νὰ ἐκφράσω γνώμην ὁπωσδήποτε ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα ὁ προσδιορισμὸς τῆς μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ εἰς ἑξακοσίας δραχμὰς μὲ τριμήνιον ὑποθέσατε ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰδικοῦ τούτου νομοσχεδίου διωρίσθη διευθυντὴς εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ μὲ βαθμὸν πλωτάρχου· καὶ ὅταν ὁ πλωτάρχης λαμβάνῃ μισθὸν εἰς δρ. ἑξακοσίων, ἠξεύρατε εἰς ποίαν ἀναλογίαν πρέπει νὰ ὑψωθῶσιν οἱ μισθοὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν; διὰ νὰ κρίνωμεν, κύριοι, ὀρθῶς πρέπει νὰ ἴδωμεν τὸ γενικὸν νομοσχέδιον· τότε δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν ἐν γνώσει καὶ σύμφωνα μὲ τὴν συνείδησίν μας. Τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τὴν θεωρῶ περιττὴν ἐξαντλήθη σχεδὸν ἡ συζήτησις συνεπῶς μὲ ὅσα καὶ προχθὲς καὶ σήμερον ὡμίλησα ἠδυνάμην νὰ προτείνω τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὅμως πρὸς χάριν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς ὡς μέτρου μᾶλλον ἠπιωτέρου.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης· ὅτι μ' ὅλους τοὺς ὁποίους ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἐξέφερε λόγους, τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἔρχεται σήμερον νὰ κανονίσῃ τὴν μισθοδοσίαν τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Β. Ναυσταθμοῦ,

διότι ὁ προβλέπων τὰ περὶ τούτου νόμος τοῦ 1846 κατηργήθη ἐπελθόντος τοῦ κατὰ τὸ 1856 ψηφισθέντος, ἐγὼ λέγω, ὅτι ὁ νόμος ἐκεῖνος τοῦ 1846 ὑφίσταται καὶ ποσῶς δὲν κατηργήθη, διότι εἶναι ὁ ὀργανικὸς τοῦ Β. ναυτικοῦ νόμος ὅστις καὶ σήμερον ἀκόμη κανονίζει τὰ περὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ προβαλόμενος τοῦ 1856 εἶναι ἀνεξάρτητος ἐκείνου τοῦ περὶ τοῦ Β. ναυτικοῦ. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅμως, ὅτι ὁ νόμος ἐκεῖνος δὲν ὑφίσταται πλέον, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προσδιορίσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος μισθοδοσίαν, τό ε τὸ κατ' ἐμέ, δὲν ἔπρεπε νὰ παρεκκλίνῃ τῆς παραδεδεγμένης ἀρχῆς, ὅτι ἀνωτέρα τῶν 500 δραχμῶν κατὰ μῆνα δὲν δύναται νὰ δοθῇ, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ὑπάρχῃ εἰς ὅρος μία τάξις· μισθὸς λοιπὸν ἀνώτερος δὲν ἠδύνατο νὰ χορηγηθῇ εἰμὴ μόνον ἂν ἀπόλυτος ἀνάγκη παρέφερεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τὸν Κ. ὑπουργόν, καὶ τότε τὴν αὔξησιν ταύτην ἠδύνατο νὰ χορηγήσῃ ὡς ἔκ ἐπιμισθιον ἢ ἄλλην τινὰ βοήθειαν καὶ οὐδέποτε ὡς μισθοδοσίαν ὅπως καὶ τὴν παρελθοῦσαν ὁμιλῶν περὶ τῆς γενομένης αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων τοῦ σώματος, ἐρώτεινα νὰ γενῇ μὲν αὕτη διότι οἱ προκαλέσαντες αὐτὴν λόγοι ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ δίκαιοι ἔδει ὅμως νὰ δοθῇ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ἐορθήματος ἢ τῆς ἐπικουρίας· διότι εἰς τὸ γενικῶς λογιζόμενον μέτρον τότε ἡ κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ ὁδηγηθῇ ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ τηρήσῃ ἀναλογίαν τῆς ἐν γένει αὐξήσεως. Εἰς τὴν Γαλλίαν, κύριοι, τὴν ὁποίαν ὁ προλαλήσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς ἀνέφερεν ὡς παράδειγμα, οὐδενὸς κατωτέρου ἀξιωματικοῦ ἢ ὑπαλλήλου ὁ μισθὸς ἐξομοιοῦται μὲ τὸν τοῦ ἀνωτέρου, ἐνῷ παρ' ἡμῖν συμβαίνει τὸ ἐναντίον ὅπερ καρίσταται ὡς μία ἀσυγγνώστως ἀνωμαλία. Παρατηρῶ λοιπὸν καὶ συμβουλεύω τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν νὰ πεισθῇ εἰς τὴν ἀναβολὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, διότι μία ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπόφασίς μας πάμπολλα πρόκειται νὰ γεννήσῃ σκάνδαλα καὶ δίκαια παράπονα μὲ σημαντικωτάτην τῆς ὑπηρεσίας ἔλάβην.

Ὑπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ἀναγκάζομαι, κύριοι, νὰ εἰπω εἰσέτι ὀλίγας μόνον λέξεις, διότι ὁ πολλήσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης μὲ ἐπροκάλεσεν εἰς τὸ α. μέρος τῆς ὁμιλίας του· ἀπαντῶ λοιπὸν ὅτι ὁ τρόπος μεθ' οὗ ἐξέφερε τὰς λέξεις ὅτι ἅπαντες καὶ πρὸ πάντων οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ πρέπει νὰ ἦναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε γενομένης ἀναπτύξεως τοῦ ζητήματος διότι

Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . O
Μ. Α. Καΐρης . . . . . O	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἀντών Γ. Κριεζῆς . . . O	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . .
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . O	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Δημήτρ. Πλακπούτας	Κωνσ. Προβιλέγιος . . . O
Ἰωάννης Στάϊκος	Ἰ. Ἀννης Οἰκονόμου . . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .	πῦρος Μίλιος . . . . . O
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . O	Ῥήγα Παλαμίδης . . . . N
Δημήτριος Χατσίσκος . . . O	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης O
Δημήτριος Χρηστίδης . . . N	

Καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου τεθεῖσα εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 21 κατὰ 6 δὶς ἀριθμηθέντων ψήφων, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὧν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τῶν διευθυντῶν καὶ ἐφόρων τοῦ Ναυστάθμου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . .	Ἀδὰμ Δοῦκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . O
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάκης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . O
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Δημήτρ Πλακπούτας . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασιλ. Χρηστακόπουλος . . O	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . O
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . .
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Γεωργ. Δυοβουνιώτης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαγιόπουλος . . . N	Ἰωάν Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Κουλγαρης . . N	Σπῦρος Μιλιος . . . . . N
Γκίκας Καραϊσκάκης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . O
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθέντος κατόπιν καὶ τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν·

Ἐπειδὴ καὶ ὁ τελευταῖον λαλήσας Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἠρώτησεν ἐὰν ἦναι δίκαιον ὁ ἰσόβαθμος τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Β. Ναυστάθμου διευθυντὴς πλοίου νὰ λαμβάνῃ ἀνώτερον ἐκείνου μισθόν, ἐρωτῶ διατί τοῦτο γίνεται; μήπως ὁ διευθυντὴς ἑνὸς πλοίου εἶναι ἱκανώτερος τοῦ διευθύνοντος τὸν Ναύσταθμον; διότι περὶ τούτου οὐδεμίαν ἔδωκεν ἐξήγησιν ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν ὁρίζει τίποτε. Καταλαμβάνομεν, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ διορίσῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὸν ἱκανώτερον ἀξιωματικὸν οἱουδήποτε βαθμοῦ καὶ ἂν ἦναι· πλὴν σᾶς λέγομεν, κύριε ὑπουργέ, ὅτι οἱαδήποτε ἱκανότητος καὶ ἂν ἦναι ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς δὲν δύνασθε ἀμέσως προσλαμβάνοντες αὐτὸν νὰ τὸν δώσητε τὴν πρωτεινομένην μισθοδοσίαν ἑνὸς διευθυντοῦ Ναυστάθμου, νὰ τὸν ἐξομοιώσητε τοὐτέστι μὲ ἕνα ὑποναύαρχον δι' ὃν ἡ θέσις αὕτη εἶναι δημιουργημένη, διότι τότε ἀδικεῖται πάντας τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἐπίσης πολλὰ ἔτη ἐνέκυψαν εἰς σπουδὰς καὶ μελέτας ἀδιάφορον εἰς ὁποιαν κλάδον ὑπηρετεῖ, καὶ ὀνομάζω τὸν καθηγητήν, πρεσβεύων τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ ἀναλογία τῆς μισθοδοσίας πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, δὲν λέγω δὲ ἐνταῦθα περὶ τῶν ἀγωνιστῶν, διότι ὅ,τι πρὸς αὐτοὺς δίδεται σήμερον, εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς πολυχρονίου καὶ αἱματηρᾶς αὐτῶν ὑπηρεσίας.

Προτείνω λοιπὸν νὰ κανονισθῇ τῆς θέσεως αὐτῆς ἡ μισθοδοσία εἰς δραχμὰς 500 κατὰ μῆνα, ὡς τὸν γενικῶς παραδεδεγμένον ὡς ἀνώτερον ὅρον.

Ὑπέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον, ἕνα διευθυντὴν ἑνὸς πλοίου καλοῦντες αὐτὸν νὰ διευθύνῃ ἕνεκα τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν γνώσεών του τὸν ναύσταθμον νὰ ἀπολαμβάνῃ διὰ τοῦτο μικροτέραν ἢ ἐλάμβανε μισθοδοσίαν.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι ὁ νόμος ὁ δίδων πλειότερον μισθὸν εἰς τὸν διευθυντὴν ἑνὸς πλοίου βεβαίως δὲν εἶναι ἄδικος, διότι τὸ περιπλέον τῆς μισθοδοσίας δὲν εἶναι μισθός, ἀλλ' ἐπιμίσθιον, καὶ δίδονται λόγῳ ἐξόδων τραπέζης, τοῦτο γίνεται εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ γίνεται διότι εὑρίσκεται ὁ πλοίαρχος ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἔχῃ βαθμὸν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ περιποιηθῇ ἀξιωματικοὺς καὶ ἄλλους ἐπιβάτας, νὰ ἐξοδεύσῃ ἐκτάκτως χάριν ἀξιοπρεπείας εὑρισκόμενος εἰς ἀμέσους σχέσεις μὲ ἄλλους διευθυντὰς καὶ ἀξιωμα-

τικοὺς ξένων ἐθνῶν, ὥστε τὸ δίκαιον αὐτὸ ἐξοδον τῷ ἀποδίδεται ὄχι ὡς μισθὸς βαθμοῦ, ἀλλ' ὡς ἐπιμίσθιον ἢ ἔξοδον τραπέζης, ὅπως καὶ διὰ τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ξηρᾶς δίδεται ὡς ἐπιμίσθιον, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἐνοίκιον καὶ λοιπά. Ὡς ἐπιμίσθιον λοιπὸν δυνάμεθα νὰ τὸ παραχωρήσωμεν ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς παρουσιάσῃ ὑπὸ τοιαύτην ἰδιότητα τὴν ἀνάγκην ἑνὸς ἐπιμισθίου, ὡς μισθὸν ὅμως βαθμοῦ, τὸ κατ' ἐμέ, ποτὲ δὲν θέλω ψηφίσει. Εἶκον καὶ ἄλλοτε, Κ. ὑπουργέ, ὅτι ὁ λόγος τῆς εἰδικότητος ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ ὅπλα, εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς λοιπῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὁ λόγος οὗτος δὲν δίδει κάνέν δικαίωμα εἰς αὔξησιν μισθοῦ· διότι δῆθεν ὁ ἀξιωματικὸς καλεῖται ἐνίοτε εἰς ἐπιμίσθους ὑπηρεσίας, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ λαμβάνῃ μεγαλλίτερον μισθὸν, ὅπως δὲν ἐλαττοῦται ὁ μισθός του καὶ ὅταν καλεῖται εἰς ὑπηρεσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἐργασίαι δὲν εἶναι ἐπίπονοι. Αἱ δύσκολοι θέσεις, αἱ κινδυνώδεις, εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ξηρᾶς ὡς καὶ τῆς θαλάσσης, εἶναι σταθμοί, διὰ τῶν ὁποίων συνήθως ὅλοι οἱ δημόσιοι ἄνδρες διέβησαν καὶ διαβαίνουν. Εἶναι τέλος πάντων καθήκοντα, τὰ ὁποῖα τὸν παρακολουθοῦν εἰς τὸ στάδιόν του, καὶ ὀφείλει ἀγογγύστως καὶ ἄνευ αὐξήσεως μισθοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ, ὅπως ὑποχρεοῦται καὶ ὁ δημότης εἰς δύω δημοτικῶν ἀρχῶν περιόδους νὰ ὑπηρετήσῃ δωρεάν.

Τὸ κατ' ἐμὲ ὁ κατώτερος ἀξιωματικὸς καὶ μάλιστα ὁ διαμένων εἰς Πόρον πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ του, διότι δὲν ἔχει ποτὲ τόσα ἔξοδα παραστάσεως, ὅσα ἔχει ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικός, ἂν ὅμως ἐπιμένετε εἰς τὴν ζητουμένην αὔξησιν, τότε ζητήσατε αὐτὴν ὡς προεῖπον λόγῳ ἐπιμισθίου.

Παρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς, εἶπεν, ὅτι τὸ περιπλέον τῆς μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ ἑνὸς πλοίου, δίδεται λόγῳ ἐξόδων τραπέζης, ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ναυστάθμου δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην παρομοίων ἐξόδων, δὲν ἔχει νὰ περιποιηθῇ καὶ ἐκεῖνος πολλοὺς ἀξιωματικούς; ἂν τοῦτο λοιπὸν εἶναι ἀρκετὸς πρὸς δικαιολόγησιν λόγος, ἀπαραλλάκτως ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ ἀνατρέπει τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον, τὸ μοναδικὸν ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔχει διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστι-

κῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Πρασσακάκη καὶ Χ. Παπαπολίτου ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 20 κατὰ 5, ἑνὸς ἀρνηθέντος ψῆφον, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου τοῦ Β. Ναυστάθμου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . .	Ἀδάμ Δούκας . . . . .
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . Ο
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης . . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναξ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Ελαχόπουλος . . Ν
Βασίλ. Χρηστόπουλος . . Ο	Δημήτριος Χατσίκος . . . Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ο
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ο	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης . . . . Ν	Ἀναξ. Σ. Χαραλάμπης . . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν	Παναγ. Αιδωρίκης . . . .
Ἀθανάσιος Αιδωρίκης . . .	Γεώρ. Διοβουνιώτης . . . .
Γεώργιος Δαρειώτης	Κωνς. Προβιλέγιος . . . Ν
Γ. Παπανλιόπουλος . . Ν	Ἰάκ. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . . Ν	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . Ν
Γκίκας Καρακατζάνης . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης Ν

Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 17 Δεκεμβρίου π. ε.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 22 Ἰανουαρίου 1859, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 100,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου τῆς χρήσεως ε. ε. διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισίν του, ὑποβάλλεται κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν.

Δι' αὐτοῦ χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις Δραχμῶν 100,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, χρησιμεύουσα εἰς τὴν ἐξακολούθησιν ἐκτελέσεως τοῦ τῆς Πρωτευούσης τοῦ Κράτους σχεδίου, καθ' ἃ ἐκτενέστερον ἐξέθηκα ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω.

Σᾶς παρακαλῶ δέ, Κύριοι, νὰ φέρητε ἀνενδοιάστως τὴν λευκὴν ψῆφόν Σας, ἀφ' οὗ ἀναγνωρίζητε βεβαίως καὶ παραδέχησθε, ὅτι καὶ λόγῳ ἀξιοπρεπείας, καὶ λόγῳ ὑγείας εἶναι ἀναγκαῖος ὁ καλλωπισμὸς τῆς Πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου μας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον, νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἰανουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπεφανίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ἑκατὸν χιλιάδων, ἀριθ. 100,000, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφάλ. 1. «ἐκτέλεσις σχεδίου τῆς Πρωτευούσης τοῦ Κράτους» τοῦ διὰ τοῦ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιεύθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως, τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γρηγοριάδου, ἀναφορὰ τοῦ Ἰωάννου Γεωργακοπούλου ἐκ Κυπαρισσίας δι' ἧς κατηγορεῖται ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος Τριφυλίας Νικόλαος Καπετανάκης ἐπὶ διαφόροις παρανομίαις καὶ καταχρήσεσι, καὶ ἐπὶ ὁριστερισμῷ δημοσίων κτημάτων, ὡς ἀδιαφοροῦντος πρὸς ταῦτα τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ αὐτὸς Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ὑποστηρίζων τὰ ἐκτιθέμενα ὡς ἀληθῆ παρετήρησεν ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἔφορος ἐνεργεῖ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ διατηρεῖται ἐν τῇ θέσει του ὕστερον ἀπὸ τοσαύτας κατηγορίας διότι εἶναι στενὸς συγγενὴς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι τὰ κτήματα, ἅτινα ἀντιποιεῖται ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν σύζυγόν του, εἶναι ἐθνικά, ὡς κτήματα τοῦ Ὀθωμανοῦ Χατζῆ Χασάναγα γνωστοῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Τριφυλίας, καὶ σημαντικῆς ἀξίας, καὶ ὅτι ἐπειδὴ μετὰ διαφόρους καταγγελίας κατὰ τοῦ προκειμένου ἐφόρου οὐδὲν ἐπράχθη ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, πρὸς ὃν βεβαίως ἀνέφερε τὰ δέοντα εἴτε ἐπισήμως εἴτε ἠμιεπισήμως ὁ ἀποσταλεὶς πρὸς ἀνάκρισιν ἐπιθεωρητὴς Κ. Κωνσταντῖνος Δημακόπουλος, ἠναγκάσθη ὁ ἀναφερόμενος, καὶ τοι δημόσιος ὑπηρέτης ὑπὸ τὸν κατηγορούμενον ἔφορον, νὰ ἀναφέρῃ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπως δι' αὐτῆς τεθῇ πέρας εἰς τὰς καταχρήσεις καὶ τὴν σπατάλην τοῦ δημοσίου πλούτου. Ἐφ' ᾧ καὶ προτείνει νὰ προσκληθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἵνα σὺν τῇ ὑποβολῇ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἐγγράφων, παρουσιασθῇ καὶ δώσῃ πληροφορίας.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος, ὅτι ὁ κατη-

γορούμενος πρό τινων ετών είχε διορισθή δασονόμος Ολυμπίας· αλλά δεν εγνώριζε ούδε κατά μικρόν να ενεργήσή την υπηρεσίαν του, κατόπιν διωρίσθη έφορος Ολυμπίας, όπου απέναντι της περί την υπηρεσίαν ανικανότητός του ανέπτυξε μεγίστην ικανότητα πρός τας καταχρήσεις, ένεκα των οποίων και μετετέθη εις Ηυλίαν, εκείθεν δε διά τον αυτόν λόγον εις Τριφυλίαν, όπου πράττει ήδη τας αναφερομένας εν τή αναφορά μεγάλας καταχρήσεις, και πρόκειται να σφετερισθή δημόσια κτήματα σημαντικής αξίας.

Επέφερεν ο Γερουσιαστής Κ. Μαγγίνας ότι εις πάντα άνθρωπον ακούοντα τας εν τή αναφορά απαριθμουμένας μεγάλας καταχρήσεις προξενείται φρίκη, αλλά και δισταγμός συνάμα πρός την παραδοχήν αυτών· όταν όμως Γερουσιαστής τις αναδέχεται και παρουσιάζη αναφοράν πολίτου εις την Γερουσίαν, τότε εννοείται ότι έχει πεποίθησιν περί της αληθείας των αναφερομένων, άλλως δεν αναδέχεται αυτήν, και επειδή γίνεται λόγος ού μόνον περί καταχρήσεων επί των διαφόρων φορολογικών εργασιών, αλλά και περί αντιποιήσεως δημοσίων κτημάτων σημαντικής αξίας, διά ταύτα προτείνει να διευθυνθή η αναφορά πρός τον Κ. υπουργόν διά να λάβη γνώσιν και παρουσιασθή εις άλλην ρητήν ημέραν πρός την περαιτέρω συζήτησιν.

Επανέλαβεν ο Γερουσιαστής Κ. Γρηγοριάδης, ότι δεν είναι ανάγκη να σταλή το πρωτότυπον της αναφοράς αλλ' αντίγραφον αυτής επικυρωμένον μετ' αντιγράφου των πρακτικών, και να ζητηθή ώστε να παρουσιασθώσιν ενώπιον της Γερουσίας όλα τα εν τή αναφορά μνημονευόμενα έγγραφα.

Απήντησεν ο Κ. υπουργός των Εσωτερικών ότι αί προφερθείσαι πικραί λέξεις και φράσεις αφ' ότου ήθεν ο κατηγορούμενος καταχράται ή αντιποιείται δημόσια κτήματα ένεκα συγγενείας μετά του υπουργού δεν είναι πρέπον να εκφράζωνται ένταύθα και μάλιστα πρίν ή ακουσθή και ο υπουργός εκείνος πρός ον αποτείνεται η μομφή, διά ταύτα προέτεινε να μη αποφασισθή τι πρίν ή ακουσθή ο Κ. υπουργός των Οικονομικών υφ' ον υπάγεται ο κατηγορούμενος υπάλληλος.

Ενώ δε προέκειτο να αποφασισθή επισήμως ή υπό των μελών του σώματος όλων παραδεχθείσα γνώμη περί αποστολής αντιγράφων της τε αναφοράς και των πρακτικών πρός τον Κ. υπουργόν των Οικονομικών διά τα περαιτέρω, ο Γερουσιαστής Κ. Χατζίσκος επήνεγκεν· ο γράφας την αναγνωσθείσαν αναφοράν ή απώλεσε το λογικόν του καταγγέλλων τοσαύτας υπερβολικάς

καταχρήσεις του κατηγορουμένου υπαλλήλου, εάν αύται δεν έλαβον χώραν, ή λέγει αληθείας, πιστεύεται δε ότι μάλλον υπάρχει το δεύτερον έκ της υποστηρίξεως των αναφερομένων, ην έκαμον οι δύω προλαλήσαντες ΚΚ. Γερουσιασταί, τους οποίους ηκούσαμεν μετά της δεούσης υπομονής, και υπό των οποίων ουδεμία πικρά λέξις ερρήθη κατά του αρμοδίου υπουργού, ως εξέλαβεν ο προαγορεύσας Κ. υπουργός των Εσωτερικών.

Εάν τα εκτιθέμενα έχωνται αληθείας ή πταίει ο υπάλληλος, ότις πρέπει να παραπεμφθή διά τούτο εις δίκην, ή ο αρμόδιος υπουργός εάν λαβών γνώσιν των κατ' αυτού διατηρεί και περιποιείται τοιούτον υπάλληλον καταχραστήν και συνάμα σφετεριστήν δημοσίου περιουσίας σημαντικής αξίας, όθεν επειδή το ζήτημα είναι σπουδαίον συμφωνώ να διευθυνθή μεν η αναφορά πρός τον Κ. υπουργόν των Οικονομικών διά να λάβη γνώσιν των εκτιθεμένων, να χορηγηθή δε εις αυτόν προθεσμία πλέον των οκτώ ημερών από σήμερον, όπως έλθη προπαρασκευασμένος καθ' όλα, διότι κατά την επομένην συνεδρίασιν, ήτις είναι άγνωστον πότε έσεται, θέλουν αναγνωσθή και επικυρωθή τα πρακτικά, των οποίων αντίγραφον πρόκειται να σταλή.

Μετά τα λεχθέντα η Γερουσία επί τη προτάσει του Κ. προέδρου παρεδέξατο να σταλώσι πρός τον Κ. υπουργόν των Οικονομικών αντίγραφα της τε αναφοράς και των παρόντων πρακτικών ίνα λάβη γνώσιν των αναφερομένων και των εκτεθέντων, και δώση κατά την 31 υπερμεσούντος μηνός ημέραν της εβδομάδος Σάββατον, και ρητώς προσδιοριζομένην πρός την περαιτέρω συζήτησιν, τας δεούσας πληροφορίας.

Ανεγνώσθη έπειτα η έκθεσις της επί των αναφορών επιτροπής, και απεφασίσθη να γίνη η επ' αυτής συζήτησις εις μίαν των επομένων συνεδριάσεων· έχει δε αύτη ως εξής·

Πρός την Γερουσίαν.

Κύριοι!

Η επί των αναφορών επιτροπή έλαβεν υπ' όψιν τας εφεξής εις το γραφείον της Γερουσίας παρουσιασθείσας αναφοράς.

1) Την από 5 Νοεμβρίου π. ε. υπ' αριθ. 5 της χήρας Περεζίτσας Μαγρυπλή εξαιτουμένης την αύξησιν της χορηγουμένης αυτή δωδεκαδράχμου συντάξεως ως μη επαρκούσης ούδε εις τα πρός το ζήν αυτής απολύτως αναγκαία.

Η επιτροπή γνωμοδοτεί να διευθυνθή εις το υπουργείον των Οικονομικών.

2) Τὴν ἀπὸ 11 Νοεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 6 τοῦ Νικολάου Γρηγοριάδου ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς ἐκδοθησομένης παρ' αὐτοῦ καλλιγραφίας.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

3) Τὰς ἀπὸ 29 Νοεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 12 τῆς Ἑλένης χήρας τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτζου ἐξαιτουμένης τὴν ἀνάλογον αὔξησιν τῆς ἑξηκονταδράχμου συντάξεώς της, ὡς μὴ ἐπαρκούσης ταύτης πρὸς συντήρησίν της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

4) Τὴν ἀπὸ 30 Νοεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 15 τῆς Παρασκευῆς χήρας Χριστοδούλου Ματακίδου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της καὶ τὴν δυστυχῆ κατάστασίν της, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις, ἢ νὰ τῇ πληρωθῶσι τὰ πρὸς τὸν σύζυγόν της ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὀφειλόμενα.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

5) Τὴν ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ Δημητρίου Δρίτζα λοχαγοῦ, ὅστις ἀναφέρων τὰς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος στρατιωτικὰς ἐκδουλεύσεις του, τὰς ὁποίας ὑποστηρίζει διὰ πιστοποιητικῶν διαφόρων ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἐξαιτεῖται νὰ τῷ ἀπονεμηθῇ ὁ βαθμὸς τοῦ ταγματάρχου μετὰ τοῦ ἀνήκοντος μισθοῦ, ἢ νὰ τῷ χορηγηθῇ πλήρης ὁ μισθὸς τοῦ βαθμοῦ του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

6) Τὴν ἀπὸ 8 Δεκεμβρίου π. ε, ὑπ' ἀριθ. 20 τοῦ Ἀθανασίου Καρδαρᾶ, ὅστις ὑπομιμνήσκων εἰς τὴν Γερουσίαν τὰς γνωστὰς θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν στέρησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν κατὰ τὰ ἔσχατα ἤδη τοῦ βίου του, ἐξαιτεῖται νὰ τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

7) Τὴν ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 21 τοῦ Α. Εὐριπίδου ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς ἐκδοθησομένης παρ' αὐτοῦ συλλογῆς ὅλων τῶν ἀπὸ τοῦ 1841 ἐκδοθέντων νόμων καὶ διαταγμάτων, καὶ τὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν σύστασιν τοῦ σώματος τοῦ νὰ τυπωθῶσι δωρεὰν εἰς τὴν Βασιλικὴν Τυπογραφίαν χίλια ἀντίτυπα τοῦ πονήματος τούτου,

ἀντίτυπα τοῦ ὁποίου ὑπόσχεται νὰ χορηγήσῃ εἰς ὅλας τὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους ἀντὶ τοῦ ἡμίσεως ἀντιτίμου τοῦ διὰ τῆς ἀγγελίας του ὁρισθέντος.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης.

8) Τὴν ἀπὸ 11 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 23 τῆς Μεταξιᾶς χήρας τοῦ μακαρίτου Γερουσιαστοῦ Δ. Ν. Ὀλυμπίου, ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

9) Τὴν ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' 27 τῆς Μαροῦς χήρας Παπανικολῆ, ἐξαιτουμένης τὴν προικοδότησιν τῆς θυγατρός της καὶ τὴν χορήγησιν μηνιαίας συντάξεως εἰς αὐτὴν δυνάμει τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπέκτησεν ὁ σύζυγός της διὰ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα πασιγνώστων ἀγώνων του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

10) Τὴν ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 28 τῆς Ἀναστασίας θυγατρὸς τοῦ Γεωργίου Γλίστη ἐκ Σαλαμῖνος, ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῇ ἡ ἀνήκουσα περιβαλλὶς χάριν τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός της φονευθέντος εἰς τὴν πρώτην ἔφοδον τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1822.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

11) Τὴν ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ Δ. Β. Κασδόνη, ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ μεταγλωττισθέντος παρ' αὐτοῦ ἐγχειριδίου τῶν περὶ λειβαδίων διατάξεων τοῦ ὀθωμανικοῦ δικαίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

12) Τὴν ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 34 τῆς Παρασκευῆς θυγατρὸς τοῦ Κώστα Ἀρβανίτου, ἐξαιτουμένης τὴν ἀπόλαυσιν τῶν τοῦ πατρός της κληρονομικῶν δικαιωμάτων, ἅτινα οὗτος ἀπέκτησε διὰ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

13) Τὴν ἀπὸ 25 Νοεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 35 τοῦ Ἀγιμανδρίτου Κωνσταντίου, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις ἕνεκα τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

14) Τὴν ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 38 τοῦ Κωνσταντίνου Ἐμμανουὴλ Παππᾶ, ὅστις ὑπομιμνήσκων τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας τοῦ Ἀρχηγέτου καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἐπικαλεῖται τὴν πρόνοιαν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς ἀνταξίου ἀμοιβῆς αὐτῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουγεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

15) Τὴν ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 39 τοῦ Θ. Δοῦκα ἐξ Ὑδρας παραπονουμένου κατὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν ὡς παύσαντος ἀδίκως αὐτὸν ὑπηρετοῦντα πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ὡς ὑγειονομοσταθμάρχην, καὶ ἐξαιτουμένου νὰ τὸν συστήσῃ ἡ Γερουσία εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

16) Τὴν ἀπὸ 4 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 49 τῆς Στάμος χήρας Κ. Μαυρέτα, δι' ἧς ἀναφέρουσα ὅτι ὁ σύζυγός της ἀδελφὸς τοῦ ἀοιδίμου Ἀθ. Διάκου ἔπεσε μαχόμενος πρὸ αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ ὅτι ἡ χορηγουμένη πρὸς αὐτὴν μηνιαία σύνταξις ἐκ δραχ. 24 δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον αὔξησιν τῆς συντάξεώς της καὶ τὴν προικοδότησιν τῶν τέκνων της μὲ ἀνάλογον ἐθνικὴν γῆν.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Ἰανουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπή

Α. Μαυρομιχάλης, Γ. Ψύλλας,
Ἀδὰμ Δούκας, Δ. Κανελλόπουλος.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς Ρωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία δι' ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ᾠδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς ρωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κων. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Κουντουριώτης	Ν

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ἐρώτησις ἂν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συμβάσεως τὰ παραχωρούμενα γήπεδα μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν τυχὸν καταστημάτων θέλουσι μένει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου ἢ τῆς ἑταιρίας, ἀφοῦ δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησεν ὅτι ταῦτα μένουσιν εἰς τὴν κυριότητα τῆς ἑταιρίας, ὅπως ἀπερασισθῇ καὶ ἐπὶ τῶν συμβάσεων μετὰ τῶν ἄλλων τοιούτων ἑταιριῶν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας παρετήρησεν ὅτι ἡ τοιαύτη παραχώρησις τῆς δημοσίου περιουσίας εἶναι ἄδικος καὶ παράλογος καὶ κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον ἡ πρώτη σύμβασις μετὰ τῆς ἑταιρίας τοῦ Λόϋδ περιεῖχε ῥητὸν ἄρθρον διαλαμ-

βάνον ὅτι τὰ καταστήματα ταῦτα μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συμβάσεως μένουσιν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου, ἀλλ' εἰς τὴν δευτέραν δεκαετῆ σύμβασιν παραδόξως πως ἐξηρέθη τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ κατὰ συνέπειαν ἔρχεται τὸ μὴ ὀρθὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα εἰς ὅλας τὰς συμβάσεις, τὸ ὁποῖον ἀδικεῖ τὰ μέγιστα τὸ δημόσιον, καθότι εἰς κανὲν ἄλλο κράτος δὲν γίνονται τοιαῦται παραχωρήσεις, ὅθεν οἱ πράξαντες τοῦτο Ὑπουργοὶ κακῶς ἔπραξαν καὶ πράττουσι.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο παραδεκτὸν διὰ χειροτονίας καὶ τὸ μοναδικὸν τοῦτο ἄρθρον, ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 10 τ. μ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς ρωσσικῆς ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	·	Ἀδὰμ Δούκας	· · · · · Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	· Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	· · Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	· Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	· ·
Τάτζης Μαγγίνας	· · · · Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	· ·
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	· · Ν	Μ. Α. Καΐρης	· · · · · Ν
Χαρίλ. Παπαπολίτης	· · Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	· · · Ν
Ἰάκωβος Πανσιμάδης	· · · Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	· · Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	· · · Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	· · ·
Σπυρ. Τσικούρης	· · · · ·	Ἰωάννης Στάϊκος	· · · ·
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	· · · ·	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	· Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	· · Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	· · Ν
Βασιλ. Χρηστακόπουλος	· Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	· · ·
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	· · ·	Δημήτριος Χρηστίδης	· · · Ν
Γεώργιος Ψύλλας	· · · ·	Νικόλαος Μαυρομμάτης	· · Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	· · · ·	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	·
Ἰωάννης Χ. Πέτσιος	· · · · Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	· · · · Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	· · ·	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	· · · Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	· · ·	Κωνστ. Πριβιλέγιος	· · · Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	· · · Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	· · · · Ν
Δημήτριος Βούλγαρις	· · ·	Σπῦρος Μῶλος	· · · · · Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	· · Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	· · · · Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	· · · Ν	Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης	· Ν

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοράκης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 21 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρα Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνοματικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 23 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀντικειμένων σημερινῆς συνεδριάσεως ἀπήγγειλεν ὁ Κ. Πρόεδρος τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ διαφόρων νομοσχεδίων.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀνεγνώσθη ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 27,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858.

Κατόπιν ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος ἀπονειμασάντων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ.

Ὁμοία ἐπὶ νομοσχεδίου καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 316,146:40 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Ὁμοίως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 54,800 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1858.

Ἐφ' ὅλων δὲ τῶν ἀνωτέρω ἡ συζήτησις ἀπερασίσθη εἰς τὴν ἀμέσως πρώτην συνεδρίασιν. Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν 27,000 χορηγηθησομένων ὡς δάνειον εἰς τοὺς ἐν τῷ προσηρτημένῳ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ πίνακι σημειουμένους βιομηχάνους, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ βιομηχανία τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὰ μεγάλα καὶ τὰ

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἰωάν. Χ. Πέτρου. Ἀλ. Βλαχόπουλος.
Α. Μαυρομιχάλης. Ἀντ. Μαυρομιχάλης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον δι' οὗ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 54,800 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης δι' ἀποζημιώσεις μαρτύρων, ὑλικὰν ὑπουργείου καὶ Ἀρείου Πάγου καὶ ἔξοδα μεταθέσεως ὑπαλλήλων ἐπιξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωροῦτα ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ ὡρισμένως τὸ ποσὸν ὅπερ ἐτησίως ἀπαιτεῖται εἰς ἀποζημίωσιν τῶν μαρτύρων, διότι τοῦτο θέλει κανονισθῇ ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν μαρτύρων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας, θεωροῦσα πρόσθετι ὅτι ἡ ζητουμένη πίστωσις διὰ τὸ ὑλικὸν τοῦ ὑπουργείου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ διὰ τὰ ἔξοδα μεταθέσεως τῶν ὑπαλλήλων δικαιολογεῖται ἀρκούντως ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ὑπηρεσίας, παρεδέξατο διὰ ταῦτα τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Ἰανουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Τ. Μαγγίνας. Γ. Δαρειώτης.
Ἀντ. Μαυρομιχάλης. Ἰωάν. Οἰκονόμου.
Π. Λοιδορίκης.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 26 Δεκεμβρίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀπήγγειλεν ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου· 1) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 54,800 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως

1858· 2) περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τοῦ παρέροντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς· 3) περὶ ὁμοίας συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τοῦ Β. ναυτικοῦ· 4) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 27000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858, καὶ 5) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 316,146 40|00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1859. Ἐτέθη ἀκολούθως εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον νομοσχέδιον οὗτινος ἡ ἀρχὴ ψηφοφορηθεῖσα κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Χ. Παπαπολίτου ἔγινε δεκτὴ διὰ ψήφων 26 πρὸς 2 κατὰ τὸ ὡδὲ προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 54,800 ὑπουργείου δικαιοσύνης 1858 χρήσεως

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γιαννετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Κατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσ. Προβιλέγιος	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γαΐκας Καρασπαζάνης		Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέζης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ ἄρθρου 1, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐζητήσατο παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περισσοτέρας πληροφορίας περὶ τοῦ ζητουμένου ποσοῦ τῶν δρ. 50,000 ἐπὶ τοῦ ζητουμένου κερ. Λ'. ἀποζημιώσεις μαρτύρων, εἰπών ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1857 τὰ ἐγκλήματα ἐπλεόναζον ἀπεναντι τοῦ ἔτους 1858, καὶ ἀτόπως πως ζητεῖται ἤδη ἡ ἐξίσωσις τοῦ ποσοῦ τοῦ κεφαλαίου τούτου κατὰ τὸ ἔτος 1858 μὲ τὸ ἐπιψηφισθὲν ποσὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1857.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι τὰ γεγονότα ἅτινα ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας ἀρκούντως δικαιολογοῦσι τὴν ζητουμένην συμπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν δραχ. 50,000, καθόσον τὰ ἐγκλήματα δὲν ἀνακρίνονται οὔτε δικάζονται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ἀλλὰ καθ' ἣν ἐποχὴν συλλαμβάνονται οἱ αὐτουργοί· ὅθεν κατὰ τὸ ἔτος 1858 ὅτε κατεδιώχθησαν καὶ ἐξωντώθησαν ἢ συνελήφθησαν οἱ λησταὶ ἐδέησε νὰ γίνωσι περισσότερα ἔξοδα εἰς ἀποζημιώσεις μαρτύρων καὶ δικαιώματα ποινικῆς ὑπηρεσίας τῶν κλητήρων· πρὸς τελείαν δὲ ἀποπλήρωμὴν τῶν ἐξόδων τούτων καθ' ὅλον τὸ ἔτος θεωρεῖται ἀρκετὸν τὸ ζητούμενον ποσόν.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ Χρηστίδης· οἱ λόγοι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, οὓς ἐπέφερε πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ποσοῦ τῶν δραχ. 50,000 δι' ἀποζημιώσεις μαρτύρων κλπ. εἰσὶ δικαιολογημένοι· ἀλλ' ἂς μοὶ συγχωρηθῇ καὶ ἐνταῦθα νὰ προσθέσω ὅ,τι εἶπον πάντοτε ὅτι πρέπει νὰ διαταχθῶσιν οἱ ΚΚ. εἰσαγγελεῖς ὅπως προσκαλῶσιν ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων τοὺς μᾶλλον ἀναγκαίους καὶ ἀποχρώντας μάρτυρας, καθόσον πολλαὶ ἀνακρίσεις γίνονται ἄνευ τῆς δεούσης οἰκονομικῆς προσοχῆς διὰ νὰ μὴ εἴπω δικαστικῆς. Ταῦτα δὲ λέγω οὐχὶ ἵνα περιορισθῇ ἡ ἀνάπτυξις τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ νὰ μὴ γίνωνται περιττὰ ἔξοδα. Διὰ τὴν τακτικὴν πορείαν τῆς δικαιοσύνης δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ παραμικρόν, ἄλλως νὰ γίνεται ἡ δέουσα οἰκονομικὴ προσοχή. Εἰς τὴν προκειμένην ὅμως πίστωσιν ἐθεώρησα καταχωρημένα δύω ἕτερα ποσὰ, ὅλως περιττὰ, σημειούμενα ὑπὸ τοὺς τίτλους «ἔξοδα ἀμάξης καὶ ἔξοδα μεταθέσεων ὑπαλλήλων», καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον παρατηρῶ ὅτι τοῦτο ἠδύνατο νὰ συγχωνευθῇ ἑνουμένων εἰς ἓν δύω ἢ τριῶν ἐκ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν πρὸς χρῆσιν μιᾶς μόνης ἁμαξης, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα τῆς μεταθέσεως τῶν ὑπαλλήλων παρατηρῶ ἐπίσης ὅτι οἱ ὑπάλληλοι συμφέρει μᾶλλον νὰ ἦναι διαρκεῖς εἰς τὰς θέσεις των διὰ πολλοὺς λόγους, καὶ οὐχὶ νὰ

μετατίθενται συνεχῶς ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν ἐπὶ τῇ ἁπλῇ αἰτήσει ἢ ἀφορμῇ, καὶ ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ἀφ' ἧς ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης δύω ἐγκύκλιοι ἐξεδόθησαν πρὸς τοὺς ΚΚ. εἰσαγγελεῖς, δι' ὧν διετάχθησαν ὅπως ἐνεργῶσι μετὰ φειδοῦς τὸ μέτρον τῆς προσκλήσεως τῶν μαρτύρων εἰς τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις. Τὴν οἰκονομίαν ταύτην ἐγὼ περισσότερον τῶν ἄλλων αἰσθάνομαι ὡς χρηματίσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησεν οὕτω δὲν δύναται ὅμως ταυτοχρόνως καὶ νὰ ἐπιβάλῃ αὐστηρῶς τοιοῦτον μέτρον, ὅπερ δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπιζήμιον εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην.

Ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τὸ ἀπαιτούμενον διὰ πληρωμὴν ἁμάξης παρατηρῶ ὅτι ἄλλοτε, καθὰ βεβαίως ἐνθυμεῖται καὶ ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, τὸ ἔξοδον τοῦτο ἐχορηγεῖτο ἐκ τοῦ ταμείου τῶν Ἀνακτόρων, ὥστε ὑπάρχει ἀνάκλισιν καθιερωμένον· σήμερον ὅμως ἡ ἔκτασις τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, αἱ ἀποστάσεις αὐτῆς, αἱ συζητήσεις τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων πρὸς δὲ καὶ αἱ λευκαὶ τρίχες προερχόμεναι ἐκ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας ἀπαιτοῦσιν ἀναγκαίως τὴν χρῆσιν τῆς ἁμάξης.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τὸ ἀπαιτούμενον δι' ἔξοδα μεταθέσεων ὑπαλλήλων, παρατηρῶ ὡσαύτως ὅτι συμφωνῶ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος ὡς πρὸς τὸ διαρκὲς τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰς θέσεις των, καθόσον οὗτοι μένοντες ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τινα τόπον σπουδάζουσι καὶ γνωρίζουσι τὰς ἕξεις καὶ τὰς ἰδιότητας ἑκάστου τῶν πολιτῶν ἐξ ὧν ὁδηγοῦνται εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης· ἀλλ' ὅταν ὑπονοηθῇ ὅτι τοιοῦτος ὑπάλληλος ἔνεκα μεγάλων σχέσεων ἢ καὶ ἐκ συγγενειῶν τὰς ὁποίας τυχὸν σχηματίζουσιν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ὑπαρεσίας των ὑπαγορεύοντας ἴσως κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των, ἐκ συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ἀναγκαίως πρέπει νὰ μετατίθενται καταλληλότερον· τοιαύτας μεταθέσεις ὑπηγόρευσεν ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἔτος 1858 πολλὰς καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ δι' ἔξοδα τοιούτων μεταθέσεων σημειούμενον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσὸν δὲν ἐπήρκεσε, καὶ τὸ ζητούμενον ὀφείλεται εἰς διαφόρους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης· συνομολογῶ ὅτι εἰς ἄλλην ἐποχὴν ἔξοδον ἁμάξης δὲν ἐπληρώνετο εἰς τοὺς

ὑπουργούς, καὶ ὅτι ἁμαξαι τῶν ἀνακτόρων μετέφεραν ἐνίοτε τοὺς ὑπουργούς, ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες πολλῶν ὑπουργῶν ἦσαν καὶ τότε λευκαὶ ἐκ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας των, καὶ ὅμως οἱ ὑπουργοὶ αὐτοὶ μετέβαινον εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τότε ὑπάρχουσαν μίαν Βουλὴν πεζοὶ, καὶ ἐγ' ἁμάξης εἰς μόνα τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ δὲ λόγος τοῦ ὅτι σήμερον ὑπάρχουσιν αἱ Βουλαὶ καὶ ἀπαιτεῖται ἡ χρῆσις ἰδίας ἁμάξης, δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, διότι ἡ διάρκεια καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν Βουλῶν ἐκτείνεται μέχρις ἓξ μηνῶν μόνον, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα δύνανται κάλλιστα δύω ἢ καὶ τρεῖς ὑπουργοὶ νὰ μεταχειρίζωνται μίαν καὶ μόνην ἅμαξαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των κατὰ τὰς Βουλὰς, ἐνῷ διὰ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχουν χρείαν ἁμάξης εἰμὴ διὰ τὴν μετάβασίν των εἰς τὰ ἀνάκτορα· ὥστε ἡ οἰκονομία τῆς ἁμάξης τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα, εἶναι καὶ λογικὴ καὶ δικαία, καὶ πρέπει νὰ γίνῃ.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥάγας Παλαμίδης, ὅτι τὸ μέτρον τῶν μεταθέσεων πρέπει νὰ γίνεται εἴτε πρὸς μόρφωσιν τῶν δικαστηρίων εἴτε δι' ἄλλους λόγους, οὓς ἐξέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν ἄνευ τοιούτων λόγων καὶ πρὸς βλάβην τῆς ὑπηρεσίας ὅπως συνέβη ἐπὶ τῆς μεταθέσεως τοῦ δικαστοῦ Ἰωαννίδου ἐντεῦθεν εἰς Λαμίαν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο διὰ χειροτονίας δεκτὸν τὸ συζητούμενον μοναδικὸν ἄρθρον ὅπως ἔχει.

Ψηφισθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω ψηφολεκτῶν ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων **29** κατὰ **1** ὡς τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 54,800 τοῦ ὑπουργείου δικαιοσύνης χρήσεως 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος .	Νικόλ. Πρασσακάκης . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . O	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . N	Ῥικάρδος Τζιώρτζ . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Γεώργιος Ψύλλας . . . . N

Ἰωάννης Θεοτόκης	Δημήτρ. Πλαπούτας . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ἀθανάτιος Λιδωρίκης . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . .	Κωνστ. Πρ. Βιλέγιος . . . .
Τσαντιτάκης Γρηγοράκης . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Σπῦρος Μιλιος . . . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἔχει δὲ τὸ ἐπιψηφισθὲν τοῦτο νομοσχέδιον, ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 12 λήγοντος μηνὸς Ἰανουαρίου.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ ἀνωτέρου νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τοῦ παρέχοντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ὑπηρετησάντων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὑπηγορεύθη ἀπὸ ἀρχήν τινα καὶ σκοπὸν περισσοτέρας δικαιοσύνης ἐρχόμενον νὰ ἐλαττώσῃ εἰς **10** καὶ **15** ἔτη τὸν χρόνον τῆς συντάξεως ὡς πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ὑπηρετησάντων ἀξιωματικῶν καὶ ἀποθανόντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος· ἀλλά, κύριοι, τὸ καλὸν οὐκ ἔστι καλὸν ἐὰν μὴ καλῶς γίγνηται, τουτέστιν ἡ δικαιοσύνη αὕτη δὲν θέλει λογίζεσθαι πλήρης ὡς πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀγωνισθέντων, ἐὰν δὲν ληφθῇ συγχρόνως μέτρον καὶ περὶ ἐκείνων τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ὁποίων οἱ συγγενεῖς ἐφονεύθησαν ἢ ἀπέθανον πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ ἡ βαθμολογία των ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσαν Κυβέρνησιν. Μεταξὺ τῶν ἐσχάτως πρὸς τὴν Γερουσίαν δοθεισῶν ἀναφορῶν ὑπάρχει καὶ ἀναφορά τις τῆς θυγατρὸς ἑνὸς πρωταγωνιστοῦ τοῦ Κ. Ἀρβανίτη ὀνομαζομένου ἐκ τῆς Καστανιᾶς τῆς Ὑπάτης, ἥτις πρὸς πιστοποίησιν τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός της ἐπισυνάπτει δύω ἐπίσημα διπλώματα

(ἅτινα καὶ ἀνέργω) τὸ μὲν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ ἀνωτάτου ἐκείνου διοικητικοῦ κλάδου τῆς ἐπαναστάσεώς μας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ Εὔβοιαν περὶ τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τοῦ δοθέντος εἰς αὐτὸν βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ, τὸ δὲ τοῦ ἐκτελεστικοῦ Σώματος περὶ τοῦ προβιβασμοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταξιάρχου. Τὰ διπλώματα ταῦτα ἐπισυνάπτουσα ἡ μόνη ἐπιζῶσα θυγάτηρ τοῦ ταξιάρχου τούτου ἀγωνιστοῦ καὶ λιμοκτονοῦσα ἤδη δὲν ἀπαιτεῖ ἄλλο τι εἰμὴ δικαιοσύνην· ἀλλὰ τοιαύτην δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ οὐδὲ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, διότι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ περὶ ἄλλων χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἀγωνιστῶν προνοεῖ ἢ περὶ τῶν ἀποβιωσάντων καὶ φονευθέντων κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος· ὥστε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν εἶναι πλήρες· ταῦτα δὲ λέγω ἵνα ἐννοήσωμεν ὅλοι τὸ κενὸν ὅπερ ἐπαφίεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀγωνιστῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔλθῃ εἰς δικαίαν τινὰ συνδρομὴν, καὶ ῥροντίσωμεν μετὰ τοῦ ὑπουργείου ὅπως ἀποδοθῇ δικαιοσύνη, ἂν καὶ ἀργά, καὶ πρὸς τὰ ὀλίγα ἐπιζῶντα μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῶν λοιπῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν, ἅτινα ἐξακολουθοῦν δυστυχῶς εἰσέτι νὰ ἐξαιρῶνται τῆς τοιαύτης ὀφειλομένης δικαιοσύνης.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ προλαλήσαντος ἐντίμου Γερουσιαστοῦ περιεστράφη εἰς ξένον τοῦ προκειμένου ἀντικείμενον· ὡμίλησεν ὁ προαγορεύσας περὶ δικαιωμάτων ἀνδρῶν ὑπηρετησάντων ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος καὶ μὴ συμπεριληφθέντων εἰς καμμίαν τάξιν βαθμολογίας, ἐνῷ τὸ παρὸν νομοσχέδιον σκοπὸν ἔχει τὴν χορήγησιν συντάξεως εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀξιωματικῶν βαθμολογηθέντων καὶ ἀποβιωσάντων πρὸ τοῦ Συντάγματος, διότι ὑπὲρ τῶν χηρῶν τῶν μετὰ τὸ Σύνταγμα ἀποβιωσάντων τοιούτων ἀξιωματικῶν ὁ νόμος περὶ συντάξεων τοῦ **1852** προνοεῖ, ὃν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἀνακαινίσῃ ἢ τροποποιήσῃ κατ' οὐδὲν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ἀπαντήσω τι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ὅπερ ἔθιξεν ὁ προλαλήσας· ῥρονῶ δὲ ὅτι καὶ τὸ ὀφειλόμενον χρέος πρὸς χήρας τοιούτων ἀγωνιστῶν πρέπει νὰ ἐξοφληθῇ ἀφοῦ προηγηθῇ ἡ βαθμολογία τῶν ἐφ' ἧς θέλουσι βασισθῇ αἱ ἀποδοθησόμεναι συντάξεις ἢ ἀμοιβαί.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Μετ' ἀπορίας ἤκουσα τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν εἰπόντα ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἐκρίθη εὔλογον νὰ εἰσαχθῇ ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀγωνισθέντων καὶ καταταχθέντων ὑπό τινα βαθμὸν εἰς τὰ διάφορα λεγόμενα μητρῶα, καὶ ὅτι ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀγωνισθέντων καὶ μὴ βαθμολογηθέντων ἀνάγκη νὰ ληφθῇ μέτρον ἴδιον· ἀλλ' ἀφοῦ ἐπὶ τριάκοντα ὀκτὼ περίπου ἔτη ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπρονόησεν ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν, ὤφειλε προνοοῦσα περὶ τῶν βαθμολογηθέντων νὰ προνοήσῃ τοὐλάχιστον ἤδη καὶ περὶ αὐτῶν, παρεκτὸς ἂν ἄλλως ἀναμένῃ νὰ προνοήσῃ ὅταν καὶ οἱ κληρονόμοι τούτων ἀποβιώσωσιν· ἀφοῦ δὲ οὕτω συνεννοήθημεν, παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ τὸν προτρέπω μάλιστα ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος καὶ αὐτῶν τῶν ὀρφανῶν, ἵνα φέρῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον νομοσχέδιον θεραπεῦον τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν οἰκογενειῶν, ὅσαι ἐστερήθησαν τοὺς προστάτας των ἀγωνιστὰς φονευθέντας ἢ ἀποβιώσαντας, καὶ ἐγκατελείφθησαν ἀπροστάτευτοι. Ἔλθετε λοιπὸν Κ. ὑπουργὲ εἰς τὴν χορήγησιν τῆς ἀνηκούσης δικαιοσύνης πρὸς τὰ τοιαῦτα λείψανα τοῦ ἀγῶνος, ἅτινα δὲν ζητοῦσιν εἰμὴ δικαιοσύνην καὶ περίθαλψιν.

Ἀπήντησεν ἐκ νέου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι ἐν διαστήματι **25** ἐτῶν τρεῖς ἐπιτροπαὶ πρὸς ἐξέτασιν παλαιῶν ἐκδουλεύσεων συνεστήθησαν, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐπιτροπῶν τούτων τινὲς τῶν ἀγωνιστῶν παρελείφθησαν εἰς τὰς βαθμολογίας καὶ τὰ δικαιώματα αἴτιοι εἰσὶν αὐτοὶ οὗτοι ὡς μὴ ὑποστηρίξαντες τὰ δικαιώματά των.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐδικαιοῦτο νὰ ἀπαντήσῃ ὅπως ἀπήντησεν, ἀλλὰ καὶ ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς δὲν ἀντεῖπεν εἰς τὰ ἐκτεθέντα, ἀπετάθη δὲ μόνον πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ τὸν προέτρεψεν ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος νὰ πράξῃ ὅ,τι ὁ προκάτοχός του δὲν ἔπραξεν ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀγωνιστῶν. Μεταβαίνων ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ νομοσχεδίου παρατηρῶ ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἔλλειψίς τις ἥτις πρέπει νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ νὰ γένῃ πλῆρες· περιέχει τῷ ὄντι μίαν ἀδικίαν πρὸς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ἀποβιώσαντος μετὰ τὸ Σύνταγμα καὶ μὴ συμπληρώσαντος τὸ **30** ἢ τὸ **20** ἔτος τῆς ὑπηρεσίας ἤτοι τὸν ὅρον τὸν παρέχοντα δικαίωμα πρὸς σύνταξιν, ἐνῷ εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ἀποβιώσαντος πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος ἤτοι ταχύτερον καὶ συμπληρώσαντος **15** μόνον ἐτῶν ὑπηρεσίαν παρέχει δικαιοσύνην, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἂν τις ἀδικῆται, τὸ καλὸν

εἶναι σῆμ. ἧττον κακόν, ἀνάγκη νὰ ἐκλείψῃ, καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται, ὅταν ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι πάντοτε θέλουσι μένει ταιαῦται ἀδικίαι, διότι εἰς τοὺς νόμους οἵτινες κανονίζουσιν ἀριθμοὺς καὶ προθεσμίας δὲν ἀποδίδεται ἴση δικαιοσύνη πρὸς πάντας.

Ἐπήνεγκεν αὖθις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Ὅταν πρόκηται νὰ ῥυθμισθῇ τακτικὴ καὶ ὁμαλὴ ὑπηρεσία, τότε πρέπει νὰ λῃφθῇ ὑπ' ὄψιν ἢ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανὼν ὃν εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός· ἀλλ' ἤδη πρόκειται περὶ τῶν ἀγωνιστῶν καὶ πρέπει νὰ κανονισθῶσι τὰ περὶ τούτων οὕτως ὥστε νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὴν ἀπολαυὴν τῶν διαταιωμάτων εἰ δυνατὸν ὅλοι καὶ νὰ μὴ ἀδικηθῇ κανείς.

Ἐπανέλαβε καὶ πάλιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἀνακαινίσῃ τὸν ὑπάρχοντα οὐσιωδῆ νόμον ἀλλὰ προτίθεται νὰ κανονίσῃ ἡ χαραγήσῃ σύνταξιν εἰς οἰκογενείας ἀξιωματικῶν ἀποβιωσάντων πρὸ τοῦ Συντάγματος, περὶ ὧν δὲν προέβλεψεν ὁ ὑπάρχων νόμος· δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀνισότης, ἀλλὰ τὴν ἀνισότητα ταύτην δὲν δύναμαι νὰ τὴν θεραπεύσητε οὔτε ὡς πρὸς τοὺς πρὸ τοῦ Συντάγματος ἀποβιώσαντας οὔτε ὡς πρὸς τοὺς μετὰ τὸ σύνταγμα ἀποθανόντας ἀξιωματικοὺς διότι πάντοτε θέλει μένει ἡ παρατηρηθεῖσα ἀδικία ἢ ἔλλειψις.

Ἐπέρρεεν ἐκ τρίτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐνῷ μὲ παρεξήγησε ταυτοχρόνως ἐλάλησε τοιουτοτρόπως, ὥστε δικαιοῦμαι νὰ τὸν παρεξηγήσω κἀγώ. Εἶπεν ὅτι τρεῖς ἐπιτροπαὶ πρὸς ἐξέτασιν παλαιῶν ἐκδουλεύσεων συνεστήθησαν, καὶ ἐὰν παρελείφθησαν ἄνευ ἐξετάσεως τὰ δικαιώματα ἀγωνιστῶν δὲν πταίει οὗτος ἀλλὰ πταίουν αὐτοὶ καὶ οἱ μὴ ὑποστηρίξαντες τὰ τοιαῦτα δικαιώματα· ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔλαβε θέσιν ἄλλου ἢ Ἕλληνος ὑπουργοῦ, καθόσον ὥρμησε νὰ γνωρίζῃ ὅτι αἱ ἐπιτροπαὶ ἐκεῖναι ἔλαβον ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξέτασαν αἰτήσεις προσωπικὰς ζητούντων βαθμοὺς καὶ οὐχὶ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν περὶ συντάξεων ἢ ἄλλων δικαιωμάτων· ὅτι δὲ οἱ πολῖται δὲν ἠδύναντο νὰ συλλογισθῶσιν ἄλλως τοῦτέστιν ὅτι ἠμπόρουν νὰ ἀπαιτήσωσι παρὰ τῶν ἐπιτροπῶν ἐκείνων δικαιώματα ἢ σύνταξιν δι' ἀποβιώσαντας· σᾶς φέρω ἓν παράδειγμα ἀναγόμενον εἰς ἐμὲ αὐτόν·

ἀναγράζομαι δὲ νὰ τὸ ἀναφέρω ὡς ἐκ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἂν καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου.

Ἐνῷ καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἰς τὴν πρώτην ἐπιτροπὴν ἐπαρουσίασα ἔκθεσιν περὶ τῶν μικρῶν προσωπικῶν μου ἐκδουλεύσεων, δὲν ἀνέφερον συγχρόνως καὶ περὶ τοῦ ἀποβιώσαντος κατὰ τὸ 1832 μικροτέρου μου ἀδελφοῦ Γιαννακοῦ Χατζίσκου χιλιάρχου μὲν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, λοχαγοῦ δὲ ἐπὶ τοῦ Καποδιστρίου, ἐνῷ οἱ λοχαγοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι συνταγματάρχαι καὶ τινες στρατηγοί, τοῦ ἀδελφοῦ μου λέγω, ὅστις διετέλει ὡς ὑποφρούραρχος τῆς Κλεισούρας τοῦ Μεσολογγίου, ὅστις ἐπληγώθη εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους του κατὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην μάχην τῆς Κλεισούρας καὶ ἐξῆλθε ξιφήρης ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πρωταθληταὶ τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην νύκτα τῆς ἐξόδου τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιγραφὴν ἀνήρτησε δι' ἀποφάσεώς της ἡ Βουλὴ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν τῇ προτάσει τοῦ ἀειμνήστου Τζαβέλλα βουλευτοῦ τότε ὄντος, ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη.

Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἶναι καλόν, ἀλλὰ τὸ καλὸν τοῦτο πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀγωνιστῶν ἐκείνων οἵτινες δὲν ηὐτύχησαν μὲν νὰ βαθμολογηθῶσιν ἀπὸ τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν, ἔλαβον δὲ τὴν τιμὴν νὰ λάβωσι τοὺς βαθμοὺς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τὰς τότε διευθυνούσας τὸ Κράτος διοικήσεις δοθέντας εἰς ἐποχὴν πυρὸς καὶ θανάτου. Ὑπὲρ αὐτῶν λοιπὸν λαλῶν προέτρεψα καὶ παρεκάλεσα τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ τὸν προτρέπω καὶ ἤδη ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος ἵνα λάβῃ σύντονα μέτρα συμπληροῦντα καὶ τὸ χρέος τοῦτο τοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς τοιούτους ἀγωνιστάς.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι ἐὰν ὁ προλαλήσας ἐλάλει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς ψηφίσματός τινος ἤθελεν ἀπαντήσει ἄλλως ὅτι ἡ Κυβέρνησις καταγίνεται νὰ λάβῃ μέτρα τείνοντα εἰς τὴν ἱκανοποίησιν ὅλων τῶν δικαιωμάτων κατὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἐπέρρεεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαργίνας·

Ὅταν πρόταξίς τις γίνεται ἐν χρόνῳ ἀκαταλλήλῳ καὶ ἐπὶ ἀντικειμένου ὅλως ξένου καὶ ἀσχέτου πρὸς αὐτήν, τότε οὐδὲν ἀποτέλεσμα προέρχεται ὅσον καλὴ καὶ ἂν ἦναι ἡ πρόταξις. Θέσις τὸ καλόν, κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὑῖοῦ προλαλήσαντος·

οὐκ ἔστι καλὸν ἐὰν μὴ καλῶς γένηται. Ἡ ἀναφορὰ τὴν ὁποίαν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του ἔλαβεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ὑπάρχει εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεώς της ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὸν λόγον οὐχὶ δὲ καὶ σήμερον, ὅτε αἱ λόγοι ἀποβαίνουσιν ἐπὶ ματαίῳ καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐλαττοῦται· τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἔρχεται πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1852** καὶ περὶ ἐκείνου μόνον πραγματεύεται· ὡς πρὸς δὲ τὴν πρότασιν τῶν μὴ συμπεριληφθέντων ἀξιωματικῶν πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεών των ὅταν ἔλθῃ ἐνώπιόν μας τὸ ζήτημα τῶν **143** ἀξιωματικῶν τότε αὖθις δυνάμεθα νὰ κάμωμεν λόγον ὅστις θέλει φέρει ἀποτέλεσμα. Παρατηρῶ προσέτι ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τινὸς τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν εἰπόντος ὅτι ὁ ὅρος τῆς δεκαπενταετίας ἀρίνει ἀνικανοποιήτους τοὺς τελευτήσαντας ὀλίγον πρὸ ἢ μετὰ τὴν προθεσμίαν ἀξιωματικούς, ὅτι ὅταν εἷς τινα νόμον κανονίζωνται δικαιώματά συνάμα μὲ προθεσμίας, τότε οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ καὶ ὁρίσῃ ὅτι ἡ προθεσμία ἐκείνη ἢ ἐκείνη ἀδικεῖ αὐτόν, διότι πάντοτε εἰς τοιούτους νόμους ὁρίσταται ἡ ἀνισότης, καὶ μένουσιν ἀδίκιαι ὅσον σμικρὸς καὶ ἂν τεθῇ ὁ ὅρος, διότι καὶ εἰς αὐτὸν δύνανται νὰ ἐλλείψωσι μῆνες ἢ ἡμέραι.

Εἶπέ τις τῶν προλαλησάντων, ὅτι ἐὰν ἀξιωματικός τις εὑρεθῇ ἀποβιώσας ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ Σύνταγμα, ὅτε δὲν ἔχει συμπεπληρωμένον τὸ **30** ἢ τὸ **20** ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του, τότε ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανά αὐτοῦ στεροῦνται τοῦ πρὸς σύνταξιν δικαιώματος καὶ ἐπομένως ἀδικοῦνται. Εἰς ἀπάντησιν τοῦ διϊσχυρισμοῦ τούτου λέγω ὅτι καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ὁ ἀποβιώσας μετὰ τὸ Σύνταγμα συμπληροῖ τὸν χρόνον τῶν **30** ἐτῶν καὶ ὁ ἀποθανὼν πρὸ τοῦ Συντάγματος ἀπαρτίζει τὸ **15** ἔτος, διότι τὰ ἔτη τοῦ πολέμου ὑπολογίζονται διπλᾶ· ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀγωνιστὰς πρέπει νὰ προσδιορισθῇ ἄλλη τις ἡμέρα συνεδριάσεως ὅπως κατ' αὐτὴν φέρωμεν τὸν λόγον ἐν ἐκτάσει καὶ φθάσωμεν εἰς ἀποτέλεσμα τόσον ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ **14** ψηφίσματος τοῦ Συντάγματος, ὅσον καὶ ὡς πρὸς ἄλλα οὐσιώδη ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα μένουσιν ἐκκρεμῆ καὶ τῶν ὁποίων ἡ λύσις δὲν πρέπει νὰ βραδύνῃ ἐπὶ πλέον δηλ. ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας διὰ τὴν ὑπερτίμησιν τῶν τροφίμων καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τὸ πλημμελὲς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ πρόκειται δὲν πηγάζει ἐκ τοῦ περὶ συντάξεων νόμου, ἀλλ' ἐκ τῆς παραγνωρίσεως τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν

μὲ τὰς τῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας· διότι ἂν ὑπῆρχε διάκρισις ἐκείνων πρὸς ταύτας τὰ περὶ τοῦ ἀγῶνος ἤθελον κανονισθῶσιν ἄλλως· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1852** ἀνεμίχθησαν ἅπαξ αἱ ἐκδουλεύσεις, λέγω ὅτι ὁ νόμος ἐκεῖνος, ἐπειδὴ δὲν κάμνει καμμίαν διάκρισιν, δὲν ἐξαιρεῖ οὔτε τοὺς ὑπαξιωματικοὺς οὔτε τοὺς στρατιώτας· τὸ παρὸν ὅμως νομοσχέδιον ὅπερ ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ τὸν νόμον ἐκεῖνον φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀδικίαν μὴ ἐπεκτεῖνον τὴν ἐλάττωσιν τοῦ χρόνου καὶ ὡς πρὸς ἀποβιώσαντας ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος, ἐξ ὧν πολλοὶ ἔχυσαν τὸ αἷμά των ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Βασιλείας κατὰ τὸ **1836** καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις. Συμμεριζόμενος ὅμως τὰ λεχθέντα περὶ ἐκλείψεως τῆς ἀδικίας ἥτις προέρχεται εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μετὰ τὸ σύνταγμα ἀποβιώσαντος καὶ μὴ συμπληρώσαντος τὸν χρόνον τῆς συντάξεως ἀξιωματικοῦ, συμφωνῶ νὰ κανονισθῇ ἀορίστως ἢ τοὐλάχιστον «πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου» διὰ νὰ μὴ ἀδικηθῇ κανεὶς τῶν ἀγωνιστῶν.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι πρὸς ἐξέτασιν τῶν παλαιῶν ἐκδουλεύσεων συνεστήθησαν τρεῖς ἐπιτροπαί· ἀλλ' αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται συνεστήθησαν διὰ νὰ ἐξετάσωσι τὰ δικαιώματα τῶν αἰτούντων βαθμοὺς καὶ οὐχὶ τὰς αἰτήσεις χηρῶν καὶ ὀρφανῶν περὶ χορηγήσεως συντάξεων καὶ ἄλλα ἀδικήματα προερχόμενα ἐκ τῶν ἐκδουλεύσεων κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως κλπ. Ἡ Κυβέρνησις δεικνύουσα ἤδη ἀγαθὴν προαίρεσιν ὑπὲρ τῶν ἀγωνιστῶν ἂς μὴ ἀναβάλῃ αὐτὴν καὶ ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἐκείνων, οἵτινες ἀγωνισθέντες ἀπεβίωσαν πρὶν βαθμολογηθῶσι· τὰ τοιαῦτα δύνανται νὰ λέγωνται πάντοτε ὅπως ληφθῇ τὸ καταλληλον καὶ ἀποτελεσματικὸν μέτρον.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μήλιος, ὅτι ὅσα ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος ἀνάγονται εἰς τὸ ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ συμφωνεῖ ὅπως ἡ Γερουσία ζητήσῃ τὴν ἐφαρμογήν του, προσθέτει δὲ ὅτι τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Κ. Χρηστίδου προσωρινῶς τὸν συνεκίνησαν διὰ τὴν ἀδικίαν, ἥτις εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τάξεώς τινος ἀποβιωσάντων ἀξιωματικῶν προσγίγνεται· σκεφθεὶς ὅμως ὕστερον καλλίτερον εὗρεν ὅτι ὁ μὲν Κ. Γερουσιαστὴς ἔχει δίκαιον, ἀλλ' οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἰσότης δικαιωμάτων εἰς νόμους, οἵτινες κανονίζουσι προθεσμίας, διότι πάντοτε θέλει μεσολαβεῖ ἡ ἀνισότης, ἂν καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν πρότασιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου παραδεχθῶμεν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας·

Δὲν ἠδυνήθην νὰ σχηματίσω ὀρθήν τινα ἰδέαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἀφοῦ ἤκουσα τοσούτους ἀγορεύσαντας, καὶ διὰ τοῦτο μένω πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν σύγχυσιν τῶν ἰδεῶν· ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ἐννοῶ κάλλιστα εἶναι ὅτι οἱ ἀποθανόντες ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἀγωνισταὶ ἐλησμονήθησαν, καὶ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀλλὰ καὶ αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτῶν· ὅλοι οἱ νόμοι ὅσοι ἦλθον πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν κατεκερμάτισαν τὰ δικαιώματα καὶ ἀπένειμαν εἰς αὐτὰ ἕνα κόκκον δικαιοσύνης πρὸς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, καὶ ἕνα σταλαγμὸν ὕδατος πρὸς τὴν ὅλην θάλασσαν· ἂν εἶπή τις ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον ὡς δικαίων τινὰς τῶν ἀγωνιστῶν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ πράττωμεν οὕτω, διότι τότε προσθέτομεν καὶ ἄλλην θλῖψιν ἐπὶ τῆς θλίψεως τῆς στερήσεως τῶν ἀμοιβῶν εἰς τοὺς περισσοτέρους, τὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν προτίμησιν τῶν βραβευομένων ὀλίγων ἀπέναντι τῶν πολλῶν, οἵτινες δύνανται νὰ ἔχωσιν ἴσα ἢ ἀνώτερα δικαιώματα τῶν ἀμειβομένων ὀλίγων· διὰ τοῦτο εἶχε δίκαιον ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχον μὲν σκοπὸν νὰ λαλήσω κἀγώ, ἀλλ' ἴσως δὲν ἤθελον λάβει τὸν λόγον διότι πάντοτε ὁσάκις ἐπαρουσιάσθησαν τοιαῦτα νομοσχέδια ὕψωσα φωνὴν ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ νόμου καὶ ἐκουράσθην· εἶπεν ὁ ἔντιμος οὗτος Γερουσιαστής, ὅτι πρέπει νὰ δικαιωθῶσι καὶ τὰ ὀρφανὰ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἀνεγνωρίσθησαν μὲν ἐπισήμως ὡς ἀξιωματικοί, ὑπῆρξαν ὅμως ἀξιωματικοὶ ἀγωνισταί, καὶ ἔχουσι περισσότερα δικαιώματα τῶν ἐν ἡμέραις ἡσυχίας ἐχόντων τοὺς βαθμούς· ὁμοία τῆς παρ' αὐτοῦ μνημονευθείσης ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις ἀναρρα μονογενοῦς ἑτέρας θυγατρὸς ἀγωνιστοῦ τοῦ ὁποίου τὰς πληγὰς ἐγὼ αὐτὸς ἔδεσα, ἀγωνιστοῦ ὁ ὁποῖος ἐν τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ τῶν ἀγωνιῶν του, ἐκεῖ ἔχετε τὸν νοῦν σας, ἔλεγε, δεικνύων τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ οὐχὶ εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἀτυχῶς ἡ θυγάτηρ τοῦ ἥρωος τούτου οὐδεμίαν ἔλαβε σύνταξιν, οὐδὲ δύναται νὰ λάβῃ κατὰ τοὺς μέχρι τοῦδε ψηφισθέντας περὶ τούτου νόμους ὡς ἀποθανόντος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡρωϊκῶς πεσόντος τοῦ πατρός της πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς συντάξεως.

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ τούτου, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπαντῶν ἀπεκδύθη τῆς εὐθύνης ἣν τὸ ὑπουργεῖον ἔχει ὡς πρὸς τὴν μὴ ἱκανοποίησιν τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν, εἰπὼν ὅτι οὗτος ὡς ὑπουργὸς δὲν πταίει· ἀλλ' ἴσως ἐλησμόνησεν ὅτι

ὑπάρχει ὑπουργὸς συναρμὸς πρὸς τὸν προκάτοχόν του καὶ ὀφείλει νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν, ἥτις δικαιόνει τοὺς ἀγῶνας. Μὲ ἐξέπληξε δὲ πολὺ περισσότερον ἡ ἀπάντησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι πάντοτε εἰς τοὺς νόμους, οἵτινες προσδιορίζουσιν ἀριθμοὺς καὶ προθεσμίας· δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἰσότης δικαιοσύνης· καὶ ἀπαντῶ ὅτι τὸ τοιοῦτον λαμβάνει χώραν εἰς τὰς ὁμαλὰς περιστάσεις καθ' ἃς γίνεται συμφωνία οὕτως εἰπεῖν μεταξὺ τῶν ὑπηρετούντων ἀξιωματικῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς δύναται νὰ σκεφθῇ καὶ ἂν δὲν συμφέρῃ αὐτῶν ὁ ὅρος ἠμπορεῖ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἄλλο ἐπιτήδευμα· ἀλλ' ἐὰν στρέψωμεν τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀγῶνος τότε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπῆρξε συμφωνία τις μεταξὺ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ; οἱ ἄνθρωποι, κύριοι, ἐνηγκαλίσθησαν τὸν ἀγῶνα αὐθορμήτως πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἔχυσαν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ αἷμα καὶ ὑπέμειναν μὲ καρτερίαν ἀπαραδειγμάτιστον· τίς δύναται λοιπὸν νὰ ἀρνηθῇ τὰ δικαιώματα εἰς τὴν μόνην κόρην τοῦ ἥρωος ἐκείνου τοῦ Σαλαμινίου, οὕτως εἰπεῖν, Αἴαντος, περὶ οὗ σᾶς ἐλάλησα πρότερον, τοῦ ἀτυχῶς ζήσαντος δύω ἔτη ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος; ἀλλ' εἰς πάσας τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις τὸ πρῶτον κήρυγμα ἦτον ὅτι θέλει ληφθῇ πρόνοια ὑπὲρ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἐκείνων τῶν ἀγωνιστῶν, οἵτινες ἔχυναν θύματα τῆς πατρίδος, εἰς ἐποχήν, ἥτις ἦτο πῦρ καὶ θάνατος καὶ δὲν ἐπιδέχετο συμφωνίας καὶ συμβόλαια· ὅθεν ἂς χρησιμεύσωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς λόγοι μου εἰς τοὺς παρόντας καὶ μέλλοντας ὑπουργούς.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῶν ἀπολιωσάντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	.	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	

Σπυρ. Τρικούπης		Μ. Α. Καΐρης	
Ρικάρδος Τζιώτζ		Άντων. Γ. Κριεζής	Ν
Άθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Άντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	
Άνδρ. Χ. Άναργύρου		Ιωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Άναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ιωάννης Θεοτόκης		Άλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ιωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Άθανάσιος Αιδωρίκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Άναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Παναγ. Αιδωρίκης	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Νικόλαος Ιω. Μέξης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	
Άδάμ Δούκας	Ν	Ιωάν. Οίκονόμου	Ν
Δ. Κανελλόπουλος	Ν	Σπύρος Μίλιος	Ν
Κωνσταντίνος Κανάρης		Ρήγας Παλαμίδης	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Άναγνωσθέντος έπειτα τοῦ ἄρθρου 1, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Δύω παρατηρήσεις ὀφείλω νὰ φέρω ἤδη λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου· ἡ μία ἀφορᾷ τὴν προηγουμένην ἀγόρευσιν ἑνὸς τῶν συναδέλφων μου, ὅστις δὲν ὑπάρχει ἤδη ἐνταῦθα· ὁ ἔντιμος οὗτος συνάδελφός μου εἶπεν ὅτι ἂν καὶ τὸν συνεκίνησεν ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ προταθεῖσα ἐν τῇ προηγουμένῳ ἀγορεύσει μου γνώμη, μετὰ ὡριμωτέραν ὅμως σκέψιν εἶδεν ὅτι ἡ διόρθωσις δὲν εἶναι εὔκολος, διότι εἰς νόμους κανονίζοντας προθεσμίας οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἀνισότης, ὅπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ ἤθελε γένει δεκτὴ ἡ γνώμη μου αὕτη. Ἡ δευτέρα γνώμη μου εἶναι ἡ ἐφιξῆς· ὁ Κ. ὑπουργὸς διϊσχυρίσθη ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἀνακαινίσῃ τὸν νόμον τοῦ 1852, ἀλλὰ νὰ τὸν συμπληρώσῃ.

Κύριοι! προτείνας ἐνώπιον τοῦ σώματος τὴν ἀπάλειψιν τῆς φράσεως «πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος» δὲν ἐννόησα ποτὲ νὰ ἐπέμβω καὶ νὰ τροποποιήσω τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, ἐδέχθην τὴν βάσιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις παρεδέξατο, ἤγουν τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τοῦ νόμου ἀπὸ 30 ἐτῶν εἰς 15 ὡς πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀποβιωσάντων ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ παρατηρῶ

ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μεταξὺ ὅρου τῆς φράσεως «πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος» ἐπιφέρει ἀνωμαλίαν καὶ ἀδικίας· διότι ἐὰν ἡ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ἔχοντος ὑπηρεσίαν 15 ἐτῶν καὶ ἀποθανόντος πρὸ τοῦ συντάγματος, δικαιοῦνται δυνάμει τοῦ παρόντος ναυμοσχεδίου νὰ λάβωσι σύνταξιν, κατὰ μείζονα λόγον ὁ ἔχων ὑπηρεσίαν ἐπέκεινα μὲν τῶν 15 ἐλάσσονα δὲ τῶν 20 ἐτῶν πρέπει νὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ σκάνδαλον, κύριοι, θὰ ἦναι μέγιστον ἐὰν ἡ νομοθεσία μας καθιερώσῃ τὴν ἀρχὴν νὰ ἔχωσι δικαίωμα εἰς σύνταξιν τὰ ὀρφανὰ τοῦ ὑπηρετήσαντος ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ ὀρφανὰ τοῦ ὑπηρετήσαντος περισσότεραν χρόνον· δὲν θὰ ἀπορήσῃ ὁ κόσμος, ἂν ἴδῃ ὅτι ἡ νομοθεσία μας ἀνταμείβει τὸν θάνατον μᾶλλον παρὰ τὴν ζωὴν, τὴν ὀλιγωτέραν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὴν πλειοτέραν· σκεφθῆτε ἂν μία τοιαύτη διάταξις πρέπῃ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν νομοθεσίαν μας;

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἰδέας ὅτι ἔπρεπε νὰ χωρισθῶσι τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀγῶνος, καὶ μάλιστα προσθέτει ὅτι εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ὕψος καὶ τὸ ποσὸν ἑκάστης τῶν ἐκδουλεύσεων αὐτῶν διὰ νὰ ἐκτιμηθῶσι κατ' ἀξίαν τῆς βαρύτητος καὶ τῆς σπουδαιότητος, ἣν ἐν ἑαυταῖς ἔχουσι· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον, περὶ οὗ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐλάλησεν, ὁμολογεῖ ὅτι ἐκ πρώτης ὄψεως τῷ ἐφάνη σπουδαῖον, ἀλλὰ συγχρόνως παρατηρεῖ ὅτι ἡ παραδοχὴ αὐτοῦ, ὅπως ὑπὸ τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ προετάθη, ἀφίνει ἓν μέγα καὶ ἀπέραντον στάδιον ἀπαιτήσεων ὅπερ ἐκ τοῦ προχείρου δὲν δύναται νὰ λυθῇ, διότι δὲν γνωρίζομεν τὰ ἀποτελέσματά του.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ παραδοχὴ τῆς προτάσεώς μου θέλει μᾶς φέρει εἰς ἓν ἀπέραντον στάδιον ἀπαιτήσεων καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μένωμεν εἰς τὰ κανονισμένα. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν περιστέλλημεν αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ὡς ἄδικον, καὶ λέγω ὅτι πρέπει νὰ καθιερώσωμεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἂν καὶ ἀπέραντον καὶ πολυδάπανον φέρει ὅμως ὀλιγώτερα ἀδικήματα· καὶ ὅμως διὰ τῆς προτάσεως τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι ἀκολουθεῖ ὁ Κ. ὑπουργός, διόλου δὲν πρόκειται νὰ νεωτερίσωμεν· ἡ πρότασις μου ἀπεναντίας περιορίζεται εἰς τὴν τραχίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν διεχάραξεν αὐτὴ ἡ ἰδία Κυβέρνησις εἰς τὸ νομοσχέδιόν της. Ἔχετε τὸν νόμον τοῦ 1852, ὁ ὁποῖος καθιέρωσεν ὡς μέγιστον ὅρον τῆς ὑπηρεσίας,

ὅτις χορηγεῖ δικαίωμα συντάξεως τὰ 30 ἔτη καὶ ὡς ἐλάχιστον τὰ 20· τώρα ἔρχεται αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ζητεῖ λόγῳ φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης τὸν ἐλάχιστον ὅρον τῶν 20 ἐτῶν νὰ ἐλαττώσῃ χάριν τῶν ἀγωνιστῶν εἰς 15· αὐτὸν τὸν ὅρον ὑποστηρίζω καὶ ἐγώ· δὲν ζητῶ νὰ ἐλαττωθῇ πλειότερον, διϊσχυρίζομαι ὅμως ὅτι εἶναι ἄτοπον νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ μέσῳ ἡ φράσις «πρὸ τοῦ Συντάγματος» καὶ νὰ προέλθῃ ἐκ τούτου ἓν ἀποτέλεσμα ὁλωσδιόλου ἐναντίον τῆς διαθέσεως τῆς Κυβερνήσεως· ἐνόσῳ μένουν δύω ἐλάχιστοι ὅροι ἰσχύοντες τὰ 20 καὶ τὰ 15 ἔτη, εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενον νὰ ἀδικηθῶν οἱ ἀγωνισταὶ, οἵτινες ἀπέθανον ἔχοντες ὑπηρεσίαν 16, 17, 18 καὶ 19 ἐτῶν· καὶ ἄδικον καὶ ἄτοπον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι καθὰ εἶπεν εἰς τὰς προλαβούσας ἀγορεύσεις του ἐπαναλαμβάνει καὶ ἤδη ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου δὲν προτίθεται νὰ φέρῃ καμμίαν καινοτομίαν εἰς τὸν νόμον τοῦ ἔτους 1852, ἀλλὰ σκοπὸν ἔχει νὰ συμπληρώσῃ αὐτὸν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀγωνιστῶν ὑπὲρ ὧν δὲν προέβλεψε· διὰ ταῦτα παρεκάλεσε τὴν Γερουσίαν νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας τὸ συζητούμενον ἄρθρον 1. ὡς καὶ ἑπόμενα 2. καὶ 3.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ ψηφίσασα διὰ ψήφων 28, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 10 τ. μ. Ἰανουαρίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῶν ἀποβιωσάντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος .	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης . . . Ν	Ρικάρδος Τζιώρτζ . . . . .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν
Τάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Βασίλ. Χρησακόπουλος . . Ν
Ἀναγνώστ. Μοναρχίδης . . Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἰωάννης Θειοτόκης . . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . . Ν

Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Γεώργιος Δαρειώτης	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ν
Δημήτριος Βούλγαρης . . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . . Ν
Γκίκας Καρακατζάνης . . Ν	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . .
Ἀθ. Δούκας . . . . . Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Δῆμος Κανελλόπουλλος . . Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . .
Μ. Α. Καΐρης . . . . Ν	Ἰω. Οἰκονόμου . . . . . Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν	Σπῦρος Μίλιος . . . . . Ν
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . Ν
Δημήτρ. Πλακούτας . . .	Δημ. Α. Κουντουριώτης . . Ν

Κατόπιν ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 27,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι ἐν μιᾷ τῶν προσεχῶν συνεδριάσεων νὰ εὐαρεστηθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ φέρῃ πληροφορίας ὁποῖοι δρόμοι ἐπειραιώθησαν ἐκ τῶν ζητηθεισῶν ἄλλοτε πιστώσεων, καὶ τῶν ὅσων ὡρίσθησαν κατὰ τὸν τελευταῖον ἐλθόντα, νόμον δι' ὀλόκληρον μίαν ἑπταετίαν, καθὼς καὶ περὶ τῶν βιομηχανικῶν ἔργων ἐφ' ὧν κατὰ καιροὺς ζητοῦνται δαπάναι.

Ψηφοφορηθείσης ἑπομένως τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Παπαηλιοπούλου καὶ Μ. Καΐρη, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 26 κατὰ μιᾶς, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 27,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . .	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης . . Ο	Χαράλ. Παπαπολίτης . . . Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν
Τάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης . . . Ν

Σπυρ. Τρικούπης	. . . . .	Μ. Α. Καΐρης	. . . . . N
Ριχάρδος Τζιώρτζ	. . . . .	Άντων. Κριεζῆς	. . . . . N
Άθανάσιος Γρηγοριάδης	. . N	Άντών. Μαυρομιχάλης	. . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	. .	Δημήτρ. Πλαπούτας	. . . .
Άνδρ. Χ. Άναργύρου	. . . .	Ἰωάννης Στάϊκος	. . . . .
Γεώργιος Ψύλλας	. . . . N	Άναστ. Μαυρομιχάλης	. . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	. . . . .	Ἀλέξιος Ἠλιχόπουλος	. . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N	Δημήτριος Χατσίσκος	. . N
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	. . .	Δημήτριος Χρηστίδης	. . N
Γεώργιος Δαρειώτης	. . . .	Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. N
Δημήτριος Βούλγαρης	. . . N	Παναγ. Διδωρίκης	. . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης	. . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	. . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	. . . N	Κωνς. Προβιλέγιος	. . .
Ἀδὰμ Δούκας	. . . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος	. . N	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Κωνσταντῖνος Κανάρης	. . .	Ῥήγας Παλαμίδης	. . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .	Δημήτριος Κουντουριώτης.	N

Ἀναγνωσθὲν τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον, ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ τεθὲν εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 27 κατὰ μιᾶς ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τοῦτο ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 12 τ. μ. Ἰανουαρίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 27,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	. .	Ριχάρδος Τζιώρτζ	. . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	. O	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	. . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	. N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	. . N
Τάτζης Μαγγίνας	. . . . N	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	. . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	. . N	Γεώργιος Ψύλλας	. . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης	. . N	Ἰωάννης Θεοτόκης	. . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης	. . . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης	. . .	Ἀθανάσιος Διδωρίκης	. . .
Σπυρ. Τρικούπης	. . . . .	Γεώργιος Δαρειώτης	. . . .

Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N	Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	. . N
Δημήτριος Βούλγαρης	. . . N	Ἀλέξιος Ἠλιχόπουλος	. . N
Γκίκας Καρακατζάνης	. . N	Δημήτριος Χατσίκος	. . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	. . . N	Δημήτριος Χρηστίδης	. . . N
Ἀδὰμ Δούκας	. . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . .
Δῆμος Κανελλόπουλος	. . N	Ἀναγ. Σ. Χαραλάμπης	. . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης	. . .	Παναγ. Διδωρίκης	. . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .	Γεώρ. Διοβουνιώτης	. . . .
Μ. Α. Καΐρης	. . . . . N	Κωνς. Προβιλέγιος	. . . .
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	. . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης	. . N	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Δημήτρ. Πλαπούτας	. . . .	Ῥήγας Παλαμίδης	. . . . N
Ἰωάννης Στάϊκος	. . . .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Μετὰ ταῦτα ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 316,146 καὶ 40|00 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴν Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι οὐδεὶς μὲν εἶναι ἐναντίος τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἔρχεται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, προτρέπει ὅμως τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως σπεύσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἐπαρκείας ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τῆς ἐν γένει ὑπαλληλίας, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ὅτι τὰ αὐτὰ αἴτια τῆς ὑπερτιμήσεως ἐπιβαρύνουσι καὶ ἐκείνους.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος παρετήρησε τὴν παράδοξον σύμπτωσιν, ἥτις παρηκολούθησε τὴν προτεινομένην συζήτησιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἔρχεται νὰ θεραπεύσῃ κατ' ἐξαίρεσιν ἀνάγκας, αἵτινες ἐπιβαρύνουσιν ὁλόκληρον τὴν ὑπαλληλίαν· καὶ ἰδοὺ παρουσιάζεται, εἶπε, σύγχρονος περίστασις δικαιολογοῦσα τοὺς πρὸ ὀλίγου ῥηθέντας λόγους του ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἀποβιωσάντων πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος, ὅτι δηθεν ἡ Κυβέρνησις πάντοτε προῆλθεν εἰς μέτρα τινὰ ἀτελῆ καὶ μερικά, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς περιβάλψεως τῶν ἀγωνιστῶν· καὶ ἑπομένως δικαιοῦται νὰ πιστεύσῃ ὅτι καὶ τὸ ὑποσχεθὲν γενικὸν μέτρον περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς ἐν γένει ὑπαλληλίας θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν τύχην.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· πᾶσα ἀπάντησις διδομένη ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἐν πλήρει συνεδριάσει

τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων συνεπείᾳ γενομένης ἐρωτήσεως πρέπει νὰ φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀληθοῦς καὶ βασίμου διαβεβαιώσεως, ἄλλως τε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκλείπει πᾶσα ἐμπιστοσύνη καὶ εἰλικρίνεια.

Ἐνῷ δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἡτοιμάζετο νὰ ἀπαντήσῃ εἰς ταῦτα σχετικῶς μὲ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ὡς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως δῆθεν διαβεβαίωσιν περὶ τῶν ληφθησομένων μέτρων περὶ τῆς ἐν γένει αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης προσέθηκεν, ὅτι ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ἐδόθη τὴν παρελθοῦσαν ἐν πλήρει συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι δῆθεν ἐντὸς τῆς συνόδου ταύτης θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν Σωμάτων τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον.

Ψηφορορηθεῖσα ἑπομένως ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλίμακος ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ι. Χατζῆ Πέτρου καὶ Π. Λιδωρίκη ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδ'ου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 316,146:40 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	.	Γεώργιος Δαρειώτης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	.	Γ. Παπαηλιόπουλος	N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος.	N	Δημήτριος Βούλγαρης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γκίκας Καρακατζάνης	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	.
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Ἀδάμ Δούκας	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Νικόλ. Πρασσακάκης	.	Κωνσταντῖνος Κανάρης	.
Σπυρ. Τρικούπης	.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	.
Ῥικάρδος Τζιώρτζ.	.	Μ. Α. Καΐρης	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	.	Δημήτρ. Πλαπούτας	.
Γεώργιος Ψύλλας	.	Ἰωάννης Στάϊκος	.
Ἰωάννης Θεοτόκης	.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N
Ἰωάννης Χατζῆ Πέτρου	.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	.	Δημήτριος Χατσίσκος	N
Δημήτρ. Χρηστίδης	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	.
Νικόλ. Μαυρομμάτης	.	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	.	Σπῦρος Μίλιος	N
Παναγ. Λιδωρίκης	N	Ῥήγας Παλαμίδης	N
Γεώργ. Δυοβουνιώτης	.	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφορορηθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω ψηφολεκτῶν ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26, ἤτοι παμψηφεί. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 12 τ. μ. Ἰανουαρίου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, σύμφωνα καὶ μὲ τὰ λεχθέντα πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Τ. Μαγγίνα ἐπρότεινεν, ὥστε νὰ προσδιορισθῇ ἡμέρα καθ' ἣν παρευρισκομένων καὶ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ 5ου, 10ου καὶ 11ου ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ ὅσα ἄλλα σπουδαῖα ἀντικείμενα ὑπάρχουσιν ἐκκρεμῆ καὶ περὶ ὧν ἐγένοντο κατὰ καιροὺς συστάσεις πρὸς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα.

Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηριξάντων καὶ ἄλλων, ἡ Γερουσία προσδιώρισεν ἡμέραν συζητήσεως τὴν 5ην τοῦ ἐλευσομένου μηνὸς Φεβρουαρίου.

Ἀναβληθείσης δὲ τῆς συζητήσεως τῶν διαφόρων ἀναφορῶν, ἐφ' ὧν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος εἶχε συντάξει τὴν ἁρμοδίαν ἔκθεσίν της, ἥτις ἀνεγνώσθη τὴν παρελθοῦσαν, διὰ τὴν ἀμέσως τετάρτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, ὁ Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 28 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ κυρίου Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς

σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν διαφόρων ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν κατὰ προηγουμένην ἀπόφασιν τοῦ Σώματος, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Καρακατσάνης παρετήρησεν, ὅτι πολλάκις ἐγένοντο συστάσεις ἐπὶ διαφόρων ἀναφορῶν, καὶ σπουδαίων μάλιστα, ἐκ μέρους τοῦ Σώματος πρὸς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα, ὡς ἐσχάτως ἐσυστήθη καὶ ἡ περὶ ἑνὸς Βαλιάνου ἐχόντος δικαίωμα περιθάλψεως ὡς καὶ τόσων ἄλλων, καὶ ἐν τούτοις οὐδέποτε οὐδεὶς ὑπουργὸς ἐπαρουσιάσθη νὰ δώσῃ ἔστω καὶ τὰς ἐλαχίστας πληροφορίας περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν συστάσεων αὐτῶν. Τὴν παρατήρησιν ταύτην συμμερισθέντος τοῦ Σώματος ἤρξατο ἡ ἀνάγνωσις τῶν γνωμοδοτήσεων τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ὡς ἑρεξῆς·

1. Ἡ τῆς χήρας Παραζίτζας Μαγρυαλῆ, ἐφ' ᾗς τὸ Σῶμα παρεδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ τοῦ Νικολάου Γρηγοριάδου, καὶ τὸ Σῶμα παρεδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

3. Ἡ τῆς Ἑλένης χήρας τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου· καὶ ἐπ' αὐτῆς ὁ Γερουσιαστὴς κ. Χριστίδης παρετήρησεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρίσῃ τὴν διαφοράν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς συστάσεως μιᾶς ἀναφορᾶς ἐκ μέρους τοῦ Σώματος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ μιᾶς ἁπλῆς διευθύνσεως, διὰ νὰ μὴ συμβαίνῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐκ μέρους ἑνὸς ὑπουργοῦ Ὅταν, Κύριοι, ἡ Γερουσία ἀποφασίζῃ νὰ συστήσῃ μίαν οἱανδήποτε ἀναφοράν, ἡ σύστασις αὕτη πρέπει νὰ ἦναι σεβαστή, διότι προϋποτίθεται ὅτι προῆλθεν εἰς τὴν ἀπόφασίν της αὐτήν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξέτασε καὶ εὗρεν ὅτι τὸ συσταινόμενον πρόσωπον ἦτον ἄξιον τῆς συστάσεως· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ ἁρμόδιος ὑπουργός, πρὸς ὃν διευθύνθη ἡ σύστασις αὕτη, ἔχει χρέος νὰ παρουσιασθῇ ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος καὶ δώσῃ τὰς ἀνηκούσας πληροφορίας. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ Σῶμα πρέπει νὰ προσέχῃ πολὺ ἐπὶ τῶν συστάσεων αὐτοῦ. Ἀπήντησε δὲ ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ι. Κολοκοτρώνης λαβὼν τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς συστάσεως τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς, εἶπε. Κύριοι συνάδελφοι, ποσῶς δὲν ἔρχομαι σήμερον διὰ τῶν ὀλίγων λέξεών μου νὰ ἀναμιμνήσω πρὸς ὑμᾶς ὁποῖος ἦτον ὁ κατὰ τὸν ἀγῶνα Ὀδυσσεύς, διότι οἱ πλεῖστοι ἐξ ὑμῶν συναγωνισταὶ ἐκείνου ἠξεύρετε ὁποῖα ἠθικὰ κεφάλαια ἐχορήγει τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδυσσέως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ὁποῖος ἀνεφαίνετο εἰς πᾶσαν κρίσιμον περίστασιν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ θέσις τῆς Γραβιᾶς καὶ ἄλλα-

χοῦ, αἱ δὲ ἐκδουλεύσεις του δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην συνηγόρου· ἔρχομαι μόνον νὰ σᾶς εἰπω ὅτι εἰς τὴν χήραν σύζυγον τοιούτου ἀνδρὸς, παραμοίου ἀγωνιστοῦ, προσγίνεται μεγίστη ἀδικία, διὰ τῆς χορηγουμένης αὐτῇ ἀνεπαρκοῦς συντάξεως μόνον δραχμῶν ἑξήκοντα. Ὅθεν ἐνισχύω διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων τὴν ἐκφρασθεῖσαν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς καὶ παρακαλῶ νὰ διαβιβασθῶσι ταῦτα πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν.

Ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, διαβιβασθησομένην μετ' ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν ἐπὶ τῶν γενομένων παρατηρήσεων.

4. Ἡ τῆς Παρασκευῆς χήρας Χριστοδούλου Ματακίδου· ὑπὲρ αὐτῆς ὡμίλησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης οὕτω· Κύριοι, ὁ Χριστόδουλος Ματακίδης ἦτον εἷς τῶν εὐπατριδῶν τῆς Σάμου, ὅστις ἀπαρνησάμενος τὰ πάντα, ἠπάσθη ὡς εἷς τῶν πρωταγωνιστῶν τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. πρῶτον μὲν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι καὶ δεύτερον ἐλθὼν ἐν ταύτῃ, δὲν παρέλειψε τὸ κατ' αὐτὸν τὴν ὑπὲρ πατρίδος ἐνέργειάν του καὶ ὡς πληρεξούσιος καὶ ὡς βουλευτὴς καὶ ὡς δικαστὴς, ἐσχάτως δὲ ἐγκαταλειφθεὶς εἰς τὴν συμβολαιογραφικὴν ὑπηρεσίαν ἀπέθανεν ἀφήσας σύζυγον καὶ τέκνα ἐν ἀπορίᾳ, ἐκ δὲ τῶν δύο υἱῶν του ὁ εἷς ἀντεισαγγελεὺς ὢν ἐπνίγη εἰς τὴν εἰς Σπέτσας μετάβασίν του διὰ δημόσιον ὑπηρεσίαν, ὁ δὲ ἕτερος ἀπέθανεν ἕνεκα τῶν ἀνεπαρκῶν μέσων κατὰ τὴν ἀνάρρωσίν του· καὶ ἐν τούτοις ἡ σύζυγός του ἐπαιτεῖ σήμερον ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν ἀποφάσεων, τοῦτο εἶναι ἄδικον ἀδικώτατον καὶ ἀπάδει εἰς τὴν ἐθνικὴν καὶ βασικὴν ἀξιοπρέπειαν, ὅθεν καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀπούσῃ νὰ τὴν περιθάλψῃ δι' ἁρμοδίας συντάξεως.

Ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

5. Ἡ τοῦ Δημητρίου Δρίτζα λοχαγοῦ, ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

6. Ὁμοίως ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Ἀθανασίου Καρδαρᾶ.

7. Ἡ τοῦ Α. Εὐδοξίδου, ἐφ' ᾗς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐσυνηγόρησε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, προσθέσας ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος κατέστη ἀνίκανος διατελῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ πολυχρονίῳ καὶ ἕνεκα τούτου ἀπεμακρύνθη τῆς ἐπαρχιακῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν μέχρι τινὸς κατεῖχε· σήμερον διὰ τοῦ ἔργου ὑπὲρ οὗ ἐξαιτεῖται τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας, προτίθεται καὶ νὰ ὠφεληθῇ καὶ συγχρόνως νὰ κερδήσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου συνίστησι καὶ πρὸς τὰ Σεβαστὰ μέλη τοῦ Σώματος διὰ νὰ συνδράμῃ ἕκαστος καθόσον προαιρεῖται· ἐνισχύει δὲ καὶ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὁποίαν αἰτεῖ ἐκτύπωσιν τῆς πίς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν καὶ πρὸς ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς πολίτας ὠφελίμου συλλογῆς τῶν διαφόρων νόμων καὶ διαταγμάτων εἰς τὸ Β. Τυπογραφεῖον, ὅπερ εἶναι πρᾶγμα λίαν ἐλαφρόν, διότι ὑπόσχεται νὰ παραχωρήσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν 1000 ἀντίτυπα μὲ τὴν ἡμίσειαν ὁρισθησομένην ἐπὶ τοῦ ἔργου τιμήν.

Ἡ Γερουσία ἀπεράσισε νὰ συσταθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

8. Ἡ τῆς Μεταξιᾶς χήρα τοῦ μακαρίτου Γερουσιαστοῦ Δ. Ν. Ὀλυμπίου· ἐπ' αὐτῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης παρετήρησεν, ὅτι πολλάκις ὑψώθη ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Γερουσίας φωνὴ ὑπὲρ τῶν ἀποβιωσάντων καὶ ἐχόντων ἐκδουλεύσεις Γερουσιαστῶν, καὶ ἐν τούτοις οὐδέποτε εἰσηκούσθη, ἐνῷ ἔπρεπεν ἐφ' ἅπαξ ἡ Κυβέρνησις νὰ παρουσιάσῃ νομοσχέδιον εἰδικὸν προβλέπον μίαν ὡρισμένην περίθαλψιν διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἀναλόγως τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐκδουλεύσεων ἑνὸς ἑκάστου· ἀλλ' οὐ μόνον τοῦτο δὲν ἔρεξε μέχρι τοῦδε, οὐδὲ εἰδικὰ νομοσχέδια διὰ τοὺς λοιποὺς, ἐκτὸς ἐκείνου τοῦ ἀοιδίμου Γλαράκη καὶ ἐκτὸς τῆς αλλοκότου ἐφαρμογῆς τῆς συντάξεως τῆς χήρας τοῦ ἀοιδίμου Α. Λόντου ἐπὶ τῶν βάσεων τῶν στρατιωτικῶν ἐν εἰρήνῃ συντάξεων· μολονότι αἱ φωναὶ τοῦ Σώματος ὑψώθησαν πολλάκις καὶ δι' ὅλας καὶ εἰδικῶς ὡς ἐπὶ παραδείγματι διὰ τὴν χήραν τοῦ ἀοιδίμου Μανσόλα, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις, καὶ ἐπὶ τούτῳ, Κύριοι, προτείνω νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον, ποῖοι εἶναι οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης ἐγκαταλείψεως τῆς χήρας αὐτοῦ.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Σ. Καλογερόπουλος ἀνέφερε τὴν χήραν τοῦ Γερουσιαστοῦ Α. Αἰδωρίκη, ἥτις ζῇ σήμερον διὰ χρεῶν, διότι δὲν ἔχει τὴν ἀνάλογον τῇ διαθέσει καὶ τῶν δικαιωμάτων της σύνταξιν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Χρηστίδης·

Τῷ ὄντι ὁ προαγορεύσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἔθιξε διὰ τῶν ὀλίγων λέξεών του χορδὴν λεπτοτάτην. Ἡ Κυβέρνησις, Κύριοι, ἔπρεπεν εἰς τὴν διανομὴν τῶν περιθαλψέων της νὰ ὁρμᾶται ἀπὸ ἀφορμὴν δικαιοσύνης, διότι πᾶσα ἄλλη ἀφορμὴ εἶναι

ἀναξία τοῦ σκοποῦ, καὶ ὁ σκοπὸς, Κύριοι, τῆς περιθάλψεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀποβιωσάντων Γερουσιαστῶν παρεγνωρίσθη, ὡς μὴ ὠφειλε, μέχρι τῆς σήμερον. Ἐκ τῶν τριάκοντα τριῶν ἀποβιωσάντων μέχρι σήμερον ὀλιγίστων αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ ἔχουσι σύνταξιν· σᾶς ἀναφέρω τὴν χήραν τοῦ μακαρίτου συναδέλφου ἡμῶν Μανσόλα, ὅστις τοσαύτας εἶχεν ἐκδουλεύσεις, ὡς ὅλοι γνωρίζετε, καὶ σήμερον οὐ μόνον περὶ τῆς χήρας αὐτοῦ δὲν ἐλήφθη πρόνοια, ἀλλὰ καὶ ὁ εἷς καὶ μόνος υἱός του, νέος ὡς πρέπει μορφωμένος καὶ μὲ ἱκανότητα, ἐξέρριφθη ἔξω τῆς ὑπηρεσίας, ἐνῷ ἄλλοι ἄνευ ἱκανότητος καὶ δικαιωμάτων κατέχουσι θέσεις ἐν ὑπηρεσίᾳ.

Ὅλαι αἱ ἐθναγγελεύσεις, Κύριοι, ἔκαμον λόγον, ὡς γνωρίζετε, περὶ τῆς ὀφειλομένης προνοίας καὶ διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐπίσης καὶ μετὰ στρατιωτικῶν συνυπερέτησαν τὴν πατρίδα καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς, οὐχ ἧττον δὲ περὶ τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν αὐτῶν οὐδεμία ἐλήφθη πρόνοια εἰδική, διότι τὸ νὰ λαμβάνεται μεταξὺ τοσούτων εἷς, τοῦτο δὲν εἶναι ποσῶς δίκαιον· ὥστε τὸ ζήτημα τὸ θεωρῶ σπουδαῖον, καὶ ἂν σήμερον ὀλίγα μόνον λέγωνται, ἐπιφυλαττόμεθα ὅμως ἐν καιρῷ νὰ λαλήσωμεν σπουδαιότερον, ὅτε θέλομεν δικαιολογήσει τὴν ψῆφον ἡμῶν, ἥτις θὰ εἶναι ἀμεροληπτος καὶ ποσῶς φατριαστική. Προτείνω λοιπὸν σήμερον οὐ μόνον νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον ἡ γενομένη σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπενθύμισις ὅλων τῶν προηγουμένως γενομένων συστάσεων.

Ἡ Γερουσία ἀπεράσισεν ἐπὶ ὅλων τούτων κατὰ τὴν πρότασιν ταύτην.

9. Ἡ τῆς Μαρούς χήρας Δ. Παπανικολῆ. Ἡ Γερουσία ἀπεφάνθη κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

10. Ἡ τῆς Ἀναστασίας θυγατρὸς τοῦ Γεωργίου Γλίστη, ἐπ' αὐτῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν·

Ἐπειδὴ καὶ πολλάκις ἀναγνωρίσαντες τὸ δίκαιον ἐξετιμήσαμεν καὶ ἐψυστήσαμεν ἀναφορὰς τοιούτων λειψάνων τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος, καὶ ἐπειδὴ, ὡς τις τῶν προλαλησάντων εἶπεν, οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις, διὰ τοῦτο ἐκρίναμεν καλὸν, ὅταν ἔτυχεν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀγωνιστοῦ, νὰ κηρύττωμεν αὐτὰς ὁσάκις τύχῃ περίστασις, καὶ ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν λαμβάνῃ πρόνοιαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ ὑπὲρ τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν του ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκοῦς καταστάσεως τοῦ δημοσίου Ταμείου, στοχάζομαι, ὅτι ἡ ἀνάμνησις τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι παρήγορος εἰς τὴν τεθλιμ-

μένην χήραν, καὶ βάλσαμον εἰς τὰς στερήσεις τῆς ὀρφανῆς οἰκογενείας.

Διὰ τοῦτο καὶ σήμερον λαμβάνω τὸν λογον διὰ τὸ μόνον κοράσιον ἑνὸς μάρτυρος ἀγωνιστοῦ, τὸ ὁποῖον ζητεῖ τὸ δίκαιον, ὅπερ ἡ εθνοσυνέλευσις ἐψήφισεν εἰς τὸ περὶ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ψήφισμα· περιορίζομαι δὲ εἰς τὰ πρῶτα δύο ἔτη τοῦ ἀγῶνος ἡμῶν.

Ἐὰν στρέψετε τὸ βλέμμα, Κύριοι, πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ἔμπροσθέν σας θέλετε συναντήσει τὴν νῆσον Σαλαμῖνα, τὴν νῆσον ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὁ Σολων ὠνόμασεν Ἱμερτὴν, καὶ ἥτις θεία προνοία ὑπῆρξε καὶ τὸ πάλαι καὶ νῦν τὸ ἄσυλον τῶν Ἑλλήνων, ὁπόκις ξένοι κατακτηταὶ εἰσέβαλλον εἰς τὴν χώραν. Δὲν λέγω δὲ ἐνταῦθα περὶ τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ τοῦ κλέους τῆς νήσου ταύτης, διότι τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀρχαιοτάτης ἡμῶν ἱστορίας ἅπαντες ἐθηλάσαμεν μὲ τὸ γάλα τῆς μητρός· θέλω μόνον νὰ καταδείξω ὅτι αὐτὴ ἡ θεία πρόνοια καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ὥρισεν αὐτὴν ὡς ἄσυλον τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ἥτις καὶ ἐπὶ τῆς ἰσχύος αὐτῶν δὲν ἐφοβήθη νὰ δίδῃ ἄσυλον εἰς τοὺς παθόντας ἐκ τῆς ἀγρίας δεσποτείας των. Λαὸς μετριοπαθὴς, ῥωμαλαῖος καὶ αὐτάρκης ἀνταπεκρίθη ἐπαξίως τῶν βουλῶν τῆς θείας προνοίας· καὶ ὅτε ἡ Ἀττικὴ ὁλόκληρος, κατὰ μέγα μέρος ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ ἡ Πελοπόννησος, ἔρευγε τὴν ὁρμὴν τῶν βαρβάρων, ἐκεῖ εἰς τὴν Σαλαμῖνα κατέρευγον καὶ εὕρισκον σωτηρίαν· κατεγέλων ἐκεῖθεν τὰ βάρβαρα στίρπ τῶν ἐχθρῶν, τὰ ὁποῖα εἰς ἀπόστασιν μόλις κανονίου βολῆς διέβαινον κατέναντι αὐτῶν πρὸς τὴν στερεάν. Τοιαύτη ἡ θέσις τῆς νήσου καὶ τοιοῦτοι οἱ κάτοικοι. Οἱ Σαλαμίνιοι, ἅμα οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς, ὑψώσαντες καὶ οὗτοι τὴν σημαίαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των, ἔρριψαν τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κύβον, ἐρρίφθησαν θαῤῥαλέως ὡς πρόμαχοι αὐτῶν, καὶ ἡ παρουσία τῶν γειτόνων τούτων συμμάχων δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐνεθάῤῥυνε τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας των, ἐνῷ πρὸ αἰώνων καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν διαφοροτρόπως ἦσαν ἐκπεφοβισμένοι, ἡ δὲ Σαλαμινία φυλὴ προικισμένη μὲ θεῖα πλεονεκτήματα καὶ ἐξηντλημένη εἰς τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα νικηφόρα ἔφερεν, εὐθὺς κατ' ἀρχὰς ἐτόλμησεν ἔργα μεγάλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Σαλαμινίων τούτων ἀνδρῶν, οἵτινες πάντοτε ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους ἄνδρας, ἦτο καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Γεώργιος Γλίστης ὁ ἄριστος, ὡς ἐγὼ τοῦ ἀρίστου τὸν ἐγνώρισα. Ἀνὴρ ῥωμαλέος καὶ φιλελεύ-

θερος, δὲν ἦτο μόνον ἀνδρειότερος καὶ εὐτολμώτερος μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅστις ἐπρομάχετο τῶν συμπολιτῶν του καὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς, ἀλλ' ἦτο πρὸς τούτοις ὁ γλυκύτερος τὴν συμφεριφορὰν καὶ εὐμορφώτερος ὅλων, συνάμα φιλόξενος καὶ προστάτης τῶν ἐκεῖ καταφευγόντων, ὡς ὅλοι οἱ συμπολῖται του. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ἓν γεγονὸς τῆς παραδειγματικῆς του φιλοξενίας τὸ ἑξῆς·

Ὅτε ἐκ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ὁμὲρ Βριώνη πολλοὶ πρόσφυγες εὑρίσκοντο εἰς Σαλαμῖνα, τὸν εἶδον ἐπί τινος συῤῥοῆς καὶ συνωθήσεως Σαλαμινίων καὶ προσφύγων ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς διὰ νὰ προμηθευθῶσιν ὀλίγους ἰχθῦς, τροφὴν τῶν οἰκογενειῶν των, τὸν εἶδον νὰ δράμῃ καὶ ἀπομακρύνων τοὺς συμπολίτας του νὰ ἀνακράξῃ τοὺς φιλανθρώπους τούτους λόγους « ὀπίσω, ἀδελφοί, ἡ» μεῖς οἱ ἐντόπιοι διὰ νὰ προμηθευθῶσι πρῶτον οἱ ξένοι μας » τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν των.» Τοιαῦτα ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ· καὶ ἦσαν μὲν ἅπαντες γενναῖοι καὶ εὐτολμοι, ἀλλ' ἀναφέρω τοῦτον εἰδικῶς, διὰ νὰ γνωρίσητε ὁποῖος ἦτο ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος.

Ταῦτα ἦσαν κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν· τελευταῖον ὅμως Κύριοι, καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον ἐπὶ τῆς δευτέρας πολιορκίας τῆς ἀκροπόλεως, μαχόμενος μετὰ τῶν προμάχων καὶ δεχθεὶς εἰς τὸ στῆθος καὶ τοὺς πόδας πολλὰς θανατηφόρους πληγὰς, ἔκειτο παρηγορούμενος ὑπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος δεῖξάς μοι τὴν ἀκρόπολιν, ἀνεφώνησε Σπαρτιατικῶς «μὴ βλέπετε ἐμὲ, ἀδελφοί, ἐκεῖ προσέξατε, τὴν Πατρίδα ἐλευθερώσατε· ἐγὼ ἀπέρχομαι μὲ τὴν εὐχαρίστησιν, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέος μου» καὶ ταῦτα εἰπὼν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Τοῦ τοιούτου λοιπὸν ἀνδρὸς ἡ μόνη ἐπιζῶσα θυγάτηρ ζητεῖ ἤδη ἀπὸ τὴν Πατρίδα τὴν δυνατὴν περιθαλψιν· τίς δύναται νὰ τῆς τὴν ἀρνηθῇ; Ἀλλὰ καὶ μὲ τίνα τρόπον, ἢ μὲ ὁποίας λέξεις τελεσφορωτέρας δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως; ἀρκεῖ μόνον ἀρά γε ἡ ἁπλῆ σύστασις τῆς Γερουσίας εἰς τοῦτο;

Ἐπὶ τούτοις ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ συσταθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, συνωδευμένη μετὰ τῆς περικοπῆς τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν.

11. Ἀνεγνώσθη ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Δ. Β. Κασδόκη. Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ πεντήκοντα σώματα ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν γραφικῶν ἐξόδων της.

12. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Παρασκευῆς θυγατρὸς τοῦ Κώστα Ἀρβανίτου· ἐπ' αὐτῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν ὅτι εἶναι ἡ ἀναφορὰ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ὁμιλῶν κατὰ τὴν προλαβοῦσαν μετεχειρίσθη ὡς παράδειγμα τῆς παραγνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀγωνιστῶν· ὥστε περιττὸν νομίζει σήμερον νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ αὐτὰ ἐπ' αὐτῆς. Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

13. Καὶ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντίου, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

14. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Κωνσταντίνου Ἐμμανουὴλ Παπᾶ, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

15. Ἐπίσης ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Θ. Δούκα ἐξ Ὕδρας, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς.

16. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Στάμος χήρας Κ. Μασαβέτη, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισεν ἀντὶ νὰ διευθυνθῇ νὰ συστηθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 31 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀναγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 100,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ μετὰ τὴν διανομὴν νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου συζήτησις· ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 100,000, ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1859 λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ Ἐπιτροπή σας, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ προκειμένη πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ τῆς Πρωτευούσης σχεδίου, παρεδέξατο κατὰ πλειονοψηφίαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἓν δὲ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κύριος Χατσίσκος, πρὶν ἢ ἐπιφέρῃ τὴν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου γνώμην του, ἐξέθηκε τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

α.) ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῆς Πρωτευούσης πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑπέστησαν σημαντικὴν ζημίαν, καταβαρυνθεισῶν τῶν οἰκιῶν των κατὰ τὸν παρὰ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς βεβαίως ὑποβληθέντα πίνακα, τὸν ὁποῖον ἀναμφιβόλως ἐλάβεν ὑπ' ὄψιν προηγουμένως τὸ Ὑπουργεῖον, ἡ ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου γενομένη εἰς τὸν Δῆμον συνδρομὴ διὰ τῆς χορηγήσεως τῆς πιστώσεως τῶν δραχμῶν 100,000 πρέπει νὰ διατεθῇ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ διανεμηθῇ κατ' ἀναλογίαν πρὸς ὅλους τοὺς ζημιωθέντας πολίτας· καὶ τοιοῦτον σκοπόν, νομίζει, ὅτι προτίθεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, μολονότι τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἐπαρουσίασεν, ὡς ὤφειλεν, εἰς τὴν Γερουσίαν τὸν εἰρημένον πίνακα. Ἂν ὅμως ἡ πίστωσις αὕτη χορηγῆται πρὸς ἐκτέλεσιν νέων ἔργων ἀφορώντων τὸν καλλωπισμὸν τῆς Πρωτευούσης, ὤφειλεν ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον νὰ δικαιολογήσῃ ἀποχρώντως τὴν περὶ τούτου δαπάνην, ὑποβάλλον τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς ὁμοῦ μὲ τὸ σχέδιον τῶν ἐκτελεσθησομένων ἔργων. Ἄλλως τε ὁ τρόπος καθ' ὃν ζητεῖται ἡ συνδρομὴ αὕτη ὑπάρχει ἀδικαιολόγητος, καὶ δὲν συνᾴδει παντάπασι μὲ τὴν μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένην τάξιν τῆς λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῶν λόγων, οἵτινες ὑπαγορεύουσι τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρῆσιν τῆς αἰτουμένης πιστώσεως.

β.) Προκειμένης τῆς συνδρομῆς τοῦ Δημοσίου ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς Πρωτευούσης, τὸ Ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ μὴ λησμονήσῃ καὶ τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ Δημοσίου ὀφειλομένην συνδρομὴν ὑπὲρ τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ Κράτους, τουτέστι

τῶν Πρωτευουσῶν τῶν Νομῶν καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν. Ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δημοτικῶν ἔργων χορηγουμένη συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου πρέπει νὰ ἔχῃ τοιαύτην τοὐλάχιστον ἀναλογίαν, ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς νὰ χρησιμεύῃ διὰ τὴν Πρωτεύουσαν, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ διὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τοῦ Κράτους. Τοιουτοτρόπως καὶ ἡ πρωτεύουσα ἱκανοποιεῖται ἀρκούντως, ὡς ἐξισουμένη μὲ ὅλας τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους πόλεις καὶ ἀπολαμβάνουσα τὴν πρέπουσαν συνδρομὴν ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, καὶ αὗται αἱ πόλεις δὲν μένουσιν ἐγκαταλελειμέναι καὶ ἀπροστάτευτοι ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ καλῶς ἐννοουμένου κοινοῦ συμφέροντος. Ἄλλως θέλομεν ἔχει τὴν Πρωτεύουσαν καλλωπισμένην, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις θέλουν εὑρίσκεσθαι εἰς ὅλως ἀντίθετον κατάστασιν σχετικῶς τοὐλάχιστον μὲ τὴν Πρωτεύουσαν.

γ'.) Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον δὲν στηρίζεται εἰς οὐδένα ἰσχύοντα Νόμον τοῦ Κράτους, οὐδὲ κανονίζει τὸν τρόπον καθ' ὃν θέλει δαπανηθῇ ἡ δι' αὐτοῦ χορηγουμένη πίστωσις, ἐν ᾧ ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμος ῥητῶς ἀπαγορεύει πᾶσαν οἱανδήποτε δαπάνην δημοσίων χρημάτων μὴ γενομένην συμφώνως μὲ τοὺς διαγραφομένους παρ' αὐτοῦ τύπους. Ἐπομένως ἡ δαπάνη τῆς προκειμένης πιστώσεως θέλει εἶσθαι ὁλοτελῶς ἀδικαιολόγητος ἐν τῷ ἀπολογισμῷ ὡς ἀντικειμένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ῥηθέντος Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας τὸ μειονοψηφοῦν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Κύριος Χατσίσκος παραδέχεται μὲν τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἔχει, διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῇ ὡς ἀφιλόκαλος καὶ ὡς μὴ φροντίζων ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Πρωτευούσης, συνίστησιν ὅμως εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ μελέτην τοῦ Σώματος τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἰανουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Χαρ. Παππαπολίτης

Δ. Χατσίσκος

Δ. Α. Κουντουριώτης

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω τρία Νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων 1) περὶ μεταῤῥυθμίσεως τοῦ δασμολογίου ἐπί τινων ἐμπορευμάτων 2) περὶ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ ἀλεύρων καὶ 3)

περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 178,792 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1858· ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς καὶ τὰ τμήματα συνελθόντα εἰς προεξέτασιν αὐτῶν διορίσωσιν ἐπιτροπὰς πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεων.

Ἔχουσι δὲ τὰ τε Νομοσχέδια ταῦτα καὶ αἱ ἐκθέσεις ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ Νομοσχέδιον δι' οὗ τροποποιεῖται τὸ διὰ τοῦ Τελωνιακοῦ δασμοῦ ὁρισθὲν τέλος διαφόρων ἐμπορευμάτων, λαμβάνοντος οὕτω νομοθετικὴν κύρωσιν τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου π. ε. Β. Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐν ἀποστασίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπηνέχθησαν αἱ τροποποιήσεις αὗται.

Ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, τῆς ὁποίας λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐπισυνάψω ἀντίγραφον, ἐκτίθενται ἐν λεπτομερείᾳ οἱ λόγοι, οἵτινες προεκάλεσαν τὰς μεταβολὰς ταύτας, καὶ αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι, εἰς τὰς ὁποίας ἐστηρίχθη τὸ Ὑπουργεῖον.

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν τὸ περὶ οὗ πρόκειται Νομοσχέδιον ὑπέστη τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπείσθημεν ὅτι εἶναι σύμφωνοι μὲ τὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη τὸ δασμολόγιον.

1. Εἰς τὸ ἄρθρον ἀκατέργαστα δέρματα.

Τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος τῶν δερμάτων τῶν μεγάλων ζώων ἐλαττώθη, διὰ τὰ ξηρὰ ἀπὸ λεπτὰ 12 εἰς 6

διὰ τὰ ἁλατισμένα » 6 » 3

διὰ τὰ πηλῷ ἐπικεχρισμένα » 3 » 2

Τὰ ἀκατέργαστα δέρματα, χρησιμεύοντα ὡς πρώτη ὕλη εἰς τὴ βυρσοδεψεία καὶ ἰδίως εἰς τὰ τῆς Σύρου, ἔπρεπε κατὰ τὸν τιθέντα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ δασμολογίου κανόνα νὰ φορολογῶνται πρὸς 5 τοῖς 0|0, ἐπομένως τὸ εἰσαγωγικὸν αὐτῶν τέλος ὤφειλε νὰ μὴ ἦναι κατώτερον τῶν 14 λεπτῶν διὰ τὰ ξηρὰ καὶ τῶν 8 διὰ τὰ ὑγρά. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ βυρσοδεψεῖα ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάζονται ἤδη ἑπτακόσιοι περίπου ἐργάται, κατώρθωσαν νὰ τελειοποιήσωσι τὴν βιομηχανίαν των καὶ παρεισάγον-

τες μηχανὰς καὶ μέθοδον Εὐρωπαϊκὴν κατασκευάζουσι δέρματα καλλίστης ποιότητος, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἐξάγονται εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἡ Κυβέρνησις ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον νὰ λαμβάνῃ τέλος εἰσαγωγῆς καὶ διὰ τὰ δέρματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ καταναλώσεως ἀλλὰ διὰ νὰ κατεργασθῶσι καὶ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ Κράτους. Ἀντὶ δὲ νὰ κανονίσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ τέλους δι' ὅσα ἐκ τῶν δερμάτων τούτων ἐξάγονται, ὡς πράττουσιν εἰς ἄλλα Κράτη διὰ τὰ προσωρινῶς καὶ λόγῳ κατεργασίας εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, ἐθεώρησε καταλληλότερον νὰ ἐλαττώσῃ ἐν γένει τὸν δασμὸν τῆς εἰσαγωγῆς, διότι τὸ μέτρον τῆς ἐπιστροφῆς ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ περιπλοκὰς καὶ νὰ ἐκθέσῃ τὸ Δημόσιον εἰς ζημίας, καθόσον μάλιστα εἰς τὰ βυρσοδεψεῖα ταῦτα κατεργάζονται καὶ ἐγχώρια δέρματα, καὶ μετὰ τὴν γενομένην κατεργασίαν δὲν εἶναι εὔκολον νὰ διακριθῶσι τὰ ξένα δέρματα ἀπὸ τὰ ἐγχώρια.

2. Εἰς τὸ ἄρθρον Π ο τ ά, ἐγένετο διάκρισις τοῦ εἰς βαρέλλια περιεχομένου Εὐρωπαϊκοῦ οἴνου, καὶ ἠλαττώθη τὸ εἰσαγωγικὸν αὐτοῦ τέλος ἀπὸ 80 εἰς 60 λεπτὰ τὴν ὀκάν, καθόσον εἰς τὰ βαρέλλια δὲν ἐμβαίνουν εἰμὴ κοινοὶ οἶνοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἦτον τῷόντι ὑπέρογκος ὁ δασμὸς τῶν 80 λεπτῶν.

3. Εἰς τὸ ὄρθρον Σίδηρος ἀκατέργαστος. Τοῦ εἰς λάμιας ἢ στήλας κοινοῦ ἀκατεργάστου σιδήρου ὑπερδιβάσθη τὸ τέλος ἀπὸ μιᾶς δραχμῆς εἰς ὀγδοήκοντα λεπτὰ τὸ καντάρι, διότι ἀπό τινος καιροῦ ἡ ἀξία τοῦ σιδήρου δὲν διατηρεῖται πλέον εἰς τὰς εἴκοσι δραχμὰς, καὶ ἐπομένως τὸ τέλος τῆς μιᾶς δραχμῆς κατέστη ἀνώτερον τῶν 5 τοῖς 0|0 ἐνῷ ὁ σίδηρος εἶναι πρώτη ὕλη τὰ μέγιστα χρήσιμος διὰ τὴν γεωργίαν, τὰς οἰκοδομὰς, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ναυτιλίαν κτλ.

4. Εἰς τὸ ἄρθρον τῶν ὑφασμάτων.

α'. Τῶν στρωματοπάνων ἀπὸ 60 λεπτῶν ὑπερδιβάσθη τὸ τέλος εἰς 50,

β'. Τὸ ἄρθρον φλανέλαι χάριν σαφηνείας ἐξετέθη ὡς ἀκολούθως·

Φλανέλαι χρωματισμέναι διὰ γυναικεῖα φορέματα καὶ ὑπενδύματα ἡ ὀκά	δραχ. 3
Ὁμοιαι λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι εἰς κομμάτια ἢ ἐνδύματα πλεκταὶ ἢ ὑφαντὰι, ἡ ὀκά . . .	1:50
Ὁμοιαι κατωτάτης ποιότητος εἰς κομμάτια ἢ φορέματα λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι πρὸς χρῆσιν ναυτῶν, ἐργατῶν κτλ. ἡ ὀκά	» »

γ'. Τῶν βαμβακηρῶν μανδυλίων ἀπὸ δραχ. 1,20 τὴν ὀκὰν ἠλαττώθη εἰς δραχ. 1.

δ'. Τῶν μαλλίνων χονδρῶν καὶ μαλλινοβαμβάκων μποχτσάδων ἢ σαλίων ἀπὸ δρ. 3,50 τὴν ὀκὰν ἠλαττώθη εἰς δραχ. 3.

Αἱ μικραὶ αὗται ἐλαττώσεις εἰς τὸ ἄρθρον τῶν ὑφασμάτων ἐγένοντο, διότι παρετηρήθη, ὅτι τὰ τῶν κατωτέρων ποιοτήτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν μεγαλητέραν κατανάλωσιν, ἦσαν ὀλίγον ἐπιβεβαρυμένα.

5. Εἰς τὸ ἄρθρον φέσια. Διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου Β. Διατάγματος εἶχον ἀφεθῇ ἐλεύθερα τέλους τὰ ἐκ μερινοῦ μαλλίου ἀστρηπτα νήματα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι πρὸς κατασκευὴν τῶν φεσίων, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπροτάθη ὅτι καὶ τὰ νήματα ταῦτα δύνανται νὰ κατασκευασθῶσιν ἐν Ἑλλάδι, τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ παραδεχθῇ, ὥστε νὰ ὑποβληθῶσιν τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα εἰς τὴν νόμιμον φορολογίαν, καὶ νὰ ἐλαττωθῇ ἀπὸ ἓξ εἰς τέσσαρας μόνον δραχμὰς τὸ καντάρι ὁ δασμὸς τῶν ἀκατεργάστων μερινῶν μαλλίων, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν ὡς πρώτη ὕλη εἰς τὰ φεσοποιεῖα τῆς Πριστευούσης.

6. Εἰς τὸ ἄρθρον, χαρτίον, ἠλαττώθη ἀπὸ μιᾶς δραχμῆς εἰς 80 λεπτὰ τὴν ὀκὰν τὸ τέλος τοῦ χρωματισμένου διὰ τοὺς τοίχους χάρτου, διότι τὸ τῆς μιᾶς δραχμῆς ἦτο ἐπιβαρυντικόν.

Δὲν ἀμφιβάλλω, Κύριοι, ὅτι ἀναγνωρίζοντες καὶ ὑμεῖς τὸ λυσιτελὲς τῶν ἐπενεχθεισῶν μεταβολῶν εἰς τὸ τελωνιακὸν ἡμῶν δασμολόγιον, θέλετε σπεύσει νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Ἰανουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Τὸ τέλος ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς τῶν ἐν τῷ κάτωθι πίνακι ἀναφερομένων ἐμπορευμάτων κανονίζεται ὡς ἐν αὐτῷ σημειοῦται.

Ἄρθρον 2. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

ΤΕΛΩΝΙΑΚΟΝ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛ. Α'. Ε ξ α γ ω γ ή.

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Ἐκτίμησις Δρ.	Ἐκτίμησις Λ.	Παρατηρήσεις
ΚΟΓΚΚΟΥΛΙΑ, (σπυρία) μετάξης, ἄνευ διακρίσεως ποιότητος καὶ νοσπότητος	ἡ ὀκά	.	70	
ΣΠΟΓΓΟΣ, λεπτὸς ἄνευ ἀμύλου καὶ ἀχρήστων ὑφασμάτων	»	.	10	
» παχὺς μὲ ἄμυλον	»	.	90	
» χονδρὸς ἄνευ ἀμύλου	»	.	15	
» » μὲ ἄμυλον	»	.	30	
» » » κοπτὸς	»	.	05	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
Α.				
ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΣ, ἀκατέργαστος	τὸ καντάρι	1		
» κατειργασμένος εἰς διάφορα σκεύη .	ἡ ὀκὰ		30	
ΑΝΘΗ, μιμητὰ ἢ χειροποίητα γυναικείου στολισμοῦ ἀπὸ ἐξάμιτον (βελοῦδον), σενίλιαν (κάμπην, chenille) ἢ ὑφάσματα μεταξωτὰ καὶ μὲ διάφορα ἄλλα ποικίλματα καὶ καρπούς	ἡ ὀκὰ	30		
» ὅμοια ἀπὸ ὑφάσματα τολυπανερὰ καὶ πάνινα ·	»	10		
» ἐκ χάρτου χρωματισμένου	»	4		
Β.				
ΒΑΜΒΑΞ, (βαμβάκι) μὲ φλοιὸν, ἤτοι μὲ καρύκι · . .	τὸ καντάρι		75	
» ἄνευ φλοιοῦ μὲ σπόρον	»	1	50	
» ἄνευ σπόρου (μαχλίτσι)	»	5		
ΒΑΡΕΛΛΙΑ, ἡ Βυκία (βουτσιὰ) μὲ ζεφάνια σιδηρᾶ (ὁλασδήποτε χωρητικότητος)	ἑκάς. βαρέλ.		50	
» » μὲ ζεφάνια ξύλινα (ὁλασδήποτε χωρητικότητος)			30	
ΒΑΤΑΙ, (Νακτὰ), ἤτοι βαμβάκι εἰς φύλλα μὲ κόμμι · ·	ἡ ὀκὰ		30	
ΒΑΦΑΙ, Στυψώματα καὶ χρώματα.				
Βαφαί.				
» » Ἀνθηράκκκος (κρεμέζι) ·	ἡ ὀκὰ	2		
» » Ἰνδικὸν (λουλάκι) ἐν γένει	»	2		
» » Κνῖκος (ἀσφούριον)	τὸ καντάρι	5		
» » Ξύλον φερναμπούκιον (μπακάμι κόκκινον)..	»	4		
» » Σάντα Μάρθας τετριμμένον ἢ εἰς τεμάχια.	»	1	50	
» » Καμπεχειανὸν (μπακάμι μόρικον) τετριμμένον ἢ εἰς τεμάχια	»	1		
» » Κρόκκος (σαφρᾶς) τῆς Τουρκίας . . .	ἡ ὀκὰ		60	
» » » » τῆς Εὐρώπης . . .	»	4		
» » Κροκόῤῥιζα (ζερδετζάρι ἢ κούρκουμα) ·	»		5	
» » Πρινοκόκκιον (Κόκκος βαφικὸς) . . .	»	2	50	
» » Ῥαμνὶς (ἁλατζοχέρι) πάσης ποιότητος καὶ τόπου	»		20	
» » Ῥιζάριον (ἐρυθρόδανον)	τὸ καντάρ.	3	20	
» » Τουραμπὶ	ἡ ὀκὰ		50	
Στυψώματα				
» » Ἔλυτρα βαλάνων (βελανίδια) λεπτὰ καὶ χονδρὰ	τὸ καντάρι	1	20	
» » Χάλκανθος, (καράμπογια, βιτριόλινον πράσινον).	»		75	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΒΑΦΑΙ, (*Συνέχεια*)				
Στυψώματα				
» » Ὅμοια κυανᾶ (γαλαζόπετρα)	ἡ ὀκὰ	4		
» » Κηκίς (κηκίδιον)	»		20	
» » Πίτυος φλοιὸς (πίτυκας) καὶ πᾶς ἄλλος φλοιὸς πρὸς βαφὴν ἢ καὶ διὰ τὰ βυρσοδεψεῖα	τὸ καντάρι		15	
» » Ῥοῦς ὁ βυρσοδεψικὸς (ῥοῦδι ἢ σουμάκι) .	»		25	
» » Στυπτηρία (στύψις) ἐν γένει	»	1	50	
Χρώματα λευκά.				
» » Ὀξείδιον ψευδαργύρου (λευκὸν ζίγκου) καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ λευκὰ χρώματα. .	τὸ καντάρ.	6		
» » Ψιμύθιον (λευκὸν μολύβδου, τσουμπέτζι)..	»	3		
Χρώματα κίτρινα.				
» » Ἀρσενικὸν κίτρινον (ζερνίκι)	ἡ ὀκὰ		15	

» » Κίτρινον τοῦ χρωμίου (χρωμικὸς μόλυβδος) καὶ πάντα τὰ λοιπὰ μεταλλικὰ κίτρινα χρώματα.	ἡ ὀκὰ		20	
» » Λάκκα κιτρίνη	»		40	
» » Ὤχρα (κιτρίνη γῆ)	τὸ καντάρι		40	
» » Χρυσὸς Μωσαϊκὸς (θειοῦχος κασσίτερος)..	ἡ ὀκὰ	2		
» » Χρυσωπὸν (γκόμμα γκούτα) . . .	»		60	
Χρώματα ἐρυθρᾶ.				
» » Βῶλος Ἀρμενικὸς (κιλερμενὶ)	»		5	
» » Καρμήνιον	»	16		
» » Κινναβάρι (ἀσημοβαφὴ) εἰς κρυστάλλους ἢ κόνιν.	»		80	
» » Κόκκινον Ἀγγλίας (Rosso d'Inglitera)...	»	1		
» » Λιθάργυρος (μολυβδόχωμα, οὐρτασάγκι).	τὸ καντάρι	2	30	
» » Λάκκαι ἐρυθραί	ἡ ὀκὰ		60	
» » Μίλτος ἡ τεκτονικὴ (ὤχρα κοκκίνη (terra rossa) καὶ ὅλα τὰ γαιώδη ἐρυθρᾶ χρώματα	τὸ καντάρι	2		
» » Σάνδυξ (μίνιον, σουλιγένι)	»	2	50	
» » Σανδαράχη (realgar) ἢ κόκκινον ποντικοφάρμακον	ἡ ὀκὰ		15	
ΒΑΦΑΙ Πᾶν ἄλλο ἐρυθρὸν χρῶμα μὴ κατονομασθὲν, ὡς καὶ τὸ ἰῶδες (μενεξελὶ)	»		10	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΒΑΦΑΙ *Χρώματα φαιὰ ἢ καστανά.*				
» » Γῆ Ὁμβρία (terra d'ombra) καὶ ἅπαντα τὰ λοιπὰ φαιὰ χρώματα	τὸ καντάρι	4		
» *Χρώματα μαῦρα.*				
» » Αἰθάλη (νεγροφοῦμον)	»	2	50	
» » Μέλαν Σινικὸν (μελάνη Κίνας) . . .	ἡ ὀκὰ	20		
» *Χρώματα κυανᾶ.*				
» » Κυανοῦν Πρωσσίας (ἀρραλοΰλλακον) . .	ἡ ὀκὰ		30	
» Πάντα τὰ λοιπὰ κυανᾶ χρώματα	»		20	
» *Χρώματα πράσινα.*				
» » Γῆ πρασίνη (ὤχρα πρασίνη)	τὸ καντάρι		80	
» » Ἰὸς ξυστὸς (γιάρι καὶ τζεγκιάρι) . .	ἡ ὀκὰ		15	
» » Λάκκαι πράσιναι	»		40	
» » Πράσινον τοῦ πακκέτου (ἀρσενιώδης χαλκὸς) καὶ τὰ λοιπὰ μεταλλικὰ . . .	»		40	

» *Χρώματα παρεσκευασμένα διὰ τοῦ ἐλαίου.*	ἡ ὀκὰ		10	Ἄνευ ἐκτσομοῦ τάρας τῶν δοχείων.
» » Εἰς βαρέλλια ἢ τενεκέδες	»		40	
» » Εἰς κύστας διὰ ζωγράφους				
» » Εἰς μικρὰ τσιμάγια ἐντὸς κυτίδων (κασσελάκια) διὰ τοὺς παῖδας, τὰ 12 κασσελάκ. τῶν 12 κομ.	ἡ δωδεκὰς	—	25	Τὰ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον κατ' ἀναλογίαν.
» » Βερνίκιον (βερνίκι)	ἡ ὀκὰ		20	
» » Βαφὴ διὰ τὸ στίλβωμα τῶν ὑποδημάτων εἰς μικρὰ ἢ μεγάλα δοχεῖα . .	»	—	10	Ἄνευ ἐκτσομοῦ τάρας
ΒΕΛΟΝΑΙ *χαψίματος* παντὸς τόπου ἀδιακρίτως. . . .	»	3	50	
» δι' ἐμβαδοποιούς	»		80	
» διὰ σάκκους (σακκορράφαι) καὶ τρίκογχοι πρὸς χρῆσιν τῶν πλοίων	»		50	Ἄνευ ἐκτσομ. τάρας τῶν ἐπιτυλιγμάτων.
» διὰ πλέξιμον καὶ φουρκέται (διχαλίδες) . .	»		30	
» μὲ κεφαλὴν ἤτοι καρφίτσαι	»		60	
ΒΙΒΛΙΑ, λευκά, ἄγραφα ἢ διαγραμμισμένα (χαρακωμένα), δεμένα ἢ ἄδετα (κατάστιχα)	»		30	
» Τὰ ἔντυπα ἐν γένει	ἐλεύθ. τέλ.		—	ἐλεύθ. τέλους.
ΒΟΥΤΑΛΙΝΙΑ, (ὄστιαι) κοιναὶ ἐξ ἀζύμου εἰς κουτία ἢ φακέλλους (πάκα)	ἡ ὀκὰ	1		Ἄνευ ἐκτσομοῦ τάρας τῶν κουτίων καὶ φακέλλων.
» διαφανῆ ἐκ πηκτῆς	»	2		
ΒΟΥΤΑΟΚΗΡΙΟΝ, (κηρὶ Ἱσπανίας) ἄνευ διακρίσεως χρώ-				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ματος ἢ ποιότητος	ἡ ὀκὰ		50	
ΒΟΥΡΤΣΑΙ, (ψῆκτραι) διὰ φορέματα, καπέλλα, τῆς κόμης καὶ τραπεζῶν	ἡ δωδεκὰς	2		
» ὀδόντων, ὀνύχων, ξυραφίσματος καὶ κτενίων..	»		50	
» Δι' ὑποδήματα (στιλβώθρα)	»		20	
» Ἵππων καὶ σφουγγαρίσματος τρίχιναι	»	1		
» Σφουγγαρίσματος ἐκ χόρτου	»		15	
» Διὰ ξεσκόνισμα καὶ ἄσπρισμα ἐκ τριχῶν ἢ πτερῶν	»	2		
» Μικραὶ στρατιωτῶν	»		10	
ΒΟΥΤΥΡΟΝ ἐν γένει	ἡ ὀκὰ		20	
Γ.				
ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΕΣ	ἐλεύθεροι			
ΓΑΕΤΑΝΙΑ, καὶ κορδόνια μεταξωτὰ καὶ ἡμιμέταξα ἐν γένει μὲ θυσάνους ἢ κομβία δι' Ἑλληνικὰ φορέματα ἀνδρῶν ἢ γυναικεῖα	ἡ ὀκὰ	6		

ΓΑΕΤΑΝΙΑ Μέλλινα	ἡ ὀκὰ	2		
» *Βαμβακηρὰ*	»		80	
» *Ψάθινα διὰ σκιάδια*	ἡ δωδεκὰς		25	
ΓΑΡΟΥΦΑΛΛΑ ἢ μοσχοκάρφια	ἡ ὀκὰ		40	
Δ.				
ΔΕΡΜΑΤΑ *Ἀκατέργαστα*· βοῶν, μόσχων, καμήλων καὶ βουβάλων· ξηρὰ	ἡ ὀκὰ		6	
» » » ὑγρὰ ἁλατισμένα	»		3	
» » » Ὅμοια τῆς Αἰγύπτου ἐπικεχρισμένα μὲ πηλὸν.	»		2	Ἄνευ τινὸς ἐκπεσμοῦ διὰ τὸν πηλόν.
» » προβάτων (κώδια) ἢ τράγων (τραγέαι)	»		14	
» » χοίρων (φορκαῖ)	»		6	
» » αἰλούρων, γαλῶν, λαγωῶν καὶ λοιπῶν ἀγρίων ζώων, ὅρα ΓΟΥΝΑΡΙΚΑ ἀκατέργαστα				
ΔΙΣΚΟΙ, παντὸς μεγέθους καὶ πάσης κατασκευῆς, ἐκτὸς τῶν ἐκ πολυτίμων μετάλλων κατ' ἐκτίμησιν	10 τοῖς 0|0			
Ζ.				
ΖΑΚΧΑΡ εἰς κώνους ἀκεραίους ἢ συντεθλασμένους	ἡ ὀκὰ		20	
» Εἰς κόνιν παντὸς τόπου	»		13	
» Μαύρη ἀκαθάριστος	»		8	
Η.				
ΗΛΕΚΤΡΟΝ, ἀκατέργαστον	»	10		

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγ. τέλος ₰	Εἰσαγ. τέλος λ.
ΗΛΕΚΤΡΟΝ Κατειργασμένον εἰς διάφορα εἴδη, οἷον περιστόμια (ὁμαμέδες), κομβολόγια κλπ. . .	τὸ δράμι		10
» Εἰς συντρίμματα ἀνεπιτήδεια πρὸς κατεργασίαν καὶ εἰς κόνιν	ἡ ὀκὰ		60
Θ.			
ΘΕΪΚΟΝ ΟΞΥ (πνεῦμα βιτριολίου)	»		10
ΘΗΛΥΚΩΜΑΤΑ, (κόπιτσαι), σιδηρᾶ κασσιτερωμένα, ὀρειχάλκινα, χαλύβινα (ἀτσαλένια) διὰ λαιμοδέτας, κάλτσας, περισκελίδια (πανταλόνια) κλπ. . .	»		60
Κ.			
ΚΑΛΙΑ, τῆς Εὐρώπης καὶ Τουρκίας, λατρόνι, τζοράκι, σόδα κρυσταλλωμένη καὶ σόδα διὰ σαπωνοποιΐαν.	τὸ καντάρι	1	
ΚΑΛΤΣΑΙ, (κάλτιοι ἢ πέλυθρα) μεταξωταί.	ἡ ὀκὰ	16	
» μάλλιναι τῆς Εὐρώπης, λεπταὶ ἐκλεκταὶ, ὡς καὶ αἱ λιναί.	»	3	

» *Μάλλιναι καὶ λιναὶ κοιναὶ χονδραὶ* . .	ἡ ὀκὰ	1	50
» Βαμβακηραὶ ἐν γένει	»	2	
»	»	2	
ΚΑΛΤΙΟΔΕΤΑΙ (καλτσοδέται) ἀπὸ κόμμι ἐλαστικὸν .			
ΚΑΜΤΣΙΚΙΑ (μάστιγες) ἐκ χορδῶν (κόρδας)	ἡ δωδεκὰς	2	50
» ἐκ κλωστῆς βερνικωμένα ὡς καὶ τὰ τῶν παίδων.	»	1	
»	»	4	
» διὰ ἁμαξηλάτας	ἡ ὀκὰ		50
ΚΑΝΕΛΑΑ (κινάμωμον) πάσης ποιότητος			
ΚΑΠΕΛΑΑ ἀνδρῶν ὑψηλὰ ἢ χαμηλότερα, Καστόρια, μεταξωτὰ, μάλλινα, σύμμικτα κτλ. . . .	ἕκαστον	1	50
» χαμηλὰ μάλλινα ἢ σύμμικτα (κετσεδένια).	»		50
» Ὅμοια τῶν ἄνω ὑψηλὰ ἢ χαμηλὰ ἡμικατειργασμένα (πιλήματα) κατ' ἐκτίμησιν...	5 τοῖς 0|0		
» ψάθινα τῆς Εὐρώπης· μονὰ πάσης ποιότητος.	ἕκαστον		30
» » » διπλᾶ	»		70
» » τῆς Μιλίτης	ἡ δωδεκὰς	1	20
» » λίαν χονδρὰ δι' ἐργάτας	»		50
» Τὰ γυναικεῖα ἐν γένει, τὰ τῶν κορασίων καὶ τὰ τῶν παίδων μὲ στολίδια ἢ χωρὶς τοιούτων κατ' ἐκτίμησιν	10 τοῖς 0|0		
ΚΑΠΝΟΣ εἰς φύλλα ἢ κομμένος παντὸς τόπου . . .	ἡ ὀκὰ		60
» εἰς κυλίνδρους (ρόλλους)	»	1	50

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγικὸν τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΚΑΠΝΟΣ εἰς κηγάρα ἐν γένει παντὸς τόπου	ἡ ὀκὰ	2		
» κοπανιστὸς (τομπεκὶ) ἐν γένει	»	1		
ΚΑΣΚΕΤΑ (πετάσια) ἀνδρῶν καὶ παίδων ἐκ τσόχας ἢ ἄλλων ὑφασμάτων	ἡ δωδεκὰς	4		
» δερμάτινα	»	2		
ΚΑΨΟΥΛΙΑ, δι' ὅπλα	ἡ ὀκὰ	1	25	
» δι' ἐμβαδοποιοὺς ἢ ῥάπτας	»		60	
ΚΗΡΟΠΑΝΙΟΝ (μαυσαμᾶς) χρωματισμένον δι' ἐπικαλύμματα τραπεζῶν μὲ φλανέλαν	»	1		
» ἄνευ φλανέλας	»		80	
» Κίτρινον δι' ὑπενδύματα σκιαδίων (φόδρας καπέλων) κοινόν	»	3		
» δι' ἐπίστρωσιν θαλάμων ἐν γένει . . .	»		50	
ΚΑΩΣΤΗ, μαλλίνη ἐν γένει διὰ κέντημα, παντὸς χρώματος.	»	2	50	

»	λινὴ ἢ κανναβίνη ἀλεύκαστος διὰ ῥάψιμον ἢ ἐμβαδοποιούς	ἡ ὀκὰ		50	
»	» λευκασμένη ἢ χρωματισμένη .	»	1		
»	λινὴ λεπτὴ διὰ κέντημα	»	4		
»	» τῆς Τραπεζοῦντος διὰ δίκτυα, καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Τουρκίας διὰ ῥάψιμον. .	»	1		
»	» κιτρίνη εἰς κουβαρίδας δι' ἐμβαδοποιοὺς κλπ. ἢ εἰς κυκλία.	»		60	
»	Ἐλαιοβαφὴς (τοῦ λαδιοῦ) διὰ σημάδεμα ὑφασμάτων (μάρκας)	»	2	50	
»	Βαμβακερὴ εἰς ῥοτσέλας παντὸς ἀριθμοῦ λευκή.	»	1	40	Μὲ ἐκπεσμὸν 50 0/0 διὰ
»	» » χρωματισμένη .	»	1	60	τὰς ῥοτσέλας.
»	» εἰς κουβαρίδας, ἐν γένει ὡς καὶ εἰς θηλαῖς διὰ κέντημα λευκή. . .	»		50	
»	» ὁμ. χρωματισμένη .	»		60	
»	Μεταξωτὴ ἐν γένει, χρωματισμένη ἢ μὴ ὡς καὶ στριμένη (ἰμπρισίμι) . . .	»	10		
»	» ἐκ κάμπης (σενίλιας)	τὸ δράμι		12	
ΚΟΚΚΑΛΑ, ἐλεφάντινον ἀκατέργαστον		ἡ ὀκὰ		10	
»	» κατειργασμένον πάσης ἐργασίας, οἷον κτένια κλπ. εἴδη . . .	τὸ δράμι		1	
»	χελώνειον (μπαγᾶς, ταρταρούγα) ἀκατέργαστον.	ἡ ὀκὰ		20	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος.	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΚΟΚΑΛΑ χελώνειον κατειργασμένον εἰς οἱαδήποτε εἴδη, οἷον διαλυστήρια (τσατσάραις) ξάνια (κτένας) κτενάκια, ταμβακοθήκας καὶ τὰ παρόμοια	τὸ δράμι		2	
» ὅλων τῶν λοιπῶν ζώων καὶ ἰχθύων κόκκαλα καὶ κέρατα ἀκατέργαστα	τὸ καντάρι		40	
» *κατειργασμένα* διὰ λεπτῆς ἐργασίας, οἷον κτένια σκαλισταὶ καὶ δικτυωταὶ, κτενάκια τῶν προκομίων, διαλυστήρια (τσατσάραις), δακτυλῆθραι, βελονοθῆκαι, κομβία κτλ.	ἡ ὀκὰ	3		
ΚΟΚΚΑΛΑ, ὁμ. ἁπλουστέρας ἐργασίας, οἷον κουτάλια, καλαμάρια, κτένια, καὶ διαλυστήρια κοινὰ, ὡς καὶ ξάνια (κτένια τῆς κεφαλῆς) πρόστυχα, κόκκαλα τῶν ἐμβάδων, φαλαίνεια (βέργαις *μπαλαίνας*) *πρὸς διαφόρους χρήσεις, καὶ τὰ παρόμοια*	ἡ ὀκὰ	1	50	
ΚΟΜΒΙΑ δι' ἑλληνικὰ φορέματα, ὅρα ΓΑΕΤΑΝΙΑ.				
» Σαδερένια δι' ὑποκάμισα	»	4		
» » μεγάλα δι' ἄλλα ἐνδύματα	»	3		
» ἐκ πορσελάνης δι' ὑποκάμισα	»	1		
» » μεγάλα δι' ἄλλα ἐνδύματα	»		40	
» ἐκ κοκκάλου κοινοῦ διὰ πανταλόνια	»		45	
» » τελειότερα διὰ σουρτοῦκα . . .	»		60	
» ἐκ καραμάνδολας διὰ σουρτοῦκα καὶ γελέκια παντὸς μεγέθους καὶ πάσης ποιότητος . . .	»	1	20	
» ἐκ μετάλλου καὶ χαρτίου (papier maché) κοινά.	»		80	
» ἐκ μετάλλου ἐπίχρυσα	»	8		
» ἐξ ὑάλου μὲ γύραν ἢ ποικίλμα μετάλλινον .	»	3		
» » ἄνευ γύρου	»	1	50	
» μεταξωτὰ δι' εὐρωπαϊκὰ ἐνδύματα ἐν γένει .	»	1	60	
ΚΟΜΜΙ ἀραβικὸν	»		15	
» λάκας διὰ στιλβωμα ἐπίπλων	»		20	
» ἐλαστικὸν εἰς τεμάχια ἀκατέργαστον . . .	»		50	
ΚΟΝΔΥΛΙΑ πτέρινα	»	2		
» Χαλύβδινα (ἀτσαλένια) ἢ ἁπλῶς μετάλλινα.	»	1	50	
» » » ἐπίχρυσα	»	5		

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΚΟΝΔΥΛΙΑ Μολύβδινα (μολυβοκόνδυλα) κόκκινα καὶ μαῦρα ἐν γένει	ἡ ὁκὰ		80	
» Πέτρινα δι' ἀβάκια (πετροκόνδυλα) . . .	ἐλεύθερ.			
» Ἀπὸ τερμπεντίνι (ἐκ κρητίδος) λευκῆς ἢ χρωματισμένης κλπ	ἡ ὁκὰ		20	
ΚΟΡΆΛΛΙΟΝ ἀκατέργαστον	»	6		
» εἰς ῥίζας ἡμιατειργασμένας	»	16		
» Κατειργασμένον εἰς διάφορα εἴδη, οἷον κομβολόγια, κομβία κτλ.	τὸ δράμι		10	
ΚΟΡΔΈΛΛΑΙ (ταινίαι) μεταξωταὶ ἐν γένει, βελουδέναι ἁπλαζωταὶ, γαζωταὶ κτλ.	ἡ ὁκὰ	20		Ἄνευ ἐκτελωνισμοῦ τάξεως τῶν ἔσω τελωνείων.
ΚΟΡΔΕΛΛΑΙ ἁπλαῖ κοιναὶ διαφόρων χρωμάτων πλάτους ἑνὸς δακτύλου, ὡς αἱ πρὸς χρῆσιν τῶν ἐμβαλωτικῶν κλπ.	»	12		
» Μεταξυβάμβακαι δι' ἐμβαδοποιούς . . .	»	4		
» Μάλλιναι καὶ μαλλινοβάμβακοι	ἡ ὁκὰ	3		Ἄνευ ἐκτελωνισμοῦ τάξεως τῶν ἔξω τελωνείων.
» λιναὶ καὶ λινοβάμβακοι	»	2		
» βαμβακηραὶ λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι... .	»	1	20	
ΚΟΡΝΊΖΑΙ, ἐπιχρυσωμέναι δι' εἰκόνας καὶ κάτοπτρα, καὶ πᾶν ξύλον ἐπιχρυσωμένον διὰ στολισμὸν θυρῶν καὶ παραθύρων	»		40	
ΚΟΣΚΙΝΟΓΥΡΟΙ, κοινοὶ τῆς Εὐρώπης, ἀνὰ 18—20 τὸ ὁμάδιον (μάτσον)	τὸ μάτσον		20	
» μεγάλοι διὰ δερμόνια	ἕκαστος		5	
ΚΡΗΣΑΡΌΠΑΝΑ μεταξωτά	ἡ ὁκὰ	12		
» τρίχινα	»	4		
ΚΡΎΣΤΑΛΛΟΣ, σκεύη παντὸς τόπου, οἷον φιάλαι (μποτίλιαι), ποτήρια, πιατικὰ, ἄγγεῖα καὶ δοχεῖα παντὸς μεγέθους καὶ πάσης χρήσεως				
» 1) χυτὰ, λευκὰ ἢ χρωματισμένα . . .	»		30	
» 2) τορνευτὰ (τοῦ τόρνου) ἢ πελεκητὰ, λευκὰ εἴτε χρωματισμένα ἢ καὶ μὲ χρυσώματα .	»		60	
Λ.				
ΛΊΘΟΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ, ἀδάμαντες, λυγκίδες (βουμπίνια), σάπφειροι, σμάραγδοι κτλ. κτλ. ἄδετοι. .	ἐλεύθεροι			
» » δερμένοι εἰς κοσμήματα, ὅρα κ χρυσὸς »				
ΛΟΥΜΙΝΙΑ (θρυαλλίδες), ἐλλύχνια διὰ τὰς καντήλας.	ἡ ὁκὰ		30	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος.	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγικὸν τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
Μ.				
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ, ἀληθεῖς.	τὸ δράμι		20	
» Μιμητοὶ ἢ τεχνητοί: αἱ κοινῶς λεγόμεναι πάστα	»		5	
ΜΑΧΑΙΡΟΚΟΝΔΥΛΑ κατ' ἐκτίμησιν	10 τοῖς 0/0			
ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΟΥΝΑ τῆς τραπέζης μὲ λαβὴν ἀργυρᾶν ἢ ἐπιχρυσωμένην	ἡ δωδεκὰς	8		
» μικρὰ δι' ὀπώρας μὲ ὁμοίαν λαβὴν . . .	»	5		
» μὲ λαβὴν ἐλεφαντίνην ἢ ἀργυρόπλαστον (πλακέ)	»	3		
» μικρὰ δι' ὀπώρας μὲ ὁμοίαν λαβὴν . . .	»	2		
» μὲ λαβὴν κοκκαλίνην μαύρην ἢ λευκὴν ἐστιλβωμένην ἢ καὶ ἐκ ξύλου ἐστιλβωμένου . .	»	1		
» ἐκ κοκκάλου κοινοῦ	»		50	
» μὲ λαβὴν σιδηρᾶν ἢ ξυλίνην ἄνευ στιλβώματος	»		30	
Σημ. Τὰ μεγάλα (τριτσάνται) ὑποβάλλονται				

εἰς τέλος κατὰ ζεῦγος, τὸ ἓν τέταρτον τοῦ τέλους, εἰς ὅπερ ὑποβάλλεται κατὰ δωδεκάδα ἑκάστη κατηγορία, ἤτοι δραχ. δύω τὸ ζεῦγος διὰ τὰ τῆς Λ'. κατηγορίας κτλ.				
ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΔΑ, ἐν γένει	ἡ ὀκὰ	1		
ΜΠΟΥΡΡΑ, (βόραξ), ὕλη γαιώδης πρὸς χρῆσιν τῶν χρυσοχόων	»		50	
ΜΥΡΩΔΙΚΑ ἢ ΜΥΡΑ, καὶ κομμωτικὰ παντὸς εἴδους. .	»			
» 1) *πνευματώδη* ἢ *στακτὰ*: κολώνεια, λεβάντινα κλπ.	»	1		
ἀνθόνερον καὶ ροδόσταγμα.	»		20	
» 2) *ὑδατώδη*, ὀξώδη ὡς καὶ τὰ μελαντικὰ τῶν τριχῶν ῥευστὰ	»	1		
» 3) ἐλαιώδη ἐν γένει	»	2		
ῥοδέλαιον (τριανταρυλλάλαδον) . . .	τὸ δράμι		30	Ἄνευ ἐκπεσμοῦ τάρας τῶν δοχείων.
» 4) Στεατώδη, ἤτοι πομμάδες, κοσμητικὰ κλπ. πάσης ποιότητος	ἡ ὀκὰ	1		
» 5) εἰς σάπωνας πάσης ποιότητος . . .	»	1		
» 6) Κόνεις εὐώδεις ἢ κοσμητικαί, οἷον διὰ τοὺς ὀδόντας, τὸ πλύσιμον τῶν χειρῶν, τοῦ προσώπου, πούδρα κτλ.	»	1	50	
» 7) Χόρτα εὐώδη καὶ τηντσούχια . . .	»	1	50	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ	Α.	Παρατηρήσεις
ΜΥΡΩΔΙΚΑ *Συνέχεια*				
» 8) Ξύλα εὐώδη, οἷον οὐδαγάτσι καὶ κούρσια	τὸ δράμι		30	Ἄνευ ἐκπεσμοῦ τάρας τῶν κουτίων.
» 9) Ψυμμίθιον λευκὸν καὶ ἐρυθρόν . . .	ἡ ὀκὰ	4		
Σημ. Περὶ μόστχου ὅρα φάρμακα.				
Ν.				
ΝΗΜΑΤΑ χρωματισμένα διὰ τοῦ ἐλαίου (ἐλαιοβαφῆ) .	»		75	
ΝΙΤΡΟΝ, ἅλας (γκιουβερτσελὲς)	»		15	
ΝΥΣΤΕΡΙΑ, (φλεβοτόμια)	ἡ δωδεκὰς		50	
Ξ.				
ΞΥΔΙΚΗ, ξυλεία οἰκοδομῆς, κατ' ἐκτίμησιν	7 τοῖς 0|0			
» Β'. εἰς σκεύη κλπ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ξύλων καὶ ἄλλων κοινοτέρων κατειργασμένα διὰ λεπτῆς ὁπωσοῦν ἐργασίας, οἷον καλαμάρια, δοχεῖα καὶ ἀγγεῖα παντὸς εἴδους καὶ χρήσεως, παιγνίδια διάφορα τῶν παίδων, κοῦκλαι γυμναὶ (αἱ δὲ ἐνδυμέναι κατ' ἐκτίμησιν), ζῶα, ὁπωρικά, ἀβράκτια, κτένια κλπ. ἐκ πύξου κλ. κλ.	ἡ ὀκὰ	1		
» Γ'. ὅμοια τῶν ἄνω ἁπλουστέρας ἐργατείας.	»		40	
» Δ'. εἰς σκεύη ἀπὸ ἁπλοῦν ξύλον, χονδρῆς ἐργασίας, οἷον κώθωνας (γαβάθας) κλπ. ὡς τὸ δασμολόγιον	»		10	
Ο.				
ὌΞΟΣ (ξύδι) κοινὸν	ἡ ὀκὰ		5	
» Ὅμοιον ἐκλεκτὸν εἰς φιάλας	»		40	
ὌΜΠΡΕΛΛΑΙ, (Θολίαι) ἀνδρῶν, μεταξωταὶ, ἐν γένει. .	ἑκάστη	1	50	
» » λιναὶ ἢ βαμβακηραί	»		30	
» » Γυναικῶν, μεταξωταὶ παντὸς εἴδους.	»	1	20	
» » Βαμβακομέταξαι	»		50	
» » βαμβακηραὶ γυναικῶν καὶ κορασίων.	»		15	
ὌΡΥΖΑ, ΟΡΥΖΙΟΝ, παντὸς τόπου	ἡ ὀκὰ		5	
Π.				
ΠΑΙΓΝΙΟΧΑΡΤΙΑ, ἡ χαρτία τοῦ παιγνιδίου ἐν γένει, παντὸς τόπου, καταργουμένου τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου καὶ διὰ τὰ εἰσαγόμενα καὶ διὰ τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας κατασκευαζόμενα .	ἡ ὀκὰ	2		
ΠΗΛΙΝΑ ΣΚΕΥΗ ἐν γένει ἐκ πηλοῦ (ἀργιλλόπλαστα,				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῶν τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
faïence) ἤτοι πιατικὰ πρὸς συσκευὴν τραπέζης, καφὲ κλπ. καθὼς ἀγγεῖα καὶ δοχεῖα παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους, ἄνευ διακρίσεως ποιότητος καὶ χρώματος .	τὸ καντάρι	2	50	
» » Τῆς Ἑπτανήσου, Νεαπόλεως (Ῥενίου), Σαρδηνίας, Μασσαλίας καὶ Τουρκίας πιατικὰ καὶ λαϊνικά.	»	1		
» Πίθοι (Πιθάρια) ἐπὶ ἑκάστης ὀκᾶς χωρητικότητος	. . . .	.	2	
Σημ. Περὶ τῶν ἐκ Πορκελάνης κατεσκευασμένων ὅρα στοιχ. «Πορκελάνη».				
ΠΙΝΈΛΛΑ, (γραφίδες) λεπτὰ ζωγραφικῆς	ἡ δωδεκὰς		10	
» χονδρὰ παντὸς μεγέθους διὰ χρωματιστάς. .	ἡ ὀκὰ	1		
ΠΛΆΚΕΣ Λιθογραφίας, ὡς καὶ αἱ πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκομένων τὴν γραφὴν παίδων (ἀβάκια), καὶ				

αἱ χαρτόπλακες (σχέδαι)	*ἐλεύθερα*		
» *Κοιναὶ διὰ στρώσιμον, πελεκημέναι ἢ μή* .	*αἱ 100*	2	50
» *Μεγάλαι, 76 καὶ ἐπέκειναι ἑκατοστῶν τοῦ Β. μέτρου*	»	12	
» *Μαρμάριναι, ὅρα στοιχ. «Μάρμαρα»*			
ΠΟΡΚΕΛΆΝΗ ἡ πορσελάνη (πορτσελάνα)			
» 1) Εἰς σκεύη ἐν γένει λευκὰ	ἡ ὀκὰ		20
» 2) » μὲ χρυσώματα ἢ μὲ γραμμὰς χρωμάτων	»		40
» 3) » μὲ ζωγραφήματα (ποικίλματα) ἐκ χρωμάτων	»	1	
» 4) Εἰς Σινικὰ σκεύη, τὰ λεγόμενα φαρφουρία	»	5	
ΠΟΤΆ, Οἶνος τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑπτανήσου ἐν γένει, καθὼς καὶ μοῦστος (γλεῦκος)	»		10
» Οἶνος τῆς Εὐρώπης πάσης ποιότητος εἰς ἀγγεῖα ἢ φιάλας (μποτίλιας) ἀδιακρίτως	»		80
» ὁμ. κοινὸς εἰς βαρέλια	»		60
» Ζύθος (μπίρα) ἐν γένει εἰς ἀγγεῖα ἢ φιάλας . .	»		20
» Σοῦμα φακῆς (πρωτόβρακον) μέχρι 20 βαθμῶν τοῦ Καρτιέρου	»		20
» Οἰνόπνευμα (Σπίρτον) ἐπέκεινα τοῦ 21 βαθμοῦ.	»		50
» Πνευματώδη ἐν γένει, οἷον ῥοῦμι κτλ. εἰς ἀγγεῖα ἢ φιάλας	»		40

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΠΟΤΑ, Σεμάτα (ἀμυγδάλινον) ἐν γένει πεπεμένη ἢ ῥευστὴ	ἡ ὀκὰ		40	
» Σιρόπια (σιράπια) εἰς φιαλίδας, καπιλιέρας . .	αἱ 100	5		
ΠΟΤΑΣΣΑ, κοινὴ ἢ ἄλας ἀλκαλικὸν διὰ τὴν ὑαλοποιΐαν.	ἡ ὀκὰ		10	
ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ, Ἐκ χαρτίου βερνικωμένου	ἡ δωδεκὰς		30	
» ἐκ κηροπανίου (μουσαμᾶ)	»		80	
Σ.				
ΣΙΔΗΡΟΣ, *Ἀκατέργαστος*, ἀκαθάριστος (μαντέμι) . .	τὸ καντάρι		20	
» » Κοινὸς σίδηρος παντὸς τόπου, εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα ἐλάσματα (λάμιας καὶ λαμάκια), πλάκας, ῥάβδους στρογγύλας ἢ τετραγώνους (βέργας), εἰς στήλας διαφόρου πάχους (κολώνας), εἰς δέματα.	»		80	
» » Στεφάνια διαφόρου πάχους (τσάρκια ἢ μάτσα), βριζέλλεια, καὶ εἰς λαμαρίναν (σιδηρόφυλλα) παντὸς εἴδους. . .	»	1	80	
» » *Εἰς κουλούρας (σύρμα πολλὰ χονδρόν) μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 12*	τὸ καντάρι	3		
» » *Εἰς σύρμα ἀπὸ τοῦ 13 ἀριθμοῦ καὶ ἐπέκεινα*	»	5		
» » Εἰς τέλι λεπτὸν (σιδηρόνημα) διὰ μουστικὰ ὄργανα, καθὼς καὶ τὸ λευκὸν διὰ πᾶσαν ἄλλην λεπτὴν χρῆσιν	ἡ ὀκὰ		40	
» *Ἀκατέργαστος* κασσιτερωμένος εἰς φύλλα (τενεκὲς λευκοπάφυλλος) . .	τὸ καντάρι	3	60	
» » Ἀκασσιτέρωτα σιδηρόφυλλα (μαῦρος τενεκὲς εἰς φύλλα) . . .	»	2	80	
Σημ. Τὰ ἐκ τοῦ τενεκὲ κατειργασμένα σκεύη, οἷον λυχνίαι, μελανοδοχεῖα, ἀγγεῖα καὶ δοχεῖα, παιγνίδια τῶν παίδων (σάλπιγγες κτλ.) κασερόλαι.	ἡ ὀκὰ		40	
» *Κατειργασμένος* Α') Εἰς ἀγκύρας, ὅπλα τῶν πλοίων, κρίκους, μολυνέλλα (πρὸς ἄρτιν τῆς ἀγκύρας), ἄκμονας, πτυάρια, σίδηρα σιδηρώματος, φωγανα (φοβοῦδες) τοῦ μαγειρίου χυτά, ἀλύσσεις τῶν πλοίων ἐν γένει, ἀντλίας				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
μεταλλίνους πρὸς χρῆσιν τῶν πλοίων, μακαρόδες πλοίων καὶ φρεάτων, καζάνια ἐκ μαδεμίου κλπ.	τὸ καντάρι	2	50	
» » § Β'. Εἰς ἀλύσσεις διὰ τὰ ζῶα καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην χρῆσιν. Ἀντλίας μηχανικὰς διὰ τὰ φρέατα, τὰς πυρκαϊὰς κλπ. καὶ τὰ παρόμοια	»	7		
» » § Γ'. Εἰς κοπίδας διὰ τὸ κρέας (σατήρια), σφυρία, ἀγκύλας (γάντσους) βαρδαμάνους διὰ τὰ πλοῖα (παραρρύμματα), πανάλιας παπουτσίδων, σιδηρουργῶν καὶ μαραγγῶν, κουτάλας τοῦ μαγειρίου, κτλ.	»	8		

» » § Δ'. *Εἰς καρφία ἐν γένει παντὸς μεγέθους, τόπου καὶ χρήσεως· εἰς πρόκας δι' ἐμβαδοποιοὺς καὶ λοιποὺς μετὰ καὶ ἄνευ κεφαλῆς, καθὼς καὶ κασσιτερωμένας. Εἰς κιβώτια σιδηρᾶ, κλίνας, ἐξώστας, κιγκλίδας (κάγκελλα), μέγγενας (σφυκτήρια) σιδηρουργῶν καὶ τὰ ὅμοια τούτων σιδηρᾶ . . . . .*	»	4	50	
» » § Ε'. Κλίναι, ἐξῶσται, κιγκλίδες ἐντελῶς εἰργασμένα, ἤτοι βερνικωμένα ἢ καὶ χρυσωμένα . .	»	11		
» » § Ϛ'. Εἰς ἐργαλεῖα καὶ σκεύη ἐκ σιδήρου ἢ σιδηροφύλλου (λαμαρίνας) ἁπλῆς ἐργασίας πρὸς χρῆσιν πλοίων καὶ οἰκοδομῶν μὴ κατονομασθέντα. Εἰς ῥίνας (ἀρνάκια, λίμας) κοινὰς τριγώνους πάσης χρήσεως, εἰς τηγάνια σιδηρᾶ, βίδας μεγάλας . . .	»	7	50	Σημ. Διὰ τὰς λίμας ἐκ χάλυβος ὅρα χάλυψ. » αἱ μικραὶ βίδες εἰς πάκα ὑπάγονται εἰς τὸ κεφ. Θ'.
» » § Ζ'. Εἰς κοχλιάρια σιδηρᾶ τῆς μη-				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος.	Μονὰς ἐφ' ἧς τίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΣΙΔΗΡΟΣ, *κατεργασμένος (συνέχεια)*·				
χαννς κασσιτερωμένα καὶ μὴ, ὡς καὶ μῦλοι τοῦ καφὲ . . .	τὸ καντάρι	12		
» » § Η'. Εἰς χέρια κασσελῶν ἐν γένει, κρόταλα θυρῶν, γάντσους διὰ κρέμασμα ἐνδυμάτων, σκάρας, μπετούγιαις καὶ τὰ παρόμοια ἅπαντα χυτὰ καὶ βερνικωτά.	»	5	50	
» » § Θ'. Ὅλα τὰ λοιπὰ, ἐκτὸς τῶν κατονομασθέντων, σκεύη καὶ ἐργαλεῖα ἐκ σιδήρου ἢ λαμαρίνας, ὡς ἀκολούθως·				
1) ῥινισμένα, ἡμιῤῥινισμένα ἢ καὶ μὴ, ὡς καὶ τὰ διὰ κατραμίου βερνικωμένα	»	14		
2) *Ὅμοια ἐστιλβωμένα διὰ σμύριδος καὶ λείας*	»	24		
3) *Ὅμοια ὁριγχαλκομιγῆ* . . .	»	32		
ΣΚΕΥΗ, ξύλινα, πήλινα, σιδηρᾶ· ὅρα στοιχ. «ξυλικὴ, πήλινα, σίδηρος».				
» Παντὸς εἴδους ἐπαργυρωμένα (plaqué), ὡς καὶ τὰ ἐν Pachfong ἢ argenton μὲ κοσμήματα χαρακτὰ ἢ στυριστά	ἢ ὀκὰ	4		
» ἐκ pachfong ἁπλᾶ	»	2		
ΣΤΟΙΧΕΙΑ, τυπογραφικά.	»		25	

Τ.

ΤΥΡΟΣ, τῆς Εὐρώπης ἐν γένει	»		30	
» τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας·	»		10	

Υ.

ΥΑΛΟΣ ἐν γένει, ἤτοι ὑαλικὰ παντὸς τόπου ἐξ ἁπλῆς ὑάλου λευκῆς ἢ χρωματισμένης, εἰργασμένης εἰς φιάλας, ποτήρια, ἁλατοδοχεῖα, κανδήλας καὶ λοιπὰ ἀγγεῖα καὶ σκεύη πάσης χρήσεως	τὸ καντάρι	4	50	
» Ὑαλία τῶν παραθύρων (τσάμια)	»	2	50	
» Φιάλαι μαῦραι κοιναὶ (μπουκάλια) καὶ ὅμοιαι ὑποπράσινοι τοῦ αὐτοῦ σχήματος, χωρη-				Σημ. Περὶ κρυσταλλίνων ἐν γενεᾷ ὅρα στοιχ. «Κρύσταλλος».

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΣΥΝΕΧΕΙΑ *Ὑάλου*				
τικότητος 1/2 ὀκᾶς	αἱ 100	2		
» Ὅμοιαι χωρητικότητος 1 ὀκᾶς	»	3		
» » » Ἀπὸ 1 ὀκὰν καὶ ἐπέκεινα . .	»	5		
ΥΦΑΣΜΑΤΑ καὶ χειροτεχνήματα ποικίλα·				
Α'. *Βαμβακηρά.*				
» » 1) Πανία Ἀμερικάνικα ἐν γένει, καθὼς καὶ τὰ καλούμενα μονόριγα, δίριγα, τρίριγα ἀσταρλίκια κλπ. ἀλεύκαστα ·	ἡ ὀκὰ		36	
» Λευκασμένα	»		45	
» Παρακοπαὶ αὐτῶν	»		20	
» » 2) Πανία Δίμιτα ἀλεύκαστα ἢ λευκασμένα	»		50	
» » 3) » Μανταπολάμια ἐν γένει · · ·	»		55	
» Παρακοπαὶ αὐτῶν .	»		30	
» Ἄνευ κόλλας, διπλωμένα ῥαβδοειδῶς (*à bastone*) καθὼς καὶ χασίδες ἄνευ κόλλας.	ἡ ὀκὰ	1		
Σημ. Τὰ ἀνωτέρω ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 1, 2 καὶ 3 πανία καὶ αἱ παρακοπαὶ αὐτῶν, ὅταν ἦναι χρωματισμένα, πληρόνουσι πλέον τοῦ κανονισθέντος εἰδικοῦ τέλους 10 λεπτὰ τὴν ὀκὰν διὰ τὸν χρωματισμόν.				
» » 4) Καμπρία ἄνευ κόλλας καὶ μεριέρεια	»	2		
» » 5) Λάππαι ἐν γένει (διὰ παραπετάσματα κλινῶν καὶ παραθύρων καὶ ἐπανωφόρια γυναικῶν) καὶ μπαζέδες, ...	»	1	25	
» » 6) Βατίστα ἐν γένει πάσης ποιότητος.	»	3		
» » 7) Ὑπενδύματα (φόδραι) μὲ κόλλαν, τυπωτὰ ἢ ὑραντά, ὡς καὶ Τενσίπιν καὶ Μούλια ἐν γένει · ·	»		50	
» » 8) Στρωματόπανα · · · · · · ·	»		50	
» » 9) Τραπεζομάνδηλα ἐν γένει, Δαμάσκα καὶ ἐλαστικὸν διὰ παπούτσια ·	»	1		
» » 10) Φέλπαι ἐν γένει · · · · · ·	»	1	50	
» » 11) Τελέται διὰ γυναικεῖα φορέματα. ·	»	1		

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δ.	Α.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Βαμβακηρά. (Συνέχεια.)*				
» » 12) Γκίγκαι ἐν γένει, Κουαδριλιάτα ἢ δαμάτα διὰ γυναικεῖα φορέματα, Φινέτα (δίμιτα μὲ χνοῦδι) . .	ἢ ὀκὰ	1	25	
» » 13) Μπογασία χρωματισμένα διὰ τοῦ ἐλαίου.	»	1	50	
» » 14) Τσήτια Ἀγγλίας ἐν γένει . . .	»		80	
» » » Γαλλίας καὶ Ἑλβετίας . .	»	1	20	
» » » Σπινάτα καὶ ἐλαιοβαφῆ .	»	1	60	
» » » Παρακοπαί, τὰ λεγόμενα τοπάκια	»		60	
» » 15) Βαρέζια εἰς φορέματα καὶ σπαλέτα.	»	2	50	
» » 16) Μουσουλίνεια ἢ τουλπανερὰ λεπτὰ διὰ γυναικεῖα φορέματα ἁπλᾶ ἢ μὲ ὑφαντὰ χρώματα, Ζακωνέτα				

	Γαλλίας καὶ Ἑλβετίας πάσης ποιότητος καὶ χρώματος. Πλουμιστά.	ἢ ὀκὰ	4	
» »	Τουλπανερὰ συνήθη πρόστυχα Ἀγγλίας (μουσουλίνια κοινότατα) .	»	1	70
» » 17)	Σαγκουλιὰ διὰ φορέματα καὶ λοιπὰς χρήσεις ἁπλᾶ ἢ μὲ ποικίλματα ὑφαντὰ	»	4	
» »	Ὅμοια κεντημένα	»	5	
» »	Ὅμοια δι' ὑπενδύματα (φόδραι) .	»		60
» » 18)	Ταρλατάνια.	»	7	
» » 19)	Πικέττα ἢ πικέδες λευκοὶ ἢ χρωματισμένοι ἢ καὶ μὲ ὑφαντὰ χρώματα διὰ γελέκια	»	3	
» »	Ὅμοιοι κοινοὶ δι' Ἑλληνικὰ φορέματα ἀνδρῶν καὶ ἐπανωφόρια γυναικῶν	»	1	60
» »	Ὅμοιοι κεντητοὶ διὰ γελέκια κατ' ἐκτίμησιν	15 τοῖς 0/0		
» » 20)	Νανκίνεια μονόχροα διὰ πανταλόνια	ἢ ὀκὰ	1	25
» » 21)	Νανκίναι (πέλα) ἁπλαῖ ἢ ῥιγάται, καὶ ἀλατσάδες Τουρκίας . . .	»	1	
» »	Ἀλατσάδες Εὐρώπης, Ῥηγαδιὰ καὶ			

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Βαμβακηρά. (Συνέχεια.)*				
Σαντέδες παντὸς τόπου καὶ χρώματος	ἡ ὀκὰ		65	
» » 22) Δίχ, Δρίλλαι, Δαμάτα, σκέτα, μίσκια καὶ ἐν γένει πᾶν βαμβακηρὸν ὕφασμα μὴ κατονομασθέν, διὰ πανταλόνια καὶ ἄλλας χρήσεις ἀνδρῶν καὶ παίδων, ἅπαντα λευκὰ ἢ χρωματισμένα, τυπωτὰ ἢ ὑραντά.	»		75	
» » 23) Πανία κοινὰ πρὸς χρῆσιν τῶν πλοίων ἐν γένει (καραβόπανα)	»		25	
» *Β'. Λινὰ καὶ καννάβινα ἢ Λινοβάμβακα.*				
» » 1. Βατίστα (λινῶν λεπτότατον) ἐν γένει.	»	8		
» » 2. *Πανία ἐν γένει δι' ὑποκάμισα, σινδόνια, ὑπενδύματα (φόδρας παπουτσίων) καὶ λοιπὰς χρήσεις. Τελέται διὰ γυναικεῖα ροῦχα. Τραπεζομάνδηλα οἱασδήποτε ποιότητος· δαμάτα ἐν γένει· ὑφάσματα χρωματισμένα διὰ ροῦχα κλπ. ἐν γένει· ὡς καὶ τελακοράμια	»	1	50	
» » 3. Δρίλλαι λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι διὰ πανταλόνια καὶ λοιπὰς χρήσεις .	»	1	10	
» » 4. Στρωματόπανα ἐν γένει πάσης ποιότητος.	»		80	
» » 5. Ῥεβεντούκια (πανία χονδρὰ) καὶ δόκ διὰ πανταλόνια ναυτῶν, σρατιωτῶν καὶ λοιπὰς χρήσεις . . .	»		60	
» » 6. Πανία κοινὰ (καννάβατσα) σκουπίσματος, δι' ὑπενδύματα (φόδρας) σάκκους καὶ λοιπὰς χρήσεις, καθὼς καὶ μουσαμάδες πρὸς χρῆσιν τῶν πλοίων (λουνέτσαις καὶ μετσολουνέτσαις)	»		30	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος.	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος		Παρατηρήσεις
		Δ.	Λ.	
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *(συνέχεια)*				Σημ. Οὐδεμία διάκρισις γίνεται λόγῳ ὅτι εἰς τὰ μαλλινα ὑφάσματα περιέχεται βαμβάκιον.
» *Γ'. Μάλλινα καὶ μαλλινοβάμβακα.*				
» » 1. Ἀμπάδες, σάγοι (σαγιάκια) ἀσμάνια, σαφάκια, σκουτιὰ διὰ καπότας ἐν γένει, ἅπαντα λευκὰ ἢ χρωματισμένα ἀδιακρίτως . .	ἡ ὀκά		50	
» » 2. Καλμοΐκα καὶ Πιλοτάζ	»		50	
» » 3. Τσόχαι ἐν γένει. καθὼς καὶ καστόρια, Δρὰ-δὲ-δὰμ, καζιμήρια, κασνέτα κλπ. ἅπαντα ἄνευ διακρίσεως ποιότητος καὶ τόπου .	»	2	50	
» » 4. Φλανέλλαι χρωματισμέναι διὰ γυναικεῖα φορέματα καὶ ὑπενδύματα.	»	3		
» » Ὅμοιαι λε καὶ ἢ χρωματισμέναι εἰς κομμάτια, ἢ εἰς ἐνδύματα πλεκτὰ ἢ ὑφαντά.	»		1/50	
» » Ὅμοιαι κατωτάτης ποιότητος εἰς κομμάτια ἢ φορέματα, λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι, πρὸς χρῆσιν ναυτῶν, ἐργατῶν κλπ.	»	1		
» » 5. Μερινοὶ καὶ Μουσελίναι	»	4		
» » 6. Βαρέζια, Γκάζαι, καὶ Σαλία Ἀγκύρας (ἐγκυρσαλὶ)	»	6		
» » Βαρέζια μαλλινοβάμβακα . . .	»	3		
» » 7. Δαμάσκα ὑφαντὰ ἢ τυπωμένα (λαστὲν) καὶ κουαδριλιάτα Σκωτίας.	»	3	50	
» » Ὅμοια μαλλινοβάμβακα . . .	»	1	60	
» » 8. *Σαλία* ἁπλᾶ ἢ μὲ ποικίλματα, Ὀρλεανς παντὸς χρώματος, Σόρια, Ναπολιτὲν καὶ τὰ ὅμοια . . .	»	2	50	
» » Ὅμοια μαλλινοβάμβακα	»	1	60	
» » 9. Καραμάνδολα	»	2		
» » Ὅμοια μαλλινοβάμβακα	»	1	40	
Σημ. Τὰ ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 6—9 ὑφάσματα κατατάσσονται εἰς τὴν τάξιν τῶν μαλλινοβαμβάκων, ὅταν ὁλόκληρον τὸ ὑφάδι ἢ τὸ στημόνι ἦναι ἀπὸ βαμβάκιον.				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Μάλλινα καὶ μαλλινοβάμβακα.* (*Συνέχεια.*) Αἱ παρακοπαὶ τῶν μαλλίνων καὶ μαλλινοβαμβάκων ὑφασμάτων πληρόνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ τέλους.				
» Δ'. *Μεταξωτὰ*				
» » 1. ὠμομέταξα (σέττα-κρούτα). Πανία τῆς Τουρκίας δι' ὑπολάμιασα γυναικεῖα κλπ.	ἡ ὀκὰ	6		
» » 2. Μαρσελίναι, Τσανρέσια, Ἀτλάζια, Μουαρέδες, Γκάζαι, Δαμάσκα, Γκρὸ-δὲ-Νάπλ, Φολὰρ καὶ ἐν γένει πᾶν μεταξωτὸν ὕφασμα διὰ γυναικεῖα ροῦχα καὶ λοιπὰς χρήσεις, ἁπλοῦν ἢ μὲ ποικίλματα, παντὸς χρώματος, πάσης κατασκευῆς καὶ ποιότητος . . .	»	16		
» » 3. Βελοῦδα (ἑξάμιτα) ἐν γένει, Πλοῦσαι καὶ Βέλα	»	24		
» » 4. Ἐλαστικὸν διὰ παπούτσια μεταξωτὸν καὶ μεταξοβάμβακον . . .	»	4		
» Ε'. *Μεταξωτὰ σύμμικτα*				
» » 1. Μαλλινομέταξα, ἤτοι Γκάζαι, Δαμάσκα καὶ πᾶν ὕφασμα σύνθετον ἐκ μαλλίου καὶ μετάξης . . .	»	8		
Ὅμοια τούτων καντητὰ	»	12		
» » 2. Λινομέταξα ἐν γένει, ἤτοι πᾶν ὕφασμα σύνθετον ἐκ λινοῦ καὶ μετάξης	»	5		
» » 3. Μεταξοβάμβακα, ἤτοι Γκερμισούτα, Γκεζία, Κουτουνία, Τελίται καὶ ἐν γένει πᾶν ὕφασμα σύνθετον ἐκ μετάξης καὶ βαμβακίου . .	»	4		
Σημ. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν συμμίκτων μεταξωτῶν ὑπάγονται μόνον τὰ ὑφάσματα, τῶν ὁποίων ὁλόκληρον τὸ ὑφάδι ἢ τὸ στημόνι σύγκειται ἐξ ἄλλης ὕλης· ἄλλως θεωροῦνται ὡς μεταξωτά.				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Μεταξωτὰ ἢ σύμμικτα (Συνέχεια.)*				
» ς' *Πλεκτὰ ἢ ποικίλα*				
» » 1. *Γεμενιὰ* ἢ Τσεμπέρια (μανδήλια τῆς κεφαλῆς) τῆς Τουρκίας τυπωτὰ	ἢ ὀκὰ	4		
» » » *Τουρκίας τὰ λεγόμενα χονδροτσέμπερα*	»	2		
» » » » Καλεμκερὶ . . .	»	10		
» » » Εὐρώπης ὅμοια	»	2		
» » Βαρίζια τῆς κεφαλῆς ἁπλᾶ ἢ μὲ μεταξωτὰς σειρὰς	»	5		
» » 2. *Δαντέλλαι* (ὀδοντωτὰ, παρυφαὶ διαφανεῖς).				
» » » Μεταξωταὶ καὶ λιναὶ ἐν γένει.	τὸ δράμι		20	
» » » βαμβακηραὶ κατ' ἀπομίμησιν τῶν λινῶν (imitation) καθὼς καὶ μάλλιναι	τὸ δράμι		6	
» » » *βαμβακηραὶ κοιναὶ Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας*	»		1	
» » 3. *Ζωνάρια* ἀνδρῶν				
» μεταξωτὰ (ὑφαντὰ ἢ πλεκτὰ).	ἢ ὀκὰ	12		
» ἡμιμέταξα	»	6		
» μάλλινα ἐν γένει	»	3	50	
» μαλλινοβάμβακα	»	2		
» βαμβακηρὰ	»	1	20	
» » 4. *Κεπάδες* πιλήματα) λευκοὶ ἢ χρωματισμένοι χονδροὶ	»		50	
» » 5. *Μανδήλια* βαμβακηρὰ μὲ τύπους ἢ καὶ λευκὰ ἐν γένει, ὡς καὶ τὰ μαδρᾶς	»	1		
» ἐλαιοβαφῆ	»	2		
» λινὰ ἢ κανναβίνα τυπτὰ.	»	2		
» » *Μανδήλια* λινὰ λεπτὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν (βατίστα). . . .	»	8		
» Μεταξωτὰ τῆς χειρὸς καὶ σύνθετα ἐκ μετάξης καὶ πάσης ἄλλης ὕλης. . . .	»	9		
» διὰ λαιμοδέτας καὶ λοιπὰς χρήσεις παντὸς χρώματος,				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Πλεκτὰ ἢ σύμμικτα. (Συνέχεια)*				
μεγέθους καὶ ποιότητος .	ἡ ὀκὰ	18		
» γυναικεῖα ἐκ βατίστας λινῆς μὲ κεντήματα καὶ δαντέλας κατ' ἐκτίμησιν. . .	15 0/0			
» » 6. Μανικέτια γυναικεῖα μὲ κεντήματα ἢ δαντέλας μεταξωτὰς ἢ λινός	τὸ ζεῦγος	1	20	
» μὲ κεντήματα ἢ δαντέλας βαμβακηρὰς ἢ βαμβακομεταξους	»		60	
» ἁπλᾶ ἀπὸ τοῦλι, βατίστας βαμβακηρὰν, σαγκουλί, καμπρὶ καὶ τὰ ὅμ. . . .	»		30	
» » 7. Μπούστοι (θωράκια)· μεταξωτοὶ· πάσης ποιότητος	ἡ δωδεκὰς	20		
» λινοὶ	»	10		
» βαμβακηροὶ . .	»	4		
» » 8. Μπουρνούζια· λευκὰ λεπτὰ . . .	ἡ ὀκὰ	10		
» μαῦρα ἢ μὲ σειρὰς ·	»	3		
» » 9. Παραπετάσματα (μπερτὲδες, κορτίναι) παραθύρων ἀπὸ τοῦλι βαμβακηρὸν μὲ κεντήματα τῆς χειρὸς ἢ ὑφαντά.	τὸ ζεῦγος	4		
» ἀπὸ σαγκουλὶ κλπ.	»	1	50	
» » 10. Πασμανταρίαι, καθὼς καὶ Πισκιθύλια, μεγλέτα, σαντσάκια, σειρεῖτια ἢ ῥάντσαι, μεταξωτὰ παντὸς χρώματος.	ἡ ὀκὰ	16		
» μεταξωτὰ ἢ μάλλινα μικτὰ μὲ χρυσάφι.	»	26		
» μεταξωτὰ μικτὰ μὲ μαλλίον ἢ μὲ βαμβάκιον	»	7		
» μάλλινα ἢ τρίχινα (κρίνα). . .	»	4		
» βαμβακηρὰ ἢ μαλλινοβάμβακα.	»	2		
» » 11. Παρυφαὶ (Κενάρια ἢ σύλεμάδες) βαμβακηραί.	»	4		
» μάλλιναι	»	8		
» μεταξομάλλιναι	»	15		

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγ. τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Πλεκτὰ ἢ ποικίλα (Συνέχεια).*				
» μεταξωταὶ ἢ βελουδένιαι.	ἡ ὀκὰ	24		
» » 12. Προσόψια τῆς Κωνσ/πεως καὶ Τουρκίας λινά.	»	2		
» » » ὁμ. Βαμβακερά	»	1		
» » 13. Σακκοῦλαι γυναικεῖαι πάσης ποιότητος καὶ κατασκευῆς καθὼς καὶ αἱ πρὸς χρῆσιν ἀνδρῶν ἐξ ὑράσματος, ἢ πλέκεται κατ' ἐκτίμησιν.	15 τοῖς 0/0			
» 14. Σάκκοι τρίχινοι ἁπλοῖ καὶ μάλλινοι	ἡ ὀκὰ		40	
» » Καννάβινοι, ἢ χόρτινοι	»		25	
» » Ὁδοιπορικοὶ κατεσκευασμένοι ἀπὸ τάπητας, καθὼς καὶ κυνηγετικοί.	ἕκαστος		75	
» » Μικροὶ διὰ παιδὰς (χαρτοφύλακες) ἐκ τάπητος ἢ δέρματος	»		30	
» 15. Σάλια *Μποχτσάδες, Σπαλέττα καὶ Σάρπαι τῆς Εὐρώπης: μεταξωτὰ παντὸς εἴδους καὶ πάσης ποιότητος, ἀτλαζένια, βελουδένια, κρεπώνια, φιλέτα καὶ τὰ ὅμοια*	ἡ ὀκὰ	24		
» » Ἐκ μαλλίου λεπτοῦ ἢ καὶ σύμικτα ἐκ μαλλίου καὶ μετάξης, καθὼς καὶ βαρεζένια (Περὶ βαρεζίων τῆς κεφαλῆς ὅρα γεμενιά)	»	10		
» » Μάλλινα χονδρὰ παντὸς μεγέθους καὶ μαλλινοβάμβακα	»	3		
» » Βαμβακερὰ σπινάτα παντὸς χρώματος, ὡς καὶ τὰ λεγόμενα λαχουράκια Ἀγγλίας.	»	1	50	
» » Ἐκ μπλόνδας μεταξωτῆς ἢ λινῆς.	τὸ δράμι		30	
Σημ. Τὰ σάλια τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Περσίας (λαχούρια), καθὼς καὶ σπαλέττα, σάλπαι, μποχτσάδες μὲ κεντήματα ἐκλεκτὰ ὑποβάλλονται εἰς ἐκτίμησιν.	15 τοῖς 0/0			
» 16. Σκούφιαι γυναικεῖαι, χρυσοκέντητοι ἐν γένει.	ἑκάστη	7		
» » Ἀπὸ τοῦλι, τουλπάνι, καμπρὶ κλπ.	»		40	
» » Μὲ μπλόνδας, λινὰς δαντέλλας ἢ καὶ μι-				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δ.	Λ.	Παρατηρήσεις.
ΥΦΑΣΜΑΤΑ *Πλεκτὰ ἢ ποικίλλα (Συνέχεια).*				
μητὰ ἄνθη (coiffures) πάσης κατασκευῆς κατ' ἐκτίμησιν	15 τοῖς 0/0			
» 17. Σκουφάκια ἀνδρῶν, μεταξωτὰ ἢ σύμμικτα ἐκ τριχῶν καὶ χρυσαφίου	ἡ ὁκὰ	10		
» » Μικτὰ ἐκ μεταξῆς καὶ χρυσαφίου ἢ βελουδένια ἁπλῶς	»	16		
» » Ἐκ φέλπας, λινὰ ἢ μικτά	»	2		
» » Ἀπὸ κοινὰ βαμβακηρὰ ὑφάσματα. . .	»	1	20	
» » Πλεκτὰ βαμβακηρὰ ἐν γένει	ἡ δωδεκὰς		60	
» » Ὅμοια τῶν παίδων	»		30	
» » Μάλλινοι σκοῦφοι κόκκινοι τῆς Βενετίας	»	3		
» » Πρὸς χρῆσιν ναυτῶν καὶ κληρικῶν μάλλινοι	ἡ ὁκὰ	1		
» 18. Σκέπαι παντὸς χρώματος	»	10		
» 19. Σκεπάσματα τῆς κλίνης, μάλλινα (χράμια, μπατανίαι) ὡς καὶ βαμβακηρὰ (κοβέρται) παντὸς τόπου.	ἡ ὁκὰ	1	50	
» » Ἀνδραμίδαι λευκαὶ ἢ χρωματισμέναι καὶ βελέντσαι	»		50	
» » Παπλώματα ἀπὸ βαμβακερὸν ὕφασμα .	»		50	
» » » Ἐξ ἄλλων ὑφασμάτων . . .	15 τοῖς 0/0			
» 20. Τάπητες Περσικοὶ ἐκ μαλλίου λεπτοῦ, καθὼς καὶ σεζαντέδες (ἐπεύχια) Περσίας καὶ Γεωργίας ἐκλεκτοί	ἡ ὁκὰ	3		
» » Τῆς Ἀνατολῆς μὲ γνοῦδι καὶ μή, ὡς καὶ τῆς Εὐρώπης ἐκλεκταὶ δι' αἴθουσας, καθὼς καὶ σεζαντέδες ἐν γένει . . .	»		80	
» » Ὅμοιοι κοινότεροι, οἷον κιλίμια καὶ τάπητες δι' αἴθουσας καὶ κλίμακας. . .	»		50	
» 21. Τσιμοῦσαι τσουχῶν (παρυφαὶ ἐρέας) . . .	»		30	
» 22. Τοῦλι μεταξωτὸν ἁπλοῦν ἢ μὲ κεντήματα. .	»	30		
» » Μεταξοβάμβακον	»	20		
» » Βαμβακηρὸν	»	6		
» » Ὅμοιον δι' ὑπενδύματα γυναικείων καπέλλων μὲ κόμμι	»	1		
» 23. Τραχηλιαὶ γυναικεῖαι καὶ καμιζέτα, μὲ δαντέλας μεταξωτὰς ἢ λινὰς	ἑκάστη	1	80	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος.	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγ. τέλος Δρ.	Εἰσαγωγ. τέλος Λ.	Παρατηρήσεις
ΥΦΑΣΜΑΤΑ, (*Συνέχεια*).				
» Τραχηλιαὶ μὲ κεντήματα ἢ δανδέλας βαμβακηρὰς (imitation) ἢ βαμβακομετάξους . . .	ἑκάστη		80	
» » Ἁπλαὶ ἀπὸ τοῦλι, βατίστας βαμβακηράν, σαγκουλί, καμπρὶ καὶ τὰ παρόμοια .	»		50	
» 24. Φορέματα ἕτοιμα ἀνδρῶν ἀπὸ τσόχαν, καμίριον, δρὰ-δὲ-δάμ, καστόριον, ἀμπᾶν, σαγιάκι, πορτίκι, σκουτὶ τῆς Ζαγορᾶς καὶ ἄλλων μερῶν μὲ φλόκον κλπ καθὼς καὶ λινά, μεταξωτά, βελουδένια, μάλλινα, βαμβακηρά, μικτὰ καὶ παντὸς εἴδους, οἷον ὑποκάμισα, ἐσώβρακα κλ. πληρώνουσι τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος κατ' ὀκὰν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κανονισθείσης πυκνῆς ὕλης τῶν ἐπικρατουσῶν ὕλων,				
ἐξ ἧς εἰσὶ κατεσκευασμένα, προστιθεμένου ἑνὸς τετάρτου τοῦ ἐπὶ τῆς ὀκᾶς κανονισθέντος εἰδικοῦ τέλους.				
» ὁμ. Γυναικεῖα ἐν γένει, ὡς καὶ μεσορούστανα ἐξ οἱουδήποτε ὑφάσματος, ἀκολουθοῦσι τὸν αὐτὸν κανόνα.				
Σημ. Φορέματα γυναικεῖα καὶ μεσορούστανα μὲ μπλόνδας καὶ δαντέλας, καθὼς καὶ τὰ χρυσοκέντητα καὶ χρυσοΰφαντα, ὑποβάλλονται εἰς ἐκτίμησιν	15 0/0			
» Φορέματα ἕτοιμα διὰ παῖδας κλπ. πλακτὰ μάλλινα ἢ μικτὰ οἷον, ταμπαράκια, πόλκαι, σαλπάκια, σκουράκια, τσουραπάκια, περιτυλίγματα τοῦ λαιμοῦ κλπ	ἡ ὀκὰ		3	
» 25. Χρυσᾶ ἐν γένει ὑφάσματα πάσης ποιότητος καὶ κατασκευῆς Εὐρώπης τε καὶ Τουρκίας, χρυσοΰφαντα καὶ ἀργυροΰφαντα.	»		40	
Σημείωσις γενικὴ περὶ τῶν ὑφασμάτων. Τὰ μεταξωτὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα θεωροῦνται ὡς μικτὰ ἢ σύμμικτα, ὅταν ὁλόκληρον αὐτῶν τὸ ὑφάδι ἢ τὸ στημόνι σύγκειται ἐξ ἄλλης ὕλης· ἄλλως θεωροῦνται ὡς μεταξωτὰ ἢ μάλλινα.				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ.	Λ.	Παρατηρήσεις
Φ.				
ΦΕΣΣΙΑ, Τουνεζίου ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἄνευ διακρίσεως ποιότητος	ἡ ὀκὰ	10		Ἄνευ ἐκπεσμοῦ τάρας τῶν χαρτίνων ἐπιτυλιγμάτων.
» Βιέννης καὶ Μασσαλίας ἐν γένει ἐρυθρὰ ἢ λευκὰ καλῆς ποιότητος ὁμοιάζοντα μὲ τὰ τοῦ Τουνεζίου	»	7		
» Κατωτέρα τῆς Αὐδόρνου, Βενετίας, Γερμανίας καὶ λοιπῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης	»	2	50	
Σημ. Τὰ ἐκ μερινοῦ μαλλίου χονδρὰ ἄστρηπτα νήματα προπαρεσκευασμένα δι' ἐλαίου πρὸς κατασκευὴν φεσίων	»	1	50	
Τὰ ἐκ μερινοῦ ἀκατέργαστα μαλλία πρὸς κατασκευὴν φεσίων	τὸ καντάρι	4		
ΦΙΣΕΦΟΡΙΑ, ξύλινα ἢ χάρτινα κοινὰ εἰς κουτία χάρτινα.	ἡ ὀκὰ		20	
» » » πλουσιώτερα » τριγύλα	»		30	
» » » » παντὸς εἴδους, ὡς καὶ τὰ τῆς ὕσπας καὶ τοῦ κηρίου	»	1		Ἄνευ ἐκπεσμοῦ τάρας τῶν κουτίων.
Χ.				
ΧΑΛΚΟΣ, παλαιὸς	»		10	
» νέος εἰς ἐλάσματα (λάμας) καὶ φύλλα ὡς καὶ εἰς πάτους λεβήτων (καζανίων), ἢ ἄλλων ἀγγείων ἡμιεργῶν	»		20	
» Εἰς σκεύη μαγειρείου καὶ ἄλλα εἴδη (χαλκώματα) ἐν γένει ὡς καὶ μὲ ἕνωσιν σιδήρου			70	
» Εἰς καρφιὰ διὰ τὰ πλοῖα	»		30	
ΧΑΡΤΙΟΝ, ἐν γένει ἤτοι, *Χαρτοσήμου* δι' ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως	ἐλεύθερον			
» *Τυπογραφικὸν καὶ Γραφίματος* ἐν γένει λευκὸν, κυανοῦν κλπ. καὶ κυανοῦν δι' ἐξώφυλλα.			12	
» διὰ κατάστιχα	ἡ ὀκὰ		20	
» *Κηγάρου, στεγνώματος* (suga carta) *Χρωματισμένον* διαφόρων χρωμάτων δι' ἐξώφυλλα, ἢ τύπωσιν	»		25	
» *Ταχυδρομικὸν* (τῆς πόστας). Τοῦ *γραφίματος ἐκλεκτὸν ἐπίχρυσον*. Τὸ *ἐν χρήσει διὰ τοὺς βιβλιοδέτας* ποικίλων χρωμάτων,				

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ ἐμπορεύματος	Μονὰς ἐφ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ τέλος	Εἰσαγωγῆς τέλος Δρ	Λ.	Παρατηρήσεις
ΧΑΡΤΙΟΝ (συνέχεια)				
στιλπνὸν ἢ μὲ τύπους. *Λευκὸν δι' ἐγχρογραφίαν*	ἡ ὀκὰ		60	
» *Διὰ γραμμάτια ἐπισκέψεων* (ἐπισκεπτήρια). *Φάκελλοι δι' ἐπιστολὰς κλπ.*	»	1	30	
» *Χρυσόχαρτον*, αἱ κοινῶς λεγόμεναι χρυσόκολλαι	»		70	
» *Στράτσον* (στύππειον) παντὸς χρώματος καὶ *χαρτώνιον* (καρτόνι)	»		6	
» *Διὰ τοὺς τοίχους* (ταπησερίαι) ἐν γένει . .	»		80	
» *Παιγνίδια χάρτινα* τῶν παίδων παντοειδῆ .	»	2		
ΧΡΥΣΟΣ, *Ἀκατέργαστος* εἰς βάργας, τεμάχια παλαιὰ ἢ συντετριμμένα.	ἐλεύθερος			
» *Κατειργασμένος*: α) Εἰς σκεύη οἰκιακὰ καὶ ἄλλης χρήσεως νέα ἢ μεταχειρισμένα, εἰς διάφορα στολίδια, οἷον δακτυλίδια, ἐνώτια (σκουλαρίκια) ψέλλια, (βραχιόλια) περιδέραια, ἀλυσίδια καὶ λοιπὰ ἀδιακρίτως στερεὰ (massifs) ἢ παραγεμισμένα . . .	τὸ δράμι		30	
» » ὅμοια μὲ πολυτίμους λίθους	»		60	
» » ὅμοια χρυσομίμητα (ψεύτικα) βραχ. «Κοσμήματα».				
» » β) εἰς χρυσόνημα (χρυσάφι εἰς κλωστὴν) σειστὸν (τιρτίρι), κέγχρους (τρέμουσαι), χρυσήλατον (τραῖν ἢ μπρίλιαν) βαράκιον εἰς φύλλα (ἄνευ ἐκπεσμοῦ τάρας) σειρά-δια (γαλόνια) ἐνγένει	»		5	
» » ὅμοια ἤτοι χρυσόνημα κλπ. ἐξ ἄλλων μετάλλων χρυσομίμητα (ψεύτικα) . .	ἡ ὀκὰ	2	50	
Ψ.				
ΨΑΛΙΔΙΑ, ἐν γένει κατ' ἐκτίμησιν	10 τοῖς 0/0			
ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟΣ εἰς καρφία διὰ τὰ πλοῖα	ἡ ὀκὰ		15	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ
ΦΑΡΜΑΚΑ

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ φαρμάκου	Ποσότης	Τίμος πιστωτῆς Δρ.	Τίμος πιστωτῆς Λ.	Παρατηρήσεις
Α.				
ΑΒΡΟΤΟΝΙΝΗ (Santonine)	Τὸ δράμι	.	10	
ΑΓΑΡΙΚΟΝ	ἡ ὀκὰ	.	20	
ΑΙΘΗΡ ΘΕΙΪΚΟΣ καὶ οἱ λοιποὶ αἰθέρες	»	.	40	
ΑΙΜΑ ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ	»	.	10	
ΑΛΑΤΑ· ὅρα τὰ ὀνόματα τῶν βάσεων ἐξ ὧν σύγκεινται				
ΑΛΚΑΛΙΑ ΦΥΤΙΚΑ, μὴ κατονομασθέντα	τὸ δράμι	.	10	
ΑΛΟΙΦΑΙ	ἡ ὀκὰ	.	40	
ΑΜΒΑΡ (Ambra grisa)	τὸ δράμι	.	10	
ΑΜΥΓΔΑΛΙΝΗ	ἡ ὀκὰ	2	.	
ΑΜΥΛΟΝ ΜΑΡΑΝΤΗΣ (ἀραρούτ) καὶ λοιπὰ ἀμυλώδη, οἷον Σάγον, Ταπιόκα κτλ.	»	.	10	
ΑΜΜΩΝΙΑ ΥΓΡΑ	»	.	15	
ΑΜΜΩΝΙΑ ΑΝΘΡΑΚΙΚΗ	ἡ ὀκὰ	.	15	
» ΥΔΡΟΧΛΩΡΙΚΗ (ὅρα Δασμ. Νισαντῆρι).				
» Αἱ λοιπαὶ τῆς ἀμμωνίας ἑνώσεις	»	.	20	
ΑΝΑΡΤΗΡΕΣ (Sourpensoires)	ἡ δωδεκὰς	.	30	
ΑΝΘΡΑΞ ΖΩΪΚΟΣ (φίλδισι καϋμένον) καὶ φυτικός	ἡ ὀκὰ	.	3	
ΑΝΘΟΣ ΚΑΣΙΑΣ (κανέλας)	»	.	40	
» ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΔΟΥ	»	.	60	
» ΦΛΑΥΡΑΣ (φλαμουριοῦ) καὶ τὰ λοιπὰ ἄνθη	»	.	10	
ΑΡΓΥΡΟΣ ΝΙΤΡΙΚΟΣ, καὶ αἱ λοιπαὶ αὐτοῦ ἑνώσεις	τὸ δράμι	.	3	
ΑΡΣΕΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΟΝ	ἡ ὀκὰ	.	5	
» ΚΙΤΡΙΝΟΝ (ὅρα ἐν τῷ Δασμ. Βαφαί)				
ΑΤΡΟΠΙΝΗ	τὸ δράμι	.	60	
ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ ΥΔΑΤΩΔΗ, οἷον δαφνοκεράσου κλ.	ἡ ὀκὰ	.	5	
» ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ, φαρμακευτικά	»	.	20	
» » τῆς μελίσσης εἰς μακρὰς φιάλας τῆς Βενετίας	ἡ φιάλη	.	2	
Β.				
ΒΑΛΣΑΜΟΝ ΚΟΠΑΪΚΟΝ	ἡ ὀκὰ	.	50	
» ΠΕΡΟΥΒΙΑΝΟΝ, καὶ τῆς ΜΕΚΚΑΣ	»	1	20	
» ΣΤΥΡΑΚΟΣ	»	.	10	
» ΤΟΛΟΥΤΑΪΚΟΝ, καὶ λοιπά	»	.	60	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ φαρμάκου	Ποσότης	Τέλος εἰσαγωγῆς Δρ.	Τέλος εἰσαγωγῆς Λ.	Παρατηρήσεις
ΒΑΝΙΛΛΗ, ὅρα Δασμ.				
ΒΑΡΕΙΑ, καὶ τὰ ἄλατα αὐτῆς	ἡ ὀκὰ	·	10	
ΒΟΡΑΞ, ὅρα νάτρον βορακικόν				
ΒΙΣΜΟΥΘΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ	»	·	60	
» ΥΠΟΝΙΤΡΙΚΟΝ	»	·	80	
Ἅπασαι αἱ λοιπαὶ τοῦ βισμούθου ἑνώσεις	»	1	20	
ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΚΑΚΑΟΥ	»	·	80	
ΒΡΩΜΙΟΝ	τὸ δραμι	·	5	
ΒΡΥΟΣ ΕΡΥΣΙΒΩΔΗΣ (Seigle ergoté)	ἡ ὀκὰ	·	40	
ΒΩΛΟΣ ΑΡΜΕΝΙΚΗ· ὅρα ἐν τῷ Δ. Βαγαί				
Γ.				
ΓΗ ΤΡΙΠΟΛΙΣ, καὶ πᾶσα ἄλλη γῆ	ἡ ὀκὰ	·	4	
ΓΑΤΚΕΡΙΝΗ	»	·	15	
ΓΡΑΦΙΤΙΣ	»	·	4	»

Δ.				
ΔΕΜΑΤΑ ΦΟΥΝΤΑΝΕΛΑΣ	ἡ δωδεκὰς	·	40	
Ε.				
ΕΚΧΥΛΙΣΜΑ ΓΑΤΚΥΡΡΙΖΗΣ ξηρὸν (γιάμπαλι)	ἡ ὀκὰ	·	15	
» ΒΡΥΟΥ ἐρυσιβώδους (ergotine)	τὸ δραμι	·	2	
» τὰ λοιπὰ ἐκχυλίσματα	ἡ ὀκὰ	·	80	
ΕΛΑΙΑ ΑΙΘΕΡΙΑ, οἷον κανελόλαδον, γαρυφαλόλαδον, τοῦ κίτρου καὶ λοιπὰ	»	1	50	
ΕΛΑΙΑ ΕΜΜΟΝΑ, οἷον ῥιτσινόλαδον, λάδι τῆς μουρούνας καὶ λοιπὰ	»	·	15	
ΕΛΑΙΑ ΕΜΠΥΡΕΥΜΑΤΙΚΑ, οἷον διπελίου, σωσίκρεας καὶ τὰ τῶν γαιανθράκων ἐλαιώδη προϊόντα, οἷον Βαζίνην καὶ λοιπὰ	»	·	10	
ΕΥΤΡΙΝΗ (Digitaline)	τὸ δραμι	1		
ΕΜΠΛΑΣΤΡΑ μὴ ἀλειμμένα	ἡ ὀκὰ	·	40	
» ἀλειμμένα εἰς χαρτὶ ἢ πανὶ εἰς μεγάλα τεμάχια.	»	·	40	
» » » εἰς μικρὰ τεμάχια, οἷον ὁ χάρτης τῆς φουντανέλας, καὶ ὁ ἐπισπαστικὸς κλπ	τὰ 100φύλ.	·	2	
ΕΜΠΛΑΣΤΡΑ ἀλειμμένα εἰς μεταξωτὸν	ἡ ὀκὰ	6	·	
» » » εἰς μικρὰ τεμάχια, οἷον τὸ ἀνακολλητικὸν ἀγγλικὸν (taffetas)	ἡ δωδεκὰς	·	5	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ Φαρμάκου.	Ποσότης	Τέλος εἰσαγωγῆς Δρ.	Τέλος εἰσαγωγῆς Λ.	Παρατηρήσεις
ΕΛΜΙΝΘΟΧΟΡΤΟΝ	ἡ ὀκὰ	·	10	
Θ.				
ΘΡΙΑΔΚΙΟΝ (lactucarium)	»	6	·	
ΘΗΚΑΙ ἢ ΚΥΣΤΕΙΣ ΔΥΣΩΔΩΝ ἐλαίων, οἷον κοπαϊκοῦ βαλσάμου κλπ. (Capsules). . . .	τὸ κυτίον	·	3	
Ι.				
ΙΤΕΐΝΗ (Salicine)	ἡ ὀκὰ	4	·	
ΙΩΔΙΔΕΣ ἢ ΙΩΔΙΟΝ	»	2	50	
Κ.				
ΚΑΔΜΙΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ καὶ τὰ ἅλατα αὐτοῦ..	»	1	50	
ΚΑΘΕΤΗΡΕΣ καὶ ΚΗΡΙΑ ἐλαστικὰ	ἡ δωδεκὰς	·	10	
ΚΑΛΙΟΝ ΑΝΘΡΑΚΙΚΟΝ ὀξεινὸν	ἡ ὀκὰ	·	20	
» ΒΩΡΟΥΣΙΚΟΝ	»	·	40	
» ΚΑΥΣΤΙΚΟΝ	»	·	20	
» ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ	»	25	·	
» ΝΙΤΡΙΚΟΝ· ὅρα ἐν τῷ Δ. νίτρον.				
» ΤΡΥΓΙΚΟΝ ὀξεινὸν (κρεμορτάρταρον)	»	·	20	
» » » ἀκάθαρτον (τρύγα)	»	·	10	
» » ΣΤΙΜΜΙΟΪΧΟΝ (ταρταροεμέτικον). . . .	»	·	25	
» ΥΔΡΙΩΔΙΚΟΝ καὶ ΥΔΡΟΒΡΩΜΙΟΝ	»	1	50	
» ΥΠΑΝΘΡΑΚΟΝ ἀγοραῖον· ὅρα ἐν τῷ Δ. πότασσα				
ΚΑΛΟΜΕΛΑΝΟΣ ὅρα ὑδράργυρος				
ΚΑΝΘΑΡΙΔΕΣ	ἡ ὀκὰ	·	80	
ΚΑΣΤΟΡΙΟΝ ἐν γένει	»	8	·	
ΚΑΤΑΠΟΤΙΑ ἐν γένει μετὰ τῶν δοχείων	»	6	·	
ΚΑΦΟΥΡΑ	»	·	30	
ΚΙΝΙΝΗ καὶ τὰ ἅλατα αὐτῆς	τὸ δράμι	·	4	
ΚΑΡΠΟΙ ΑΡΚΕΥΘΟΥ	ἡ ὀκὰ	·	2	
» ΚΑΣΙΑΣ ΣΥΡΑΓΓΩΔΟΥΣ	»	·	10	
» ΚΟΛΟΚΥΝΘΙΔΟΣ	»	·	25	
» ΟΞΥΦΟΙΝΙΚΩΝ (ταμαρίντι)	»	·	10	
ΚΟΒΑΛΤΙΟΝ καὶ τὰ ἅλατα αὐτοῦ	ἡ ὀκὰ	·	10	
ΚΟΛΛΟΔΙΟΝ	»	·	60	
ΚΟΜΜΙ. ἅπαντα τὰ κόμμι καὶ αἱ κομμιρητίναι αἱ μὴ περιεχόμεναι ἐν τῷ Δασμολογίῳ	»	·	15	
ΚΟΜΒΙΑ ΙΡΙΔΟΣ διὰ φουντανέλας	τὰ 100	·	2	
ΚΟΝΙΣ ΕΝΤΟΜΟΦΘΟΡΟΣ	»	·	20	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ Φαρμάκου.	Ποσότης	Τέλος εἰσαγωγῆς Δρ.	Τέλος εἰσαγωγῆς Λ.	Παρατηρήσεις
Ἅπασαι αἱ λοιπαὶ κόνεις τὸ ἡμιόλιον τῆς ἀξίας τῆς ὕλης ἐξ ἧς κατεσκευάσθη.				
ΚΡΟΚΟΣ· ὅρα ἐν τῷ Δ.				
ΚΑΩΝΙΑ ΓΛΥΚΥΠΙΚΕΙΟΥ (δουλκαμάρα)	ἡ ὀκά	.	5	
ΚΩΔΙΑΙ (ἀφιονοκέφαλα)	»	.	5	
Λ.				
ΛΕΙΧΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΚΟΣ καὶ ΚΑΡΑΓΓΗΝΙΚΟΣ	»	.	4	
ΛΙΘΑΡΙΑ ΚΑΡΚΙΝΩΝ (καραβιδόμματα)	»	.	50	
ΛΥΚΙΟΝ (catechu)	»	.	20	
ΛΥΚΟΠΟΔΙΟΝ	»	.	10	
Μ.				
ΜΑΓΝΗΣΙΑ ΑΝΘΡΑΚΙΚΗ	»	.	15	
» ΘΕΙΪΚΗ (ἅλας τῆς Ἀγγλίας)	»	.	3	
» ΚΕΚΑΥΜΕΝΗ	»	1	.	
» ΚΙΤΡΙΚΗ	»	.	60	

Ἅπαντα τὰ λοιπὰ ἅλατα τῆς Μαγνησίας.	»	.	5	
ΜΑΝΑ ἐν γένει	»	.	20	
ΜΕΤΑΛΛΑ πρὸς χημικὰς ἐργασίας, οἷον στυπτήριον, οὐράνιον καὶ λοιπά	τὸ δράμι	.	10	
ΜΟΡΦΙΝΗ καὶ τὰ ἅλατα αὐτῆς	»	.	10	
ΜΟΣΧΟΣ ἐν γένει	»	.	60	
ΜΟΤΟΣ (ξαντὸν)	ἡ ὀκά	.	20	
Ν.				
ΝΑΤΡΙΟΝ ΜΕΤΑΛΛΟΝ	»	2	.	
ΝΑΤΡΟΝ ΔΙΤΑΝΘΡΑΚΙΟΝ	»	.	6	
» ΘΕΙΪΚΟΝ	»	.	3	
» ΚΑΥΣΤΙΚΟΝ	»	.	30	
» ΥΠΑΝΘΡΑΚΙΚΟΝ· ὅρα ἐν τῷ Δ. Καλιά.				
» ΦΩΣΦΟΡΙΚΟΝ	»	.	10	
Ἅπαντα τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ἅλατα	»	.	10	
Ξ.				
ΞΥΛΟΝ ΚΟΥΑΣΙΟΝ καὶ λοιπὰ ξύλα	ἡ ὀκά	.	5	
Ο.				
ΟΞΥ ΑΛΥΚΟΝ	»	.	6	
» ΘΕΙΪΚΟΝ· ὅρα ἐν Δ.				
» ΚΙΤΡΙΚΟΝ	»	.	60	
» ΝΙΤΡΙΚΟΝ	»	.	10	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ φαρμάκου	Ποσότης	Τέλος εἰσαγωγῆς Δρ.	Τέλος εἰσαγωγῆς Λ.	Παρατηρήσεις
ὄξη ὄξαλικὸν	»	.	20	
» ὄξικὸν	»	.	20	
» σκυτοδεψικὸν (ταννίνον)	»	1	.	
» τρυγικὸν	»	.	30	
Ἅπαντα τὰ λοιπὰ ὄξέα	»	.	50	
ὀπὸς πεπυκνωμένος ἀκτῆς (rob) καὶ ἅπαντες οἱ λοιποὶ ὀποί	»	.	20	
Π.				
πεψίνη	»	12	.	
πεσσοὶ καὶ τὰ ἀνάλογα αὐτῶν ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως	ἡ δωδεκὰς	.	30	
πεπερίνη	τὸ δράμι	.	4	
ποαὶ ἅπασαι	ἡ ὀκὰ	.	10	
Ρ.				
ῥητίνη ἰαλάπης	τὸ δράμι	.	1	
ῥίζα ἰπεκακουάνης	ἡ ὀκὰ	.	50	
» *ῥήου βαρβάρου (ραβέντι)*	»	1	.	
» » *ποντικοῦ (ῥαπόντικον)*	»	.	40	
» *σαλσαπαρίλλης*	»	.	50	
Ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ῥίζαι	»	.	5	
ῥωγοβύζια μὲ ἐλαστικὸν βύγχος	ἡ δωδεκὰς	1	20	
Σ.				
σάκχαρ τοῦ γάλακτος	ἡ ὀκὰ	.	20	
σεράπιον παντὸς εἴδους	»	.	40	
σίδηρος ἀνθρακικὸς	»	.	15	
» γαλακτικὸς	»	1	.	
» μεταλλικὸς εἰς κόνιν λεπτοτάτην	»	.	80	
» ναρδικὸς	τὸ δράμι	.	5	
σίδηρος ὑαριωδικὸς	ἡ ὀκὰ	2	50	
Τὰ λοιπὰ ἅλατα τοῦ σιδήρου	»	.	25	
σκαμμωνία (μαμουτιά)	»	1	60	
σπέρμα ἀνίσου ἀστερίου	»	.	30	
» μυριστικοῦ (κουμπέμπε)	»	.	30	
Ἅπαντα τὰ λοιπὰ σπέρματα τὰ μὴ περιεχόμενα ἐν τῷ δασμολογίῳ	»	.	5	
στίμμι ἔνθειον μέλαν	»	.	5	
Αἱ λοιπαὶ τοῦ στιμμίου σκευασίαι	»	.	20	
στροντιάνη καὶ τὰ ἅλατα αὐτῆς	»	.	10	

Ὀνομασία καὶ περιγραφὴ τοῦ φαρμάκου	Ποσότης	Τέλος εἰσαγωγῆς Δρ.	Τέλος εἰσαγωγῆς Λ.	Παρατηρήσεις
ΣΤΡΥΧΝΊΝΗ καὶ τὰ ἅλατα αὐτῆς	τὸ δράμι	·	10	
ΣΤΥΠΤΗΡΙΟΝ (μέταλλον) ὅρα μέταλλα				
ΣΩΜΙΚΡΈΑΣ (κρεόζωτον) ὅρα ἐμπυρευματικὰ ἔλαια.				
Τ.				
ΤΕΡΜΙΝΘΊΝΗ· ὅρα ἐν τῷ Δ.				
ΤΊΓΑΝΟΣ ΈΓΧΑΩΡΟΣ καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς τιτάνου σκευασίαι ·	ἡ ὀκὰ	·	5	
ΤΡΑΓΉΜΑΤΑ (Dragées)	»	·	20	
Υ.				
ΥΔΡΆΡΓΥΡΟΣ ΔΙΤΤΈΓΧΛΩΡΟΣ (sublimé)	»	·	40	
» ΜΕΤΑΛΛΙΚΌΣ· ὅρα ἐν τῷ Δ.				
» ΟΞΕΙΔΩΜΕΝΟΣ	»	·	60	
» ΠΡΩΤΈΓΧΛΩΡΟΣ (calomel)	»	·	40	
Τὰ λοιπὰ τοῦ ὑδραργύρου ἅλατα	»	·	80	
ΥΔΑΤΑ ΙΑΜΑΤΙΚΆ παντὸς εἴδους	»	·	5	

Φ.				
ΦΩΒΙΡΑΓΧΊΝΗ (veratrine)	τὸ δράμι	·	15	
ΦΙΆΛΑΙ πρὸς βύζαγμα	ἑκάστη	·	10	
ΦΛΟΙΟΣ ΚΙΝΑΣ ἐν γένει	ἡ ὀκὰ	·	40	
Ἅπαντες οἱ λοιποὶ φλοιοί	»	·	10	
ΦΎΛΛΑ ΣΈΝΝΑΣ καὶ ἅπαντα τὰ λοιπὰ φύλλα	»	·	10	
ΦΤΡΆΜΑΤΑ (pâtes), οἷον ἀλθαίας, ζιζύφων κλπ	»	·	10	
ΦΩΣΦΟΡΟΝ	»	·	60	
Χ.				
ΧΑΛΚΟΣ· ὅσαι σκευασίαι αὐτοῦ δὲν περιέχονται ἐν τῷ Δασμολ.	ἡ ὀκὰ	·	10	
ΧΆΡΤΗΣ ΒΟΘΡΙΩΝ· ὅρα ἔμπλαστρα.				
Ψ.				
ΨΕΥΔΆΡΓΥΡΟΣ ΘΕΙΪΚΟΣ	»	·	5	
» ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ· ὅρα ἐν τῷ Δ.				
» ΟΞΕΙΔΩΜΕΝΟΣ· ὅρα βαφαί				
» ΝΑΡΔΙΚΟΣ (valerianate de zinc). . . .	τὸ δράμι	·	2	
Ἅπασαι αἱ λοιπαὶ σκευασίαι	ἡ ὀκὰ	·	5	

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν ἤδη νομοσχέδιον περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων.

Νομίζω δὲ ἀναγκαῖον πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων νὰ συνοδεύσω αὐτὸ μὲ τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν μου, περιέχουσαν ἐν συνόψει τοὺς λόγους, οἵτινες ἔπεισαν τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ προσδιορισθῇ πάγιον τέλος κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων, καταργουμένου τοῦ συστήματος τῆς κλίμακος, ὅπερ καθιέρου ὁ Νόμος τῆς 8/20 Ἀπριλίου 1843.

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν δὲν ἐπηνέχθη ἄλλη ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τροπολογία, εἰμὴ μόνον κατεβιβάσθη κατὰ 10 λεπτὰ τὸ τέλος τοῦ σίτου, ἤτοι προσδιορίσθη εἰς λεπτὰ 40 τὸ κοιλὸν ἀντὶ λεπτῶν 50. Τὴν ἐλάττωσιν ταύτην ἀπεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς ἀδιστάκτως, διότι θεωροῦντες τοὺς τελωνιακοὺς δασμοὺς ὡς ἁπλοῦς χρηματικοὺς πόρους τοῦ Δημοσίου ἐνομίσαμεν ἀπάδον πρὸς τὰς ἀρχάς μας, τὸ ν' ἀποκρούσωμεν μικρὰν ἐλάττωσιν εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος ἐμπορεύματος τῆς πρώτης ἀνάγκης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Δεκεμβρίου 1859.

ΟΘΩΝ.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων κανονίζεται ὡς ἀκολούθως·

Τοῦ σίτου δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 50.

Τοῦ ἀραβοσίτου καὶ σικάλεως δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 30.

Τῆς κριθῆς, καλαμποκίου καὶ βρώμης δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπ. 20.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἄλευρα, τὰ μὲν τοῦ σίτου ὑποβάλλονται εἰς τελώνιον 4 λεπτῶν κατ' ὀκάν, ὅλων δὲ τῶν λοιπῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς λεπτῶν 2.

Ἄρθρον 2. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν.

Δι' αὐτοῦ χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 178,792 15 0/0 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Συνοδεύων δ' αὐτὸ μετ' ἀντιγράφου τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μνημονευομένων δύο ἐκθέσεων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, φρονῶ περιττὴν ὅλως τὴν ἐπανάληψιν τῶν προκαλούντων τὴν πίστωσιν αὐτὴν λόγων, καὶ πέποιθα, ὅτι ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ἐκείναις θὰ εὕρητε πᾶσαν τὴν πρὸς καταρτισμὸν τῆς πεποιθήσεώς σας ἀρκοῦσαν αἰτιολογίαν, ὥστε νὰ ἐπιφέρητε τὴν λευκὴν ψῆφόν σας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰανουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Ἰανουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ χιλιάδων, ἑπτακοσίων ἐννενήκοντα δύω καὶ λεπτῶν δεκαπέντε, ἀριθ. 178,792:15, ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, καὶ ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα αὐτοῦ κατὰ τὸν συνημμένον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας

ΠΙΝΑΞ τῶν ἀπαιτουμένων ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ 1858.

Κεφάλ.	Ἄρθρον	Ὑ π η ρ ε σ ί α.	Ποσὸν μερικὸν κατ' ἄρθρον		Ποσὸν ὁλικὸν κατὰ κεφάλ.	
		Δημόσιος ἀσφάλεια.				
Γ.	1	Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας	31000			
		Διοικητικὴ Ἀστυνομία.				
	2	Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ καταστήματος τῆς διευθύνσεως τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας	1267			
	3	Ἐνοίκια καὶ σκεύη φυλακῶν	3500			
	5	Διατήρησις κατοίκων. Εἰς διατροφὴν καὶ λοιπὰ ἔξοδα αὐτῶν	55000	—	90767	
		Δημόσιος ὑγεία.				
	2	Μαιευτικὸν κατάστημα. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μισθοῦ τοῦ βοηθοῦ ἰατροῦ τοῦ μαιευτηρίου, ...	400		400	
		Δημόσιος οἰκονομία.				
	3	Σχολείων τῶν τεχνῶν. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ καταστήματος τοῦ σχολείου τῶν τεχνῶν ἀπὸ ἀ. Αὐγούστου ἕως τέλους Δεκεμβρίου ε. ἔ.	500			
	8	Γενικὴ Διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ καταστήματος τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ε. ἔ. ἐνοικιαζθέντος ἀπὸ δρ. 250 εἰς 350 κατὰ μῆνα	400		900	

καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεῖς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Φ 278 Φ

		Δημόσιοι οἰκοδομαί.				
Γ'	2	Ἐπισκευαὶ δημοσίων οἰκοδομῶν. Διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἡρώου τοῦ Καραϊσκάκη	2102			
		Διὰ διαφόρους ἐπισκευάς	4266			
		Διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς αἰθούσης τοῦ μουσείου	4648			
		Διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ποινικῶν φυλακῶν	2400	13416		
	3	Κατασκευὴ δημοσίων οἰκοδομῶν. Πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς Μονῆς Πεντέλης διὰ τὸ προσληφθὲν πρὸς χρῆσιν δημοσίου καταστήματος γλυπτῶν αὐτῆς	12780		26196	
		Διμένες.				
Η.	4	Ἀνέγερσις φάρων. Πρὸς ἀνέγερσιν ξυλίνης στήλης ἐπὶ τῆς προκυμαίας Πατρῶν καὶ ἀγορὰν τοῦ ἐπ' αὐτῆς τεθέντος φανοῦ	2171	45	2171	45
		Βοήθειαι.				
Θ.	2	Ἰδιαίτεραι.	32000		32000	
		Διὰ βοήθειαν ἐνδεῶν κλπ.	25000		25000	
Ι.	1	Ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως	157	70	157	70
Ϛ.		Ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων.	. . .	.	1500	—
Α.	2	Δι' ἔξοδα γραφικὰ τοῦ ὑπουργείου			178792	15

Ἀκολούθως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Φ. Πάλα-

Φ 279 Φ

μίδης εἶπεν· ἐνόμιζον ὅτι ἡ Κυβέρνησις μετὰ τὰς διαφόρους παρατηρήσεις, αἵτινες πολλάκις ἐγένοντο, ἤθελε φέρει μετὰ τῶν λοιπῶν ἐλαττώσεων καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τέλους τοῦ θείου, τοῦ μόνου χρησίμου εἰς τὴν γεωργίαν· ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐνήργησέ τι μέχρι τοῦδε ἕνεκα ἄλλων ἀσχολιῶν, δύναται νὰ προνοήσῃ εἰς τὸ μέλλον, ἐὰν ἐγκρίνῃ ὀρθὸν τὸ μέτρον τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἐπὶ τοῦ θείου τέλους.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης εἶπεν· ἐπειδὴ σήμερον δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ φέρω ἐνώπιον τῆς Γερουσίας τοὺς ἀπορρῶντας λόγους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατὰ τοῦ ἐφόρου Τριφυλίας ἀναγνωσθείσης ἐν μιᾷ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων ἀναφορᾶς, ἐφ' ἧς πρόκειται νὰ δώσῃ πληροφορίας σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος, διὰ ταῦτα παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν νὰ ἀναβάλῃ τὴν περὶ ταύτης συζήτησιν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ Γερουσία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ ὅ,τι ἐγαρίνει, ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν· διότι ἐάν τις δικαιοῦται νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ εἴπῃ ὅσα θέλει κατά τινος ὑπαλλήλου συνδεόμενα καὶ μετὰ τῆς διαγωγῆς ἢ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑπουργοῦ, δὲν δύναται ὅμως πρὸς διαιώνισιν τῆς κατηγορίας νὰ ζητῇ ἀναβολὰς ὅταν παρουσιάζηται ἡ ἀπάντησις, διότι ὑποτίθεται ὅτι οὗτος εἶναι προητοιμασμένος πρὸς τὴν ὑποστήριξιν τῶν κατηγοριῶν, ἐὰν ἔχῃ πεποίθησιν εἰς τὰ ἐκτιθέμενα καὶ τοὺς λόγους του.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ὅτι τοιαῦται ἀναβολαὶ ἐπὶ ἐπερωτήσεων ἀπεφασίσθησαν καὶ ἄλλοτε κατ' αἴτησιν τῶν ὑπουργῶν, ὅτε δὲν ἦσαν εἰς καιρὸν νὰ συλλέξωσι καὶ δώσωσιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πληροφορίας, περὶ ὧν ἐπερωτήθησαν ἀντικειμένων, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιάσῃ ἔνστασιν περὶ ἀπορρίψεως τῆς ζητηθείσης ἀναβολῆς ἀφοῦ ἔχει πεποίθησιν εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑπαλλήλου του.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμιδὴς ὅτι ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς δύναται ἀφοῦ ἀκούσει τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀναπτύσσοντα τὴν ἀπροντησιν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἀνταπάντησίν του, ἐὰν δὲν ἦναι εἰς θέσιν νὰ κάμῃ αὐτὴν ἀμέσως, εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀντεπαρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν Γερουσιαστής τις ἀναγινώσκει ἀναφορὰν κατὰ ὑπαλλήλου ἢ καὶ ὑπουργοῦ, ἐννοεῖται ὅτι οὗτος ἔχει πλήρη πεποίθησιν

εἰς τὰ ἐκτιθέμενα καὶ ἑτοίμους ὅλας τὰς ἀποδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δικαιοῦται παντάπασι νὰ κάμῃ λόγον περὶ ἀναβολῆς.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος· Μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ δεικνυόμενος ἤδη ζῆλος τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ἐπιμενόντων εἰς τὴν ἄμεσον ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς κατὰ τοῦ ἐφόρου Τριφυλίας ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς, εὐχαριστεῖ τὴν Γερουσίαν, καὶ εἴθε αὐτὴν τὴν ταχτικὴν νὰ ἐξακολουθήσωσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι ὁ παρουσιάζων καὶ ὑποστηρίζων ἀναφοράν τινα Γερουσιαστὴς ἀναμφιβόλως ἔρχεται προητοιμασμένος ὡς ἔχων πλήρη πεποίθησιν εἰς τὰ ἐκτιθέμενα, ὅπως ἔρχεται προητοιμασμένος καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ ν' ἀντικρούσῃ τὴν κατηγορίαν, ἀλλ' οὐχ ἧττον δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τοῦτο καὶ εἰς μίαν ἄλλην περίστασιν, καθ' ἣν ὁ παρουσιάζων τὴν ἀναφορὰν Γερουσιαστὴς ἐλπίζει ἐντὸς τῆς τεθείσης διὰ τὴν ἀπάντησιν προθεσμίας νὰ λάβῃ νεωτέρας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀποδείξεων πληροφορίας καὶ δὲν λαμβάνει αὐτάς, ὅπως συνέβη ἴσως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ τότε ἡ αἴτησις περὶ ἀναβολῆς καθίσταται δικαιολογημένη· ἄλλως τε ἀναγνωριζομένου σήμερον τοῦ ζήλου τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν πρὸς τὴν ταχεῖαν ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς κατηγορίας, ἡ ζητουμένη ἀναβολὴ βελτιόνει τὴν θέσιν των, καὶ χειροτερεύει ἐκείνην τῶν κατηγόρων· διὰ ταῦτα φρονῶ δίκαιον νὰ παραδεχθῶσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ τὴν ἀναβολὴν πρὸς περισσοτέραν μάλιστα τιμὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ μείνῃ κάμμία ἀμφιβολία περὶ τῶν ἐκτεθειμένων πληροφοριῶν, καὶ ὅπως δοθῇ πέρας ὁριστικὸν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως περὶ ἧς πρόκειται.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον καὶ πρέπον νὰ παρουσιάζωνται τοιαῦται ἀνυπόστατοι κατηγορίαι, οὐδὲ νὰ ζητῆται ἀναβολὴ ὅταν πρόκειται ἡ περὶ τούτων ἀπολογία· ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἐν τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἀναφορᾷ κατὰ τοῦ ἐφόρου Τριφυλίας ἐκτιθέμενα εἶναι συκοφαντία, καὶ τὰ ψεύδη ταῦτα θέλουσιν ἀποδειχθῇ δι' ἐγγράφων ἐπισήμων, διὰ ταῦτα συναινοῦμεν ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἀπάντησις δι' ὅσον καιρὸν θέλει ὁ ζητῶν τὴν ἀναβολὴν Κ. Γερουσιαστής.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς παρεδέξατο οἰκοθεν τὴν ἀναβολήν, εἴτε διότι εἶναι πεπειρμένος εἰς τὰς πληροφορίας, εἴτε διὰ τὴν ἑαυτοῦ τιμήν, διὰ ταῦτα ὀφείλει καὶ τὸ Σῶμα νὰ παραδεχθῇ αὐτήν· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἄλλοτε, διότι ὅταν Γερουσια-

στης ἡ Βουλευτὴς παρουσιάζει ἀναφορὰν τινα ἐννοεῖται ὅτι ἔχει ὅλας τὰς πληροφορίας καὶ δὲν δύναται κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν νὰ ζητήσῃ ἀναβολὴν, διότι ἄλλως δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἡ τοιαύτη αἴτησις σκοπὸν ἔχει νὰ διαιωνίσῃ τὴν κατηγορίαν, ἐνῷ μόνος ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ ζητήσῃ τοιαύτην ἀναβολὴν ὅπως συλλέξῃ τὰς δεούσας πληροφορίας πρὸς τὴν ἀπολογίαν.

Ἐπέμεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· ἐπειδὴ μόνη ἡ κατάχρησις ἑκάστης πράξεως πρέπει νὰ καταπολεμῆται ἐνταῦθα, πολλάκις δὲ ἡ Γερουσία κατ' αἴτησιν εἴτε τῶν ὑπουργῶν εἴτε τῶν Γερουσιαστῶν ἀπεράσισε τοιαύτας ἀναβολὰς, διὰ ταῦτα δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ σήμερον τοσοῦτος θόρυβος, διότι ὁ Γερουσιαστὴς, ὅστις ἐπίστευσε τὰ ἐν τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἀναφορᾷ ἐκτιθέμενα, ἐζήτησεν ἴσως νεωτέρας πληροφορίας, καὶ εὑρέθη εἰς θέσιν ἕνεκα τῆς ὁραδύτητος αὐτῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Χατζίσκος· συμφωνῶ μὲν ὅτι πᾶς Γερουσιαστὴς ὅταν παρουσιάζῃ ἀναφοράν τινα δύναται καὶ πρέπει νὰ ἦναι ἕτοιμος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐκτεθέντων, ἀλλὰ δὲν παραδέχομαι τοῦτο ὡς ἀρχὴν ἀπαράβατον, διότι πρεσβεύω ὅτι τὸ τοιοῦτο ἔγκειται εἰς τὴν τιμὴν αὐτοῦ τούτου τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ καὶ εἰς τὴν ἱκανότητά του, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποδοκιμαστέα πᾶσα περὶ συμπληρώσεως τῶν πληροφοριῶν αἴτησίς του· ἄλλως τε, ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ παρακαταθέσῃ ὅλα τὰ ἔγγραφα τῆς περὶ ἧς πρόκειται ὑποθέσεως, διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ μελετηθῶσιν ὑπὸ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὁ λόγος οὗτος ὑποστηρίζει ἔτι μᾶλλον τὴν ἀναβολήν.

Ἀντεῖπεν αὖθις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι ὁ παρουσιάζων ἀναφορὰν Γερουσιαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι προητοιμασμένος πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον ὀφείλει κατὰ τὴν ὁρισθησομένην ἡμέραν νὰ ἐκθέσῃ ὡρισμένως τὰ τῆς κατηγορίας.

Μετὰ τὰ λεχθέντα περιττῆς θεωρηθείσης τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεως ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν προταθεῖσαν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ περιεχομένου τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς εἰς μίαν τῶν προσεχῶν συνεδριάσεων.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰω. Οἰκονόμου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Φεβρουαρίου 1858 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Ἑπομένως ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ διαβιβάζοντος ἀντίτυπα τῆς ἐγκυκλίου του δι' ἧς γνωστοποιεῖ καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς Γερουσίας τὸ Β. Διάταγμα τὸ καταργῆσαν ἐσχάτως τὰς τρεῖς Β. τελετὰς τὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Βασιλέως, τοῦ τῆς Βασιλίσσης καὶ τῶν ἀποβατηρίων αὐτῆς.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς νομοσχέδια μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν δικαιολογητικῶν ἐκθέσεών του.

Πρῶτον τὸ περὶ ὀρεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ, καὶ

Δεύτερον τὸ περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλωταρχῶν καὶ ὑποπλοιάρχων τοῦ Β. τακτικοῦ ναυτικοῦ· ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι ταῦτα καὶ νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ συνημμένον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ πραγματευόμενον περὶ ὀρεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ, συνοδεύων αὐτὸ μετὰ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου καὶ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς
ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ ὑποστηριζῇ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Ἰανουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ, οἱ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τὴν Πατρίδα ὑπηρετήσαντες, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πρὸς σύνταξιν ἀποστρατείας δικαιώματος καὶ πρὶν ἢ ἀποστρατευθῶσιν, ἐπιτρέπεται νὰ διαγραφῶσι τῶν ἀριθμῶν κατ' ἰδίαν αὐτῶν αἴτησιν καὶ νὰ μετατεθῶσιν ὡς ἐν ἐφεδρείᾳ.

Ἄρθρ. 2. Οἱ ἀξιωματικοί, οἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὡς ἐν ἐφεδρείᾳ μετατεθέντες, θέλουσιν ἀπολαμβάνει τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ καὶ τὸν τῆς ὑπηρεσίας, καθ' ἃ ὁρίζει τὸ ἀπὸ 3|15 Νοεμβρίου τοῦ 1833 ἔτους Β. Διατάγμα.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν εἰς τόπον διαμονῆς ὡρισμένον ἀποσταλῶσιν διαρκούσης τῆς τοιαύτης διαμονῆς, θέλουσιν ἀπολαμβάνει καὶ τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς ἐνοίκιον, κατὰ τὰ περὶ ἐνοικίων τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ κείμενα.

Ἄρθρ. 3. Οἱ ὡς ἐν ἐφεδρείᾳ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἅπαξ τεθέντες δὲν ἀνακαλοῦνται εἰς τοὺς ἀριθμούς, εἰμὴ ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἄρθρ. 4. Πᾶς ὁρισμὸς τῶν εἰρημένων ἐναντίος καταργεῖται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ συνημμένον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ πραγματευόμενον περὶ αὐξήσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν Πλωταρχῶν καὶ τῶν Ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ, συνοδεύων αὐτὸ μετὰ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου καὶ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς
ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναντικῶν ὑπουργὸς νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν πλωταρχῶν καὶ τῶν ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ, οἱ ὁρισθέντες διὰ τοῦ ὑπὸ στοιχείων ΤΞΔ'. Νόμου ἀναβιβάζονται διὰ τοῦ παρόντος, ὁ μὲν τῶν πλωταρχῶν εἰς δώδεκα, ὁ δὲ τῶν ὑποπλοιάρχων εἰς εἰκοσιτέσσαρας.

Ἄρθρ. 2. Πᾶσα καθεστῶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα Νόμον καταργεῖται.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ὁρισθεῖσαν ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει ἐπερώτησιν καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς ἐκτάκτου πιστώσεως 100,000 δραχ. ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως εἶπε:

Κύριοι! Καὶ κατ' ἐμέ, καὶ κατὰ τὴν ἰδέαν, ὡς νομίζω, τῶν λοιπῶν συναδέλφων μου, δὲν πρόκειται σήμερον διὰ τῆς γενησομένης συζητήσεως οὔτε νὰ προσβάλωμεν οὔτε νὰ αἰτιαθῶμεν κανένα, ὡς ἠθέλησάν τινες νὰ διασπείρωσιν, ἀγνοῶ πῶς, πολιτικὸν χαρακτῆρα ὅλως εἰς τὴν πρόθεσίν μας ταύτην ἀποδίδοντες· πρόκειται μόνον νὰ ἐλεηνολογήσωμεν τὴν δυσμενῆ τύχην τῆς ἀγωνισθείσης γενεᾶς ἢ τῶν ἀγωνιστῶν, καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ ἀναβάλλῃ ἐπὶ πλέον τὴν ἀξίαν ὄκτου κατάστασιν αὐτῶν καὶ τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν των.

Ἡ αἰτία, Κύριοι, ἥτις ἔφερεν ἡμᾶς σήμερον εἰς τὴν ἐπερώτησιν ταύτην, ὑπῆρξε τὸ πρὸ ὀλίγου ψηφισθὲν νομοσχέδιον περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ περὶ συντάξεως τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ νόμου τῶν 1852, ἀπὸ τριάκοντα λέγω εἰς πεντεκαίδεκα ἔτη ἐλαττούμενα, ὡς πρὸς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ μόνον τῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τὴν Πατρίδα ὑπηρετησάντων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, ἀποβιωσάντων δὲ πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Συντάγματος, καὶ αἱ ὡς ἐκ τούτου γεννηθεῖσαι ἐφεξῆς ἀπορίαι, διατί ἀρά γε τὸ τοιοῦτον μέτρον λαμβάνεται μετὰ παρέλευσιν ἤδη εἰκοσικέντε ὁλοκλήρων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας καὶ 15 ἀπὸ τῆς τοῦ Συντάγματος, ὅτε οὐδὲ κληρονόμοι πολλῶν ἐκ τῶν τοιούτων νὰ ἐπιζῶσιν ἔπρεπε; ἐκτὸς δὲ τούτου, διατί τὸ μέτρον τοῦτο λαμβάνεται μονομερῶς; διατί μόνον ἀφορᾷ τοὺς πρὸ τοῦ Συντάγματος ἀποθανόντας τοιούτους ἀγωνιστάς, οὐχὶ δὲ καὶ

τοὺς κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ μετὰ τοῦτο ἐπιζήσαντας, ὡσὰν οἱ τελευταῖοι οὗτοι νὰ ἔφαγαν τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἢ νὰ ἔσφαλον διότι ὁ Θεὸς τοὺς ἐπέκτεινε τὴν ζωήν! Διατί περὶ τῶν πρὸ τοῦ Συντάγματος ἀποθανόντων ἀξιωματικῶν μόνον ὁ προκείμενος νόμος προνοεῖ, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, ἀφοῦ περὶ ὅλων αὐτῶν ὁ περὶ συντάξεως νόμος τοῦ **1852** ἐνδιαλαμβάνει καὶ εἰς ὃν ἐπιστηρίζεται ὁ προκείμενος; καὶ ἐν ᾧ πλεῖστοι καὶ ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν τούτων ἔπεσαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ ὑπὲρ τῆς Βασιλείας αὐτῆς κατὰ τὸ **1834** καὶ **36**; Διατί δὲ τὰ κατὰ καιρὸν ἀναφαινόμενα εἰς τὰ νομοθετικὰ Σώματα τοιαῦτα καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλα νομοσχέδια εἰς μόνην τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν τάξιν περιστρέφονται, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτικῶς ἀγωνισαμένων ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, ἐγκαταλειφθείσης τῆς τοιαύτης τάξεως, χωρὶς νὰ ληφθῇ ἡ δέουσα καὶ περὶ αὐτῆς πρόνοια;

Αἱ ἰδέαι αὗται, λέγω, ἔδωκαν ἀφορμὴν διὰ νὰ γίνῃ ἡ σημερινὴ ἐπερώτησις, ἐφ' ἧς τὸ Σῶμα θέλει προέλθει εἰς μίαν ἀπόφανσιν, σκοπὸν ἔχουσαν τὸ γενικὸν μέτρον τῆς περιθάλψεως τῶν ἀγωνιστῶν ἐν γένει κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν διαφόρων ψηφισμάτων ὅλων τῶν ἐθνοσυνελεύσεων, καὶ οὕτω λείψομεν διὰ παντὸς ἀπότε τὰ ἡμιτελῆ καὶ εἰδικὰ μέτρα καὶ ἀπὸ τὴν ἀένναον πάλιν, εἰς ἣν εὑρισκόμεθα μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἰς ἣν, ὡμολογήσατε, ὅτι ἀπεκάμαμεν πλέον.

Αὐπροῦμαι δὲ, Κύριοι, εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω μίαν πικρὰν ἀλήθειαν, ὅτι αἱ αἰτίαι αὗται δὲν εἶναι σημερινὰι καὶ πρόσφατοι, ἀλλὰ χρονολογοῦνται ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐποχῆς τῆς ἀντιβασιλείας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀνάλογα μέτρα θεραπείας νὰ ληφθῶσιν ἠδύναντο· ὅτι αἱ αὐταὶ αἰτίαι ἐπροκάλεσαν τὰς τελευταίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποράσεις τοῦ Ἔθνους μετὰ τῆς Βασιλείας, διά τε τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ψηφισμάτων, εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν Συνέλευσιν, καὶ ἔτι αἱ αὐταί, μὲ τὴν προσθήκην τῆς μέχρι τοῦδε ὀλιγωρίας τῶν ῥηθεισῶν ἀποράσεων, μᾶς ἔφερον εἰς τὰς σημερινὰς ἐξηγήσεις, ὅτε εἶναι πλέον καιρὸς ἀνυπερθέλητος, καθ' ὃν πρέπει νὰ δοθῇ ἐν πέρας.

Κύριοι! Ὅ,τι ζητοῦμεν σήμερον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως εἶναι δικαίωμα ἱερὸν, ἀναμφιβόλητον καὶ ὡρισμένον ἐθνικῶς τε καὶ βασιλικῶς, καὶ τὸ ὁποῖον ἄφορᾷ τοὺς ἄνδρας τῆς παλιγγενεσίας. Ἡ δὲ περίστασις αὕτη

καταδεικνύει ἔτι μᾶλλον τὴν ἱστορικὴν γενναιοφροσύνην αὐτῶν· διότι ἀφοῦ οὗτοι ἐμύχθησαν ἐπὶ δεκαετίαν σχεδὸν ὁλόκληρον, ἔχυσαν ποταμοὺς αἱμάτων καὶ προτέρεσιν ἀκαταλογίστους θυσίας, καὶ κατερρόνησαν ἑνὶ λόγῳ τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως τῆς Πατρίδος, καίτοι δυνάμενοι νὰ πράξωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν πᾶν ὅ,τι ἤθελον, ἔδειξαν ἀρ' ἑτέρου καὶ μοναδικὴν εἰς τὰ χρονικὰ αὐταπάρνησιν, μὴ φροντίσαντες οὐδὲ περὶ τῆς προμηθείας τῶν ἀπολύτως ἀναγκαιούντων πρὸς αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των μέσων ὑπάρξεως· εἰς μόνην δὲ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους ἐνατενίζοντες, εἰς μόνην τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τὰς ἐλπίδας των ἀνέθεσαν· ἂν ὅμως ὑπάρχῃ παραδόξως εἴς τινας ἡ καταχθόνιος ἰδέα, ὅτι ὁ θάνατος τῶν πρωτουργῶν τούτων προσώπων θέλει κάμει νὰ ἐκλείψωσι καὶ αἱ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Πατρίδος δικαιωματικαὶ ἀπαιτήσεις των, ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι πλημμελὴς καὶ ὅλως ἐσφαλμένη· καὶ ἔστωσαν βέβαιοι οἱ τοιοῦτοι, ὅτι οἱ κληρονόμοι τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν θέλουσιν ἔχει πλειοτέρας ἀπαιτήσεις νὰ παρουσιάσωσι, καὶ θέλουν ἐμμένει ἀνενδότως εἰς τὴν ἀκεραίαν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, μὴ ὑποφέροντες νὰ καταμαρανθῶσι καὶ αὐτοὶ ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἐκ τῆς ἀδικίας καὶ δυστυχίας.

Μακρὰν δ' ἐπαναλέγω ἀπὸ πάσης ἐσφαλμένως ἀποδαθείσης εἰς τὴν ἐπερώτησίν μου προθέσεως εἰς προσωπικὰς αἰτιάσεις ἢ προσβολὰς, ἐρχόμεθα νὰ συζητήσωμεν σήμερον ἂν τὰ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ζητούμενα εἶναι ἢ μὴ κατορθωτά· καὶ ἐὰν τὸ πρῶτον, ὅπερ δὲν τὸ νομίζω ἀδύνατον, νὰ μὴν ἀναβάλλεται πλέον ἡ ἐκτέλεσις συμφώνως μὲ τὰς ἐθνικὰς ἀποράσεις· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον, καὶ τὸ ὁποῖον θέλει ἀδικήσει βέβαια τὰς ἐθνικὰς καὶ βασιλικὰς πεποιθήσεις καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις συνέλευσιν, ἂς παύσῃ τέλος πάντων εἰς τὸ μέλλον πᾶν τὸ τοιοῦτον παράπονον ἡμῶν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἂς παύσῃ ἡ τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων εὐθύνη ὡς πρὸς τὴν ὀφειλομένην αὐτῶν μέριμναν καὶ ἐπαγρύπνησιν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐθνικῶν ἀποράσεων, τὸ δὲ περαιτέρω ἔργον, ὡς ὑπερβαῖνον τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἀρμοδιότης ἐστὶ τοῦ ἔθνους αὐ οὗ καὶ τῆς Βασιλίσης.

Ἄπομ λοιπὸν, Κύριοι, ὅτι δικαιούμεθα εἰς ὅ,τι ζητοῦμεν, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὡς αἰωνία ἡ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος αὐταπάρνησίς μας. Διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἀπῃτεῖτο ἀνταλλαγμα παρεκτὸς τῆς ἱερᾶς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος, συνεπείᾳ ὅμως ἐθνικῆς προνοίας

καὶ δικαιοσύνης, ἀφέθη ἡ προσήκουσα τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀντα-
μοιβῆς αὐτῶν πραγματοποίησις ἅμα μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν
αὐτῆς, ἥτις χρονολογεῖται βέβαια ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως Κυβερ-
νήσεως σταθερᾶς, τῆς Βασιλείας λέγω, καθ' οὓς ὁρισμοὺς τὸ
ἴδιον ἔθνος μετὰ τῆς Βασιλείας αὐτοῦ ἔθεσε διά τε τοῦ συνταγ-
ματος καὶ τῶν ψηφισμάτων. Ἑπομένως ζητοῦμεν τὴν ἐνέργειαν
τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ δύω ἐθνοσυνελεύσεων, τῆς ἐν
Ἄστρει, τῆς ἐν Τροιζῖνι καὶ τῆς ἐν Ἄργει, τὰς ὁποίας ἀποφάσεις
ἠσπάσθη καὶ ἡ Βασιλεία ἅμα μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσίν της. Ἡ σύμ-
φωνος μὲ αὐτὰς πατρικὴ πρόθεσις, τὴν ὁποίαν εὑρίσκετε πληρέ-
στατα εἰς τὰς ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1833 καὶ 20 Μαΐου 1835
προκηρύξεις αὐτῆς, καὶ ἡ ἐπιστράγισις ὅλων αὐτῶν εἰς τὸ
Σύνταγμα καὶ τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Ἀθήναις Συνελεύσεως, βεβαι-
οῦσι τοὺς λόγους μου· ἐρχόμεθα δὲ ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τί καὶ
οἱ κατὰ καιρὸν ὑπουργοὶ ἔπραξαν.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν, Κύριοι, ἐν λεπτομερείᾳ τὰ ἀπ' ἀρχῆς γεγο-
νότα, θὰ εὕρωμεν μὲν εἰς αὐτὰ διαφόρους ἐλλείψεις, πιστεύω
δὲ ὅτι ἀπὸ Ἕλληνας ὑπουργοὺς οὐδεμία ἐπῆλθε βλάβη ἐπὶ τῶν
τοιούτων δικαιωμάτων ἐν γνώσει, καὶ ἂς ἀποδώσωμεν πᾶν τὸ
μὴ καλῶς πεπραγμένον μᾶλλον εἰς τὰς περιστάσεις, αἵτινες πα-
ρεξηγηθεῖσαι ἴσως παρῆλθον ἐπὶ ματαίῳ. Τὰ δὲ γεγραμμένα,
Κύριοι, ἀποδεικνύουσι δυστυχῶς ὅτι ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἐλήφθη ἡ
δέουσα φροντὶς πρὸς θεραπείαν τοιαύτης ἀνάγκης, πρὸς περίθαλψιν
ἁπασῶν τῶν δικαιούχων τάξεων τῶν ἀγωνιστῶν. Τὶ ἀντικεί-
μενον εἰς τὸ ὁποῖον μόνον ἡ τότε Κυβέρνησις ἐπέστησε τὴν
προσοχήν της ὑπῆρξε τὸ περὶ διαλύσεως τῶν ἀτάκτων στρα-
τευμάτων, ἡ σύστασις τῶν ἐπιτροπῶν, περὶ ὧν ὁ ἐπὶ τῶν
στρατιωτικῶν Κ. ὑπουργὸς ἔκαμε μνείαν κατὰ τὴν παρελθοῦ-
σαν συνεδρίασιν, πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀτομικῶν ἐκδουλεύσεων
ἑκάστου τῶν διαλυθέντων ἀξιωματικῶν ἐκείνων, καὶ τοῦτο,
ἐὰν ἤθελον προσέλθῃ οὗτοι ἐνώπιον τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν.

Σημειωτέον δὲ Κύριοι, ὅτι ὅτε ἐγένοντο ταῦτα ἐνήργει ἀπο-
λύτως ἡ ἀντιβασιλεία· καὶ ἴσως μὲν ἡ τότε κατάστασις τῶν
πραγμάτων ἔκαμε καὶ αὐτὴν νὰ μὴν ἀρχίσῃ τὸ ἔργον ὅθεν
ἔπρεπεν, οὐχ ἧττον ὅμως ἡ κακὴ αὕτη ἐφαρμογὴ συνεπέφερε
τόσα κακά, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἀπειρίαν μᾶλλον τῶν
συνιστάντων αὐτὴν προσώπων, ἂν εἰς ἄλλο τι δὲν ἤθελεν ἀπο-
δοθῇ, χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ οὕτω ἡ εὐθύνη των ἀπέναντι τῆς ὀφει-
λομένης προσοχῆς των, διὰ τὴν ἐπιφορτισθεῖσαν εἰς αὐτὰ πρώ-
την διεύθυνσιν τῆς τύχης ἑνὸς πολυπαθοῦς καὶ ἀναγεννω-

μένου ἔθνους. Καὶ τῷ ὄντι Κύριοι, ὅταν ἐξετάσῃ τις τὰ ὅσα
παρελείφθησαν καὶ ὅσα ἐγένοντο, ἐπὶ πολλῶν δυστυχῶς δὲν
ἀπαντᾷ τις οὐδὲ τὴν ἀνάγκην δεόντως ἐκτιμηθεῖσαν, οὐδὲ τὴν
θεραπείαν εὐλόγως ἐφαρμοσθεῖσαν, εἰς τινα δὲ καὶ μάλιστα ἐκ
τῶν οὐσιωδεστέρων, καὶ αὐτὸ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ὅλως πα-
ρελείφθη, ὥστε ἀμηχανῶν τις εἰς τί ν' ἀποδώσῃ τὴν παράδοξον
ταύτην ἔλλειψιν εὑρίσκει εὐκολωτέραν τὴν διέξοδον εἰς τὴν
ἧττον ἐπιλήψιμον αἰτίαν, τὴν ἀπειρίαν, ὡς προεῖπον. Τὰ δὲ
ἑξῆς ὀλίγα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, καὶ τὰ ὁποῖα οὐδένα ἐξ
ὑμῶν λαυθάνουσι, Κύριοι, ἀρκετὰ θεωρῶ πρὸς ἀπάντησιν τῶν
ὅσων ἀπαρίθμησα παραδόξων ἐλλείψεων.

Ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη Κύριοι, ἡ ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας,
λέγω, ἐγκαθιδρυθεῖσα ἐν Ἑλλάδι, καὶ μέσα ἐθνικὰ ἄφθονα εἶχε,
καὶ δύναμιν ἠθικὴν καὶ πραγματικὴν οὐδεμία ἀντίδρασις, καὶ
ἄρκεῖ νὰ σᾶς ὑπομνήσω πρὸς τοῦτο τὸ ἐξ ἑξήκοντα ἑκατομμυ-
ρίων δάνειον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε,
καὶ τὸν μεταφερθέντα παρ' αὐτῆς ἐπικουρικὸν στρατόν. Ἐνῷ
λοιπὸν ὡς τοιαύτη παντοδύναμος Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ προση-
λώσῃ τὴν προσοχήν της, ὡς εἷς ἐν τῶν πρωτίστων ἀντικειμένων
μετ' ἐκείνου τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, εἰς τὴν δυνατὴν ἀποκα-
τάστασιν τοῦ λαοῦ, ὃν ἐκλήθη νὰ ποιμάνῃ, ἀφοῦ μάλιστα εἶχεν
ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι τὸ κύριον μέλημα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ,
ὕστερον ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς ἐλευθερίας του, ἦτον καὶ ἡ ἀνάκτησις
τῆς πατρώας γῆς, ἣν οἱ τύραννοι αὐτοῦ ἁρπάσαν, ἀφ' ἑτέρου
δὲ ὅτι ὅλαι αἱ ἕως τότε ἐθνικαὶ συνελεύσεις καὶ κυβερνήσεις
διετήρησαν αὐτὴν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καθὼ περιουσίαν ἐθνικὴν,
μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Πατρίδος, ἐπὶ τῷ
σκοπῷ τοῦ νὰ διανεμηθῇ πρὸς ὅλους τοὺς πολίτας Ἕλληνας, ὡς
αἱ αὐταὶ Συνέλευσεις ὡρίσαντο.

Ἐνῷ λέγω νὰ λαβῇ ἔπρεπε σπουδαίαν φροντίδα καὶ διὰ τὸ
προκείμενον τότε ζήτημα τῶν Ὀθωμανικῶν ἰδιοκτησιῶν κατά
τε τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὔριπον, ὅτι δηλαδὴ καὶ
αἱ ἰδιοκτησίαι αὗται ἔπρεπε νὰ μείνωσιν εἰς τὸ ἔθνος διδο-
μένης προσηκούσης τινὸς ἀποζημιώσεως, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι
καὶ αὗται ἐν δέοντι καιρῷ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν αὐτῶν μερῶν,
ὡς ἡ μόνη εἰς ταῦτα ὑπάρχουσα ἐθνικὴ περιουσία· δυστυχῶς
κατὰ παράβλεψιν, λέγω, τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, καὶ τῆς
προηγηθείσης συμφώνου διαμαρτυρήσεως κατὰ πάσης ὁποιασδή-
ποτε ἄλλης πωλήσεως, ἐκ μέρους τοῦ ἀοιδίμου Κυβερνήτου καὶ
τῆς τότε Γερουσίας, εἰς περίστασιν καθ' ἣν νὰ γίνῃ τοῦτο ἠδύνατο

μὲ ἓν τὸ πολὺ ἑκατομμύριον δραχμῶν, ἀνελπίστως παρελείφθη ἡ ἀξιόλογος αὕτη περίστασις, καὶ οὕτως ὑπεξεληθησαν οἱ δυστυχεῖς τῶν μερῶν αὐτῶν κάτοικοι γεωργοὶ ὡς ἄλλοι θῆται αἰώνιοι εἰς ὀλιγίστους ἄλλους περιττὸν δὲ πλέον θεωρῶ τοῦ μὴ ἔλθω εἰς πάντα ἄλλον εἰδικὸν καὶ περὶ αὐτῶν τούτων λόγον. Τί δὲ ἔπραξεν ἡ αὐτὴ τότε Κυβέρνησις καὶ διὰ τὸν λαὸν τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου δὲν ὑπῆρξε τὸ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὔριπον δυστύχημα; Τί δὲ καὶ περὶ τῶν περιφερειῶν ἐγένετο λόγος διαλυθέντων ἀξιωματικῶν; Τὰ περὶ τούτων Κύριοι, καταφαίνονται εἰς τοὺς περὶ προικοδοτήσεως τῶν πολιτῶν καὶ τῶν φαλαγγιτῶν συγχρόνου νόμους. διὰ τῶν ὁποίων παρεχωρεῖτο, εἰς μὲν τοὺς πρώτους γῆ ἀξίας μέχρι δύο χιλιάδων δραχμῶν, ὡς προικοδότησις μὲν κατὰ τὸ ὄνομα, κατὰ δὲ τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀγοραστέα ἐπὶ δημοπρασίας καὶ κατὰ συναγωνισμὸν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, πληρωτέα δὲ τοῖς μετρητοῖς καὶ εἰς πρυθεσμίας ἐντόκους πρὸς 8 0|0 τῶν χρόνων καὶ διὰ πᾶσαν ὑπερημερίαν, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους δικαίωμα προσκτήσεως γῆς μὲ τὸν συμψηφισμὸν τοῦ ποσοῦ τῶν δοθέντων εἰς αὐτοὺς φαλαγγιτικῶν γραμματίων, λόγῳ ὑκταετοῦς κατὰ τὸν ἀγῶνα μισθοδοσίας των, ἦν καὶ μόνην ἡ αὐτὴ Κυβέρνησις δι' ἀντιμοιβὴν, ἱκανοποίησιν καὶ περίθαλψιν τῶν τοιούτων ἀπεφάσισεν· ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη πρόσκτησις ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπίσης δημοπρασίας καὶ συναγωνισμοῦ, συμψηφιζομένου τοῦ τοιούτου τιμήματος μὲ τὸ ποσὸν τῶν γραμματίων ἑκάστου. Περιττὸν δὲ νομίζω καὶ ἐνταῦθα, Κύριοι, νὰ ἀναπτύξω πρὸς εἰδότας καὶ ὁποῖα καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα ἐπέφερε τὸ τοιοῦτο σύστημα πρὸς τοὺς μετασχόντας αὐτοῦ, κατασταθέντος κερδοσκοπικοῦ μᾶλλον πρὸς τὸ δημόσιον, ἢ εὐεργετικοῦ πρὸς ἀγωνιστὰς πολυπαθεῖς.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς διαφόρους συντάξεις, Κύριοι, ἃς παρέσχεν ἡ αὐτὴ Κυβέρνησις, περίεργος ἀπαντᾶται ἐπιπολαιότης, καὶ τοῦτο πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀπαριθμηθῇ κατ' ἐπίδειξιν ἓν καὶ τὸ μέτρον τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις· καὶ περὶ τούτου ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν ἀ) ὅτι ὅλαι αἱ συνταξεις αὗται εἴτε ἐπὶ σημαντικῶν εἴτε ἐπὶ ἀσημάντων προσωπων, ὅσα, λέγω, ἠθέλησαν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν, ἐγένοντο συνεπείᾳ γνωμοδοτήσεως μιᾶς καὶ μόνης τοιαύτης ἐπιτροπῆς, ἐξ ὑπαλλήλων τινῶν συζητήσεως, καὶ β) ὅτι εἰς τοὺς περὶ τούτων καταλόγους ἀπαντᾷ τις μέγα μέρος ἀγνώστων, καὶ μηνιαῖα ποσὰ διὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἀτόμων ποσῶν καὶ ὅλως δυσανάλογα μὲ τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας καὶ μὲ τὴν

ὑφηλὴν τῆς ἐθνικῆς περιθάλψεως καὶ ἀμοιβῆς σκοπὸν, συνιστάμενα, λέγω, ἐκ δραχμῶν 4, 5, ἢ 6 τὸν μῆνα· καὶ αὗται αἱ συντάξεις ἐκανονίσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ἄξια ὄντως τῆς τοιαύτης προνοίας πρόσωπα, καὶ διὰ πολλὰ συνάμα μιᾶς ὁλοκλήρου οἰκογενείας.

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἀπιστίας μᾶλλον, ἃς εἴπωμεν, ἔργα, τῶν ἐκτάκτως ἐπελθόντων εἰς τὰ τῆς Πατρίδος πράγματα προσώπων, ὅλως ξένων καὶ τῶν δεινῶν, καὶ τῶν ἀναγκῶν, καὶ τῶν δικαιωμάτων, καὶ τῶν συμφερόντων της, δὲν ἠδύναντο παρὰ νὰ ἦναι ἐπιβλαβῆ καὶ ἀπάδοντα εἰς τὴν χρεωστουμένην ἠθικὴν δικαιοσύνην τῆς καλῶς ἐννοουμένης ἐθνικῆς ἀμοιβῆς καὶ προνοίας.

Ἀφ' ὅτου ὅμως, Κύριοι, ἤρχιτε νὰ συμπληροῦται ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ μόνους πολίτας Ἕλληνας καὶ ἄνδρας τοῦ τόπου, ἐκτοτε ἀπαντῶμεν μέτρα ὁπωσοῦν κατάλληλα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοιούτων δικαιωμάτων. Καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἤρχισε μὲν νὰ ἐννοῇ ἡ Κυβέρνησις ὅτι ὄντως παρελείφθη ἡ θεραπεία τῶν κυριωτέρων πληγῶν λαοῦ ἀγωνιστοῦ, ἡ δὲ συγκίνησις της αὐτὴ φαίνεται κυρίως εἰς τὰς κατὰ τὸ ἔτος 1812 πράξεις της, ὅτε καὶ εἰς προικίσεις πολλῶν θυγατέρων ἀγωνιστῶν προῆλθε, καὶ τὸν περὶ παραχωρήσεως γαιῶν εἰς τοὺς πυροπολιστὰς νόμον ἐξέδωκεν· ἀλλὰ ταῦτα ὡς μὴ ἐγκαίρως γενόμενα, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀναστείλωσι τὸν ῥοῦν τῶν μεγάλων καὶ δικαίων παραπόνων, καὶ τὴν ὑφὴν τῆς βιζιήνης διορθώσεως τῶν πραγμάτων, ἐπελθούσης κατὰ συνέπειαν τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ μόνον θεραπευτικὸν μέτρον ἐθεωρήθη τὸ Σύνταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου διεγράφησαν ὅλα τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν τε κυβερνούντων καὶ κυβερνωμένων. Οὐχ ἧττον δὲ διὰ τοῦ ἰδίου Συντάγματος καὶ τῶν διαφόρων ὑφιστορά-των τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως προσδιορίσθη καὶ τὸ περὶ διακαιωμάτων ζήτημα τῶν προϊοχομένων ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος καὶ τῶν ἄλλων συναρῶν μὲ αὐτὰ ἀντικειμένων, καὶ ταῦτα κατ' ἐπανάληψιν τῶν ἀπορρήτων τῶν προλαβουσῶν Συνελεύσεων, καὶ διετάχθη ὁριστικῶς ἵνα ἡ περὶ αὐτῶν πρόνοια ληφθῇ τὸ ταχύτερον, διά τινα δὲ ὡρίσθη ῥητῶς ὁ πρὸς τοῦτο χρόνος ἐντὸς τῆς ἀ. περιόδου καὶ τῆς ἀ. συνόδου.

Καὶ μολονότι, Κύριοι, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων τὰ περὶ τῶν ἀπορρήτων τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐκείνης λανθάνει, δὲν εἶναι περιττὸν, νομίζω, καὶ ἡ μνεία τῶν περισπουδάστων ἐξ αὐτῶν καταστατηθέντων, τὴν τακτικὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων πολλάκις καὶ τὰ νομοθετικὰ Σώματα ἐτόστησαν, οἷον, ἐκ μὲν τῶν ψηφισμάτων,

τοῦ Β'. Γ'. καὶ ΙΑ', πραγματευομένων α) περὶ συντάξεως καὶ πόρου σαθεροῦ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων καὶ ἀγωνισαμένων, καὶ περὶ ἀντιβραβεύσεως τῶν ὅσοι συνεισέφεραν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος, ἐδυστύχησαν προαναιρῶς ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἀπέκτησαν δικαιώματα εἰς ἀποζημίωσιν. β) Περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης πρὸς τὰς βαθμολογίας τῶν στρατιωτικῶς καὶ ναυτικῶς ἀγωνισθέντων κατὰ τὰ διάφορα μητρῶα, καὶ τῶν ὅσων τὰ τοιαῦτα δίκαια δὲν εἶχον ληφθῆ ὑπ' ὄψιν. Καὶ γ) περὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ προικοδοτήσεως στρατιωτικοῦ Νόμου καὶ εἰς τοὺς πολιτικῶς ἀγωνισθέντας ὑπὲρ Πατρίδος. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῷ ἰδίῳ Συντάγματι ῥητῶς διατεχθέντων, τῶν περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, περὶ διοργανισμοῦ τῆς Ἐθνοφυλακῆς, καὶ περὶ ὁριστικῶν συντάξεων τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ὑπαλλήλων, κατὰ τὸ ἄρθρον **105** § γ' Ζ. καὶ ι. Ἀλλὰ, Κύριοι, καὶ διὰ τούτων ὅλων τῶν ὁρισμῶν ἀτυχῶς δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ἐθνικὸν σκοπὸν, καὶ τοι **15** ἐτῶν μετρουμένων ἔκτοτε, καὶ τοι ἑκατομμύρων ὑπὲρ αὐτῶν προαιρέσεων ἀναδειχθεισῶν κατὰ καιρὸν μεταξὺ τῶν κυβερνησάντων προσώπων. Καὶ οὐδὲν ἄλλο οὐσιωδῶς ἐκ τῶν ὅλων διαταχθέντων δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τετελεσμένον, ἐκτὸς τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν κληρονόμων τῶν ἀποθανόντων ἀγωνιστῶν διὰ τὴν ἀπολαβὴν τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνηκόντων γραμματίων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, Κύριοι, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὸ Ε. ψήφισμα ἐξεδόθη κατὰ τὸ **1856** ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Κωλέττου τὸ ἀνῆκον εἰς πραγματοποίησίν του διάταγμα, συνοδευθὲν καὶ μὲ ὁδηγίας εὐρείας καὶ μὲ τὸν διορισμὸν ἐπιτροπῆς μεγάλης, ἐχούσης ὅλα τὰ εἰς τὸ αὐτὸ πέμπτον ψήφισμα καθήκοντα. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων προσκομμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ κακὴ μοῖρα παρουσιάζει ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως συνέβη, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, καὶ ἡ ἀποβίωσις τοῦ πρώτου ἐπιληφθέντος τοῦ ἔργου τούτου προσώπου, αὐτοῦ λέγω τοῦ ἀειμνήστου Κωλέττου, πρὶν ἡ δυνηθῆ νὰ δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ὤθησιν εἰς τὴν πρόοδον αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ **1847** καταφαίνεται, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ ὁποίου εἶχον τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι τότε, προτιθέμενον νὰ μὴ παραλείψῃ τὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ μνησθέντος διατάγματος, ἐξαιτήσατο καὶ τῷ ἐδόθη οὐ μόνον ἡ ἀναγκαία πίστωσις διὰ τὸ ἐνοίκιον τοῦ καταστήματος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ποσόν τι εἰς τακτοποίησιν καὶ διατήρησιν τῶν ἀπαιτηθέντων πιστοποιητικῶν, ἀποδείξεων καὶ

λοιπῶν ἐγγράφων παρὰ τῶν ἐχόντων τοιαύτας ἀξιώσεις πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, διὰ τὰ χαρτόσημα τῶν ὁποίων, ἐὰν ὑπολογήσωμεν ὅτι κατεβλήθη καὶ ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν, δὲν λανθάνομεν· ἀλλ' ἐκ τῶν δυστυχημάτων τῆς ἐποχῆς μας, Κύριοι, προσθέσατε καὶ τὸ ἑξῆς, ἀντὶ νὰ ἐξετάσωσιν οἱ ἐρχόμενοι ὑπουργοὶ τὰς πράξεις καὶ τὰ σχέδια τῶν προκατόχων, καὶ νὰ ἀσπάζωνται τὴν ἐξακολούθησιν ἐκείνου οὗτινος τὴν πραγματοποίησιν θεωρήσωσι κοινωφελῆ καὶ ἀναγκαίαν, ἀπ' ἐναντίας οὐδὲ ὄμμα δίδουσιν εἰς τὰ παρελθόντα, τρέχοντες ἀνενδότως ἐπὶ μόνων τῶν ἰδίων σχεδίων· καὶ διὰ τοῦτο τὰ πάντα παρ' ἡμῖν εὑρίσκονται μετέωρα καὶ ἀτελῆ, καὶ τὸ ἐπικρατοῦν τοιοῦτο σύστημα ὅλως ἐπαλμένον.

Ἀλλὰ, Κύριοι, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρατηρήσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἓν περιεργώτερον. Ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις ἐπελήφθη, ὡς εἶπον, τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ε. τούτου ψηφίσματος, ἀντὶ ἡ πεῖρα νὰ τὴν διδάξῃ τὴν τελειοτέραν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ, ὡς τοῦτο πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου κυβερνητικοῦ ἔργου, καὶ ὅμως ἔτρεξεν ἕνα δρόμον ὀπισθοδρομήσεως παράδοξον. Διότι κατὰ μὲν τὸ **1846**, ὅτε ἐξέδωκε τὸ ὁποῖον ἐμνήσθην διάταγμα πλήρη, διορίσασα καὶ τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνην ἐκ πολιτῶν, στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, ἐπὶ ὅλων τῶν ἀναφερομένων κτημάτων εἰς τὸ αὐτὸ ψήφισμα, συμπεριελήφθησαν συνεπῶς καὶ τὰ περὶ τῶν ἀποθανόντων ἐν γένει ἀγωνιστῶν δικαιώματα ἀποζημιώσεως ἐκ στρατιωτικῶν βαθμῶν, ἀλλ' ὡς εἶπον τὰ περὶ τοῦ διορισμοῦ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἔλαβον καλὴν τύχην· ὅταν δὲ κατὰ τὸ **1850**, ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Ι. Σταϊκου, ἐπῆλθε νέον διάταγμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ Ε. ψηφίσματος, τὸ διάταγμα τοῦτο ἐξεδόθη ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς πρὸς μόνην τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον Γ' αὐτοῦ διάταξιν, περὶ ἐξετάσεως τῶν δικαιωμάτων ἀποζημιώσεως ἀπὸ στρατιωτικῶν βαθμῶν ὅλων τῶν ἀποθανόντων ἀγωνιστῶν, καὶ χωρὶς νὰ περιορισθῇ εἰς μόνους τοὺς ἐν τοῖς μητρώοις ἐγγεγραμμένους **143** ἀξιωματικοὺς, ἐξέτεινε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τοιούτους ἀποθανόντας μὲν μὴ ἐγγεγραμμένους δὲ εἰς αὐτὰ ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν νέας ἐπιτροπῆς ὑπὸ μόνων στρατιωτικῶν ἐναντίον τοῦ ῥητοῦ γράμματος τοῦ ῥηθέντος Ε. ψηφίσματος, ὁρίζοντος ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν ἐπιτροπὴ ὑπὸ πολιτικῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν νὰ διορισθῇ ἔπρεπεν· ὥστε εἶπετο νὰ μὴ περιορισθῇ εἰς τὴν μονομερῆ ταύτην διάταξιν, ὡς ἀφορῶσαν καὶ πολιτικοὺς καὶ ναυτικοὺς καὶ στρα-

τιωτικῶς ὑπηρετήσαντας. Ἀλλ' ὡς γνωρίζετε Κύριοι, καὶ τὸ διάταγμα τοῦτο ἔλαβε τὴν αὐτὴν κακὴν ὡς καὶ τὸ πρῶτον τύχην. Ὅταν δὲ πάλιν πρὸ ὀλίγου, ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ νῦν Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, ἕτερον περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἐξεδόθη διάταγμα, παραλόξως καὶ τοῦτο περιωρίσθη εἰς μόνους τοὺς ἐγγεγραμμένους 143 ἀξιωματικούς, καὶ εἰς τὸν διορισμὸν ἐπιτροπῆς ὑπὸ στρατιωτικῶν αὖθις μόνων· καὶ μολονότι ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη πρὸ πολλοῦ ἐπεράτωσε τὰς ἐργασίας της, ἄδηλον εἶναι κατὰ ποίαν περίοδον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὰ σώματα τὸ ἀποτέλεσμα, ἴσως ὅταν θὰ ἐκλείψωσι καὶ οἱ ἐπιζῶντες ἀπόγονοι ὀλιγίστων τινῶν ἐκ τῶν ἀποθανόντων 143 τούτων ἀξιωματικῶν.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω, Κύριοι, βλέπετε βέβαια μὲ λύπην σας, ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐλήφθησαν τὰ ἀνήκοντα μέτρα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπὶ τῆς Συνελεύσεως ἀποφασισθέντων, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι τυχὸν ἐγένετο ἀρχὴ ὀπισθοδρομοῦμεν τοιουτοτρόπως, ὥστε φθάνομεν εἰς σημεῖον ἐλαττώσεως καὶ ἄλλης, ἵν' οὕτως εἴπω, μεταμελείας καὶ διαγραφῆς.

Ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, Κύριοι τῆς ὀπισθοδρομήσεως κατέστη ἀνελπίστου καὶ δυστυχῶς ὡς κακή τις σχεδὸν ποία τῆς Κυβερνήσεως εἰς ὅλας τὰς τοιαύτης φύσεως πράξεις, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσητε πῶς καὶ πόθεν ἤρχισαν καὶ τὰ περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, καὶ εἰς ποίαν λήθην αἱ ἀναξιοπρέπειαν ἔρριψαν καὶ εὑρίσκονται ἐναντίον καὶ τῶν ἐθνικῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν συστάσεων τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Πῶς ἤρχισαν, πῶς ἐρρυμοτομήθησαν καὶ τὰ περὶ τοῦ Νόμου τῆς προικοδοτήσεως τῶν πολιτῶν, ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τοῦ ὁποίου καὶ εὐχαὶ καὶ ὅρκοι πάντοτε ἐδόθησαν καὶ νομοσχέδια ὑπεβλήθησαν, ἀλλ' ὅλα ἐματαιώθησαν.

Ἀκόμη προχθὲς Κύριοι, ὅτε κατὰ τὸ 1855 ἐπὶ τοῦ Κ. Π. Ἀργυροπούλου ὡς ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπεβλήθη πρὸς ἀνακοίνωσιν τῶν ἤδη προικοδοτηθέντων Νόμος, δι' οὗ ὡμολόγησε καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις τὸ σκολιὸν τοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοιούτου νόμου, τότε ἐδόθησαν καὶ ζωηραὶ ὑποσχέσεις παρὰ τοῦ ὑπουργείου περὶ τῆς ὅσον οὔπω ὑποβολῆς γενικοῦ νόμου προικοδοτήσεως διὰ τοὺς μὴ μετασχόντας ταύτης πολίτας ἐπὶ βάσεων ὀρθῶν καὶ κοινορέλων, ἀλλὰ τοιοῦτος οὔτε μέχρι τοῦδε ὑπεβλήθη, οὔτε θὰ ὑποβληθῇ, νομίζω, καὶ ἐν τοιούτοις ἐκτὸς ὀλιγίστων πολιτῶν προικοδοτηθέντων κατὰ τὸν πρῶτον καταστρεπτικὸν νόμον, ἄλλος σχεδὸν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς οὔτε

προικοδοτήσεως μετέσχεν, οὔτε τῆς διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, οὔτε ἀμοιβῆς, οὔτε ἄλλης τινὸς τοιαύτης προνοίας ἐν γένει.

Ἐπὶ ματαίῳ δὲ αἱ φωναί, τὰς ὁποίας πολλάκις ὑψώσαμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ ὅπως δικαιώσῃ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσι καὶ ἤδη παράπονα, διότι πάντοτε τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἦσαν εἰμὴ ἡ πραγματοποίησις μερικῶν μέτρων, ἐφ' ὧν διεγείρονται δικαίως ἰσχυρὰ παράπονα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀπερασίσαμεν καὶ προσδιωρίσαμεν μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν νὰ πεισθῶμεν τέλος πάντων ἂν αἱ αἰτήσεις ἡμῶν εἶναι δίκαιαι. Ἐστὲ ὅμως βέβαιοι Κύριοι, ὅτι δικαιούμεθα νὰ ζητήσωμεν σήμερον τὴν ἀφεύκτων ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα καὶ αἱ ἀπ' ἀρχῆς Συνελεύσεις καὶ ἡ τελευταία ἐν Ἀθήναις μετὰ τοῦ Βασιλέως ἡμῶν ἐπιβεβαίωσαν καὶ ἀνεγνώρισαν, καθ' ὅσον ἡ ἐπανάστασις, ἥτις ἦτο ὑπὲρ τῆς ἀναςάσεως τῆς Πατρίδος, δὲν ἦτον ἔργον τυχαῖον καὶ μωβῶδες, ἀλλὰ μέγα, ἱστορικὸν καὶ πραγματικόν, καὶ δὲν ἔπρεπεν οὔτε οἱ ἀποθανόντες, οὔτε οἱ ἐπιζῶντες ὀλίγοι ἀγωνισταὶ, νὰ πάσχουν πολυειδῶς, νὰ στεροῦνται καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τὸ ζῆν μέσων καὶ τῶν πρὸς ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των, καὶ νὰ ἀποθνήσκουν πενέστατοι χωρὶς νὰ τύχωσι τῆς ἐλαχίστης περιβάλψεως. Λρίνων δὲ τοὺς ἐπιζῶντας ἂς ἔλθω καὶ εἰς τοὺς πρό τινος καιροῦ ἀποβιώσαντας.

Τίς ἀγνοεῖ, Κύριοι, τὸν στρατηγὸν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὡς ὑποστράτηγον δὲ καὶ τοῦτον καταβιβασθέντα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀνδρέαν Λόντον, ἕνα τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεώς μας, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν εὑρίσκον ἄρτον καὶ ἄσυλον οἱ ἀπὸ τοῦ σημείου τῶν ἐχθρῶν ἐκ τῆς στερεᾶς καταδιωκόμενοι ὁπλαρχηγοί, πρόκριτοι, πολῖται καὶ στρατιῶται κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὅστις ὡς ἄλλος Αἰτὸς ἐπέτα, ποτὲ μὲν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Πατρίδος του στερεὰν, ποτὲ δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας, ἐκεῖ οὕτως εἰς κίνησιν καὶ συνδρομὴν πολεμικὴν εὑρισκόμενος, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν ὀδυνηρὸν ἐπὶ τέλους βίον δὲν ἀγνοεῖτε; Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, Κύριοι, εἶναι δίκαιον ὁ ἐρευνῶν σήμερον ἐν Λίγίῳ νὰ μὴν εὑρίσκῃ τὴν θέσιν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ! διότι τὰ περὶ αὐτῆς ὅλως ἠλλοιώθησαν, ὡς μεταβιβασθείσης εἰς τὴν κυριότητα ψωμοπωλῶν τινων τῆς πατρικῆς του οἰκίας, κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγου ἐνεργηθεῖσαν ἐκποίησιν ἁπάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀναστασίου, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν, τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἶχον ἀναδεχθῆ ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων τῆς Πατρί-

δος των, ὡς ἀντιπρόσωποι αὐτῆς, κατὰ τὸ σύστημα τῶν τότε προεστώτων, τὴν ἀνταπαίτησιν τῶν ὁποίων ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ ἀπηγορευμένην μέχρι τοῦδε αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις, καθὼς καὶ διὰ τὴν πληρωμὴν ἑτέρων ἄλλων εἰσέτι δανείων εἰς ἃ ὑπεβλήθησαν χάριν τῆς ἐπαναστάσεως! Τάχα δὲν εὑρέθη καὶ εἰς ἐκ τῶν μετὰ τοῦ δημοσίου λογαριασμῶν τῶν Λόντων, ἐξ ὀφειλομένων 50 ἢ 60 χιλιάδων τοὐλάχιστον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἠδύνατο νὰ συνδράμῃ αὐτοὺς ἡ Κυβέρνησις, ἵνα μὴ σβεσθῇ τόσον ταχέως τὸ ὄνομα τῆς εὐεργετικῆς ταύτης εἰς τὴν Πατρίδα οἰκογενείας, ἀφοῦ οὐδεμία ἄλλη διακεκριμένη πρᾶξις χρεωστουμένη χάριν ἀνταμοιβῆς καὶ περιθάλψεως δι' αὐτὴν ἔλαβε χώραν, ἀπέναντι τῶν ὅλων θυσιῶν καὶ ἀγώνων της;

Ἀλλ' ὅ,τι διὰ τοὺς Λόντους λέγω ἴδῃ πρὸς τούτους ἄλλους δὲν ἐφαρμόζεται; Δὲν εἶναι ὅμως δίκαιον, Κύριοι ὑπουργοί, νὰ ἀπαντᾶται τοιαῦτα ἀχαριστία δι' ἔργα, ὑβρίστως καὶ θυσίας, αἱ ὁποῖαι ἀγνίζουσιν εἰσέτι, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον!

Τί δὲ νομίζετε ὅτι καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τοῦ ἀειμνήστου Ζαΐμη ἐγίνετο; τοῦ Ζαΐμη λέγω, τοῦ ὁποίου τὸ ὄψελλον ὑπὲρ Πατρίδος ῥοῦνμα, τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας δὲν ἀγνοεῖτε ἐπίσης; σύνταξίς τις δίδεται εἰς τὴν ἀξιοσέβαστον χήραν αὐτοῦ ἀπέναντι λογαριασμοῦ τινος τὸν ὁποῖον ὑπέβαλεν οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων διορισθεῖσαν τὸ 1833 ἐπιτροπὴν, καὶ αὐτὴ μέχρις οὗ ἐξαντλήθῃ τὸ ποσὸν αὐτοῦ τοῦ λογαριασμοῦ, οὐχὶ δὲ συνεπείᾳ τῆς ὀφειλομένης προνοίας εἰς αὐτὴν διὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐθνικὰς ἀπορράσεις! ἄλλας δὲ χήρας πολλὰς ὁμοίας καὶ σχετικῆς τάξεως ὁλοτελῶς ἐγκατέλειψεν!

Βεβαιωθῆτε δέ, Κύριοι, ὅτι αἱ τοιαῦται ἐλλείψεις ἀποθαρρύνουσι καὶ τὴν παροῦσαν καὶ τὴν μέλλουσαν γενεὰν περὶ τὴν ἁμιλλαν τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἔργων· καὶ πᾶν ὅ,τι λέγω περὶ τούτου, τὸ λέγω ἀπὸ αἴσθημα ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Βασιλείας, καὶ μὲ τοιαύτην αὐταπάρνησιν ὥστε, διὰ νὰ μὴν ἀδικήσω τινὰ ὁπωσδήποτε, ἀποδίδω τὰ μὴ καλῶς πεπραγμένα εἰς μόνας τὰς περιστάσεις· ἡ ἐλαττικότης ὅμως αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ σήμερον χώραν, καθ' ὃν παρουσιάζεται ὁ καταλληλότερος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καιρὸς, διότι καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς εὑρισκόμεθα ὑπὲρ ἄλλοτε εἰς ὁμαλὴν κατάστασιν, τὰ δὲ εἰσοδήματα τοῦ Κράτους εὐπορώτερα παρουσιάζονται, καὶ ἀδιάφορον πρὸς τίνα τῶν ὑπουργῶν ἐναπόκειται ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς ἐκτελέσεως, ἀρκεῖ νὰ τηθάσωμεν πλέον εἰς

ἓν ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῶν τοιούτων δικαιωμάτων τῶν ἀγωνιστῶν, ἐν οἷς πρῶτος ὁ πολυπαθὴς λαὸς κατατάττεται, καὶ πιστεύω ὅτι οὐδεὶς ὁ ἀντιτείνων ὑπῆρξεν ἢ ἔσεται περὶ τοῦ ἀναμφισβητήτου αὐτῶν.

Περιστρέφων δὲ Κύριοι, ἰδίως τὸν λόγον μου εἰς τὴν ὅλως παραμεληθεῖσαν τάξιν τῶν πολιτῶν τοῦ ἀγῶνος ἀνδρῶν, παρατηρῶ Κύριοι, ὅτι ἡ ἐγκατάστασις καὶ αὐτῶν εἶναι ἓν τῶν σπουδαίων ἔργων, καθ' ὅσων καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν ἦσαν τυχαῖοι. Ἦταν οἱ Μαυρομιχάλαι, οἱ Κουντουριώται οἱ Ζαΐμαι, οἱ Λόντοι, οἱ Δηλιγιάνναι, ὁ Παπαλέξας, ὁ Κρεββατᾶς, ὁ Κανακάρης, οἱ Χαραλάμπαι, οἱ Περρῶναι, οἱ Νοταράδες, οἱ Νάκοι, οἱ Μπότσαροι, οἱ Αἰνιᾶνες, οἱ Σισίναι, οἱ Λογοθέται καὶ λοιποὶ ἐκ τῶν Προκριτοτέρων καὶ εὐπατριδῶν τῆς Πελοποννήσου, τῶν Νήσων καὶ τῆς Στερεᾶς. Ἦταν οἱ Ὑψηλάνται, ὁ Μ. Σοῦτσος, οἱ Μεταξάδες, ὁ Νέγρης, ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Κωλέττης, καὶ ἄλλοι διάφοροι τοιοῦτοι ἄνδρες, διακριθέντες ἐπὶ πατριωτισμῷ καὶ γενναιοφροσύνῃ, τὰ πάντα θυσιάσαντες ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τὰ πάντα χρησάμενοι ὑπὲρ αὐτῆς, χωρὶς νὰ φεισθῶσιν οὔτε πλούτου, οὔτε κινδύνων καὶ κόπων, οὔτε αὐτῆς τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἦσαν λέγω οἱ πρόκριτοι, οἱ ἐλλόγιμοι καὶ εὐκατάστατοι τῶν ἐπαρχιῶν καὶ νήσων, τῶν πόλεων καὶ χωρίων, οἵτινες ἀπαρνηθέντες τὰ πάντα καὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας ἀριδῶς καταβαλόντας ὑπὲρ τῶν στρατοπέδων, τῶν στόλων καὶ λοιπῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος, συναμα δὲ καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὸ κονδύλι εἰς χεῖρας φέροντες ὑπὲρ αὐτῆς, ἐχρησίμευσαν ὡς μαχηταὶ στερεότυποι τῆς ἐπαναστατικῆς ὁδήγησεως καὶ προόδου κατὰ τῆς πρὸ τεσσάρων αἰώνων δουλείας. Τινὲς δὲ ἐκ τῶν τοιούτων οἰκογενειῶν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰ τῆν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν τάξιν προσεκολλήθησαν χάριν ἀποτελεσματικωτέρου παραδειγματισμοῦ καὶ ὑπὸ ὑπερμέτρου ἐνθουσιασμοῦ ὡμιλῶμενοι, εἰς οὐδὲν λογισάμενοι καὶ τὰς πρὸς τὸ δυσχερὲς τοιούτων σταδίων θυσίας.

Δι' ὅλας λοιπὸν τὰς μεταχρούσας τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ ὡρίλεν, ἐφαρμόζουσα ἀκριβῶς τὰ ψηφίσματα τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ γράμμα τῶν ὁποίων εἶπετο ἡ ἐξέτασις συναμα καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν δικαιωμάτων ἑνὸς ἑκάστου, ἵτις ἔπρεπε ν' ἀνατεθῇ εἰς ἄνδρας διαπρέψαντας κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ μετασχόντας ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων σήμερον ὀλίγιστοι δυστυχῶς

ζῶσιν. Ὅθεν ἂς μὴ ἀναβάλλεται ἐπὶ πλέον καὶ τῶν ὀλίγων τούτων ἡ χρῆσις εἰς τὴν σύστασιν τῆς κατὰ τὸ Ε. ψήφισμα ἐπιτροπῆς ἐπὶ ὅλων τῶν ὁριζομένων ἐν αὐτῷ διαφόρων ἀντικειμένων, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ΙΑ'. ψηφίσματος καὶ λοιπῶν σπουδαίων καὶ συναφῶν μὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ἀντικειμένων, περὶ ὧν καὶ τούτων μνεία ἐγένετο. Διότι, Κύριοι, ἡ μέχρι τοῦδε βαθεῖα σιωπὴ τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως τῆς δεούσης ἀμοιβῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἐπαναστάσεως, εἶναι ἁμάρτημα ἀσυγχώρητον, εἶναι ἀδίκημα στυγερόν, εἶναι ἀποθάρρυνσις τοῦ μέλλοντος. Διότι, ἐὰν σήμερον ἡ Κυβέρνησις σπουδὴ νὰ ἐπαινέσῃ καὶ εὐχαριστήσῃ δημοσίᾳ καὶ μὲ ὅλην τὴν ἐπισημότητα τὸν τυχὸν παραιτοῦντα τὴν ἐτήσιον καὶ ἀσήμαντον μισθοδοσίαν του δήμαρχον, πῶς δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἀρ' ἑτέρου διὰ τὴν παράβλεψιν τῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα γενναιορροσύνης καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν ποτε ἡρώων καὶ δημογερόντων, οὐ μόνον ἄνευ μισθοδοσίας τινὸς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν καταβολὴν τῆς ἰδίας των περιουσίας, τοῦ ἄρτου, τοῦ σίτου καὶ τῶν πωμνίων των ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀναγκῶν, καὶ τοῦτο ἐκ μέρους πολλῶν, οὐχὶ δὲ ἓν ἔτος, ἀλλὰ καὶ διὰ περισσότερα, καὶ δι' ὅλα τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη; ἡ τοιαύτη ἀδικία, Κύριοι, ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἐθνικὴν τιμὴν καὶ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Βασιλείας, καὶ καταστρέφει τὸ μέλλον τῆς πατρίδος διὰ τοῦ τοιούτου τῆς ἀχαριστίας παραδείγματισμοῦ.

Τὴν παρατήρησιν ταύτην ζωηρότερον νὰ ἐπιφέρω ἔρχομαι ἐπὶ τῆς ἀσυγχώτου παραλείψεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν διαφόρων ἀποθανόντων πολιτικῶν ἀνδρῶν, τινῶν δὲ μάλιστα καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καίτοι εὐαρίθμων ὄντων τῶν τοιούτων, μολονότι ὅσοι καὶ ἂν ἦθελον εἶσθαι ὠφέλιμοι ἠμπόδιζεν ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ αὐτῶν, οὐχὶ δὲ ἐπὶ τόσα ἔτη νὰ ἐγκαταλείπῃ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν στερουμένων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ὡς πολλάκις ἀνεμνήσθησαν ἐνταῦθα καὶ τὰ ὀνόματα τινῶν ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἐλεεινή των κατάστασις, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, καθόσον ἐνθυμοῦμαι τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀναφέρω τὸν γνωστὸν ὑμῖν μακαρίτην Δημάκην Ἱερομνήμονα ἐκ τῆς Ὑπάτης, ἕνα τῶν προκριτωτέρων τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ πρωταγωνιστῶν, περὶ τῆς δυστυχεστάτης οἰκογενείας τοῦ ὁποίου μὲ ὅλας τὰς ὑψωθείσας φωνὰς ὑπὲρ τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν του οὐδεμία ἐλήφθη φροντίς· προσθέτω δὲ καὶ τὸν ἐπίσης μακαρίτην Δαμπράλην ἐκ τοῦ Λιγαλίου καταγόμενον, καὶ γαμβρὸν ἑνὸς τῶν προκριτωτέρων τῆς Ἀκαρνανίας καὶ πρωταγωνιστῶν τοῦ ἀοιδί-

μου Γεωργίου Μαυρομμάτη, ἄνδρα καὶ τοῦτον εὐυπόληπτον καὶ πολυειδῶς τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαντα. ὅστις καὶ οὗτος δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὴν ἰδίαν μου πατρίδα οὔτε εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μου· κινοῦμαι πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς χρεωστουμένης ἐθνικῆς δικαιοσύνης εἰς ὅλους τοὺς τοιούτους· τούτου πρὸ χρόνων ἀποθανόντος ἡ χήρα καὶ ἡ ἐπίγαμος ἤδη θυγάτηρ μένουσι μέχρι σήμερον ἄνευ τινὸς προστασίας τῆς Κυβερνήσεως, ὡς τοῦτο προεβλήθη καὶ διὰ τὰ χήρας α') τοῦ μακαρίτου Ματακίδου ἑνὸς τῶν πρωταθλητῶν τῆς Σάμου καὶ πολυειδῶς τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαντος, τοῦ δὲ υἱοῦ του ἀπωλεσθέντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς. καὶ ἐν τούτοις ἡ χήρα του ἐπαιτεῖ στερουμένη ἄρτου καὶ στέγης· β') τοῦ ἀοιδίμου πολυπαθοῦς καὶ ἐνδόξου πρωταγωνιστοῦ καὶ Γερουσιαστοῦ Μανσόλα, τοῦ ὁποίου οὐ μόνον τὴν ἐντιμον χήραν ἐγκατέλειψεν, ὡς μὴ ὀφείλων, ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ καὶ τὸν μόνον υἱὸν αὐτοῦ παρηγκώνισεν ἀπὸ τὸ στάδιον τῆς ὑπηρεσίας, εἰς ὃ διετέλει, καὶ οὐδὲ τὸν λόγον τῆς πρὸς τὴν χήραν αὐτοῦ τοιαύτης ἀκατανοήτου ἀδικίας ἔδωσε μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Σῶμα, καίτοι προσκληθέντος πολὺς τοῦτο πρὸ πολλῶν ἡμερῶν τοῦ ὑπουργείου, καὶ γ') τοῦ ὑποστρατήγου καὶ Γερουσιαστοῦ μακαρίτου Ὀλυμπίου περὶ τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ ὁποίου, κατὰ τὰς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος κρισίμους περιστάσεις ἐκείνας, πολὺς ἀπαντᾶται ὁ λόγος εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Παλιγγενεσίας, ἐκτὸς ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του ὑπηρέτησε καὶ οὗτος πολυειδῶς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Βασιλέα· καὶ ὅμως οὐδεμία ἔτι ἐνταῦθα φροντὶς δι' αὐτὸν τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανά του, καθὼ ἀνδρὸς πρωταγωνιστοῦ καὶ διαπρέψαντος, καθὼς καὶ τούτων ἄλλων τοὺς ὁποίους παραλείπω, διότι εἶσθε εἰς θέσιν, Κύριοι νὰ, τοὺς γνωρίζητε. Παρατηρῶ δὲ μόνον ὅτι εἰς τὴν περὶ τῶν τοιούτων χηρῶν καὶ ὀρφανῶν πρόνοιάν της ἡ Κυβέρνησις, οὔτε ἀνάγκην εἶχεν ἐκκαθαρίσεως τινος, οὔτε ἀρμόζει νὰ ἔρχηται εἰς φροντίδα περὶ αὐτῶν ἀφοῦ ἐκλείψωσι καὶ αὗται ἀπὸ τὴν ζωήν, διότι τότε οὐδεμίαν χρείαν παρ' αὐτῆς ἔχουσι.

Δὲν εἶναι ἄγνωστα, Κύριοι, ὅσα τινὲς ἱερεμιάδες καὶ ὅλως γυμνοὶ τοιούτων προσηγορημένων δικαιωμάτων ὑποβυθίζουσι χαιρεκάκως, περὶ τοῦ δυσχερῶς δέβεν τῆς ἐκτελέσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐθνικῶν ἀποφάσεων, καὶ τοῦ ἀνυπαρκτοῦς μάλιστα τῶν ἐθνικῶν μας μέσων κατὰ τῶν τοιούτων ἐμπαθῶν καὶ τῆς κακίας ἀρκεῖ ἡ περιρρόνησις, ὡς τὰ πράγματα αὐτὰ

μαρτυρῶσι τὴν ἀλάνθαστον ἀλήθειαν, πρῶτον διότι οὐδέποτε ἐργάσθη ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἐκτέλεσίν των καὶ ἀπήντησε τὸ ἀκατόρθωτον αὐτῶν, καὶ δεύτερον διότι εὐπορία μεγαλειτέρα εἰς οὐδὲν ἄλλο τῶν ἐθνῶν δίδοται ὡς εἰς τὸ ἑλληνικὸν, καὶ ὅτι ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ αὕτη ἴση πρὸς μόνας τὰς ἀνάγκας του καὶ πάλιν οὕτω τὸ εὐτυχέστερον εἶναι· ἀλλὰ καὶ δυσανάλογος ἀκόμη ἂν ἦθελεν εἶναι, πάλιν εὐτυχὲς ἐστι, διότι πᾶν ὅ,τι καὶ ἂν ἔχῃ ἀναλόγως πρέπει νὰ μεθέξωσι τούτου ὅλοι οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ μοχθήσαντες, ὡς κοινοῦ ἀγαθοῦ.

Ἂς καταισχυνθῶσιν ὅσον θέλουσιν οἱ τοιοῦτοι Κύριοι, καθ' ὅσον τὸ ἔθνος μὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν του ἀπέκτησε καὶ ὅλα τὰ μέσα τοῦ συνιστῶντος αὐτὸ λαοῦ· ἀπέκτησε πλοῦτον πολὺν καὶ ἀνάλογον· ἔχομεν κτήματα δημόσια πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ πόρους οὐκ ὀλιγαπροσόδητους, καὶ διὰ τοὺς ἀπαιτητὰς αὐτῶν ταῦτα πάντα νὰ χρησιμεύσωσι πρὸ πάντων πρέπει. Ὑπὲρ τῶν ἀγωνισαμένων λοιπὸν καὶ θυσιασάντων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀνάστασιν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκ τῶν ἐνόντων, ὡς εἴρηται, πρόνοια καὶ δικαιοσύνη τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ καθῆκον αὐτῆς, ἥτις ὅὲν ἀδυνατεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐν ἀποτέλεσμα, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὴν θέλησιν, χωρὶς νὰ βασανίζῃ πλέον καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἑαυτὴν, χωρὶς νὰ δεικνύηται ἄδικος καὶ παράλογος τῆς μεγαλειτέρας ἀγανακτήσεως τῆς ἀγωνισθείσης γενεᾶς καὶ κατ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἱερᾶς ἀποφάσεώς της.

Διότι τί πικρότερον Κύριοι, τί ἀφορητότερον ἀπὸ τοιαύτην ζωὴν ἄζωτον, πενιχρὰν, περιφρονημένην καὶ συντροφευμένην ἀπὸ πᾶσαν λύπην καὶ θλῖψιν πρὸς τοὺς ἀγαπήσαντας τὸν βλαστὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας θυμὸς ὅλων τῶν δυστυχημάτων ἐγίνοντο! Καὶ τῇ ὄντι Κύριοι, ἐνταῦθα ἀμηχανεῖ τις τί νὰ ὑποθέσῃ, ἐκτὸς ἂν λάβῃ ὡς ὡμολογούμενον, ὅτι ὁ Θεὸς ἐκλόγισε μὲν τὴν ἁγίαν ἐλευθερίαν τοῦ χριστεπωνύμου λαοῦ του, δὲν ἐνάρεσε δὲ καὶ τὰ μέσα ἅτινα οὗτος μετεχειρίσθη εἰς τὴν ἀπόκτησιν αὐτῆς, ὡς καμφθεὶς ἀπὸ τὰς ὑφ' ὧν ἐπὶ τοσοῦτον ἐνώπιον του γοερὰς φωνὰς τοσούτων γυναικῶν, νηπίων καὶ θηλαζόντων, τῶν μὲν καταστροφέντων ἀφειδῶς εἰς τὰς κατὰ τῶν τυράννων ὁρμὰς τῶν ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας δούλων Ἑλλήνων, τῶν δὲ γενναίως θυμάτων ἀρθέντων εἰς τὰς κατ' αὐτῶν ἐπιδρομὰς τῶν τυράννων των. Κατ' αὐτῶν τούτων καὶ ἄλλων πράξεων μας ἀγανακτήσας, φαίνεται, ὁ Θεὸς τὴν ἔνοχον γενεὰν νὰ παιδεύσῃ ἀπεγνώσισεν, ὥθεν καὶ δὲν μένει νὰ εἴπῃ τις ἄλλο,

παρ' ὅτι εἰς μόνην τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ ἐναπόκειται ἡ τύχη ἡμῶν, καὶ ἂς ἐπικαλεσθῶμεν τὸ ἔλεός του.

Πεποιθότες δ' οὕτω Κύριοι, εἰς τὸ θεῖον ἔλεος καὶ εἰς τὴν Βασιλικὴν δικαιοσύνην ἐπαναλέγω, ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ θέλησιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός της τὰ πάντα κατορθώνει χωρὶς νὰ ἀναβάλλωνται εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν· δύναται, κατ' ἐμὲ, νὰ φθάσῃ εἰς θεραπείαν ἐκ τῶν ἐνόντων εὐκόλως καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπί τινων ἀντικειμένων, ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μάλιστα, ἱκανοποιοῦσα προχείρως οὕτω καὶ κατὰ μέγα μέρος τὰς ἐθνικὰς τοῦ παρελθόντος ὑποχρεώσεις, καὶ στρέφουσα ὅλην τὴν προσοχήν της μετά τε τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γενεᾶς εἰς μόνον τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος, ἂς ἀναθέσῃ ἀρ' ἑτέρου τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς λοιπῆς ὅλης τοιαύτης ἐργασίας καὶ ἐκτελέσεως εἰς τακτικὴν ἐξέτασιν καὶ ἐκκαθάρισιν ἐπὶ ὅλων τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων. Ἅτινα καιρὸν ἀνάλογον ἀπαιτοῦσιν· ἐπὶ τοιαύτῃ δὲ προθέσει καὶ ἀποφάσει δὲν διστάζω Κύριοι, νὰ ἐκφράσω ὡς ἐκ περισσοῦ καὶ τὴν περὶ τῆς τοιαύτης θεραπείας ταπεινὴν γνώμην μου.

Ἰδοὺ ἐπὶ παραδείγματι Κύριοι,

Α'. Μεταξὺ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνισαμένων καὶ θυσιασάντων πρῶτος εἶναι καὶ κατατάττεται αὐτὸς ὁ λαὸς, ὁ πολυπαθέστατος λαὸς, οἱ συναδελφοί μας λέγω καὶ οἱ συμπολῖται μας, ἄνευ τῶν βραχιόνων τῶν ὁποίων δὲν διεσῴζετο ὁ ἀπ' αἰώνων τῆς δουλείας ζυγός! καὶ ὁ λαὸς οὗτος ὑπέστη πρὸς τούτοις τὰ πάντα μαρτύρια ἐπὶ τοσούτων ἐτῶν ἀνίσου καὶ καταστρεπτικοῦ ἀγῶνος μὲ καρτερίαν ἀνήκουστον. Εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ἰδίως σχέσιν βεβαίως ἔχουσι καὶ αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸ Ε. ψήφισμα κοινότητες, καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν λαὸν ἀφορᾷ κυρίως καὶ ἡ κατὰ τὸ Σύνταγμα διανομὴ τῆς ἐθνικῆς γῆς. Πρὸς τὴν δυνατὴν λοιπὸν περίθαλψιν τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τὴν ὁμοίαν συνάμα ἱκανοποίησιν καὶ αὐτῶν τῶν κοινοτήτων, ἐὰν χορηγηθῶσι δωρεὰν, ὅπερ εἶναι καὶ ἡ ἀληθὴς προικοδότησις, ἀπέναντι λέγω τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀπαιτήσεων, εἰς ἕκαστον μὲν τῶν ἀτόμων αὐτοῦ ἀνὰ 10 τουλάχιστον στρέμμ. γῆς, ὡς τοῦτο εἶπον καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πανηγύρεως τῆς εἰκοσιπεντετηρίδος, εἰς ἑκάστην δὲ περὶ αὐτὸν κοινότητα ἡ ἀνήκουσα πρὸς βοσκὴν καὶ ξυλείαν περιφέρεια, νομίζω ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος θέλει θεωρηθῇ ἐκ τῶν ἐνόντων ἐκπληρωμένη καὶ ἡ τοῦ Ε. ψηφίσματος περὶ κοινοτήτων πρόνοια, συνδυασμένος μὲ τὴν ἐν τῷ ψηφίσματι τῆς ἐν Λόργει Συνελεύσεως διάταξιν, καὶ ἡ τοῦ Συντάγματος περὶ δια-

νομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς. Οὕτω δὲ ἐξαγόμενος ὁ πολυπαθὴς λαὸς καὶ ὡς πολίτης καὶ ὡς ἄθλιον πρόσωπον ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ θητὸς καὶ τοῦ ἀκτήμονος, θέλει καταστᾶ χρήσιμος καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἰδιοκτήτου θέσει τὸν προσκολλήσει στενώτερον, καθ' ὅτι ἐλευθερία καὶ ἀρ' ἑτέρου στερεότυπος πτωχεία καὶ θητεία εἶναι ἴση μὲ δουλείαν· διὰ τῆς τοιαύτης δὲ ἀποφάσεως καὶ προνοίας Κύριοι, δύναται, τὸ κατ' ἐμέ, νὰ θεραπευθῇ ἓν ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων τῶν ψηφισμάτων καὶ τοῦ Συντάγματος ἄνευ ἀδιεξόδων ἐκκαθαρίσεων καὶ ἀπεράντων περισπασμῶν.

Β'. Οὐδὲ ὡς πρὸς τὰς χρηματικὰς καταβολὰς καὶ ἀπαιτήσεις θεωρεῖται ἡ θεραπεία ἀδύνατος Κύριοι, καθ' ὅσον μάλιστα αὗται εἰσὶν ὡρισμέναι καὶ γνωσταὶ, καὶ διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται οὐδὲ χρόνος πολὺς οὐδὲ πολυδάσανος ἔρευνα, ὡς εἶναι ἐκεῖναι τῶν ναυτικῶν νήτων, οἱ ἔρανοι, αἱ διάφοροι ἄλλαι πραγματικαὶ συνεισφοραὶ ὡς καὶ αἱ ἐπὶ τῆς Τραπέζης τοῦ Κυβερνήτου μετοχαὶ καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια, χρειὰ λέγω νὰ ὑπάρξῃ καὶ περὶ τούτου θελήσεις, καὶ εὐθέμεια κατ' ἐμὲ ἡ δυσκολία κατὰ μίμησιν καὶ ἄλλων ἐθνῶν· νομίζω ὅτι μία προσθήκη μετρία εἰς ὅσα ἀπέναντι τοιούτων ἀπαιτήσεων ἐξακολουθοῦμεν νὰ δίδωμεν, εἰς πλήρωμὴν ἑνὸς τόκου ἐτησίου τοῦ ὅλου ποσοῦ αὐτῶν, ἔστω καὶ ἐπὶ 3 τοῖς ἑκατὸν τὸ πολὺ κατ' ἔτος ὡς πρὸς δάνειον ἐθνικὸν καὶ σταθερὸν θέλει μᾶς φέρει εἰς εὔλογόν τι πέρας, χωρὶς νὰ φθάσῃ τὸ ἐξοδὸν τοῦτο οὐδὲ εἰς τὸ ἓν ἑκατοστημόριον διὰ τοῦτον τοῦ μέτρου ἐὰν θέλει χυθῇ μέγας πλοῦτος εἰς τὸ ἔθνος καὶ θέλουν σχηματισθῇ πολλαὶ ἰδιωτικαὶ καταστάσεις, θέλει ἀπαλλαγῇ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰς καθημερινὰς περὶ πόρου ζωλὺς ἀπαιτήσεις πολλῶν δικαιούχων.

Γ'. Ὡς πρὸς δὲ τοὺς ὑπὲρ πατρίδος διαπρέψαντας καὶδυστυχήσαντας ἄνδρας ἢ τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, Πολιτικούς, Στρατιωτικοὺς καὶ Ναυτικοὺς γνωστοὺς καὶ τούτους, ἂς ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς αὐτοὺς, διὸσους ἐξ αὐτῶν λίγω δὲν ἐλήφθη πρόνοια κάμμια, τὸ μέτρον τῆς ἀνταμοιβῆς καὶ περιθάλψεως διὰ πρωτείσεως ἀναλόγου ἐθνικῆς γῆς, εἴτε γενικῶς πρὸς τὸ ὅλον τῶν οἰκογενειῶν, εἴτε εἰδικῶς διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν τέκνων αὐτῶν· καὶ ἂν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δὲν ἤθελεν ἐξαρκέσει, κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει Συνελεύσεως, τὸ ποσὸν τῶν 20,000 στρεμμάτων, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ διασταγμὸς ὅτι καὶ εἰς διπλάσιον καὶ εἰς τριπλάσιον καὶ εἰ πλέον τούτων ποσὸν, ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτήσῃ, πρέπει νὰ φθάσῃ ὑπὲρ ἀνδρῶν καὶ οἰκογενειῶν, αἵτινες τὰ

στηρίγματα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας ἐκηρύχθησαν· καὶ

Δ'. Νὰ ἐπιταχυνθῇ καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ΙΑ'. ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνοσυνελεύσεως περὶ τῶν ἐν γένει πολιτικῶν ἐκδουλεύσεων κατὰ τὸν ἀγῶνα, ἐφαρμοζομένου καὶ ἐνταῦθα τοῦ μέτρου τῆς προικοδοτήσεως διὰ τοῦ καταλλήλου Νόμου κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ προικοδοτήσεως στρατιωτικοῦ Νόμου, ὁ δὲ τοιοῦτος Νόμος δὲν εἶναι ἔργον ἐπιτροπῶν πολυσυνθέντων καὶ ἀπεράντων, ἀλλὰ τῆς συνέπειας καὶ ἐπιμελείας τῆς Κυβερνήτειως, καὶ τὸν ὁποῖον ἂν ἔλθῃ εἰς τὴν παροῦσαν τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον πρέπει νὰ ὑποβάλῃ.

Οὕτω λοιπὸν, Κύριοι θεωρῶ ἐκπληρουμένας τὰς ἐθνικὰς εὐχὰς καὶ ἀποφάσεις κατὰ μέγα μέρος, διὰ τῆς δυνατῆς καὶ προχείρου θεραπείας, πρὶν ἡ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον ἅπασα ἡ παθοῦσα γενεά.

Περὶ ἑνὸς δὲ μόνον δύναταί τις νὰ φέρῃ πρόσκομμα εἰς τὸν λόγον, ὡς πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε ἔλλειψιν, λέγω, τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀνηκόντων βαθμῶν εἰς ὀλίγα τινὰ πρόσωπα διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἐκδουλεύσεις των, ἀλλὰ τοῦτο ὡς ἀντικείμενον τῆς δικαιοσύνης τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὡς παραυθὲν ἴσως μέχρι τοῦδε ἐκ περιστάσεων, τὸ ἀναθέτομεν εἰς αὐτὴν καὶ μόνην τὴν δικαιοσύνην της, ἵνα μὴ ὑποτεθῇ διασταγμὸς περὶ αὐτῆς, καὶ πεποιημένθα ὅτι θέλει δώσει πλέον πέρας καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι τοιοῦτο μένει ἐκκρεμὲς κατὰ τὰ μητρῶα, χωρὶς δὲ ἀναλπίστου ἄλλης παρατάσεως νὰ δοθῇ ἀφορμὴ ὑπονοίας ὅτι αἱ προσωπικότητες καὶ μέχρι τῆς Κυβερνήσεως φθάνουσι.

Καὶ ταῦτα, Κύριοι, κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην μου, ἐναντίον τῶν χαιρεκάκων ἐπίσης ψιθυρισμῶν τινων, περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς προχείρου δῆθεν θεραπείας τῶν τοιούτων δικαιωμάτων· ζητῶ δὲ τὴν συγγνώμην σας διὰ πᾶσαν ἀτέλειαν αὐτῆς.

Περαιόνων δὲ τὸν λόγον μου καὶ ἀποτεινόμενος εἰς τὴν Κυβέρνησιν λέγω, ὅτι εἰς μόνην τὴν πρόνοιαν καὶ τὸ καθῆκον αὐτῆς ἐναπόκειται, συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἡ πλήρης ἱκανοποίησις τῶν πολυπαθῶν ἀγωνιστῶν, τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν αὐτῶν, καὶ ἡ ὅσον ἔνεστι πρόχειρος αὐτῶν θεραπεία, χωρὶς νὰ μένωσι τὰ περὶ τούτου ἀντικείμενα τῆς μελλούσης μερίμνης τῶν τέκνων καὶ ἀπογόνων των, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων δυσαρέστων συνεπειῶν εἰς τε τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος, καὶ αἱ ἀπαιτήσεις ἐκείνων θέλουσιν εἶσθαι μίαν ἡμέραν, ὡς εἶπον, μεγαλήτεραι καὶ ζωηρότεραι, καὶ ἀνυπερθέτως ἀπαιτηταί.

Προτείνω λοιπὸν ν' ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία περὶ τῆς συστάσεως ἐντὸς τῆς συνόδου ταύτης τῆς ἀνακούσης ἐπιτροπῆς, πρὸς πραγματοποίησιν τῶν διατάξεων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συντάγματος· τὴν δὲ πρότασίν μου ταύτην παρακαλῶ τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας, νὰ ὑποστηρίξῃ, ἂν νομίζῃ αὐτὴν δικαίαν καὶ ὀρθὴν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός·

Τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνισαμένων ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἀνδρῶν εἶναι ἀναμφίλεκτα· διὰ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἀνεκτήθη ἡ δι' ἕκαστον Ἕλληνα ἀνεκτίμητος ἐλευθερία· δι' αὐτῶν τὸ ἔθνος κατέστη αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον. Διὰ τοῦτο ὅλαι αἱ κατὰ καιροὺς ἐθνοσυνελεύσεις καὶ ἡ τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου καθιέρωσε τὴν ἱερότητα τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ἔκτοτε διάφορα ὑπουργεῖα διευθυνόμενα ὑπ' ἀνδρῶν σπουδαίων, ὑπουργοὶ μὲ πατριωτισμὸν καὶ συνείδησιν τῶν ἱερῶν τούτων χρεῶν κατενόησαν, ὅτι ἡ διὰ μιᾶς ἐκπλήρωσις ὅλων αὐτῶν τῶν εὐχῶν τῶν διὰ τῶν διαφόρων ψηφισμάτων ἐκφραζομένων ἀντιβαίνει εἰς τὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον προεῖχεν τὸ ἀγωνιστικὸν, τοῦτέστι τοῦ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν Πατρίδα ἀνεξάρτητον καὶ ἐλευθέραν, διὰ νὰ ἀμιλλᾶται πρὸς ἄλλα ὁμοια ἔθνη. Ἂν λοιπὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν προήρχοντο εἰς αὐτῶν τὴν ἐκπλήρωσιν, τότε ἐκινδύνευε νὰ μὴν ἐκπληρωθῇ ὁ πρῶτος ἱερὸς αὐτῶν σκοπός· διότι τὰ βάρη εὐθὺς ἐξ ὑπαρχῆς ἤθελον εἶσθαι λίαν ἐπαισθητὰ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις αἰσθανομένη τὴν ἱερότητα τοῦ χρέους αὐτῆς καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ ὡς ἔδει τὰς πρὸς τοὺς ἀγωνιστὰς ὑποχρεώσεις, ἠθέλησε νὰ θεραπεύσῃ ὅπως ἠδύνατο τὰς παρουσιαζομένας αὐτῇ ἀνάγκας· καὶ ἰδοὺ ὁ περὶ προικοδοτήσεως Νόμος ἐπελθὼν ἐλάφρυνεν ὀλίγον τὸ βαρὺ τοῦτο χρέος· κατόπιν δὲ διὰ τοῦ Νόμου τῶν φαλαγγιτῶν ἐξεπλήρωσε κατὰ μέρος καὶ πάλιν τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο βαθεῖαν συναίσθησιν, καὶ διὰ διαφόρων ἑπομένως Διαταγμάτων προέβη εἰς τὸ περὶ συντάξεως πολλῶν δικαιουμένων πρὸς τοῦτο, ἐλπίζουσα πάντοτε, ὅτι ἤθελεν εὑρεθῇ ποτε εἰς σχεδίου εὐάρεστον, ἐξ οὗ νὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ τὴν γενικὴν θεραπείαν δι' ἑνὸς γενικοῦ περὶ συντάξεως Νόμου· ἐπίσης δὲ καὶ τὸ παρὸν ὑπουργεῖον ἐξέδοτο κατὰ τὴν 25 Ἰανουαρίου ἑορτὴν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος Νόμον, δι' οὗ ἐθεράπευσε καὶ πάλιν τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας. Ἴσως εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον παρελείφθησαν πρόσωπά τινα δικαιούμενα πλειότερον τῶν ἄλλων τῆς κυβερνητικῆς περιθάλψεως. Τοῦτο δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀνθρώπινός τις ἀδυναμία, αὐχ ἧττον ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι ἡ διάθεσις αὕτη ὑπάρχει καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἅμα παρουσιασθῇ ἀνάγκη θέλει σπεύσει ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους.

Καὶ ἐπῆλθε μὲν ἡ Κυβέρνησις πολλάκις εἰς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' οἱ Στρατιωτικοὶ καὶ Ναυτικοὶ, εἶναι ἀληθὲς, ὅτι προηγήθησαν. Ἂν δὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἱερὰ αὐτῆς χρέη, μόνα αἴτια εἶναι τὰ ὁποῖα ἐξέθηκα, σκέπτεται ὅμως καὶ περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων. Κυβέρνησις, συγκειμένη ἀπὸ Ἕλληνας ὑπουργοὺς, ἀπολαμβάνει βεβαίως τὴν πίστιν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, οἵτινες πείθονται ὅτι καὶ οὗτοι ἐμπνέονται ἀπὸ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ πρῶτον λαλήσας ἐξέφρασε. Δὲν προέβησαν δὲ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ συζητουμένου σήμερον, διότι δὲν ἠθέλησαν νὰ καταστρέψωσι τὸ ἔργον, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκτέλεσιν ἐμπόδιζεν ἡ κατάστασις τοῦ δημοσίου Ταμείου, ἤδη ὅμως, σᾶς διαβεβαιοῦμεν, ὅτι γενήσεται ὅ,τι τὸ δυνατόν.

Ἀντέταξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος·

Περίεργος μοὶ ἐφάνη ἡ θέσις ἀμφοτέρων τῶν προλαλησάντων, τοῦ τε πρώτου λαβόντος τὸν λόγον Κ. Γερουσιαστοῦ καὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπολογουμένου· περίεργος, λέγω, μοὶ ἐφάνη οὐχὶ δι' ὅσους λόγους ἐξέθηκαν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἱκετευτικῶν τρόπων τοῦ πρώτου καὶ τοὺς δισταγμοὺς τοῦ δευτέρου, ὅστις ἀναγνωρίζων, καὶ βεβαίως ἄλλη δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, τὰ δίκαια ἐσυμπέρανεν, ὅτι ἡ Ἔλλειψις τῶν μέσων τοῦ δημοσίου Ταμείου ἀναβάλλει τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων.

Τὸ ἔθνος καὶ ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν Βασιλεὺς ἀπὸ κοινοῦ ἀπεράσισαν πλήρη δικαιοσύνην διὰ τοὺς ἀγωνισθέντας καὶ ὁπωσδήποτε παθόντας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος· θέλομεν, εἶπον, ἀμοιβὰς εἰς τοὺς διαπρέψαντας, θέλομεν περιθάλψεις καὶ συντάξεις εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ, θέλομεν ὥστε ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη νὰ ἐκφρασθῇ διὰ τῶν πραγμάτων πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοὺς μοχθήσαντας ὁπωσδήποτε εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ θέλομεν ταῦτα πάντα ἄνευ βραδύτητος· ῥητῶς μάλιστα τινὰ τῶν ψηφισμάτων ὁρίζων τὴν ἀπαρχὴν τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου, ἐνῷ σήμερον εἰμεθα περὶ τὸ τέλος τῆς πέμπτης περιόδου, τὰ δὲ λοιπὰ ἔχουν ὡς

δρον τὸ ὅσον ἐνεστι τάχιον. Ἀφοῦ λοιπὸν, Κύριοι, ἡ ἐθνικὴ καὶ βασιλικὴ θέλησις τοιουτοτρόπως ἐξεφράσθη διὰ ῥητῶν ἀποράσεων, ἔρχεσθε σήμερον νὰ παρακαλέσητε τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὴν πραγματοποίησίν των, τὸ δὲ ὑπουργεῖον δικαιολογούμενον νὰ προτείνῃ ἔλλειψιν τῶν μέσων καὶ τὰ τοιαῦτα; Κύριοι, δὲν πρόκειται σήμερον οὐδὲ λόγους νὰ φέρωμεν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν περιεχομένων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδὲ δικαιολογήματα νὰ ἀκουσθῶσιν ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ἐξοδεύοντες οὕτω τὸν καιρὸν καὶ μὴ ἐνεργοῦντες ὅ,τι ὤφειλον καὶ ὀφείλουν νὰ ἐνεργήσουν δραστηρίως· τὰ δικαιώματα εἶνα διττῶς ἱερὰ, πρῶτον διότι πηγάζουν ἀπὸ χύσιν αἱμάτων καὶ ἀνεκτιμήτων θυσιῶν καὶ ἀγώνων, καὶ δεύτερον διότι εἰσὶν ἀποφασισμένα ἀπὸ τὸ ἔθνος καὶ τὸν Βασιλέα.

Οὐδ' ἡμεῖς λοιπὸν, Κύριοι, οὐδὲ τὸ ὑπουργεῖον ἔχομεν ἁρμοδιότητά τινα ἐπὶ ἐθνικῶν ἀποφάσεων· ἔχομεν, ναὶ, ἡμεῖς μὲν τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὴν μεγάλην εὐθύνην, ἥτις ἐπίκειται εἰς τὸν τράχηλον τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, καὶ νὰ προτρέψωμεν, οὐχὶ δὲ νὰ παρακαλέσωμεν αὐτὸ, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθῆκόν του. Τὸ δὲ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ μὴν ἀναβάλῃ οὐδὲ στιγμὴν τὴν ἐνέργειαν, καὶ ἂν οἱ δισταγμοὶ, οὓς ἐξέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων παρουσιασθῶσι κατὰ τὴν ἐνέργειαν, τότε συσκεπτόμενοι θέλομεν διασκεδάσει τὰ προσκόμματα, ὅσα τυχὸν ἤθελον παρουσιασθῆ. Διὰ τοὺς λόγους τούτους θεωρῶ περιττὰς τὰς ἐκτεταμένας συζητήσεις, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἂς σπεύσῃ νὰ θεραπεύσῃ ὅσον ἐνεστι τάχιον τὰς ἐθνικὰς θελήσεις, καὶ ἂς μὴ λησμονήσῃ πάντοτε, οὖσα μάλιστα ὑπεύθυνοι ὅτι αἱ ἐθνικαὶ καὶ βασιλικαὶ θελήσεις ἀτιμωρητὶ δὲν παραγκωνίζονται, ἡ ἱστορία μεγάλων τε καὶ μικρῶν ἐθνῶν μᾶς λέγει ἓν μέγα ὄχι!

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης.

Ἄρχομαι, Κύριοι, ἀπὸ τὸν τελευταῖον λαλήσαντα, διὰ νὰ εἴπω, ὅτι ἡ παρ' ἐμοῦ ἐκφρασθεῖσα παράκλησις περιείχεν ὅλην τὴν τόλμην μιᾶς ζωηρᾶς ἀπαιτήσεως, διότι σκοπὸν εἶχον νὰ ἔλθω εἰς ἓν σημεῖον συζητήσεως εἰρηνικῆς.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι εἰς τὸ παραλθὸν σπουδαῖοι ἄνδρες δὲν ἔθιξαν τὸ ζήτημα, περὶ οὗ πρόκειται, διότι κατενόησαν τὸ δύσκολον τῆς ἐντελοῦς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡμεῖς, κύριε ὑπουργὲ, δὲν ζητοῦμεν σήμερον τὴν ἐντελῆ ἐφαρμογὴν τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἀλλὰ τὴν προώρησιν τοῦ κανονισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τούτων· ἐπομένη

ἡ πρόφασις τῆς καταστάσεως τοῦ δημοσίου Ταμείου εἶναι ἀνίσχυρος, διότι δὲν ζητοῦμεν χρηματικὰς ἀμοιβὰς, ἀλλὰ τὴν διανομὴν τῆς ἐθνικῆς γῆς καὶ τὴν δι' αὐτῆς ἱκανοποίησιν πρὸς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀντικείμενα, ὅταν αὐτὴν καὶ μόνην ἔχωμεν ὡς τὸ κύριον καὶ ἄφθονον μέσον, τῆς ὁποίας ἡ τοιαύτη χρῆσις ἔτι μᾶλλον θέλει ἐπαυξήσει καὶ τὰ ἐθνικὰ εἰσοδήματα, διότι ὡς ἰδιοκτησία θὰ καλλιεργηθῇ ἀποτελεσματικώτερον. Ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς ἐμνημόνευσεν ἐπίσης τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπελθόντας νόμους πρὸς θεραπείαν τῶν πασχόντων δικαιούχων ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τοὺς νόμους τούτους τοὺς ἀνέφερον, καὶ προσθέτω, ὅτι κάλλιον νὰ μὴν ἤθελον γίνωσιν οὗτοι, διότι ἐγένοντο ὑπὸ ἀνθρώπων ἀπείρων καὶ ἔβλαψαν μᾶλλον ἀντὶ νὰ ὠφελήσωσιν.

Ἀκολούθως ἀνέφερε καὶ περὶ τοῦ Νόμου τῆς συντάξεως τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, καὶ ἐκεῖ, λέγει, ὅτι ἐλήφθη πρόνοια καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα, Κύριοι, ὁρίζει καὶ περὶ τῶν πρώτων ὁρίζει καὶ περὶ τῶν τελευταίων, ἀλλ' οἱ ἐπελθόντες τοιοῦτοι νόμοι μόνον περὶ τοὺς πρώτους ἐστράφησαν, καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐν εἰρήνῃ κυρίως ὑπηρεσίαν των, μὲ τὴν προσθήκην ἑνὸς ἄρθρου πραγματευομένου περὶ ἐκτενεστέρας δῆθεν προνοίας διὰ νόμου εἰδικοῦ δι ὅσους ἤθελον ἔχει διακεκριμένας ἀρχαιοτέρας ἐκδουλεύσεις, ἀλλὰ μὴ ἐφαρμοσθέντος ὡς πρὸς κανένα, ἂν καὶ διάφοροι τοιοῦτοι παρῆλθον· τὸ δὲ παράδοξον εἶναι ὅτι, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν εἰρήνῃ τοιαύτης συντάξεως τῶν στρατιωτικῶν, ἐφήρμοσαν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν χηρῶν τῶν διακριθέντων εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἐπὶ τῆς Βασιλείας διαφόρων πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὡς τοῦ Ἀναστασίου Λόντου, τοῦ Ν. Μπόταση καὶ ἄλλων, ἐνῷ κατὰ τὸ Σύνταγμα νόμος περὶ ὁριστικῶν συντάξεων καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν νὰ ἔλθῃ εἶπετο, καὶ κατὰ τὰς κατὰ καιρὸν συστάσεις τοῦ Σώματος τούτου τοιοῦτος ἐπεριμένετο· οὐχ ἧττον δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν τακτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰδικὸς ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἐπῆλθε νόμος, ὡς περὶ τῶν μακαρίτων Κ. Κολοκοτρώνη καὶ Γ. Γλαράκη. Προκαλέσατέ μας δὲ, Κύριοι, νὰ σᾶς εἴπωμεν κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν περισσοτέρᾳ ἐκτάσει, ὁποῖοι ἢ ἂν οἱ πολιτικοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ δικαιούμενοι εἰς τὴν ἀμοιβὴν καὶ τὴν περιθάλψιν τοῦ ἔθνους, ἐὰν δὲν τοὺς γνωρίζετε καὶ δὲν ἐπείσθητε περὶ αὐτῶν. Βλέπετε λοιπὸν, Κύριοι, ὅτι ὅσα εἶναι γεγραμμένα ἐντὸς τοῦ χάρτου τούτου τοῦ Συντάγματος καὶ ἔχουσι προθεσμίας, ὅλα ἔμειναν ἀπραγματοποίητα, καὶ διὰ νὰ μὴ ἔλθωμεν εἰς πλειοτέρας συζητήσεις καὶ φιλονει-

κίας, ἀποδίδομεν τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τούτων εἰς τὰς περιστάσεις, ὡς εἶπον· εἶναι ὅμως καιρὸς πλέον σήμερον νὰ πραγματοποιηθῶσιν, ἀφοῦ καὶ ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς, ἣν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐμνήσθη, καὶ τὴν ὁποίαν ἀνεμένομεν ὡς ἡμέραν δικαιοσύνης, αὐτὴ δὲν ἐδικαίωσε τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας.

Κύριοι ὑπουργοί, καὶ Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει νὰ ἀποφασίσωμεν σήμερον, ὅτι ἐντὸς τῆς συνόδου ταύτης νὰ συσταθῶσιν αἱ ἐπιτροπαί, ἢ καὶ μία μόνη ἐπιτροπὴ, πρὸς ταυτοποίησιν τοῦ ζητήματος τούτου, καὶ νὰ ἐκλείψῃ πᾶσα ἐπ' ἀορίστου ἀναβολή.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Τῷ ὄντι, Κύριοι, τὸ πρότεινόμενον ζήτημα εἶναι λίαν σπουδαῖον, καὶ λυποῦμαι τὰ μέγιστα διότι μικρά τις ἀσθένεια μὲ παρεμποδίζει νὰ λάβω τὸν λόγον ὡς ἔδει σήμερον, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ συζήτησις αὕτη ν' ἀναβληθῇ διὰ τὸν αὔριον, ὅπως ἄλλων ἀπευθύνει διά τινων συναδέλφων μας τὴν αἴτησιν ταύτην, ἀλλὰ τὸ Σῶμα ἄλλως ἀπεφάσισε. Χωρὶς λοιπὸν νὰ ἀναπτύξω ὅ,τι προηγούμενα, καὶ νὰ ἐκθέσω τοὺς ὁποίους ἔχω καὶ ἄλλους ἰσχυροὺς λόγους πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα καθιέρωσαν αἱ ἐθνικαὶ συνελεύσεις καὶ τὰ ψηφίσματα, περὶ ὧν ἀρκούντως ἀνεπτύχθη ὁ προαγορεύσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς, συγχωρήσατέ μοι νὰ ἔλθω ἀμέσως εἰς τὸ συμπέρασμα.

Τὸ ζήτημα, Κύριοι, δὲν εἶναι ἀπλοῦν, ὡς ὑποτίθεται· διαιρεῖται ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως του πράγματος εἰς δύο μέρη· τὸ πρῶτον εἶναι ἡ ἐκκαθάρισις τῶν δικαιωμάτων, ἂν ὑπάρχωσι, ποῖοι τὰ ἀπέκτησαν καὶ μέχρι τίνος· ἔπειτα ἔρχεται τὸ δεύτερον μέρος, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ πραγματοποίησις, ἤτοι ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἐκκαθαρισμένων τούτων δικαιωμάτων· καὶ ὑπὸ τὴν δευτέραν ταύτην ἔποψιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶχε δίκαιον ὅταν ἔλεγεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὁσάκις εὑρέθη εἰς προσφόρους περιστάσεις ἐρρόντισε νὰ ἱκανοποιήσῃ ἐκ διαλειμμάτων τινὰς ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποχρεώσεων κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεως, δὲν ἔχει ὅμως δίκαιον, ὅταν τοσοῦτον ἐξογκώνῃ τὸ σημερινὸν ζήτημα, καὶ θέλῃ νὰ καταδείξῃ τὸ δυσχερὲς τοῦ πραγματοποιήσεως τῆς προκειμένης προτάσεως.

Δὲν πρόκειται, Κύριοι, σήμερον νὰ ἱκανοποιήσωμεν, νὰ πληρώσωμεν ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἀγῶνος, καὶ νὰ ἐπιβαρύνωμεν μὲ ὑποχρεώσεις ὑπερόγκους τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Ὄχι· πρόκειται ἁπλῶς καὶ καθαρῶς νὰ ἐκκαθαρίσωμεν, νὰ βεβαιώσωμεν τὰ δικαιώματα ταῦτα, πόσα εἶναι καὶ εἰς τίνας ὀφείλονται, καὶ ὅταν ἀποπερατωθῇ αὐτὴ ἡ ἐργασία, τότε ἔρχεται ἡ δευτέρα

φάσις τοῦ ζητήματος· τότε θὰ σκεφθῶμεν πῶς ἔχομεν νὰ ἱκανοποιήσωμεν αὐτὰς τὰς ὑποχρεώσεις· ἀλλὰ καὶ τότε τὸ ἔργον δὲν εἶναι τόσον δυσχερές, ὅσον τὸ παρέστησεν ὁ Κ. ὑπουργός· τότε οἱ ὑπουργοὶ κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως θέλουν φέρει τὸ ἔργον ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, καὶ θέλουν συσκεφθῆ μετ' αὐτῶν κατὰ ποῖον τρόπον καὶ μέχρι ποίας ἀναλογίας πρέπει καὶ δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνιστῶν· τότε θέλουν ἐκθέσει εἰς τὰς Βουλὰς τὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου, καὶ δὲν εἶναι κἀνεὶς κίνδυνος νὰ ἐπιβαρυνθῇ τὸ Ταμεῖον μὲ ὑπερόγκους καὶ ἀφορήτους ὑποχρεώσεις· τότε θὰ ἀποφασισθῇ νὰ λάβῃ ὁ καθεὶς ὅ,τι δύναται ἄνευ δυσκολίας νὰ πληρώσῃ τὸ δημόσιον, ὅπως τοῦτο ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ναυτικῶν νήσων, ὅταν κατὰ τὸ 1852 ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε δίκαιον νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτὰ τὰ μεγάλα τῶν νήσων δίκαια.

Τὸ σημερινὸν λοιπὸν ζήτημα εἶναι τὸ εὐκολώτατον. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει εἰμὴ νὰ διορίσῃ τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν ὥρισε τὸ ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ τὴν διορίσῃ, διότι μόλις ζῶσιν εἰσέτι ὀλίγοι ἐξ ἐκείνων τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα γνωρίζουν καὶ δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι καὶ νὰ βεβαιώσωσι τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ τὰς θυσίας τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐσυστήθη ἀληθῶς καὶ ἄλλοτε τοιαύτη πεντηκονταμελὴς ἐπιτροπὴ, ἀλλ' ἀπέτυχε, καὶ ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀποτύχῃ, διότι ἡ τότε Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ τὴν σχηματίσῃ ἕνεκα τῶν περιστάσεων· ἀλλὰ σήμερον αὐταὶ αἱ δυτυχεῖς περιστάσεις ἐξέλειπον, καὶ τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔχει κἀνένα ἰσχυρὸν λόγον δι' ὃν δύναται νὰ ἀναβάλῃ εὐλόγως τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Συμφωνῶ λοιπὸν καθ' ὁλοκληρίαν μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος, καὶ ὑποστηρίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη καὶ πρέπει νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ ἄνευ ἀναβολῆς.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μήλιος.

Καὶ ἐγὼ, Κύριοι, συμφωνῶ ἐντελέστατα μὲ τὴν γνώμην τοῦ προαγορεύσαντος καθόσον ἀφορᾷ τὴν ζητουμένην ἐκκαθάρισιν διὰ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῶν, τὴν ὁποίαν ὁρίζει καὶ τὸ ἄρθρον 103 τοῦ Συντάγματος, οὐδεμία ὅμως δυσπιστία δύναται νὰ ἐκφρασθῇ ἐπὶ τῶν διαθέσεων τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν καὶ ἐνέργειαν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων, διότι τὸ μόνον μέχρι τοῦδε ἐμπόδιον ὑπῆρξεν ἡ σπουδαιότης τοῦ ζητήματος, καὶ ἡ βαρεῖα ὑποχρέωσις ἣν ἀνελάμβανε νὰ ἐκπληρώσῃ μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε ὑπ' ὄψιν κατάστασιν τοῦ δημοσίου

ταμείου. Τὴν ἐκκαθάρισιν λοιπὸν ὅλοι τὴν θέλομεν, καὶ δὲν πρέπει, νομίζω, νὰ βραδύνῃ· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐκκαθαρισμένων δικαιωμάτων, τοῦτο ἐπέρχεται κατόπιν καὶ χρήζει δευτέρας σκέψεως, διότι ὅλοι αἰσθανόμεθα τὴν φύσει δύσκολον ἐκπλήρωσιν τοσούτων ὑποχρεώσεων.

Εἶπεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν, Κύριοι, ἀρνεῖται τὴν ἀνάγκην παρομοίας ἐκκαθαρίσεως, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ συνεπείᾳ μιᾶς ἀποφάσεώς σας, διότι θέλομεν καὶ πρέπει ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ σκεφθῇ ὡρίμως, διὰ νὰ κάμῃ τέλειόν τι καὶ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα.

Ἐνταῦθα προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· οὐδεμία ὑπάρχει διαφωνία μεταξὺ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν καὶ τῆς Γερουσίας, ἥτις ἐπίσης ζητεῖ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς ἐντὸς τῆς παρούσης Συνόδου, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἐκκαθάρισιν ὡρισμένως ἐντὸς αὐτῆς.

Ἐπίσης καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστακόπουλος εἶπε· συμφωνῶ καὶ ἐγώ, Κύριοι, μὲ τοὺς προαγορεύσαντας, προσθέτω δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ σήμερον, διότι πολλάκις οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἔδωσαν διαφόρους ὑποσχέσεις καὶ ὅμως δὲν ἐτήρησαν αὐτάς· παράδειγμα ἔστω ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ 15ου ψηφίσματος.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς εἶπε.

Καὶ ἐγώ, Κύριοι, ὡς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, καὶ ἐγὼ αἰσθάνομαι τὰ δίκαια καὶ τὰς θυσίας ἑκάστου ἀγωνιστοῦ, ὅπως καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀνταμειφθῶσιν αὗται ὅσον ἐνεστι τάχιον, διὰ νὰ ἔχετε βεβαίως ἕνα λαὸν εὐγνώμονα· ἀλλά, τὸ κατ' ἐμέ, νομίζω ὅτι, ὅπως σήμερον θέλετε νὰ θέσετε τὸ ζήτημα τὸ καταστρέφετε. καὶ δὲν ἐπιθυμῶ, δὲν θέλω τὴν καταστροφὴν παρομοίου ζητήματος, διότι εἰς τὴν καλὴν αὐτοῦ ἔκβασιν ἔχω καὶ ἐγὼ συμφέρον, ἔχω καὶ ἐγὼ θυσίας καὶ ἀγῶνας νὰ διεκδικήσω.

Ὁ σκοπός, Κύριοι, τῆς ἐκτελέσεως τῶν ψηφισμάτων, περὶ ὧν ὁ λόγος, εἶναι ἡ ἀμοιβή, ἡ ἱκανοποίησις, καὶ οὐχὶ ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῶν. Ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο, Κύριοι, νὰ ἱκανοποιηθῇ, ὄχι ὁ ἀγωνιστὴς ἁπλῶς, ἀλλ' ὁ ἀγωνιστὴς λαός, τότε βεβαίως πᾶσα ἀτομικὴ ἱκανοποίησις ἠδύνατο νὰ διευκολυνθῇ. Ἐὰν δὲ τώρα ἤρχόμην σήμερον νὰ δικαιώσω τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως, ἤθελα σᾶς εἴπει, ὅτι τὴν τοιαύτην ἱκανοποίησιν δὲν ἐπιτρέψαν τὰ ὑπάρχοντα μέσα αὐτῆς. Ἀλλ' ὅταν, Κύριοι, ἔρχεσθε νὰ διεκ-

δικήσητε τοιοῦτον σκοπὸν ἱερόν, καταστρέφετε τὸ τιθέμενον ἐπ' αὐτοῦ ζήτημα διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖτε ἀποφάσεως, διότι ἡ ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας σύστασις ἐπιτροπῶν εἶναι ἀνωφελής, ἐὰν εἰς τοῦτο δὲν εὑρίσκῃ σύμφωνον καὶ τὴν Κυβέρνησιν, μεθ' ἧς πρόκειται νὰ συμπράξῃ. Τὸ κατ' ἐμὲ θέλω νὰ τεθῇ εἰ δυνατὸν ἀπόλυτος προθεσμία, διότι θέλω ἡ Κυβέρνησις νὰ συμβαδίζῃ εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τὴν ἀμοιβήν, καὶ νὰ μὴ ἔχῃ τὸν περιορισμὸν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ, ἂν τυχὸν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ παρουσιασθῇ κατεπείγουσα τις ἀνάγκη πρὸς θεραπείαν.

Ἐὰν θέλετε λοιπὸν νὰ τηρήσωμεν τὸ ζήτημα εἰς τὸν ὁποῖον προέθετο σπουδαῖον αὐτοῦ σκοπόν, θέλω ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴν ἀπαλλάττεται καμμιᾶς εὐθύνης, ἀλλὰ νὰ δύναται συγχρόνως νὰ ἐκκαθαρίζῃ καὶ νὰ ἀποδίδῃ δικαιοσύνην· ὑπὸ τὴν ἔποψιν ὅθεν ταύτην φοβοῦμαι πολύ, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ὀλάπτει πολὺ τὸ ζήτημα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ ὡς ὅλοι ὑμεῖς, Κύριοι, ἔχω μέγα συμφέρον· ἑπομένως μία τοιαύτη ἀπόφασις θέλει φέρει τὸν χαρακτῆρα, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔχετε πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἐνεργείας ἡμῶν.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Μίλιος προσέθηκεν·

Κύριοι, τὸ κατ' ἐμὲ ἐκφράζω τὴν πεποίθησίν μου, ὅτι, μετὰ τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν λόγους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, γεγραμμένα ὡς ἐρρέθησαν, εἶναι ἀρκοῦσα δι' ἡμᾶς ἱκανοποίησις, ἂν ἡ εἰλικρινὴς ὁμολογία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι ἡ γνώμη ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου, καὶ παρακαλῶ καὶ τοὺς ἐντίμους συναδέλφους μου νὰ τὴν δεχθῶσι, χωρὶς νὰ προβῶμεν εἰς ἀπόφασιν σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας σύστασιν ἐπιτροπῶν.

Διαβεβαιώσαντος τοῦ δὲ Κ. ὑπουργοῦ ὅτι ἡ ὁμολογία αὕτη ἐξετέρθη ὡς ἀπὸ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος λαβὼν τὸν λόγον καὶ πάλιν εἶπε.

Ἠναγκάσθην νὰ ζητήσω τὸν λόγον καὶ αὖθις, διότι Γερουσιαστής τις ἐξέφρασεν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ συστηθεῖσά ποτε πολυμελὴς ἐπιτροπὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ πέμπτῳ ψηφίσματι ἐνδιαλαμβανομένων, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, πολὺ δὲ περισσότερον, διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν δὶς ἐπανέλαβεν ὑποστηρίζων τὴν αὐτὴν ἰδέαν. Ἐνταῦθα ἂς μοὶ ἐπιτραπ

πῇ νὰ εἴπω ὡς ἐν παραβολῇ καὶ εἰς τὸν μὲν καὶ εἰς τὸν δὲ, ἔτι τὸ σχέδιον ἑνὸς ἀρχιτέκτονος οἱουδήποτε ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἄλλος δὲν δύναται ἐπιτυχῶς νὰ τὸ κατασκευάσῃ καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Ἐὰν ὁ ἀείμνηστος πρωθυπουργὸς Κωλέττης, ὅστις συνήργησεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς ἐκείνης, ἤθελε ζήσῃ, τότε ἠθέλαμεν κατανοήσει ἐκ τῶν πραγμάτων ἂν ἦτο ἢ μὴ ἐπιτυχὲς τὸ σχέδιόν του, δυστυχῶς μετ' οὐ πολὺ ἀπεβίωσε, καὶ ἑπομένως τοιαύτη τις ἐπίκρισις δὲν εἶναι ἰσχυρά. Ἀλλὰ δεδόσθω· δὲν εἶναι ἐπαινετώτερος ἐκεῖνος, καὶ μ' ὅλην τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐναντίαν ἰδέαν τῶν προλαλησάντων, ὡς ἐνεργήσας ὅπως δήποτε τὸ ψήφισμα, παρ' ἐκείνους οἵτινες οὐδ' ὑπ' ὄψιν κἂν τὸ ἔλαβον; Μετρῶνται, Κύριοι, δώδεκα ἔτη ἀφ' ἧς ἐτελεύτησε, καὶ ἐντοσούτῳ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων δὲν ἰδομεν, ἀναγκαμένοι δὲ σήμερον κάμνομεν λόγον περὶ τούτου.

Κρίνω περιττὸν, Κύριοι, νὰ ἔμβω εἰς λεπτομερεῖς συζητήσεις ἐπὶ τῶν ὅσων ἐρρέθησαν, καὶ ἰδίως ἐφ' ὅσων ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν μᾶς ἐξέθεσε, διότι θὰ ἀναγκασθῶ νὰ ἐπαναλάβω ὅσα εἶπον καὶ ἐν τῇ πρώτῃ μου ὁμιλίᾳ. Τοῦτο μόνον λέγω, ὅτι δὲν συμφωνῶ μὲ τοὺς προλαλήσαντας ἐκείνους, οἵτινες ἐζήτησαν νὰ τεθῇ προθεσμία μέχρι τέλους τῆς Συνόδου, διὰ τὴν ὅπως δήποτε ἐνέργειαν τῶν ψηφισμάτων ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου· Κύριοι, δὲν συμφωνῶ, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν εἴμεθα ἁρμόδιοι νὰ ὁρίσωμεν προθεσμίας, τροπολογοῦντες τοιουτοτρόπως ψηφίσματα ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἅτινα ἔχουσι ῥητὰς προθεσμίας, ὡς προεῖπον. Τὸ ὑπουργεῖον προετράπη ἤδη διὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, ἂν καὶ τώρα δὲν σπεύσῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ καθῆκον, ἡ Γερουσία καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου ὡς καὶ πρὶν δύναται ἀξιόλογα νὰ φέρῃ καὶ πάλιν τὸ ζήτημα μὲ περισσότερον δίκαιον ἐνώπιόν της, καὶ νὰ προβῇ μάλιστα περαιτέρω, ἂν παρατηρήσῃ τὴν συνήθη ἀδιαφορίαν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης·

Ἐπαινῶ, Κύριοι, τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ πρὸ ὀλίγου λαλήσαντος Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν μιᾶς ἀληθείας περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἐπιτροπῶν, ὅτι δηλαδὴ ὁ ὁρισμὸς τῆς προθεσμίας περὶ συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς θέλει εἶσθαι ἀνωφελὴς, ἐὰν εἰς τοῦτο δὲν ἤθελεν ἦθαι σύμφωνος καὶ ἡ Κυβέρνησις· διότι τῷ ὄντι ἀρκεῖ νὰ θελήσῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ πραγματοποίησις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφισμάτων δὲν εἶναι ἔργον τοσοῦτον δύσκολον, ὥστε ὅ,τι δὲν ἔγινε προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὴ δὲν ἠθέλησε. Προσέθηκε δὲ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ὅτι

πρόκειται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν ἀγωνιστὴν λαὸν τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τούτου, Κύριοι, ἐφέρομεν πρῶτοι ἡμεῖς σήμερον τὸ ζήτημα, καὶ τὸ ὁποῖον, κατ' ἐμὲ, οὐδὲ θέλει πολλὰς συζητήσεις· καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θελήσῃ νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτὸν, ἡ πραγματοποίησις δὲν εἶναι δύσκολον ἔργον.

Τὸ περὶ ἐκκαθαρίσεως, Κύριοι, εἶναι τὸ σπουδαιότερον πάντων ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε σήμερον, ὅτε ἀκόμη ὑπάρχωσιν ὀλίγα τινὰ πρωταγωνιστῶν πρόσωπα, νὰ λυθῇ, διότι ραντασθῆτε ἐκ τῶν ἤδη πεπραγμένων ὁποία δικαιοσύνη μᾶς ἀναμένει, ὅταν ἄνθρωποι ξένοι τοῦ ἀγῶνος ἔλθωσιν ἀκολούθως νὰ κρίνωσι τὰ δίκαιά μας.

Ἐπὶ τέλους, Κύριοι, παρατηρῶν ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τοῦ λόγου τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν ἐξάγεται κυρίως εἰμὴ ἓν παράπονον περιφιλαυτίας ἢ φιλοτιμίας κυβερνητικῆς κατὰ τοῦ προτεθέντος ὁρισμοῦ τῆς προθεσμίας, τὸν ὁποῖον ἐθεώρησαν, ὡς φαίνεται, οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ὡς ἔλλειψιν θελήσεως ἄνθεν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ζητήματος ἐθνικοῦ τοῦ ὁποίου τὴν ἱερότητα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴν ὁμολογήσωσι καὶ αὐτοὶ συγχρόνως, καὶ ἀδιάφορον ἂν περιέπεσον καὶ εἰς προφάσεις τινὰς ἢ ἀνισχύρους δικαιολογίας, δὲν εἶμαι μακρὰν νὰ δεχθῶ καὶ ἐγὼ τὴν ἐκφρασθεῖσαν γνώμην τῶν πολλῶν, συνεπείᾳ τῆς εἰλικρινοῦς ἐξηγήσεως τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, τοῦ νὰ μὴ προσδιορισθῇ, ὡς εἶπε, προθεσμία, κατὰ περιποίησιν καὶ ἤδη τῆς Κυβερνήσεως, καὶ χωρὶς οὕτω νὰ ἀπαλλάξωμεν τὸ ὑπουργεῖον οὔτε τῆς εὐθύνης ὡς πρὸς τὸν χρόνον, οὔτε κἀμμιᾶς ἄλλης ἐν γένει ὑποχρεώσεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τὸ στάδιον, Κύριοι, τοῦ νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος καὶ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ, καθ' ἣν περίπτωσιν αἱ σημεριναὶ ἐξηγήσεις φανῶσιν ὡς μία διέξοδος τυπικὴ τῆς συζητήσεως, καὶ διαψευσθῶσιν ἀνελπίστως αἱ δοθεῖσαι διαβεβαιώσεις, εἶναι ἐλεύθερον, ἀλλὰ θὰ ἦναι, νομίζω, καὶ ἀποτελεσματικώτερον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ κατὰ τῆς ἀδιαφορίας, ὡς καὶ τῆς ἐπίσης ἀσυγχωρήτου ὑπέρ τινων μόνον σποράδην μεροληπτικῆς ἐνεργείας, κατὰ μέτρον συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας, ἀντὶ τῆς ὁριζομένης γενικῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἐπὶ δικαιωμάτων ἀπαραγράπτων, τῶν ὁποίων ἡ ἄρνησις ἔλλειψις ἀξιοκατάκριτός ἐστι καθήκοντος ἀπαραιτήτου.

Κατόπιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Κύριοι, μετὰ πολυώρων συζητήσιν καὶ ἀγορεύσεις ἐπανειλημμένας ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καθὼς καὶ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, εἰς οὐδὲν ἐρθάσαμεν ἀποτέλεσμα, ἀλλ'

ὅλοι ἐκφράζουσιν ἐκ βάθους καρδίας τὰ αἰσθήματα αὐτῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος, τοὺς ὁποίους καὶ ἐγὼ ἤμην εἰς θέσιν νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον καὶ ἐσπούδασα τὸν γενναιόφρονα χαρακτῆρα καὶ τὰς ἀστυκὰς ἀρετάς. Τὸν μὲν λοιπὸν ἐξ ὑμῶν ἤκουσα νὰ προτείνῃ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῶν, ἄλλους νὰ ζητῶσι τὴν ταχεῖαν ἐφαρμογὴν τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ἄλλους ἄλλα, τὰ ὁποῖα νομίζω, κατ' ἐμὲ, παρουσιάζουσιν ἓν χάος. Ἡ Κυβέρνησις δὲν παραδέχεται σήμερον τὴν προτεινομένην σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι φοβεῖται μὴ δεσμευθῶσιν αἱ χεῖρές της, προκειμένου νὰ περιθάλψῃ ἐν τῷ μεταξὺ τινὰς τῶν ἐχόντων ἀνάγκην κατεπειγούσαν περιθάλψεως καὶ δικαιουμένους εἰς τοῦτο. Ἀλλ' οἱ προτείναντες τὴν σύστασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς, ποτὲ, εἶμαι βέβαιος, δὲν ἠνόουν νὰ δεσμεύσωσι δι' αὐτῆς τὰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις πολὺ καλὰ ἠδύνατο νὰ περιθάλπῃ ἐκ τῶν ἐνόντων ἐκείνους τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα εἶναι ἐκκαθαρισμένα· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ὀνόματα τινῶν ἀγωνιστῶν, τὰ ὁποῖα ἐκάλυψε τοῦ χρόνου ὁ βαθὺς πέπλος. Καὶ ἴδατε εἰς μίαν ἀναφορὰν, τὴν ὁποίαν πρό τινος καθυπέβαλον ἐνώπιον ὑμῶν, ὅτι ὑπῆρξεν ἓν ὄνομα, τὸ ὁποῖον, ἂν ἔζη, ἠδύνατο νὰ σταθῇ πλησίον τῶν διαπρεψάντων κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἐννοῶ ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν εὐκλεῆ θάνατον σᾶς ἐξιστόρησα τοιαῦτα δὲ ὀνόματα ὑπάρχουν πολλὰ λησμονούμενα, καὶ δὲν ἔχουν κἂν οὔτε τὴν εὐχαρίστησιν ν' ἀναγραφῶσιν εἰς τὸν ἱστορικὸν πίνακα τοῦ οἰκοδομήματος τούτου. Δὲν ἠξεύρω δὲ ἂν τὰ ψηφίσματα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου ἠδύναντο νὰ καταστρέψωσι τὰς ἀποφάσεις ἐκείνας, αἵτινες ἐγίνοντο ἐν μέσῳ καπνοῦ καιομένων πόλεων καὶ κρότου πυροβόλων, ὅτε δηλαδὴ τὸ ἔθνος ἀπεράσιζεν ἀκόμη καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεώς του « Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν (λέγει τὸ ἓν), τὸ ἔθνος ὀφείλει νὰ ἀνταμείψῃ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων, » τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἐγένετο, ἐνῷ οἱαδήποτε Κυβέρνησις δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἠξεύρῃ τὰς χήρας τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων, διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν φωνὴν ἐκείνην τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, καθόσον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιασθῶσι σήμερον ψευδεῖς ἀγωνισταί· μετὰ δέκα ἔτη ὅμως δύναται καὶ ὁ τυχὸν νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ῥηθέντων ψηφισμάτων τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ μετάσχῃ τῶν περιθάλψεων τούτων. Φαντασθῆτε τώρα διὰ μίαν στιγμὴν καὶ εἰπέτε μοι ἂν ἦναι

δίκαιον ν' ἀποθνήσκῃ ἐκ τῶν στερήσεων ἡ χήρα ἑνὸς ἀγωνιστοῦ, καὶ αὔριον ἄλλος νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ δικαιώματά του.

Κατὰ πρῶτον λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ περιθάλψῃ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων, καὶ τὰ μέσα πρὸς τοῦτο εἶναι ἐπαρκέστατα.

Δεύτερον καθῆκον μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους εἶχεν ἡ Πατρὶς νὰ ἔλθῃ εἰς περιθάλψιν τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα τραυματισθέντων καὶ ἀνικάνων νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τοῦ ἄρτου τῆς οἰκογενείας των. Πῶς, Κύριοι, ἀρίνομεν νὰ ἐπαιτῶσιν οἱ πρόμαχοι τῆς Πατρίδος καὶ ἀνίκανοι καταστάντες ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς; Συναινῶ εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τῶν καλοκἀγαθων ἵνα τὸν τραυματισθέντα κατὰ τὸν πόδα εἰς τὴν ἔφοδον τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ὅστις χωλὸς σήμερον καὶ βεβαρυμένος μὲ πολυμελῆ οἰκογένειαν ἀπορεῖ πῶς νὰ προμηθευθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Τοῦτον ἐσύστησα τὸ παρελθὸν ἔτος νὰ ἐπαιτήσῃ τὴν προῖκα τῆς μιᾶς τῶν θυγατέρων του, καὶ σήμερον νὰ ζητήσῃ ἐμοίαν συνδρομὴν διὰ νὰ πήξῃ μικράν τινα καλύβην· διότι φαντασθῆτε ἂν ἦναι δυνατὸν ἐκ τῶν 23 δραχμῶν συντάξεως, τὴν ὁποίαν λαμβάνει, ἐξ αὐτῆς νὰ πληρώνῃ καὶ ἐνοίκιον. Τοιοῦτοι πόδες, Κύριοι, δὲν ἀξίζουν μόνον 23 δραχμὰς, διότι ἂν ἠδυνάμην ὑπ' αὐτὴν τὴν τιμὴν νὰ πληρώσω παρομοίους πόδας, ἐστὲ βέβαιοι ὅτι δι' αὐτῶν διέβαινα τὸν Δούναβιν.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὰ δύο ταῦτα πρῶτα ζητήματα λελυμένα.

Τρίτον ἡ Πατρὶς ὀφείλει ν' ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ αὐτῆς δυστυχήσαντας· καὶ ἐγένετο μὲν μία περιθάλψις διωρικὴ πρὸς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, ἀλλ' ὑπολείπεται εἰσέτι τὸ μέγα μέρος τοῦ ἀγωνιστοῦ λαοῦ, καὶ ἐπειδὴ τὰ δικαιώματα τούτου χρήζουσιν ἐκκαθαρίσεως, διὰ τοῦτο ἡ παρ' ἡμῶν ζητουμένη σήμερον σύστασις ἐπιτροπῆς εἶναι ἀναγκαιοτάτη.

Ἀφορμὴ δὲ τῆς σημερινῆς συζητήσεως ἐδόθη ἐκ τοῦ διότι βλέπομεν ἑκάστοτε νόμους εἰδικοὺς καὶ ἀτομικοὺς μᾶλλον περὶ τῶν Ναυτικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν· ἀλλὰ πάντοτε περὶ αὐτῶν καὶ τίποτε καὶ περὶ τῶν πολιτικῶς ἀγωνισαμένων ὑπὲρ τῆς Πατρίδος; Ἀλλ' ἂν τις ἐξ αὐτῶν εἶναι τετραυματισμένος ἢ ἀπέθανε προμαχόμενος; Τοῦτο μόνον, τὸ κατ' ἐμὲ, ἔχει νὰ ἐξετάσῃ ἡ Κυβέρνησις, ὁποῖοι ἦσαν κατὰ τὸν ἀγῶνα οἱ λεγόμενοι πολιτικοί. Ὁ τότε πολιτικὸς ἀνὴρ, Κύριοι, εὑρίσκετο πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολέμου καὶ τῶν πολιορκητικῶν κινδύνων, καὶ οὐδεμία διαφορὰ ὑπῆρχε τότε μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀνδρὸς λεγομένου, ἐκτὸς μόνον ἂν ἡ Πατρὶς διέκρινε τότε τοὺς

ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῶν ἰδιαζόντων στρατιωτικῶν προτερημάτων των ὁδήγουν τοὺς πολεμιστάς μας εἰς τὰς μάχας, καὶ ἄλλοι οἵτινες μὲ πολιτικὴν φρόνησιν προικισμένοι διεύθυνον τὸν νοῦν ἐκείνων. Ἀλλά, τὸ κατ' ἐμέ, Κύριοι, ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ τοῦ ἀγῶνος ἦτον ἓν πρᾶγμα. Παράδειγμα ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ σᾶς φέρω τὸν παρόντα ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ Καλλιῤῥονᾶν τετραυματισμένον μάλιστα τὴν χεῖρα, τὸν Βλάχον, τὸν Ποῦλον καὶ ἄλλους ἐπιζῶντας ἔτι, τὸν Σεραφεὶμ τὸν Καράῃν ἀποθιώσαντας· καὶ ὅμως τοὺς ἄνδρας τούτους, οἵτινες ὑπέστησαν ἀγῶνας στρατιωτικοὺς τοὺς ἐπικινδυνεστάτους, δοκιμάσαντες τὰ ἀνήκουστα τῆς πολιορκίας δεινά, καὶ διαβάντες τὰς πολιορκητικὰς γραμμὰς τοῦ τρομεροῦ Κουταχῆ ὡς ἀγγελιοφόροι τῶν πολιορκουμένων πρὸς τὰ πέριξ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα, τίς ἐθεώρησε μέχρι τοῦδε ὡς στρατιωτικούς;

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες ἀδρῶς συνεισέφερον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος, οἵτινες δὲν κατετάχθησαν εἰς κανὲν ἐκ τῶν πληθέντων μέχρι τοῦδε μέτρων, οἵτινες ὑπηρέτησαν καὶ ὅμως ῥίπτονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πολιτικῶν. Αὐτῶν τὰ δικαιώματα πρέπει σήμερον ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξετάσῃ, καὶ ἂν δὲν δυνηθῶσιν σήμερον ν' ἀνταμειφθῶσιν, οἱ κληρονόμοι οἱ διάδοχοι αὐτῶν θέλουν εἶσθαι εἰς καιρὸν νὰ ἀπολαύσουν τὰ δίκαια τῶν πατέρων των.

Ταῦτα συνιστῶ πρὸς τοὺς σεβαστοὺς συναδέλφους μου, αὐτὰ πρὸς τοὺς παρόντας ΚΚ. ὑπουργοὺς, οἵτινες πρέπει νὰ σπεύσωσι τέλος νὰ ἐκκαθαρίσωσιν τοὺς λογαριασμοὺς αὐτοὺς τῶν αἱμάτων καὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τῆς συστάσεως τῶν ἐπιτροπῶν, καὶ πραγματοποιήσωσι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφίσματα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἔθνους.

Εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἔλαβον τὸν λόγον μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἔλθω εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, ἐπειδὴ οἱ πρό ἐμοῦ λαλήσαντες ἀνέλυσαν τὰ πάντα ἐν ἐκτάσει, καὶ πᾶσα περιπλέον ὁμολογία εἶναι ἀνωφελὴς ἐπαναλήψις· ἀνέφερέ τις τῶν προλαλησάντων ὀνόματα ἀγωνιστῶν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, ἀλλ' ἂν θελήσω, Κύριοι, νὰ ἀναφέρω ὀνόματα ἡρώων καὶ πράξεις τοῦ ἡρωϊσμοῦ αὐτῶν, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐφονεύετο παρὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν μάχην, ὁ δὲ πατῶν τὸ πτῶμα τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ εἰσήρχετο εἰς τὴν μάχην ὅπου ἐφονεύετο καὶ ὁ ἴδιος, ἂν, λέγω, ἄρχισω τὸν ὀνομαστικὸν αὐτῶν κατάλογον, θέλω ἀναφέρει ἐπὶ τέλους μέγαν ἀριθμὸν τοιούτων· ἀλλὰ τὸ προσωπικὸν τὸ θεωρῶ

περιττὸν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, διὸ καὶ τὸ ἀποσιωπῶ. Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν μᾶς ἀνέφερεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον καταγίνεται εἰς τὸ νὰ εἰσάξῃ νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ὑπηρετησάντων καὶ ὑπηρετούντων πολιτικῶς τὴν Πατρίδα, τὸ ὁποῖον παραδεχόμεθα καὶ ἐπαινοῦμεν ὡς ὀρθὸν καὶ δίκαιον· προσθέτω δὲ ὅτι οἱ πρὸ τοῦ ὑπουργείου τούτου χρηματήσαντες ὑπουργοὶ δὲν ἔκαμαν περισσότερα ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, καὶ ὄχι ἀπολύτως ὥστε νὰ τοὺς μεμφθῶμεν· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπέδειξε περιπλέον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἁπλῶς διορισμὸς ἐπιτροπῶν ἄνευ θελήσεως καὶ συμπράξεως τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μάταιος καὶ ἁπλοῦς κόπος, ἐὰν δὲν συνυπάρξῃ καὶ ἡ εἰλικρινὴς θέλησις τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις νὰ διαλύῃ πᾶν παρουσιαζόμενον πρόσκομμα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἥτις τότε δύναται νὰ φθάσῃ εἰς αἴσιον καὶ ταχὺ ἀποτέλεσμα, τὴν γνώμην ταύτην τοῦ ὑπουργείου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἄνευ ἄλλης παρατηρήσεως, καὶ νὰ συστήσωμεν αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Τὴν γνώμην ταύτην παραδέξατο ἡ Γερουσία, καὶ ἐξαντλημένης θεωρηθείσης τῆς συζητήσεως ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 6 Φεβρουαρίου 1859, ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ὡς μήπω συνταχθέντων ἀνεβλήθη εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Ἀναγνώσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὑπουργείου κάλου τοῦ τηλεγράφου, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ μετὰ 24 ὥρας ἀφ' ἧς διανομὴς νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ οὗ πραγματεύεται συζήτησις· ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσασα τὸ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν Ὑμῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ Καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον, σκέπτεται κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις προελθοῦσα εἰς τὸ νὰ συνάψῃ μετὰ τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ τὴν προκειμένην συμφωνίαν, ἥτις καὶ ἐξετελέσθη ἤδη, ἔπραξεν ἔργον καλὸν καὶ συμφέρον, ὄχι μόνον διότι ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ τὸ ταχύτερον τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος κοινωνοὺς τῶν ἐκ τοῦ θαυμασίου μέσου τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα βεβαίως προϊόντος τοῦ χρόνου θέλουσιν ἐπεκταθῇ, ἀλλὰ καὶ διότι ἔσπευσε νὰ ὠφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας νὰ διαπράξῃ τοῦτο συμφερώτερον εἰς τὸ Δημόσιον, ἐπειδὴ, ἂν ἡ περὶ τούτου ἀπόρασις ἀνεβάλλετο εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, καὶ δαπάνη διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἔμελλε νὰ ἀπαιτηθῇ πολὺ μεγαλειτέρα, καὶ ἀπίθανον φαίνεται ὅτι ὁ σκοπὸς οὗτος ἤθελεν ἐπιτευχθῇ καθ' ὃν ἐπραγματοποιήθη τρόπον, παρέχοντα πᾶσαν δυνατὴν ἐγγύησιν τεχνικῆς ἀσφαλείας καὶ διαρκείας· πᾶς τις δ' εὐκόλως δύναται νὰ συμπεράνῃ τοῦτο, ὅταν ἀναλογισθῇ ὅτι ἀτμόπλοια τῆς διαληφθείσης ἑταιρίας ἐνησχολοῦντο ἐν τῇ Μεσογείῳ εἰς τοιοῦτον ἔργον διὰ λογαριασμὸν μάλιστα αὐτῆς ταύτης τῆς ἑταιρίας, καθ' ὃν χρόνον συνήφθη ἡ συμφωνία, καὶ ὅτι ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐβράττετο τῆς εὐκαιρίας, ὄχι μόνον ἤθελεν ἀναγκασθῇ, χρείας καλούσης, νὰ προκαλέσῃ τότε τὴν ἐπίτηδες ἐξ Ἀγγλίας ἔλευσιν ἀτμοπλοίων, συνεπάγουσαν πολὺ περισσότερον ἔξοδον, ἀλλὰ καὶ δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει τῶν ἐγγυήσεων ἐκείνων τὰς ὁποίας εὗρεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, καθ' ἣν δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐκτελέσεως παραγγελίας, ἀλλὰ περὶ καλωδίου κατασκευασθέντος διὰ λογαριασμὸν τῆς κατασκευαζούσης ἑταιρίας.

Τὴν σκέψιν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, προβᾶσα πρὸ τῆς συγκαταθέσεως τῶν νομοθετικῶν σωμάτων εἰς τὴν συνομολόγησιν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας ταύτης, προῆλθε δήθεν εἰς πρᾶξιν μὴ συνταγματικὴν, ἐθεώρησεν ἡ ἐπιτροπή σας ἀνίσχυρον, διότι εἰς τὰ συνταγματικὰ ἔθνη ἀναντίρρητος καὶ καθιερωμένος ὁ κανὼν εἶναι, ὅτι εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς κοινῆς ὠφελείας, ὅπου δὲν πρόκειται περὶ δικαιωμάτων πολίτου, ἡ Κυβέρνησις οὐ μόνον δύναται ἀλλὰ καὶ ὀφείλει, ὁσάκις παρουσιασθῇ εὐκαιρία νὰ θεραπεύσῃ ἀνάγκην κοινὴν, νὰ δράττηται αὐτῆς καὶ νὰ προβαίνῃ

εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ἀνάγκης, δίδουσα, ἐννοεῖται, πάντοτε λόγον εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα· αὐτὸ δὲ τοῦτο ἔπραξε καὶ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν. Συμφώνως πρὸς ταῦτα ἡ ἐπιτροπή σας φρονεῖ, ὅτι ἂν ἄλλως ἔπραττεν ἡ Κυβέρνησις, ἤθελε παράσχει λαβὴν πρὸς εὔλογον μομφὴν, ὡς παριδοῦσα καταλληλοτάτην εὐκαιρίαν συστάσεως τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, ἥτις, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ βεβαιωθέντα ἀποτελέσματα, πρὸς τὰ ὑλικὰ καὶ ἠθικὰ συμφέροντα, τὰ παρεχόμενα εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰς Κυβερνητικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐν γένει σχέσεις, ἀποβαίνει διὰ τοῦ χρόνου καὶ προσοδονομικῶς ὠφέλιμος.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ ἐπιτροπή σας συνιστᾷ πεπαιθότως εἰς Ὑμᾶς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐκφράζουσα συνάμα τὴν εὐχὴν τοῦ νὰ σπεύσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὁριστικὴν παρέκτασιν τοῦ συνδέσμου τῆς Σύρου μετὰ τῆς Χίου δι' ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ὥστε νὰ διευκολυνθῇ ὅσον ἐνέστι ταχύτερον ἡ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία τοῦ κέντρου τούτου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἤδη μάλιστα ὅτε, ὡς ἐμάθομεν, κατεσκευάσθη ὁ ἀπὸ Ἕλλης εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐναέριος ἠλεκτικὸς τηλέγραφος, δι' οὗ θὰ δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ κοινωνῇ ταχέως, ὡς ἡ διάνοια, μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ
Μ. Λ. Καίρης.
Ν. Πρασακάκης.
Ι. Παξιμάδης.

Δύω δὲ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς σας οἱ Κύριοι Γ. Ψύλλας καὶ Γ. Καρακατζάνης δὲν συνεμερίσθησαν τὴν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου γνώμην τῆς πλειονοψηφίας διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους,

Α') Διότι ἐθεώρησαν ὅτι ἡ Ἑλλὰς, ὡς κειμένη ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων Ἠπείρων τοῦ κόσμου, ἔμελλεν, ἂν καὶ βραδύτερον, νὰ συνδεθῇ διὰ τηλεγράφων μὲ ὅλα ταῦτα τὰ μέρη, καὶ νὰ συνδεθῇ ἴσως μὲ ἐπωφελεστέρας συμφωνίας, ὁποίας καὶ ἤδη ἤκουσαν προταθείσας εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπό τινας τοιούτων ἐπιχειρήσεων ἑταιρίας. Νομίζουσι δὲ, ὅτι μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου, τελειοποιουμένης τῆς περὶ τὴν νέαν ταύτην ἐφεύρεσιν κατασκευῆς τῶν τηλεγραφικῶν ὀργάνων, ἔτι δὲ πολλαπλασιαζομένων καὶ τῶν περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας συναγωνισμῶν, ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἐντελέστερα

καὶ εὐθηνότερα. Δὲν καταναοῦσι δὲ καὶ τὴν μεγίστην καὶ κατεπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἐπιχειρίσεως τοῦ δαπανηροτάτου τούτου ἔργου εἰς Κράτος, ὡς τὸ Ἡμέτερον, τοῦ ὁποίου καὶ οἱ πόροι καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εὑρίσκονται εἰς περιωρισμένην κατάστασιν μέχρι τοῦδε. Ἀποφαίνονται ἄρα διὰ ταῦτα, ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ἔγινε λίαν κατεσπευσμένως.

Β΄) Παρατηροῦσιν, ὅτι ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις κατὰ τὴν 25 διάταξιν τοῦ Συντάγματος, τὸν περὶ Δημοσίου λογιστικοῦ Νόμον καὶ κατ' αὐτὴν αὐτοῦ τὴν σύμβασιν, ἣν συνῆψε μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἑταιρίας Νουβάλ, ὤφειλε νὰ καθυποβάλῃ τὴν Σύμβασιν ταύτην ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὅρων αὐτῆς, προέβη ὅμως ἀμέσως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας τοῦ τηλεγραφικοῦ σύρματος, καὶ τοῦτο ἔπραξε πρὸ τοῦ μάλιστα νὰ λάβῃ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἤθελε συγκατατεθῇ νὰ διέλθῃ τὸ ἐδικόν της σύρμα διὰ τῆς νήσου Σύρου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἴσως ἀλλάξῃ τὴν φύσιν τοῦ ζητήματος, ἤδη δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ δαπανήσωμεν καὶ ἄλλο μέγα χρηματικὸν κεφάλαιον, διὰ νὰ συνάψωμεν τὴν Σύρον μετὰ τῆς Χίου, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς κοινωνίας ἡμῶν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, μεθ' ὧν συνδέεται ἡ Μητρόπολις αὕτη τοῦ γείτονος Κράτους. Ἑπομένως αἱ μεγάλαι αὗται δαπάναι ἀραιροῦσι τὰ μικρὰ ἡμῶν μέσα, τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν κατὰ πρῶτον λόγον νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς ἐκπλήρωσιν πολλῶν ἄλλων ἱερῶν χρεῶν τῆς πατρίδος, καὶ πρὸς κατασκευὴν δημοσίων ὁδῶν, γεφυρῶν κτλ, χάριν τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, διακοπτομένης ἐπὶ πολλὰς πολλάκις ἡμέρας κατὰ τὰς χειμερινὰς ὥρας τοῦ ἔτους.

Κατόπιν τῶν διασκέψεων τούτων τὰ μέλη ταῦτα τῆς Ἐπιτροπῆς διετύπωσαν ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπ' ὄψιν Νομοσχεδίου, διστάζοντα πολὺ νὰ δώσωσιν εἰς τοῦτο τὴν συγκατάθεσιν των.

Γ. Καρακατζάνης
Γ. Ψύλλας.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἀπὸ 5 Φευβρ. ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν αὐλικῶν τελετῶν διὰ οὗ κοινοποιεῖται εἰς τὴν Γερουσίαν ὅτι ἡ Α. Μ. διέταξε πένθος δύο ἑβδομάδων ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς 6 ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως τῆς αὐτῆς Καισαροβασιλικῆς ὑψηλότητος τῆς ἀρχιδουκίσσης Ἄννης Μαρίας τῆς Λύσσης μεγάλης Δουκίσσης, διαδόχου τῆς Τοσκάνης, γενικῆς Πριγκιπίσσης τῆς Σαξωνίας.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον αἱ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν περὶ συστάσεως γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας παρὰ τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως· ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο μετὰ τῆς ἐκθέσεως ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Διεύθυνσις τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ἀπαιτεῖ οὐ μόνον γνώσεις πολυειδεῖς καὶ εἰδικὰς, ἀλλὰ καὶ ἐπιμέλειαν τοσοῦτῳ ἀδιάλειπτον καὶ ἐπίπονον, ὥστε οἱ τρεῖς οὗτοι κλάδοι τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου δυσκόλως δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσι καὶ ἀκμάσωσιν, ἂν ἡ διοίκησις αὐτῶν δὲν ἀνατεθῇ ἢ εἰς ἰδιαίτερον ὑπουργεῖον, ἔχον διάφορα τμήματα, ἢ εἰς ἴδιον γραφεῖον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καλῶς ὠργανισμένον καὶ ἐφωδιασμένον μὲ ἀριθμὸν ἱκανὸν ἀλλήλων ἀνάλογον πρὸς τὴν σημασίαν· καὶ ἕκτασιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ.

Παρ' ἡμῖν, ὅτον μεγάλη καὶ ἂν ἦναι ἡ σπουδαιότης τῶν εἰρημένων κλάδων, ἡ σύστασις ἰδιαιτέρου Ὑπουργείου ἤθελε θεωρηθῇ δικαίως καθαρὰ πολυτέλεια. Ἐντεῦθεν δ ὁρμωμένη ἡ Ἀντιβασιλεία συνέστησε κατὰ τὸ 1834 τὸ γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἀπριλίου Β΄ Διατάγματος.

Τὸ γραφεῖον τοῦτο, οὗτινος τὸ προσωπικὸν συνέκειτο κατὰ τὸ διαληφθὲν Β. Διάταγμα ἐκ τριῶν Συμβούλων, ἑνὸς μηχανικοῦ, δύο ὑπαρχόντων γραμματέων καὶ ἑνὸς γραφέως, δὲν παρήγαγεν ἀληθῶς τὰ ἀποτελέσματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ πρώτη σύστασις τοῦ ὑπέσχετο· ἀλλ' ἀντὶ νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸ ἡ προσήκουσα ζωὴ καὶ ἀνάπτυξις, λόγῳ κακῶς ἐννοουμένης οἰκονομίας ἐπένεγκον τὴν κατάλυσιν αὐτοῦ, διότι διὰ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1846 Δ΄. Νόμου περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ὑπουργείων, περιωρίσθη τὸ προσωπικὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε τὸ σπουδαῖον γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας μετεβλήθη εἰς ἁπλοῦν τμῆμα διευθυνόμενον ὑφ' ἑνὸς τμηματάρχου βαθμοῦμενου ὑφ' ἑνὸς ὑπουργικοῦ γραμματέως.

Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι, ἂν καὶ εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται μετὰ ζήλου, δὲν δύνανται δικαίῳ τῷ λόγῳ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἔργων τοῦ γραφείου τούτου. Ἐντεῦθεν δὲ πολλοὶ τῶν σκοπῶν τῆς συστάσεως του δὲν ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν.

Πρὸς πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τούτων καὶ διὰ νὰ δοθῇ

ὁ δυνατὸς ὠθισμὸς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μνημονευθέντων κλάδων τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας, ἐθεωρήθη, Κύριοι, ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἡ ἐκ νέου σύστασις τοῦ εἰρημένου γραφείου· συνετάχθη ἑπομένως τὸ προσῆκον περὶ τούτου νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπιψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ εἰσαγάγω αὐτὸ κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν.

Τὸ νομοσχέδιον, ὡς θέλετε παρατηρήσει, διαφέρει τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ περὶ διοργανισμοῦ τοῦ γραφείου τῆς Ἀκριβοῦς οἰκονομίας Β. Διατάγματος. Κατ' αὐτό, ὡς ἐμνήσθην ἤδη ἀνωτέρω, τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ συνέκειτο, ἐξαιρέσει τοῦ μηχανικοῦ, ἐκ τριῶν Συμβούλων, δύω γραμματέων καὶ ἑνὸς γραφέως, κατὰ δὲ τὸ νομοσχέδιον ἐξ ἑνὸς Διευθυντοῦ, ἔχοντος βαθμὸν μὲν καὶ μισθὸν γενικοῦ γραμματέως ἑπομένου δ' αὐτῷ, δύω τμηματαρχῶν, τριῶν γραμματέων καὶ δύω γραφέων.

Τὴν διαφορὰν ταύτην ὑπηγόρευσαν λόγοι ἰσχυροί. Τὰ γεωργικά, βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ συμφέροντα ἔρχονται πολλάκις εἰς διαμάχην, ἐνῷ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ κτηματίας εὑρίσκουσι τὸ συμφέρον των εἰς τὴν αὔξησιν τελῶν ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ξένων προϊόντων ὁμοίων μὲ τὰ παρ' αὐτῶν παραγόμενα, οἱ βιομήχανοι, οἵτινες ἐπιδιώκουσι τὴν ἐκπτωσιν τῶν ἡμερομισθίων καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν ἐλάττωσιν τῆς κατὰ τὴν παραγωγὴν τῶν βιομηχανημάτων των δαπάνης, ἀποκρούουσι τὴν αὔξησιν τῶν τελῶν ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, καὶ ὅμως αὐτοὶ οὗτοι ὡς πρὸς τὰ προϊόντα τῆς ἰδίας των βιομηχανίας ἐπικαλοῦνται τὸ προστατευτικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐξ ἄλλου μέρους ἀποκρούουσιν οἱ ἔμποροι, εὑρίσκοντες τὸ συμφέρον των εἰς μόνην τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀνταλλαγῶν· ἡ ἐπιμέλεια λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων μεγάλων κλάδων τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας εἰς ἴδια τμήματα θέλει ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα νὰ καταστήσῃ τὴν ἀντίθεσιν μεγαλητέραν καὶ τὸν συμβιβασμὸν αὐτῶν δυσκολώτερον, διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν ἡ ἐπεξεργασία αὐτῶν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας ν' ἀπολήξῃ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χεῖρα, ὥστε εἰς καὶ μόνος στοχασμὸς νὰ διευθύνῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν διοίκησίν των· ἡ ἑνότης αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ κατ' ἄλλον τρόπον ἀρκούντως, εἰμὴ ὅταν ὑπάρξῃ εἷς διευθυντὴς ἐπὶ πάντων τὸν ὁμοιόμορφον καὶ συμβιβαστικὸν ὠθισμὸν εἰς τὰ διάφορα συμφέροντα, ὥστε τὸ ἓν νὰ μὴ θυσιάζηται ὑπὲρ τοῦ ἄλλου.

Καὶ τὰ στατιστικὰ καθήκοντα τοῦ γραφείου ἀπαιτοῦσιν ἐξ ἴσου τὴν ὕπαρξιν διευθυντοῦ· καὶ μὲν τὰ ποικίλα καὶ πολυειδῆ

στατιστικὰ ἀντικείμενα θέλουσι διαιρεθῆ κατὰ τὰ τμήματα, ὥστε ἕκαστον αὐτῶν θέλει συλλέγει τὴν εἰς αὐτὸ ἀνήκουσαν ὕλην, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν τρόπον καὶ τὴν μέθοδον τοῦ ἐρευνᾶν καὶ συλλέγειν τὴν ὕλην, καὶ πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς συλλεγομένης διὰ σκοποὺς διοικητικοὺς καὶ νομοθετικούς, ἀπαιτεῖται ἑνότης ἐνεργείας καὶ ἐξιδιασμένη ἱκανότης, τὰ ὁποῖα δὲν δύναταί τις νὰ ζητήσῃ καὶ εὕρῃ εἰμὴ εἰς ὑπάλληλον ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ ἐκτενεστέρων γνώσεων, διότι, ὡς γνωστὸν, τὰ ζητήματα τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας συνέχονται στενώτατα μὲ τὰ δημόσια ἔργα, τὴν φορολογίαν, τὸ τελωνιακὸν σύστημα, τὴν στρατολογίαν καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ μ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, εἴτινες προστατεύουσιν ἢ καταναλίσκουσιν ἐθνικὴν ἐργασίαν. Τὰ συμφέροντα ταῦτα ἔχουσι χαρακτῆρα γενικώτατον, καὶ δὲν δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὸ σύνολον αὐτῶν χωρὶς ἐπαισθητὴς αὐτῶν βλάβης· ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας, παραβάλλων καὶ συνδυάζων τὰ διάφορα στατιστικὰ στοιχεῖα, θέλει σταθμίζει καὶ βασανίζει τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα, καθ' ὅσον ταῦτα ὠφελοῦσιν ἢ βλάπτουσι τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, καὶ τοιουτοτρόπως ἀνακαλύπτων δι' ἀριθμοῦ καὶ πραγμάτων τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, θέλει προτείνει τοὺς πρὸς θεραπείαν καταλληλοτέρους τρόπους.

Καὶ ἡ προσθήκη τοῦ ἑνὸς γραμματέως δικαιολογεῖται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης· ὅπως ἕκαστον τμῆμα ἔχει ἀνὰ ἕνα τμηματάρχην, οὕτω πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἀνὰ ἕνα γραμματέα· ἴσως διὰ τὸ εὐάριθμον τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῦ τόπου καὶ τὴν νηπιώδη αὐτῶν κατάστασιν φρονῇ ἐκ πρώτης ὄψεως περιττὸς ἰδιαίτερος γραμματεὺς εἰς τὸ τμῆμα τὸ βιομηχανικόν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου αὐτὸ τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην πλειοτέρας ἐργασίας καὶ κόπων, διὰ νὰ δοθῇ ζωηρὰ τις κίνησις εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἀτελῆ τοῦ τόπου τεχνικὴν βιομηχανίαν, ἄλλως τε τὰ στατιστικὰ τοῦ γραφείου τούτου καθήκοντα, τῶν ὁποίων μνείαν ἐποιησάμεν ἀνωτέρω, εἶναι κατὰ τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ τοποῦτον εὐρέα, ὥστε ἐκτείνονται ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, καὶ περιλαμβάνουσι περιπλέον ὅλην τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν περιγραφὴν τοῦ Βασιλείου, ὥστε αὐτὰ μόνα καλῶς ἐκτελούμενα, εἶναι ἱκανὰ ν' ἀπασχολήσωσιν ὠφελίμως ὅλον τὸ προτεινόμενον προσωπικόν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ, ὅπως ἔχει, εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ημετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 2 Φεβρουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐν τῷ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείῳ καθίσταται γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας συγκείμενον ἀπὸ ἕνα διευθυντὴν ἔχοντα βαθμὸν καὶ μισθὸν γενικοῦ Γραμματέως, ἐπόμενον δ' αὐτῷ, δύω τμηματάρχας, τρεῖς γραμματεῖς καὶ δύω γραφεῖς

Τὸ ἀνωτέρω προσωπικὸν προστίθεται εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1846 νόμου προσωπικὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπαγγείλαντος ὕστερον τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 100,000 πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς Πρωτευούσης, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς·

Δὲν εἶναι, φρονῶ, ἐντροπὴ τὸ νὰ ὁμολογήσῃ τις μίαν ἔλλειψίν του, καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐγνώριζον ὁποῖαι εἰσὶν αἱ λεπτομέρειαι τοῦ Κεφ. 1 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ ἔτος 1858· ταύτας ἐξέτασα καὶ ἐμελέτησα ἤδη λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου· ἐθεώρησα ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἐκεῖνον, τὸν διελθόντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ λίαν κατεστουμένως τὴν βάσανον καὶ ἐξέτασιν τῆς Γερουσίας, τὸ κεφάλαιον τοῦτο καταχωρηθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον « ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους » ἔμεινεν οὕτως ἕνεκα τῆς σπουδῆς μεθ' ἧς ἐσυζητήθη ὁ προϋπολογισμός

αὐτός· παρατηρῶ δὲ ὅτι τὸ σφάλμα τοῦτο, ἢ ἡ παραδρομὴ αὕτη, δὲν δύναται νὰ καταρτίσῃ Νόμον· εἶχον ἀνάγκην νὰ ἴδω καὶ ἀναγνώσω τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, τὴν ἀναφερομένην ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς καὶ τὸν πίνακα τῆς διανομῆς τῆς πιστώσεως πρὸς τοὺς ζημιωθέντας πολίτας, περὶ οὗ κάμνει μνείαν εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ θεωρήσω τοὺς λόγους ὡς καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς τε χορηγήσεως καὶ τῆς διανομῆς τῆς τοιαύτης λόγῳ συνδρομῆς πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν ἀπαιτουμένης πιστώσεως, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἠδυνήθην νὰ λάβω ἀμφότερα ταῦτα ὑπ' ὄψιν ὡς μὴ ὑποβληθέντα· τούτου ἕνεκα ἐπειδὴ σήμερον καλούμεθα νὰ συζητήσωμεν τὸ παρὸν νομοσχέδιον πρωτίστως καὶ ἄνευ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν, ἐρωτῶμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν τόσον περὶ τῶν λόγων οἵτινες προεκάλεσαν τὴν προκειμένην πίστωσιν, ὅσον καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ζημιωθέντας πολίτας καὶ τῶν παρομοίων.

Ἀπάντησιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θεωρῶ περιττὴν τὴν ὁποίαν ὁ προλαλήσας Κύριος Γερουσιαστὴς ἀπαίτησιν ἐπερώτησιν, διότι ὅταν Νόμος τις κανονίζῃ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν καὶ κηρύττῃ εἰς βάρος τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν τὴν ἀποζημίωσιν τῶν προσλαμβανομένων ὑπεδέων, εἰς βάρος δὲ τοῦ δήμου τὴν ἀποζημίωσιν τῶν κατεδαριζομένων κτιρίων, τότε πᾶσα ἐρώτησις καὶ ἀπάντησις περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς τοιαύτης πιστώσεως εἶναι περιττή· μ' ὅλα ταῦτα προσθέτει, ὅτι τὸ ζητούμενον ποσὸν ζητεῖται πρὸς συνδρομὴν τοῦ δήμου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ ὑπόκειται εἰς πολλὰ καὶ δυσανάλογα τοιαῦτα βάρη, δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἐκπλήρωσιν ὅλων αὐτῶν· τὸ ποσὸν ὅπερ παρεχωρήθη διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1858 ἐδαπανήθη εἰς τὴν κατεδάρισιν τῶν κτιρίων καὶ εἰς ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, ὅπως θέλει δαπανηθῆ καὶ τὸ ζητούμενον.

Ἀντιπαρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Φίλιππος Παλαμίδης·

Ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του ἐχορήγησεν εἰς ἡμᾶς ἀμέσως τὰς ζητηθείσας πληροφορίας· μ' ὅλα ταῦτα ἐρχόμεθα νὰ τῷ παρατηρήσωμεν, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν τὴν ὀφειλομένην ἐκ μέρους τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν δὲν κάμνομεν ποσῶς λόγον, καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὰς ἀποζημιώσεις τὰς ἐπικειμένας εἰς βάρος τοῦ δήμου, ἔχομεν δικαίωμα νὰ φέρωμεν πάντα λόγον, ὡς προερχομένας ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς κατεδαρίσεως τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν πολιτῶν· εἶπεν

ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι τὸ ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο χορηγηθὲν ποσὸν κατὰ τὸ ἔτος 1858 ἐδαπανήθη εἰς κατεδάφισιν κτιρίων· ἐπὶ τῆς ῥήσεως ταύτης παρατηρῶ ὅτι τὰ κτίρια δὲν πρέπει νὰ κατεδαφίζωνται εἰμὴ ὅταν κατασταθῶσι πραγματικῶς ἐτοιμόῤῥοπα, καθ' ἣν περίπτωσιν ἐλαχίστη μὲν δαπάνη ἀ αἰτεῖται διὰ τὴν κατεδάφισιν, οὐδεμία δὲ τοιαύτη διὰ τὴν ἀποζημίωσιν· ἡ τάσις πρὸς τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς πρωτευούσης μόνης εἶναι τάσις ἥτις ἀδικεῖ τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας, αἵτινες συνεισφέρουν τοὺς φόρους των καὶ μένουσιν ἐγκαταλελειμέναι ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τοῦ καλλωπισμοῦ· ἐὰν ὅμως ἡ Κυβέρνησις ῥρονῇ ἀναγκαῖον νὰ ἔλθῃ τὸ δημόσιον πρὸς συνδρομὴν τοῦ δήμου Ἀθηναίων, ὡς μὴ ἐπαρκοῦντος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων ἔργων τῆς ἰσοπεδώσεως, δὲν ἀντιλέγω, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι τὸ τοιοῦτο ὑπὲρ μόνου τοῦ δήμου τῆς πρωτευούσης μέτρον ἀπαδεῖ εἰς τὴν δικαιοσύνην, καθ' ἣν ἡ συνδρομὴ τοῦ δημοσίου πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ κατ' ἀναλογίαν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τὰς στερουμένας καὶ ὁρόμων, καὶ γεφυρῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων ἐπωφελῶν εἰς τὴν συγκοινωνίαν ἔργων· παραδέχομαι δὲ τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως, ὅταν ὁ τίτλος τῆς πιστώσεως μεταβληθῇ εἰς τὸν τίτλον « συνδρομὴ εἰς τὸν δῆμον Ἀθηναίων πρὸς καλλωπισμὸν τῆς πόλεως » διότι ἡ παραδοχὴ τῆς πιστώσεως πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης ἀντίκειται εἰς τὸ σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἴσην διανομὴν τῆς ἐκτελέσεως τοιούτων ἔργων εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στέρησιν τῆς ἰδιοκτησίας δι' ἀποδεδειγμένην δημόσιαν ἀνάγκην πάντοτε δὲ προηγουμένης τῆς ἀποζημιώσεως.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν· ἡ πίστωσις, ἥτις διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ζητεῖται, δὲν εἶναι πρωτοπαρουσίαστος καὶ νεοφανής, διότι τοιαύτη ἐψηφίσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1858 ἴσως δὲ καὶ κατὰ τὸ 1857, ἄνευ τινὸς ἀντιῤῥήσεως ἢ παρατηρήσεως· καθὼς τὸ ἄτομον ἔχει πολλὰς καὶ ποικίλας ἀνάγκας, τοιουτοτρόπως καὶ πᾶν ἠθικὸν πρόσωπον δῆμος ἢ ἄλλου τοιούτου σωματείου ἔχει τὰς αὐτὰς ἀνάγκας· ὥσπερ δὲ τὸ Κράτος κέκτηται τῶν ἀναγκαίων μέσων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν του, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ δῆμος ἔχει κανονισμένους τοὺς πόρους, οἵτινες εἰσὶν ἀναγκαῖοι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν δαπανῶν αὐτοῦ· ἐπομένως καθὼς ὅλοι οἱ δῆμοι ἔχουσιν κανονισμένους τοὺς δημοτικοὺς αὐτῶν πόρους, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων· ἀλλ' ὁ δῆμος οὗτος ἔχει καὶ ἕτερόν τι χαρακτηριστικόν, τὸ χαρακτηριστὸν τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν πρω-

τεύουσαν τοῦ Κράτους, καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπόκειται εἰς βάρη ὁποῖα δὲν ἔχουσιν οἱ λοιποὶ δῆμοι· διότι ἐὰν φερ' εἰπεῖν ὁ δῆμος οὗτος πρόκειται ν' ἀνεγείρῃ ἐκκλησίαν τινά, ὡς δῆμος τῆς πρωτευούσης ἀναγκάζεται νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν ἐκκλησίαν αὐτὴν ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως, ἕνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ ὅτι εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ δῆμος αὐτὸς ἀνέλαβεν τοσαῦτα χρέη ὅσα οὐδεὶς ἄλλος δῆμος, καὶ ἔχει ἀπόλυτον χρείαν τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως· ὁ λόγος λοιπὸν τοῦ ἀντισυνταγματισμοῦ δὲν ὑφίσταται, διότι ἡ συνδρομὴ δὲν χορηγεῖται εἰς τὸν δῆμον Ἀθηναίων διὰ τὰς κυρίας δημοτικὰς ἀνάγκας, δι' ἃς πρέπει νὰ χορηγῆται ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς δήμους, ἀλλὰ διὰ τὰ βάρη ἅτινα ἀναλαμβάνει ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ ὅτι εἶναι πρωτεύουσα· κατὰ τύπον τὰ βάρη ταῦτα εἶναι δημοτικά, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος ταύτης τὰ βάρη ταῦτα ἐπεκτείνονται πέραν τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν, δι' ἃ καὶ χορηγεῖται εἰς τὸν δῆμον αὐτὸν ἡ συνδρομὴ, περὶ ἧς ἤδη πρόκειται.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερ. Κ. Χρηστίδης.

Πρόκειται, Κύριοι, περὶ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, πρόκειται περὶ συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ σχεδίου, καὶ ὅμως οὔτε τὸ σχέδιον γνωρίζομεν, οὐδὲ περὶ ποίας βουλείας πρόκειται· τὰ σχέδια δίδονται εἰς τὰς πόλεις ἐπὶ τῇ βάσει νόμων· σχέδιον πόλεως, εὐθυγραμμίας ἢ ἰσοπεδώσεως διδόμενον, θὰ εἴπῃ βάρος ἐπιβαλλόμενον εἰς τοὺς παροδίους ἰδιοκτήτας, θὰ εἴπῃ βάρος ἢ περιορισμὸς τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ ταῦτα κανονίζονται εἰς ὅλα τὰ ἐλεύθερα ἔθνη ἀπὸ τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Διὰ τοῦτο ὅταν πρὸ ὀλίγου ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ σχέδιον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πόλεως Κορίνθου, ὁ Κ. ὑπουργὸς συνεφορρώθη μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην, εἰσαγαγὼν τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον καὶ λαβὼν τὴν περὶ τούτου συγκατάθεσιν τῶν σωμάτων. Καὶ ὅμως συνήθως συμβαίνει παρ' ἡμῖν τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοῶ. Παρ' ἡμῖν τὰ σχέδια τῶν πόλεων δίδονται ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ τὸ χειρότερον εἶναι, ὅτι εἰς αὐτὰ τὰ σχέδια, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, εἰσάγονται καθ' ἑκάστην τροποποιήσεις, καὶ ταύτας ἐνεργεῖ ἰδιορρύθμως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλ' ἐν τίνι διακαιώματι λέγω. Κύριοι! ἡ τροποποίησις ἑνὸς σχεδίου δὲν διαφέρει παντάπασιν τῆς ἀπ' ἀρχῆς συντάξεως καὶ εἰσαγωγῆς αὐτοῦ τούτου τοῦ σχεδίου, καὶ ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην λαμβάνουσι χώραν τοιαῦται τροποποιήσεις, λέγω, ὅτι ἐπὶ τοῦ μέτρου τούτου, ἤγουν ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων τῶν σχεδίων, ἀπαιτεῖται νὰ γράψῃ

τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν ὁ Νομοθέτης· καθόσον ἐὰν ἡ ἐξουσία αὕτη μένῃ ἀκανόνιστος εἰς τὴν διακρισιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, δύναται αὕτη νὰ περιπέσῃ εἰς χίλια λάθη καὶ ἂν θέλετε εἰς ἀνυπολογίστους φρενοτροπίας καὶ αὐθαιρεσίας, ἂν πρέπῃ νὰ συμβουλευθῶμεν τὰ καθ' ἑκάστην εἰς τὰς ὑψεις μας αὐτὰς γινόμεναι· διὰ τοῦτο ὤφειλεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ εισαγάγῃ πρὸ παντὸς ἔργου δύω Νόμους, τὸν μὲν περὶ ἀπαλλοτριώτεως τὸν δὲ περὶ εἰσαγωγῆς καὶ ἐφαρμογῆς σχεδίων εἰς τὰς πόλεις. Εἰς ἄλλας, Κύριοι, ἐπικρατείας ὡς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς ἰδιοκτησίας λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης ἐνεργεῖται δυνάμει εἰδικῶν ἑκάστοτε Νόμων· ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἐξ ἰδίας ἁρμοδιότητος μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν δρόμων ἐκτὸς τῶν πόλεων διαρύγων καὶ σιδηροδρόμων μέχρις εἴκοσι χιλιάδων μέτρων ἐκτάσεως, καὶ τοῦτο ἀ οὐ προηγουμένως λάβωσι χώραν πολλαὶ ἄλλαι προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι, ὑπαγορευόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἐξασφαλίζουσαι τὸ συμφέρον τοῦ τε δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιώτου. Τοῦτο ἠδύνατο νὰ γίνῃ καὶ ἐνταῦθα, μολονότι πολὺ διστάζω ἂν δυνάμεθα νὰ παραχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν τοσαύτην ἁρμοδιότητα χωρὶς νὰ λάβωσι χώραν κατοχρήσεις, καθόσον εὑρισκόμεθα δυστυχῶς εἰς κύκλον πληημελῆ, καὶ καθημερινῶς ἀκούονται παράπονα σκανδαλώδη ἕνεκα τῶν προποποιήσεων τῶν σχεδίων, ἐνεργουμένων συνήθως, ὡς λέγουν, ἐπὶ τὸ βάτει ἰδιωτικῶν συμφερόντων καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἀγνὸν συμφέρον τοῦ δημοσίου, ἔστω καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ καλλωπισμοῦ. Ἂς εἴπωμεν ἤδη δύω λέξεις καὶ περὶ ἑτοιμορρόπων· τὸ ἑτοιμόρροπον, Κύριοι, εἰς ὅλα τὰ ἔθνη κανονίζεται μεθ' ὅλης τῆς ἀκριβείας, διότι πρόκειται περὶ κατεδαρίσεως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου. καὶ ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐπιβάλλεται ἡ χεὶρ τῆς ἐξουσίας· παντοῦ, Κύριοι, προσδιορίζεται ἀριθμητικῶς ἡ ἐξόρκωσις τοῦ τοίχου, ἥτις καθιστᾷ τὸ στοιχεῖον τῆς κατεδαρίσεως, βεβαιοῦται τοῦτο ὑπὸ ἐνόρκων πραγματογνωμόνων, περιβάλλεται μὲ μυρίας διατυπώσεις, καὶ ἔπειτα κατεδαρίζεται τὸ τοίχος· ἀλλ' ἐνταῦθα ἐχαρακτηρίσθη μὲν τὸ ἑτοιμόρροπον κατά τι Β. Διάταγμα ἐκδοθὲν κατὰ τὸ 1852, δυστυχῶς ὅμως ὄχι μόνον εὑρίσκω εἰς αὐτὸ πολλὰς ἀτελείας, ἀλλὰ καὶ φρονῶ ὅτι ὁ κανονισμὸς οὗτος εἶναι ἔργον τῆς νομοθετικῆς καὶ οὐχὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Καὶ, Κύριοι, τὸ ἑτοιμόρροπον πρέπει παρ' ἡμῖν διὰ πολλοὺς λόγους νὰ διαγραφῇ διὰ Νόμου μετὰ περισσοτέρας ἀκριβείας καὶ λεπτότητος, καθόσον εἰσέτι δὲν

ἐξοικειώθημεν ἀπαρεγκλίτως μὲ τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον ὅσον πρέπει· διότι δυστυχῶς οἱ ὑπάλληλοι διὰ νὰ εὐχαριστήσουν ἐνίοτε τὰς κλήσεις τῶν ἀνωτέρων τους καταδαρίζουσι κτίσια μὴ ἑτοιμόρροπα, ἐνῷ ὅταν ταῦτα δὲν εἶναι εἰς ἑτοιμόρροπον κατάστασιν ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ τὰ ἐγγίξῃ οὔτε διὰ Νόμου οὔτε διὰ Διατάγματος, πρὶν ἡ προηγηθῇ ἡ ἀπαλλοτρίωσις κατὰ τὸ Σύνταγμα. Πολλάκις ποτὲ ἕνεκα ἄχθου καλλωπισμοῦ τὰ βίπτωνται οἱ πτωχοὶ ἔξω τῶν οἰκιῶν των· εἰς τὸ Ὑπαιθρον, καὶ μάλιστα καλλωπισμοῦ ὁποῖον βλέπει τις εἰς τὰ προπύλαια. Ἰδέτε, Κύριοι, τὰς εἰς τὴν ἔξοδον τῆς πόλεως καταπληκτικὰς οἰκοδομὰς, καὶ ἀρνεῦθε, ἂν δύνασθε, ὅτι αὐτὸ τὸ μέρος δὲν ὑποφαίζει τὴν πόλιν ὅτε πρὸ ὀλίγου ἐπανοικοδομήθη ὑπὸ βαρβαρικοῦ στρατοῦ; Τί θέλουσιν εἰπεῖ ἢ τί λέγουσιν οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ξένοι; εἶναι ἄπορον πῶς οἱ κατὰ πρῶτον ἐπισκεπτόμενοι τὰς Ἀθήνας ξένοι δὲν τρομάζουν, ὅταν ἀφ' ὑψηλοτάτου βήματος τοὺς ὀφθαλμοὺς των εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς εἰσόδου! πολλοὶ τούτων ἐπέστρεψαν πιθανῶς πρὶν εἰσέλθουν φοβούμενοι μὴ χάσουν τὴν μαγευτικὴν ἐκείνην ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ἀρχαία φήμη τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν ἐγχαράξει εἰς τὰς καρδίας των! καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες ὁραντίζουσιν ἐκ παντὸς τρόπου ὅπως ἔχωσι τοιλάχιστον τὸ πρόσωπον καθαρόν· καὶ ὅμως ἡμεῖς ἕνεκα τῆς ὀρθοντισίας μας ἔχομεν τὸ πρόσωπον τῆς πρωτευούσης, αὐτὸ τὸ πρόσωπον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς φιλοκαλίας μας, ῥυπαρὸν ῥυπαρώτατον. Ὑπάρχει, Κύριοι, κατηρτισμένον πρὸ καιροῦ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν Νομοσχέδιον περὶ σχεδίου τῶν πόλεων, ἢ μᾶλλον περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἰδιοκτησίας χάριν δημοσίου ἀνάγκης, καὶ ὁ Ὑπουργὸς θέλει πράξει ἔργον εὐάρεστον καὶ ὠφέλιμον, ἐὰν εἰσάξῃ ἐνώπιόν μας τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ διὰ νὰ καταρτισθῇ Νόμος, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδέποτε τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἀντικείμενον θέλει κανονισθῇ δεόντως, καὶ ὁ Ὑπουργὸς θέλει προλάβει σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους του. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κυρίου ζητήματος· καὶ ἐν πρώτοις λέγω ὅτι συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι οἱ δῆμοι εἶναι τόσα τέλεια πρόσωπα ἅτινα ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ λαμβάνουν καὶ νὰ δίδουν πᾶν μέλος τοῦ Κράτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ ἠθικὴ μονὰς τοῦ δήμου, ἔχει δικαίωμα νὰ ζητῇ βοήθειαν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, ὅταν πιέζεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ ῥητῶς ἐν καιρῷ πλημμύρας, σεισμοῦ καὶ ἄλλων περιπετειῶν, ἀπαραλλάκτως ὅπως πᾶς δημότης δικαιοῦται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ Δη-

μοτικοῦ Νόμου νὰ ζητῇ περιθαλψιν. Εἰς ἄλλα Κράτη προσδιορίζονται ἑκάστοτε διὰ Νόμου ποσά τινα πρόσθετα ἑκατοστά λεγόμενα, χρησιμεύοντα εἰς περιθαλψιν τῶν δήμων, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν νομῶν, ὁσάκις παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τίτλου κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ εἶναι ἀδιάφορος· εἶναι τωόντι ἀδιάφορον ἂν πρέπῃ νὰ ὀνομάσωμεν τὸ ζητούμενον ποσὸν διὰ τὴν καθίδρυσιν, συνδρομὴ ἁπλῶς εἰς τὸν δῆμον καὶ οὐχὶ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου· ἢ ἂν πρέπῃ νὰ δώσωμεν τὴν βοήθειαν διὰ τῶν καλλωπισμῶν ἢ δι' ἄλλην χρείαν· καθόσον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἰς ἕνα φαίνεται καλλωπισμὸς εἰς ἄλλον εἶναι ἀνάγκη. Δὲν ἐμβαίνω περισσότερον εἰς τὸ ζήτημα, διότι τὸ ἀντικείμενον περιέχει πολλὰς ὑπαίθριες ὑπὸ τὰς ὁποίας δύναταί τις νὰ τὸ ἐξερευνήσῃ· ἄλλως τε τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου διαιρεῖ τὰς δαπάνας εἰς ὑποχρεωτικὰς καὶ προαιρετικάς· καὶ ἕκαστος δύναται νὰ σχηματίσῃ ὁποίαν ἰδέαν θέλει περὶ αὐτοῦ. Ἂς καλύψωμεν λοιπὸν τὸ ζήτημα τοῦτο τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πρωτευούσης διὰ τῆς σιωπῆς διὰ νὰ μὴ μᾶς εἴπωσιν ἀριθμητικάλους, καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς ἓν ἄλλο ζήτημα καὶ ἂς ἐρωτήσωμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν ἐάν, ὅτε λαμβάνει τὸ βάρος καὶ ζητεῖ πίστωσιν 100,000 δραχμῶν, ἔπρεπε νὰ μᾶς ὑποβάλῃ ἓν τοιοῦτο ἁπλοῦν νομοσχέδιον· ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς παρετήρησεν ὅτι ὤφειλε νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸ καὶ μέ τινα κατάλογον τῶν ἀτόμων, πρὸς τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ διανεμηθῶσι τὰ χρήματα· ἀλλὰ κατ' ἐμὲ καὶ ὁ κατάλογος οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ· ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην εἰς ἣν θέτει ὁ Νομοθέτης τοὺς δίδοντας καὶ τοὺς λαμβάνοντας, ὤφειλε νὰ μᾶς φέρῃ τὴν κατάστασιν τῶν τε εἰσπράξεων καὶ ἐξόδων τοῦ δήμου, διότι ἐνόσῳ ὁ δῆμος δὲν ζητεῖ βοήθειαν ἐνόσῳ δύναται νὰ μὲ εἴπῃ εἶμαι χειραφετημένος, καὶ ἐγὼ τὴν ἐλευθερίαν νὰ διαχειρίζωμαι τὴν περιουσίαν μου κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ μὲ ἐξελέγξῃ εἰς ποίας ἀνάγκας μεταχειρίζομαι τοὺς περιπλέον πόρους μου, ἀφοῦ ἐξεράπευσα ὅλας τὰς ὑποχρεωτικὰς ἀνάγκας μου κλπ. τότε δὲν δύναμαι ἴσως νὰ ἐπιφέρω καμμίαν παρατήρησιν· ἀλλ' ὅταν ἔρχεται καὶ ζητῇ συνδρομὴν καὶ περιθάλψιν, τότε ἐγὼ δικαίωμα νὰ ἐξετάσω ἂν τωόντι ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ζητῇ συνδρομήν. Ναί, Κύριοι, σιωπῶ καὶ χορηγῶ τὴν συνδρομήν, ἐνόσῳ βλέπω τὸν δῆμον προνοοῦντα περὶ τῶν ὑποχρεωτικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν, καὶ ἐπαρκοῦντα πρεπόντως εἰς τὰς προαιρετικὰς ἀνάγκας· ἀλλ' ὅταν βλέπω ὅτι περιπίπτῃ εἰς τὴν σπατά-

λην, ὅτι κακῶς ἐννοεῖ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως, ὅταν π. χ. θεωρήσω ὅτι πρόκειται περὶ ἰσοπεδώσεως τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπαρχούσης εἰς ἣν τύρισκετο κατάστασιν ἐπεριπάτησεν ἤδη αὐτὸς ὁ μέγας Περικλῆς τῶν πρεγόνων μας καὶ αὐτὴ ἡ Ἀσπασία, ἀμφότερα ὁμολογουμένως ἔχοντες ὑγιᾶ καὶ λεπτοτάτην ἰδέαν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὡραίου, δικαιοῦμαι νὰ μὴ χορηγήσω τὴν παραμικρὰν συνδρομήν. Ὁ δὲ λόγος, ὃν ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ὡς δῆμος τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους ὑπόκειται εἰς περισσοτέρας δαπάνας, εἶναι ἀνίσχυρος, διότι ἂν ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος ταύτης ἔχῃ ἔξοδα περισσότερα, ἔχει ἐπίσης καὶ ἔσοδα περισσότερα τῶν ἄλλων δήμων. Ὁ λόγος ὅστις μᾶς ὑποχρεοῖ πολὺ νὰ βλέψωμεν εἰς βοήθειαν τοῦ δήμου εἶναι, ὅτι οὗτος ὡς μέλος τοῦ Κράτους ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν περιθάλψιν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους, ἐὰν ἔχῃ πραγματικὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ἄλλως δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ.

Κύριοι! Σήμερον ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα δὲν εἰμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν προκειμένην πίστωσιν· περιορίζομαι διὰ ταῦτα νὰ παρακαλέσω τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ μᾶς εἴπῃ ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦτο δίδεται ὡς βοήθημα εἰς τὸν δῆμον, ἢ διαχειρίζεται αὐτὸ ἀπ' εὐθείας τὸ ὑπουργεῖον· εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ ὑπουργεῖον πράττει ἐναντίον τῶν νομοθετημένων· τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα νὰ διαχειρίζηται δημοτικὰς περιουσίας, ἂν ὑφιστῶ, ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς χεῖρας τοῦ δήμου, ἔχει δὲ μόνον τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον σύνημα νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν χρῆσιν, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας ἡ διαφθορὰ δὲν ἐνεργεῖται καθὼ ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη· ἐπὶ τέλους παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν πρέπει νὰ παραδέχεται τὸ νὰ γίνωνται κατεδαφίσεις κτιρίων πρὶν ἡ προηγηθῇ ἡ ἀνήκουσα ἀποζημίωσις συμφώνως μὲ τοὺς θεσμοὺς τοῦ συντάγματος.

Ἀπήντησεν αὐθις ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν· ὁ προαγορεύσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς ἀνέφερε πολλὰς ἀρχὰς συνταγματικὰς· ἐγκρίνω διὰ τοῦτο περὶ αὐτῶν τὴν εὐχαριστησίν μου. Εἶπεν ὅτι ζητοῦμεν νὰ πράξωμεν ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι ἐναντίον τῶν συνταγματικῶν ὅρων ὅλων τῶν ἐθνῶν· ἂν τωόντι οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, οὐδέποτε ἤθελον ὑποβάλει τοιοῦτον νομοσχέδιον, ἐγὼ μάλιστα ὅστις λογίζομαι ὅτι ἔχω καί τινας νομικὰς γνώσεις· ἀπ' ἐναντίας λέγω ὅτι ἐν τῇ Νομοθεσίᾳ μας ὑπάρχει ὁ

ἀνώτατος Νόμος τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον λέγει, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι ἱερὰ ἀλλὰ παραχωρεῖται ὅταν ὑπάρχει δημόσιος ἀνάγκη· ταύτην δὲ τὴν ἀνάγκην ἐκτιμᾷ καὶ ἀποφασίζει ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία. Εἰς Γαλλίαν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἔργα χωρογραφικὰ ἐπὶ ἐκτελέσεως σχεδίου τινὸς οὐ μόνον μέχρις εἴκοσι χιλιάδων μέτρων ἀλλ' ἐφ' ὅσης θέλει ἐκτάσεως, καὶ μόνον ὅταν τὸ ποσὸν τῆς ἐκτιμήσεως φθάνῃ τὰς **20,000** φράγγα τότε εἶναι ἀναγκαῖος καὶ φέρεται ἐνώπιον τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων Νόμος εἰδικός· καθ' ὅλους λοιπὸν τοὺς Νόμους ἡ ἐκτίμησις τῆς δημοσίου ἀνάγκης ἀνήκει καὶ ἐνεργεῖται παρὰ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας διαγράφονται ὅρους διατυποῦσι τινες ἀφορῶσαι αὐτὴν τὴν ἐκτίμησιν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1837**, ὁ ὁποῖος ἐνῶ προσδιορίζει ὅλους τούτους τοὺς προπαρασκευαστικοὺς ὅρους, ταυτοχρόνως ἀφίησι τὴν ἐκτίμησιν τῆς δημοσίου ἀνάγκης εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν· ὑπάρχει πρὸς δὲ ἕτερον διάταγμα τὸ ὁποῖον λέγει, ὅταν πρόκειται περὶ ἐκτιμήσεως δημοσίου τινὸς ἀνάγκης ἡ ἐπικύρωσις ἐπέρχεται ἐκ μέρους τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας· ὑπάρχει προσέτι τὸ Διάταγμα περὶ ἑτοιμορρόπων, ἐκδοθὲν ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ κατὰ πρῶτον λαλήσαντος Γερουσιαστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐνῶτῳ δὲν μεταβληθῇ διὰ νέου Νόμου ὑπάρχει ἐν ἰσχύϊ· ὑπάρχουσιν ἐπὶ τέλους αἱ διατάξεις τῆς Ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας περὶ κατεδαφίσεως τῶν ἑτοιμορρόπων, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐνεργῆται ἡ κατεδάφισις· ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ἐξέτασε τὸ ζήτημα ὑπὸ συνταγματικὴν ἔποψιν, ἀλλ' ἐνόσῳ δὲν μεταβληθῶσιν οἱ κείμενοι Νόμοι δι' ἑτέρων νέων Νόμων αἱ διατάξεις αὐτῶν ἰσχύουσιν, καὶ κατ' αὐτὰς πρέπει νὰ ἐνεργῶνται τὰ περὶ κατεδαφίσεως τῶν ἑτοιμορρόπων· ἂν καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἐκανόνισε καὶ ἄλλας τινὰς διατυπώσεις ἐξασφαλιζούσας περισσότερον τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν, μ' ὅλα τα τὰ ἐγὼ αὐτὸς διέταξα προσέτι νὰ μὴ γίνεται μεταβολήσεις τις πρὶν ἢ ἀκουσθῶσιν τὰ μέρη, διὰ νὰ μὴ γίνεται αὐτὴ μονομερῶς, καὶ διὰ νὰ μὴ δικάζωνται δύω χωρὶς νὰ ἀκουσθῶσιν ἀμφότεροι· ὑπάρχει βεβαίως ὑπὸ ὑπεξεργασίαν τὸ νομοσχέδιον ὅπερ ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας, καὶ τὸ ὁποῖον ὁ πρῶτος ἀγορεύσας Γερουσιαστὴς πολλάκις ἐλθὼν ὑπουργὸς δὲν ὑπέβαλεν εἰς τὰς Βουλάς· τοῦτο ἴσως δυνηθῶ νὰ παρουσιάσω πρὶν τῆς λήξεως τῆς παρούσης Συνόδου· ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ κύριον ζήτημα· ἐγὼ ἐξέθηκα πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Σᾶς εἶπον ὅτι

ὁ δῆμος Ἀθηναίων ὑπόκειται εἰς πολυειδεῖς ἀνάγκας ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ ὅτι εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεώρησα ἀναγκαίαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως· ὁ προλαλήσας ἐζήτησε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς πιστώσεως τὴν ὑποβολὴν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ δήμου· ἡ κατάστασις τούτου εἶναι γνωστὴ, εἶναι οἰκτρὰ· ἀλλ' οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ συνδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀναγκαία δι' οὓς λόγους ἀνέφερον.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος· ἀναγκάζομαι νὰ λάβω τὸν λόγον διότι εἶμαι μέλος τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου· καὶ ὡς παρατηρῶ ἐπινέγημεν εἰς τὰς λεπτομερείας, αἵτινες δύνανται μὲν νὰ εἶναι σχετικαὶ τοῦ ζητήματος ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ κύριον ἀντικείμενον· ὁ Κ. ὑπουργὸς ζητεῖ διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πίστωσιν δραχμῶν **100,000**, καὶ ζητεῖ ταύτην πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους, αὐτὸ εἶναι τὸ κύριον ζήτημα. Ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ του ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι τὴν τακτικὴν ταύτην εὗρε ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ αὐτὴν ταύτην ἐξηκολούθησε. ἀλλ' ἡ τακτικὴ αὕτη εἶναι νόμιμος, εἶναι κανονική, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν λογιστικὸν νόμον; προέρχομαι εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην καθόσον ἐν τῇ δευτέρᾳ ὁμιλίᾳ του εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι καθὼ νομομαθὴς δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τοιαύτην παρανομίαν, ἂν ἦτο τοιαύτη. Ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἀναφέρει **1**) ὅτι ἂν ἡ πίστωσις χορηγῆται πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων ἀφορώντων τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης, ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ διαιολογήσῃ τὴν δαπάνην ταύτην ἢ τὴν συνδρομὴν ἀποχρώντως· **2**) ἂν ἡ παροῦσα πίστωσις πρόκηται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀποζημίωσιν τῶν ὑποστάντων ζημίας πολιτῶν ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης, ἡ ἀποζημίωσις αὕτη πρέπει νὰ γενῇ κατ' ἀναλογίαν πρὸς ὅλους τοὺς ζημιωθέντας, κατὰ πίνακα ὃν ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ· **3**) ἂν πρόκηται νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ σχέδιον τῆς πρωτευούσης κατὰ τινα τροποποίησιν αὐτοῦ, ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ φέρῃ συνάμα κατὰ τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμον καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης μετὰ τοῦ σχεδίου τῶν ἐκτελεσθησομένων ἔργων· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς οὔτε ἐδικαιολόγησε δι' ἀποχρώντων λόγων τὴν ἀνάγκην καὶ χρῆσιν τῆς προκειμένης πιστώσεως ἢ κατ' αὐτὸν συνδρομῆς, οὔτε συνεμορφώθη μὲ τοὺς τύπους τοὺς διαγραφομένους ὑπὸ τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, καὶ τοι ὢν νομιμομαθὴς κατὰ τὴν ἰδέαν του, τὴν ὁποίαν

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Τὸ περὶ ἑτοιμορρόπων β. Διάταγμα, περὶ οὗ λόγον ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργός, ἐκδοθὲν καθ' ὃν χρόνον εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, δὲν ὑπαγορεύθη ὑπὸ πρωτοτύπου πνεύματος καὶ διαθέσεως, ἀλλ' ἐξεδόθη πρὸς ἐκτέλεσιν προεψηφισμένων Νόμων· τοῦτο ὡς συνταχθὲν ἐν γνώσει ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου ἀνάγεται εἰς τὴν ὁλομέλειαν αὐτοῦ. Τὸ πλημμελὲς τοῦ διατάγματος τούτου ἀναγνωρίσας ἐγὼ αὐτὸς ἐν ἄλλῃ περιπτώσει εἶπον καὶ ἐπανέλαβα, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐρίσεων, καθόσον ἀφορᾷ τὰ παράπονα τὰ πηγάζοντα ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν κτημάτων ὡς ἑτοιμορρόπων καὶ τῆς κατεδαφίσεως αὐτῶν, ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐκτελεστικήν, τῆς ὁποίας ὑπάλληλοί εἰσιν οἱ πρωτοβίκαι. ἐνεργοῦντες καὶ ἀποφαίζοντες· σκληροτέρα δὲ τῆς αἰτιάσεως ταύτης μοὶ ἐφάνη ἡ παρατήρησις, ὅτι καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐλθὼν εἰς τὸ ὑπουργεῖον δὲν εἰσῆξα εἰς τας Βουλὰς τὸν πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὑπάρχοντα νόμον περὶ ἀπαλλοτριώσεως· καὶ παρατηρῶ ὅτι τὸν Νόμον τοῦτον κείμενον ἐν τῷ ὑπουργείῳ εὗρον καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ χρηματίσαντες ὑπουργοί· ἀλλὰ τόσον αὐτοὶ ὅσον καὶ ἐγὼ δὲν εἰσήξαμεν τὸν Νόμον αὐτὸν εἰς τὰς Βουλάς, δι' οὓς λόγους δὲν εἰσήγαγεν αὐτὸν καὶ ὁ νῦν Κ. ὑπουργός, ὁ ὁποῖος ὡς εὑρισκόμενος ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις ἔπρεπε νὰ τὸν φέρῃ.

Τοιαύτη δαπάνη, οἵα εἶναι ἡ προκειμένη, δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1857, ὡς διετάθη ὁ Κ. ὑπουργός· ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω καὶ αὖθις ὅτι καὶ ἂν ὑπῆρχε τὰ λαθη δὲν δύνανται νὰ καταρτίσωσι Νόμον. Δὲν ἐναντιοῦμαι εἰς τὴν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου χορήγησιν τῆς ἀναγκαίας συνδρομῆς εἰς τοὺς δήμους τοῦ Κράτους, ἀλλὰ δὲν δύναμαι καὶ νὰ παραδεχθῶ ὅτι διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑποβληθωμεν εἰς φορολογίαν ἐπὶ ἀντικειμένων δημοτικῶν· εἰς τὸν δήμων Ἀθηναίων ὡς ἔχοντα πολυειδῆ ὕφην καὶ χρέη δυνάμεθα νὰ χορηγήσωμεν τὴν προκειμένην συνδρομὴν τῶν 100,000 δραχμῶν, ἀλλὰ συγχρόνως πρέπει νὰ ὁρίσωμεν καὶ τὸν τίτλον αὐτὸν ἐπὶ τῆς προκειμένης πιστώσεως· ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τῆς πρωτευούσης δὲν πρέπει νὰ μᾶς σύρῃ εἰς φορολογίας· πρέπει καὶ προπάντων νὰ συνδράμωμεν πρὸς τὴν ὠθικοποίησιν τοῦ γενικοῦ, ἔτσι εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῶν πόλεων τοῦ Κράτους· δὲν ἐναντιοῦμαι δὲ καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς προκειμένης πιστώσεως ὑπὸ τὸν τίτλον « συνδρομὴ εἰς τὸν δήμον Ἀθηναίων διὰ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως. »

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης.

ἐπαναλαμβάνει διὰ λόγων καὶ οὐχὶ διὰ πραγμάτων στερεοτύπως πάντοτε· ἡ αὐτὴ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ἔκθεσίν της προσθέτει, ὅτι προκειμένου περὶ καλλωπισμοῦ τῆς πρωτευούσης τὸ ὑπουργεῖον ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ μὴ λησμονήσῃ καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου ὀφειλομένην συνδρομὴν πρὸς καλλωπισμὸν τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ Κράτους, τὸ δὲ ποσὸν αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι τοὐλάχιστον ἴσον τοῦ χορηγουμένου διὰ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπέφυγε νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ῥήσεως ταύτης, καὶ περιωρίσθη νὰ εἴπῃ πρὸς δικαιολόγησιν τῆς μονομεροῦς ταύτης ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου συνδρομῆς ὑπὲρ τῆς πρωτευούσης, ὅτι ἡ πρωτεύουσα ἔχει πολυειδῆ βάρη καὶ ἔχει ἀνάγκην τῆς τοιαύτης συνδρομῆς, ἂν καὶ Γερουσιαστής τις ἀπαντῶν εἰς τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦτον παρετήρησεν εὐλόγως, ὅτι δι' ὃν λόγον ἡ πρωτεύουσα ἔχει πολλὰ βάρη καὶ ἔξοδα διὰ τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ περισσότερα ἔσοδα· ἐνταῦθα μεταβὰν τοῦ νὰ βιάσω νὰ ὑποστηρίξω διαίρεσίν τινα μεταξὺ τῶν ὑποστηριζόντων τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπιθυμούντων τὸν καλλωπισμὸν τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ Κράτους, παρατηρῶ μόνον, ὅτι ἐνόσω δεικνύεις μονομερῆ τάσιν ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πρωτευούσης, μὲ ἀναγκάζεις, Κ. ὑπουργέ, νὰ κηρυχθῶ ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ Κράτους, ἐχουσῶν καὶ τούτων τὰ αὐτὰ δικαιώματα, οἷα καὶ ἡ πρωτεύουσα, εἰς τὴν συνδρομὴν τοῦ ἔθνους, ἂν καὶ δὲν εἶμαι ἐναντίος εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης. Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ὁ δῆμος τῆς πρωτευούσης ὑπέκυψεν εἰς πολλὰ χρέη· ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ λοιποὶ δῆμοι τοῦ Κράτους δὲν ἔχωσι τοιαῦτα χρέη; ἐὰν εἰς τοὺς δήμους ἀρχίσωσι τὰ ἔργα τῆς φιλοκαλίας, περὶ ὧν ἤδη πρόκειται, τότε τὰ χρέη τούτων θέλουσιν αὐξηθῇ κατὰ περισσοτέραν ἀναλογίαν, διότι τὰ ἔσοδα αὐτῶν ὡς ὀλιγάρκη καὶ στάσιμα δὲν δύνανται νὰ ἀνταποκριθῶσιν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον εἰς τὰ ἔξοδα ταῦτα τοῦ καλλωπισμοῦ· διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀναλαβόντες τὴν αἰτίαν τάσιν τοῦ νὰ συνδράμωμεν τὰ ἔργα τῆς φιλοκαλίας, ὀφείλομεν νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὴν συνδρομὴν μας ταύτην εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, ἂν ὄχι κατ' ἴσην τῇ πρωτευούσῃ ἀναλογίαν τοὐλάχιστον κατὰ σχετικὴν, διότι οἱ φόροι, ἐξ ὧν θέλει χορηγηθῇ καὶ ἡ προκειμένη συνδρομὴ ὑπὲρ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πρωτευούσης, πληρώνονται παρ' ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι δικαιότερον.

Πολὺ μὲ ἐλύπησεν ἡ ἀγόρευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, καθὼς καὶ ἡ ἀγόρευσις τῶν δύο προλαλησάντων συναδέλφων μας. Οὗτοι ἐζήτησαν φάρμακον ἀπὸ τὸν ἰατρὸν πρὸς ἴασιν τῆς παρονυχίδος, ἐνῶ τὸ σῶμα ὅλον εἶναι κατάστασεως ῥθισικῆς, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ προσέξωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς ἃς ἐξέφρασεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις εἶπεν, ὅτι οὕτως αὐτὸς ἐδιοίκησε διοικεῖ καὶ πρέπει νὰ διοικούμεθα, ἤτοι αὐθαιρέτως· καὶ ὡς ἐκ τούτου πείθομαι κύριοι, ὅτι δυστυχῶς αἱ ἐλευθερίαι δὲν ἐξήπλωσαν παρ' ἡμῖν εἰσέτι τὰς ῥίζας των ὅσον ἔπρεπεν. Ἔχει, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, τὸ Διάταγμα τοῦ ἔτους 1837 ὅπερ κανονίζει τὰ περὶ ἰδιοκτησίας, ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα ἐπελθὸν ἀκύρωσε τὸ διάταγμα ἐκεῖνο, καὶ ἐκανόνισε τὰ περὶ ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἀποζημιώσεως τῆς ἰδιοκτησίας σύμφωνα μὲ τοὺς συνταγματικοὺς ὅρους τῶν ἐθνῶν· καὶ ἂν τὸ Σύνταγμα δὲν ἔλεγε τι περὶ διαθέσεως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου χάριν δημοσίου ἀνάγκης, τὰ περὶ τούτου ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόσωμεν κατὰ τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις καὶ τὴν πρακτικὴν τῶν διαφόρων εὐνομουμένων ἐθνῶν· καὶ κατὰ τοῦτο ἔχω τοσοῦτο μᾶλλον δίκαιον καθόσον καὶ αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡμολόγησεν, ὅτι διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ δίκαια τῶν ἰδιοκτητῶν διέταξε διαφόρους διατυπώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐνήργει τὰς μεταῤῥυθμίσεις τοῦ σχεδίου· καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ νομοθεσία μας εἶναι ἀτελὴς καὶ πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄνευ ἀναβολῆς, καθόσον ὅ,τι ὁ Κ. Προβιλέγιος ὀρθὸν εἰσήγαγε διοικητικῶς δὲν ὑποχρεοῖ παντάπασιν τοὺς διαδόχους του, καὶ εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενον ὅλας αὐτὰς τὰ ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας αὐτὸς εἰσήγαγε, αὔριον ὁ διάδοχός του νὰ τὰς καταργήσῃ, διότι δὲν χρειωστεῖ νὰ τὰς σεβασθῇ ὡς μὴ πηγαζούσας ἀπὸ Νόμον. Ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἰς Γαλλίαν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῆς ἰδιοκτησίας ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος καὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, οὐχὶ μέχρις εἴκοσι χιλιάδων μέτρων, ὡς ἐγὼ διϊσχυρίσθην, ἀλλ' ἐφ' ὅσης θέλει ἐκτάσεως, καὶ μόνον ὅταν τὸ ποσὸν τῆς ἐκτιμήσεως φθάσει τὰς 20,000 φράγκα τότε εἶναι ἀναγκαῖος Νόμος εἰδικός· ἀλλ' ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς ῥίψῃ ἐνώπιόν σας τὴν πραγματείαν τοῦ Φουρκὰρ καὶ αὐτὸν τὸν περὶ ἀπαλλοτριώσεως νόμον τῆς Γαλλίας, θέλει ἀποδειχθῇ ὅτι ὅ,τι σᾶς εἶπε δὲν εἶναι ἀλήθεια· τὸ ἄτομα, Κύριοι, δὲν συνίστανται, δὲν ἐξετάζεται, ὡς σᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, εἰς τὴν πεπαιδευμένην Γαλλίαν ὑπὸ τὴν δικονομικὴν ἐποψιν, ὄχι· ἐξετάζεται ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἱεροτη-

τος τῆς ἰδιοκτησίας· ὑποστηρίζω λοιπὸν κατ' ἐπαναληψιν, ὅτι εἰς Γαλλίαν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δύναται μὲ Β. Διάταγμα νὰ ἀπαλλοτριωσῃ λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης καὶ εἰς ὡρισμένας μόνον περιστάσεις τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου μέχρις 20 χιλιάδων μέτρων, καὶ ταῦτα μετὰ προηγουμένην ἐνέργειαν διαφόρων προπαρασκευαστικῶν ἔργων καὶ τὴν τήρησιν αὐστηρῶν διατυπώσεων, γενομένων ὅλων ὑπὸ ἐπιστημόνων ἀνδρῶν, δηλονότι καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς ἐπιστήμης καὶ οὐχὶ τῆς ἁπλῆς θελήσεως τῶν ἀρχῶν. Ἔπειτα ἔρχονται τὰ δικαστήρια καὶ κηρύττουν τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ἀφ' οὗ ἐξετάσωσιν ἂν ἀκριβῶς ἐτηρήθησαν οἱ τύποι, καὶ ταῦτα διότι εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ εὐνομούμενα εἶναι ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν προστασίαν τῶν ταμτικῶν δικαστηρίων. καὶ αὐτὴ ἡ ἐκτίμησις γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν μὲ ὅλας τὰ ἐγγυήσεις· ἐκεῖ ἀποφασίζουσιν ὁριστικὰ δικαστήρια περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀπαλλοτριουμένων κτημάτων· ἐκεῖ τίποτε δὲν γίνεται παρὰ τοὺς Νόμους καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἰδιοκτησίαν, καὶ αὐτὴ ἡ δημόσιος ἀνάγκη πρέπει νὰ βεβαιωθῇ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ῥεπουτροπίας τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης· ἡ ἐπιστήμη πρέπει νὰ κηρύξῃ ποῦ καὶ κατὰ πόσον ἀπαιτεῖται ἡ θυσία τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας χάριν τοῦ δημοσίου σκοποῦ. Λύτην τὴν ἀρχὴν, αὐτὸν τὸν δρόμον πρέπει καὶ ἡμεῖς ἐντεῦθεν νὰ τηρήσωμεν· εἶναι πᾶν ὅ,τι δὲν εἶναι κανονισμένον παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ τὸ νομοθετήσωμεν ἤδη διὰ νὰ ἐμβῶμεν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων εἰς ἣν καθίζουσιν ὅλα τὰ εὐνομούμενα ἔθνη. Ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς πράττῃ ὅ,τι θέλει στηριζόμενος εἰς τὴν πλειοψηφίαν ἃς τὸ πράττῃ, δὲν δύναται ὅμως νὰ λέγῃ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας ἐξέφρασα δὲν εἶναι ὀρθαὶ καὶ πραγματικαί, διότι δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐδῶ τὸ παραδέγομαι Ὁ λόγος τῶν ὁποίων λελῶν ἐπρότεινεν, ὅτι δηλονότι δὲν ἔφερε τὸν Νόμον, διότι δὲν τὸν ἔφερεν καὶ οἱ πρόκατοχοί του ὑπουργοί, ὁ λόγος οὗτος δὲν εἶναι ἰσχυρός· ἡ ὑπαγόρευσις ἑκάστου ὑπουργοῦ εἶναι αὐτοτελὴς καὶ πηγάζει ἐκ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος· οὐδεὶς ὑπουργὸς ἐπομένως δύναται νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς ὑποχρεώσεως καὶ τῆς εὐθύνης του ὡς ὑπουργοῦ, ἐπιφέρων ὅτι καὶ οἱ πρόκατοχοί αὐτοῦ οὕτως ἢ ἄλλως ἐπραξαν. Πρέπει, Κύριοι, μίαν φορὰν διὰ πάντα νὰ πεισθῶμεν καὶ νὰ μάθωμεν, ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν ἔχει αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ διαλύῃ κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου. Πρέπει μάλιστα νὰ μάθωμεν, ὅτι ἐὰν ἔχῃ καὶ μίαν τινα ἐλευθερίαν ἐνεργείας, τὴν ἔχει ἢ πρέπει νὰ

τὴν ἔχῃ καὶ ταύτην, διότι παντοῦ ὑποτίθεται ὅτι συνοδεύονται αἱ πράξεις της διὰ τῆς ἐπιστήμης· εἰς τὴν ἐπιστήμην λοιπὸν γίνεται καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ παραχώρησις καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀρχήν. Ὅτι τοιοῦτο εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, παρατηρήσατε ὅτι καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐπαρχιακὰς ἐργασίας συμβαίνει τὸ αὐτό· ἓν ἐπαρχιακὸν συμβούλιον τὸ τῶν Καλαμῶν π. χ. ὅταν ἀποφασίζῃ τὴν κατασκευὴν δρόμου τινὸς προσδιορίζει μόνον τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ ἄρχεται καὶ ποῦ ἀπολήγει, καὶ τοῦτο λέγεται διεύθυνσις, ἡ διαχάραξις ὅμως τῆς ὁδοῦ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς οὔτε ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, καὶ διατί; διότι ἡ ἐπιστήμη μόνη γνωρίζει τὸν λόγον δι' ὃν ἡ ὁδὸς πρέπει νὰ διέλθῃ τὸ δεῖνα ἢ τὸ δεῖνα σημεῖον, ὅπως ἡ τοποθεσία καὶ τὸ ὁμαλὸν ἢ ἀνώμαλον τοῦ τόπου ὑπαγορεύσει· χάριν λοιπὸν τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰς συνταγματικὰς Κυβερνήσεις ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἀπαλλοτριώσῃ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ τὴν ἰδιοκτησίαν, καὶ τοῦτο ὅταν πρόκηται περὶ μικρῶν ἀντικειμένων, ἀλλ' ὅταν πρέπει νὰ γίνῃ ἀπαλλοτρίωσις μεγαλητέρων ἐκτάσεων, ἐπὶ πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία. Εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ δήμου εἶναι γνωστὴ· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· ὅταν ὁ δῆμος καταφεύγῃ εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, ἡ κατάστασις αὐτοῦ ὁμοιάζει τὴν κατάστασιν τοῦ χρεωκοπήσαντος ἐμπόρου ἢ τραπεζίτου, καὶ ὡς τοιαύτη ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῇ ἐνταῦθα διὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ χρῆσις τῶν δημοτικῶν πόρων, καὶ νὰ συνηθίσωμεν οὕτω τὰ ἐκτιμήσωμεν κατὰ πόσον δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ δημοσίου· διὰ τοὺς λόγους τούτους δίδω μὲν τὴν ψῆφόν μου ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, παρατηρῶ ὅμως ὅτι εἶχα δίκαιον νὰ εἴπω, ὡς καὶ λέγω, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ βάλῃ ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ Σώματος ὁμοῦ μὲ τὸ προταθὲν Νομοσχέδιον καὶ τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ δήμου.

Ἀντελέξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐκκινῶ ἐν πρώτοις τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν κατὰ παρεννόησιν τῆς ὁμιλίας μου ῥῆσιν τοῦ προλαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ, εἰπόντος ὅτι ὁ ὑπουργὸς δῆθεν εἶπε « ὅτι οὕτως διοικεῖ καὶ οὕτως πρέπει νὰ διοικούμεθα ἤτοι κατὰ τὴν ἀρέσκειαν » καὶ παρατηρῶ, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐνηργεῖτο ἀπὸ τοῦ 1853, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, τὸ αὐτὸ ἐνηργήθη καὶ ἐνεργεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου, διότι τὰ πάντα ἐνεργοῦνται κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν καὶ **οὐχὶ κατ' ἀρέσκειαν. Προσέθηκεν ταυτοχρόνως ὁ Κ. Γερουσια-**

στὴς ὅτι ἡ Νομοθεσία δύναται νὰ βελτιωθῇ, καὶ ὅτι **εἰς τὸ** ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπάρχει κατηρτισμένον Νομοσχέδιον περὶ ἀπαλλοτριώσεως· τοῦτο ἴσως δυνηθῶ νὰ ὑποβάλω ἐνώπιον τῶν Βουλῶν κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον· ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι καὶ ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστής, ὑπουργὸς ὢν ἄλλοτε, ἐνήργησε κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν χωρὶς νὰ εἰσαγάγῃ τὸ παρ' αὐτοῦ μνημονευθὲν Νομοσχέδιον. Εἶπεν ἐπὶ τέλους ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν προηγουμένως ἀποφασίζεται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἡ ἀπαλλοτρίωσις, καὶ ἀκολούθως λαμβάνεται ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου διὰ τὴν δημόσιον ἀνάγκην· εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ λέγω, ὅτι ἐνγένει εἰς ὅλα τὰ ἔθνη ἡ ἐκτίμησις τῆς δημοσίου ἀνάγκης, δι ἣν ζητεῖται ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, εἶναι δικαίωμα ἀποκλειστικὸν τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἰδίως δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐνεργοῦνται οὕτω· κατὰ πρῶτον ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐκτιμήσεως τῆς δημοσίου ἀνάγκης καὶ ἀποφασίζει περὶ αὐτῆς· ἡ ἀπόφασις ταύτης ἔχει κύρος ἐὰν ὁ ἀντίδικος δὲν κάμει ἔνστασιν, ἐὰν δὲ ὁ ἀντίδικος κάμῃ ἔνστασιν τότε ἡ πρᾶξις τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας παρουσιάζεται ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς, ἥτις δὲν πράττει ἄλλο τι εἰμὴ νὰ πριβάλλῃ εἰς αὐτὴν τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως διὰ τὰ πέρα τέρω.

Ἐνταῦθα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Πηλαμίδης διακόψας τὸν ἀγορεύσαντα ὑπουργὸν διετάθη ὅτι τὸ διάταγμα τοῦ ἔτους 1837 ὑπάρχει κατηργημένον διὰ τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς 7ρείου 1843, ὅπερ καὶ ἀνέγνω.

Ὁ δὲ ἀγορεύσας ὑπουργὸς ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον εἶπε· ὅλαι λοιπὸν αἱ πράξεις τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ πρόκειται, ὡς ἐκ τῶν ῥηθέντων ἀπεδείκνυται, εἰσὶν νόμιμοι ὡς πηγάσασαι ἐκ τῆς ὑπαρχούσης Νομοθεσίας, ἥτις ἐνόσω δὲν μεταβληθῇ διὰ νέων Νόμων ἰσχύει. Πρὸς δὲ τὸν διακόψαντά με Κ. Γερουσιαστὴν ἀποτεινόμενος λέγω, ὅτι ὅλα τὰ Διατάγματα ὅσα ἐξεδόθησαν πρὶν τῆς Γ' Σεπτεμβρίου 1843 ἐπὶ τῇ προτάσει καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ τότε Νομοθετικοῦ Σώματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔχουσιν ἰσχὺν Νόμου, καὶ δὲν δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν εἰμὴ διὰ νέων Νόμων· τὰ καθήκοντα τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἤτοι τὰ καθαρῶς νομοθετικά, ὡς καὶ τὰ καθαρῶς χρέη τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ὑπάρχουσι διακεκριμένα, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινα ἀντικείμενα σύμμικτα ἤτοι τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ· εἰς Γαλλίαν τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα

δικάζονται ἀπὸ διοικητικὰ δικαστήρια· εἰς τὸν Νόμον τοῦ ἔτους 1837 καθιεροῦται ἵνα τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δικάζωνται ἀπὸ διοικητικὰ ὡσαύτως δικαστήρια, ἀλλ' ἀφοῦ ἐπῆλθεν τὸ Σύνταγμα καὶ κατηργήθησαν τὰ τοιαῦτα δικαστήρια, τὰ ἀντικείμενα τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ δικάζονται ὑπὸ τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν Νομοθεσίαν.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Εἶπον ἐν τῇ δευτέρᾳ ὁμιλίᾳ μου ῥητῶς ὅτι καὶ γεγραμμέναι ἂν δὲν ἦσαν εἰς τὸ Σύνταγμα αἱ ἐγγυήσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ περιφρουροῦν τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου, ἐχρειωστούσαμεν οὐχ ἧττον νὰ τὰς ὁρίσωμεν διὰ Νόμου, καὶ μεχρισότου καταρτισθῇ ὁ Νόμος ἔχομεν χρέος αὐτὴν τὴν ἀρχὴν νὰ τηρήσωμεν, ἀκολουθοῦντες τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος. Εἶπον ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν ἰδίως ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου εἶναι τεθημένη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει, ὅτι εἰς ὅλα τὰ εἰνομούμενα ἔνη καὶ ἰδίως εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἔργον τῆς ἀπαλλοτριώσεως διὰ δημόσιον σκοπὸν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὅτι ἡ σύμπραξις τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἀπαιτεῖται μόνον ὅταν πρόκειται περὶ χρημάτων, καὶ ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δὲν ἐπιμβαίνει εἰμὴ ὅταν ὁ πολίτης κάμει ἀντίρρησιν. Κύριοι! ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀκριβῆ, καὶ λυποῦμαι ὅτι δὲν ἔχω ἐνταῦθα τὸν συγγραφέα Φουκὰρ καὶ ἄλλους συγγραφεῖς διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι συμβαίνει ὅλο τὸ ἐναντίον· ἡ ἀρχὴ Κύριοι, ὅτις διέπει τὴν ἰδιοκτησίαν εἰς τὰ εὐνομούμενα Κράτη τῆς Εὐρώπης, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶναι, ὅτι ὁσάκις πρόκειται περὶ δικαίας ἀπαλλοτριώσεως ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου χάριν δημοσίου σκοποῦ, ἀφοῦ προηγηθῶσιν ὅλαι αἱ ἄλλαι διατυπώσεις, τὸ δικαστήριον πρέπει νὰ κηρύξῃ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, εἴτε κάμει ἔνστασιν ὁ πολίτης εἴτε δὲν κάμει, καὶ τὸ δικαστήριον δὲν κηρύττει τὴν ἀπαλλοτρίωσιν εἰμὴ ἀφοῦ βεβαιωθῇ ὅτι ἐτηρήθησαν ὅλοι οἱ νενομισμένοι τύποι· εἰς τὴν Γαλλίαν λοιπὸν οἱ φύλακες καὶ προστάται τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου εἶναι τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἐνῶ παρ' ἡμῖν δυστυχῶς συμβαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον· παρ' ἡμῖν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργοῦ προσχεδιάζουν προαποφασίζουν, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ὑπουργὸς ἐκδίδει τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν· μὲ ἄλλας λέξεις ὁ υἱὸς τοῦ Θεμιστοκλέους διοικεῖ τὴν σύζυγον τοῦ Θεμιστοκλέους· ἡ σύζυγος τοῦ Θεμιστοκλέους κυβερνᾷ τὸν Θεμιστοκλῆν, ἄρα ὁ υἱὸς τοῦ Θεμιστοκλέους διοικεῖ τὰς Ἀθήνας. Κανεὶς λοιπὸν δὲν δύναται νὰ

ἀρνηθῇ ὅτι τοιοῦτο σύστημα εἶναι ὀλέθριον καὶ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ τάχιστα.

Ἐπιμένω ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι ἀληθὲς, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ἐν Γαλλίᾳ λαμβάνει μέρος μόνον ὅταν πρόκειται περὶ χρημάτων· εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία λαμβάνει μέρος ὅταν πρόκειται περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ ὅτι ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ ἀπαλλοτριώσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου εἰμὴ ὅταν πρόκειται περὶ ἑνὸς περιωρισμένου ποσοῦ 20 τὸ πολὺ χιλιάδων μέτρων ἐκτάσεως. Ὁ Κ. ὑπουργὸς διϊσχυρίζεται ὅτι ὁ Νόμος τοῦ 1837 ἰσχύει καθὼς καὶ ὅλα τὰ τότε διατάγματα τὰ ὁποῖα ἀπέκτησαν ἰσχὺν Νόμου· τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν πεποίθησιν· τὸ Σύνταγμα ἐζήτησεν ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν, καὶ εἰς τὸ σύστημα τοῦ Νόμου τοῦ 1837 αἱ ἐγγυήσεις αὐταὶ δὲν ὑπάρχουν· κατὰ τὴν γνώμην μου ὅλα τὰ διατάγματα ὅσα ἀντιβαίνουν εἴτε εἰς τὸ γράμμα εἴτε εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος, δὲν ἔχουν καμμίαν ἰσχὺν μετὰ τὸ Σύνταγμα, καὶ πρέπει νὰ ληφθῇ τάχιστα ἡ δέουσα πρόνοια περὶ τῆς πληρώσεως αὐτοῦ τοῦ μεγάλου κενοῦ· ἄλλως τε δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ὅλα τὰ νομοθετήματα, ὅλοι οἱ κανονισμοὶ, ὅσοι ἔγιναν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς μοναρχίας, δὲν ἠμποροῦν πλέον νὰ ἔχουν ἐν γένει ἢ ἐν μέρει μεγάλην ἀξίαν· ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι τότε ἡ ἐξουσία εὑρέθη ἀναγκασμένη νὰ σχεδιάσῃ καὶ Νόμους καὶ κανονισμοὺς διὰ νὰ μορφώσῃ μίαν τάξιν πραγμάτων, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ διοικῆται σήμερον ἡ Ἑλλὰς ἀπαραγκάλιτος μὲ ἐκείνους τοὺς Νόμους, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἀναφαίνονται αἱ ἐλλείψεις των, καὶ ὁπότε ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας τὰ πράγματα ἔλαβον μεγαλητέραν ἀξίαν, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τότε ἐξίζεν μιᾶς δραχμῆς, καὶ δὲν ἦτο κίνδυνος νὰ διέπεται ἀπὸ μίαν ἀστυνομικὴν διάταξιν, νὰ κανονίζηται ἀστυνομικῶς καὶ σήμερον, ὅτε ἡ ἀξία των κύξησε δεκαπλασίως. Κύριοι! τὸ ὅριον εἰς τὸ ὁποῖον χωρίζεται δικαίως ἡ ἀρμοδιότης τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὴν τῆς Νομοτελεστικῆς εἰσέτι κατὰ δυστυχίαν δὲν ἐξηκριβώθη καθ' ὁλοκληρίαν· καθιερώθησαν μ' ὅλον τοῦτο τινὰ γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα συμβουλευόμενοι ἠμποροῦμεν νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν ὀρθὸν ἀποτέλεσμα· ὅ,τι εἶναι κτῆμα, χρῆσις δικαιώματος ἀποκτηθέντος, περιορισμὸς προσώπου ἢ πράγματος ἢ συνειδήσεως, βάρος ἐπὶ τῆς περιουσίας ἢ ἐπὶ τοῦ προσώπου, αὐτὰ ἀδιαφ-

φιλονεικήτως ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας· εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ὑπάγεται ἀδιστάκτως καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἰδιοκτησίας ὅταν πρόκειται περὶ δημοσίου ἀνάγκης· ἀλλ' ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, καὶ πρὸ πάντων ὅπως μᾶς ἐκθέτει ταῦτα ὁ κ. ὑπουργός, ἂς ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι μία κατάστασις ἡ ὁποία δὲν προσφέρει καμμίαν ἐγγύησιν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, καὶ ἀφίνει μεγάλην ἐλευθερίαν εἰς τὸ αὐθαίρετον καὶ εἰς τὴν κατάχρησιν· ἂς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ ῥυθμίσωμεν τὰ τῆς ἰδιοκτησίας διὰ Νόμων, καταργοῦντες ἓν σύστημα τὸ ὁποῖον βλάπτει καὶ παραλύει τὴν κοινωνίαν· μὴ λησμονήσητε ὅτι τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα ἐπενοήθη καὶ ἐφηρμόσθη εἰς τὰς κοινωνίας, διότι ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀλάνθαστος, καὶ διὰ τοῦτο ἀφηρέθη ἡ ἐξουσία τοῦ νομοθετεῖν ἀπὸ τὸν ἕνα καὶ ἀφιερώθη εἰς τὴν συζήτησιν τῶν πολλῶν.

Προσέθετο ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Ἔλαβον τὸν λόγον πρὸ πάντων διότι προεκλήθην ἀπό τινα, ἂν καὶ μὴ συνάδελφόν μας, ἵνα ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου ὡς γέντμα τῆς πρωτευούσης διὰ τὸ προκείμενον ἄδωρον δῶρον, ὅπερ μᾶς προσφέρει ἡ Κυβέρνησις· διότι ἡ συνδρομὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ λογισθῇ εἰμὴ εὐτελεστάτη, καθόσον δι' αὐτῆς οἱ ζημιωθέντες ἕνεκα τῆς κατεδαφίσεως τῶν οἰκιῶν των πολῖται δὲν δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς ἣν ἦσαν πρότερον κατάστασιν, καὶ τοῦτο καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑλικὴν αὐτῶν ἀποζημίωσιν· ἀλλ' αἱ οἰκογένειαι ἐῶν ὁποίων κατεστράφησαν αἱ οἰκίαι χάριν τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως εἶναι πολλὰ πιθανὸν καὶ νὰ ἠσθένησαν πολλαί, καὶ νὰ ἀπέθανον ἴσως καί τινα μέλη αὐτῶν ἕνεκα τῆς διαίας ἐξοικίσεως.

Ἐὰν, Κύριοι, ἡ νομοθεσία μας εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ χορηγῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ῥίπτῃ ἔξω τῶν οἰκιῶν των τοὺς πολίτας, χωρὶς ἡμεῖς ἐνταῦθα νὰ γνωρίζωμεν τὸ παραμικρόν, τότε εὑρισκόμεθα εἰς μίαν κατάστασιν ἥτις ὁμοιάζει κατάστασιν κοινωνίας ἀγρίου. Ἡ τοιαύτη κατεδάφισις τῶν οἰκιῶν ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀποζημιώσεως ἠνάγκασε τινὰς ἐκ τῶν ὑποστάντων τὴν σκληρὰν ταύτην δοκιμασίαν συμπολιτῶν μας νὰ λάβωσι ξένην ὑπηκοότητα ἐθνους, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐπολέμησαν ὡς δυναστευτικὸν τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐλευθεριῶν της· καὶ ὅμως πᾶν ὅ,τι ἐνηργήθη ἐνηργήθη ἐντὸς τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας, καθὰ ἀπήντησεν ὁ κ. ὑπουργός, καὶ καθὰ ὁμολογῶ καὶ ἐγὼ αὐτός· ἀλλ' ἐὰν ἄλλοτε δὲν

ἐγίνετο λόγος καὶ λόγος πολὺς κατὰ τῶν πλημμελῶν διατάξεων τοῦ Νόμου, ἃς ἐξ ἀγνοίας ἐπεψηφίσαμεν, τότε ἴσως ἐδικαιοῦτο ὁ κ. ὑπουργὸς νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἠδυνάμην εἰμὴ νὰ ἐνεργήσω ὅπως ἐνήργησα, ὅτι τὰς ἀτελείας ὅσας ἠδυνάμην τὰς ἐθεράπευσα, καὶ ὅτι Νομοτχίδιον θεραπεῦον αὐτὰς τὰς ἀταξίας ἴσως φέρω ἐντὸς τῆς παρούσης Συνόδου καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλ' ὅταν περὶ τοῦ Διατάγματος τῶν ἐτοιμορρόπων πρὸ τριῶν ἐτῶν εἴπομεν ἐνταῦθα πολλὰ καὶ διάφορα, ὅταν ἐπεκαλέσθημεν τὴν θεραπείαν τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκείνων, ἅτινα οἱ πολῖται οὐδὲ ὑπὸ τὴν προλαβοῦσαν δουλικὴν κατάστασιν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρωσι, ἔπρεπε νὰ ἴδωμεν μέτρον τι ἀπαλλακτικὸν, ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τοιούτου Διατάγματος ἀπὸ πολλοῦ χρόνου μᾶς ἐπιβαρύνουσι περισσότερον, ἐνῶ τὸ μεταξὺ διάστημα ἦτο ἀρκετὸν ὥστε νὰ ἔλθῃ ἡ δέουσα διόρθωσις. Εἰς ἄλλα Κράτη ὑπάρχουσι καὶ αἱ τοιαῦται ἐγγυήσεις εἰς χεῖρας τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἐκεῖ τὰ τε ὑπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια εἰσὶν ἄλλα, καὶ ἀνώτερα καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τῶν ἰδικῶν μας. Τὰ ὑπάτερα ἐνῶ δὲν φέρουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα τῆς νοημοσύνης, ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τοιαῦτα Σωματεῖα, ταυτοχρόνως συγκεντρώνονται ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, παρ' ἧς καὶ ἐπιβάλλονται ἐκ παντὸς τρόπου πρὸς τοὺς ἐλλογεῖς, καθὰ ἄλλοτε ἐνταῦθα εἴδομεν, ὥστε εἰς τὰς ἀπορρήτους των ψηφοφορίας ὑπάρχει περὶ τῆς δικαίας ἀπαλλοτριώσεως τῶν καλυβῶν τοῦ πτωχοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του ἡ κατάληψις αὕτη εἶναι τόσον προσφιλὴς καὶ πολύτιμος, ὅσον ἦσαν ἱερὰ καὶ πολύτιμα π. χ. τὰ δωμάτιον καὶ τὸ καθίσμα τοῦ Διὸς Πίρ, ἅτινα ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἱερότητός των ἐπωλεύθησαν ἀντὶ πολλῶν χιλιάδων φράγκων. Πρέπει δὲ αἱ ἐγγυήσεις αὗται νὰ ἦναι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκριβεῖς ἀκριβέστατοι, διότι εἰς τοῦτον τὸν κάτω κόσμον αἱ ἀτέλειαι τῆς καλῆς Κυβερνήσεως τῶν πραγμάτων εἶναι φυσικῶς τόσον πολλαί, ὥστε δὲν πρέπει νὰ τὰς αὐξάνωμεν καὶ μὲ τὰς ἀτελεῖς καὶ ἀπροσέκτους διατάξεις μας· ἆρα ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἀτελείας τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν πραγμάτων μας δὲν ἔπρεπε νὰ μιμούμεθα τὰ νομοθετήματα τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὅπου ὁ μηχανικὸς δὲν δύναται ἐν μιᾷ στιγμῇ νὰ κηρύξῃ ὡς ἐτοιμορρόπους ὅλας τὰς οἰκίας μιᾶς ἀρκετῆς διαστάσεως ὡς ἐγένετο ἐνταῦθα; διὰ ταῦτα ἐζητήσαμεν πολλάκις τὴν ἀναθεώρησιν τῶν τοιούτων ἐπιβλαβῶν Νόμων, ἀναθεώρησιν ἣν μᾶς ἐπιβάλλει καὶ αὐτὸ τὸ Σύνταγμα,

καὶ τὴν ὁποίαν λυεῖς, ἂν καὶ ἔχωμεν δικαίωμα, δὲν δυνάμεθα νὰ προτείνωμεν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑποταγὴν ἣν ἐλάβομεν ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως προγενέστερα τοιαῦτα προβουλεύματα τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων· καὶ ταῦτα ἐν γένει περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου· ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὸ πρακείμενον ζήτημα, ἐπειδὴ ἐρρέθη ὅτι ἀποζημίωσις δίδεται διὰ τὴν κατεδάφισιν καὶ τὰ κτίρια καὶ οὐχὶ διὰ τὰ γήπεδα, ὅν ἡ ἀποζημίωσις γίνεται κατ' ἄλλον νόμον ὑπὸ τῶν παρόδων ἰδιοκτητῶν, παρατηρῶ ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι κακὸν καὶ ἀντισυνταγματικόν· κακὸν μὲν διότι, ἐὰν ὁ γείτων πρὸς ὃν παραπέμπομαι πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ἀποζημιώσεως εἶναι πτωχός, ὡς εἶναι λίαν πιθανόν, τότε θέλω ἀναγκασθῆ νὰ προσφύγω εἰς τὰ δικαστήρια, ὅπως λάβω τὴν ἀποζημίωσιν διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῆς καλύβης του· ἀντισυνταγματικὸν δὲ διότι λαμβάνεται ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου πρὶν ἢ δοθῇ ἡ ἀνάλογος ἀποζημίωσις κατὰ τὸ Σύνταγμα.

Τὸ Νοσοκόμειον, Κύριοι, ὅπερ πρὸ 50 ἐτῶν εἶχε τοιαύτας ὁδούς, περὶ τῶν ὁποίων παρεμιμνήσκεν ἐλέγετο, ὅτι εἶχον σχηματισθῆ ἀπὸ τὴν εἰς τὴν βυτάλην ἐξοδον τῶν ἀγελάδων τῶν κατοίκων, ἔχει σήμερον λαμπροτάτας καὶ εὐρυθμοτάτας ὁδούς, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται εἰς τὴν μορφωσιν αὐτῶν κἀμμίαν ἐπαισθητὴν καταπίεσιν οἱ πολῖται τῆς πόλεως ταύτης· ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν σχεδιογράφησιν τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν αὐτῆς ὑπάρχουσιν αἱ ἀπαιτούμεναι ἐγγυήσεις, ὅπως ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τούτων, καὶ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐξ αὐτῶν ζημιουμένων οἱ οἰκόσποτοι, καὶ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν συνεισφορῶν, τῶν ἀπαιτουμένων εἰς ταῦτα· διαστήματα ἐνδέκα συγκείμενα ἀπὸ 60 χρηστοὺς πολίτας ἀποφαίνονται περὶ τῶν παραπόνων, ὅσα δύνανται ἐκάστοτε νὰ πηγάζωσιν ἀπὸ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις.

Ἂν δὲ καὶ παρ' ἡμῖν ἤθελον ὑπάρξῃ τοιαῦται φύσεως ἐγγυήσεις, πιστεύω, ὅτι κανὲν παράπονον δὲν ἤθελεν ἐγείρεσθαι ἀπὸ τοὺς καλοὺς καὶ εὐπειθεῖς ἡμῶν συμπολίτας, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ σπεύσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὰς Βουλὰς τὸ ἀνῆκον Νομοσχέδιον περὶ τῆς διορθώσεως τῆς περὶ ταύτα νομοθεσίας μετὰ τῶν δυνατῶν ἐγγυήσεων.

Μετὰ τὰ λεχθέντα παραιτοῦμαι τῆς περαιτέρω συζητήσεως ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὡδὶ προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφο-

φορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 24.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκδόσεως πιστώσεως δρ. 100,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος .	Ἀθαν. Δούκας . . . . .
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης . . Ν	Δήμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Γάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Γεωργιάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μανιαρίδης . . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Χαρίλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Ἀντών. Κριεζῆς . . . . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ριχάρδος Τζιωρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . Ν	Δημήτριος Χατσίκος . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . .	Γεώργ. Λιδωνικιώτης . . .
Γεώργιος Λαμπιώτης . . .	Κωνστ. Προβελέγγιος . . Ν
Γ. Παπακλεόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπύρος Μίλιος . . . . .
Γεώργιος Καραπατζάνης . . Ν	Ῥήγας Παλαμιδᾶς . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν	Δημήτριος Κουντουριώτης. . Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 24, ἐχόντων ὅπως ὑπερψηφισθῇ ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 21 Ἰανουαρ. ε. ε.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 10 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνοματικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 5 καὶ 6 Φεβρουαρίου ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν **168,000** ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους **1859** μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ δικαιολογητικῆς ἐκθέσεως· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ συσταθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Ἐπίσης ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἕτερον νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, μετὰ τῆς τῆς συνοδευούσης αὐτὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως· καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀπεφασίσθη ὡς ἀνωτέρω. Ἔχουσι δὲ ἀμφότερα τὰ νομοσχέδια ταῦτα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις δραχ. **168,000** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος προϋπολογισμοῦ, πρὸς οἰκοδομὴν νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρῳ.

Οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ μέτρου τούτου διαρρήδην ἐξετέθησαν ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου τῶν 19 Ἰανουαρίου ε. ε. εἰς τρόπον ὥστε τὸ Σῶμα ἐκεῖνο πληρέστατα ἐπείσθη περὶ αὐτῶν.

Τῆς ἐκθέσεώς μου ἐκείνης παρακαλῶ ἀντίγραφον, ὁρῶν ὅτι ἀρκοῦσαν παρέχω αἰτιολογίαν τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου, καὶ ἐγὼ τὴν πεποίθησιν, ὅτι καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, ἀναγνωρίζετε τὴν ἀνάγκην τοῦ προτεινομένου μέτρου, καὶ διὰ τῆς λογικῆς ὑμῶν ψήφου θὰ συνεργήσητε εἰς τελεσιουργίαν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἐχρειάσθη ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

ΟΘΩΝ

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Πρὸς ἀνέγερσιν τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρῳ χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὀκτὼ χιλιάδων, κατὰ τὸν συνταχθέντα προϋπολογισμὸν καὶ τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον. Ἡ πίστωσις αὕτη θέλει καταλογισθῇ εἰς τὸν διὰ τὸ ἔτος **1859** εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον **18** « Οἰκοδομὴ τελωνείου ἐν Σύρῳ. »

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ὅπερ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου αὐξάνεται τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Ὑπουργείου, καθ' ἕνα ὑπαλλήλων, καὶ κατὰ πέντε ὑπουργικοὺς γραμματεῖς, ὧν οἱ τρεῖς προορίζονται διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου.

Ἐν τοῖς συνοδεύουσι τὸ Νομοσχέδιον πρακτικοῖς τῆς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως αὐτοῦ θέλετε παρατηρήσει, Κύριοι, ὅτι τῇ ἐμῇ προτάσει ὑπέστη τοῦτο ἀλλοίωσιν, καθ' ἣν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου ἀπεσπάσθη εἷς τῶν προστεθειμένων

ὑπουργικῶν γραμματέων, ὁρισθεὶς ἤδη διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ ἀφῃρέθη ὁ διορισμὸς δύο γεωμετρῶν παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν γεωμετρικῶν ἔργων τμήματι τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Ὑπουργείου.

Τὴν ἀνάγκην διορισμοῦ ὁρυκταλόγου καὶ ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίς μου ἀρκούντως παρίστησι, καὶ ὑμεῖς ἀναμφιβόλως συναισθάνεσθε, διότι οὐχὶ μόνον τῶν ὁρυκτῶν μας ἡ ἐξέτασις σπουδαίως ἀπαιτεῖται, ἀλλὰ καὶ τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα εἰς τὴν ἐπιστημονικωτέραν ἔρευναν τῶν περιοδικῶς ἀναφαινομένων καὶ τὴν τῶν ἀρχαίων ἀνακάλυψιν.

Ἡ προσθήκη ὑπουργικῶν Γραμματέων εἶναι ἄρρηκτος συνέπεια τῆς ἀνάγκης τοῦ ν' ἀποσπασθῶσι τῆς ἐπωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου οἱ ἐπιθεωρηταί, οἵτινες ἀποκλειστικῶς ἀπασχολοῦνται μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν, καὶ ν' ἀποτεθῶσι πλέον εἰς τὸν κύριον προορισμὸν τῆς θέσεώς των, διδόμενοι ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιτόπιον καὶ διαρκῆ ἐπιθεώρησιν τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, ἧς σπουδαία καὶ μεγίστη ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη.

Ἡ ἀπὸ τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας ἀφαίρεσις τῶν ὑπαλλήλων τούτων ἔπρεπε, καὶ πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ, διότι ἄλλως προσκόπτει ἀνυπερβλήτως ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὁποίου διευθύνω Ὑπουργείου, ὅτις ἀναπτύσσεται ὑπερμέρα.

Οὗτοι ἐν συνόψει εἰσὶ, Κύριοι, οἱ ὑπαγορεύσαντες τὸ προκείμενον νομοσχέδιον λόγοι. Δύναμαι δ' ἀναφόβως νὰ ἔχω πεποίθησιν εἰς τὴν σύνεσιν καὶ τὴν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας ἕρεσιν ὑμῶν, ὅτι ἐπιδοκιμάσετε διὰ τῆς λευκῆς ψήφου τὸ προκείμενον μέτρον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Φεβρουαρίου 1859
ΟΘΩΝ.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοροώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν προστίθεται εἷς ὁρυκταλόγος μὲ βαθμὸν καὶ μισθὸν ὑπουργικοῦ Γραμματάρχου 6ου τάξεως.

Ὁσάκις οὗτος ἐνεργεῖ ἐπιθεώρησιν, ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα, καθήκοντα, καὶ ἀπολαβὰς τῶν ἐν περιοδείᾳ Οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν.

Ἄρθρον 2. Προστίθενται πρόσθετοι πέντε ὑπουργικοὶ γραμματεῖς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως, οἱ μὲν δύο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, οἱ δὲ τρεῖς εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον.

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν παρ' ἑνὸς τῶν ΚΚ. Γραμματέων αἱ ἔξῆς ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν διαφόρων νομοσχεδίων.

Καὶ πρῶτον ἀνεγνώσθη ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν περὶ τροποποιήσεως τοῦ τελωνιακοῦ δικαίου διαφόρων ἐμπορευμάτων.

Δεύτερον ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφοδιάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ τῶν ὑπηρετησάντων εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἱερὸν ἀγῶνα.

Τρίτον ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν περὶ αὐξήσεως δύο πλωταρχῶν καὶ τεσσάρων ὑποπλοιάρχων.

Τέταρτον ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ πιστώσεως δραχμῶν 178,792:15, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1858. καὶ

Πέμπτον ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ ἀλεύρων.

Ὑφ' ὅλων δὲ τούτων ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ ὧν πραγματεύονται Νομοσχέδια κατὰ σειρὰν ἱεραρχικήν. Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπὴ σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσασα τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον

περὶ τροποποιήσεως τοῦ διὰ τοῦ τελωνιακοῦ δασμοῦ ὁρισθέντος τέλους διαφόρων ἐμπορευμάτων, εὗρεν ἰσχυροὺς καὶ ἀρκούντως δικαιολογημένους τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν σύνταξιν αὐτοῦ λόγους, καὶ διὰ τοῦτο παρεδέξατο ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Χαράλ. Παπαπολίτης, Δ. Χατζῆσκος,
Γ. Παπακλιόπουλος, Μ. Α. Καΐρης.
Ν. Μαυρομμάτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ τῶν ὑπηρετησάντων εἰς τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος ἀγῶνα, ἐχόντων τὸ δικαίωμα νὰ μετατίθενται εἰς ἐφεδρείαν κατ' αἴτησίν των ἀπολαμβάνοντες τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἀπὸ 3 Νοεμβρίου 1833 Β. Διάταγμα, καὶ προσέτι νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς ἐνοίκιον, ὅταν ἀποσταλῶσιν εἰς ὡρισμένον τόπον διαμονῆς κατὰ τὸν ἀπὸ 29 Σεπτεμβρίου 1856 Νόμον, καὶ θεωρήσασα ὅτι πρόκειται περὶ ἀξιωματικῶν ὑπηρετησάντων τὴν Πατρίδα κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν, τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Α. Γ. Κριεζῆς, Ἀδὰμ Δούκας,
Γ. Καρακατσάνης, Ἰωάννης Χατζη-Πέτρος.
Τ. Μαγγίνας.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως δύο πλωταρχῶν καὶ τεσσάρων ὑποπλοιάρχων εἰς τὸ Β. ναυτικὸν, καὶ

παρατηρήσασα ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη αὔξησις ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν αὔξησιν τοῦ ἡμετέρου στολίστου, ὅπερ εἶναι ἀναγκαία συνέπεια, διὰ τοῦτο παρεδέξατο μὲν τὴν ἀρχὴν, τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Α. Γ. Κριεζῆς, Ἰω. Χατζη-Πέτρος,
Τ. Μαγγίνας, Γ. Καρακατσάνης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται πίστωσις δραχμῶν 178,792:15 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωρήσασα ἐκ τοῦ προσκρτημένου ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τούτῳ πίνακος ὅτι ἡ ζητουμένη πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν ἀναπορρίπτων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, παρεδέξατο τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Α. Μαυρομιχάλης, Ἰωάννης Οἰκονόμου,
Ἰάκ. Παξιμάδης, Δ. Α. Κουντουριώτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων διεξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ ἀναγνωρίσασα ἰσχυροὺς καὶ δικαιολογημένους τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου λόγους, παρεδέξατο κατὰ πλειονοψηφίαν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἓν δὲ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Δ. Χατζίσκος μὴ συμμεριζόμενος τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἐκηρύχθη ἐναντίος κατά τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν καθέκαστα αὐτοῦ, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐκθέσῃ τοὺς περὶ τούτου λόγους ἐνώπιον τοῦ Σώματος κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπή

Νικόλαος Πρασσακάκης, Δ. Χατζίσκος,
Π. Λουδαρίδης, Μ. Δ. Καΐρης.
Ἰω. Χατζῆ-Πέτρος,

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ τηλεγραφικοῦ κάλου, ἀλλὰ παρελθούσης τῆς ὥρας, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν διὰ τὴν αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπεκυρώθησαν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Σικελίας εἰς Σύρον, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τύλλας λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς·

Εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν ὑπέγραψα, θεωρεῖτε, Κύριοι, ἐν συντόμῳ τοὺς λόγους δι' οὓς ἐδίστασα νὰ δώσω τὴν συγκατάθεσίν μου εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου· οἱ λόγοι οὗτοι ἔπεισαν καὶ ἕτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Καρακατσάνην, νὰ συνυπογράψῃ μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην. Ἐξελέχθην μέλος τῆς ἐπιτρο-

πῆς ἐνῷ τὸ τμῆμα, εἰς ὃ ἀνήκω, δὲν ἐγνώριζεν ἴσως τὰς ἐν γένει ἰδέας μου περὶ τῆς κυβερνήσεως τῶν πραγμάτων τῆς Πατρίδος· ἀλλὰ τὸ Σῶμα ὁλόκληρον γνωρίζει τί φρονῶ περὶ τούτου· καὶ τί ἄλλο ἐπεριμένατε νὰ ἀκούσητε παρ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἰμὴ μίαν ἄρνησιν ἢ ἕνα δισταγμὸν τοὐλάχιστον; Πρεσβεύω ὅτι Κυβέρνησις ἐλευθέρου Κράτους δὲν εἶναι ἐκείνη, ἥτις ἄγει καὶ ὠθεῖ τὸ ἔθνος εἰς τὴν νόμιμον ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν του. Εἰς ἐλεύθερον Κράτος ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀπομακρύνῃ μόνον τὰ ἐμπόδια καὶ τὰ λοιπὰ προκόμματα, ἅτινα δύνανται νὰ παρεμποδίζωσι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πολιτῶν· δὲν παραδέχομαι τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὠθησιν, ἣν ἐξύμνησαν καὶ ἐξυμνοῦσι, δὲν παραδέχομαι ὅτι οἱ πολῖται πρέπει νὰ σπρώχνωνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των. Δύω ἀρχαὶ διέπουσι τὸν πολιτικὸν κόσμον, ἡ μὲν ὅτι τὸ πᾶν πρέπει νὰ ὠθῇ καὶ ἐνεργῇ ἡ Κυβέρνησις, ἡ δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ διὰ νὰ ἐμποδίζῃ μόνον τὰ κακά, ἅτινα δύνανται νὰ ἀναῤῥύωνται εἰς αὐτὴν τὴν παιδιὰν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας· ἡ βλάστησις ὅμως καὶ ἡ καρποφορία πρέπει νὰ ἔρχεται μόνη καὶ οἰκοθεν, προάγουσα ἀγλαοὺς καὶ τελεσφόρους καρπούς. Παύσω, Κύριοι, τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκφραζομένην ἀπὸ σοφῶν καὶ φιλανθρώπων τινα Γερμανῶν, ὅτι ἡ Πολιτεία προορισμὸν ἔχει μόνον νὰ ἐμποδίζῃ τὰ κακὰ ἡ δὲ Ἐκκλησία νὰ ἐνεργῇ τὰ καλά. Ἡ Ἐκκλησία περιλαμβάνει τά τε θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ αἰσθήματα τῆς κοινωνίας· τὰ αἰσθήματα ταῦτα ὁδηγοῦσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ νὰ διαπράττωσι τὰ χρέη των καὶ τὰ καλά, ἅτινα ῥέρουσι τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν κατάστασιν εὐάρεστον ὑλικῶς τε καὶ ἠθικῶς. Ἡ ὠθησις λοιπόν, ἣν μᾶς ἐξυμνοῦσι πάντοτε, καὶ ἣν θέλουσιν ἀποῤῥίψουσαν ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, αὐτή, λέγω, ἡ ἐπίσπευσις καταντᾷ πολλάκις κατακρήμνισις. Ἐνθυμεῖσθε ἴσως οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν παλαιὰν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τὴν πάλαι, ἥτις ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν δύω λαμπρῶν προγόνων μας τοῦ Θεμιστοκλείους καὶ τοῦ Ἀριστείδου· ὁ εἷς τούτων, ὁ Θεμιστοκλῆς, ἂν καὶ ἐν Δημοκρατίᾳ ζῶν ὡς καὶ ὁ Ἀριστείδης, ἐπίσπευδε τὰ ἔργα τῆς πολιτείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἦρχεν, ἂν ὄχι καθ' ὁλοκληρίαν τοὐλάχιστον διά τινος μεγάλου συστήματος πολιτῶν, ὥθει εἰς τὰ ἔμπροσθεν τὴν πατρίδα εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν λίαν κατεσπευσμένως πρὸς ἕνα σκοπόν· ὁ δὲ ἕτερος, ἤτοι ὁ Ἀριστείδης, ἀνεχαίτιζε τὴν ὠθησιν τοῦ Θεμιστοκλέους. Τέλος ὁ Ἀριστείδης ἐνικήθη, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐνίκησεν, ἔφθασε δηλονότι εἰς τὸν σκοπόν του, ἐστερανώθη δὲ

ἡ νίκη του αὐτή, ὅ ἐστιν ἐστήριξε τὰς κριπίδας τῆς ἐλευθερίας ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου ὅλου ἀπὸ τῆς καταστάσεως καὶ τῆς δεινοπαθείας τῶν βαρβάρων ἐθνῶν· ἐνίκησεν, ἐπαναλαμβάνω, ὁ ὠθῶν, καὶ αὐτὴν τὴν ἀρχὴν βεβαίως ἠθέλετε συστήσει καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ μέγας ἀνήρ, ὅστις ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς βαρβάρου καταδυναστείας, ἐσυμβούλευσε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν πατρίδα ἓν πρᾶγμα ὠφελιμον μὲν πλὴν ἄδικον· ἐσυμβούλευσε, λέγω, νὰ καταπαύσωσι τὸν στόλον τῶν συμμάχων διὰ νὰ ἄρξωσι τῆς Ἑλλάδος μόνοι οἱ Ἀθηναῖοι· ὅ ἐστιν ὁ σώσας τὴν Ἑλλάδα ἠθέλησε διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης, ὅστις ἐλάμβανε γνῶσιν τῶν τοιούτων μυστηρίων, εἶπεν εἰς τοὺς συμπολίτας του, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς συμβουλεύει πρᾶγμα συμφερώτατον μὲν ἀδικώτατον δέ, τὴν πυρπόλησιν τοῦ στόλου τῶν συμμάχων, καὶ τότε ἡ πατρὶς ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν της ἀπὸ τὴν συμβουλὴν τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἂν λοιπὸν δὲν εὑρίσκετο ὁ Ἀριστείδης νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν τοιαύτην ὁρμὴν ἡ πατρὶς ἤθελε φθάσει εἰς ἐσωτερικὸν ζυγόν, ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ χείρων τοῦ ἐξωτερικοῦ, διότι ἐμψυχόνει τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς καὶ τὰς ἐμφυλίους ταραχάς· διὰ τοῦτο εἰς μίαν Πολιτείαν πρέπει νὰ εὑρίσκωνται βραδυπόροι διὰ νὰ ἀναχαιτίζωσι τὰς εἰς τὰ πρόσω ὁρμάς, ἂν καὶ πρὸς ἀγαθοὺς σκοποὺς κινουμένας, διότι ἡ ὁρμητικὴ χρῆσις γίνεται κατάχρησις, καὶ ἡ βιαία ὠθησις, ὡς εἶπον, καταπρήνισις. Εἰς τὰς ἀπολύτους Κυβερνήσεις καὶ εἰς ἄλλας τοιαύτας, εἰς τὰς ὁποίας φέρεται ἡ συγκέντρωσις ὅλων τῶν ἔργων εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας, φρονοῦσι καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ λαὸς πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς παιδίον καὶ ὑπὸ κηδεμονίαν. ἀλλ' εἰς τὰ ἀληθῶς συνταγματικὰ Κράτη αὐτὴ ἡ κηδεμονία εἶναι βλαβερά, εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ αὐτοκυβέρνησις, καὶ διὰ νὰ συνηθίσωσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τοῦτο βεβαίως θὰ περιπίπτωσιν ἐνίοτε καὶ εἰς λάθη, ἀλλὰ τὰ λάθη εἶναι δεδομένα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες οὐδέποτε δύνανται νὰ ὦσιν ἀναμάρτητοι, ἄλλως δὲ δὲν θέλομεν φθάσει ποτὲ εἰς θέσιν νὰ αὐτοκυβερνώμεθα. Ἡ κηδεμονία καὶ ἰδιωτικῶς ἐπ' αὐτῶν τῶν τέκνων μας, ὅταν θέλωμεν νὰ συνηθίσωμεν ταῦτα διὰ τῶν ἀπειλῶν καὶ βουνέρων, εἶναι ἀνοίκειος, διότι τοιαύτη ἀνατροφὴ περιστέλλει καὶ δὲν ἀναπτύσσει τὸν ἄνθρωπον· διὰ τοῦτο εἰς πᾶσαν περίστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἡμεῖς οἱ γεγηρακότες τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπέρχηται κατεσπευσμένως εἰς ἐπιχειρήσεις μεγάλας καὶ ἀκροσφαλεῖς, πρέπει νὰ ἀνισταμεθῶ,

νὰ προσέχωμεν καὶ νὰ φωναζωμεν πρὸς αὐτὴν νὰ προχωρῇ ἀργὰ καὶ βαθμηδόν. Ναί, Κύριοι, τὰ σώματα τῶν Γερόντων συνεστήθησαν παντοῦ διὰ νὰ ἀναχαιτίζωσι τὰς ὁρμὰς τῶν νέων. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ Γέροντες ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες προίσταντο τῶν πραγμάτων, καὶ αὐτὴν τὴν τάξιν μᾶς συνιστᾷ ὁ μέγας νοῦς τῆς ἀρχαιότητος ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ πολιτικὰ ἀναγινώσκεται τὸ ἀκόλουθον χωρίον·

«Ἡ γὰρ φύσις δέδωκεν τὴν διαίρεσιν, ποιήσασα τῶν αὐτῶν τῷ γένει τὸ μὲν νεώτερον, τὸ δὲ πρεσβύτερον, ὧν τοῖς μὲν ἄρχεσθαι πρέπει, τοῖς δ' ἄρχειν· ἀγανακτεῖ δὲ οὐδεὶς καθ' ἡλικίαν ἀρχόμενος οὐδ' ἓν νομίζει κρείττων εἶναι, ἄλλως τε μέλλων ἀντιλαμβάνειν τούτου τὸν ἔρανον, ὅταν τύχῃ τῆς ἐνομένης ἡλικίας.»

Ὁ λόγος μὲ ἔφερεν εἰς τὴν θέσιν νὰ σᾶς εἴπω καὶ ταῦτα περὶ τῶν γερόντων, διότι οἱ Γέροντες πρέπει νὰ ἐνίστανται πάντοτε εἰς τὰς ὁρμὰς τῶν νέων καὶ νὰ τοὺς ὀπίγουν εἰς πᾶν ὅ,τι πρέπει νὰ πράττωσιν.

Εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς παρατηροῦμεν νὰ μᾶς λέγωσιν, ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε νὰ φιλοτιμηθῇ ὥστε νὰ ἀπολαύσῃ καὶ αὐτὴ τὰ καλὰ τῆς νέας ἐφευρέσεως τοῦ τελεγράφου, ἣν καὶ μᾶς ἐξυμνοῦσι πολύ· ἀλλὰ παρετήρησα ὅτι μία τις μικροφιλοτιμία ὑπάρχει, ἥτις παρεκίνησε τὸν ὑπουργὸν καὶ τὴν ἐπιτροπὴν νὰ εἴπωσιν, ὅτι τὸ ἔθνος δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἀφιλότιμον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ δράττεται τὰ ἀποτελέσματα τῶν νέων ἐφευρέσεως ἀμέσως· καὶ ἄλλοτε, εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἔκθεσις τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων εἰς τὸ ἐνταῦθα πολυτεχνεῖον, ὠνομάσθην στάσιμος, διότι δὲν ἐθαύμαζον τὰ ἔργα ὅσον οἱ ἄλλοι· τὰ ἐθαύμαζον· ἐρωτηθεὶς ἀπήντησα, ὅτι θαυμάζω μὲν ἀλλὰ δὲν σκιρτῶ, διότι τὰ ἔργα ταῦτα πρέπει νὰ ἔρχωνται κατόπιν ἄλλων ἀναγκαιοτέρων ἐνεργειῶν, διότι πρῶτον ἔπρεπε νὰ δυσπραχθῇ ἡ δημόσιος ἀσφάλεια καὶ νὰ μὴ λῃστεύηται πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως καὶ δέκα βήματα ἐντεῦθεν ὁ Εὐλάμπιος, καὶ ἡ λῃστεία αὕτη εἶχε λάβει χώραν ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκθέσεως, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι, καθὰ ἐπληροφορήθην, ὠνομάσθην ἀπὸ ὑψηλήν τινα τάξιν στάσιμος· ἀλλὰ στάσιμος δὲν εἶμαι, διότι στάσιμος δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀρχὴν νὰ προβαίνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ βαθμηδόν, διότι ἡ παροιμία λέγει, ὅστις περιπατεῖ ἀργὰ προβαίνει μακρὰν καὶ ὅστις σπεύδει κρημνίζεται· ἂν θέλετε, Κύριοι, πιθανὸν νὰ μᾶς ὀνομάσωσι καὶ ὀπισθοδρομικούς, διότι πολλοὶ ἐξ

ὑμῶν πολλάκις ἐνταῦθα εἴπομεν, ὅτι ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν δήμων εἶναι χειροτέρα ἐκείνης τῶν ἐπὶ τουρκοκρατείας δήμων· τοῦτο λέγοντες θέλομεν νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν; ὄχι· διότι ἂν θελήσωμεν νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐκείνους χρόνους καὶ συμβουλεύσωμεν τοὺς πολίτας νὰ νὰ ἀτενίζωσιν εἰς ἐκείνον τὸν πολικὸν ἀστέρα, τότε δὲν ἠμποροῦν νὰ μᾶς εἴπωσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀτενίζωμεν εἰς τὸν πολικὸν ἐκείναν ἀστέρα, ἀλλὰ πρέπει αὐτομάτως νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Δικάκις ἐπιθυμῶ νὰ ἦμαι στάσιμος καὶ ὀπισθοδρομικὸς μὲ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῆς λαμπρᾶς Ἑλλάδος καὶ μὲ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς κατὰ Χριστὸν ἠθικῆς, παρὰ προοδευτικὸς μὲ τὰς ματαίας καὶ φθοροποιὰς ἰδέας τοῦ ΙΙ' αἰῶνος. Δὲν ἔχομεν ἤδη ἐκτεθειμένα τὰ καλὰ καὶ ὠφέλη, ἅτινα θέλει μᾶς παρέξει ὁ τηλέγραφος· ταῦτα ἔπρεπε νὰ γνωρίζωμεν ἀπὸ τοῦδε, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ σταθμίσωμεν ἂν τὰ ὠφέλη αὐτὰ ἀντιζυγίζωνται πρὸς τὰς δαπάνας, αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν τοῦ τηλεγράφου. Τὸ νὰ ὑποδεικνύωμεν μόνον φιλοτιμίας καὶ ὠφέλη ἁπλῶς εἶναι μία ἔκφρασις ἀόριστος· ἂν δὲν ἀποδειχθῶσι ψηλαφητῶς πως τὰ καλὰ καὶ ὠφέλη τοῦ τηλεγράφου, δύναμαι νὰ ὀνομάσω τὴν ἔκφρασιν ταύτην ἐπίδειξιν, ἢ, ἂν θέλετε, νόσον, ὅπως ὠνομάσθη ἡ τάσις ἐκείνη τοῦ ἀσώτου, ὅστις εἶδε πρὸς τὸ θεαθῆναι καὶ οὐχὶ πρὸς σκοπὸν φιλανθρωπικὸν πολλά, περὶ οὗ ὁ ποιητὴς Ἐπίχαρμος εἶπε τὰ ἑξῆς· «οὐ φιλάνθρωπός τοι γε ἐστὶ νόσον ἔχεις· χαίρεις διδούς.» Χαιρόμεθα μὲν ὅτι ἐπιλαμβανόμεθα νέων πραγμάτων, ἀλλὰ δὲν χαιρόμεθα ὅτι εἰσάγομεν καλὰ, διότι ταῦτα εἶσὶν ἄγνωστα ἀκόμη. Ὅθεν ἂν δὲν ἴδω ψηλαφητὰ τὰ ὠφέλη τὰ προϊσχόμενα ἐκ τοῦ τηλεγράφου διστάζω νὰ δώσω τὴν συγκατάθεσίν μου ὑπὲρ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Εἴπομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν, ὅτι εἰς Κράτος οὕτινος οἱ πόροι εἰσὶ περιωρισμένοι, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόχρεων νὰ ἐκπληρώσῃ πολλὰ καὶ ἱερὰ χρέη μὲ τὰ μικρά του μέσα, ἡ ἄμεσος ἐπιχείρησις τοῦ δαπανηροῦ ἔργου τοῦ τηλεγράφου εἶναι ἀκατανόητος· τοῦτο ἐφρόνουμεν καὶ ἤδη ἐπισήμως· αἱ δαπάναι μᾶς καταλλίζουσι, καὶ μάλιστα κατ' αὐτὴν τὴν σύνοδον, καθ' ἣν ἅπαξ νομοσχέδια ἐψηφίσθησαν καὶ πράκειται νὰ ἐπιψηφισθῶσιν, ἅπαντα αὐξάνοντα τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους κατὰ μέγιστα ποσά. Ταύτας δὲ τὰς ἀλλεπαλλήλους δαπάνας σκεπτόμεθα πῶς δυνάμεθα νὰ ἀναπληρώσωμεν; οὐχὶ δι' αὐτῶν ἐκπληροῦμεν τοὐλάχιστον ἓν πολλοστημόριον μέρος τῶν χρεῶν, ἅτινα χρεω-

στοῦμεν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ ὧν πρὸ ὀλίγου ὑψώθησαν φωναὶ καὶ φωναὶ σπαραξικάρδιοι εἰς τὸν περίβολον τοῦτον; Ἐμπεριέχεταί τι εἰς αὐτὰς πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν χρεῶν μας, ἅτινα ἐσυμφωνήθησαν καὶ προσερρήθησαν εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἠκούετο μόνος ὁ κρότος τῶν πυροβόλων καὶ τὸ πᾶν ἦτο εἰς ἀμφιβολίαν, ὅτε κάνεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ μᾶς ἐμπιστευθῇ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς; Τί θὰ εἴπωμεν εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων καὶ τραυματισθέντων; βεβαίως οὕτω θὰ εἴπωμεν εἰς αὐτὰς, ἔχετε ὑπομονήν, ἀφοῦ εἰσάξωμεν τὰς νέας καὶ δαπανηρὰς ἐφευρέσεις τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, ἔπειτα θέλομεν ἔλθει καὶ πρὸς συνδρομήν σας· ἀλλ' ὁ οἰκοδεσπότης, ὅστις δὲν ἐκπληροῖ τὰς πρώτας ἀνάγκας τῆς οἰκίας του, φροντίζει δὲ μᾶλλον περὶ ἀμαξῶν καὶ λοιπῶν τοιούτων ἔργων τῆς πολυτελείας καὶ ἐπιδείξεως, ἐνῷ ἡ οἰκία του δὲν ἔχει τὴν ἀνήκουσαν κλίμακα τῆς ἀναβάσεως, ὁ τοιοῦτος, λέγω, οἰκοδεσπότης ἢ ἡ διαγωγή του αὐτὴ πῶς ὀνομάζεται; Ἔχομεν, Κύριοι, ἀνάγκας πρωτίστου καθήκοντος, αἵτινες δὲν ἐπιδέχονται τὴν παραμικρὰν ἀναβολήν, ἐνῷ ἡ ἀγορὰ καὶ ἡ ἐγκατάθεσις τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου εἶναι ἐπιδεκτικὴ πάσης ἀναβολῆς· ἔχομεν ἀνάγκην πρὸ πάντων ὁδῶν, γεφυρῶν καὶ λοιπῶν ἄλλων τοιούτων ἔργων, χάριν τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας διακοπτομένης ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατὰ τὸν χειμῶνα, καθ' ἃς, ὡς ἀκούομεν, πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν μας καὶ κινδυνεύουσι καὶ πτίγονται.

Μᾶς εἶπον ὅτε Κ. ὑπουργὸς καὶ τὰ μέλη τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ σύστασις τοῦ τηλεγράφου κατεπείγει καθόσον ἄλλως ἠθέλαμεν μείνει ὀπίσω ἐπὶ τέσσαρα ἢ καὶ περισσότερα ἔτη· ἀλλ' ἡμεῖς, Κύριοι, εἴπομεν εἰς τὴν ἔκθεσίν μας καὶ ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ Πατρὶς, ὡς κειμένη ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων ἠπείρων, δὲν ἤθελε βραδύνει νὰ συνδεθῇ διὰ τηλεγράφων μὲ ὅλα ταῦτα τὰ μέρη, καθόσον μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου τελειοποιουμένης τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως, πολλαπλασιαζομένων καὶ τῶν περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας συναγωνισμῶν, ἠθέλαμεν φθάσει εἰς τὸν σκοπὸν καὶ εὐθηνότερα καὶ ἐντελέστερα. Τὰ δοκίμια τῶν πρώτων ἀτμοπλοίων κατεστάθησαν, Κύριοι, ἀνωφελῆ καὶ κατεστράφησαν, ὅταν τὰ δεύτερα ἐτελειοποιήθησαν καὶ ἕνεκα τούτου κατεσκευάζοντο καὶ εὐθηνότερα· μόνη ἡ τελειοποίησις φέρει καὶ τὴν εὐθηνίαν, καθόσον τότε συντρέχουσι πολλοὶ κάτοχοι τῶν τοιούτων ἔργων, καὶ φέρουσι διὰ τοῦ τοιούτου πολλαπλασιασμοῦ τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Ἠκούσαμεν ὅτι ἑταιρία τις ἄλλη ἐκ Νεαπόλεως προσέφερε συμφωνίαν συμφερωτέραν, προτιθεμένη νὰ σύρῃ τηλεγραφικὸν σύρμα διερχόμενον καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως τῆς Βονίτσης μέχρι Κωνσταντινουπόλεως· τότε καὶ ἡμεῖς ἠδυνάμεθα νὰ στήσωμεν τηλέγραφον διὰ ξηρᾶς μέχρι Βονίτσης, καὶ ἐκεῖθεν νὰ συγκοινωνῶμεν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μεθ' ὅλης τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εὐρώπης μὲ πολὺ ὀλιγώτερα ἔξοδα· ἀλλ' ὑπῆρξεν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἔνστασις, ὅτι πάντοτε ἠθέλαμεν ἀναγκασθῆ νὰ ἔχωμεν τηλέγραφον ὑποβρύχιον μέχρι Σύρου, τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Ἐὰν, Κύριοι, ἐπραγματοποιεῖτο ἡ συμφωνία αὕτη, ἂν καὶ ἐξαιρεῖτο ἡ Σύρος, ἠθέλαμεν ἔχει τηλέγραφον οἰκονομικώτερον καὶ εὐκολώτερον κατὰ μείζονα λόγον· τοῦτο δὲ ἠθέλαμεν ἐπιτύχει καθιστῶντες σύρμα τηλεγραφικὸν μέχρις Εὐβοίας, ἐκεῖθεν ὁμοίως εἰς Ἄνδρον, ἀπὸ τῆς Ἄνδρου εἰς Τῆνον καὶ ἀπὸ Τήνου εἰς Σύρον· διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἠθέλαμεν συνδέσει τὴν Πρωτεύουσαν μετὰ τῆς Σύρου καὶ κοινωνικώτερον καὶ συμφερώτερον καὶ ἀσφαλέστερον, διότι ὁ τῆς ξηρᾶς τηλέγραφος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι εὐθηνότερος, δύναται καὶ νὰ ἐπιδιορθωθῇ ἐκεῖ ὅπου πάθει εὐκόλως, ἐνῷ τὸ ὑποβρύχιον σύρμα, ἐὰν πάθῃ, δυσκόλως ἐπιδιορθοῦται καὶ καταντᾷ ὅλως ἄχρηστον.

Λέγουσιν ὅτι τὸ ἐγκατατεθὲν καλώδιον ἠγοράσθη εὐθηνὰ ἕνεκα τῆς περιστάσεως, ἥτις ἔκαμε νὰ μένῃ τοῦτο ὡς περιττὸν εἰς τὸν ἀναδεχθέντα τὸ ἔργον εἰς ξένην Ἐπικράτειαν ἐργολάβον. Ἀλλὰ, Κύριοι, εὐθηνὸν εἶναι ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὅπερ εἶναι ἀναγκαῖον· εἶναι εὐθηνὴ ἡ δαπάνη 600 χιλιάδων δραχμῶν ὕστερον ἀπὸ ἄλλας δαπάνας μᾶλλον κατεπειγούσας αὐτῆς; δὲν ἔχω περισσότερα νὰ εἴπω, αὐτοί εἰσιν οἱ λόγοι οἵτινες μὲ ἔφερον τὸν δισταγμὸν εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου· ἀλλ' ἐὰν ὑμεῖς νομίζητε ὅτι εἰσὶν ἀνίσχυροι, ἐγὼ δὲν θέλω αἰσχυνθῆ, διότι δὲν ἔχω, ὡς φρονῶ, πολλὴν ἱκανότητα ὥστε καὶ νὰ κατανοήσω τοιαῦτα μεγάλα πράγματα· ἴσως ἄλλοι κρείττονες ἐμοῦ σᾶς εἴπωσι περισσοτέρους λόγους, καὶ προσθέσωσι καὶ τὴν ἄλλην ἔνστασιν, οἵα εἶναι ἡ κοινοβουλευτικὴ, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν ἐπιχειρήσεις δαπανηρὰς ἄνευ καὶ πρὶν τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, διότι τοῦτο εἶναι παράβασις τῶν συνταγματικῶν παραδόσεων, τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου καὶ αὐτῆς τῆς συμβάσεως, διότι ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ὁ ὅρος καθ' ὃν θέλει ἔχει ἰσχὺν μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς κυρώσεως ταύτης ἐκ μέρους τῶν

Βουλευτικῶν Σωμάτων. Ἴσως, ἐπαναλαμβάνω, ἄλλοι κρείττονες ἐμοῦ εἴπωσι περιστότερα, ἐγὼ περιωρίσθην νὰ φέρω τὸν λόγον εἰς τὸ μὴ κατεπεῖγον τῆς ὑποθέσεως, φρονῶν ὅτι ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀναμείνῃ ὥστε νὰ ὁδηγηθῇ ἐκ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, καὶ νὰ ζητήσῃ ἀκολούθως τὴν ἀνήκουσαν πίστωσιν συμφώνως πρὸς τοὺς κειμένους Νόμους καὶ τὸ Σύνταγμα.

Ἀπήντησεν ὁ **Κ.** ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός·

Ὁ ἔντιμος προλαλήσας Γερουσιαστὴς, μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν τοὺς λόγους, δι' οὓς διαφωνήσασα ἡ μειονοψηφία ἐδικαιοῦτο νὰ μὴ παραδεχθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ἐν συντόμῳ ἐκτεθειμένων λόγων τῆς μειονοψηφίας, ἤρξατο ἐκ θεωριῶν ἀπορουσῶν τὴν ἁρμοδιότητα τῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας, ἥτοι ἂν πρέπει ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ περιστέλλῃ μόνον τὰς κακὰς πράξεις τῆς κοινωνίας, ἢ νὰ προχωρῇ πλειότερον εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Σᾶς εἶπε δὲ ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν γνώμην ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ δίδῃ παντοῦ τὴν ὥθησιν, ἀλλ' ἡ ὥθησις δύναται νὰ φέρῃ εἰς ἀπόκεντρόν τι σημεῖον καὶ τέλος εἰς καταστροφήν.

Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας ὑπάρχουσι πραγματικῶς διάφοροι γνῶμαι. οἱ δικονομολόγοι θεωροῦν ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἐξουσία δὲν ἔχει ἄλλην ἁρμοδιότητα εἰμὴ τὸ νὰ περιστέλλῃ τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δύναται μετ' αὐτῆς νὰ συνυπάρξῃ καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν ἄλλων. Ἄλλοι δὲ θεωροῦν, ὅτι ἡ κοινωνία καθῆκον ἔχει νὰ φροντίζῃ περὶ παντὸς δυναμένου νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν πολιτῶν καὶ τῆς κοινωνίας, οἱ δὲ νεώτεροι, οἱ περὶ τὰ τῆς πολιτείας ἀσχολούμενοι, θεωροῦσιν ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἐξουσία ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα ὄχι μόνον νὰ περιστέλλῃ καὶ νὰ κανονίζῃ τὰς ἀθεμίτους πράξεις, ἀλλὰ καὶ νὰ αἴρῃ ἐκ τοῦ μέσου πᾶν πρόσκομμα ὅπερ ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους, καὶ νὰ πράττῃ πᾶν τὸ συντείνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην ὅπερ δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς κατὰ μέρος δυνάμεως τῶν πολιτῶν. Ἡ γνώμη τῶν τελευταίων εἶναι, κατ' ἐμὲ, ἡ μόνη ὀρθή· ἀλλ' ἡ ἐφαρμογή της εἰς τὰς διαφόρους Ἐπικρατείας περιλαμβάνει περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα ἀντικείμενα, κατὰ λόγον τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀναπτύξεως τῶν πολιτῶν, διότι ὅπου ὑπάρχουν πλειότερα κεφάλαια καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ εἶναι ἀνεπτυγμένον, ἡ Κυβέρνησις περιορίζεται εἰς στενό-

τερον κύκλον, δυναμένης τῆς ἰδιωτικῆς δυνάμεως νὰ ἐκπληρώσῃ ὅ,τι εἰς ἄλλο κράτος, ὅπου δὲν εἶναι κεφάλαια μεγάλα καὶ ὁ συνεταιρισμὸς ἀνεπτυγμένος, εἶναι καθῆκον τῆς ἐξουσίας νὰ πράξῃ· διὰ τοῦτο ἐνῷ εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ σιδηρόδρομοι ἐγένοντο παρ' ἰδιωτῶν διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ, εἰς Βέλγιον, ἂν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένον οὐχὶ ὁμως ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐγένοντο παρὰ τῆς Κυβερνήσεως· παρ' ἡμῖν δὲ ὅπου οὔτε κεφάλαια μεγάλα ὑπάρχουσιν, οὔτε συνεταιρισμὸς ἠδύνατο τοσοῦτον νὰ ἀναπτυχθῇ, πολλὰ τοιαῦτα δημόσια ἔργα ἀναγκαίως πρέπει νὰ γίνωνται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἂν καὶ ἀλλοῦ γίνωνται παρ' ἰδιωτῶν.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ τὰ δύω μέλη τῆς μειονοψηφούσης ἐπιτροπῆς σας δικαιολογοῦντα τοὺς διισταμένους, διὰ τί δὲν ἐτόλμησαν νὰ συστήσωσι τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἐξόδου, σᾶς ἀνέφερον δύω λόγους, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἰς ἀφορᾷ τοὺς τύπους δι' ὧν τὸ ἔξοδον τοῦτο ἐγένετο, ὁ δὲ τὴν οὐσίαν. Πρὶν δὲ εἰσέλθω εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἑκάστου τῶν λόγων τούτων, ἀναγκάζομαι νὰ ἐκθέσω τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπομένως νὰ σᾶς ἀναπτύξω τὸ πραγματικὸν τοῦ προκειμένου ζητήματος, διότι δι' αὐτοῦ θέλει διευκρινισθῇ τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐγὼ θέλω ἀπαλλαχθῇ συναχῶν ἐπαναλήψεων.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, Κύριοι, ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις, προτιθεμένη νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν Ἀνατολὴν τηλεγραφικῶς, ἐπρότεινεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ συστήσωσιν ἀμφότεραι τηλεγραφικὰς γραμμὰς, καὶ ἡ μὲν Αὐστρία νὰ τηρήσῃ γραμμὴν ἀρχομένην ἀπὸ Ραγούζης μέχρι Κυλήνης, ἡ δὲ Ἑλλὰς νὰ προσαρτίσῃ τοὺς ἐσωτερικοὺς αὐτῆς διακλαδισμοὺς ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης τῆς Αὐστρίας. Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπήντησεν ὅτι δέχεται, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως εἰς διαπραγματεύσεις, δι' ὧν, μετὰ διαμοιβὴν διαφόρων ἐγγράφων, ἔρθασαν ἀμφότεραι εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, συντάξασαι μίαν συνθήκην εὑρισκομένην ἤδη ὑπ' ὄψιν τοῦ Αὐτοκράτορος, τῆς ὁποίας ἡ ἔγκρισις ἐλπίζεται νὰ μᾶς ἀποσταλῇ ὕστερον οὔτως· ἀλλ' ἐνῷ οὕτω συνθηκολογοῦντες ἐσκεπτόμεθα περὶ τῆς συνδέσεως ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν γραμμῶν, ταυτοχρόνως ἴδομεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀρίσωμεν ἐκτὸς τοῦ συνδέσμου τούτου τὸ κέντρον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, τὴν Σύρον· ἐγράψαμεν λοιπὸν πρὸς τοὺς διαφόρους προξένους καὶ τοὺς ἐν Εὐρώπῃ πρέσβεις ἡμῶν νὰ μᾶς πληροφορήσωσιν ὁποῖον εἶναι τὸ ἔξοδον τοῦ ὑποβρυχίου τηλεγράφου, καὶ συναμα ἐζητήσαμεν

ἢ ἐπροκαλέσαμεν προτάσεις ἑταιριῶν· ἀλλ' αἱ περὶ ὑποβρυχίου τηλεγράφου πληροφορίαι, καὶ αἱ παρά τινων γενόμεναι προτάσεις μᾶς ἔφανησαν ὑπέρογκοι. Ἐνῷ λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὑρίσκετο εἰς ἀπορίαν περὶ τοῦ ποιητέου, ἔλαβε περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου π. ε. παρὰ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ πρέσβεως ἡμῶν Κ. Τρικούπη τὴν εἴδησιν, ὅτι ἡ ἑταιρία Νουβάλ, ἥτις ἔλαβε παρὰ τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως τὸ δικαίωμα νὰ συνδέσῃ ὑποβρύχιον γραμμὴν ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Ἕλλης μέχρις Ἀλεξανδρείας, Κρήτης καὶ Χίου, ἀνεδέχετο συγχρόνως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐγκαταθέσῃ ἠλεκτρικὸν καλώδιον ἀπὸ Σύρον εἰς Χίον· ὁμοίαν δὲ εἰδοποίησιν ἔλαβε καὶ παρὰ τῆς αὐτῆς ἑταιρίας διὰ τοῦ ἐν Σύρῳ Γεν. προξένου τῆς Ἀγγλίας Κ. Βιλκενσόνος· ἅμα ἔλαβον τὴν εἴδησιν ταύτην, ἐπειδὴ ὁ Κ. πρέσβυς ἐν Ἀγγλίᾳ μᾶς ἐσύστησε πολὺ τὸ ἀξιόχρεων καὶ τὴν πίστιν μεθ' ἧς ἡ ἑταιρία Νουβὰλ ἐκπληροῖ τὰς ὑποσχέσεις της, ἔσπευσα νὰ ἀπαντήσω εἰς τε τὸν Βιλκενσόνα καὶ τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ πρέσβυν μας νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν ἑταιρίαν ὅτι δεχόμεθα ἀσμένως τὴν πρότασίν της, ἀρκεῖ μόνον νὰ συμφωνήσωμεν περὶ τῶν ὅρων, καθ' οὓς ἡ ἑταιρία αὕτη ἀναδέχεται τὸ ἔργον, καὶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ἀναθέσωμεν εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἐγκατάθεσιν ἄλλων ἐσωτερικῶν ὑποβρυχίων καλωδίων. Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀπαντήσεών μας τούτων, καὶ μετὰ παρέλευσιν οὐχὶ πολλῶν ἡμερῶν ἐλάβομεν ἔγγραφον ἀπὸ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτετραμμένον τὰ τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ Κ. Μπαρκλέ, εἰδοποιοῦν ἡμᾶς ὅτι, ἂν ἐπιθυμοῦμεν τὴν διὰ τῆς Σύρου καὶ Χίου ἕνωσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς γενικῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν ἤδη συσταίνει ἡ ἑταιρία Νουβάλ, καὶ δι' αὐτῆς μὲ ὅλας τὰς τηλεγραφικὰς γραμμὰς τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ στείλωμεν ἀντιπρόσωπόν μας νὰ συνεννοηθῇ ὅσον τάχιστα μετ' αὐτοῦ, διότι τὸ ἀτμόπλοιον, τὸ φέρον τὸν κάλων διὰ τὴν γενικὴν γραμμὴν, οὐ μόνον ἐξ Ἀγγλίας ἀνεχώρησεν ἀλλὰ καὶ ἔρθασεν ἤδη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ὅτι ἀφοῦ διέλθῃ ἅπαξ τὴν Σύραν, θέσῃ τὸν κάλων τῆς μεγάλης γραμμῆς καὶ ἀναχωρήσῃ, δὲν δύναται πλέον ἀποφασισμένως νὰ ἀναλάβῃ τοιοῦτον μικρὸν ἔργον· ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν εἴδησιν ταύτην ἀπεστείλαμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ μέρους ἡμῶν τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ ὑπουργείου διευθύνομεν ὑπουργείου, διὰ νὰ διαπραγματευθῇ οὐ μόνον τὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου ὑποβρύχιον κάλων, ἀλλὰ καὶ τὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίτροπος τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ μᾶς ἐπρότεινεν ἢ νὰ θέσωμεν ἡμεῖς δι' ἰδίων

ἐξόδων μας τὸν κάλων, ἢ νὰ πληρόνωμεν πρὸς τὴν ἑταιρίαν 500 λίρας στερλίνας κατ' ἔτος διὰ 4 ὥρας τὴν ἡμέραν, ἔχουσαν καὶ τὰ εἰσοδήματα τῆς ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας· μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ γενικοῦ Γραμματέως λαβοῦσα ἡ ἑταιρία Νουβὰλ ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν ἀπάντησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἔστειλεν ἴδιον ἐπίτροπον τὸν Κ. Δελαμὸρ φθάσαντα ἐνταῦθα τὴν 18 Ὀκτωβρίου· παρουσιασθεὶς οὗτος τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς ἐμὲ ἀνήγγειλε τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ταχείας συνεννοήσεως περὶ τῶν ὅρων τῆς ἐγκαταθέσεως τῶν ὑποβρυχίων καλωδίων, διότι τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἑταιρίας θέτουν ἤδη τὸν μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Κρήτης κάλων, καὶ ἂν τὰ πλοῖα ταῦτα διέλθουν τὴν Σύρον, δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ ἑταιρία νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐγκατάθεσιν τῶν ἄλλ. καλωδίων ἄνευ ἐπιβαρυντικῶν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅρων· ἤλθομεν λοιπὸν εἰς διαπραγματεύσεις, καθ' ἃς ὁ μὲν Κ. Δελαμὸρ ἐζήτει ἀποκλειστικὰ προνόμια καὶ ἄλλα τινά, ἡ δὲ Ἑλλην. Κυβέρνησις ἐκήρυξεν ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτα. Τέλος ἐσυμφωνήσαμεν νὰ θέσῃ διὰ λογαριασμόν της ἡ ἑταιρία τὸν κάλων τὸν μεταξὺ Κρήτης καὶ Χίου διὰ τῆς Σύρου, καὶ οὕτω νὰ μὴ γίνῃ ἀνάγκη ἰδιαιτέρου κλάδου, νὰ θέσῃ δὲ διὰ λογαριασμόν μας κάλων μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς, ἀφοῦ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρίας μᾶς διεβεβαίωσε καὶ ἔλαβεν ἤδη τὸν λόγον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Φουὰτ Πασᾶ, ὅτι ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις θέλει παραδεχθῆ τὴν συμφωνίαν ταύτην, ἄλλως θέλει εἰσθαι εἰς βάρος τῆς ἑταιρίας ἡ ζημία τῶν 60,000 φράγκων, εἰς ἃ θέλει ἀναβῆ τὸ περιπλέον ἔξοδον. Ὡς πρὸς τὴν τιμὴν δὲ τοῦ κάλου τούτου ἤλθομεν εἰς πολλὰς συζητήσεις, καθ' ἃς ἐζήτει νὰ τῷ δώσωμεν τοὐλάχιστον ὅ,τι ἔδωσε διὰ τοιαύτας ἐγκαταθέσεις καλωδίων ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἤτοι 200 λίρας δι' ἕκαστον ναυτικὸν μίλιον· συγκατετέθη ὅμως νὰ θέσῃ τὸν κάλων τοῦτον διὰ μόνων 176 λίρας, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὑπάρχει περισσὸς κάλως εἰς τὸ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχον ἀτμόπλοιον τῆς ἑταιρίας, ἂν δὲ δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος καὶ ἀναγκασθῇ τὸ πλοῖον νὰ ἔλθῃ ἐξ Ἀγγλίας, τότε νὰ πληρωθῇ τοὐλάχιστον ἀνὰ διακοσίας λίρας· μετὰ πολλὰς δὲ συζητήσεις καταπεισθέντος τέλος τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἑταιρίας νὰ δεχθῇ τὴν κατάθεσιν τοῦ κάλω ἐπὶ τῇ τιμῇ τῶν 176 λιρῶν καὶ διὰ τὰς δύω περιπτώσεις, συνετάχθη τὴν 28 Νοεμβρίου τὸ περὶ τούτου συμβόλαιον, διαλαμβάνον ὅτι, ἂν μὲν ὑπάρχῃ περισσὸς κάλως, ἡ ἑταιρία Νουβὰλ θέλει θέσει αὐτὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς ἅμα ἀποπερατωθῇ ἡ ἐγκατάθεσις τοῦ καλωδίου τῆς

μεγάλης γραμμῆς, ἂν δὲ δὲν ὑπάρχῃ περισσὸς κάλως ἡ ἑταιρία ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκαταθέσῃ τὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς τοιοῦτον κάλων μετὰ 4 μῆνας ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου· ἐγένετο δὲ ἐν αὐτῷ καὶ ἡ ῥητὴ ἐπιφύλαξις τῆς ἐπικυρώσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων. μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου τούτου, ὁ Κ. Δελαμὸρ, ὁ πληρεξούσιος τῆς ἑταιρίας, μετέβη ἀμέσως εἰς Σύρον, καὶ ἀφοῦ εἶδε μακρόθεν τὸ πλοῖον, τὸ ἐγκαταθέτον ἤδη τὸ καλώδιον ἀπὸ Κρήτης πρὸς τὴν Χίον, μετέβη εἰς αὐτὸ καὶ ἔθεσε τὸ καλώδιον εἰς τὴν Σύρον καὶ ἐκεῖθεν ἐξηκολούθησε πρὸς τὴν Χίον.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν ἡ ἐγκατάθεσις τῆς μεγάλης γραμμῆς, ὁ Κ. Δελαμὸρ μετὰ τοῦ συνεταίρου τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ Κ. Λύτερ ἦλθον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διὰ νὰ ἐγκαταθέσωσι κατὰ τὸ συμφωνητικὸν τὸν κάλων μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς τὴν 23 ἢ 24 Νοεμβρίου· ἐπειδὴ δὲ ἐπληροφορήθημεν ὅτι ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἔκαμεν ἐνστάσεις διὰ τὴν εἰς Σύρον προσέγγισιν τοῦ κάλω τῆς μεγάλης γραμμῆς, συνεφωνήσαμεν μετὰ τοῦ συνεταίρου τῆς ἑταιρίας Κ. Λύτερ νὰ κρατήσωμεν ἐκ τοῦ τιμήματος τοῦ μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς καλωδίου 25 τοῖς 0|0, ἂν ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις δὲν ἤθελεν ἐπὶ τέλους συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἕνωσιν τῆς Σύρου μὲ τὴν τηλεγραφικὴν γραμμὴν τὴν παρὰ τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ συστηθεῖσαν· τὴν συμφωνίαν δὲ ταύτην τὴν ἐκάμαμεν οὐχὶ διὰ νὰ ὠφεληθῶμεν τοῦ ποσοῦ τούτου, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀναγκάσωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἑταιρίαν νὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς συγκαταθέσεως τῆς Τουρκίας εἰς τὴν ἕνωσιν τῆς Σύρου μετὰ τῆς μεγάλη γραμμῆς. Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου συμβολαίου, ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἦτο εἰσέτι κατηρτισμένη, ἂν καὶ συγκαλεσθεῖσα ἀπὸ τῆς 30 Ὀκτωβρίου, ἠναγκάσθημεν πρὸς τήρησιν τοῦ μεταξὺ τῆς ἑταιρίας καὶ ἡμῶν συμβολαίου νὰ δώσωμεν τὴν ἄδειαν τῆς ἐγκαταθέσεως, καὶ μετ' αὐτὴν νὰ πληρώσωμεν τὰ χρήματα, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τῆς κρατήσεως. Μετὰ ταῦτα κατεβλήθησαν ὅλαι αἱ προσήκουσαι προσπάθειαι ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς συγκαταθέσεως τῆς Τουρκίας εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς μεγάλης γραμμῆς ἐν Σύρῳ· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας εἰργάσθη μεθ' ὅλης τῆς εἰλικρινείας διὰ νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσιν καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του, ἀλλὰ τὸ Ταντζιμάτι ἀπεφάνθη ὀριστικῶς κατὰ τῆς τοιαύτης προσεγγίσεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ γραμμὴ αὕτη εἶναι γραμμὴ ἐσωτερικὴ τῆς Τουρκίας, καὶ καθὸ

τοιαύτη δὲν δύναται νὰ προσεγγίζῃ εἰς ξένον κράτος, διότι τότε ἐξήρτητο ἐξ αὐτοῦ ἡ διακοπὴ τῆς ἐσωτερικῆς της συγκοινωνίας· ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀρκετὰ εὔλογος, καὶ διὰ τοῦτο μ' ὅλας τὰς προσπαθείας δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πείσωμεν τὴν Τουρκίαν εἰς τὸ ἐναντίον· αἱ προσπάθειαι ὅμως αὗται δὲν ἀπέβησαν μάταιαι, διότι κατωρθώθη ὥστε ἡ Τουρκία νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ ῥίψωμεν ἰδιαίτερον καλῶν ὑποβρυχίου τηλεγράφου ἀπὸ Σύρου μέχρι Χίου, ὅστις ἐναύρισε μὲ τὴν μεγάλην γραμμὴν τὴν ἀπ' Ἀλεξανδρείας μέχρι Κωνσταντινουπόλεως διὰ Κρήτης καὶ Χίου, θέλει πραγματοποιήσει τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἡ Τουρκία δὲν ἤθελε νὰ ἐνδώσῃ καὶ εἰς ὃν τελευταῖον ἐνέδωκε, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, ὡς μᾶς εἶπαν, τὰ γενόμενα παρ' ἡμῶν ἔξοδα καὶ τὴν γειτονικὴν ἡμῶν θέσιν, διὴν καὶ ἐνέδωκε νὰ ἐνωθῶμεν μὲ τὰ παράλιά της, ἐνῷ πρὸ ὀλίγου τοῦτο εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν συγκατατέθη μάλιστα μέχρι τέλους Μαΐου νὰ μείνῃ ὁ ἤδη τεθεὶς κάλως, καὶ νὰ τηλεγραφῶμεθα δι' αὐτοῦ μέχρις ὅτου ἐγκαταθέσωμεν τὸν ἰδικόν μας· μένει δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἢ νὰ ἐγκαταθίσῃ τοῦτον δι' ἐξόδων της, ἢ νὰ τὸν παραχωρήσῃ εἰς ἑταιρίαν, ἥτις νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ τὰ ἔσοδα. Μετὰ τὴν συγκατάθεσιν ταύτην τῆς Τουρκίας, ἦλθον μετὰ τοῦ Κ. Δελαμὴρ ἀντιπροσώπου τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ εἰς ἀλληλογραφίαν, προτείνων εἰς αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ τὸν ἤδη ὑπάρχοντα κάλων μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου, ὅστις νὰ λογίζηται πρὸς ὄφελος τῆς ἑταιρίας, μὲ τὸ δικαίωμα ὅμως τῆς ἐξαγορᾶς ἐκ μέρους τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, ἡ ἂν δὲν δέχηται τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαγορᾶς, τότε νὰ πληρώσωμεν τὸ τίμημα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦδε, ἀλλ' ἐπὶ μετριωτέρᾳ τιμῇ ἐκείνης δι' ἧς ἐσυμφωνήσαμεν τὸν κάλων ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιᾶ, καὶ τότε νὰ ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὸν τὴν κράτησιν τῶν 25 τοῖς 0|0. Ἐνταῦθα καταλήγει τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἄρχομαι ἤδη τῆς ἐξετάσεως τῶν κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου λόγων τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, τοὺς ὁποίους ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν ὁ πρὸ ἐμοῦ λαλήσας Κ. Γερουσιαστής.

Ὁ πρῶτος λόγος ὁ ἀφορῶν τοὺς τύπους εἶναι, ὅτι ἡ σύμβασις παρέλιπε τὸ 25 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ὁ λόγος οὗτος δὲν εἶναι παντάπασιν ἰσχυρός· τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος ἐλήφθη ἀπὸ τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἔχει περιορισμὸν μὴ ὑπάρχοντα εἰς τὰ λοιπὰ Συντάγματα, ἤτοι τὸν περιορισμὸν ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ καὶ ὅσαι ἄλλαι συνθῆκαι ἐπιβαρύνουσαι σχετικῶς τοὺς πολίτας δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· περὶ τῆς ἐννοίας δὲ

τῶν ἐκφράσεων τούτων ἐγένετο μακρὰ ἐν Βελγίῳ συζήτησις, ὅτε ἐπαρουσιάσθησαν τρεῖς συνθῆκαι, ἡ πρώτη μεταξὺ Σαρδηνίας καὶ Βελγίου περὶ ναυτιλιακῶν δικαιωμάτων, ἡ δευτέρα μεταξὺ Γαλλίας καὶ Βελγίου περὶ μιᾶς διώρυγος κοινῆς μεταξὺ τῶν δύω Ἐπικρατειῶν κατασκευασθείσης διὰ κοινοῦ ἐξόδου, καὶ ἡ τρίτη μεταξὺ Βελγίου καὶ Τύνιδος περὶ ναυτιλίας ἐν γένει, ἥτις ὅμως ἔφερεν τὸν τίτλον «καὶ ἐμπορίας.» Μετὰ μακρὰν δὲ συζήτησιν αἱ Βουλαὶ ἀπεφάνθησαν ὅτι καὶ αἱ τρεῖς αὗται συνθῆκαι, καὶ ἰδίως ἡ τελευταία ἂν καὶ φέρουσα τὸν τίτλον «ἐμπορική,» ὡς μὴ διαλαμβάνουσαι καὶ ὡς μὴ περιέχουσαί τι ἐπιβαρύνον τοὺς Βέλγους, δὲν εἶχον ἀνάγκην τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν διὰ νὰ ἔχωσι πλήρες τὸ κῦρός των· ἀλλὰ ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἔχῃ ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν δύναται νὰ ἀφορᾷ εἰμὴ μόνον συνθήκας μεταξὺ τῶν ἐπικρατειῶν· ἐνταῦθα δὲ δὲν ἔχομεν συνθήκην ἀλλὰ συμβόλαιον μετὰ ἐργολάβου πρὸς ἐγκατάθεσιν καλωδίου μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς, ὡς κάμνομεν τοιαῦτα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταχυδρομείου καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ δημόσια ἔργα· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ συμβόλαιον αὐτὸ, καὶ ἂν ἤθελεν ὑπαγάγεσθαι εἰς τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος, ἐγίνετο αὐθις μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, διότι ῥητῶς ἐν αὐτῷ ἐπιφυλάττεται ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ὥστε παραβίασις τοῦ 25 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ συμβολαίου τούτου δὲν δύναται οὐδὲ μακρόθεν νὰ ἐξαχθῇ· ἀλλὰ δύναται νὰ ἐρωτήσῃ τις ἐτήσησας λοιπὸν τὸν ὅρον τοῦτον τοῦ συμβολαίου καὶ ἔλαβες τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων πρὸ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ὅρου ὅστις εἶναι σύμφωνος καὶ μὲ τὸ 21 ἄρθρον τοῦ λογιστικοῦ Νόμου; ἂν δὲ δὲν τὸν ἐτήρησας διὰ τί κατεχώρεις τοιοῦτον εἰς τὸ συμβόλαιον; Ὅτε, Κύριοι, ὑπεγράφη μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἑταιρίας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβόλαιον ἦτο ἡ 28 Ὀκτωβρίου 1858· εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ συμβόλαιον διελάμβανεν, ὅτι ὁ ἐργολάβος ἂν μὲν ἔχῃ περισσότερον κάλων θέλει καταθέσει αὐτὸν ἅμα τελειώσει τὸν κάλων τῆς μεγάλης γραμμῆς, ἂν δὲ δὲν ἔχῃ περισσεύοντα κάλων ὑπεχρεοῦτο νὰ φέρῃ ἐξ Ἀγγλίας καὶ νὰ τὸν ἐγκαταθίσῃ ἐντὸς 4 μηνῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ Βουλευτικὰ Σώματα συνεκαλέσθησαν διὰ τὴν 30 Ὀκτωβρίου, ἤλπιζα ὅτι ὄχι μόνον διὰ τὴν δευτέραν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρώτην περίστασιν ὅτε ἤθελεν ὑπάρχει περισσεύων κάλως, θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς καιρὸν νὰ λάβω προηγουμένως τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἡ Βουλὴ, ἂν καὶ συγκληθεῖσα τὴν 30, δὲν συνεπληρώθη ἐγκαίρως, καὶ

διὰ τοῦτο μόλις τὴν 22 Νοεμβρίου ἐξελέχθη μόνος ὁ Πρόεδρος, τὸ δὲ πλοῖον ἔφθασεν ἐνταῦθα τὴν 23, ἤτοι πρὸ τῆς κατηρτίσεως τοῦ Προεδρείου, καὶ οὕτως εὑρέθην εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ ἔργον τῆς ἐγκαταθέσεως τοῦ τηλεγράφου καὶ νὰ ἀφίσω νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πλοῖον ἄπρακτον, ἢ νὰ ἐπιτρέψω τὴν ἐγκατάθεσιν τοῦ καλωδίου καὶ ἑπομένως τὴν πληρωμὴν τῶν χρημάτων, ἀναλαμβάνων ὑπὸ εὐθύνην μου τὸ ἔργον ἂν τὰ Βουλευτικὰ Σώματα δὲν παρεδέχοντο· οὕτως ἔγινεν ἡ ἐγκατάθεσις τὴν 25 ἢ 26 Νοεμβρίου πρὸ τῆς κατηρτίσεως τῆς Βουλῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγίνετο καὶ ἡ πληρωμή. Πρὸς νομιμοποίησιν δὲ τῆς πράξεώς μου ταύτης καθυπέβαλα τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον, ἂν ἐπιψηφίσητε, νομιμοποιεῖ τὴν πρᾶξιν, ἂν δὲ ἀρνηθῆτε τὴν ψῆφόν σας, τότε ἐπίκειται βαρεῖα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου εὐθύνη· διὰ νὰ γίνῃ δὲ τοιαύτη νομιμοποίησις ἀπαιτεῖται νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις ἦτο κατεπείγουσα καὶ δὲν ἐπιδέχετο ἀναβολήν τινα μέχρις οὗ ληφθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, πρὸς δὲ ὅτι τὸ ἔργον ἐγένετο μὲ τὸν πλέον ἐπωφελέστατον τρόπον, οἷον δὲν ἠθέλαμεν κατόπιν ἐπιτύχει, καὶ κυρίως ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς ὠφέλιμον διὰ τὸν τόπον· ἀλλ' ὑπάρχουν τὰ προσόντα ταῦτα εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν; σᾶς λέγω ἀναμφισβητήτως ναί! καὶ περὶ μὲν τοῦ κατεπείγοντος λέγω, ὅτι ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία τις, εἰς τὰς 25 ἢ 26 ἐγένετο ἡ ἐγκατάθεσις τοῦ καλωδίου καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἦτο κατηρτισμένη, μόνος ὁ πρόεδρος εἶχεν ἐκλεχθῇ κατὰ τὴν 22 Νοεμβρ., ἅμα δὲ κατηρτίσθη ἡ Βουλὴ ἔσπευσα νὰ φέρω τὸ Νομοσχέδιον εἰς αὐτήν. Ὁ προλαλήσας μᾶς εἶπεν, ὅτι ἔπρεπεν ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος νὰ ζητήσω ἀπὸ τὰς Βουλὰς νὰ ἐπιψηφισθῇ κατεπειγόντως τὸ Νομοσχέδιον, καὶ οὕτω νὰ λάβω προηγουμένως τὴν ἄδειαν· ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. Γερουσιαστής, ἐχθρὸς ὢν πάντοτε τῶν κατεπειγόντων, στεντορίως ἄλλοτε διεκαρτύρετο κατὰ τῶν ἐσπευσμένων συζητήσεων, καὶ ἂν μοὶ ἦτο δυνατὸν νὰ πράξω τοῦτο βεβαίως οὐκ ὀλίγα ἤθελον ἀκούσει παρὰ τοῦ ἰδίου, εἰπόντος μοι ἄλλοτε, ὅτι ὁ συνταγματικὸς ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' εὐθύνην του τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας, διὰ νὰ ἔχωσι καιρὸν τὰ Σώματα νὰ συζητῶσιν ὡρίμως καὶ ἐσκεμμένως τὰ πράγματα· ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσπευσμένην συζήτησιν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπικαλεσθῶ, διότι, ὅτε ἐγένετο ἡ ἐγκατάθεσις τοῦ κάλω, δὲν ἦτο ὁριστικῶς συγκεκροτημένη ἡ Βουλή. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ κατεπείγοντος ὑπάρχει τὸ δεύτερον προσὸν, τοὐτέστιν ἐγένετο ἡ

συμφωνία ἐπὶ τοιούτοις ὅροις, ὥστε ἂν δὲν ἐπεραιοῦτο ἡ ἐγκατάθεσις μετὰ τῆς ἑταιρίας Νουβὰλ ἤθελον προκύψει περισσότερα ἔξοδα; καὶ ἐνταῦθα ἐπίσης ἀμφιβολία τις δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν· ἐκ τῶν πληροφοριῶν, ἃς ἐξ Εὐρώπης ἐλάβομεν, μόναι αἱ ἐκ Γαλλίας ἐλθοῦσαι, ἤτοι αἱ τοῦ Κ. Ἀλεξάνδ, ἦτο κατὰ τὴν τιμὴν μετριώτεραι, καὶ αὗται μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἦτον κατώτεραι τῶν 6000 φράγκων τὸ ναυτικὸν μίλιον· αἱ δὲ παρὰ τῶν ἐργολάβων ληφθεῖσαι προτάσεις ἐμπεριεῖχον ποσὸν πλέον ἀνώτερον, ἄλλαι μὲν ποσὸν 7000 φράγκων τὸ μίλιον, καὶ ἄλλαι ἔτι περισσότερον· ἡ ἑταιρία ὅμως Νουβάλ, καὶ διότι εἶχε τὰ ἀτμόπλοιά της εἰς τὰ παράλιά μας μετὰ τοῦ καλωδίου, καὶ διότι ἡ μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς γραμμὴ ἔμελλε νὰ παρέξῃ οὐκ ὀλίγας εὐκολίας εἰς τὴν ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Ἕλλης εἰς Ἀλεξάνδρειαν μεγάλην γραμμὴν, τῆς ὁποίας εἶναι αὐτὴ ἐργολάβος καὶ ἀπολαμβάνει τὰ εἰσοδήματα, συγκατετέθη νὰ λάβῃ ἀντίτιμον δι' ἕκαστον ναυτικὸν μίλιον μόνον 176 λίρας, ἐνῷ, ὡς προεῖπον, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐπλήρωσεν εἰς τὴν ἑταιρίαν αὐτὴν διακοσίας λίρας, μολονότι τὰ ἀτμοκίνητά της δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ διαπλεύσωσι τοιαύτας μακρὰς θαλάσσας. Προσέτι δὲ δὲν ἠδύνατο κἀμμία ἄλλη τις ἑταιρία νὰ μᾶς παρέξῃ τὰς ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἑταιρία αὕτη παρέσχεν, ὄχι μόνον ὡς ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ὅτι εἶναι γνωστὴ διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ πίστιν, μεθ' ἧς ἐκπληροῖ τὰς ὑποσχέσεις της περὶ τῶν ὑποβρυχίων κάλων, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ καλώδιον, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἐγκατατεθῇ, ἦτο ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἡ ἑταιρία ἔθεσε διὰ λογαριασμόν της μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἑλληνσπόντου. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι μεταξὺ τῶν παρά τινος κατασκευαζομένων πραγμάτων, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κατασκευάζει διὰ λογαριασμόν του καὶ πρὸς ὄφελος ἢ βλάβην αὐτοῦ, εἶναι πάντοτε τὰ στερεώτερα· ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι, ἂν δὲν ἤθελαμεν σπεύσει νὰ ὠφεληθῶμεν τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἤθελαμεν στερηθῆ καὶ τῆς ἐγγυήσεως ἣν ἔχομεν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τοῦ ἔργου, καὶ πλειότερα ἔξοδα ἤθελαμεν ἀναμφισβητήτως ἔχει. Εὑρόντες λοιπὸν ὅτι τὰ δύω προσόντα τοῦ τε κατεπείγοντος καὶ τοῦ οἰκονομικωτέρου τῆς ἐκτελέσεως τρόπου ἐνυπάρχουσιν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἂς ἐξετάσωμεν ἂν ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος εἶναι ἐν γένει ὠφέλιμος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπερ εἶναι τὸ τρίτον προσὸν διὰ τὴν νομιμοποίησιν τῆς πράξεώς μου, καὶ εἶναι ὁ δεύτερος τῆς οὐσίας λόγος τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ἀμφισβητούσης τὴν τοιαύτην ὠφέλειαν. Ἀφ' ὅτου, Κύριοι, εἰσήχθη ἡ δαιμονία αὕτη ἐφεύρεσις τῆς διὰ

τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ἀνταποκρίσεως, δι' ἣς ἐξαλείφεται πᾶσα τοπικὴ διάστασις, καὶ ὁ κάτοικος Ἀθηνῶν δύναται νὰ ἀλληλογραφῇ μὲ τὸν κάτοικον τοῦ Λονδίνου μὲ τοσαύτην εὐκολίαν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ὅσον δύναται νὰ συνεννοηθῇ κάτοικος συνοικίας τινὸς τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ἄλλον τινὰ ἑτέρας συνοικίας, ἀφ' ὅτου, λέγω, εἰσήχθη ἡ θαυμασία αὐτὴ ἐφεύρεσις, δὲν ἔμεινε Κυβέρνησις συνταγματικὴ ἡ ἀσύντακτος νὰ μὴ καταστήσῃ κοινωνοὺς τῶν πλεονεκτημάτων τούτων ἑαυτὴν καὶ τοὺς πολίτας της· καὶ αὐτὰ τὰ χωρία τῆς Εὐρώπης συγκοινωνοῦν σήμερον διὰ τηλεγράφου· ἀλλὰ τίθεμαι νὰ ἀναφέρω τὰς εὐρωπαϊκὰς Ἐπικρατείας, λέγω, ὅτι αὐτὴ ἡ ὄμορος Ἐπικράτεια ἡ Τουρκία ἔκαμε χρῆσιν τοῦ τηλεγράφου, καὶ καθ' ἑκάστην κάμνει νέας διακλαδώσεις πρὸς εὐχερεστέραν ἀλληλογραφίαν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑπηκόων της· εἶναι δὲ πρέπον, εἶναι συμφέρον μόνη ἡ Ἑλλὰς νὰ στερῆται τοῦ πλεονεκτήματος τούτου; μᾶς συμφέρει ἠθικῶς, μᾶς συμφέρει πολιτικῶς, εἶναι καλόν, ὁ διερχόμενος ἐκ τῆς Τουρκίας ξένος νὰ ἀλληλογραφῇ μὲ τὰ ἀπώτερα μέρη, ὡς νὰ εὑρίσκετο ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ ἐν Γαλλίᾳ, φθάνων δὲ οὗτος εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ στερῆται τοῦ μέσου τῆς ταχείας ἀλληλογραφίας καὶ νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν εὑρισκόμενον ἐν τῇ Ἰαπωνίᾳ; ἀλλὰ ἴσως εἴπωσί τινες ὅτι τὸ πολιτικὸν καὶ ἠθικὸν συμφέρον δὲν δύναται νὰ ἀντιτεθμισθῇ ὑλικόν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτὸ κυρίως πρέπει νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ ἂν προσέξωμεν εὑρίσκομεν ἔτι περισσοτέρους λόγους καταδεικνύοντας τὴν ὠφελιμότητα τοῦ ἔργου. Ἡ Ἑλλὰς περιβρεχομένη κατὰ τρία αὐτῆς μέρη ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὁδηγεῖ τοὺς κατοίκους της εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν· διὰ τοῦτο μετὰ τὴν γεωργίαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν πολυπληθεστέραν τάξιν, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία ἐπασχολοῦσι τοὺς περισσοτέρους βραχίονας· ἐμπόριον δὲ καὶ ναυτιλία συνίστανται εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν πραγμάτων εἰς μέρη ὅπου ὑπάρχει πληθώρα καὶ περίσσεια αὐτῶν, καὶ ἐπομένως εἶναι εὔνοια, καὶ ἡ μεταφορὰ αὐτῶν εἰς μέρη ὅπου εἶναι στέρησις τοιούτων πραγμάτων καὶ πωλοῦνται ἀκριβώτερα· ἵνα ἐνεργηθῶσι δὲ ἐπωφελῶς τὰ τοιαῦτα ἔργα, εἶναι ἀνάγκη ὥστε ὁ ἐμπορευόμενος καὶ ὁ ναυτιλόμενος νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῶν πρώτων γνῶσιν ποῦ εἶναι περίσσεια τῶν πραγμάτων καὶ ποῦ ὑπάρχει σπάνις αὐτῶν· λέγω δὲ ἐκ τῶν πρώτων, διότι ὅταν λάβῃ ἀργὰ τὴν εἴδησιν καὶ προσέλθῃ εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπάρχει ἡ πλησμονή, ὁ συναγωνισμὸς τῶν ἔως τότε προσελθόντων ἀγοραστῶν ρέπει τὴν ἀνύψωσιν τῆς τιμῆς· ὁ δὲ αὐτὸς λόγος κάμνει

ὥστε εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπάρχει σπάνις, ὅταν αὐτὸς προσέλθῃ ἀργότερον, ἡ πλησμονὴ τῶν πραγματειῶν εἶναι τοιαύτα οἷα δύνανται νὰ καταβιβάσῃ τὰς τιμάς, ὥστε ὁ ἀργότερον παρουσιασθεὶς ἔμπορος ἀφεύκτως θέλει ὑποστῇ ζημίαν καὶ κατὰ τὰς δύω ἐπόψεις. Ἡ ἱστιοφόρος μάλιστα ναυτιλία μας, ἥτις ἔχει μέγιστον ἀντίπαλον τὸν ἀτμόν, ἔχει πρὸ πάντων συμφέρον πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς τηλεγραφικῆς ἀλληλογραφίας, διὰ νὰ δύναται νὰ πληροφορῆται τὰς τιμὰς τῶν ἀπανταχοῦ ναύλων, καὶ νὰ δύναται νὰ προσέρχηται ἐγκαίρως καὶ ὠφελίμως ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων. Ἀλλ' ὄχι μόνον τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ γεωργία ἔχει μέγιστην ὠφέλειαν ἐκ τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως· πόσοι κτηματίαι ραφιδοῦχοι ἀγνοοῦντες τὰς ὑψηλὰς τιμὰς τῆς Εὐρώπης δὲν ἐπώλησαν εἰς εὐτελεῖς τιμάς, καὶ πόσοι ἄλλοι, καίτοι γενομένης πρὸς αὐτοὺς καλῆς προσφορᾶς, ἐκράτησαν τὰς ταρίδας των καὶ ἠναγκάσθησαν κατόπιν νὰ πωλήσωσι μὲ ζημίαν, ἀγνοοῦντες τὰς ἐν Εὐρώπῃ ὑπαρχούσας τιμάς. Μόλις συνεπτύχθη ὁ τηλέγραφος μεταξὺ Σύρου καὶ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἔμπορός τις ἐλθὼν εἰς τὸ ὑπουργεῖον μὲ παρεκάλεσε μετὰ δακρύων νὰ τῷ ἐπιτρέψω νὰ γράψῃ εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἀνταποκριτήν του διὰ νὰ μὴ ὑπογράψῃ συμβόλαιά τινα, ὡς εἶχε δώσει παραγγελίαν εἰς αὐτόν, διότι ἂν δὲν φθάσῃ προηγουμένως ἡ ἀνάκλησις τοιαύτης ἐντολῆς κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ ἀφεύκτως ζημιούμενος ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χιλιάδων δραχμῶν· ἂν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοιαῦτα ἔκτακτα περιστατικά, τὰ ὁποῖα συνεχῶς συμβαίνουσιν εἰς τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὠφέλεια τοῦ τηλεγράφου ὑπερβαίνει πάντα ὑπολογισμόν· ἀλλ' ἴσως ἡ μειονοψηφία ἀντιτάξει ὅτι οἱ πόροι ἡμῶν ὄντες ὀλίγοι πρέπει νὰ διαχειρίζωνται οὕτως, ὥστε, ἐκτὸς τῆς ὠφελείας τοῦ κοινοῦ, νὰ παρέχηται ὠφέλεια καὶ εἰς τὸ δημόσιον· μολονότι δὲν πρόκειται τὴν ἀρχὴν ταύτην, μ' ὅλα ταῦτα καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἂν ἐξετάσωμεν τὴν ὠφέλειαν τοῦ τηλεγράφου, θέλομεν εὕρει, ὅτι, ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς πολιτικῆς καὶ ὑλικῆς ὠφελείας τοῦ κοινοῦ, καὶ αὐτὸ τὸ δημόσιον Ταμεῖον θέλει ὠφεληθῇ ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ τηλεγράφου· ἡ δὲ ἀπόδειξις εἶναι πράγειρος. λαμβάνω δὲ παράδειγμα οὐχὶ τοὺς τηλεγράφους τῆς ξηρᾶς, οἵτινές εἰσιν ὀλιγοδάπανοι, ἀλλὰ τοὺς ὑποθαλασσίους, τῶν ὁποίων τὸ ἔξοδον εἶναι τριπλάσιον τοῦ τῆς ξηρᾶς, καὶ λαμβάνω ὑπ' ὄψιν οὐ μόνον τὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Πειραιῶς κάλων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον τὸν μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου, τὸν ὁποῖον, ὡς ἡ μειονοψηφία λέγει, θέλομεν ἀναγκασθῇ νὰ συστήσωμεν μὲ ἔξοδά μας,

καὶ τὸ ὁποῖον ἀποδέχομαι διότι τὸ θεωρῶ συμφερώτερον. Ὁ ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιᾶ κάλως ἀνέβη εἰς δραχμὰς **417** χιλιάδας, ὁ ἀπὸ Σύρου εἰς Χίον, ἂν καὶ μικροτέρας κατά τι ἀποστάσεως, ὑπολογίζεται ὅτι θέλει ἀναβῆ εἰς δραχμὰς **380,000**, τὸ ὅλον **800,000**· διὰ χρεώλυτρον καὶ τόκον τῶν ὀκτακοσίων τούτων χιλιάδων ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος δι' ἓν χρεώλυτρον καὶ πέντε τόκους δραχμαὶ **48,000**· ἔχομεν δὲ ἀνάγκην δύω τηλεγραφητῶν εἰς Ἀθήνας, δύω εἰς Σύρον καὶ δύω εἰς Χίον πρὸς **200** δραχμὰς ἀνὰ ἕκαστον μηνιαίως δραχ. **14,400**, καὶ δι' ὅλα τὰ λοιπὰ ἔξοδα δρ. **6000** εἰσέτι, τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων διὰ τὸ χρεώλυτρον καὶ τόκους καὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ τηλεγράφου δραχ. **68,000**, ὁ τηλέγραφος ἀφ' ἑτέρου εἰς **24** ὥρας δύναται νὰ ἐνεργήσῃ **200** ἁπλᾶ τηλεγραφήματα· δὲν θέλω νὰ ὑπολογήσητε τὸ ποσὸν τοῦτο, δὲν θέλω οὐδὲ κἂν ἑκατόν, ἀλλὰ εὐχαριστοῦμαι εἰς μόνον ἑξήκοντα· λαμβάνω δὲ ὑπ' ὄψιν ὄχι τὰ τιμολόγια τῆς Εὐρώπης, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπέρογκα, καὶ πρὸς κατάληψιν αὐτῶν σᾶς ἀναφέρω μόνον ἓν παράδειγμα τὸ τοῦ Καλαὶ πρὸς τὸ Ντοῦβρο, ὅπου τὸ διάστημα εἶναι μόνον **25** μιλίων, καὶ μολαταῦτα ἡ τιμὴ τοῦ ἁπλοῦ τηλεγραφήματος ἀναβαίνει εἰς **20** φράγκα, ἀλλ' ὑπολαμβάνω τὴν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ μέχρι Σύρου ἀποστάσεως **80** μιλίων τιμὴν φθάνουσαν εἰς δραχμὰς μόνον τρεῖς, καὶ τὴν ἀπὸ Σύρον εἰς Χίον συνισταμένην εἰς ἄλλας τρεῖς, τὸ ὅλον ἓξ· τὸ ἓξ τοῦτο πολλαπλασιαζόμενον μὲ τὸ ἑξήκοντα τῶν τηλεγραφημάτων φέρει **360** δραχ. καθ' ἑκάστην καὶ κατ' ἔτος **131,400**· ὥστε ἀφαιροῦντες τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τοῦ τόκου τοῦ χρεωλύτρου καὶ τοῦ ἐξόδου τῆς διαχειρίστεως ἀναβαῖνον, ὡς ἐρρέθη, εἰς **68,000**, ἔχομεν διαφορὰν περιπλέον πρὸς ὄρελος τοῦ δημοσίου Ταμείου ἐκ δραχμῶν **63,400**. Ἴσως μὲ ἀντείπωσί τινες ὅτι τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος δὲν θέλει ἀποφέρει ὁ τηλέγραφος οὐδὲ τὸ ποσὸν τῶν **131,400**, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν τὸ καταβιβάσητε, ἡ διαφορὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἐκτὸς τοῦ τόκου τοῦ χρεωλύτρου καὶ τῶν ἐξόδων τῆς διαχειρίσεως θέλει μένει πάντοτε περιπλέον ὄρελος· κατὰ δὲ τὰ ἐπίλοιπα ἔτη ἡ ἐκ τοῦ τηλεγράφου πρόσοδος τοῦ Ταμείου θέλει ἀναβῆ ὑπεράνω τῶν **131,400** δραχμῶν, ὥστε ἀποδεικνύεται προφανέστατα, ὅτι ὄχι μόνον αἱ ὑλικαὶ καὶ διανοητικαὶ δυνάμεις τοῦ ἔθνους θέλουν ἔχει μεγίστην ὠφέλειαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ταμεῖον αὐτὸ τοῦ Κράτους θέλει ὠφεληθῆ σημαντικὰ ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ τηλεγράφου.

Ἀλλὰ προσέτι ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἀντιτάττει, ὅτι ἡ τηλεγραφικὴ τέχνη εἶναι εἰσέτι ἀρτισύστατος, μὲ τὸν καιρὸν

δὲ ἡ τέχνη αὕτη θέλει τελειοποιηθῆ καὶ κατασταθῆ εὐθηνοτέρα, ὥστε ἐὰν ἀναμέναμεν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἠθέλαμεν συστήσει τηλεγράφους ἐντελεστέρους καὶ εὐθηνοτέρους· ἀλλ' ἡ πρόοδος τῶν τεχνῶν ἐπέρχεται διὰ τῆς ἐπεκτάσεως αὐτῶν ἀσχολουμένων πολλῶν εἰς τὴν αὐτὴν τέχνην· ἂν δὲ ἡ γνώμη τῆς μειοψηφίας ἦτο ὀρθὴ καὶ ἐγίνετο παρ' ὅλων δεκτή, ὅλαι αἱ τέχναι ἤθελον μείνει στάσιμοι· ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἂν ἤθελον παραδεχθῆ πρὸς στιγμὴν διὰ τὴν Ἑλλάδα, πάλιν ὑποστηρίζω, ὅτι ἡ βλάβη ἤθελεν εἶσθαι πολὺ μεγαλητέρα τῆς ὠφελείας, ἣν ἠθέλαμεν ἔχει ἐκ τῆς εἰς τὸ μέλλον εὐθηνοτέρας κατασκευῆς καλωδίου· λέγω δὲ τοῦτο διότι πότε θέλει εἶσθαι ἡ τοιαύτη βελτίωσις καὶ εὐθηνία εἶναι ἄγνωστον, ἐνῷ ἡ ζημία, ἣν θέλομεν ὑποστῆ κατ' ἔτος ἐκ τῆς στερήσεως τῶν ὠφελημάτων τοῦ τηλεγράφου, εἶναι βεβαία καὶ σημαντική, ὥστε ὅσον εὐθηνότερος καὶ ἂν γίνῃ εἰς τὸ μέλλον, τὸ ἐκ τούτου πηγάσον κέρδος θέλει εἶσθαι μηδὲν πρὸς τὴν ζημίαν, τὴν ὁποίαν ἐκ τῆς στερήσεως τοῦ τηλεγράφου θέλομεν ὑποστῆ· διὰ τοῦτο βλέπομεν τοὺς ἔμπρονας Ἄγγλους οὐ μόνον ἀναδεχομένους μετὰ προθυμίας τὰς νέας παρ' αὐτῶν ἐφευρέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐξαγοράζοντας ἀδρῶς πᾶσαν ἐφεύρεσιν γενομένην ἀλλαχόσε.

Ὡς τελευταῖον ἐπιχείρημα ἀνέφερεν ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ὁ προαγορεύσας, ὅτι ἠδύνατο ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ τηλεγράφου πρὸς ὄφελος καὶ βάρος ἑταιρίας τινός, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἀποφύγῃ τὸ ἔξοδον· μολονότι ἀπέδειξα ὅτι τὸ ἔξοδον τοῦτο εἶναι καὶ δι' αὐτὸ τὸ δημόσιον Ταμεῖον ὠφέλιμον, καὶ ἐπομένως ἡ ἔνστασις αὕτη δὲν ἔχει ὑπόστασιν, μ' ὅλα ταῦτα ἔρχομαι ν' ἀποδείξω καὶ δι' ἄλλων λόγων τὸ ἀσύμφορον αὐτῆς· κατὰ τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τοῦ τηλεγράφου αἱ Κυβερνήσεις, μὴ γνωρίζουσαι καλῶς τὰ τῆς τηλεγραφίας, ἀνέθεσαν πραγματικῶς τοὺς τηλεγράφους εἰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἀλλ' ἀφοῦ ἐγνώσθη διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου πᾶν τὸ ἀφορῶν τὸν τηλέγραφον, ἀνεγνώρισαν ὅλαι τὸ λάθος των, καὶ αἱ πλεῖσται τὴν σήμερον κατασκευάζουσι τοὺς τηλεγράφους, δι' ἑταιριῶν μὲν καθόσον ἀφορᾷ τοὺς ὑποβρυχίους τηλεγράφους, πάντοτε ὅμως δι' ἰδίων αὐτῶν λογαριασμῶν. Ὁ τηλέγραφος δὲν εἶναι διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν, εἰμὴ ἓν εἶδος ταχυδρομείου τῆς ἐντελεστέρας ἐνεργείας· καθὼς δὲ τὰ ταχυδρομεῖα οὕτω πολὺ περισσότερον ὁ τηλέγραφος συντελεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων ἑνὸς ἔθνους· εἶναι λοιπὸν ἓν μέσον παραγωγικόν, τὸ ὁποῖον ἑκάστη Κυβέρνησις,

ὀφείλουσα νὰ τὸ ἐνισχύῃ, δὲν πρέπει νὰ τὸ θεωρῇ μόνον ὑπὸ ἐποψίν ταμιευτικήν· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν τελῶν πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὄχι τόσον τὸ κέρδος τοῦ Ταμείου, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως παραγομένη ἐνίσχυσις τῶν βιωτικῶν ἐργασιῶν τῶν πολιτῶν, ἐξ ὧν κυρίως πλουτεῖ καὶ τὸ δημόσιον Ταμεῖον· διὰ τοῦτο μία ἔμφρων Κυβέρνησις καὶ εἰς τὸν πρῶτον προσδιορισμὸν τῶν τηλεγραφημάτων θέτει τιμὰς μετρίας πρὸς εὐκολίαν τῶν πολιτῶν, καὶ ὅταν μετὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν τηλεγραφημάτων ἀποφέρηται μεγαλητέρα πρόσοδος, ἐλαττόνει τὰ τέλη διὰ τὸν αὐτὸν ῥηθέντα λόγον. Ἀλλὰ μία ἑταιρία, ἀποκλειστικῶς κερδοσκοπικὴ οὖσα, δὲν ἀποβλέπει εἰμὴ εἰς τὴν ἐκ τοῦ τηλεγράφου πρόσοδον, ὥστε ὄχι μόνον κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τηλεγραφικῆς τινος γραμμῆς προσδιορίζει τὰ τέλη ἀρκετὰ ὑπέρογκα, διὰ νὰ ἔχῃ πρόσοδον εἰς πᾶσαν δυσχερῆ περίστασιν, ἀλλὰ καὶ ὅταν αὐξανομένης τῆς ἀλληλογραφίας συναυξάνει ἀνυπολογίστως καὶ τὸ κέρδος αὐτῆς, διατηρεῖ ἀμείωτα τὰ αὐτὰ τέλη, ὥστε ὅπου ὑπάρχουν ἰδιωτικαὶ ἑταιρίαι τὰ ἐκ τοῦ τηλεγράφου τέλη εἶναι ἐν Εὐρώπῃ ὑπέρογκα· ὄχι δὲ μόνον ὁ σπουδαῖος καὶ σημάντικὸς αὐτὸς λόγος μᾶς ἀποτρέπει νὰ ἀναθέσωμεν τοὺς ἐσωτερικοὺς τηλεγράφους εἰς ἰδιωτικὴν ἑταιρίαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ λόγοι ἰδίως τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας· ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἀπαιτεῖ ἐχεμύθειαν καὶ διαβίβασιν τῶν τηλεγραφημάτων κατὰ λόγον τῆς παραδόσεώς των, ἄνευ εὐνοίας πρός τινας καὶ δυσμενείας πρὸς ἄλλους, ὅταν ἡ ἐχεμύθεια δὲν τηρῆται καὶ εὐνοεῖται ὁ μὲν κατατρέχεται δὲ ὁ ἄλλος εἰς τὴν σειρὰν τῶν τηλεγραφημάτων, ἡ ἰδιωτικὴ ἑταιρία δύναται ἐκ τούτου νὰ ἔχῃ μεγίστην ὠφέλειαν, ἀλλ' ἡ ἐκ τούτου βλάβη τοῦ κοινοῦ θέλει εἶσθαι ἀνυπολόγιστος. Τὴν ἐγγύησιν τῆς ἐχεμυθείας ταύτης καὶ τῆς ἀφιλοπροσωπίας εἰς μόνην τὴν Κυβέρνησιν δύναται ἀποχρώντως νὰ ἐπιτύχῃ· διὰ τοῦτο, ὡς προεῖπαν, αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις ἀπέβαλαν τὸ πρῶτον σύστημα τῆς ἀναθέσεως τῶν τοιούτων ἔργων εἰς ἰδιωτικὰς ἑταιρίας καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον προτιμῶ κἀγὼ τὴν σύστασιν τοῦ τηλεγράφου ἀπὸ Σύρον εἰς Χίον διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως, δι' ὃν καὶ δὲν ἐζήτησα ἀπὸ τὴν ἑταιρίαν τὴν σύστασίν του εἰμὴ ἐπὶ τῷ δικαιώματι τῆς ἐξαγορᾶς.

Ἀποδείξας διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ῥηθέντων τὴν ἐν γένει ὠφέλειαν τοῦ τηλεγράφου, καὶ τὸν εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ἐπωφελέστατον τῆς κατασκευῆς τρόπον, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου ἠναγκάσθην ἕνεκα τῆς μὴ εἰσέτι συγκροτήσεως τῆ-

Βουλῆς νὰ ἐπιτρέψω τὴν ἐγκατάθεσιν τοῦ κάλω καὶ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, πιστεύω ὅτι θέλετε παραδεχθῇ τὸ Νομοσχέδιον καὶ νομιμοποιήσει τὴν πρᾶξίν μου ταύτην, ἀπαλλάττοντές με πάσης εὐθύνης· ἂν ὅμως ἀμφιβάλετε περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ τηλεγράφου καὶ τῶν λοιπῶν ἀνωτέρω ῥηθέντων, τότε δώσατε κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου τὴν ψῆφόν σας, καὶ βαρεῖα ἂς ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου εὐθύνη.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Ποτὲ δὲν εἶδον ὑπουργὸν νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τοσαύτην περιπάθειαν μὲ ὅσην ὡμίλησεν ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν· ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ θεοὺς καὶ δαίμονας, διότι δὲν ἦτον ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἀληθείας· ἀράδιον τὸ ἀληθὲς βραχὺς ὁ ἔλεγχος» εἶπεν εἷς τῶν ῥητόρων τῆς ἀρχαιότητος· ἐξεύρετε διὰ τί ὁ Κ. ὑπουργὸς ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ μίαν Ἰλιάδα ἢ μᾶλλον μίαν Ὀδύσσειαν, καθότι εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ὑπάρχει ἡ πλάνη; διότι ἐξῆλθε τοῦ κανόνος, παρεξετράπη, ἀπεπλανήθη ἀπὸ τὸν Νόμον. Ἐνησχολήθη ἐπὶ δύω ὥρας νὰ σᾶς εἴπῃ δύω πράγματα, τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ κατεπεῖγον τοῦ τηλεγράφου, περὶ οὗ πρόκειται· ἐγὼ ἐπεθύμουν νὰ ἐνασχοληθῇ νὰ σᾶς ἀποδείξῃ μᾶλλον τὸ νόμιμον τῆς πράξεώς του· ἀλλ' ἀντὶ τούτου, ἐπειδὴ περὶ ἑνὸς ὁ λόγος, ἑνὸς καὶ ὡμίλησε περὶ συνταγματικῶν ὅρων· δὲν ἔψαυσε παντάπασι τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ μᾶλλον. Κύριοι! τὰ ἔθνη δὲν ἔκαμαν τὰς ἐπαναστάσεις, δὲν αἱματοκυλίσθησαν ἄνευ σκοποῦ καὶ σκοποῦ ὑψηλοῦ· τὰ ἔθνη συνέταξαν συμβόλαια μετὰ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ διήρεσαν τὴν ἐξουσίαν, καὶ δὲν τὴν διήρεσαν, παίζοντα, ἀλλὰ σπουδάζοντα· διὰ τοῦτο καὶ δὲν συγχωροῦσι νὰ παραβαίνωνται αἱ διατάξεις αὐτῶν ἐκ τῆς φρενοτροπίας οἱουδήποτε ἀνθρώπου, ἀφ' οὗ τὰ συντάγματα ἀνεγνώρισαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀτελὴς καὶ ἐπιῤῥεπὴς εἰς λάθη καὶ εἰς ἐπιβλαβεῖς ὀρέξεις· ἡ διαίρεσις αὕτη τῶν καθηκόντων τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν στηρίζεται, Κύριοι, εἰς κανόνας, καὶ κανόνας γραπτούς, καὶ κατ' αὐτοὺς δὲν δύναται ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία νὰ κάμῃ ἢ νὰ ἐπιχειρήσῃ κἀνὲν ἔργον ἄνευ τῆς συμπράξεως καὶ ἀποφάσεως τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, εἰμὴ ὁσάκις ῥητῶς ἔλαβε τοιαύτην ἐξουσίαν, καὶ ἐντὸς πάντοτε τοῦ συγκεχωρημένου κύκλου τῆς τοιαύτης ἐνεργείας. Ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα πρὸς δικαιολόγησίν του μετεχειρίσθη ὁ Κ. ὑπουργός, καὶ ἐπιτῶς τὸ ἐπιχείρημα τῆς ταχύτητος, ὄχι μόνον δὲν τὸν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν βλάπτει· ὡς μέγα πλεονέκτημα τοῦ ἀπολυτισμοῦ ἐξύμνησαν πάντοτε οἱ θιασῶται αὐτοῦ τὴν ταχύτητα, ἀλλὰ

κανένα δὲν ἔπεισαν· οἱ λαοὶ παντοῦ ἐπροτίμησαν τὰς ἐλευθερίας μὲ ὅλα των τὰ παρακολουθήματα· ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν συγκαταριθμῆται ἡ βραδυπορία, σᾶς εἶπεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστής, ὅτι αὕτη ὠφέλησεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐνῷ ἡ ἐσπευσμένη ὥθησις τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας πάντοτε σχεδὸν ἀπέβη ἐπιζήμιος. Συνταγματικῶς λοιπὸν ἀπαιτεῖται νόμος διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἓν οὑσιῶδες, ἓν μέγα δημόσιον ἔργον· ἀπαιτεῖται δὲ νόμος ἰδίως ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ δι' ἕνα ἄλλον λόγον σπουδαιότατον. Ναί, Κύριοι! Ἔπρεπε τὸ ζήτημα νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Βουλάς, εἰς τὰς ὁποίας ἀπέκειτο νὰ σκεφθῶσι καὶ ἀποφασίσωσιν, ἐὰν ἔπρεπε νὰ συνδεθῶμεν τηλεγραφικῶς μὲ τὴν Τουρκίαν πρότερον ἢ μὲ τὴν Εὐρώπην· ἐὰν ἔπρεπε ν' ἀνοίξωμεν τὴν τηλεγραφικὴν γραμμὴν πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν αὐτὴν ἢ ἀπὸ τὴν Δύσιν. Κύριοι! τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἁπλοῦν· συνδέεται μὲ τὴν ἱστορίαν μας, μὲ τὰ προηγούμενά μας, καὶ αὐτὰ τὰ προηγούμενα δὲν ἀπαιτοῦμεν νὰ τὰ γνωρίζωσιν οἱ παρόντες ὑπουργοί. Δὲν γνωρίζουν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος **1833** ἐτέθη τὸ ζήτημα, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε νὰ συνδεθῇ κατὰ προτίμησιν μὲ τὴν Εὐρώπην ἢ μὲ τὴν Ἀνατολὴν καθόσον ἀφορᾷ τὰς ὑγειονομικὰς σχέσεις· τὸ τότε τὸ ὑπουργεῖον συγκείμενον ἐκ πολλῶν σοβαρῶν ἀνδρῶν διῃρέθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος, καὶ μετὰ πολλὰς συζητήσεις ἐπροτίμησε νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ συνέπεια τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐστάθη ἡ παραδοχὴ τοῦ συστήματος τῆς ὑγειονομικῆς καθάρσεως ἐν Ἑλλάδι· καὶ μολονότι εἴχομεν τότε πολὺ μεγαλήτερα συμφέροντα μὲ τὴν Τουρκίαν, ἐπροτιμήσαμεν νὰ χωρισθῶμεν ὑγειονομικῶς ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν δύσιν. Ἡ Ἑλλὰς, Κύριοι, μὴ λησμονήσετε, ὅτι πρὸ πάντων ἔχει καὶ πρέπει νὰ διατηρῇ στενὰς σχέσεις μὲ τὴν Εὐρώπην· τὸ ἐμπόριόν μας εἰς τὴν Εὐρώπην εὑρίσκει τὴν διέξοδόν του, διότι ἐκεῖ στέλλονται πρὸς κατανάλωσιν ὅλα τὰ προϊόντα μας· αἱ πολιτικαὶ σχέσεις μας, καλῶς γνωρίζετε, καὶ αὐταὶ αἱ διανοητικαὶ καὶ ἠθικαὶ μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέονται· ἀλλ' ἔρχομαι διὰ μίαν στιγμὴν νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἔχομεν πολὺ σπουδαιοτέρας καὶ ἐπωφελεστέρας σχέσεις μὲ τὴν Τουρκίαν ἢ μὲ τὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἐσυλλογίσθητε καὶ ἂν ἔχωμεν ἔνδυμα γάμου; τοῦτέστιν ἂν δυνάμεθα νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ νὰ ἔχωμεν ἐκεῖ τὰς δυνατὰς ἐγγυήσεις, εἴτε ἠθικὰς, εἴτε ὑλικὰς, μόνοι μας ἄνευ ἄλλης τινὸς συνδρομῆς, ἄνευ Εὐρωπαϊκῆς κυρώσεως; Μίαν συνθήκην ἐμπορικὴν δὲν ἠδυνάμεθα νὰ συνάψωμεν, ἐὰν ἡ Εὐρώπη δὲν παρενέβαινεν, ἢ μᾶλλον

δὲν ὑπεχρέωνε πρὸς τοῦτο τὴν Τουρκίαν. Ἠρώτησα πρὸ ὀλίγου τὸν Κ. ὑπουργὸν, ποῖον εἶναι τὸ τηλεγραφικὸν τέλος τὸ πληρωνόμενον ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ποῖον τὸ καθιερωμένον ἐν Τουρκίᾳ, διότι ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ σκοπὸν εἶχον νὰ σύρω συμπεράσματα· ἤθελα νὰ ἴδω καὶ νὰ σᾶς παραστήσω ποῦ ἔχομεν τὰς περισσοτέρας ὠφελείας· ποῦ καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐγγυήσεις· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔδωσε κἀμμίαν ἀπάντησιν. Συγχωρήσατέ μοι λοιπὸν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου νὰ σᾶς ἐκθέσω, νὰ εἴπω τί ἔγινε μέχρι τοῦδε ἐν Εὐρώπῃ, καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται ἐκεῖ σήμερον αἱ τηλεγραφικαὶ σχέσεις τῶν διαφόρων ἐθνῶν, διὰ νὰ δυνηθῆτε νὰ κρίνητε κατὰ πόσον εἶχα δίκαιον νὰ ἀπευθύνω μίαν τοιαύτην ἐρώτησιν. Τὸ τηλεγράφημα, Κύριοι, ἐν Εὐρώπῃ ἐστάθη τὸ ἀντικείμενον τῆς μεγαλητέρας μερίμνης ὅλων τῶν Κυβερνήσεων, ἔλαβε δὲ σπουδαίαν ἀνάπτυξιν καὶ σύστασιν διὰ τῶν προσπαθειῶν ἑνὸς δυνατοῦ ἡγεμόνος. Ἡ πρώτη περὶ τηλεγράφου συνθήκη, ἣν συνέστησαν ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Γερμανία, μηνολογεῖται τὴν **4** Ὀκτωβρίου **1852**· εἰς αὐτὴν ἡ Ἀγγλία, ὡς μὴ οὖσα εἰσέτι συνδεδεμένη μὲ τὴν ξηρὰν δι' ὑποβρυχίου τηλεγράφου, ἔδωσε τὴν συγκατάθεσίν της ἠθικῶς μόνον· διὰ τῆς συνθήκης ἐκείνης κατωρθώθη μὲν τὸ ὁμοιόμορφον τῶν κανονισμῶν καὶ τοῦ τέλους, συνεφωνήθη ὅμως βαρύτερον τέλος διὰ τὰ ἔγγραφα τῆς νυκτὸς καὶ τὰ κατεπείγοντα, καὶ ὑπελογίσθη ἡ ἀπόστασις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως (parcours reel).

Δευτέρα συνθήκη ὑπεγράφη ἐν Βερολίνῳ τὴν **21** Ἰουνίου **1855**· εἰς αὐτὴν ἔλαβον μέρος καὶ τὰ βόρεια Κράτη, ἤτοι ἡ Ῥωσσία ἡ Ὁλανδία, ἡ Δανιμαρκία καὶ ἡ Σουηδία· δι' αὐτῆς κατωρθώθη καὶ ὡρίσθη ἡ ἀντικατάστασις τῆς πραγματικῆς διανύσεως διὰ τῆς ἐναερίου εὐθείας γραμμῆς (à vol d'oiseau)· εἰς αὐτὴν κατηργήθη τὸ βαρύτερον τέλος τῆς νυκτὸς, καὶ ἐπῆλθε τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ συνδεθῇ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σύμπλεγμα ἡ κεντρικὴ Εὐρώπη μὲ ὅλα τὰ βόρεια Κράτη, καὶ ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος ἤνωσε τὰς μεγαλητέρας ἀποστάσεις, λειτουργῶν ἀνωλύτως ἀπὸ τὴν Βαγιώνην εἰς Βιέννην, καὶ ἀπὸ Βιέννης εἰς τὴν Πετρούπουλιν. Τρίτη συνθήκη συνήφθη τὴν **29** Δεκεμβρίου **1855**· δι' αὐτῆς ἠνώθη ὁ Βορρᾶς μετὰ τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης· συμβαλλόμενα δὲ μέρη ἦσαν ἐξ ἑνὸς ἡ Γαλλία μὲ τὸ Βέλγιον, καὶ ἐξ ἑτέρου τὸ σύμπλεγμα τῶν μεσημβρινῶν ἐθνῶν, ἤγουν ἡ Ἑλβετία, ἡ Σαρδηνία καὶ ἡ Ἱσπανία· διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ἐξωμαλύνθησαν πολλὰ προηγούμενα προσκόμματα·

κατωρθώθη ἡ ἐπέκτασις τῶν ζωνῶν ἄνευ προσθήκης τέλους· καθιερώθη ἡ κατ' ἀναλογίαν δασμολογία ἀπὸ πέντε εἰς πέντε λέξεις διὰ τὰς ἐπιστολάς, αἵτινες ἤθελον ὑπερβῆ τὸ μῆκος τῶν ἁπλῶν ἐγγράφων. Συγκατετέθη δὲ καὶ ἡ Ἑλβετία, ἥτις ἕως τότε καὶ ἐπρόσθετε καὶ εἶχεν ἐφαρμόσει ἀρχὰς φιλελευθέρους μὲν καὶ ὀλιγοδαπάνους, μὴ παρεχούσας δὲ ὅλας τὰς ἐπιθυμητὰς ἐγγυήσεις, νὰ συμμορφωθῇ καὶ κατὰ τὸ τέλος καὶ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς μὲ τὰ λοιπὰ Κράτη.

Τετάρτη συνθήκη συνεφωνήθη ἐν Βρυξέλλαις τὴν 30 Ἰουνίου 1858· δι' αὐτῆς ἐπηνέχθησαν τροποποιήσεις τινὲς εἰς τὰς πρώτας συμφωνίας πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας.

Τελευταία δὲ συνθήκη, ἥτις ἔλαβε χώραν καὶ δὲν ἐπεκυρώθη εἰσέτι ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις, εἶναι ἡ γενομένη ἐν Βάρνῃ τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1858· δι' αὐτῆς καθιεροῦται εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην εἷς σύνδεσμος, ἐν τέλος καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῶν κανονισμῶν. Τὸ ἁπλοῦν γράμμα μέχρις 20 λέξεων πληρόνει ἓν καὶ ἥμισυ φράγκον· ἀνὰ πᾶσαν δὲ προσθήκην δέκα λέξεων αὐξάνει τὸ τέλος ἀναλόγως, ὥστε ἑκάστη λέξις τηλεγραφικὴ ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς Εὐρώπης πληρόνει λεπτὰ ἑπτὰ καὶ ἥμισυ· αὐτά, Κύριοι, εἶναι γεγονότα, καὶ ἔπρεπε νὰ τὰ γνωρίζῃ τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ῥυθμίσῃ ἀναλόγως τὴν διαγωγήν του. Λοιπὰ πρὸ δύω ἡμερῶν τὰ ἀνέγνωσα εἰς ἐπίσημον φύλλον καὶ ἀμφιβολία δὲν χωρεῖ. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἡ Εὐρώπη ἐργάζεται καὶ τελειοποιεῖ αὐτὸ τὸ νέον μέσον τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς ἀλληλεγγύης τῶν λαῶν. Βλέπετε ὅτι δὲν στέκεται, ἀλλὰ κινεῖται εἰς τὰ πρόσω, καὶ ὀργανίζει τὸ ἐσωτερικόν της, καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι συντόμως παντοῦ θέλει ἐκτείνει τοὺς πλοκάμους της, διότι παντοῦ ἔχει συμφέρον καὶ ἀποστολὴν νὰ ἐκταθῇ. Ποῦ λοιπόν, ἐρωτῶ, εἶχε συμφέρον μέγα καὶ ἀσφαλὲς συμφέρον νὰ συνδεθῇ κατὰ πρῶτον ἡ Ἑλλάς; ἡ Ἑλλὰς ὡρίσθη καὶ εἶναι μία οἰκογένεια τῆς Εὐρώπης· ἡ Ἑλλὰς εἶναι τὸ ἀγαπητὸν τέκνον αὐτῆς, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀποχωρισθῇ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει τῆς Εὐρώπης· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἔλθωμεν κατὰ πρῶτον εἰς συνθήκην μὲ τὸν Φουὰτ πασᾶ; ἔπρεπε νὰ συνδεθῶμεν πρῶτον μὲ τὴν Τουρκίαν, καὶ διὰ τῆς Τουρκίας νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Εὐρώπην ἔπειτα; ἢ ἔπρεπε πρῶτον νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τῆς Εὐρώπης νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν Τουρκίαν; Κύριοι! ἡ ἱστορία τῆς διπλωματίας ἔπρεπε νὰ διδάξῃ τοὺς ὑπουργοὺς μας· ἔπρεπε νὰ συμβου-

λευθῶσι τὴν ἱστορίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος πρὸ πάντων, καὶ ἔπειτα νὰ ἀποφασίσωσι ποίαν ὁδὸν νὰ βαδίσωσι. Κανεὶς οὔτε μικρὸς οὔτε μεγάλος, κανεὶς Ἕλλην, πιστεύω, δὲν θέλει δυσκολευθῇ νὰ εἴπῃ, νὰ κηρύξῃ, ὅτι ἡ μόνη ὁδὸς καὶ ἀσφαλεστέρα ὁδὸς τοῦ νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Ἀνατολὴν καὶ νὰ συνδέσωμεν ἀσφαλεῖς σχέσεις ἦτον καὶ εἶναι ἡ εὐρωπαϊκή. Ἡ Τουρκία, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, εἶχε δίκαιον νὰ μὴ συγκατατεθῇ, ἀφ' οὗ ὁ Φουὰτ πασᾶς συγκατετέθη ἐν Ἀθήναις, ἂς τὸ εἴπωμεν ἐν παρόδῳ· εἶχε δίκαιον, λέγει, ἡ Τουρκία νὰ μὴ συγχωρήσῃ νὰ διαβαίνῃ ἀπὸ τὴν Σύρον τὸ σύρμα, τὸ ὁποῖον ἑνώνει τὴν Κρήτην μὲ τὴν Χίον, διότι ἐπρόκειτο περὶ συγκοινωνίας τοῦ ἐσωτερικοῦ της· καὶ ἂν εἶχε δίκαιον ἡ Τουρκία νὰ φροντίσῃ περὶ ἀσφαλείας τῶν τηλεγραφικῶν σχέσεών της, καὶ νὰ μὴ πιστεύσῃ πολὺ τὴν Ἑλλάδα, εἶχε δίκαιον, ἐρωτῶ, νὰ λέγῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ πιστεύσωμεν τὴν Τουρκίαν, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν τόσον μεγάλων σχέσεών μας, τῶν ὁποίων τὴν σπουδαιότητα ὁ ἴδιος περιέγραψε μὲ τόσην περιπάθειαν; Ἐσκέφθη ἆρά γε ἐὰν δυνάμεθα μόνοι, ἐν ἰδίῳ ἡμῶν ὀνόματι, νὰ ἔχωμεν ὑπαλλήλους ἐν Χίῳ, καὶ ἐὰν αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἔχουν ἐλευθερίαν ἐνεργείας, ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ τὴν τακτικὴν κίνησιν τῆς τηλεγραφικῆς λειτουργίας; Ἀλλ' ἐὰν ἕνας Ἄγᾶς θελήσῃ νὰ διακόψῃ τὴν ἀλληλογραφίαν, ἐὰν ληστονήσωσιν ἐκεῖ διὰ μίαν στιγμὴν τὰς ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεώσεις των, δὲν μᾶς λέγει ὁ Κ. ὑπουργός, ποῦ θέλομεν δυνηθῇ τότε νὰ ζητήσωμεν τὴν ὑποστήριξιν τῶν δικαίων μας, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης, ἂν κάμωμεν συνθήκην, ὁπόταν αὐτὴ ἡ συνθήκη δὲν ἔχῃ ἄλλην κύρωσιν εἰμὴ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὑπουργοῦ μας καὶ ἑνὸς Ὀθωμανοῦ ὑπουργοῦ; ἐὰν αὐτὴ ἡ συνθήκη δὲν ἔχῃ ἐγγυητὰς καὶ ἐκτελεστὰς μεγάλας δυνάμεις, αἵτινες ἠξεύρουν παντοῦ νὰ κάμουν σεβαστὰς τὰς ὑποχρεώσεις ἐκείνων ὅσοι ὑπέγραψαν; Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, Κύριοι, ἔπρεπε τὸ ὑπουργεῖον νὰ ζητήσῃ πρὸ πάσης ἄλλης ἐργασίας τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν γνώμην τῶν Βουλῶν· ἐὰν ὑπεβάλλετο ἡ ὑπόθεσις εἰς τὰς Βουλάς, ἄλλη ἤθελεν εἰσθαι σήμερον ἡ φάσις τοῦ πράγματος· αἱ Βουλαὶ ἠξεύρουν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔχει μίαν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ δὲν τὴν ἔχει τυχαίως· τὴν ἔχει, διότι καθιερώθη ἐκ τῆς πείρας καὶ ἀποδείχθη ὠφέλιμος. Αἱ Βουλαὶ ἤθελον εἰπεῖ εἰς τοὺς ὑπουργούς μὴ τρέχετε τοῦτο διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς σας, διὰ μόνης τῆς βαρύτητός σας· ἔχομεν πολιτικὴν παλαιάν, αὐτὴν ἀκολουθήσατε· ἐὰν θέλετε νὰ εἰσέλθητε

εἰς τὴν Τουρκίαν, πάρετε τὸ κατόπιν τὰς κραταιὰς δυνάμεις, αἵτινες προστατεύουν αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον, καὶ μόνη αὐτὴ ἡ ὁδὸς θὰ σᾶς φέρῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, Κύριοι, ἐκτὸς τῆς μὴ καταλλήλου πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησε τὸ ὑπουργεῖον, παρεβίασε καὶ μίαν συνταγματικὴν ἐθιμοταξίαν, διὰ νὰ μὴ τὴν ὀνομάσω παράβασιν τοῦ Συντάγματος. Κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου τῶν Βουλῶν ὑπέγραψεν ὁ κύριος ὑπουργὸς συμφωνίαν, τὴν ὁποίαν μόνον αἱ Βουλαὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψωσιν· ἔχω, δύναται νὰ εἴπῃ ὁ Κ. ὑπουργός, τὴν πλειονοψηφίαν τῶν Βουλῶν, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ πράξεις μου θὰ τύχωσι τῆς νομίμου κυρώσεως· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, πρέπει νὰ ἔχωσιν αἱ πράξεις του καὶ τὴν ἠθικὴν κύρωσιν. Φέρετέ μας, ΚΚ. ὑπουργοί, ἓν τοιοῦτον προηγούμενον, ὅταν ἐκυβέρνησε τὸν τόπον ὁ Κωλέττης, ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ὁ Μεταξᾶς, ἄνδρες ἐπίσημοι τῆς πατρίδος, ἔχοντες μεγίστην ἐπιρροὴν καὶ σημαντικὸν κόμμα ἐν τῷ τόπῳ, καὶ δυνάμενοι ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος των νὰ πράξωσι καὶ καλὰ καὶ κακά, καὶ νὰ ἐπιβάλωσιν ἀκόμη τὰς παρανόμους πράξεις των. Ἀλλ' ὄχι! οὐδέποτε εἶδον αὐτοὺς παρανομοῦντας ἢ παραβιάζοντας δωρεὰν καὶ μὲ τοσαύτην ὀλιγωρίαν τοὺς νόμους καὶ τὸ Σύνταγμα· ἡ προκειμένη πρᾶξις, ΚΚ. ὑπουργοί, εἶναι πρωτότυπος συνταγματικὴ ὀλιγωρία, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ βεβαιωθῇ καὶ νὰ κατασταθῇ πάγκοινος ἡ παραβίασις, διὰ νὰ σέβηται ἄλλοτε ὁ ὑπουργὸς τοὺς νόμους. Ἔρχομαι ἤδη νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν κειμένων νόμων, καὶ ῥητῶς ἐὰν ἐφηρμόσθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ διατάξεις Νόμου γραπτοῦ, αὐτοῦ τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, τοῦ μοναδικοῦ χαλινοῦ τῆς σπαταλης τοῦ δημοσίου πλούτου. Κύριοι! τὸ ἄρθρον 24 τοῦ Νόμου τούτου ῥητῶς ὁρίζει, ὅτι κανὲν δημόσιον ἔργον, οὐδεμίαν ἐργολαβίαν πέραν τῶν 3000 δραχμῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργήσῃ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία πρὶν ἡ νομοθετηθῇ δι' εἰδικοῦ Νόμου· ἀλλὰ σήμερον τὸ ὑπουργεῖον ὄχι μόνον παρέβη τὸν Νόμον, ἀλλὰ τὸν παρέβη μὲ ἀπίστευτον τρόπον· δὲν ἐδαπάνησε, Κύριοι, κατὰ παράβασιν τοῦ νόμου 4 καὶ 5 καὶ 10 ἢ καὶ 20 χιλιάδας δραχμῶν, ἐδαπάνησεν ἐπέκεινα τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὅσα ἀπαιτοῦνται μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἔργου, ἄνευ εἰδικοῦ νομοθετήματος, παραβιάσαν οὕτως, ὄχι τυχαίως, ἀλλὰ καταστατικὸν νόμον τοῦ Κράτους, καὶ πότε; εἰς τὰς παραμονὰς αὐτὰς τῆς ἐνάρξεως τῶν Βουλῶν· ἠδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς

νὰ ἄρθρα 15 καὶ 20 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, ἀλλὰ δυστυχῶς δι' αὐτὸν τὰ ἄρθρα ταῦτα ποσῶς δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς προκειμένης πράξεως· τὸ ἄρθρον 15 συγχωρεῖ ὥστε, ἐὰν τινες δαπάναι προβλεφθεῖσαι ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους δὲν ἐπαρκέσωσιν εἰς ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι ῥητῶς κατωνομάσθησαν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, νὰ δίδεται πίστωσις διὰ Β. διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν· τὸ δὲ ἄρθρον 20 ἐπιτρέπει αὐτὸ τοῦτο, ὁπόταν συντάσσεται ὁ ἀπολογισμὸς καὶ ἀναφαίνωνται ὑπερβάσεις· ὥστε μήτε ἡ μία μήτε ἡ ἄλλη διάταξις ὠφελεῖ τὸν Κ. ὑπουργόν. Ἀλλ' ἐνταῦθα προβλέπω ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡς εἰς τελευταίαν ἄγκυραν θὰ προσφύγῃ εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Νόμου· καὶ ὅμως καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἵππον θὰ τὸν ἀφιππεύσω· ἡ διάταξις, Κύριοι, τοῦ ἄρθρου 18 παντάπασι δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν σημερινὴν περίστασιν· ἐκεῖ ὁ νομοθέτης ῥητῶς ἐπρονόησε, καθὼς σαφῶς καὶ ῥητῶς ἐκφράζεται εἰς τὴν ἔκθεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν συνώδευσε τότε τὸ νομοσχέδιον ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἡ ἔκτακτος δαπάνη ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτραπῇ διὰ Βασ. διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν πάντοτε, ὅταν πρόκηται περὶ ἀναποδράστου ἀνάγκης, ἤγουν περὶ ἐπιδημικῆς νόσου, περὶ χολέρας ἢ πανώλους, ὅταν πρόκηται περὶ στάσεως ἢ ἐπιδρομῆς ἐξωτερικῆς ἢ περὶ ἄλλων τοιούτων, ὡς εἶναι ἡ πυρκαϊά, πλημμύρα, ἡ σεισμὸς, καὶ οὐδαμῶς ὅταν ὁ λόγος ἦναι διὰ σχοινιὰ καὶ διὰ καλώδια, ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι κοινότατα καὶ οὐχὶ ἀπαραίτητα, καὶ ἠδύνατο, ἂν ἤθελεν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, νὰ προβλέψῃ ὡρισμένως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους· καὶ ἀφοῦ δὲν ἐσημειώθη αὐτὸ τὸ ἔξοδον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, κανὲν δικαίωμα δὲν εἶχεν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ τὸ κάμῃ, χαρακτηρίζουσα αὐτὸ ὡς ἔκτακτον, διότι τότε ὅλα ἠδύνατο νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς ἔκτακτα, καὶ ὅλα νὰ τὰ ἐνεργῇ αὐθαιρέτως, καὶ τότε ὅλοι οἱ νόμοι, τόσον αὐτὸς καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι, εἶναι περιττοί· ἂς τοὺς ξεσχίσωμεν. Ὑποθέτω ὅμως διὰ μίαν στιγμὴν, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἠδύνατο νὰ ἐξοδεύσῃ διὰ Β. διατάγματος εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῶν ἄρθρων 15, 18 καὶ 20, τὰ ὁποῖα ἐμνημόνευσα, καὶ ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦ τηλεγράφου εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ ἔκτακτα ἔξοδα· καὶ ὅμως ἔρχεται καὶ ἓν ἄλλο νόμιμον κώλυμα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ σεβασθῇ καὶ δὲν ἐσεβάσθη. Μόνον ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἠδύνατο καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν νὰ πληρώσῃ χρήματα εἰς μὴ προβλεφθείσας δαπάνας. Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπλήρωσε, καὶ ἐπλήρωσεν ἥμισυ ἑκατομμύριον, ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου, ἤγουν ὁπόταν αἱ Βουλαὶ ἦσαν ἐν

πλήρει συνεδριάσει, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ αὐθημερὸν τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν, ὡς τοῦτο πολλάκις ἐγένατο· παρεβίασε λοιπὸν ὁ ὑπουργὸς ῥητὸν Νόμον, καὶ συνάμα ἔπραξεν ἀσύγγνωστον ὑπέρβασιν καθήκοντος, καὶ εἶναι ἀσύγγνωστος, διότι δὲν ἐφαντερίσθη ἐξουσίαν ἄλλης ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ κατεπάτησε δικαίωμα ἱερὸν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν δύω ἄλλων δευτερευόντων ζητημάτων, ἅτινα ἐξέτασε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς, τοῦ ζητήματος δηλονότι τοῦ ὠφελίμου καὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κατεπείγοντος τῆς πράξεως· ὡς πρὸς τὸ πρῶτον δὲν παραδέχομαι παντάπασιν ὅτι τὸ δημόσιον δὲν ἠδύνατο, δὲν ἐσύμφερε νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐπιχείρησιν εἰς ἑταιρίαν· ἀπ' ἐναντίας φρονῶ ὅτι ἠδύνατο πολὺ ἐπωφελέστερον νὰ παραχωρήσῃ αὐτὴν εἰς ἐργολαβίαν. Ὅλοι ἔπειτα οἱ περὶ τηλεγραφημάτων ὑπολογισμοὶ, τοὺς ὁποίους σᾶς ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, δὲν εἶναι διόλου ἀκριβεῖς. Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ἢ τίς δὲν θέλει πιστεύσει ὅτι, ἐὰν ἀπ' εὐθείας θὰ ἀνελάβῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τηλεγράφου, κακοὺς λογαριασμοὺς ἐπὶ τέλους θὰ ἔχωμεν; ἀμφιβάλλετε ὅτι θέλουν χρησιμεύσει πολλὰ τηλεγραφήματα, ὅταν ἡ Κυβέρνησις διευθύνῃ τὸν τηλέγραφον, πρὸς χάριν συγγενῶν, φίλων ἢ ἄλλων σχέσεων, καὶ πολλάκις πρὸς ὑπόδειξιν καὶ ἐπιβολὴν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ὑποψηφίου; ποῦ θὰ εὑρεθοῦν τότε τὰ ἄρθονα εἰσοδήματα τοῦ τηλεγράφου, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπηριθμησεν ὁ Κ. ὑπουργός; Παρατηρῶ προσέτι εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι δὲν εἶναι ἀληθὲς, κατὰ τὸν διϊσχυρισμόν του, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διατηρεῖ καὶ διευθύνει τὸν ὑποβρύχιον τηλέγραφον μεταξὺ τῆς Βρετανίας καὶ τῆς ξηρᾶς μὲ ἰδίους ὑπαλλήλους καὶ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι· ἂν δὲν μὲ ἀπατοῦν αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἔλαβον ἐκ μιᾶς γαλλικῆς ἡμιεπισήμου ἐφημερίδος, ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις κατεσκεύασε μὲν ἰδίᾳ δαπάνῃ τὸν κάλων, παρεχώρησε δὲ μετέπειτα εἰς ἑταιρίαν τὴν ἐπιχείρησιν, ἔχουσα τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀείποτε ἡ κυβέρνησις εἶναι κακὸς ἐργολάβος. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον· ἡ ὠφέλεια τοῦ ἔργου ἠδύνατο νὰ ἦναι ἀληθὴς καὶ κατεπείγουσα, ἂν θέλετε, ἐὰν προηγουμένως συνερωνεῖτο συνθήκη μετὰ τῆς Τουρκίας. Ἔπρεπε τὸ ὑπουργεῖον καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην νὰ λάβῃ ὡς ὑπογραμμὸν τῆς διαγωγῆς του τὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ κανὲν κίνημα, κανὲν βῆμα τεῖνον εἰς τὸ νὰ συνδεθῶσι σχέσεις τηλεγραφικαὶ τοῦ ἑνὸς μετὰ τὰ ἄλλα Κράτη δὲν ἐγίνετο ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων κυβερνήσεων, πρὶν ἢ συναφθῶσι πρότερον συνθῆκαι. Ἡ Τουρκία ἄνευ τοιαύτης συνθήκης, καὶ συν-

θήκης, τῆς ὁποίας, ἐπαναλαμβάνω, τὸ κῦρος πρέπει νὰ στηρίζηται εἰς τὴν συγκατάθεσιν ἢ μᾶλλον εἰς τὴν εἰσήγησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, δὲν θέλει παραχωρήσει εἰμὴ οἱονδήποτε θέλει κανονισμὸν, οἱανδήποτε θέλει εὐκολίαν, καὶ μάλιστα ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἔκαμε τὸ λάθος νὰ πληρώσῃ τὸν κάλω, νὰ τὸν βυθίσῃ, καὶ νὰ ἐξαρτᾶται ἡ λειτουργία αὐτοῦ ἀπὸ τὴν θέλησίν της. Ποῦ λοιπὸν εἶναι ἡ ὠφέλεια τοῦ ἔργου; ποῦ εἶναι τὸ κατεπείγον; ἡ ὠφέλεια εἶναι μία καὶ μόνη, ἤγουν ἐὰν ἠξεύραμεν νὰ ἀρχήσωμεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ μετὰ τῆς Εὐρώπης.

Δὲν βλέπω προσέτι οὔτε τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς, λέγων ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ νὰ παρέλθῃ ἡ εὐτυχὴς εὐκαιρία, ἥτις προσεφέρετο ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ πλοίου τῆς ἑταιρίας τοῦ φέροντος τὸν κάλω, διότι ἄλλως ἤθελε πληρώσει τὸ δημόσιον πολὺ μεγαλητέραν τιμήν. Κύριοι! δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ πιστεύσῃ ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου ἠθέλομεν ἀγοράσει τὸ σύρμα ἀκριβώτερον· εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα εἰς τὴν ἀρχὴν πωλοῦνται ἀκριβώτερα· δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅτι δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἤθελεν εὕρει σύρμα καλήτερον καὶ εὐθηνότερον· ἀλλὰ καὶ ἀκριβώτερον ἂν τὸ ἠγόραζε, δὲν βλάπτει, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἠγόραζε κατὰ τὸν Νόμον· τὸ εὐθηνὸν καὶ παράνομον εἶναι μεγίστη ζημία, εἶναι καταστροφή.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν εἶχε τοῦ τηλεγράφου τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον, καὶ ἰδίως ἡ Σύρος, ἂς μοὶ συγχωρήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ τοῦ εἴπω, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀνάγκη δὲν ἦτο κίνδυνος νὰ μένῃ ἀθεράπευτος· ἂν ἡμεῖς δὲν ἐφροντίζαμεν, ἡ Εὐρώπη ἤθελε φροντίσει· τὸ ἐμπόριον τῆς Σύρου εἶναι διαμετακομιστικὸν ἢ μᾶλλον εὐρωπαϊκόν. Εἰς Σύρον ὑπάρχουσι τὰ γαλλικὰ φράγκα, αἱ ἀγγλικαὶ λίρκι, τὰ γερμανικὰ τάλληρα, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις εἰς Σύρον πέμπονται τὰ χειροτεχνήματα καὶ τὰ προϊόντα τῆς Εὐρώπης, καὶ ἡ Εὐρώπη ἔχει συμφέρον νὰ ἐξετάζῃ τί γίνεται ἐν Σύρῳ, ποία ἡ κατάστασις τῶν σχέσεών της, καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι καὶ ὀγλήγωρα καὶ εὐθηνὰ ἠθέλομεν ἔχει τὸν τηλέγραφον.

Θέλετε τώρα νὰ προσθέσω καὶ κάτι τε περισσότερον; ἀκούσατε· ἡ ὠφέλεια τοῦ τηλεγράφου τότε θέλει εἶσθαι καὶ ἀληθὴς καὶ κατεπείγουσα, ὅταν ἀνοίξωμεν ὁρόμους, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχομεν, ὅταν κατασκευάσωμεν γεφύρας καὶ ἄλλα ἔργα ἀναγκαῖα, ἐπιζήτητα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν, ἥτις διὰ πολλὰς ἡμέρας ἕνεκα τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν βροχῶν πολλάκις διακό-

πτεται, καὶ ἡ ὁποία ἄνευ καὶ αὐτῶν τῶν ἐκτάκτων προσκομμάτων μετρᾷ, ὅπως ἔχει, μεγάλας ἀποστάσεις. Τί θέλομεν ἐν μιᾷ στιγμῇ τηλεγραφήσει εἰς Παρισίους, εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ εἰς τὸ Λονδῖνον, ὅταν ἦναι ἀνάγκη, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὰς ἀνάγκας τῶν Καλαμῶν, τῆς Σπάρτης καὶ Μεσηνίας, τῆς Βονίτσης καὶ πολλῶν ἄλλων μεσογείων ἐπαρχιῶν, νὰ παρέλθωσι δέκα καὶ δώδεκα ἡμέραι; Τὰ ἔθνη, Κύριοι, ὡς κάλλιστα ἐμοῦ γνωρίζετε, πρῶτον διοργανίζονται ἐσωτερικῶς, καὶ ἔπειτα παραπέμπουσι τὸν ἠθικὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀντιπρόσωπόν τους, εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ συνάπτει συνθήκας συγκοινωνίας ἐξωτερικῆς μὲ τὰ ἄλλα ἤθνη· οὕτω πράττει ἡ Εὐρώπη· αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, αὐτὸ τὸ παράδειγμα ἔπρεπε νὰ μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Δὲν ἦτο λοιπὸν καθ' ὅλους τοὺς λόγους ἡ προκειμένη ἐπιχείρησις οὔτε ὠφέλιμος οὔτε κατεπείγουσα. Εἶχε λοιπὸν καιρὸν καὶ ὤφειλεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ μὴ παραβιαση τὰ ὅρια τῆς συνταγματικῆς ἐξουσίας, νὰ μὴ παραβῇ Νόμους γραπτούς· ὤφειλε νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἔναρξιν τῶν Βουλῶν, ἥτις μάλιστα τὴν ἐπιοῦσαν ἐκηρύχθη, καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου, καθ' ὃν τρόπον ἤθελε νομοθετηθῇ. Οἱ λόγοι ἐπομένως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν μὲ ἔπεισαν, οὐδὲ πιστεύω κἀνένα ἄλλον νὰ ἔπεισαν, ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ὠφέλιμον καὶ κατεπεῖγον, δὲν λέγω νόμιμον, διότι οὐδ' αὐτὸς ἀρνεῖται τὴν παρανομίαν· ὥστε εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐνηργήθη συνταγματικὴ ὀλιγωρία, διὰ νὰ μὴν εἰπω τίποτε περισσότερον, καὶ παραβίασις καταστατικοῦ Νόμου τοῦ Κράτους, τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ. Ἀφοῦ ἀναγνωρισθῇ αὐτὴ ἡ παραβίασις ἐπισήμως ἐκ μέρους τοῦ Σώματος, τότε θέλω δώσει τὴν ψῆφόν μου κατὰ συγκατάβασιν ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου, ὁρμώμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ὅτι ἡ σύμβασις ἐγένετο μὲ ξένους, καὶ δὲν πρέπει εἰς τὰ ὄμματα τῶν ξένων νὰ καταστήσωμεν προβληματικὴν τὴν πίστιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως· ἄλλως τε, ἂν ἀποῤῥιφθῇ ἡ ὑπέρογκος αὕτη δαπάνη ὡς παράνομος, θέλει ἀποῤῥιφθῇ ἐν λόγῳ καὶ οὐχὶ ἐν πράγματι, διότι δὲν βλέπω ποίος ἐκ τῶν ὑπουργῶν θέλει τὴν πληρώσει· διὰ τοῦτο περιορίζομαι εἰς μόνην τὴν ἠθικὴν ἀπόῤῥιψιν, ἥτις δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει χρησιμεύσει ὡς ἰσχυρὸς χαλινὸς διὰ τὸ μέλλον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός·

Δὲν ἔχω, Κύριοι, νὰ σᾶς εἰπω πολλὰ, διότι ἡ ὁμιλία τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου δὲν μοὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο, καθ' ὅσον οὐδὲν νεώτερον ἐπιχείρημα εἶπεν ἀνα-

σκευάζον τοὺς λόγους μου, οἵτινες ἀκόμη πιστεύω ὅτι εἶναι ἔναυλοι εἰς τὰς ἀκοὰς σας. Τὸ μόνον δὲ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἀπαντήσω, εἶναι ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἑνωθῶμεν μᾶλλον μὲ τὴν Δύσιν καὶ ὄχι μὲ τὴν Ἀνατολήν· ἀπαντῶ δὲ ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ πολιτικῆς ἑνώσεως, ἀλλὰ περὶ εὐκολίας τῶν πολιτῶν εἰς τὴν μεταβίβασιν τῆς ἀλληλογραφίας των, καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτεῖ ὥστε νὰ ἔχῃ τοιαύτας εὐκολίας πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ὅπου οἱ πολῖται Ἕλληνες ἔχουν συμφέροντα εὐκολυνόμενα διὰ τῆς τοιαύτης ἀλληλογραφίας· ὅτι δὲ οἱ Ἕλληνες ἔχουν σπουδαιότατα συμφέροντα εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τοῦ ὅτι δὲν ἔχομεν τοιαῦτα συγκοινωνίας μέσα μετὰ τῆς Δύσεως, δὲν ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὰ τοιαῦτα μέσα συγκοινωνίας μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, ὅταν μᾶς παρουσιάζεται εὐχερής τις περίστασις, ἐνῷ διὰ τοῦ μέσου τούτου δυνάμεθα νὰ ἀλληλογραφώμεθα καὶ μετὰ τῆς Δύσεως· ἄλλως δὲ ἡ πρώτη ἰδέα τῆς συστάσεως ἠλεκτρικῶν τηλεγράφων, καὶ ἰδίως τῆς ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιᾶ ἐγκαταθέσεως ὑποθρυχίου καλωδίου, ἐπῆλθεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὡς ἐκ τῆς ὅσον οὔπω ἐπελευσομένης συμβάσεως μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Ἑλλάδος, δι' ἧς ἡ μὲν Αὐστρία ὑποχρεοῦται νὰ καταστήσῃ ὑποθρύχιον καλώδιον ἀπὸ Ῥαγούζης μέχρι Κυλήνης, ἡ δὲ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται νὰ συστήσῃ τοὺς ἐσωτερικοὺς τηλεγράφους της καὶ νὰ τοὺς ἑνώσῃ μὲ τὴν γραμμὴν ταύτην.

Ὁ Κ. Γερουσιαστὴς προσέθηκεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ περὶ ἐσωτερικῶν τηλεγράφων διὰ τὴν ἐσωτερικὴν εὐκολίαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐχὶ νὰ σκέπτεται περὶ ἐξωτερικῶν γραμμῶν· ἀλλ' ὁ ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιᾶ ὑποθρύχιος τηλέγραφος δὲν ἀφορᾷ εἰμὴ ἐσωτερικὴν γραμμὴν, ὥστε, ἂν ἡ ἰδέα του ἔχεται ὀρθότητος, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καλῶς ἔπραξε συστήσασα τὸν τοιοῦτον. Τὸ παράδειγμα δὲ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου του ἀνέφερεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, ὅτι δηλαδὴ προκειμένου περὶ ὑγειονομείων προετάθη τὸ ζήτημα ἂν πρέπῃ νὰ συστήσωμεν τοιαῦτα κατὰ τῆς λοιμώδους πανώλους, ἢ ἂν πρέπῃ νὰ ἀφίσωμεν τὴν συγκοινωνίαν ἐλευθέραν μὲ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πανώλους, καὶ νὰ ὑποστῶμεν τὰς καθάρσεις τῆς Εὐρώπης, λέγω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπραξε κάλλιστα προφυλάξασα τὴν ὑγείαν τῶν πολιτῶν καὶ μὴ ἀποβλέψασα εἰς εὐτελῆ ὑλικὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε ἤθελον βλαφθῇ ἐκ τῶν καθάρσεων τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ τί κοινὸν μεταξὺ τῶν ὑγειονομείων

καὶ τοῦ τηλεγράφου, μὴ παρέχοντος τοιούτους κινδύνους, καὶ ὄντος ἁπλοῦ, ἀκινδύνου καὶ ὠφελιμωτάτου μέσου διαβιβάσεως τῆς ἀλληλογραφίας τῶν πολιτῶν;

Κατόπιν εἶπεν ὁ προεδρεύσας ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη, ὡς ἐγένετο, εἶναι ἀντισυνταγματική. Σᾶς ἐξέθηκα, Κύριοι, ὅτι τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον μοὶ ἀντετάχθη ὅτι δὲν διετήρησα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἀφορᾷ συνθήκας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ οὐχὶ συμβόλαιον μετὰ ἐργολάβων δι' ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον, ὡς εἶναι τὸ παρόν· ἀναγνωρίζω ὅμως ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος ἡ πρᾶξις μὲ ἄρθρα τινα τοῦ λογιστικοῦ Νόμου, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐξέφρασα ὅτι ἀνέλαβον τὴν πρᾶξιν ταύτην ὑπ' εὐθύνην μου· τοῦτο δὲ εἶναι σύνηθες εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν μητέρα τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ὅπου ἐφευρέθη ἡ λέξις *Μπίλ ντὲ τεμεριτέ*· οὐχὶ διὰ τοιαύτας περιπτώσεις ὡς τὴν προκειμένην, ἀλλὰ ὁσάκις γίνονται πράξεις, δι' ὧν παραβιάζονται τῶν ἰδιωτῶν τὰ δικαιώματα, ὅτε οἱ ὑπουργοὶ φέρουν τὰς πράξεις των ἐνώπιον τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, τὰ ὁποῖα, ἂν ἐγκρίνωσιν αὐτάς, καλύπτουν τὴν εὐθύνην τῶν ὑπουργῶν. Εἰς τὰ τῶν πιστώσεων ὅμως τὰ Βουλευτικὰ Σώματα, συγκείμενα ἀπὸ ἄνδρας πρακτικοὺς καὶ φιλοπάτριδας, οὐδὲ κἂν λόγον περὶ αὐτῶν ποιοῦσιν, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐγένετο κατάχρησις καὶ τὸ ἔξοδον νὰ ἔγινε διὰ δημόσιον ὠφέλειαν. Εἰς τὴν προκειμένην λοιπὸν περίστασιν, ὅτι τὸ ἔξοδον ἐγένετο ὠφελίμως οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία· δὲν ἐτήρησα μὲν ἄρθρα τινα τοῦ λογιστικοῦ Νόμου καὶ ἐπραξα τὴν παράβασιν ταύτην τῶν Νόμων, διότι δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ πράξω τοῦτο, ἕνεκα τῆς κατεπειγούσης τοῦ ἔργου ἀνάγκης· ἀνέλαβον δὲ τὸ ἔργον ὑπ' εὐθύνην μου, ὥστε ἂν τὸ ἐγκρίνετε ἔχει καλῶς, ἄλλως τε ἂς ἐπιπέσῃ πᾶσα εὐθύνη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων. Ἀνέφερε προσέτι ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς συνθήκας τινας τῆς Γαλλίας μὲ διάφορα Κράτη, δι' ὧν ἐπεριέρονται ἑκάστοτε μετρήσεις τινὲς εἰς τὰς προηγθείσας· ἀλλὰ τοῦτο γίνεται καθ' ἑκάστην καὶ διὰ τὰς ἁπλᾶς ταχυδρομικὰς καὶ διὰ τὰς ἐμπορικὰς καὶ ναυτιλιακάς. Τὸ σύστημα δέ, ὅπερ ἔχει ἡ Τουρκία ὡς πρὸς τοὺς τηλεγράφους, δὲν εἶναι ἴδιον αὐτῆς ἐφεύρημα, ἀλλ' εἶναι ὅλως σύστημα εὐρωπαϊκόν, ἐπιδληθὲν αὐτῇ ἀπὸ τὰς συμμάχους αὐτῆς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις κατὰ τὸ **1854**, ὅτε ὑπάρχοντος τοῦ πολέμου ἐν Κριμαίᾳ, αὗται εἶχον ἀνάγκην νὰ μανθάνωσι τὰ ἐν τῷ στάδιῳ τοῦ πολέμου πραττόμενα. Εἰς τὴν Εὐρώπην δὲ ὑπάρχουσι δύο συστήματα τὸ Γερμανικὸν καὶ τὸ Γαλλικόν, κατὰ

τὸ μὲν τὰ τέλη τοῦ τηλεγράφου αὐξάνουν κατὰ λόγον τῆς ἀποστάσεως, πληρονομένου διπλασίου τέλους διὰ τὴν ἀπόστασιν δέκα γεωγραφικῶν μιλίων, κατὰ δὲ τὸ Γαλλικὸν πληρώνεται ὡρισμένον τέλος διὰ κάθε ἀπόστασιν, καὶ ἂν μικρὸν τέλος δέκα ἑκατοστῶν δι' ἕκαστον μυριόμετρον ἀποστάσεως. Ἀλλ' εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν περὶ τηλεγράφων συνθήκας ὑπάρχει ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ πληρώνωσιν οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρας τῶν συμβαλλομένων δυνάμεων κατ' ἴσον καὶ τὸ αὐτὸ τέλος καὶ εἰς τὰς δύο Ἠπειρατείας, διὰ τοῦτο εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔχουσαν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τηλεγραφίαν της ἰδιαίτερον μέτρον, τὰ ἐρχόμενα ἐκ Γερμανίας τηλεγραφήματα, καθὼς καὶ τὰ πεμπόμενα ἀπὸ τῆς Γαλλίας εἰς Γερμανίαν, πληρώνουσιν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ γερμανικὸν σύστημα, ἤτοι κατὰ ζώνας καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν γαλλικὸν σύστημα· ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰσὶ ξένα τοῦ προκειμένου περὶ ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας ἀφορῶντος· θέλει δὲ γίνει λόγος περὶ τούτων ὅταν συνάψωμεν συνθήκας μὲ τὰ ἄλλα ἔθνη.

Ὁ προαγορεύσας προσέθηκεν ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ Εὐρώπη θέλει σπουδάσει νὰ συγχήσῃ τηλεγραφικὰς γραμμὰς εἰς τὴν Ἀνατολὴν, καὶ οὕτω θέλει συνδέσει τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Τουρκίας. Εὔχομαι νὰ πραγματοποιηθῇ ὅσον τάχιστα ἡ ἐλπὶς του αὕτη, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι ἡ Τουρκία μέχρι τοῦδε δὲν συγκατετέθη νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς κἀμμίαν Κυβέρνησιν νὰ ἐγκαταθέσῃ ὑποβρύχιον κάλων εἰς τὰ παράλιά της, καὶ ἐξαιρετικῶς μόναν ἐπέτρεψε τοῦτο πρώτην φορὰν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Ἑπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς συζητήσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 12 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνοματικοῦ καταλόγου τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ὡς μήπω κατατεθέντων ἀνεβλήθη εἰς μίαν τῶν ἑπομένων συνεδριάσεων.

Απαγγείλαντος έπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς·

Οἱ ἀγορεύσαντες χθὲς Κύριοι Γερουσιασταὶ ὡς καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν οὐδεμίαν παρέλειψαν παρατήρησιν ἀναγκαίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, μ' ὅλα ταῦτα ἔρχομαι κἀγὼ ὡς ἐπὶ ἀντικειμένου σπουδαίου καὶ σοβαροῦ νὰ ἐκθέσω τὰς ἰδέας μου, καὶ ἐπιρίψω συγχρόνως τὰς παρατηρήσεις μου ἐπί τινων μερῶν τοῦ Νομοσχεδίου, ἅτινα ἔμειναν ἄνευ ἀναπτύξεως.

Ὅλαι αἱ ὁμιλίαι, ὅλαι αἱ παρατηρήσεις περιεστράφησαν, τῶν μὲν Κυρίων Γερουσιαστῶν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ παρανόμου καὶ τοῦ παρακαίρου τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ προκειμένου ἔργου, τοῦ δὲ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἐκτάκτου καὶ τοῦ ὠφελίμου τῆς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔργου· καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ἤτοι τὸ παράνομον, φρονῶ ὅτι ἐξηντλήθησαν ὅλαι αἱ παρατηρήσεις, διότι καὶ οἱ ἀγορεύσαντες Κύριοι Γερουσιασταὶ ἀπέδειξαν, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς μετὰ πολλῆς τῆς παῤῥησίας ὡμολόγησε τὸ τοιοῦτο, ἐστήριξεν ὅμως τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἔκτακτον τοῦ ἔργου· ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ, καὶ τοιοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰμὴ εἰς τὰς περιστάσεις τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 21 τοῦ λογιστικοῦ Νόμου ἀναφερομένας καὶ εἰς ἄλλας τοιαύτας ὁμοίας· οὐχ ἧττον δὲ καὶ τοῦτο, ἂν ἀποδεδειγμένως ὑπῆρχε, δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ παράνομον ἢ τὸ κατεσπευσμένον τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅπερ ὁ κύριος ὑπουργὸς δὲν ἠρνήθη, καὶ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ καταλιφθῇ, ὥστε νὰ μὴ λάβῃ χώραν εἰς τὸ μέλλον· ὑπάρχει, κατ' ἐμέ, κάτι τι μυστήριον εἰς τὰς τοιαύτας κυβερνητικὰς ἐργασίας καὶ τοῦτο ἔρχομαι νὰ ἐκθέσω. Πρό τινος καιροῦ ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ τὰς ἐργασίας τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, καὶ τοῦτο ἐπραγματοποίησε διὰ τοῦ Νόμου τῆς διαρκείας τῶν Βουλευτικῶν Συνάδων ἐπὶ ἓξ μῆνας. Μεταξὺ δὲ τῶν λόγων, οὓς τότε ἀνέφερε πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ τοῦ Νόμου, ἦτο καὶ ὁ λόγος τοῦ νὰ μένῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὁ ὁλικὸς καιρὸς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν καὶ ἑτοιμάζειν τὰ διάφορα Νομοσχέδια· ἀλλὰ, καθὰ ἀπεδείχθη ἐκ πολλῶν περιστάσεων, οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δὲν φυλάττουσι τοῦτο, καὶ μᾶλλον φρονοῦν, ἢ κατὰ μυστηρίωδη τινὰ τρόπον μέλλουν τίνουν εἰς τὸ νὰ

παραλειφθῶσι καὶ καθιερώσωσιν, ὅτι κατὰ τὰς ἓξ μῆνας, καθ' ὃς σχολάζουσιν αἱ Βουλαί, πρέπει νὰ ἐνεργῶσιν οὗτοι τὰ ἔργα τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων διὰ Β. Διαταγμάτων, καὶ ὅτι κατόπιν ἑορτῆς, ἤτοι μετὰ τὴν πραγματοποίησιν, δύνανται χάριν ἁπλῆς διατυπώσεως νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ζητῶσι τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πράξεών των, ὅ ἐστι διὰ τοῦ τρόπου τούτου πρεσβεύουν, ὅτι τὰ Βουλευτικὰ Σώματα πρέπει νὰ ἐπικυρώνουν τυφλῶς τὰ νομοθετήματα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἢ νὰ νομοθετῶσι πρὸ πάσης οἱασδήποτε ἐνεργείας. Ἠγέρθη, Κύριοι, Γυμνάσιον ἀξίας 60 χιλιάδων δραχμῶν, ἐγείρεται ἤδη εἰς Πύλον ἄλλο κατάστημα τῶν φυλακῶν, ἐγείρεται ἐνταῦθα ἕτερον τοιοῦτο τὸ τοῦ Βουλευτηρίου, ἐγείρεται εἰς Πειραιᾶ ὅμοιον τοιοῦτο τελωνιακὸν, καὶ πρόκειται νὰ ἀνεγερθῶσι καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἰς διάφορα μέρη· ἀλλ' ἐρωτῶ ὑμᾶς νὰ μοὶ εἴπητε ἐὰν συμῴδως πρὸς τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις καὶ τὸν νόμον περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ὑπεβλήθη ἐνώπιόν σας ἢ ἐπιψηφίσατε κανὲν περὶ τοιούτων ἔργων Νομοσχέδιον; μόνος ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν αἰσθανόμενος τὴν εὐθύνην καὶ τὴν ὑποχρέωσίν του, καὶ ὕστερον ἀπὸ τοσαῦτας φωνὰς ὑψωθείσας ἐντὸς τοῦ βουλευτικοῦ περιβόλου κατὰ τῆς παραλείψεως τοῦ τοιούτου καθήκοντος, ἔφερε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν Νομοσχέδιον περὶ ἀνεγέρσεως τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρᾳ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐχὶ συμφώνως ἴσως πρὸς τοὺς τύπους τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου. Πρὸς δὲ ταῦτα προβαίνω καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἰδεῶν μου ἐπὶ τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Συντάγματος, ὃν ὁ Κ. ὑπουργός, συναισθανόμενος ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο προσέκρουσεν, ἐδίωκεν· εἶπεν ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο ἠρανίσθησαν ἐκ τοῦ Συντάγματος τοῦ Βελγίου, καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ τοῦ Κράτους μετὰ σφοδρὰς συζητήσεις ἐθεώρησεν αὐτὸ ἀνίσχυρον ὡς πρὸς τὰ διὰ τοιούτων συμβολαίων πραττόμενα ἔργα, ἆρα τοιαύτην σημασίαν ἔχει καὶ παρ' ἡμῖν ὡς πρὸς τὰς παρομοίας ἐπιχειρήσεις· τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἂν καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀνίσχυρον, ἀποκρούω καθ' ὁλοκληρίαν, καὶ παρατηρῶ ὅτι αἱ δοξασίαι τῶν Βέλγων δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι κἀμμίαν ἐπίδρασιν εἰς τὰ καθαρῶς γεγραμμένα καὶ σαφῆ ἄρθρα τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, διότι ταῦτα δὲν δύνανται νὰ διαγραφῶσι τοσοῦτον εὐκόλως, ὅπως νομίζουν τινὲς ἐκ τῶν τῆς ἐξουσίας, ὅτι δύνανται νὰ διαγραφῶσιν ἴσως τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν πολιτῶν, ὥστε δὲν δυνάμεθα ποσῶς νὰ παραδειγματιζώμεθα ἀπὸ τὰ νομοθετήματα τοῦ Βελγίου εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἄρθρων τοῦ ἡμε-

τέρου Συντάγματος· ὅλαι αἱ συνθῆκαι, ὅλαι αἱ συμβάσεις, αἵτινες ἐπιβάλλουσι βάρη εἰς τοὺς πολίτας, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ πρὶν τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ παραμικρὸν ἐκ μέρους τῆς νομοτελεστικῆς· τῆς νομολογίας ταύτης ἔχομεν πλεῖστα παραδείγματα. Εἰς ὅλας τὰς μεταξὺ Κυβερνήσεων καὶ ἐργολαβικῶν ἑταιριῶν μέχρι τοῦδε συμφωνηθείσας ἐπιχειρήσεις, οἷον εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἀσφοδέλων, τοῦ σιδηροδρόμου, τῆς ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας, καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ θεάτρου τοιοῦτον κανόνα ἠκολουθήσαμεν· ἀλλ' ἤδη τὸ ἀντικείμενον ἔρχεται κατ' ἀντίθετον ἀρχὴν ἕνεκα ἴσως τοῦ λόγου, ὃν προεῖπον, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ ἐνεργῇ τὰ καθήκοντα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν· αὐτὴν τὴν ἀρχὴν πρέπει νὰ ἀποκρούσωμεν παῤῥησίᾳ, καὶ νὰ εἴπωμεν ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γενῇ, οὐδὲ πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν ὡς ἀπάδον εἰς τὸν θεμελιώδη Νόμον τὸ Σύνταγμα. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ παράνομον τῆς πράξεως καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ διωμολογήθη εὐκρινῶς, καὶ παρὰ τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀπεδείχθη καθαρῶς δι' ἰσχυρῶν λόγων, καὶ μάλιστα διὰ παραδειγμάτων τῶν προγόνων μας, κατὰ τὸν πρῶτον λαλήσαντα συνάδελφον ἡμῶν κύριον Γ. Ψύλλαν, διότι τὰ ἴχνη αὐτῶν ἀκολουθοῦντες διεπράξαμεν τὴν ἱερὰν ἐπανάστασίν μας· ἐτιμῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ πιστεύω ὅτι ἐνήργησεν ἐκ πεποιθήσεως, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι εἰς τὰς συνταγματικὰς πολιτείας ὑφίστανται καί τινες ἐξελίξεις πικραί.

Μεταβαίνω ἀκολούθως εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρακαίρου καὶ τοῦ χρησίμου, καὶ παρατηρῶ ὅτι συμφωνῶ μὲν μετὰ τοῦ πρώτου πάντων λαλήσαντος, ὅτι τὸ προκείμενον ἔργον εἶναι παράκαιρον, δὲν συμφωνῶ δὲ μετ' αὐτοῦ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι χρήσιμον. Ἄλλοτε ἐῤῥίθησαν πολλὰ περὶ πολυτελείας, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν λόγων, εἴτινες ἀνεπτύχθησαν, δὲν περιείχετο καὶ ὁ λόγος τῆς μιμήσεως· ὁ λόγος οὗτος ἐπὶ τοῦ προκειμένου φέρεται ὡς ὁ ἰσχυρότερος, διότι λέγεται ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν πρέπει νὰ μένῃ στερημένη τῶν ἐκ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου ἀγαθῶν, ἐφευρέσεως, ἥτις ὑπάρχει εἰς τε τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, ἔθνη τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μιμηθῶμεν. Εἶθε νὰ ῥθώσωμεν τὰ ἔθνη ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεών μας, καὶ νὰ εὑρεθῶμεν εἰς θέσιν νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης τοῦ τηλεγράφου· ἀλλὰ πρὸ πάντων, προσθέτω, πρέπει νὰ στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰς τὰς χρείας τῆς

πρώτης ἀνάγκης, εἰς τὴν κατασκευὴν δηλονότι ὁδῶν, γεφυρῶν καὶ τῶν παρομοίων. Ἐν τούτοις τὸ ἔργον ἐξετελέσθη, καθὼς, καὶ κατ' ἐμέ, ἡ σύνδεσις τῆς Σύρου, αὐτοῦ τοῦ κέντρου τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, μετὰ τῆς Πρωτευούσης ἐντεῦθεν καὶ μετὰ τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐκεῖθεν, ἤτο καὶ εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ· ἐγένετο ὅμως ἡ παρατήρησις ὅτι ἔπρεπε νὰ συνδεθῶμεν μᾶλλον μὲ τὴν Εὐρώπην ἢ μὲ τὴν Ἀνατολήν· ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ ὅτι, ἂν καὶ ὀφείλωμεν νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Εὐρώπην, δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραιτήσωμεν καὶ τὴν Ἀνατολήν, διότι βέλει ῥθάσει καὶ ἡ περίπτωσις ἐκείνη καθ' ἣν θέλομεν ἔλθει εἰς ἐκτενέστερον πέρας τῆς μεταξύ μας πάλης.

Ἀνακεφαλαιῶν τὸν λόγον μου λέγω ὅτι ἡ παρανομία ὡμολογήθη παρὰ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, κατεδείχθη δὲ ὑπὸ τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ αὕτη ἀνταπακλᾷ εἰς ὅλον τὸ ὑπουργεῖον· διότι συνταγματικῶς ἡ εὐθύνη διαιρεῖται εἰς εἰδικὴν ἐπιβαρύνουσαν τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, καὶ γενικὴν ἐπιβαρύνουσαν ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ἀπαιτοῦν προϋποτίθεται ὅτι ἔχει γνῶσιν τοῦ ἔργου· πολὺ δὲ περισσότερον ἐνταῦθα, ὅτε, ὡς ἠκούσατε, πρὸ πολλῶν μηνῶν ἤρξαντο διαπραγματεύσεις, καὶ σχέδιον συνθήκης ὑπάρχει ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος, ἄλλη δὲ ἀνταπόκρισις καὶ ἀποστολὴ ὑπαλλήλου ὑπαλλήλου ἔλαβε χώραν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ 600,000 δραχμαὶ κατεβλήθησαν, ὥστε καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐξωτερικῶν ἔλαβον γνῶσιν καὶ ὅλοι οἱ λοιποί· προσθέτω δὲ ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν ἔδωκεν ἐξήγησιν ὁ Κ. ὑπουργός, εἶναι ἀποκρουστέα, καὶ ὅτι, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ Κυβέρνησις κακῆς πίστεως ἀπέναντι τῶν συμφωνιῶν της καὶ μάλιστα μὲ ξένους, ὡς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνέπτυξε, νομίζω ἀρκετὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου συγκαταβατικῶς τὴν κατάκρισιν τῆς παρανομίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν παραδοχὴν τοῦ γενομένου ἐξόδου, διὰ νὰ τεθῇ οὕτως ὁ ἁρμόδιος φραγμὸς εἰς τὸ μέλλον· καθὸν δ' ἀφορᾷ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου, εἴτε ἀπὸ Σύρου εἰς Χίον, εἴτε ἐντεῦθεν εἰς Πάτρας καὶ τὴν Εὐρώπην, τὴν προτίμησιν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης γραμμῆς, ἢ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τῶν δύο, ἀφίνω εἰς τὴν σύνεσιν τῆς Κυβερνήσεως ἥτις πρέπει νὰ συμμορφοῦται πάντοτε μὲ τοὺς Νόμους, καὶ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὴν οἰκονομικὴν τῆς πατρίδος κατάστασιν καὶ τὰ ἔργα τῆς πρώτης ἀνάγκης.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Τὴν ἀρίζιν καὶ ἵδρυσιν τῆς ὡραίας καὶ ὠφελίμου τηλεγραφι-

κῆς ἐφευρίσεως ἐν Ἑλλάδι ἐχαιρέτησε καὶ ὁ Ἰγγλιων διὰ τῆς ὑψηλῆς ἐπ σεμφεώς του καὶ ἅπας ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ὥστε περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ ἔργου, περὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συνδεθῇ καὶ ἡ Ἑλλὰς μὲ ὅλα τὰ λοιπὰ Κράτη, λόγος δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἦτο περιττός· ἀλλ' ἀφοῦ τοιουτοτρόπως τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ τηλεγράφου καὶ ἐπεδοκιμάσθη καὶ ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ κοινοῦ, διὰ τί ἠγέρθησαν τοσαῦται φωναὶ εἰς τὰ Βουλευτικὰ Σώματα; διὰ τί ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἠναγκάσθη, εὑρέθη εἰς θέσιν νὰ εἴπῃ εἰς μὲν τὸν ἕνα περίβολον κατηγορήσατέ με, εἰς δὲ τὸν ἕτερον καταδικάσατέ με; διότι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη, ὅτι εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ τοῦ ἔργου ὑπῆρξε ζῆλος ἁπλοῦς καὶ μόνος, δὲν ἐδόθη ἡ δέουσα προσοχὴ, καὶ δὲν ὑπῆρξεν ἡ ἀνήκουσα ὑπομονή· ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπε χθὲς, δὶς μάλιστα, ὅτι ἀντισυνταγματικῶς πως εἰργάσθη, ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος ἡ πρᾶξίς του μὲ τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμον, ἀλλ' οὐχ ἧττον τὸ ἔργον ἐγένετο, διότι τοῦτο ἦτο ὠφέλιμον, καὶ διὰ νὰ μᾶς πείσῃ μᾶς ἐξέθηκε καὶ τὰ πλεονεκτήματά του. Ὁ ἴδιος ὅμως Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἔργον δὲν ἐγένετο πλῆρες καὶ σύμφωνον μὲ τὰς πρώτας ἐλπίδας του, συνδιαλέξεις καὶ βάσεις μετὰ τοῦ ἐργολάβου, ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ νέον συμβόλαιον, καὶ νὰ κρατήσῃ 25 τοῖς 0|0 ἐκ τῆς ποσότητος ἣν ἤθελε πληρώσει πρὸς τὸν ἐργολάβον, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεώς του τῆς ἀφορώσης τὴν ἕνωσιν τῆς Σύρου μὲ τὴ Εὐρώπην διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὥστε ἐκ τῆς ὁμολογίας ταύτης τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀποδεικνύεται, ὅτι ἀφ' ἑνὸς τὸ ἔργον δὲν ἐγένετο πλῆρες, καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου τοῦτο δὲν ἐνηργήθη τοὐλάχιστον νομίμως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τί ποιητέον; ποῖον θέλει εἶσθαι τὸ ἀποτέλεσμα; ἐνταῦθα κρίνω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω τὰ διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι καὶ χθὲς καὶ σήμερον ἀρκούντως ἀνεπτύχθησαν παρ' ἄλλων, καὶ ἔρχομαι ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς γνώμης μου, τὴν ὁποίαν προτίθεμαι νὰ σᾶς ὑποβάλω, ἀφοῦ ἐν ὀλίγοις σᾶς εἶπω τινὰ ἐφ' ὅσων ὑπραγορεύσας Γερουσιαστὴς εἶπεν·

Ὁ Κ. Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὡς ἠκούσατε, ὅτι τὸ ἔργον ἐγένετο, ἀλλ' ἡ παρανομία μεθ' ἧς ἐγένετο πρέπει νὰ ἐπιβαρύνῃ ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον· ἐὰν δὲ τὴν παρανομίαν ταύτην καταδείξωμεν, καθὰ ἐπροτάθη, καὶ διὰ τῆς ἐπισήμου ἐκφράσεώς μας εἰς ποῖον ἀποτέλεσμα θέλομεν προέλθει ἀφοῦ ἀκολούθως παραδεχθῶμεν τὸ Νομοσχέδιον; σήμερον δὲν καλούμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὴν

χρησιμότητα τοῦ ἔργου, διότι περὶ αὐτῆς δὲν πρόκειται. Ζητοῦμεθα νὰ εἴπωμεν, νὰ ἐκφρασθῶμεν ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς διευθύνθη ἡ ἐπιχείρησις αὕτη· τοῦτο ἐστὶ τὸ συμπέρασμα· καὶ πρῶτον καθόσον ἀφορᾷ τὴν παραβίασιν τῆς νομιμότητος ἀνάγκην περισσοτέρων πληροφοριῶν δὲν ἔχομεν, ἀφοῦ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡμολόγησεν αὐτὴν, καὶ οἱ Κύριοι Γερουσιασταὶ, οἱ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἀγορεύσαντες, κατέδειξαν εὐκρινῶς ταύτην· προκειμένου λοιπὸν νὰ ἀποφασίσωμεν ἂν τὸ ἔργον ἀπεπερατώθη νομίμως ἢ ὄχι, ἐρωτῶ τίς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὕστερον ὅλων τούτων ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ ἐγένετο σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντας Νόμους; διεσχυρίζονται τινες ὅτι ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὴν διάπραξιν τοῦ ἔργου ἐγένετο συμβόλαιον μὲ τοὺς ξένους, ἀφείλομεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ὑπόληψιν τῆς Κυβερνήσεως ἐπικυροῦντες τὰς πράξεις αὐτῆς· ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ Νόμοι, τῶν ὁποίων τὴν ὑπόληψιν χρέος ὡσαύτως ἔχομεν νὰ τηρήσωμεν, διότι ἄνευ τῆς ἰσχύος αὐτῶν οὐδ' ἡ πίστις οὐδ' ἡ συνταγματικὴ Πολιτεία δύνανται νὰ ὑπάρξωσι, καθόσον ὅταν τὸ ἓν παραβλέψωμεν τότε καὶ τὸ ἄλλο δὲν ὑφίστανται, καὶ φθάνομεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ στερηθῶμεν ἑνὸς τῶν δύο τούτων ἀγαθῶν, ἅτινά εἰσι στενῶς συνδεδεμένα, ὅπερ θέλει εἶσθαι ἐπίσης ἐπιβλαβὲς· ὥστε ἡ θέσις μας εἶναι δύσκολος, καὶ δέον νὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν αὐτῆς τῆς θέσεως. Ἂν παραβλέψωμεν καὶ ἐκφράσωμεν τὴν παρανομίαν, ἀναμφιβόλως ὀφείλομεν νὰ παραβλέψωμεν καὶ τὸ ἄκυρον τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ τότε οἱ Κύριοι ὑπουργοὶ συνταγματικῶς δὲν δύνανται νὰ μένωσιν· ἂν δὲ παραβλέψωμεν τὴν παρανομίαν καὶ κηρύξωμεν τὸ Νομοσχέδιον ἔγκυρον, τότε θέλομεν εὑρεθῆ εἰς ἀντίφασιν, διότι οὕτω παραβλεπόμεθα, τὴν μὲν πρᾶξιν ὡς μὴ ἔχουσαν τὴν ἀπαιτουμένην νομιμότητα, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ὡς μὴ ἀντικείμενα εἰς αὐτήν. Εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἐπειδὴ κολακεύομαι νὰ πιστεύω ὅτι εἶμαι εἷς ἐκ τῶν πρεσβευόντων καὶ ὑποστηριζόντων πάντοτε τὸν συμβιβαστικὸν τρόπον εἴς τε τὰς συζητήσεις καὶ τὰς προτάσεις ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, ἔρχομαι νὰ πράξω τοῦτο καὶ ἤδη, καὶ προτείνω ὅτι ἡ Γερουσία δύναται νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς τῆς δυσκόλου θέσεως, ἀποφαινομένη τὴν ἀναβολὴν μέχρις οὗ συμπληρωθῇ τὸ ἔργον, διότι ἂν τοῦτο παρουσιάζετο πλῆρες ἠδυνάμεθα νὰ παραβλέψωμεν τύπους τινὰς χάριν τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ· ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐνῷ τὸ ἔργον δὲν ἐνηργήθη νομίμως, παρουσιάζεται καὶ ἡμιτελὲς, καὶ ἕνεκα τούτου, ἐπαναλαμβάνω, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἠναγκάσθη νὰ συντάξῃ νέον συμ-

ὅλαιον, τὸ ὁποῖον ἔρχεται ἐπιβοηθητικὸν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ πρώτου, καθόσον ὁ κύριος καὶ ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς ἦτο νὰ συνδεθῶμεν διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν Εὐρώπην ὅλην καὶ οὐχὶ μὲ μόνην τὴν Τουρκίαν. Ἐκ τῆς παραδοχῆς τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως προέρχονται δύω καλὰ, ἐξ ὧν τὸ μὲν μᾶς προφυλάττει ἀπὸ μίαν ἀπόφασιν, ἡ ὁποία ἢ οὕτως ἢ ἄλλως ἀποβῆ θέλει ἔχει συνεπείας δυσαρέστους, τὸ δὲ ἀφίνει τοὺς ὑπουργοὺς εἰς ἣν εὑρίσκονται κατάστασιν, δυναμένους ὅταν διασκεδάσωσιν ὅλας τὰς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι ἐράνισαν μετὰ ταῦτα, νὰ ἔλθωσι μετὰ ταῦτα θαρραλαιότεροι καὶ ζητήσωσι τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ὅτε δυναίμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ σκεφθῶμεν ὡριμότερον· ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἀναβολῆς ταύτης δὲν θέλει προέλθει κάμμία δυσκολία, διότι τὸ ὑπουργεῖον, ὅπερ ἀνεδέχθη τὴν εὐθύνην, διέταξε καὶ τὴν πληρωμὴν, ὡς ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος ὑπουργὸς, καὶ δὲν μένει εἰμὴ τὸ τυπικὸν μέρος· δὲν ἔρχεται δὲ νὰ μᾶς ζητήσῃ πίστωσιν διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν δαπάνην, δὲν ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὴν συγκατάθεσίν μας ὅπως κάμῃ ἕνα συμβιβασμὸν ἢ μίαν συνθήκην, ζητεῖ νὰ ἐπικυρώσωμεν ὅ,τι ἔπραξεν ἄνευ τῆς συμπράξεώς μας. Ἀλλὰ τὸν τύπον τοῦτον πρέπει νὰ φυλάξωμεν ἀπαραμείωτον, πρέπει νὰ τηρήσωμεν ἀνυπέρβλητον, ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἐναντίον καὶ Νόμων καὶ Συντάγματος δὲν μᾶς ἐθεώρησεν ἀναγκαίους, ὡς ὤφειλεν, εἰμὴ νὰ ζητήσῃ μόνον τὴν τυπικὴν συγκατάθεσίν μας καὶ μάλιστα κατόπιν ἑορτῆς. Ἂς ἐξακολουθήσῃ λοιπὸν τὴν ὁδὸν ἣν ἐξελέξατο, καὶ βραδύτερον, ὅτε ἀποπερατώσῃ ἐντελῶς τὸ ἔργον, ἂς προσέλθῃ ἵνα ζητήσῃ τὴν ψῆφόν μας· σήμερον δὲν ζητεῖ εἰμὴ νὰ παρανομήσωμεν μετ' αὐτοῦ, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα· διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ προτείνω τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ εἰς ἄλλην καταλληλοτέραν περίστασιν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Οἱ χθὲς καὶ σήμερον ὁμιλήσαντες κύριοι Γερουσιασταὶ ἀνέπτυξαν τὰς ἰδέας τῶν ἀρκούντως· τοῦτέστιν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπετάχυνε τὸ πρᾶγμα πλέον τοῦ δέοντος, καθόσον δὲν ἔπρεπε ποτὲ νὰ κλείσῃ συνθήκην ἢ συμβόλαιον τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην Ὀκτωβρίου, ἐνῷ ἡ ἔναρξις τῆς συνόδου τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων ἐγένετο τὴν τριακοστὴν, καὶ ὤφειλε νὰ περιμείνῃ καὶ λάβῃ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν· ὅτι ἡ συνθήκη δὲν εἶναι εἰς χαμηλὴν τιμὴν, ὡς ὁ ὑπουργὸς ἀνέφερεν, ὅτι ὑπάρχουσιν εὐθηνότεραι τιμαὶ εἰς τηλεγράφους πρὸς ἑπτὰ λεπτὰ τὴν λέξιν, ὅτι παρέβη τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμον, καὶ

ὅτι παρεβίασε τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος· ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅσα ἐνόμισε κατάλληλα πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν κατ' αὐτοῦ λεχθέντων, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξέθεσε τὸ ἱστορικὸν τοῦ πράγματος καὶ ὅλας τὰς ἐν τῷ μεταξὺ γενομένας διαπραγματεύσεις· τελευταῖον δὲ ἀνέφερεν ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δύναται νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἀντικειμένου τινὸς, τοῦ ὁποίου ἡ βραδύτης, ὡς ἤθελε θεωρήσει, ἠδύνατο νὰ φέρῃ ζημίαν καὶ ἀποτυχίαν. Εἰς ταῦτα ἀπαντῶ, ὅτι τὴν ταχύτητα καὶ τὴν βραδύτητα δὲν δύναται νὰ τὴν προσδιορίσῃ τις εἰμὴ αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ πρόκειται, καθόσον πολλάκις προκύπτει ζημία ἐκ τῆς ταχύτητος, ὅταν λείψῃ ἡ ὀρθὴ κρίσις καὶ τὸ ἀντικείμενον δὲν ἀπαιτεῖ τόσην βραδύτητα, καὶ πολλάκις προκύπτει ζημία οὐ μικρὰ, ὅταν τὸ ἀντικείμενον δὲν ἐπιδέχηται βραδύτητα.

Εἰς πρὸς τὸ εὐθηνὸν τοῦ πράγματος παρατηρῶ ὅτι ἡ ἐγκαταθεσις τοῦ καλωδίου εἶναι ἀναντιῤῥήτως εἰς πολλὰ καλὴν τιμὴν, ὅπως τὰ πράγματα ἔχουσι σήμερον· ἡ δὲ τιμὴ τῶν 7 1/2 λεπτῶν ἑκάστης λέξεως, ὅπερ ἀνέφερέ τις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ διὰ ξηρᾶς, ὅτε εἰς τὰς 20 λέξεις ἀπαιτεῖται μία καὶ ἡμίσεια δρ., ἐνῷ ἡ συνθήκη ἀπαιτεῖ μίαν δραχμὴν μόνον, ἀλλ' εἰς τὸν ὑποθαλάσσιον κάλων ἀπαιτεῖται τριπλάσιον ποσὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ συνθήκη κανονίζει τρεῖς δραχμάς· ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀνέφερεν, ὅτι ἀναδέχεται τὴν εὐθύνην ἐὰν μετὰ ταῦτα ἀποδειχθῇ εὐθηνοτέρα τιμὴ, δὲν ἔχει ἰσχύν, οὔτε ἐπιβαρύνει αὐτὸν, καθότι πᾶσα βιομηχανία ἢ ἄλλη τις ἐφεύρεσις, ἐνῷ εἰς τὴν ἀρχήν της εἶναι ἀκριβὴ, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ παρουσιάζονται νέαι ἐφευρέσεις καὶ ἐργαλεῖα ὥστε ἐλαττοῦται ἡ τιμὴ, καταντᾷ εὐθηνὴ, ἄρα οὔτε εὐθύνη οὔτε ἔπαινος ἀποδίδεται εἰς τὸν ὑπουργὸν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ δαπανήσῃ τι περιπλέον τῆς σήμερον διατρεχούσης τιμῆς. Καθόσον ἀφορᾷ τὴν παράβασιν τοῦ περὶ δημ. λογιστικοῦ Νόμου λέγω, ὅτι παρετήρησα τὸ ἄρθ. 18 καὶ εἶδον ἐν αὐτῷ, ὅτι δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ ἐκτάκτους πιστώσεις διὰ διατάγματος ἐν ἐλλείψει τῶν Βουλ. Σωμάτων, παρὰ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ζητήσῃ μετὰ ταῦτα τὴν ἐπιψήφισιν· ὅθεν παράβασις τοῦ Νόμου τούτου δὲν ὑπάρχει· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος προσθέτω, ὅτι δὲν εἶχε διαπίωμα ὁ ὑπουργὸς νὰ κλείσῃ συνθήκην ἢ συμβόλαιον, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, τοῦ ὁποίου τὰ ἔξοδα ἐπιβαρύνουσι τὸ ἔθνος καὶ ἂν εἰς τὸ βέλτιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ σύνταγμα ἐλάβαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν διάταξιν ταύτην, ἐγένετο μετὰ ταῦτα εἰς τας Βουλὰς μεγάλη καὶ σοβαρὰ συζήτησις, διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τῶν ἐξόδων, τοῦτο δὲν ὑπογρεοῖ

παντάπασιν ἡμᾶς, οἵτινες ὀφείλομεν νὰ ἐμμένωμεν ἀκριβεῖς εἰς τὸ γράμμα τοῦ θεμελειώδους Νόμου· ἆρα ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν εἶχε δικαίωμα ὡς πρὸς τοῦτο. Ὑπάρχει ὅμως παραδεδεγμένη ἀρχή, ὄχι κατὰ γράμμα ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν, νὰ ἐξοδεύῃ ἐνίοτε ὁ ὑπουργὸς ὑπὸ ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην εἰς ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ἀποδεδειγμένως ὠφέλιμον εἰς τὸ Κράτος, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ βραδύτης δύναται νὰ φέρῃ ἐπαισθητὴν ζημίαν· πράττει τοῦτο ὑπὸ εὐθύνην του μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει λάβει τὴν συγκατάθεσιν τῶν Σωμάτων, ἐνθαῤῥυνόμενος εἰς τὸ οὐσιῶδες καὶ ἐπωφελὲς τοῦ ἔργου. Ἂν ὅμως ἡ Γερουσία σήμερον δὲν ἔχῃ τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργὸς ἤλπιζεν, οὔτε τὸ ἀντικείμενον θεωρεῖ οὐσιῶδες καὶ ἐπωφελές, δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ψῆφόν της. Κάμνω ὅμως τελευταῖον τὴν ἑπομένην παρατήρησιν, ὅτι ἐνῷ ὅλος ὁ κόσμος σήμερον παρεδέχθη τὴν τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν, μάλιστα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Τουρκία, ἥτις εἶναι δύσκολος εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀφοῦ τὸ καλώδιον ἦλθεν εἰς Σύρον ἐντὸς τῶν σπλάγχνων τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶμεν, καὶ οὕτω νὰ μένῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἠθικὸς μῶμος καθ' ἡμῶν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους γνωμοδοτῶ τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπ' ὄψιν νομοσχεδίου.

Κατόπιν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Κύριοι! Χθὲς ἔλαβον ἐγὼ κατὰ πρῶτον τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, διότι ὡς μέλος τῆς μειονοψηφούσης ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς σας ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναπτύξω τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐδίσταζεν αὐτὴ νὰ δώσῃ τὴν ἀπόλυτον συγκατάθεσίν της εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ. Σᾶς εἶπον λοιπόν, ὅτι εἰς τὴν ἐξέτασιν, ἣν κατεβάλλομεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, εὕρομεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ἐπεσπεύθη πολὺ, καὶ μάλιστα κατηγορητικῶς ἐγράψαμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν, ὅτι λίαν κατεσπευσμένως τὸ ἔργον τοῦτο ἐγένετο· ἀπέδιξα δὲ τὰ κακὰ τῆς ἐπισπεύσεως ταύτης, ἥτις ὡς τοιαύτη δὲν εἶναι τὸ μόνον κακὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς ὁ πρῶτον λαλήσας εἶπε, διότι, ἐκτὸς τούτου, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀκαίρου σπουδῆς ταύτης ἡ Κυβέρνησις ἐνήργησεν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, ἐνῷ τὸ ἔργον τοῦτο ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ἀποφασισθῇ συνταγματικῶς. Τὴν τάσιν δὲ ταύτην τῶν ὑπουργῶν ἀπέδωκα εἰς τὴν φορὰν τῆς νεότητος καὶ τὴν διεσάρησα μέ τινα γεγονότα τῆς παλαιᾶς ἱστορίας τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ, ὡς μοὶ φαίνεται, δὲν ἔπραξα ἔργον μάταιον ὡς πρὸς τοῦτο, οὐδ' ἐκτὸς τοῦ προκειμένου, ὡς τινες ἐνόμισαν.

Τί δὲ ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἀδιάσειστον ταύτην καὶ παντοτεινὴν γνώμην μου, «ὅτι δηλαδὴ ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει ἀφ' ἑαυτῆς καὶ μόνη νὰ σπεύδῃ καὶ ἐνεργῇ τὸ πᾶν, διότι πᾶν ὅ,τι δὲν ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ λαοῦ, ἐκεῖνο οὐδ' ἰσχὺν ἔχει, οὐδὲ θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ὡς τέκνον του γνήσιον, καὶ ἑπομένως ὡς ἔκφυλόν τι ἐγκαταλείπεται εἰς τὴν τύχην του»· τί ἀπήντησεν; Ἀπήντησεν, ὅτι ἡ γνώμη μὲν αὐτὴ εἶναι καλὴ, ἀλλὰ τὸ ἄτομον δὲν δύναται νὰ διαπράξῃ μέγα τι ἂν δὲν ἐπέλθῃ πρὸς τοῦτο καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις πρέπει νὰ ὠθῇ τοὺς πολίτας εἰς τὰ δημόσια ἔργα· καὶ ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἐξ οὗ γεννῶνται καὶ πραγματοποιοῦνται αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις. Ἀλλὰ, Κύριοι, τὰ δημόσια ταῦτα καταστήματα, τὰ ὁποῖα λαμπρὰ ἐγείρονται ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς πατρίδος μας, δὲν ἐγένοντο τὰ πλεῖστα ὑπὸ φιλοπατρίδων ὁμογενῶν ἀτομικῶς, καὶ τινα διὰ τῆς συνδρομῆς μελῶν τινων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς; Τὸ κατάστημα τοῦτο εἰς ὃ συνεδριάζομεν σήμερον, τὸ Ἀρσάκειον Παρθεναγωγεῖον, τὸ Βαρβάκειον Λύκειον, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ῥιζάρειος Σχολὴ, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τοῦ Χατζῆ Κώστα, τὸ Ἀμαλίειον Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῶν Σίνων, τὸ Στουρνάρειον καὶ Τοσίτσειον Πολυτεχνεῖον, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Σίμωνος Σίνα, τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερναρδάκη, τοῦ Πλατυγένους τὸ κληροδότημα ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες τοῦ Ζάππα, αὐτὰ μᾶς ἀφήνουν εἰσέτι νὰ διστάζωμεν, ὅτι τὸ εὐρὺ αὐτὸ στάδιον τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας δὲν θέλει ἐμπνεύσει ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ; καὶ ἀμφιβάλλει τις κατόπιν τοιούτων ψηλαφητῶν καὶ μεγάλων ἔργων, ὅτι τὸ δημόσιον πνεῦμα ἐλλείπει ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος; Ἀκούομεν μάλιστα, ὅτι πολλοὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων ζητοῦν νὰ μάθωσι τί δύνανται νὰ πράξωσιν εἰς τὴν κοινὴν μητέρα αὐτῶν τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν τὸν ὀφειλόμενον φόρον εὐγνωμοσύνης, φαινόμενοι οὕτω εὐάρεστοι καὶ πρὸς τὸν Θεὸν, τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἀπέκτησαν. Ἂν καὶ, κατ' ἐμὲ, ὅλα τὰ ὡραῖα ταῦτα ἔργα πρέπει νὰ συμβαδίζωσι μὲ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος, γινόμενα εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν αὐτὴ φθάσει εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον τῆς ἀποκαταστάσεως, ὅτε πλέον πρέπει νὰ φροντίζῃ περὶ τοῦ εὖ ζῆν, καὶ ὄχι του ἁπλῶς ζῆν· διότι καὶ χθὲς εἶπον, ὅτι ἀφοῦ αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων πεινῶσι, συμβαίνει ἐκ τούτου ἡ μεγαλητέρα ἀντίφασις μὲ τὴν ἀνέγερσιν τῶν πολυτελῶν αὐτῶν καταστημάτων,

καθὼς καὶ ἡ θέα τῶν ὑπὲρ πατρίδος τραυματισθέντων περιεχομένων ὡς ἐπαιτῶν, οἵτινες ὁμοῦ μὲ τοὺς πρώτους ἐλευθέρωσαν τὸ στάδιον τοῦτο, ἐφ' οὗ μέλλουσι νὰ παίζωνται οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Καὶ ὁ τηλέγραφος δὲ αὐτὸς, ὅστις σήμερον πρόκειται νὰ ἀπορρόφησῃ καὶ τοῦ γλίσχρου Ταμείου μας ἑκατοστύας χιλιάδας ὁραχμῶν, ποσῶς δὲν ἦτο δύσκολον νὰ πραγματοποιηθῇ παρ' ἑνὸς τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἑκατομμυριούχων ὁμογενῶν μας, τὸ δὲ ἡμέτερον χρῆμα ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ ἄλλας ἐσωτερικὰς πληγάς. Ἀλλὰ σπεύδομεν, πάντοτε σπεύδομεν, καὶ διὰ τοῦτο ἂν ἡμεῖς ἠθέλαμεν πραγματοποιήσῃ καὶ ὅλα τὰ ὁποῖα ἐμνημόνευσα μεγάλα ἔργα, δὲν ἠθέλομεν ἀφίσει στάδιον ἐνεργείας πατριωτικῆς εἰς τοὺς ἰδιώτας ἰδρυτὰς αὐτῶν· καὶ ὅταν, Κύριοι, οἱ πατέρες δὲν ἀφίνωσι καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν νὰ διαχειρίζωνταί τι, καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν νεαρὰν αὐτῶν ἡλικίαν, ὁ βίος αὐτῶν θέλει εἶσθαι βίος ἀκηρίας καὶ ἀπραξίας μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν πατέρων των, ἂν οὐχὶ καὶ καταπαταλεύσεως τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας.

Ταῦτα λέγω σχετικῶς μὲ τὴν χθὲς γενομένην ὁμιλίαν μου καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ σπεύδῃ καὶ νὰ διωθῇ τὴν κινωνίαν εἰς τε τὰ καθήκοντα καὶ εἰς τὰ συμφέροντά της. Ἡ δὲ ὁμολογία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι καίτοι γνωρίζων τὰς παραβιάσεις τῶν Νόμων, εἰς ἃς ὑπέπεσε, μ' ὅλα ταῦτα ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα ἑνὸς μεγάλου συνταγματικοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου οἱ ὑπουργοὶ ἐνεργοῦσι πολλάκις οἰκοθεν τὰ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ εὐδαιμονίαν τῆς Πολιτείας μέτρα, παρὰ τοὺς κειμένους νόμους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐρχόμενοι ἔμπροσθεν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων (μὲ τὴν ἀγχόνην περὶ τὸν τράχηλον, ὡς νὰ μᾶς ἔλεγεν, ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς παλαιόν τινα ἑλληνικὸν νόμον), ζητοῦσι τὴν ἔγκρισιν τῶν ἤδη τετελεσμένων αὐτῶν ἐπιχειρήσεων, τὴν ὁποίαν σχεδὸν καὶ πάντοτε ἀπολαμβάνουσιν, ἡ ὁμολογία, λέγω, αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ παρενείρῃ τὴν τάξιν ταύτην ὡς παράδειγμα· τὸ προκείμενον ὅμως ζήτημα δὲν ἀνάγεται εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας, αἵτινες φέρουν τὸν χαρακτῆρα τῆς κατεπειγούσης ἀνάγκης, καὶ οὐδόλως ἐφαρμόζεται εἰς αὐτὸ τὸ παράδειγμα τῶν ἄγγλων ὑπουργῶν τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς Τραπέζης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, διότι ἐκεῖ ἐπρόκειτο νὰ προληφθῇ ἡ κλονιζομένη δημοσία πίστις· καὶ μολαταῦτα ὁ παραβιάσας τὸν Νόμον ὑπουργὸς συνεκάλεσεν ἐκτάκτως καὶ ἀμέσως τὰς Βουλὰς ἐπὶ τούτῳ διὰ νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν πρᾶξίν του. Παρ' ἡμῖν ὅμως τὸ πρᾶγμα δὲν παρουσιάζει τοιαύτην σπουδαιότητα, οὔτε κατεπείγον ἦτο, ὅπως εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς,

διότι κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν ὁ ξένος ἠδύνατο νὰ περιμείνῃ καὶ τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, περὶ ἧς δὲν εἶχε νὰ ἀμφιβάλῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς, διότι δὲν ὑπάρχει παράδειγμα νομοσχεδίου μὴ ἐψηφισθέντος ἀπὸ ἡμᾶς ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη, ἐκτὸς μόνον ἂν ἐννοῆτε τὴν ἀνάκλησιν τοῦ πολυθρυλλήτου ἐκείνου ὑπομνήματος. Ἐπομένως σᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ὠφελήθη τῆς περιστάσεως καὶ ἔσπευσε νὰ λάβῃ εἰς τὴν τιμὴν 176 λιρῶν τὸ λείψανον τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ναυαγήσαντος κάλου, διότι ἄλλως ἂν ἀνέμενε νὰ ἔλθῃ νέος ἐξ Ἀγγλίας κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἔμελλε νὰ πληρώσῃ 200 ἐφ' ἑκάστου μιλίου· ἀλλὰ σημειώσατε συγχρόνως, ὅτι ὁ ἐργολάβος ἐζήτησε διὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν προθεσμίαν μηνῶν τεσσάρων, ὥστε βλέπετε ὅτι ὁ καιρὸς ὑπῆρχε πάντοτε, καὶ ἄφθονος μάλιστα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων.

Μᾶς ἀνέφερε κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰ μεγάλα προσοδοφόρα καλὰ τῆς ἐσπευσμένης αὐτῆς ἐπιχειρήσεως· ἀλλ' ἐνταῦθα, νομίζω, ἐφαρμόζεται τὸ σκάμνει τὸν λογαριασμὸν χωρὶς τοῦ ξενοδόχου ». Τὰ λεγόμενα τηλεγραφήματα καὶ οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λέγονται, ἀλλὰ δὲν βεβαιοῦνται, ἡ δὲ ὑποσχομένη μεγάλη ὠφέλεια τοῦ ἐμπορίου δὲν φαίνεται ἐνταῦθα, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν, τὸ μεγαλήτερον ἐν Ἑλλάδι ἐμπόριον εἶναι τὸ τῆς διαμετακομίστως, τὸ δὲ μεγαλήτερον κέρδος τῶν ἐμπόρων μας εἶναι τὸ ἐκ τῆς σιτεμπορίας· ἐνεργεῖται δὲ τοῦτο διὰ τῆς ναυτιλίας ἡμῶν οὕτως, ἢ οἱ ναυτιλλόμενοι εἶναι οἱ ἴδιοι κεφαλαιοῦχοι, καὶ δι' ἴδιαν αὐτῶν λογαριασμὸν προμηθεύουσιν ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Ἀνατολῆς τὰ φορτία των καὶ μεταφέρουσιν αὐτὰ εἰς Εὐρώπην, ἢ ναυλώνουσιν εἰς ἄλλους τὰ πλοῖα αὐτῶν. Ὑποθέτω λοιπὸν διὰ μίαν στιγμὴν, ὅτι διὰ τοῦ τηλεγράφου ἔφθασεν ἡ εἴδησις εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅτι ὑπάρχει σιτοδεία εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ Σύρος ἀπέχει 24 ὥρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διὰ τῆς εἰδήσεως ταύτης ἀρχίζει ἡ προμήθεια ἢ ἡ ναύλωσις τῶν ἐμποροπλοιάρχων μας διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν σίτων, ἀλλ' ἐρωτῶ εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ ἡ ταχύτης τοῦ τηλεγράφου εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀφοῦ τὰ πλοῖα ἡμῶν εἶναι ἱστιοφόρα καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Αἰόλου; Ἐμπορικῶς λοιπὸν ὠφέλεια δὲν ὑπάρχει, πολιτικῶς οὔτε· διότι εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς εὑρισκόμεθα εἰς κατάστασιν παθητικὴν καὶ ὄχι ἐνεργητικὴν, διότι αἱ περιστάσεις τοῦ κινουμένου κόσμου ὀλίγον μᾶς ἐπιρρεάζουσι.

Κατόπιν ὅλων τούτων τῶν διασκέψεων ἐπὶ τῆς κατεσπευ-

σμένης ἐνεργείας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ τῆς παρεκβάσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ Νόμου, ἀναμένω μέν ν' ἀκούσω, ὅτι παραδέχεσθε τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ συγχρόνως ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφρασθῇ παρ' ὑμῶν, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐνέργησε κατεσπευσμένως καὶ συγχρόνως παρέβιασε κειμένους Νόμους.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Χθὲς περιωρίσθην νὰ ἀντικρούσω τοὺς λόγους τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ὡς καὶ τοὺς λόγους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν τῶν ἀγορευσάντων κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου· κρίνω δὲ περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω καὶ ἤδη τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ νὰ εἴπω τι ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα τοῦ ἔργου, διότι τοῦτο κατέστη σαφὲς σαφέστατον· ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτὸ ἔγινε κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ἢ τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα ὅπερ προτείνεται σήμερον. Εἰς ἀπάντησιν ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβον ὑπὸ εὐθύνην μου, διότι ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ διαπράξω τὸ καλὸν καὶ ἂν ἤθελαν ῥιψοκινδυνεύσει. Σᾶς ἀπέδειξα χθὲς ὅτι ἦτο ἀδύνατον καὶ τὰς Βουλὰς νὰ ἐρωτήσω καὶ τὸ ἔργον νὰ γίνῃ, διότι ἅμα τὸ πλοῖον τῆς ἑταιρίας Νουβαλ ἔθετε τὸ καλώδιον μεταξὺ Ἀλεξανδρείας, Κρήτης καὶ Χίου, διήρχετο τὴν Σύρον προτοῦ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς, συμφωνία περὶ τηλεγράφου δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ. Τὸ συμβόλαιον ὑπεγράφη τὴν 28 Ὀκτωβρίου π. ε., ἀλλὰ διὰ τί δὲν ὑπεβλήθη τὸ ζήτημα ἀμέσως εἰς τὰς Βουλάς; ἐρωτῶσιν οἱ ἀντιλέγοντες· διότι τὴν 22 Νοεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ κατὰ τὴν 26, ὅτε κατετέθη τὸ καλώδιον μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου, δὲν ἦτο κατηρτισμένον τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβληθῇ τὸ ἔργον· διότι, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ἂν δὲν ἔβλεπον τὴν ἀδειαν τῆς ἐγκαταθέσεως ἡ συμφωνία ἤθελε διαλυθῇ, καὶ δὲν ἠθέλαμεν ἐπιτύχει ἄλλην τοιαύτην ἐκ μέρους ἑταιρίας, ἥτις ἠδύνατο νὰ συστήσῃ τὴν γραμμὴν ταύτην μὲ τοσούτων εὐθηνὴν ἀντιμισθίαν. Φειδόμενος λοιπὸν τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ἔκλεισα καὶ ἐξετέλεσα ὑπ' εὐθύνην μου τὸ συμβόλαιον, περὶ οὗ ζητεῖται ἡ προκειμένη ἐπιῤῥωσις. Δὲν παρεβιάσθη δὲ τὸ 25 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, διότι τοῦτο πραγματεύεται περὶ συνθηκῶν μεταξὺ δύω Κυβερνήσεων καὶ οὐχὶ περὶ συμβολαίων, τὰ ὁποῖα συντάττονται μεταξὺ ὑπουργείου καὶ ἐργολαβικῶν ἑταιριῶν· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀποδιδομένην παράβασιν τοῦ λογιστικοῦ Νόμου, λέγω ὅτι ἠδυνάμην νὰ πράξω ἄλλως καὶ κατόπιν νὰ ἔλθω νὰ φιλονικήσω ἂν παρανόμως ἢ μὴ ἔπραξα. Τὸ

ἄρθρον 24 τοῦ λογιστικοῦ Νόμου λέγει, ὅτι τοιαῦτα ἔργα ἐκτελοῦνται δυνάμει εἰδικοῦ νόμου ἢ πιστώσεως, δυνάμει δὲ τῆς διατάξεως ταύτης καὶ τοῦ ἄρθρου 18 ὁ ὑπουργὸς ἠδύνατο νὰ παρουσιάσῃ τὴν τοιαύτην πίστωσιν ὡς ἔκτακτον· ἀλλὰ δὲν ἔπραξα οὕτως, ἠθέλησα ἔτι μᾶλλον νὰ ἐπιφυλάξω ἐν αὐτῷ τῷ συμβολαίῳ τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλῶν, ἔθεσα δὲ ἐν τῷ συμβολαίῳ τὸν ὅρον, καθ' ὃν, ἂν μὲν περισσεύσῃ καλώδιον, νὰ ἐγκατατεθῇ τοῦτο ἀμέσως, ἤτοι ἀφοῦ ἡ ἑταιρία θέσῃ τὸ καλώδιον τῆς μεγάλης γραμμῆς. ἂν δὲ δὲν περισσεύσῃ, νὰ ἐγκατατεθῇ τὸ τοιοῦτον μετὰ 4 μῆνας· εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ὑπῆρχε πλέον παρὰ ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς διὰ νὰ ληφθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλῶν· καὶ διὰ τὴν πρώτην ἀκόμη περίστασιν ἐνόμισα τοῦτο δυνατὸν, διότι ἐνῷ τὸ συμβόλαιον συνετάχθη τὴν 28 Ὀκτωβρίου καὶ αἱ Βουλαὶ συνεκαλέσθησαν εἰς τὰς 30 αὐτοῦ, ἡ ἐγκατάθεσις τῆς μεγάλης γραμμῆς ἀπῄτει 20 μέχρις 25 ἡμερῶν προθεσμίαν, καὶ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἠδυνάμην νὰ λάβω τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν· ἐν ᾧ δὲ περιστατικὸν ὅλως ἀπροσδόκητον, ἡ ἔκκοπὴ τοῦ μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Κρήτης ἠλεκτρικοῦ σύρματος ἔκαμεν ὥστε νὰ περισσεύσῃ καλώδιον, καὶ ἑπομένως νὰ ἔλθῃ τὸ πλοῖον διὰ τὴν ἐγκατάθεσιν τοῦ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου καλωδίου, ἡ Βουλὴ, καίτοι συγκαλεσθεῖσα τὴν 30 Ὀκτωβρίου, δὲν ἦτο εἰς τὰς 23 Θβρίου συγκεκροτημένη, καὶ οὕτως εὑρέθην εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην ἢ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ ἔργον καὶ νὰ ὑποστῶμεν ἀποζημιώσεις, ἢ νὰ ἀναλάβω τὴν ἐκτέλεσιν ὑπ' εὐθύνην μου. Εἶπον προσέτι οἱ ἀντιλέγοντες, ὅτι τοιαύτη παράβασις μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο, καὶ τοσοῦτον εἶναι δεινὴ ὥστε πρέπει νὰ γίνῃ ἤδη ἡ ἀνήκουσα ἐπιφύλαξις ὅπως μὴ λάβῃ χώραν εἰς τὸ μέλλον· ἀλλὰ τοιαύτη ἐπιφύλαξις εἶναι περιττὴ, διότι ἂν μὲν ἐγκριθῶσιν οἱ ὑπαγορεύσαντες τὸ τοιοῦτον ἔργον λόγοι, δὲν δύνανται εἰμὴ νὰ παραδεχθῇ καὶ τὸ Νομοσχέδιον, ἄλλως δὲ θέλει ἀπορριφθῇ, ἂν καὶ ὁ ὑπουργὸς οὐδέποτε ἠρνήθη πρὸς ὑμᾶς τὴν μικρὰν παρατυπίαν, ἣν ἔπραξε χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος· οὐδέποτε ἐθεώρησα ἡ ἐξέτασα ὁποιόν τι ἔπραξαν οἱ προκάτοχοί μου, δὲν ἔρχομαι ὡπλισμένος μὲ ἄπειρα τοιαῦτα παραδείγματα κομισθέντα ὑπὸ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· καὶ ἂν ὑπῆρ τῶν ἄλλων ὑπῆρξεν οἱαδήποτε συμπάθεια ἢ συγκατάβασις, ὑπὲρ ἐμοῦ ὑμεῖς δὲν ἀπαιτῶ τὸ παραμικρόν· ἐξέθηκα πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀνάγκην, εἰς ἣν εὑρέθη ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προκειμένου ἔργου, καὶ δι' ἣν εἶναι

ὑπεύθυνος, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ δώσητε τὴν τιμὴν τοῦ νὰ θεωρήσητε μόναν ἐμὲ ὑπεύθυνον καὶ οὐχὶ ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον. Εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνδρες πρακτικοί, παραδιάζουσιν ἄρθρα καταστατικῶν Νόμων καὶ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰμὴ εἰς τὸ δημόσιον καλόν· κατόπιν δὲ τούτου φέρουσιν ἕτερον Νομοσχέδιον, ὅπερ ὀνομάζουσι Νομοσχέδιον τῆς ἀρίσεως.

Εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐπρότεινε τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, διότι, ὡς εἶπε, τὸ ἔργον δὲν εἶναι πλῆρες· ἀλλὰ τὸ καλώδιον ἐγκατετέθη μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου, καὶ τὸ ἔργον, περὶ οὗ πρόκειται, εἶναι ἤδη τετελεσμένον. Ἂν δὲ, ὡς ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐννοεῖ, ἐξακολουθήσῃ τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὴν σύστασιν τῶν λοιπῶν γραμμῶν, ὥστε νὰ κατασταθῇ τὸ ἔργον τῆς τηλεγραφίας πλῆρες, τότε ἡ παραδίασις θέλει εἶσθαι ἀδικαιολόγητος· διότι διὰ μὲν τὴν ἀπὸ Σύρου εἰς Πειραιὰ γραμμὴν ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγκαταθέσεως τοῦ καλωδίου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, διότι δὲν ἦσαν αὗται συγκεκροτημέναι, ἡ ἐξακολούθησις ὅμως νέων γραμμῶν μετὰ τὴν συγκρότησιν τῶν Βουλῶν δὲν ἤθελεν εἶσθαι δικαιολογημένη· ἡ ἀναβολὴ δὲ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξακολούθησιν, ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατυπίαι, τὰς τοιαύτας ὀφείλομεν νὰ διορθώσωμεν καὶ οὐχὶ νὰ ἐξακολουθήσωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον. Εἶπον προσέτι οἱ ἀντιλέγοντες, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκας ἄλλας κατεπειγούσας, ἤτοι ἔχομεν ἔλλειψιν δρόμων, γεφυρῶν καὶ τῶν παρομοίων· ἂς μὲ συγχωρήσωσι νὰ εἰπω εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ἅμα ἀνέλαβον τὸ ὑπουργεῖον τὸ ἀντικείμενον τῶν δημοσίων ἔργων ἐν γένει ἐθεώρησα ὑπὸ τὴν σπουδαιοτέραν ἔποψιν, καὶ κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ δώσω εἰς αὐτὸ τὴν μεγαλητέραν ὥθησιν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου ἀπήντησα μὲν πολλὰ ἐμπόδια, ἅτινα ἠδυνήθην νὰ ὑπερνικήσω, δὲν ἠδυνήθην ὅμως νὰ ἀναπληρώσω τὸ ὀλιγάριθμον τῶν μηχανικῶν μας, οἵτινες εἶσιν ἀνεπαρκεῖς εἰς τὰς διαφόρους τῆς ὑπηρεσίας ἀνάγκας· καὶ ὅμως διὰ τῶν ὑπαρχόντων μέσων ἠδυνήθην νὰ φθάσω εἰς μίαν εὐάρεστον κατάστασιν. Ἰδοὺ, Κύριοι, τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς ἐκτέλεσιν· (ἐνταῦθα ἀνέγνω κατάλογον τῶν ὁδῶν, γεφυρῶν καὶ λοιπῶν τοιούτων ἔργων, ἅτινα ἀναφέρονται ὡς διαπραχθέντα ἢ ὡς διαταχθέντα πρὸς ἐνέργειαν), ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν βεβαίως ἐννοεῖτε, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῶν δημοσίων ἔργων ἔλαβον ὑπὸ τὴν σπουδαιότητα ἐκείνην, ἣν θεωρεῖται ἄξιον· ἀλλὰ διότι δὲν ἔχομεν μέχρι τοὺδε ὁδοὺς πρέπει

νὰ στερούμεθα ταχυδρομείων καὶ μάλιστα τοῦ ἀνωτέρου ὅλης αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας μέσου τοῦ τηλεγράφου; Τὸ ἔργον, Κύριοι, τῶν ὁδῶν δὲν δύναται νὰ ἦναι αὐτοσχέδιον, ἀπαιτεῖται χρόνος πολὺς πρὸς τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ, ἐνῷ τὸ ἔργον τοῦ τηλεγράφου δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς ὀλιγωτέρου διαστήματος χρόνου καὶ μετὰ μεγαλητέρας εὐκολίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίπκος·

Ἐγὼ, Κύριοι, ἐπρότεινα τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καὶ εἰς τὴν πρότασίν μου ταύτην, καθὼς εἴδατε, ὀλίγας λέξεις μετεχειρίσθην, καθ' ὃν τρόπον ἐσυνήθισα νὰ λαλῶ πάντοτε, καὶ ταύτας ἐξέθηκα μὲ πολλὴν μετριοπάθειαν, ἐθεώρησα καὶ τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἀναβολῆς μέτριον καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἐπρότεινα· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀντὶ νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τοῦτο τὸ ἀντέκρουσεν, ὅπως εἴδατε, καὶ ἐπανέλαβε σήμερον ὅσα χθὲς εἶπε, μὲ ὕφος ἄλλο παρὰ τὸ χθεσινὸν, καὶ μὲ ἐκφράσεις πολὺ ἀπομεμακρυσμένας τῆς χθεσινῆς ἀγορεύσεώς του καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ὃν ἔδιδεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπροσπάθησε καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι αὐτὸς ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ μέγα τοῦτο καλὸν τοῦ τηλεγράφου, καὶ ἀπορίας ἄξιον εἶναι πῶς δὲν μᾶς εἶπεν ὅτι εἶναι καὶ ὁ ἐφευρετὴς τῆς νέας ταύτης ἐπινοήσεως. Εἶπον ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ μου, ὅτι ὅλοι ἐχειροκρότησαμεν τὴν ἄριξιν καὶ τὴν ἵδρυσιν τῆς διωρισμένου ταύτης ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἔκφρασίς μου αὕτη, ἡ ὅλως μετρία καὶ ἐπαινετὴ, δὲν εὐχαρίστησε τὸν Κ. ὑπουργὸν, μᾶλλον δὲ τὸν διεγέθισεν ὥστε νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς λόγους τοῦ ὠφελίμου καὶ τοῦ κατεπείγοντος τοῦ ἔργου, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὴν πρότασιν τῆς ἀναβολῆς, ἀναγκάζομαι νὰ εἰπω ἤδη, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔπραξεν ἔργον παράκαιρον ὁδηγούμενος ἀπὸ ζῆλον ὑπέρμετρον, λησμονήσας καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν τὸ κοινῶς γνωστὸν pas trop du zele, διὰ νὰ μὴ εἰπω ἄλλο τι, καὶ ἕνεκα τούτου ἐζημίωσε τὸ δημόσιον ἐπαισθητῶς, ὡς θέλει τὸ κατανοήσει καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐνῷ ἀπαιτεῖτο καὶ ἀπαιτεῖται περισσοτέρα προσοχὴ ὡς πρὸς τὰς τοιαύτας δαπανηρὰς ἐπιχειρήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων εὑρισκομένων. Ἡ ἀρχικὴ διαπραγμάτευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ μετὰ τῆς ἑταιρίας Νοιβὰλ δὲν πρέπει νὰ εἶχε βεβαίως τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ συνδεθῶμεν μὲ μόνην τὴν νῆσον Σύρον, ἀλλὰ νὰ συνδεθῶμεν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς εἰς Σύρον προσεγγίσεως

τοῦ τηλεγραφικοῦ σύρματος τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ δι' αὐτῆς μὲ τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ὅπως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἤδη δὲν ἐξεπληρώθη ὁ ἀρχικὸς σκοπός, καθόσον ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις δὲν συγκατετέθη οὐδὲ νὰ διελθῃ τὸ ἰδικόν της, σύρμα οὐδὲ νὰ συνδεθῇ τοῦτο μὲ τὸ ἰδικόν μας καλώδιον διὰ τῆς νήσου Σύρου, καὶ τὴν ἄρνησίν της ταύτην δὲν ἐδυσκολεύθη ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ὀνομάσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου δικαιολογημένην, ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι ὁ καταρτισμὸς τῶν ἀπαιτουμένων στοιχείων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ δὲν ἐπρονοήθη, καὶ ἐπομένως τὸ ἔργον ἐπαρουσιάσθη ἀνώριμον. Διὰ τοὺς λόγους τούτους προέτεινα τὴν ἀναβολήν ὡς τὸ καταλληλότερον μέσον τῆς διεξόδου τοῦ ζητήματος, ἄνευ βλάβης ἢ ὀπισθοδρομήσεως τοῦ ἔργου τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, καὶ χωρὶς τῆς παραβλέψεως τύπων οὐσιωδῶν τοῦ τε Συντάγματος καὶ τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, διὰ νὰ μὴ φθάσω εἰς τὴν σκληροτέραν ἄλλην πρότασιν, ὅτι τὸ ἔργον ἐγένετο κατὰ παράβασιν τῶν Νόμων. Ἡ ἐκ τῆς ἀναβολῆς ὠφέλεια εἶναι πρόδηλος, διότι βραδύτερον τὸ ἔργον ἠμπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ πλῆρες, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ βελτιωθῇ καὶ ἡ θέσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· οὐδέποτε ἐννόησα διὰ τῆς ἀναβολῆς, ὡς ὁ ὑπουργὸς διϊσχυρίσθη, νὰ χορηγηθῇ εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξακολουθῇ εἰς αὐθαιρέτους δαπάνας· τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνέλαβεν οἰκοθεν ὑπ' εὐθύνην του, κατ' αὐτόν, καὶ ἡ πρότασίς μου δὲν εἶχε σκοπὸν οὐδὲ νὰ ἀφαιρέσῃ οὐδὲ νὰ προσθίσῃ τι. Ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν παραδέχηται τὴν ἀναβολήν, καὶ ἐξαιτεῖται νὰ μὴ φανῶμεν ἐπιεικεῖς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ συμφωνήσω μὲ ἐκείνους, οἵτινες ἐπρότειναν νὰ ψηφορορηθῇ α') ἂν ἡ πρᾶξις συνάδῃ μὲ τὸ Σύνταγμα, β') ἂν αὕτη περιεβλήθη μὲ τὰς ἀρμοδίους διατάξεις τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου· καὶ, γ') ἂν τὸ ἔργον ἦτο κατεπεῖγον· μετὰ ταῦτα νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου.

Λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσ. Κ. Χρηστίδης εἶπε·

Κύριε Πρόεδρε!

Ὅταν ὁ Σκηπίων, ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀφρικανός, κατεζητεῖτο νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαχειρίσεώς του, εὑρεθεὶς εἰς δυσχερῆ θέσιν, ἀναγκάσθη νὰ ἐφεύρῃ ἕνα ἀντιπερισπασμόν, ἀντὶ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς αἰτιάσεις τοῦ πλήθους, ἐστράφη πρὸς τὸ Καπιτώλιον καὶ εἶπεν· Ἂς ἀπέλθωμεν σήμερον εἰς τὸ Καπιτώλιον, καὶ ἐκεῖ ἂς δοξάσωμεν τοὺς θεούς, οἵτινες μᾶς ἠξίωσαν κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς

τὴν ἡμέραν νὰ καταβάλωμεν τὴν ἀντίπαλον Καρχηδόνα, καὶ νὰ παγιώσωμεν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔχων, φαίνεται, ὑπ' ὄψιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἠθέλησε καὶ αὐτὸς ἀπολογούμενος νὰ ῥίψῃ εἰς τὸ μέσον ἕνα ἀντιπερισπασμόν, νὰ μεταφέρῃ εἰς ἄλλην παρὰ τὴν χθεσινὴν θέσιν τὸ ζήτημα, καὶ νὰ ἀποσπάσῃ οὕτω τὴν συγκατάθεσίν μας. Ἀλλ' ἠπατήθη· μεγάλη διαφορὰ καὶ εἰς τὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὰ πράγματα! Ὁ Σκηπίων, ἀφ' οὗ παρέσυρε τὸ πλῆθος εἰς τὸ Καπιτώλιον, εἶχέ τι μέγα νὰ δείξῃ· ὑψώσας τὴν χεῖρά του ἔδειξεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὴν Καρχηδόνα κειμένην εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἶπεν· ἐκεῖ, σὰν σήμερον, τὰ ὅπλα τῆς Ῥώμης ἐθριάμβευσαν· ἐκεῖ ἵστανται τὰ τρόπαια, τὰ ὁποῖα αἰωνίως θὰ μαρτυροῦν τὴν ἀνδρίαν σας καὶ τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων σας. Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀντὶ μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἔργων μᾶς ὡδήγησεν εἰς ταπεινὰς ὑποθέσεις· μᾶς ἔδειξεν ὄχι μόνον ἔργα ἀνάξια προσοχῆς, ἀλλὰ καὶ προαιώνια ἔργα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰργάσθησαν τόσοι προκάτοχοι ὑπουργοί, ἔργα τὰ ὁποῖα σήμερον ἐκτελοῦνται μὲ πέντε ἐργάτας ἐδῶ καὶ μὲ ἄλλους 3 ἐπὶ τοῦ ὅλου τόπου. Τὸ ζήτημα, Κύριοι, δὲν τὸ ἔβαλε ποσῶς εἰς τὴν θέσιν του ὁ Κ. ὑπουργός· ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τὸ θέσω ἐγὼ εἰς τὴν ἀληθῆ θέσιν του, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου καὶ ὅπως ὁλόκληρον τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον τὸ ἔθεσε. Καὶ διὰ τί βλέπετε σήμερον ἐμπροσθέν σας τὸ ὑπουργεῖον; διὰ τί ἄλλο εἰμὴ διότι τὸ ζήτημα εἶναι μέγα, καὶ ἦλθε νὰ τὸ λύσῃ μὲ ὅλον τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας, πρὸς ὄφελος τῆς ἐξουσίας· διὰ τί ἄλλο ἦλθεν ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, εἰμὴ διότι αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἐνίκησαν ἄλλην Καρχηδόνα, δὲν ἐλάμπρυναν, ὡς ὁ Σκηπίων, τὴν πατρίδα, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας παρέβησαν νόμον τῆς πατρίδος, διότι ὠλιγώρησαν τὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ Νομοθετικὰ τοῦ τόπου Σώματα.

Προσέξατε, παρακαλῶ, καὶ θὰ πεισθῆτε ὅτι ἡ συγκατάβασις ὑμῶν εἰς προηγουμένας περιστάσεις ἔφερε τὴν παράβασιν, περὶ τῆς ὁποίας χθὲς καὶ σήμερον συζητοῦμεν. Καὶ τί ἄλλο, Κύριοι, ἔπραξεν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἢ μίαν παράβασιν; καὶ συλλογισθῆτε, ὅτι ἕνεκα τῆς μιᾶς αὐτῆς παραβάσεως ἡ παρακοῆς ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον βλέπετε, κατεδικάσθη νὰ δουλεύῃ, καὶ ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου του νὰ παράγῃ ἀκάνθας καὶ τριβόλους! Καὶ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς τίποτε πλειότερον ἢ

μίαν παραβίασιν, μίαν παρανομίαν ἔπραξε· καὶ ὅμως εἶναι πρᾶξις σπουδαία καὶ σοβαρὰ, ὅπως σπουδαία καὶ σοβαρὰ ἐθεωρήθη καὶ παρ' ὑμῶν καὶ παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης ἡ ὑπόθεσις τῆς πιστώσεως τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν, τὴν ὁποίαν προχθὲς ἐσυζητούσαμεν οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν χρημάτων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας. Καὶ τότε καὶ τώρα, Κύριοι, ἡ συζήτησις δὲν περιεστράφη, δὲν περιστρέφεται κυρίως εἰς τὸ οἰκονομικὸν μέρος, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὸ πολιτικὸν, καὶ τότε καὶ τώρα πολεμεῖται αὐτὴ ἡ τάσις, ἡ ἀδιάκοπος τάσις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἰς τὴν συγκέντρωσιν, τὴν ἀποβλάβησιν, τὴν καταπάτησιν, ἂν θέλετε, τῶν ἄλλων δυνάμεων· πολεμεῖται, Κύριοι, αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ὀλιγωρίας πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην.

Τὸ ἔθνος ἀπεράσισε νὰ διοικηθῇ συνταγματικῶς, καὶ εἰς τὴν ἀπόφασίν του ταύτην καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσι· τὸ Σύνταγμα ἵσταται καὶ θὰ μένῃ ὄρθιον, καὶ οὐδεὶς ὑπουργὸς, ὅσον μέγας, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦναι, δὲν ἔχει δικαίωμα, δὲν δύναται νὰ βάλῃ χεῖρα βέβηλον ἐπὶ τοῦ Συντάγματος τούτου, ὡς καὶ ἐπὶ κἀμιμιᾶς τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ τοῦ ἱδρύματος.

Κύριοι! εἰς προλαβοῦσάν τινα ἐποχὴν εἶχεν εἰς ὑπουργὸς τὴν τόλμην νὰ κενώσῃ ὅλας τὰς πολεμικὰς ἀποθήκας τοῦ ἔθνους, νὰ διανείμῃ τοὺς δημοσίους καρποὺς, τὰ πλούσια βοσκήματα τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἔμεινεν ἀτιμώρητος.

Ὅλοι ἐλέγομεν τότε, μὴ συγχωρήσετε τὸν ὑπουργὸν νὰ ὑπερβῇ τὸν Ρουβίκωνα, διότι θὰ τὸν ὑπερβῶσι καὶ ἄλλοι· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν ἔχομεν ἐλευθερίας, δὲν ἔχομεν Νόμους· ἀλλ' ὅλοι ἐπράξαμεν τὸ λάθος, καὶ ἐκεῖνο τὸ λάθος μᾶς ἔφερεν ὅπου σήμερον εὑρισκόμεθα. Ἀλλὰ τί ἐστιν αὐτὸς ὁ Ρουβίκων; ἀκούσατε· ὁ Ρουβίκων, Κύριοι, εἶναι, ὡς πολλοὶ τὸ γνωρίζετε, εἷς μικρὸς ποταμὸς χωρίζων τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὰς Ἄλπεις· αὐτὸν τὸν ποταμὸν δὲν ἠδύνατο οὐδεὶς στρατηγὸς Ρωμαίος καταβαίνων τὰς Ἄλπεις, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὴν Ρώμην, νὰ ὑπερβῇ ἔνοπλος· ὤφειλεν εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην νὰ καταθέσῃ τὰ ὅπλα, καὶ ἄοπλος νὰ πατήσῃ τὸ Ἰταλικὸν ἔδαφος· καὶ τί συνέβη ἐντεῦθεν; ἡ ἐλευθερία τῆς Ρώμης ἐξηστραλίσθη· διότι ὅλοι ἐσυνήθισαν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς νόμου, ὁ ὁποῖος ἐγύμνωνε τοὺς φιλοδόξους ἀπὸ τὰ ὅπλα, καὶ ἔκρατει ἄοπλον καὶ ἰσχυρὸν μόνον τὸν νόμον· τοῦτο τοσοῦτον εἶναι ἀληθὲς, ὥστε ὅταν ὁ Καῖσαρ ἐκεῖνος ἀπεράσισε νὰ καταλύσῃ τὴν πολιτείαν τῆς πατρίδος του, ἅμα ἐπλησίασε καὶ εἶδε τὸν ποταμίσκον αὐτὸν, καὶ τοι συνοδευόμενος μὲ παλ-

λὰς λεγεῶνας στρατοῦ, δὲν ἐτόλμησεν εὐθὺς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ πρόσω· ἐστάθη καὶ διενυκτέρευσεν εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην, καὶ ὅλης τῆς νυκτὸς ἐταράττετο ἀπὸ τρομερὰ φαντάσματα· ἐξημέρωσε, καὶ ὅμως καίτοι ἐνθαρρυνόμενος ἀπὸ τοὺς συνωμότας, καὶ ταῖς ἐπειγόμενος ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιχειρήσεως, δὲν ἠδύνατο νὰ νικήσῃ τὰς ἕξεις του, τὰς προλήψεις του, τὰς πεποιθήσεις του. Ἰσχυρὸν εὗρε τὸν ἀπαγορεύοντα τὰ ὅπλα νόμον, ὅταν ἐγεννήθη· ἰσχύοντος τοῦ νόμου ἐπαιδαγωγήθη, καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος συνηθισε νὰ σέβηται τὸν νόμον ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων· ἐσυνείθισε νὰ τὸν ἀκούῃ ἰσχύοντα πρὸ πολλῶν γενεῶν, καὶ αὐτὴ ἡ συνήθεια ἔγινεν εἰς αὐτὸν δευτέρα φύσις· αὐτὴ ἡ ἕξις τοῦ ἀνεχαίτιζε τὰς ὁρμάς. Καὶ τί νομίζετε, Κύριοι, αὐτὴ ἡ ἀνατροφὴ τῶν Ρωμαίων, αὐτὸ τὸ σέβας πρὸς τοὺς νόμους ἦτο ἁπλοῦν ἐνστιγμα; ἦτο προϊὸν τῆς φύσεως; ὄχι. Εἶχε ὑπῆρχε σῶμα γερόντων, ὡς ὑπάρχει καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τῶν γερόντων αὐτὴν ἰδίως εἶχε τὴν ἀποστολὴν, νὰ κάμῃ σεβαστὸν τὸν νόμον, καὶ τὸν ἔκαμε σεβαστὸν διὰ τῆς ἰδίας του διαγωγῆς, καὶ διότι εἰς οὐδένα ἐπέτρεπε νὰ παραβῇ τὸν νόμον. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐχαλαρώθη αὐτὴ ἡ ἀνατροφὴ, καὶ οἱ γέροντες ἔγιναν συγκαταβατικοὶ πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας, ὁ Καῖσαρ διέβη τὸν Ρουβίκωνα, καὶ ὅλοι γνωρίζετε ποία ἐστάθη μετὰ ταῦτα ἡ τύχη τῆς Ρώμης. Ἡ Ρώμη ἔκτοτε ἔχασε τὰς ἐλευθερίας της· ὁ ἀπολυτισμὸς τὴν ἐταπέδωσε, τὴν ἐξεφεμίνωσεν, ὥστε ἐξέτασε τὰς ἀξίας της, καὶ μετ' ὀλίγον αὐτὴ καὶ αἱ κατακτήσεις της ἔγιναν ἔρμαιον τῶν ἐπιδραμόντων βαρβάρων, καὶ ὅλος ὁ κόσμος τῆς Μεσογείου ὑπόστη τὸν ζυγὸν τῶν νέων κατακτητῶν, καὶ ἴσως ἐξ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς βαρύνουν εἰσέτι τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας τινὰς ἐκ τῶν λαῶν.

Ἐὰν, Κύριοι, ὅτε κατὰ πρῶτον ἦλθεν ἐνώπιόν μας τὸ Νομοσχέδιον τῆς ὑπερβάσεως ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου παρ' ἑνὸς τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ὅστις δὲν εἶναι παρὼν, ἐὰν ἠθέλαμεν τότε ἔχει τὸ θάρρος ν' ἀποβλέψωμεν αὐτὴν, οἱ νόμοι ἤθελον εἶσθαι σεβαστοὶ, καὶ ἡ θέσις τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων πλέον ὁμαλὴ, καὶ δὲν ἤθελεν ἔλθει κατόπιν ἕτερος ὑπουργὸς μὲ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου ἑτέραν ὑπέρβασιν, καὶ δὲν ἤθελον ἔχει τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν τὰ Νομοθετικὰ Σώματα νὰ ψηφίσωσιν αὐτὴν τὴν ὑπέρβασιν, ἀφοῦ εἴψήφισαν τὴν προηγουμένην.

Ἀλλὰ, Κύριοι, ὁμοίας φύσεως παραδείγματα ἔλαβον δυστυχῶς χώραν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις· διὰ τοῦτο ἡ θέσις μας εἶναι σήμερον δύσκολος, διὰ τοῦτο μὲ θάρρος τὰς λέγει δημοσίᾳ

ὁ Κ. ὑπουργός· δὲν θέλω νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν προκατόχων μου· μὲ ἄλλας λέξεις σᾶς λέγει, πῶς δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε εἰς ἐμὲ τὴν ὑπέρβασιν ἑνὸς ἑκατομμυρίου, ὁπόταν πρὸ ὀλίγου τὴν ἐψηφίσατε ὑπὲρ ἑνὸς ἄλλου ὑπουργοῦ; καὶ ὅταν τὸ ἓν προηγούμενον μᾶς ὑποχρεοῖ εἰς ἄλλο προηγούμενον, καὶ τὸ ἄλλο εἰς ἄλλο, ποῦ θὰ σταματήσωμεν; δὲν εἶναι κίνδυνος τότε νὰ μᾶς εἴπῃ ἡ κοινὴ γνώμη, ἐν τίνι τίτλῳ καθήμεθα ἐνταῦθα; ἐὰν ἡ ἀποστολή μας εἶναι ἄλλη, καὶ ἡμεῖς πράττομεν ἄλλως, παραβιάζομεν τὸ καθῆκόν μας, καὶ τότε εἴμεθα ἁπλοῖ πολῖται, καὶ ὡς τοιοῦτοι δὲν δυνάμεθα νομίμως νὰ καθήμεθα ἐδῶ· πρέπει νὰ παραχωρήσωμεν τὴν θέσιν εἰς ἄλλους, οἵτινες δύνανται καὶ θέλουν νὰ ἐκπληρώσουν τὸ καθῆκόν τους.

Εἰς τί ὠφελοῦσιν οἱ Νόμοι, Κύριοι, ὅταν οὗτοι δὲν ἐκτελῶνται; διὰ τί τοσαύτη συζήτησις, τοσοῦτοι ἀγῶνες; τί ζητοῦμεν; τί θέλομεν νὰ ἀποδείξωμεν; διὰ τί θέλομεν νὰ διαφιλονεικῶμεν δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἅπαξ καθιερώθη; Οἱ Νόμοι ἀντεκατέστησαν τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αὐτοὶ εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὁ κανὼν καὶ τὸ μέτρον τῆς διαγωγῆς ἑκάστου. Ἀλλ' ὅταν ἕκαστος δύναται νὰ πυδοπατῇ τοὺς Νόμους τούτους, τί τοὺς θέλομεν, εἰς τί δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὅταν ὑπάρχουν μὲν οἱ Νόμοι, ἔρχονται ὅμως τὰ κατεπείγοντα, τὰ ὁποῖα καταστρέφουν τοὺς Νόμους; Ὁ λόγος τοῦ ὅτι τὰ κατεπείγοντα εἶναι σεβαστά, διοτι ὁ προϋπολογισμὸς δὲν δύναται νὰ τὰ προίδῃ, εἶναι ἀντισυνταγματικός, εἶναι καταστροφὴ τοῦ Συντάγματος. Λυτὰ τὰ κατεπείγοντα, Κύριοι, αὐτὸς ὁ ὑπέρτατος Νόμος τοῦ Κράτους, παρέσυρόν ποτε ἕνα εὐγενέστατον λαὸν τῆς Εὐρώπης εἰς τὰ μεγαλήτερα κακουργήματα· παρ' ὀλίγον νὰ τὸν κρημνίσουν καὶ νὰ τὸν θάψουν εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἴδατε ὁπόσα αἵματα ἐχρειάσθησαν νὰ χυθῶσιν ὑπὲρ μιᾶς ἀναλόγου ἰδίας ἐν τῇ σορῇ καὶ φιλανθρώπου Γαλλίας. Κανεὶς δὲν ἔχει μεγαλήτερον συμφέρον ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς Ἑλλάδος παρ' αὐτὴν τὴν συντακτικὴν συνέλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ νομοθέτης τῆς Ἑλλάδος ἐρρόντισε περὶ ὅλων τῶν ἀναγκῶν, καὶ ὅλας τὰς ἐκανόνισεν· ὅπου ἔπρεπεν ἄφησεν ἐλευθερίαν ἐνεργείας εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν· ἀλλ' ὅπου βλέπετε κενὰ, ἐγνώριζε καὶ αὐτὸς ὅτι εἶναι κενὰ, ἀλλ' εἰς κανένα δὲν ἔδωκε τὸ αὐθαίρετον δικαίωμα νὰ τὰ πληρώσῃ· ὅπως ἠθέλησε νὰ ἀπονείμῃ εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, τὰ ἀπένειμε· κανεὶς δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ περισσότερα· ὅσα ἀφ' ἑτέρου ἠθέλησε νὰ ἀπονέμῃ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν. Χάριν τινῶν ἀπα-

ρεγκλίτων καὶ ἀνυπερθέτων ἀναγκῶν ὁ Νόμος ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ πραγματοποιῶσι δαπάνας διὰ Β. διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, καὶ περὶ τούτων προνοοῦν τὰ ἄρθρα 15 καὶ 20 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου· χάριν ἐκτάκτων τινῶν περιστάσεων τὸ ἄρθρον 18 τοῦ αὐτοῦ Νόμου δίδει ὡσαύτως εἰς τὸν ὑπουργὸν ἄλλο δικαίωμα νὰ ἐξοδεύῃ διὰ Β. διαταγμάτων· ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται δὲν εἶναι ἀόριστοι· ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργοῦ, διὰ τῆς ὁποίας συνοδεύεται ὁ Νόμος, ὁρίζει ῥητῶς ποῖαι εἶναι αὐταὶ αἱ περιστάσεις· σᾶς τὰς ὠνόμασα χθές· ἐπικαλοῦμαι καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διὰ νὰ βεβαιωθῆτε ὅτι ὁ νοῦς τοῦ Νόμου εἶναι ἡ συνοδεύουσα τὸν Νόμον ἔκθεσις, καθὼς καὶ ὅσας κατὰ τὴν συζήτησιν δώσῃ διασαφήσεις εἴτε ὁ Β. ἐπίτροπος ὁ συζητῶν τὸν νόμον, εἴτε αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς ὁ εἰσάγων τὸν νόμον· αὐθαίρετοι ἑρμηνεῖαι τοῦ νόμου δὲν ἠμποροῦν νὰ ἦναι δεκταί· ἄλλως τε ἐὰν ὁ νόμος συγχωρῇ ὅλα ὡς κατεπείγοντα, ὁ νόμος τότε κατέστρεφε τὸν νόμον, ὡς εἶχα τὴν τιμὴν νὰ σᾶς εἴπω καὶ χθές, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔπαυσε πᾶσα ἐγγύησις εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ κατεστράφη ὅλον τὸ συνταγματικὸν οἰκοδόμημα, διότι καθίσταται ἄχρηστος ἡ λειτουργία τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι αἱ ὑπάρχουσαι νομοθετικαὶ διατάξεις δὲν ἐξαρκοῦν, καὶ δύνανται ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν νομίμων μέσων νὰ ζημιωθῇ ἡ Ἐπικράτεια, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει λέγω, ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ ζημιωθῇ ὅσα θέλετε ἡ Ἐπικράτεια χρηματικῶς, παρὰ νὰ παραβιασθῶσιν οἱ θεσμοί της, καὶ νὰ καταστα θῶσιν ἔρμαιον τῆς αὐθαιρεσίας τῶν ἀνθρώπων. Κανεὶς δὲν ἔχει ἐπομένως τὸ δικαίωμα νὰ παραβῇ τὸν Νόμον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἤθελε προέλθη βραδύτης· αἱ κοινωνίαι δὲν ἐχάθησαν ποτὲ ἀπὸ μίαν βραδύτητα· κατεστράφησαν ὅμως ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσίαν. Ἄλλως τε ἐὰν ἓν ὑπουργεῖον βλέπῃ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸν Νόμον κενόν, ἂς φροντίσῃ νὰ πληρωθῇ, ἀλλὰ νὰ πληρωθῇ διὰ Νόμου· ἂν δὲν ἦναι δυνατὸν νομοθετικῶς νὰ πληρωθῇ, θὰ εἰπῇ ὅτι τὸ κενὸν δύναται νὰ μένῃ κενόν· ἔπειτα ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ συγκαλῇ ἐκτάκτως τὰς Βουλάς, καὶ ὅταν ἦναι χρεία ἂς τὰς συγκαλέσῃ.

Κύριοι! ἠκούσατε πόσα ὠφελήματα ὑλικὰ ἀπαρίθμησεν ὁ Κ. ὑπουργός· ἠκούσατε καὶ τὴν διαφοράν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ γραμμάτων καὶ δραχμῶν· ἴδατε ὡσαύτως μὲ πόσην ἀκρίβειαν συνεζήτησε τὰ ἔξοδα μὲ τὰ ἔσοδα, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς ὑπολο-

γισμούς του θά προέλθωσιν ἀπὸ τὰ τηλεγραφήματα· ἠθέλησεν ἔπειτα νὰ σᾶς παραστήσῃ πόσον κατεπείγουσα ἦτο παρ' ἡμῖν ἡ σύστασις ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν ὅλος ὁ κόσμος συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος. Εἶναι ἀκριβῆ ταῦτα; ἐὰν καὶ παρ' ἡμῖν ἦτο κατεπείγουσα ἡ ὑπηρεσία τοῦ τηλεγράφου τόσον, ὥστε πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῶν Βουλῶν νὰ συμφωνήσῃ τὸ ὑπουργεῖον, εἶναι, ἐρωτῶ, εἰς ἐνέργειαν καὶ σήμερον ἀκόμη ὅτε παρῆλθον τέσσαρες μῆνες; καὶ Κύριος οἶδε πόσος καιρὸς τίσέτι θὰ παρέλθῃ μέχρις οὗ δοθῇ εἰς τὸ κοινὸν ἡ ἄδεια νὰ μετάσχῃ αὐτοῦ τοῦ πλεονεκτήματος. Κάνεις ἀκόμη δὲν ἠξεύρει πότε ἡ συγκατάθεσις τῆς Τουρκίας θὰ δοθῇ, καθόσον ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἦτο ὄχι βεβαίως νὰ κοινωνίσωμεν μετὰ τῆς Σύρου μόνον, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρὸ πάντων μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ δι' αὐτῆς διὰ τῆς Εὐρώπης. Ἄλλως τε ὁ λόγος τοῦ κατεπείγοντος, τὸν ὁποῖον πρὸς δικαιολόγησίν του ἐπικαλεῖται ὁ Κ. ὑπουργός, ποσῶς δὲν εὑρίσκεται εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν συνθήκην, τὴν ὁποίαν περὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κάλω συνέβεσεν· ἡ συνθήκη δὲν ὑποχρεοῖ κυρίως τὸν ἐργολάβον νὰ βυθίσῃ τὸν κάλων εἰμὴ μετὰ τέσσαρας ἢ ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν· καὶ ἐὰν κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν συνέβαινε τρικυμία, καὶ δὲν διέκοπτε τὸν κάλων τὸν συνδέοντα τὴν Ἀλεξάνδρειαν μὲ τὴν Κρήτην, ὁ κάλως ὁ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου ἤθελε βυθισθῇ, ὥστε καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ κατεπείγον δὲν ὑρίσταται. Ἔρχεται ἤδη ὁ λόγος τῆς ὠφελείας· ἀπέβλεψε, σᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν 24 λιρῶν, τὰς ὁποίας ἀνὰ πᾶν γεωγραφικὸν μίλιον νομίζει ὅτι ἐκέρδισεν· ἀλλὰ ποῦ εἶναι καὶ αὐτὴ ὠφέλεια, ὁπόταν παρῆλθον ἕκτοτε τέσσαρες μῆνες, καὶ μολονότι ἐβυθίσθη ὁ κάλως καὶ τὰ χρήματα ἐπληρώθησαν, ὄχι μόνον δὲν ὠφελούμεθα, ἀλλὰ καὶ ζημιούμεθα τὸν τόκον τῶν χρημάτων; Ποῖος σᾶς εἶπεν ὅτι ὑπάρχει ὠφέλεια εἰς τὴν τιμὴν 176 δραχμῶν; Ἠκράτησετε λοιπόν, ὅτι ἡ πρόβλεψις δὲν ἦτο καθ' ὅλας τὰς ὄψεις ὀρθή· οὔτε τὸ κατεπείγον, οὔτε ἡ ὠφέλεια κατὰ τὸν ὑπουργὸν ἐβεβαιώθησαν.

Ἀλλ ἐὰν σύμφωνα μὲ τὸν νόμον πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς τοσοῦτον σπουδαίως ἐργασίας ἤρχετο διὰ νόμου νὰ ζητήσῃ τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς, τότε ἄλλως ἤθελον ἔχει τὰ πράγματα· τότε ἤθελαμεν πρὸ πάντων συζητήσει ἐκτὸς τοῦ ὠφελίμου καὶ τοῦ κατεπείγοντος, καὶ περὶ τοῦ ἂν ἔπρεπε νὰ συνδεθῶμεν κατὰ πρῶτον μὲ τὴν Ἀνατολὴν ἢ μὲ τὴν Δύσιν· εἰς τὴν χθεσινὴν συζή-

τησιν μάλιστα, ὅταν ἔκαμα αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, ἐμειδίασαν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τινὲς τῶν Κυρίων ὑπουργῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ θίξω κατ' ἐπανάληψιν τὸ ζήτημα. Ἡ Ἑλλὰς, Κύριοι, εἶναι τωόντι μέρος ἀναπόσπαστον τῆς Ἀνατολῆς, καὶ δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς, διότι καὶ ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ συμφέροντα τὴν συνδέουσιν, οὐχ ἧττον ὅμως ἡ Ἑλλὰς ἀνήκει καὶ ὑπάρχει μέρος ἀδιαίρετον εἰς τὸ σύμπλεγμα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν· οὐδεὶς οὐδ' εἶπεν, οὔτε προέθετο νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ὑπάγητε εἰς τὸ Βυζάντιον· σᾶς λέγομεν μόνον, ὅτι ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον ἐξελέξατε, δὲν σᾶς φέρει ἐκεῖ, ἀλλ' εἰς τὴν πλάνην. Ἔπρεπε νὰ σκεφθῆτε τοῦτο μόνον, Κ. ὑπουργέ, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ συνθηκολογήσητε μετὰ τῆς Τουρκίας, καὶ ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἄλλοτε ἡ ἰσχὺς δύω μεγάλων Δυνάμεων ἐχρειάσθη νὰ βαρύνῃ ἐπὶ τῶν σκέψεων τοῦ Διβανίου, διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐμπορικὴ συνθήκη τὴν ὁποίαν ἔχομεν, συνθήκη, ἥτις ὑπό τινας ἐπόψεις δὲν ἱκανοποιεῖ οὔτε τὰς τύχας οὔτε τὰ συμφέροντά μας· ἐὰν ἡ ὑπόθεσις ἤρχετο ἐνώπιον τῶν Βουλῶν πρὶν ἢ ἀνοίξετε διαπραγματεύσεις, ἱκανὰ ῥώτα εἶχε τὸ σῶμα τῶν γερόντων νὰ σᾶς δώσῃ· ἐνταῦθα δὲν δύναμαι νὰ εἶπω καθαρά ὅ,τι φρονῶ καὶ αἰσθάνομαι.

Ποσῶς, Κύριοι, δὲν εἴχομεν ἡμεῖς ἀνάγκην νὰ κινηθῶμεν εἰς συνάντησιν τοῦ τηλεγράφου· εὐτυχῶς ἡ Εὐρώπη πάντοτε ἐζήτησε νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ ἐζήτησε, διότι ἔχει ὑψηλοὺς σκοποὺς νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἐὰν ἔπρεπε σὺν Ἀθηνᾷ νὰ κινήσωμεν τὴν χεῖρα, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκινήθη διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὴν διάβασιν τοῦ τηλεγραφικοῦ κάλω, ἔπρεπε κατὰ προτίμησιν πρὸς τὴν Εὐρώπην νὰ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς· ἔπρεπε πρὸς τὴν Εὐρώπην νὰ κινηθῇ καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν Τουρκίαν, μετὰ τῆς ὁποίας συμβαλλόμενοι καὶ ἀδικούμενοι δὲν ἔχομεν τὰ μέτα τῆς ὑπερασπίσεως ἰσχυρὰ καὶ πρόχειρα· ἐνῷ ἀκολουθοῦντες παρὰ πόδας τὴν Εὐρώπην, καὶ ταχέως καὶ ἀσφαλῶς θὰ κοινωνήσωμεν μὲ τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Εὐρώπη μόνη καὶ δύναται καὶ θέλει νὰ μᾶς κάμῃ κοινωνοὺς τῶν πλεονεκτημάτων τῆς τηλεγραφήσεως· αὐτὴ μᾶς ἐγαλούχησε καὶ μᾶς ἀνέθρεψεν εὐρωπαϊκῶς, καὶ μᾶς συνέδεσε μεθ' ἑαυτῆς μὲ παντὸς εἴδους συνθήκας· αὐτὴ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ μᾶς προτιμᾷ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Εἶναι βέβαιον, Κύριοι, ὅταν ἐπρόκειτο, ποίαν ἐκ τῶν δύω ὁδῶν νὰ προτιμήσῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἓν μέγα ἀνακτοβούλιον ἐξέφρασεν εὐνοϊκὴν γνώμην ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ὁδοῦ.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι ἐντελῶς ἀποπερατωμένος ὁ τηλεγραφικὸς σύνδεσμος καθ' ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν χώραν, καὶ δὲν

εἶναι ἀμφιβολία ὅτι μετ' ὀλίγον ἡ Εὐρώπη εἰσέρχεται τηλεγρ., φυσικῶς εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἂν δὲν εἰσῆλθεν ἤδη· καὶ εἰσελθοῦσα θέλει χαράξει πανταχοῦ στερεοὺς καὶ εὐθεῖς δρόμους· θέλει παντοῦ ἐπιβάλει τὴν τάξιν, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν εὐκολίαν, τὸ εὐθηνὸν καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς τηλεγραφήσεως, καὶ δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ἀκόπως καὶ εὐθηνότατα καὶ ἀσφαλῶς νὰ εἰσέλθωμεν. Δὲν πρόκειται λοιπὸν οὔτε εἶπον, κατὰ τὴν παρενόησιν τινῶν, ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν· ὄχι· ὁ λόγος ἦτο καὶ εἶναι ποῖον τρόπον πρέπει νὰ λάβωμεν διὰ νὰ σχετισθῶμεν τηλεγραφικῶς μὲ τὴν Ἀνατολήν, καὶ σᾶς ἀπέδειξα νομίζω ὅτι πρέπει νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ ἴχνη τῆς Εὐρώπης.

Ἂς ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τινας ἄλλας ἐπαναλήψεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ ὅσον ἐνέστι τὴν εὐθύνην τῆς παρανομίας, εἰς ἣν ὑπέπεσε, σᾶς εἶπεν, ὅτι διὰ τὰς περιστάσεις ἠναγκάσθη νὰ σπεύσῃ καὶ νὰ συμφωνήσῃ τὸ ἔργον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Σωμάτων· ἀλλὰ ποῖαι εἶναι αὗται αἱ περιστάσεις; καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀνάγκην· ἀλλὰ ποῦ εἶναι, ἐκτὸς Θεοῦ, ἡ ἀνάγκη αὐτῆς τῆς ἐπισπεύσεως; δὲν προκύπτει, ὡς σᾶς προεῖπον, οὔτε ἀπὸ αὐτὴν τὴν συνθήκην, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἑταιρία συγκατετέθησαν νὰ ὑπογράψωσιν· ἡ συνθήκη λέγει ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς νὰ ἐπικυρωθῇ, καὶ ὁ κάλως νὰ μετακομισθῇ ἐξ Ἀγγλίας ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν· ἠδύνατο λοιπὸν καὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ ἡ ἑταιρία νὰ συμφωνήσωσιν ὥστε νὰ ὑπάρχῃ καιρὸς νὰ συζητηθῇ τὸ ἔργον ἀπὸ τὰς Βουλάς· καθὼς ἐδείχθη ὁ ὑπουργὸς τοὺς τέσσαρας μῆνας διὰ νὰ φέρῃ ἡ ἑταιρία τὸν κάλων, οὕτως ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ τὴν ἑταιρίαν νὰ διχθῇ νὰ δοθῇ ὁ καιρὸς εἰς τὰς Βουλάς· ἀλλ' ἐὰν ἐνόμισεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἐξαρκεῖ ἡ προθεσμία ἑνὸς μηνός, καὶ ἐξαρκοῦσε πραγματικῶς, διὰ νὰ ψηφισθῇ τὸ ἔργον ὑπὸ τῶν Βουλῶν, ἂν ἐσυμφέρε, καὶ ὅμως δὲν ἐξήρκεσε, τί πρέπει τότε νὰ εἴπωμεν; Ἀλλοίμονον, Κύριοι, διὰ τὸν ὑπουργόν, ὅστις δὲν δύναται νὰ προβλέψῃ οὔτε διὰ ἑνὸς μηνὸς ἔργα! τοῦτο ἀποδεικνύει ἢ ὅτι δὲν ἠθέλησεν ἢ ὅτι δὲν ἠξεύρε νὰ προνοήσῃ, τὸ ὁποῖον εἶναι λίαν κακὸν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις.

Εἶπεν ἐπίσης ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι τὸν κάλων αὐτὸν ἔσπευσε νὰ ἀγοράσῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸν ἡ ἑταιρία δι' ἴδιόν της λογαριασμόν, καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἐπόμενον νὰ ἦναι ἀρίστης ποιότητος. Ὅ,τι λοιπὸν ἀγοράζουν οἱ ἰδιῶται ἢ αἱ Κυβερνήσεις δὲν δύναται νὰ ἦναι καλόν; Ἀλλὰ

τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς, καὶ τὸ ἐπιχείρημα ἄνευ συζητήσεως πίπτει· διότι ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐσφαλμένα εἶναι αἱ προμήθειαι, τὰς ὁποίας κάμνει ὁ ἰδιώτης καὶ ἡ Κυβέρνησις, διὰ ποῖον λόγον εἶναι ἀναμάρτητοι αἱ ἀγοραὶ, αἱ γινόμεναι μὲ ἑταιρικὰ κεφάλαια; δὲν εἶναι πολὺ περισσότερον πιθανὸν νὰ ἦναι αἱ ἀγοραὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ ἐνίοτε τῶν Κυβερνήσεων πολὺ πλέον ἀκριβέστεραι τῆς τῶν ἑταιριῶν, ἤγουν τῶν ἑταιρικῶν κεφαλαίων;

Δὲν ἠθέλησε, λέγει κατ' ἐπανάληψιν, νὰ φέρῃ παραδείγματα προηγούμενα ὑπουργῶν, παρεκβάντων τὰ καθήκοντά των, καὶ παραβιασάντων πολλάκις ῥητὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, καὶ λυποῦμαι πολὺ, διότι ἤθελε καταδειχθῇ ποῖοι εἶναι οἱ παραβάται, καὶ δὲν ἤθελον τοῦ λοιποῦ συγχέονται οἱ κακοὶ μὲ τοὺς καλούς.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς, δὲν εἶχε φαίνεται ἑλληνικὰ παραδείγματα, καὶ ἐπῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν μητέρα ταύτην τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν. Ἀλλ' ἐλησμόνησεν ὅτι οἱ Ἄγγλοι κεῖνται εἰς τὸν Ὠκεανὸν καὶ ἡμεῖς τὴν Μεσόγειον, ὅτι εἶναι χιλιάδων ἐτῶν Κράτος, καὶ ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐὰν ὁ ἄγγλος ὑπουργὸς καταδικασθῇ, ἔχει καὶ νὰ πληρώσῃ.

Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ περὶ τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν οἱ ἄγγλοι ὑπουργοὶ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν· εἰς τοῦτο παντάπασι δὲν συμφωνῶ. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ ἀσφάλεια εἶναι ἱερὰ· καὶ ἐνθυμοῦμαι αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ὅτι ἐγένετό ποτε δίκη μεγάλη, εἰς ἣν καταδικάσθησαν καὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ οἱ ὑπάλληλοί του, διότι ἐστέρησε τῆς πολιτικῆς του ἐλευθερίας πολίτην τινὰ ὀνομαζόμενον Οὐίλκες.

Ἐκ τῆς ὅλης λοιπὸν ἀπαντήσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν ἐβεβαιώθη, ὡς ἴδατε, οὔτε τὸ κατεπείγον οὔτε τὸ ὠφέλιμον τὸ συμφέρον δὲ παντάπασιν· ἀπεδείχθη δὲ μόνον ὅτι ἐγένετο παρανομία καὶ ὑπέρβασις καθήκοντος.

Ἐὰν, Κύριοι, δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τοιαῦτα προηγούμενα παραδείγματα ὀλιγωρίας, ἤθελα ἴσως εἶμαι συγκαταβατικώτερος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μία παρανομία διεδέχθη τὴν ἄλλην καὶ πρέπει νὰ σταματήσωμεν τὸ κακὸν, ἡ συγκατάβασις εἶναι ἀδικαιολόγητος. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὄχι μόνον μᾶς ἐζημίωσε μὲ μίαν ἐσπευσμένην δαπάνην, τῆς ὁποίας τὴν χρησιμότητα εἰσέτι τὰ πράγματα δὲν ἐβεβαίωσαν, ἀλλὰ μᾶς ἐστέρησε τῆς τιμῆς, καὶ τῆς ὁποίας ἤθελεν ὠφελήσει συμμετέχει, ἂν τὸ ἔργον ἦτο καλὸν· ἠδίκησε δὲ καὶ τὸν

ἑαυτόν του, διότι ἔλαβε μίαν ὁλόκληρον εὐθύνην, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ τὴν μοιρασθῇ.

Μᾶς εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ εἰς ὑπουργὸς ὁμολογεῖ τὴν παρανομίαν του ἡμεῖς δὲν πρέπει να προχωρήσωμεν περαιτέρω. Ἀλλ' ἐρωτῶ τοὺς ΚΚ. ὑπουργούς, ἐὰν ὑπάλληλός τις περιπέσῃ εἰς ἐγκλήματα, καὶ ἐνῷ γίνεται ἡ ἀνάκρισις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παύσεως καὶ τῆς παραπομπῆς του εἰς τὸ δικαστήριον, προλαβὼν δώσῃ τὴν παραίτησίν του, ὁ Βασιλεὺς δέχεται τὴν παραίτησιν αὐτοῦ τοῦ ὑπαλλήλου, ἢ τὸν παύει ἢ τὸν ἀποπέμπει τῆς ὑπηρεσίας; ἐὰν, ἐρωτῶ ἰδίως τὸν Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸν, ἀρνούμενός τις τῶν ἀξιωματικῶν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν ὅπου διετάχθη, δώσῃ τὴν παραίτησίν του, μία τοιαύτη παραίτησις εἶναι δεκτὴ, ἢ ὀφείλει ὁ ἀξιωματικὸς πρῶτον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του, καὶ ἔπειτα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ, ἂν θέλῃ, παραίτησιν; καὶ τί ζητεῖς, θὰ μὲ εἴπωσιν, ἴσως εἰς τοιαῦτα παραδείγματα; ἀπαντῶ· ἂν καὶ σᾶς φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει σχέσις μὲ τὸ προκείμενον, ὑπάρχει ὅμως μία ἀναλογία· θέλω νὰ καταδείξω ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἐν πᾶσιν ἡ ὁμολογία μόνη τοῦ κατηγορουμένου νὰ ἀποτελέσῃ τὴν παρανομίαν· πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων, πρέπει νὰ τὸ βεβαιώσωσιν οἱ δικασταί. Δὲν ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ ὁ ὑπουργὸς ὅτι παρηνόμησε, πρέπει νὰ βεβαιώσῃ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡ Γερουσία, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ αὐτὴ ἡ ἐπιμηγορία ὡς ῥαγγὶς διὰ τὸ μέλλον ἐναντίον πάσης ὑπερβάσεως καθηκόντων.

Σᾶς ὁρκίζομαι, Κύριοι, ὅτι τὸν Κ. ὑπουργὸν ὡς Προβιλέγγιον τὸν τιμῶ, καὶ ῥρονῶ ὅτι εἶναι ἄνθρωπος εἰλικρινής· ὡς ὑπουργὸν ὅμως δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ τὸν θεωρήσω παραβάτην τοῦ καθήκοντός του, δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ζητήσω νὰ καταδικασθῇ ἡ πρᾶξίς του, καὶ ἐπιθυμῶ ἡ Γερουσία νὰ δείξῃ σήμερον διὰ τῆς ψήφου της, ὅτι ἠξεύρει νὰ κάμῃ σεβαστὰ τὰ νομοθετικά της δικαιώματα.

Προτείνω κατὰ συνέπειαν νὰ τεθῇ καὶ νὰ ψηφορορηθῇ τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα·

« Ἡ Γερουσία ἀκούσασα τὰ λεχθέντα ὑπό τε τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τινων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἀναγνωρίζει ὅτι ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος ἐνήργησε τὸ ὑπουργεῖον καθ' ὑπέρβασιν καθήκοντος καὶ παρανόμως. »

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶπε τὰ ἀκόλουθα·

Ἔρχομαι νὰ προσθέσω εἰς τὴν παροῦσαν συζήτησιν ὀλίγας λέξεις, ἰδίως διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀγο-

μένου ἐντίμου Γερουσιαστοῦ ἀπευθυνθεῖσάν μοι ἐρώτησιν, καὶ πέποιθα ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὗται θέλουσιν ἔχει οὐ σμικρὰν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν λύσιν τῶν πρὸ δύο ὅλων ἡμερῶν ἀσχολοῦντος τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα ἐναγωνίου ζητήματος.

Οὐδεὶς βεβαίως θέλει ἐν γένει ἀμφισβητήσει τὸν ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος ἐπικαλεσθεῖσαν ἀρχήν, ὅτι αἱ συνοδεύουσαι τὸ Νομοσχέδιον ἐκθέσεις τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ ἢ τῶν ἐπιτροπῶν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, καθὼ ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος καὶ τῶν αἰτιολογιῶν τῶν διατάξεων τοῦ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῶν ὑποβαλλομένου νομοθετήματος, μεγίστην ἔχουσι σημασίαν ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ὁρισμῶν τοῦ Νόμου. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἰς τὴν ἐπικουρίαν τῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου καταφεύγομεν μόνον ὁσάκις εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ ἀπαντᾶται χωρίον σκοτεινὸν ἢ ἀμφίβολον, ἐπιδεκτικὸν διαφόρου ἐννοίας, οὐχὶ δὲ ὅταν τοῦτο ἦναι εὐκρινὲς καὶ θετικόν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἄρθρον 18 τοῦ λογιστικοῦ νόμου, ὁρίζον ῥητῶς, ὅτι εἰς τὰς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ὑπηρεσίας, τὰς μὴ προβλεφθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, χορηγοῦνται ἔκτακτοι πιστώσεις ὑπὸ τῶν Βουλῶν, ἐν ἀπουσίᾳ δ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς διατυπώσεις τὰς ὁρισθείσας εἰς τὸ ἄρθρον 16, ἡ δὲ ἐπικύρωσις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρον 17. Ὁ Νόμος ἐνταῦθα εἶναι σαφέστατα γενικὸς, πάσης ἀμφιβολίας ἀνεπίδεκτος, ἐκ μόνων ἀπαιτῶν, νὰ πρόκηται ἔκτακτος ὑπηρεσία, περὶ ἧς δὲν ἐπροβλέφθη τι ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ, διὰ νὰ ἐπιτρέπηται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 16 περὶ ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τὸ σαφέστατον τοῦτο κείμενον ἐπιδεκτικὸν ἀμφιβολίας, καὶ θελήσωμεν πρὸς λύσιν αὐτῆς νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος ἐπικαλεσθέντα ἑρμηνευτικὰ μέσα, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος δὲν θέλει κατ' οὐδένα λόγον εἶναι διάφορος.

Τί λέγει τῳόντι ὁ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντιστοιχῶν παράγραφος τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργοῦ; « Ὁσάκις δὲ παρουσιάζονται περιστάσεις ἔκτακτοι κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀναβολὴ ἀναποφάκτου καὶ κατεπειγούσης δαπάνης δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειας ἐπιβλαβεῖς, καὶ τοιαῦται εἶναι ἐπιδημικὴ νόσος, στάσις, ἐπιδρομὴ ἐξωτερικὴ κτλ. »

Ὁ συντάξας αὐτὴν, θέλων νὰ καταστήσῃ σαφῆ τὸν νοῦν, τὸ πνεῦμα τῆς διατάξεως, καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν πρόκειται πλέον, ὡς εἶναι τὰ προαγούμενα ἄρθρα τοῦ λογιστικοῦ νόμου, περὶ

εξόδων συνήθων καὶ ἐτησίως προνοουμένων διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, οἷον δαπάνης κλητεύσεως μαρτύρων, ἄλλων ἀνακριτικῶν ἐξόδων, ἐκτελέσεως θανατικῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ περὶ γεγονότων, ὧν ἡ ἔννοια ἢ ἡ ἐνδεχομένη χρεία δὲν ὑπῆρχεν ἢ δὲν ἐφαίνετο κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. ἐμνημόνευσε συμβάντα μὴ ἀναφαινόμενα καθ' ἑκάστην, καὶ παρέθεσέ τινα παραδείγματα, προσθεὶς ὅμως τὸ καὶ τὰ λοιπά, διὰ νὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι μόνον τὰ μνημονευόμενα δυστυχήματα δύνανται νὰ αἰτιολογήσωσι τὴν χρῆσιν τῶν ἐκτάκτων πιστώσεων, καὶ ὅτι ὁσάκις δὲν πρόκειται στάσις, λοιμώδης νόσος, ἢ πόλεμος, ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία μένει δεσμευμένη ἀπέναντι ἄλλοίας φύσεως δημοσίων ἀναγκῶν, καὶ ὅτι καταδικάζεται κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ αἱ Βουλαὶ δὲν εἶναι συγκεκλημέναι, εἰς τὴν ἀδυναμίαν νὰ προλάβῃ πᾶν ἄλλο κακὸν, ἢ νὰ πράξῃ τὸ καλὸν, τὸ συμφέρον εἰς τὴν πολιτείαν. Παρατηρήσατε δὲ, Κύριοι, πῶς ἡ αὐτὴ ἔκθεσις ἑρμηνεύουσα αὐτὴ ἑαυτὴν, καὶ φοβουμένη μὴ παρεξηγηθῶσι τὰ ὅλως τυχαίως παρατεθέντα παραδείγματα, προσθέτει ἀμέσως τὰς λέξεις, περιστάσεις, αἵτινες δὲν ἐπροβλέφθησαν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ. Τοῦτο, μᾶς λέγει ὁ συντάξας αὐτὴν ὑπουργὸς, εἶναι τὸ ἀληθὲς γνώρισμα τῶν γεγονότων, ἅτινα ἐνταῦθα ἐννοῶ νὰ ὑπαγάγω· οὐχὶ δὲ ἐξ ἅπαντος δυστυχήματα δημόσια ἅτινα τυχαίως παρέβησα, καθὸ συνήθως μὴ προβλεπόμενα πρὶν ἐνσκήψωσιν, ἀλλ' ἐν γένει γεγονότα, ἢ λοιπαὶ περιστάσεις, αἵτινες ἐν τῷ προϋπολογισμῷ δὲν ἠδύναντο κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην πρόνοιαν νὰ προνοηθοῦν· τοιαύτη ἄρα δὲν εἶναι καὶ ἡ προκειμένη δαπάνη; Τίς ἠδύνατο νὰ προβλέψῃ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅτι μετὰ ἓξ μῆνας ἤθελεν ἐμφανισθῇ εἰς τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας ὁ ἀπεσταλμένος τῆς ἑταιρίας Νουβάλ, φέρων ἐν τοῖς πλοίοις αὐτῆς ἠλεκτρικὸν κάλων πρὸς σύστασιν τηλεγράφου, ἐπειτηδείου νὰ συνδέσῃ τηλεγραφικῶς τὸ ἑλληνικὸν Κράτος μετὰ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀνατολικῶν ἐθνῶν; Τοῦτο ἔπραξε τὸ ὑπουργεῖον, καὶ βεβαίως δὲν θέλετε ἀμφισβητήσει ὅτι τὸ ἔπραξεν ἀποβλέπον εἰς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας, καὶ δυνάμει νομίμου διατάξεως, ἧς τὴν προνοητικὴν ἔννοιαν οὐδεὶς δύναται σπουδαίως νὰ ἀμφισβητήσῃ.

Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀναφέρω ἀναλογόν τι προηγούμενον τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἡμῶν βίου, εἰς τὸ ὁποῖον κυρίως ἀφορμὴν ἔδωκεν ὁ προαγορεύσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὑπουργὸς ὢν τότε τῶν Οἰκονομικῶν· κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ

συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους, ἐν μέλος τῆς Βουλῆς κατέκρινε πικρῶς τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν Κ. Χρηστίδην ὡς παρανόμως φορολογοῦντα τὴν ἀσβεστον καὶ ἄλλα τινὰ εἴδη, ἐν ᾧ οὐδεμία ῥητὴ τοῦ φορολογικοῦ Νόμου διάταξις ἐπέβαλλε τοιοῦτον φόρον. Ὁ ὑπουργὸς ἐστενοχωρήθη οὐκ ὀλίγον ἐπικαλούμενος προηγούμενα Β. διατάγματα, ἀλλ' οὐδεμίαν εὗρισκε τοῦ Νόμου διατύπωσιν, καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ καθίστατο δεινὴ ἀπέναντι τῆς προσάψεως ὅτι εἰσέπραξε φόρον παράνομον. Εἶχον τότε τὴν τιμὴν νὰ συνεδριάζω ἐν τῇ Βουλῇ ὡς Βουλευτὴς τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἀπέκρουσα τὴν κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἄδικον καταφορὰν διὰ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ὁ φορολογικὸς νόμος ἀναφέρων ὡς φορολογητέα τὰς κεράμους, τὰ κέρνα καὶ ἄλλα δασικὰ προϊόντα προσέθετε τὸ καὶ τὰ λοιπὰ, ὁ δὲ ὑπουργὸς δὲν ἔλειψε νὰ ἀσπασθῇ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, καὶ νὰ ἀναπτύξῃ διὰ τοῦ ὅρου «καὶ τὰ λοιπὰ» ὅτι ὁ νόμος ἐπρονόει προδήλως ὅλα τὰ ἐν τοῖς δάσεσι παραγόμενα προϊόντα κατὰ προηγουμένας βασιλικὰς διατάξεις ἀνέκαθεν φορολογούμενα. Μολονότι δὲ ἐπρόκειτο περὶ ἀντικειμένου τοιαύτης σπουδαιότητος, οἷα εἶναι ἡ εἴσπραξις φόρου, περὶ ἧς, ὅσον ἐλάχιστος καὶ ἂν ᾖ οὗτος, ἀπαιτεῖται νόμος εἰδικὸς, καὶ μάλιστα κατὰ ῥητὸν τοῦ Συντάγματος ὁρισμὸν νόμος ἐτήσιος, ἡ Βουλὴ ἀνεγνώρισε τὴν νομιμότητα τῆς πράξεως τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐκύρωσε τὴν ἐπὶ τοῦ ὅρου «καὶ τὰ λοιπὰ» στηριζομένην φορολογίαν. Πέποιθα ὅτι τὸ αὐτὸ θέλει πράξει καὶ σήμερον ἡ Γερουσία ἐπὶ ὑποθέσεως μάλιστα πολλῷ σαφεστέρας, καὶ συνταγματικῶς πολλῷ μικροτέρας σπουδαιότητος παρὰ τὴν προαναφερθεῖσαν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνέγνω τὸν παράγραφον 8 τοῦ Γ'. κεφαλαίου τῆς ὑπουργικῆς ἐκθέσεως, ἥτις συνώδευσε τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς οὕτως, ὥστε νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ὁποίαν στεντωρίᾳ τῇ φωνῇ ἐκήρυξεν ἔννοιαν. ἀνέγνω τὰ γράμματα κ. τ. λ. ὡς νὰ ἦτο μία λέξις ἐπίθετος τῆς ἑπομένης λέξεως «περιστάσεις» διὰ νὰ ἐξαγάγῃ τὸ πόρισμα, ὅτι ἐνταῦθα ὁ νομοθέτης ὑπονοεῖ, ἐκτὸς τῶν κατονομαζομένων, καὶ ὅλας τὰς ἄλλας περιστάσεις, τὰς ὁποίας ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους δὲν προέβλεψε, καὶ οὕτω νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα καὶ τὸν ἠλεκτρικὸν τηλέγραφον.

Καὶ ποῖος, Κύριοι, δὲν βλέπει ἐνταῦθα τὴν καθαρὰν, τὴν σαρῆ παρεξήγησιν, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπὶ παραγράφου

τοῦ ὁποίου ἡ ἔννοια εἶναι καταληπτὴ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νήπια ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἐννοεῖ, ἢ ἐν γνώσει διαστρέφει τὰ πράγματα; καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο δὲν εἰμπορεῖ εἰμὴ νὰ ἀπελπίζῃ.

Καὶ τὸ γράμμα καὶ ἡ ἔννοια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος παραγράφου τῆς ἐκθέσεως εἶναι, Κύριοι, ἀνεπίδεκτα παρεξηγήσεως· ἀκούσατε τὸν παράγραφον·

« Ὁσάκις δὲ παρουσιάζονται περιστάσεις ἔκτακτοι, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀναβολὴ ἀναπορεύκτου καὶ κατεπειγούσης δαπάνης δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας ἐπιβλαβεῖς, καὶ τοιαῦται εἶναι ἐπιδημικὴ νόσος, στάσις, ἐπιδρομὴ ἐξωτερικὴ κ. τ. λ. περιστάσεις, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προϊδῃ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους κ. τ. λ.»

Μένει πλέον δισταγμὸς καὶ διὰ τὸν μὴ γνωρίζοντα δύο γράμματα, ὅτι ἡ λέξις «περιστάσεις» εἶναι ὀνομαστικὴ πληθυντικὴ ἐπεξηγηματικὴ κυρίως τῶν κατονομαζομένων ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ οὐχὶ τῆς ἀσημάντου φράσεως ἐκ. τ. λ.» διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀσυγχώρητος ἐπιθετικὴ ἀσυνταξία· ὅτι ἐὰν ἡ φράσις κ. τ. λ. σημαίνῃ κάτι τι, τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦναι οὔτε αὐθαίρετον οὔτε ἀόριστον, τὸ πολὺ δύναται νὰ ἐννοῇ περιστάσεις ὁμοειδεῖς, καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ πυρκαϊὰ, ἡ πλημμύρα, ὁ σεισμὸς κλπ. οὐδέποτε ὅμως εἰμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἔννοιαν γενικωτέραν, διότι τότε καταστρέφεται ὅλη ἡ πρόνοια τοῦ νομοθέτου, διότι τότε ἕκαστος ὑπουργὸς ἠδύνατο νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς ἔκτακτον πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἐπέλθει εἰς τὸν νοῦν του, καὶ τοιουτοτρόπως κάμμία αὐθαίρετος δαπάνη δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀσυγχώρητος· τότε ἡ ἀσήμαντος φράσις κ.τ.λ. ἤθελεν εἶσθαι ἓν ὁλόκληρον Σύνταγμα.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ τοιαύτην ἐξήγησιν ἂν παραδεχθῶμεν, ἀπαιτεῖται νὰ συνυπάρχῃ ὁμοῦ μὲ τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀναπορεύκτου καὶ κατεπείγοντος καὶ τὸ ἔκτακτον, ἤγουν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προβλεφθῇ, ἐν ᾧ ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀναπορεύκτων οὔτε ἐκ τῶν ἐκτάκτων, διότι ἡ ἐφεύρεσις πρὸ πολλῶν χρόνων ἐγένετο, καὶ ἠδύνατο κάλλιστα ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, ὅταν ἐψηφίζετο νομοθετικῶς, νὰ προνοήσῃ περὶ αὐτοῦ, ἂν ἀναγνωρίζετο ἀναπόφευκτος ἡ ἀνάγκη. Ἄλλως τε καὶ ἂν ἤθελεν ἀναγνωρισθῇ ἡ δαπάνη τοῦ τηλεγράφου ὡς ἔκτακτος καὶ κατεπείγουσα, δὲν δύναται καὶ τοῦτο νὰ ὠφελήσῃ τὸν Κ. ὑπουργόν, διότι αἱ διὰ Β. διαταγμάτων διδόμεναι πιστώσεις χορηγοῦνται ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν καὶ οὐχὶ

ὅταν αὗται παρεῦσαι συνδιαζίωσιν. ὑπότι καὶ αὐτὰ τὰ ἔξοδα τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη δαπάνη, ἔστω καὶ ἡ πλέον ἡ ἱερὰ καὶ ἡ πλέον κατεπείγουσα, δὲν συγχωρεῖται ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ γίνεται ἄνευ νόμου.

Ἐὰν διὰ μίαν στιγμὴν παραδεχθῶμεν, κατὰ τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὅτι συνεδριαζουσῶν τῶν Βουλῶν δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ δαπανᾷ δημόσια χρήματα ἄνευ νόμου, εἰς τί πλέον θὰ χρησιμεύσουν τὰ Νομοθετικὰ Σώματα; ἂν τὰ θέλετε διὰ νὰ καλύπτουν ἁπλῶς τὰς πράξεις σας, παρεξηγεῖτε τὸν σκοπὸν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμιδης·

Περὶ ἧς προχωρήσω εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κειμένου τῆς ἐρμηνευούσης τὸ ἄρθρον 18 τοῦ λογιστικοῦ Νόμου ὑπουργικῆς ἐκθέσεως, λέγω προηγουμένως, ὅτι ἐπειδὴ ὁ κατάλογος τῶν ὁδῶν καὶ λοιπῶν δημοσίων ἔργων, ὃν ἀνέγνω ὁ Κ. ὑπουργός, συνετάχθη βεβαίως συνεπείᾳ τῆς πρὸ πολλοῦ γενομένης ἐπερωτήσεώς μου, προτείνω νὰ γίνῃ ἡ περὶ τούτου συζήτησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἤδη γιγνομένην συζήτησιν μεταξὺ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου καὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, περὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς συνοδευσάσης τὸν λογιστικὸν νόμον ὑπουργικῆς ἐκθέσεως, λέγω, ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ περὶ τοῦ ὅτι τὰ μόρια κ. τ. λ. ἀφορῶσι τὰ ὁμοειδῆ στοιχεῖα τῶν ἐκεῖ παρατιθεμένων ἐκτάκτων περιστάσεων, οἷον πλημμύρας καὶ τὰ παρόμοια, εἶναι ἰσχυραὶ ἰσχυρόταται, καθόσον ἄλλως καταστρέφεται ὅλος ἐκεῖνος ὁ νόμος· ἀλλ' ἐνταῦθα, Κύριοι, πρὸ πάντων παρουσιάζεται ἡ παραβίασις τοῦ 25 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον λέγουσιν ἤδη ὅτι ἀφορᾷ τὰς διεθνεῖς συνθήκας καὶ οὐχὶ τὰ συμβόλαια, ὄνομα ὅπερ ἔδωσαν εἰς τὴν καθαρῶς ταύτην σύμβασιν, διὰ νὰ ἀπορρίψωσι τὴν εὐθύνην· τοιαῦται ὅμως ἐπιχειρήσεις, αἵτινες ἐπιβάλλουσι βάρη εἰς τοὺς πολίτας, ὑπάγονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ τοιαῦται ἦσαν ὅλαι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἀνέφερον ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ μου, αἱ ὁποῖαι εἰσήχθησαν πρώτων εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ἑπομένως ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν δευτέρων ὑπουργῶν. Τὸ παράδειγμα τούτων ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ νὰ μὴ πράξῃ παρανομίαν, ἣν ὡμολόγησε, καὶ ἀναδεχθῇ βαρεῖαν εὐθύνην. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπολογισμός, ὃν ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργός, ὡς πρὸς τὸ ἀναπαρακτὸ τοῦ χρόνου ἢ τοῦ διαστήματος τῆς συγκλήσεως τῶν Βουλῶν μέχρι τῆς πραγματικῆς καταρτίσεως αὐτῶν

πρὸς ὑποβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἀληθὴς, διότι ἐν αὐτῇ τῇ συμβάσει ὑπάρχει προσδιορισμένη προθεσμία τις διὰ τὴν ἐπικύρωσιν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν καὶ ἡ ἔγκρισις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, διότι ἡ μὲν σύμβασις ὑπεγράφη τὴν 28 Ὀκτωβρίου, ἡ δὲ προθεσμία τοῦ ἑνὸς μηνὸς διὰ τὴν ἐπικύρωσιν ἔληγε τὴν 28 Νοεμβρίου, ἐνῷ εἰς τὰς 22 τοῦ αὐτοῦ αἱ Βουλαὶ ἦσαν κατηρτισμέναι, ὁ δὲ κάλως, ὡς εἶπεν, ἐβουλήθη εἰς τὰς 25 Νοεμβρίου· διὸ καὶ ἐπιμένω εἰς ὅσα διὰ τῆς πρώτης ὁμιλίας μου προέτεινα.

Ἐπομένως περαιωμένης κηρυχθείσης τῆς περαιτέρω γενικῆς συζητήσεως, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ὡς παρελθούσης τῆς ὥρας.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 16 Φεβρουαρίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 37 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξε ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς 11 καὶ 12 ἰσταμένου ἀνεβλήθη εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Πρασσακάκη ἐξαιτουμένου τριμήνου ἀπουσίας ἄδειαν διὰ τὰ ἐξωτερικὰ, ἡ Γερουσία ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν του.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον, καὶ ὅτι, ἐὰν ἡ Γερουσία ἐγκρίνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι μετὰ τὰ λεχθέντα κατὰ τὰς δύο προλαβούσας συνεδριάσεις, ἅτινα εἶσι γεγραμμένα εἰς τὰ πρακτικὰ, νὰ προχωρήσωμεν πλέον εἰς τὴν ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ συζητουμένου Νομοσχεδίου, οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ Ψύλλας, Χρηστίδης καὶ Χατζίσκος ἀναστάντες ἐπέμειναν εἰς τὴν ψηφοφορίαν τῶν θεμάτων, ἅτινα διὰ τῶν ἀγορευσάντων των ἐπρότειναν. Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἀντιλέγων ἐπέμενεν, ὅτι θέμα δύναται νὰ ἀναμασθῇ ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι σύμφωνον πρὸς

τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα, καὶ δὲν ἀπάδει καὶ εἰς τὴν τιμὴν τοῦ Σώματος. Ἐνταῦθα τὸ μὲν θέμα τῆς ἀναβολῆς, ὡς θέμα ὑπαγόμενον εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν τάξιν δύναται νὰ ψηφοφορηθῇ, ἐὰν ἐπιμένῃ ὁ προτείνας αὐτὸ Κ. Γερουσιαστὴς· τὰ δὲ ἕτερα δύω θέματα, δι' ὧν ζητεῖται νὰ ψηφοφορηθῇ ὅτι « τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησε καθ' ὑπέρβασιν καθήκοντος καὶ παρανόμως » ἢ ὅτι « τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησε λίαν κατεσπευσμένως » δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν τάξιν καὶ ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ ψηφοφορηθῶσι· διότι ἡ ψηφοφορία αὐτῶν μᾶς ῥίπτει εἰς θέσιν νὰ ἐξετάσωμεν τοῦ προκειμένου καὶ νὰ προέλθωμεν εἰς ἀντίρρασιν, καθόσον ἐὰν δεχθῶμεν τὴν παρανομίαν καὶ μετὰ ταῦτα δεχθῶμεν καὶ τὸ Νομοσχέδιον, τότε θέλομεν παραδεχθῇ Νόμον ὅστις εἶχεν εἰς τοὺς κόλπους του τὴν παρανομίαν· τὸ ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἔλθῃ μᾶλλον καὶ ταχυτικώτερον καὶ ὀρθώτερον ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, καθ' ἣν δύναται ἕκαστος ὅστις νομίζει ὅτι ἔλαβε χώραν παρανομία νὰ ψηφοφορήσῃ κατὰ, καὶ τότε ψηφοφορεῖ ἐντὸς τῆς κοινοβουλευτικῆς τάξεως.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας·

Νομίζω ὅτι οἱ λόγοι τοῦ προλαλήσαντος δὲν εἶναι ἰσχυροί, ὥστε νὰ μᾶς πείσωσι νὰ ἀνακαλέσωμεν τὰς ὁποίας ἐκάμαμεν προτάσεις· ὅταν εἴπωμεν ὅτι τὸ ἔργον ἐξετελέσθη ἀλλὰ λίαν κατεσπευσμένως, διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἠθελήσαμεν νὰ ἀποδείξωμεν εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅτι δὲν ἔπρεπε οὐδὲ πρέπει νὰ πράττῃ τοιαῦτα ἔργα, διότι ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ ἐνεργῇ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις δαπανηρὰς ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, εἶναι ἀρχὴ ἥτις ἀντιβαίνει εἰς τοὺς Νόμους καὶ πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ μέλλον· ἀναγνωρίζομεν τὴν πληρωμὴν τῶν χρημάτων, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμεν, ὅτι τοὺς τρόπους, δι' ὧν ἐνεργήθη ἡ πληρωμὴ, δὲν ἀναγνωρίζομεν νομίμους· ὅ ἐστι δὲν θέλομεν νὰ παραβαίνωνται οἱ ὅροι τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν κατασκευὴν τοιούτων ἔργων.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Κ. Ψύλλα δὲν δύναται νὰ ψηφοφορηθῇ διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους· Πλὴν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας ἐν Νομοσχεδίου, δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἔγκρισις της ἐπὶ μιᾶς πράξεως τῆς Κυβερνήσεως ἐνεργηθείσης· ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς λέγει πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐνόμισα συμφέρον τῆς πολιτείας, συμφέρον τοῦ δημοσίου νὰ διαπράξω αὐτὸ τὸ καλὸν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο τηρῶν τοὺς τύπους ὅλους·

ἀν λοιπὸν ἀναγνωρίζετε τὴν πρᾶξιν μου ταύτην ὠφέλιμον ἐπικυρώσατε τὸ ὑπ' αὐτὸν σᾶς παρουσιάζω Νομοσχέδιον, ἄλλως καταδικάσατέ με. Ἀλλ' ὑμεῖς δὲν δύνασθε νὰ διαιρέσητε τὴν πρᾶξιν λέγοντες, ὅτι καταδικάζομεν τὸν αἴτιον καὶ παραδεχόμεθα τὰ ἀποτελέσματα· δὲν δύνασθε, λέγω, διαιροῦντες τὴν πρᾶξιν νὰ παραδεχθῆτε τὰ καλὰ μόνον· πρέπει νὰ παραδεχθῆτε ἢ ἀπορρίψητε ὅλην τὴν ὑπουργικὴν εὐθύνην, διότι οὕτω καταπατεῖτε πραγματικὴν τὴν εὐθύνην τοῦ ὑπουργοῦ. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ εἰπω ὅτι ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ἀποτέλεσμα θέλει ἐπέλθει καὶ ταχτικώτερον καὶ ὀρθώτερον.

Ἐπέτρεψεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης·

Τὸ κοινοβουλευτικὸν δικαίωμα τοῦ ἐξετάζειν, κρίνειν, ἐπικρίνειν καὶ κατακρίνειν τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ εἶναι δικαίωμα ἀπεριόριστον· τοῦτο ἀνεπτύχθη ἄλλοτε εἰς τὸν περίβολον τοῦτον καὶ παρεδέχθη ἅπασα ἡ Γερουσία, ἐν ᾗ ἐμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας· ὅθεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλέγξεως τῶν κυβερνητικῶν πράξεων ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας εἶναι ἀπεριόριστον, καὶ δὲν ἔχει συνεπείας οὐδὲ σχετίζεται μὲ τὰ δικαστικὰ καθήκοντα μὲ τὰ ὁποῖα ἐν περιπτώσει κατηγορίας κατὰ τῶν ὑπουργῶν εἶναι περιβεβλημένον. Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην λέγω, ὅτι ἀμφότερα τὰ παρουσιαζόμενα θέματα **φέρουσιν αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ ὡμολόγησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι δηλαδὴ παρενόμησεν, ἀλλὰ διέπραξεν ἔργον ὠφέλιμον, καὶ δὲν δύνανται κατὰ τῶν κανονισμῶν εἰμὴ νὰ ψηφορριθῶσι κατὰ σειράν.**

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Κύριε!

Ἠκούσατε τὸν Κ. ὑπουργὸν **τῶν Οἰκονομικῶν λαλοῦντα. Δὲν** εἶναι, σᾶς εἶπε, νόμιμον νὰ διαιρέσητε **τὴν πρᾶξιν εἰς δύο καὶ** νὰ προβῆτε εἰς δύο ψηφοφορίας· **τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔπραξε,** λέγει, κἀμμίαν παρανομίαν, κἀμμίαν παρατυπίαν· **ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμος** δὲν τὸ διορεύει, ἐζήτησεν ἑπομένως **ἢ** νὰ ἀχρηθῆτε ἢ νὰ ῥίψητε τὸ Νομοσχέδιον. Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν προχθὲς ἀπολογούμενος δὲν σᾶς ὡμίλησεν οὕτω. Σᾶς εἶπεν ἀπ' ἐναντίας ὅτι παρεβίασε μὲν τὸν νόμον, ἀλλὰ τὸν παρεβίασεν ὑπ' εὐθύνην του, ὡς τοῦτο γίνεται ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου οἱ ὑπουργοὶ μετὰ τὴν παράβασιν ἔρχονται εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα καὶ ζητοῦν ἀμνηστείαν, ἥτις λέγεται bill d'indemnité· ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὡμίλησεν ἀλ-

λως, καὶ ἄλλως ὁ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐπιτρέψατέ μοι ἤδη νὰ ἀπαντήσω οὐχὶ εἰς τὸν δεύτερον, ἀλλ' εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργόν, καθ' ὅσον δὲν σφάλλω, νομίζω, ἂν θεωρῶ τοῦτον νομοταθέστερον τοῦ ἄλλου.

Κύριοι! παντάπασι δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἐφαρμογὴν παρ' ἡμῖν ἡ συνταγματικὴ πρακτικὴ τῶν Ἀγγλων, εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπέρχεται εἰς Ἀγγλίαν καὶ καλύπτει τὰς παρὰ τὸν νόμον ἐκτάκτους πράξεις τοῦ ὑπουργείου ὁ νόμος, ὅστις ὀνομάζεται bill d'indemnité ἤγουν νόμος ἀμνηστείας· καὶ διὰ τί; διότι ἄλλο εἶναι τὸ διέπον τὸν τόπον ἐκεῖνον πολίτευμα, καὶ ἄλλο τὸ παρ' ἡμῖν, καθὼς καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι, τὰ ὁποῖα κυβερνῶνται μὲ συνταγματικὸν πολίτευμα. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ὑπάρχουν γραπτοὶ νόμοι, συγκεντίζοντες ἓν σύνολον κοινωνικῆς καὶ πλήρους πολιτικῆς νομοθεσίας· ἐκεῖ τρεῖς ἢ τέσσαρες πράξεις γενόμεναι κατὰ διαφόρους μεμακρυσμένας ἀπ' ἀλλήλων ἐποχὰς σχηματίζουν τὸ παρὰ τοῖ ἄλλοις ἔθνεσι σύνταγμα· ἐκεῖ ἡ κυβέρνησις τοῦ τόπου στηρίζεται εἰς προαγούμενα, εἰς παραδόσεις· θεμελιοῦται μὲ ἕνα λόγον εἰς τὰ ἤθη· ἐν ᾧ καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὅτε αὕτη εἶχε Σύνταγμα, καὶ εἰς τὸ Βέλγιον καὶ εἰς τὴν Σαρδηνίαν τὸ δημόσιον δίκαιον εἶναι γραπτόν, καὶ τίποτε δὲν συγχωρεῖται νὰ γίνεται κατὰ παράδοσιν.

Ε'. Ὑπάρχει ἑτέρα μεγάλη διαφορά. Εἰς Ἀγγλίαν τὸ Παρλαμέντο, ἤγουν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, θεωρεῖται καὶ εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἐθνικὴ δύναμις· εἰς τὸ παρλαμέντο εἶναι ἀναγνωρισμένη ἡ ἐξουσία τοῦ νὰ ἀποφασίζῃ περὶ πάντων, καὶ πᾶσα ἀπόφασις αὐτοῦ εἶναι νόμος. Ἀλλὰ τοιαύτη ἐξουσία δὲν εἶναι δεδομένη εἰς τὰς βουλὰς τῶν ἄλλων συνταγματικῶν ἐθνῶν· φαίνεται ὅτι εἰς αὐτὰ τὰ ἄλλα ἔθνη, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταριθμεῖται καὶ ἡ Ἑλλάς, ἡ συντακτικὴ ἐξουσία ἐστάθη δύσπιστος, καὶ δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὰς βουλὰς ἄλλην ἐξουσίαν εἰμὴ ἐκείνην, ἡ ὁποία εἶναι ῥητῶς καὶ σαφῶς διαγεγραμμένη εἰς τὸ Σύνταγμα. Δὲν ἠμποροῦν ἑπομένως αἱ Βουλαὶ τῶν συνταγματικῶν ἐθνῶν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀγγλικῆς, νὰ ἀποφασίζουν πέραν τῶν ὁρίων, ἅπινα ἐτέθησαν ὡς τὰ πέρατα τῆς ἐξουσίας των.

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος αὐτὰς τὰς οὐσιώδεις διαφορὰς, καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν παρ' ἡμῖν εἰς τὴν προκειμένην ἢ εἰς ἄλλην ὁμοίας φύσεως περίπτωσιν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρακτικὴν τῆς Ἀγγλίας, ἄλλα προσκόμματα ἐπίσης ἰσχυρὰ πρόκεινται. Διὰ νὰ λάβῃ χώραν εἰς Ἀγγλίαν ὁ περὶ ἀμνηστείας νόμος πρέπει νὰ συντρέξουν δύω οὐσιώδεις περιστάσεις.

ά) Πρέπει νὰ ἔγινεν ἡ ὑπουργικὴ ὑπέρβασις ἢ παρανομία ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν καὶ

β') Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς πίστεως τοῦ ὑπουργοῦ.

Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ παρασιωπήσωμεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει ἐκτὸς τούτων καὶ μία ἄλλη πολὺ μεγάλη ἐγγύησις. Ἐκεῖ τὰ μεγάλα καὶ σπουδαῖα μέτρα, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν πρόκηται νὰ ληφθῇ μέτρον ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς νόμους, δὲν συγχωρεῖται οὐδὲ λαμβάνεται ποτὲ ἐκ μέρους μόνου τοῦ ὑπουργείου. Ἐκεῖ ὑπάρχει συστημένον τὸ μέγα συμβούλιον τοῦ κράτους, τὸ ὀνομαζόμενον « ἰδιαίτερον συμβούλιον τοῦ βασιλέως ἢ τῆς βασιλίσσης » τὸ ὁποῖον σχηματίζεται καὶ περιλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους του, ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ὑπουργείου, καὶ πολλοὺς ἄλλους ἄνδρας οἷον προϋπάρξαντας ὑπουργοὺς καὶ μέλη τῶν Βουλῶν, ἅπαντας διοριζομένους μὲ δίπλωμα βασιλικόν. Εἰς αὐτό, Κύριοι, τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον συζητοῦνται καὶ ἀποφασίζονται ὅλαι αἱ μεγάλαι ὑποθέσεις τοῦ κράτους, καὶ κατὰ συνέπειαν τῶν ἐν αὐτῷ λαμβανομένων ἀποφάσεων ἐνέχεται τὸ ὑπουργεῖον.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ ἂς ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον δύναται τὸ ὑπουργεῖόν μας νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ξένην αὐτὴν πρακτικὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑπερβάσεως τῶν καθηκόντων του· καὶ

ά) Δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν αὐτὸ τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, λείπει ἐπομένως μία μεγάλη ἐγγύησις·

β') Ἡ ὑπέρβασις ἐγένετο παρουσῶν τῶν Βουλῶν, καὶ τοιαύτη παρεκτροπὴ πώποτε δὲν ἔλαβε χώραν εἰς Ἀγγλίαν· καὶ

γ') Ἐλλείπει καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς καλῆς πίστεως· διότι ἡ καλὴ πίστις ποσῶς δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὠφελείας τῆς πράξεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐξελεγχομένης καλῆς προαιρέσεως τοῦ ὑπουργοῦ, ἤγουν ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ παραβιάσῃ τὴν νόμιμον τῶν Βουλῶν ἐξουσίαν, καὶ τοιαύτης προαιρέσεως ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τεκμήριον μόνον, ὅταν ἐκτὸς τῆς ὠφελείας καὶ τοῦ κατεπείγοντος τῆς πράξεως, ἡ ὑπέρβασις τοῦ καθήκοντος ἐνεργηθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν· ὑπαρχουσῶν ὅμως τῶν Βουλῶν τὸ τεκμήριον τοῦτο δὲν ὑφίσταται, εἴτε ὑπάρξῃ εἴτε μὴ ὠφέλεια καὶ κατεπείγον· ἐπ' ἐναντίας ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἄνευ ἐγκρίσεως τῶν Βουλῶν γενομένη δαπάνη, καὶ δαπάνη ἑνὸς ἑκατομμυρίου, δεικνύει ὀλιγωρίαν καὶ περιφρόνησιν τῆς νομίμου αὐτῶν ἐξουσίας

καὶ ἡ περιφρόνησις αὕτη ἀποτελεῖ τὴν κακὴν πίστιν, καὶ ἡ κακὴ πίστις εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὸν τίτλον τῆς ἀμεσοτείας, ὅστις εἶναι, ὡς εἴρηται, ἡ καλὴ πίστις.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη ἐὰν κατὰ τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐμποδίζωμαι ἀπὸ τὸν νόμιον ἢ ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ διαιρέσω τὸ ζήτημα εἰς δύο, καὶ ἐὰν, ἀφ' οὗ καταψηφίσωμεν ἀφ' ἑνὸς τὴν πρᾶξιν, δυνάμεθα ἔπειτα νὰ ψηφίσωμεν τὴν δαπάνην.

Κύριοι! κανεὶς νόμος δὲν μὲ ἐμποδίζει νὰ διαιρέσω· ἀπ' ἐναντίας κατὰ τὴν καθιερωμένην πρακτικὴν εἶναι ἐπιτετραμμένον καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς ἄλλα συνταγματικὰ Κράτη, νὰ ἐπικρίνηται ἡ διαγωγὴ τῶν ὑπουργῶν, ὁσάκις εἶναι ἐπιλήψιμος, εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς συζητήσεως. Τὸ κατ' ἐμὲ διώκων σήμερον ἐν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι τὰ χρήματα ἐπληρώθησαν, καὶ ἡ ἀπόβλεψις τῆς γενομένης σπαταλῆς θέλει εἶσθαι ἄσκοπος, διότι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν ὁ ὑπουργὸς νὰ πληρώσῃ τὰ δαπανηθέντα, εὐχαριστοῦμαι νὰ ἐγκριθῇ ἡ δαπάνη, ἀφ' οὗ βεβαιωθῇ παρὰ τοῦ Σώματος ἡ παρανομία, καὶ στηλιτευθῇ ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπουργείου, διὰ νὰ τεθῇ τοὐλάχιστον εἰς φραγμὸς εἰς τὰς τοιαύτας ὑπουργικὰς παρεκτροπὰς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον, ἀφ' οὗ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιφορθώσωμεν τὸ παρελθόν.

Ἐὰν δὲ πρέπῃ νὰ προσφύγωμεν καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν πρακτικὴν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ ἰδίως τῆς Ἀγγλίας, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ὑπουργοὶ ἐπεκαλέσθησαν, ἀρκοῦμαι νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ἓν παρόμοιας φύσεως γεγονός. Ἐκεῖ, ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου λόρδου Νόρθου, βασιλεύοντος Γεωργίου τοῦ Γ', ἐγένοντο δαπάναι παρὰ τὸν νόμον εἰς τὸν κατὰ τῆς Ἀμερικῆς πόλεμον, τὸ κοινοβούλιον ἐπιλήφθη τοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ προτάσει ἑνὸς τῶν μελῶν του, ἴσως τοῦ Βύρκ, καὶ ἐπειδὴ εἶχε λόγους, ὁποίους πιθανῶς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς, νὰ μὴ καταδικάσῃ τὸ ὑπουργεῖον εἰς χρηματικὰς ἀποζημιώσεις, ἀφ' ἑνὸς μέρους ἐδέχθη τὴν δαπάνην, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου κατέκρινε τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὴν παράνομον διαγωγήν του, of misconduct.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐμμένω, Κ. Πρόεδρε, εἰς τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον πρωτύτερα ἔθεσα, καὶ ζητῶ νὰ ψηφορορηθῇ ὡς σήμερον καθ' ὅλα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ μὲ τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις, καὶ ὡς μὴ πολεμούμενον παντάπασιν οὔτε ἀπὸ τὸν νόμον οὔτε ἀπὸ τὸν κανονισμὸν τῆς Γερουσίας.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Εἷς τῶν προαγορευσάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀνέφερεν, ὅτι ἕκαστος Γερουσιαστὴς δύναται νὰ λαλήσῃ ἀνεμποδίστως περὶ

παντὸς ἀντικειμένου, χωρὶς νὰ δισμεύηται ὑπὸ τῆς ἰδίας ὅτι τοῦτο ἔχει συναίσθησιν ὡς πρὸς τὰ δικαστικὰ καθήκοντα τῆς Γερουσίας, καὶ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεπτύχθη ἄλλοτε ἐνταῦθα ὑποστηριχθὲν ἢ παραδεχθὲν καὶ παρ' ἐμοῦ. Εἰς ἀπάντησιν παρατηρῶ, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεπτύχθη ἐπρόκειτο περὶ πράξεως ἐφ' ἧς δὲν ἐγένατο οὐδὲ ἔπρεπε νὰ γενῇ ψηφοφορία, ὥστε θέμα ψηφοφορηθὲν καὶ παραδεχθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας περὶ τοιούτου ζητήματος δὲν ὑπῆρξεν· ὁ αὐτὸς Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὅτι ἕκαστος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἔχει δικαίωμα νὰ θέσῃ θέμα· τὸ τοιοῦτον οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ οὐδ' ἐμπόδισε μέχρι τοῦδε, καὶ ἕκαστος βεβαίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ πᾶν οἱονδήποτε θέλει θέμα. Ἀλλ' ἡ Γερουσία δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραδεχθῇ τοῦτο, ὅταν ἀντιβαίνῃ εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν τάξιν.

Εἶπεν ἕτερος ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ τοιαῦτα ἔργα, αἱ τοιαῦται πράξεις ἐνεργοῦνται ἀπουσιῶν τῶν Βουλῶν, οὐχὶ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν, ἀλλ' ὑπό τινος συμβουλίου συστημένου παρὰ τῷ βασιλεῖ· ἀλλὰ τὸ συμβούλιον τοῦτο πράττει ἢ ἐνεργεῖ ὅταν πρόκηται περὶ νομικοῦ ζητήματος, καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ δὲν κωλύει τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ νὰ πράττωσι πᾶν ὅ,τι νομίζουσι καλῶν ἔχοντες τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· ἀλλ' ὅπως ὁ Κ. Γερουσιαστὴς θέτει τὸ θέμα φέρει τὴν Γερουσίαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγόρου, ἐνῷ ἔχει τὴν θέσιν διαιτητοῦ· ὥστε τίθεται τοιουτοτρόπως ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἀντίθετον θέσιν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ Συντάγματος, ἐνῷ διὰ τῆς ψηφοφορίας τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου φθάνει εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα, διότι ἐὰν δὲν παραδεχθῇ τὸ Νομοσχέδιον ἀποδεικνύει τότε ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔπραξεν ἐντὸς τοῦ Νόμου· ἄλλως τε διὰ τῆς παραδοχῆς τοιούτων θεμάτων θέλομεν καθιερώσει μίαν ἀρχήν, ἥτις θέλει μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ ψηφοφορῶμεν ὅσας προτάσεις ἢ ὅσα ἐπιχειρήματα φέρει τις πρὸς ὑποστήριξιν μιᾶς ὁποιασδήποτε γνώμης, καὶ ζητήσει τὴν ψηφοφορίαν αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης·

Εἶναι τῷ ὄντι προτέρημα τὸ νὰ ἐνθυμῆται τις πᾶν ὅ,τι εἶπεν ἢ ἔπραξε πρὸ πολλοῦ χρόνου ἢ πρὸ ὀλίγου· τοιοῦτον προτέρημα ἔχων καὶ ὁ προαγορεύσας Κ. Γερουσιαστὴς ἦλθε δια τῆς ἐκθέσεως δεῖξαι τῶν πραγμάτων νὰ μὲ ψεύσῃ πρὸς ὅσα εἶπον περὶ τῆς συζητήσεως, ἥτις ἄλλοτε ἔλαβε χώραν ὡς πρὸς τὸ ἀπεριόριστον τοῦ δικαιώματος τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν κυβερνητικῶν πράξεων· ἐγὼ μ' ὅλον τὸ κατώτερον μνήμοτ

νικόν ὑποστηρίζων ὅτι ὅσα εἶπον ἔχοντι ἀληθείας, ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας ὅσους ἐξ ὑμῶν ἤκουσαν τὰ τότε λεχθέντα προκειμένου περὶ τῶν ἐκλογῶν, καὶ αὐτὰ τὰ πρακτικά· τότε ἀπεδείχθη ὅ,τι ἡ ἐξέλεγξις εἶναι ἔργον κοινοβουλευτικὸν καὶ ξένη τῶν δικαστικῶν καθηκόντων, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι περιβεβλημένη ἡ Γερουσία, ὅτι τὸ ἓν εἶναι ἄσχετον τοῦ ἄλλου, διότι ἄλλως ἡ μεγαλειτέρα σιγὴ θέλει ὑπάρχει εἰς τὴν Γερουσίαν.

Προσέθηκεν ὁ Κ. Γερουσιαστής, ὅτι δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ προτείνωμεν πᾶν θέμα· ἀλλ' οὐχ ἧττον μᾶς εἶπεν ἤδη καὶ μᾶς λέγει, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι κοινοβουλευτικόν, ἢ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἁρμόδιον ἐνῷ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ οἱοδήν τὰ θέματα καὶ νὰ τὰ ἀποδοκιμάσῃ ὡς τοιαῦτα ἢ τοιοῦτα, διότι αὐτὰ εἶναι τὰ πορίσματα τῶν διαφόρων ἐκφράσεων καὶ πεποιθήσεων ἑκάστου.

Ἐπάνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Θαυμάζω πῶς τοιαῦτα ζητήματα ἐντελῶς ξαρῆ ἀπασχολοῦν τὴν Γερουσίαν. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, Κύριοι, τοῦ συνταγματικοῦ ἡμῶν βίου πάντοτε ὑπῆρξεν ἀντικείμενον ψηφοφορίας ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου, τὰ καθέκαστα μετὰ τῶν τυχὸν ὑπαρχουσῶν τροπολογιῶν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ· τὰ δὲ ἐπιχειρήματα χρησιμεύουσι πρὸς δικαιολόγησιν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ διαφόρων γνωμῶν.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀνεπτύχθησαν πολλοὶ λόγοι· ὅλοι δὲ οὗτοι δὲν εἶναι εἰμὴ λόγοι κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ δὲν δύνανται νὰ σχηματίσωσιν ἀντικείμενον ψηφοφορίας ἐκτὸς τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως· ἀλλ' αἴρνης τί ζητεῖται σήμερον νὰ ἐρωτηθῶμεν; νὰ παραλείψωμεν τὴν μέχρι τοῦδε τακτικήν, καὶ ἕνα λόγον ἢ μίαν γνώμην νὰ συστηματοποιήσωμεν ὡς οὐσίαν ἢ ἀντικείμενον ψηφοφορίας, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπενεχθῇ μοιρή τις εἰς τὸν ὑπουργόν· ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐρχόμεθα νὰ παραβῶμεν οὐσιώδη τῆς λογικῆς ἢ τῆς δικαιοσύνης διάταξιν, διότι κάνεις δὲν δύναται νὰ δικασθῇ πρὶν ἢ ἐκφέρῃ τοὺς λόγους τῆς ὑπερασπίσεώς του, καὶ διότι ὅταν ὁ λόγος φέρεται ὡς οὐσία καὶ πρόκειται νὰ ψηφοφορηθῇ, τότε πρέπει νὰ δοθῇ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως· ἀλλὰ τοῦτο ἐκτὸς ὅτι εἶναι ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ, ἀντιβαίνει συνάμα καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης. Τὸ θέμα εἶναι τοιοῦτον οἷον ἐξάγεται ἀπὸ τὴν συζήτησιν; ἀμφιβάλλω· συνετάχθη μεταξὺ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἐργολάβου τῆς ἐγκαταθέσεως τοῦ καλωδίου ἓν συμβόλαιον, τὸ ὁποῖον καὶ τακτικὸν καὶ νόμιμον καθ' ὅλα εἶναι, διότι ἐν αὐτῷ ἐπερυλάχθη ἡ ἐγ-

κρισις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔλαβον προηγουμένως τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν, ἀλλ' εὐρέθην ἠναγκασμένος νὰ πράξω τοῦτο, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν κατετέθη ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου τὸ καλώδιον, δὲν ἦτο κατηρτισμένον τὸ πραιδρεῖον τῆς Βουλῆς, ὡς διὰ μακρῶν λόγων εἰς τὰς δύω προηγουμένας ἀγορεύσεις μου ἐξέθηκα, καὶ ἴσως κατὰ τοῦτο παρεβίασα τοὺς τύπους. Ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἡ Γερουσία τὸ Νομοσχέδιον, διότι ἀφορᾷ ξένους, ἀλλ' αὐτὸς ὁ λόγος δικαιοῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ Γερουσία δύναται ἐὰν εὕρῃ ἰσχυροὺς τοὺς λόγους νὰ παραδεχθῇ τὸ Νομοσχέδιον, ἄλλως νὰ ἐπιβάλῃ εἰς βάρος τοῦ ὑπουργοῦ τὴν εὐθύνην· ἐνταῦθα ὅμως ζητοῦμεν νὰ ἀρήσωμεν αὐτὸ τὸ κύριον θέμα καὶ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἄλλο θέμα μὴ οὐσιῶδες καὶ κοινοβουλευτικόν. Λέγω λοιπὸν ὅτι ψηφοφορία τοιαύτη δὲν εἶναι συνταγματική, διότι τὸ ἀποτέλεσμα θέλει ἐξαχθῆ ἐκ τῆς κανονικῆς ψηφοφορίας τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως εἶναι τὸ κύριον ζήτημα.

Ἐπέρασεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τακτοποιήσεως τῶν θεμάτων, ἅτινα εἶναι τὰ πορίσματα τῶν διαφόρων ἀγορεύσεων κατὰ τὴν συζήτησιν, λέγω κἀγώ, ὅτι τὸ θέμα περὶ ἀορίστου ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τῷ προκειμένῳ Νομοσχεδίου, ὅπερ ἐγὼ μὲν ἐπρότεινα, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρίνας ὠνόμασαν σήμερον κατ' ἐξαίρεσιν τῶν ἄλλων κοινοβουλευτικόν, εἶναι ὡσαύτως τὸ πόρισμα τῶν λόγων καὶ τῶν πεποιθήσεών μου· διὰ τῆς ἀναβολῆς ταύτης ζητῶ νὰ ἀρεθῇ τὸ ὑπουργεῖον εἰς ἣν ἐξελέξατο οἰκοθεν θέσιν, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπω ἢ ἀφαιρῶ τι· ἀλλ' ἐνῷ ὁμιλῶ περὶ τῆς τάξεως τῶν θεμάτων ἀναγκάζομαι νὰ ἀπαντήσω συντόμως καὶ εἰς τινα παρατήρησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰπόντος, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε τακτικὴ ἦτο νὰ γίνεται ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἑκάστου Νομοσχεδίου· ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον, περὶ οὗ ἥδη πρόκειται, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων, καὶ καθὸ τοιοῦτο μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προτείνωμεν ἴδια καὶ διάφορα θέματα ὅπως ψηφοφορηθῶσι ταῦτα πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, διότι ἐνταῦθα τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐνήργησεν ὑπ' εὐθύνην του ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ἀλλ' ὑπαρχουσῶν τούτων ἐνεργείᾳ, ὅτε δὲ εἶχε δικαίωμα νὰ ἐξοδεύσῃ οὐδ' ὀβολὸν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτῶν· ἔθεν ὅπως τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβεν ἕκαστον θέσιν, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως

ταύτης ἐνώπιον τῆς Γερουσίας ἔκτακτον καὶ οὐχὶ τὸν συνήθη χαρακτῆρα ἔλαβε. Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Προϋπολογίου, πρόκειται περὶ τῆς ἀρχῆς καθ' ἣν τὸ ὑπουργεῖον δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ δαπανήσῃ τι ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος παρουσιῶν τῶν Βουλῶν· διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπιμονὴν παράδοξον εἴδατε, καὶ θέματα ἐκ τῶν μὴ συνήθων ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας. Ὑποστηρίζω λοιπὸν τὸ ὁποῖον ἐπρότεινα θέμα τῆς ἀναβολῆς, τοῦ νὰ ἀφεθῇ δηλονότι τὸ ὑπουργεῖον εἰς ἣν ἐξελίξατο θέσιν χωρὶς νὰ τῷ ἀφαιρεθῇ ἢ τῷ προστεθῇ τι.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τύλλας·

Δὲν παραιτοῦμαι τοῦ ὁποίου ἐξ ἀρχῆς προέτεινα θέματος· ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπεν ὅτι παραβιάζομεν καὶ αὐτὴν τὴν οὐσιώδη διάταξιν τοῦ νόμου, ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ὅ ἐστι δὲν ἔχομεν τὸν κοινὸν νοῦν, ἔρχομαι νὰ δείξω ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὅτι καμμίαν τοῦ νόμου διάταξιν δὲν παραβιάζομεν καὶ σᾶς φέρω τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα· Ὑποθέσατε ὅτι ἐγὼ ὁ πατὴρ πέντε τέκνων δίδω εἰς τὸ ἓν τούτων πέντε δραχμὰς ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀγοράσῃ οἷα θέλει πράγματα, ἀλλ' ἀφοῦ ἐρωτήσῃ προηγουμένως εἴτε ἐμὲ εἴτε τὴν μητέρα του καὶ λάβῃ τὴν ἔγκρισιν· ἔρχεται ἀκολούθως ὁ παῖς καὶ φέρει πρός ἐμὲ ἓν βιβλίον ἀξιόλογον, ὡς τοῦ Πλουτάρχου π. χ., τὸ ὁποῖον ἠγόρασεν ἀντὶ τῶν πέντε δραχμῶν ἃς τῷ ἔδωσα· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐγὼ ὡς πατὴρ ὀφείλω νὰ τῷ εἴπω ὅτι δὲν ἔπραξε καλῶς, καὶ ὅτι παρεβίασεν οὕτω τὴν ἐντολὴν ἣν τῷ ἔδωκα, ἀλλὰ δὲν ῥίπτω εἰς τὸ πῦρ οὔτε εἰς τὴν θάλασσαν τὸ βιβλίον. Τοιουτοτρόπως θέτοντες καὶ ἡμεῖς σήμερον τὸ θέμα παραβιάζομεν διάταξίν τινα τοῦ νόμου; οὐχί· διότι, ὡς ἐξάγεται, οὐδεμίαν παραβίασιν κάμνομεν. Λέγω λοιπὸν ὅτι κατ' ἐμὲ ἐπράξατε τὸ ἔργον λίαν κατεσπευσμένως.

Προσέθηκεν ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Βούλγαρης τὰ ἑξῆς·

Τὸ ζήτημα, Κύριοι, κατέστη σοβαρὸν σοβαρότατον· ἡ λύσις δὲν εἶναι τόσον εὐκολος· ἡ συζήτησις ἀνέλυσε τοσοῦτον τὴν ὑπόθεσιν ὥστε τὴν κατέστησε δύσκολον λύσεως· ἐρρέθησαν πολλὰ περὶ τοῦ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ γνώμην καθ' ὑπουργικῆς πράξεως, διότι ἤθελε θεωρηθῇ ὡς προδικάζουσα τὸ ζήτημα, καὶ ἐρρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ ἄλλαι, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ χαρακτηρίσῃ ἐπιλήψιμόν τινα πρᾶξιν ὑπουργικήν, διότι σχηματίζει δῆθεν κατηγορίαν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο, Κύριοι· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ Γερουσία ἐξασκεῖ τὸ τῆς ἐπικρίσεως δικαίωμα χωρὶς νὰ ἐξασθενῇ οὐδόλως τὴν θέσιν της,

ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἐκπληρώσει ἔργα δικαστικά, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Γερουσία ἀπεράνθη ἄλλοτε ὡς ὀρθῶς ἐμνημόνευσεν εἰς τῶν προαγορευσάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν· ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος, νομίζω, ἀποτρέπων ἡμᾶς νὰ προβῶμεν εἰς τὴν λύσιν ἐκείνην, εἰς ἣν τὸ ἀντικείμενον καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ συζητήσεις μᾶς ὁδηγοῦσι, δυνάμεθα μόνον νὰ περιορισθῶμεν εἰς ἓν θέμα καταλληλότερον. Ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἠρνήθη ὅτι ἡ πρᾶξις του αὕτη δὲν ἐνεργήθη σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον, ἀλλ' ἐγὼ πρότεινον ὅτι καὶ τοῦτο νὰ μὴ ἀναφέρηται εἰς τὸ θέμα· πιστεύω δὲ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν θέλει ἀπαντήσει περισσοτέραν μετριότητα, καθόσον δὲν πρόκειται νὰ δώσωμεν σήμερον τὸν ἀνήκοντα χαρακτῆρα εἰς τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ νὰ θέσωμεν φραγμόν τινα διὰ τὸ μέλλον· ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ φρονῶ ὅτι ὡς πολίτης θέλει συμμερισθῇ τῆς προνοίας, τὴν ὁποίαν προτίθεται νὰ λάβῃ ἡ Γερουσία διὰ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν Νόμων ἐκ μέρους μάλιστα τῶν διευθυνόντων τὴν πολιτείαν, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς τοὺς προτείναντας τὰ θέματα νὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὴν κατάρτισιν τοιούτου ἠπιωτέρου θέματος, διὰ νὰ ῥάσωμεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Τοιοῦτον θέμα, ὅπερ ἐνῷ ἀπομακρύνει τὴν λῖξιν παρανομίας ταυτοχρόνως συμβιβάζει τὰς προτάσεις ὅλων, φρονῶ ὅτι δύναται νὰ ἦναι τὸ ἀκόλουθον· «Ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐνήργησε λίαν κατεσπευσμένως καὶ κατὰ παράβασιν καθήκοντος.»

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἀδιαφοροῦμεν ἐντελῶς ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἐκφράσεων τοῦ θέματος, δὲν παραδεχόμεθα ὅμως τὴν ἀρχὴν τῆς ψηφοφορίας τοιούτων θεμάτων. Ἡ ἔκφρασις, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι, οὐχ ἧττον περιέχει μίαν μομφήν, ἣν δὲν ἠμποροῦμεν ἂν ἡ Γερουσία παραδεχθῇ αὐτὴν καὶ κατόπιν κυρώσῃ τὸ Νομοσχέδιον, ὡς προέτεινον, θὰ πέσῃ εἰς φανερὰν ἀντίφασιν εἰς τὰς ἀποφάσεις της. Ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ ἐξωδεύσεως χρημάτων πέραν τῆς αἰδείας, ἣν ἔχει ὁ ὑπουργός· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ὑπουργὸς δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ κατηγορηθῇ ὡς παρανομήσας; ὄχι· δύναται μόνον νὰ ὑποχρεωθῇ, ἂν θέλετε, νὰ πληρώσῃ ὅσα περισσεύουν τῆς ὁποίας ἔχει αἰδίας ἐξώδευσε.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Πάντοτε τὰ αὐτὰ θὰ λέγωμεν ἐπανειλημμένως· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν λύσιν, καὶ αὕτη ἐπιτυγχάνεται

διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας ἂν πρέπῃ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ δεῖνα ἢ τὸ δεῖνα θέμα.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος· Ἤκουσα καὶ ἐγὼ τοὺς λόγους τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Βούλγαρη, ὡς καὶ τὸ θέμα, ὅπερ ἐπρότεινεν, ὡς θέμα συμβιβάζον καὶ συγχωνεῦον ὅλα τὰ λοιπὰ προταθέντα θέματα· καὶ ἤθελον μὲν ἀντιτάξει τὰ δέοντα καὶ ταύτην τὴν φορὰν ὑποστηρίζων τὸ ἴδιον ἐμοῦ θέμα ὡς κοινοβουλευτικώτερον καὶ ὡς περιεκτικώτερον, ἀλλὰ χάριν μιᾶς συμβιβαστικῆς διεξαγωγῆς δὲν δυσκολεύομαι νὰ συγχωνεύσω καὶ ἐγὼ τὸ ἰδικόν μου θέμα εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ προτεινόμενον, ἀφοῦ, ὡς παρατηρῶ, ὑπάρχει τοιαύτη τις τάσις τοῦ νὰ εὑρεθῇ ἄλλο θέμα ἱκανοποιοῦν, δικαίως ἢ ἀδίκως δὲν ἐξετάζω, τοὺς περιστοτέρους· ἂς γίνῃ λοιπὸν ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἂς ψηφορορηθῇ τὸ τελευταῖον τοῦτο θέμα, ὅπερ θέλω ὑποστηρίξει κἀγὼ διὰ τῆς ψήφου μου.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης· Ὅταν πρόκηται περὶ συμβιβαστικῆς διεξαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως, δὲν δυσκολεύομαι κἀγὼ νὰ παραδεχθῶ τὸ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Βούλγαρη προταθὲν θέμα, καὶ νὰ συγχωνεύσω εἰς αὐτὸ τὴν ἰδικήν μου πρότασιν, ἀρκεῖ νὰ ἐκφράζεται ἐν αὐτῷ ἡ ἰδέα, ἣν ἐξέφρασαν οἱ ΚΚ. Γερουσιασταί, ὅτι παρεβιάσθησαν οἱ Νόμοι, ὡς καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡμολόγησεν.

Ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Περὶ τῶν συζητήσεων παντὸς πολυμελοῦς Σώματος ὁρίστανται, ἢ διαγράφονται συνήθως κανόνες, ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται τὸ αἴσιον καὶ τὸ σύμφωνον μὲ τὰς προσδοκίας τοῦ ὀργανίσαντος αὐτὸ νομοθέτου καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἀποτέλεσμα· ἄνευ τῶν κανόνων τούτων ἡ σύγχυσις θέλει ἀντικαταστήσει τὴν μέθοδον, ἡ ἀσάφεια καὶ ἡ ἀμφιβολία τὴν εὐκρινῆ λύσιν τῶν περιπλόκων ζητημάτων.

Εἷς τῶν τοιούτων κανόνων εἶναι ὅτι δὲν δύναται ἕκαστος τῶν συζητούντων νὰ παρεμβάλλῃ εἰς τὰς συζητήσεις νέα ζητήματα, μὴ ἔχοντα ἄμεσον ἐπιρροὴν εἰς τὴν λύσιν τῆς κατὰ τοὺς νενομισμένους τύπους πρὸς ἐπιψήφισιν εἰσαχθείσης προτάσεως· τοιαῦτα νέα παρεμπίπτοντα θέματα δύνανται τρόπῳ τινὶ νὰ παρατείνωσι ματαίως τὰς συνεδριάσεις, ἀποβιβρώσκοντα πολυτίμων χρόνων, καὶ ἀποπλανῶντα τὴν προσοχὴν τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου ἀπὸ τῆς κυρίας ὑποθέσεως εἰς δευτερεύοντα ἢ ἄπειρα νέα ζητήματα· ἐντεῦθεν ὁμιλοῦμεν τὰ βουλευτικὰ σώματα καθιεροῦσι πάντοτε διὰ τῶν κανονισμῶν αὐτῶν τὴν ἀρχήν, ὅτι ἕκα-

στος δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸ παραδεκτὸν τῆς παρεμβαλλομένης νέας προτάσεως, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν κρίσιν τοῦ σώματος ἐπὶ τοῦ ἂν πρέπῃ νὰ προωδεύσῃ ἡ συζήτησις καὶ ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ παρεμπίπτοντος ζητήματος, ἢ ἂν τοῦτο θεωρῆται ματαία τοῦ χρόνου καταναλωσις καὶ ἄνευ οὐσιώδους ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς ἀπασχολούσης τὸ σῶμα κυρίας συζητήσεως.

Τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, καθιεροῖ ῥητὸν ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας τὸ 39, ὁρίζον ὅτι εἰς πᾶσαν συζήτησιν, ἂν ἓν τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ζητήσῃ τὸν λόγον περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τοῦ ζητήματος, κτλ. τὴν δὲ γνώμην αὐτοῦ ὑποστηρίζῃ καὶ δεύτερον μέλος, τὸ παρεμπίπτον τοῦτο ζήτημα δύναται νὰ λυθῇ, πρὶν ἡ Γερουσία ἐπιληρθῇ ἢ ἐξακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν τῆς κυρίας προτάσεως.

Φρονῶ λοιπόν, Κύριοι, ὅτι δυνάμει ῥητῆς διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ ὑμῶν, ἡ πρόταοις τῶν προμνησθέντων δύω μελῶν τοῦ Σώματος πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ, διὰ νὰ ἀπαρασισθῇ προηγουμένως τὸ τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἀπασχολοῦν ἡμᾶς ζήτημα, ἂν θέλῃ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ θέμα τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, ὅπερ συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ θέματος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν Ψύλλα καὶ Βούλγαρη.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ὅτι τὸ ἀπαράδεκτον ἐπὶ παντὸς ζητήματος κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ κανονισμοῦ, ὅπερ ἐπεκαλέσθη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅταν τὸ ζήτημα ἀντίκηται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν· πᾶσα ἄλλη ἔνστασις ἀπαραδέκτου ἐπὶ ζητήματος, ὅπερ οὐδὲ μακρόθεν θίγει τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ἢ τοὺς ὅρους τῆς τάξεως, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἄλλως κοινοβουλευτικὴ ἐπίκρισις δὲν θέλει εἰσθαι εἰς ἐνέργειαν, ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος εἰς συνταγματικὴν πολιτείαν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος· Εἶμαι σύμφωνος μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος ὅτι τὸ ἀπαράδεκτον τοῦ θέματος δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν προκειμένην παρίστασιν· καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος καὶ ἀπεφασίσθη, ὅτι τὸ ἀπαράδεκτον θέματός τινος συνεπάγεται ὅταν τοῦτο ἀντιβαίνῃ εἰς τὸ Σύνταγμα εἰς τὸν Κανονισμὸν καὶ τὰ τοιαῦτα· ἄλλως τε τὸ ἀπαράδεκτον, ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν ἐφαρμοζόμενον, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἅπαντα τὰ θέματα, καταστατικομένου οὕτως ἀρώνου τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας· ἂν ὅμως παρὰ προσδοκίαν τεθῇ τοιοῦτο

θέμα ἀπαραδέκτου καὶ παραδεχθῇ, προλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ συγχωνευθὲν εἰς τὸ τοῦ Κ. Βούλγαρη θέμα μου μένει ὡς ἦτο πρότερον, ὅτι θέλω ζητήσει νὰ ψηφοφορηθῇ τοῦτο εἰδικῶς.

Προσέθηκεν ὡσαύτως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Ἀπαράδεκτον εἶναι, Κύριοι, τὸ θέμα ἐκεῖνο ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα· καὶ μοὶ κακοφαίνεται πολὺ διότι θεωρῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τοι νομομαθῆ ὄντα, νὰ ἑρμηνεύῃ τὸ ἀπαράδεκτον ὡς δυνάμενον νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ παντὸς ζητήματος. Ἐὰν τοιαύτην ἀρχὴν παραδεχθῶμεν καὶ κηρύττωμεν ὁσάκις θέλομεν τὸ ἀπαράδεκτον στηριζόμενοι εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, συλλογισθεῖτε πόσα ἀντικείμενα θὰ κηρυχθῶσιν ἀπαράδεκτα.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας οὔτε περὶ παραδεκτοῦ οὔτε περὶ ἀπαραδέκτου πρόκειται, εἰμὴ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ ψηφοφορήσῃ ἀντικειμένου, ὅπερ τὴν καταστάττει εἰς τὴν θέσιν κατηγόρου.

Ἀντεῖπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κρητικόπουλος, ὅτι τὸ παρὸν θέμα περιέχει μίαν κατάκρισιν λίαν ἀναγκαίαν, ὡς σκοπὸν ἔχουσαν νὰ θέσῃ φραγμόν τινα εἰς τὴν σπατάλην τοῦ δημοσίου πλούτου εἰς τὸ μέλλον.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομιχάτης, ὅτι κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατήσασαν τάξιν, ἐπειδὴ τὸ θέμα τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Βούλγαρη τεθὲν ὑποστηρίζεται καὶ παρ' ἄλλων, δέον νὰ τεθῇ τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα συναινεσάσης τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ψηφοφορίαν τοῦ θέματος τούτου, ἐγένατο, κατ' αἴτησιν ἑπτὰ μελῶν, γενικὴ κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ἤδη προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 21 κατὰ 15.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο
Ἰω. Θ. Καλλικατρώνης		Χαράλ. Παπαπολίτης	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ο	Ἰάκωβος Παζιμάδης	Ο
Τάκης Μαγγίνας	Ο	Νικόλ. Πραστακάκης	Ο

Σπυρ. Τρικούπης		Μ. Α. Καΐρης	Ο
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Άντων. Κριεζής	Ο
Αθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Άντων. Μαυρομιχάλης	Ο
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ο
Άνδρ. Χ. Αναργύρου		Ιωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Άναστ. Μαυρομιχάλης	
Ιωάννης Θεοτόκης		Άλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Ιωάννης Χ. Πέτρου	Ο	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Αθανάσιος Διδωρίκης	Ο	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ο
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ο	Άναστ. Σ Χαραλάμπης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ο
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ο
Νικόλαος Ιω. Μέξης	Ο	Κωνς. Προβιλέγιος	Ο
Άδάμ Δούκας	Ν	Ιωάν. Οικονόμου	Ν
Δήμος Κανελλόπουλος	Ν	Σπύρος Μίλιος	
Κωνσταντίνος Κανάρης	Ν	Ρήγας Παλαμίδης	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν	Δημήτριος Κουντουριώτης	Ο

Επομένως ψηφοφορίας γενομένης επί της άρχης του Νομοσχεδίου, εξήχθη, κατά πρωτόκολλον όμοιον τω ανωτέρω, ότι η Γερουσία παρεδέξατο αύτην διά ψήφων **22** κατά **14**.

Μετά δε την διά χειροτονίας παραδοχήν του πρώτου και μοναδικού άρθρου του Νομοσχεδίου, επανελήφθη η αύτη ψηφοφορία και επί του συνόλου, δι' ής εξήχθη κατά πρωτόκολλον όμοιον τοις ανωτέρω ότι η Γερουσία παρεδέξατο αύτο διά ψήφων **21** κατά **12**, έχον όπως υπεβλήθη εν τη συνεδριάσει της **20** Ιανουαρίου ε. ε.

Επομένως ο Κ. Πρόεδρος έλυσε την συνεδρίασιν.

Ο πρόεδρος
Δ. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οι Γραμματείς
Α. Γρηγοριάδης.
Ίω. Οικονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Της 20 Φεβρουαρίου 1859, ημέρα Παρασκευή.

Αναγνωσθέντος του ονομαστικού καταλόγου των ΚΚ. Γερουσιαστών, παρόντων **25** μελών, ο Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης έκήρυξεν άρχομένην την συνεδρίασιν.

Τα πρακτικά των τριών προηγουμένων συνεδριάσεων της **11**, **12** και **16** τρέχοντος μηνός, αναγνωσθέντα, εκυρώθησαν.

Παρελθών μετά ταύτα ο Κ. υπουργός των Εσωτερικών ανέγνω Νομοσχέδιον και έλθεσεν περί τηλεγραφικής αντιποκρίσεως έχοντα ώς έπεται·

Προς την Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατά διαταγήν της Α. Μ. του Βασιλέως, λαμβάνω την τιμήν να είσαγάγω εις την συζήτησιν και επιψήφισίν σας το περί τηλεγραφικής αντιποκρίσεως, νομοσχέδιον, το οποίον επεψηφίσατο ήδη η Βουλή εν τη κατά την **5** τ. μ. συνεδριάσει της.

Οι λόγοι οι υπαγορεύσαντες την παρασκευήν του νομοσχεδίου τούτου εξετέθησαν εν τη προς την Βουλήν αιτιολογική αυτού εκθέσει μου, ής συνάπτων αντίτυπον, παρακαλώ υμάς να εύαρεστηθήτε να επιστεύσητε την επιψήφισίν του.

Άθήνησι τη **17** Φεβρουαρίου **1859**.

Ο επί των Εσωτερικών Υπουργός
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το επόμενον Νομοσχέδιον επιψηφισθέν ήδη υπό της Βουλής, θέλει εισαχθή εις την Γερουσίαν παρά του Ημετέρου επί των Εσωτερικών Υπουργού και υποστηριχθή υπ' αυτού κατά την συζήτησιν.

Εν Άθήναις τη **12** Φεβρουαρίου **1859**

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ομοφώνως μετά της Βουλής και της Γερουσίας αποφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Άρθρον **1**. Έκαστος δύναται να ποιήται χρήσιν του δημοσίου ηλεκτρικού τηλεγράφου προς αντιπόκρισιν διά των επί τούτου τηλεγράφου αριθμών υπαλλήλων, προτιμώντες όμως εκάστοτε τα της δημοσίας υπηρεσίας, κατά δεύτερον δε λόγον τα αποκλειστικώς την τηλεγραφικήν υπηρεσίαν αφορώντα τηλεγραφήματα.

Συγχωρεῖται εἰς ἕκαστον ἀποστολέα ν' ἀποδείξῃ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ὑπάλληλον τὴν ταυτότητά του, οὗτος δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει σημειοῖ αὐτὴν ἐπὶ τοῦ τηλεγραφήματος.

Ἄρθρον 2. Τὰ τηλεγραφήματα γεγραμμένα εὐαναγνώστως χωρὶς συγκοπῶν καὶ ξεσμάτων καὶ εἰς γλῶσσαν συνήθη καὶ καταληπτήν, χρονολογημένα δὲ καὶ ὑπογεγραμμένα ὑπὸ τῶν ἀποστελλόντων, παραδίδονται ὑπ' αὐτῶν ἢ ὑπὸ τῶν ἐντολοδόχων των εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ἀρμόδιον ὑπάλληλον καὶ μεταβιβάζονται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, τηρουμένης ἑκάστοτε τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ προτεραιότητος, κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς των ἐν ἐπὶ τούτῳ διπλοτύπῳ βιβλίῳ.

Τηλεγραφημάτων ἰδιωτικῶν, ὧν τὸ μῆκος ὑπερβαίνει τὰς ἑκατὸν λέξεις, ἡ μεταβίβασις ἀναβάλλεται ἕως προηγηθῇ καὶ περαιωθῇ ἡ τῶν βραχυτέρων, εἰ καὶ μεταγενεστέρως ἐγγραφέντων· εἰς ἓν τοιοῦτος καὶ ὁ αὐτὸς ἀποστολεὺς δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃ πολλὰ κατὰ συνέχειαν τηλεγραφήματα, εἰ μὴ ὅταν ἄλλοι δὲν ἤθελον ζητήσει νὰ μεταβιβάσωσι τοιαῦτα.

Τὰ τηλεγραφήματα θέλουσι συντάσσεσθαι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἢ εἰς τὰς διὰ Β. διατάγματος προσδιορισθησομένας ξένας γλώσσας, μέχρις ὅτου δ' εἰσαχθῶσιν ἰδιαίτερα στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς, θέλει γίνεσθαι χρῆσις λατινικῶν.

Ἄρθρον 3. Ὁ ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ἀρμόδιος ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ ἀποποιῆται τὴν μεταβίβασιν τηλεγραφημάτων ἀντιβαινόντων εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη. Ἐπὶ τῶν τυχὸν ἐγερθησομένων παραπόνων κατὰ τῆς ἀποποιήσεως ταύτης εἰρημένου ὑπαλλήλου ἀποφασίζει κατεπειγόντως ἐν μὲν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις ὁ ἀρμόδιος Νομάρχης ἢ Ἔπαρχος, ἢ καὶ ἄλλος ὑπάλληλος ἐπιτετραμμένος πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ. Ἐὰν κατὰ τὴν ἄρσιν τοῦ τηλεγραφήματος εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον ὁ ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ὑπάλληλος νομίσῃ ὅτι ἡ κοινοποίησις αὐτοῦ δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, ἀναφέρει περὶ τούτου εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν, ἥτις, ἂν τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον, ἀναβάλλει τὴν παράδοσιν τοῦ τηλεγραφήματος ἢ ἀπαγορεύει αὐτήν.

Ἄρθρον 4. Τὴν ἰδιωτικὴν τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν δύναται νὰ διακόψῃ προσωρινῶς ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ μιᾶς ἢ πλειόνων κεχωρισμένως, ἢ καὶ ἐπὶ πασῶν συγχρόνως τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν.

Ἄρθρον 5. Πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις παραβιάζει τὸ

ἀπόρρητον τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως, ὑπόκειται εἰς τὴν ποινὴν τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 470 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρισμένην.

Ἄρθρον 6. Τὸ δημόσιον εἰς οὐδεμίαν εὐθύνην ὑπόκειται λόγῳ τῆς διὰ τοῦ τηλεγράφου ἰδιωτικῆς ἀνταποκρίσεως.

Ἄρθρον 7. Τὰ ἰδιωτικὰ τηλεγραφήματα ὑποβάλλονται εἰς τὰ ἀκόλουθα τέλη, εἰσπραττόμενα κατὰ τὴν ἀναχώρησιν.

Διὰ πᾶν τηλεγράφημα μέχρις εἴκοσι λέξεων, μεταβιβαζομένων διὰ τοῦ ἐναερίου ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ἀπὸ οἱουδήποτε τηλεγραφικοῦ σταθμοῦ τῆς ἡμεδαπῆς εἰς ἕτερον τοιοῦτον, πληρώνεται δραχμὴ μία, διὰ πᾶσαν δὲ μεταβίβασιν ἑκείνου τηλεγραφήματος διὰ τοῦ ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου τῆς ἡμεδαπῆς πληρώνονται δραχμαὶ τρεῖς.

Τηλεγραφημάτων μήκους ὑπὲρ τὰς 20 λέξεις τὸ τέλος αὐξάνει κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ πᾶσαν σειρὰν δέκα λέξεων, ἢ κλάσμα σειρᾶς πλεονάζον· ὁ τόπος δὲ τῆς ἀναχωρήσεως καὶ ἡ ἡμερομηνία μεταβιβάζονται αὐτεπαγγέλτως.

Ἄρθρον 8. Πᾶς ἀποστολεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συστήσῃ τὸ τηλεγράφημά του, ἀλλ' ἐπὶ καταβολῇ τοῦ διπλασίου τέλους. Συνίσταται δὲ ἡ σύστασις εἰς τὴν ἐπαλήθευσιν τοῦ τηλεγραφήματος δι' ἐπαναλήψεως γενομένης ὑπὸ τοῦ τηλεγραφικοῦ σταθμοῦ τοῦ τόπου, ὅπου τὸ τηλεγράφημα μετεβιβάσθη. Ἔχει ὡσαύτως τὸ δικαίωμα πᾶς ἀποστολεὺς νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ γένηται αὐτῷ γνωστὴ ἡ ὥρα τῆς ἀρίζεως τοῦ τηλεγραφήματός του εἴτε εἰς τὸ τηλεγραφεῖον, εἴτε εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πρὸς ὃν διευθύνετο, ἀλλ' ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ ἡμίσεως τοῦ διὰ τὸ ἁπλοῦν τηλεγράφημα προσδιωρισμένου τέλους.

Ἄρθρον 9. Συγχωρεῖται εἰς τὸν ἀποστολέα νὰ προκαταβάλῃ τὸ τέλος διὰ τὴν ἀπάκρισιν, ἣν ἤθελε ζητήσει, προσδιορίζων τὸν ἀριθμὸν τῶν λέξεων, τὰς ὁποίας αὕτη πρέπει νὰ περιέχῃ, καὶ παρακαταθέσεις τὸ ἀνάλογον δι' αὐτὰς ποσόν.

Ἐὰν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς αἰτήσεως δὲν σταλῇ ἡ ἀπόκρισις, τὸ ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως παρακατατεθὲν ποσὸν ἀποδίδεται αὐτῷ ἐπὶ τῇ αἰτήσει του, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν πεντήκοντα λεπτῶν· ἐὰν δὲ ἡ ἀπόκρισις περιέχῃ λέξεις πλειοτέρας τῶν ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως προδιωρισθεισῶν, τὸ δι' αὐτὰς τέλος καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ παραδίδοντος αὐτήν.

Ἄρθρον 10. Ὁ ἀποστολεὺς δύναται ἑκάστοτε νὰ ζητήσῃ ἢ νὰ ἐπιστραφῇ αὐτῷ ἢ νὰ ἀκυρωθῇ τὸ τηλεγράφημά του, ἀλλὰ τὸ καταβληθὲν τέλος δὲν ἀπολίδεται, ἂν ἐγένετο ἤδη ἀρχὴ μεταβιβάσεως τοῦ τηλεγραφήματος· ὅταν δὲ τὸ μέν τέλος

γράφημα μεταβιβάσθη ἤδη, ὁ δὲ ἀποστολεὺς ζητήσῃ νὰ μὴ παραδοθῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν διευθύνετο, ἡ ἀναγκαία πρὸς τοῦτο εἰδοποίησις ὑπόκειται εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ διὰ τὸ ἁπλοῦν τηλεγράφημα τέλους.

Ἄρθρον **11.** Διὰ τὰ ἐν καιρῷ νυκτὸς μεταβιβαζόμενα τηλεγραφήματα μεταξὺ σταθμῶν, ὅπου ὑπάρχει νυκτερινὴ ὑπηρεσία, δὲν γίνεται προσθήκη τέλους. Εἰς τοὺς σταθμοὺς ὅμως, ὅπου ἡ νυκτερινὴ ὑπηρεσία δὲν εἶναι διαρκής, τὰ ἀνωτέρω τηλεγραφήματα ὑποβάλλονται εἰς διπλάσιον τέλος· πρέπει δὲ νὰ προαγγέλλωνται, προσδιοριζομένης τῆς ὥρας καθ' ἣν θέλουσι παραδίδεσθαι, διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἡμέρας, θέλει δὲ παρακατατίθεσθαι ἀρραβών, ὅστις οὐδέποτε δύναται νὰ ἦναι ἔλασσων τοῦ διὰ τὸ ἁπλοῦν τηλεγράφημα προσδιωρισμένου τέλους· ἂν δὲ κατὰ τὴν προαγγελθεῖσαν ὥραν δὲν προσαχθῇ τὸ τηλεγράφημα πρὸς μεταβίβασιν, ὁ ἀρραβὼν δὲν ἀποδίδεται.

Ἄρθρον **12.** Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τελῶν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λέξεων θέλουσι τηρεῖσθαι οἱ ἑξῆς κανόνες.

Πᾶσα λέξις, ἥτις τὸ μῆκος δὲν ὑπερβαίνει τὰς ἑπτὰ συλλαβάς λογίζεται ὡς μία λέξις· μακροτέρων δὲ λέξεων τὸ πλέον τῶν ἑπτὰ συλλαβῶν λογίζεται αὖθις ὡς μία λέξις.

Πᾶσα λέξις σύνθετος λογίζεται ὡς μία λέξις, ἂν ἦναι γεγραμμένη ἐν μιᾷ λέξει καὶ δὲν ὑπερβαίνῃ τὸ ἀνωτέρω ὁρισθὲν μῆκος. Ἐὰν ὅμως τὰ μέρη τῆς συνθέτου λέξεως ὦσι γεγραμμένα χωριστά, εἰ καὶ δι' ἑνωτικοῦ σημείου συνδεδεμένα, θεωροῦνται ὡς ἰσάριθμοι ἴδιαι λέξεις, πολυάριθμα δὲ ποσὰ διὰ γραμμάτων ἐκπεφρασμένα, ὑπόκεινται εἰς τὰς περὶ πληρωμῆς τῶν ἁπλῶν καὶ συνθέτων λέξεων διατάξεις.

Πᾶν μεμονωμένον γράμμα ἢ ἀριθμητικὸς χαρακτὴρ, καὶ πᾶσα λιξις μὲ ἀπόστροφον λογίζεται ὡς ὁλόκληρος λέξις.

Τὰ εἰς τὸ κείμενον τοῦ τηλεγραφήματος ἀνήκοντα πνεύματα, τόνοι καὶ λοιπὰ γραπτὰ σημεῖα τοῦ λόγου, τὰ δυνάμενα νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἢ ἀπεικονισθῶσιν διὰ τοῦ τηλεγράφου, δὲν συναριθμοῦνται, ὅσα ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἢ ἀπεικονισθῶσι, καὶ ἐπομένως κοινοποιοῦνται διὰ λέξεων, λογίζονται ὡς λέξεις.

Πᾶς ἀριθμὸς συγκείμενος ἐκ μὴ πλειόνων τῶν πέντε ἀραβικῶν χαρακτήρων, λογίζεται ὡς μία λέξις, οἱ δὲ ἀριθμοὶ οἱ συγκείμενοι ἐκ πλειόνων, λογίζονται ὡς τοσαῦται λέξεις, ὅσαι εἰσὶν αἱ ἐν αὐταῖς περιεχόμεναι πεντάδες ἀραβικῶν χαρακτήρων, καὶ μία πλέον διὰ τὸ πλεονάζον. Ἐὰν μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν

ὑπάρχωσι κόμματα ἢ διαιρετικὰ σημεῖα, ἕκαστον αὐτῶν λογίζεται ὡς εἷς ἀραβικὸς χαρακτήρ.

Ἄρθρον **13.** Ὅταν τὸ τηλεγράφημα ἀπευθύνηται πρὸς πολλούς, διαμένοντας ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τὸ τέλος αὐξάνει κατὰ λεπτὰ **40** δι' ἕκαστον ἀντίγραφον, ἐξαιρουμένου ἑνός.

Ὁ ἀποστέλλων, ἢ ὁ πρὸς ὃν διευθύνεται, ὅστις θέλει νὰ λάβῃ ἀντίγραφον τοῦ παρ' αὐτοῦ πεμφθέντος ἢ ληφθέντος τηλεγραφήματος, πληρόνει τὸ ἀντιγραφικὸν τέλος τὸ ἀνωτέρω ὁριζόμενον.

Ὡς κόμιστρον ἑκάστου τηλεγραφήματος εἰς τὴν κατοικίαν πληρόνονται λεπτὰ **10**, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ὁ κομίζων κλητὴρ δι' ἀντιμισθίαν του.

Ἄρθρον **14.** Ἐὰν ὁ πρὸς ὃν διευθύνεται τὸ τηλεγράφημα δὲν διαμένῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἀφίξεως, ἀποστέλλεται τοῦτο πρὸς αὐτὸν κατ' αἴτησιν καὶ δαπάνῃ τοῦ ἀποστολέως διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἢ δι' ἄλλου διὰ Β. διατάγματος κανονισθησομένου μέσου.

Ἄρθρον **15.** Ἐὰν τηλεγράφημά τι δὲν ῥυθῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον ἐξ ἐλλείψεως τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἢ ἐὰν βεβαιωθῇ ὅτι ἔφθασε μὲν, ἀλλὰ τοσοῦτῳ παραμορφωμένον, ὥστε δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ τὸν σκοπόν του, ἢ ἐὰν ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας ῥυθῇ βραδύτερον ἢ ἂν ἐστέλλετο διὰ τοῦ ταχυδρομείου, τὸ διὰ τὴν μεταβίβασίν του καταβληθὲν τέλος ἀποδίδεται ὁλόκληρον.

Ἄρθρον **16.** Ἡ ὑπηρεσία τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως καὶ οἱ ἀναγκαῖοι ὅροι πρὸς τὴν βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τῶν προσώπων θέλουσι κανονισθῇ διὰ Β. διατάγματος.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει ἐκδοθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ συσταθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ συζήτησις διαφόρων Νομοσχεδίων, ἐτέθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἐφεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ, οὗτινος ἡ ἀρχὴ ψηφοφορηθεῖσα κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὲρ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Καρακατσάνη καὶ Ν. Μαυ-

ρήγματον ἐγένετο δεκτὴ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς προσαρτωμένου πρωτοκόλλου ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδείξεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐκτικοῦ ναυτικοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	·	Ἀθαν. Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	·	Δήμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	·	Κωνσταντῖνος Κανάρης	·
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἰωαννετάκης Γρηγοράκης	·
Ἀναγνώστ. Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	·
Χαράλ. Παπαπολίτης	·	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδας	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης	·	Ἰωάννης Στάϊκος	·
Ριζάρδος Τζιώρτζ	·	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	·
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	·	Δημήτριος Χατσίκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	·	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Τζάλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	·
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκας	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	·	Γεώρ. Λιδωνικιώτης	·
Γεώργιος Δημητρώτσης	Ν	Κωνστ. Περβολάρης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γεώργ. Καρπατζήνης	Ν	Ἰάκωβος Βαλαωρίτης	·
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀνεγνώσθη δεύτερον τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας, ὅπως ἔχει.

Ἀνεγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 2 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστιδὴς ἐπέφερε· Δὲν ἔχω νὰ ἀντιτάξω τι ἐπὶ Νομοσχεδίου, ὅπερ ἔρχεται νὰ ἀνακουφίσῃ καὶ νὰ περιβάλῃ τὰ γηρατεῖα τῶν μοχθησάντων ὑπὲρ πατρίδος· ἀλλ' ὅταν βλέπω νὰ παρουσιάζηται κάτι τι, ὅπερ ἀντὶ νὰ ἀνακουφίζῃ ἀντιθέτως μᾶλλον τὸν τοιοῦτον ἀγωνιστὴν, συγχωρήσατέ μοι νὰ ἔχω ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διστηγμούς περὶ τῆς τύχης του καὶ νὰ ζητῶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου παρατηρῶ, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ

παραγράφου δευτέρου εἶναι δυσχερὴς πρὸς τοὺς ἀγωνιστὰς ἀξιωματικοὺς ναυτικοὺς, διότι δι' αὐτῆς δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀποστρέψῃ τοῦ Πειραιῶς καὶ νὰ ἀποστείλῃ εἰς νῆσόν τινα, φέρ' εἰπεῖν, τὸν ἀξιωματικὸν, λαμβάνοντα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ τὸ ἀναλογοῦν ἐνοίκιον. Ἡ διάταξις αὕτη διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διαθεσιμάτοντι ἀξιωματικοὺς ἔχει καλῶς, ὡς ψηφισθεῖσα διὰ τοῦ Νόμου περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς· ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῆς θεωρηθείσης μετὰ ταῦτα ὡς δυσχεροῦς, ἡ μὲν Βουλὴ κατὰ πρότασιν ἑνὸς τῶν μελῶν της συνέταξε τὸ ἀνήκον προβούλευμα Νόμου, ἡ δὲ Γερουσία παρεδέξατο τὴν δι' αὐτοῦ κανονιζομένην ἀνάκλησιν ἢ κατάργησιν τῆς τοιαύτης διατάξεως· τὸ προβούλευμα τοῦτο τοῦ Νόμου ὑπεβλήθη ἔκτοτε διὰ τῆς Κυβερνήσεως ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀνωτάτου Ἄρχοντος ὡς μέλους τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' εἶναι μέχρι τοῦδε ἄγνωστον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀποφάσεώς του, διότι τὸ σύστημα τῆς δηλώσεως περὶ προτεραιότητος κυρίστεως ἢ ἀκυρίστεως τῶν ψηφισθέντων καὶ μηκέτι ἐγκριθέντων Νόμων κατὰ τὴν λῆξιν ἑκάστης Συνόδου, ὅπερ εἰς τὰ ἄλλα συνταγματικὰ ἔθνη εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ, παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι ἐν χρήσει· ὥστε ἐν ὅσῳ δὲν γνωστοποιηθῇ ἡ ἀπόρριψις τῆς προτάσεώς μας ταύτης ἡ γνώμη μας αὕτη ἰσχύει.

Ἀλλ' ἂν καὶ ὑπάρχῃ τὸ προηγούμενον τοῦτο, καὶ ὅμως δὲν λησθάτως πως ἐρχόμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην καὶ πρὸς τοὺς γεραιοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ ναυτικοῦ· πλὴν τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ὀρθόν· ἔχει, λέγει ἡ Κυβέρνησις, ἀφορμὰς ὥστε νὰ κανονίσῃ αὐτὴν τὴν διάταξιν· ἀλλ' ὁποίας ἀφορμὰς δύναται νὰ ἔχῃ ἐκ μέρους ἓξ τὸ πολὺ ἀριθμουμένων τοιούτων γεραιῶν ἀγωνιστῶν, οἵτινες ἔχουσι τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ τάφου κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν; διὰ τοὺς λόγους τούτους ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ διαταίζω εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς διατάξεως ταύτης, ὄντων ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τοιαύτας δυσπιστίας, καὶ νὰ προέρχηται εἰς τοιαῦτα μέτρα κατὰ γεραιῶν ἀξιωματικῶν, καὶ παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ δώσῃ ἐξήγησίν τινα ὑποδεικνύουσαν ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς θέλει γίνεσθαι κατ' ἰδίαν αὐτῶν τούτων τῶν ἀξιωματικῶν αἴτησιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα τὸ δικαίωμα τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς οὐδέποτε ἐξήσκησεν αὐτὸ, καθόσον δὲν ἔχομεν παράδειγμα προσδιορισμοῦ τόπου διαμονῆς εἰς τινα ἀξιωματικὸν ἐναντίον τῆς αἰτήσεώς του.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ συζητούμενον ἄρθρον 2 ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα 3 καὶ 4, ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26 κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης		Ἀντών. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλωταρχῶν καὶ τῶν ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν ἐψηφίσθη Νόμος περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ· ἤδη ζητεῖται ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ, καὶ ἴσως εἰς τὸ μέλλον παρουσιασθῇ ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ καὶ ἄλλη αὔξησις· πρὸς ἀποφυγὴν ὅλων τούτων τῶν προσθαφαιρέσεων ἀνάγκη νὰ σχηματισθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς ὁ κατάλληλος

πίναξ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπαιτουμένων ἀξιωματικῶν εἰς τὸ Ναυτικόν, διὰ νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὰς ἀνάγκας νὰ αὐξομειοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην ὑποβολῆς ἀλλεπαλλήλων Νομοσχεδίων πρὸς τοῦτο.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐζητήθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλωταρχῶν καὶ ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ ναυτικοῦ

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ

συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτάκολλον ὑμῖν τὸ ἐναντίον ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 26.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης
Θ. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 25 Φεβρουαρίου 1839 ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχιδὴς ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη παρ' ἑνὸς τῶν ΚΚ. γραμματέων ἐν εἴδει ἀναγορᾶς ἡ προκήρυξις τῆς ἐν Παρισίοις Ἰατρικῆς ἑταιρείας περὶ συνδρομῆς πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου ἀξιοπρεποῦς τοῦ ἀοιδίμου Ἀδαμαντίου Κοραῆ, ἐφ' ἧς ἡ Γερουσία ἀπεράνθη, νὰ συστηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ λάβῃ οὐσιώδες μέρος εἰς τὴν συνδρομήν.

Κατόπιν ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ διὰ τοῦ τελωνιακοῦ δασμολογίου ὁρισθέντος τέλους διαφόρων ἐμπορευμάτων, καὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 178,792: 15|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1838· ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τσάλας ἠρώτησε τὸν ἀρμόδιον ὑπουργὸν τί ἐγένετο περὶ τῆς ληφθείσης ποτὲ πιστώσεως διʼ ἔξοδα ἀποστολῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἑνὸς, ὅστις ἔμελλε νὰ λάβῃ μέρος κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ τουρκικοῦ δασμολογίου, προκειμένου νὰ κανονισθῶσι τὰ τέλη τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων προϊόντων. Τοῦ δὲ ὑπουργοῦ ἀπαντήσαντος, ὅτι δὲν ἐγένετο χρῆσις τῆς πιστώσεως ταύτης, διότι ἀντὶ νὰ σταλῇ ἐντεῦθεν τὸ ἀρμόδιον πρόσωπον, ἡ Κυβέρνησις ἐπερόρτισεν ἕνα τῶν ἐκεῖ διαμενόντων ἐμπόρων ὁμογενῶν, εἰς ὃν προσετέθη καὶ εἷς ὑπάλληλος τοῦ Ἐμπορικοῦ γραφείου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Ἀτυχῶς, Κύριοι, δὲν ἔλαβα καιρὸν νὰ μελετήσω τὸ ὑπὸ συζήτησιν δασμολόγιον, καὶ διὰ τοῦτο αἰσθάνομαι ὅτι δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀναπτύξω, ὡς ἔδει, τὰ πλημμελῆ μέρη αὐτοῦ. Ἓν παράδειγμα δὲ μόνον παρατηρῶ, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡρμήθη εἰς τὰς ὁποίας φέρει μεταρρυθμίσεις ἀφοῦ ἤκουσεν, ὡς λέγει, τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα παράπονα τῶν ἐμπόρων· ἐνῷ δὲν ἔπρεπε τὸ συμφέρον κυρίως τῆς καταναλώσεως νὰ λησθῇ ὑπʼ ὄψιν, ἀλλʼ ὤφειλε πρὸ πάντων ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας καὶ τῆς παραγωγῆς· ὅτι δὲ οὐδόλως περὶ τούτου ἐφρόντισεν, ἀπόδειξις εἶναι ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῶν οἴνων τῆς Γαλλίας δασμοῦ, ἐνῷ ὁ τόπος ἡμῶν ποσῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς οἴνων. Τὸ ζήτημα τοῦτο, Κύριοι, εἶναι τοσοῦτον σπουδαῖον, ὥστε μία ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς, διὰ τὰς ὁποίας ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὸν πόλεμον, στενοὶ δασμοὶ μεταξὺ τῆς ὠργισμένης Γαλλίας καὶ τῆς παθούσης Ρωσσίας, εἶναι ἡ ἐκ μέρους τῆς δευτέρας ἐλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῶν οἴνων τῆς Γαλλίας δασμοῦ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς Ρωσσίαν. Ἡ Ἑλλὰς, τὸ κατʼ ἐμὲ, ἔπρεπε νὰ ἐπιβάλῃ διπλάσιον ἴσως τῶν ὀγδοήκοντα λεπτῶν δασμόν· ἡ δὲ ἐλάττωσις τῶν φόρων ἔπρεπε νὰ γίνῃ κυρίως ἐπὶ τῶν προϊόντων ἐκείνων, ὅσα ὁ τόπος ἡμῶν δὲν παράγει, καὶ τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀπαραίτητον χρείαν, καὶ τοῦτο, ὅτε ἤθελεν ὑπάρξει ἀμοιβαιότης τις.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ἡ Γαλλία ἠλάττωσεν ἢ ἐπαυσε πλέον ἀπό τινος τῶν ἐπὶ τῶν ξένων οἴνων δασμῶν, ἀλλὰ τοῦτο προῆλθεν ἕνεκα τῆς βλάβης ἣν ὑπέστησαν αἱ ἀμπελοι αὐτῆς ἐκ τῆς γνωστῆς ἀσθενείας· μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ ὅτι ἅμα παρέλθῃ καὶ ἡ ἀσθένεια, ὁ φόρος θὰ ὑψωθῇ πάλιν.

Τὰς τροπολογίας λοιπὸν, τὰς ὁποίας φέρει σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπὶ τοῦ δασμολογίου, τὰς θεωρῶ αὐθαιρέτους, ὡς μὴ στηριζομένας εἰς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας καὶ παραγωγῆς, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπικινδύνων ἀρχῶν τῆς κακῶς ἐννοουμένης ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου.

Τὸ κατʼ ἐμὲ ἐπιθυμοῦν οὐδεμία νὰ γίνηται παραχώρησις τοιαύτης ἐλευθερίας χάριν τῶν ἐμπόρων· θέλω ὥστε οἱαδήποτε παραχώρησις ἀπελείας νὰ γίνηται διά τινος συνθήκης καθιερούσης τὴν ἀμοιβαιότητα, ὡς λόγῳ χάριν ἡ ἐπὶ τῶν γαιανθράκων διδομένη σήμερον ἀτέλεια ἠδύνατο, ἐὰν αὕτη παραχωρεῖτο διά τινος συνθήκης, νὰ φέρῃ τὴν ἀτέλειαν ἄλλου τινὸς προϊόντος ἡμετέρου εἰσαγομένου εἰς τὴν ξένην χώραν.

Ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσήχθη ἐνώπιον ἡμῶν τὸ δασμολόγιον,

ἔγένοντο πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν πολλαὶ σπουδαῖαι παρατηρήσεις, καὶ συγχρόνως ἐρρέθη ῥητῶς, ὅτι τρέχει ὑπὲρ τὸ δέον, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ σπόγγου τῷ ἐγένοντο παρακτικαί τινες παρατηρήσεις, ἀλλὰ τότε δὲν ἠθέλησε νὰ τὰς ἀκούσῃ καὶ ἰδοὺ δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ ἔρχεται, ὡς βλέπετε, καὶ τροποποιεῖ τὸν δασμὸν αὐτοῦ τούτου τοῦ σπόγγου.

Περαίνων, Κύριοι, τὰς συντόμους ταύτας παρατηρήσεις μου, λέγω, ὅτι δὲν ἔπρεπεν εἰσέτι ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ χειραφετήσῃ ἄνευ μεγάλης φειδοῦς τὸ ἐμπόριον τῆς ξένης εἰσαγωγῆς· ποσῶς δὲν συμφέρει εἰς τὸν τόπον ἡμῶν νὰ εἰσέρχωνται ἀδιακρίτως πολλὰ ξένα προϊόντα, διότι τοῦτο ἐξ ἑνὸς ἀντίκειται οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας καὶ παραγωγῆς, συναμα δὲ διευκολύνει τὴν πολυτέλειαν, ἐνῷ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἀνάγκην νὰ ζῶμεν λιτῶς. Παράδειγμα ἔστω ἡ Ἀγγλία, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει εἰσαγωγὴν πλείονα τῶν πεντήκοντα ἑκατομμυρίων τοῦ σταριδοκάρπου μας διὰ τῆς ἐπιβολῆς βαρυτάτου δασμοῦ, παράδειγμα ἔστω καὶ ἡ Ῥωσσία, ἥτις ἐπίσης διὰ νέου βαρυτάτου δασμοῦ ἐσυγχώρησεν εἰς μικρότατον ποσὸν τὴν εἰς τὸ Κράτος της ἐτησίαν εἰσαγωγὴν τοῦ ἑλληνικοῦ οἴνου.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός·

Δὲν ἐμβαίνω εἰς λεπτομερῆ ἀνασκευὴν τῶν λόγων τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ, διότι ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔθεσεν ἐνώπιόν σας, ἐντὸς ὀλίγου θέλουσιν ἀναπτυχθῆ. Δὲν παραλείπω ὅμως ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου καταστρέφει τὴν βιομηχανίαν, ὅτι ἀπ' ἐναντίας τὸ ἓν ὑποστηρίζει τὸ ἕτερον, κατὰ τὰς νεωστὶ διαδεδομένας ἰδέας, καὶ ὅτι ἡ Ἀγγλία, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ἡ προστάτις αὕτη τῶν ἐμπορικῶν ἐλευθεριῶν, καθ' ἑκάστην προοδεύει εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου τῆς σταρίδος· ἐπίσης καὶ ἡ Ῥωσσία οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν οἴνων, εἰμὴ μόνον ἠθέλησε νὰ φέρῃ τὴν ἐξίσωσιν τοῦ φόρου αὐτῶν καταβιβάζουσα τὸν φόρον τῶν γαλλικῶν. Ἡ δὲ κατάργησις τῆς κλίμακος, τὴν ὁποίαν ὑπαινίχθη ποσῶς δὲν προτίθεται τὴν μεταθεσιν τῆς τάξεως τῶν ἐργατῶν εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἀπ' ἐναντίας θέλει διευκολύνει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τάξεως αὐτῆς. Διὰ τῶν τροπολογιῶν λοιπὸν τὰς ὁποίας φέρω σήμερον ἐπὶ τοῦ δασμολογίου βελτιοῦνται αἱ ἀρχαί, τὰς ὁποίας ἔθεσεν ἀπό τινος τὸ παραδεχθὲν παρ' ἡμῶν δασμολόγιον, διότι ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι αὐταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τηρηθῶσι κατὰ τὴν γενομένην ἐφαρμογήν. Αἱ τροπολογίαι δὲ αὐταὶ δὲν εἶναι

ἀπόῤῥοια μόνης τῆς σκέψεως τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπὶ πολὺ ἐβασάνισε τὰ ζητήματα ταῦτα. Ἠκολουθήσαμεν δὲ τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ πρώτη ὕλη πρέπει νὰ ἔρχηται πρὸς ἡμᾶς ὅσω τὸ δυνατὸν ἐλαφροτέρα φόρων, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν χρῆσιν αὐτῆς, καὶ ἑπομένως ταχύτερον ἀναπτύσσεται ἡ ἐπιτόπιος ἐργασία· τὸ παράδειγμα τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ἡ ἐπὶ τῶν ἀκατεργάστων δερμάτων ἐλάττωσις τοῦ φόρου τῆς εἰσαγωγῆς, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ἀκολούθως νὰ ἐλαττώσωμεν καὶ τὸν τῆς ἐξαγωγῆς.

Αἱ μεταβολαὶ δὲ τὰς ὁποίας εἴψηφίσατε διὰ τοῦ δασμολογίου ἔσχον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν των κάλλιστα ἀποτελέσματα· ἀπόδειξις τὸ ἔτος **1857** καὶ **1858**, τὰ ὁποῖα, ὡς ὅλοι γνωρίζετε, ἐμπορικῶς δὲν ἦσαν εὐτυχῆ, καὶ μολαταῦτα, μ' ὅλας τὰς ἐπενεχθείσας διὰ τοῦ δασμολογίου ἐλαττώσεις ἐπὶ τῶν φόρων τῆς εἰσαγωγῆς, παρουσιάσθη αὔξησις πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, ὥστε δικαιοῦμαι νὰ εἴπω ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τούτων εἶναι λίαν εὐάρεστα διά τε τὸ δημόσιον Ταμεῖον καὶ τὰς ἐμπορικὰς τῶν πολιτῶν τάξεις. Ταῦτα δὲ μὲ κάμνουν νὰ ὑποστηρίζω, ὅτι οἱ βαρεῖς φόροι δὲν εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες φέρουν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐπιτοπίου ἐμπορίου καὶ τὴν εὐπορίαν εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα, ἀλλ' ἡ ἐλευθέρα ἐμπορία συνεπάγει τὴν ἀφθονίαν καὶ τὰ πλούτη. Αἱ αὐταὶ λοιπὸν ἀρχαὶ μὲ ὡδήγησαν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δασμοῦ τῶν οἴνων, ἂν καὶ ὁ φόρος τῶν ὀγδοήκοντα λεπτῶν, ἐπειδὴ εἶναι ἴσος τῆς ἀξίας τοῦ κοινοῦ οἴνου τῆς Γαλλίας, καθίσταται σχεδὸν ἀπαγορευτικός.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπε· Καὶ ἐγώ, Κύριοι, εἶμαι ὀπαδὸς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐγώ, ὡς ὁ Κ. ὑπουργός, πρεσβεύω τὰς αὐτὰς περὶ τούτου ἀρχάς, καὶ ποσῶς δὲν συμφωνῶ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ ὡς πρὸς τοὺς προστατευτικοὺς νόμους καὶ τοὺς ἀπαγορευτικοὺς δασμούς, διότι θέλω τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν μέσων τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ τῆς ὑλικῆς ὅπως καὶ τῆς ἠθικῆς. Παρατηρῶ ὅμως ὅτι τὸ δασμολόγιον τοῦτο καθὼς καὶ αἱ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίαι ἀντὶ νὰ ἦναι σύμφωναι τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐξέθηκεν ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργός, ἀπ' ἐναντίας εἶναι λίαν ἐπιβαρυντικαί· ὡς λόγου χάριν ὁ ἐπὶ τῆς ξυλείας δασμός, ὅστις καὶ πρό τινος ὑπῆρχε δυσανάλογος καὶ ἤδη καθίσταται βαρύτερος, διότι διὰ μὲν τὴν εἰς τὸν τόπον παραγομένην ξυλείαν ὁ

φόρος εἶναι βαρὺς, διὰ δὲ τὴν ἔξωθεν εἰσαγομένην λίαν ἐλαφρὸς. Παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας, ἐπαναλαμβάνω, ἔγω ἐκεῖνο ὅπερ πρό τινος ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι δῆθεν ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἐπὶ τῆς ἐπιτοπίου ξυλείας φόρου ἡ προμήθεια αὐτῆς εἶναι συμφερωτέρα ἐκ τῆς Εὐρώπης ὡς καὶ ἡ ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀγορά, παρὰ τὴν ἀποκοπὴν αὐτῆς εἰς τὰ πλησιόχωρα δάση ἑνὸς χωρίου. Τοῦτο δὲ νομίζω δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἐλευθερία ἐμπορίου, ἀλλὰ καταπίεσις τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας χάριν τῶν ξένων. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου δὲ τῆς ἐπιτοπίου ξυλείας ἐπεθύμουν νὰ λάβω ἐξηγήσεις τινὰς, πῶς ὁ δασμὸς αὐτῆς συμβαίνει νὰ ἦναι 25|00.

Κατόπιν λαλῶν ἐκ δευτέρου τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε·

Τὰ λεγόμενα σήμερον εἶναι μικραὶ ἀκροβολισμοὶ, ἡ δὲ μάχη ἔρχεται κατόπιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀκροβολισμοὺς αὐτοὺς δὲν πρέπει νὰ χαρίζῃ τις οὐδὲ βῆμα, διότι κατόπιν κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὴν μάχην.

Λέγω λοιπὸν ὅτι εἶμαι ἐναντίος εἰς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἰδέαν, ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ὑποστηρίζουσιν ἀλλήλους· ὅτι καὶ τὸ ἕν καὶ τὸ ἄλλο συντρέχει εἰς τὸν σκοπὸν τῆς κοινῆς εὐημερίας εἶναι γνωστὸν, δὲν εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι εὑρίσκονται εἰς ἁρμονίαν πάντοτε, διότι ἀμφότερα ἐπιδιώκουσιν ἴδια συμφέροντα λίαν ἐγωϊστικὰ, καὶ ἐὰν μοὶ ἦτο ἐπιτετραμμένον, ἤθελα καταθέσει ἐνώπιόν σας ὁλοκλήρους τόμους ἱστορίων τοὺς πολέμους, οἵτινες παντοῦ συνέβησαν καὶ συμβαίνουν μεταξὺ βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων. Μόνη ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἐκείνη, ἥτις ἔχει συμφέρον νὰ εὐημερῶσιν ὅλαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ἐπὶ τῆς τύχης τῆς ὁποίας προΐσταται· μόνη ἡ Κυβέρνησις φροντίζει ὥστε ἡ ὠφέλεια νὰ ἦναι κοινὴ, καὶ ἐὰν σφάλλῃ ἐνίοτε εἰς τὰ ὁποῖα ζητεῖ νὰ ἐφαρμώσῃ μέτρα εἰς ἐπίτευξιν τοῦ κοινωνικοῦ τούτου σκοποῦ, τὰ σφάλματα ταῦτα εἶναι ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς της, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν μίαν κακοποιὸν Κυβέρνησιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡμίλησε περὶ ἀρχῶν, ἀλλὰ τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας ἥτις γαργαλίζει ὅλων τὰς ἀκοὰς δὲν πρέπει ἐνταῦθα νὰ τὴν παραμορφώσωμεν. Δὲν πράκειται τωόντι σήμερον περὶ ἀρχῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλὰ περὶ ἐλευθερίας ἐμπορίου, ἤγουν περὶ ἐλευθέρου ἢ μὴ συναγωνισμοῦ ἐμπορικῶν συμφερόντων μετὰ ἀγγλικῶν καὶ ξένων· ἐλησμόνησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι εἰς τὸν συναγωνισμὸν αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν αἱ αὐταὶ

δυνάμεις, διότι ρυσικὸν εἶναι ὁ ἰσχυρότερος καὶ μεγαλήτερος νὰ καταβάλῃ τὸν μικρὸν καὶ ἀδύνατον, ὅπως ἐν καιρῷ θέλομεν ἀποδείξει τοῦτο ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς κλίμακος. Εἶπεν ὁ διάσημος Michel-Chevalier «μακρὰν ἀπὸ ἐμὲ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ θελήσω νὰ παραδώσω τὴν βιομηχανίαν τῆς πατρίδος μου εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς Ἀγγλίας τῶν ὁποίων ἡ δύναμις εἶναι ἀνωτέρα.»

Πρίθρισεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰ θεμέλια, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς τελευταίους δύο χρόνους ἐπίφερε τὸ δασμολόγιον καὶ αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι ἀρχαὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου. Ἀλλὰ τὰ θεμέλια ταῦτα ἐγένοντο, Κύριοι, ἂν ἔγιναν, οὐχὶ χάριν τῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, ἥτις συνέβη εἰς τὰς ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς καὶ γεωργικὰς ἀκόμη τάξεις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς ὅλα τὰ Κράτη, ἕνεκα πολλῶν λόγων καὶ ἰδίως ἕνεκα τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου. Δὲν εἶναι ἔθνος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔκαμε γιγαντιαίας προόδους, καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι αὐταὶ χρωστοῦνται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἂν καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀρχὰς ταύτας ἡμεῖς πολλὰ ὀλιγώτερον προοδεύσαμεν σχετικῶς μὲ τὰ ἄλλα Κράτη. Δύναμαι δὲ νὰ ἀποδείξω ὅτι ἡ αὔξησις τῆς τελωνιακῆς προσόδου, τὴν ὁποίαν διατρανοῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡς τερπάτιον φαινόμενον, δὲν εἶναι ἀπόδειξις προόδου, διότι, ἂν ἐνθυμᾶσθε, κατὰ τὸ 1851 τὰ τελωνειά μας εἶχον τὰς αὐτὰς σχεδὸν μὲ τὰς σημερινὰς εἰσπράξεις, καὶ μολονταῦτα κατὰ τὸ 1852, ὅτε αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις εἶχον ἐλαττωθῆ, ἡ οἰκονομικὴ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Κυβερνήσεως κατάστασις ἦτο πολὺ καλυτέρα. Διὰ νὰ ἀνοίξωμεν, Κύριοι, τὰς πύλας ἡμῶν εἰς τὰ ξένα προϊόντα, πρέπει προηγουμένως νὰ ἔχωμεν πρόχειρα τὰ μέσα πρὸς ἀνταλλαγήν. Πολλὰ τοιαῦτα εἰσήχθησαν εἰς τὸ Κράτος μας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ξένα προϊόντα, τὰ πλειότερα ἀνήκοντα εἰς τὴν πολυτέλειαν· γνωρίζω ὅτι ἐξ αὐτῶν ηὐξήσαν αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις μας· ἀλλὰ δύνασθε καὶ ὑμεῖς νὰ μὲ βεβαιώσητε, ἂν ἀνταλλάξαμεν αὐτὰ μὲ ἄλλα προϊόντα, τὰ ὁποῖα παρηγάγομεν εἰς τὸν τόπον μας, ἢ μήπως ἐκ τῶν προϊόντων μετεχειρίσθημεν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τὰ ἐναποταμιεύματα, τὰ ὁποῖα ἐκ πολλῶν προγενεστέρων κόπων ἔχομεν; αὐτὸ, ἐννοεῖ ἕκαστος, πιστεύω, δὲν εἶναι μία κατάστασις τὴν ὁποίαν δύνανται τις ὀρθῶς σκεπτόμενος νὰ παινέσῃ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ εὐχηθῇ, καὶ μάλιστα ὅπόταν ἡ ναυτιλία μας, ἡ ὁποία τοσούτους χρόνους ἀνεπλήρωνε διὰ τῶν ἀρθόνων προϊόντων της τὸ

ἔλλειμμα τῆς κοινῆς ἀνταλλαγῆς, εὑρίσκεται σήμερον μαραμένη. Αἱ ἀρχαὶ λοιπὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου μας, καὶ οὐχὶ ὅπως τὰς ἐννοεῖ ὁ Κ. ὑπουργός.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν·

Καὶ ἐγώ, Κύριοι, πιστεύω, ὅτι ἐν καιρῷ θέλω δυνηθῆ νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου οὐ μόνον δὲν καταφέρη τὴν βιομηχανίαν, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας παρ' ἡμῖν ἡ ἐλευθερία αὕτη ἐπιρρέασεν εἰς ὀλίγον χρόνου διάστημα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας καταπληκτικῶς. Προσθέτω δὲ ὅτι ἡ λεγομένη προστασία τοῦ ἐμπορίου ὠφέλησε μόνον τοὺς ἐμπόρους καὶ τοῦτο ἐπιφυλάττομαι ν' ἀποδείξω.

Πρὸς τὸν Κ. Ψύλλαν δὲ ἀπαντῶ, ὅτι ὁ φόρος τῆς ξυλείας ὑπάγεται εἰς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τὰς περὶ ἐγγείου φόρου, καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ περὶ δασῶν νόμος εἶναι κατά τι ἐλλειπὴς καὶ ἔχει ἀνάγκην τροποποιήσεως, ποτὲ ὅμως μὴ ὑποθέσητε ὅτι ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος 25|00 εἶναι βαρὺς διὰ τοὺς πολίτας καὶ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου· τοῦτο ἀμέσως ἀποδεικνύεται ἅμα ἀναλογήσητε, ὅτι ἐξ ἑνὸς ἀποκοπέντος δένδρου ἀξίας δέκα σανιδῶν μία μόνη ἐξ αὐτῶν φορολογεῖται εἰς τὴν ἀγοράν.

Εἰς ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησε, ὅτι τὸν περὶ δασῶν νόμον θέτει εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τοῦ περὶ βοσκῶν, καὶ ὅτι ἀμφοτέρους θεωρεῖ λίαν ἐπιβαρυντικοὺς διὰ τὸν λαόν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ρ. Παλαμίδης·

Ἐξετάζοντες, Κύριοι, εἰς τὴν σφαῖραν τῆς Ἑλλάδος τὸ ζήτημα, βλέπομεν ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ὅπως ὑπάρχει ἐν Εὐρώπῃ· ἑπομένως παρ' ἡμῖν ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου πρέπει νὰ ἦναι ἀνάλογος τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ καὶ οὐχὶ τῆς τοῦ ἐμπόρου μόνον. Τὸ λάθος ὅμως τοῦτο δὲν συνέβη ἐπὶ τοῦ προκειμένου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων νόμων· διότι ἀφοῦ ἐνταῦθα εἶναι φυσικὸν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὰ πάντα, οὐχ ἧττον ὅμως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ἑνὸς νόμου ποτὲ δὲν ἠθελήσαμεν νὰ μιμηθῶμεν τὴν Ἀγγλίαν, τῆς ὁποίας τὰ νομοθετικὰ σώματα φωτίζονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὰ Νομαρχιακὰ καὶ ἐπαρχιακὰ συμβούλια, ἀπὸ ἀναφορὰς πολιτῶν, ὥστε εἶναι εἰς θέσιν νὰ σταθμίσωσι τὸ ἀληθῶς συμφέρον ἐπὶ οἱουδήποτε ἀντικειμένου. Λέγω λοιπόν, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἤθελεν εἶσθαι λίαν ἐπωφελὲς νὰ δεχώμεθα παρατηρήσεις καὶ ἐξωθεν, ὁσάκις πρόκειται περὶ πράγματος,

τὸ ὁποῖον ἐπιβαρύνει ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν τῶν πολιτῶν.

Ὁ Γερουσ. Κ. Μαγγίνας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Δὲν προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω περὶ ἀντικειμένου ἀλλοτρίου τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὡς ἀνέφερον οἱ πρὸ ἐμοῦ ὁμιλήσαντες, ἤτοι περὶ τοῦ νόμου τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν, τοῦ προϊόντος τῆς σταφίδος καὶ λοιπῶν, διότι τὰ ζητήματα ταῦτα ἔρχονται ὅσον οὔπω καὶ ἕκαστος ἐκφράζει τότε τὴν περὶ τούτου ἰδέαν του· ὅθεν περιορίζομαι εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα.

Περὶ δασμολογίου ἢ τιμολογίου καὶ τῆς τροποποιήσεως αὐτοῦ περὶ ἧς πρόκειται ἐγένοντο σκέψεις καὶ ἐργασίαι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ διαφόρους ἐπιτροπάς, ἀπὸ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια, ἀπὸ ἐμπόρους καὶ τελῶνας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐλλείψῃ τὸ ἀόριστον τοῦ φόρου τῆς εἰσαγωγῆς εἰς δέκα τοῖς ἑκατὸν ὅπερ γενικὰ κατεχρήσεις καὶ παράπονα καὶ νὰ ὁρισθῇ εἰς ἑκάστου εἴδος τὸ ποσὸν τοῦ φόρου αὐτῶν· ἀλλ' εἰς τόσας χιλιάδας ὀνομασίας διαφόρων εἰδῶν οὐδεὶς δύναται νὰ προίδῃ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ νὰ ὁρίσῃ τὴν ἐπὶ τούτου φορολογίαν, μόνη ἡ πεῖρα εἶναι ἐκείνη, ἥτις θέλει φέρει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ὀρθώτερον καὶ δικαιότερον· προσθέτω δὲ ὅτι καὶ ἡ ὑπὸ συζήτησιν τροποποίησις δὲν θέλει φέρει τὸ τέλος τοῦ πράγματος, ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν θέλουσιν ἔλθει καὶ ἄλλαι τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἡ πεῖρα θέλει ἀποδείξει καταλληλοτέρας. Διὰ τοὺς λόγους τούτους πρέπει σήμερον νὰ παραδεχθῶμεν τὰς ὑπὸ συζήτησιν τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἀπέδειξε μέχρι τοῦδε· καὶ ὅταν μετὰ ταῦτα ἔλθωσι καὶ ἄλλαι, αἵτινες ἤθελε φανῶσιν ὀρθαὶ καὶ δίκαιαι, νὰ γίνωσι καὶ πάλιν δεκταί. Διὰ τοὺς λόγους τούτους προτείνω τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ τροποποιήσεων τῶν διαφόρων εἰδῶν.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ὀνομαστικὴς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 30· ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Πρασσακάκη καὶ Χαρ. Παπαπολίτη ὡς τὸ συνταχθὲν ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τελωνικοῦ δασμοῦ διαφόρων ἐμπορευμάτων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . . Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος . Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Τάκης Μαγγίνας . . . . Ν

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Κωνσταντίνος Κανάρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἰωάννης Στάϊκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Γεώργιος Τύλλας	N	Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἰωάννης Θεοτάκης		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Παναγ. Λιδωρίκης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνς. Προβιλέγιος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Σπῦρος Μῶλος	N
Ἀδὰμ Δοῦκας		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ πρῶτον καὶ δεύτερον, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Τεθὲν ἑπομένως εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν κατὰ πρωτόκολλον ψηφοφορίας ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 31 Ἰανουαρίου ε. ε.

Κατόπιν τεθέντος ὑπὸ συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν **178,792:15** εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858 ἔτος, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Παρατηρῶ, Κύριοι, ὅτι τὸ κατ' ἔτος σημειούμενον ἔξοδον ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας» δὲν θέλει παύσει ποτὲ ἑνόσῳ ἡ Κυβέρνησις δὲν προέλθη εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς. Σήμερον δὲ παρὰ ποτὲ τὸ ζήτημα τοῦτο καθίσταται σπουδαῖον καὶ ὁ ὁπλισμὸς τῶν πολιτῶν μας λίαν ἀναγκαῖος καθόσον βλέπετε ὁποία συγκίνησις ὑπάρχει περιξ ἡμῶν εἰς πλησιόχωρα κράτη. Καὶ ἂν περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζωμεν,

πρέπει τοὐλάχιστον νὰ ἔχωμεν ὅπλα, τῶν ὁποίων στερεῖται οὐ μόνον ἡ Πελοπόννησος, ἀλλὰ καὶ ἡ Στερεὰ αὐτή.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῆς συζητουμένης πιστώσεως· ὅτι δὲ καὶ ἐθνικὴ φρουρὰ ἂν ὑπάρχῃ τὸ ἔξοδον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον εἰς περίστασιν καθ' ἣν λῃστρικαὶ συμμορίαι ἤθελον παρενοχλήσει τὸν τόπον. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐπικρατούσης τῆς ἡσυχίας, ἥτις, διὰ τῶν ἐσχάτως ληφθέντων μέτρων σήμερον ὑπάρχει, τὸ ἔξοδον τοῦτο καὶ ἄνευ τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς ἐλαττοῦται καὶ μόνον 50,000 δραχμαὶ θέλουσιν ἐπαρκεῖ ἐτησίως διὰ τὰ ἔκτακτα ταῦτα ἔξοδα.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥ. Παλαμίδης·

Μᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς θεραπείας τῶν λῃστρικῶν παρενοχλήσεων, ἥτις ἐπέλθε καὶ ἄνευ τῆς τακτικῶς διοργανισμένης ἐθνικῆς φρουρᾶς. Ἀλλ' ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ τόπου δὲν εἶναι μοναδική, Κύριε ὑπουργέ· ἡ πεῖρα ὅμως ἀπέδειξεν ὅτι ὅταν ὁ λαὸς δὲν ἦναι φρουρὸς τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως τὰ σκάνδαλα ταῦτα θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε. Εἶναι δὲ ἀπάτη, ὅτι διὰ τῶν ἐν χρήσει μέτρων θέλομεν φθάσει εἰς τὴν ποθητὴν ἐκείνην κοινωνικὴν εὐημερίαν. Δὲν ζητοῦμεν δὲ ἐθνοφυλακὴν, ὡς εἶναι διοργανισμένη ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ κατά τι τροποποιημένην ἀναλόγως τῶν ἡμετέρων περιστάσεων ἀρκεῖ νὰ δυθῶσιν ὅπλα εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν, διότι τὸ ὅπλον εἰς τὸν Ἕλληνα εἶναι λίαν ἀναγκαῖον· καὶ λάβετε ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἄοπλα.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 23, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολακτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτη καὶ Χ. Παπαπολίτη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 178,792 15 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτ. διὰ τὸ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Χαράλ. Παπαπολίτης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἰάκωβος Παξιμάδης	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Νικόλ. Πρασσακάκης	N
Τάκτης Μαγγίνας	N	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Ριχάρδος Τζιώρτζ	

Αθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Άντων. Γ. Κριεζῆς . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Άντων. Μαυρομιχάλης . . N
Άνδρ. Χ. Άναργύρου . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Γεώργιος Τύλλας . . . . N	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Ἀθανάσιος Αιδωρίκης . . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Γεώργιος Λαρεωτης . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Νικόλ. Μαυρομιχάτης . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Παναγ. Αιδωρίκης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Γεώρ. Διοβουνιώτης . . .
Ἀδάμ Δούκας	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Κωνσταντῖνος Καναρης . .	Σπῦρος Μῆλιος . . . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Ῥήγας Παλαμίδης . . . .
Μ. Α. Καίρης	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐψηφίσθη διὰ χειροτονίας.

Τεθὲν ἐπομένως εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 26 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν κατὰ τὰ ὡδε συνημμένων πρωτοκόλλων ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 31 Ἰανουαρίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀνάληψ. πιστώσεως δρ. 178,792.15 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . . N	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Γεώργιος Τύλλας . . . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀθανάσιος Αιδωρίκης . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Γεώργιος Λαρεώτης . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Δημήτριος Βούλγαρης . . .

Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Χατζίσκος . . . N
Ἀδάμ Δούκας	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Νικόλ. Μαυρομιχάτης . . . N
Κωνσταντῖνος Καναρης . . .	Ἀναστ. Χαραλάμπης . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N	Παναγ. Αιδωρίκης . . . .
Μ. Α. Καίρης	Γεώργ. Διοβουνιώτης . . .
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Πλαπούτας . . N	Σπῦρος Μῆλιος . . . . . N
Ἰωάννης Σάϊκος	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Προσδιωρισθείσης δὲ ὡς ἡμέρας συζητήσεως τοῦ περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν Νομοσχεδίου τῆς ἀμέσως ἐρχομένης Δευτέρας, ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 2 Μαρτίου 1859, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω τέσσαρα Νομοσχέδια καὶ τὰς αἰτιολογικὰς αὐτῶν ἐκθέσεις· 1) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν **28,800** ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως **1859**· 2) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν **3483** ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως **1858**· 3) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν **105,000** ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως **1858**· καὶ 4) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν **17,780** τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως **1859**. Ἀπεφασίσθη ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν Νομοσχεδίων τούτων, ἔχοντων ὡς ἔπεται, νὰ ἐκτυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστάς, καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμὰς 28800 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διὰ τῶν ἀπὸ 4 Ἰουνίου καὶ 31 Δεκεμβρίου 1857 Νόμων ΥΙΑ'. καὶ ΥΛΖ'. ἀναγνωρισθὴ ἡ ἀνάγκη αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ, καὶ τῶν τούτων ὑποδεεστέρων, ὧν αἱ μηνιαῖαι ἀπολαβαὶ δὲν ὑπερτεροῦσι τὰς δραχμὰς 180· ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Νόμων τούτων ἐξακολουθεῖ ἡ πληρωμὴ τῆς αὐξήσεως ταύτης, περὶ ἧς δὲν ἐδύνατο νὰ προίδῃ ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους προϋπολογισμός, καθ' ὃ συνταχθεὶς πρὸ τοῦ τελευταίου τῶν προσκμειωθέντων Νόμων.

Διὰ τὴν πληρωμὴν λοιπὸν τῆς αὐξήσεως ταύτης κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος χορηγεῖται διὰ τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου ἀναπληρωτικὴ πίστωσις Δραχ. 28800 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργεῖον.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτό, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν, πεποιθώς, Κύριοι, ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν τῆς αὐτῆς τύχῃ τοῦτο ἐπιδοκιμασίας, ἧς ἐτύχθη καὶ παρὰ τῇ Βουλῇ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ἐψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Συνεπείᾳ τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΥΙΑ'. Νόμου χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν εἴκοσιν ὀκτὼ χιλιάδων ὀκτακοσίων ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 1 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου

τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸ 1859 ἔτος ὡς ἑξῆς·

Κεφάλαιον 1.	Ἄρθρον Α' . . . δραχ.	21600
» »	» Γ' . . . . »	7200
	Τὸ ὅλον δραχμαὶ ·	28800.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς π.στώσεως δρ. 3183 21|00 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν αὐτοῦ, ὑποβάλλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν.

Ἡ χορηγουμένη δι' αὐτοῦ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμὰς 3183 21|00 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτους εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πληρωμὴν τῶν ὑπολοίπων ἐξόδων ἐπισκευῆς τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Γυμνασίου, τοῦ ἐνοικίου τοῦ ἐνταῦθα Β. Γυμνασίου, καὶ τοῦ δημοδιδασκαλείου, αὐξηθέντων ὡς ἐκ τῆς προβαινούσης ὑπερτιμήσεως, καὶ τινων ἄλλων μικροῦ λόγου ἐξόδων τῆς ὑπηρεσίας. Περὶ ὅλων αὐτῶν ἐκτενῶς ἀναπτύσσεται ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει του, ἧς ἀντίγραφον παρασυνάπτεται.

Πέπεισμαι λοιπόν, ὅτι προθύμως θὰ φέρητε, Κύριοι, τὴν ψῆφον ὑμῶν ὑπὲρ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859

Ο Θ Ω Ν.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν τριῶν χιλιάδων τετρακοσίων ὀγδοήκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν εἰκοσιτεσσάρων, ἀριθ. 3183:24 τασσομένη εἰς τὸν τοῦ ἔτους 1858 εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργείου, ὑπὸ μὲν τὸ κεφάλ. Γ'. ἄρθρον 13 «Ἔξοδα Γυμνασίων» κατὰ δραχ. 3067:24 ὑπὸ δὲ τὸ κεφάλ. Δ'. ἄρθρ. 2 «Ἔξοδα δημοδιδασκαλίου κλπ.» κατὰ δραχμὰς 416.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 105000 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ συνταχθέντος νομοσχεδίου ὑποβάλλω αὐτὸ κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν.

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 105000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, σκοποῦσα τὴν ἐπισκευὴν τεσσάρων, τῶν σπουδαιοτέρων ὁδῶν τοῦ Κράτους, καθ' ἃ ἐκτενέστερον πραγματεύεται ἐν τῇ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐκθέσει του ὁ ἀρμόδιος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας συνοδεύει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Παρακαλῶ λοιπὸν ὑμᾶς, Κύριοι, νὰ φέρητε πρόθυμως τὴν λευκὴν ψῆφον σας, ἀφ' οὗ ἡ ἀνάγκη τοιούτων ἔργων ὑπάρχῃ ἀναγνωρισμένη, καὶ δικαιολόγηται.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει

ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 29 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κ. ΠΡΟΣΕΛΑΓΓΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἑκατὸν πέντε χιλιάδων, ἀριθ. 105,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου λογιζομένη ὑπὸ τοῦ κεφαλ. Ζ'. ἄρθρ. 1 «Ἐπισκευὴ δημοσίων ὁδῶν.»

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 17788 εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν τὸ συνταχθὲν νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Δι' αὐτοῦ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 17788 εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος.

Τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς πιστώσεως ταύτης ἀρέσθε, Κύριοι, ἐκ τῆς παρασυναπτομένης ἐν ἀντιγράφῳ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ. Δι' ὃ καὶ περιορίζω τὸν περὶ τούτου λόγον μου, παρακαλῶν ὑμᾶς, ἵνα μετὰ προθυμίας φέρητε τὴν λευκὴν ὑμῶν ψῆφον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὡς ἔχει, καὶ θέλει ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἀναπληρωματικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. δέκα ἑπτὰ χιλιάδων ἑπτακοσίων ὀγδοήκοντα ὀκτὼ, ἀριθ. 17.788, διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1859, ἐπὶ τῶν ἓξ κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Κεφ. Α'. ἄρθρ. 5.) Προσωπικὸν εἰρηνοδικείων δρ.			11520
» Β'. » 1.) ὑλικὸν ὑπουργείου·			
Διὰ συμπλήρωσιν τοῦ ἐνικείου τοῦ καταστήμ.	1,000		
Διὰ τὴν ἐκμίσθωσιν τῆς ἀμάξης καθ' ὅλον τὸ ἔτος δραχ.	3600		
ἐκπιπτομένων τῶν ψηφισθεισῶν πρὸς τοῦτο	1000: 2600		4000
Δι' ἀγορὰν ἀποσκευῆς . . . . . δραχ.	400		
Κεφ. Β'. Ἄρθρ. 2.) ὑλικὸν Ἀρείου Πάγου . δραχ.			900
» » » 3.) ὑλικὸν Ἐφετείων . . . »			600
» » » 5.) ὑλικὸν Εἰρηνοδικείων . . »			768
Ἐν ὅλῳ δραχμαὶ			17,788

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀνέγνω ἕτερα δύο Νομοσχέδια 1) περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς Καρώνην καὶ 2) περὶ διακοσίλιων μετοχῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀτμοπλοΐαν καὶ παραχωρήσεως δύο γηπέδων κειμένων ἐν Σύρῳ, ἔχοντα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἑπεται·

ΕΚΘΕΣΙΣ
Περὶ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας Καρώνης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Βουλὴ, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον εἰσήγαγον τὸ ἐσώκλειστον Νομοσχέδιον, περὶ ἐπισκευῆς καὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐν τῷ λιμένι Καρώνης ὑπαρχούσης παλαιᾶς προκυμαίας, ἐψήφισεν αὐτὸ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 12 λήγοντος μηνός. Δεδομένων ἤδη τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. τὸ ὑποβάλλω καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν.

Οἱ λόγοι, οἵτινες προεκάλεσαν τὴν σύνταξίν του, ἐκτίθενται ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, τῆς ὁποίας ἀντίτυπον ἐπισυνάπτεται.

Ἀθῆναι, τῇ 27 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ ἐπέκτασιν τῆς ἐν τῷ λιμένι Καρώνης τοῦ δήμου Κολλωνίδων ὑπαρχούσης παλαιᾶς προκυμαίας, τὸν καθαρισμὸν τοῦ λιμένος καὶ τὴν κατασκευὴν κρηπίδος καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς παραλίας τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἐγκεκριμένον αὐτῆς σχέδιον, ἐπιβάλλονται οἱ ἑξῆς φόροι καὶ προσωπικαὶ ἐργασίαι.

α.) Ἐν τοῖς ἑκατὸν, ἀνεξαρτήτως τοῦ δημοτικοῦ φόρου, ἐπὶ τῶν εἰς τὸν ἀνωτέρω λιμένα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων καὶ τῶν ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἐκεῖσε μεταφερομένων ἐμπορευμάτων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ἰδίου λιμένος εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγομένων, καὶ τῶν εἰς τὴν ἡμεδαπὴν μεταφερομένων, κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν· ὡς τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ἡ τιμὴ ἐπὶ τῆς

ὁποίας στηρίζονται τὰ εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου εἰσπραττόμενα τελωνιακὰ τέλη.

Τὸ κατὰ τὴν ἀνωτέρω βάσιν εἰς ἕκαστον ἐμπόρευμα ἐπιβαλλόμενον τέλος θέλει ὁρισθῆ ἐν βασμολογίῳ διὰ Β. Διατάγματος.

δ'.) Δέκα λεπτὰ τὸν τόνον ἐφ' ὅλων τῶν προσορμιζομένων πλοίων, δι' ἑκάστην προσόρμισιν.

γ'.) Προσωπικὴ ἐργασία, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ὁδοποιΐας Νόμου, τρία ἡμερομίσθια ἐτησίως ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀξίνων δημοτῶν τῶν ἐχόντων ἡλικίαν 18—60 ἐτῶν, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν ἀριστειοφόρων.

Ἄρθρον 2. Ἡ εἴσπραξις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ φόρων γίνεται συνάμα μὲ τὴν τῶν δημοσίων παρὰ τῶν ἀριθμίων δημοτίων ὑπαλλήλων ἐπ' ἀμοιβῇ ἓν τοῖς 0|0 ἐπὶ τοῦ εἰσπραττομένου ποσοῦ· ἐφαρμόζονται δὲ ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων τούτων αἱ διατάξεις τῶν Νόμων κατὰ τῶν καθυστερούντων εἰς τὸ δημόσιον καὶ αἱ διατάξεις τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δημοσίους ὑπολόγους.

Ἄρθρον 3. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Κολλωνίδων νὰ δανεισθῇ, φυλαττομένων τῶν κειμένων διατυπώσεων, ὑφ' οὗ τινος νομίσῃ συμφερώτερον τ' ἀπαιτούμενα κεφάλαια διὰ τὴν ἔναρξιν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει τῶν ἀνωτέρω φόρων.

Ἄρθρον 4. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου θέλει ἐνεργηθῆ κατὰ τὰ περὶ δημοσίων ἔργων διατεταγμένα, θέλει δ' ἐφορεύει ἐπ' αὐτῆς τριμελὴς ἐπιτροπή, συγκειμένη ἐκ τοῦ δημάρχου ὡς προέδρου, ἑνὸς μέλους διοριζομένου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἑνὸς ἑτέρου ἐκλεγομένου παρὰ τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου Κολλωνίδων.

Τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης θέλουν κανονισθῆ διὰ Βασ. διατάγματος.

Ἄρθρον 5. Ἡ χορήγησις τῆς προσωπικῆς ἐργασίας θέλει διαρκέσει μέχρις ἀποπερατώσεως τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερομένων ἔργων· ὡσαύτως ἡ εἴσπραξις τῶν ἐν τῷ ἰδίῳ ἄρθρῳ φόρων θέλει διαρκέσει μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς τῆς γενησομένης δαπάνης διὰ τὴν ἐντελῆ περαίωσιν τῶν ἰδίων ἔργων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Κυβέρνησις, ἐκτιμῶσα τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ὠφέλη, ἠθικά τε καὶ ὑλικά, ἅτινα ὑπόσχεται τῷ Κράτει ἡ ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ἐθεώρησε δίκαιον καὶ ὀρθὸν νὰ εἰσακούσῃ τὰς ἐπανειλημμένας παρακλήσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἑταιρίας ταύτης, εἰς δύο τινὰ περιστρεφομένας, πρῶτον μὲν εἰς τὴν κατὰ δύο χιλιάδας αὔξησιν τῶν μετοχῶν τοῦ δημοσίου, δεύτερον δὲ εἰς τὴν παραχώρησιν τῇ ἑταιρίᾳ διφθάρων δύο οἰκοπέδων πρὸς ἀνέγερσιν καταστημάτων αὐτῆς. Διὰ τοῦ συναπτομένου λοιπὸν νομοσχεδίου ἐπιτρέπεται, ἵνα τὸ δημόσιον λάβῃ δισχιλίας νέας μετοχὰς εἰς τὴν προκειμένην ἑταιρίαν καὶ χορηγοῦνται αὐτῇ δωρεὰν δύο δημόσια γήπεδα, τὸ μὲν κατὰ τὸν λιμένα Σύρου, ἐπὶ τοῦ νησιδίου «ὁ Ἅγιος Νικόλαος» τὸ δὲ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ λιμένος Πειραιῶς.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλοντες κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ὑμετέραν σοφίαν καὶ ἐπιψήφισιν, συνοδεύομεν μετ' ἀντιγράφου τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μας, ἐν ᾗ ἐκτίθενται λεπτομερέστερον τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ αἱ προσήκουσαι αἰτιολογίαι, αἵτινες θεωροῦνται τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰς τὸν κατηρτισμὸν παποιήσεως.

Ἀναντιῤῥήτως, Κύριοι, ἡ μετοχὴ τοῦ δημοσίου ἀποβαίνει εἰς αὐτὸ παραγωγική, διότι ἀναπτυσσομένης καὶ προβαίνης τῆς ἑταιρίας, αὐξάνουσι καὶ τὰ κέρδη, ὧν καὶ τὸ δημόσιον, ὡς πρώτιστος μέτοχος, θέλει ἀπολαμβάνει, ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς ὠφελείας. Κατὰ δὲ τὴν παραχώρησιν τῶν γηπέδων, δὲν δύναται, φρονοῦμεν, νὰ ὑπάρξῃ δίκαιος καὶ ὀρθὸς λόγος, ἀφ' οὗ παρ' ἅπασιν ἡ ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος τῆς προκειμένης ἑταιρίας θεωρεῖται πλέον ὡς ἐθνικὴ ἀνάγκη, καὶ ἀφ' οὗ ἐλευθεριότητος τοιαύτης ἠξιώθησαν ξέναι ἑταιρίαι.

Ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ σύνεσις ὑμῶν, Κύριοι, μᾶς πείθουσι πληρέστατα, ὅτι ἀσμένως θέλετε παραδεχθῆ τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Φεβρουαρίου 1859.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Λ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπορασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ δημόσιον νὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐν Σύρῳ ἐδρεύουσαν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας πρὸς ταῖς ὀκτακοσίαις μετοχαῖς, ἃς ἔλαβεν ἤδη δυνάμει τοῦ παραγράφου 6', τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1855 ΣΠΑ'. νόμου περὶ συστάσεως ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν νήσων καὶ τῶν παραλίων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, δισχιλίας ἕτι μετοχὰς ἑκάστην δραχμῶν πεντακοσίων ἑκάστην.

Ἄρθρ. 2. Παραχωροῦνται δωρεὰν εἰς τὴν εἰρημένην ἑταιρίαν ἓν γήπεδον ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν λιμένα Σύρου νησιδίου «Ἅγιος Νικόλαος» ἐκ πεντακοσίων τετραγωνικῶν βασιλικῶν πήχεων, καὶ ἓν ὅμοιον ἐκ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ λιμένος Πειραιῶς διαθεσίμων ἐθνικῶν γαιῶν ἐκ τριῶν χιλιάδων τετραγωνικῶν πήχεων, διηρημένον εἰς δύω τεμάχια.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀπεφασίσθη δὲ ἐπ' αὐτῶν νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ ὡς ἀνωτέρω πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Γραμματέως 1) τὸ ὑπ' ἀριθ. 405 ἔγγραφον τοῦ Πρυτανέως τοῦ Πανεπιστημίου, δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ εὐγνωμοσύνη σύμπαντος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συλλόγου διὰ τὴν ψῆφισιν τῶν δύω χιλιάδων δραχμῶν πρὸς ἰσοπέδωσιν τῆς πλατείας τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου. 2) Ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 600,000 πρὸς σύστασιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, καὶ 3) ὁμοία ἔκθεσις ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 168,000

ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859· καὶ ἀπεφασίσθη χωρὶς νὰ ἐκτυπωθῶσιν αἱ ἐκθέσεις αὗται, νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ ὧν πραγματεύονται Νομοσχέδια καθ' ἣν ἀνεγνώσθησαν τάξιν· ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 600,000 πρὸς σύστασιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, διεφώνησεν εἰς τὰς περὶ τούτου σκέψεις της· καὶ οἱ μὲν ΚΚ. Γ. Καρακατσάνης, Γ. Ψύλλας καὶ Δ. Χατζίσκος, συνεπεῖς εἰς τὴν ψῆφόν των τῆς 16 Φεβρουαρίου ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως τοῦ ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον, δὲν παραδέχονται τὴν ζητουμένην διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου πίστωσιν.

Οἱ δὲ ΚΚ. Τ. Μαγγίνας καὶ Μ. Α. Καΐρης παραδέχονται τὸ πρακείμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, διὰ τοὺς λόγους ὅτι ἐπιψηφισθέντος πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τοῦ Νόμου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως τοῦ ὑποβρυχίου ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, ἕπεται ἀναγκαίως ἡ χορήγησις τῆς ἀπαιτουμένης χρηματικῆς ποσότητος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, καθ' ὅσον πᾶσα πρὸς τοῦτο ἄρνησις ἐμφαίνει ἀριθήλως τὴν ἀντίφασιν τῆς Γερουσίας εἰς τὰ παρ' αὐτῆς ἐπιψηφισθέντα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Τ. Μαγγίνας, Γ. Ψύλλας,
Μ. Α. Καΐρης. Γ. Καρακατσάνης,
Δ. Χατζίσκος.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 168,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διεξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωρήσασα ὅτι ἡ πρακειμένη πίστωσις ζητεῖται ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς κατασκευὴν νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρῳ, ὅπερ θεωρεῖται ἀναγκαιότατον διὰ τὴν ἐλευθέραν τοῦ ἐμπορίου κίνησιν, παραδέξατο τὸ εἰρημένον Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ συνί-

στηται τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Φεβρουαρίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπή

Σ. Καλογερόπουλος, Ἀδὰμ Λούκας,
Γ. Παπαηλιόπουλος, Ἰάκ. Παξιμάδης,
Νικ. Πρασσακάκης.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆ ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος λαβὼν τὸ λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Μέλος ὢν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβανόμεθα ἤδη τὴν συζήτησιν ὑπεσχέθην εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν τῶν μελῶν νὰ ὑποβάλω σήμερον ὡς μειονοψηφῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου πεποίθησίς μου. Ὑπόσχεσιν ταύτην ἐκπληρῶν ἤδη λαμβάνω πρῶτον τὸν λόγον καὶ παρακαλῶ τοὺς Κυρίους Γερουσιαστὰς νὰ μὲ ἀκούσωσι μετὰ τῆς δεούσης ὑπομονῆς καὶ ἐπιεικείας, καθόσον τὸ ἀντικείμενον, περὶ οὗ πρόκειται, εἶναι οὐσιῶδες, οὐσιωδέστατον.

Κύριε Πρόεδρε, καὶ Κύριοι Γερουσιασταί!

Ἡ τελευταία ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀπέρριψε πρότασίν τινα, νομίζω, τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν Νόμου, καθ' ἣν προετείνετο τὸ μέτρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ μὲν ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ἰδίας ἐπαρχίας εἰς ἣν ἀνήκει ἡ ἐκλογή, τοῦ δὲ ἑτέρου ἡμίσεως ἐκ τῶν κατοίκων ἄλλων ἐπαρχιῶν ἢ καὶ αὐτῆς τῆς Πρωτευούσης. Ἡ Συνέλευσις ὅμως παραδέχθη νὰ ὦσιν οἱ ἐκλεχθησόμενοι Βουλευταὶ κάτοικοι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. Διὰ τῆς ἀπορρίψεώς του ταύτης τὸ ἔθνος εἶπε, θέλω ὅλα τὰ διάφορα ἐγχώρια συμφέροντα νὰ ἀντιπροσωπεύωνται πληρέστατα ἐν τῇ Βουλῇ. Γίνεται ἤδη ἡ ἐρώτησις, ἀλλὰ πρὸ τούτου προλαμβάνω νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ παντὸς πονηροῦ πνεύματος θελήσαντος νὰ παρεξηγήσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ διακηρύττω ὅτι οὐδενὸς κατώτερος εἶμαι πρεσβεύειν πλήρη τὸν σεβασμὸν, ὅστις ὀφείλεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν ἀκαίρετόν μου πρὸς τοὺς ΚΚ. Βουλευτάς. Γίνεται λοιπὸν ἡ ἐρώτησις ἐπεριποιήθη, ἐκαλλιεργήθη δεόντως ἡ ἐθνικὴ αὕτη θέλησις, τοιούτεστιν ἐκλέγονται οἱ Βουλευταὶ διὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ λαοῦ; ἂν ὄχι

δύνανται, ἂν θέλουν, ἡμποροῦν ἂν ἐνδομύχως ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπηρετήσωσι, νὰ προστατεύσωσιν αὐτὰ τὰ ἐγχώρια συμφέροντα ἢ εἶναι ὑπαγρεωμένοι νὰ ἀποβλέπωσιν ἐκόντες ἄκοντες εἰς τὴν διάθεσιν, εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν; Ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων τούτων ἐγὼ αὐτὸς δὲν ἀπαντῶ· ἂς ἀπαντήσωσιν αὐτὰ τὰ πράγματα· ἂν δὲ ταῦτα ἀπαντήσωσιν ἀπορατικῶς μὲν εἰς τὰς πρώτας καταφατικῶς δὲ εἰς τὴν τελευταίαν ἐρώτησιν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παρακαλῶ νὰ συμφωνήσητε ἅπαντες ὡς καὶ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ, ὅτι ἐνταῦθα πηγάζει ἡ κυρία πηγὴ τοῦ κακοῦ, ὅτι ἐνταῦθα κεῖται ἢ μᾶλλον ἐφαρμόζεται καὶ τὸ πασίγνωστον καὶ σοφώτατον ῥητὸν ἀπὸ ἑνὸς ἄκρου δοθέντος μύρια ἔπονται κ. καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἡ θέσις ἡμῶν τῶν Γερουσιαστῶν καθίσταται δύσκολος.

Ἄλλο, Κύριοι, σχετικώτερον καὶ πλησιέστερον τοῦ πρώτου εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἡ Βουλὴ περὶ τὰ τέλη τῆς τελευταίας βουλευτικῆς περιόδου ἀποδοκίμασε σιωπηλῶς σπουδαῖόν τινα λόγον ἑνὸς τῶν τότε ἐντίμων Κυρίων Βουλευτῶν, ὁ ὁποῖος μεταξὺ τῶν ἄλλων συμπερασμάτων του ἐξήρισε καὶ τὸ ἑξῆς ἀδυστυχὲς εἶναι ἡ ἐπαρχία ἐκείνα, ἔτις δὲν ἔχει τὴν τύχην νὰ ἔχῃ ὑπουργόν» τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐγὼ αὐτὸς κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν καὶ ἡμέραν κατέκρινα, ἐνῷ σήμερον εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην οὐ μόνον νὰ τὸ ὑποβάλω ἐνώπιόν σας, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἐπικαλεσθῶ διὰ τοὺς ἀκολούθους τρεῖς λόγους·

1. Διὰ νὰ προσθέσω κἀγὼ ὅτι ἀδυστυχὴ εἶναι καὶ τὰ ἐγχώρια συμφέροντα, ἅτινα δὲν ἔχουσι τὴν τύχην νὰ ἀντιπροσωπεύωνται εἰς τὸ ὑπουργεῖον».

2. Διὰ νὰ τιμωρήσω αὐτὸς ἑαυτὸν ὡς ἀντικρούσας τὸ συμπέρασμα τοῦτο· εἶπον τότε εἰς τὸν πρεσβεύοντα τοῦτο Βουλευτήν, θέλετε λοιπὸν, Κ. Βουλευτὰ, νὰ ἔχωμεν 40 ὑπουργοὺς, ἢ θέλετε νὰ διασπείρητε τὴν ἀντιζηλίαν μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν, αὔριον μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ μεθαύριον μεταξὺ τῶν χωρίων; Εἰς ἀπάντησιν δὲ ἤκουσα μόνον τὰς ἑξῆς δύο λέξεις ἐκ τῆς θέσεώς του ἐμὲ παρεξηγήσατε φίλε μου· ἐπανειλημμένως τοῦτο ἵνα μὴ τυχὸν παρεξηγήσῃ καὶ ἐμὲ ἄλλος τις σήμερον, καὶ τιμωρηθῇ ὡσαύτως ὡς καὶ ἐγὼ πρώην τοῦ χρόνου· καὶ,

3. Διότι τοῦτο ἔχει πολλὴν σχέσιν μὲ τὸ σημερινὸν ἀντικείμενον, διότι ὑποστηρίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἴδιον Νομοσχέδιον, καὶ διότι προγενεστέρα πρᾶξις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τὸ ὑποστηρίζει.

Δὲν λησμονεῖτε βεβαίως, Κύριοι, δὲν λησμονεῖ καὶ αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὑπουργείας του κλίμακα προστατευτικὴν ἐποίησεν ὑπὲρ τῆς δενδροφυτείας ὑπὲρ τῶν συκοδένδρων, ἤτοι τοῦ ἐπικρατεστέρου προϊόντος τῆς ἐπαρχίας εἰς ἣν ἀνήκει. Ἐνθυμεῖσθε ὡσαύτως τοὺς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστήριζε τὰς διατάξεις ἐκείνας· πρέπει, εἶπε, νὰ ἀπαλλάξωμεν τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν συκοδένδρων ἐκ τῶν καταπιέσεων τῶν ἐναιταστῶν· πρέπει νὰ ἐνθαρρύνωμεν τὴν δενδροφυτείαν, νὰ τὴν προστατεύσωμεν καὶ νὰ τὴν συνδράμωμεν, καθόσον διὰ τῆς τοιαύτης συνδρομῆς δὲν δύναται οὐδ' αὐτὸ τὸ δημόσιον νὰ ζημιωθῇ. Ἡμεῖς, ὡς ἐσυνειθίσαμεν πάντοτε νὰ συνδράμωμεν τοὺς διαφόρους ἐγχωρίους κλάδους, ὑπεδέχθημεν εὐμενῶς καὶ ὑποστηρίξαμεν τὸ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο, μόνον δὲ ἐξεθέσαμεν τοὺς φόβους καὶ τοὺς δισταγμοὺς μὴ τυχὸν λάβωσι χώραν καταχρήσεις πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου. Οἱ δισταγμοί, οἱ φόβοι μας ἐκεῖνοι ἔλαβον ὑπόστασιν, διότι, ὡς ἐπληροφορήθη, οὐχὶ σήμερον, οὐχὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ἀλλὰ πρὸ ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν, τὸ δημόσιον διὰ τῶν διατάξεων τούτων δὲν εἰσπράττει οὐδὲ τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων, ἅτινα εἰσέπραττε πρότερον· ἂν δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς διϊσχυρισθῇ τὸ ἐναντίον, τὸν παρακαλῶ νὰ μᾶς βεβαιώσῃ περὶ τούτου δι' ἐπισήμων πινάκων τῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας· καὶ μολονότι αἱ τοιαῦται ῥῆμαι περὶ καταχρήσεων πρὸ πολλοῦ διεσπάρησαν, καὶ ὅμως κανεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν κατεδέχθη νὰ φέρῃ τὸν λόγον περὶ αὐτοῦ, ἀποβλέψαντες εἰς τὸ μέτρον τῆς ὁπωσδήποτε ὑποστηρίξεως τῆς δενδροφυτείας ὡς καὶ παντὸς ἄλλου γεωργικοῦ κλάδου ἂν καὶ μὲ ζημίαν τοῦ δημοσίου. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς πράξεώς σας ταύτης ἐράνητε, Κ. ὑπουργέ, ὅτι παρακολουθεῖτε τὰ ἴχνη τῶν προκατόχων σας συμπληρώνοντες τὰ κενά, ἀφοῦ ἐδείξατε ὅτι κατενοήσατε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ τὸ αἴσθημα αὐτῆς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὅλοι ἐμπνεόμεθα, ποῦ νὰ προστατεύωμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὅλους τοὺς κλάδους, ἔρχεσθε ἤδη μὲ Νομοσχέδιον, ὅπερ ἐνῷ φέρει ἀντιθέτους τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν, ταυτοχρόνως φέρει καὶ θανατηφόρον κτύπον εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν γεωργίαν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ἀσχολοῦνται τὰ 2/3 διὰ νὰ μὴ εἰπω τὰ 9/10 τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος. Εἴσθε ξατε, Κ. ὑπουργέ, Νομοσχέδιον, οἷον εἶναι τὸ παρόν, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ὑμπορεῖ δὲν δύναται νὰ ὁρίσῃ τις εὐκόλως· ἂν θελήσω νὰ ἐρμηνεύσω τοῦτο εἰς τὸ ὅτι ἔχει τὴν ἀποστολὴν νὰ μαράνῃ καὶ νὰ ἀποθαρρύνῃ τὴν γεωργίαν δὲν εἶμαι μακρὰν τῆς ἀληθείας· ἂν θελήσω νὰ δώσω εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ ταμιευ-

τικοῦ καὶ φορολογικοῦ Νομοσχεδίου δὲν σφάλλω· ἂν θελήσω νὰ δώσω τὴν ἐξήγησιν ὅτι ἐπιβαρύνει τὸν καταναλωτήν, ἂν προσθέσω ἐπὶ τέλους ὅτι τοῦτο εἶναι καὶ σκανδαλῶδες εἶμαι ἐντὸς τῆς ἀληθείας, διότι ἀμφότεραι αἱ ἰδιότητες αὗται ὑπάρχουσιν, εἰς αὐτὸ· τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἄρα ἔχει διάφορα χρώματα, περὶ τῶν ὁποίων ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλω ὁμιλήσει, ὅτε μάλιστα θὰ ἔχω ἀνὰ χεῖρας τὴν ὑποστηρίζουσαν τὸ Νομοσχέδιον ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· ἤδη δὲ περιορίζομαι νὰ φέρω τὸν λόγον ὡς πρὸς τὸ σκανδαλῶδες, καὶ ἐν πρώτοις παρατηρῶ ὅτι τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι τοιοῦτον, διότι ἔρχεται νὰ μεταβάλῃ καὶ διαθέσεις καὶ ἐπιθυμίας, καὶ νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐγχωρίων συμφερόντων καὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἐξ ὧν τινες εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην, ὑπερασπιζόμενοι τὴν γεωργίαν, νὰ καταδείξωμεν τὰς σχετικὰς μεγάλας ὠφελείας, ἃς ἔλαβον οἱ ἄλλοι κλάδοι τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, οὓς ὑπερησπίσθημεν, καὶ μάλιστα ἐγώ, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὕψωσα φωνὴν ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης, χάριν κατὰ πρῶτον λόγον τοῦ ἐμπορίου, τοῦ ὁποίου ἥμην καὶ ἔσομαι ἐνθερμος ζηλωτὴς καὶ θιασώτης. Ὅταν, Κ. ὑπουργέ, ἐπροσδιωρίσατε κατὰ μίμησιν τῶν προκατόχων σας ἀδρὰς ποσότητας, καὶ ἐλάβετε ἐν μέρει ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἔγκρισιν τῶν Βουλῶν, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοσούτων πολυτελῶν τελωνιακῶν καταστημάτων, σᾶς παρεπονέθη ἡ γεωργία διότι οὐδεμίαν πρόνοιαν ἐλάβετε κατ' ἐλαχίστην ἀναλογίαν περὶ κατασκευῆς τοὐλάχιστον κεντρικωτέρων ἀποθηκῶν διὰ τὴν εὐκολωτέραν μεταφορὰν τῶν προϊόντων; Ὅταν ὡσαύτως, Κ. ὑπουργέ, ἐλάβατε τὸ μέτρον τῆς καταργήσεως τῶν ἐκτιμήσεων ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ὑπὸ τελωνιακὸν τέλος ἐμπορευμάτων, διὰ νὰ ἄρητε ἐκ μέσου ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ τὰς καταχρήσεις, σᾶς παρεπονέθη ἡ γεωργία διότι δὲν ἀπηλλάξατε αὐτὴν ὁμοίως ἐκ τῶν καταπιέσεων τῶν ἐνοικιαστῶν; Ὑπάρχει συστημένη παρ' ἡμῖν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, παρὰ τῆς ὁποίας λαμβάνουσι δάνεια οἱ ἔμποροι καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ μικρότερον λόγον ἰδιοκτῆται. Σᾶς παρεπονέθη ἡ γεωργία διότι δανείζεται ἀπὸ ἰδιώτας μὲ 15, 20 καὶ 24 τοῖς ἑκατόν, καὶ εἰς μάτην ἀναμένει τὴν σύστασιν τῶν γεωργικῶν Τραπεζῶν; ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ νέου Νομοσχεδίου, ὅπερ ἔφερε τὸ ὑπουργεῖον περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης, καθίσταται ἀρά γε ἡ Τράπεζα χρήσιμος εἰς τὴν γεωργίαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἔπρεπε λοιπόν, Κ. ὑπουργέ, νὰ φέρετε εἰς φῶς τοιοῦτο Νομοσχέδιον, ὅπερ οὐ μόνον ὅλα τὰ

ρηθέντα ἐλαττώματα ἔχει, ἀλλὰ καὶ σκανδαλώδες εἶναι ὡς ὑποθάλπον τὸν πόλεμον καὶ μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἰδίων;

Ἤμην παρών, Κύριοι, εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καὶ ἤκουσα λεγόμενον τὸ «ἂς παραδεχθῇ ἡ ἀρχὴ καὶ ὑπάρχει ἡ ὑπόσχεσις περὶ καταβιβασμοῦ τοῦ τέλους.» ἐγὼ αὐτὸς ἤκουσα ἐνταῦθα παρά τινος ὅτι «σεῖς οἱ Στερεοελλαδῖται θέλετε ν' ἀγοράζωμεν ἡμεῖς οἱ νησιῶται ὑπερτιμημένον τὸν σῖτον.» καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶχον διενεργηθῇ καὶ διασπαρῇ πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ Νομοσχεδίου· ἀλλὰ τὸ Νομοσχέδιον δὲν ἠμπορεῖ εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ γενικὸν, καὶ ἐὰν περιέχῃ κοινόν τι καλὸν δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνῃ χρῆσις τοιούτων ἐμμέσων ὑποσχέσεων καὶ τῶν παρομίων. Πιστεύω ἀδιστάκτως ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀφοῦ ἀκούσῃ τοὺς λόγους τούτους, θέλει ἀποσύρει τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ, διότι ὁ ὑπουργὸς μᾶλλον πρέπει νὰ μὴ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἰδίαν του, ὅταν αὕτη δὲν στηρίζεται εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐνδίδῃ εἰς τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων· ἂς πλησιάσωμεν λοιπὸν, Κύριοι, τὰς πεποιθήσεις τοῦ ὑπουργοῦ, αἵτινες εὑρίσκονται εἰς τὴν αἰτιολογικὴν τοῦ Νομοσχεδίου ἔκθεσιν, καὶ πιστεύω ὅτι θέλω σᾶς ἀποδείξει τὸ ἀνίσχυρον αὐτῶν πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ τοιούτου Νομοσχεδίου. Ὁ πρῶτος παράγραφος τῆς ἐκθέσεως περὶ ἄλλου ἢ τοῦ σημερινοῦ ζητήματος πραγματεύεται· ὁμιλεῖ περὶ νομοθετικῆς δῆθεν κυρώσεως Β. Διατάγματος ἐκδοθέντος κατὰ τὸν Ἰούλιον π. ε., δι' οὗ προσδιωρίσθη καὶ ἐρρυθμίσθη τὸ περὶ οὗ πρόκειται εἰσαγωγικὸν τέλος ἐπὶ τῶν σιτηρῶν· καὶ διέρχεται μὲ τοσαύτην συντομίαν ἓν ἕτερον ζήτημα ὅλως ἀντισυνταγματικὸν, ὡς νὰ μὴ ἐπεβλήθη φόρος καὶ ὡς νὰ μὴ κατηργήθη Νόμος διὰ Β. Διατάγματος· τὸ ζήτημα τοῦτο χρήζει μεγάλης μελέτης καὶ συζητήσεως, καὶ προτείνω νὰ ἀναβληθῇ εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· ἔρχομαι ἐπομένως νὰ ἐξετάσω τὴν ἔκθεσιν ὡς πρὸς τὸ κύριον ζήτημα.

Οἱ δύω ἀκόλουθοι παράγραφοι τῆς ἐκθέσεως, ἤτοι ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, περιέχουσιν, ὅτι ἡ περὶ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν νομοθεσία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν παρ' ὅλαις ταῖς Ἐπικρατείαις ἀντικείμενον ζωηρῶν συζητήσεων καὶ ἐμβριθῶν διασκέψεων, καὶ ὅτι, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διπλοῦ σκοποῦ τῆς μετρίας τιμῆς καὶ τῆς εὐκολίας τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν, διάφορα προστατευτικὰ συστήματα ἐπενοήθησαν, ἀλλὰ, προστίθεται ἐπὶ τέλους, πολυχρόνιος πεῖρα ἀπέδειξε τὴν βλάβην ἀντὶ τῆς ὠφελείας εἰς τε

τοὺς καταναλωτὰς καὶ τοὺς παραγωγοὺς, καὶ κατὰ συνέπειαν πᾶσα προστατευτικὴ ἰδέα ἔμεινε καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν ἀρέθη ἐντελῶς ἐλεύθερον. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐκθέσεως ἱστορικῶς πως καὶ ἐμμέσως μόνον μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἔλαβον χώραν ζωηραὶ συζητήσεις καὶ ἐμβριθεῖς διασκέψεις περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ἀλλὰ δὲν μᾶς θέτει συγχρόνως εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, καθ' ἣν πρέπει νὰ κατανοήσωμεν καὶ τὸν λόγον δι' ὃν αἱ τοιαῦται συζητήσεις καὶ διασκέψεις ἔλαβον χώραν εἰς τὰ ἔθνη· ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν τοιούτων συζητήσεων καὶ διασκέψεων ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ κατανοήσωσιν ὅ,τι ἐπὶ τέλους κατενόησαν, τὸ νὰ ἀρήσωσι δηλονότι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν ἐλεύθερον, ἀδικοῦμεν τὰ ἔθνη εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν αἱ διασκέψεις αὗται. Ἄλλος λοιπὸν ἦτο ὁ σκοπὸς τῶν τοιούτων ζωηρῶν συζητήσεων καὶ τῶν τοιούτων ἐμβριθῶν διασκέψεων εἰς τὰ ἔθνη, ὁ σκοπὸς τῆς εὐκολίας καὶ τῆς προόδου τῆς παραγωγῆς κατὰ πρῶτον καὶ μέγιστον λόγον, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ σκέψις περὶ καταναλώσεως· διότι ὅταν τὸ πρῶτον, ἤτοι ἡ παραγωγὴ, δὲν ὑπάρχῃ, καὶ τὸ δεύτερον, ἤτοι ἡ κατανάλωσις, δὲν ὑφίσταται· ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐγεννήθημεν, ὡς φαίνεται, ὑπὸ ἄλλον ἀστερισμὸν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλάβαμεν χρείαν οὔτε ζωηρῶν συζητήσεων οὔτε ἐμβριθῶν διασκέψεων περὶ τῆς παραγωγῆς, καὶ ἐργόμεθα ἀμέσως νὰ καθιερώσωμεν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου· ἀλλ' ἐντοσούτῳ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι τὰ ἔθνη, ἅπερ μνημονεύει ἡ ἔκθεσις, ὑπέφερον πολλὰς δοκιμασίας, εἰς τὰς ὁποίας ἡμεῖς εὐτυχῶς δὲν ὑπεπέσαμεν, διότι ταῦτα κατ' ἀρχὰς παρεδέχθησαν σύστημα ἀπαγορευτικὸν ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν, κατόπιν προσδιώρισαν μίαν κοινὴν ἀποθήκην τῶν σιτηρῶν καὶ τὴν πώλησιν αὐτῶν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τιμήν· καὶ ἀφοῦ κατώρθωσαν διὰ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλων μέσων νὰ προάξωσι τὴν γεωργίαν εἰς τὴν ἀνήκουσαν θέσιν, τότε καὶ μόνον εἶπον, ὅτι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην τοιούτων προστατευτικῶν μέτρων, καὶ παρεδέχθησαν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου· τὸ σύστημα τοῦτο παρεδέχθησαν μόνα ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, ὅσα ἔχουσι μόλις τὸ ἓν τρίτον τῶν κατοίκων ἀσχολούμενον εἰς τὴν γεωργίαν, ἐνῷ τὰ ἄλλα διατηροῦν εἰσέτι τὸ τελευταῖον προστατευτικὸν σύστημα.

Ὁ τέταρτος παράγραφος καὶ ὁ πέμπτος τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λέγουσιν, ὅτι ἐν Ἑλλάδι πρὸ τοῦ **1813** αἱ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν τελωνικαὶ διατάξεις δὲν ἔφερον χαρακτῆρα προστατευτικὸν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ **1813** καὶ ἐντεῦθεν ἐνομοθετήθη ἡ προ-

στατευτικὴ κλίμαξ, ἥτις, ὡς προσθέτει, δὲν εὐδοκίμησε διότι δὲν συνέτρεξε τὴν γεωργίαν.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος δύναται νὰ ἔχῃ δίκαιον ὁ Κ. ὑπουργὸς· ἀληθῶς πρὸ τοῦ ἔτους **1843** τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν διεξήγετο ὑπὸ τοῦ συστήματος ἐκείνου, ὅπερ ἤδη θέλει νὰ εἰσάξῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ καὶ ἡ πεῖρα κατέδειξαν τὴν ἀνάγκην τῆς νομοθετήσεως τῆς κλίμακος, ἡ πεῖρα ὅλου τοῦ κόσμου, διότι ἅπαντες κατεξανέστησαν πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ· ἤδη ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ νὰ εἰσάξῃ σύστημα, ὅπερ ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἅτινα ἔχουσι τὴν γεωργίαν εἰς τὴν ἀνήκουσαν προοδευτικὴν τάξιν· καὶ συλλογισθῆτε ἂν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ παραδεχθῶμεν τοιοῦτο σύστημα, καὶ νὰ καταργήσωμεν τὴν μικρὰν προστασίαν τῆς γεωργίας μας, ἥτις διὰ τῆς κλίμακος ἐπέρχεται. Ἐνταῦθα κρίνω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ὅ,τι εἰς τὸν ἕτερον περίβολον ἐρρέθη, ὅτι πρὸ τοῦ ἔτους **1843** πολλοὶ ἀπελπίσθησαν ἐκ τῆς γεωργίας, ὅτι πολλοὶ γεωργοὶ παρητήθησαν τοῦ τοιούτου ἔργου, καὶ ὅτι ἡ κλίμαξ ἀνεψύχωσε τὴν γεωργίαν καὶ ἔδωσεν οὕτως εἰπεῖν ζωὴν εἰς αὐτὴν ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀποδείχθη· διότι τὸ μικρὸν τοῦτο προστατευτικὸν μέσον βεβαιοῖ τὸν γεωργὸν περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς τιμῆς τοῦ σίτου ἀνὰ **6** δραχμὰς δι' ἕκαστον κοιλὸν, καὶ ἐνθαρρύνει αὐτὸν νὰ προβῇ θαρραλεώτερον εἰς τὸ γεωργικὸν ἔργον του.

Ἀλλ' ἀρά γε παρουσιάσθησαν παράπονα κατὰ τοῦ συστήματος τῆς κλίμακος, ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ἡ ἀνάγκη τῆς προκειμένης μεταβολῆς; ὄχι· τὸ μεταβάλλειν λοιπὸν συνεχῶς καὶ ἄνευ ἀνάγκης συστήματα οἰκονομικὰ δὲν εἶναι ἴδιον φρονίμου καὶ πατρικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ ἕατος παράγραφος τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λέγει, ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κλίμακος ἡ παραγωγὴ τῶν σιτηρῶν οὐδεμίαν ἀνάπτυξιν ἔλαβε, καὶ ἡ γεωργικὴ λεγομένη Ἑλλὰς εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσαγάγῃ κατ' ἔτος ἓν ἑκατομμύριον κοιλῶν ξένων σιτηρῶν. Ἔχω ἤδη καὶ ἐγὼ ἀνὰ χεῖρας τὸν πίνακα τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν, ὃν ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐδημοσίευσε, καὶ δύναμαι νὰ ἀποδείξω ὅτι ὁ πίναξ οὗτος εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὅτι ἓν τῶν δύο ὑπάρχει, ἢ ὁ πίναξ ψεύδει τὴν ἔκθεσιν ἢ ἡ ἔκθεσις τὸν πίνακα, ὡς θέλω ἀποδείξει ἀπογρώντως· ἐὰν ὁ ὑπουργὸς ἔλαβεν ὡς βάσιν ἓν ἔτος ἢ δύο, κατὰ τὰ ὁποῖα εἰσήχθησαν ξένοι σῖτοι ἐκ κοιλῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου, δικαιοῦμαι κἀγὼ νὰ λάβω ὡς

βάσιν ἓν ἕτερον ἔτος, κατὰ τὸ ὁποῖον εἰσήχθη ὀλιγώτερος ξένος σῖτος· ἐὰν, φέρ' εἰπεῖν, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔλαβεν ὡς βάσιν τὸ ἔτος **1856**, καθ' ὃ εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ξένα σιτηρὰ ἐκ κοιλῶν ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου, ἐγὼ τότε δικαιοῦμαι νὰ λάβω κατ' ἀντίθετον λόγον ὡς βάσιν τὸ ἔτος **1858**, κατὰ τὸ ὁποῖον εἰσήχθησαν ξένα σιτηρὰ ἐκ μόνων τριακοσίων χιλιάδων κοιλῶν· ἀλλ' ἐγὼ κατὰ δικαιότερον λόγον λαμβάνω ὑπ' ὄψιν ὁλόκληρον περίοδον δέκα ἐτῶν, καὶ προχωρῶν εὑρίσκω ὅτι κατ' αὐτὸν εἰσήχθησαν κοιλὰ **7,771,724** καὶ κατὰ μέσον ὅρον κοιλὰ **777,192**· ἐξήχθησαν δὲ κοιλὰ **1,711,175** καὶ κατὰ μέσον ὅρον κοιλὰ **171,117**, ὥστε μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξαχθέντων ἐκ τῶν εἰσαχθέντων μένει διαφορὰ κοιλῶν **606,075**· τοῦ ποσοῦ τούτου ἔχει ἀνάγκην ἡ Ἑλλὰς κατ' ἔτος, καὶ οὐχὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου περίπου κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ. Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ τούτου τοῦ πίνακος, καὶ ἂν ἔλαβεν ἀνάπτυξίν τινα ἡ γεωργία ἢ μὴ ὑπὸ τὸ προστατευτικὸν σύστημα τῆς κλίμακος, καὶ διὰ νὰ ῥθάσωμεν εἰς ὀρθώτερον ἀποτέλεσμα ἂς διαιρέσωμεν τὴν δεκαετίαν εἰς δύο πενταετίας· εὑρίσκομεν δὲ ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην πενταετίαν εἰσεπράχθησαν ἐκ φορολογίας κοιλὰ **6,672,307**, καὶ κατὰ μέσον ὅρον **1,335,561**· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν πενταετίαν κοιλὰ **7,182,229** καὶ κατὰ μέσον ὅρον **1,436,446**· ὥστε κατὰ τὴν δευτέραν πενταετίαν ἔχομεν διαφορὰν φόρου ἐπὶ πλέον κοιλῶν **100,885** κατ' ἔτος, ποσὸν, ὅπερ προέρχεται ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ ἑκατὸν περίπου χιλιάδων κοιλῶν σιτηρῶν παραγωγῆς· ἡ αὔξησις αὕτη τῆς παραγωγῆς προέρχεται ἐκ τῆς καλλιεργείας διακοσίων χιλιάδων στρεμμάτων γῆς πλέον τῆς καλλιεργηθείσης κατὰ τὴν πρώτην πενταετίαν, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ γεωργία ὑπὸ τὸ προστατευτικὸν σύστημα τῆς κλίμακος ἔλαβε σποudαίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἀδιαφιλονείκητον πρόοδον, ἐναντίον τῶν περιεχομένων εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ.

Ἂν ἡ γεωργία τῆς Ἑλλάδος ἐλάμβανε τὴν συνδρομὴν, ἣν ἔχει ἡ γεωργία τῆς Εὐρώπης, ἤθελε παρουσιάσει ἀποτελέσματα προοδευτικώτερα, τόσον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ὅσον καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς δενδροφυτείας, διὰ τὴν ὁποίαν, ἀναλόγως τῆς ἀνωτέρω αὐξήσεως τῆς καλλιεργείας τῶν δημητριακῶν καρπῶν, πρέπει νὰ ὑπολογίσητε ἑτέρας ἑκατὸν χιλιάδας στρέμματα γαιῶν χρησιμεύσαντα εἰς δενδροφυτείαν.

Ἐὰν δὲ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν διαίρεσιν τῆς δεκαετίας εἰς

δύω πενταετίας ἐξετάσωμεν τὴν τε εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν τῶν σιτηρῶν εὑρίσκομεν τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα·

Κατὰ μὲν τὴν πρώτην πενταετίαν

εἰσαγωγὴ κοιλὰ	4,150,876	κατὰ μέσον ὅρον	830,195
ἐξαγωγὴ »	899,752	»	179,950
διαφορὰ ἐπὶ πλέον τῶν εἰσαχθέντων πρὸς καταναλωσιν			650,242

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν πενταετίαν

εἰσαγωγὴ κοιλὰ	3,620,948	κατὰ μέσον ὅρον	724,190
ἐξαγωγὴ »	811,369	»	162,276
διαφορὰ ἐπὶ πλέον τῶν εἰσαχθέντων πρὸς καταναλωσιν			561,914

ὥστε, παραβαλλομένης τῆς διαφορᾶς τῆς δευτέρας ταύτης πενταετίας πρὸς τὴν τῆς πρώτης, ἐξάγεται ὅτι κατ' αὐτὴν ἐλαττώθη ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ καταναλωσις κατὰ ἑκατὸν χιλιάδας κοιλὰ, ποσὸν, ὅπερ ἀνεπληρώθη ἐκ τῆς ὡς ἀνωτέρω ἀποδειχθείσης κατ' ἴσον σχεδὸν ποσὸν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, προελθούσης ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῆς γεωργίας, τὴν ὁποίαν ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ παριστᾷ ὡς μὴ λαβοῦσαν κἀμμίαν σπουδαίαν ἀνάπτυξιν. Ἀλλ' ἡ σημασία τῆς εἰς τὸν παράγραφον τοῦτον τῆς ἐκθέσεως ἀπαντωμένης φράσεως «ἡ λεγομένη γεωργικὴ Ἑλλὰς» εἶναι εἰς ἡμᾶς ἄγνωστος· ἂν δι' αὐτῆς τίθεται εἰς ἀμφιβολίαν ἡ γεωργικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος, παρατηρῶ ὅτι τοῦτο ἀπάδει εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα· ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ δημητριακῶν καρπῶν ἔχομεν ποσὸν φόρου ἓν ἑκατομμύριον καὶ τετρακοσίας χιλιάδας, ἀφαιρέσωμεν δὲ τὰς 400,000 διὰ φόρον ἐπιχορηγίας καὶ κρατήσωμεν τὸ ἓν ἑκατομμύριον ὡς ἔγγιστα φόρον, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι διὰ τὴν παραγωγὴν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀπαιτοῦνται πρὸς καλλιέργειαν δύω ἑκατομμύρια στρέμματα γαιῶν, ἐπὶ τῇ ἀναλογίᾳ 5 κοιλῶν κατὰ μέσον ὅρον δι' ἕκαστον στρέμμα, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῶν γεωργῶν ἕτερα δύω ἑκατομμύρια τοιούτων γαιῶν διαθέσιμα πρὸς σπορὰν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος. Ἐὰν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθέσωμεν διὰ τὴν δενδροφυτείαν καὶ σταφιδοφυτείαν ἓν ἥμισυ ἑκατομμύριον στρέμματα, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν πλησιάζει τὸ ποσὸν τῶν 6 ἑκατομμυρίων στρεμμάτων· ἐκτὸς δὲ τούτων ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἀκαλλιεργήτους ἀπεράντους ἐκτάσεις γαιῶν· τούτων καλλιεργουμένων οὐ μόνον τὸ Κράτος θέλει συντηρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ποσὸν σπαντικὸν ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν δημητριακῶν καρπῶν θέλει ἐξαγάγει πρὸς ἀνταλλαγὴν ἄλλων προϊόντων τῆς ἐλλειπούσης εἰς τὴν Ἑλλάδα βιομηχανίας διαφόρων εἰδῶν· Τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀπεράντων τούτων γαιῶν δυνάμεθα νὰ ἐπιταχύνωμεν διὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀρότρου, ἡ χρῆσις τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖ ὀλιγωτέρας χεῖρας καὶ ὀλιγώτερα ἔξοδα, ἐνῷ ταυτοχρόνως παρέχει τὴν εὐκολίαν τῆς καλλιεργείας διπλασίας ποσότητος γαιῶν, ὅτε αὐξανομένων τῶν προϊόντων θέλει καταβιβασθῇ καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν εἰς τὸν ὅρον ἐκεῖνον, ὅστις θέλει εἶσθαι ἐπαρκὴς εἰς τε τοὺς παραγωγοὺς καὶ τοὺς καταναλωτάς. Αἱ ἔκτακτοι περιστάσεις, αἵτινες ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Κ. ὑπουργοῦ μνημονεύονται, δὲν προβλέπονται εἰς τοὺς νόμους οὐδὲ προλαμβάνονται δι' αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους ταύτας περιστάσεις ἡ κλίμαξ μᾶλλον συνέτριξεν ἀντὶ νὰ βλάψῃ· ἂν δὲ αὕτη περιέχῃ καὶ τινας ἐλαττωματικὰς διατάξεις κατὰ τὸν προτελευταῖον παράγραφον τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, δύναται νὰ ἐπιδιορθωθῇ καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη, ἅτινα ἀποδειχθῶσι πλημμελῆ, οὐδέποτε δὲ καὶ νὰ καταργηθῇ καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ συστήματος λίαν καταστρεπτικοῦ τῆς γεωργίας, αὐτοῦ τοῦ πολυπλοκωτέρου κλάδου τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ φέρει ὡς κορωνίδα τὴν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ μέτρου, ὅπερ ἤδη προτείνει, καὶ τὰ ἑξῆς «ὅτι τὴν ἀπόφασιν περὶ καταργήσεως τῆς κλίμακος ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν ἐπεδοκίμασαν καὶ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα, ἐπιψηφίσαντα ἀσμένως τὸν Νόμον, δι' οὗ ἐκυροῦτο τὸ περὶ τούτου διάταγμα.» Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς διατυποῖ καὶ μᾶς ἀποδίδει ἄλλην ἰδέαν ἐκείνης ἣν εἴχομεν, ὅταν ἐπεψηφίσαμεν τὸν Νόμον τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου τῆς ἐξαγωγῆς, καὶ τοῦτο εἶναι μία αὐθαιρεσία ἀσυγχώρητος· ἐπεψηφίσαμεν τὴν κατάργησιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν πρὸς διόρθωσιν μᾶλλον ἢ πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς κλίμακος· ἡ κατάργησις αὐτῆς ἔχει διπλῆν τὴν ὠφέλειαν προερχομένην εἴς τε τὸν γεωργὸν καὶ τὸν ἔμπορον, διότι ὁ μὲν γεωργὸς διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐξάγει εὐκόλως ὅ,τι περισσεύει αὐτῷ ἐκ τῆς παραγωγῆς του, ὁ δὲ ἔμπορος δύναται νὰ μεταφέρῃ εἰς τὰ ἐκτὸς ὅ,τι περισσεύει αὐτῷ ἐκ τῶν σιτηρῶν, ἅτινα χάριν ἐμπορίου εἰσήγαγεν, ὅπερ καὶ ὁ ἴδιος Κ. ὑπουργὸς ὁμολογεῖ λέγων εἰς εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὅτι ἔμποροι εἰσαγαγόντες πλείονα τῆς ἀνάγκης τοῦ τόπου σιτηρὰ ἐξετέθησαν εἰς μεγίστας ζημίας κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν περισσευμάτων πληρόνοντες φόρους ἐξαγωγῆς. Τὸ παραδοξώτερον δὲ πάντων εἶναι ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀφοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκθέσεώς του ἐμπνέεται καὶ ὁδηγεῖται ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἐπὶ τέλους τελειόνει μὲ τὴν ἐπιβολὴν

φόρου· καὶ ἐνῷ προλέγει ὅτι σκοπεῖ νὰ εὐκολύνῃ τοὺς καταναλωτάς, ἐπὶ τέλους ἐπιβαρύνει αὐτοὺς μὲ τὴν πληρωμὴ φόρου λεπτῶν 40· ποῖον λοιπὸν τῶν δύω συστημάτων προστατεύει τὸν καταναλωτὴν ἡ κλίμαξ ἢ ὁ ὑπὸ συζήτησιν Νόμος; τὰ πράγματα ἂς ἀπαντήσωσι· ποῦ δὲ στηριζόμενος ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔθεσε τὴν φορολογίαν ταύτην; βεβαίως, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἐκφράζεται, εἰς τὴν γενικὴν βάσιν τῆς φορολογίας· ἀλλ' εἶναι δίκαιον, εἶναι πρέπον, εἶναι ὀρθὸν καὶ λογικὸν νὰ θέσωμεν ὑπὸ τοιοῦτον ὅρον τὸν ἄρτον, τὴν πρώτην τροφὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ ἐπιβαρύνωμεν οὕτω τοὺς καταναλωτάς, ἐνῷ ἡ κλίμαξ δὲν τοὺς ἐπιβαρύνει εἰμὴ μόνον μὲ δέκα λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ; διὰ τοὺς λόγους τούτους εἶμαι ἐναντίος τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὅπερ θεωρῶ ὡς ὀλέθριον διὰ τὴν γεωργίαν, ὡς ἐπιζήμιον διὰ τοὺς καταναλωτάς, καὶ σκανδαλώδες διὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν.

Ἀπαντῶν εἰς τὸν προλαλήσαντα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἐξέθηκεν·

Ἐπειδὴ ἤμην μέλος τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ὅτε ἐψηφίσθη ὁ Νόμος τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν τὸ **1843**, μάλιστα δὲ καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Νόμου τούτου, δὲν νομίζω περιττὸν νὰ κάμω γνωστοὺς εἰς ὅσους δὲν ἐνθυμοῦνται τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν ἐπιψήφισίν του, οἱ ὁποῖοι λόγοι ἔχουσι πολλὴν σχέσιν καὶ σύνδεσμον μὲ τὴν σημερινὴν συζήτησιν, καθότι πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου· κατὰ τὸ ἔτος **1841** καὶ ἰδίως τὸ **1842** εἰσήχθησαν πολλὰ ξενικὰ σιτηρὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ ἰδία αὐτὴ τάσις ἐφαίνετο καὶ διὰ τὸ **1843**· οἱ γεωργοί, εἰς τοὺς ὁποίους συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ κτηματίαι, μὴ δυνάμενοι νὰ πωλήσωσι τοὺς περισσεύοντας καρπούς των, διότι οἱ καταναλωταὶ ἐπροτίμουν τὸν ξενικὸν σῖτον διὰ τὴν καλητέραν ποιότητα αὐτοῦ, καὶ βλέποντες τοὺς καρποὺς των νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὴν σῆψιν, οἱ μὲν ἐδάνειζον σῖτον ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ λάβωσιν ἴσην ποσότητα εἰς τὴν νέαν συγκομιδὴν τῶν ἀλωνίων, οἱ δὲ ἔδιδον σῖτον διὰ νὰ λάβωσιν ἴσην ποσότητα ἀραβοσίτου εἰς τὰ ἀλώνια, ὥστε ἤρχισεν ἐκ τούτου νὰ μαραίνηται ὁ ζῆλος τῆς γεωργίας, καὶ πολλοὶ ἀγροὶ νὰ μείνωσιν ἀκαλλιέργητοι· ἡ δὲ Κυβέρνησις εὑρίσκετο εἰς δυσχερεστέραν θέσιν, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ συνάξῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν ἐθνικῶν προσόδων, οἵτινες ἐξεφράζοντο παρρησία ὅτι δὲν ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσωσι τοὺς καρποὺς, τοὺς ὁποίους ἐνοικίασαν, μὴ δυνάμενοι

νὰ πωλήσωσιν αὐτούς· ὅτι ἂς τοὺς λάβῃ τὸ δημόσιον ἀπέναντι τοῦ χρέους των καὶ αὐτοὶ νὰ χάσωσιν ὅλα τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἔκαμον ἐπίσης καὶ τὸν κόπον των· ἀφ' ἑτέρου αἱ τρεῖς ἐγγυήτριαι τοῦ δανείου Δυνάμεις ἀπῄτουν ἐπιμόνως τὴν πληρωμὴν τῶν χρεωλύτρων καὶ τόκων τῶν ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων, διότι εἶχον τελειώσει τὸ **1840** τὰ ποσὰ, τὰ ὁποῖα εἶχον κρατημένα ἀπὸ τὴν τελευταίαν δόσιν διὰ προπληρωμὴν τῶν χρεωλύτρων καὶ τόκων μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐκ τούτων ὁ ἀνώτατος Ἄρχων διέταττε τοὺς ὑπουργοὺς νὰ καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ ἐλαττώσωσι τὰ ἐτήσια ἔξοδα τοῦ δημοσίου εἰς ἕνδεκα ἑκατομμύρια δραχμὰς, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ποσὸν τῆς ἐλαττώσεως ταύτης ἦτο μεγάλον, δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ, ἐμελέτησεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐλαττώσῃ τὸν στρατὸν, τὸ ὁποῖον δὲν ἔφερεν εὐάρεστον ἀποτέλεσμα· καὶ ἐκράτησεν ἓν ποσοστὸν ἀπὸ τὴν μηνιαίαν μισθοδοσίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ νὰ δοθῶσι μετὰ ταῦτα, ὅταν εὐπορίσῃ τὸ δημόσιον Ταμεῖον, ἀλλ' οὔτε ἐδόθησαν μέχρι τοῦδε οὔτε θέλουσι δοθῆ ἴσως ποτέ. Παρετήρησε πρὸς τούτοις ὅτι τὰ ἐγχώρια σιτηρὰ δὲν δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι μὲ τὰ σιτηρὰ τῶν μερῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα παράγουσι καὶ ἐξάγουσι πρὸς πώλησιν μεγάλην ποσότητα, ἤτοι τὴν Ῥωσσίαν, τὰς δύω ἡγεμονίας τῆς Μολδοβλαχίας, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Θεσσαλίαν, ἐπειδὴ ἡ γῆ τῆς Ῥωσσίας, τῶν δύω Ἡγεμονιῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου εἶναι γόνιμος ἀσυγκρίτῳ λόγῳ, ἥτις παράγει δεκαπέντε, εἴκοσι καὶ τριάντα εἰς τὸ ἓν τοῦ σπόρου, ἐνῷ ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος περιορίζεται εἰς πέντε ἕως ἓξ εἰς τὸ ἓν τοῦ σπόρου κατὰ μέσον ὅρον, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας εἶναι περισσότερα, καὶ ὁ φόρος τῆς ἀποδεκατώσεως, ὅστις εἶναι δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος, ὑπερβαίνει ἴσως τὰ τεσσαράκοντα τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος. Μολονότι ἡ γῆ τῆς Θεσσαλίας εἶναι ὁμοία σχεδὸν μὲ τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν γονιμότητα, καὶ τὸ σύστημα τῆς ἀποδεκατώσεως εἶναι ἐπίσης τὸ αὐτὸ, μολαταῦτα δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς συναγωνισμὸν, ἐπειδὴ οἱ γεωργοὶ τοῦ μέρους ἐκείνου δὲν εἶναι καὶ κτηματίαι ὡς εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ μέγα μέρος, ἐπειδὴ τὰ κτήματα ἀνήκουσιν εἰς μεγαλοκτήμονας Ὀθωμανούς· καὶ ἐνῷ ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας εἶναι εἰς βάρος τῶν γεωργῶν, ἐπίσης καὶ ὁ σπόρος, δίδουσιν εἰς τοὺς κτηματίας διὰ φόρον ἐπικαρπίας τριάκοντα τοῖς ἑκατὸν καὶ ὄχι δεκαπέντε ὡς εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὥστε εἰς ὁποιανδήποτε τιμὴν

πωλήσωσι τὰ σιτηρά οἱ μεγαλοκτήμονες ἐκεῖνοι, συμφέρει εἰς αὐτοὺς μὴ ὑποφέροντες οὐδένα ἔξοδον καλλιεργείας.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν σιτηρῶν καὶ τὸ ἐκ τούτων εἰσόδημα τοῦ δημοσίου, ὅτε ἡ Κυβέρνησις εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσάξῃ τὸν Νόμον τῆς κλίμακος, ἤτοι νὰ θέσῃ φόρον καταλλήλον ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων σιτηρῶν, παρατηρήσασα ὅτι, ὅταν ὁ ἐγχώριος σῖτος πωλῆται πέντε ἕως 5 1/2 δραχμὰς τὸ κοιλόν, ἡ γεωργία δύναται νὰ διατηρηθῇ μετρίως ὄχι ὅμως καὶ μὲ μεγάλην ὠφέλειαν, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἐπροτίμησε τὴν μετριότητα, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰ ἀντίθετα πρὸς ἄλληλα δύω ἀντικείμενα, ἤτοι τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας διὰ μετρίου φόρου, καὶ τὴν μὴ ἐπιβάρυνσιν τῶν καταναλωτῶν ἐκ τούτου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνομοθέτησεν ὅτι, ὅταν ὁ ἐγχώριος σῖτος πωλῆται ἕως τέσσαρας δραχμὰς τὸ κοιλόν, ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ξενικοῦ σίτου νὰ ἦναι δύω δραχμὰς καὶ 25 λεπτὰ ἐρ' ἑκάστου κοιλοῦ, καὶ καθ' ὅσον ἀναβιβάζεται ἡ τιμὴ τοῦ σίτου κατὰ τοσοῦτον νὰ καταβιβάζηται ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς μέχρι τῶν 50 λεπτῶν, ὅταν ὁ σῖτος φθάσῃ εἰς δραχμὰς 5 3/4 τὸ κοιλόν· ὅταν ὅμως ὁ σῖτος φθάσῃ εἰς ἓξ δραχμὰς, ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς νὰ καταργῆται καὶ νὰ μένωσι 10 λεπτὰ μόνον, καὶ ὄχι μόνον νὰ καταργῆται, ἀλλὰ νὰ τίθεται φόρος ἐξαγωγῆς εἰς τὸν ἐγχώριον σῖτον μία δραχμὴ ἐρ' ἑκάστου κοιλοῦ, καὶ νὰ αὐξάνῃ ὁ φόρος καθ' ὅσον αὐξάνει ἡ τιμὴ τοῦ σίτου· ὥστε καθόσον ἐπροστάτευσε τὴν γεωργίαν, ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται εἰς εὐτελῆ τιμὴν, κατὰ τοσοῦτον ἐπροστάτευσε τὴν κατανάλωσιν ὅταν ῥθάνῃ εἰς ὑψηλὴν τιμὴν δὲν ἐνόμισε συνετὸν νὰ καταργήσῃ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν τῶν σιτηρῶν, ἀλλὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν δέοντα σκοπὸν διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται ὅλα τὰ εὐνομούμενα ἔθνη εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

Καὶ τῷ ὄντι, Κύριοι, μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν, ἀφ' ὅτου ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος τῆς κλίμακος, ἡ γεωργία ἤρχισε νὰ ἀναλαμβάνῃ· ἡ ναυτιλία, ἥτις ἐραίνετο σχεδὸν νεκρὰ, ἤρχισε νὰ κινῆται εὑρίσκουσα ὠφέλειαν εἰς τοὺς ναύλους, ἐπειδὴ, καθὼς γνωρίζετε, ὅταν γίνεται κίνησις ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως σιτηρῶν, ἡ ναυτιλία εὑρίσκει τὸ συμφέρον της εἰς τοὺς ναύλους, οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ τῶν ἐθνικῶν προσόδων ἤρχισαν νὰ πληρώνουν καὶ ἐπλήρωσαν τὸ πρὸς τὸ δημόσιον ὀφειλόμενον, ὥστε ὁ Νόμος οὗτος ἦτον ἀναγκαιότατος εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἔφερεν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, οἱ δὲ φρονοῦντες τὰ ἐναντία εὑρίσκονται εἰς ἀπάτην, διότι ὁ Νόμος οὗτος δὲν προεκαλέσθη μόνον

ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς γεωργίας, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τοῦ δημοσίου συμφέροντος, διότι ἐκινδύνευεν ἐκ τούτου τὸ ὑστιωδέστερον καὶ ἀσφαλέστερον ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων του.

Δὲν ἀντικρούω τοὺς λέγοντας ὅτι ὁ Νόμος τῆς κλίμακος δὲν ὠφέλησεν οὐσιωδῶς τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ διὰ τί τοῦτο; διότι ὁ Νόμος ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἐλάττωμα, τοῦ ὅτι δὲν προσδιώρισε καὶ μεσογείους πόλεις, ἀλλὰ παραλίους μόνον, διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ σίτου, ἐπειδὴ, ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται εἰς τὸ Ναύπλιον πέντε δραχμὰς τὸ κοιλόν, εἰς τὴν Τρίπολιν, Γόρτυνα καὶ Καλάβρυτα πωλεῖται τέσσαρας δραχμάς· ὅθεν ὅταν ἔθετε τὸ Ναύπλιον, τὰς Πάτρας, τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὴν Σύρον, ἔπρεπε νὰ θέσῃ κατὰ σύγκρισιν καὶ τὴν Τρίπολιν, τὰ Καλάβρυτα, τὸ Ἀγρίνιον καὶ τὴν Λεβαδίαν, καὶ τότε νὰ ἐξαχθῇ ὁ ἀληθὴς μέσος ὅρος τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου καὶ νὰ φέρῃ τὸ καταλληλον ἀποτέλεσμα, ὥστε ὁ προσδιορισμὸς τῶν παραλίων πόλεων συντείνει εἰς τὸ νὰ ἐξαχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα μᾶλλον ὑπὲρ τῆς καταναλώσεως παρὰ ὑπὲρ τῆς γεωργίας.

Ἐπίσης δὲν ἀντικρούω τοὺς λέγοντας ὅτι, ἐὰν θεωρήσῃ τις τὸ σύνολον τοῦ ἀποτελέσματος εἰς τὸν Νόμον τῆς κλίμακος, εὑρίσκει ὅτι μᾶλλον συνέτεινεν εἰς κατάχρησιν παρὰ εἰς οὐσιώδη ὠφέλειαν τῆς γεωργίας· τοῦτο εἶναι ἀληθὲς ἐν μέρει, ἀλλὰ διὰ τί; διότι πολλοὶ ἐκ τῶν ἐλθόντων εἰς τὰ πράγματα ἐξέλαβον τὸν νόμον τοῦτον ὡς νόμον φορολογικὸν καὶ ταμιευτικόν, ἐνῷ εἶναι ὅλον τὸ ἐναντίον, καθότι εἶναι νόμος προστατευτικὸς καὶ οὐδόλως φορολογικός· καὶ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι ἐθεωρήθη ὡς φορολογικός, φέρεται εἰς τὴν μνήμην σας τὸ περιστατικὸν τοῦ 1847, ὅτε ἡ Βουλὴ ἔπεμψεν ἐπιτροπὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ θεωρήσῃ τὴν γνησιότητα τῶν πρωτοκόλλων, ἤτις δὲν εὑρέθη ὡς ἔδει. Προσέτι δύναται ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου νὰ ἐξαχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρωτοκόλλων κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν συντακτῶν, εἴτε δηλαδὴ πρὸς ὄφελος τῶν ἐμπόρων εἴτε πρὸς αὔξησιν τῆς φορολογίας, ἐναντίον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ καλοῦ σκοποῦ τοῦ νομοθέτου, ὥστε ἐκ τῶν ἐλλείψεων τούτων δικαιοῦται τὸ Νομοσχέδιον διὰ τὴν μεταῤῥύθμισιν τοῦ νόμου, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς διαδιδομένας ἰδέας ὅτι δεσμεύεται τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τὸν φόρον τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ ὅτι ἡ προστασία εἶναι παλαιὰ σκουριασμένη ἰδέα, ὅθεν ἀναγκάζομαι ν' ἀναφέρω ὀλίγα περὶ τούτων.

Ὑπάρχει ἰδέα, τὴν ὁποίαν πρεσβεύουσι πολλοὶ, καὶ τὴν ὁποίαν

διαδίδουσιν ὡς ὀρθὴν καὶ σωτήριον, ὅτι ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς δεσμεύει τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μένῃ πάντῃ ἐλεύθερον διὰ νὰ φέρῃ τὸν ἀληθῆ πλοῦτον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὸν τόπον, ὅτι πρέπει νὰ ἀρήσωμεν τὰς τετριμμένας παλαιὰς ἰδέας τῆς προστασίας, νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὴν νέαν τάξιν τῆς πράδου, καὶ νὰ μιμηθῶμεν τὰ μεγάλα καὶ φωτισμένα ἔθνη, καὶ ἰδίως τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Ἡ ἰδέα αὕτη ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ ὡς τοιαύτην θέλω τὴν ἀποδείξει ὄχι μὲ λόγους, ἀλλὰ μὲ τὰ πράγματα αὐτά, καθότι δύναται καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς γενικὰ καὶ κατάλληλα πράγματα, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ὅταν πρόκηται περὶ διεθνοῦς δικαίου, περὶ ἐμπορικοῦ κώδηκος, περὶ ποινικῆς ἢ πολιτικῆς Δικονομίας καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ εἰδικῶν ἀντικειμένων, τῶν ὁποίων τὸ συμφέρον εἶναι διάφορον εἰς ἕκαστον μέρος, ἡ ἐφαρμογὴ εἶναι ἀσυμβίβαστος καὶ ἐπιβλαβής· τὰς ἰδίας φράσεις αὐτῆς θέλω μεταχειρισθῆ πρὸς βεβαίωσιν τῶν λόγων μου, ἤτοι τὸ ἀφορολόγητον τῆς εἰσαγωγῆς, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν μίμησιν τῶν δύο μεγάλων ἐθνῶν.

Ποῖον εἶναι τὸ μᾶλλον ἐμπορικὸν ἔθνος εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀφρικὴν ἀκόμη; βεβαίως τὸ Ἀγγλικόν· δὲν λέγω ἀπολύτως, ἀλλὰ σχετικῶς· αὐτὸ τὸ μᾶλλον ἐμπορικὸν καὶ ἐλεύθερον ἔθνος τὴν Ἀγγλίαν θέλω φέρει εἰς παράδειγμα.

Ἡ Ἑλλὰς παράγει ἀρκετὴν ποσότητα Κορινθιακῆς σταφίδος, τῆς ὁποίας τὸ μέγα μέρος, τοὐλάχιστον τὰ δύο τρίτα, καταναλίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὸ ἓν τρίτον εἰς ὅλον τὸν λοιπὸν κόσμον· πόσος εἶναι ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ προϊόντος τούτου εἰς τὴν Ἀγγλίαν; βεβαίως ἐπέκεινα τῶν **180** δραχμῶν ἀφ' ἑκάστης χιλιάδος, ἤτοι εἰς τὰς χιλίας λίτρας· τοιοῦτόν ἐστιν ὅσον εἶναι ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως τοῦ προϊόντος τούτου εἰς τὴν Ἑλλάδα τόσος εἶναι καὶ ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς τούτου εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἀφοῦ τὸ μέγα μέρος τοῦ προϊόντος τούτου καταναλίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ τρώγουσιν Ἄγγλοι, καὶ τὸ ἐμπορεύονται Ἄγγλοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουσι καλήτερον παντὸς ἄλλου τί ἐστιν ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ, διὰ τί οἱ καταναλωταὶ καὶ ἔμποροι Ἄγγλοι δὲν ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν των τὴν κατάργησιν τοῦ ὑπερόγκου τούτου φόρου διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τόπου; δῆλον ἐκ τούτου ὅτι τὸ ἐμπόριον δὲν χωλαίνει ἀπὸ

τὸν φόρον τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει τοὺς ἐμπόρους εἶναι, νὰ γνωρίζωσι τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τῆς εἰσαγωγῆς, τὸ ὁποῖον ὀφείλουν νὰ πληρώνωσι, καὶ ὅταν δὲν τοὺς συμφέρῃ οὔτε ἀγοράζουσιν οὔτε μεταφέρουσιν ἐπιζήμια ἐμπορεύματα πρὸς πώλησιν.

Δεύτερον παράδειγμα φέρω τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἅλατος. Πόσος καὶ ποῖος εἶναι ὁ φόρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ξενικοῦ ἅλατος εἰς τὴν Ἑλλάδα; ἡ δήμευσις αὐτοῦ. Ὁ μὲν εἰσάγων ξενικὸν ἅλας τιμωρεῖται κατὰ τὴν νομοθεσίαν μας, τὸ δὲ ὀρτίον δημεύεται, ἐνῷ ἂν ἦτον ἐλευθέρα ἡ εἰσαγωγή, οἱ καταναλωταὶ ἤθελον ἀγοράζει αὐτὸ ἑπτάκις εὐθηνότερον ἀφ' ὅσον τὸ ἀγοράζουσιν εἰς τὰ περισσότερα μέρη τοῦ κράτους. Ἴσως μὲ εἴπῃ τις ὅτι ὁ ἄρτος εἶναι ἡ ἀναγκαιοτέρα τροφὴ τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν πρέπει νὰ φορολογῶνται τὰ σιτηρά· εἰς τοῦτον ἀπαντῶ ὅτι καὶ τὸ ἅλας συνδέεται μὲ τὴν ἀναγκαιοτέραν ταύτην τροφήν, ἐπειδὴ οὔτε ἄρτου οὔτε ἄλλου φαγητοῦ γίνεται χρῆσις ἄνευ τοῦ ἅλατος, καὶ προσέτι εἶναι ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὰ ταριχεύματα. Ἐπειδὴ δὲ ἐνδέχεται νὰ προσθέσῃ οὗτος ὅτι ἡ Ἑλλὰς παράγει ὅσον ἅλας ἀπαιτεῖται διὰ τὸν τόπον καὶ περισσότερον ἀκόμη, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀπαγορεύηται ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ξενικοῦ, προλαμβάνω νὰ τὸν ἀπαντήσω ὅτι καὶ σιτηρὰ παράγει ἡ Ἑλλὰς ὅσα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ τόπου καὶ ἀκόμη περισσότερα, καὶ πρὸς τοῦτο φέρω τὴν ἑπομένην βεβαιότητα. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος συμποσοῦται εἰς ψυχὰς **1,200,000**, διὰ τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖται γέννημα δι' ἄρτον κοιλὰ **7,200,000**, ἤγουν ἀνὰ ἓξ κοιλὰ εἰς ἕκαστον ἄτομον κατ' ἔτος κατὰ μέσον ὅρον, ἂν δὲ ἀμφιβάλῃ τις περὶ τούτου, ἂς κάμῃ τὴν παρατήρησιν εἰς τὸν καταναλισκόμενον ἄρτον τῆς οἰκίας του καὶ θέλει εὕρει ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μέσος ὅρος. Προσέτι, μολονότι ἀπαιτοῦνται διὰ σπόρον **1,700,000** κοιλὰ, θέτω μολαταῦτα **2,000,000** πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀντιρρήσεως. Ἔτι δὲ ἀπαιτοῦνται διὰ κριθὴν καὶ βρώμην τῶν ζώων κοιλὰ **1,000,000** τὸ πολύ, καὶ διὰ τοὺς ἐρχομένους ξένους κοιλὰ **300,000** τὸ πολύ, τὸ ὅλον κοιλὰ **10,500,000**, ἡ Ἑλλὰς ὅμως παράγει **11,000,000** κοιλὰ, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὰ δημόσια βιβλία, καθότι τὸ δημόσιον λαμβάνει κατ' ἔτος ἐγγειον καὶ ἐπικαρπίας φόρον κοιλὰ **1,500,000**, τὰ ὁποῖα δεκαπλασιαζόμενα φέρουσι ποσὸν **11,000,000**, ἄρα παράγει ἡ Ἑλλὰς ὅσα σιτηρὰ ἀπαιτοῦνται διὰ κατανάλωσιν τοῦ τόπου. Λέγων ταῦτα, δὲν προτίθεμαι νὰ πρωτείνω τὴν κατάργη-

σιν τοῦ περὶ ἅλατος νόμου, ἀλλὰ διὰ ν' ἀποδείξω τὸ ἀνυπόστατον τῆς κατὰ τῆς προστασίας ἰδέας τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, ὅταν αὕτη συντείνῃ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας.

Προσθέτει ἡ ἀνυπόστατος ἰδέα νὰ μιμηθῶμεν τὴν Γαλλίαν, καὶ ἐγὼ τὴν σοφὴν καὶ μεγάλην Γαλλίαν φέρω εἰς παράδειγμα. Ἡ Γαλλία εἶχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ διετήρησε διὰ πολλὰ ἔτη τὴν προστασίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέστειλε πρό τινος καιροῦ, χωρὶς νὰ καταργήσῃ εἰσέτι. ἀλλ' ἂς παραδεχθῶμεν ὅτι τὴν κατήργησε, τί ἔπραξε πρὸ τῆς καταργήσεως; ἔκαμε σιδηροῦς δρόμους νὰ μεταφέρωσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ προϊόντα των εἰς κάθε μέρος μὲ ταχύτητα καὶ μὲ ὀλίγα ἔξοδα, ἐπολλαπλασίασε τὰς βιομηχανίας καὶ ἐσύστησε βιομηχανικὰ καταστήματα διὰ νὰ εὑρίσκωσιν οἱ ἄνθρωποι ἐργασίαν καὶ πόρον ζωῆς, ἠλάττωσε τοὺς τόκους καὶ ἐδώρησε πολλὰ ἑκατομμύρια φράγκα πρὸς σύστασιν γεωργικῶν Τραπεζῶν, διὰ νὰ δανείζηται ἡ γεωργία μὲ τόκον τέσσαρα τοῖς 0/0. Ἂς μιμηθῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὴν Γαλλίαν, ὄχι καθολικὴν, ἐνθα δὲν θέλομεν φθάσει διὰ πολλὰ ἔτη, ἀλλὰ κατὰ τὸ δεκατημόριον τοὐλάχιστον, καὶ τότε νὰ καταργήσωμεν καὶ νὰ ἐξοστρακίσωμεν τὴν προστασίαν, ἀλλ' ὄχι νὰ κάμωμεν τὸ ἀντίστροφον, δηλαδὴ νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ τελευταῖον,

Ὅλα τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὴν Ἐπικράτειαν, εἴτε πρὸς βρῶσιν, εἴτε δι' ἐνδυμασίαν, εἴτε διὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην χρῆσιν, ὑπάγονται εἰς φόρον εἰσαγωγῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα τελωνιακὸν δικαίωμα, καὶ ἡ λέξις Τελώνιον δὲν μεταβάλλει τὴν φύσιν τοῦ φόρου, ὥστε, ἐὰν πιστεύσωμεν κατὰ τὴν ἀνυπόστατον ἰδέαν ὅτι τὸ ἀφορολόγητον τῆς εἰσαγωγῆς λύει τὴν δέσμευσιν τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ φέρει τὸν ἀληθῆ πλοῦτον εἰς τὸν τόπον, ἂς δώσωμεν τελείαν ἀτέλειαν, καὶ νὰ τὴν ἐπεκτείνωμεν εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ εἰσαγόμενα εἴδη διὰ νὰ πλουτήσωμεν καὶ ταχύτερα καὶ καλήτερα, καὶ νὰ μὴ περιορισθῶμεν εἰς τὸν στενώτατον καὶ ἀσήμαντον κύκλον τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξενικῶν σιτηρῶν, ἀλλὰ τότε οὔτε Κυβέρνησις οὔτε κοινωνία δύναται νὰ διατηρηθῇ.

Εἶπον, καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, τὸ ἀσήμαντον τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων σιτηρῶν, διότι τοιοῦτο ἀποδεικνύεται τὸ ἀποτέλεσμά του, καὶ ἰδοὺ οἱ περὶ τούτου λόγοι.

Ἐσημείωσα ὀνοματωδῶς καὶ κατὰ σειρὰν ὅλα τὰ πρωτόκολλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξήχθη ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου εἰς τοὺς παρελθόντας **184** μῆνας, ἤτοι ἀπὸ τὸ

ἔτος **1843** Ἀπρίλιος, ὅτε εἰσήχθη ὁ Νόμος τῆς κλίμακος, μέχρι τοῦ **1858** Ἰούλιος, ὅτε κατηργήθη, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὁ κατ' ἔτος μέσος ὅρος τοῦ φόρου κατὰ κοιλόν. Εἰς τὴν ἰδίαν σειρὰν ἐσημείωσα, εἰς χωριστὴν στήλην τὸν κατ' ἔτος εἰσαχθέντα ξενικὸν σῖτον εἰς τὸν Κράτος· ἐπίσης ἐσημείωσα εἰς ἄλλην στήλην τὸ κατ' ἔτος εἰσπραχθὲν ποσὸν τοῦ φόρου κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ μέσου ὅρου τῆς τιμῆς τοῦ σίτου συμφώνως μὲ τὸν Νόμον τῆς κλίμακος. Ὁμοιοτρόπως ἐσημείωσα εἰς ἄλλην στήλην τὸ ἀνῆκον τελωνιακὸν δικαίωμα δέκα τοῖς 0/0 ἐν ἐλλείψει τῆς κλίμακος, δηλ. ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὅλως διόλου ὁ Νόμος κλίμακος, ὅτε δὲν ἠδύνατο νὰ λείψῃ τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐκπεσθῇ ἀπὸ τὴν ὁλικὴν εἰσπραξιν τοῦ φόρου τὸ τέλος τοῦ παγίου τελωνιακοῦ δικαιώματος, καὶ νὰ γίνῃ καταφανὲς τὸ ποσὸν τοῦ καθαροῦ φόρου τῆς κλίμακος, τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσαν οἱ ἔμποροι καὶ τὸ ὁποῖον ἐπεβάρυνε τοὺς καταναλωτὰς διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας (ἐνταῦθα ἀνέγνωστε τὸν μνησθέντα ὀνομαστικὸν κατάλογον) καὶ ἐξάγεται ὅτι τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ εἰσαχθέντος ξενικοῦ σίτου εἰς τὸ διάστημα τῶν **184** μηνῶν συμποσοῦται εἰς κοιλὰ **8,409,125**, ὁ δὲ ἐξ αὐτῶν εἰσπραχθεὶς φόρος εἰς δραχ. **5,316,849:50**, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνήκει διὰ τελωνιακὸν δικαίωμα δραχ. **4,101,562:50**, αἵτινες ἐκπιπτόμεναι ἀπὸ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ εἰσπραχθέντος φόρου, μένει καθαρὸς φόρος ἄνευ τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος δραχμαὶ **1,212,287**, καὶ τόσον εἶναι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐπεβάρυνε τοὺς καταναλωτὰς εἰς τὰ **16** ἔτη διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας, ὅπερ ἀναλογεῖ κατ' ἔτος **75,768**, διὰ τὸ ὁποῖον ποσὸν ἐγένετο καὶ γίνεται ἀνοικίως τόσος θόρυβος.

Διὰ νὰ δυνηθῶμεν δὲ νὰ γνωρίσωμεν ὁποία διαφορὰ ὑπῆρξεν εἰς τὸ σύστημα τοῦτο μεταξὺ τῶν **16** ἐτῶν, διήρεσα τὸ ἀποτέλεσμα εἰς δύω μέρη, καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον μέρος ἔθεσα τὰ πρῶτα ὀκτὼ ἔτη, εἰς δὲ τὸ δεύτερον τὰ ὑπόλοιπα ὀκτὼ ἐπίσης κατὰ σειρὰν καὶ κατὰ στήλην κατ' ὀνομαστικὴν σημείωσιν (ἐνταῦθα ἀνέγνωσε τὴν σημείωσιν ταύτην), καὶ ἐξάγεται ὅτι εἰς τὰ πρῶτα ὀκτὼ ἔτη εἰσεπράχθησαν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος δραχμαὶ **1,029,007:74**, αἵτινες ἀναλογοῦσι κατ' ἔτος δραχ. **75,363**, εἰς δὲ τὰ τελευταῖα ὀκτὼ ἔτη εἰσεπράχθησαν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος δραχμαὶ **3,279**, αἵτινες ἀναλογοῦσι κατ' ἔτος ἀνὰ δραχ. **205**, ὥστε ὑπῆρξε μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ

τελευταίων ὀκτὼ ἐτῶν, ἥτις ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Νόμου τῆς κλίμακος.

Οἱ νόμοι ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὡς καὶ οἱ ἡμέτεροι, εἶναι μεταβλητοὶ καὶ ὄχι ἀμετάβλητοι, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἕκαστος νόμος καὶ μάλιστα ἔκτακτος, προσκαλεῖται ἀπὸ μίαν ἀνάγκην, καὶ ὅταν ἡ ἀνάγκη αὕτη παρέλθῃ ὁ νόμος καταργεῖται ἢ μεταρρυθμίζεται ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εὑρισκόμεθα σήμερον, χωρὶς νὰ περιπλανώμεθα εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἰδέας. Τοὐτέστιν, ἐὰν ὑπάρχῃ ἤδη ἡ ἀνάγκη ἥτις ἐπροκάλεσε τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Νόμον τὸ **1843**, ὁ νόμος νὰ μείνῃ ἀνέπαφος εἰς τὴν οὐσίαν του, ἂν δὲ ἐξέλειπε, νὰ καταργηθῇ ἢ νὰ μεταρρυθμισθῇ ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης, καὶ διὰ νὰ ἐπιψηφίσωμεν ἐν γνώσει περὶ τούτου, εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ πρωτόκολλα τῶν **16** παρελθόντων ἐτῶν, καὶ ἰδίως τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων καὶ τῶν τελευταίων ὀκτὼ ἐτῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ὁδηγὸς τῆς ἀλανθάστου πείρας. Ἐνταῦθα δύναταί τις νὰ ἀντιτάξῃ τοὺς ἑπομένους ἰσχυροὺς λόγους, ἤγουν πῶς δυνάμεθα νὰ προϊδωμεν ἂν μετὰ ἓν ἔτος ἢ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν ἔλθῃ ἡ ἀνάγκη, ἥτις ἐπῆλθε τὸ **1843**; καὶ πῶς δυνάμεθα ἀπὸ τοῦδε νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θέλουσιν εὑρεθῇ εἰς ἁρμονίαν τὰ Σώματα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὥστε νὰ μὴ πάθῃ ἡ γεωργία; εἰς ταῦτα ἀπαντῶ·

Τὰ ἔθνη νομοθετοῦσι συμφώνως μὲ τὴν ἀνάγκην, ἥτις παρουσιάζεται καθ' ἣν ἐποχὴν προκαλεῖται ὁ Νόμος, καὶ ὅταν ἡ ἀνάγκη παρέλθῃ ἢ μετριασθῇ ὁ Νόμος καταργεῖται ἢ μεταρρυθμίζεται ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ Νόμοι εἶναι μεταβλητοὶ καὶ ὄχι ἀμετάβλητοι, καὶ τοιαῦτα παραδείγματα ἔχομεν πάμπολλα, ἄρα δὲν πρέπει νὰ ἐμμένωμεν ἀπερισκέπτως, ὥστε ὁ ἔκτακτος νόμος τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσεν ἡ ἀνάγκη, νὰ μένῃ ἐν ἰσχύϊ καὶ ὅταν παρέλθῃ ἡ προκαλέσασα αὐτὸν ἀνάγκη.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἁρμονίαν τῆς νομοθετικῆς δυνάμεως, δὲν πρέπει νὰ μένῃ εἰς ἡμᾶς ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς· ἐπειδὴ, ἐν περιπτώσει ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, ἡ ζημία ἑνὸς ἑκάστου γεωργοῦ, ὅστις οὔτε μεγαλοκτήμων εἶναι, οὔτε μεγάλην ποσότητα γεννημάτων ἔχει διὰ νὰ ὑποφέρῃ πολλὴν καὶ ἐπαισθητὴν ζημίαν, ὅσην θέλει ὑποφέρει ὁ μεγάλος ἰδιακτήτης, ἤτοι τὸ δημόσιον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα ἀπὸ ἔγγειον καὶ ἐπικαρπίας φόρον κοιλὰ **1,500,000**

ὡς ἔγγιστα, ὥστε ἂν ἐπέλθῃ ἐλάττωσις μία δραχμὴ κατὰ κοιλόν, ἡ ζημία τοῦ δημοσίου θέλει εἶσθαι **1,500,000** δραχμαί, ἂν δὲ ἦναι δύω, ἡ ζημία ἀναβαίνει εἰς δραχμὰς **3,000,000**, ἥτις εἶναι λίαν ἐπαισθητὴ δι' αὐτό, καὶ τότε πρώτη ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐπισπεύσει τὴν ἐπάνοδον τῆς κλίμακος, τὴν ὁποίαν ἐπέσπευσε καὶ τὸ **1843**, ἢ θέλει εὕρει ἄλλον συμφερότερον καὶ καταλληλότερον τρόπον διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας, ὥστε δὲν πρέπει νὰ μένῃ εἰς ἡμᾶς ὁ ἐλάχιστος φόβος περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἁρμονίας ταύτης.

Εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι ἡ γεωργία ἔχει ἀνάγκην προστασίας, καθόσον μάλιστα οἱ βραχίονες, οἵτινες ἐργάζονται εἰς αὐτὴν εἶναι πολλὰ ὀλίγοι κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκτάσεως τῶν γαιῶν, ἀλλ' ἡ προστασία πρέπει νὰ ἦναι ἀποτελεσματικὴ καὶ νὰ ἀποβαίνῃ πρὸς ὠφέλειαν αὐτῆς κατευθεῖαν καὶ ὄχι νὰ θυσιάζωνται δέκα ἐξ ὧν μόλις τὰ δύω θὰ χρησιμεύωσιν εἰς αὐτὴν καὶ τὰ ὀκτὼ εἰς καταχρήσεις καὶ ἄτοπον φορολογίαν, ὅπερ συμβαίνει ἐκ τῆς κλίμακος.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ πρῶτα ἔτη ἔφερεν ὀπωσοῦν εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἡ εἰσαγωγὴ τῆς κλίμακος, διότι τότε καὶ ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπῄτει καὶ τὰ πράγματα ἦσαν διαφορετικά, ἀλλ' ἤδη δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ ἐμμένωμεν πλέον εἰς σύστημα ἀνωφελὲς, τὸ ὁποῖον ὁ χρόνος ἀπεκατέστησε τοιοῦτον, ἀλλὰ νὰ καταγίνωμεν εἰς ἀνεύρεσιν πραγματικῆς καὶ ἀποτελεσματικῆς προστασίας, καὶ τοιαύτη μὲν εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον ἡ μεταβολὴ τοῦ ἐνυπάρχοντος φορολογικοῦ συστήματος τῆς ἀποδεκατώσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλέθριον καὶ πληγὴ θανάσιμος τῆς γεωργίας, καὶ ἐν ὅσῳ διατηρεῖται τὸ ἐπιβλαβὲς τοῦτο σύστημα δὲν θέλει ἀνυψώσει ποτὲ κεφαλὴν ἡ γεωργία· δευτέρα δὲ εἶναι ἡ εἴσαξις τῆς ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημονικῆς γεωργίας, ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι διδάσκει ἡ ἐπιστήμη εἶναι τὸ καλήτερον καὶ τὸ ὠφελιμώτερον· ἂν περιμένωμεν νὰ εἰσάξωσι τοῦτο οἱ γεωργοί, ἂς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι πώποτε δὲν θέλει εἰσαχθῇ, καθότι πρέπει νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὁποῖοι εἶναι καὶ οὐχὶ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἦναι, καθόσον μάλιστα δὲν εἶναι πλούσιοι ἄνθρωποι διὰ νὰ θυσιάσωσι μέρος τῆς κατασάσεώς των εἰς τὴν ἀβεβαιότητα τῆς ἐπιτυχίας· εἶναι ὅμως ἀρκετὰ νουνεχεῖς καὶ πρόθυμοι νὰ ἐνηγκαλισθῶσι τὸ ἔργον, ὅταν ἴδωσιν αὐτὸ πραττόμενον ἀπὸ ἄλλον μὲ ἀποτελεσματικὴν ὠφέλειαν· ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὸ εἰσάξῃ κατὰ πρῶτον ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἂν διὰ τοῦτο ἐξοδεύσῃ τὸ δημόσιον πεντήκοντα χι-

λιάδας δραχμὰς εἶναι ἀσήμαντον ποσὸν δι' ἓν τόσον σημαντικὸν καὶ κοινωφελὲς ἔργον εἰς τὸν τόπον.

Ἀνακεφαλαιόνω ἐν βραχυλογίᾳ τὴν ὁμιλίαν μου διὰ νὰ ἔλθω εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀκαταλλήλου τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν πόλεων διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων δὲν ἐξάγεται ὁ ἀληθὴς μέσος ὅρος τῆς ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ νόμου δύναται νὰ ἐξαχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρωτοκόλλων κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν συντακτῶν, εἴτε δηλαδὴ πρὸς ὄφελος τῶν ἐμπόρων εἴτε πρὸς αὔξησιν φορολογίας, ἐνῷ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου εἶναι ὅλως διόλου προστατευτικὸς καὶ οὐδόλως φορολογικός.

Ἐπειδὴ οἱ ἐμπορευόμενοι δικαιοῦνται νὰ γνωρίζωσι προηγουμένως τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τῆς εἰσαγωγῆς, τὸ ὁποῖον ὀφείλουν νὰ πληρώνωσι· καὶ,

Ἐπειδὴ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὀκτὼ τελευταίων ἐτῶν διαφέρει κατὰ πολὺ ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν ὀκτὼ πρώτων ἐτῶν, ἀφ' ὅτου εἰσήχθη ὁ Νόμος τῆς κλίμακος, ὅπερ ἐμφαίνει τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Νόμου, ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπαγορεύει τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν μεταρρύθμισιν, ἐπειδὴ αὕτη ὑπάγεται εἰς τὰ καθέκαστα, θέλω περιορίσει ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον θεωρῶ ὡς τὸ μᾶλλον οὐσιῶδες.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσήχθη εἰς τὴν Βουλήν,, προσδιώριζε τὸν φόρον τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ξενικοῦ σίτου εἰς πεντήκοντα λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ, ἀλλ' ἡ Βουλὴ ἐλάττωσεν αὐτὸν εἰς **40**, καὶ τὸ ὑπουργεῖον παρεδέχθη τὴν ἐλάττωσιν. Τὸ κατ' ἐμέ, θεωρῶ καὶ τὴν ἐλάττωσιν ἐσφαλμένην καὶ τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπουργείου ὄχι καλῶς ἐσκεμμένην, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος ὁρισμὸς τῶν **50** λεπτῶν διετήρει τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα τοῦ Β. Διατάγματος, τὸ ὁποῖον κατήργησε τὴν κλίμακα καὶ παρηκολούθη τὸν πάγιον τελωνιακὸν Νόμον, ὅστις προσδιορίζει τέλος εἰσαγωγῆς δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ ὅλων τῶν εἰσαγωμένων εἰδῶν, εἰς τὸ ὁποῖον τέλος ὑπάγονται καὶ τὰ σιτηρὰ ὡς ἐμπορεύματα ἐν ἐλλείψει τῆς κλίμακος, ἀλλ' ὡς φαίνεται ὑπερίσχυσεν ἡ ἔνστασις τῶν καταναλωτῶν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀδικοῦνται δύθεν εἰς τοῦτο ὡς ἠδικήθησαν καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς κλίμακος χάριν τῆς προστασίας τῆς γεωργίας, νῷ τὸ ἀληθὲς τοῦ πράγματος ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν ἔχει

ὅλον τὸ ἐναντίον, ἐπειδὴ τὸ ποσὸν τῶν **50** λεπτῶν ὄχι μόνον δὲν ὑπερβαίνει τὸ νόμιμον τέλος τῆς εἰσαγωγῆς, ἤτοι δέκα τοῖς **0/0**, ἀλλ' εἶναι μάλιστα ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος, ἂν δὲ παραδεχθῶμεν καὶ τὴν περιπλέον ἐλάττωσιν ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς **40** λεπτὰ τὸ κοιλὸν διὰ τέλος εἰσαγωγῆς, τότε καταργοῦμεν τὴν διὰ τῆς κλίμακος προστασίαν τῆς γεωργίας καὶ ἀντικαθιστῶμεν ἄλλην ἀντίθετον προστασίαν ὑπὲρ τῶν καταναλωτῶν πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας, καὶ ταύτης τὴν ἀνάλυσιν ἔρχομαι νὰ κάμω.

Τὸ ὑπουργεῖον θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὸ ἀόριστον τοῦ δι' ἐκτιμήσεως τέλους τῆς εἰσαγωγῆς πρὸς δέκα τοῖς **0/0** πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεων καὶ παραπόνων, ὑπελόγισε τὸν μέσον ὅρον τῆς τιμῆς τοῦ ξενικοῦ σίτου εἰς πέντε δραχμὰς ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ προσδιώρισε **50** λεπτὰ διὰ τέλος εἰσαγωγῆς, ὅπερ εἶναι δέκα τοῖς **0/0**, ὥστε τὸ πρᾶγμα περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ κάμωμεν μόνον τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν ἂν ὁ μέσος ὅρος τοῦ ξενικοῦ σίτου ἦναι πέντε δραχμὰς, ἂν ἦναι τέσσαρες ἢ ὀλιγώτερον ἢ περισσότερον, καὶ ἐπὶ τῆς ἀληθείας ταύτης νὰ τεθῇ τὸ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς, χωρὶς νὰ μείνῃ εἰς οὐδένα δίκαιον παράπονον· τὴν ἀλήθειαν ταύτην δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν κάλλιστα ἐὰν ἀναδράμωμεν εἰς τὸ παρελθὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἀλάνθαστος ὁδηγός, καὶ κατὰ καλὴν τύχην ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας τὰ πρωτόκολλα **184** μηνῶν, ἀπὸ τὸ ἔτος **1843** μέχρι τοῦ **1858**, εἰς τὰ ὁποῖα φαίνεται ἀριθμητικῶς ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἐγχωρίου σίτου καὶ ἐντεῦθεν ἐξάγεται ἡ τιμὴ τοῦ ξενικοῦ. Ἐκ τῶν κατὰ μῆνα λοιπῶν πρωτοκόλλων ἐξάγεται ὅτι εἰς ἕνα μόνον μῆνα, ἤτοι τὸν Ἀπρίλιον **1843**, ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου σίτου ἦτο δραχμὰς **4:13**, ἀλλὰ τὸν ξενικὸν σῖτον, ὅστις εἶναι καλητέρας ποιότητος, βεβαίως ἦτο δραχμὰς **4:50** τοὐλάχιστον, προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος ἀναβαίνει εἰς δραχμὰς **5**, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς **183** μῆνας ὁ μέσος ὅρος τῆς τιμῆς κατὰ τὰ πρωτόκολλα εἶναι διὰ μῆνας **32** ἀπὸ δραχμὰς **4:30** ἕως **5** ὁ ἐγχώριος σῖτος· διὰ μῆνας **70** ἀπὸ **5** ἕως **6** δραχμὰς· διὰ μῆνας **24** ἀπὸ **6** ἕως **7**· διὰ μῆνας **5** ἀπὸ **7** ἕως **8**· διὰ μῆνας **15** ἀπὸ **8** ἕως **9**· διὰ μῆνας **17** ἀπὸ **9** ἕως **10**· καὶ διὰ μῆνας **10** ἀπὸ **10** ἕως **11** δραχμάς. Ὥστε ὁ τούτων μέσος ὅρος εἶναι δραχμὰς ἑπτὰ τὸ κοιλόν· ἀφοῦ λοιπὸν εἰς οὐδένα ἐκ τῶν **184** μηνῶν ὑπῆρξε τιμὴ ἐκ δραχμῶν τεσσάρων, ποῦ ἐβασίσθη ἡ ἐλάττωσις εἰς λεπτὰ **40** κατὰ κοιλὸν διὰ τελωνιακὸν δικαίωμα; ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς τὰ **60** λεπτὰ, μολονότι καὶ ταῦτα εἶναι

ὀλιγώτερα τοῦ μέσου ὅρου. Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν ἐξήγησιν διατί ἡ ἐλάττωσις ἀποβαίνει πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας.

Ὅταν ἔμπορός τις κομίσῃ ξενικὸν σῖτον διὰ πώλησιν, καὶ ἀντὶ τῆς πληρωμῆς ὁλοκλήρου τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος, πληρώσει ὀλιγώτερον δέκα ἢ εἴκοσι λεπτὰ ἐρ' ἑκάστου κοιλοῦ, εὐχαρίστως καταβιβάζει τὴν ὠφέλειαν ταύτην ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ φορτίου του διὰ νὰ πωλήσῃ αὐτὸ ταχύτερα καὶ εὐκολώτερα, τὸν ὁποῖον τοῦτον καταβιβασμὸν εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ κάμωσι καὶ οἱ γεωργοὶ εἰς τὸν ἐγχώριον σῖτον, ἄλλως προτιμᾶται ὁ ξενικὸς καὶ μένει ὁ ἐγχώριος ὡς ἔμεινε καὶ εἰς τὸ **1843**.

Ὅμοιον τούτου εἶναι καὶ τὸ ἑπόμενον παράδειγμα·

Ὅταν ἔμπορός τις φέρῃ ἐμπορεύματα εἰς Ἀθήνας καὶ εὑρίσκει τὰ μέσα διὰ νὰ ἀπορύγῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος, βεβαίως καταβιβάζει ἕνεκα τούτου τὴν τιμὴν τῶν ἐμπορευμάτων του, ὅτε ὅλοι οἱ ἀγοράσται θέλουσι τρέχει εἰς αὐτὸν διὰ τὸ εὐθηνότερον τοῦ πράγματος, ἀλλὰ τότε πάσχουσιν ὅλοι οἱ λοιποὶ ἔμποροι μὴ δυνάμενοι νὰ συναγωνισθῶσι μὲ αὐτόν. Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ λόγοι δι' οὓς ἡ ἐλάττωσις ἀποβαίνει πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας. Θέλετε δὲ νὰ μάθητε, Κύριοι, πόση εἶναι ἡ ὠφέλεια μιᾶς οἰκογενείας κατ' ἔτος διὰ τὴν καταφορὰν ταύτην τῆς γεωργίας; δύω ἢ τὸ πολὺ τρεῖς δραχμάς, ἐπειδὴ μία οἰκογένεια συγκειμένη ἐκ πέντε ψυχῶν, τὸ ὁλικὸν ἐτήσιον ἔξοδον αὐτῆς διὰ ἄρτον εἶναι κοιλὰ 30 πρὸς ἓξ κοιλὰ εἰς ἕκαστον ἄτομον, τὰ ὁποῖα λογιζόμενα ἀνὰ δέκα λεπτὰ ἂν ἦναι σῖτος φέρουσι δραχ. 3, ἂν δὲ ἦναι ἀραβόσιτος ἡ κριθὴ δύω μόνον.

Προσέτι θέλει ἀπορήσει τις οὐ μικρὸν ὅταν ἀκούσῃ τὸ ἑπόμενον δικαιολόγημα τῆς καταναλώσεως, ἤγουν ὅτι ἐκ τῆς καταργήσεως τῆς κλίμακος προκύπτει ζημία εἰς αὐτὴν ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης ὠφελείας, ἐπειδὴ ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται ἐπέκεινα τῶν ἓξ δραχμῶν πληρώνει φόρον κατὰ τὴν κλίμακα δέκα λιπτὰ, ἤδη δὲ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον ὑποχρεοῦται νὰ πληρώνῃ πεντήκοντα λεπτά· τῳόντι, Κύριοι, παράδοξος συλλογισμός, διὰ νὰ μὴ εἰπω ἐγωϊσμός, τὰ δέκα λεπτὰ ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται ἓξ δραχμὰς τὸ κοιλὸν τὰ βλέπει, ἀλλὰ τὰ 25 λεπτὰ, ὅταν πωλῆται δραχ. 4:24, δὲν τὰ βλέπει. Ἐρωτᾶται ἡ κατανάλωσις νὰ μᾶς εἴπῃ, τὴν ὕπαρξιν τῆς κλίμακος προτιμᾷ ἢ τὴν κατάργησιν αὐτῆς; ἀλλ', ὡς φαίνεται, οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο ὁλόκληρον, εἰμὴ μέρος ἀπὸ τὸ ἓν καὶ μέρος ἀπὸ τὸ ἕτερον, τοῦτέστιν ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται πρὸς ἓξ δραχμὰς καὶ ἐπέκεινα τὸ κοιλὸν ἀπαιτεῖ τὴν ὕπαρξιν τῆς κλίμακος, ὅταν δὲ πωλῆται

ὀλιγώτερον τῶν πέντε δραχμῶν θέλει τὴν καταργησιν αὐτῆς, δηλαδὴ ἀπαιτεῖ ἀντίστροφον κλίμακα· ἐὰν λοιπὸν ἐμμένῃ εἰς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἰδέαν, προτείνω τὴν ἑπομένην συμβιβαστικὴν διόρθωσιν, ἤγουν νὰ καταργηθῇ ὁ Νόμος τῆς κλίμακος, τὸ δὲ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξενικῶν σιτηρῶν νὰ ἦναι δέκα τοῖς ἑκατόν.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ τελευταῖαι αὗται παρατηρήσεις ἀνήκουσιν εἰς τὰ καθέκαστα ὅπου θέλει γίνει περισσοτέρα ἀνάπτυξις, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ἂς περιορισθῶμεν ἤδη εἰς τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ὑπὲρ τῆς ὁποίας κηρύττομαι διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀνέφερον.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τὸν προλαλήσαντα ἔντιμον Γερουσιαστὴν, καὶ ἐκφράζω πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην μου, διότι ἀνέπτυξε τοὺς κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου λόγους μὲ περισσοτέραν λεπτομέρειαν καὶ σαφήνειαν· ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι δὲν συμφωνῶ μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ συμπέρασμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους προῆλθε καθὼ ἀνακόλουθον ὅλων τῶν λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων τῆς ἀγορεύσεώς του.

Εἴχομεν καθ' ὅλας τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ προλαλήσαντος κλίμακα, ἥτις ἐνῷ ἐπροστάτευε τὴν γεωργίαν ταυτοχρόνως δὲν ἐβλαπτε καὶ τοὺς καταναλωτάς· ἀλλ' ὁ προαγορεύσας πιστεύει ὅτι ἡ κλίμαξ ἤθελεν ὠφελήσει μᾶλλον ἐὰν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμῶν ἀλλων μεσογείων ἀγορῶν ἐτυπατίζετο ὁ μέσος ὅρος τῆς τιμῆς τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν, ἢ ὅταν ταῦτα φθάσωσιν εἰς δραχμὰς **4** ἢ τὸ πολὺ εἰς δραχ. **4** καὶ **50** ἐκ. ἕκαστον κοιλὸν, διαβεβαιῶ ὅμως τὸν προαγορεύσαντα ὅτι ὁ σῖτος εἰς τὸ μέλλον δὲν θέλει πωλεῖσθαι ὀλιγώτερον τῶν **6** δραχμῶν, τιμὴν ἐπικρατήσασαν διαρκῶς κατὰ τὰ δύω τελευταῖα ἔτη, διότι ἡ παραγωγὴ δι' ὅλων τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας, τῆς εἰσπράξεως καὶ τῆς διαφόρου φορολογίας, τῶν ὁποίων λεπτομερῆ σημείωσιν δὲν κάμνω ἐνταῦθα, στοιχίζει ἀνὰ δραχμὰς 5 ἕκαστον κοιλόν· καὶ ὁ γεωργὸς, ἐὰν εἰς τὴν πώλησιν τῆς παραγωγῆς του δὲν ἔχῃ κέρδος τοὐλάχιστον ἀνὰ μίαν δραχμὴν τὸ κοιλὸν, θέλει παύσει τῆς γεωργίας· ἀφοῦ δὲ ὁ γεωργὸς παύσει τῆς καλλιεργείας, τὰ ξένα σιτηρὰ θέλουν εἰσέρχεσθαι μὲ ἀξιώσεις καὶ θέλουν πωλεῖσθαι εἰς τιμὴν ἀνωτέραν τῶν **6** δραχμῶν, διότι καὶ καλητέρας ποιότητος εἶναι καὶ θέλουν καταναλίσκεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναγκαίως πρὸς ἀναπλήρωσιν

τοῦ κενοῦ, τὸ ὁποῖον θέλει ἀρίσει ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἥτις κατὰ φυσικὸν λόγον ἕπεται τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεωργῶν· ὥστε διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἀφ' ἑνὸς ἡ γεωργία, ἡ μόνη βιομηχανία τῆς Ἑλλάδος, θέλει μαρανθῆ, διὰ νὰ μὴ εἰπω ὅτι θέλει καταστραφῆ, ἀφ' ἑτέρου ὁ καταναλωτὴς θέλει πληρόνει περισσότερα, διότι πρὸς τὴν τιμὴν θέλει περιπλέον ἐπιβαρύνεται καὶ μὲ τὸν φόρον τῶν 40 λεπτῶν ἐφ' ἑκάστου κιλοῦ, φόρον ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπαλλάττεται διὰ τῆς κλίμακος, καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ χρήματα θέλουν ἐξέρχεσθαι τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς πρώτης τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐξέρχονται ἐπὶ τῶν διαφόρων ἄλλων εἰδῶν τῆς πολιτείας.

Ἑπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Μαρτίου 1858, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 29 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας ὡς μήπω συνταχθέντων ἀνεβλήθη εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν ξένων σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς κατ' ἐξακολούθησιν συζητουμένης ἀρχῆς αὐτοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς.

Κύριε Πρόεδρε!

Ποτὲ δὲν ἐπαρουσιάσθην εἰς τὸν περίβολον τοῦτον μὲ τοὺς διστάγμους, ἢ μᾶλλον μὲ τὴν δειλίαν μὲ τὴν ὁποίαν λαμβάνω τὸν λόγον σήμερον. Πρὸ ὀλίγου ἐξέγνωσα αὐτὸ τὸ αἴσθημα εἰς τινας τῶν φίλων μου, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξομολογηθῶ ἤδη καὶ δημοσίᾳ. Δύο εἶναι οἱ λόγοι, οἵτινες μὲ διέθεσαν οὕτως· ἐν πρώτοις τὸ ζήτημα εἶναι ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα, καὶ πολὺ

φοβοῦμαι ὅτι ἀπροχρώντως δὲν τὸ ἐχώνευσα. Ἔχει μεγίστην εὐθύνην, κύριοι, ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ καὶ αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως, ὅστις ἀναδέχεται νὰ λαλήσῃ περὶ ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν μεγάλως τὴν κοινωνίαν. Ὁ δεύτερος λόγος, κύριε πρόεδρε, εἶναι ὅτι ὀλίγον ἐνθαρρύνονται εἰς τὸν περίβολον τοῦτον οἱ λέγοντες. Ποτὲ δὲν ἐρροντίσατε νὰ τοὺς ἐνισχύσητε, νὰ τοὺς παρηγορήσητε μὲ ἀνάλογον ἀμοιβήν, μὲ καμμίαν ἐνίοτε πλειονοψηφίαν. Ἀπέρασαν χρόνοι δύο ἢ τρεῖς, ἀφ' ὅτου τὸ σῶμα ἠθέλησε νὰ μὲ ἐμψυχώσῃ εἰς μίαν ἀγόρευσιν μὲ τὰς λευκὰς ψήφους του· καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος σήμερον εἶναι περὶ οἰκονομικῶν, συγχωρήσατέ μοι νὰ παρατηρήσω ὅτι, ὅπως καμμία βιομηχανία δὲν δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ, ἂν δὲν εὕρῃ ἱκανὴν κατανάλωσιν ἐντὸς τοῦ κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεγείρεται, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ λέγοντες ἀποθαρρύνονται, ὅταν δὲν εὑρίσκουν παρηγορίαν καὶ ἐνίσχυσιν ἐντὸς τοῦ σώματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου λαλοῦν· ὑπάρχει, τὸ γνωρίζω, καὶ ἄλλη πολὺ δραστηριωτέρα καὶ ἀποτελεσματικωτέρα ἐνίσχυσις τοῦ λόγου ἀνυπολόγιστον τωόντι ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λόγου ἐξασκεῖ ἡ ψῆφος τῆς κοινῆς γνώμης· ἀλλὰ κύριε πρόεδρε, αὐτὴ ἡ κοινὴ γνώμη ἔχει τοσαύτας ἰδιοτροπίας, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ κατακτήσῃ τις τὴν εὔνοιάν της μὲ μικρὰς θυσίας, ἄνευ ἐκτάκτου μεγαλοψυχίας· μία κακόζηλος φράσις συνήθως, μία ταπεινὴ ἔννοια καὶ ἐνίοτε μία ἄχαρις λέξις ἀρκεῖ διὰ νὰ ὑποστῇ ὁ λέγων τὴν δυσμένειάν της, καὶ τὸ χειρότερον τὴν ἀπροσεξίαν της. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Κύριοι!

Ἄρτον ὑποστιμημένον, ψωμὶ εὐθηνόν, ἔκραζον οἱ ἐγκάθετοι τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς μερίδος, περιφερόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπιδεικνύοντες εἰς τὰ πλήθη ὑπερμεγέθεις ἄρτους τοὺς ὁποίους ἔφερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς μακροτάτης λόγχης, ὅταν ὁ μέγας τωόντι πολιτικὸς ἀνὴρ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπεχείρησε νὰ συντρίψῃ, ὡς καὶ συνέτριψε, τὴν κλίμακα τῶν σιτηρῶν, ἥτις ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοὺς Βρεταννικοὺς λιμένας τὸν συναγωνισμὸν τῶν ξένων σιτηρῶν μὲ τὰ ἐγχώρια.

Μία μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ μερὶς, ἡ ἀριστοκρατικὴ μερὶς τῶν λόρδων ἢ κυρίων τῆς γῆς, ἤθελε τοὺς μεγάλους δασμοὺς ἰσχύοντας, καὶ ἔπρεπεν ἴσως κατὰ τῶν ἰσχυρῶν λόρδων νὰ ζητηθῇ ἡ συμμαχία τοῦ λαοῦ, καὶ πρὸς τὸν λαὸν νὰ μεταχειρισθοῦν τὴν διάλεκτον τῆς καρδίας. Ἔλεγον λοιπὸν ἐν μέρει δικαίων νὰ ἐπιδεικνύωσιν ἐκεῖ οἱ ἐγκάθετοι εἰς τὰ πλήθη κολοσσιαῖα καρδά-

λια διὰ νὰ σαγηνεύσουν τὸν λαὸν καὶ νὰ λάβουν τὴν συγκατάθετιν αὐτοῦ καὶ τὴν σύμπραξίν του.

Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει εὐτυχῶς οὐδεμία ἀνάγκη οὔτε ἐγκαθέτων, οὔτε ἄρτων κολοσσιαίων. Δὲν ἔχομεν χρείαν οὔτε εἰς τὴν καρδίαν νὰ λαλήσωμεν, οὔτε τὸν φαντασίαν τοῦ λαοῦ νὰ ἐκπλήξωμεν. Ἡ Ἑλλὰς θεία εὐδοκία δὲν ἔχει οὔτε μεγάλους οὔτε μικρούς· δὲν ἔχει οὔτε τρεῖς, οὔτε δύω τάξεις· ἡ Ἑλλὰς ἔχει μίαν καὶ μόνην τάξιν, ἕνα λαὸν γεννηθέντα καὶ ἀνατραφέντα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, τὴν ἐκκλησίαν τῆς Εὐσεβείας καὶ τῆς Ἰσότητος. Ἂς συγχαρῶμεν λοιπὸν πρὸ πάντων ἡμᾶς αὐτούς, διότι ἀνακτήσαντες τὴν προγονικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν, δὲν βλέπομεν πλέον περιξ ἡμῶν, ὡς ἐκεῖνοι, οὔτε εἵλωτας οὔτε δούλους, οὔτε ξενους οὔτε μετοίκους. Δὲν ἔχομεν οὔτε ἐκεῖνο τὸ σύστημα, οὔτε ἐκείνας τὰς προλήψεις, διὰ τὰς ὁποίας τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα διηρέθησαν τότε εἰς ἐλευθέρας καὶ εἰς βαναύσους τέχνας. Δὲν ἔχομεν χρείαν νὰ κατασκευάσωμεν νόμους διὰ νὰ προστατεύσωμεν τοὺς ἐλευθέρους καὶ νὰ ταπεινώσωμεν τοὺς δούλους. Δὲν ἔχομεν τέλος πάντων δημοκρατίαν διὰ νὰ εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ κολακεύωμεν τὰ πάθη, καλὰ καὶ κακὰ τοῦ πλήθους.

Εἷς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, ἔχοντες τὰ αὐτὰ ὅλοι μὲ ὅλους συμφέροντα, δυνάμεθα, καὶ ὀφείλομεν νὰ ὁμιλῶμεν, ὁσάκις πράκειται περὶ δημοσίων πραγμάτων, μὲ τὴν διάλεκτον τῆς μετριοπαθείας, ἀποτεινόμενοι πάντοτε εἰς τὸν νοῦν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν καρδίαν, διότι μόνος ὁ νοῦς κρίνει, ἡ δὲ καρδία, ἂν καὶ ἀγαθὴ, συνήθως ἀποπλανᾶται.

Οὔτε τάξιν λοιπὸν, οὔτε κλάσιν ἰδίως κεφαλαίαν ἐνδιαφέρει ἡ λύσις τοῦ προκειμένου ζητήματος. Ὅλον τὸ ἔθνος, ὅλαι αἱ τάξεις ἐπίσης ἐνδιαφέρονται. Ἀλλὰ καὶ τὸ πολίτευμα καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος εἰς τοὺς γέροντας, τοὺς πεπειραμένους ἀφιέρωσεν ἰδίως τὴν λύσιν τῶν μεγάλων ζητημάτων καὶ μάλιστα τῶν κοινωνικῶν. Ἂς φανῶμεν λοιπὸν ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ταύτης ἀποστολῆς μας.

Ἐπιτρέψατέ μοι διὰ τοῦτο νὰ παρακαλέσω ὅλους, καὶ ὑπουργοὺς καὶ γερουσιαστάς, νὰ μὴ φέρῃ κἀνεὶς εἰς τὸ μέσον ἄρτους, κἀνεὶς νὰ μὴ μεταχειρισθῇ τὴν διαλεκτον τῆς καρδίας, διότι εἶναι καὶ ἄτοπον καὶ ἀσκοπον. Ἄλλως τε αὐτὴ ἡ ἡλικία πρέπει νὰ ἦναι παντοῦ καὶ πάντοτε σεβαστή. Αὐτοὺς τοὺς γέροντας δὲν πρέπει νὰ τοὺς φοβίζωμεν μὲ τὴν Μονοκονδυλιάν, οὐδὲ νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ τοὺς διλεάσωμεν μὲ χάριτας. Ὅσοι μεταξὺ

αὐτῶν ἔχουν τυχὸν τοιαύτας ἀδυναμίας, ἂς μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ὀφείλουν κυρίως αὐτὰς τὰς χάριτας εἰς τὰς θυσίας καὶ εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις των. Τὸ κατ' ἐμὲ ἀπαρεγκλίτως θέλω βαδίσει τὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ὑπέδειξα. Θέλω ὁμιλήσει καὶ σήμερον μεθ' ὅλης τῆς παῤῥησίας, τὴν ὁποίαν μοὶ χορηγεῖ ἡ θέσις μου.

Κύριοι! Τὸ ζήτημα περὶ οὗ πράκειται, καὶ τὸ ὁποῖον ἐπασχόλει πρό τινος καιροῦ καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν Τύπον, ἠγέρθη καὶ ἄλλοτε παρ' ἡμῖν· ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς ἕνα στενὸν κύκλον, τὸν κυβερνητικὸν, ὄχι μόνον διότι τότε αἱ συζητήσεις δὲν ἦσαν δημόσιαι, ἀλλὰ καὶ διότι, ὅπως συμβαίνει τώρα πολὺ περισσότερον τότε καὶ ὁ τύπος καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ὀλίγην προσοχὴν ἔστυχῶς ἔδιδον εἰς τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα.

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἠγέρθη πρὸ πάντων εἰς ἄλλα κράτη, καὶ ἄρτσεν ἀξιομνημονεύτους συζητήσεις καὶ ἀξιόλογα μαθήματα τῆς θεωρίας καὶ τῆς πείρας. Περὶ αὐτοῦ ἐπραγματεύθησαν καὶ πραγματεύονται ἀκόμη καὶ σήμερον πολλοὶ καὶ διάσημοι συγγραφεῖς, καὶ ἔχομεν τὰ διατριβάς των.

Καὶ ὅμως εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι καθ' ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου ἠγέρθη τὸ ζήτημα, ἡ θεωρία κατέλαβε πολὺ μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, ἀλλὰ παντοῦ οἱ λαοὶ καὶ αἱ κυβερνήσεις παρεδέχθησαν καὶ ἐφήρμοσαν τὸ μέτρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ πεφωτισμένη πεῖρα τοῦ τόπου ὑπηγόρευεν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ φυσικὴ ὁδὸς, τὴν ὁποίαν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ βαδίσωμεν. Ἂς φέρωμεν κατὰ τὴν συζήτησιν ὅλας τὰς θεωρίας, ἂς ἀναλύσωμεν συζητοῦντες ὅλα τὰ συστήματα· ἀλλ' ἂς προσπαθήσωμεν ὅλοι, καὶ ἂς εὐχηθῶμεν νὰ φθάσωμεν, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ, εἰς ἓν ὀρθὸν καὶ συνετὸν ἀποτέλεσμα.

Κύριοι! Ἐὰν στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰς τὴν θεωρίαν, καὶ σημειώσατε ὅτι δὲν εἶναι ἐπινόησις ἐδική μου ὅ,τι θέλω σᾶς εἰπῇ περὶ θεωρίας, ἀλλ' εἶναι ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἐραντίσθην ἀπὸ ἀξιοπίστους πηγάς· ἓν, λέγω, ἀνακρίνωμεν τὴν ἐπιστήμην, καὶ θελήσωμεν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς μόνας τὰς ἐμπνεύσεις της, θὰ εὕρωμεν μὲν παραδεδεγμένας γενικὰς τινὰς ἀρχὰς· θὰ ἀπαντήσωμεν ὅμως ἰσχυροὺς διαταγμοὺς, μεγάλας ἀπῤῥήσεις, ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογήν· καὶ διὰ τί; διότι ἡ πολιτικὴ οἰκονομία εἶναι ἀκόμη ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἰς κατάστασιν ἀκατεργάστου, ἵν' οὕτως εἴπω, θεωρίας· διότι δὲν εἶναι εἰσέτι ἀκριβὴς ἐπιστήμη· καὶ δὲν εἶναι οὔτε δύναται νὰ ἦναι, ἐὰν ποτὲ θὰ γένῃ ἐπιστήμη, διότι μόλις ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἤρχισε νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ σπάργανα τῆς

νηπιότητος ἢ τῆς ἀγνοίας, καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ τὰς μεγάλας πλάνας, εἰς τὰς ὁποίας τὸ πρῶτον περιέπεσε.

Δὲν εἶναι ἐνταῦθα βεβαίως ὁ τόπος καὶ ὁ καιρός, καθ' ὃν ἠδύνατό τις νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὸν δέκατον ἕβδομον αἰῶνα διὰ νὰ ἀνιχνεύσῃ εἰς τὴν πηγὴν τῶν τὰ πρῶτα βήματα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, καὶ νὰ καταδείξῃ πόσον εἶναι εὔκολον νὰ ἀποπλανηθῇ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν στηρίζῃ τὰς κρίσεις του εἴτε εἰς τινα μόναν γεγονότα, ἤγουν τὴν ξηρὰν πεῖραν, εἴτε εἰς μόνην τὴν θεωρίαν, τὴν καθαρὰν καὶ φιλοσοφικὴν θεωρίαν. Ναί! μόνη ἡ θεωρία, μόνη ἡ πεῖρα! ἰδοὺ οἱ δύω σκόπελοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐναυάγησαν καὶ θέλουν ναυαγήσει, καὶ τότε καὶ πάντοτε καὶ αὐτοὶ οἱ μεγαλήτεροι νόες! Τὸ σύστημα τῶν ἐμπειρικῶν καὶ τὸ σύστημα τῶν οἰκονομιστῶν, τὸ πρῶτον τῆς καθαρᾶς πείρας, καὶ τὸ δεύτερον τῆς καθαρᾶς θεωρίας, ἂν καὶ προσέφεραν εἰς τὰς κοινωνίας μεγάλας ὑπηρεσίας, διότι καὶ ἀληθείας τινὰς ἀνεκάλυψαν, καὶ ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ἐσφαλμένων καὶ τῶν ἀγνοουμένων κανόνων τῆς οἰκονομίας ἔδωκαν, ἀπεπλανήθησαν ὅμως ἀμφότερα, καὶ ἐπρέσβευσαν καὶ διέδοσαν ἀρχὰς, αἵτινες κατέστησαν δυσχερῆ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐζημίωσαν προσέτι τινὰς λαοὺς, οἵτινες ἐν μέρει ἢ ἐν γένει τὰς ὑπεπάσθησαν.

Μεγάλας ἀληθείας ἔβριψε πρῶτος εἰς τὸ μέσον μετὰ τὰ δύω ταῦτα συστήματα ὁ περιώνυμος συγγραφεὺς Ἀδὰμ Σμίθ. Αὐτὸς κυρίως εἶναι ὁ μέγας κῆρυξ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐργάτου, τῆς ἐλευθερίας τῶν κεφαλαίων καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου. Αὐτὸς ἐκήρυξεν ἀσπονδον πόλεμον κατὰ τῶν προνομίων, τῶν ἀταξιῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν. Εἰς αὐτὸν τωόντι χρεωστεῖται ἡ μεγάλη ὥθησις, ἥτις ἔκτοτε ἐδόθη, ὅπου ἐδόθη, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς συναλλαγῆς τῶν προϊόντων. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς περιέπεσεν εἰς λάθη, διότι ἐπίστευσεν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν θεωρίαν.

Οἱ μετ' αὐτὸν συγγραφεῖς ἐστάθησαν εὐτυχέστεροι· διότι ὠφελήθησαν ἐκ τῶν σφαλμάτων τῶν προκατόχων αὐτῶν, καὶ ἐνησχολήθησαν πῶς νὰ συμβιβάσωσι τὴν θεωρίαν μὲ τὴν πεῖραν, καὶ νὰ θεμελιώσωσι τὴν ἐπιστήμην εἰς τὸ ἐξαγόμενον τῆς πλειονοψηφίας τῶν γεγονότων καὶ ἰδίως τῆς στατιστικῆς ὑπὸ τὸν λογικὸν ἔλεγχον καὶ τὴν κύρωσιν τῆς θεωρίας· μὲ ἄλλας λέξεις αὐτοὶ ἐδημιούργησαν τὸ λογικὸν σύστημα τῆς θεωρητικῆς πρακτικῆς· καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔκτοτε ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἔκαμε μεγάλα βήματα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστήμης·

ἔκτοτε ὅλοι σχεδὸν συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἐλευθερία ἐν γένει καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν προϊόντων, φυσικῶν ἢ τεχνικῶν, καὶ εἰς τὴν συναλλαγὴν αὐτῶν εἶναι ἡ δραστηριωτέρα ἐνίσχυσις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῶν προϊόντων καὶ τῆς εὐημερίας τῶν λαῶν. Ὅλοι ὅμως ἐπίσης συμφωνοῦν ὅτι ἐκείνη ἡ παραγωγὴ καὶ ἐκείνη ἡ συναλλαγὴ εἶναι ἡ πλέον συμφέρουσα, ἥτις καλύπτει τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς ἢ τῆς μεταφορᾶς καὶ τῆς κυκλοφορίας, καὶ ἀφίνει καὶ ἓν περίσσευμα· καὶ αὐτὴ ἴσα ἴσα εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς, διὰ τὰς ὁποίας ἕκαστον ἔθνος ἰδίαν ὁδὸν ἠκολούθησε, καὶ δικαίως.

Κύριοι! Ὅ,τι εἶναι ὀρθὸν ἐν γένει, δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐν μέρει οὐδὲ εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως. Ὅ,τι εἶναι συμφέρον ἐδῶ, δὲν εἶναι συμφέρον ἐκεῖ· ὅ,τι εἶναι χρήσιμον σήμερον, δὲν εἶναι αὔριον. Ὅλα βεβαίως ὑπάγονται εἰς ἕνα φυσικὸν νόμον· ἀλλ' αὐτὸς ὁ φυσικὸς νόμος δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς δι' ὅλας τὰς περιστάσεις, δι' ὅλας τὰς ἡλικίας καὶ δι' ὅλα τὰ κλίματα. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς νομοθέτης ἐφαντάσθη οὔτε ὅλα νὰ ὑπαγάγῃ εἰς κανόνας, οὔτε δι' ὅλα καὶ δι' ὅλας τὰς περιστάσεις νὰ δημιουργήσῃ τοὺς αὐτοὺς κανόνας· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν θετικὸν καὶ εἰς τὸν θεωρητικὸν κόσμον καὶ νομοδιδάσκαλοι καὶ συγγραφεῖς περιωρίσθησαν νὰ δώσωσι κανόνας ἐπὶ τῶν γενικωτέρων· ἄφησαν δὲ εἰς τὴν κρίσιν τῶν οἰκογενειαρχῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τῶν λαῶν ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας καθ' ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰ τὰ κενὰ, αὐτὰ τὰ ἀκανόνιστα, καὶ πρὸ πάντων καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν ἐφαρμογήν. Καὶ ὅμως οὔτε αὐτοὺς τοὺς γενικωτέρους κανόνας, ἐξαιρουμένων τῶν ἀφορώντων τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ὁ χρόνος δὲν τοὺς ἀπέδειξεν ἀλανθάστους· διὰ τοῦτο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἀντιρρήσεις ἐπέρχονται, καὶ νέαι ἀναλόψεις γίνονται. Δὲν εἶναι ἐπομένως διόλου φρόνιμον νὰ ἀκολουθῇ μία κοινωνία ἀπερισκέπτως τοὺς κανόνας καὶ τὰς ὁδηγίας τῶν βιβλίων. Ἐὰν τοῦτο ἦτον ὀρθὸν, πολλαὶ κοινωνίαι ἤθελον προτιμήσῃ, ἀντὶ νὰ διατρέχωσι μίαν τοσοῦτον πολυδάπανον κυβέρνησιν, ἥτις ἐνίοτε ἀντὶ νὰ ὠφελῇ βλάπτει καὶ μαραίνει τὴν κοινωνίαν, νὰ ἀγοράζουν ὀλίγα βιβλία, νὰ μισθώνουν τινὰς ἱεροφάντας, ἐξηγητὰς τῶν βιβλίων, καὶ μὲ τοὺς κανόνας τῶν μὲν, καὶ τὰς ἐξηγήσεις τῶν δὲ, νὰ κυβερνῶνται καὶ νὰ εὐημεροῦν. Ἀλλὰ τὰ ἔθνη ἄλλως ἐσκέφθησαν καὶ ἔπραξαν, καὶ ἄλλως θὰ πράξουν ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ὁ κόσμος.

Ἡ ἀλήθεια αὕτη θέλει γενῇ ἔτι μᾶλλον ἐπαισθητὴ, ἐὰν συμβουλευθῶμεν τὴν ἱστορίαν. Ἐὰν ἐγκύψωμεν διὰ μίαν στιγμὴν εἰς

τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἱστορίαν, θέλομεν μάθει ὅτι αὐτὰ νὰ ἔθνη ὄχι μόνον ἔδωκεν τὴν προτίμησιν, ἀλλα εἰς ἑνὸς καὶ ἄλλα εἰς ἄλλου εἴδους βιομηχανίας. ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἐργάτην κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους διαφόρους κανόνας καὶ περιορισμούς.

Θέλομεν μάθει ὡσαύτως ὅτι ἐφ' ὅσον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ σκότους ἡ τυραννία καὶ τὸ αὐθαίρετον ἐπίεζε καὶ τὸν ἐργάτην καὶ τὴν ἐργασίαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πρόοδος τῶν φώτων ἀπέδωκε βαθμηδὸν τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀμφοτέρους, καὶ αὐτὴ ἡ ἐλευθερία παρήγαγε τωόντι μεγάλα καὶ δίκαια πλούτη, καὶ διαρκῆ καὶ βεβαίαν τὴν διατήρησιν, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῶν.

Ἀρχόμενοι ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς Αἰγύπτου, διὰ νὰ μὴ ζητήσωμεν τὴν ἀπόδειξιν εἰς ἀρχαιότερα καὶ πλέον μεμακρυσμένα ἔθνη, βλέπομεν ὅτι ἐκεῖ ὁ ἐργατικὸς λαὸς διηρέθη εἰς τάξεις καὶ ἡ ἐργασία ἐπεβλήθη εἰς τὸν ἐργάτην ὑπ' ὀρθοῦσης τῆς θρησκείας. Εὑρίσκομεν κατόπιν τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ῥωμαίους ζῶντας ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν δούλων χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἄρθονα τὰ μέσα τῆς διατροφῆς οὔτε εἰς Ἀθήνας, ὅπου ὀγδοήκοντα χιλ. δούλων, οὔτε εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου τέσσαρα ἑκατομμύρια ἐλάμβανον τὴν τροφὴν ἀπὸ τοὺς φόρους ἑκατὸν εἴκοσιν ἑκατομμυρίων λαῶν. Μετ' αὐτοὺς ἔρχεται τὸ σύστημα τοῦ φεοδαλισμοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν βαρβάρων, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐργάτου ὑποβάλλεται ἡ γῆ εἰς δουλείαν, μολονότι ἐπὶ τέλους συγχωνεύεται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τύχην καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ ἐργάτης. Ἀκολουθεῖ ἔπειτα ἡ βαθμηδὸν ἀπελευθέρωσις τοῦ ἐργάτου, ἀλλ' ὑποβάλλεται οὗτος εἰς τοὺς δεσμοὺς τῶν συντεχνιῶν. Καταπίπτουν τέλος πάντων καὶ αἱ συντεχνίαι, καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ σπεύδουν ἔκτοτε εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἐργάτου καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐργασίας.

Αὐτὴ εἶναι ἐν συντόμῳ ἡ πορεία, τὴν ὁποίαν διήνυσαν τὰ ἀρχαιότερα ἔθνη, καὶ εἰς αὐτὴν ἕκαστος βλέπει ὅτι ὄχι μόνον αἱ πολιτικαὶ θεσμοθεσίαι, ἡ γεωγραφικὴ θέσις καὶ τὰ κλίματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἡλικία τῶν ἐθνῶν, καὶ ἡ πρόοδος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐν γένει τῶν φώτων ἐπηρέασαν τὸ οἰκονομικὸν ἑκάστου ἔθνους σύστημα. Βλέπομεν ὡσαύτως ὅτι κἄνεν ἔθνος δὲν ἐπήδησε διὰ μιᾶς ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην κατάστασιν, καὶ ὡς νὰ ἦναι νόμος τῆς φύσεως, ὅλα διέβησαν καὶ

διαβαίνουν ἀπό τινας σταθμοὺς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μεμακρυσμένους.

Ἂς μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ζῶσαν ἐποχήν. Εἰς ταύτην νέα κατάστασις, νέα φάσις πραγμάτων παρουσιάζεται. Παντοῦ διώκεται ἡ ἐλευθερία, ἀλλὰ διώκεται βαθμηδὸν καὶ ὑπό τινας ὅρους. Ἀνακρίνατε τὰ ἔθνη τὰ ὁποῖα μᾶς περιστοιχίζουν, καὶ τὰ ὁποῖα διακρίνονται καὶ κατὰ τὸν φωτισμὸν καὶ κατὰ τὰ πλούτη, καὶ θέλετε ἰδῆ ὅτι ἕκαστον ἐξ αὐτῶν φέρει ὁλόκληρον ἰδίαν οἰκονομικὴν ἱστορίαν, καὶ ὅτι ἐν ᾧ κατὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην ἔκαμαν θαυμασίας πρόοδους. καὶ ἐσυζήτησαν καὶ διύλησαν καὶ τὰ λεπτότερα ζητήματα, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως βαδίζουν μὲ ὅλην τὴν περίσκεψιν, καὶ εἰς πολλὰ ἀντικείμενα ἀκολουθεῖ ἕκαστον τὰς ἰδίας, τὰς ἰθαγενεῖς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ὁ χρόνος καὶ ἡ πεῖρα καθιέρωσεν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς ὅλους τοὺς ἐξευγενισμένους λαοὺς καθ' ἑκάστην τὰ ἐσωτερικὰ κωλύματα αἴρονται· ὁ ἐργάτης, εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ ἡ ἐργασία καὶ ἡ συναλλαγὴ ἐλευθέρα, ἐπιτρέπεται μόνον τὸ προϊὸν κατὰ τὴν κυκλοφορίαν του· καὶ ὅμως εἰσέτι δὲν ἔπαυσαν καὶ ἡ νομοθεσία καὶ αἱ κυβερνήσεις νὰ θεωροῦν ἀναγκαίους τινας περιορισμοὺς εἴς τινα ἐπαγγέλματα, ὁποῖα εἶναι τοῦ κρεωπώλου, τοῦ ἀρτοποιοῦ καὶ ἰχθυοπώλου, τοῦ ἰατροῦ, τοῦ φαρμακοποιοῦ καὶ τοῦ δικηγόρου, εἰς τῶν ὁποίων τὴν συναλλαγὴν ἐπιβάλλεται τιμολόγιον· ἀκόμη δὲν ἔπαυσεν ἡ νομοθεσία καὶ αἱ κυβερνήσεις νὰ προστατεύουν τινὰς κλάδους βιομηχανικοὺς· καθ' ἡμέραν ἔχετε κύριοι νομοσχέδια, διὰ τῶν ὁποίων ἡ κυβέρνησις ζητεῖ τὴν ψῆφόν σας διὰ νὰ χορηγήσῃ δάνεια καὶ ἄλλα βοηθήματα εἰς διάφορα τεχνουργεῖα. Ἀλλ' ἐὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔπαυσαν ἢ θὰ παύσουν αὐτὰ τὰ προσκόμματα καὶ αἱ εὐνοιαι, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅμως ἡ συναλλαγὴ ὑπόκειται εἰς ἀπείρους περιορισμούς.

Κάνεν ἔθνος, κύριοι, δὲν ἐπαναπαύεται εἰς μόνον τὸ συμφέρον καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀτόμου. Ἀκούσατε ποίαν ἐπιφέρει γνώμην περὶ τούτου ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ὁ περιώνυμος **Michel Chevalier**:

« Πρέπει τις νὰ πιστεύῃ εἰς τὰς ἀπολύτους θεωρίας τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου μὲ μίαν πίστιν ὅλως παράδοξον εἰς ἕνα αἰῶνα ὅτις καυχᾶται ὅτι εἶναι ὁ πνευματοδέστερος, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ ὅτι ἡ ἀπουσία παντὸς κανονισμοῦ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἀντικειμένων εἶναι τι τερατῶδες. »

Ποῦ μένει τώρα ἡ ἀρχὴ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δογματίζοντος ὅτι τὸ ἀτομικὸν συμφέρον εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος ὁδηγός; «*Νομίζετε ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ περιορίσωμεν τὸν γεωργὸν, τὸν γεωκτήμονα, τὸν βιομήχανον, τὸν ἔμπορον νὰ ἐνεργῇ ὅπου καὶ ὅπως τῷ συμφέρει, ἐν ᾧ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον εἶναι ὁ καλλίτερος καὶ ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς εἰς τοιαύτας περιστάσεις; ὁ κανονισμὸς τούτου ἐκ μέρους ἡμῶν εἶναι ἄτοπος.*» Αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ ἐκπορεύονται, κύριοι, ἀπὸ ἄλλο γενικώτερον σύστημα ἰδεῶν, τὰς ὁποίας ἐρρίψεν εἰς τὸ μέσον μας ἡ νέα σχολή· ἀκούσατε πῶς ῥητῶς ἐκφράζεται ἡ σχολὴ αὕτη ἐπίσης εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον: «*Οὐδὲν ἄλλο οἰκονομικὸν δόγμα τὴν σήμερον ἐγγυᾶται τὴν αὔξησιν τοῦ δημοσίου πλούτου τῶν ἐπικρατειῶν, καὶ τὴν εὐζωΐαν τῶν πολιτῶν, ὅσον ἡ ἀποχὴ τῶν κυβερνήσεων ἀπὸ τῆς κηδεμονεύσεως τῶν πολιτῶν, ὡς πρὸς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις των. Ἄφες τὰ πράγματα (laissez faire), ἰδοὺ ἐν ὀνόματι λέγει τὸ ἁπλούστερον καὶ ἀσφαλέστερον οἰκονομικὸν σύστημα, δυνάμενον νὰ ἐφαρμοσθῇ ὄχι ὅπως διατείνονταί τινες κατὰ τὰς εἰδικὰς περιστάσεις τῶν ἐπικρατειῶν, ἀλλ' ἁπλῶς ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ, ὡς ἄλλην ἀρετὴν μὴ ἀνεχομένην οὐδεμίαν ἐξαίρεσιν.*» Καὶ ὅμως κάνὲν ἔθνος, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἠκολούθησε τοιαύτας οἰκονομικὰς ἀρχάς· κάνὲν δὲν ἐπανεπαύθη, οὔτε ἐπαναπαύεται εἰς τὸ συμφέρον καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀτόμου· ἀπ' ἐναντίας αὐτὴ ἡ ἠθικὴ μονὰς, αὐτὸ τὸ ἔθνος σύσσωμον διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων του καταβάλλει παντοῦ πολυμόχθους προσπαθείας, πῶς νὰ ἀντικαταλλάξῃ λίαν ἐπωφελῶς τὰ ἐγχώρια προϊόντα μὲ τὰ ξένα, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὅλα τὰ ἔθνη ὁρμώμενα ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος, εἰς μὲν τὴν ἐξαγωγὴν χορηγοῦν ὅλας τὰς εὐκολίας, δίδουν ἀμοιβὰς, ἐπιστρέφουν δικαιώματα, συνάπτουν ἐπωφελεῖς συνθήκας, καὶ ὅπου δὲν δύνανται εἰρηνικῶς νὰ ἐπιτύχωσι τοιαύτας, ἐγείρουν αἱματηροὺς πολέμους, θυσιάζουν στρατοὺς καὶ δαπανοῦν ἀνυπολόγιστα χρήματα· εἰς δὲ τὴν εἰσαγωγὴν χάριν τῆς προστασίας τῶν ἐγχωρίων ὁμοειδῶν ἢ καὶ ὁμογενῶν προϊόντων, καθὼς καὶ διὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἀγονον κατανάλωσιν καὶ αὐτὴν τὴν πολυτέλειαν, ἐπιβάλλουν ὑπὸ διαφόρους προφάσεις βαρύτατα τέλη, καὶ περιορίζουν τοιουτοτρόπως τὴν κατανάλωσιν τῶν ξένων προϊόντων. Χάριν τῆς ἐγχωρίου ναυτιλίας ἀπαγορεύεται παντοῦ σχεδὸν μὲ μικρὰς ἐξαιρέσεις ἡ ἀκτοπλοΐα εἰς τοὺς ξένους· προστατεύεται ἐνιαχοῦ καὶ ἡ μεγάλη ναυτιλία μὲ διάφορα προνόμια, καὶ ἐνὶ λόγῳ πράττονται

παντοῦ πολλὰ θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα χάριν προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας.

Κάνὲν ἔθνος, κύριοι, κἀμμίαν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἔκαμε· καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν κατηργήθησαν οὔτε οἱ ἀπαγορευτικοὶ, οὔτε οἱ προστατευτικοὶ, οὔτε οἱ περιοριστικοὶ, οὔτε καὶ αὐτοὶ οἱ καθαρῶς ταμιευτικοὶ νόμοι, εἰμὴ ὁπόταν ἔπαυσεν ἡ ἀνάγκη τοῦ ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον ἴσχυον. Διὰ τοῦτο βλέπομεν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ καυχώμενα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου των ἔθνη, νὰ διατηροῦν ἀκόμη ἐν ἰσχύϊ νόμους καθαρῶς ἀπαγορευτικοὺς καὶ προστατευτικοὺς, καὶ νὰ ἐπιβαρύνουν τὸ ἐμπόριον τῶν ἄλλων ἐθνῶν μὲ βαρύτατα τέλη· διὰ τοῦτο δὲν δύναται εἰσέτι ἡ Ἑλλὰς νὰ συνάψῃ ἐμπορικὴν συνθήκην μὲ ἓν μέγα ἔθνος. Διὰ τοῦτο τέλος πάντων εἰς τὰς καθημερινὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς συνθήκας καὶ αὐτῶν τῶν περωτισμένων ἐθνῶν συμφωνοῦνται ἐξαιρετικαὶ ὠφέλειαι ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων τοῦ ἑνὸς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων μερῶν, καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι αὐταὶ αἱ συμφωνίαι ἐκτείνονται καὶ μέχρι τῶν ἐνδεχομένων καὶ αὐτῶν τῶν ἀγνώστων ὠφελειῶν.

Ἡ κατάστασις αὕτη θὰ παύσῃ μίαν ἡμέραν; θὰ συναπαντηθοῦν οἱ λαοὶ εἰς μίαν κοινὴν ἀγορὰν ἄνευ προσκομμάτων; τοῦτο δυνάμεθα νὰ τὸ εὐχηθῶμεν· κάνεὶς ὅμως δὲν δύναται νὰ τὸ μαντεύσῃ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ τὸ ὑποσχεθῇ.

Κύριοι! ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς φυσικοὺς νόμους, ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς κανόνας τοῦ φυσικοῦ καὶ πρακτικοῦ δικαίου, τοὺς κοινοὺς δι' ὅλα τὰ ἔθνη, οὐχὶ τὰ πτωχὰ καὶ μικρὰ, ἀλλὰ τὰ πλούσια, τὰ μεγάλα καὶ ἐνδοξα, ἔρχεται σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, στηριζόμενος εἰς μίαν πεῖραν, τὴν ὁποίαν, ἂς μοὶ συγχωρήσῃ τὴν ἔκφρασιν, εἰσέτι ἀποχρώντως δὲν ἐβασάνισε, καὶ εἰς μίαν θεωρίαν ἥτις τὸν ἐμάγευσε, καὶ σᾶς λέγει νὰ ἐλευθερωθῆτε διὰ μιᾶς, νὰ ἐξέλθετε νὰ τοὺς συντρίψετε· καὶ ὡς νὰ ἦναι ἡ Ἑλλὰς ἡ ἑστία τῶν ἀπαγορευτικῶν καὶ προστατευτικῶν νόμων, ἔρχεται ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὑπερήφανος ὡς θεμελιωτὴς, ἀμείλικτος ὡς αἱρεσιάρχης, καὶ ζητεῖ νὰ σᾶς κατηχήσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς, τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου! Ἀλλ' ὄχι! ἡ Ἑλλὰς ἔλαβεν ἐξ ἀρχῆς νομοθεσίαν οἰκονομικὴν γηριζομένην ἐπὶ τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν· εἰς τοὺς καταστατικοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους κατεσκεύασεν ἡ ἀντιβασιλεία, ῥητῶς παραγγέλλεται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, καὶ διὰ τῆς ἐλευθερίας ἀνετράφημεν ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς βασιλείας μέχρι σήμερον.

Αὐτὴ ἡ ἐλευθερία, κύριοι, εἶναι παρ' ἡμῖν πλήρης, καὶ πολὺ εὐρυτέρα ἀφ' ὅσον ἴσως ἔπρεπεν, ἀφ' ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα μᾶς φέρουν ὡς παράδειγμα. Ἕνας μόνον προστατευτικὸς νόμος χάριν τῆς γεωργίας ἐψηφίσθη κατὰ τὸ **1843**· καὶ αὐτὴ ἡ προστασία συνίσταται εἰς μόνον τὸν μηχανισμὸν καὶ καὶ οὐχὶ εἰς τὸ βάρος τοῦ δασμοῦ, διότι πράγματι ὁ δασμὸς εἶναι ἐλαφρότερος καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ κοινότερον μέτρον τοῦ δασμοῦ, τὸ δέκα τοῖς 0|0. Καὶ μὴ νομίσατε ὅτι ὁ νόμος οὗτος εἶναι ἐπινόημα θεωρίας ἢ ἔργον ἀπομιμήσεως, οὐδ' ἀπῆλθεν ἐκ πνεύματος ταμιευτικοῦ τῆς κυβερνήσεως· ὄχι! δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον δὲν εὑρέθη τότε σύμφωνον· πρῶτος ἐγὼ ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἐξέφρασα ἐναντίαν γνώμην, καὶ δὲν ἀδικῶ παντάπασι ἐμαυτὸν ἂν, μόλον ὅτι μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐπρέσβευσα ἄλλας οἰκονομικὰς ἀρχὰς ὡς πρὸς τοῦτο, σήμερον ἔχω ἄλλην γνώμην. Ὁ νόμος οὗτος ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἐπεβλήθη ἀπὸ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας, τῆς μοναδικῆς καὶ γενικῆς καὶ τότε καὶ τώρα βιομηχανίας τοῦ τόπου. Μέλη τῆς γερουσίας παρόντα δύνανται νὰ ὁμολογήσουν, καθὼς εἷς ἐξ αὐτῶν χθὲς λεπτομερῶς σᾶς παρέστησεν, ὅτι ἡ ἐπιδρομὴ τῶν ξένων σιτηρῶν ὑπῆρξε τότε τοσαύτη, ὥστε πολλοὶ ἐνοικιασταὶ μὴ δυνάμενοι νὰ πωλήσωσιν εἰς κάμμίαν τιμὴν, ἠναγκάσθησαν νὰ παρακαταθέσωσι τὰς κλεῖς τῶν ἀποθηκῶν των εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς, καὶ νὰ παραδώσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων. Αὐτὸ τοῦτο ἔπρεπεν ἴσως νὰ πράξουν καὶ ἄλλοι προγενέστεροι ἐνοικιασταί, οἵτινες διὰ τὸν αὐτὸν λόγον κατεστράφησαν.

Ἀλλὰ ποῖα ἐστάθησαν τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ νόμου; διότι περὶ τούτου κυρίως πρόκειται σήμερον. Εἶναι ἀληθὲς, καθὼς οἱ ἀντιδοξοῦντες διατείνονται, ὅτι αὐτὸς ὁ νόμος ἐβλαψε τὸν τόπον, ὅτι αὐτὸς ὁ νόμος δὲν ἔφερε κἂν οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν γεωργίαν κάμμίαν ἐπικουρίαν, κάμμίαν ἀντίληψιν; ὄχι! ἀπ' ἐναντίας ὁ νόμος οὗτος καὶ τὸν τύπον ὠφέλησε, καὶ τὴν γεωργίαν ἐνίσχυσε τὰ μέγιστα, καὶ τοῦτο ἔρχομαι νὰ καταστήσω καταφανές.

Κύριοι! μόλις αὐτὸς ὁ νόμος ἐδημοσιεύθη, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ οἰκονομικὴ φυσιογνωμία τοῦ τόπου ἠλλαξεν, ἐβελτιώθη, καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦδε ἐξηκολούθησε βελτιουμένη διαρκῶς· καὶ ἡ βελτίωσις αὕτη ἀναφαίνεται καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρετοῦ, τὸν ὁποῖον διήγειρεν ἡ μεταβολὴ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τὰ μετὰ

ταῦτα συμβάντα. Δεκατρία ὁλόκληρα ἔτη ἡ Ἑλλὰς ἐκυμαίνετο, ἀπὸ τὸν ἕνα μετέπιπτεν εἰς τὸν ἄλλον περισπασμόν. Δύω γενικαὶ ἐκλογαί, μία τῶν πληρεξουσίων κατὰ τὸ **1843**, καὶ ἄλλη τῶν βουλευτῶν κατὰ τὸ **1844**· ἔβαλαν εἰς πυρετώδη κίνησιν τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς γεωργούς· αἱ σφοδραὶ καὶ δυσμενεῖς συζητήσεις ἐν ταῖς βουλαῖς καὶ αἱ ὑπενέργειαι εἰς τὰς ἐπαρχίας κατὰ τὸ **1845** καὶ **1846**· ἡ διάλυσις τῆς βουλῆς καὶ ἡ γενικὴ τῶν βουλευτῶν ἐκλογὴ κατὰ τὸ **1847**· αἱ στάσεις αἵτινες ἔλαβον χώραν κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος καὶ κατὰ τὸ ἀκόλουθον **1848**· ὁ δρυμὺς χειμὼν τοῦ **1849** πρὸς τὸ **1850**, ὅστις ἐξηφάνισε τὰ ἥμισυ τῶν ποιμνίων καὶ ἐξήρανε τὰ δένδρα καὶ ἰδίως τοὺς λεμονῶνας καὶ ἐλαιῶνας· ἡ ἐκ διαλλειμμάτων ἐπιδρομὴ τῆς λιμοττίας καὶ ἡ ἐμφάνισις ἑνὸς ξένου στόλου εἰς τὰ παράλια τῆς Σαλαμῖνος· ἡ τρομερὰ σιτοδεία τοῦ **1851**, ἡ καταστροφὴ τῆς σταφίδος κατὰ τὸ **1852** μέχρι τοῦ **1856**, ἡ ἐπανάστασις τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου κατὰ τὸ **1854**, ἡ κατάληψις τοῦ Πειραιῶς ὑπὸ ξένου στρατοῦ κατὰ τὸ **1854** μέχρι **1856**· τόσα, κύριοι, συμβάντα, ὅλα ἀλλεπάλληλα, τὸ ἓν ἔτι βαρύτερον τοῦ ἄλλου, δώδεκα ἡ δεκατρία ἔτη κατὰ συνέχειαν, ἠδύναντο νὰ κλονίσουν ἐκ θεμελίων τὸ οἰκονομικὸν σύστημα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀρχαιοτέρου καὶ πλουσιωτέρου ἔθνους· καὶ ὅμως ὡς ἐκ θαύματος ἡ οἰκονομική μας κατάστασις ἐν τῷ μέσῳ ἑνὸς τηλικούτου κλύδωνος ἐντὶ νὰ πάθῃ ἐβελτιώθη. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς ἔλαβε γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν· ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐφυτουργγήθησαν ἀπὸ 60 ἕως 80 χιλιάδων στρεμμάτων σταφίδες, ἰδοὺ ἓν ἀδιαρίλονείκητον ποσὸν γαιῶν, τὸ ὁποῖον ἐξεχερσώθη. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν ὅλα τὰ εἴδη τῆς δενδροφυτείας. Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον ὅτι μόνον **52** χιλ. στρεμμάτων ἐθνικαὶ γαῖαι ἐκτοτε ἐπωλήθησαν· ἀλλὰ δύναται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ καὶ πόσας γαίας κατεπάτησαν; Ἐὰν τὸ ποσὸν τῶν καταπατηθεισῶν γαιῶν δὲν ἦτον ὑπέρογκον, πιστεύει ὅτι ἡ κυβέρνησις μετὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἤθελε συμφωνήσῃ νὰ καταχωρίσωσιν εἰς τὸν οἰκονομικὸν νόμον τοῦ **1949** διάταξιν, δυνάμει τῆς ὁποίας τὸ δημόσιον ἐξησφάλιζεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν νομικὴν κατοχὴν τῶν γαιῶν, τῶν ὁποίων τὴν πραγματικὴν κατοχὴν εἶχε μέχρι τοῦ **1843**; Κατ' αὐτὸ ἐπίσης τὸ διάστημα ἐξηπλώθη καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶναι προχειροτάτη· δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν στατιστικοὺς πίνακας ἀκριβεῖς περὶ τῆς παραγωγῆς τῶν

σιτηρῶν ἀπὸ τὸ **1843** μέχρι σήμερον· ὅσον καὶ ἂν ἐπροσπάθηκα ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη, δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοπίστους τοιαύτας πληροφορίας. Ἐπιτρέψατέ μοι διὰ τοῦτο νὰ μὴ δώσω πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς στατιστικοὺς πίνακας τοὺς ὁποίους ἐπὶ τούτῳ συνέταξεν ὁ κ. ὑπουργός· ἄλλως τε δὲν ἔχομεν χρείαν τούτων. Ὅταν λάβωμεν δύο ἀκριβῆ σημεῖα, τὸ ἓν ὅθεν ἀνεχωρήσαμεν, καὶ τὸ ἄλλο ὅπου σήμερον εὑρισκόμεθα, ἔχομεν τὰ ἀκριβέστερα διδόμενα. Κάνεὶς δὲν φιλονεικεῖ ὅτι κατὰ **1842** ἦτοι τὸ προηγούμενον τοῦ ἔτους **1843**, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ὁποίου εἰσήχθη τὸ σύστημα τῆς κλίμακος, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σιτηρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρξεν ἐκ κοιλῶν **700** χιλ. ἐξ ἄλλου μέρους κατὰ τοὺς πίνακας, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος Κ. ὑπουργὸς συνέταξε διὰ τὸ ἔτος **1857** καὶ **1858**, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σιτηρῶν περιωρίσθη κατὰ μὲν τὸ **1857** εἰς **450** χιλ. καὶ ἀφαιρουμένων **266** χιλ. ὅσα ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐξήχθησαν, περιορίζεται ἡ εἰσαγωγὴ εἰς **180** περίπου χιλ, κατὰ δὲ τὸ **1858**, ἔτος μάλιστα ἄφορον, τριακόσιαι τόσαι χιλ. εἰσήχθησαν, καὶ τριακόσιαι τόσαι ἐξήχθησαν, ὥστε ἔχομεν ὡς ἔγγιστα ἰσοζύγιον τῆς εἰσαγωγῆς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν, μὲ ἄλλας λέξεις ἐτράφημεν μὲ μόνον τὸν ἐγχώριον σῖτον, χωρὶς ἴσως νὰ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἐξαγωγήν μας τὸ ποσὸν τῶν σιτηρῶν, τὸ ὁποῖον οἱ ἐργάται ἐπταννήσιοι δυνάμει τοῦ νόμου τοῦ **1851** δύνανται νὰ ἐξάγουν, ὡς ἀντίτιμον τῆς ἐργασίας των, καὶ τὸ ὁποῖον συνήθως, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ ἀφορίας, ὡς ἦτο τὸ **1858**, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνάξιον λόγου· καὶ σημειώσατε ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας καταναλίσκεται ὁ ξένος σῖτος, ἀπὸ τὸ **1843** μέχρι σήμερον σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη. Μὴ λησμονήσατε ὡσαύτως ὅτι αἱ μεσόγειοι ἐπαρχίαι δὲν συνδέονται εἰσέτι μὲ τὰς παραλίους οὔτε μὲ δρόμους, οὔτε μὲ γεφύρας· ὥστε ἂν ἡ γεωργία δὲν ἐλάμβανε γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν, ἀντὶ **700** χιλ. ὅσα εἰσήχθησαν τὸ **1842**, ἔπρεπεν ἤδη νὰ εἰσέρχωνται ἐτησίως ὑπὲρ τὰ δύω ἑκατομύρια.

Δὲν πρέπει ἐνταῦθα νὰ παρατρέξωμεν ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κατάστασις τοῦ δημοσίου ταμείου εἶναι ἓν ἄλλο γνώρισμα τῆς πρόοδου τῆς γεωργίας· ἀπὸ τὸ **1846** μέχρι σήμερον, δεκατρία ἔτη κατὰ συνέχειαν, ἐξαιρουμένων δύο, μόλον ὅτι πρὸ πέντε χρόνων τὰ ἔξοδα ηὐξήθησαν εἰς μεγάλας ἀναλογίας, καὶ ὅμως τὰ ἐτήσια ἔσοδα ὄχι μόνον καλύπτουν τὰς δαπάνας, ἀλλ' ἀφίνουν κατ' ἔτος καὶ ἓν μικρὸν ἢ μέγα περίσσευμα. Καὶ σημειώσατε ὅτι ὁ-

σάκις ἔπαιχεν ἡ γεωργία καὶ ἡ σταφιδοπαραγωγή, ἂν καὶ ἀνθοῦσαν ἄλλοι τινὲς κλάδοι, καὶ ἡ κυβέρνησις καὶ ἡ κοινωνία βαθέως ἠσθάνοντο τὴν ἔλλειψιν.

Ἡ εὐχάριστος αὕτη κατάστασις τοῦ τόπου, κύριοι, τὴν ὁποίαν βλέπετε καὶ αἰσθάνεσθε, πρέπει ἀρά γε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἶναι φαινόμενον μυστηριώδους ἐνεργείας; ὅτι εἶναι προϊὸν τοῦ αὐτομάτου; Ἐλεύθερος εἶναι ὁ καθεὶς νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀληθῆ ἀλληλουχίαν τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ ἀποδώσῃ ἓν ἀποτέλεσμα εἰς ὁποίαν δήποτε θέλει αἰτίαν. Ὁ ὀρθὸς ὅμως λόγος θέλει νὰ ἀποδοθῇ τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὴν πλησιεστέραν, εἰς τὴν πλέον συγγενῆ αἰτίαν. Χωρὶς νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἐπιρροὴν καὶ πολλῶν ἄλλων εὐνοϊκῶν περιστάσεων, ὁ ὀρθὸς λόγος μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ ἀκαταμάχητος ὥθησις, ἥτις εἰς τὴν γεωργίαν ἐδόθη, ὀφείλεται κυρίως, εἰς τὴν κλίμακα· καὶ διὰ τί; διότι ἡ κλίμαξ δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐψηφίσθη· ἡ κλίμαξ εἶναι ἡ πλησιεστέρα, ἡ λογικωτέρα αἰτία. Ὅτι τὸ μέτρον τῆς κλίμακος ἦτον τὸ καταλληλότατον καὶ φυσικώτατον φάρμακον τῆς ἀσθενείας, ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐπιρροή της ἐστάθη ἀνίκητος· τοσοῦτοι κλονισμοί, πολιτικοὶ καὶ οἰκονομικοί, ἀλληλοδιάδοχοι δὲν ἴσχυσαν νὰ τὴν οὐδετερώσωσιν. Ὅταν εὑρέθη τὸ καταλληλον φάρμακον, ὁ ἀσθενὴς ἐσώθη. Ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τῆς ἐπιστήμης· εἰς τὴν ἰατρικὴν· αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν.

Ἀπέναντι λοιπὸν μαθηματικῶν ἀληθειῶν ἔχομεν, ἐρωτῶ, ἀνάγκην νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν θεωρίαν, ἢ τὴν πορείαν ἄλλων ἐθνῶν ἢ τὴν ἐπιρροὴν ἄλλων κλιμάτων; Ὅταν ἔχωμεν εἰς χεῖρας μίαν καλὴν νομοθεσίαν, βασανισθεῖσαν διὰ τῆς πείρας ἐπὶ τοῦ τόπου μας καὶ ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς ἀνάγκας μας, πρέπει νὰ τὴν καταργήσωμεν χάριν νεωτερισμοῦ, χάριν ξηρῶν ἐλπίδων, μελλόντων καὶ ἀγνώστων ὠφελημάτων, καὶ ταῦτα μὲ προφανῆ κίνδυνον τῶν παρόντων πολυτίμων καὶ θετικῶν συμφερόντων ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας; Ἀλλὰ κατὰ τῆς κλίμακος ὑπάρχουν ῥητὰ παράπονα· πρέπει νὰ καταργηθῇ, νὰ καταστραφῇ, λέγουν, διότι περιέπεσεν εἰς μύρια ἁμαρτήματα. Ὀλίγα ἐξ αὐτῶν ἔφερεν ἐνώπιόν σας ὁ Κ. ὑπουργός· πάμπολλα ὅμως φέρουν οἱ θεασῶται τῆς καταργήσεως· ὁ ὑπουργικὸς τύπος εἶναι πλήρης ἱεραμιάδων! Ἐπροσπάθησα, κύριοι, νὰ συλλέξω εἰς ἓν αὐτὰ τὰ παράπονα, αὐτὰς τὰς κατηγορίας, καὶ καθ' ὅσον παρετήρησα ὕστερα ἀπὸ μίαν ἐνδελεχῆ μελέτην, δὲν ἐδυνήθην αἰδέσιμα σπουδαῖον λόγον νὰ ἀνακαλύψω.

Πολεμοῦν τὴν κλίμακα κατὰ θεωρίαν· τὴν ἀποχρούουν κατὰ τὴν ἐφαρμογήν· καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεωρίαν ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐννοεῖ ὅτι δὲν ἠδύναντο εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ εἴπωσιν ἢ νὰ γράψωσιν οὔτε πλειότερα, οὔτε ἰσχυρότερα ἐπιχειρήματα, ἀφ' ὅ,τι εἶπον καὶ ἔγραψαν εἰς ἄλλα κράτη, ὅπου δύο στρατόπεδα ἐπίσης ἰσχυρὰ καὶ περωτισμένα ἀντιπαρετάχθησαν.

Τὸ μεγαλήτερον ἐπιχείρημα καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου· ἄνευ αὐτῆς ὁ γεωργὸς πλουτεῖ, λέγουν, ἀδίκως· ἡ γεωργία μένει στάσιμος, διότι ἐλλείπει ὁ συναγωνισμός, καὶ ὁ καταναλωτὴς ζημιοῦται, ἐνῷ διὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ὁ γεωργὸς ἀναγκάζεται νὰ γένῃ ἐπιμελέστερος, ὁ δὲ καταναλωτὴς διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ξένων σιτηρῶν μὲ τὰ ἐγχώρια τρώγει τὸν ἄρτον εὐθηνότερον. Εἶναι τοῦτο ἀληθές; ἂς τὸ ἐξετάσωμεν.

Καὶ κατὰ πρῶτον παρατηρῶ, ὅτι δὲν εἶναι κατὰ θεωρίαν ἀληθὲς, διότι δὲν ἐβεβαιώθη ἐκ τῆς πείρας, ὅτι ἐλατήριον τῆς ἐργασίας εἶναι ὁ ἐξωτερικὸς συναγωνισμός· Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργασίας εἶναι νόμος τῆς φύσεως ἀπαραίτητος διὰ τὸν ἄνθρωπον· μία μόνη μικρὰ ἐξαίρεσις ὑπάρχει εἰς τὰ κλίματα, ὅπου ἡ φύσις μὲ ὀλίγον κόπον δίδει τὴν τροφὴν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλ' εἰς τὰ κλίματα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὡς εἶναι ἡ Ἑλλὰς, ἡ φύσις δὲν γεννᾷ καρποὺς εἰμὴ ἀναλόγως τῆς ἐργασίας, ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει χρείαν συναγωνισμοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὅπου μάλιστα ὁ πολιτισμὸς ἐπηύξησε τὰς ἀνάγκας, ἐκεῖ ἡ ὠθησις εἰς τὴν ἐργασίαν εἶναι ἀκαταβάστακτος. Περιέλθετε τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ μάθετε ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον φιλοπόνους λαοὺς εἶναι καὶ ὁ τῆς Ἑλλάδος· καὶ ἔπειτα δὲν σᾶς ἀρκεῖ ὁ ἐσωτερικὸς συναγωνισμὸς, ὅστις ὑπερέβη πᾶν ὅριον; ἐπισκεφθῆτε τοὺς σταριδῶνας διὰ νὰ τὸ μάθετε, ἂν ἔχετε δισταγμούς· Ἐν ὅσῳ βλέπετε ἐμπροσθέν σας τοσαύτας ἀκαλλιεργήτους γαίας, φοβεῖσθε μὴ λείψῃ ὁ συναγωνισμός; μικρὰ ὠφελεῖται ὁ γεωργός· ἐὰν ἐκέρδιζεν ὅσον νομίζετε, ἤθελε προοδεύσῃ ἡ γεωργία, ἕως νὰ ἐκλείψῃ ἡ γῆ.

Ἀλλ' ἀδικοῦνται, λέγουν, οἱ καταναλωταὶ ἐκ τῆς κλίμακος, διότι ἐμποδίζεται ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ξένου σίτου, ὅταν εἶναι εὐθηνότερος. Ἄλλη πλάνη! Ἐν καιρῷ εὐφορίας ἄλλων ἐθνῶν εἰσέρχεται ὑποθέτω, ὁ ξένος σῖτος καὶ ἐμβαίνει εἰς συναγωνισμὸν μὲ τὸν ἐγχώριον, καὶ νικᾷ, διότι ἔχει τὰ διαρκῆ καὶ ἰσχυρὰ βοηθήματα, τὰ ὁποῖα εἰσέτι δὲν ἔχει ὁ ἰδικός μας· καὶ δὲν τὰ ἔχει, διότι δὲν ἔχει κεφάλαια μὲ μετρίους τόκους· δὲν ἔχει βόας ἰσχυροὺς, οὐδὲ γεωργικὰ ἐργαλεῖα βελτιωμένα διὰ τὴν ἔλλειψιν

ἢ νηπιότητα τῶν παρ' ἡμῖν τεχνῶν· δὲν ἔχει δρόμους, καὶ ἀναγκάζεται νὰ δίδῃ ἀγώγιον ἴσον μὲ τὸ τρίτον καὶ πολλάκις μὲ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ σίτου. Ἐντεῦθεν τί θέλει συμβῇ; τὸ ποσὸν τοῦ ἐγχωρίου σίτου, τὸ ὁποῖον δὲν κατηναλώθη κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἢ ἐλθόθη ὡς ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ εἰς τιμὰς κατωτέρας τῶν ἐξόδων τῆς παραγωγῆς, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ παραχθῇ ἐκ νέου· καὶ ἐπειδὴ εἰς ὅλα ἡ παραγωγὴ συμβαδίζει μὲ τὴν κατανάλωσιν, διότι κάνεις καθ' ὅλους τοὺς κλάδους δὲν παράγει εἰμὴ ὅ,τι καταναλίσκεται, τὸ ἐρχόμενον ἔτος ὁ ἐγχώριος σῖτος θέλει εἶσθαι σχετικῶς μὲ τὸν πληθυσμὸν ὀλιγώτερος, καὶ ὁ ξένος σῖτος θέλει ἔλθῃ τότε μὲ ἀξιώσεις μεγαλητέρας, διότι ἔχομεν χρείαν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἂν συμπέσῃ νὰ μὴν ἔχῃ εὐφορίαν ὁ τόπος ἐξ οὗ προέρχεται· ὥστε ὅ,τι ὁ καταναλωτὴς ἐκέρδισε πέρυσιν ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ, ἀπώλεσεν ἑφέτος καὶ διπλασίως ἴσως, διότι δὲν ὑπῆρχε συναγωνισμός· καὶ ἰδοὺ μία ἀνταλλαγὴ λίαν ἐπιζήμιος, διότι ἠλάττωσε τὰ κεφάλαια τοῦ ἔθνους, καθ' ὅσον ἐδαπανήσαμεν πλειότερον δι' ἓν προϊὸν, τὸ ὁποῖον ἠδυνάμεθα βεβαίως νὰ προμηθευθῶμεν καὶ νὰ καταναλώσωμεν εὐθηνότερα, ἂν ἡ γεωργία τοῦ τόπου ἐπροστατεύετο. Καὶ ἐκείνη ἡ ἀνατίμησις, ἥτις κατὰ τοὺς οἰκονομολόγους ἐπέρχεται εἰς ἕνα τόπον, καὶ προσβάλλει ὅλα τὰ προϊόντα, καὶ ἐλαττόνει τὴν κατανάλωσιν αὐτῶν καὶ ἐπομένως τὴν παραγωγήν των καὶ ἐπομένως τὰ παραγωγικά των κεφάλαια, αὐτὴ ἡ ἀνατίμησις θὰ ἔλθῃ καὶ οὕτως, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ ὠφεληθῇ αὐτὴν τὴν αὔξησιν τῆς τιμῆς ἡ γεωργία μας, διὰ νὰ διατηρῆται τοιουτοτρόπως, καὶ νὰ δύναται εἰς ἄλλο ἔτος νὰ μᾶς ἀποδώσῃ ὅ,τι εἰς ἓν κακὸν ἔτος ἔλαβε πλειότερον· αὐτὴν τὴν περιπλέον δαπάνην θὰ τὴν ὠχελεθοῦν οἱ ξένοι μὲ ζημίαν τοῦ τόπου, διότι ὅ,τι ὁ τόπος ἐζημιώθη ἐκ τῆς γεωργίας δὲν ἐκέρδισεν ἐξ ἄλλου κλάδου βιομηχανίας, καὶ δὲν ἐκέρδισε, διότι δὲν ἔχει, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον, ἄλλην γόνιμον βιομηχανίαν. Δὲν εἶναι λοιπὸν παντάπασιν ἀληθὲς, ὅτι ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης προστασίας τῆς γεωργίας ζημιοῦνται οἱ καταναλωταί· ἀπ' ἐναντίας ὠφελοῦνται μεγάλως, διότι πλουτεῖ ὁ τόπος.

Ναὶ κύριοι ἡ γεωργία μας προστατευομένη, ὄχι μόνον σῖτον ἄφθονον καὶ εὐθηνὸν θέλει μᾶς δώσει, ὅπως εὐθηνὸν μέχρι τοῦδε μᾶς τὸν ἔδωκε, σχετικῶς μὲ ἄλλα ἔθνη, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς κατηγορίαν, ἀλλ' ἀποκτᾷ καὶ τὰ μέσα τόσον ἐκ τῶν περισσευμάτων της ὡς καὶ ἐκ τοῦ διαθεσίμου χρόνου τοῦ γεωργοῦ νὰ ἀναστένῃ φυτείας, καὶ μίαν ἡμέραν θὰ

ἔχωμεν δάση φέροντα ὡραίους καὶ ἀρθόνους καρποὺς ἄνευ εἰδικῶν ἐπὶ τούτῳ κεφαλαίων. Ἀφαίρεσε αὐτὸ τὸ μέσον, καὶ θέλεις ἴδῃ ὅτι ἡ φυτεία δὲν ἠμπορεῖ οὐχὶ νὰ προοδεύσῃ, ἀλλὰ νὰ σταθῇ. Ὁ γεωργός, ὅταν δὲν τὸν τρέφῃ ἡ γεωργία, θὰ ζητήσει πόρον ζωῆς παρόντα καὶ οὐχὶ μέλλοντα, καὶ τότε ἡ δενδροφυτεία ἔχασε τὸν προστάτην της.

Ἄλλως τε κάνεὶς δὲν δανείζει τὸν γεωργόν, ὅταν πρόκηται νὰ ἀφιερωθῇ εἰς μόνην τὴν φυτουργίαν, διότι δὲν θὰ λάβῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τοὺς τόκους του, καὶ διότι θὰ ἀναγκασθῇ νὰ τὸν δανείζῃ πολλὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν· ἑπτὰ τοὐλάχιστον ἔτη ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ δώσῃ μέτριον καρπὸν καὶ αὐτὴ ἡ πλέον πρώϊμος φυτεία.

Ἀλλὰ μήπως ἔχῃ εἰς ποίαν ἄλλην βιομηχανίαν νὰ ἐπιδοθῇ ὁ γεωργός, ἀφοῦ ἀπελπισθῇ ἀπὸ τὴν γεωργίαν; Ὁρίσατέ την· εἰς τὰ οἰκονομικά, τὰ ἀόριστα καὶ τὰ ὑποθετικὰ δὲν ἔχουν κάμμίαν ἀξίαν. Ἀλλὰ δὲν σᾶς μέλλει, λέγετε, τί θὰ γένει ὁ γεωργός! δὲν σᾶς μέλλει μὲ ἄλλας λέξεις τί θὰ γένουν τοὐλάχιστον τὰ ἐννέα δέκατα τρίτα 9|13 τοῦ πληθυσμοῦ! καὶ διὰ ποῖον ζητεῖτε τὸν τηλέγραφον, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου; διὰ ποῖον ἐξαιτούμεθα τοὺς δρόμους, τὴν ἐυημερίαν, τὴν παιδείαν καὶ τὸν ἐξευγενισμὸν ἐν γένει;

Ἄλλως τε ἡ Ἑλλὰς ἔχει χρείαν πληθυσμοῦ· εἰς τινας ἐπαρχίας ὁ τόπος ὁμοιάζει τὴν ἔρημον τῆς Ζαχάρας, καὶ μόνη ἡ Γεωργία ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ αὐξάνῃ τὸν πληθυσμόν τάχιστα. Ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἡ γεωργία διπλασιάζει τὸν πληθυσμόν της καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ εἰς τοὺς νέους χρόνους· ἐνῷ ἡ βιομηχανία τὸ πάλαι ἐχρειάζετο 500 ἔτη καὶ σήμερον διακόσια καὶ ἐπέκεινα· ὥστε καὶ ἐὰν οὐδὲν ἄλλο πλεονέκτημα εἶχεν ἡ γεωργία, καὶ ἐὰν ἔμελλε νὰ μᾶς βαρύνῃ κατ' ἔτος οὐχὶ μὲ τὰ 4 ἑκατομμύρια, ὅτα ἀπηριθμησεν εἰς τῶν οἰκονομολόγων μας ὅτι φορολογεῖ τοὺς καταναλωτάς, ἀλλὰ καὶ πολὺ περισσότερα, διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τῆς πολυανθρωπίας, τῆς ὁποίας ἔχομεν μεγίστην χρείαν, ὀφείλομεν νὰ προστατεύσωμεν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν γεωργίαν.

Τοσαῦτα ἔπειτα δαπανῶμεν ἀδίκως διὰ ψευδεῖς καλλωπισμοὺς καὶ τηλεγράφους καὶ εἰς ἄλλας ἀπαταλας, καὶ εἶναι ἄδικον νὰ θυσιάσωμεν ὀλίγα διὰ νὰ ἀναπτύξωμεν τὸ ὡραῖον τοῦτο φυτὸν, τὸν ἄνθρωπον, τὸ ὁποῖον δίδει ψυχὴν καὶ ὡραΐζει τὰς χώρας, διὰ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς χεῖρας καὶ νὰ εὐρύνωμεν

καὶ νὰ ἐνισχύσωμεν τὰς στρατιωτικάς μας φάλαγκας μὴ ἐξαιρουμένης, ὑπονοεῖται, καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς;

Ἑξακόσιαι εἴκοσι χιλ. 620,000 ἦσαν οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸ 1833· καὶ σήμερον εἶναι διπλάσιοι· καὶ ὁ διπλασιασμὸς εἶναι ἀναμφιβόλως προϊὸν τοῦ τόπου· ὅσοι ἐξωθεν ἦλθον, ἐπέστρεψαν· ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἔμειναν· ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀπ' ἐναντίας πλειότεροι ἀνεχώρησαν καὶ εἰς τὰ ἔξω ἀπεκατεστάθησαν· ὥστε ὅλην τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τὴν χρεωστοῦμεν εἰς τὸν τόπον καὶ ἰδίως εἰς τὴν γεωργίαν, διότι εἰς τὰς πόλεις ὁ πληθυσμὸς καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι αὐξάνει βραδέως, διὰ νὰ μὴν εἰπω ὅτι εἶναι στάσιμος.

Ἡ θεωρία λοιπὸν τῶν πολεμούντων τὴν κλίμακα εἶναι ἐσφαλμένη, διότι οὔτε εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, οὔτε εἰς τὰ πράγματα στηρίζεται.

Ἂς ἀνακρίνωμεν ἤδη ἐπὶ μικρὸν καὶ τὴν ἐφαρμογήν. Μολονότι ἡ πρόοδος τῆς γλώσσης καὶ ἡ λεπτότης τῶν ἠθῶν δὲν τὸ ἐπιτρέπει· συγχωρήσατέ μοι μόλον τοῦτο κατ' ἐξαίρεσιν προαιμαζόμενος εἰς τοῦτο τὸ μέρος, νὰ ὀνομάσω τοὺς τοσαῦτα γράψαντας κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κλίμακος ζαμπουῶν κεϊτζίδες. Ἱκανὰ οἱ εὐλογημένοι εἶπον περὶ θεωρίας, κάνεὶς δὲν τοὺς φθονεῖ· πλεῖστα ὅμως, ὑπὲρ τὸ δέον, πάμπολλα ἔγραψαν κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς. Καὶ διὰ τί τοσαῦται Ἱερεμιάδες, τόσαι δημοκοπίαι κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν; ὁ ἀναμάρτητος λίθον βαλέτω ἐπ' αὐτῆς! Ἂς μᾶς δείξωσιν ὅσοι πολεμοῦν τὴν κλίμακα τῶν σιτηρῶν, ἂν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς κλίμακος γίνεται πλέον ἐπιτυχῶς· ποῖος ἀνέβη ἢ κατέβη βαθμηδόν; πταίει ἡ κλίμαξ, ἂν δὲν θέλωμεν, ἂν δὲν ἠξεύρωμεν νὰ κάμωμεν κατάλληλον χρῆσιν αὐτῆς; Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι κυρίως ἐνταῦθα, ἂν ἡ κλίμαξ καλῶς ἢ κακῶς ἐφαρμόζεται· πρόκειται νὰ μάθωμεν πρὸ πάντων, ἐὰν ἡ ἀρχὴ τῆς κλίμακος ἦναι ὀρθὴ ἢ ὄχι· ἂν πρέπῃ νὰ αὐξομειοῦται τὸ τέλος τὸ ἐπιβαλλόμενον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων σιτηρῶν, ὅπως αὐξομειοῦται ἡ τιμὴ τῶν ἐγχωρίων κατὰ τὰς διαφόρους καταστάσεις τῆς καρποφορίας ἢ τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, εἰς τρόπον ὥστε ὅταν ἔχωμεν εὐφορίαν, νὰ μὴ δύνανται ἐκ τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ νὰ μαραίνουν τὴν γεωργίαν μας τὰ ξένα σιτηρὰ, καὶ ὅταν ἔχωμεν ἀφορίαν, καὶ ὑπερτιμῶνται τὰ ἐγχώρια, νὰ εὐκολύνεται ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σιτηρῶν πρὸς εὐκολίαν τῆς καταναλώσεως.

Ἔχει τωόντι ἐλλείψεις τινὰς ἡ κλίμαξ, ἀλλ' ὅλας εὐκολώτατα

δυνάμεςα νὰ διορθωσωμεν. Σφάλλει κατὰ τὸν μηχανισμόν της ἡ κλίμαξ, διότι παράγει ὡς κανόνα τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τέλους ἕνα καὶ μόναν μέσον ὅρον τῆς τρεχούσης τιμῆς, καὶ αὐτὸς ὁ ὅρος δὲν εἶναι ἀκριβὴς, διότι ἡ τρέχουσα τιμὴ καθ' ὅλας τὰς ἀγορὰς δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ, καὶ πολλάκις εἶναι πολὺ διάφορος. Τὸ ὀρθότερον ἦτον, ἐὰν ἠδύνατο νὰ σχηματίζεται ἰδιαίτερος μέσος ὅρος δι' ἕκαστον λιμένα ἢ ἀγορὰν ὅπου γίνεται κίνησις τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι δυσκατόρθωτον, ὁ μέσος ὅρος ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ κανονίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς πλειοτέρων λιμένων ἢ ἀγορῶν, εἰς τὰς ὁποίας αἱ τιμαὶ τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν περιστρέφονται ὡς ἔγγιστα εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον· ὥστε ἀντὶ ἑνὸς ἠθέλαμεν ἔχῃ τρεῖς ἢ τέσσαρας μέσους ὅρους, ὅπως πράττεται ἐν Γαλλίᾳ ὅπου ἐκ 10 ἀγορῶν σχηματίζονται τέσσαρες ζῶναι καὶ ἀκτὼ μέσοι ὅροι. Ἐντεῦθεν ἤθελε προέλθῃ τὸ ἀξιόλογον ἀποτέλεσμα, ὥστε εἰς μὲν τοὺς λιμένας ὅπου ἡ τρέχουσα τιμὴ τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν ἤθελεν εἶσθαι κατωτέρα, ὁ δασμὸς νὰ ἦναι ἀνώτερος, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους λιμένας, ὅπου ἤθελε συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ὁ δασμὸς νὰ ἐλαττοῦται μέχρι τοῦ μηδενός· τοιουτοτρόπως τὰ διάφορα κέντρα τοῦ πληθυσμοῦ ἤθελον διαιρεθῇ εἰς ἰδιαιτέρας τελωνιακὰς ζώνας, τὰς ὁποίας ἡ γεωργικὴ σχέσις ἤθελεν ὑπαγορεύσῃ· τότε ὄχι μόνον ἡ γεωργία ὑποστηρίζεται ἀποτελεσματικότερον, ἀλλὰ καὶ τὸ τέλος καθίσταται δικαιότερον. Ἀποδίδεται καὶ ἄλλη ἔλλειψις εἰς τὴν κλίμακα, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ κακὴ ἐκλογὴ τῶν κανονιστικῶν ἀγορῶν· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν εἶναι ῥιζικὴ· ἡ πρόοδος τῶν πραγμάτων μεταβάλλει, ὡς ὅλα τὰ ἄλλα, οὕτω καὶ τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν· τὸ ἐμπόριον ἀπὸ μίαν πόλιν μεταβαίνει εἰς τὴν ἄλλην ἐν μέρει ἢ ἐν γένει· καὶ ἡ διόρθωσις γίνεται εὐκόλως, ὅταν εἰς τὴν μίαν ἀντικαταστήσῃς τὴν ἄλλην ἀγοράν.

Τρίτη κατηγορία τῆς κλίμακος· λάθη ἢ καταχρήσεις ἔλαβον ἐνίοτε, λέγουν, χώραν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων τῆς τρεχούσης τιμῆς· καὶ τί πταίει ἡ κλίμαξ; ἂς φροντίσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκτελεσθῇ ἀκριβῶς ὁ νόμος· ἂς πράξῃ καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι πράττει εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνακαλύπτονται ἐλλείψεις· ὅ,τι ῥητῶς ἔπρεπεν εἰς τὸ Τιμολόγιον, τὸ ὁποῖον τρὶς ἤδη ἐδιορθώσαμεν, καὶ εἰσέτι πιστεύω, ἀδιόρθωτον εἶναι. Ἀλλ' ὅτι θὰ πράξει, ἂς τὸ πράξῃ μετ' ἐπιμονῆς ἡ κυβέρνησις, καὶ θὰ ἴδητε ὅτι, ὅταν θέλῃ, δύναται νὰ πράξῃ τὸ καλόν.

Θέλετε τώρα νὰ σᾶς εἴπω πάλιν τὴν γνώμην μου; καὶ μὴ μὴ

θορυβεῖσθε, ἂν σᾶς φανῇ παράδοξος. Ὕστερα ἀπὸ ὅλας τὰς ἱερεμιάδας, τὰς ὁποίας καὶ ἐδῶ καὶ ἀλλαχοῦ ἠκούσατε καὶ θὰ ἀκούσετε κατὰ τῆς κλίμακος καὶ κατὰ τῆς ἀνωμάλου λειτουργίας της, μὴ ταράττεσθε· τὰ πράγματα μεγαλοφώνως μαρτύρονται, ὅτι καὶ οὕτως ἡ κλίμαξ ἀγγελικὰ μᾶς ὑπηρέτησεν· ἔτρεχε τὰ ἀποτελέσματά της· ἔσωσε τὴν γεωργίαν, μολονότι ἔχει δεκαπέντε ἐτῶν ζωήν, μολονότι καθ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἔτη σκληρῶς καὶ ἀδιακόπως ἐβασανίσθη καὶ κατεπολεμήθη καὶ ἀπὸ τὴν δυσμενῆ ἐπιρροὴν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀπὸ τὰς πολιτικὰς περιπετείας. Διορθώσατε λοιπὸν τὴν κλίμακα, ἂν που πταίῃ, ἀλλὰ μὴ τὴν καταστρέφετε. Ἐὰν ἐκ τῆς τροπολογίας τοῦ νόμου μένωσιν ἀπορολόγητα τὰ ξένα σιτηρὰ εἰς τινας λιμένας, καὶ ἐὰν ἐντεῦθεν ἐλαττωθῇ τὸ εἰσόδημα τοῦ δημοσίου, κἀμμία θυσία δὲν γίνεται· ὁ νόμος τῆς κλίμακος εἶναι προστατευτικὸς καὶ οὐχὶ ταμιευτικὸς, καὶ πώποτε ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους οὔτε ἐστήριξεν, οὔτε πρέπει νὰ στηρίζῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν δαπανῶν του εἰς ἓν τοιοῦτον εἰσόδημα.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος διὰ μίαν στιγμὴν τὴν κλίμακα, καὶ ἂς ἐξετάσωμεν, ποῖον σύστημα ἔρχονται νὰ ἀντικαταστήσουν εἰς τὸν τόπον τῆς κλίμακος, αὐτοῦ τοῦ κακοῦ συστήματος· φέρουν ἀληθῶς σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐρεῦρον ἦλθε; τὸ ὁποῖον παρήγαγεν εἰς φῶς ἡ θεωρία καὶ ἡ ἐπιστήμη; παντάπασι· μᾶς φέρουν, κύριοι, ἁπλῶς καὶ καθαρῶς τὸ παλαιὸν σύστημα, ἐκεῖνο τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον εἶχεν ἡ Ἑλλὰς μέχρι τοῦ **1843**, τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασε καὶ ἀπέβριψεν ὡς ὀλέθριον, τὸ προκομμένον σύστημα τοῦ παγίου φόρου! Εἶναι ἀληθῶς λίαν περίεργον ὅτι οἱ θιασῶται τῆς λεγομένης ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἐνῷ κατακρίνουν τὴν κλίμακα ὡς πολεμίαν τῆς ἐλευθερίας, ἀντὶ νὰ ἄρουν, αὐξάνουν τὰς δυσκολίας, ἀντὶ νὰ ἐλευθερώσουν, δεσμεύουν τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Ἡ κλίμαξ κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν τῶν ἰδίων κατὰ μέσον ὅρον ἐφορολόγησε τὸν σῖτον πρὸς λεπ. **38** καὶ ἴσως τὸν ἐφορολόγησε πολὺ ὀλιγώτερον· καὶ ὅμως ἐνῷ αὐτὸς ὁ φόρος ἐθεωρήθη βάρος τοῦ ἐμπορίου, καταστροφὴ τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς τῶν ξένων καὶ ἡμεδαπῶν προϊόντων, ὁ φόρος οὗτος διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου προσδιορίζεται εἰς **50** λεπτὰ, καὶ τὸ χειρότερον προσδιορίζεται πάγιος, ἤγουν ὁ αὐτὸς διὰ πᾶσαν ἐποχὴν, διὰ πᾶσαν αὐξομείωσιν τῶν τιμῶν· καὶ ἐνθυμεῖσθε τί ἐπάθομεν μὲ τὸν ἀγαπητὸν αὐτὸν πάγιον φόρον ἐπὶ τῆς σταφίδος· τρὶς τὸν ἐτροποποιήσαμεν, καὶ ὅμως κατ' οὐδὲν δὲν ἐσωφρονίσθημεν. Πεντή-

κοντα λεπτὰ θὰ πληρώνεται ὁ φόρος, καὶ ὅταν ὁ σῖτος πωλῆται 4 δραχ. καὶ ὅταν πωλῆται 10· καὶ τοῦτο εἶναι ὁλέθριον· διότι ὁ μὲν ἐγχώριος παραγωγὸς δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὸν ξένον, ὁ δὲ καταναλωτὴς παραδίδεται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ξένων παραγωγῶν, καὶ καταδικάζεται νὰ δίδῃ φόρον, καὶ ὅταν ὁ σῖτος ἦναι ἀνατετιμημένος, ἐνῷ ἡ πτωχὴ κλίμαξ φορολογεῖ εἰς μόνους τοὺς εὐφόρους χρόνους, εἰς δὲ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας πηγαίνει μακρύτερα ἀπὸ τὴν νέαν σχολὴν· κηρύττεται ὑπὲρ τῆς ἀσυδοσίας.

Κύριοι! Ἐὰν ἀληθῶς ἐπρέσβευον οἱ πολεμοῦντες τὴν κλίμακα φιλελευθέρους ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου ἀρχάς· ἐὰν εἰλικρινῶς πιστεύουν, ὅτι διὰ τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ καὶ οὐχὶ διὰ τῆς προστασίας, ὡς ἡμεῖς δοξάζομεν, θὰ βελτιωθῇ ἡ γεωργία ταχύτερα καὶ ἐπιτυχέστερα, ὤφειλον νὰ ἦναι συνεπεῖς, νὰ ἀπομακρύνουν, νὰ καταπαύσουν πᾶν εἶδος φόρου ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν. Δυοῖν θάτερον ἢ ἡ μία ἀρχὴ ἢ ἡ ἄλλη εἶναι ἀληθής. Ἐὰν ὁ ἐλεύθερος συναγωνισμὸς ἦναι κατὰ τὰς πεποιθήσεις τοῦ ὑπουργείου ἡ ἀληθὴς βάσις, οὐδ' ὁπωσοῦν φόρου δὲν ἔπρεπε νὰ προτείνῃ· διότι κανὲν πεφωτισμένον ἔθνος δὲν φορολογεῖ τὸν ἄρτον λόγῳ τιμιωτικῷ· αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ Ἀγγλία λαμβάνει δώδεκα περίπου λεπτὰ, ἡ δὲ Γαλλία 6 κατὰ κοιλόν. Καὶ ὅμως, ὄχι μόνον φόρον εἰσαγωγῆς σᾶς προτείνει ὁ Κ. ὑπουργὸς κατὰ τὸ μεγαλήτερον φορολογικὸν μέτρον, ἀλλὰ τὸ χειρότερον ἐπέβαλεν αὐτὸν καὶ μὲ τόσην ἀδικαιολόγητον ἐπίσπευσιν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ κλίμαξ πλέον φιλάνθρωπος καὶ πλέον διακριτικὴ εἶχε παύσῃ πάντα φόρον, καὶ τὸν εἶχε παύσῃ πρὸ πέντε ἤδη ἐτῶν. Ἐὰν ἔζη ἡ κλίμαξ, αὐτὴ ἡ κακοποιὰ κλίμαξ μέχρι σήμερον κανεὶς τῶν καταναλωτῶν, τῶν ὁποίων τὴν ὑπεράσπισιν ἀνεδέχθη ὁ Κ. ὑπουργὸς, οὐδεὶς οὐδένα φόρον ἤθελε πληρώσῃ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν, ἐνῷ κατὰ τὸν ἰσχύοντα πάγιον φόρον ἀπὸ τῆς ὃ τοῦ Ἰουλίου ὁκτὼ κατὰ συνέχειαν μῆνας πληρόνει ὁ κόσμος δρχ. ἡμίσειαν, καὶ θὰ πληρώνῃ αἰωνίως, ἂν ἐπιψηφίσατε τὸν ζητούμενον νόμον.

Σᾶς εἶπα μέχρι τοῦδε ἓν καὶ μόνον ἐπιχείρημα τῆς θεωρίας καὶ ἓν ἄλλο τῆς ἐφαρμογῆς, ἅτινα φέρουν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων τους. Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔχει καὶ ἄλλα ἐπιχειρήματα· εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον ἀρχόμενος τοῦ λόγου του εἶπεν: «Ὁ π. ἀνὴρ τῆς Γερουσίας ἐν μιᾷ συνελεύσει γαιοκτημόνων καὶ γεωργῶν ἔλεγε πρὸ ὀλίγου εἰς Γαλλίαν· δότε ἀγοράς εἰς τοὺς γεωργοὺς ἵνα σᾶς δώσῃ πλοῦτον. Τί σημαίνει τοῦτο; ἐλαττώσατε τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς, ἵνα κατασκήσητε αὐτὴν

εὐθηνοτέραν, καὶ οὕτως αὐξήσατε τὴν κατανάλωσιν κλπ.» Ἀλλὰ παρακατιόντως ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀκούσατε τί ἀκόμη λέγει: «Ὁμιλοῦντες περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου τοῦ ἄρτου, σᾶς εἶπον ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ ἀποχρεώσητε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, διότι ἐν Εὐρώπῃ τὰ προϊόντα ἡμῶν φορολογοῦνται βαρέως. Καὶ νομίζετε, κύριοι, ὅτι δὲν εἶναι δυστυχέστερος ὁ λαὸς, ὅστις ἀγοράζει τὰ προϊόντα, ὅσων ἔχει ἀνάγκην, ὑπερτιμημένα, καὶ ὅτι ἡ ζημία δὲν ἐπιπίπτει μᾶλλον ἐπ' αὐτοῦ; ἡ συναλλαγὴ δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ ἀνταλλαγὴ ἀξιῶν· ὑποθέσατε λοιπὸν δύο ἔθνη παράγοντα ἕκαστον ἀξίαν 1,000 δραγμῶν, ἣν μεταφέρουν ἀλλαχοῦ, τὴν ἐκποιοῦν, ἀγοράζουν ἄλλα εἴδη ἐμπορευμάτων, καὶ τὰ μεταφέρουν εἰς τὰς χώρας των. Ὑποθέσατε ὅτι ἓν ἔθνος δίδει ὀλίγους φόρους, διανέμει ἐκ τῶν εἰσελθόντων ἐμπορευμάτων τὸ ἥμισυ εἰς τὸν λαόν, ὅστις ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας του, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ δίδει ὡς φόρον εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἀφαιρῶν αὐτὸ ἀπὸ τὸν λαόν. Ποῖον τώρα τῶν δύο τούτων ἐθνῶν θεωρεῖτε εὐτυχέστερον; καὶ τίνας τῶν δύο αὐτῶν ἐθνῶν τοὺς κατοίκους εὑρίσκετε εὐδαιμονεστέρους;

Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται! Ναὶ, κύριοι, εἰς αὐτὰς τὰς ἀντιφατικὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας πρεσβεύει ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἔγκειται ὅλον τὸ λάθος, ὅλη ἡ ἀπάτη. Ἐλαττώσατε, λέγει, τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς, καὶ ἐγὼ σᾶς δίδω ἀγοράς. Ἀλλ' ἀρκεῖ τοῦτο; ὄχι! ἐὰν ὑπῆρχε πανταχοῦ παραδεδειγμένη ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὰ προϊόντα μας ἠδύναντο παντοῦ νὰ εἰσέλθωσιν ἀκωλύτως τὸ ἀξίωμα, αὐτὸ ἔχει τὸν τόπον του· ἀλλ' ὅταν τὰ ἄλλα ἔθνη βάλλουν προσκόμματα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὰ βάλλουν, ὅταν φορολογοῦν τὰ προϊόντα σου εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, τότε δὲν ἀρκεῖ ἡ θέλησίς σου διὰ νὰ νὰ αὐξήσῃς τὴν παραγωγὴν· πρέπει νὰ συντρέξουν εἰς τοῦτο καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, τὰ ὁποῖα καταναλίσκουν τὰ προϊόντα σου. Ἐλάττωσον ὅσον θέλεις τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς τῆς σταρίδος, περιώρισε αὐτὰ διὰ δύω στρέμματα εἰς 18 16 καὶ μέχρι 12 ταλλήρων, διότι μέχρι τοῦ μηδενὸς δὲν δύνασαι δύναται νὰ τὰ καταβιβάσῃς, καὶ ὅμως ἡ παραγωγή του θὰ μένει ἡ αὐτὴ, διότι ἡ κατανάλωσις δὲν δύναται νὰ αὐξήσῃ, καὶ δὲν δύναται, διότι εἰς τὴν εἰσαγωγὴν πληρόνει ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χιλιὰς, τὴν ὁποίαν παράγουν τὰ δύω στρέμματα, ταλλήρα 30 ἕως 35,

Ἄλλο παράδειγμα. Πρὸ δύω ἐτῶν ἐπλήρωναν οἱ οἶνοι τῆς

Σαντορίνης εἰς Ῥωσσίαν εἰσαγόμενοι 4 καὶ 65/00 ῥούβλια ὡς ἔγγιστα φόρον, καθ' ἕκαστον βέδρον, ἤ μέτρον δέκα περίπου ὀκάδων, καὶ ἡ κατανάλωσις ἐκεῖ ἔφθανεν εἰς τέσσαρας χιλ. βουτζία ἤ 27 χιλ. βαρέλας. Πρὸ δύω ὅμως χρόνων ὁ φόρος οὗτος ὑψώθη εἰς 7 1/2 περίπου ῥούβλια, καὶ σήμερον ἡ κατανάλωσις ἐκεῖ περιωρίσθη εἰς χίλια πεντακόσια μόνον βουτζία ἤ βαρέλας δέκα καὶ ἡμίσειαν χιλ. Βλέπετε ἐπομένως ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ὁρμᾶται εἰς τὰς μεταῤῥυθμίσεις τοῦ τιμολογίου, εἶναι ἐσφαλμένη, καθὼς εἶναι ἐσφαλμένη καὶ ἄλλη μία ἀρχὴ, ἥτις εἰς τὴν πρώτην περικλείεται, ὅτι δηλ. δυστυχέστερος εἶναι ὁ λαὸς ὅστις φορολογεῖ τὰ προϊόντα τοῦ ἄλλου, καὶ ὄχι ὁ λαὸς τοῦ ὁποίου τὰ προϊόντα φορολογοῦνται. Ὅταν ὁ φόρος ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ μάλιστα τῆς τροφῆς, τὸ κακὸν τὸ μοιράζουν οἱ παραγωγοὶ λαοὶ μὲ τοὺς καταναλωτὰς λαούς· ἀλλ' ὅταν βαρύνῃ ἄλλα ὁποιαδήποτε προϊόντα, βαρύνει μόνον τοὺς παραγωγοὺς, καὶ περιορίζει τὴν κατανάλωσιν, περιορίζει τὴν παραγωγήν. Ποίαν ζημίαν λαμβάνει ὁ λαὸς τῆς Ἀγγλίας, ὅστις διὰ τὸν βαρύτατον φόρον τῆς σταφίδος δὲν καταναλίσκει εἰ μὴ πεντήκοντα ἑκατομμύρια χιλιάδων λιτρῶν, ἤτοι ἀνὰ δύω λίτρας δι' ἕκαστον ἄτομον; Ἡ πραγματικὴ ζημία πίπτει εἰς ἡμᾶς, οἵτινες παράγομεν τὴν σταφίδα, διότι ὁ βαρὺς φόρος ἐμποδίζει ἐκεῖ τὴν κατανάλωσιν, καὶ ἐδῶ τὴν παραγωγήν· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς οἴνους τῆς Σαντορίνης, τοὺς ὁποίους καταναλίσκει ἡ Ῥωσία. Ποίαν ζημίαν λαμβάνουν οἱ Ῥῶσοι ἀναγκαζόμενοι ἐκ τοῦ βαρυτάτου φόρου νὰ καταναλίσκουν ὀλίγην ποσότητα οἴνου; ἡ ζημία ὅλη πίπτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας, διότι, ἂν ἡ εἰσαγωγὴ δὲν ἦτο βεβαρυμένη μὲ βαρεῖς φόρους, ἡ κατανάλωσις ἐκεῖ ἤθελεν εἶσθαι μεγάλη, καὶ ἐπομένως ἡμεῖς ἠδυνάμεθα τότε νὰ παράζωμεν πολὺ μεγαλητέραν ποσότητα οἴνου καὶ νὰ ὠφελῆθῶμεν. Καὶ μήπως τοιαύτας ζημίας δὲν παθαίνουν τὰ ἄλλα ἔθνη, τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο; Μήπως ἡ Ἀγγλία δὲν βαρύνει μὲ βαρεῖς φόρους τοὺς γαλλικοὺς οἴνους, καὶ τοιουτοτρόπως περιορίζει τὴν κατανάλωσιν αὐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ τὴν μεγαλειτέραν παραγωγὴν ἐν Γαλλίᾳ; 96,530,000 ἑκατόλιτρα ὑπολογίζεται ὅλη ἡ παραγωγὴ τῶν οἴνων ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἐνῷ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἡ Γαλλία παράγει 40,000,000· ἡ Ἱσπανία καὶ ἡ Πορτογαλλία 27,000,000· ἡ Γερμανία καὶ ἡ Αὐστρία 24,530,000· ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλὰς 4,500,000· καὶ μόλον

τοῦτο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 280,000 ἑκατομμυρίων, τὸ ὁποῖον δέχεται καὶ καταναλίσκει ἡ Ἀγγλία, μόνον μέχρις 7 ἤ 8 τοῖς 0/0 εἰσέρχονται γαλλικοὶ οἶνοι, καὶ διὰ τί; διότι εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐπιβαρύνονται μὲ φόρον 158 90/00 τὸ ἑκατόλιτρον. Εἶναι πλέον ἤ βέβαιον, ὅτι πᾶς φόρος, ἔστω καὶ ἑνὸς μόνου λεπτοῦ ἐπιβαλλόμενος εἰς τὸ μέρος τῆς καταναλώσεως, κλείει πολλὰ ἤ ὀλίγα ἐργοστάσια ἤ καὶ ἓν μόνον, ἔστω καὶ πολλοστημόριον τοῦ ἑνὸς, εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς· ὥστε αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ περὶ ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου εἶναι χίμεραι καὶ ἐπομένως ὀλέθριαι καὶ καταστρεπτικαὶ, καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ δὲν ἐφημόσθησαν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκτὸς τούτου διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς περὶ σταθερότητος τῶν σιτηρῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι διϊσχυρισμούς του ἔφερεν εἰς ἕνα ἄλλον περίβολον καὶ πιθανῶς θὰ κάμῃ χρῆσιν καὶ ἐνταῦθα ἑνὸς πίνακος εἰς τὸν ὁποῖον σημειοῦνται τὰ ἐτήσια ἀποτελέσματα τῶν δημοπρασιῶν, καὶ ὅπου καταφαίνεται ὅτι ἡ προσφορὰ τοῦ σίτου περιστρέφει πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ποσόν, καὶ ἐντεῦθεν ἐξάγει ὅτι ἡ σιτοσπορὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔμεινε στάσιμος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα πίπτει, ὅταν συλλογισθῆτε, ὅτι συνήθως εἰς τὰς δημοπρασίας τῶν δημοσίων προσόδων οἱ ἐνοικιασταὶ προσφέρουν σχετικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους καρποὺς ὀλιγώτερον ποσὸν σίτου· ἡ πρόοδος ἤ ἡ στασιμότης τῆς γεωργίας καταδεικνύεται ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τῆς παραγωγῆς· αὐτὸ τὸ ὁλικὸν ποσὸν ὤφειλε νὰ φέρῃ ἐνώπιόν σας ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ νὰ τὸ φέρῃ οὐχὶ δι' ὀλίγα ἔτη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1843 καὶ πολὺ πρότερον μέχρι σήμερον· ἄλλως ἐκτίμησιν ὁποσοῦν ἀκριβῆ δὲν δύνανται νὰ προσφέρουν οἱ ἀτελεῖς πίνακες.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε προσέτι· πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ προστατεύσται ἡ γεωργία καὶ νὰ ἀνθῇ ἡ φυτεία, ἥτις δὲν ἀπολαμβάνει κἀμμίαν προστασίαν; εἶναι παράδοξος ὁ διισταμός· οὐδεὶς καταβάλλει τὰ περισσεύματά του εἰς τὰ προϊόντα τῆς τέχνης του· ὁ μαρμαρᾶς δὲν ἐναποταμιεύει τὰ περισσεύματά του εἰς μάρμαρα· ὁ γεωργὸς σπείρει σῖτον ὅσον ζητεῖ ἡ κατανάλωσις, τὰ δὲ περισσεύοντα δὲν τὰ ἐπισωρεύει εἰς σίτους, ἀλλ' εἰς φυτείας.

Εἶπε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι τὸ ἔθνος καὶ ὁ ὑπουργὸς κατὰ τὸ 1852 ἐκάθευδεν, ὅταν ἐπῆλθεν ἡ σιτοδεία· ἀφίνω εἰς ὑμᾶς, κύριοι, νὰ κρίνητε, ὁπόταν τὸ ἔθνος καὶ ὁ ὑπουργὸς ἐκάθευδε, ποῖος ἦτον ἔξυπνος! τοιαῦται ἐκφράσεις βεβαίως δὲν εἶναι εὐτυχεῖς, οὔτε, ὅταν λέγωνται, οὔτε, ὅταν ἀκούωνται.

Εἰπέτε μοι τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ἂν ὅλα αὐτὰ εἶναι ἡ λέγωνται πολιτικὴ οἰκονομία, ὀρθὸς λόγος, ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, ἡ ἂν δὲν πρόκηται περὶ ἑνὸς καθαροῦ σκοποῦ φορολογίας, τὸν ὁποῖον ζητοῦν νὰ καλύψωσι μὲ κομψὰ ἀλλ' ἀτυχῆ ἐνδύματα τῆς ἐμπορικῆς ἐλευθερίας!

Ἀλλ' ἐὰν δὲν στηρίζεται, σᾶς λέγων, τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, στηρίζεται εἰς τὰ παραδείγματα τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Σᾶς φέρουν παράδειγμα τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον κλ. Κύριοι! κανὲν ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων δὲν τοὺς ὠφελεῖ. Δὲν μοὶ εἶναι δυνατὸν, οὔτε αἰσθάνομαι ἐν ἐμαυτῷ τὴν ἱκανότητα νὰ διέλθω αὐτὴν τὴν στιγμὴν μὲ λεπτομέρειαν τὴν οἰκονομικὴν νομοθεσίαν ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἰδίως τῶν πεφωτισμένων, καὶ νὰ καταδείξω πόσον παντοῦ αἱ οἰκονομολογικαὶ ἰδέαι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀποκρούονται, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, ὡς σᾶς προεῖπα, ἕκαστον ἔθνος βαδίζει ἰδίαν ὁδὸν, ἐκείνην δηλονότι, τὴν ὁποίαν ὑπαγορεύει τὸ συμφέρον του. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ περιορίσω τὰς ἐρεύνας μου εἰς δύω μόνον ἔθνη, τὰ μᾶλλον πεφωτισμένα, καὶ ἐκεῖνα, εἰς τῶν ὁποίων τὴν πρακτικὴν τὰ περισσότερα ἔθνη, καὶ ἰδίως ἡ Ἑλλὰς, ἔστρεψε πάντοτε τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ αὐτὰ εἶναι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, καὶ ἀρχομαι ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Καθὼς ὅλων τῶν ἐθνῶν οὕτω καὶ τῆς Ἀγγλίας ἡ ἱστορία τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῶν σιτηρῶν εἶναι ποικίλη· ὑπέστη καὶ ἐκεῖ ἡ νομοθεσία τῶν σιτηρῶν διαφόρους δοκιμασίας· ἐδοκανίσθη καὶ ἡ προστασία καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ὁ περιορισμὸς τόπον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξαγωγὴν, καὶ ἐπὶ τέλους ἡ εἰσαγωγὴ ἔκεινε καὶ εἶναι σήμερον ἐλευθέρα· τὸ ἱστορικὸν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους δὲν εἶναι ἄξιον μελέτης καὶ τὸ παρατρέχω καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχήν. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ πολέμου, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἡ καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν εἶχε λάβει ἐξ ἀνάγκης μεγάλην ἀνάπτυξιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ ἀριστοκρατικὴ μερὶς, ἥτις εἶχε καταβεβλιγμένα μεγάλα εἰς τὴν γεωργίαν κεφάλαια, ἐζήτησε ἕνα προστατευτικὸν νόμον ὡς τὸν ἰδικόν μας. καὶ τὸν κατώρθωσε κατὰ τὸ 1815. Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου τὰ ἀπαγορευτικὰ καὶ τὰ προστατευτικὰ μέτρα ἐν γένει, εἶχον ἀπολέσει τὴν μαγείαν των, διότι δὲν ὑπηρέτουν τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐκείνου τοῦ τόπου· ἤρχισεν ἐπομένως ἡ κοινὴ γνώμη νὰ ἐκφράζεται κατ' αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ 1825· ὁ Χούσκινσων ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς μεταρ-

ῥυθμίσεως, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς ἄλλα εἴδη ἐμπορευμάτων· ἰδίως κατήργησέ τινας ἀπαγορεύσεις, καὶ τὰς ἀντικατέστησε μὲ φόρον εἰσαγωγῆς 30 τοῖς 0|0. Ἀλλ' ἡ προστατευτικὴ μερὶς ἴσχυεν εἰσέτι, καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Χουσκινσῶνος μετ' ὀλίγον ἐξεμάσθη. Κατὰ τὸ 1838 ἐσχηματίσθη ὁ περιώνυμος σύνδεσμος τῆς Μανχέστερ, ὅστις κυρίως ἀπέβλεπεν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ προστατευτικοῦ νόμου τῶν σιτηρῶν. Ὁ Πὴλ ἦλθεν εἰς τὰ πράγματα κατὰ τὸ 1842 καὶ ἤρχησε τὰς μεταῤῥυθμίσεις· ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ Χουσκινσῶνος, κατήργησε τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ ἐπέβαλε τέλη εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐλαφρά· ἀλλ' ὁ σύνδεσμος τῆς Μανχέστερ ἐζήτει τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν· ὁ Πὴλ ἐνέδωκε καὶ τὴν 28 Ἰανουαρίου 1846 ἐξωμολογήθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· εἶπεν ὅτι ἡ πλειονοψηφία τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν γεωργῶν ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος· κατώρθωσε τὴν πλειονοψηφίαν, καὶ προέβη εἰς τὴν κατάργησιν.

Ἀλλ' ἡ μεταῤῥύθμισις αὕτη δὲν ἔγινε χάριν τοῦ ὡραίου ὀνόματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ διότι ἔπρεπε τὸ συμφέρον τῆς γεωργίας, τὸ ὁποῖον ἦτο μικρὸν, νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸ συμφέρον τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον εἶναι μέγιστον. Ἔπειτα ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει οὔτε γεωργικὸν πληθυσμὸν ἀνάλογον, οὔτε γαίας γονίμους, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν τροφὴν τῶν βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων της· ἡ ἀναλογία τῶν γεωργῶν ὡς πρὸς τοὺς βιομηχάνους εἶναι ὡς εἷς πρὸς 3 καὶ 4. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουν δέκα φοραῖς μεγαλήτερα κεφάλαια παρ' ὅσα ὑπάρχουν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἴσως εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ αὐτὰ τὰ κεφάλαια δύνανται νὰ ἐνασχολήσῃ μόνη ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ οὐχὶ ἡ γεωργία. Ὅταν ἔπειτα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀνέπτυξαν τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν, ἐξηπλώθησαν ἐξ ἀνάγκης καὶ εἰς γαίας ἀγόνους, καὶ αὐταὶ αἱ γαίαι δὲν ἠδύναντο ἐν καιρῷ εἰρήνης νὰ δώσωσιν ἀναλόγους καρπούς, ὁποιαδήποτε προστασίᾳ καὶ ἂν ἐδίδετο εἰς τὴν γεωργίαν, ἰδοὺ καὶ ἄλλος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὸ ἀποκλειστικὸν συμφέρον τῆς γεωργίας ἔπρεπε νὰ ζημιώσῃ πολλοὺς ἀριστοκράτας, καὶ ἴσως μεταξὺ τούτων συγκαταριθμοῦνται οἱ πλουσιώτεροι τῶν ἀριστοκρατῶν, τοὺς ὁποίους ἀπέσπασε καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Πὴλ. Διὰ νὰ κρίνετε ποία εἶναι ἡ ἀξία αὐτοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ αὐτῆς τῆς βιομηχανίας ἐν Ἀγγλίᾳ, χάριν τῶν ὁποίων κάμμιᾶς θυσίας δὲν φείδονται οἱ Ἄγγλοι, εὐαρεστηθεῖτε νὰ ἀκούσητε μίαν περιληπτικὴν σημείωσιν.

Ἐξήγαγεν ἡ Ἀγγλία κατὰ τὸ 1855 ἰδικά της προϊόντα φυσικὰ καὶ τεχνικὰ ἀξίας φράγκων 2,400,000,000, τὸ ποσὸν τοῦτο κατὰ τελευταῖα ἔτη ἔλαβε σημαντικὴν αὔξησιν· τὸ δὲ γενικόν της ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1847 ἦτο φράγκα 5,928,000,000, κατὰ τὸ 1857 ὑψώθη εἰς φρ. 10,560,000,000, κατὰ τὰς ἐπισήμους ἀξίας· κατὰ δὲ τὰς πραγματικὰς, ἤτοι τὰς τρεχούσας τιμὰς εἰς φράγκα 7,772,000,000 αὔξησις 78 τοῖς 0/0 σχετικῶς μὲ τὴν πρὸ δεκαετίας κίνησιν τοῦ ἐμπορίου της. Ἐνταῦθα δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ὡρεληθῇ ὁ κύριος ὑπουργὸς διὰ νὰ εἴπῃ· «Ἰδοὺ ἡ δύναμις τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου· ἀπὸ τὸ 1847 ἐποχῆς, καθ' ἣν κατηργήθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ κλίμαξ, ἰδοὺ πόσην πρόοδον ἔλαβε τὸ ἐμπόριον.» καὶ ὅμως εἶναι ἀπάτη. Ἡ αὔξησις τοῦ ἀγγλικοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τῆς τελευταίας δεκαετίας δὲν εἶναι ποσῶς ἔργον τῆς καταργήσεως τῆς κλιμακος, ἀλλὰ τοῦ παραδόξου κλονισμοῦ, ὅστις ἐβάθη εἰς τὰς συναλλαγὰς ἐν γένει τοῦ κόσμου· καὶ ἀπόδειξιν πρόχειρον φέρω τὴν αὔξησιν τοῦ γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Γαλλίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, ἤτοι ἀπὸ τὸ 1847 μέχρι τοῦ 1857, ηὔξησεν 128 τοῖς 0/0, ἤγουν ἐδιπλασιάσθη ὡς ἔγγιστα σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς Ἀγγλίας, καθὼς λεπτομερέστερον θέλετε τὸ ἰδεῖ ὅταν ἔλθωμεν εἰς Γαλλίαν.

Ἰδού, Κύριοι, οἱ ἰσχυροὶ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους κατηργήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ κλίμαξ τῶν σιτηρῶν. Οἱ Ἄγγλοι εἶναι θετικοὶ, τίποτε δὲν κάμνουν ἐμπορικῶς, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου των. Ὅλα ἐκεῖ ὑποβάλλονται εἰς μαθηματικὰς βασάνους. Ὅταν, ὡς σᾶς προεῖπον, αἱ ἄγονοι γαῖαι ἐγκατέλιπον τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, εἰς τὰς γαίας αὐτὰς ἀναπτύσσεται ἡ κτηνοτροφία μὲ τὸν κύριον σκοπὸν τοῦ νὰ παράγεται ἔριον. Ἀλλ' ὅταν μετ' ὀλίγον ἡ Αὐστρία διαθέτουσα ἐκτεταμένα λειβάδια, ἠδυνήθη νὰ παράξῃ μὲ μικρὰ ἔξοδα παραγωγῆς μεγάλην πρόσοδον μαλλίων, οἱ θετικοὶ Ἄγγλοι ἔστρεψαν τὴν ἐγχώριον κτηνοτροφίαν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ βάρους καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν κρεάτων, καὶ σήμερον ἔχουν νὰ ἐπιδείξωσι βόας ζυγίζοντας ἑπτακοσίας περίπου ὀκάδας καὶ χοίρους τριακοσίας. Ἴσως αὐτὸ τὸ οἰκονομικὸν σύστημα ἐν Ἀγγλίᾳ ἔχει καὶ τὸ κακὸν μέρος του· ἀναμφιβόλως εἰς τοὺς κόλπους της ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν διαρράγη, καὶ πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε θαλασσοκράτωρ διὰ νὰ μὴ πεινάσῃ, ἀλλὰ τοῦτο διαφεύγει τὴν ἐκτίμησιν μας. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ σύστημα τῆς Ἀγγλίας

δυσὶν δὲν δύναται ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ παράδειγμα αὐτῆς· ἡ Ἑλλὰς εἶναι μικρὰ καὶ πτωχὴ, ἔχει γαίας πολλὰς καὶ τίποτε ἄλλο παρὰ γαίας, καὶ ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ζήσῃ καὶ νὰ προαχθῇ.

Ἂς μεταβῶμεν εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐδῶ ἄλλη ὁλόκληρος ἱστορία τῆς νομοθεσίας τῶν σιτηρῶν.

Ἐὰν ἀναδράμωμεν εἰς τοὺς παλαιοτέρους χρόνους μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Γαλλίας, θὰ εὕρωμεν ὅτι εἰς τὸν κανονισμὸν τῶν σιτηρῶν της ἐπεκράτει ἡ ἀρχὴ τῆς προστασίας τῶν καταναλωτῶν, διὰ τοῦτο συνήθως ἡ ἐξαγωγὴ τῶν ἐγχωρίων καρπῶν ἀπηγορεύετο, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων ἦτον ἐλευθέρα· διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ 1804 ἡ ἐξαγωγὴ διαρκῶς ἀπηγορεύθη· κατὰ τὸ 1806 ἡ ἀπαγόρευσις περιωρίσθη εἰς τινα ὅρια· ἀπὸ 2 μέχρι 8 φρ. ἐφορολογεῖτο τὸ ἑκατόλιτρον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, ἀλλ' ὅταν ἡ τρέχουσα τιμὴ ἀνέβαινεν εἰς φρ. 24, ἡ ἐξαγωγὴ ἀπηγορεύετο· μὲ ἄλλας λέξεις καθιερώθη τότε ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τὸ σύστημα τῆς κλίμακος, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ἐρριζώθη εἰς τὴν εἰσαγωγήν. Κατὰ τὸ 1814 ἐλαβεν ἡ ἐξαγωγὴ μικρὰς τινας τροποποιήσεις, καὶ κατὰ τὸ 1816 ἡ εἰσαγωγὴ ἐπεβαρύνθη μὲ 50 λεπτῶν τέλος, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1819 ἡ μέχρι τότε διέπουσα τὰ σιτηρὰ οἰκονομικὴ ἀρχὴ ἀνετράπη· διότι τότε ἡ προστασία ἀφηρέθη ἀπὸ τοὺς καταναλωτὰς καὶ ἐδόθη εἰς τοὺς παραγωγούς· τότε ἐρριζώθη τὸ σύστημα τῆς κλίμακος ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοιουτοτρόπως, ὥστε ἡ εἰσαγωγὴ ἐπετρέπετο καταβάλλουσα ἓν τέλος· εὐθὺς ὅμως ὅτι ἡ τιμὴ τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν κατεβιβάζετο τῶν μὲν τῆς α. κλάσεως εἰς φρ. 20, τῆς β'. εἰς 18, καὶ τῆς γ'. εἰς 16, ἡ εἰσαγωγὴ ἀπηγορεύετο.

Κατ' ἐκείνων περίπου τῶν χρόνων εἶχεν ἤδη παραδεχθῆ μέτρα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπαγορευτικὰ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἡ Ἀγγλία, ὡς προεῖπον, καὶ πρὸ πολλοῦ ἡ Σαρδηνία, ἡ Ἱσπανία καὶ ἡ Πορτογαλλία.

Μὲ τὸ σύστημα τοῦτο ἐβάδισεν ἡ Γαλλία μέχρι τῆς 15 Ἀπριλίου 1832, ὅτε εἰσήχθη ἡ μέχρι τοῦδε ἰσχύουσα κλίμαξ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀπαγόρευσις τόσον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἔπαυσεν· ἀντικατεστάθη δὲ διὰ τῶν κινητῶν δασμῶν, οἵτινες ἔφερον πολλάκις τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Ὅταν κατὰ τὸ 1846 συνετρίβη ἡ κλίμαξ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐκινδύνευσαν καὶ ἐκεῖ οἱ ἐμπορικῶς φιλελεύθεροι, ἀλλ' ἀπέτυχον· ἡ προστατευτικὴ μερὶς ἦτον ἰσχυρὰ καὶ ἴσως οἱ μετεωρισμοὶ

τοῦ Γαζζώτου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτων ἐφλυχραναν καὶ ἔφερον τὴν διαίρεσιν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες διαχωρισμένοι οἰκονομικῶς, εἶχον πολιτικῶς τὸ αὐτὸ φρόνημα, καὶ ἡ διαίρεσις αὕτη ἐπέφερε τὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ κλίμαξ ἀνεστάλη μόνον κατὰ τὸ **1816** μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς, καὶ στιγμιαίως κατὰ τὰ **1847** καὶ **1848**. Ἀπὸ τὸ **1853** ὅμως, ἀφ' ὅτου ἤρχισαν ἡ ἀφορία ἡ ἐπικρατήσασα τέσσαρα ἔτη κατὰ συνέχειαν, μέχρι σήμερον ἡ κλίμαξ εὑρίσκεται διαρκῶς ἀνεσταλμένη· ἕκτοτε μέχρι τοῦδε τὸ ἀντικείμενον τοῦτο βασανίζεται σπουδαίως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον σύγκειται ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων καὶ πολυπείρων ἀνδρῶν, ὅπως πολυμαθεῖς καὶ πολύπειροι εἶναι ἐκεῖ ὅλοι ἐν γένει οἱ ὑπάλληλοι οἱ κατέχοντες τὰς ἀνωτάτας μέχρι τῶν ἐλαχίστων θέσεων, αὐτὸ τὸ συμβούλιον, λέγω, ἐνεργεῖ νέας ἀνακρίσεις διὰ νὰ μάθῃ ἡ Κυβέρνησις ἀκριβῶς ὁποίαν ἐπιρροὴν ἐξασκεῖ πραγματικῶς ἡ κλίμαξ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου τῆς Γαλλίας, καὶ οὕτω νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάργησιν ἢ τὴν διατήρησιν τοῦ συστήματος· καὶ ὅμως ἡμεῖς, ἂς τὸ εἴπωμεν ἐν παρόδῳ, χωρὶς νὰ συμβουλευθῶμεν κανένα, οὔτε μικρὸν οὔτε μεγάλον, οὔτε ἐπαρχιακὰ συμβούλια οὔτε δημοτικά, ἄνευ τινος ἀνάγκης φέρομεν τὸν πέλεκυν ἐπὶ ἑνὸς σπουδαιοτάτου ἱδρύματος, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰς συνεπείας.

Θέλετε ἤδη νὰ μάθετε τί ἐστι γεωργία ἐν Γαλλίᾳ; ἀκούσατε· κατὰ τὸν **Vauban**, ἡ παραγωγὴ τῆς Γαλλίας παλαιότερον ὑπελογίζετο εἰς **30,000,000** ἑκατολίτρων. Ὁ δὲ **Chaptal** κατὰ τὸ **1816** ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς **51,000,000**· σήμερον ἡ κατανάλωσις τῶν σιτηρῶν ἐν τῷ τόπῳ ὑπολογίζεται εἰς **111,000,000**. Κατὰ τὰ ἄρθρα ἔτη τοῦ **1853**, **1854**, **1855**, **1856** εἰσήχθησαν ἐτησίως εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἀνεπλήρωσαν τὸ ἔλλειμμα κατὰ μέσον ὅρον **1,359,187** ἑκατολίτρων, ἤτοι τὸ ἓν εἰκοστὸν πέμπτον τῆς ἐτησίας καταναλώσεως ἢ **14** ἡμερῶν τροφήν· ἀλλ' ἐὰν περιλάβωμεν ἐν διάστημα χρόνου μακρότερον, ἤτοι τριάκοντα ἐτῶν, παρατηρεῖται ὅτι ἀπὸ τὸ **1828** μέχρι τοῦ **1857**, εἰσήχθησαν ἐν γένει εἰς τὴν Γαλλίαν ἑκατ. **57,455,155**, καὶ ἐξήχθησαν **10,451,987**, κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως **1,556,672** ἢ τροφὴ ἡμερῶν **5** περίπου. Ἡ Γαλλία λοιπὸν πρὸ τῆς κλίμακος παρήγαγε **50** περίπου ἑκατομμύρια καὶ μετὰ τὴν κλίμακα τὸ διπλάσιον. Ἔχει ὅμως φαίνεται εἰσέτι ἐν μικρὸν ἔλλειμμα, καὶ διὰ αὐτὸ τὸ ἔλλειμμα

σκέπτεται πῶς νὰ τὸ συμπληρώσῃ ἀπὸ τὸν ἴδιον τόπον· μολονότι γνωρίζει, ὅτι οἱ σιτορόροι ἐπιφάτειαι ἔχουν νὰ πρωμηθεύσουν εἰς αὐτὸ ὡς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἔθνος μὴ σιτορόρον τὰ ἐλλείμματα. Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ **Michel Chevalier**, συμφώνως, ὡς σᾶς προεῖπον, τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἡ Εὔξεινος Πόντος ἐξάγει ἐτησίως ἑκατόλιτρα **3,000,000**

Ἡ Βαλτικὴ **5,000,000**

Ἡ Σικελία **1,000,000**

καὶ ἡ Ἀμερικὴ **2,000,000**

Τὸ ὅλον **11,000,000**

μολονότι εἷς Ἄγγλος, **Jacobie** λεγόμενος, πράκτωρ Ἀγγλικὸς ἐν τῇ μεγάλῃ Ῥωσσίᾳ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἀναβιβάζει τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ Εὐξείνου ἀντὶ **3** εἰς **5** ἑκατομ., ὥστε τὸ ὅλον ἀναβιβάζεται κατ' αὐτὸν ἀντὶ **11** εἰς **13** ἑκατομμύρια. Κάνεις λοιπὸν δὲν εἶναι κίνδυνος νὰ πεινάσῃ, καὶ ὅμως ἡ Γαλλία ἀκόμη δὲν ἀπεράτωσε περὶ τῆς κλίμακος, ἤγουν περὶ τῆς προστασίας τῆς γεωργίας, ἂν ἦναι δηλ. καιρὸς νὰ παύσῃ ἢ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς προστασίαν καὶ διὰ τῆς κλίμακος, διότι πώποτε δὲν ἔπαυσε παντοιοτρόπως νὰ τὴν ἐνισχύῃ· πρῴην ἀκόμη δι' ἐγγυήσεως τῆς Κυβερνήσεως ἐδάνειζεν εἰς τὴν γεωργίαν τὸ κατάστημα τῆς κτηματικῆς πίστεως ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκα. Καὶ ποῖα εἶναι, νομίζετε, αὐτὰ ἡ Γαλλία; ἐξαρτᾶται ἡ τύχη της, ὡς ἐξαρτᾶται ἡ ἰδική μας, ἐκ τῆς γεωργίας· παντάπασιν· εἶναι ἀρά γε αὐτὴ μόνη ἡ βιομηχανία τοῦ τόπου ἐκείνου; ἐδάφισε καὶ βαδίζει ἀρά γε μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, τὰς ὁποίας θέλουν σήμερον ἀπολύτως νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρὶν ἢ ἀνοίξωμεν δρόμους, πρὶν ἀποκτήσωμεν αὐθενικὰ κεφάλαια, πρίν, πρίν; ὄχι! Συγχωρήσατέ μοι, Κύριοι, νὰ σᾶς δώσω μίαν περιληπτικὴν ἰδέαν περὶ τῆς οἰκονομικῆς πορείας τῆς Γαλλίας, περὶ τῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους μέχρι τοῦδε ἀκολουθεῖ, διὰ νὰ ἴδητε, ὅτι εἰς τὴν ἐφαρμογήν, καθὼς ἀγόμενος τοῦ λόγου σας εἶπον, ὅλα τὰ ἔθνη ἰδίαν ὁδὸν ἐχάραξεν, διὰ νὰ παύσουν πλέον ταῦτα νὰ ἐπικαλῶνται τινὲς καθ' ἑκάστην τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων τούτων ἐθνῶν, χωρὶς ποτὲ νὰ λάβουν τὸν κόπον νὰ ἐξετάσουν καὶ νὰ μάθουν, ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦτο πολεμεῖ τὰς ἀρχάς των, καὶ ἀνατρέπει ἐκ βάθρων τὸ ἐσφαλμένον σύστημα, τὸ ὁποῖον ζητοῦν ἄνευ λόγου νὰ εἰσαγάγωσι παρ' ἡμῖν.

Ὅλα τὰ ἔθνη, Κύριοι, ἤρχισαν διὰ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ-

σαν διὰ τῆς προστασίας, καὶ ἐτελείωσαν διὰ τῆς παραδοχῆς φιλελευθέρων ἀρχῶν, ἐφ' ὅσον πάντοτε τὸ συμφέρον τοῦ τόπου τὸ ὑπαγόρευεν· αὐτὴ ἐν συνόψει εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς Γαλλίας. Τὸ παλαι γεωργικὴν τὴν εὑρίσκομεν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, ἤγουν ὕστερα ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὸν Π'. αἰῶνα ἐπεδόθησαν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἔστρεψε καὶ ἡ Γαλλία τοὺς ἀγῶνάς της πρὸς τοὺς δύω αὐτοὺς κλάδους, καὶ προήχθη καὶ αὐτὴ εἰς τὴν περιωπὴν, εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον τὴν βλέπομεν. Δὲν ἐξετάζω τὴν ἀρχαιοτέραν νομοθεσίαν της, οὔτε τὰ βίαια μέτρα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ὅτε ἐπάλαιεν ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν της· τὴν ἀνακρίνω εἰς τὴν εἰρήνην, καὶ εὑρίσκω ὅτι ἀπὸ τὸ **1816** ἐβλέφθη σύσσωμος εἰς τὸ προστατευτικὸν σύστημα, καὶ ὅτι τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐφήρμοσεν εἰς τὴν συναλλαγὴν τῶν σιτηρῶν, παρεδέχθη καὶ ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Διὰ νὰ ἐννοήσητε πόσον αὐστηρὰ ἦσαν τὰ μέτρα τῆς προστασίας, θέλω περιορισθῆ νὰ σᾶς καταδείξω ποία εἶναι ἡ νομοθεσία, ἥτις διέπει αὐτοὺς τοὺς κλάδους, καὶ σήμερον ἀκόμη, ὅτε ἡ εὔθυσις πρὸς τὰς ἐλευθέρους ἀρχὰς καθ' ὅλας τὰς οἰκονομικὰς πράξεις τοῦ σημερινοῦ ἡγεμόνος της ὑποστηρίζεται.

Σήμερον ἡ Γαλλία ἀπαγορεύει τὴν εἰσαγωγὴν 1) εἰς τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα καὶ τὴν κλωστὴν ἐξαιρουμένων τῶν ἀνωτέρων ἀριθμῶν, 2) τὰ μάλλινα ὑφάσματα καὶ τὴν κλωστὴν, 3) τὰ ἀγγεῖα (poteries), 4) τοὺς ὑέλους καὶ τὰ κρύσταλλα, 5) προϊόντα χημικὰ, 6) ζάχαριν βαφρινάτην, 7) σαπούνιον, 8) διάφορα εἴδη μεταλλικὰ, 9) coutellerie, 10) τὴν κεραμικὴν· καὶ ἐξεύρετε τί σημαίνουσιν αὐτὰ τὰ εἴδη; αὐτὰ σχηματίζουν τὰ 5/6 τῆς βιομηχανίας, ἥτις ἐνασχολεῖ ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἐξήγαγε δὲ τοιαῦτα εἴδη ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ **1852** μέχρι **1857** ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον πυκνὸν ἀξίας **363** ἑκατομμύρια.

Σήμερον ἡ Γαλλία βαρύνει προϊόντα μὲ ὑπέρογκα τέλη εἰσαγωγῆς διαφόρους πρώτας ὕλας, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν παραγωγὴν τούτων ἐν τῷ κράτει αὐτῆς. Τὰ σημαντικώτερα εἶναι:

1) Ὁ σίδηρος καὶ τὸ ἐλάσσι ἐπιβαρυνόμενα τὸ πρῶτον μὲ 55 τοῖς 0/0, καὶ τὸ δ'.) μὲ **50** 0/0, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης ὕλης ἡ Γαλλία κάμνει εἰς τὰ τεχνουργεῖά της μεγίστην κατανάλωσιν.

Ἀπεβίβρησιν ἡ κατανάλωσις αὕτη ἀπὸ τὰ **1815** μέχρι τοῦ **1821** . . . . . **800,000** τόννοι

ἀπὸ τοῦ **1822** μέχρι **1835** . . . . . **2,240,800** τόννος
» **1836** » **1857** . . . . . **6,821,600** »

2) Οἱ γαιάνθρακες φορολογοῦνται ἐπὶ ἐγχωρίων πλοίων πρὸς **30** καὶ **15** λεπ., ἐπὶ δὲ ξένων πρὸς **60—80**, καὶ διὰ ξηρᾶς **30, 15, 10** λεπ. κατὰ τὴν ἀπόστασιν, ἐν ᾧ ἡ ἀξία των εἶναι φρ. **1** ἢ **90 70 65** λεπ.

3) Τὸ μαλλὶ ἀπὸ **37** 1|2 κατὰ μέγιστον ὅρον μέχρι **10** λεπ.

4) Τὸ βαμβάκι **10, 15, 20, 25** ἐπὶ Γαλλ. πλοίων, καὶ ἐπὶ ξένων **25 35** κατὰ καντάρι, ἐν ᾧ ἀξίζει φρ. **160**.

5) Ἀκαζοὺ ἀξίζει **20—22** φρ. καὶ φορολογεῖται ἐπὶ Γαλ. πλοίων **5 7 18**, ἐπὶ δὲ τῶν ξένων **22** 1|2 φρ.

6) Ἡ ζάχαρις τῆς ὁποίας ἡ ἐσωτερικὴ κατανάλωσις εἶναι **180** περίπου ἑκατομ. ἑκατολίτρων, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς **37** ἑκατομ. βαφρινάτην, πληρώνει δασμὸν μέχρι **80** τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας.

7) Ὁ καφὲς πληρώνει **50** τοῖς 0|0.

8) Ὁ οἶνος πρὸ τῆς ἀσθενείας ἐφορολογεῖτο **35** φρ. τὸ ἑκατόλ., τὰ δὲ πνεύματα πρὸς **100** φρ.

Ἡ ἐξαγωγὴ ἀπηγορευομένη τὸ πρῶτον δι' ὅλα τὰ ἐμπορεύματα περιωρίσθη μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ὕλης· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ **1838** ἡ ἀπαγόρευσις αἴρεται, καὶ μόλα ταῦτα καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἐξαγωγῆς ἐκτείνεται, ἐκτὸς τῆς πυρίτιδος, τῶν ὅπλων καὶ τῶν πολεμοφοδίων, εἰς τὰ καυσόξυλα, ἄνθρακας, καναβόξυλα, ῥηνόδαν πρὸς βαφὴν, στυλώματα, παλαιόπανα, ζύμην χαρτίου καὶ ἄλλα τινὰ· τὰ λοιπὰ εἴδη τῆς πρώτης ὕλης ἐξαγόμενα ἀπηλλάγησαν πάσης φορολογίας· διετηρήθη ὅμως ἡ φορολογία ἐπὶ **60** περίπου εἰδῶν, τῶν ὁποίων ὁ φόρος ἀποτελεῖ τὰ 4|5 τοῦ ὁλικοῦ δασμοῦ, ὅστις εἰσπράττετο ἐφ' ὅλων πρὸ τῆς καταργήσεως.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς ἓν ἄλλο σύστημα προστασίας, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Drawback ἡ ἐπιστροφὴ φόρου. Χίλια μέσα μεταχειρίζονται, Κύριοι, ἐν Γαλλίᾳ διὰ νὰ προστατεύσουν τὴν βιομηχανίαν των· κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο δασμὸς ἐξάγεται χειροτέχνημα, ἐπὶ τῶν πρώτων ὑλῶν τοῦ ὁποίου ἐπληρώθη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τέλος, τὸ τέλος αὐτὸ ἐπιστρέφεται· εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ μάλλινα ὑφάσματα καὶ ἡ κλωστὴ καὶ διὰ νὰ μὴ πάθωσι τυχὸν τὰ ἐγχώρια ἔρια, ἡ ἐπιστροφὴ τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπληρώθησαν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων μαλλίων,

ἀποδίδεται ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ἐγχώρια, ὅταν ἐξέρχωνται κατειργασμένα.

2) Ἡ ζάχαρις· ἄλλοτε ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ δικαιώματος ἐξισοῦτο μὲ τὸ ποσὸν 120 περίπου τοῖς 0|0, μόλον ὅτι ἡ πρώτη ὕλη ἐπλήρωνεν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν 49 1|2 τοῖς 0|0. Σήμερον ἐπιστρέφεται μόνον τὸ πληρωθὲν δικαίωμα· ἀλλ' ἡ ληφθεῖσα βάσις τοῦ μέσου ὅρου τοῦ τέλους εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ τοιουτοτρόπως ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ δικαιώματος ἰσοδυναμεῖ καὶ μὲ μίαν ἀμοιβήν.

Ἀπολαμβάνουν πρωτεῖα τὸ προνόμιον τῆς ἐπιστροφῆς τῶν τελῶν καὶ τὰ ἑξῆς:

Κλωστὴ καὶ ὑράσματα βαμβακερὰ, ἀγυροκάπελα, σκεύη ἀκαζοῦ, σαπούνια, θεῖον, ὑαλικὰ, μόλυβδος, χαλκὸς, πάφυλες, δίφματα, σίδηρος, fonte διὰ μηχανὰς διὰ ρωτιάν, βούτυρον καὶ κρέας ἁλατισμένα, ἅλας ἀμμωνιακὸν, καὶ ἄλλα τινα.

Μετὰ τὸ σύστημα τοῦ **Drawback** ἔρχεται ἄλλο σύστημα προστασίας ἐκτεινόμενον εἰς εἰκοσιέξ εἴδη· τὸ σύστημα τοῦτο ὀνομάζεται προσωρινὴ ἀσυδοσία (franchise temporaire) εἰσήχθη δὲ ἀπὸ τὸ 1828 καὶ ἀφορᾷ τὰ εἴδη ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, συγκείμενα εἴτε εἰς φυσικὰ προϊόντα εἴτε εἰς τεχνητὰ, πρόκειται νὰ λάβουν ἐν τῇ Γαλλίᾳ διὰ νὰ κατασταθῶσι τέλεια, συμπλήρωμά τι ἐργασίας. Αὐτὰ, Κύριοι, τὰ εἴδη εἰσέρχονται ἐλεύθερα διὰ νὰ λάβωσιν αὐτὴν τὴν τελευταίαν σφραγῖδα τῆς ἐργασίας, καὶ ὅμως τὰ περισσότερα καταναλίσκονται εἰς τὸν τόπον, καὶ τὸ χειρότερον ὅτι ἄλλα ἐγχώρια ὑπὸ διαφόρους τρόπους λαμβάνουν τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ ἐξαγόμενα μένουν ἀσύδοτα· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων καταχρήσεων ἡ ἐξουσία προτιμᾷ τὰς ζημίας διὰ νὰ μὴν ἐλαττώσῃ τὴν προστασίαν.

Ἀλλὰ τί θὰ εἴπητε, Κύριοι, ἂν εἰς συμπλήρωσιν ὅλων τούτων ἐγκύψατε μίαν στιγμὴν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν προστασίαν τῆς ναυτιλίας ἐν Γαλλίᾳ; ἡ προστασία αὕτη συγκροτεῖ μίαν πολύπλοκον ἱστορίαν.

Παρατηροῦντες τὰ ἀρχαιότερα, εὑρίσκομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ. ἡ Γαλλικὴ σημαία, δυναμένη συνθηκῶν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἰδίως τῆς μεταξὺ Σουλεϊμὰν τοῦ Β'. καὶ τοῦ Φραγκίσκου Α. συνομολογηθείσης ἐν ἔτει 1535 εἶχε τὸ προνόμιον νὰ πλέῃ μόνη μετὰ τῆς Αἰνετικῆς τὴν Μεσόγειον, καὶ τὸ Γαλλ. ἐμπόριον εἶχεν ἀποκλειστικὰ προνόμια ἐν Τουρκίᾳ, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ὁλλανδία διετέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλικῆς σημαίας, ἡ μὲν πρώτη μέχρι 1309, ἡ δὲ δευτέρα μέχρι τοῦ 1612. Ἔκτοτε ἡ Γαλλία δὲν ἔπαυσεν ὑποστηρίζουσα δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν ναυτιλίαν της τόσον, ὥστε καὶ σήμερον ἀκόμη ἐπιβαρύνονται μὲ βαρέα τέλη τὰ εἰσαγόμενα εἴδη διὰ ξένων πλοίων, ἐν ᾧ τὰ εἰσαγόμενα ἐπὶ Γαλλικῶν καταντοῦν ἐνίοτε ἀνεπαίσθητα. Ἀναγκασθεῖσα νὰ κλείσῃ συνθήκην κατὰ τὰ 1822 μετὰ τῆς Ἀμερικῆς, καὶ κατὰ τὸ 1826 μετὰ τῆς Ἀγγλίας, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐσυμφωνήθη ἀμοιβαιότης πλήρης ναυτιλίας μεταξὺ Γαλλίας καὶ τῶν δύω αὐτῶν ἐθνῶν, καὶ βλέπουσα ὅτι ἐκεῖνα τούτων ἡ ναυτιλία της ὑποφέρει, ἐζήτησεν ὅπως ἄλλως ἠδυνήθη νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ σύστημα τῆς προστασίας, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ναυτιλίαν της, καὶ σήμερον ὅλα τὰ ξένα πλοῖα, καὶ αὐτὰ τὰ Ἀγγλικὰ καὶ Ἀμερικανικὰ, ὁσάκις δὲν μεταφέρουν εἴδη ὑπαγόμενα εἰς τὰς ἀτελείας τῶν συνθηκῶν, ὑποβάλλονται εἰς τέλη 36 τοῖς 0|0 περίπου πλειότερον τῶν Γαλλικῶν. Εἶναι ἀπίστευτα τὰ προνόμια καὶ αἱ ἀσυδοσίαι τῆς Γαλλικῆς ναυτιλίας ἐν Γαλλίᾳ· πληρώνεται ἐπὶ ξένων πλοίων τέλος εἰσαγωγῆς διὰ τῶν ὀθόντων τοῦ ἐλέφαντος φρ. 600 ἐν ᾧ ἐπὶ Γαλλιῶν ὁ φόρος οὗτος περιορίζεται εἰς 150. Εἰς αὐτὴν τὴν προστασίαν ὀφείλει ἴσως ἡ Γαλλία ὅτι ἡ ναυτιλία της, ἂν δὲν ἦναι, ὅπως ἤθελε νὰ ἦναι, προωδευμένη, ὡς ἡ τῶν ἄλλων ναυτικῶν ἐθνῶν, ἀνεπτύχθη ὅμως ἀρκούντως.

Εἰς τὴν ναυτιλίαν ἡ Νορβηγία κατέχει τῶν πρώτων τόπων, διότι ἀναλογεῖ εἰς αὐτὴν εἷς τόννος πρὸς τρία ἄτομα· τὸν δεύτερον τόπον ἔχει ἡ Ἀμερικὴ, ὅπου αὐτὴ ἡ ἀναλογία εἶναι ὡς εἷς πρὸς 4 1|2, καὶ τὸν τρίτον ἡ Ἀγγλία, ὅπου ἡ ἀναλογία ἀναβιβάζεται ὡς εἷς πρὸς 6 1|2· ἡ Γαλλία ὅμως εὑρίσκεται πολὺ μακρὰν, διότι ἐκεῖ ἀναλογεῖ εἷς τόννος πρὸς 40 ἄτομα· καὶ μόλον τοῦτο ἡ ναυτιλία της σχετικῶς ἔλαβε σπουδαίαν ἀνάπτυξιν· διότι ἀπὸ 670,000 τόννους, οὓς εἶχε τὴν 31 Δεκεμβρίου 1817, ἀνεβιβάσθη τὸ ποσὸν αὐτῶν μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1857 εἰς 1,52,538, ἤτοι 58 τοῖς 0|0 ηὔξησεν.

Αὐτὴ, Κύριοι, εἶναι οἰκονομικῶς ἡ Γαλλία. Ποίοτε, ὡς παρατηρεῖτε, δὲν ἀπαντᾶτε τὰς ἀρχὰς τῆς νέας σχολῆς· ἀπὸ κεραλὰς μέχρι ποδῶν ζῇ ἡ Γαλλία εἰς τὰ στενότερα ὅρια τῆς προστασίας· ζῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀπαγορεύσεων· ἐπιβάλλει εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τέλη, ἅτινα ἀναβαίνουν εἰς 80 100 καὶ 150 τοῖς 0|0 καὶ ὅμως τὸ ἐμπόριόν της ἀνθεῖ. Αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1817 ἦτον 2,310 ἑκατομμ., ηὔξησε κατὰ τὸ 1857 εἰς 5,329 ἤτοι 128 τοῖς 0|0, καὶ ηὔξησε,

συγχωρήσατέ μοι νὰ τὸ ἐπαναλάβω, ἐν τῷ μέσῳ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀπαγορεύσεως· καὶ ἐὰν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τὰς κρίσεις τινῶν πολιτικῶν, χάριν αὐτῆς τῆς προστασίας ὑπὲρ τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας ὁ μέγας Ναπολέων ἠνάγκη νὰ κλείσῃ ἐμπορικὴν συνθήκην μετὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διαγωγὴν ἀποδίδεται κυρίως ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐχθροπραξιῶν μετὰ τὴν εἰρήνην τὴν συνομολογηθεῖσαν ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Ἀμιένης.

Ἐὰν, Κύριοι, τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι πλημμελὲς, ἂν ἦναι πλημμελὲς τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐμεγάλυνε καὶ ἐπλούτισε τὴν Γαλλίαν, πλημμελῆ εὔχομαι νὰ ἴδω καὶ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα διεύθυνσιν, ἀρκεῖ νὰ γένῃ ἡ πατρίς μας μεγάλη, πλουσία, περιωτισμένη καὶ ἔνδοξος, ὡς εἶναι ἡ Γαλλία.

Ἀλλὰ δέχομαι διὰ μίαν στιγμὴν ὅτι ἡ Γαλλία δὲν εἶναι ὁποίαν τὴν κατέδειξα· δὲν εἶναι οὐδ' αὐτὴ ἡ Ἀγγλία τοιαύτη· Ὅλα τὰ ἔθνη ὑποθέτω ὅτι ἄλλην διεύθυνσιν οἰκονομικὴν ἔχουν· ἄλλην ὁδὸν βαδίζουν· καὶ τί πρὸς τοῦτο; Εἰς τί χρησιμεύουν τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων ἐθνῶν; Εἴμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἡλικίαν; Ἔχομεν κεφάλαια εὐθηνὰ, ὅπως ἔχουν τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐπικαλούμεθα; Προώδευταν παρ' ἡμῖν, ὡς εἰς ἐκεῖνα, αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι; Ἔχομεν δρόμους; Δὲν εἶναι κίνδυνος, ἂν ἀφήσωμεν ἐλευθέραν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων, νὰ ἐκπέσῃ, νὰ μαρανθῇ ἡ γεωργία μας; καὶ ὅταν οἱ γεωργοὶ ζητοῦσιν ἄλλην βιομηχανίαν, δὲν μᾶς λέγουν εἰς ποίαν θὰ προσφύγωμεν, εἰς ἐποχὴν μᾶλιστα, καθ' ἣν ἡ πρὸ μικροῦ ἀνθοῦσα ναυτιλία μας εὑρίσκεται εἰς τὴν δύσιν της; Δὲν εἶναι ἀστεῖοι, ὅταν μᾶς ὑποδεικνύουν τὸ ἀτενόποιεῖον τῆς Σύρου, τὰ μεταξοκλωστεῖα τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Καλαμῶν, τὰ ῥεσοποιεῖα, τὰ ἀγγειοπλαστεῖα καὶ πηλοποιεῖα καὶ αὐτὰ τὰ παιγνιοχαρτοποιεῖα, τὰ ὁποῖα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ πεντήκοντα ἐργάτας κινοῦνται, καὶ μὲ ἀπείρους προστασίας στέκονται; Δὲν εἶναι ἐπίσης ἀστεῖοι, ὅταν μᾶς δακτυλοδεικτῶσι τὰς φυτείας; αἱ φυτείαι τώρα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἀναπτύσσονται καθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἐὰν ἐκπέσῃ ἡ γεωργία, αἱ φυτείαι δὲν δύνανται οὔτε νὰ ζήσουν· τροφὸς τῆς φυτείας εἶναι ἡ γεωργία. Εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον ἔχομεν μαθηματικὰς ἀποδείξεις νὰ ῥέψωμεν.

Ἂς ἀφήσωμεν λοιπὸν κατὰ μέρος τὴν θεωρίαν. Ἂς ἀφήσωμεν τὰ παραδείγματα τῶν ξένων ἐθνῶν, τῶν ὁποίων δὲν εἴμεθα εἰς κατάστασιν γ' ἀσπασθῶμεν τὸ οἰκονομικὸν σύστημα, ὃ

πως ἀδυνατοῦμεν νὰ υἱοθετήσωμεν τοὺς πολιτικοὺς θεσμούς των.

Ἡ Ἑλλὰς, ὡς ὅλα τὰ ἔθνη, ἔχει ἴδιον κλίμα, ἰδίαν καταγωγὴν, ἰδίαν ἡλικίαν, πολιτικὴν καὶ ἠθικὴν, ἰδίαν γεωγραφικὴν θέσιν, ἴδιον προορισμὸν, ἰδίους σταθμοὺς εἰς τὴν πορείαν της. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πρὸ πάντων ἔκτασιν γαιῶν ἀρκοῦσαν καὶ διὰ τὸ τριπλάσιον τοὐλάχιστον τοῦ σημερινοῦ πληθυσμοῦ της.

Ἀρήσατέ την νὰ ὑδύνῃ ὁμαλῶς καὶ βραδέως· προστατεύσατε τὴν μεγάλην, τὴν μόνην βιομηχανίαν της, ἕως νὰ ἐνηλικιωθῇ, καὶ αὐτὴ ἐξεύρει ἐν τούτοις νὰ μιμῆται ὅσα καὶ ὅταν τὴν ὠφελοῦν, καὶ νὰ καλλιεργῇ ὅσα δύναται νὰ προάξῃ. Ἴδατε ὅτι ἤξευρε νὰ καλύψῃ τὰς πεδιάδας ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας φυτείας. Θὰ ἔλθῃ ἴσως ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ πέσουν εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη οἱ ῥραγμοί, καὶ τότε πρέπει νὰ καταπέσῃ καὶ παρ' ἡμῖν πᾶς ῥραγμός, καὶ ὅταν πρέπῃ θὰ γένῃ. Ἀρήσατε τὴν εἰσαγωγὴν, τὴν λύσιν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ ζητήματος εἰς τὴν εὐρυλιαν καὶ τὴν ἐκουσιότητα τοῦ ἔθνους. Μὴ τὸ βιάζετε νὰ καταργήσῃ νόμων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγκη ἐγέννησε καὶ ἡ πεῖρα υἱοθέτησε. Θὰ βλάψετε προτρέχοντες.

Κύριε Πρόεδρε καὶ Κύριοι Γερουσιασταί.

Αἰσθάνομαι ὅτι σᾶς ἐνόχλησα· ἀλλ' ἦτον ἀναγκαῖον. Εὐλαβούμενος τὴν ἡλικίαν σας, καὶ μὴ θέλων νὰ καταχραθῶ τῆς ὑπομονῆς σας, πιστεύσατε ὅτι συνέστειλον εἰς πολλὰ τὸν λόγον, καὶ ἴσως ἄρησά τινα σκοτεινά· ἔπρεπεν ἴσως νὰ κάμω πλέον καταληπτὴν ἀνάπτυξιν ἐπί τινων ἀντικειμένων.

Τὸ σημερινὸν ζήτημα, Κύριοι, δὲν εἶναι ὡς ἄλλα προηγούμενα· τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα ἐν γένει εἶναι τὰ σπουδαιότερα· αὐτὰ κακῶς διευθυνθέντα ἐκλόνισαν ἔθνη καὶ θρόνους. Γνωρίζετε, ὅτι πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ **1848**, προηγήθη οἰκονομικὴ ἔκθεσις, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ βήματος ἔκαμεν ὁ Θιέρς εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὸ ζήτημα τῆς μεγαλητέρας, τῆς μόνης σχεδὸν βιομηχανίας τοῦ λαοῦ, τὸ ζήτημα τῆς γεωργίας εἰς τὴν γεωργικὴν Ἑλλάδα εἶναι συβαρώτατον. Τοιαῦτα ζητήματα, Κύριοι, δὲν λύονται εἰς τὰ ἔθνη εἰμὴ μετὰ ῥόβου θεῶν· καὶ ὕστερα ἀπὸ ἓξ χρόνων βασάνους καὶ δοκιμασίας ἡ Γαλλία δὲν ἀπεφάσισέ τι ὁριστικὸν ἐπὶ τῆς κλίμακος· αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ὡς σᾶς προεῖπον, νέας ἀνακρίσεις ἐπεχείρισε τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους. Τοιαῦτα ζητήματα δὲν λύονται μὲ ξηρὰς θεωρίας καὶ μὲ ἀκαταλλήλα καὶ ἄσχετα παραδείγματα. Ὅταν σᾶς λέ-

γουν κάμετε ὅ,τι ἔκαμεν ἡ Ἀγγλία· ὅταν λέγουν εἰς τὸ βρέφος· σύκωσον εἰς τοὺς ὤμους σου τὸ βάρος, τὸ ὁποῖον φέρει ὁ τέλειος καὶ γεραρὸς ἀνήρ, τί ἄλλο εἶναι, Κύριοι, εἰμὴ μία ἀπάτη; Ἀνοίξατε, λέγουν, τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν σας ἀς εἰσβάλουν ἔνοπλοι ὅσοι θέλουν, καὶ ἃς μὴν ὑπάρχουν ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰ μὴ θηλάζοντα νήπια καὶ γυναῖκες· ἂς μὴν ὑπάρχουν ὁπλοφόροι, καὶ οἱ ὑπάρχοντες ἂς μὴν ἔχουν ὅπλα! δὲν ἀπαιτεῖται πολλὴ σκέψις διὰ νὰ καταλάβητε ὅτι τὸ ὑποβαλλόμενον πλανᾶται. Μὴν ἀποβλέψατε εἰς πρόσωπα· στρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρόνον, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλετε τὴν ὑψηλὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχετε, καὶ σώσατε σήμερον διὰ τῆς ψήφου σας τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς γεωργίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης.

Τὸ κατ' ἐμὲ καρίτσομαι μεθ' ὅλης τῆς πεποιθήσεως κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ὡς καταστρεπτικοῦ, ὡς ἀλαθρίου διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ τόπου.

Ἐπομένως ὁ Κ. πρόεδρος, ὡς παρελθούσης τῆς ὥρας, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης, γενησομένης αὔριον, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Μαρτίου 1839 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνοιγωθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχιδὴς ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας δὲν ἀνεγνώσθησαν ὡς μὴ καταρτισθέντα.

Ἀπαγγείλαντος ὕστερον τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Σπύρος Μιλιὸς λαβὼν τὸν λόγον εἶπε.

Κύριοι! Πολὺς γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διατυπώσεως ἢ μὴ τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν, καὶ ἡ μεγάλη σπουδαιότης, ἥτις ἐβλέθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, (ὡς μὴ ὀφειλὼ κατ' ἐμὲ) μὲ φέρει νὰ εἰπω καὶ ἐγὼ ὀλίγας λέξεις πρὸς

τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου καὶ οὐχὶ νὰ πείσω τινα, διότι πολὺ ἀπέχω τοιαύτης ἀξιώσεως.

Ἐξετάζων λοιπὸν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος κλίμακα τῶν σιτηρῶν εὑρίσκω κατ' ἐμὴν κρίσιν, ὅτι εἶναι ἐφεύρεσίς τις τριπλοῦν σκοπὸν ἔχουσα·

α) φόρου· β) προνοίας, μὴ ὡς ἐκ τούτου ἐμποδισθῇ ἐν σιτοδείᾳ ἡ εἰσαγωγὴ ξένου σίτου καὶ πεινάσῃ ὁ τόπος καὶ γ) νὰ μὴν ἀρίνῃ καὶ εἰσάγεται τοσοῦτος ἐξωτερικὸς σῖτος ἱκανὸς νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐγχώριον καλλιέργειαν. Ἐν ἄλλοις λέξεσιν ἦτο ἐφεύρεσις, ἥτις κατὰ κοινὴν ἔκφρασιν ἐκυνηγοῦσε τρεῖς λαγωούς, ἐξ ὧν ὁ χρόνος ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν ἠδυνάθη νὰ πιάσῃ κἀνένα. Ἔχεται λοιπὸν σήμερον τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοῦ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν νομοσχεδίου, νὰ πιάσῃ ἀφεύκτως ἕνα, καὶ εὐτυχὴς ἤθελε νομισθῇ, ἂν κατορθώσῃ νὰ πλήξῃ τὸν δεύτερον, δηλαδὴ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ προστασίαν τινα.

Ἰδοὺ δὲ διατί ὁ νόμος οὗτος τῆς κλίμακος δὲν ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του κατὰ τὴν πολυειδῆ ἐφαρμογήν του·

Αον. Διότι φυσικὸν εἶναι ὁ κυνηγῶν τρεῖς λαγωοὺς νὰ μὴ συλλαμβάνῃ ἐπὶ τέλους κἀνένα.

Βον. Διότι τὰ 10 λεπτὰ, τὰ ὁποῖα προσδιώριζεν ἡ κλίμαξ ὡς ἐλάχιστον τέλος εἰσαγωγῆς, ἀπεδείχθη φόρος ἀλυσιτελής·

Γον. Διότι αἱ τιμαὶ τῶν πρωτοκόλλων ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς τρεχούσης τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου ἐπαρχιῶν σιτοφόρων, καὶ ἐπαρχιῶν συνάμα, εἰς ἃς δὲν ῥέπει οὐδὲ χρόνον καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ καταναλωτοῦ.

Δον. Διότι ὡς ἐκ τῆς ὑπερόγκου καὶ ἀπαραδέκτου φορολογίας, ἡ προστασία καθίσταται ἀλυσιτελὴς, ὡς ἐκ τῆς δυσκόλου εἰσαγωγῆς τῶν ξένων σιτηρῶν.

Εον. Διότι, ἐὰν ὑποτεθῇ ἀληθὴς ἡ νομιζομένη προστασία τῆς γεωργίας, αὕτη μόνον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς σιτοφόρους ἐπαρχίας Λίγους. Καρύστου, τοῦ ἀνατολικοῦ μέχρι τῶν Θηβῶν, τῆς Εὐβοίας καὶ τὰ περιθαλάσσια Χαλκίδος καὶ Φθιώτιδος. Οὐδέποτε δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὰ Μεσόγεια, τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν Ἠλιδα· καὶ

Ϛον. Διότι ὡς ἐκ τοῦ φόρου δὲν ἦτο ἐλεύθερον τὸ ἐμπόριον.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων μήπως ἀρά γε καὶ τὰ συνταχθέντα πρωτόκολλα ἐπὶ τῶν τρεχουσῶν τιμῶν σιτοφόρων ἐπαρχιῶν ἦσαν ἀληθῆ; Ποσῶς· ἄλλα ψευδέστατα διὰ τὸν διπλοῦν σκοπὸν, τὸ μὲν διὰ ν' ἀπολαμβάνῃ πλειότερον φόρον τὸ δημόσιον

ἐκ τῶν εἰσαγομένων σιτηρῶν, καὶ διὰ νὰ ὑπερτιμᾷ τὰ σιτηρὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ γεωργοὶ διετήρουν πρὸς χρῆσίν των. Καὶ ποσάκις δὲν ἠκούσατε, ὅτι ἀνεφύησαν διενέξεις μεταξὺ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Εσωτερικῶν διὰ νὰ πλάττονται ψευδῆ πρωτόκολλα.

Πεπεισμένος δὲ ὅτι καὶ ὑμεῖς ἅπαντες, ὡς καὶ ἐγώ, ἔχετε πεῖραν τῶν πραγμάτων αὐτῶν, φείδομαι τῆς ὑπομονῆς σας καὶ δὲν ἐκτείνομαι πλειότερον εἰς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων μου.

Ὅθεν λέγω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλουσα νὰ φέρῃ διόρθωσιν εἰς τὸ πλημμελὲς μέρος τῆς κλίμακος, βεβαίως θὰ ἐσκέφθη.

α. Ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ ὥστε νὰ συντελῶσιν πρὸς καταρτισμὸν τοῦ μέσου ὅρου τῆς τιμῆς τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν αἱ τιμαὶ τῶν μεσογείων σιτοφόρων ἐπαρχιῶν, διότι τότε ἤθελεν εἶσθαι σκανδαλώδες τὸ ἄδικον πρὸς τὰς καταναλισκούσας ἐπαρχίας.

β. Ν' αὐξήσῃ μόνον τὸν ἐλάχιστον βαθμὸν τοῦ φόρου τῶν 10 λεπτ. ἀφίνουσα, ὡς ἔχει, τὸ ἐπίλοιπον ἐλαττωματικὸν μέρος τῆς κλίμακος, ἦτο ἄτοπον. Ἐσκέφθη λοιπὸν καὶ ἔφερε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, δ' οὗ ἐπαυξάνεται ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῶν 10 λεπτ. εἰς 10. πλαγίως καταργοῦσα τὴν κλίμακα, διὰ νὰ μὴ κατηδείξῃ, ὅτι μόνον περὶ τοῦ ἐλαχίστου φόρου ἐπρόκειτο, καὶ ἀφίνουσα οὕτω νὰ πληρῇ τοὺς λοιποὺς ὅρους τῆς κλίμακος, οἵτινες ἀναβάλλονται σήμερον δι' ἄλλων νόμων κατὰ τὰς περιστάσεις.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου γεωργίας, αὕτη οὔτ' ὑπῆρξέ ποτε κύριος σκοπὸς οὔτε ὑπάρχει. Μόλονταῦτα τὴν αὔξησιν τοῦ φόρου ἀπὸ 10 λεπτ. εἰς 40, ἐὰν θελήσωμεν νὰ τὴν ἐκλάβωμεν καὶ ὡς προστασίαν, βεβαίως αὕτη εἶναι ἀνωτέρα τῆς προϋπαρξάσης διὰ τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τῆς κλίμακος· δι' ὃ εἶμαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Καὶ ἕτερος ἀκόμη λόγος μὲ παρακινεῖ νὰ ὦμαι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἡ παγιότης· διότι γνωρίζοντες οἱ ἔμποροι τὸν θετικὸν φόρον, τὸν ὁποῖον θὰ πληρώσωσιν, εἶναι ἐλεύθεροι εἰς τὰς ἐνεργείας των, καὶ οὐχὶ δεσμευόμενοι ὑπὸ τῆς ἀβεβαιότητος ὡς μέχρι τοῦδε.

Ἐπιτρέψατέ μοι δὲ νὰ σᾶς εἴπω ἐν ὀλίγοις ὁποῖα ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πραγματικὴ προστασία τῆς γεωργίας·

αὐτὴ δρόμοι ἀπὸ τῶν μεσογείων τόπων πρὸς τὴν θάλασσαν, πρὸς ταχεῖαν μεταφορὰν τῶν προϊόντων αὐτῶν·—ὄχι τράπεζαι γεωργικαί, δανείζουσαι πρὸς 8 καὶ 10 τοῖς 0/0 πρὸς ἀποφυγὴν τῶν 30 καὶ 60 0/0·—γόμου διόρθωσις τοῦ φορολογικοῦ νόμου πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν γεωργῶν ἀπὸ τὰς καταπιέσεις τῶν ἐνοικιαστῶν, μετακομίστων καὶ ἀποθηκαρίων, τὴν μάστιγα ταύτην, εἰς ἣν πᾶσα προστασία ναυαγεῖ. Ἀντ' αὐτῶν δὲ προτείνω ἐκ τοῦ προχείρου τὴν μὴ ἀποδεκάτωσιν τοῦ σπόρου, καὶ νὰ ὁρισθῇ ἐξ ἀρχῆς ἡ τιμὴ τοῦ σίτου, εἰς ἣν πρέπει νὰ τηρήσωσιν οἱ γεωργοὶ τὸν καρπόν των, καὶ νὰ μὴν ἦναι αὐτὴ ἐλαστική·—δὸν Νὰ συστηθῶσιν ἀνὰ πᾶσαν εὔφορον ἐπαρχίαν καταστήματα γεωργικὰ μὲ τὰς πρὸς καλλιέργειαν μηχανὰς τῆς νεωτέρας εὐκολίας, τὰ ὁποῖα οἱ ἰδιῶται ἀδυνατοῦσι νὰ προμηθευθοῦν καὶ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὸν τόπον, τὸ μὲν δι' ἔλλειψιν κεφαλαίων, τὸ δὲ διὰ τὸ δύσπιστον τῆς ἐπιτυχίας.

Αὗται εἶναι αἱ προστασίαι, τὰς ὁποίας ἐγὼ ἐννοῶ τελεσφόρους ὑπὲρ τῆς ἐπιτοπίου γεωργίας, καὶ ἀπαιτεῖ αὐτὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Κύριοι!

Ἐρρέθησαν ἀτυχῶς χθὲς λέξεις τινὲς ἐνταῦθα, αἵτινες μ' ἐξέπληξαν καιρίως· σκοπὸν δὲν εἶχε βεβαίως ὁ ἐντιμος Κύριος Γερουσιαστὴς, ὁ ποιήτης τὸν λόγον, νὰ προσβάλῃ ἢ νὰ ὑβρίσῃ τὴν Βουλήν, καὶ ὅμως τὰ ῥηθέντα ἦσαν ἐκφράσεις ἐναντίαι τοῦ ἁρμοδίως ὀφειλομένου σεβασμοῦ. Ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτελῶ ἐννεακαιτίαν ἤδη μέρος τῆς Βουλῆς, καὶ γνωρίζω, ὅτι οὐδεμία ἠδυνήθη νὰ κατατυχύσῃ πίεσις, ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ζητήματος ἀφορῶντος τὴν τιμὴν, ἢ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, καὶ πρὸς τοῦτο ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας ἅπαντας τοὺς μετὰ τῆς Βουλῆς συμπράξαντας, ὡς εἶναι ὁ ἀπέναντί μου καθήμενος Κ. Χρηστίδης, ἂν ὅ,τι λέγω δὲν εἶναι ἀλήθεια· ἀλλὰ δὲν βλέπετε, Κύριοι, τί ἤδη τελεῖται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ; ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ ἀτομικοὶ διαπληκτισμοί, αἱ φατριαστικαὶ ἔριδες, καὶ ἡ πάλη τῶν προσωπικῶν συμφερόντων, πολλάκις ἐπροξένησαν εἰς τὴν πατρίδα κακά· μόνον ἕνεκα τούτου αἱ πολιτικαὶ ῥαδιουργίαι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἔχωσιν ἀξίαν παρὰ τῷ λαῷ, ὅστις ἀριεράθη εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πρόοδόν του, ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἐμπνέεται καὶ ἡ Βουλή. Ἠγείροντο βεβαίως ἔνιοτε ἀγοραί τινες φωναί, σκοπὸν ἔχουσαι νὰ διαταράττουν τὰ πάθη· ἀλλ' αἱ φωναὶ αὗται εἶσιν ἐμπνεύσεις ποταπῶν συμφερόντων· ἡ Βουλὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦτο τῶν γερόντων ἐπιζητοῦν τὸ καλὸν μόνον τῆς πατρίδος, πότε δὲ προκειμένου περὶ τούτου ἔλλειψαν; Ὑπῆρξαν περιστάσεις καὶ ἐσχάτως δύσκολοι, καθ' ἃς πολλοὶ ἤρπον κολακεύοντες· κατὰ τὰς περιστάσεις αὐτὰς ἡ Βουλὴ ἐπά-

χθη πρόμαχος τοῦ θρόνου καὶ τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ἐρωτῶ τί πταίει, ἐὰν ὀλίγην ὥραν δίδει ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἀγρίας φωνὰς, αἵτινες ἄλλοτε διήγειρον τὰ πάθη, καὶ ὑπηρέτουν πρὸ σωπικὰ μόνον συμφέροντα, καὶ αἵτινες κατὰ τὴν κοινὴν πεποίθησιν τοιούτους ἔχουσι καὶ ἤδη σκοπούς; Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ κύριον ζήτημα.

Κύριοι!

Ὁ λόγος τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου διαιρεῖται εἰς δύω μέρη, τὸ πρῶτον ἀφορᾷ τὴν θεωρίαν τῆς Οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, τὴν ἱστορίαν αὐτῆς λίαν περιληπτικῶς καὶ ἀτελῶς, καὶ τὴν στατιστικὴν τοῦ Δασμολογίου τῆς Γαλλίας; τὸ δεύτερον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ λίαν ὀναπτυγμένως, καὶ εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμιᾶς νὰ ἐπιδέχηται σποιδαίας ἀπαντήσεως. Ὁ Κ. Χρηστίδης ἤρχισεν ἀπὸ ἀμφιβολίας, ἐπαναλαμβάνων δὲ ὅτι οὐδεμίαν ἔχει σταθερὰν πεποίθησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐξεκολούθησεν ἀπαριθμῶν τὰ καλὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐτελείωσε ζητῶν τὴν ψῆφόν σας κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου, ἐνῷ ὁ ἴδιος δὲν εἶναι βέβαιος περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης του· ὑποστηρίζει δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς προστασίας διατί νομίζετε; Οὐδένα σᾶς εἶπεν ἄλλον λόγον ὅταν ὡμίλει περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, εἰμὴ ὅτι τὸ σύστημα αὐτὸ δεσπόζει ἐν τῇ μεγάλῃ Γαλλίᾳ. Ἀναγκασμένος εἶμαι ν' ἀποδείξω ὅσον, εἶναι δυνατὸν συντόμως, ὅτι ὁ Κ. Γερουσιαστὴς κακῶς ἐξετίμησε τὰ γεγονότα. Προστατεύομεν ἐν προϊὸν δι' ἀπαγορεύσεως ἢ διὰ φόρων, ὅταν δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ, δὲν ἔχει ἰδίαν ζωήν· ἐν ἑαυτῷ ἕκαστον ἔθνος ἔχει ἰδιάζουσάν τινα δεξιότητα· οἱ ἄνθρωποι ἀντὶ νὰ καλλιεργῶσι τὴν ἰδιαιτέραν αὐτὴν δύναμιν, ἐπιχειροῦσι νὰ στρεβλώσωσι τὴν φύσιν, καὶ νὰ τὴν ὑποχρεώσωσι νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ προορισμοῦ της. Δυνάμεθα νὰ παράξωμεν π. χ. ἔλαιον, καὶ δι' αὐτοῦ ν' ἀγοράσωμεν ἄλλα προϊόντα, τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην, ὡς οἶνον εὔθηνον καὶ καλόν· δὲν πράττομεν ὅμως τοῦτο, ἀλλ' ἀποκλείομεν τὸν εὔθηνον οἶνον δι' ἀπαγορεύσεως ἢ βαρέων τελῶν, καὶ ὑποχρεοῦμεν τὸν πολίτην νὰ τὸν ἀγοράζῃ ἀκριβόν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγήν. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὰς ἀρχὰς τῆς προστασίας ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν τόπον τῆς ἰσορροπίας τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ἢ τῆς ἐμψυχώσεως τῆς ἐργασίας. Ὁ Κ. Χρηστίδης δὲν ἀνέφερεν οὐδένα τοιοῦτον λόγον, καθόσον ἤδη οὐδεὶς τούτων θεωρεῖται σποιδαῖος, ἡ δὲ ὑποστήριξις τῆς

ἐργασίας δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ προταθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου τὸ ἡμερομίσθιον ἀνέβη καὶ μέχρι πέντε δραχμῶν.

Ἀλλ' ἡ προστασία, ἥτις διὰ τῆς μηχανικῆς ἀναπτύξεως βλάπτει τὴν κατανάλωσιν, ὠφελεῖ τὴν παραγωγήν; Τὰ ἔθνη πλουτοῦσι καθ' ὅσον αὐξάνουσι τὴν παραγωγήν των, ἡ παραγωγὴ δὲ αὐξάνει ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τῆς καταβαλλομένης ἐργασίας, ἥτις εἶναι ἀνάλογος ἐπίσης μὲ τὰ καταβαλλόμενα κεφάλαια, ὅτι ὁ καταβάλλων κεφάλαιον ὡς πέντε, δὲν δύναται ν' ἀγοράσῃ ἐργασίαν ὡς δέκα. Ὑποθέσατε ἤδη ὅτι ἓν ἔθνος παράγει ἑκατὸν, διὰ τῶν ἐνενήκοντα ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας του, καὶ προσδιορίζει τὰ δέκα ὡς κεφάλαιον πρὸς νέαν παραγωγήν. Ἀντὶ ὅμως τούτου διὰ νὰ ὑποστηρίξητε τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγὴν, ἀναγκάζετε τὸ ἔθνος αὐτὸ νὰ πληρώσῃ ἀκριβώτερα τὰ πράγματα τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην, οὕτω τὸ ὑποχρεοῦτε καὶ ν' ἀγοράσῃ ὀλιγώτερα διὰ τῶν ἐνενήκοντα, καὶ οὕτω προσδιορίζετε τὴν κατανάλωσιν, καθόσον ἡ παραγωγὴ ἀναπτύσσεται ἀναλόγως τῆς καταναλώσεως, ἢ νὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην καὶ τὰς δέκα δραχμάς, αἵτινες ἄλλως ἠθέλον χρησιμεύσει ὡς κεφάλαιον παραγωγῆς. Ἡ παραγωγὴ οὕτω θέλει περιορισθῆ, ὁ πλοῦτος τοῦ ἔθνους θέλει ἐλαττωθῆ καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ κατανάλωσις. Θέλοντες λοιπὸν ν' ἀναπτύξωμεν μίαν ἐργασίαν, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ μόνη, ἐργασίαν ἄγονον, σπαταλοῦμεν τὰ κεφάλαια τῆς κοινωνίας, ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὰ κέρδη τῶν ἄλλων διὰ ν' ἀποζημιώσωμεν τὰς ζημίας αὐτῆς. Τοιαύτη ἐργασία, μὴ καλύπτουσα οὔτε τὰς καταβολάς της, προτιμώτερον δὲν εἶναι νὰ ἐγκαταλειφθῇ; Ἐν τούτοις ἐλαττοῦντες ὡς ἀνωτέρω τὴν κατανάλωσιν, βλάπτομεν αὐτὴν τὴν παραγωγὴν, ἥτις δὲν δύναται ν' ἀναπτυχθῇ, διότι ἡ ζήτησις περιωρίσθη. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ ὑπερτίμησις τῶν προϊόντων τῆς πρώτης ἀνάγκης μάλιστα συνεπιφέρει τὴν ὑπερτίμησιν ὅλων τῶν ἄλλων προϊόντων, ἡ παραγωγὴ ἑπομένως καθίσταται ἀκριβωτέρα. Ὑποθέσατε ἤδη ὅτι ἡ παραγωγὴ αὕτη χρησιμεύει κατὰ μέγα μέρος, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ σιτηρά, οὐχὶ πρὸς ἐμπορίαν, ἀλλὰ πρὸς διατροφὴν τῶν παραγωγῶν· νομίζετε ὅτι τοὺς εὐαρεστεῖτε, διότι τοὺς ἀναγκάζετε νὰ πληρώσουν ἀκριβώτερα τὸν ἄρτον των καὶ νὰ παράγουν ἀκριβώτερον τὸν φόρον των, προστατεύετε διὰ νὰ βιώσητε ἀξίως εἰς τὴν προστατευομένην παραγωγὴν, διότι ἀγνοεῖτε ὅτι ἡ ὑπερτίμησις δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σπάνεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀφθονίας· ἡ ἀφθονία εἶναι αὔξησις πλούτου,

καθόσον δὲ ὁ πλοῦτος αὐξάνει, κατὰ τοσοῦτον αὐξάνει ἡ κατανάλωσις καὶ ἡ ζήτησις, ἡ δὲ αὔξησις τῆς ζητήσεως ὑπερτιμᾷ τὰ πράγματα, ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι γνωστὴ εἰς τὴν κοινὴν πεποίθησιν, καὶ ἐκφράζεται διὰ τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον προχθὲς σᾶς ἀνέφερεν ὁ Κ. Ψύλλας, ἤτοι μία Κάμηλος δι' ἓν λεπτὸν καὶ ποῦ εἶναι τὸ λεπτόν, μία Κάμηλος διὰ χίλια λεπτά, ἡ Κάμηλος εἶναι εὐθηνή. Ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, ὅτι οὐδένα ἀνέφερεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἄλλον λόγον ὑπὲρ τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζεται, εἰμὴ τὸ παράδειγμα τῆς Μεγάλης Γαλλίας, τὴν πρακτικήν, ὡς εἶπεν· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀνατέμωμεν τὴν πρακτικὴν αὐτήν· πρὶν ἢ ζητήσωμεν τὸν μέτον ἐκτὸς τῶν δύο μεγάλων ἐθνῶν Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἂς ἐξετάσωμεν ὁποῖα τ' ἀποτελέσματα ἑκατέρων τῶν συστημάτων αὐτῶν καὶ πρὸς ἄλλα τινὰ ἔθνη. Ὑπὸ τὸν ὡραῖον οὐρανὸν καὶ τὸ γλυκὺ κλίμα τῆς Ἰταλίας ὑπάρχουν δύο ἔθνη, τὸ ἓν μεγάλης καὶ ἐνδόξου καταγωγῆς, ἡ Ῥώμη, τὸ ἕτερον μικρόν, ἡ Τοσκάνη, τὸ πρῶτον ζῇ ὑπὸ τοὺς νόμους τῆς προστασίας, τοῦ δευτέρου τὴν νομοθεσίαν ἀκούσατέ την ἀπὸ τὸν μέγα Δοῦκα αὐτῆς τὸν καὶ κατόπιν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας· αἱ ἀπεριόριστος ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου εἶχεν τόσας καλὰς διὰ τὸν τόπον μας συνεπείας, ὥστε δὲν ἤθελον συμβουλεύσει εἰς οὐδένα ν' ἀποπειραθῇ ἵνα ἀποκαταστήσῃ πάλιν τὸ προστατευτικὸν σύστημα, ὁ τοιοῦτος ἤθελε τρέξει κίνδυνον νὰ λιθοβοληθῇ ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν παρ' ἡμῖν τρανώτατα τὰς ὠφελείας τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν· εἴχομεν πρότερον κατὰ δύο συνεχῆ ἔτη ἀφορίαν, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀγοράσῃ γεννήματα μὲ βαρείας δαπάνας, ὁ λαὸς παριπονεῖτο, ὑπέφερεν ἐκ τῆς πείνας καὶ πάντοτε ἦτο φιλοτάραχος· ὑπῆρξεν μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τρία ἔτη δεινότερα ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορίαν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἡ Κυβέρνησις οὔτε γεννήματα μὲ βαρείας δαπάνας, οὔτε εἰς χρήτ ὑπέπεσεν, ὁ δὲ λαὸς οὔτε ἐπείνασεν οὔτε ἠτάκτησεν· ἐρωτῶ δὲ ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου διὰ νὰ φανῇ εὐεργετικὴ πρέπει νὰ ἦναι καὶ ἀπεριόριστος· ὅταν ἐμποδίζηται ὁ φυσικὸς ῥοῦς ἑνὸς ποταμοῦ, τὰ ὕδατα αὐτοῦ συστρέφονται καὶ πλημμυροῦσι, ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου ηὔξησε καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, οἱ γεωργοὶ ἐπλούτησαν καὶ οἱ ἐργάται κατήντησαν εὔποροι· κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἀπηντήσαμεν βεβαίως δυσκολίας τινάς, ὡς συμβαίνει ἐπὶ πάσης μεταρρυθμίσεως· ὅταν ἡ ἐλευθερία ἀρχίσῃ νὰ βαδίζῃ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἄνευ ξένου στηρίγματος, ἀναγκάζεται νὰ προσ-

κόπτῃ ἐνίοτε, ἀλλὰ πᾶν πρόσκομμα τῇ γίνεται μάθημα καὶ εἰς ἕκαστον βῆμα ἀνδρίζεται.» Περὶ τούτου ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ περίφημος Ἰταλὸς Οἰκονομολόγος Γριζιλίνης τ' ἀκόλουθα· «Ἅμα ἐξέδωκεν ὁ μέγας Δοὺξ τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον περὶ τῆς ἐλευθερίας Νόμον του, πλεῖστοι ὅσοι ἤρχισαν ἐμπορευόμενοι τὰ σιτηρά, αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐξέτεσαν, ἡ κατανάλωσις ηὔξησε, καὶ ἡ γεωργία τὰ μέγιστα ὠφελήθη ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως, καὶ ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν προϊόντων, ἥτις εἶναι τὸ σιγουρώτερον τῆς βιομηχανίας στήριγμα, καὶ ἡ ἀληθὴς πηγὴ τῆς τῶν πολιτῶν εὐημερίας.»

Ὑπὸ νόμους φιλελευθέρους ζῇ ἐπίσης καὶ ἡ μικρὰ Ὁλλανδία· ἀπέναντι τῆς προστατευομένης μεγάλης Ἱσπανίας ποῖον τῶν ἐθνῶν τούτων εἶνε εὐτυχέστερον καὶ πλουσιώτερον; νομίζει δυστυχῆ τὴν μικρὰν Ἑλβετίαν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐνῷ μὲ τὴν ἐλευθερίαν της ἀναπτύσσεται καὶ εὐδαιμονεῖ ἐν τῷ μέσῳ μεγίστων καὶ προστατευομένων ἐθνῶν; Τὴν Ἑλβετίαν, ἣν βλέπετε, Κύριοι, δὲν κατέστρεψεν ἡ ἐλευθερία· ἴδετε εἶδον καλλιτέραν καλλιέργειαν καὶ μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, ἔλεγεν διακεκριμένος τις περιηγητής, εἰμὴ εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἡ ἀξία τῆς γῆς ἐξ ἴσης ἐκτάσεως εἶναι μεγαλητέρα ἐκείνης τῆς Ἀγγλίας· ἀλλὰ πρὸς τί τὰ ξένα παραδείγματα· ἡ μικρά μας Ἑλλὰς ἡ ἀπὸ τοσούτους κλύδωνας διελθοῦσα, ἡ πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν γυμνὴ ἐξελθοῦσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρός αὐτῆς, τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς τί ἄλλο εἰμὴ εἰς τὴν ἐλευθερίαν ὀφείλει τὴν πρόοδόν της; καὶ ἡ πρόοδος τῆς Ἑλλάδος, ἂς λέγουν ὅσα θέλουν οἱ ἐχθροί αὐτῆς, ὑπάρχει μεγίστη, καὶ ὅση εἰς πολλὰ ὀλίγα ἔθνη σχετικῶς ὑπῆρξεν ποτέ· ἀλλ' ὁποῖα τ' ἀποτελέσματα τῶν δύο αὐτῶν συστημάτων καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ;

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ τάσις πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ **1822** καὶ κατὰ τὸ **1846** ἡ τάσις αὕτη ἐπουδαιοτάτην ἔσχεν ἐφαρμογήν· ἔκτοτε δὲ καὶ ἰδίως κατὰ τὸ **1853**, ἡ ἰδέα τῆς προστασίας, δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἐντελῶς ἐξωρίσθη· ὁ Κ. Χρηστίδης τὸ ἀρνεῖται, διότι βλέπει φορολογούμενά τινα προϊόντα βαρέως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὡς τὴν σταρίδα, τὸ ῥακὶ κτλ. καὶ ἀγνοεῖ φαίνεται ὅτι ὁ φόρος αὐτὸς δὲν εἶναι προστατευτικός, σκοπὸν ἔχει τὴν φορολογίαν καὶ οὐχὶ τὴν προστασίαν· βιομηχανίας, ἢ παραγωγῆς τινος, πιστεύει κατὰ πλάνην ἔτι ὅτι ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐλάττωσις τῶν τελῶν ἐπῆλθεν ἐπὶ μόνης τῆς πρώτης ὕλης, ἥτις δὲν παράγεται ἐκεῖ, καὶ τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην, ἐνῷ ἐὰν ἀναγινώσκῃ τὴν κατὰ τὸ **1853**

ἐκθεσιν τοῦ περιβλέπτου ἀνδρὸς Κ. Γλάττωνος, δι' ἧς ἐσυνώδευσεν τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ὑποβληθείσας τροπολογίας τῆς τελωνιακῆς διατιμήσεως, ἤθελε μάθει ὅτι ὁ φόρος κατεβιβάσθη εἰς δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐφ' ὅλων τῶν εἰσαγομένων προϊόντων τῆς βιομηχανίας, τὰ ὁποῖα παράγονται καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ· καὶ Ἀγγλικοὶ λιμένες δὲν προστατεύουσιν, ὡς νομίζει ὁ Κύριος Γερουσιαστής.

Σᾶς ἔλεγε χθές, ὅτι ἡ βιομηχανία ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ προστασίαν· ἀπατᾶται.—Ἂν ἠδυνάμην νὰ ἐκθέτω εἰωθότως σας ἅπασαν τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας, εὐκόλως ἤθελον σᾶς ἀποδείξει τὸν πλάνην τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἀνατρέχω εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους, λαμβάνω τὸ παράδειγμα ἀπὸ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα.—Γνωρίζετε, Κύριοι, ὅτι σπουδαίαν ἔλαβεν ἀνάπτυξιν κατὰ τὸν αἰῶνα αὐτὸν ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἐν Γαλλίᾳ· θέλετε δὲ νὰ μάθητε ἐποίαι αἱ ἐπικρατοῦσαι ἰδέαι τότε περὶ ἐλευθερίας ἐμπορίου καὶ προστασίας; ἀκούσατε τὸν Ἑρρίκον Δ'. «Πεῖρα μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον οἱ λαοὶ καὶ οἱ ὑπήκοοι τοῦ Βασιλέως ἐνεργοῦν μὲ τοὺς ἐκτὸς γείτονας καὶ τοὺς ξένους, εἶνε τὸ πρῶτον μέσον δι' οὗ δύναται νὰ τοῖς ἀποδοθῇ ἡ εὐημερία, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀφθονία· αἱ ἀπαγορεύσεις δὲν χρονολογοῦνται οὔτε ἀπὸ τὴν μεταγενεστέραν ἐποχὴν τοῦ Κόλβερ, οὔτε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Δημοκρατίας, οὔτε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος· ἡ προϊστασία καὶ αἱ ἀπαγορεύσεις δὲν εἶχον ἀναγερθῆ τότε εἰς δόγμα, ὀφείλουσιν τὴν ὕπαρξίν των εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῶν συμφερόντων τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ βιομηχάνων, οἵτινες ἐπὶ παλαιοτάτου βασιλείας ἀντικατέστησαν τὴν ἀρχαίαν ἀριστοκρατίαν· γνωρίζετε βεβαίως τὸ δόγμα ἐκεῖ ὁ τοῦ ἐπιμελητηρίου τοῦ Ρουὰ· κατὰ τὸ 1814, καθ' ὃ ἡ ἀπαγόρευσις εἶναι δικαίωμα πολιτικὸν καὶ κοινωνικόν. Μικρᾶς λοιπὸν ἡλικίας εἰσὶν οἱ ἀπαγορευτικοὶ Νόμοι, τοὺς ὁποίους ἀμφότεραι αἱ Βασιλεῖαι, ἡ παλινόρθωσις καὶ ἡ τοῦ 1830 ἐδέχθησαν παρὰ τὴν θέλησίν των καὶ ὡς προσωρινούς, διότι ἠναγκασμένοι ἦσαν νὰ περιποιηθῶσι τὰ συμφέροντα αὐτά, τὰ ὁποῖα μεγίστης μοίρας ἦσαν ἄξια, ἐὰν ἀληθῶς ὑπῆρξαν οἱ αἴτιοι τῶν ἀλλεπαλλήλων καταστροφῶν.—Ἐπιτρέψατέ μοι δὲ νὰ ἐξετάσω ἐν ὀλίγοις τὴν παραγωγὴν ἑκάστου ἔθνους ἰδίως, καὶ κατόπι τῶν δύο κατὰ σύγκρισιν, διὰ νὰ εὕρωμεν οὕτω ἐν τοῖς πράγμασι τὴν ἀλήθειαν. Κατὰ τὸ 1805 ἡ εἰσαγωγὴ τῆς Ἀγγλίας ἀνέβαινεν εἰς φράγκα **723,825,000**,

ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς **585,440,000**· τὸ δὲ **1825** ἔφθασεν εἰς φράγκα **859,255,000** ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς **931,350,000**, ἤτοι ηὔξησε **38** τοῖς ἑκατόν· κατὰ τὰ ἔτη αὐτά, ὡς ἐνθυμεῖσθε, ἤρχισεν εἰσαγόμενον τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ὅμως ἡ αὔξησις τὸ **1845**, τῆς μὲν εἰσαγωγῆς ἔφθασεν εἰς **1,803,400,000**, τῆς δὲ ἐξαγωγῆς εἰς **1,350,000,000**, ἤτοι κατὰ **77** τοῖς ἑκατὸν δι' εἴκοσι ἔτη. Κατὰ δὲ τὸ **1857**, ἡ μὲν εἰσαγωγὴ εἰς φράγκα **J,405,375,000**, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς φρ. **6,384,900,000** κατὰ τὰς ἐπισήμους τιμάς, ἡ εἰς **3,051,650,000**, κατὰ τὰς τρεχούσας, ἤτοι κατὰ **104** τοῖς ἑκατὸν εἰς δώδεκα μόνον ἔτη. Ἐκ τούτων παρατηρεῖτε, Κύριοι, ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία Ἀγγλία ὑπὸ τὸ προστατευτικὸν σύστημα εἰς τεσσαράκοντα ἔτη, ἀπὸ τοῦ **1801** ἕως **1845**, ηὔξησε τὴν ἐξαγωγήν της κατὰ φράγκα **1,079,575,000**, ἀπὸ δὲ τὸ **1845—1857** εἰς δώδεκα ἔτη ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας εἰς φράγκα **1,601,975,000**, τὴν δὲ εἰσαγωγήν της κατὰ τὰ πρῶτα τεσσαράκοντα ἔτη εἰς φράγκα **418,650,000**· κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα δώδεκα ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τὸ **1846** μέχρι τοῦ **1857**, κατὰ **1,701,650,000**. Παρατηρεῖτε συγχρόνως, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς εἰσαγωγῆς δὲν ἠλάττωσε τὴν παραγωγήν ὡς εἴπετο, ἐὰν ἦσαν ἀληθῆ τὰ παρὰ τῶν ἐναντίων λεγόμενα, ἀλλ' ἀπεναντίας ηὔξησαν μεγάλως αὐτήν, διότι οἱ εἰσάγοντες εἶσιν ἀγοραστάι. Τὸ αὐτὸ ἔθνος ὕδωρ ὑπὸ τὰ διάφορα αὐτὰ συστήματα παρουσιάζει τοιαύτας καταπληκτικὰς διαφορὰς, τὰς ὁποίας οὐδεμία πρόληψις, οὐδεμία παρανόησις δύναται νὰ διαστρέψῃ.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐν ᾗ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ἤρχισεν γιγαντιαίους βήματα προσδεῦον καὶ ἐκεῖ· κατὰ τὸ **1805** εἰς Γαλλίαν ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέβαινεν κατὰ τὰς ἐπισήμους τιμὰς εἰς φρ. **448,500,000**. ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς **346,300,000**· τὸ **1825** ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς φράγκα **460,000,000**, ἡ ἐξαγωγὴ εἰς φρ. **471,100,090**· ἤτοι **17** τοῖς ἑκατόν.

Τὸ **1845** ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς **844,200,000**, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς **746,200,000**, ἤτοι **70** τοῖς ἑκατόν· διὰ δὲ τὸ **1857**, ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς φράγκα **1,450,100,000**. ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς φράγκα **1,640,200,000**, ὥστε *εἰς τὴν Γαλλίαν εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν ἡ εἰσαγωγὴ ηὔξησεν εἰς* φράγκα **395,700,000**, *ἡ δὲ ἐξαγωγὴ* εἰς φράγκα **399,700,000**, ἤτοι **100** ἐπὶ τοῖς ἑκατόν· ἀπὸ τοῦ **1845** μέχρι τοῦ **1857**, ἕως εἰς τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ἐτῶν αὐξήσεν ἡ μὲν

εἰσαγωγὴ εἰς 605,900,000, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς φρ. 891,200,000, ἤτοι 100 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν. Πρός τί ἡ διαφορὰ αὕτη, ἐνῷ ἡ Γαλλία, ἔθνος μέγιστον, ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ περισσότερα ἴσως στοιχεῖα προόδου καὶ ἀναπτύξεως; Καθὼς παρετηρήσατε αἱ τιμαὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορευμάτων σημειοῦνται, οὐχὶ αἱ ἐπίσημοι, αἵτινες ἀναβιβάζουν αὐτὴν εἰς τὸ διπλάσιον, ἀλλ' αἱ τρέχουσαι, ἐνῷ διὰ τὴν Γαλλίαν συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ἀλλ' αἱ τιμαὶ τῶν ἐμπορευμάτων ἐν Γαλλίᾳ ἤδη δὲν εἶναι ὁποῖαι ἦσαν τὸ 1826, διότι νεωτέραν διατίμησιν δὲν γνωρίζομεν, ἑπομένως διὰ νὰ εὑρεθῇ ἡ ἀλήθεια ἐν Γαλλίᾳ μεγάλως πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν ἐλαττώσεις· ἐὰν ὅμως τοὺς ἀνωτέρω ἀριθμοὺς ἐξετάσωμεν οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τιμῶν, ἀλλὰ τῆς αὐξήσεως ἁπλῶς τῶν παραγομένων πραγμάτων, βλέπομεν, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ παραγωγὴ ὑπῆρξεν καταπληκτική, ἡ ἐλάττωσις δὲ τῶν τιμῶν ἐχρησίμευσε ν' ἀποκαταστήσῃ γενικωτέραν τὴν εὐζωΐαν.

Ὁ Κ. Χρηστίδης σᾶς ἔλεγε προχθές, ὅτι καὶ ὁ Σμὶθ ἀκόμη ὁ πρωταθλητὴς τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ ἐπαινεῖ τὸν περὶ προστασίας τῆς Ἀγγλικῆς ναυτιλίας νόμον. Ἰδοὺ ὁποία ἡ ἰσχύς, ἐπανελάμβανεν ὑπερηφάνως, τῆς προστασίας! τὴν ἀναγνωρίζουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοί της· ὁ Κ. Χρηστίδης, ἐὰν ἤθελε προσέξῃ, ἐμάνθανε βεβαίως, ὅτι ὁ Σμὶθ κατακρίνει τὴν προστασίαν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τὴν ἐμπορικὴν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Δημοσίου πλούτου, τὴν ἀποδέχεται δὲ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἤδη περὶ τούτου· καὶ τίς ἀντιλέγει ὅτι πᾶσα θυσία εἶναι ἐπιτετραμμένη χάριν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους· τὰς ἀνάγκας αὐτὰς ἄλλαι διέπουν ἰδέαι καὶ ἀρχαί· δὲν ἔφερε δὲ ἐνταῦθα ἀκριβῶς τὴν ἰδέαν τοῦ Σμὶθ. Ἀλλ' ὁποία πρακτικῶς τὰ ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὴν Ναυτιλίαν τῶν δύο αὐτῶν συστημάτων, τὸ 1849 ἡ προστασία τῆς ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ἐν Ἀγγλίᾳ κατηργήθη, καὶ ἔκτοτε πλήρης ὑπάρχει ἐλευθερία· ὑπὸ τὸ σύστημα δὲ τῆς προστασίας τὸ Ἀγγλικὸν Ναυτικὸν κύζησεν ἀπὸ τὸ 1842 μέχρι τοῦ 1849 εἰς τόνους 1,807,949, ἀπὸ δὲ τὸ 1850 μέχρι τοῦ 1857 εἰς τόνους 2.775,598, εἰς δὲ τὴν μέχρι τοῦδε προστατεύουσαν τὸ ναυτικὸν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὸ 1836 μέχρι τοῦ 1857, δηλαδὴ καὶ 6 ἔτη περιπλέον, κύζησε μόνον εἰς τόνους 2,444,900· ἡ διαφορὰ ὡς βλέπετε, Κύριοι, ἐν γένει ἀναβαίνει εἰς ἑκατομμύρια, καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔθνους καὶ μεταξὺ ἐθνῶν ἰσοδυνάμων, εἰς τί ὀφείλεται αὕτη; Ὁ Κ. Χρηστίδης μᾶς ἀνέφερε τὸ ναυτικὸν τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, προστατεύονται ἐρωτῶ ταῦτα; διότι περὶ τούτου πρόκειται· καλῶς ἐξηγῶν δὲ τὰ φαινόμενα, λέγει, ὅτι τὸ Ἀγγλικὸν ναυτικὸν ἔπαθεν ἐκ τῆς ἐλευθερίας, διότι ὀλιγώτερον ἤδη εἰσέρχονται Ἀγγλικὰ πλοῖα εἰς τοὺς Ἀγγλικοὺς λιμένας, ἀγνοεῖ φαίνεται, ὅτι ἡ ἐλευθερία ἐπὶ τῆς ναυτιλίας σκοπὸν εἶχεν νὰ ἐλκύσῃ πολλὰ ξένα πλοῖα. Τὸ ἐμπόριον πάσχει, ἔλεγον, διότι τὰ ξένα πλοῖα μὴ δυνάμενα νὰ ἐξάξουν ἐμπορεύματα ἀπὸ τοὺς Ἀγγλικοὺς λιμένας δὲν ἔρχονται· ἡ εἰσαγωγὴ ἑπομένως καὶ ἡ ἐξαγωγὴ πάσχει· καταργήσατε λοιπὸν τοὺς φραγμοὺς καὶ ἀφίσατε νὰ μεταφέρουν ἐλευθέρως ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν λιμένων τὰ ξένα πλοῖα ἐμπορεύματα· οἱ φραγμοὶ κατέπεσαν, ξένα πλοῖα προσῆλθον, ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ ἐξαγωγὴ ηὔξησε, καὶ συνηύξησεν ὁμοῦ ἡ χωρητικότης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀγγλικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα κατεπλημμύρησαν ἁπάσας τὰς θαλάσσας. Καὶ ἂν τὸ σύστημα τῆς προστασίας τοιαῦτα ἔσχεν τὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν μεγάλων ἐθνῶν, ὁποῖα ἤθελον εἶσθαι ἐπὶ τῶν μικρῶν, διότι ἡ προστασία εἶνε πληγὴ καὶ τ' ἀσθενῆ σώματα δὲν δύνανται ν' ἀνθέξουν. Ἓν ἔθνος μέγα ἐξ ἑκατομμυρίων κατοίκων, καὶ περιοριζόμενον ἐντὸς τῆς ἰδίας καταναλώσεως, ἔχει καὶ πάλιν μέγα τὸ στάδιον τῆς καταναλώσεως, διότι οἱ καταναλίσκοντες εἰσὶν ἑκατομμύρια. Ὑποθέσατε τὴν Εὐρώπην ἓν ἔθνος· ἂν τὸ ἔθνος αὐτὸ κλείσῃ τοὺς λιμένας του, καὶ κηρύξῃ τὴν ἀπαγόρευσιν, ζημία θέλει ἐπέλθῃ βεβαίως, ἀλλ' ὅμως ἡ πρόοδος μεγάλα δὲν θέλει ἀπαντήσει προσκόμματα, ἡ παραγωγὴ δὲν θέλει ἀναπτυχθῇ, διότι ἐκτεταμένην ἔχει ἐντὸς ἑαυτοῦ τὴν ἀγορὰν, καὶ μεγάλην τὴν καταναλωσιν. Ὑποθέσατε ὅμως, ὅτι ἀντὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔθνους ἔχετε ἔθνος ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, ποίας ἀγορὰς ἢ ποίαν καταναλωσιν παρουσιάζει πληθυσμὸς τοιοῦτος, ὥστε νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὴν παραγωγήν; Ἡ προστασία διὰ τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ τῶν περιορισμῶν εἶναι καταστρεπτικὴ παραδεχομένη ἀπὸ τὰ μικρὰ ἔθνη, καὶ ἡ γνώμη τοῦ Κυρίου Michel chevalier λέγοντος, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ν' ἀποκατασταθῇ ἓν ἔθνος πλούσιον μεθερμηνεύεται οὕτω « ἕκαστος ἂς παράγῃ τὰς περισσοτέρας χρησίμους διὰ τοὺς ὁμοίους του ὑπηρεσίας, καὶ ἂς ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὰς ἀνταλλάσσῃ μετὰ τοῦ ἑτέρου, καὶ ὅταν λέγω ἑτέρου, ἐξακολουθεῖ ὁ διακεκριμένος αὐτὸς οἰκονομολόγος, ἐννοῶ τοῦτο εἰς τὴν πλέον ἐκτεταμένην ἔννοιαν χωρὶς νὰ σταματᾷ εἴς τινα ὅριον· ἀληθῆ ἐφαρμογὴν ἔχει μᾶλλον ἐπὶ μικρῶν Κρατῶν· διὰ ν' ἀποδείξῃ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, ὅτι ἡ Γαλλία ἐξακολουθεῖ ἔτι νὰ ἦναι

προστατευτική ἀνέγνω τὰς λεπτομερείας τοῦ Δημολογίου· μάταιος κόπος· ἀκούσατε ὅμως ὁποῖα τὰ καλὰ τῆς προστασίας ἐπὶ τοῦ σπουδαίου προϊόντος τοῦ σιδήρου, καθὼς εἰς σπουδαῖος συγγραφεὺς τὰ ἐκθέτει· ἡ διατίμησις τοῦ σιδήρου ἐκόστισεν 100 ἑκατομμύρια φράγκων κατὰ τὸ 1857, καὶ δύο δισεκατομμύρια ἀπὸ τὸ 1814. ἐνῶ ἡ μεταλλουργικὴ βιομηχανία δὲν δίδει κατ' ἔτος διὰ μισθοὺς εἶμι 30 ἑκατομμύρια φράγκων, τὸ ὅλον μέχρι τοῦ 1859 1,290 ἑκατομμύρια, ἡ Γαλλία ἤθελε καρδίσει τὸ ἥμισυ, ἂν ἔτρεφε τοὺς ἐργάτας, καὶ ἐπέτρεπεν ἐλευθέραν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἀγγλικοῦ σιδήρου. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ὑπόλοιπα 700 ἑκατομμύρια ὠφελήθησαν οἱ ἐργοστασιάρχαι κλπ. ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τριπλασιασθῇ τὸ ποσὸν αὐτὸ τῶν διστεκατομμυρίων, διὰ νὰ εὕρωμεν τὸ ἀληθὲς ποσὸν τοῦ πλούτου, τὸν ὁποῖον ἡ προστασία ἀφῄρεσιν ἀπὸ τὸν τόπον, παρεμβάλλουσα ἐμπόδια εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας καὶ τῆς συγκοινωνίας.

Ἐξετάσαμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς παραγωγῆς μόνης· ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη ὅμως καὶ ἡ κοινωνία δὲν ἔχει σκοπὸν τὴν παραγωγὴν μόνην, ἀλλὰ τὸ εὖ εἶναι τοῦ ἀτόμου, τὴν ὑλικὴν καὶ ὑλικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐζωΐαν τῆς κοινωνίας, τὴν διανομὴν ἐπομένως τοῦ πλούτου. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ σύστημα τῶν ἀντιπάλων δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν. Ἐν τίνι δικαιώματι ἀφαιρεῖς τὴν περιουσίαν μου καὶ τὴν χαρίζεις εἰς ἄλλον, ἐν τίνι δικαιώματι μὲ ἐκλαμβάνεις ὡς ἁπλοῦν ὄργανον παραγωγῆς; Νομίζετε, ὅτι τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ σκέπτεσθαι καὶ λαλεῖν εἶναι ἰσχυρότερα τῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς ζωῆς μου καὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως αὐτῆς; Πόσον ἀτελεῖς ὑπάρχουσι τῳόντι αἱ περὶ ἐλευθερίας ἰδέαι ἔτι. Ἰδοὺ οἱ διαρρηγνύμενοι ἑκάστοτε περὶ ἐλευθερίας· νομίζουν ὅτι ἡ ἐλευθερία πλήρης εἶναι, ὅταν καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ διάθεσις τῆς περιουσίας καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ ἀτόμου κεῖται ὑπὸ περιορισμούς· ἡ ἐλευθερία αὕτη εἶναι ἐλευθερία τῶν εἱρκτῶν.

Ὁ ἔντιμος φίλος μου Κ. Κισκυρτὴς ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει του ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἐπανελάμβανε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τοῦ ἀτόμου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς ταύτης ἤκουσα μὲ λύπην μου σκληρῶς καταφερόμενον τὸν Κ. Χρηστίδην· ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἀναρχία καὶ φέρει πρὸς αὐτὴν, σᾶς εἶπεν. Ἐὰν ἐνθυμῆσθε, αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἐρρέθησαν κατὰ πρῶτον ἐν τῇ Βουλῇ ἀπὸ τὸν Βουλευτὴν Ζερβᾶν. Προστασία εἶναι, ἔλεγεν, τὸ νὰ σπεύδω πρὸς βοήθειάν σου, ὅταν

κινδυνεύῃς, ἐλευθερία δὲ ἐμπορίου νὰ σὲ ἐγκαταλείψω· νὰ μὴ ἀνατρέφῃ ἡ μητέρα τὸ παιδί, εἶναι ἡ ἀναρχία.

Ὁμολογῶ Κ., ὅτι ἐνόμιζον, ἀκούων τὸν Κ. Χρηστίδην ἐπαναλαμβάνοντα ταῦτα ὅτι ἤκουσα κοινοκτημονιστήν τινα· ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, ἔλεγον καὶ οὗτοι, εἶναι συστηματοποιημένη κλοπή, εἶναι ἐπιτηδειότης τοῦ νὰ λαμβάνω ἓξ διὰ πρᾶγμα ἀξίζον τρία, ἡ ἐλευθερία εἶναι ἀναρχία καταστρέφουσα τὸν ἀσθενῆ εἰς κόρακας λοιπὸν τοιαύτη ἐλευθερία, ἂς ἐπέμβῃ ἡ κοινωνία, ἂς θέσῃ κανόνας, ὃς ὁρίσῃ ἀνωτάτους καὶ κατωτάτους ὅρους, ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ στρέφηται τὸ ἄτομον. Ὁ ἐλεύθερος συναγωνισμὸς εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν καταστροφῶν. Συναγωνισμός, Κύριοι, δὲν ὑπάρχει ποσῶς μεταξὺ τῶν Φελλαχίων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Μαύρων τῆς Ἀμερικῆς· νομίζει ὁ Κύριος Χρηστίδης, ὅτι προτιμωτέρα εἶναι ἡ κατάστασις αὕτη, καὶ φοβεῖται τὸν συναγωνισμόν; ἡ ἔλλειψις τούτου ἀποζωώνει τὸν ἄνθρωπον, μαραίνει τὰς εὐγενεῖς διαθέσεις καὶ ἐμποδίζει πᾶσαν πρόοδον. Πρὸς τί ἡ καταδολὴ κεφαλαίων, καὶ κόπων πρὸς πρόοδον, ὅταν τὸ κέρδος εἶναι ἀφαλισμένον. Εἰς βιομήχανος Ἄγγλος εἶχεν, ὡς ἔλεγε, ἀρχαιοτάτην καὶ ἄχρηστον μηχανὴν, τὴν ὁποίαν, οὔτε ν' ἀνταλλάξῃ, οὔτε νὰ βελτιώσῃ ἐφρόντιζε, διότι ἡ προστασία τῷ ἀσφάλιζε τὸ κέρδος, καὶ ὅταν ἀπεφάσισε νὰ τὴν πωλήσῃ, εἷς ἕτερος τὴν ἠγόρασε, καὶ διὰ πολλὰ ἔτη ἔκαμεν αὐτῆς χρῆσιν· καὶ ὅμως δὲν πρέπει, σᾶς λέγουν, ἡ κοινωνία νὰ ἐγκαταλίπῃ ἐλεύθερον τὸ ἄτομον νὰ καταστρέφηται ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, ὀφείλει νὰ ἐπεμβαίνῃ, νὰ τὸ διευθύνῃ. Ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου φέρει πρὸς τὴν ἀπόλυτον πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀναρχίαν. Τοιαῦται ἰδέαι δὲν ἐπιδέχονται βεβαίως σπουδαίαν συζήτησιν· οἱ ἀντίπαλοί μας τέλος πάντων ἀληθῶς θέλουν νὰ μᾶς σύρουν πρὸς τοὺς μαύρους τῆς Ἀμερικῆς, ἢ τοὺς δούλους τῆς Ρωσσίας. Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ ζήτημα τῶν σιτηρῶν.

Εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους τὸ ζήτημα τῶν σιτηρῶν ἐτάσσετο ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς καταναλώσεως, καὶ πολλαὶ ἔλαβον χώραν διατάξεις κανονίζουσαι τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, καὶ πολλοὶ περιορισμοὶ ἰκανοί, ὡς ἐνόμιζον, νὰ περιστείλωσι τὴν κερδοσκοπίαν, τῆς ὁποίας θῦμα ἐγένετο ὁ καταναλωτής. Αἱ περιοριστικαὶ αὗται διατάξεις δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τὴν παραγωγήν, ὡς ἐσφαλμένως ὑπέθεσεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος, ἐπομένως δὲν τὴν ὠφέλησαν. Ἀνάγκη δὲν εἶναι βεβαίως νὰ σᾶς ἐκθέσω πλήρη τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἱστορίαν τῶν σιτηρῶν,

οὔτε ν' ἀναβῶ εἰς τοὺς παλαιοτέρους χρόνους· ἐπὶ Γουλιέλμου τοῦ τρίτου ἡ εἰσαγωγὴ ἐτέθη ὑπὸ περιορισμούς, καθ' οὓς κῦξανε τὸ τέλος, καθόσον ἠλαττοῦτο ἡ τιμὴ, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ ἀφίνετο ἐλευθέρα· ἀλλ' εἰς διαφόρους μετὰ ταῦτα ἐποχὰς, οὐ μόνον ἠνοίχθησαν οἱ Ἀγγλικοὶ λιμένες, ἀλλὰ καὶ ἐπληρώθησαν **15—20** σελίνια δι' ἕκαστον κουάτερ εἰσαγόμενον. Πρέπει νὰ γνωρίζητε, Κύριοι, ὅτι μέχρι τοῦ **1793** ἡ Ἀγγλία δὲν εἶχεν ἀνάγκην ξένων σιτηρῶν. Ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἡ εἰσαγωγὴ, ὡς ἐνθυμεῖσθε, εἰς μεγάλας ὑπέκειτο δυσκολίας· διὰ τοῦτο ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ καλλιέργεια ἐξετάθη καὶ εἰς ἀγόνους γαίας· μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὅμως τῆς εἰρήνης ἡ καλλιέργεια τῶν γαιῶν αὐτῶν ἐγκατελείφθη, οἱ δὲ γαιοκτήμονες μεγάλα ἐξέφραζον παράπονα περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ζημιῶν των· ἡ ἰσχὺς των μᾶλλον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος των, ἢ τὸ βάσιμον τῶν παραπόνων, προὐκάλεσε τὸν Νόμον τοῦ **1815**, καθ' ὃν ἀφίνετο ἐλευθέρα ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ σίτου, καὶ ἐτίθετο ὡς βάσις τῆς τιμῆς τὰ **80** σελίνια κατὰ κουάτερ, ἐπιβαλλομένου βαρέος τέλους καθόσον ἡ τιμὴ αὔτη ἠλαττοῦτο. Ἀλλὰ τὸ **1817** ἡ Ἀγγλία ἠναγκάσθη ν' ἀνοίξῃ τοὺς λιμένας της· τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς νομοθεσίας ἀμέσως ἀπεδείχθη, καὶ ἕνεκα τούτου τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Κάνιγγος ὑπέβαλε Νόμον ἔχοντα ὡς βάσιν τὴν τιμὴν τῶν **62** σελινίων, ἀλλ' οἱ Τόρεις ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων δι' ἐπιβλαβῶν τινων τροπολογιῶν κατώρθωσαν τὴν ματαίωσιν τοῦ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἠναγκάσθησαν οἱ ἴδιοι νὰ ἐπαναλάβωσι τὸ **1826**. Τοιαῦτα εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν πραγμάτων. Τὰ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐντελὴς κατάργησις τοῦ νόμου αὐτοῦ κατὰ τὸ **1846** ἐπὶ τοῦ περιωνύμου Πὶλ σᾶς εἶναι γνωστά· πολλάκις δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἠναγκάσθη ἡ Ἀγγλία ν' ἀνοίξῃ τοὺς λιμένας της εἰς τὴν ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν τοῦ σίτου ὡς εἰς τὰ **1838** καὶ **1839**, ἀλλ' ἡ κατὰ τῆς προστασίας της τοῦ νόμου τῶν σιτηρῶν πάλη δὲν ἦτο ἁπλοῦν παράπονον τῶν ἐργατῶν ἢ ἀνταγωνισμὸς κατὰ τῆς Ἀριστοκρατίας. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιτηρῶν μεγίστην ἔσχεν τὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐν γένει παραγωγῆς, καὶ μεγάλως ἐπεριόριζεν τὴν ἐξαγωγήν· οὕτως ἀπὸ τὰ **1820** μέχρι τοῦ **1825** ὑπέστη ἐλάττωσιν σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν, ἀπὸ τοῦ **1816** μέχρι τοῦ **1820**, διὰ μὲν τὴν Ῥωσσίαν λίρας **3,225,607**, διὰ τὴν Ἱσπανίαν **399,065**, διὰ τὴν Πρωσσίαν **1,477,528**, διὰ τὴν Γερμανίαν **3,978,795**, διὰ τὸ Βέλγιον **2,501,838**, καὶ διὰ τὴν Ἀμερικὴν **14,542,978**. Ἡ κατάστασις αὕτη, ἥτις

σπουδαίως ἠπείλει τὰς βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς πόλεις, ἐξήγειρε τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἐνεψύχωνε τὴν πάλην, εἰς τὴν ὁποίαν μεγάλον ἔλαβον μέρος καὶ οἱ ἐνοικιασταί, διότι ἐνοικιάζοντες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νομοθετημένων τιμῶν, καὶ πωλοῦντες ἐπὶ τῶν τρεχουσῶν, αἵτινες ἀντὶ τῶν **80** σελινίων κατεβιβάσθησαν μέχρι τῶν **36** σελινίων, ἐπαισθητῶς ἐζημιοῦντο· κακῶς λοιπὸν ἐξετίμησεν τὰς αἰτίας τῆς πάλης αὐτῆς ὁ Κ. Χρηστίδης. Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀπασχολήσω μὲ τὴν λεπτομερῆ ἱστορίαν τῶν τιμῶν, αἵτινες ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν προστατευτικῶν Νόμων καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς κλίμακος κατὰ τὸ **1826** ἀδιακόπως ἠλαττοῦντο, εἶναι τοῦτο ἡ ἁμαρτία τῶν περιορισμῶν, περιοριζόντων τὴν ζήτησιν, διότι ἀποκλείουσι τὰς ξένας ἀγορὰς, αἵτινες ἠδύναντο ν' ἀναπτύξουν τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπομένως κατανάλωσιν διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων τῶν καταναλωτῶν. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, ὡς γνωρίζετε, Κύριοι, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν σιτηρῶν ὑπῆρχεν ἐλευθέρα, τί δ' ἀπεδείχθη κατὰ τὸ **1822**, ὅτε ἐνηργήθησαν ἔρευναι περὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὁλλανδίᾳ; ἀπεδείχθη, ὅτι εἰς τὴν Ὁλλανδίαν τὴν ἀπροστάτευτον, αἱ τιμαὶ τῶν σιτηρῶν ὑπῆρχον ἀνώτεραι τῶν κατὰ τὴν Ἀγγλίαν· μετὰ δὲ τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ λαὸς δὲν πεινᾷ, οἱ καταναλωταὶ ὠκονόμησαν μέχρι δύο δυσεκατομμυρίων, τὰ ὁποῖα ἀφιερώθησαν εἰς νέαν παραγωγήν· ἡ παραγωγὴ κῦξησεν, ἡ καλλιέργεια ἐβελτιώθη, ἡ τιμὴ τῶν γαιῶν κῦξησε, καθὼς καὶ τὰ ἐνοίκια, ὡς βεβαιοῖ ὁ γαιοκτήμων Γκρέη, λέγων μάλιστα, ὅτι τὰ ἐνοίκια κῦξησαν μέχρι **30** τοῖς ἑκατόν. Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῶν σιτηρῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀληθῶς μεγάλη ἐπῆλθεν πρόοδος εἰς τὴν γεωργίαν ἀπὸ τὸ **1815** ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν προστατευτικῶν νόμων, ἡ ἀσφάλεια τῆς ἰδιοκτησίας, ἡ βεβαιότης ὅτι ἕκαστος εἶναι κύριος τῆς παραγωγῆς του, ἰδοὺ τὰ αἴτια τῆς προόδου τῆς γεωργίας ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἤθελεν εἶσθαι γελοῖον ν' ἀποδίδῃ τις τὴν πρόοδον αὐτῶν, λέγει ὁ Σμὶθ, εἰς τοὺς προστατευτικοὺς Νόμους, καθὼς ἤθελεν εἶσθαι γελοῖον ν' ἀποδίδῃ τὴν αὔξησιν τῆς ἐν γένει προόδου τοῦ πλούτου εἰς τὴν καθιέρωσιν τῶν δημοσίων χρεῶν, διότι χρονολογικῶς τὸ ἓν ἔρχεται κατόπιν τοῦ ἄλλου.

Ἡ προστασία τῆς καταναλώσεως ἐκυρίευσεν ἔκτοτε ἀποκλειστικῶς καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ πᾶσα κατεβάλλετο προσπάθεια ὅπως ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τὴν κερδοσκοπίαν. Ποικίλλαι ὑπῆρξαν αἱ διατάξεις καὶ οἱ περιορισμοὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου πρὸς ἐ-

πίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ, καὶ τὸ περίεργον, Κύριοι, ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν κατὰ τοὺς χρόνους αὐτούς, ὡς καταστρέφουσα τοὺς καταναλωτὰς, ἐχρησίμευσεν ὡς ὅπλον ῥαδιουργίας καὶ στάσεως κατὰ τῶν φυσιοκρατῶν καὶ τοῦ Τουργώ, τὸν ὁποῖον οὔτε ἡ εὔνοια τοῦ Λουδοβίκου δεκάτου ἕκτου, οὔτε τὰ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα τῶν δημοσίων ὡς ἐκ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς εἰσπράξεων, ἠδυνήθησαν νὰ σώσουν. Τὸ σύστημα τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ἐπανέφερεν ὁ Νέκερ, καὶ τὸ ἐκληροδότησεν εἰς τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν. Δὲν θέλω ἤδη νὰ ἐξετάσω ὁποῖαν τὸ σύστημα τοῦτο ἔσχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· δὲν δύναμαι ὅμως νὰ παρατρέξω, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τρόμου καὶ τῶν σφαγῶν ὁ Ροβεσπιέρος, σικοφαντῶν τὴν ἐλευθερίαν τότε, τὴν παρουσίασεν ὡς παγίδα κατὰ τῶν πολιτῶν, καὶ « ἐπιβουλεύονται, δολοροποῦν τὸν λαὸν οἱ κερδοσκόποι », κραυγάζων, ἀνερρίπιζε τὰ ἄγρια πάθη καὶ ἐκυλίδωνε τὴν Γαλλίαν μὲ ἀδελφικὸν αἷμα· ἀπὸ πόσας πρέπει νὰ διέλθῃ δοκιμασίας ἡ πολυπαθὴς ἐλευθερία, ἕως νὰ πιστευθῇ! Καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ πρὶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ Ναπολέοντος ἡ εἰσαγωγὴ τῶν σιτηρῶν ὑπῆρχεν ἐλευθέρα, ἡ ἐξαγωγὴ μόνον ἀπηγορεύετο, διὰ δὲ τὴν εἰσαγωγὴν ἡ ἀπαγόρευσις ἤρχετο ἀπὸ τῆς παλινορθώτου Βασιλείας. Τὸ 1819 κατὰ πρῶτον ἔλαβεν ζωὴν ἡ κλίμαξ, ἥτις ἐπανορθωθεῖσα τὸ 1832 ἔστασε μέχρι τοῦ 1853, ἐκτὸς τινῶν ἐν τῷ μεταξὺ διακοπῶν, αἵτινες τὴν ἔθεσαν εἰς ἀργίαν. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τριακονταετοῦς βίου αὐτῆς ὑπῆρξεν δεκαεννέα ἔτη εὐθηνίας, ἕνδεκα ἔτη μετρίας τιμῆς, καὶ ἐννέα ἔτη ἀκριβείας, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἴδιως ἔτη σύνεμία ἡ κλίμαξ ἔσχεν ἐπιρροήν. Σᾶς εἶπαν, ὅμως, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ὀφείλεται εἰς αὐτὴν, δὲν εἶναι ἀληθὲς, διότι εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ παραγωγὴ ηὔξησε, καὶ ἐξελτιώθη εἰς τὰ μέρη ὅπου ηὔξησε ἡ κατανάλωσις, ἢ λόγῳ τῆς διαμονῆς τοῦ στρατοῦ, ἢ λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ὡς εἰς τὰς βορείους καὶ τινας δυτικὰς ἐπαρχίας· εἰς ἄλλα δὲ μέρη ὅπου δὲν ἐπῆλθεν αὔξησις πληθυσμοῦ λιανικῆς ἐπαυξήθησαν ὑπῆρξεν ἡ πρόοδος, καὶ ὅμως καὶ τὰ μέρη ταῦτα προστατεύει κλίμαξ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναστολῆς αὐτῆς ἡ ἐν γένει παραγωγὴ ηὔξησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἐξαγωγὴ κατὰ πολὺ ὑπερέβη τὴν εἰσαγωγήν.

Ἰδοὺ ὁποία ἡ κατάστασις τῆς κλίμακος, τὴν ὁποίαν παρελάβομεν καὶ ἡμεῖς. Ἡ κλίμαξ, κατ' ἐμὲ, εἶναι νομοθέτημα ἀνωφε-

λὲς ἢ μᾶλλον ἐπιβλαβὲς, διότι μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ πωλῶμεν τὰ σιτηρὰ ὅταν ἦναι εὐθηνὰ, καὶ νὰ τὰ ἀγοράζωμεν ὅταν ἦναι ἀκριβὰ, ὡς συμβουλὴ εἶναι ματαία, διότι ἀναγκαία δὲν εἶναι ἡ συμβουλὴ τοῦ νὰ ἐξάγῃ τις τὸ περίσσευμά του, ὅταν δὲν εὑρίσκῃ ἐσωτερικὰς ἀγορὰς, νὰ εἰσαγάγῃ δὲ ὅταν ἐσωτερικῶς ζητῶνται μὲ ὑπερτίμησιν· ὡς κανονιστικὴ ὅμως διάταξις, ὑποχρεοῦσα τὸν ἄνθρωπον νὰ πράττῃ οὕτω, εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ ἐναντία τοῦ κοινοτέρου κανόνος τοῦ νὰ πωλῇ τις ἀκριβὰ καὶ ν' ἀγοράζῃ εὐθηνὰ, εἶναι ἐπικίνδυνος, διότι μὴ ἀκολουθοῦσα εἰς τὰς μεταβολάς της τὰς κινήσεις τοῦ ἐμπορίου καλύπτει τὴν παραγωγὴν, καὶ οὕτω διὰ τῆς αἰφνιδίας ἀνακαλύψεως τῆς ἀφθονίας ἢ ἐλλείψεως αἱ τιμαὶ μεταβάλλονται αἰφνιδίως, καὶ καταστρέφουν ἄλλοτε μὲν τοὺς καταναλωτὰς, ἄλλοτε τοὺς παραγωγούς. Μὲ ἀπορίαν μου μανθάνω τὴν λύπην τοῦ Κ. Χριστίδου διὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ ῥῆσίν μου, ὅτι κατὰ τὸ 1852 ἐκοιμᾶτο πλανώμενος ἀπὸ τὴν ἀφωρισμένην κλίμακα, καὶ κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἔτι ὅταν ἔκρουσε τὰς θύρας του ἡ σιτοδεία, εἶπον ἀληθῶς ὅτι καλλίτερον καὶ ἐπικαιρότερον ἤθελα νὰ εἶπω, διότι ἂν ὁ Κ. Χριστίδης ἠνόιξε τὴν σιτοδείαν ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1851, ὅταν εἶχεν ἀνὰ χεῖρας ἅπαντα τ' ἀποτελέσματα τῶν δημοπρασιῶν, ὡς καὶ κατὰ τὸ 1853, καὶ μολαταῦτα ἐσιώπα μέχρις οὗ καὶ ὁ ἐπιούσιος ἄρτος ἔλλειψεν ἀπὸ πολλὰς οἰκογενείας, ἦτο ἔνοχος μεγαλητέρου παραπτώματος, ἀλλ' ὄχι ὁ Κ. Χριστίδης δὲν ἀδιαφόρει ἐν γνώσει διὰ νὰ εἰσπράττῃ περισσότερα τέλη, διὰ νὰ κερδοσκοπῇ ἐπὶ τῆς δυστυχίας τοῦ λαοῦ, ἐκοιμᾶτο λοιπὸν, καὶ ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ὡς βλέπετε, ἡ ἐπιεικεστέρα, ἐκοιμᾶτο, διότι ἡ κλίμαξ ἐφυλάττετο διότι ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀφθονία ὑπάρχει σιτηρῶν, καὶ μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου, καθ' ἣν διὰ τῆς ἐκθέσεώς του ἔλεγεν· ἡ γνωστὴ ἤδη κατάστασις εἰς ὅλους ἀφορᾷ τὴν γῆν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔφερεν εἰς ἀμηχανίαν πολλοὺς τῶν κατοίκων τοῦ Κράτους, ἄλλοι ἐξ αὐτῶν δὲν θέλουσι δυνηθῇ νὰ ἐπαρατήσουν εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς, καὶ ἄλλοι δὲν εἶχον οὐδὲ τὸν ἀναγκαῖον σπόρον διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν των, καὶ πολλοὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν ἔχουν πῶς νὰ χορτάσουν τὸν ξηρὸν τῆς ἡμέρας ἄρτον εἰς τὰς οἰκογενείας των», ἀλλὰ καὶ μολαταῦτα ὁ Κ. Χριστίδης ἐπαναλαμβάνει, ὅτι καλῶς ἡ κλίμαξ ὑπηρετεῖ, διότι ἀποστολὴν ἔχει νὰ παρουσιάζῃ τὴν κατάστασιν τῶν ξένων ἀγορῶν· ὡραίον τῳόντι νομοθέτημα εἶναι ἡ κλίμαξ, ἐὰν θέλουσα νὰ κανονίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν παρα-

γωγήν μας ἔχῃ ὡς βάσιν τὰς ἐξωτερικὰς ἀγορὰς, καὶ ὅταν αὐταὶ εὑρωσιν εἰς κατάστασιν εὔρυθμον νὰ παρουσιάζῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐὰν στερώμεθα καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ὡς τὸν Φεβρουάριον τοῦ **1852**· καὶ σπουδάζων ὁ Κ. Γερουσιαστὴς λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμένωμεν εἰς νομοθέτημα τοιοῦτον, καὶ δὲν εἰρωνεύεται ἐπαναλαμβάνων, ὅτι δύναται νὰ σώσῃ τὴν γεωργίαν· ἀλλ' ὄχι, Κύριοι, ὁ Κ. Χριστίδης μέχρις ἰσχάτων ἔτι, ὡς Ὑπουργὸς, εἶχεν τὴν ἐναντίαν περὶ κλίμακος ἰδέαν· κατὰ τὸ **1853** ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξε λίαν μετρία, καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τότε τηρῶν ζωηρὰς ἔτι τὰς ἀναμνήσεις τοῦ **1852**, ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ μέτρα· ὑπέβαλε διὰ τοῦτο Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν, δι' οὗ ἀπηγορεύετο ἡ ἐξαγωγὴ, καὶ ὡρίζετο φόρος μόνιμος διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐλαττούμενος, καθόσον ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ὑπερέβαινε τὰς 6 δραχμάς. Ἰδοὺ τί ἔλεγεν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του, δι' ἧς ὑπέβαλεν **20** νομοσχέδια ὁ τότε Ὑπουργός. « ἡ νομοθεσία μας ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν ταύτην, γνωρίζετε, ὅτι παρεδέχθη τὸ σύστημα τῆς κλίμακος, τὸ ὁποῖον, ἂν κατὰ θεωρίαν ἦνε ἀξιόλογον, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως ἔχει τὰς ἀτελείας του, καὶ ἡ μεγαλητέρα, κατὰ τὴν κρίσιν μας, εἶναι, ὅτι ὁ φόρος συνήθως ὑψοῦται κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ ἔτους, καθ' ἣν ἡ προμήθεια τῶν ξένων σιτηρῶν γίνεται καὶ εὐκολώτερα καὶ εὐθηνότερα· ἐὰν εἰς τὰς γειτνιαζούσας ἐπικρατείας ὑπῆρχον ἀποθῆκαι σιτηρῶν, τὸ σύστημα τῆς κλίμακος ἤθελεν εἶσθαι ἴσως τὸ ἐπιτυχέστερον, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἔχουσιν ἄλλως, διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα σήμερον, καὶ θ' ἀναγκασθῶμεν πιθανῶς καὶ ἄλλοτε, νὰ προσφύγωμεν εἰς εἰδικὰς νομοθετικὰς διατάξεις, ἐνόσῳ τὸ ἀντικείμενον τῶν σιτηρῶν λείπεται ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας ». καὶ παρακατιὼν ὁ βαρὺς φόρος, κανεὶς δὲν ἀμφισβητεῖ, ὅτι εἶναι τὸ μεγαλήτερον πρόσκομμα εἰς τὰς ἐμπορικὰς τῶν ἐθνῶν σχέσεις, καθὼς καὶ ὅτι κατὰ μέγα μέρος βαρύνει αὐτοὺς τοὺς καταναλωτάς· ἐὰν δὲν εἴχομεν ὑπ' ὄψιν εἰμὴ τὸ μοναδικὸν ὄφελος τοῦ φόρου, δὲν ἠθέλαμεν διστάσει νὰ τὸν καταργήσωμεν ὁλοτυχῶς ἐπὶ ἀντικειμένου τῆς πρώτης ἀνάγκης, δι' ὅλας τὰς κλάσεις τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ τόπος μας δὲν εἶναι εἰσέτι εἰμὴ καθαρῶς γεωργικὸς, ἐνῷ αἱ γαῖαι μας εἶναι διὰ πᾶν ἄλλο προϊὸν ἐπιτήδειαι παρὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, καὶ μία ἐλευθέρα εἰσαγωγὴ ξένων σιτηρῶν, δὲν ἤθελε βραδύνει νὰ καταστρέψῃ τὴν μόνην ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄγκυραν τῆς ὑπάρξεώς μας, ὡς καὶ παρακατιὼν σταθμί-

σαντες ἐφ' ὅσον τοῦτο μᾶς ἦτο δυνατὸν ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον τὰς τιμὰς, καθ' ἃς θέλῃ πωληθῇ πιθανῶς ὁ ξένος σῖτος μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς, ἐνομίσαμεν ὅτι προσφέρομεν τὸ νόμιμον ὄφελος εἰς τοὺς ἐμπόρους, προσδιορίζοντες τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς λεπτὰ 50 τὸ κοιλόν ». Ὁ τότε Ὑπουργὸς εἶναι ὁ Κ. Χριστίδης ὁ ὑπέρμαχος ἤδη τῆς κλίμακος· ἐλησμόνησε μόνον τότε ὅτι, ἐπειδὴ πρόκειται καὶ περὶ καταναλώσεως, δὲν ἀπαιτοῦνται μόνον ἕτοιμοι ξέναι ἀποθῆκαι διὰ νὰ προμηθευώμεθα, ὅταν ἐλλείπωμεν, σῖτον, ἀλλὰ καὶ ξέναι ἀγοραὶ διὰ νὰ πωλῶμεν ὅταν περισσεύωμεν, καθὼς λησμονεῖ ἤδη ὅτι ὁ βαρὺς φόρος εἶναι πρόσκομμα εἰς τὰς ἐμπορικὰς τῶν ἐθνῶν σχέσεις, καὶ ὅτι βαρύνει τοὺς καταναλωτάς· ὅ,τι δὲ μὲ φαίνεται περίεργον εἶναι ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ φόρος ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον. « Ἐνομίσαμεν ὅτι προσφέρομεν νόμιμον ὄφελος, λέγει, εἰς τοὺς ἐμπόρους διὰ τῶν 50 λεπτῶν ». Τοιαύτη ἀντίφασις προφανὴς, ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ παραγράφου, ἀποδεικνύει μόνον ὅτι οὐδεμία διεῖπεν ἀρχὴ ἡ ἰδέα τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς δικαιολογήσεως τῶν ἄρθρων. Ἂς μάθῃ ὁ Κ. Χριστίδης ὅτι ὁ φόρος δὲν ἐφάπτεται τῶν ἐμπόρων, ἀλλὰ τῶν καταναλωτῶν. Ὁ ἔμπορος ζητεῖ ἓν κέρδος ἐντὸς τοῦ φόρου, καὶ ἀνευτοῦτου θέλει ἐγκαταλείψει τὸ ἐμπόρευμα προϊόντος μὴ δίδοντος κέρδος. Ἐφάπτεται δὲ αὐτοῦ ὁ φόρος μόνον, καθόσον περιστέλλει ἢ ἐκτείνει τὴν κατανάλωσιν.

Συγχωρήσατέ μοι, Κύριοι, νὰ προσθέσω, ὅτι ἀσκοπώτερον νόμον ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω δὲν εἶδον. Ἐντὸς τριῶν μηνῶν δύσκολος βεβαίως ἦτον ἡ προμήθεια, καὶ ὅμως τρεῖς μόνον μῆνες τίθενται, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀποκλείεται ἡ αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς φορολογίας, καὶσυγχρόνως ἀπαγορεύεται ἡ ἐξαγωγή. Ποῖος, ἐρωτῶ, ἤθελε τολμήσει νὰ εἰσαγάγῃ σῖτον, βέβαιος ὤν, ὅτι δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὸν ἐξαγάγῃ, καὶ ἂν δὲν προσεφέρετο οὐδεμία τιμὴ, καὶ ἂν ἡ ζήτησις μεγίστη ἐπαρουσιάζετο εἰς τὰ πρόθυρα; Οὕτω δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προμηθευθῇ ἡ Ἑλλὰς σιτηρῶν, ἀφοῦ μάλιστα τρία πλοῖα κατὰ τοὺς ἐναντίους δύνανται νὰ τὴν πλημμυρίσωσι. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε σκοπὸς, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νόμου αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐντελὴς ἀπομάκρυνσις τῶν σίτων· τοῦτο ἐζητεῖτο, ἢ ἠπατῶντο εἰς τὰ μέσα; ἢ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τὰς συνεπείας τῶν μέτρων των;

Θέλοντες νὰ ὑποστηρίξητε τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγὴν, ὑπόσχεσθε τιμήν τινα, ἀλλ' ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι ἄρα τὸ ἀνάλογον κέρδος δι' ὅλας τὰς γαίας; καὶ διὰ τίνας δὲν εἶναι λίαν ἀνε-

παρ᾽ ἐς; Ὅταν ἡ τιμὴ, τὴν ὁποίαν ὑπόσχεσθε, δὲν ἦναι προϊὸν τῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγῆς ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐξόδων, ἐν περιπτώσει εὐφορίας· ἐπειδὴ ὁ σῖτος σας μὴ δυνάμενος νὰ συναγωνισθῇ εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς, δὲν ἐξάγεται, ὑποτιμᾶται, ἡ τιμὴ ἐπομένως τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθητε δὲν ἐπιτυγχάνεται καὶ ὁ ἀπατηθεὶς γεωργὸς ζημιοῦται, ἐν περιπτώσει δὲ ἀφορίας ἀνοίγετε τὰς πύλας, καὶ οὕτω ἀπόλλυται τὸ ὑποσχεθὲν κέρδος διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένων γεννημάτων εὐθηνῶν· ἡ κλίμαξ ἀπατῶσα οὕτω τοὺς παραγωγοὺς γίνεται ὁ αἴτιος ζημιῶν ὡς πρὸς τὰς ἀγόνους, μάλιστα γαίας, ἐφ᾽ ὧν ἐξετάθη ἴσως ἡ καλλ ἐργεια διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν κατανάλωσιν.

Ἀπὸ τοὺς πίνακας, τοὺς ὁποίους ἔχετε ὑπ᾽ ὄψιν, πληροφορεῖσθε, ὅτι εὐθυμία ἐτέλθε πρόσοδος, διότι τὸ **1818** ἡ βεβαιωθεῖσα πρόσοδος ἦτο κοιλ. **419,698**, τὸ δὲ **1858** ἀνέβη μόλις εἰς κοιλ. **423,101**. Σᾶς ὑποβάλω πίνακα τῆς παραγωγῆς τῶν σιτοφόρων ἰδίως ἐπαρχιῶν Μεγαλοπόλεως, Τριπόλεως, Καρυταίνης, Φθιώτιδος καὶ Λοκρίδος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῶν σίτων καθ᾽ ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπαρχίας προέβη ἐλαττουμένη· εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῆς προστασίας, καὶ ὑποστηρίζετε σπουδαίως ἓν νομοθέτημα ὑπὸ τὴν ἐπιβρροὴν τοῦ ὁποίου ἡ προστατευομένη παραγωγὴ ἐλαττοῦται; ἀλλὰ σᾶς λέγουν, ὅτι ἡ πρόοδος τῆς δενδροφυτείας ὀφείλεται εἰς αὐτήν· περίεργον! προστατεύεται ἡ σιτοσπορὰ καὶ ὅμως ὀπισθοδρομεῖ· προοδεύει δὲ ἡ δενδροφυτεία, εἰς ἣν ἐναποθέτει ἡ σιτοσπορὰ τὰ περισσεύματά της. Ὁ Μαρμαρᾶς κατὰ τῶν συλλογισμῶν αὐτῶν κερδίζων ἀπὸ τὴν ἐπιχείρισιν του ἀπὸ διὰ τῶν περισσευμάτων νὰ βελτιώνῃ τὴν βιομηχανίαν του, ἥτις τῷ χορηγεῖ βέβαιον κέρδος, τὰ δίδει εἰς τὴν ῥοπτικὴν ἢ εἰς ἐπιχείρισιν ὡς εἰς τὴν δενδροφυτείαν, εἰς ἣν μετὰ πολυετίαν τὰ κέρδη, οὔτε ἀσφαλῆ οὔτε βεβαίᾳ εἶναι· ἐνέργησέ τις σιτοσπορὰν δι᾽ ἡμιονισίων; Θὰ οὔσην τὴν κατάστασιν τῆς ἄλλης παραγωγῆς, διότι τὰ ἐξετάζομεν ἐπιβαρυμένα μὲ τὰ ἡμερομίσθια. Ἐξετάσατε ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν ἐποψίν τὴν σιτοσπορὰν διὰ νὰ πεισθῆτε, ὅτι εἶναι ἡ ἀνταποδοτικωτέρα παραγωγή· ἡ σιτοσπορὰ δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὴν ἄλλην παραγωγὴν, μὲ τὴν σταφίδα π. χ. ὅσον καὶ ἂν ὑποτιμηθῇ αὕτη, καὶ ὅμως ὁ Κ. Χρηστίδης σᾶς εἶπε κεφ. μὴ πιστεύετε τοὺς πίνακας αὐτούς, διότι δὲν εἶναι ἀκριβεῖς· ἐξετάσατε μόνον τοὺς πίνακας τῆς εἰσαγωγῆς, τὴν ὁποίαν θέλετε ἴδει ἐλαττουμένην ἔστω, ἀλλ᾽ ἠξεύρετε ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἐλαττουμένη ἡ εἰσαγωγὴ καὶ αὐξάνουσα ἡ

ἐξαγωγή; ἀπὸ τὰ **1857**, ἀφ᾽ ἧς δηλαδὴ κατεστράφη ἡ κλίμαξ, τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐν Γαλλίᾳ· πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ εἰσαγωγὴ ἀντὶ νὰ ἐλαττοῦται ηὔξανε κατὰ πολὺ· ἀναγνώσατε τοὺς πίνακας.

Διὰ τῆς κλίμακος, οὔτε εἰσαγωγῆς οὔτε ἐξαγωγῆς ἐμπόριον δύνασθε νὰ ἔχητε, διότι τὸ ἐμπόριον δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ βάσεων ἀβεβαίων καὶ κλονουμένων, οὔτε προμήθειαν ἐν ἀνάγκῃ πρόχειρον καὶ εὐθηνὴν θέλετε ἔχει, οὔτε ἀγορὰς ἐπικερδεῖς ἐν περιπτώσει εὐφορίας, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῶν τιμῶν, ἂν ἐξετάσητε τὸ ζήτημα θέλετε ἴδει, ὅτι καθ᾽ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τῆς κλίμακος καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ Κ. Χρηστίδου, ὡς νὰ ἐφιλοτιμεῖτο ἡ κλίμαξ νὰ ὑπηρετήσῃ πιστῶς τὸν γενήτορα αὐτῆς, ἐδείκνυε διαρκῶς τὰς τιμὰς τῶν σίτων εἰς ὕψος, καὶ ἑκατομμύρια οὕτως ἔδωσεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον φόρους, διότι καθ᾽ ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα διετήρει αὐτοὺς ὑψηλούς. Ἡ κλίμαξ, Κύριοι, εἰς ἀπείρους δύναται νὰ δώσῃ χώραν καταχρήσεις καὶ ν᾽ ἀποκατασταθῇ εἰς χεῖρας κακὰς τὸ ὄργανον τῆς καταστρεπτικωτέρας φορολογίας. Μὴ λησμονεῖτε δὲ, Κύριοι, ὅτι ἡ κλίμαξ, ἥτις παντοῦ κατηργήθη ἐκτὸς τῆς Ῥώμης ἐμπόδιζεν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν γεννημάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν φόρων, τὴν ἐπέτρεπεν ἐν καιρῷ, καθ᾽ ὃν ὁ χωρικὸς ἔπρεπε νὰ πωλήσῃ τὸν σῖτόν του. Σᾶς εἶναι ἀδύνατον καὶ ἠθικῶς νὰ ὑποστηρίξητε τὸν νόμον αὐτὸν, διότι ἡ Ἑλλὰς ἀποστολὴν ἔχει νὰ διαδώσῃ τὰς ἰδίας τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ν᾽ ἄρῃ τοὺς φραγμοὺς τοὺς διαιροῦντας τοὺς λαοὺς· ἡ πάλη τῶν συμφερόντων ἀναπτύσσει τὰς ἀντιπαθείας καὶ γεννᾷ τὴν ἀλληλομαχίαν, καὶ τοιοῦτόν τι δὲν σκοπεύετε βεβαίως, ἀλλὰ τὴν πάλην αὐτὴν ἔχει ὡς βάσιν ἡ προστασία καὶ αἱ ἀπαγορεύσεις, τὰς ὁποίας τόσον ἐνθέρμως σᾶς συνιστῶσι σήμερον.

Ἀντέλεξεν ὁ Γεωπονιαστὴς Κ. Χατζίτσος.

Μεταβαίνομεν ἤδη, Κύριοι, εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς συζητήσεως, ἤτοι εἰς τὸ μέρος τῶν ἀνταπαντήσεων καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἐπειδὴ πρῶτος λαμβάνω τὸν λόγον, παρακαλῶ ὑμᾶς νὰ μὲ ἀκούσητε μὲ τὴν δέουσαν συγκατάβασιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας του, ἀπαντῶν εἰς τὴν προηγουμένην ἀγόρευσίν μου, ἀνέγνω πίνακας, δι᾽ ὧν ἀπέδειξε, ὅτι οἱ φόροι τοὺς ὁποίους ἐξέθηκα ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προστατευτικοῦ νόμου, ὃν συνέταξε ὑπὲρ τῶν συκῶν τῆς ἐπαρχίας εἰς ἣν ἀνήκει, δὲν ἔχουν ὑπό-

στασιν. Εὐχαριστῶ κατὰ τοῦτο τὸν Κ. ὑπουργόν, καὶ παρατηρῶ, ὅτι ἐξηγήσας τοὺς δισταγμούς μου τούτους οὐδένα εἶχον σκοπὸν νὰ τὸν κατηγορήσω ἢ νὰ τὸν μεμφθῶ, διότι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὑπουργείας του καθιέρωσεν τοιοῦτον νόμον, ἀπ' ἐναντίας ἔφερον ὑπ' ὄψιν τὸ συμπέρασμα τοῦ Κ. Βουλευτοῦ διὰ νὰ ἐπαινέσω αὐτὸν μᾶλλον ὡς προνοήσαντα κατὰ πρῶτον λόγον ὑπὲρ τῆς φυτείας τῶν συκοδένδρων, ἀπορῶ ὅμως πῶς καὶ τοι προσβούων τοιαύτας προστατευτικὰς ἀρχὰς δὲν ἐφήρμοσεν αὐτὰς καὶ ὑπὲρ τοῦ οἰσιωδεστάτου κλάδου τῆς Γεωργίας.

Κατόπιν εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι μία φράσις τῆς ἀγορεύσεώς μου τὸν ἐλύπησε, ἀλλ' ἀπέφυγε νὰ ὀνομάσῃ αὐτὴν, ἐλθὼν ἀμέσως εἰς τὴν ἐξιστόρησιν πράξεών τινων ἀφορουσῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἑτέρου νομοθετικοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τοῦ τρόπου τούτου ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ λυπήσασα αὐτὸν φράσις τοῦ λόγου μου εἶναι ἡ ἀφορῶσα τὴν Βουλὴν, παρατηρῶ, ὅτι διὰ τῆς ὁμιλίας μου ταύτης ἠθέλησα νὰ καταδείξω δύω τινα, πρῶτον τὴν ἐθνικὴν θέλησιν, ἥτις ἦτο εἶναι καὶ ἔσεται οἵα ἀπερασίσθη, καὶ δεύτερον τὸ πλημμελὲς ὑπουργικὸν σύστημα σχετικῶς πρὸς τὰς ἐκλογάς· προέλαβον ὅμως νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ παντὸς πονηροῦ πνεύματος δυναμένου νὰ παρεξηγήσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ διεκήρυξα, ὅτι οὐδενὸς εἶμαι κατώτερος ὡς πρὸς τὸν σεβασμὸν, ὅστις ὀφείλεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπόληψιν τὴν ἐναγομένην εἰς τοὺς ΚΚ. Βουλευτάς· ἄλλο ἐστὶν ἡ ἐθνικὴ θέλησις, ἄλλο ἡ ἐνέργεια ἐκλογῶν, ἄλλο Βουλὴ καὶ ἄλλο Βουλευταί, τὰ δύω πρῶτα δύνανται ν' ἀποτελέσωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας μου τὰ δὲ τελευταῖα, ἤτοι ἡ Βουλὴ καὶ οἱ ΚΚ. Βουλευταὶ οὐδὲ μακρόθεν δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσιν ἐντὸς τοῦ θέματος τῆς ὁμιλίας μου.

Πίμην, Κύριοι, μέλος τῆς Βουλῆς καὶ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ προεδρεύσω αὐτὴν ὡς καὶ ὁ προλαλήσας Κ. ὑπουργὸς, ὡς τέκνον λοιπὸν ταύτης δὲν ἠδυνάμην νὰ σκεφθῶ τι κατ' αὐτῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ σχηματίσω κατηγορίαν.

Ἐν τούτοις ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρενείρω ἐνταῦθα ὡς παράρτημα τῆς ἀπαντήσεώς μου ταύτης καὶ τὴν ἐρώτησιν, τίς τῶν δύω, ὁ ὑπουργὸς ἢ ὁ Γερουσιαστὴς φείδεται μᾶλλον τὰ ἀφορῶντα τὴν Βουλὴν καὶ τοὺς ΚΚ. Βουλευτάς, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ διαφορά τις ἀμφότεροι εὑρισκόμεθα εἰς ἴσην θέσιν, ἂν ὑπάρχῃ τοιαύτη, φρονῶ, ὅτι, ἐκεῖνος ὅστις ἀγαπᾷ περισσότερον δὲν ἠμπορεῖ καὶ νὰ κατηγορήσῃ.

Ἐρχόμενος ἤδη εἰς τὸ κύριον ζήτημα λέγω, ὅτι ὀφείλεται ἔπαινος εἰς τοὺς Γερουσιαστὰς ἐκείνους, οἵτινες ἐκαπίασαν νὰ μελετήσωσι τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας τῶν ξένων ἐθνῶν καὶ νὰ μᾶς φέρωσι τὰ ἀνήκοντα παραδείγματα εἰς πλειοτέραν σαφήνειαν τοῦ ζητήματος, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὑπερασπίσθη τὸ νομοσχέδιον ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοίων παραδειγμάτων τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ἄρά γε ἡ σημερινὴ κατάστασις αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἰδικήν μας; τὰ δὲ ἐπιχειρήματα, ὧν ἔκαμον χρῆσιν, εἶναι κατάλληλα πρὸς τὴν οἰκονομολογικὴν κατάστασίν μας; δὲν λέγω σχετικὰ, διότι πιθανὸν νὰ ἦναι τοιαῦτα, κατάλληλα ὅμως οὐδέποτε, διότι ἡ Εὐρώπη σκέπτεται ἤδη περὶ βελτιώσεως τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἐνῷ ἡμεῖς σκεπτώμεθα πῶς καὶ ἐκ τίνος σημείου πρέπει ν' ἀρχίσωμεν, ἡ διαφορὰ ἄρα μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνης εἶναι μιγίστη· πρέπει λοιπὸν νὰ ὠφελούμεθα ἐπὶ παντὸς οἰκονομικοῦ συστήματος καὶ ἐκ τῶν γνώσεων καὶ ἐκ τῶν παραδειγμάτων καὶ ἐκ τῶν μέτρων τῆς Εὐρώπης, ἐφαρμοζομένων ὅμως σχετικῶς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασίν μας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξετάσθη σχετικῶς ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις μας πρὸς τὴν τῆς Εὐρώπης τῆς ὁποίας τὰ παραδείγματα προσκαλούμεθα νὰ μιμηθῶμεν; ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν κἂν ἡ ἀρχικὴ ἐκείνη κατάστασις τῆς Εὐρώπης, ἥτις ὡμοίαζε τὴν σημερινὴν ἰδικήν μας; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν λοιπὸν νομοσχέδιον ἔρχεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίων ἀρχῶν τῆς τελευταίας οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Εὐρώπης· καὶ ἐὰν μὲν ἔρχεται κατὰ πρῶτον, ἐν ἐλλείψει ἄλλου προηγουμένου τοιούτου νόμου, ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ ἓν κενόν· ἐὰν δὲ ἔρχεται μετὰ τὴν ὕπαρξιν ἑτέρου ὁμοίου νόμου, ἔχει τὴν ἀποστολὴν νὰ βελτιώσῃ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν. Ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἐξετάσθησαν τὰ πλεονεκτήματα τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος καὶ ἐκεῖνα τοῦ νέου Νόμου; Τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νόμου τῆς εὐλογημένης κατ' ἐμὲ κλίμακος προεκάλεσαν ἢ μᾶλλον ἐπέβαλον περιστάσεις ἀπαραίτητοι καὶ σοβαραί, αἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παρουσιάσθησαν, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τοιαύτας περιστάσεις, δὲν ἠμπόρεσε νὰ φέρῃ ἐνώπιόν μας ἔγγραφα καὶ αἰτήσεις οὔτε ἐπαρχιακῶν, οὔτε δημοτικῶν Συμβουλίων, οὔτε ἄλλης τινὸς ἀρχῆς ἔγγραφα, ὁποῖα ἐπαρουσιάσθησαν ὅταν ἐνομοθετήθη ἡ κλίμαξ καὶ ἀπέδειξεν οὕτω, ὅτι ἁπλῶς ἤθελησε νὰ

μηθῇ τὸ νέον σύστημα τῆς λεγομένης ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ὅπερ ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὴν ἰδίαν του ὑπάρχει. Πολὺ εὐφυῶς ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Μίλιος εἶπεν, ὅτι ἡ κλίμαξ σκοπὸν εἶχε τὴν ἐπιτυχίαν τριῶν λαγωῶν, τὴν συλλογὴν δηλονότι φόρου, ἐνῷ τοιοῦτος ἐπὶ πολλὰ ἔτη σχεδὸν δὲν ὑπάρχει, τὴν αὔξησιν τῆς γεωργίας, ἐνῷ οὐδεμίαν πρόοδον αὕτη ἔλαβε, καὶ τὴν ὕψωσιν τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, ὅπερ δὲν ἔλαβε ποτὲ χώραν, καὶ ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἀποτυχίας ἐπέρχεται ἤδη ὁ νέος νόμος· ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἴπω κἀγώ, ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἔρχεται συνοδευμένον μὲ τρεῖς Λύκους, τὸν λύκον δηλονότι τοῦ κανονισμοῦ φόρου ὡρισμένου καὶ παγίου, τὸν λύκον τῆς ἀποθαρρύνσεως καὶ τοῦ μαρασμοῦ τῆς γεωργίας καὶ τὸν λύκον τοῦ καταβιβασμοῦ τῆς τιμῆς τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν, ὅπερ καταστρέφει τοὺς γεωργούς. Τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου ταύτου ἀνέπτυξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸν ἕτερον περίβολον ἐξέθηκεν, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὔτε ἰσχυρά, οὔτε βάσιμα· ἐὰν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο λάβῃ κῦρος καὶ κατασταθῇ νόμος, ἡ γεωργία θὰ ὑποφέρῃ σκληρὰς δοκιμασίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ σχετικοὶ κλάδοι. Ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἐξετάσας τοὺς πίνακας τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, δὲν ἠδυνήθη, ἂν καὶ ἐπροσπάθησε, νὰ ἀνατρέψῃ τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα διὰ τῆς πρώτης ὁμιλίας μου κατέδειξα ὡς ἀδιαφιλονείκητα, τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως τῶν σιτηρῶν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς κλίμακος ἐπὶ ὁλόκληρον δεκαετίαν διορισθεῖσαν εἰς δύω πενταετίας, ἀποτελέσματα διὰ τῶν ὁποίων ἐγένετο γνωστὸν, ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν πενταετίαν ἡ εἰσαγωγὴ ξένων σιτηρῶν ἠλαττώθη κατὰ ἑκατὸν χιλιάδας κοιλὰ, ποσὸν, ὅπερ ἀνεπλήρωσεν ἡ πρόοδος τῆς ἐγχωρίου γεωργίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κλίμακος.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους 1857 εἰσήχθησαν μεγάλαι ποσότητες ξένων σιτηρῶν, κατὰ δὲ τὸ 1857 καὶ 1858 ἠλαττώθη ἡ τοιαύτη εἰσαγωγὴ ἕνεκα τῆς καταργήσεως τοῦ τέλους τῆς ἐξαγωγῆς καὶ προσέθηκεν, ὅτι ὁ λόγος οὗτος ὑπαγορεύει καὶ ἰσχυροποιεῖ καὶ τὴν ζητουμένην κατάργησιν τῆς εἰσαγωγῆς. Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἂν καὶ ἡ κατάργησις τοῦ τέλους τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν ἐγένετο ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐξ ἄλλου σκοποῦ, καὶ ὅμως ἡμεῖς ἐπιψηφίσαμεν τὸ περὶ ταύτης νομοσχέδιον πρὸς διόρθωσιν τῆς κλίμακος, δι' οὓς λόγους λίαν ἀνεπτυγμένως ἐξέθηκα ἐς τὴν πρώτην ὁ-

μιλίαν μου· ἡ κλίμαξ ἔχει βεβαίως καὶ ἐλαττωματικὰς διατάξεις, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ μέσου ὅρου· τοιαύτην βελτίωσιν ἔπρεπε μόνον νὰ φέρῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ οὐχὶ ἐντελῆ κατάργησιν αὐτῆς.

Ἠθικὴν βλάβην θέλει φέρει εἰς τὸ ἔθνος ἡ ἐξακολούθησις τῆς κλίμακος, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ μάλιστα παράπονα ἐκ μέρους τῶν Ἑπταννησίων καὶ Ἠπειρωτῶν· ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ τῷ ἀπαντήσω ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐξαγωγῆς, τὸ δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ παράπονα ἐκ μέρους παντὸς οἱουδήποτε κατηργήθη, καὶ κανὲν παράπονον δὲν δύναται νὰ πρακύψῃ· ἂν δὲ τυχὸν παρουσιασθῇ ἀνάγκη νὰ γίνῃ νόμος ἀπαγορευτικὸς τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν, κανὲν παράπονον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ ἦναι ἰσχυρὸν, διότι ἀναταμάχητος ἀνάγκη θέλει ὑπαγορεύσει βεβαίως τὸ τοιοῦτο μέτρον, ὅτι ἡ ἠθικὴ μάλιστα ὑποχρεοῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κλείσῃ τὰς πύλας τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν, προνοοῦσα ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῆς ἐπικρατείας της, ὅταν οὗτοι πεινῶσιν, ὥστε δὲν ἔχει μεγάλας ἀφορμὰς καὶ μεγάλα διδόμενα ὁ Κ. ὑπουργὸς πρὸς τὴν μεταβολὴν τοῦ συστήματος τῆς κλίμακος. Τί δὲ σᾶς εἶπεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Μίλιος; σᾶς εἶπεν ὅτι τὸ φορολογικὸν σύστημα εἶναι ἀσυνείδητον· ἀλλὰ καὶ ἡ γεωργία μένει ἀπροστάτευτος ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν γεωργικῶν τραπεζῶν, περὶ ὧν τοσάκις ὑψώθησαν φωναὶ, διὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ καταργήσωμεν ἤδη τὴν μικρὰν ταύτην προστασίαν τῆς κλίμακος, ἥτις ὑφίσταται, διότι οὕτω καταστρέφομεν τὴν γεωργίαν.

Ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων ἤθελεν νὰ λάβῃ τοιοῦτον μέτρον, οἷον περιέχει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἔπρεπε πρηγουμένως νὰ χορηγήσῃ ἑτέραν τινὰ συνδρομὴν εἰς τὴν γεωργίαν, ἤτοι νὰ προνοήσῃ περὶ συστάσεως τῶν γεωργικῶν τραπεζῶν, περὶ κατασκευῆς διαρόρων φυσιωδῶν ὁδῶν καὶ χωρίων ἀναγκαίων τὰ μάλιστα πρὸς τὴν εὐκολον συγκοινωνίαν τῶν μεσογείων μερῶν μὲ τὰ παράλια, περὶ ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν, ἅτινα καταλύζουσι τοσαύτας εὐφόρους πεδιάδας καὶ περὶ πραγματοποιήσεως πολλῶν ἄλλων εὐκολιῶν δυναμένων νὰ φέρωσιν εἰς θέσιν τοὺς γεωργοὺς νὰ αἰσθανθῶσι καὶ νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐχορήγησε καὶ εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τὴν συνδρομήν της.

Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι ἡ γεωργία παράγει ὀλιγώτερα τῶν ἄλλων κλάδων, καὶ πολλοὶ γεωργοὶ ἐργάζονται παράγοντες τόσους καρποὺς, ὅσοι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἰδίαν των

χρῆσιν, καὶ ἄλλοι μάλιστα ἀγοράζουσι σιτηρὰ πρὸς ἐπάρκειαν· ἀλλά, Κύριοι, γεωργοὶ δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐργάζονται διὰ μόνα τὰ προϊόντα τῆς τροφοδοσίας των, καὶ πολὺ περισσότερον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀπολαύσωσιν ἐκ τῆς ἐργασίας των οὐδὲ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν πρώτην τροφὴν τῶν οἰκογενειῶν των· ἐὰν δὲ καὶ αὐτὴν τὴν μικρὰν προστασίαν, ἣν διὰ τῆς κλίμακος ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι γεωργοί, ἀφαιρέσωμεν χάριν τῆς ἀνοικτῷ τῷ στόματι κηρυττομένης καὶ λεγομένης ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τότε τί θέλουσι πράξει οὗτοι; Ἕκαστος ἑξακῶν ἐπιστήμην τινὰ ἢ τέχνην τὴν ἐξασκεῖ οὐ μόνον ἵνα ἀπολαμβάνῃ δι' αὐτῆς τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀποκτήσῃ συγχρόνως πλοῦτον ἀναγκαῖον πρὸς τὸ εὖ ζῆν· ἕνεκα τοῦ κανωνικοῦ τούτου σκοποῦ ὁ Κ. ὑπουργὸς πρὸ ὀλίγου, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐχορήγησε δάνειον 27,000 δραχμῶν εἰς τινας βιομηχάνους πρὸς ἐξάσκησιν καὶ πλειοτέραν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔργου τῆς βιομηχανίας των, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀφῆκεσεν ἐκ τοῦ τελωνιακοῦ συστήματος τὰς ἐκτιμήσεις πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου· ἀλλ' εἰς τὴν γεωργίαν οὐδεμίαν εὐκολίαν παρεχώρησε καὶ οὐδεμίαν συνδρομὴν ἐπρονόησε, κλάδον εἰς τὸν ὁποῖον ἀσχολοῦνται, ὡς προεῖπον, τὰ 2|3 τῶν κατοίκων, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ ἓν τρίτον τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων προέρχεται. Ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ζητηθῇ ἡ καθολικὴ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ κλάδου τούτου ἠθέλαμεν ἰδεῖ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν κατοίκων ἀναβαινόντων εἰς ἓν ἑκατομμύριον καὶ τριακοσίας χιλιάδας ὡς ἐγγίσαν, τὸ ἓν ἑκατομμύριον θέλει εἶναι ὑπὲρ τῆς γεωργίας· καὶ ἐπειδὴ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο θὰ λυπήσῃ πικρὰ τὴν γεωργίαν, θὰ βλάψῃ ἐπαισθητῶς τοὺς καταναλωτάς, εὔχομαι, ὥστε ἅπαντες οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ νὰ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰ συμφέροντα τῶν γεωργῶν καὶ νὰ ψηφίσωσι κατὰ νομοσχεδίου ὡς παραδίδοντος δεσμίαν τὴν γεωργίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως τὴν γεωργίαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, εἰς τὰς καρποφόρους πεδιάδας τοῦ Εὐξείνου πόντου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τασούτων ἄλλων μερῶν, ἅτινα μᾶς περικυκλώνουσι.

Προσέθετο ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Κύριοι! Σᾶς εἶπον χθὲς ποίαν γνώμην ἔχω περὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ὡς ἐπιστήμης· ἴδατε ὅτι ἡ πολιτικὴ οἰκονομία δὲν εἶναι εἰσέτι ἀκριβὴς ἐπιστήμη, διότι, ὡς ἐπιστήμη, ἔπρεπε πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ ἔχῃ ἀναλλοιώτους κανόνας ἐφαρμοζομένους ἐπίσης παντοῦ καὶ πάντοτε· ἀλλὰ τὰ ἀνθρώπινα συμ-

φέροντα ἀπὸ καιροὺς εἰς καιροὺς μεταβάλλονται, καὶ δι' ὅλας αὐτὰς τὰς μεταβολὰς ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχουν οἰκονομικοὶ κανόνες, ἂν ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἔχῃ τὴν ἀπαίτησιν νὰ διευθύνῃ τὴν οἰκονομικὴν τύχην τῶν λαῶν· ὅταν ὅμως μεταβάλλωνται οἱ κανόνες της, ἡ πολιτικὴ οἰκονομία δὲν εἶναι πλέον ἐπιστήμη· ἄλλως τε ἐὰν ἐτιμένετε νὰ τὴν καταταξητε ἀπὸ σήμερον εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐπιστημῶν, οἱ κανόνες της πρέπει νὰ μένουν ἀμετάβλητοι, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰμὴ δι' ἕνα ἄλλον κόσμον μὴ ἔχοντα πραγματικότητα. Ἀκούσατε πῶς περὶ τούτου ἐκφράζεται εἷς νέος οἰκονομολόγος τοῦ 1859. Ὁμιλῶν οὗτος περὶ τοῦ οἰκονομολόγου Σμὶθ, καὶ παριστῶν ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπῆγον μακρύτερα ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, προσθέτει «Ἄλλοι (ὀπαδοί), ἀπεναντίας ἐνησχολήθησαν πῶς νὰ διακρίνωσι τὰς ἀνάγκας τῆς πρακτικῆς ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τὴν καθαρῶς θεωρητικήν· αἱ καινωνικαὶ πραγματικότητες δὲν συμβιβάζονται μὲ τὰ αὐστηρὰ πορίσματα τῆς Ἀλγέβρας. Μεταβάλληται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς τόπους πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς κανόνας κατ' ἐξοχὴν εὐμεταβλήτους. Ὁπόταν ὅλα τὰ συμφέροντα τῆς ἀνθρωπότητος λαμβάνωσιν ἀπὸ αἰῶνα εἰς αἰῶνα διαφόρους ὄψεις, οἱ νόμοι, οἵτινες προίστανται ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν λαῶν, δὲν ἠμποροῦν νὰ μένουν ἀμετάβλητοι.» Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἐπικαλούμενος τὸν Michel Chevalier, σημαιοφόρον τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ λέγοντα· «Μακρὰν ἀπὸ ἀπὸ ἐμὲ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ παραδώσω τὴν βιομηχανίαν μας ἄνευ ὑπερασπίστεως εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἀγγλικῶν ἐργοστασίων τῶν ὁποίων αἱ δυνάμεις εἶναι ἀνώτεραι,» προσθέτει τὰ ἑξῆς· «Ἀλλὰ μὲ τοιαύτας παραχωρήσεις τί γίνεται τὸ δόγμα τῆς ἐλευθερίας τῆς συναλλαγῆς (libre-échange); δὲν χάνει οὕτω τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀκριβοῦς ἐπιστήμης διὰ νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὰ ἐμπειρικὰ διδόμενα τῆς διοικήσεως; Μήπως οἱ διακρινόμενοι προστατευτικοὶ ὁρίζονται νὰ δεχθοῦν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου ὡς μεμακρυσμένον φάρον, πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ ἔθνη ὀφείλουν νὰ προχωρῶσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα εἰς μίαν ἄλλην ὁδὸν ἐδημιουργήθησαν; . . . . καὶ ὁπόταν οἱ πλέον ἔξοχοι οἰκονομολόγοι διακρύττουν ὅτι τὸ δόγμα δὲν εἶναι καλὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ παντοῦ καὶ πάντοτε, δὲν μένει πλέον εἰμὴ ἀντὶ τῶν ἀσυμβιβάστων ἀξιωμάτων νὰ σπουδάσῃ τὰ ζητήματα πραγματικά.»

Ἔκαμα χθὲς, Κύριοι, αὐτὴν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐπανέ-

λαβων αὐτὴν τὴν στιγμὴν, διὰ νὰ ἐνθαρρύνω τὰς εὐγενεῖς συνειδήσεις, αἵτινες ἠδύναντο νὰ συγχίσουν διὰ μίαν στιγμὴν τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἐλευθερίαν τὴν οἰκονομικὴν, ὥστε νὰ μένωσι ταλαντευόμεναι, καὶ νὰ μὴν ἔλθωσι μὲ ὅλην τὴν παρρησίαν νὰ κτυπήσωσι κατακέφαλα τὴν πλάνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ νέα σχολὴ θέλει νὰ σπρώξῃ τὸ ἔθνος.

Ἐλευθερία, Κύριοι, οἰκονομικὴ, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἔθνη σήμερον ἐφαρμόζεται, θὰ εἶπεῖ συμφέρον ἄλλοτε πολλῶν καὶ ἄλλοτε ὀλίγων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους. Ἐὰν τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα διαιρῇ ἐνίοτε τοὺς πολίτας, τοὺς λογίους ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Κράτους, πιστεύσατε ὅτι ἡ διαίρεσις αὕτη δὲν ἔγινε, δὲν γίνεται διὰ νὰ προσφέρωμεν λατρείαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς δικαιοσύνης· ἔγινε καὶ γίνεται διὰ νὰ προστατευθῶσι τὰ δίκαια ἢ μᾶλλον τὰ συμφέροντα τῶν πολλῶν ἢ τῶν ὀλίγων. Ἡ ἀπόλυτος, ἡ γενικὴ δι' ὅλον τὸν κόσμον ἐμπορικὴ ἐλευθερία τότε πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται, ὅτε εἶναι ὀρθή, τότε ὀφείλεται, ὅταν ὅλα τὰ ἔθνη ἐπ' αὐτῆς κανονίζωσι τὰς συναλλαγάς των. Ἀλλ' ὅταν, καθὼς χθὲς σᾶς παρίστησα, κανὲν ἔθνος δὲν ἐρρόντισε περὶ μιᾶς τοιαύτης ἐλευθερίας, ἀλλ' ὅλα περιστρέφονται εἰς τὸν κύκλον τῶν ἰδίων συμφερόντων· ὅταν ὅλα ζητοῦν τὴν δικαιοσύνην ἀναφορικῶς μόνον ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν περισσοτέρων ἢ ὀλιγωτέρων τῶν ἰδίων αὐτῶν κατοίκων, ἢ ὡς πρὸς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐνισχύουν ἢ ἐπιταχύνουν τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν εἰς ἓν ἢ ἄλλου εἴδους προϊόντων, τότε οὔτε λόγος πρέπει νὰ γίνεται ἐνταῦθα περὶ ἀρχῶν ἐλευθερίας. Ὅταν, Κύριοι, ἀπεκδύσωμεν τὴν συζήτησιν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδέαν, ἡ ὁποία τοσαύτην ἐξασκεῖ μαγείαν εἰς τὰς καρδίας· ὅταν πιεσθῶμεν ὅτι πρόκειται περὶ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ συμφέροντα καὶ οὐχὶ ἐλευθερίας, ποῖος τότε μεταξὺ ἡμῶν ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ γεωργία χρῄζει προστασίας; ὀφείλομεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ τὴν προστατεύσωμεν, ἀφοῦ δὲν ἔχομεν ἄλλον κλάδον βιομηχανίας νὰ καλλιεργήσωμεν· ποῖος δύναται τοσοῦτο νὰ ἀποπλανηθῇ μὲ τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας ἡ νέα σχολὴ πρεσβεύει καὶ διαδίδει, ὥστε νὰ πεισθῇ ὅτι συμφέρει νὰ ἀφήσωμεν τὴν γεωργίαν ἐκτεθειμένην, ὅταν μάλιστα ὑπάρχῃ μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐγχωρίου καὶ τῆς ξένης γεωργίας;

Ἀκούσατε ὅτι ἡ Ῥωσσία ἀπὸ τὸν Εὔξεινον ἐξάγει ἐτησίως 3 ἢ 5 ἑκατομμύρια ἑκατόλυτρα, ὅ ἐστιν 20 περίπου ἑκατομμυρίων κοιλῶν· κανεὶς ἔπειτα δὲν διαφιλονεικεῖ, ὅτι ἡ Ῥωσσία ἔχει καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ χορηγῇ σῖτον καὶ εὐθηνότερον κατὰ

τὴν τιμὴν καὶ καλήτερον κατὰ τὴν ποιότητα· εἶναι πρὸς τούτοις βέβαιον ὅτι ἡ μετακόμισις αὐτοῦ τοῦ σίτου ἀπὸ τὴν Μαύρην Θάλασσαν μέχρι τῆς Ἑλλάδος κοστίζει τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ μετακομίσωσι τὰ ἐγχώρια σιτηρὰ ἀπὸ τὰς μεσογείους ἐπαρχίας εἰς τὰ παράλια. Ἰδατε ἐκτὸς τούτου ἐκ τῆς χθεσινῆς ὁμιλίας μου ὅτι ἡ Γαλλία ἐν τῷ διαστήματι 30 ἐτῶν δὲν ἔλαβεν ἀνάγκην τῶν ξένων σιτηρῶν εἰμὴ μέχρι συμπληρώσεως 1,566,672 ἑκατολίτρων ἢ ἓξ περίπου ἑκατομμυρίων κοιλῶν· ὑπάρχει λοιπὸν ἀμφιβολία, ὅτι ἅμα μένει ἐλευθέρα ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σιτηρῶν, ἡ Ἑλλὰς ἔχουσα ἄλλως τε ἐκτὸς τῆς Ῥωσσίας γύρω της καὶ ἄλλας σιτοφόρους ἐπαρχίας, ὡς εἶναι ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Αἴγυπτος θὰ ἴδῃ τὰς ἀγοράς της πλημμυρούσας ἀπὸ ξένους σίτους;

Ἔρχομαι ἤδη νὰ φέρω τὰς παρατηρήσεις μου ἐφ' ὅσων σήμερον ἐβρέθησαν. Καὶ κατὰ πρῶτον ἂς μοὶ συγχωρήσῃ εἰς τῶν συναδέλφων μας νὰ παρατηρήσω, ὅτι δὶν ἀληθεύει ὅτι ὁ Νόμος τῆς κλίμακος ἦτο ταμιευτικὸς καὶ οὐχὶ προστατευτικός· δὲν δύναται κανεὶς, πιστεύω, νὰ διαψεύσῃ ὅ,τι σαφῶς ἐν τῷ Νόμῳ αὐτῷ περικλείεται. Ὁ Νόμος τῆς κλίμακος ἐξεδόθη πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς προστασίας τῆς γεωργίας, καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος ῥητῶς κηρύττεται εἰς τὸ προοίμιον τοῦ Νόμου· ὥστε πᾶσα διάψευσις τοῦ αἰτιολογικοῦ μέρους τοῦ Νόμου δὲν δύναται οὔτε νὰ λεχθῇ, οὔτε νὰ ὑποστηριχθῇ.

Μεταβαίνων ἤδη εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. θέλω ψεύσει τὰ σπουδαιότερα μέρη τοῦ λόγου του. Δὲν ἔφερεν ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα, καὶ τὸ ἔργον μου καθίσταται εὔκολον, διὰ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ἐπιχειρῶ τὴν ἀναίρεσιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐλάλησε μὲ πολλὴν πεποίθησιν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς εἰσαγωγῆς· δὲν ἐννοῶ, εἶπε, τὸν περιορισμὸν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, διότι περιορίζοντες τὴν εἰσαγωγὴν, καταστρέφετε τὴν παραγωγήν. Εἶναι τοῦτο ἀληθὲς ἐν γένει, ὅπως ὁ Κ. ὑπουργὸς τὸ ἐννοεῖ, καὶ τὸ ἐκφράζει; ὄχι. Δὲν θέλω νὰ ἐπαναλάβω ὅσα χθὲς εἶπον· ῥητῶς παρετήρησα, ὅτι ἐὰν ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι ἀναγκαία, καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀντικείμενα τῆς πρώτης ἀνάγκης, κατὰ τοσοῦτον εἶναι ὠφελία, ὅταν εὐκολύνῃ τὰ ἀντικείμενα τῆς πολυτελείας, καὶ μάλιστα εἰς πτωχὸν ἔθνος. Ἄλλο ἔφερον τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας, ἥτις διὰ βαρυτάτου τέλους περιώρισε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων οἴνων, τοσοῦτον, ὥστε μόλις εἰσάγονται ἐτησίως

280 χιλιάδων ἑκατόλυτρα. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν δυστυχεῖς τοὺς Ἄγγλους, οἵτινες δὲν δίδουν τὰ χρήματά των εἰς τὴν Ἱσπανίαν, τὴν Πορτογαλλίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ λοιπὰ ἔθνη, ἅτινα παράγουσιν οἶνους; Περιορίζοντες, λέγει, τὴν ἐλευθερίαν τῆς εἰσαγωγῆς, περιορίζετε τὴν κατανάλωσιν καὶ ἐπομένως τὴν παραγωγήν· ἀλλὰ ποῦ ὑπάρχει ἡ τοιαύτη ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μιμηθῶμεν ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων της; Ἡ Ἀγγλία δέχεται τὰς πρώτας ὕλας καὶ ὅσα ἄλλα συμφέρουν εἰς αὐτὴν καὶ ἀφορῶσι μόνον τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ της· αὐτὸ πράττουν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη, καὶ παράδειγμα ζωντανὸν σᾶς ἔφερα τὴν Γαλλίαν· ἡ κατανάλωσις οὐχὶ τῶν περιττῶν, ἀλλὰ τῶν χρησίμων μόνον συντρέχει εἰς τὴν παραγωγήν· ἡ ἄλλη κατανάλωσις ἀντὶ νὰ συντρέξῃ, καταστρέφει τὴν παραγωγήν, διότι ἐλαττόνει τὰ κεφάλαια. Ὁ Κ. ὑπουργὸς προχωρῶν σᾶς ἀνέπτυξε τὴν μεγάλην αὔξησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς κλίμακος· ἀνεβίβασε δὲ αὐτὴν εἰς δέκα δισεκατομμύρια, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα οἱ ὑπολογισμοί του εἶναι ἐσφαλμένοι· δὲν ἐπρόσεξεν, ἐκ τῶν ὅσα χθὲς ῥητῶς περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐμπορίου σᾶς παρέστησα, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν ἐκφράζουσι τρεχούσας τιμάς, ἀλλὰ τὰς σημειουμένας εἰς τὸ τιμολόγιον τοῦ 1694. Κατὰ τὰς τρεχούσας, τὰς πραγματικὰς τιμάς, σᾶς εἶπον χθές, σᾶς ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ὅτι τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸ 1857 ἀνέβη εἰς 7,772 ἑκατομμύρια· σημειώσατε δὲ ὅτι ὅλα τὰ προϊόντα τῆς συναλλαγῆς δὲν εἶναι ἰδικά της. Ἂν αἱ πληροφορίαι μου δὲν εἶναι ἐσφαλμέναι, ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου αὐτῆς κατὰ τὸ 1855 ἀνέβη εἰς 2,400,000 ἑκατομμύρια, μόλον ὅτι εἰς τὰ ἀκόλουθα τρία ἔτη πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἔλαβε καὶ νέαν αὔξησιν.

Ἂς ἴδωμεν ὅμως ἂν τὸ ἐμπόριον τῆς Γαλλίας, περὶ τοῦ ὁποίου χθὲς κατ' ἔκτασιν σᾶς ὡμίλησα, εὑρίσκεται εἰς χειροτέραν κατάστασιν τοῦ τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἂν οἱ ὑπολογισμοὶ κατὰ τοῦτο τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι ἀσφαλεῖς. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ, καθὼς χθὲς ἴδατε, τὸ προστατευτικὸν σύστημα ἤρχησε κατὰ τὸ 1816 ἐπὶ τῆς παλινορθώτου βασιλείας· τοῦ ἐμπορίου της δὲ ἡ πρόοδος ἔχει ὡς ἑξῆς· κατὰ τὸ 1820 τὸ γενικὸν ἐμπόριον ἦτον 800 ἑκατομμύρια περὶ τὰ τέλη τῆς παλινορθώτου βασιλείας ἀνέβη εἰς 1,200 ἑκατομμύρια, καὶ κατὰ τὸ 1847 ηὔξησεν εἰς 2,340, ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1857 ὑψώθη εἰς 5,399 ἑκα-

τομμύρια. Σημειώσατε ὅτι τὸ εἰδικὸν αὐτῆς ἐμπόριον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν ἔβασεν εἰς 3,883, καὶ ἡ ἀνθηρὰ αὕτη κατάστασις τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπορίου κατωρθώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος, ὅπερ μέχρι τῆς σήμερον προεδρεύει ἐπὶ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου της· ὥστε αἱ κρίσεις καὶ τὰ πορίσματα, ἅτινα ἔφερεν ἐνώπιον ὑμῶν ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰ πράγματα· διότι κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔφερον εἰς τὴν συζήτησιν, βλέπετε ὅτι ἀπὸ τὸ 1847, ὅτε κατηργήθη ἡ κλίμαξ τῶν σιτηρῶν ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρι τοῦ 1857, ἤτοι ἐντὸς δεκαετίας, τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ηὔξησε κατὰ 78 τοῖς 0/0, ἐνῷ τὸ ἐμπόριον τῆς Γαλλίας, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος, ἂν πρέπῃ νὰ ἀναγνωρίσωμεν σπουδαίαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν κλίμακα, κατὰ τὴν αὐτὴν δεκαετίαν ηὔξησε κατὰ 128 τοῖς 0/0, ὥστε ἰσχυούσης τῆς κλίμακος ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἐμπόριον ἔλαβε γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν, καταργηθείσης δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς σχετικῶς πρὸς τὸ τῆς Γαλλίας καθυστέρησεν.

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ναυτιλίαν τῆς Ἀγγλίας, ὅτι ὁ Σμὶθ ἐπῄνεσε τὴν πρᾶξιν τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ξένης ναυτιλίας, ἣν ἔκαμεν ὁ Κρόμβελλ, ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν ἔποψιν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως, ἡ ἱστορία τοὐλάχιστον, καθόσον φαίνεται, λέγει ἄλλο. Ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Φουκέτου (Fouquet) ἐν Γαλλίᾳ ἐπεβλήθη φόρος λεπτῶν 50 κατὰ τόνον ἐπὶ τῶν ξένων πλοίων. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν Κρόμβελλ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος προστατευτικῶν νόμων τὸν γνωριζόμενον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν acte de navigation. Περὶ αὐτοῦ τοῦ νομοθετήματος ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται ὁ Σμίθ. « Εἶναι ἐνδεχόμενον, ὅτι πολλαὶ διατάξεις αὐτοῦ τοῦ νόμου νὰ ἦναι ὁ καρπὸς τῆς ἐθνικῆς δυσμενείας· καὶ ὅμως εἶναι τοσοῦτον φρόνιμοι ὡς νὰ ἦσαν ὑπηγορευμένοι ἀπὸ τὴν πλέον ἐσκεμμένην φρόνησιν». Ὥστε οὔτε ἐκ τῆς ἱστορίας, οὔτε ἐκ τῆς ὑρᾶς τοῦ λόγου ἐξάγεται ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπέδωκεν εἰς τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Σμίθ· ἐπειδὴ δὲ εἴμεθα ἐδῶ, δὲν εἶναι ἴσως πάρεργον νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ νόμος οὗτος κατηργήθη κατὰ τὸ 1849 ὁμοῦ μὲ ἄλλας μεταῤῥυθμίσεις, καὶ ὅμως πρὸ ὀλίγου καιροῦ διάφοροι συναθροίσεις ἐμποροπλοιάρχων ἐξέφρασαν δυσαρεσκείας διὰ τὴν κατάργησιν αὐτοῦ· ὁ Times προτρέπει τοὺς συμπολίτας του νὰ ἔχωσιν ὑπομονήν, διότι εἶναι ἐντροπή, τοὺς λέγει, νὰ ἀνανεώσουν τὴν προστασίαν τῆς ναυτιλίας· ἀλλὰ πιστεύσατε ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν χώραν τὸ ὀρθὸν

καὶ τὸ συμφέρον προίσταται πάσης θεωρίας, καὶ ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτήσῃ, θὰ γένῃ.

Προβαίνων ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ ὁμιλῶν περὶ τῆς προόδου τῆς Ἀγγλικῆς ναυτιλίας, διὰ νὰ ἀποδώσῃ βεβαίως αὐτὴν εἰς τὴν καταργησιν τῆς προστασίας, ἐπίσης ὑπατίθη· διότι ἐσύγκρινε τὴν ναυτιλίαν τῆς Ἀγγλίας μὲ τὴν τῆς Γαλλίας. Ποτὲ ἡ Γαλλία δὲν εἶχε τοιαύτην ἀπαίτησιν· αὐτὴ δὲν δύναται ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην νὰ συγκριθῇ οὐχὶ μὲ τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα κράτη· ὁ Κ. ὑπουργὸς ἂν ἤθελε νὰ συγκρίνῃ τὴν ναυτιλίαν τῆς Ἀγγλίας, μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου τῆς προστασίας, ὤφειλε νὰ ζητήσῃ ἄλλην δύναμιν· ἔπρεπε νὰ τὴν συγκρίνῃ μὲ τὴν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐὰν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τοὺς ἀριθμούς, τοὺς ὁποίους εἰς Ἄγγλος ὁ Ράγγ ἐξερώνησεν εἰς μίαν τελευταίαν συνεδρίασιν (meeting) διὰ ν' ἀποδείξῃ τὴν ζημίαν, ἥτις προῆλθεν ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ προστατευτικοῦ νόμου, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς ἀναγινώσκω ἀποσπάσματα ἐφημερίδος τινος (ἄτινα καὶ ἀνέγνωσε), τὸ Ἀγγλικὸν ναυτικὸν συνέκειτο κατὰ τὸ 1849 ἐκ τόνων, 4,100,000 καὶ κατὰ τὸ 1853 ἀνέβη εἰς 5,500,000, τὸ δὲ Ἀμερικανικὸν ἀπὸ 3,300,000 ηὐξήνθη εἰς 5,250,000· ὥστε κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἡ μὲν ναυτιλία τῆς Ἀγγλίας ηὔξησε κατὰ 33 0/0, τῆς δὲ Ἀμερικῆς κατὰ 60 0/0· καὶ ὅμως οὐδὲ τῆς ναυτιλίας τῆς Γαλλίας ἡ πρόοδος εἶναι ἐκκαταρρόητος, διότι καὶ αὐτὴ ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαετίας ηὔξησε κατὰ 58 τοῖς 0/0.

Δὲν δύναται, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἀγόνου παραγωγῆς διὰ τῆς προστασίας· αὕτη, Κύριοι, εἶναι ἰδία, ἥτις δὲν ἔχει ὑπόστασιν. Ἐνταῦθα ὁ λόγος εἶναι νὰ προστατεύσωμεν δι' ἑνὸς μηχανισμοῦ μᾶλλον ἢ διὰ βαρέος φόρου· σᾶς εἶπαν χθὲς ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ὁ φόρος τῆς κλίμακος δὲν ὑπερέβη τὰ 33 λεπτά· καὶ τὴν βεβαίωσιν ταύτην ἠρύσθην ἐξ ἑνὸς φύλλου ἀνήκοντος εἰς τὴν αὐτὴν σχολήν· (ἀναγνώσθη ἡ περικοπή), ὥστε δὲν πρόκειται παντάπασιν περὶ προστατευτικοῦ φόρου ἤγουν περὶ βαρέος φόρου, ἀλλὰ περὶ τῆς κλίμακος, τῆς ὁποίας ὁ μηχανισμὸς καὶ οὐχὶ ὁ φόρος φέρει τὸ πλεονέκτημα τῆς προστασίας· διὰ τοῦτο χθὲς σᾶς εἶπον ὅτι μᾶλλον ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς κατὰ τὴν κλίμακα περιωρίζετο εἰς 10 λεπτά, ἡ κλίμαξ οὐχ ἧττον ἐπλήρωσε τὴν ἀποστολήν της· καὶ ὅ,τι σᾶς εἶπον εἶναι μία ἀλήθεια.

Ἐξέτεινεν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰς παρατηρήσεις του καὶ ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, ὃν

καὶ ἀπεκάλεσε φίλον του, καὶ ἔπραξε καλῶς, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως· ὤφειλε βεβαίως νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν φλεκτὴν συνδρομὴν τὴν ἀνήκουσαν ἀμοιβὴν διὰ δημοσίου ἐπαίνου ὡς ὀφειλομένην ἐπὶ ἔργου κοινοῦ καὶ ἀνήκοντος εἰς τὰς προσπαθείας ἀμφοτέρων· μὲ ἄλλους λόγους ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐνταῦθα ὑπερασπίσθη κατὰ τὴν παροιμίαν τὴν οἰκίαν του.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς ἓν ἄλλο ζήτημα, τὸ ὁποῖον ὡς σπουδαῖον καὶ λίαν ἀκροσφαλὲς ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ τὸ ἐξετάσω ἐπιπολαίως. Πολλάκις καὶ μὲ πολλὴν ἔμφασιν μᾶς ὡμίλησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς περὶ τῆς ἀπεριορίστου ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη μὲ τρομάζει· ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου, Κύριοι, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τάξεως ἐξασφαλιζούσης τὴν κοινωνίαν· ἡ ἐλευθερία αὕτη εἶναι ἀγρία κατάστασις, καὶ ὀνομάζεται μᾶλλον κακοδαιμονία ἡ εὐημερία τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινωνικὸς, καὶ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ἄνευ τινων κανόνων, οἵτινες νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ἐλευθερίαν ὅλων καὶ οὐχὶ τοῦ ἑνός. Ἄλλως ἡ ἰδική σου ἐλευθερία, ἐὰν μένῃ ἀχαλίνωτος, εἶναι δουλεία τοῦ ἄλλου, καὶ ὑπὸ τοιαύτην ἀκολασίαν κἀμμία κοινωνία δὲν ἠμπορεῖ νὰ συντηρηθῇ. Ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, εἰμὴ εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ζαχάρας. Ἐὰν νομίζῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ οἰκονομικῶς, διὰ τί δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ πολιτικῶς; εἰσαξον ὅμως αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πολιτικὴν, καὶ τότε θὰ ἴδωμεν ἂν δύναται νὰ σταθῇ ἡ τάξις, τὴν ὁποίαν καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τούτου βλέπομεν. Ἔπειτα ποῦ διακρίνεται οἰκονομικῶς αὐτὴ ἡ τεραστία μεγαλουργία τοῦ ἀτόμου, ποῦ τὴν βλέπετε; Τὸ ἄτομον καὶ ἡ ἀταξία πάντοτε ἐνικήθησαν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ ἀπὸ τὴν τάξιν· ἡ φάλαγξ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ τοι ὀλιγάριθμος, κατίσχυε τῶν πολυαρίθμων ὁρδῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ Λούκουλλος μὲ μόνον δεκαεὶξ χιλ. ταχτικοὺς πολιώρκησεν εἰς τὰ Τιγρανόκερτα 80 χιλ. καὶ κατεπολέμησε τοὺς ἔξωθεν ἐλθόντας εἰς ἐπικουρίαν ἄλλας τριακοσίας χιλιάδας. Ὅλα, Κύριοι, τὰ μεγάλα ἔργα, οἱ σιδηρόδρομοι, οἱ ἠλεκτρικοὶ τηλέγραφοι καὶ αὐταὶ αἱ μεγαλοπόλεις εἶναι ἔργα τοῦ ἀτόμου, τῆς ἀταξίας; παντάπασιν. Εἶναι ἀπ' ἐναντίας ἔργα τῶν κοινωνικῶν ἑταιριῶν, εἶναι ἔργα τῶν κοινωνικῶν κεφαλαίων, εἶναι προϊόντα τῆς τάξεως. Ἄλλως τε ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλῃ ἐλεύθερον τὸ ἄτομον εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν συναλλαγήν του, ἐν τίνι δικαιώματι ὑποβάλλει εἰς

τιμολόγιον τὴν συναλλαγὴν τοῦ ἰατροῦ, τοῦ φαρμακοποιοῦ, τοῦ δικηγόρου, τοῦ κρεοπώλου καὶ ἄλλων;

Ἡ κλίμαξ κατηργήθη εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ μόνον εἰς τὴν Ῥώμην διατηρεῖται· εἶναι ἀληθὲς τοῦτο; παντάπασιν· ἡ Ἱσπανία ζῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν σιτηρῶν, καὶ ἡ Βασίλισσα προχθὲς ὑπεσχέθη εἰς τὸν Βιλλόγον της νὰ εἰσαγάγῃ νόμον προστατευτικὸν ὑπὲρ τῆς γεωργίας· ἡ Πορτογαλλία ἔχει εἰς ἐνέργειαν τὸ αὐτὸ ἀπαγορευτικὸν σύστημα· εἰς τὴν Νεάπολιν ὑπάρχει ξέπισης προστασία, εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ ἐλευθερία αὕτη δὲν ὑρίσταται καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ νενομοθετημένη κλίμαξ διατηρεῖται εἰσέτι ὀρθή.

Ἀνεπτύχθη ἡ γεωργία, ἀφ' οὗ διερράγησαν τὰ δεσμὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς παραγωγῆς, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς· ἀπεδείχθη ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἡ μεγάλη κατανάλωσις ἐνισχύει τὴν παραγωγήν, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς τινας ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας πρό τινος χρόνου· ἀλλὰ ποῖος ἀρνεῖται, ὅτι ἀφοῦ κατηργήθησαν τὰ δεσμὰ τῆς ἰδιοκτησίας, ηὐξήθη ἡ παραγωγή; αὔξησις ὅμως δὲν γίνεται αὐθαιρέτως. Ὅλοι ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ κατανάλωσις αὐξάνει τὴν παραγωγήν, ἀλλὰ συγχρόνως λέγομεν, ὅτι ὅταν συγχωρηθῇ νὰ ἔλθωσι πλοῖα μὲ ξενικὸν σῖτον, περιορίζεται ἡ κατανάλωσις τοῦ ἐγχωρίου σίτου, καὶ ἐνισχύεται ἡ τοῦ ξένου· διότι οἱ ξένοι σῖτοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καλήτεροι κατὰ τὴν ποιότητα καὶ εὐθηνότεροι. Περιορίζεται, λέγομεν, ἡ κατανάλωσις τοῦ ἐγχωρίου σίτου εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας κυρίως γίνεται ἡ χρῆσις τῶν ξένων σίτων· καὶ ὅταν αὐτὰς τὰς πόλεις παραδώσωμεν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ξένων σίτων, εἰς ποῖον ἄλλο μέρος θὰ ζητήσωμεν τὴν κατανάλωσιν τοῦ ἐγχωρίου; καὶ ὅταν περιορισθῇ ἡ κατανάλωσις, δὲν περιορίζεται, ἐρωτῶ, ἡ παραγωγή;

Βεβαίως ἡ παραγωγὴ ἀπαιτεῖ κατανάλωσιν· ἀλλ' αὐτὴ ἡ κατανάλωσις διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὰ ἐγχώρια προϊόντα καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ξένα· ἐγκαταστήσατε πρῶτον ἐλευθερίαν καταναλώσεως τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, καὶ ἔπειτα σᾶς ἐννοῶ, ὅταν μὲ ὁμιλῆτε περὶ ἀναπτύξεως παραγωγῆς, καθὼς καὶ περὶ ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου.

Παραγωγὴν δὲν δύναμαι νὰ κάμω ὅσην δύναμαι καὶ θέλω, ἀφ' ὅσων τὸ ἄλλο ἔθνος, εἰς τὸ ὁποῖον θέλω νὰ μεταφέρω τὰ προϊόντα τῆς παραγωγῆς μου, περιορίζει ὁπωσδήποτε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐπομένως τὴν κατανάλωσιν αὐτῶν. Ὅταν τὰ προϊόντα μου, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἀνταλλάξω τὰ ξένα, καταναλίσκωνται εἰς ξένον τόπον, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ νὰ αὐξήσω τὴν παραγωγήν μου. Ἐννοῶ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, ὅταν πείσατε τὰς Κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας νὰ καταβιβάσωσι τὸ τέλος τῆς σταφίδος καὶ τῶν οἴνων· τότε δυνάμεθα νὰ παράγωμεν περισσότερα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν· καὶ τότε μόνον, ἐὰν ἡ γεωργία μας εἶναι κατωτέρα, δυνάμεθα νὰ καταναλίσκωμεν τὰ σιτηρὰ τῆς γεωργίας ἄλλων ἐθνῶν, διότι τότε δυνάμεθα νὰ καλλιεργήσωμεν νέας σταφιδοφυτείας, νέους οἴνους, καὶ νὰ ἔχωμεν πῶς νὰ ἀνταλλάξωμεν τοὺς ξένους σίτους, τοὺς ὁποίους θὰ καταναλώσωμεν· ἀλλ' ὁπόταν δὲν ἔχωμεν αὐτὴν τὴν εὐκολίαν· ὁπόταν ἄλλο εἶδος βιομηχανίας δὲν ἔχουν νὰ προσφύγωσιν οἱ γεωργοί μας, ἡ φρόνησις ὑπαγορεύει νὰ διατηρήσωμεν τὴν προστασίαν τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν, καὶ νὰ μὴ παραπέμπωμεν τοὺς γεωργοὺς εἰς τὰ θεσποιεῖα καὶ τὰ ἄλλα ἀσήμαντα τεχνουργεῖα, τὰ ὁποῖα μόλις δέκα ἐργάτας δύνανται νὰ διαθρέψωσιν.

Ἡ Ἑλλὰς ἀνεπτύχθη, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, διὰ τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ' ὅλα τὰ ἔθνη, σᾶς εἶπον χθὲς, οὕτως ἤρχισαν. Ὅταν ὅμως αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι ἐπαρουσιάσθησαν, παντοῦ ὕψωσαν οἱ λαοὶ φραγμοὺς διά τινα εἴδη, εἰς τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ εὐδοκιμήσουν· αὕτη εἶναι ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ἔθνη ἐβάδισαν, καὶ διὰ τί ἡ Ἑλλὰς νὰ κάμῃ ἐξαίρεσιν;

Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ κλίμαξ εἶναι ἄσκοπος· ἀλλ' εἶναι σκοπιμώτερον ἐρωτῶ τὸ νομοσχέδιον; ἡ κλίμαξ εἶναι νομοθέτημα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ τὰς κανονικὰς ἐποχάς· ἀλλὰ τί θέλει γένει, λέγει, διὰ τὰς ἐκτάκτους; καθὼς τὰ ἄτομα, ἀπαντῶ, τοιουτοτρόπως καὶ τὰ ἔθνη εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις λαμβάνουσιν ἐκτακτα μέτρα· ἀλλ' αὐταὶ αἱ ἀνωμαλίαι δὲν ἦτο καλὸν νὰ λείψωσι; μάλιστα λέγω· ἦτο βεβαίως καλὸν ἡ ἀνωμαλία τῆς ἀπὸ Καλαβρύτων εἰς Λίγιον ὁδοῦ νὰ μὴν ὑπῆρχε, διότι τότε ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐν Λίγιῳ ἤθελεν εἶσθαι πολὺ κατωτέρα. Καλὸν ἦτον ὅλαι αἱ ἀνωμαλίαι τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας μας, ὅπου ὑπάρχουν, καὶ ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι, νὰ μὴν ὑπῆρχον· ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ὅλα μετέχουν ἀπὸ ἀνωμαλίας καὶ ἀτελείας, καὶ εἰς κανένα δὲν ἐδόθη νὰ μεταβάλῃ κατὰ βούλησιν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Ἄλλως τε ἂν διὰ μίαν στιγμὴν τὰς ἀνωμαλίας τοῦ τόπου μας ἠθέλαμεν δυνηθῇ νὰ διορθώσωμεν, μένουν ἄλλαι πολὺ μεγαλήτεραι ἀνωμαλίαι, αἱ ἐξωτερικαὶ, τὰς ὁποίας κανεὶς δὲν δύναται,

νὰ ἐξομαλύνῃ. Τὸ λίαν ὁμαλὸν πολίτευμα εἶναι βεβαίως τὸ ἀπόλυτον, καὶ ὅμως τὰ ἔθνη ἐπροτίμησαν τὸ ἐλεύθερον πολίτευμα, μολονότι χίλια προσκόμματα καὶ δυσχερείας παρέχει. Ἔχει ἑπομένως καὶ ἡ κλίμαξ, ὡς ἔργον ἀνθρώπινον, τὰς δυσκολίας καὶ τὰς ἀνωμαλίας της, καὶ δὲν πρέπει διὰ τὰς ἐκτάκτους δυσκολίας νὰ θυσιάσωμεν ἓν νομοθέτημα, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν του ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας λίαν συντελεστικὸν εἰς τὴν ἐμψύχωσιν τῆς γεωργίας μας.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπελπισθεὶς ἄλλως νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν γνώμην του, ἐζήτησεν ἐπὶ τέλους ἕνα ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὸν κῆπόν μου κατὰ τὸ λεγόμενον. Ἀλλ' ἠπατήθη διότι ἀντὶ χόρτων συνέλλεξε τζικνίδας. Σᾶς ἀνέγνωσε μίαν ἔκθεσίν μου ὡς ὑπουργοῦ τοῦ 1853 μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἤθελε βάλει εἰς ἀντίφασιν τὸν τότε ὑπουργὸν μὲ τὸν νῦν γερουσιαστὴν Χρηστίδην· καὶ ἐν πρώτοις παρατηρῶ, ὅτι καὶ οὕτως ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, διόλου δὲν τὸν ὠφελεῖ· οἰκονομικῶς οἱ διοικοῦντες τὰς κοινωνίας δὲν πρέπει νὰ διακρίνωνται ὡς ἐπίμονοι. Ὁ Ηλ ἦλθε τὸ πρωῒ εἰς τὰς Βουλὰς καὶ εἶπεν ὅτι ἀρνεῖται τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας περὶ τῆς κλίμακος ἐπρέσβευε τὸ ἑσπέρας, ἀλλὰ δυστυχῶς διὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν οὔτε τοῦτο ὑπάρχει ἐνταῦθα· τὸ ἱστορικὸν ἔχει οὕτως· εἶχα καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν νόμων δυνάμεθα νὰ μορφώσωμεν τὰ ἤθη μας, καὶ νὰ σχηματίσωμεν κοινωνίαν· ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὁρμώμενος ἅμα ἀνέλαβα τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους, ἐζήτησα παντοιοτρόπως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομικῶν νόμων, καὶ μεταξὺ ἄλλων μέτρων διέταξα νὰ εἰσαχθῶσιν ἐπιμόνως εἰς δίκην καὶ ἕνας μέγας ἀριθμὸς κτηνοτρόφων κατὰ τὴν Ηλείαν, οἵτινες ἠρνήθησαν νὰ δηλώσωσι τὰ ζῶά των κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἐστάθη ὅτι ἐκρίθησαν καὶ κατεδικάσθησαν· καὶ ἐκ τοῦ παθήματος τούτου ὅλοι κατὰ τὸ ἑπόμενον ἐσπευσαν καὶ ἐδήλωσαν τὰ ζῶά των, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπείσθη ἡ κυβέρνησις, ἥτις διὰ τὰς καταχρήσεις, τὰς γινομένας εἰς τὴν δήλωσιν, ἐταλαντεύετο νὰ διατηρήσῃ ἢ μὴ αὐτὸν τὸν εὐεργετικὸν νόμον διὰ τὴν κτηνοτροφίαν· τὴν αὐτὴν αὐστηρότητα εἶδεξα καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κλίμακος· Εὗρον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ νόμου ῥαθυμίας τινὰς ἐκ μέρους τινῶν ἀρχῶν, καὶ ἐξέδωκα ἐντόνους ἐγκυκλίους περὶ ἐκτελέσεως· δὲν ἐγνώριζον πρότερον ἀκριβῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἀφοῦ μετὰ προσοχῆς ἐμελέτησα τὰ οἰκονομικά, ἀνεγνώρισα, ὅτι τὸ κυριώτερον κεφάλαιον τοῦ προσπορισμοῦ μας

ἦτο καὶ εἶναι ἡ γεωργία· διὰ τοῦτο ἐπέστησα πολὺ τὴν προσοχήν μου εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῆς κλίμακος, καὶ ἠδυνάμην νὰ καυχηθῶ ὅτι εἰς τὰ αὐτηρὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἔλαβον, χρεωστεῖται ἐν μέρει ἡ μεγάλη εὐφορία τοῦ 1852, ὁπότε διὰ πρώτην φορὰν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δημοπρασιῶν ὑψώθη εἰς 1,609,000 κοιλά, ἐνῷ ποτὲ πρότερον τοιοῦτο ποσὸν δὲν ἐδόθη, μολονότι πρὸ τριῶν ἐτῶν ὡς καὶ κατὰ τὸ 1816 εἴχομεν ἐπίσης μεγάλης εὐφορίας· προῆλθε δὲ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, διότι ἡ μεγάλη κατανάλωσις τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν ἐνεθάρρυνε τοὺς γεωργοὺς νὰ ἐπιμεληθῶσι περισσότερον τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν· ἐγένετο δὲ μεγάλη ἡ κατανάλωσις, διότι ἡ κλίμαξ εἰλικρινῶς λειτουργοῦσα δὲν εὐκόλυνε τὸν συναγωνισμὸν τῶν ξένων σιτηρῶν μὲ τὰ ἐγχώρια. Ἀλλὰ καθὼς ἀνεκάλυψα τὰ πλεονεκτήματα τῆς κλίμακος, οὕτω δὲν μὲ διέφυγον καὶ αἱ ἐλλείψεις αὐτῆς· καὶ αὐτὰς τὰς ἐλλείψεις ἐνόουν καὶ τότε εἰς τὴν ἔκθεσίν μου καὶ σήμερον εἰς τὰς ἀγορεύσεις μου. Ἔχει σᾶς εἶπα καθ' ὅλας τὰς ἀγορεύσεις μου ἐλλείψεις ἡ κλίμαξ ὡς πρὸς τὸν μηχανισμόν της, ἀλλ' εἶπα πρὸ χρόνων καὶ λέγω καὶ σήμερον, ὅτι αἱ ἐλλείψεις αὗται δύνανται καλλίστα νὰ διορθωθοῦν· ἄλλως τε ἡ ἔκθεσις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν βλέπετε μὲ πόσην δυσκολίαν ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνώσῃ ὁλόκληρον ὁ Κ. ὑπουργός, ὑπηγορεύθη σαφῶς καὶ καθαρῶς ἀπὸ λόγους πολιτικοὺς καὶ οὐχὶ οἰκονομικούς· καὶ μολονοτοῦτο καὶ εἰς ἐκείνην ῥητῶς ἔλεγα· ἡ κλίμαξ ἔχει τὰς πληγάς της, ἀλλ' ἡ γεωργία χρήζει προστασίας. Ὁ Μεντζινόφ ἦτο τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔπρεπεν ἕκτακτα μέτρα περὶ τροφῶν νὰ λάβωμεν, καὶ μόλον τοῦτο εἴδατε, ὅτι δὲν ἐζήτησα νὰ τροποποιηθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς κλίμακος εἰ μὴ ἐπὶ τρεῖς μῆνας· καὶ σημειώσατε ὅτι ἔλεγα αὐτά, αἱ ἀποθῆκαί μας εἶχον ἀκόμη σιτηρὰ τοῦ 1852, ἐκ τῶν ὁποίων μόλις περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου τοῦ 1853 ἐπωλήθη ἓν μέγα ποσόν, τὸ ὁποῖον ἦτον ἐναποταμιευμένον εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Λοντσαρίου· εἰς Καλάβρυτα ἄλλο ποσὸν ἔμεινεν ἀπώλητον διὰ πολὺν καιρὸν καὶ ἂν ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν, ἡ Ἑλλὰς εἶχε σῖτον διὰ νὰ θρέψῃ ἀρκούντως τοὺς κατοίκους της καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας ἀπὸ τοῦ 1853, ἂν ξένος στρατὸς καὶ ἱκανὴ ἐξαγωγὴ διὰ ξένας ἀνάγκας δὲν μᾶς ἐπεβάρυναν. Ἀτυχὴς λοιπὸν εἶναι ὁ ἀντιπερισπασμός, τὸν ὁποῖον ἐζήτησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσίν μου ὡς ὑπουργοῦ κατὰ τὸ 1853· διότι καὶ τότε, ὡς καὶ τώρα, τὰ ἴδια ἔλεγον. Ὁ Κ. ὑπουργός, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι χθὲς ἔλυσα τοὺς διαταγ-

μός, σᾶς εἶπε προτέτ· ἡ κλίμαξ ἐδείκνυεν εὐφορίαν κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1852, ἐνῷ ὁ τόπος εἶχε σιτοδείαν· καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές, ἐπαναλαμβάνω· εἶχεν ἀφορίαν ὁ τόπος, σιτοδεία ὅμως δὲν ὑπῆρξε· μόνη ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸ 1851 εἶχεν ἀφορίαν, ἐνῷ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη εἶχον εὐφορίαν, καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐφορία ἢ ἀφορία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀπορασίζει τὰς τιμὰς τῶν σιτηρῶν, ἡ τρέχουσα τότε τιμὴ δὲν ἦτον ἀνωτέρα· μόλις περὶ τὸν Μάρτιον τοῦ 1852 ἐπώλησε τὸ δημόσιον εἰς τὰς Ἀθήνας ἓξ χιλιάδας κοιλὰ πρὸς δρ. 6 τὸ κοιλόν, ἐνῷ καθ' ὅλης τὰς ἐπαρχίας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀφορίας τοῦ 1851 ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐστάθη κατωτέρα τῶν 6 δραχμῶν, καὶ εἰς τινα μέρη τῶν 5· ὥστε ἡ κλίμαξ δὲν ἠμάρτησεν ἐὰν κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1852 ἐδείκνυεν ὡς μέσον ὅρον τῶν τιμῶν δραχμὰς 5:50.

Διὰ τῆς κλίμακος ὑπεσχέθητε, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, τιμὴν 6 δραχμῶν τὸ κοιλὸν, ἀλλ' εἰς τὴν εὐθηνίαν τί γίνονται αἱ ἄγονοι γαῖαι; ἂς κάμωσιν, ἀπαντῶ, ὅ,τι κάμνουν παντοῦ οἱ ἀνίκανοι ἄνθρωποι· κανὲν καθῆκον δὲν ἔχομεν νὰ προνοήσωμεν τί θὰ γίνωσιν αἱ ἄγονοι γαῖαι, ὁπόταν ἔχωμεν ἀπειρίαν γονίμων γαιῶν, αἵτινες καλύπτουσιν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς χώρας μας.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1857, ὅτε κατηργήθη τὸ μέρος τῆς κλίμακος τὸ ἀφορὸν τὴν ἐξαγωγὴν, ἤρχισε νὰ βελτιοῦται ἡ παραγωγὴ, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀλλ' ἡ ἀξίωσις αὕτη τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν σᾶς φαίνεται παράδοξος; Ποῖον μέτρον οἰκονομικὸν τοῦ ἀνθρώπου τοιαύτης φύσεως ἠδυνήθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ καὶ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς νὰ φέρῃ τόσον σπουδαῖα ἀποτελέσματα, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὰ ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου; Θέλετε τὴν ἀλήθειαν; αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα χρεωστεῖται εἰς τὸ σύστημα ἐν γένει τῆς προστασίας· τὸ ὁποῖον ἐχορήγει ἡ κλίμαξ ἐπὶ τούτοις χρεωστεῖται εἰς ἄλλην κλίμακα, τὸν πόλεμον τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις ὑπερύψωσε πανταχοῦ τὰς τιμὰς τῶν σιτηρῶν καὶ πανταχοῦ διήγειρε τὴν ὑπέρμετρον τῶν ἀγρῶν καλλιέργειαν.

Ἡ σταριδοφυτεία δὲν εἶναι ἔργον γεωργῶν, εἶπεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς, διότι αὕτη συμφέρει ἀκόμη, καὶ ὅταν ἕκαστον στρέμμα ἀποφέρῃ τριάκοντα μόνον δραχμῶν εἰσόδημα. Ἀλλ' ἐρωτῶ ὁ γεωργὸς, ὅστις ἐνησχολήθη εἰς τὴν φυτείαν, χωρὶς νὰ ἦναι καὶ καλλιεργητὴς σιτοσπορᾶς, ποῦ εὗρεν ἐν πρώτοις τὰ κεφάλαια, ἅτινα ἀπαιτοῦνται κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς φυτουργίας καὶ πῶς οἰκονόμησε τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς διατρο-

φῆς του κατὰ τὰ ἀκόλουθα ἔτη μέχρις οὗ ἐνηλικιώθη ἡ φυτεία καὶ ἔδωκε καρπόν; καὶ διὰ τί θέλομεν νὰ παραγνωρίζωμεν ἢ νὰ ἀρνούμεθα αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων; Ποῦ εἶναι οἱ κεφαλαιοῦχοι, οἵτινες ἐρύτευσαν καὶ ἀνέστησαν φυτείας μὲ ἰδικά ἐπὶ τούτῳ κεφάλαια; Εἶπον χθὲς, λέγω καὶ σήμερον, ὅτι ἡ φυτεία εἶναι προϊὸν ἀποκλειστικῶς τῆς γεωργίας· ἡ καλλιέργεια αὐτῆς εἶναι ἔργον αὐτῶν ὡς καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Οἱ γεωργοὶ ἀναστατώνουν τὰς φυτείας, λαμβάνοντες τὰ κεφάλαια ἐκ τῶν περισσευμάτων τῆς γεωργίας καὶ οὐχὶ ἐκ δανείων, διότι κανεὶς δὲν δανείζει εἰς τοὺς γεωργοὺς, ὅταν πρόκηται περὶ φυτείας μόνον, διότι κανεὶς δὲν δανείζει διὰ νὰ λάβῃ τοὺς τόκους του μετὰ δέκα ἔτη καὶ τὰ κεφάλαιά του μετὰ τριάκοντα· διϊσχυρίζομαι λοιπὸν ὅτι ἡ φυτεία οὔτε γεννᾶται, οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τοῦ γεωργοῦ.

Εἶπεν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι οἱ περισσότεροι γεωργοὶ, ἤγουν τὰ 9/10 δὲν πωλοῦν καρποὺς καὶ μόνον τὸ 1/10 εἰσὶν οἱ πωλοῦντες· ἀλλ' ἐρωτῶμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἐὰν τοῦτο ἦναι ἀληθὲς, μὲ ποῖον μυστηριώδη τρόπον θεραπεύουσιν οἱ γεωργοὶ τὰς ἀνάγκας, ἤτοι μὲ ποῖα μέσα ἀγοράζουν τοὺς ἀρωτῆρας βόας καὶ τὰ ἄρωτρα, ὅταν δὲν ἔχουν περίσσευμα ἐκ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ ὅταν δὲν πωλοῦν αὐτὸ τὸ περίσσευμα;

Βλέπω, Κύριοι, ὅτι ἡ ὑπομονή σας ἐξηντλήθη· ἀλλὰ συγχωρήσατέ μοι νὰ τελειώσω μὲ τὴν ἁπλουστάτην παρατήρησιν, ὅτι τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνασχολεῖ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν τελευταίαν περὶ ἠθικῆς βλάβης ἰδέαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, διότι ποσῶς δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ἠθικῆς, ἀλλὰ περὶ τροφῆς. Βεβαίως ὅταν ἡ Ἑλλὰς πεινᾷ ἡ ἀκαταμάχητος ἀνάγκη καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἠθικὴ ὑπαγορεύει, νὰ προνοήσωμεν κατὰ προτίμησιν ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως τῶν κατοίκων της.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός.

Τίποτε δὲν ἔχω νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν ὁμιλίαν ταύτην τοῦ Κ. Χρηστίδου, διότι τίποτε νεώτερον δὲν προσέθηκεν οὐδ' ἀναίρεσέ τι ἐκ τῆς ὁμιλίας μου· δὲν παραλείπω δὲ ὀλίγας ἀντιλογίας ἀναγκαίας.

Πρῶτον, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι ἀληθὲς, ἐνῷ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἦλθον κατὰ τὸ 1854, νὰ φάγωσι τὰ σιτηρὰ τοῦ 1851 καὶ 1852, εἰς ἃ ἀναφέρω ἡ ἔλλειψις.

Ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν οὐ μόνον εἰσάγονται μὲ ἐκπεμπὸν δασμοὺς τὰ εἴδη τῆς πρώτης ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα

προϊόντα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Γλάδστωνος μὲ τέλος 10 τοῖς 0/0.

Κατόπιν ἐπὶ τῆς ὁμιλίας μου περὶ τάξεως καὶ ἐλευθερίας ἀπαντῶν ὁ Κ. Χρηστίδης μὲ παρεξήγησε ἀπὸ σκοποῦ θέλων νὰ προκαλέσῃ τὸν γέλωτά σας, αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἐπεχείρησα νὰ κινήσω· διότι, ὁμολογῶ, ὅτι εἶμαι πολὺ κατώτερος αὐτοῦ. Ἐπανέλαβε δὲ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀνέφερέ τις τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν ἐν τῇ συζητήσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, εἰς ἃ ἀπαντῶ καὶ ἐγώ· ὅτι τῷ ὄντι ἡ κακὴ χρῆσις τῆς λέξεως ἐλευθερία κινεῖ τὰ ἄγρια πλήθη, εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ Ροβεσπιέρου, ἥτις τόσα ἔχυσεν αἵματα.

Ἑπομένως, παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 33 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ὡς μὴ κατηρτισμένα δὲν ἀνεγνώσθησαν.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Κύριε Πρόεδρε!

Ἀκούσας τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, λυποῦμαι διότι δὲν θέλω εὑρεθῇ σύμφωνος καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὰς ἀντικρουομένας ἰδέας, οὐχ ἧττον ὅμως ἐκπληρῶ τὸ καθῆκόν μου καὶ ἀναπαύω τὴν συνείδησίν μου διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκφράσεως τῶν πεποιθήσεών μου ἐπ' αὐτοῦ.

Μοναδικὴ, Κύριοι, σχεδὸν κατέστη ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου συζήτησις ἡμῶν ἐπὶ τέσσαρας ὁλοκλήρους ἤδη ἡμέρας παρατεθεῖσα· ἐσκανίζων δὲ διὰ νὰ εὕρω τὴν αἰτίαν ταύτης μετὰ πολλῆς μελέτης, δὲν εὗρον κυρίως ἄλλην ὡς τοιαύτην, εἰμὴ τὴν παραγνώρισιν τῆς ἀκαταμαχήτου μαθηματικῆς ἀρχῆς «Πᾶσα εὐθεῖα συντομωτάτη.» Τοῦτο κατ' ἐμὲ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς μέχρι τοῦδε περιπλοκῆς, καὶ ἐξηγοῦμαι·

Τὸ προκείμενον ζήτημα, Κύριοι, διαιρεῖται φύσει εἰς νομικὸν καὶ οὐσιαστικόν, ὡς ὀρθῶς τοῦτο ἔθιξε καὶ ὁ πρῶτος λαλήσας συνάδελφος ἡμῶν Κ. Χατζίσκος, ἀλλ' ἀγνοῶ πῶς ἔδοξεν αὐτῷ ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ πρώτου καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν τοῦ δευτέρου· ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τοῦ νομικοῦ μέρους ὅπερ ἦτο τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς προκειμένης ὁδοῦ μας, καὶ ἐξ οὗ θέλομεν μάθει ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐν δικαιώματι ἢ αὐθαιρέτως προέβη ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν εἰς τὴν διὰ Β. Διατάγματος καταργησιν τῆς κλίμακος, ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο ἔλαβε χώραν, ἀκολούθως δὲ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους, ἠρχίσαμεν, ἀγνοῶ πῶς ἐσφαλμένως, ἀπὸ τὴν τοῦ δευτέρου ἐξέτασιν.

Ὅθεν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου, χωρὶς νὰ περιπλανώμεθα καὶ νὰ βραδυπορῶμεν, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τί ὁ Κ. ὑπουργὸς ζητεῖ, καὶ δεύτερον τί ἡμεῖς ὑπερασπιζόμεθα· καὶ καθ' ὅσον ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος Νομοσχεδίου καὶ ἐκ τῶν ἑκατέρωθεν συζητήσεων, ὁ μὲν Κ. ὑπουργὸς ζητεῖ τὴν ἐντελῆ κατάργησιν τῆς κλίμακος, ἣν πρὸ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Βουλῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1858 διατάγματος, ἡμεῖς δὲ ὑπερασπιζόμεθα τὸ ἥμισυ αὐτῆς, διότι Κύριοι, τὸ ἕτερον ἥμισυ περὶ ἐξαγωγῆς κατηργήθη πέρυσι δι' ἑτέρου Νόμου τῆς 16 Ἀπριλίου 1858· ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρατηρήσω, ὅτι τὸ ὑπερασπιζόμενον ἤδη ἥμισυ μέρος, ἀναπόσπαστον ὂν ἀπὸ τὸ καταργηθὲν ἕτερον ἥμισυ ὡς ἐκ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς κλίμακος, παρουσιάζεται ἐνώπιόν μας ὡς τὸ διαμελισμένον ἀνθρώπινον σῶμα καὶ τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ζωήν.

Ἡ κλίμαξ, Κύριοι, κατὰ τὸν μηχανισμόν της νὰ προτίθεται τοῦ νὰ ὑπερασπίζῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν γεωργὸν, διὰ νὰ μὴ ὑποτιμᾶται ὀλιγώτερον τοὐλάχιστον τῶν πέντε δραχ. ὁ σῖτος του τὸ κοιλὸν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν καταναλωτὴν, ὥστε καὶ οὗτος νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται ἀπλήστως· ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ σκοπῷ τὴν μὲν ἐξαγωγὴν σίτου ἀπηγόρευσε, καθ' ὅσον ὑπ' ὄψιν ἐλήφθη τότε καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ ἐγχωρίου σίτου, τὴν δὲ εἰσαγωγὴν ἐπέ-

τρεψε μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ δασμοῦ μειουμένου καὶ αὐξανομένου κατὰ λόγον τῶν τρεχουσῶν ἐπιτοπίων τιμῶν τοῦ σίτου δηλ. ἀνωθεν μὲν τῶν ἓξ δραχμῶν τῆς τιμῆς τοῦ κοιλοῦ ἀνὰ 10 λεπτὰ τὸ κοιλὸν δασμὸν ὥρισε, κάτωθεν δὲ τῶν ἓξ ἀνεβίβαζεν αὐτὸν βαθμηδὸν καὶ μέχρι δρ. 2:50, πρὸς ὁδηγίαν δὲ τούτου διέταξεν ὥστε μηνιαίως νὰ συντάττεται ὑπὸ τῶν ὑπουργείων τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν πρωτόκολλον τοῦ μέσου ὅρου τῶν τιμῶν, καὶ προσδιώρισε τὰ μέρη ἢ τὰς ἐπαρχίας, αἵτινες ἔπρεπε νὰ συνεισφέρωσι πρὸς τοῦτο δι' εἰδικωτέρων πρωτοκόλλων συνταττομένων ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν. Καὶ μὴ λησμονήσητε, Κύριοι, ὅτι ὡς τοιαῦται ἐπαρχίαι ὡρίσθησάν τινες μεταξὺ τῶν παραλίων, οὐδεμία δὲ τῶν Μεσογείων· ἀλλ' ὁ ἐπελθὼν πέρυσι Νόμος καταργήσας ὅλως τὴν ἐξαγωγὴν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν γεωργὸν οὕτω καὶ τὴν ἐλευθερίαν διὰ νὰ ἐμπορεύηται ἐξαγάγων τὸν σῖτον του ἐκ τοῦ Κράτους, ἀλλὰ διετηρήθη ὅμως ἀφ' ἑτέρου ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς καθ' ὁλοκληρίαν, ὥστε ὁ καταναλωτὴς ἔμεινεν ἐπιβεβαρυμένος ὡς καὶ πρότερον· λέγων, Κύριοι, γεωργὸν, ἐννοῶ συνάμα καὶ τὸν ἰδιοκτήτην ὅστις καλλιεργεῖ δημητριακοὺς καρποὺς, λέγων δὲ καταναλωτὴν, ἐννοῶ μέγα μέρος ἐπίσης τῶν κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν παράγουσιν ἄλλα ἀπὸ τὰ δημητριακὰ προϊόντα, οἱ δὲ εἶναι βιομήχανοι κτλ. ἀλλὰ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀκόμη τῶν γεωργῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν εὑάριθμοι τούτων εἰσὶ καὶ καταναλωταὶ, ὡς μὴ παράγοντες ἀποχρῶντα τοιαῦτα προϊόντα.

Ἀλλὰ, Κύριοι, πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς περαιτέρω ἐξέτασιν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μάθωμεν, ἐὰν ἡ ὑποβληθεῖσα κατάργησις τῆς κλίμακος προῆλθεν ἀπὸ γενικὸν τοῦ Ὑπουργείου μέτρον, ὅτι δηλαδὴ δύναται νὰ καταργῇ διὰ Β. Διατάγματος Νόμον ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ἢ τὸ γενόμενον ἐπὶ τοῦ προκειμένου προῆλθεν ἀπὸ εἰδικὴν ἄδειαν νομοθετικῶς, καὶ περὶ τούτου ζητοῦμεν ἐξήγησιν ἀπὸ τὸν Κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν εὐτυχῶς παρόντων καὶ τῶν λοιπῶν Κ. Ὑπουργῶν.

«Ἐνταῦθα, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι μακρὰν τοῦ νὰ ἔρρωῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν κατάργησιν Νόμου· ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ἐπίστευε καὶ πιστεύει ὅτι δυνάμει τοῦ περὶ δασμολογίου Νόμου ἠδύνατο νὰ φέρῃ μεταβολὰς ἐπὶ τῶν τελωνιακῶν δασμῶν, ὡς τοιοῦτον ἐθεώρησε καὶ τὸ τῶν σιτηρῶν κατὰ τὴν κλίμακα, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἰδική του μόνον γνώμη, καθ' ὅσον καὶ αἱ Βουλαὶ τὸ

αὐτὸ ἐξεφράσθησαν ἐπιψηφίσασαι πέρυσι τὸν περὶ καταργήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους Νόμον.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρατηρήσας, ὅτι ἡ τοῦ ἄρθρου 6 διάταξις τοῦ τελωνιακοῦ δασμολογίου ἡ χορηγοῦσα τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ τροπολογῇ τοὺς τελωνιακοὺς δασμοὺς κατὰ τὰς περιστάσεις περιέχει καὶ τὴν φράσιν «ἀνάγκης ὑπαρχούσης» προσέθηκεν ὅτι, ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας ἔντιμος συνάδελφος ἡμῶν Κ. Παλαμίδης δὲν ἔκαμε καὶ τὴν ἐρώτησιν ταύτην πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν, ἐρωτῶ ἐγὼ αὐτὸν ἤδη ἐὰν ἡ ἀνάγκη ὑπῆρξεν ἐφέτος ὡς καὶ πέρυσιν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους, καὶ ἐὰν αὕτη ἀποδειχθῇ, θέλομεν ἐπιψηφίσει καὶ τὰ παρουσιαζόμενα σήμερον μέτρα διὰ τὸ διάστημα μόνον τὸ ὁποῖον ἐμεσολάβησε πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Καὶ ἐνταῦθα, ἀπαντήσας ὁ Κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι, ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο διὰ τὴν ἁπλουστάτην ἀνάγκην, ὅτι ἀφοῦ κατηργήθη τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος ἐπρόκειτο ἵνα νὰ ἐπέλθῃ ἡ κατάργησις καὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ διὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ κατανάλωσις καὶ εὑρῇ τροφὴν ἡ ἀγορά.

Ἐξηκολούθησε δὲ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης ὡς ἑξῆς·

Κύριοι! Ἐνδομύχως εἶχον ἐναντίαν ἰδέαν περὶ τῆς καταργήσεως καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μέτρου, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρατηρήσω, ὅτι, ὅτε ἐπεψηφίσαμεν τὸν περὶ καταργήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ τέλους Νόμον δὲν κατενοήσαμεν τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ὅστις καὶ τότε καὶ ἤδη φαίνεται συνεπὴς καὶ ἀναπορράκτως παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη τῆς συσχετήσεως τῶν δύο τούτων μέτρων, ἡ δὲ ἄγνοια ἢ μὴ κατανόησις ἐπιβαρύνει ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ οὐχὶ τὸν Ὑπουργὸν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐν τῇ συζητήσει ἐκείνῃ ἐγένετο καὶ λόγος, ὅτι δὲν ἐπετρέπετο ὡς ἐκ τοῦ Νόμου τοῦ δασμολογίου ἡ νομισθεῖσα κατ' αὐτὸν τροποποίησις τῆς κλίμακος. Ὁ λόγος οὗτος ἐγένετο καὶ ὑπερασπίσθη ἀπὸ ἕνα μόνον τῶν Κ. Γερουσιαστῶν τὸν ἔντιμον Κ. Χατζίσκον ὅστις καὶ σήμερον φαίνεται συνεπὴς μετὰ τὸν Ὑπουργὸν, παρὰ πάντων δὲ τῶν λοιπῶν παρεδέχθη ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ δεχθεῖσα καὶ ἐπαναλαμβανομένη σήμερον ἑρμηνεία.

«Ἐνταῦθα ὁ Κ. Παλαμίδης ἀνέγνωσε τὰ πρακτικὰ τῆς περυσινῆς Συνεδριάσεως τῆς 15 Ἀπριλίου 1858 περὶ καταργήσεως τῆς ἐξαγωγῆς καὶ ἐξηκολούθησε πάλιν ὡς ἑξῆς»·

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω, Κύριοι, διασάφησιν, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ εἴπω ὅτι ὁ δυνατὸς παλμὸς τῆς καρδίας μου ἦτο, μήπως ὁ Κ. ὑ-

πουργὸς ἁπάντων εἰς τὴν ἐρώτησίν μου εἰπῇ, ὅτι κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ἠδύνατο ἀπολύτως νὰ καταργήσῃ Νόμον διὰ Β. Διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν προῆλθεν εἰς τὴν τοιαύτην ἀπάντησιν σεβόμενος τὰ καθεστῶτα, καὶ ἐπανέρχομαι ἀναπαυμένος ἤδη ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος.

Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ εἴπω ὅτι σήμερον ὑπερασπιζόμεθα τὸν ἥμισυ κατὰ διαμελισμὸν ἄνθρωπον· ὅτι ἡ κλίμαξ ἀπέβλεπε τὸ συμφέρον καὶ τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ καταναλωτοῦ, ἀλλ' ὁ ἐπελθὼν πέρυσι νόμος διήρεσε τὸ συμφέρον τοῦτο, ὥστε ἄφισε μόνην τῶν κατὰ τὴν κλίμακα εἰσαγωγὴν ἐπιβαρύνουσαν ἐκ μονομερείας τὴν καταναλωτήν· τὸ Ὑπουργεῖον ὅμως, ὡς φαίνεται, ἀκολουθῶν τὴν ἰδέαν του περὶ νεωτερισμοῦ καὶ τῆς προόδου κατά τινα τῶν προλαληθέντων συναδέλφων μας ἐνόμισεν ἀναγκαῖον μετὰ ταῦτα νὰ ἐφαρμώσῃ τὸ αὐτὸ μέτρον καὶ διὰ τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος ὡς μὴ θεωρὸν αὐτὴν σύμφωνον μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, ἣν προέθετο νὰ καθιερώσῃ διὰ τοῦ περὶ δασμολογίου Νόμου. Ὅθεν καὶ προέβη εἰς τὸ τοιοῦτον μέτρον διὰ Β. Διατάγματος, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι καὶ ὁ περυσινὸς νόμος ποῦ ἔδιδε τὸ δικαίωμα. Καὶ αὐτὸ μὲν ἠκολούθησε τὴν πορείαν του ταύτην συνεπῶς, ἡμεῖς δὲ ζητοῦντες ἤδη τὴν ἀνάστασιν τῆς κλίμακος ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς εἰσαγωγῆς ζητοῦμεν ἀδύνατα, διότι αὕτη πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀκεραία, ἑπομένως φαινόμεθα καὶ ὡς μετανοοῦντες εἰς τὴν ὁποίαν πέρυσιν ἐδώκαμεν συγκατάθεσιν.

Κύριοι! Καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου σέβομαι καὶ τὴν προστασίαν τῆς ἐσωτερικῆς παραγωγῆς δὲν δύναμαι νὰ παραβλέψω καθ' ἃς περιστάσεις δὲν ἤθελον καταστρέφεσθαι ἡ μία παρὰ τῆς ἄλλης· ὅτι δὲ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου δύναται νὰ συνυπάρξῃ καὶ ἡ προστασία τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ βιομηχανίας, τοῦτο καὶ οἱ ἀγορεύσαντες Κ. Γερουσιασταὶ ἀνέπτυξαν καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἠδυνήθη ἐν τῇ ἀγορεύσει του νὰ ἀπορύγῃ τὴν ἔκφρασίν τινων διατάξεών του πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διεβεβαίωσεν ἀκόμη ὅτι ἡ προστασία δὲν πρέπει νὰ λείψῃ, ὅταν ἡ ὠφέλεια αὐτῆς ἀνεπαναλλᾷ εἰς τὸ Κράτος, καὶ ἐνταῦθα Κύριοι, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξετάσω τὸ δίκαιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι προστασίας τῆς Γεωργίας.

Ἡ τάξις, Κύριοι, τῶν γεωργῶν ἐν Ἑλλάδι εἶναι πολυπληθής, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἡ τάξις ἐκείνη ἥτις ἂν ἔλειπε δὲν ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα τῆς ἐπαναστάσεως· εἶναι λέγω ἐκείνη ἥτις ὁδήγουσα διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, τὸ ἄροτρον μέ

ἕτερε καὶ διὰ τῆς ἄλλης φέρουσα τὸ ὅπλον ὑπεστήριξε τὸν πολυχρόνιον ἡμῶν ἀγῶνα, χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῇ ποτε ἀπὸ αὐτὸν, ἐνῷ ἄλλοι καὶ ἰδιοκτῆται καὶ ἔμποροι, οἱ μὲν ἀπῆλθον, οἱ δὲ ἴσταντο μακρόθεν ἐμπορευόμενοί τινες αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν της· ὑπὲρ τῆς σεβαστῆς ταύτης τάξεως τῶν γεωργῶν Κύριοι, οὐδεμία πρόνοια ἀνελπίστως ἐλήφθη, πρόνοια ὡς ὠφείλετο, ἀλλὰ καθὼς ἦτο καταδικασμένη ἐπὶ Τουρκοκρατείας ὡς θήτης τῶν τυράννων, γεωργοῦσα δηλ. τὴν γῆν αὐτῶν καὶ δι' αὐτοὺς μόνον μοχθοῦσα· οὕτω καὶ σήμερον θήτης διατελεῖ, ἄνευ ἰδιοκτησίας, ἄνευ συνδρομῆς καὶ εἰς τινα δὲ μέρη, οἷον κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ Εὔβοιαν καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἀποκαταστάσεως, διότι χάρις εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, ὡς ἄλλοτε εἶπον, παρεχωρήθη φεῦ! εἰς τὸ νὰ γίνουν διὰ παντὸς νομίμως θῆται καὶ δοῦλοι ὀλίγων ὁμογενῶν. Τὸ δὲ περίεργον, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον ὑπεβλήθη εἰς φορολογίαν τῶν προϊόντων της ὄχι ὀλιγωτέραν ἐκείνης τῆς Τουρκίας, ἂν δ' ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον καὶ χειροτέραν ἀκόμη, διότι τότε τοὐλάχιστον ἔμενον, ὡς βεβαιοῦται, ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, ἤδη δὲ πολλοὶ ἐπιστρέφουν εἰς τοὺς ἀξῶνας των μὲ μόνον τὸ δίκρανον, ἕνεκα καὶ τῆς βαρείας φορολογίας μὴ ἐξαιρουμένης αὐτῆς μηδὲ εἰς τὸν σπόρον της, καὶ ἕνεκα τῶν ἀπείρων καταχρήστων ἐνοικιαστῶν, ἀποθηκαρίων κτλ. διότι τότε καὶ ἂν ὑπέπιπτον εἰς περιπετείας καιρικὰς, ὁ κύριος αὐτῶν Ὀθωμανὸς ἔσπευδε νὰ τοὺς βοηθήσῃ διὰ δανείων ἀνέτων, διὰ σπορᾶς ἀρθόνου καὶ ἐκλεκτῆς διὰ ζώων καὶ ὅσων ἄλλων τὴν ἀνάγκην εἶχον, ἀλλ' ἐν τῇ ἀποκαταστάσει τῆς Πατρίδος των, ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν πρόνοιαν μόνην τοῦ Ὑψίστου. Αὕτη εἶναι Κύριοι, ἡ τάξις περὶ τῆς προστασίας τῆς ὁποίας γίνεται λόγος· ἀλλὰ μὴ νομίσητε Κύριοι, ὅτι καὶ ἡ κλίμαξ περὶ ἧς ἐπίσης γίνεται λόγος εἶχε κυρίως τὸν ὑπὲρ αὐτῶν σκοπόν· ἀλλ' ὡς καὶ παρὰ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Μαγγίνα ἠκούσατε, μέλους ὄντος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὅτε καὶ ἐγὼ εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι μέλος αὐτῆς, αὕτη προῆλθε κυρίως ἀπὸ τὸ μέτρον τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δημοσίων συμφερόντων τῶν ἐνοικιαστῶν κτλ. ὡς ἐξίθετε. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐκδόσεώς της ἐφάνη ἡ κλίμαξ αὕτη εἴτε ἕνεκα τῶν διατάξεών της εἴτε καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων, ἐπιφέρουσα βελτίωσίν τινα τῶν δεινῶν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶχεν αὕτη ἐχθρὸν μόνον τὸν ξενικὸν σῖτον ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν, ὡς καταστηθεῖσα ὁ μεγαλείτερος ἔμπορος καὶ ἔγνωσα πλέον τοῦ ἑκατομ-

μυρίου κοιλῶν κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν φορολογίαν, ἐκ τούτου δὲ ὡς καὶ ὁ Κ. Μαγγίνας ἀνέπτυξε, τινὲς τῶν ἀρχομένων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀμιλλόμενοι νὰ δείξωσιν ὄγκον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ τιμήματος τῶν σιτηρῶν τῆς φορολογίας ἐπενόησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὴν τὴν ἀτυχῆ κλίμακα ὄργανον τῆς ἐφημέρου διαταράξεως αὐτῶν· οὕτω δὲ ἀνείχοντο, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι ἐπίταττον νὰ γίνηται πᾶσα προσπάθεια ἀπὸ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὄργανα αὐτῶν εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ μέσου ὅρου τῆς τιμῆς ἐναντίον τῆς πραγματικῆς, ἐξ ὧν εὐλόγως πῶς προήρχοντο καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν οἱ δημόσιοι καρποί, ὥστε καὶ ἂν ἠδύνατο νὰ ῥέρῃ ἡ κλίμαξ ὑπὲρ τῆς γεωργίας ἀποτέλεσμά τι, ἐματαιοῦτο διὰ τοῦ τρόπου τούτου.

Ἂν Κύριοι, ἡ ἔκδοσις τῆς τοιαύτης κλίμακος ἐγίνετο διὰ τοὺς ἀνωτέρω καὶ ἄλλους λόγους ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ὑπῆρξε, τοῦτο ἦτο ἔργον βέβαια τῶν εἰσαγαγόντων τότε ὑπουργῶν αὐτὴν, ἐξ ὧν εὐτυχῶς ἔχομεν ἐν τῷ μέσῳ μας, δύο τὸν συνάδελφον ἡμῶν Κ. Χρηστίδην καὶ τὸν Ὑπουργὸν Κ. Γάλλην, οἱ μόνοι λέγω καὶ ἐπιζῶντες ἐξ ὅλου ἐκείνου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου· ἀλλ' ὁ μὲν Κ. Χρηστίδης ὡς ἠκούσατε παρ' αὐτοῦ ἦτο τότε ὅλως ἀσύμφωνος περὶ αὐτῆς καὶ διεμαρτυρήθη προσέτι, καὶ ὅμως ἀναγνωρίζει σήμερον τὴν λυσιτέλειάν της, ὁ δὲ Κ. Γάλλης, ὅστις χθὲς εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἦτο παρὼν καὶ παρεκάθητο αὐτοῦ, ἤκουσε μὲ στωϊκὴν ἀπάθειαν ὅλα τὰ ἐκφενδονισθέντα ἐν τῇ ἀγορεύσει τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ ἀναθέματα κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῆς τοιαύτης κλίμακος χωρὶς νὰ ἐπιρρίψῃ κἀμμίαν παρατήρησιν, σήμερον δὲ περιστατικῶς δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ μας, διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἀνῆκον μέρος, ὥστε ὁ περὶ τῆς κλίμακος ταύτης νόμος μένει ἐν τῷ μέσῳ τῆς συζητήσεως ὡς ἄλλο ἔκθετον. Ἐκτὸς δὲ τούτου παρατηρήσατε, ὅτι καθ' ὅλας τὰς γενομένας ἀγορεύσεις οὐδεμία ἐλήφθη πρόνοια ἐπὶ τοσοῦτο ἤδη ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς κλίμακος τὸ 1843, εἰς μεταῤῥύθμισιν ἢ βελτίωσιν αὐτῆς κατὰ τὸ πλημμελές, ὡς εἴρηται μέρος της, τοῦ κατά τινας μόνον ἐπαρχίας προσλαμβανομένου μέσου ὅρου, ὅπου κῦρος καὶ ἐπιῤῥοὴν μόνα τὰ ξενικὰ γεννήματα ἔπεται νὰ ἔχουν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὰς μεσογείους, ὅπου κυρίως ἡ ἐπιτόπιος παραγωγὴ, οὐδὲ μέτρον κανὲν ἐλήφθη κατὰ τῶν τεχνασμένων ἀνυπάρκτων τιμῶν, ἐπὶ τῶν κατ' ἐπαρχίας ὀργάνων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνοχῆς ἐξηκολούθουν ταῦτα νὰ εὐχαριστοῦν τοὺς κατὰ καιρὸν Ὑπουργοὺς, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ κερδοσκοποῦν καὶ ἐπιτηδείως ἐκ τῆς διαχειρήσεως τῶν μενόντων καρπῶν, οἱ

ὁποῖοι ἂν καὶ παριστάνοντο οὕτω ἐν τῷ προϋπολογισμῷ μὲ μεγάλας τιμὰς τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦτο νὰ μένουν ἐπὶ πολὺ ἀπόλυτοι.

Καὶ μολονότι Κύριοι, ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι ἡ προστασία τῆς γεωργίας κατέστη ἰδανικὴ μᾶλλον ὡς ἐκ τῆς ἀτελείας τῆς κλίμακος, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως πάσης προνοίας περὶ τῆς διορθώσεώς της καὶ ὡς ἐκ τῆς καταχρηστικῆς διαχειρίσεως αὐτῆς, δὲν ἔπρεπε πάλιν τοῦτο νὰ μᾶς ῥέρῃ ἁπλῶς καὶ διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἂν τοῦτο ἦτο δυνατὸν, πρὶν ἡ ἀντικαταστήσῃ συγχρόνως πραγματικῶς τὴν προστασίαν διὰ προσφορωτέρων ἄλλων μέσων μὴ ἀντικειμένων οὔτε εἰς τὸ ἐμπόριον, οὔτε εἰς τὴν κατανάλωσιν. Ταῦτα δὲ εἶναι Κύριοι, κυρίως ἡ ἄνεσις τῆς γεωργίας ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν φορολογίαν διὰ τῆς ἀπαιτουμένης δικαίας συγκαταβάσεως, εἶναι ἡ συνδρομὴ αὐτῆς διὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ σπόρου, διὰ τῆς προσκτήσεως τῶν ἀναγκαίων γεωργικῶν ζώων, διὰ τῆς ἀποστολῆς κατ' ἐπαρχίας πρακτικῶν γεωργῶν ἐκ Γαλλίας ἢ ἄλλων μερῶν, διὰ τῆς εὐκολίας τῶν ἀναγκαίων ἐργαλείων, διὰ τῆς συγκοινωνίας καὶ κατασκευῆς ὁδῶν καὶ διὰ παντὸς ἄλλου προσφόρου μέτρου. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδεμία τοιαύτη φροντὶς ἐλήφθη, καὶ οὐδὲ βλέπομεν νὰ λαμβάνηται, ὅταν αἱ ἰδέαι, αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι ὑποσχέσεις περὶ γεωργικῶν τραπεζῶν, δι' ὧν ἠδύναντο καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι γεωργοὶ νὰ προβλέψωσι τὰς ἀνάγκας των ἀπέβησαν εἰς μάτην καὶ οὐδὲ λόγος πλέον περὶ αὐτῶν γίνεται. Ἐν τούτοις Κύριοι, παραιτοῦντες τὴν τοιαύτην τῶν γενικῶν μέτρων ἐξέτασιν ἡ ὁποία δὲν ἀνήκει βέβαια εἰς μόνον τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ περιοριζόμενοι νὰ ἐξετάσωμεν τὸν κύριον λόγον τῆς παρ' αὐτοῦ ὑποβληθείσης καταργήσεως τῆς κλίμακος παρατηρῶ, ὅτι ἐὰν μὲν ὑπῆρξεν ἀληθὴς ἡ μέχρι τοῦδε κιβδηλος χρῆσις αὐτῆς ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου πρὸς ὄγκωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἀναμφιβόλως προῆλθεν εἰς τοῦτο ἀπὸ συνείδησιν δι' ἕνα νόμον ἰδανικῆς προστασίας καὶ καταστρέφοντα μᾶλλον αὐτήν· ἂν δὲ προῆλθεν ἀπὸ τὰς ἀπαγγελλομένας παρ' αὐτοῦ ἰδέας περὶ τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τότε παρίσταται συνεπὴς, καθ' ὅσον εἶχε καὶ τὸ τοιοῦτον δικαίωμα ὡς ἐκ τοῦ προλαβόντος Νόμου, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ διεξέλθωμεν ἤδη ἀκροθιγῶς τὸν λόγον τοῦ τοιούτου δικαιώματος, μὴ θέλοντες ν' ἀφίσωμεν σιωπηλῶς στάδιον εἰς τοιαύτην παρανομίαν καὶ

νὰ ἐξετάσωμεν μόνον ἐὰν ἡ οὐσία τοῦ γινομένου ὑπάρχῃ λυσιτελὴς ἢ οὔ· ἡ τοιαύτα τακτικὴ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε ἀνελλειπὴς ὅπου δύνανται νὰ γεννηθῶσιν ὑποψίαι· τοῦτο πράξαντες σήμερον, ὡς τὸ αὐτὸ ἐπράξαμεν καὶ εἰς τὴν περὶ κάλου συζήτησιν μὴ ἐνδώσαντες ποσῶς εἰς τὰς περιπαθεῖς τότε παραστάσεις τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ πιστεύω ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως εἶδε καὶ σήμερον τὸ Ὑπουργεῖον τὴν αὐτὴν ἀμερόληπτον διαγωγήν μας. Ἀλλ' ὅ,τι πιστεύω προσέτι, ὅτι δὲν θέλει τοὺς δυσαρεστήσει ἐπίσης εἶναι ὅτι οἱ ἀγορεύσαντες ἐπὶ τῆς οὐσίας δὲν εἶδε νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, καὶ τοῦτο ἰδίως ἀνήκει εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, διὰ νὰ μᾶς εἴπῃ, ὡς ὤφειλε, ποῖα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς κλίμακος πρὸ τοῦ περυσινοῦ Νόμου καὶ ποῖα τὰ μετ' αὐτὸν ἀγαθὰ ὡς καὶ τοῦ προκειμένου περὶ τῆς τελείας καταργήσεως αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ τὰ γνωρίζῃ καὶ ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἤδη διὰ τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων καὶ διὰ τῶν γεωργικῶν· ἀλλ' ὡς φαίνεται οὐδέποτε ἐρρόντισε περὶ τοιούτου καθήκοντος καὶ ὅτι ὡς ἤδη μανθάνομεν, οὐδὲ συγκροτεῖ τὰ γεωργικά. Αἱ Κυβερνήσεις Κύριοι, εἰς τοὺς τοιούτους μάλιστα Νόμους τῆς φορολογίας καὶ τῶν δασμῶν συμβουλεύονται ἐγκαίρως καὶ πρὸ πάντων τὰς δημοτικὰς καὶ ἐπαρχιακὰς ἀρχὰς καὶ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς διοικήσεως, καὶ οὐχὶ νὰ ἐνεργῇ ἐπὶ τοιούτων ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Τοιαῦτα μέτρα τῶν εὐδαιμονουσῶν Κυβερνήσεων ὡς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐπιτυγχάνουν τὴν κατάρτισιν νόμων σοφῶν καὶ λαοσώων. Ἡ μεγάλη Γαλλία προτιθεμένη νὰ μεταβάλλῃ τὸν τελωνιακὸν της Νόμον τὸ 1856, ἤρχισε πρὸ πολλοῦ καιροῦ νὰ συμβουλεύηται καὶ τὰ δημοτικὰ συστήματα καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, ἡμεῖς δὲ ἐνταῦθα οὐδὲ τὰς Βουλὰς ἐρωτῶμεν, ἀλλὰ σπεύδομεν νὰ τὰ ἐκδίδωμεν ὡς νὰ ἐπρόκειτο τρομερὸς κίνδυνος καὶ ἀναπόδραστος ἀνάγκη, καὶ προβαίνομεν ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μιμητικῶς μόνον, τί δηλαδὴ ἐπράχθη ἐκεῖ καὶ τί ἀλλοῦ, καὶ διὰ ταῦτα εὑρισκόμεθα σήμερον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιψηφίζωμεν Νόμον πρὸ 9 μηνῶν καταργηθέντα, καθὼς καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἐπιφέρωμεν κἀμμίαν βελτίωσιν καθ' ἡμᾶς ὑπὲρ τοῦ καταναλωτοῦ καὶ τοῦ γεωργοῦ.

Κύριοι, εἰς ἣν κατάστασιν ἔρθασαν ἤδη τὰ πράγματα ἡ κλίμαξ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ καθ' ὁλοκληρίαν ἢ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου. Ὁ προκείμενος Νόμος ἐπιβραδύνει τὰ προϊόντα τοῦ

παρελθόντος ἔτους· θέλοντες λοιπὸν νὰ ὑπερασπισθῶμεν τὴν κλίμακα πρέπει νὰ ἀναστήσωμεν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα τὸν περυσινὸν περὶ ἐξαγωγῆς Νόμον δὶν μᾶς εὐκολύνει εἰς τοῦτο οὐδὲ τῆς προτάσεως τὸ προτέρημα θεωρεῖται ἀπὸ πολλοῦ ἐν ἡμῖν ἀποτελεσματικὸν οὐδὲ τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ἤδη ἔχομεν. Τὸ κατ' ἐμὲ λοιπὸν ἐκφράζω τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ σύστημα τῆς κλίμακος νὰ μὴ θεωρηθῇ καταργημένον ἀλλ' ἀναβεβλημένον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα 9 μηνῶν πεῖραν ἂς τρέξῃ ἀκόμη ὀλίγους μῆνας ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐθύνῃ της καὶ ἂς δοκιμάσῃ αὐτὴν μέχρι τῆς νέας Βουλῆς, τὰ πρόσωπα τῆς ὁποίας ἐρχόμενα μὲ νέας ἰδέας καὶ γνωρίζοντα ἐκ τοῦ πλησίον τὰς ὑφισταμένας τοῦ λαοῦ ἀνάγκας θέλουν συντελέσει ἀρμοδιωτέρους περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ πιθανὸν νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει δίκαιον δι' αὐτὰς καὶ ἡμεῖς ἐσφάλημένοι. Ἐκτιμῶ δὲ δεόντως τὰ πρόσωπα τῆς παρούσης Βουλῆς, ἀλλ' οὐχ ἧττον θέλει μοὶ συγχωρηθῇ νὰ παρατηρήσω, ὅτι πάντοτε αἱ Βουλαὶ εἰς τὴν τελευταίαν σύνοδον θεωροῦνται ὡς κεκμηκυῖαι καὶ συνήθως εἰς τὰ τοιαῦτα ἐκτεταμένα ζητήματα ὃν καὶ πρέπει νὰ λαμβάνηται ἡ γνώμη καὶ αὐτῆς, οὐχ ἧττον ὅμως ὑποβάλλεται καὶ εἰς τὴν νέαν ὅτε καὶ μὲ πλήρη πεποίθησιν ὁρίζονται.

Ἀποτεινόμενος δὲ ὡς πρὸς τὸ εἰσαχθὲν Νομοσχέδιον παρατηρῶ ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἐκφρασθείσας ἀρχὰς τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ἀφορᾷ τοῦτο τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐμὲ δὲν πρέπει νὰ ἐρχώμεθα εἰς ὁριστικὰ μέτρα ὅσμοῦ ἢ φόρου πρὶν ἢ δοκιμάσωμεν αὐτά, προτείνω τοῦ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς πάγιον τὸ τοιοῦτο Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὅλως σύμφωνον μὲ τὴν κοινοβουλευτὴν τάξιν ἥτις πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἐξετάζῃ πάντοτε τὰ πράγματα, ἀλλ' ὡς ἀπιθείχθη τὰ πάγια παρ' ἡμῖν εἶναι φραγμοὶ τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας. Ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, καλῶς τὴν τοιαύτην ἐναντιότητα ἔκαμα καὶ ὅταν ὑπεβλήθη τὸ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς πάγιον Νομοσχέδιον ἀλλὰ μοὶ ἀντετάχθη, ὅτι δὲν ἐμποδίζονται τὰ Σώματα, ὅταν ἐτησίως γίνεται λόγος περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ φόρου διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου περὶ τούτου Νομοσχεδίου νὰ προβάλωνται καὶ διορθώσεις τῶν διατάξεων τοῦ Παγίου περὶ τῆς αὐτῆς φορολογίας Νόμου, καὶ πρὸς τακτικὴν ἀφορμὴν τῆς τοιαύτης περιστάσεως, ἐβάλθη προσέτι διὰ νὰ τίθηται εἰς τὸν ἐτήσιον Νόμον καὶ ἄρθρον τι ἐπικουρὸν ἐν γένει τὸν Πάγιον, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ δίδεται εὐλόγως καὶ ἡ εὐκαιρία

περὶ τυχούσης παρατηρήσεως πρὸς διόρθωσιν· ἀλλὰ δυστυχῶς Κύριοι, οὔτε τὸ τελευταῖον ἔλαβε χώραν, οὔτε τὸ πρῶτον καθιερώθη, ἀλλ' ὅ,τι γίνεται Πάγιον, παγώνει, ἵν' οὕτως εἴπω, διὰ πάντα, καὶ διὰ τοῦτο Κύριοι ἠχεῖ εἰς τὰς ἀκοάς μου ἡ λέξις αὕτη κακῶς ὡς αἰθαίρετος καὶ ἀπόλυτος· ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ὁ ἐπιβαλλόμενος δασμὸς διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἶναι ἐπαχθὴς ὡς πρὸς τὴν κατανάλωσιν, καθ' ὅσον οὗτος δὲν προβάλλεται ὡς ἀντιζύγιον τῆς κλίμακος, καὶ ἂν τυχὸν ἐπροβάλλετο δὲν ἠδύνατο νὰ δεσμεύσῃ διὰ μιᾶς μόνης βαθμίδος τοὺς καταναλωτὰς διὰ παντός. Ὅθεν καὶ προτείνω τὴν ἐλάττωσιν τῶν **10** λεπτῶν εἰς 25 τὸ κοιλὸν, τῶν δὲ ἀλεύρων κλπ. κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ δασμῶν, διότι τότε ὁ Νόμος οὗτος συνάδει καὶ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου. Συμπροτείνω τοῦ νὰ θεωρηθῇ ὁ νόμος οὗτος ἐτήσιος μέχρι τῆς νέας Βουλῆς ὅτε συνοδευόμενος μὲ ὅσα ῥῶτα εἶπον, νὰ ῥυθμίσωμεν εἰς ὡρισμένον ἀποτέλεσμα σύμφωνα μὲ τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα. Πρὸς ταῦτα ὑποβάλλω τὴν ἑξῆς τροπολογίαν τὴν ὁποίαν πιστεύω καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς θέλει παραδεχθῆ καὶ οἱ Κ. συνάδελφοί μου θέλουν ὑποστηρίξει.

Λαβὼν ἐπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Μαγγίνας ἔλεξε τάδε·

Ὁ παύσας ὁμιλεῖν περιέλαβε δύω ζητήματα συνάμα, ἤτοι τὸν **Νόμον** τῆς Κλίμακος δι ὃν ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις, καὶ τὸ **Β.** Διάταγμα τὸ ὁποῖον κατήργησεν αὐτόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κατ' ἀρχὰς ὁμιλήσας ἐπρότεινε νὰ μένῃ δι' ὕστερον τὸ περὶ **Β.** διατάγματος ζήτημα, περιορίζω τὴν ὁμιλίαν μου εἰς τὸ προκείμενον. Ὅλοι ἄνευ ἐξαιρέσεως Γερουσιασταὶ καὶ Ὑπουργοὶ εἶναι σύμφωνοι ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ προστατεύηται ἡ γεωργία, καὶ μόνον κατὰ τὸ εἶδος τῆς προστασίας διαφωνοῦσιν, ἐπειδὴ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ὁ Νόμος τῆς κλίμακος ἦτον ἀναγκαιότατος εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκδόσεώς καὶ μέχρι τινὸς διότι ἀντεχαίτισεν εἰς τὴν γέννησίν του τὴν μεγάλην ἀπειλὴν ἥτις ἦτον ἄφευκτος πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας καὶ τὴν μεγίστην ἀνάγκην τοῦ δημοσίου, διότι ἐκινδύνευεν ὁ οὐσιωδέστερος καὶ ἀσφαλέστερος πόρος τῶν δημητριακῶν καρπῶν· ἀλλ' ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν ὑπάρχει ἤδη καὶ ἡ ἀπαιτουμένη προστασία διὰ τὴν γεωργίαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῆς κλίμακος ὡς ἡ πεῖρα τῶν πραγμάτων ἀπέδειξε, διὸ καὶ θεωροῦσιν ἀναγκαίαν τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ πραγματικῆς καὶ ἀποτελεσματικῆς προστασίας· ἐπειδὴ δὲ

εἶμαι σύμφωνος μὲ τὴν τελευταίαν γνώμην, ὡς ἀνέφερον καὶ εἰς τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν, θέλω προσθέτει καὶ ἤδη πολλὰ ὀλίγα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἰδίας μου ταύτης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐλπίζω νὰ συμφωνήσωσι καὶ οἱ ἔχοντες τὴν ἐναντίαν ἰδέαν μέχρι τοῦδε.

Εἶναι ἀναντιῤῥητον ὅτι ἡ καλλιεργήσιμος γῆ τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολὺ περισσοτέρα ἀπὸ ὅσην καλλιεργεῖται σήμερον τοὐλάχιστον πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν, ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος συμποσοῦται εἰς **240,000** οἰκογενείας περίπου, ἐξ ὧν εἷς ἐκ τῶν προλαλησάντων Κυρίων Γερουσιαστῶν ἀνέφερεν ὅτι τὰ τρία τέταρτα εἶναι γεωργοὶ καὶ ἕτερος ἐξεφράσθη ὅτι εἶναι τὰ ἐννέα δέκατα τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ λέγω καὶ βεβαιῶ ὅτι ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας καὶ αἱ δύω ἰδέαι, καθότι οἱ καλλιεργοῦντες τὴν γῆν διὰ δημητριακοὺς καρποὺς μόλις φθάνουσι τὰς ἐννενήκοντα χιλιάδας οἰκογενείας, καὶ τοῦτο ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ἑπόμενον· ὅλη ἡ παραγωγὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναβαίνει εἰς κοιλὰ **11,000,000** περίπου, ὥστε κατὰ τὴν γονιμότητα τῆς γῆς τὸ ποσὸν τοῦτο παράγεται ἀπὸ στρέμματα γῆς **4** ἕως **4 1|2** ἑκατομμύρια, καὶ ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον γεωργὸν κατὰ μέσον ὅρον **50** ἕως **100** στρέμματα διὰ πρωϊμους καὶ ὀψίμους καρπούς, ἔπεται ὅτι διὰ **80,000** γεωργοὺς ἀπαιτοῦνται στρέμματα γῆς **4,000,000.**

Ἡ Ἑλλὰς διοικεῖται τακτικῶς **30** ἤδη ἔτη, ἀπὸ τὸ **1828** ὅτε ἦλθεν ὁ μακαρίτης Κυβερνήτης Καποδίστριας ἕως σήμερον, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς τὰ τελευταῖα **15** ἔτη κατὰ συνέχειαν ὑπάρχει εἰς ἐνέργειαν ὁ Νόμος τῆς κλίμακος, καὶ μολαταῦτα εἰς ὅλον τὸ τριακονταετὲς τοῦτο διάστημα οὐδεὶς ἐκ τῶν μὴ ὄντων εἰς τὴν γεωργικὴν κλάσιν ἄφησε τὸ ἔργον του διὰ νὰ προσκολληθῇ εἰς τὴν γεωργικὴν κλάσιν, ἐνῷ ἀπεναντίας πολλοὶ γεωργοὶ ἄφησαν τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμά των καὶ ἐνηγκαλίσθησαν ἄλλα ἐργόχειρα διὰ νὰ προσπορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὅπερ δηλοῖ ὅτι δὲν εὑρίσκουσι σήμερον εἰς τὴν γεωργίαν, διότι αὕτη ἔχει βάρη μεγάλα καὶ δὲν προστατεύεται δεόντως, ὥστε ὁ Νόμος τῆς κλίμακος δὲν δίδει τὴν ἀπαιτουμένην καὶ κατάλληλον προστασίαν εἰς τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ χρησιμεύει μόνον εἰς καταχρήσεις καὶ παράπονα.

Ἂς παραδεχθῶμεν διὰ μίαν στιγμὴν ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν μὴ ὄντων γεωργῶν θέλουσιν ἀρέσει τὰς ἄλλας ἐργασίας των καὶ νὰ προσκληθῶσιν εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ ἐκ τούτου τὸ ποσὸν τῶν **11,000,000** παραγομένων κοιλῶν εἰς δημητριακοὺς καρποὺς αὐξηθῇ εἰς **16,000,000,** εἰς τί θέλουσι μεταχειρισθῇ τὸ ποσὸν

τοῦτο; βεβαίως πρὸς πώλησιν ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς κατανα-
λώσεως· εἰς τὰ δύο ταῦτα κάμνω τὰς ἑπομένας παρατηρή-
σεις καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχήν σας. Διὰ νὰ καταναλωθῶσιν
οἱ δημητριακοὶ καρποὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀπα-
γορεύηται διὰ παντὸς ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξενικῶν σιτηρῶν, ἄλλως
θέλουσι προτιμᾶσθαι τὰ ξενικὰ καὶ νὰ μένωσιν ἀπώλητα τὰ
ἐγχώρια· ἀλλὰ τότε θέλουσιν εἶσθαι πάντοτε καταδικασμένοι
οἱ καταναλωταὶ ν' ἀγοράζωσιν ἀεριβὰ τὸν ἄρτον, ὥστε οἱ 150
νὰ καταθλίβωνται δικαίως ἀπὸ τοὺς 80· ἡ θυσία τῶν μὲν χά-
ριν τῆς προστασίας τῶν δὲ, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὅριά της καὶ ὄχι
νὰ ἦναι διαρκὴς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ προστασία δὲν ἀποβαίνει
ἀποτελεσματική· ὡς δὲ πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν κατανάλωσιν αὕτη
ἀποκαθίστατας ἀπραγματοποίητος, ἐπειδὴ οἱ ξενικοὶ σῖτοι κοσί-
ζουσιν εἰς τοὺς παραγωγούς αὐτῶν μέχρι τῶν τριῶν δραχμῶν
ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ, ἐνῷ ὁ ἑλληνικὸς σῖτος κοστίζει εἰς τὸν τό-
πον πέντε δραχμὰς τὸ κοιλὸν ἕνεκα τῶν μεγάλων ἐξόδων καὶ
τοῦ φόρου τῆς ἀποδεκατώσεως, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς
συναγωνισμὸν μὲ τὸν ξενικὸν σῖτον· ἄρα πρέπει νὰ ἀνευρεθῶσι
τρόποι καὶ μέσα, ὥστε νὰ μὴ κοστίζῃ ὁ ἐγχώριος σῖτος πλέον
τῶν τριῶν δραχμῶν ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ καὶ τότε δύναται νὰ
ἔλθῃ εἰς συναγωνισμὸν καὶ νὰ διαχειρίσῃ τὸν ζῆλον εἰς τὴν γεωρ-
γίαν ἐκ τῆς ὠφελείας· καὶ ἐπειδὴ ὁ Νόμος τῆς κλίμακος δὲν
προτείνει ποσῶς εἰς τοῦτο, πρέπει νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ ἑπό-
μενα δύο μέσα τὰ ὁποῖα εἶναι κατάλληλα καὶ ἀποτελεσματικὰ
διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας, ἤτοι εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ
κακοῦ φορολογικοῦ συστήματος τῆς ἀποδεκατώσεως, καὶ εἰς
τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἐπιστημονικῆς καλλιεργείας, τὴν ὁποίαν δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσάξωσιν οἱ πτωχοὶ γεωργοὶ ἐὰν δὲν εἰσαχθῇ
αὐτὴν κατὰ πρῶτον ἡ Κυβέρνησις μὲ ἔξοδα τοῦ δημοσίου, καθ'
ὅσον μάλιστα τὸ ποσὸν τῶν 10 ἢ 50 χιλιάδων δραχμῶν ἐκ
μέρους τοῦ δημοσίου δὰ τόσῳ μεγάλον καλὸν εἰς τὴν Πατρίδα
εἶναι ἀτίμαντον.

Ἀρτὶ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν παραδέχεται πλη-
ρέστατα τὴν ἀνάγκην τῆς μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ συστή-
ματος τῆς ἀποδεκατώσεως, καὶ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτε-
ρικῶν τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐπιστημονικῆς καλλιερ-
γείας, δυνάμεθα ἐκ τῆς θέσεώς μας νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτοὺς ὅτι,
ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τοιούτων καλῶν τοῦ τόπου, παραδεχό-
μεθα τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου τῆς κλίμακος, ἀλλ' ὑπὸ ῥητὴν
προθεσμίαν ἓκτὼ ἢ καὶ 12 μηνῶν νὰ εἰσάξωσι τὰ Νομοσχέδια

ταῦτα καὶ ἡμεῖς εἴμεθα πρόθυμοι ὄχι μόνον νὰ χορηγήσωμεν
πᾶσαν συνδρομὴν, ἀλλὰ καὶ νὰ συμπράξωμεν τὸ κατὰ δύναμιν,
ἔτι δὲ νὰ χορηγήσωμεν πᾶσαν πίστωσιν τόσον διὰ τὰ ἀναγ-
καιοῦντα ἔξοδα ὅσον καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν
Ὑπουργείων ἀπὸ ἀνθρώπους καταλλήλους καὶ ἱκανοὺς διὰ τὰ
ἔργα ταῦτα, ἀλλ' ἐὰν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο δὲν πραγματο-
ποιήσωσι ταῦτα, νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτοὺς καθαρὰ καὶ ἄνευ συστο-
λῆς ὅτι πρέπει νὰ ἀφίσωσι τὰς ὑπουργικὰς ἕδρας, διὰ νὰ διο-
ρίσῃ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του καταλληλότερα
καὶ ἱκανώτερα πρόσωπα, καὶ ἂν δὲν πράξωσι τοῦτο, νὰ τοὺς
εἴπωμεν παῤῥησίᾳ ὅτι δὲν ἔχομεν πλέον ἐμπιστοσύνην εἰς αὐ-
τούς· ἀλλὰ ταῦτα νὰ γίνωσιν ἀπὸ εἰλικρινεῖς καὶ ἄδολον αἴ-
σθημα, καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλους ὑποκειμενικοὺς σκοπούς, ὅτε τὰ
πάντα εἶσι μάταια.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς λόγους ἐκείνους, οἵτινες λέγουσιν ὅτι
θεωροῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ἐλλείψεις
τοῦ Νόμου τῆς κλίμακος, ἀλλὰ δὲν παραδεχόμεθα τὴν ἀρχὴν
τοῦ Νομοσχεδίου, κάμνω τὰς ἑπομένας παρατηρήσεις· ἀφοῦ δὲν
παραδεχθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, παύει πᾶσα περαιτέρω συζή-
τησις καὶ διόρθωσις, ὅτε οὔτε ἐλαττώματα οὔτε ἐλλείψεις διορ-
θοῦνται πλέον, καὶ τότε τί ἐξάγεται; καθαρὰ καθαρώτατα ὅτι
δὲν πρόκειται περὶ διορθώσεως ἐλαττωμάτων καὶ ἐλλείψεων
εἰμὴ περὶ ἀπορρίψεως τοῦ νομοσχεδίου μόνον, καὶ ἂς μένῃ ἐν
ἐνεργείᾳ Νόμος μὲ ὅλα του τὰ σφάλματα καὶ ἐλλείψεις· δι' ὅλα
ταῦτα ἐπαναλαμβάνω νὰ κηρυχθῶ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ
Νομοσχεδίου.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομιχάτης.

Ποτὲ, Κύριοι, κανὲν Νομοσχέδιον δὲν ἐσυζητήθη καὶ ἀνε-
σκευάσθη τοσοῦτον ἐκτεταμένως καὶ λεπτομερῶς, ὅσον τὸ ἀπὸ
τεσσάρων ἡμερῶν συζητούμενον. Ἠκούσατε τοὺς μακροὺς ἐν τῇ
Ἁγιᾷ λόγους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καθὼς καὶ τὰ ἐνταῦθα
λεχθέντα, πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Χρηστίδου
καὶ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ· ἀντεγνώσατε δὲ βε-
βαίως πρό τινος καὶ τὰς διαῤῥόους ἐκτεταμένας ἐκθέσεις ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ δημοσιευθείσας εἰς τὰς ἐφημερίδας, τὸ ὁποῖον ὑπεμφαίνει,
ὅτι διὰ νὰ γίνωνται ταῦτα πρέπει εἰς τὸν μηχανισμὸν τῆς περι-
ἧς ὁ λόγος κλίμακος νὰ ἐνυπάρχωσι μεγάλα κοινωνικὰ ἐθνικὰ
καὶ κυβερνητικὰ συμῤῥέοντα. Ἂν δὲ πραγματικῶς ταῦτα ἐνυ-
πάρχωσιν, ἡ Κυβέρνησις, τὸ κατ' ἐμὲ, ἔχει τὸ μέγιστον παντὸς
ἄλλου συμῤῥέον, διότι ἐννοεῖ κάλλιστα, ὅτι οἱ φόροι τῶν δημη-

πριακῶν καρπῶν καλύπτουσι τὰ 3/4 τοῦ οἰκείου προϋπολογισμοῦ της, καὶ ἐπομένως ποτὲ δὲν ἤθελεν ἀκολουθήσει τὸ ἐπιβλαβὲς εἰς τὰ δημόσια καὶ ἐθνικὰ συμφέροντα μέτρον, ἂν ἐπείθετο ὅτι ἡ κατάργησις τῆς κλίμακος ἀντίκειται εἰς ταῦτα.

Ἡ κλίμαξ, Κύριοι, δὲν εἶναι ἐφεύρεσις Ἑλληνικοῦ νοὸς ἀλλ' οἰκονομολόγων σοφῶν τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ λοιπῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης· ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη ἀνήχοντο τὴν ὕπαρξιν τῆς κλίμακος μέχρις οὗ ἀρχαὶ συμφερώτεραι παρουσιασθεῖσαι ἐγένοντο ἀσπασταί, καὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ πρὸ πάντων τῶν σιτηρῶν. Ἠκούσατε τί σᾶς εἶπον οἱ θιασῶται τῆς κλίμακος, ὅτι πρέπει καὶ ἡμεῖς ν' ἀκολουθῶμεν τὰ διαβήματα τῶν σοφῶν ἐθνῶν, ἐξ ὧν ἠρανίσθημεν τήν τε κλίμακα καὶ αὐτὴν τὴν διέπουσαν ἡμᾶς σήμερον λοιπὴν νομοθεσίαν, εἶμαι δὲ πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην κατὰ πάντα σύμφωνος, τὸ νὰ ἀκολουθῶμεν δηλαδὴ τὴν πρόοδον καὶ τὰς νεωτέρας ἰδέας τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ὁλλανδίας, Ἑλβετίας, καὶ Βελγίου, καὶ ποσῶς δὲν συμφωνῶ μετὰ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἡμῶν Κ. Χρηστίδου, τοῦ ὁποίου πολλάκις ἐξετίμησα τὴν πολυμάθειαν καὶ τὰς οἰκονομικὰς γνώσεις, ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς κλίμακος, τῆς ὁποίας ἡ ὕπαρξις δὲν ὑφίσταται εἰμὴ εἰς τὴν Ῥώμην, Ἱσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν. Διὰ τοῦτο πεισθεὶς μᾶλλον εἰς τὰς ἀγορεύσεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ δίδω τὴν ψῆφόν μου ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος.

Ἐνθυμεῖσθε βεβαίως πάντες, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Κολοκοτρώνης ὅτε ἐξετάζετο ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως ὡς ὑπόδικος καὶ ἠρωτᾶτο περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, διακόψας τὸν ἀνακριτὴν τὸν παρεκάλεσε νὰ γράψῃ καθ' ὑπαγόρευσίν του τὸν μῦθον ἐκεῖνον τοῦ Αἰσώπου, καθ' ὃν λύκος τις θέλων νὰ φάγῃ δικαιολογημένως ἓν ἄκακον ἀρνίον, μεθ' οὗ συνέπινεν ὕδωρ εἰς τινα ῥύακα, εὗρε πρόφασιν, ὅτι τὸ ἀρνίον τοῦ ἐθόλωνε τὴν πηγήν, ἐνῷ ἐκεῖνος εὑρίσκετο ὑπεράνω αὐτοῦ. Ὁ μῦθος οὗτος ἀξιολόγως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι ἐκ τῶν ὅσων ἐρρέθησαν ἐνταῦθα ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύεται, ἢ ὅτι καὶ ἡ ἄκακος αὐτὴ κλίμαξ κατεδικάσθη νὰ φαγωθῇ ὡς ἐκεῖνο, καὶ πρὸς τοῦτο ἐχρειάζετο καὶ τὶς πρόφασις. Ἀλλ' ἂς ἐνθυμηθῶμεν ἡ Κυβέρνησις, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς καὶ θὰ μετανοήσῃ σφόδρα διὰ τὴν κατάργησιν ταύτην τῆς κλίμακος, ἥτις ἐπαρηγόρει τὴν γεωργίαν, ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνεψύχωνε τό τε

ἐμπόριον καὶ τοὺς γεωργοὺς διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ τέλους τῆς ἐξαγωγῆς, καὶ δὲν ἐπαφόρτιζε τοὺς καταναλωτὰς εἰμὴ μὲ μόνον 10 λεπτὰ, ἐνῷ ὁ παρὼν Νόμος τοὺς ἐπιβάλλει 40.

Περαιωμένης μετὰ ταῦτα θεωρηθείσης τῆς συζητήσεως, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 21 κατὰ 11 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν.Μαυρομμάτου καὶ Γ.Δαρειώτου κατὰ τὸ ὠφθὲ συνηθισμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ εἰσαγωγῆς τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δοῦκας . . . . . O
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . O	Δῆμος Κανελλόπουλος . . O
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . O
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Δημήτρ. Πλαπούτας . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . O	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . O	Δημήτριος Χατσίσκος . . . O
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . O
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . O	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . O
Δημήτριος Βούλγαρης . . O	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . O	Ῥήγας Παλαμίδης . . . O
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου πρώτου ἀνεγνώσθη συνάμα καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Ῥήγα Παλαμίδου καὶ Γ. Ψύλλα ἔχουσα οὕτω·

«Τοῦ σίτου δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 25.

Τοῦ ἀραβοσίτου καὶ σικάλεως δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 30.

Τῆς κριθῆς καλαμβοκίου καὶ βρώμης δι' ἕκαστον κοιλὸν λ. 10.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἄλευρα, τὰ μὲν τοῦ σίτου ὑποβάλλονται εἰς τελώνιον 2 λεπτῶν κατ' ὀκάν, ὅλων δὲ τῶν λοιπῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς λεπτὸν ἕν.

Ὁ παρὼν Νόμος ἰσχύει ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του.»

Ἐπὶ τῇ τροπολογίᾳ ταύτῃ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τοὺς λόγους, οἵτινες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ψηφίσῃ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς κλίμακος, πρὸς δὲ νὰ φέρῃ μετὰ τοῦ Κ. Παλαμιδοῦ τὴν προκειμένην τροπολογίαν. Οἱ λόγοι δὲ οὗτοι εἰσὶν ὅτι ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς κλίμακος, διότι ἂν καὶ κατὰ τὴν θεωρίαν εἶναι μᾶλλον σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, κατὰ τὴν πρακτικὴν ὅμως συμφωνεῖ μὲ τὴν ὕπαρξιν τῆς κλίμακος· διότι αὐτὴ συντελεῖ περισσότερον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, τὴν ὁποίαν πρεσβεύει, καὶ βλέπομεν ὅτι ἀπὸ πέντε ἤδη ἐτῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς κλίμακος, τὰ ξένα σιτηρὰ φορολογοῦνται κατὰ 10 μόνον λεπτὰ τὸ κοιλόν, ἐνῷ κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἐφορολογήθησαν μέχρι τοῦδε πρὸς 50 λεπτά, καὶ εἰς τὸ μέλλον θέλει φορολογοῦνται πρὸς 40, δι' ὃ καὶ ψηφίζων οὕτω ἐψήφισεν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς κλίμακος, καθόσον ἔχει καὶ ὅλως διαφόρους ἰδέας περὶ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλούτου, πιστεύων ὅτι ὁ ἀληθὴς πλοῦτος δὲν εἶναι τὰ πολλὰ κτήματα, χρήματα, λαμπραὶ οἰκοδομαί, σκεύη καὶ πολυτελῆ ἐπιπλα, ἀλλ' ὅτι ἀληθὴς πλοῦτος κατὰ τὸν σοφὸν Ἀριστοτέλην εἶναι ἡ φιλοπονία, ἡ ὀλιγάρκεια καὶ ἡ ἀρετή· καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἱστορικοῦ Προβούτου οἱ Ἕλληνες, οἱ καὶ τὸν Πέρσην διώξαντες καὶ τόσας ἀρετὰς καλλιεργήσαντες μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐημερίας τῆς Πατρίδος, ποτὲ δὲν ἐθεωρήθησαν πλούσιοι, ὅπως σήμερον ἐννοεῖται ὁ πλούσιος, ἀλλ' ἐπρέσβευον ὅτι ἀληθὴς πλοῦτος εἶναι ἡ αὐτάρκεια καὶ ἡ ἀρετή. Ἐπομένως παρετήρησεν ὅτι διὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ παγίου φόρου τῶν τεσσαράκοντα λεπτῶν, τὰ ὁποῖα προσδιορίζει τὸ Νομοσχέδιον, αἱ περὶ ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ἀρχαὶ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀπολήγουσιν εἰς πρακτικὰ μέτρα ἐπιβαρύνοντα τὸ ἐμπόριον μᾶλλον τῆς κλίμακος, ἥτις εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου ἐψηφίσθη ἤδη, ὑποστηρίζει συναπῶς τὴν τροπολογίαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμίδου, ὅστις θέλει δι' αὐτῆς νὰ ἐλαττώσῃ τὸν φόρον τῶν 40 λεπτῶν.

Προσέθηκε δὲ ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἡ κατάργησις τῆς κλίμακος, κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου του Κ. Παλαμίδου, ἐγένετο κατὰ τὸν Ἰούλιον π. ἐ. διὰ Β. Διατάγματος, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐλήφθη φροντὶς ὥστε νὰ ἔχῃ σήμερον καὶ ἡ Γερουσία ἐνώπιόν της τὰ στοιχεῖα τῆς ὁμολογίας τῶν Κ.Κ. Ὑπουργῶν περὶ τῆς τότε ἀνάγκης τοῦ μέτρου τούτου, καὶ σήμερον ἔτι ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν ἀπεδείχθη καὶ τοι ζητηθέντων τῶν λόγων, ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτή, διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει καὶ τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τροπολογίας, τοῦ νὰ ὁρισθῇ ἡ ἐνέργεια τοῦ παρόντος Νόμου δι' ἓν ἔτος μόνον ὡς χρόνος δοκιμασίας.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπεν·

Οἱ Γερουσιασταὶ Κύριοι Παλαμίδης καὶ Ψύλλας φέροντες τροπολογίαν διὰ νὰ ἐλαττωθῇ τὸ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ξενικοῦ σίτου εἰς 25 λεπτά, τοῦ ἀραβοσίτου εἰς 30 ἐρ' ἑκάστου κοιλοῦ, κτλ. θέτουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἰς μεγάλην ἀντίφασιν, ἐπειδὴ δὲν παρῆλθον εἰσέτι πέντε λεπτὰ ἀφ' ὅτου οἱ κύριοι οὗτοι ἐψηφοφόρησαν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν λόγῳ προστασίας τῆς γεωργίας, καὶ ἤδη φέρουσι πρότασιν, ἥτις εἶναι πρὸς πραγματικὴν βλάβην τῆς γεωργίας πεντηκοντάκις περισσότερον ἀπὸ τὴν κατάργησιν τῆς κλίμακος· καὶ δύναμαι νὰ τοὺς βεβαιώσω ὅτι ἡ πρότασίς των εἶναι πρὸς καταφθορὰν τῆς γεωργίας καὶ οὐδόλως ἡ κατάργησις τῆς κλίμακος· νομίζω περιττὸν νὰ κάμω ἐπαναληπτικὴν ἀνάλυσιν, ὅτι ἡ ἐλάττωσις τοῦ τελωνιακοῦ διεσαιώματος τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξενικῶν σιτηρῶν ἀποβαίνει πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας καὶ τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν, καὶ πρὸς τοῦτο παραπέμπω ἕκαστον εἰς τὴν περὶ τούτου ὁμιλίαν μου κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν συνεδρίασιν.

Τὰ 40 λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου κοιλοῦ σίτου καὶ ἀναλόγως τὰ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ξενικῶν σιτηρῶν, τὰ ὁποῖα προσδιορίζει τὸ νομοσχέδιον διὰ φόρον εἰσαγωγῆς, δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ τελωνιακὸν διεσαίωμα, καὶ ἂς ἐξέλθῃ τῆς ἀπάτης ὅστις νομίζει ὅτι τοῦτο εἶναι ἄλλος φόρος.

Οἱ προτείνοντες τὴν τροπολογίαν Κύριοι Γερουσιασταὶ ἀνέφερον ὅτι κάμνουσι τοῦτο διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου· ἐὰν ἐν παροδικῷ χρόνῳ τοῦτο, ἔπρεπε νὰ προτείνωσι τελείαν ἀτέλειαν τόσον εἰς τὰ σιτηρὰ ὅσον καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ λοιπὰ ἐμπορεύματα τῆς εἰσαγωγῆς, ὅτε ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου δύναται νὰ γίνῃ πλατυτέρα καὶ ἀποτελεσματικὴ, καὶ νὰ μὴ περιορίσωσι τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς εἰς τὸ ἀπίμαντον ποσὸν τῆς εἰσαγωγῆς

τῶν ξενικῶν σιτηρῶν, ἥτις ἀποβαίνει μόνον καὶ μόνον πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἔλεγον ὅτι θέλουν νὰ προστατεύσωσι· λυποῦμαι δὲ ὅτι ἐκ τῆς προτάσεως ταύτης θέλει προκύψει τὸ κώλυμα τῆς συζητήσεως διὰ τὴν αὔξησιν τῶν 40 λεπτῶν, τὰ ὁποῖα περιέχει τὸ νομοσχέδιον, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἀποβαίνει πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης.

Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τῶν φερόντων σήμερον τὴν τροπολογίαν, Κύριε Γερουσιασταί, ὑπερασπίσθη τὴν κλίμακα, ἀπ' ἐναντίας, τὸ κατ' ἐμέ, εἶπον ὅτι ἡ κλίμαξ δὲν ἔχει ὑπόστασιν πλέον, καὶ ἀπέδειξα τοῦτο διὰ τοῦ Νόμου περὶ καταργήσεως τοῦ φόρου τῆς ἐξαγωγῆς, τὸν ὁποῖον πέρυσιν ἐψηφίσαμεν· εἶπα μάλιστα ὅτι κλίμαξ ἐχρησίμευσε χάριν τῶν προσόδων τοῦ Κράτους, καὶ καθὼς ἐρρέθη χθές, ἡ κλίμαξ ὀλίγους μόνον ὠφέλησε, χρησιμεύσασα μᾶλλον εἰς τὴν ἐξόγκωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Κυβερνήσεως· καταστᾶσα συγχρόνως ἡ μάστιγξ τοῦ γεωργικοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον πέρυσιν διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου τῆς ἐξαγωγῆς κατεστήσαμεν ἔμπορον. Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι ἡ κλίμαξ ἔφερε συμπαθείας ὑπὲρ τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ὁποίας καὶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν καρδίαν.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἐπανέλαβεν ἐν περιλήψει τὰς ἰδέας καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς προηγουμένης αὐτοῦ ὁμιλίας, καὶ ἐσυμπέρανεν, ὅτι ὁ παρὼν Νόμος δὲν συνάδει ποσῶς μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ μὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ καταναλωτοῦ πρόνοιαν, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Προσέθηκε δὲ ὅτι ἤθελε προτείνει τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου εἰς 10 λεπ., καθόσον ὁ Νόμος οὗτος δὲν εἰσήχθη εἰς ἀντικατάστασιν τῆς κλίμακος, ὡς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας εἶπεν, οὐδ' ἐπιτρέπεται τὸ ταμιευτικὸν πνεῦμα εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, οἷος εἶναι ὁ ἄρτος. Ὅτι δὲ ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ λάβῃ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς γεωργίας, τοῦτο δὲν δύναται εἰμὴ νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνῃ, καὶ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ κατὰ συνείδησιν δικαιολογία τῆς προκειμένης τροπολογίας.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον, τὸ πρῶτον μέρος τῆς τροπολογίας ἀπερρίφθη, μὴ ὑποστηριζόμενος αὐτὸ τῆς Γερουσίας· ἑπομένως τὸ 1 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας. Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα καὶ τοῦ 2 ἄρθρου, ἀνεγνώσθη καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς τροπολογίας, ἥτις μὴ ὑποστηριχθεῖσα ὑπὸ τῆς Γερουσίας

ἀπερρίφθη· ἑπομένως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Μετὰ ταῦτα τεθὲν εἰς ψηφοφορίαν καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 21 κατὰ 11 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν κατὰ τὸ ἥδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 31 Ἰανουαρίου ε.ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ο
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ο	Δημήτριος Χατσίσκος	Ο
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης	Ο	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ο
Δημήτριος Βούλγαρης	Ο	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ο	Ῥήγας Παλαμίδης	Ο
Νικόλαος Ἰω. Μεξῆς	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 10 Μαρτίου 1859, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς 2, 3, 4 καὶ 5 Μαρτίου ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, καὶ ἡ συζήτησις αὐτοῦ ἀπεφασίσθη νὰ τηρήσῃ τὴν ἱεραρχικὴν σειράν· ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διεξελθοῦσα ἡ Ἐπιτροπή σας τὸ περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου Νομοσχέδιον, ἐθεώρησε μὲν ὑπερβάλλουσαν τὴν αὔξησιν ταύτην τοῦ προσωπικοῦ καὶ δαπανηρὰν διὰ τὸ Δημόσιον, ἀλλὰ μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὰς προθέσεις τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, θεωροῦντος, ὡς ἐν τῇ ἐκθέσει του ἀναφέρει, ἀπαραίτητον τὴν ἀνάγκην τῆς προσθήκης τοῦ τε ὁρυκτολόγου καὶ τῶν πέντε Ὑπουργικῶν Γραμματέων διὰ τὴν πρόοδον τῆς ὑπηρεσίας ὁσημέραι ἀναπτυσσομένης, παρεδέξατο διὰ ταῦτα τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἀθήνησι τὴν 10 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπή

Α. Λ. Κουντουριώτης, Γ. Παπαηλιόπουλος,
Χ. Παπαπαλίτης, Δ. Χατζίσκος,
Α. Γρηγοριάδης.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως πέντε ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν ἓξ Νομοσχεδίων 1) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 17,788 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859· 2) περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως· 3) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 28,800 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως 1859· 4) περὶ μετοχῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας καὶ 5) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 105,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1858. Ἐπομένως ὡρίσθη δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑκάστης τῶν ἐκθέσεων τούτων ἀποφάσεως νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ ὧν πραγματεύονται Νομοσχέδια καθ' ἣν ἀνεγνώσθησαν τάξιν καὶ σειράν, ἄνευ ἐκτυπώσεως καὶ διανομῆς αὐτῶν εἰς τὰ μέλη τοῦ Σώματος ὡς περιττῆς. Ἔχουσιν αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 17,788 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859, καὶ διεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας τὴν περὶ τῆς πιστώσεως ταύτης αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, εὗρεν ἰσχυροὺς τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν δαπάνην ταύτην λόγους, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς συστάσεως Εἰρηνοδικείων εἰς τινα μέρη, τῶν ὁποίων αἱ ἀποστάσεις εἶσι μεμακρυσμέναι, ἡ δικαιοσύνη θέλει ἀπονέμεται καὶ εὐκολώτερον καὶ σκοπιμώτερον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ αὔξησις τῶν ἐνοικίων καὶ ἡ πραμάθεια νέων ἀποκτεῶν εἰς τὰ καταστήματα τοῦ Ἀρείου Πάγου, τῶν Ἐφετείων καὶ Εἰρηνοδικείων, ὡς καὶ ἡ ἐκμίσθωσις τῆς ἁμάξης τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς ὑπηρεσίας, δικαιολογοῦσι τὴν ζητουμένην δαπάνην· διὰ ταῦτα παραδεξαμένη τὴν ἀρχὴν, τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ

Νομοσχεδίου, συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Ἀντωνόπουλος, Ἀδὰμ Δούκας,
Ἀθ. Γρηγοριάδης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Προαξετάσασα ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως, καὶ παρατηρήσασα ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ συνάδουσιν ὁλοσχερῶς μὲ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἰσχυούσας διατάξεις, καὶ ἐπομένως θεωροῦνται ὡς στηριζόμεναι εἰς τὸ ὀρθὸν καὶ δίκαιον, παρεδέξατο διὰ ταῦτα τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου καὶ τὰ καθέκαστα, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἀθήνησι τὴν 11 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Δ. Χατζίσκος, Π. Λοιδωρίκης.
Ν. Μαυρομμάτης, Ι. Οἰκονόμου,
Ἀδὰμ Δούκας.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 28,800 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸ 1859, καὶ θεωροῦσα ἐκ τῶν λόγων, οὓς ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ἐπιφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ἀρκούντως δικαιολογημένην τὴν εἰρημένην πίστωσιν, παρεδέξατο τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Α. Γ. Κριεζῆς, Γ. Παπαηλιόπουλος,
Δ. Α. Κουντουριώτης, Γ. Καρακατζάνης,
Ν. Μαυρομμάτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ μέ-

τοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας καὶ περὶ παραχωρήσεως αὐτῇ δύω γηπέδων, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως τοῦ νὰ λάβῃ τὸ δημόσιον δισχιλίας ἔτι μετοχὰς εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας σκοπὸν ἔχει τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν Νήσων καὶ τῶν παραλίων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῆς εἰς ἄλλα διάφορα ἔκτος τοῦ Κράτους μέρη, ἐξ ἧς θέλουν πρακύψει πολλὰ καὶ μεγάλα ὠφέλη ὑλικά τε καὶ ἠθικά, δὲν εἴδίστασε διὰ ταῦτα νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, καὶ νὰ συστήσῃ τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, Ν. Μαυρομμάτης,
Π. Λοιδωρίκης, Γ. Δαρειώτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 105,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐπισκευὴν τῶν σημαντικωτέρων τοῦ Κράτους ὁδῶν, δὲν εἰδίστασε νὰ παραδεχθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπως ἔχει, καὶ νὰ συστήσῃ τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἀθῆναι τὴν 11 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Χαρ. Παπαπολίτης, Ν. Μαυρομμάτης.
Μ. Α. Καΐρης, Γ. Παπαηλιόπουλος.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τῶν Νομοσχεδίων περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 600,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν σύστασιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρ. 168,000 πρὸς οἰκοδομὴν νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρᾳ, καὶ περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβόντων τὸν λόγον

ὁ Κύριος Κ. Παλαμίδης εἶπε· Δὲν βλέπω μὲ λύπην μου παρόντα τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν ὑπάγεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον, ὡς ἔχοντα εἰδικὴν γνῶσιν τοῦ πράγματος, προτιθέμεθα νὰ ζητήσωμεν ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις· ἐρωτῶ λοιπὸν τὴν Γερουσίαν ἂν δέχεται τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου, ἢ ἐπιθυμεῖ νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις καὶ τοι μὴ παρόντος τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ. Ἀπορηναμένης δὲ τῆς Γερουσίας τὴν πρόοδον τῆς συζητήσεως τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ ἀγορεύων Κ. Γερουσιαστὴς ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον εἶπεν· ὅλοι ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, τὴν ἐκτεταμένην συζήτησιν, ἥτις ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου· ὅλοι ὡσαύτως ἐνθυμεῖσθε τοὺς λόγους, οἵτινες κατ' αὐτὴν τὴν συζήτησιν ἐρρέθησαν, καθὼς καὶ ποῖοι ὑπῆρξαν οἱ κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου ψηφίσαντες καὶ ὡς ἀντιπολιτευόμενοι χαρακτηρισθέντες· εἰς τούτων ἤμην καὶ ἐγώ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐλθὼν, ὅτι οἱ κυριώτεροι λόγοι, οἵτινες μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἐξετέθησαν κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου ἐκείνου, ἦσαν καὶ οἱ ἑξῆς, ὅτι τὸ ἔργον ἐγένετο παρακαίρως καὶ κατεσπευσμένως ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, καὶ ὅτι τοῦτο παρουσιάζεται ἀτελὲς, τοῦ καλωδίου ἐκτεινομένου ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι Σύρου μόνον, καὶ μὴ ἑνουμένου μὲ τὸ σύρμα τῆς γενικῆς γραμμῆς, ὅπερ ἀποκαθιστᾷ τὴν Ἑλλάδα συνδεδεμένην τηλεγραφικῶς μεθ' ὅλου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου. Εἰς ἀπάντησιν εἶπεν τότε ὁ Κ. Ὑπουργὸς μεταξὺ τῶν ἄλλων λόγων του, ὅτι ἡ μετὰ τῆς Χίου μέχρι Κωνσταντινουπόλεως τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία διὰ τοῦ Τουρκικοῦ σύρματος ἐπετράπη ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, διὰ μόνην τὴν ἐπίσημον ἀλληλογραφίαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ οὐχὶ τῶν πολιτῶν, μέχρι τοῦ μηνὸς Μαΐου, καθ' ὃν χρόνον δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀνήκουσα συνθήκη, ἥτις ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ τοῦ ἔργου, ὡς γίνεται μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἐρωτῶμεν ἤδη, προκειμένου περὶ χορηγήσεως τῆς δαπάνης αὐτοῦ τούτου τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, ἀπεπερατώθη ἡ συνθήκη αὕτη ἢ μένει εἰσέτι ἐκκρεμὴς, καὶ ἑπομένως ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι ἄχρηστος ὁ τηλέγραφος ὡς πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν; ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἐρώτησιν ταύτην διὰ νὰ ἀποδείξωμεν εἰς τὸν ὑπουργικὸν τύπον, τὸν ἀποδώσαντα εἰς ἡμᾶς τὴν κακόνοιαν τοῦ ὅτι κατεξανέστημεν ἐπὶ ἔργῳ ὠφελίμου εἰς τὸ Ἔθνος, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐγίνετο κατεσπευσμένως, δὲν ὑπῆρξε καὶ τέλειον, καὶ

ὅτι ἐλέῳ Ὀθωμανικῷ τηλεγραφήμεθα μὲ τὸν λοιπὸν ἐξωτερικὸν κόσμον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ Τουρκία συνήνεσεν ἤδη νὰ ἐγκαταθέσωμεν ἴδιον ἠλεκτρικὸν καλώδιον ἀπὸ Σύρου μέχρι Χίου, ἔνθα θέλει ἑνωθῇ τοῦτο μὲ τὸ καλώδιον τῆς γενικῆς τηλεγραφικῆς γραμμῆς τῆς Τουρκίας, καὶ ἑπομένως διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν γενικωτέραν τηλεγραφικὴν γραμμὴν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι διαπραγματεύσεις περὶ καταρτίσεως συνθήκης ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς ὑπαρχούσης ἤδη μεταξὺ Τουρκίας καὶ Αὐστρίας, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπεκτάσεως πάσης εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ τὸ βέλτιον διατάξεως, ἥτις δύναται νὰ λάβῃ χώραν μεταξὺ τῶν ῥηθέντων δύο Ἐθνῶν.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης

Ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου συζήτησις εἶναι ἐξηντλημένη, καὶ διὰ τοῦτο δὲν φέρω ἐκ νέου ἐπ' αὐτοῦ τὸν λόγον· ἐρωτῶ μόνον τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἂν, ὅπως κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην εἴπωμεν, τὰ χρήματα τῆς ἀγορᾶς τοῦ καλωδίου ἐπληρώθησαν, διότι ἂν μὲν ἐπληρώθησαν τὸ ζήτημα ἔχει ἄλλως, ἂν δὲ δὲν ἐπληρώθησαν τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει.

Κἀπόντος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι τὰ χρήματα ἐπληρώθησαν, ὁ ἀγορεύων Κ. Γερουσιαστὴς ἐπαναλαβὼν εἶπεν, ὅτι ἡ ἔλλειψις περιέχουσα τὴν φράσιν ὀφείλομεν νὰ ἐκτελέσωμεν πληρώνοντες τὸ συμφωνηθὲν ποτὲ» δὲν εἶναι ὀρθὴ καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ· ἑπομένως ἐπειδὴ διὰ τῆς πληρωμῆς ἐγένοντο δύο τινά, ἐπληρώθησαν δηλονότι χρήματα ἄνευ Νόμου, καὶ συνετρίβη οὕτως εἰπεῖν τὸ Κιβώτιον τοῦ δημοσίου ταμείου διὰ νὰ ληφθῶσι καὶ πληρωθῶσι τὰ χρήματα ταῦτα, διὰ τοὺς δύο τούτους λόγους ἔχει ψῆφον ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὠδὲ προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 19 κατὰ 10.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως πρὸς σύστασιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνιάδης . . . Ν	Σπυρίδων Καλογερόπουλος .
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης . . .	Γάτζης Μαγγίνας . . . . Ν

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Κωνσταντῖνος Καναρὴς	
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Μ. Α. Καΐρης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	O	Ἰωάννης Στάϊκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	O	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Γεώργιος Ψύλλας	O	Δημήτριος Χατσίσκος	O
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χρηστίδης	O
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γεώργιος Δαρειώτης	O	Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Γ. Παπακλιόπουλος	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνστ. Προβιλέγιος	
Γκίκας Καρακατζάνης	O	Ἰωάν. Οἰκονόμου	O
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Σπῦρος Μῖλιος	
Ἀδὰμ Δούκας	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	O
Δῆμος Κανελλόπουλος	O	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων **19** κατὰ **10** ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς **12** Ἰανουαρίου τ. ε.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον καὶ ἔκθεσιν περὶ χορηγήσεως νομῆς δύο ἵππων εἰς τοὺς ἐν τῇ πρωτευούσῃ διαμένοντας ὑποστρατήγους νομοεπιθεωρητὰς ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ Νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως ἱπποροβῆς εἰς τοὺς ὑποστρατήγους, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλω κατ' ἐπιταγὴν της *Αὐτοῦ Μεγαλειότητος* καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν ἐπικαλούμενος καὶ τὴν παρ' αὐτῆς ἐπιψήφισίν του.

Ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου πρὸς πλειοτέραν διασάφησιν.

Ὑποβάλλω δὲ συγχρόνως καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Φεβρουαρίου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπήμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρτιωτικῶν καὶ θέλει ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΙΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοῦ καὶ μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Εἰς ἑκατὸν τῶν ἐν Ἀθήναις σταθερὰν τὴν διαμονὴν ἐχόντων ὑποστρατήγων τοῦ Βασιλικοῦ στρατοῦ, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν τῶν νομοεπιθεωρητῶν, τῆς ἐνεργοῦ ἢ τῆς προικοδοτημένης φάλαγγος, καὶ τῶν διαθεσίμων τῶν μετασχόντων τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἀγῶνος, χορηγοῦνται δύω καθ' ἡμέραν μερίδες ἱπποροβῆς, πρὸς διατροφὴν δύω ἵππων ὑπηρεσίας, ἐφ' ὅσον πραγματικῶς ἔχουσι τοιούτους.

Ἄρθρ. 2. Ἡ χορήγησις αὕτη ἀπονέμεται κατὰ τὰς περὶ νομῆς διατάξεις καὶ διατυπώσεις τῆς Στρατιωτικῆς οἰκονομίας, ἡ δὲ δαπάνη καταλογίζεται εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν πιστώσεων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ὁρίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα, καὶ τὰ τιμήματα διορίσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως κατὰ τὸν κανονισμόν.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ δευτέρου Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 168,000 δι' οἰκοδομὴν νέου τελωνιακοῦ καταστήματος ἐν Σύρῳ, καὶ λόγου τινὸς γενομένου περὶ τοῦ εἰς ποῖον μέρος τῆς Σύρου ὑποδεικνύει τὸ διάγραμμα

τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος αὐτοῦ, ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας εἶπεν· διὰ νὰ ἐκλείψῃ εἰς τὸ μέλλον ἡ χασμωδία, ἥτις σήμερον ἔλαβε χώραν, καλὸν εἶναι νὰ ἰχνογραφῆται εἰς πολλὰ ἀντίτυπα πᾶν σχέδιον καταστήματος ἢ ἄλλου ἔργου, ὅπερ εἰς τὴν Γερουσίαν παρουσιάζεται, καὶ νὰ διανέμηται μετὰ τῶν νομοσχεδίων εἰς τὰ μέλη τοῦ Σώματος, ὅπως λαμβάνουσιν αὐτὸ ὑπ' ὄψιν κατ' ἰδίαν, ὡς μὴ δυνάμενα ὅλα νὰ τὸ ἐξετάσωσιν ἐν τῇ συζητήσει, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον πάντοτε πρόκειται περὶ δαπανῶν μεγάλων καὶ περὶ χορηγήσεως χρημάτων, ἅτινα, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν ἔχει τὸ δημόσιον ταμεῖον ἄφθονα.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης εἶπεν· οὐδέποτε ἡ Κυβέρνησις εἶδε τὰ Σώματα ἀρνούμενα τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἢ τὴν κύρωσιν πάσης οἱασδήποτε πράξεως σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπηρεσίας· μὲ εὐχαρίστησίν μου παρατηρῶ, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τοσαύτας ὑψωθείσας φωνὰς μάλις σήμερον ἐκπληροῦται ὁ Νόμος ὡς πρὸς τὴν μετὰ τῶν νομοσχεδίων συνάμα ὑποβολὴν τῶν ἀπαιτουμένων προϋπολογισμῶν καὶ σχεδίων τῶν καταστημάτων, ἅτινα πρόκειται νὰ ἀνεγερθῶσι, καὶ ἐκφράζω πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, τὸν εἰσαγαγόντα τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον συμφώνως μὲ τὸν Νόμον, τὸν δίκαιον ἔπαινον, ἐλπίζων ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον θέλει τηρήσει τὴν αὐτὴν ὁδὸν τῆς νομιμότητος, ἀλλὰ δὲν βλέπομεν αὐτὸ τοῦτο γιγνόμενον καὶ ἐκ μέρους τῶν ἄλλων ΚΚ. Ὑπουργῶν, ἕνεκα ὀλιγωρίας, δι' ἣν ὑψώθησαν τοσαῦται φωναί. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προσθέτω ὅτι τὰ Σώματα, ἐνόσῳ οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ὀλιγωροῦν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών των, καὶ περιῤῥνοῦν τὰ δικαιώματα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας των, δικαιώματα, ἅτινα παρακλητικῶς πολλάκις ἐζήτησαν, τὰ Σώματα, λέγω, ἐνόσῳ οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ πράττουν οὕτω, δὲν δύνανται εἰμὴ νὰ θεωρῶσι τὰ τοιαῦτα καταστήματα ἢ ἔργα ὡς ἀνεγειρόμενα ἢ ὡς διαπραττόμενα παρανόμως, καὶ εἰς βάρος τῶν ἐχόντων τὴν εὐθύνην τῆς παραβάσεως ὑπουργῶν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὠδε πρωτοκολλώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 168,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης

Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Δημήτρ. Πλακούτας . . . N
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χατσίσκος . . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . N
Γεώργιος Δαρεώτης . . . N	Γεώργ. Δουζουνιώτης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . N
Γκίκας Καρακατζένης . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Ἀδάμ. Δούκας . . . . . N	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου, ἐγένετο ἡ αὐτὴ κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 10 Φεβρουαρίου ε. ε.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ τρίτου Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Παρατηρῶ, ὅτι ὁ διορισμὸς ὁρκτολόγου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸν λόγον τῆς ἐπιστημονικωτέρας ἐρεύνης τῶν παρωδικῶς ἀναφαινομένων ὁρκτῶν καὶ τῆς τῶν ἀρανῶν ἀνακαλύψεως κατὰ τὴν ἔκθεσιν δὲν στέκεται· τὸ καθῆκον τοῦτο εἶναι ἀνατεθειμένον ῥητῶς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, κανονιζόμενον διὰ τοῦ ἄρθρου 21, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τοῦ περὶ ταύτης εἰδικοῦ Νομοσχεδίου· ὥστε ἐὰν διὰ τὸν λόγον τοῦτον γίνεται ὁ περὶ οὗ πρόκειται διορισμὸς ὁρκτολόγου εἰς τὸ

Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ τοιοῦτος διορισμὸς εἶναι περιττὸς, καὶ πρέπει νὰ κανονισθῇ ἢ εἰς τὸ προκείμενον ἢ εἰς τὸ ἕτερον περὶ δημοσίου οἰκονομίας Νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου τὴν προηγουμένην συζήτησιν προέτεινα δι' αὐτὴν ταύτην τὴν αἰτίαν καθόσον ἐὰν τοιοῦτον διορισμὸν κανονίσωμεν εἰς τὸ παρὸν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κανονίσωμεν τοιοῦτον καὶ εἰς τὸ περὶ δημοσίου οἰκονομίας Νομοσχέδιον.

Ἐὰν ὁ λόγος ἦναι περὶ ἁπλῆς διευθύνσεως ἢ διοικήσεως τῶν ὀρυκτῶν, διορισμὸς τοιοῦτος δύναται νὰ γενῇ καὶ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην διορισμοῦ εἰδικοῦ περὶ τὰ ὀρυκτὰ προσώπου, δύναται νὰ διορίσῃ οἱονδήποτε θέλει ὑπάλληλον, καθόσον δὲν ἀνήκει νὰ διευθύνηται ὑπὸ διευθυντοῦ, ἔχοντος βαθμὸν τμηματάρχου, εἰς τοιοῦτος μικρὸς κλάδος. Ὑπάρχει σήμερον εἷς τμηματάρχης ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἁλάτων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ διευθύνῃ εἷς κατώτερος ὑπάλληλος· ἀμφότεροι οἱ δύο οὗτοι κλάδοι ὁ τῶν ἁλάτων καὶ τῶν ὀρυκτῶν δύνανται νὰ διευθυνθῶσιν ἀπὸ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τμηματάρχην· διότι δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἔχωμεν δύο εἰδικοὺς τμηματάρχας, ἕνα διὰ τὰ ὀρυκτὰ καὶ ἕνα διὰ τὰ ἅλατα· καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῶν ἀναφαινομένων καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀρχαίων ὀρυκτῶν, λέγω, ὅτι τὸ καθῆκον τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφαιρίσωμεν ἀπὸ τὸ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν συσταινόμενον ἤδη γραφεῖον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, εἰς ὃ κυρίως ἀνήκει.

Τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ζητεῖ πρωτίστως αὔξησιν προσώπων διὰ τὸ Λογιστήριον, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐπιθεωρητῶν, οἵτινες πρόκειται νὰ ἀποσπασθῶσι τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας· ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἓν ἔργον πλεῖστερον, διότι ἡ προσθήκη δύω ἢ τριῶν προσώπων δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὸ ἀνήκον ἀποτέλεσμα, ἡ μεγάλη ὑπηρεσία τοῦ Λογιστηρίου συνίσταται εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ πραγματοποίησιν τῶν ἐγγράφων τῶν εἰσπρακτέων· διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀπαιτοῦνται πλείονες τῶν δέκα ὑπαλλήλων, οἵτινες διαιρούμενοι εἰς τμήματα, ἀσχολούμενον ἕκαστον εἴς τινα ἀριθμὸν ταμείων, δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς ἀποτέλεσμα, τουτέστι νὰ ἔχωμεν εἰς ἐνήμερον κατάστασιν τὴν ἐγγραφὴν τῶν εἰσπρακτέων καὶ εἰσπραττομένων· ἐξ αὐτῆς τῆς ἐργασίας δύναται νὰ μάθῃ ἡ Κυβέρνησις, ἤτοι ἡ Κεντρικὴ ὑπηρεσία, πῶς διαχειρίζονται οἱ ταμίαι τὴν εἴσπραξιν, ἂν χαρίζωνται εἰς τοὺς μὲν ἢ

καταπιέζουσι τοὺς δέ. Ἔχει λοιπὸν μέγιστον συμφέρον ἡ Κεντρικὴ ὑπηρεσία νὰ γνωρίζῃ τὴν τοιαύτην διαχείρισιν τῶν Ταμιῶν, διὰ νὰ ἐνεργῇ ἐπ' αὐτῶν ὅ,τι τὸ καθῆκον τῆς ὑπαγορεύει, ἀλλ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ὑπηρεσίας δὲν ἀνεπτύχθη, δὲν ἐφορμόσθη εἰς τὸ Λογιστήριον, ὥστε πᾶσα προσθήκη προσώπων εἰς αὐτὸ ἄνευ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ εἶναι μάταιος, καθόσον ἡ λοιπὴ ὑπηρεσία διὰ τῶν ὑπαρχόντων προσώπων δύναται νὰ ἐνεργηθῇ.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Τὸ ζήτημα τῶν εἰσπρακτέων εἶναι τωόντι σπουδαῖον καὶ καθὸ τοιοῦτον σπουδαίως ἀπησχόλησε καὶ τὴν Κυβέρνησιν, συνεκαλέσαμεν ἐπιτροπὴν εἰδημόνων τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας προσώπων διὰ νὰ λάβῃ τὸ ζήτημα ὑπ' ὄψιν καὶ φέρῃ τὴν ἀνήκουσαν γνωμοδότησιν· ὅλα τὰ μέλη ταύτης ὡς καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀμφιβάλλομεν ἂν διὰ τῆς προσθήκης ἱκανοῦ προσωπικοῦ ἐξακολουθούντος τοῦ αὐτοῦ συστήματος, δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς ἀποτέλεσμα, καὶ ἂν δὲν θὰ ἔχωμεν χρείαν πεντήκοντα ἢ ἑκατὸ προσώπων· διὰ τοῦτο περιωρίσθημεν νὰ ἐνεργήσωμεν ἓν σύστημα συγχωνεύσεως ἤτοι μίαν μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸ πράξωμεν ὡρισμένως· ὅλοι ὅμως παρεδέχθημεν ὅτι κατὰ τὸ ὑπάρχον σύστημα διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐγγράφων τῶν εἰσπρακτόρων θὰ ἔχωμεν αἰωνίως χρείαν πολλῶν ὑπαλλήλων. Ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται ἀλλὰ παρουσιάζει ἐλλείψεις ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐγγράφων· διὰ νὰ ἐνεργῆται αὕτη ὅπως ἐνεργεῖται καθίστανται ἀναγκαῖον νὰ ἀσχολῶνται εἰς αὐτὴν οἱ ἐπιθεωρηταί, οἵτινες ἀποσπῶνται τοιουτοτρόπως ἐκ τῆς κυρίας ἐργασίας των τῆς ἐπιτοπίου ἐξελέγξεως τῆς ἐνεργείας οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ἥτις εἶναι τὰ μέγιστα συμφέρουσα καὶ ἀναγκαία· καὶ ἐπειδὴ τούτων ἀποσπωμένων ἡ ὑπηρεσία θέλει ἀπισθοδρομήσει, διὰ τοῦτο ἐπροονοήσαμεν αὐτοὺς χάριν τῆς ὑπηρεσίας· καθόσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν τῶν ὀρυκτολόγων λέγω, ὅτι ἡ ὑπάρχουσα διαίρεσις τῶν τμημάτων ἐν τῷ ὑπουργείῳ ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ· ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ ἐργασία τῶν ὀρυκτῶν ὡς πρὸς ἕνα τμηματάρχην εἶναι μηδαμινή, ἀλλὰ πιστεύω, ὅτι θέλω εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ἐπιφορτίσω αὐτὸν μὲ ἔργα σπουδαῖα ἀναγόμενα εἰς τοὺς ἀρίστους φόρους· ἄλλως τε ἡ διεύθυνσις τῶν ὀρυκτῶν ὑπὸ ἀνεπιστήμονος προσώπου εἶναι ματαία· ἡ ἁπλῆ διεύθυνσις εἶναι ἔργον εὔκολον, ἀλλ' ἡ καλὴ καὶ καθαρὰ ἐξόρυξις δὲν εἶναι ἔργον τοῦ τυχόντος, εἶναι ἔργον εἰδικοῦ καὶ ἐπιστήμονος προσώπου. Ἡ ἐπιθεώρησις λοιπὸν ἐπιτοπίως τῶν ὀρυκτῶν ὑπὸ εἰδικοῦ ἀνθρώπου εἶναι χρήσιμος, ὁ ὑπάλληλος οὗτος ὑπάρχει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύ-

τῦ τούτου τὴν θέσιν ἐθεώρησα καλὸν νὰ νομιμοποιήσω διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, διότι ἄνευ τοῦ τοιούτου ἀνθρώπου ἐργαζομένου παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιτοπίου ἐπὶ τῶν ὁρυκτῶν ἐνεργείας δὲν θὰ εἶναι ἐπιτυχῆ καὶ εὐάρεστα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὄδδ προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν περὶ κτήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Λογιστηρίου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλαγεράπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γιανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμαδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἡκάρδος Τζιώρτζ		Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναγ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης		Γεώρ. Διοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβελέγιος	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Φῶγας Παλαμιδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κοντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα τοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμ-

ψηφεὶ διὰ ψήφων 27 κατὰ τὸ ἄνω ἐπίσης συνημμένων πρωτοκόλλων ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τοῦτο ὅπως ὑπενθήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 10 Φεβρουαρίου ε. ε.

Ἀπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 12 Μαρτίου 1859, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 24 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθησαν αἱ ἐξῆς ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων, πρῶτον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 3483:24 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τοῦ ἔτους 1858, καὶ δεύτερον περὶ κατασκευῆς πρακτορείας εἰς Κορώνην, ἀμφότερα δὲ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῶσι κατὰ σειράν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι Γ

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον δι' οὗ χορηγεῖται πίστωσις ἐκ δρ. 3483:24 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργεῖον διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1858 διεξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας καὶ θεωρήσασα, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα πίστωσις πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πληρωμὴν ἐξόδων γενομένων πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Γυμνασίου καὶ δι' ἐνοικίων τοῦ ἐνταῦθα Γυμνασίου καὶ τοῦ Ληψοδιδασκαλείου, δὲν ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ ἐπ' αὐτοῦ σύδειμίαν παρατήρησιν, καὶ ἑπομένως παραδεξαμένη τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὅπως ἔχει, συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Μαρτίου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ
Χατζῆ Πέτρος, Μ. Μαυρομιχάλης,
Γ. Δαρειώτης.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας Κορώνης ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν καὶ θεωρήσασα ὅτι τὸ προκείμενον ἔργον εἶναι κοινωφελὲς οὐ μόνον εἰς τὸν τόπον ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου παραλίαν ὡς ἀλίμενον, ὅτι τοῦτο γίνεται ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸν δῆμον δημοτικοῦ Συμβουλίου Καλλωνίδων, καὶ ἐπὶ τῇ ἐπιβολῇ ἐπιτοπίων φόρων οὓς αὐτὸ τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον ἐθεσπίσατο, καὶ οἵτινες τοὺς κατοίκους τοῦ τόπου μᾶλλον ἐπιβαρύνουσι, παρεδέξατο διὰ ταῦτα τὴν ἀρχὴν τὰ καθέκαστα καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **12** Μαρτίου **1859**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Δαρεμώτης,	Χατζῆ Πέτρος,
Δ. Κανελλόπουλος,	Π. Β. Χρηστακόπουλος.

Ἀναγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων νομοσχεδίων ἐτέθη πρῶτον εἰς συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. **17,788** τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἔτους **1858**, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίτσκος εἶπε.

Πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν ἐνώπιον τοῦ σεβαστοῦ τούτου Σώματος ἐσύστησα εἰς τὸν τότε Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως δύο ἢ τριμελειακῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Φθιώτιδος οὔσης λίαν ἐκτεταμένης καὶ μάλιστα μεχροσκέλους ὡς περιλαμβανούσης τὰ ἀνατολικὰ ὄρια τοῦ Κράτους ἐν τούτοις διὰ τοὺς δήμους Μακρακώμης καὶ Τυμφριστοῦ, κειμένους εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ὄθρυος καὶ διαχωριζομένους ἀπὸ τοὺς ἐντεῦθεν δήμους τῆς ἐπαρχίας, κατὰ τὸ διοικητικὸν αὐτῆς μέρος, διὰ τοῦ πασιγνώστου ποταμοῦ Σπερχειοῦ, τοῦ ἀδιαβάτου ἐν ὥρᾳ χειμῶνος καὶ μὴ ἔχοντος οὐδὲ τὰς ἀναγκαίας γεφύρας· τὸ ἕτερον διὰ τοὺς δήμους Φαλάρων καὶ Κρεμαστῆς Λαρίσσης, ἐδρεύων εἰς τὴν πόλιν τῆς Στυλίδος. Ὁ τότε Κ. Ὑπουργός, ἀποθανὼν ἤδη Σκαλιστήρης, ἐφάνη ὅτι παρεδέχθη καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως ἐν ἀρμοδίῳ καιρῷ τῶν

εἰρηνοδικείων τούτων· μετὰ παρέλευσιν δὲ τριῶν μηνῶν περίπου ὁ αὐτὸς Κ. Ὑπουργὸς εἰσήξε Νομοσχέδιον γενικὸν περὶ κατατάξεως εἰς μίαν τῶν τεσσάρων τάξεων τῶν συστηθησομένων εἰρηνοδικείων· ὅτε δὲ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἐσυζητεῖτο ἠγέρθησαν φωναὶ καὶ μὲ λόγους ἰσχυροὺς ἰδίως μάλιστα ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα περὶ τῆς μὴ παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἐκείνου ὡς εἰσήχθη, προτείναντος καὶ ὑποστηρίξαντος τοῦ νὰ εἰσαγάγῃ τὸ Ὑπουργεῖον ἑκάστοτε Νομοσχέδιον εἰδικὸν διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ὁνομάζῃ τὸ συστηθησόμενον Εἰρηνοδικεῖον, τὴν περιφέρειαν ὡς καὶ τὴν τάξιν του. Ἐντούτοις καὶ ἄλλοι τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ὡς καὶ ἐγώ, ὑπεστηρίξαμεν τὸ Νομοσχέδιον, ὡς εἶχε ἐκ τῆς παροιθήσεως, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι εἰς κατάστασιν καλλιτέραν νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ἀναλόγου περιφερείας τῶν συστηθησομένων εἰρηνοδικείων ἐκτελοῦσα ἀναμφιβόλως τὸν Νόμον ἐν ἀμεροληψίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ. Τὸ Νομοσχέδιον τέλος ἐγένετο δεκτὸν, καὶ ὡς, τοῦ θνήματος, μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μετὰ ταῦτα μηνῶν ὁ αὐτὸς Κ. Ὑπουργὸς, ἀντὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν πανδήμως σύστασιν ὡς ὑπεσχέθη Εἰρηνοδικείου Μακρακώμης καὶ Τυμφριστοῦ καὶ Στυλίδος ἐσύστησεν εἰρηνοδικεῖον εἰς τὸν δῆμον Σπερχιάδος, παραβλέψας τὴν σύστασιν τῶν ἀνωτέρω καὶ τὸ παραδοξότερον τὸν δῆμον Τυμφριστοῦ καὶ τοι χωριζόμενοι ἀπὸ τὸν αὐτὸν ποταμὸν, τὸν προσεκόλλησεν εἰς τὸν δῆμον Σπερχιάδος· τὸ δὲ ἔτι παραδοξότερον τὸν δῆμον Μακρακώμης τὸν ἄρπαξεν ὡς καὶ πρότερον εἰς τὸν δῆμον Ὑπάτης. Τὴν παράδοξον ταύτην ἐργασίαν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ἔσπευσα νὰ τὴν καταδείξω καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν νῦν Ὑπουργὸν Κ. Ράλλην, ἀλλὰ μέχρι σήμερον οὐδεμία θεραπεία ἐγένετο, δι' ὃ καὶ λαμβάνων τὸν λόγον σήμερον συνιστῶ καὶ αὖθις τὴν σύστασιν τῶν εἰρηνοδικείων Μακρακώμης καὶ Στυλίδος χωρὶς νὰ ᾖμαι ἐναντίος διὰ τὴν ἤδη γενομένην σύστασιν τοῦ δήμου Σπερχιάδος· διότι ὁμολογουμένως καὶ ὁ δῆμος αὐτὸς δικαιοῦται νὰ ἔχῃ ἴδιον Εἰρηνοδικεῖον· πρῶτον διότι εἶναι λίαν ἐκτεταμένος· δεύτερον διότι ἔχει ἐξ περίπου χιλιάδας ψυχὰς καὶ τρίτον διότι διαχωρίζεται ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀπὸ ποταμοὺς ἀδιαβάτους ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἂς μεταβῶμεν ἤδη, Κύριοι, εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὅπερ εἶναι σχετικὸν μὲ τὸ ἐπιψηφισθὲν γενικὸν περὶ τῶν συστηθησομένων Εἰρηνοδικείων καὶ παρακαλῶ ἐν πρώτοις νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἂν δύναται δυνάμει τοῦ Νόμου ἐκείνου νὰ συστήσῃ Εἰρηνοδικεῖα νέα, τὰ ὁποῖα διὰ νὰ

συστήση βεβαίως θὰ ἀναγκασθῇ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς περιφερείας τῶν νομίμως ἤδη ὑπαρχόντων, ἄνευ τοιούτου εἰδικοῦ Νόμου· καὶ ὅταν ἀκούσω τὸν Κ. Ὑπουργὸν τί φρονεῖ, θέλω τὸν ἀπαντήσει καὶ ὅπως θέλω εὑρεθῇ σήμερον πολέμιος τῶν ὅσων ἄλλοτε ὑπεστήριξα ἐκ πεποιθήσεως λίαν ἐσφαλμένης. Καὶ δεύτερον νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἂν δύναται νὰ ζητήσῃ πίστωσιν ἁπλῶς περὶ ὁπωδήποτε Εἰρηνοδικείων, ὡς ζητεῖ, χωρὶς νὰ ὀνομάζωνται ἐκτὸς ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ καὶ τὰ Εἰρηνοδικεῖα, καὶ ἂν κανὲν τοιοῦτον προηγούμενον ὑποστηρίζει τὴν αἴτησίν του ὅπως τὴν εἰσήξεν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ συστήνειν Εἰρηνοδικεῖα τὸ ἐβεβαίωσεν ὁ πρὸ δύο ἐτῶν ὑπὸ τοῦ προκατόχου Ὑπουργοῦ ψηφισθεὶς Νόμος, δυνάμει τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων ἐν γένει Νόμου, καὶ ὅτι σήμερον ποσῶς δὲν πρόκειται περὶ τῆς συζητήσεως τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐξόδου, τὸ ὁποῖον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Σωμάτων δὲ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἰδιαιτέραν σύστασιν τοῦ Κυρίου Γερουσιαστοῦ, ὅτις ἐγένετο πρὸς τὸν προκάτοχον Ὑπουργόν, καὶ σήμερον ἀκόμη ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσθησαν αἱ διάφοραι περιστάσεις, καθ' ἃς συμφέρει ἢ μὴ ἡ σύστασις ὁμοίου εἰρηνοδικείου, δὲν ἐπραγματοποιήθη ὅμως, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν σύστασιν τῶν νέων εἰρηνοδικείων δὲν ἔσπευσεν ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ σκεφθῇ ὡρίμως, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πληροφορίας, διὰ νὰ πεισθῇ ἐὰν πρέπῃ νέον νὰ συστηθῇ Εἰρηνοδικεῖον ἢ νὰ τροποποιηθῇ συμφώνως μὲ τὰς ἀπαιτουμένας εἰκοσίας ἓν ἐκ τῶν παλαιῶν, τὸ πλησιέστερον.

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος λαβὼν τὸν λόγον καὶ πάλιν.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔχει βεβαίως καθαρὰς πληροφορίας περὶ τῶν θέσεων, εἰς ἃς κεῖνται οἱ δῆμοι Τυμφριστοῦ, Μακρακώμης Σπερχιάδος καὶ Ὑπάτης, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλογικοποιήθη ἀποχρώντως, ὁ δὲ ἰσχυρώτερος λόγος δὲν εἶναι ἡ ἀπόστασις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅσον εἶναι οἱ ποταμοί, ὅμβρια φυσικὰ καὶ κανονισμένα διὰ νόμων ἐν γένει περὶ τῶν ὁρίων δήμων ἐπαρχιῶν, νομαρχιῶν ἀκόμη καὶ κρατῶν· ἂς ἐξετάσῃ ἀκόμη καλλίτερον καὶ θέλει πληροφορηθῇ τὴν ἀλήθειαν· τὸ κατ' ἐμὲ ἔκαμα καὶ σήμερον τὸ χρέος μου, οἱ δὲ πάσχοντες συνεπαρχιῶται μου δὲν ἔχουν δίκαιον τοῦ λοιποῦ νὰ παραπονοῦνται ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες ὠφείλουν νὰ καταδείξουν τὴν ἀνάγκην τοιούτων σπουδαίων

ἀντικειμένων εἰς ἃ ἐνδιαφέρονται πάσης τάξεως πολῖται. Οὐδὲ πιστεύω, ἠδυνήθη ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ δικαιολογηθῇ, ὅτι ἐνεργεῖ ἐντὸς τοῦ Νόμου, συστήνων Εἰρηνοδικεῖα νέα ἄνευ εἰδικοῦ Νόμου, διότι τὸ ἐπιψηφισθὲν γενικὸν Νομοσχέδιον δὲν ἔχει ἄλλον σκοπόν, εἰμὴ τὴν κατάταξιν τῶν τάξεων, ἐπομένως ἡ τοιαύτη πρᾶξις του δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ νόμιμος. Μᾶς εἶπεν ἐν τέλει τῆς ὁμιλίας του ὁ Κ. Ὑπουργός, ὅτι πρέπει πρῶτον νὰ παραδεχθῇ ἡ πίστωσις καὶ ὕστερον νὰ ὀνομασθῶσι τὰ Εἰρηνοδικεῖα, ἂς ὁμολογῶ, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος εἶναι νεωτερικός. Τὰ Εἰρηνοδικεῖα λοιπὸν ἔπρεπε νὰ περιέχωνται εἰς τὸν Νόμον τῆς πιστώσεως καὶ μόνοι οἱ διορισμοὶ τοῦ προσωπικοῦ γίνονται μετὰ τὴν παραδοχὴν τῆς πιστώσεως.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπεν.

Ἔχομαι νὰ εἴπω καὶ ἐγὼ ὀλίγα τινὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καθόσον τὸ ὄνομά μου ἐβρίφθη ἐν τῷ μέσῳ καὶ διότι τῷ ὄντι, ὡς ἐνθυμεῖσθε, ἐγὼ ἀνέστην κατὰ τοῦ τότε συζητουμένου Νόμου, δι' οὗ ἡ Κυβέρνησις ἐζήτει νὰ βεβαιώσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα τοῦ συστήνειν τὰ διάφορα Εἰρηνοδικεῖα διὰ Β. Διαταγμάτων, ἐνῷ μάλιστα διὰ τοῦ τότε Νομοσχεδίου ἐζήτει τὴν κατάταξιν τῶν Εἰρηνοδικείων εἰς τάξεις καὶ ποσῶς τὸ δικαίωμα τῆς συστάσεως αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ὑποστήριζεν ὅτι ἔχει δυνάμει τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ ἐν γένει τῶν δικαστηρίων Νόμου, καὶ ἡ Γερουσία ὑπὸ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας παρεδέξατο τὸ Νομοσχέδιον. Τοὺς λόγους μας ἐκείνους ἐννοεῖται σήμερον κάλλιστα καὶ παίθαθε, ὅτι ἐβρίθησαν· διότι δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀρίσωμεν ἐλευθέραν τὴν Κυβέρνησιν νὰ συστήσῃ ὅπα κατ' ἀρέσκειαν ἤθελεν εἰρηνοδικεῖα, κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων, ὡς εἶναι σήμερον κατηρτισμένα, ἐκηρύχθην ἐξ ἀρχῆς καὶ κηρύττομαι· διότι οἱ διευθύνοντες αὐτὰ Εἰρηνοδίκαι πληρώνονται σήμερον ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ἐνῷ ἄλλοτε ἀνετίθεντο εἰς τοὺς χρηστοτέρους καὶ μᾶλλον σεβασμίους πολίτας, τὸ ἔργον τοῦ νὰ συμφιλιώνουν καὶ εἰρηνοποιῶν ἀμιαθῆ τοὺς διαφερομένους, ἐροδιασμένοι οὗτοι μὲ μόνον τὸ δίπλωμα ἀναγνωρίσεως ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως· διὰ τοῦ μισθοῦ ὅμως ἡ ἀρχὴ αὕτη κατεστράφη καὶ ἂν σήμερον δὲν διευθύνουν παιδάρια τὴν σεβαστὴν τοῦ Εἰρηνοδίκου θέσιν, οὐχ ἧττον ὅμως κατ' ἀρχὰς μαθητάρια τῶν σχολείων, ξένα ὅλως εἰς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα μιᾶς ἐπαρχίας ἦσαν Εἰρηνοδίκαι αὐτῆς, ἐπιφορτισμένοι δηλαδὴ νὰ διανέμωσι δικαιοσύνην, νὰ συμβιβάζωσι καὶ εἰρηνοποιοῦν τοὺς μεταξὺ των διαφερομένους πολίτας.

Παρατηρῶ δὲ, ὅτι πρῶτος λόγος συνταγματικὸς δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀρίσῃ νὰ δεχθῶμεν τὴν ἐξήγησιν ἥτις τότε ἐδίδετο εἰς τὸν περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων Νόμον, διότι δύναται νὰ εὑρεθῇ ποτε καὶ τις Κυβέρνησις, ἥτις νὰ καλύψῃ ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα μὲ χιλιάδας Εἰρηνοδικείων. Ἴσως ὅμως μοὶ εἴπητε, ὅτι τότε οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν συγκατατίθεται νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοιούτου μέτρου· ἀλλ' ὁμολογήσατε, ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα ἀπό τινος συνήθεια τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ζητῇ χρήματα καὶ πάλιν χρήματα, καὶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εὑρίσκονται ἐνταῦθα καὶ συνειδήσεις, αἵτινες θὰ μᾶς εἴπωσιν ἐπειδὴ ἐδόσαμεν τὸν Νόμον πρέπει νὰ χορηγήσωμεν καὶ τὰ μέσα τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ.

Δυνάμει τοῦ ὀργανικοῦ τῶν δικαστηρίων Νόμου, λέγει ἡ Κυβέρνησις, ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ συσταίνειν τόσα Εἰρηνοδικεῖα ὡς τόσα Πρωτοδικεῖα, Ἐφετεῖα καὶ ἐφεξῆς· ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, ὅτι ὅτε ἐπρόκειτο νὰ συστηθῇ εἰς Πάτρας καὶ δεύτερον Ἐφετεῖον, ὁ τότε Ὑπουργὸς καὶ τοι ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ συσταίνειν διὰ τοῦ ὀργανικοῦ ὡς ἐρρέθη Νόμου, τοιοῦτον μολαταῦτα ἤλθε καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων καὶ ἡ Γερουσία, ἂν ἐνθυμεῖσθε δὲν παρεδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ἐξ ἀναλογίας λοιπὸν, λέγω ὅτι δυνάμεθα νὰ πράξωμεν καὶ σήμερον ὡς πρὸς τὸ περὶ συστάσεως ὀκτὼ Εἰρηνοδικείων ὑπὸ σιζήτησιν Νομοσχέδιον, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι καθ' ἑκάστην ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἐξογκοῦται μὲ ποσὰ δαπάνης ἀκατανοήτου καὶ ὁ ὄγκος αὐτοῦ εἶναι κίνδυνος μήποτε ἡμέραν τινὰ διαρρηχθῇ· ἑπομένως δὲν γνωρίζομεν τοὐλάχιστον ὁποία ἡ ἔδρα τῶν Εἰρηνοδικείων τούτων διὰ νὰ κρίνωμεν καὶ ἡμεῖς ἂν ἐκεῖ ἡ ἀλλαχοῦ ἦτο πλειοτέρα ἀνάγκη συστάσεως Εἰρηνοδικείου καὶ πιστεύω, ὅτι ἡ γνώμη καὶ ἡ πεῖρα τῶν πλειοτέρων ἤθελε διευκολύνει τὸν Κ. Ὑπουργὸν εἰς τὴν καλλιτέραν τοὐλάχιστον τοποθέτησιν αὐτῶν. Εἰς μόνην δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἔκθεσίν του ἀπαντῶμεν, ὅτι ταῦτα συσταίνονται ἐπὶ τῇ βάσει γνωμοδοτήσεων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων· ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀνάγκης κατ' ἐμὲ δύναται νὰ ἦναι ἀκροσφαλὲς, διότι τὸ παράδειγμα τῶν συμβουλίων τούτων δύνανται ν' ἀκολουθήσωσι καὶ ἄλλα καὶ καθ' ἑκάστην ἡμεῖς νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην οὐχὶ πλέον νὰ συσταίνωμεν, ἀλλὰ νὰ πληρώνωμεν Εἰρηνοδικεῖα.

Εἷς λόγος λέγει τῆς συστάσεως τῶν Εἰρηνοδικείων εἶναι καὶ αἱ μακραὶ ἀποστάσεις, αἵτινες ἀπεχώριζον αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην νὰ καταφύγωσι διὰ νὰ εὕρωσι δικαιοσύνην. Τὸ

κατ' ἐμὲ ἔπρεπε νὰ πληθῇ φροντὶς νὰ παρεμβάλωνται, ἂν ἦτο δυνατὸν πλειότερα ἐμπόδια καὶ ποσῶς νὰ μὴ διευκολύνηται ἡ εἰς τὰ δικαστήρια προσφυγὴ τῶν πολιτῶν, ἐκεῖ ὅπου ἡ στρεψοδικία καὶ οἱ κακοὶ τοῦ δικαίου συνήγοροι κάμνουν τὸν ἄνθρωπον ν' ἀπαυδᾷ. Ἰξεύρετε, Κύριοι, ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν μόνη ἡ Γερουσία δύναται νὰ δώσῃ διαζύγιον εἰς τὰ συνοικέσια καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἦναι δυσκολωτέρα ἡ ἀπαίτησις αὐτῶν. Ἑπομένως αἱ μακραὶ ἀποστάσεις δίδουν καιρὸν εἰς συμβιβασμοὺς καὶ συμφιλιώσεις ἄνευ τῆς παρουσίας τῆς σημερινῆς δικαιοσύνης, ἥτις μὲ τόσα ἔξοδα καταβλίβει τὸν λαόν. Αἴ, Κύριοι πρέπει νὰ εἴμεθα καὶ ὀλίγον εὐλαβεῖς εἰς τὴν ἀθῴαν ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· δὲν πρέπει νὰ σπεύδωμεν, πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τὴν κοινωνίαν ν' ἀναπτυχθῇ μὲ τὰ ἁπλοϊκὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὰς ἕξεις της· διότι ὅταν ἀκαίρως καὶ κατ' ἀρέσκειαν ἀναπτύσωμεν ἐπὶ ἑνὸς πλοίου τώρα τὸ ἓν καὶ ὕστερον τὸ ἄλλο ἱστίον, τὸ πλοῖον αὐτὸ, εἶναι ἐπόμενον ὅτι θὰ ναυαγήσῃ μὴ δυνάμενον ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν φορὰν αὐτῶν.

Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ἀροῦ δὲν κατωρθώσαμέν τι εἰς τὸν πρὸ δύω ἐτῶν ψηφισθέντα Νόμον, δι' οὗ ἀνεγνωρίσθη πλαγίως τὸ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ συσταίνειν διάφορα Εἰρηνοδικεῖα, τοὐλάχιστον ἂς εὐαρεστηθῇ ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ μᾶς εἴπῃ σήμερον ποῦ μέλλει νὰ συστηθῶσι ταῦτα διὰ νὰ πεισθῶμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ δώσωμεν τὴν ψῆφόν μας, καθ' ὅσον αἱ μακραὶ μόνον ἀποστάσεις δὲν μὲ πείθουσιν. Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς ἠξεύρω, Κύριοι, ὅτι ὑπάρχει χωρίον ἀρκετὰ κατωκημένον εἰς ὃ δὲν ὑπάρχει Εἰρηνοδικεῖον καὶ τοι ἀπέχον δέκα ὡρῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πρωτευούσης· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐζήτησα, οὐδὲ θέλω γνωμοδοτήσει τὴν σύστασιν Εἰρηνοδικείου, διότι δὲν θέλω νὰ διευκολύνω τὰ μέσα τῆς εἰς τὰ δικαστήρια προσφυγῆς καὶ διὰ τὰ ἐλάχιστα πράγματα, διότι καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου διαρθείρεται ὁ πολίτης, ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς ὅπου ἄνθρωποι εἰς τῶν ὁποίων τὰς χεῖρας ἠδύνασο νὰ ἐμπιστευθῇς τὰ τιμαλφέστερά σου πράγματα καὶ ἐν τούτοις ἐδείχθησαν κακῆς πίστεως ἐξαπατοῦντες τὴν ἁπλοϊκότητα καὶ καταχρώμενοι τῆς ἀμαθείας τῶν ψηφοφόρων, ἐγγράφοντες ἐπὶ τῶν ψηφοδελτίων αὐτῶν ἄλλα ὀνόματα ἢ τὰ παρὰ τοῦ πολίτου προφερόμενα.

Ἐπὶ τῶν ἠθῶν λοιπὸν τῆς κοινωνίας εἶναι ἀνάγκη καὶ πρέπει νὰ προσέξωμεν· περὶ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ φέρωνται ἐνώπιον ἡμῶν

Νομοσχέδια καὶ οὐχὶ πιστώσεις ἀτελεύτητοι, τῶν ὁποίων δὲν τολμῶ νὰ ἀναβλέψω τὸ τέλος.

Αὐτά, Κύριοι, ἔκρινα χρέος μου νὰ σᾶς ἐκθέσω, καὶ παρακαλῶ τὸν Κ. Ὑπουργὸν νὰ μᾶς εἴπῃ ποῦ προτίθεται νὰ συστήσῃ τὰ Εἰρηνοδικεῖα περὶ οὗ ζητεῖται σήμερον ἡ πίστωσις.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Παρατηρῶ, Κύριοι, ὅτι ἐτέθη σήμερον ἐκ νέου τὸ ζήτημα, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς συστάσεως εἰρηνοδικείων, ζήτημα προαποφασισθὲν καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιττὴν κρίνω πᾶσαν ἀνάπτυξιν.

Λύο μόναι λέξεις ἔχω νὰ εἴπω καὶ αὗται εἰσίν, ὅτι ἡ Γερουσία ψηφίσασα πρὸ δύω ἐτῶν Νόμον, δι' οὗ ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τοῦτο, δὲν ἐλαυθάσθη ποσῶς εἰς τὰς σκέψεις της, ἀλλ' ἐπαναρίβως ἐξήγησε τὴν ἰσχὺν τοῦ ὀργανικοῦ τῶν δικαστηρίων Νόμου, ὅστις εἶναι ὅμοιος τοῦ ποινικοῦ καὶ λοιπῶν νόμων, δυνάμει τῶν διατάξεων ὑπὸ τῶν ὁποίων δίπονται σήμερον τὰ πράγματα τῆς πολιτείας. Ἐνταῦθα ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν ὁποία ἡ βάσις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, καὶ ὅτι μέχρι τοῦδε τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ἐτήρησεν ἡ Κυβέρνησις, μία τῶν ὁποίων εἶναι ἡ διὰ Β. Διατάγματος σύστασις Εἰρηνοδικείων καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνεγνώρισαν τὰ Σώματα διὰ τοῦ πρὸ δύω ἐτῶν ψηφισθέντος Νόμου, καὶ ὅτι ὁ Νομοθέτης ἠθέλησε μόνην τὴν δαπάνην νὰ ζητῇ ἡ Κυβέρνησις ἑκάστοτε καὶ αὐτὴ ζητεῖται διὰ τοῦ συζητουμένου Νομοσχεδίου.

Προσέθηκε δέ, ὅτι καθ' ὅσον ἀρνεῖ τὴν πολλὴν δαπάνην, ἕνεκα τῆς συστάσεως τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν πηγάζουσαν διαφθορὰν ὅτι, διὰ μὲν τὸ πρῶτον χρέος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι καθῆκον ἀναμφισβήτητον νὰ προστρέχῃ διὰ παντὸς μέσου ὁπόθεν πρόκειται περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης εἰς τὸν λαόν, πρὸς δὲ ὅτι ἡ ζητουμένη σήμερον δαπάνη δὲν εἶναι πραγματικῶς καθαρά, διότι τὰ ἔξοδα τῆς ἀνακρίσεως, τὰ ὁποῖα αὐξάνουσι τὸν προϋπολογισμόν, θέλουσιν εἶσθαι κανονικῶς ἀνάλογα τῆς μειουμένης ἀποστάσεως.

Διὰ δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι συμφωνίζεται τὰς περὶ συστάσεως Εἰρηνοδικείων ἀρχὰς τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πολλαπλασιάζωνται ἐπάπτιρον τὰ μέσα τῆς εἰς τὰ δικαστήρια προσφυγῆς τῶν πολιτῶν καὶ διὰ τὰ ἐλάχιστα· οὐχ ἧττον τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζῃ πάλιν ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ νὰ βαδίζῃ μέσην τινὰ ὁδὸν καὶ ταύτην ἐγγυᾶται τὸ διάφορον ἡμᾶς σύστημα καὶ ὅτι φέρουσα σήμερον ἡ Κυβέρνησις τὴν δαπάνην ταύτην, φέρει συνάμα καὶ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών της.

Εἶπε δὲ ἐπὶ τέλους, ὅτι οὐδ' ὁ ἴδιος εἰσέτι δὲν ἔχει στερεὰν ἀπόφασιν περὶ τοῦ τόπου τῆς συστάσεως τῶν ἀκτῶ ζητουμένων Εἰρηνοδικείων, διότι ὑπάρχουσιν εἰκοσιπέντε ἀμφισβητούμεναι θέσεις καὶ ἡ Κυβέρνησις πρέπει καλῶς νὰ σκεφθῇ, μέχρις οὗ ἀποφασίσει εἰς ὁποίας τὰς ἀνάγκας νὰ ὑποχωρήσῃ, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἐνδώσῃ εἰς ἐξόγκωσιν δυσκολιῶν καὶ ἀναγκῶν, αἵτινες πραγματικῶς δὲν ἤθελον ὑπάρχει τοιαῦται· οἱ λόγοι δὲ οὗτοι δικαιολογοῦσιν ἀρκούντως τὸ Νομοσχέδιον μὴ προσδιορίζον τὰς θέσεις.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης εἶπεν·

Ὅλοι οἱ Νόμοι, Κύριε Ὑπουργέ, οἱ ἀντιβαίνοντες εἰς τὸ Σύνταγμα, εἶναι φανερὸν ὅτι δὲν ἰσχύουσι πλέον· διότι κατὰ μὲν τὸ 1833 μέχρι τοῦ 42, ὅτι εἶς ἦτο ὁ ἐκτελεστὴς καὶ ὁ νομοθέτης οὐδεὶς ἔχει νὰ ἀντείπῃ. Κατὰ τὸ 1843 ὅμως τὸ Σύνταγμα διέστειλε τὴν νομοθετικὴν ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν εἰς ἃς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται τῷ ὄντι διαίρεσίς τις· ἂν ὅμως ἐπισταμένως ἐξετάσῃ τις τὴν μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν εὑρίσκει τὰς δυνάμεις αὐτὰς ἀλληλενδότους καὶ ἀδιασπάστους καὶ ἐκ τῶν παραδειγμάτων καταφαίνεται ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν συμμετέχουσι καὶ τὰ νομοθετικὰ Σώματα ἐξ ἴσου. Π. χ. ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ συγκαλεῖν Ἐπαρχεία, ὅπου ἤθελεν ἀναγνωρίσει τὴν ἀνάγκην, ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ διορισθῶσι ταῦτα εἶναι ἀπαραίτητος, πρέπει νὰ ζητῆται καὶ ἡ γνώμη τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων.

Ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους ἔχει τὸ εἰδικὸν δικαίωμα τοῦ προβάλλειν εἰς τὰ Σώματα περὶ τῶν ἀπαιτουμένων χρηματικῶν μέσων, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ τὰ Σώματα ἔχουν ἀφ' ἑτέρου τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξετάζειν τὸ εὔλογον καὶ τὸ ἀναγκαῖον. Κατὰ τοὺς παρελθόντας Νόμους, οἱ ὁποῖοι δὲν ὑπῆρξαν ἀντιβαίνοντες εἰς τὸ Σύνταγμα, ἐθεωρήθησαν αἱ ὑπάρχουσαι τότε θέσεις ὡς νομοθετημέναι, πᾶσα δὲ κατὰ προσθήκην ἢ αὔξησιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου θέσις δὲν ἔχει τὸ κῦρος, ἐὰν ῥητῶς δὲν νομοθετηθῇ κατὰ τὴν παροῦσαν τάξιν τῶν πραγμάτων· ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅσαι μὲν θέσεις Εἰρηνοδικῶν ἔκτοτε εἶναι ὡρισμέναι ὑπάρχουσι νομοθετημέναι, πᾶσα δὲ προσθήκη πρέπει νὰ νομοθετηθῇ· καὶ ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἰσχὺν ὁ προβαλλόμενος Νόμος περὶ τάξεως, διότι ἄλλο

τὸ ἓν καὶ ἄλλο τὸ ἕτερον, ὥστε εἶναι ἀναγκαία ἡ νομοθέτησις καὶ τῶν θέσεων.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν πολλαπλασίασιν τῶν Εἰρηνοδικείων ἔχω, Κύριοι, ὅλως ἐναντίαν ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος συναδέλφου μου Κ. Ψύλλα, θέλω ὅμως οἱ Εἰρηνοδίκαι οὗτοι νὰ καταστῶσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλειότερον σεβαστοὶ καὶ ἐπ' αὐτοῦ, συνιστῶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. ἥτις πρέπει ἀνυπερθέτως νὰ φροντίσῃ καὶ ἀδιάφορον ἂν χρειασθῇ καὶ πλειοτέρα μισθοδοσία.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28 παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δαρειώτου καὶ Παπαπολίτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 47,788 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ ἔτος 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος · N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης ·	Δῆμος Κανελλόπουλος · · N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος · N	Κωνσταντῖνος Καναρὴς · · N
Τάτζης Μαγγίνας · · · · N	Τσανετάκης Γρηγοράκης · ·
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης · · N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης · · · N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς · · · N
Ἰάκωβος Παξιμάδης · · · N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης · · N
Νικόλ. Πρασσακάκης · · · N	Δημήτρ. Πλαπούτας · · · N
Σπυρ. Τρικούπης · · · · ·	Ἰωάννης Στάϊκος · · · · ·
Ῥικάρδος Τζιώρτζ · · · · ·	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης ·
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης · · N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος · · N
Βασίλ. Χριστακόπουλος · N	Δημήτριος Χατσίσκος · · ·
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου · · ·	Δημήτριος Χριστίδης · · · N
Γεώργιος Ψύλλας · · · · N	Νικόλαος Μαυρομμάτης · · N
Ἰωάννης Θεοτόκης · · · ·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης · ·
Ἰωάννης Χ. Πέτρου · · · N	Παναγιώτης Λιδωρίκης · · ·
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης · · ·	Γεώργιος Δυοβουνιώτης · · N
Γεώργιος Δαρειώτης · · · N	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος · N
Γ. Παπαηλιόπουλος · · · N	Ἰωάν. Οἰκονόμου · · · · N
Δημήτριος Βούλγαρης · · ·	Σπῦρος Μῖλιος · · · · ·
Γκίκας Καρακατζάνης · · N	Ῥῆγας Παλαμίδης · · · ·
Νικόλαος Ἰω. Μέξης · · · N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Κατόπιν ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν, διὰ ψήφων 29 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 47,788 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος · N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης ·	Δῆμος Κανελλόπουλος · · N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος · · N	Κωνσταντῖνος Καναρὴς · · N
Τάτζης Μαγγίνας · · · · N	Τσανετάκης Γρηγοράκης · ·
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης · N	Μ. Α. Καΐρης · · · · · N
Χαράλ. Παπαπολίτης · · · N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς · · · N
Ἰάκωβος Παξιμάδης · · · N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης · · N
Νικόλ. Πρασσακάκης · · · N	Δημήτριος Πλαπούτας · · N
Σπυρ. Τρικούπης · · · · ·	Ἰωάννης Στάϊκος · · · · ·
Ῥικάρδος Τζιώτζ · · · · ·	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης · ·
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης · · N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος · · N
Βασίλ. Χριστακόπουλος · N	Δημήτριος Χατσίσκος · · ·
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου · · ·	Δημήτριος Χριστίδης · · · N
Γεώργιος Ψύλλας · · · · N	Νικόλ. Μαυρομμάτης · · · N
Ἰωάννης Θεοτόκης · · · ·	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης · ·
Ἰωάννης Χ. Πέτρου · · · N	Παναγ. Λιδωρίκης · · · ·
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης · · ·	Γεώργ. Δυοβουνιώτης · · · N
Γεώργιος Δαρειώτης · · · N	Κωνστ. Προβιλέγιος · · · N
Γ. Παπαηλιόπουλος · · · N	Ἰωάν. Οἰκονόμου · · · · N
Δημήτριος Βούλγαρης · · ·	Σπῦρος Μῖλιος · · · · ·
Γκίκας Καρακατζάνης · · N	Ῥῆγας Παλαμίδης · · · ·
Νικόλ. Ἰω. Μέξης · · · · N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 2 Μαρτίου 1859.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ

τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Χ. Παπαπολίτου καὶ Ν. Μαυρομμάτου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὠδὲ προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφορορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως·

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . Ν	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . Ν
Τάκης Μαγγίνας . . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν
Ἰάκωβος Ἀξιμάδης . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Φιλάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ν
Βασιλ. Χρηστακόπουλος . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστάσιος Σ. Χαρλαύμπης .
Ἰωάννης Χ. Πέτσου . . . . Ν	Παναγ. Λιδωρίκης . . . .
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Τσίκας Καρακατζάνης . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν	Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης . Ν

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 3 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δημήτρ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καθίσταται λογοκρισία τις ἐπὶ τῶν ἐκφράσεων τῶν πολιτῶν· ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τηλεγραφημάτων ἀντιβαινόντων εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, τότε ἡ περὶ ἐκποιήσεως τοῦ μεταβιβασθησομένου αὐτῶν διάταξις εἶχε τὸ ὀρθότητος, εἰς ἣν ἡ ἐπίτασις τῆς

τοιαύτης ἀποποιήσεως καὶ ἐπὶ τῶν τηλεγραφημάτων ἐκείνων ἅτινα δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς δῆθεν ἀντιβαίνοντα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἐκ τῆς ὀρθοτροπίας ἢ ἐξ ἄλλου σκοποῦ τοῦ τυχόντος ὑπαλλήλου, ἀποκαθιστᾷ δικαίωμα πλήρους λογοκρισίας, δι' ἧς ὁ ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ὑπάλληλος δύναται νὰ χαρακτηρίσῃ ἰδιαιτάτην τηλεγράφημα ὡς ἀντιβαῖνον δῆθεν εἰς τὰ ἤθη διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀποποίησιν τῆς μεταδόσεως.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν. Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος περὶ τηλεγραφημάτων Νομοσχεδίου οὐ μόνον συνεμορφώθην μὲ τὰς γνώμας ἀνδρῶν εἰδικῶν περὶ τὴν τηλεγραφίαν, οὓς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ συνεκάλεσα, ἀλλ' ἔλαβον ὑπ' ὄψιν συνάμα καὶ ὅλους τοὺς Νόμους τῶν Συνταγματικῶν Ἐθνῶν καὶ αὐτῶν τῶν Δημοκρατικῶν, ἐξ ὧν ἐρανίσθην ὅλας τὰς διατάξεις, αἵτινες ἐμπεριέχονται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον· δύναμαι ἐπομένως νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι δὲν ὑπάρχει Νόμος κανονίζων τὰ περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως χωρὶς νὰ περιέχῃ τοὺς προκειμένους δύο ὅρους καθ' οὓς δύναται νὰ ἀποποιηθῇ ἡ μεταβίβασις τοῦ τηλεγραφήματος· βεβαίως ἡ ὥρις δὲν λέγεται ὥρις, ὅταν ἐν τῷ νῷ ὑπάρχει· ἀλλ' ὅταν αὕτη ἐμφράζεται, τότε μεταβιβαζομένη τηλεγραφικῶς γίνεται γνωστὴ εἰς πολλούς, εἰς ὅλους δηλονότι τοὺς ὑπαλλήλους τῶν διαφόρων σταθμῶν, καὶ τοῦτο ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῶν Νόμων, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη εἶναι παντοῦ ἀπηγορευμένον τῆς τηλεγραφικῆς μεταβιβάσεως· ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐξ ἄλλου τινὸς σκοποῦ, οἷον ὑπέδειξεν ὁ προλαλήσας, διότι αὕτη ἐλαττώνει τὸν ἀριθμὸν τῶν τηλεγραφημάτων καὶ ἐπομένως ζημιοῖ τὸ δημόσιον· ἄλλως τε καὶ ἐὰν ἐνεκύθα ἀπορρίψωμεν τὸν ὅρον τοῦτον θέλομεν ἀναγκασθῆ νὰ τὸν παραδεχθῶμεν εἰς τὰς μετὰ τῶν Εὐρωπαίων Συνθήκας, αἵτινες ἄνευ αὐτοῦ τοῦ ὅρου δὲν θέλουσι συγκατανεύσει ποτὲ νὰ συνάψωσι μεθ' ἡμῶν τοιαύτην περὶ τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετὰ τῆς Εὐρώπης τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ὅτι ἀναγκασμένοι εὑρέθημεν νὰ παραδεχθῶμεν τὰς ἰδέας τῶν Εὐρωπαίων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικοινωνίαν διὰ τοῦ τηλεγράφου συγκοινωνίαν ἡμῶν, δὲν εὑρέθημεν ἀναγκασμένοι νὰ ἀκολουθήσωμεν ἰδέας ξένας, διότι βεβαίως δὲν εὑρέθημεν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα τῆς ἠθικῆς,

ἂν δὲ θεωρηθῶμεν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὴν ἠθικότητα, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως δὲν συμφωνοῦμεν, τὸ δικαίωμα λοιπὸν τοῦτο τῆς ἀποποιήσεως τοῦ μεταβιβασμοῦ τῶν τηλεγραφημάτων τῶν ἀντιβαινόντων δῆθεν εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη διδόμενον εἰς τοὺς μικροὺς ἐπὶ τῶν τηλεγράφων ὑπαλλήλους εἶναι μεγάλον ὡς γενικὸν καὶ ἀόριστον· ἄλλως τε ὁ τοιοῦτος ὑπάλληλος ἔχων αὐτὸ τὸ δικαίωμα δύναται νὰ ραδιουργηθῇ ὑπό τινος καὶ νὰ καταχρασθῇ τὸ τηλεγράφημα τοῦ ἑτέρου. Ἐνταῦθα δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν τὴν διάταξιν ταύτην ὑπάρχουσαν, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν τηλεγράφων ὑπαλλήλους ὁδηγίας τοιαύτας, αἱ ὁποῖαι νὰ ἀπομακρύνουσιν ὅσον οἷόν τε τὴν καταχρηστικὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐκφράσεων τῶν τηλεγραφημάτων.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Κυβερνήσεως ἀπαιτεῖ νὰ διακηρυχθοῦν ὅσον ἐνεστὶ πολλὰ τηλεγραφήματα, δι' ὃν λόγον καὶ θέλει δώσει αὐστηροτάτας ὁδηγίας, αἵτινες θέλουσιν ἀπομακρύνει πᾶσαν κατάχρησιν.

Παρετήρησεν ὁ Κ. Γρηγοριάδης, ὅτι ἡ κατάχρησις δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἶναι μᾶλλον ἄφευκτος ὡς ἐκ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου τῆς παρεχούσης τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τηλεγράφου ὑπάλληλον νὰ ἀναβάλλῃ ἢ ἀπαγορεύῃ διὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τὴν παράδοσιν τοῦ ἀφικνουμένου τηλεγραφήματος ὡς ἐπιβλαβοῦς δῆθεν εἰς τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν δύναται ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ Νομάρχου ἐνταῦθα, διὰ δὲ τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικητικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας, νὰ ἀναβάλλῃ ἢ νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν παράδοσιν τῶν περὶ ἐκλογῶν τηλεγραφημάτων τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τῶν παρομοίων.

Ἐνταῦθα πολλοὶ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν προσέθηκαν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη, ἥτις ἤθελε πράξει τὰ τοιαῦτα δὲν δύναται νὰ λογισθῇ Κυβέρνησις, ἄλλως τε εἶναι ἄξια πάσης καταφρονήσεως καὶ καταδίκης.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ συζητούμενον ἄρθρον **3** ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου **4** ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει Γερουσιαστοῦ τινος παρετήρησεν ὅτι μέγα, μέγιστον συμφέρον θέλει ὑποχρεώσει τὴν Κυβέρνησιν νὰ διακόψῃ τὴν τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν, ἡ διάταξις αὕτη ἐρανίσθη ἐκ

τῶν Νόμων ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν Ἐθνῶν ἅτινα ἀνεγνώρισαν καὶ ἐξετίμησαν τὰς περιστάσεις, δι' ἃς καὶ ἐκανόνισαν οὕτω·

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Χρηστίδης. Εἶναι καλὸν νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν διεύθυνσιν ἣν ἠκολούθησαν ἄλλα σοφὰ ἔθνη ἐπὶ πάσης ὑπηρεσίας· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι πᾶν ἔθνος ἔχει καὶ ἴδιον ὀρθὸν λόγον καὶ δὲν πρέπει νὰ κάμῃ διαζύγιον μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον τοῦ τόπου. Ὑπάρχουσιν εἰς πάντα τόπον μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀνταποκρίσεως καὶ τοιαῦτα συμφέροντα ἅτινα τηλεγραφούμενα δὲν βλάπτουσιν εἰς πᾶσαν περίστασιν τὸ δημόσιον, ἀναβαλλόμενα ὅμως ἢ διακοπτόμενα καταστρέφουσι τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν· τὰ ἐμπορικὰ ταῦτα συμφέροντα δύνανται κάλλιστα νὰ ἐξαιρεθῶσι τοῦ κανόνος ἄνευ ζημίας τῆς κοινῆς τάξεως τὴν ὁποίαν τὸ ἄρθρον τοῦτο προτίθεται νὰ ἐξασφαλίσῃ. Ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα εἰς χεῖράς της τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν δύναται νὰ ἐξετάζῃ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, τὰ παρουσιαζόμενα τηλεγραφήματα καὶ ὅταν παρουσιάζωνται ἐναντία τῆς κοινῆς τάξεως, ἔχει τὰ μέσα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου νὰ ἀποποιηθῇ ἢ νὰ ἀποβάλῃ τὴν μεταβίβασιν τοῦ τηλεγραφήματος, ὥστε τὸ μέτρον τοῦτο ἂν καὶ ἐρανισθὲν ἐκ τῶν Νόμων τῶν ἄλλων Ἐθνῶν δὲν συμφέρει καὶ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι ἔκτακτοι περιστάσεις, σπάνιαι θέλουν ὑποχρεώσει μόνον τὴν Κυβέρνησιν νὰ προέλθῃ εἰς τὸ μέτρον τῆς διακοπῆς τῆς ἰδιωτικῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως καὶ οὐδέποτε ἄμεσος ἄλλος σκοπός. Εἰς τοιαύτας ἐκτάκτους περιστάσεις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαιρεθῇ ἡ ἐμπορικὴ ἀνταπόκρισις, διότι ὑπὸ τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς καὶ τὴν ἰδιότητα ἐμπορικῶν παραγγελιῶν καὶ εἰδήσεων ὑποκρύπτονται ἢ ὑπονοοῦνται πολλάκις πολλὰ περιστατικὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ εἰς τὰ καθεστῶτα ἑνὸς ἔθνους.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον **4**, ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως τὰ ἑπόμενα ἄρθρα **5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15** καὶ **16** ἐγίνοντο ἅπαντα διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων **25** κατὰ **2** ὡς τὸ ἐπισυναμμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς **20** Φεβρουαρίου ε. τ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐνλιγραφικῆς ἀντιπροκρίσεως.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργιος Δουβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 28,800 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως 1859 καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία δι' ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὠφλὲ προταρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 28,800 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Τάτζης Μαγγίνας	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ῥικάρδος Τζιώρτζ	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν

Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χατσίσκος	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Παναγ. Λιδωρίκης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Γεώργ. Δουβουνιώτης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Σπῦρος Μῖλος	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Ἀδὰμ Δούκας		Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὠφλὲ συνημμένων πρωτοκόλλων ψηφοφορίας ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 11 Μαρτίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 28,800 τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργείου διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης		Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ῥικάρδος Τζιώρτζ	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Γεώργιος Ψύλλας	N	Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Γεώργιος Δαρειώτης		Δημήτριος Χατσίσκος	
Γ. Παπαηλιόπουλος	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Δημήτριος Βούλγαρης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Παναγ. Λιδωρίκης	
Ἀδὰμ Δούκας		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Ἄγγελος Κανελλόπουλος	N	Κωνς. Προβιλέγιος	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Σπῦρος Μῖλιος	
Μ. Α. Καΐρης	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀκολούθως ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον δισχιλίων μετοχῶν τοῦ δημοσίου εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας καὶ παραχωρήσεως αὐτῇ δύω γηπέδων, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἶπε·

Πολὺ τῷ ὄντι ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω ἂν ἡ Κυβέρνησις νομίζῃ, ὅτι διὰ τῆς συνδρομῆς ταύτης τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν ἡ ἑταιρία θέλει ἀναπτυχθῆ ἢ ἀκολούθως μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ θέλομεν ἔχει καὶ ἄλλας πιστώσεις δι' ἄλλας συνδρομάς· διότι παρατηροῦμεν, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐζητήθησαν αἱ ἀρκοῦσαι συνδρομαὶ 400 χιλιάδων δραχμῶν, ἤδη δὲ ζητεῖται ἓν ἑκατομμύριον ἐπὶ πλέον, σημεῖον ὅτι ἡ ἑταιρία αὕτη δὲν ἔχει ζωὴν καὶ αὐθύπαρκτον κίνησιν, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἓν πρᾶγμα ἐπίσακτον· ἐνῷ δὲ εἰς ὅλον τὸν λοιπὸν κόσμον παρόμοιαι ἐπιχειρήσεις ἐκτελοῦνται δι' ἑταιριῶν, ἐνταῦθα συμβαίνει τὸ ἐναντίον, καὶ μολονότι τὰ δημόσιον πνεῦμα εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένον εἰς τὸν λαὸν, ἀπορῶ πῶς ἐκλείπει τὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἀλλ' ἀπαιτῶμεν τὰ πάντα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐκπορεύωνται. Πρὸς τοῦτο μᾶς φέρουσιν ὡς παράδειγμα ἄλλα τινὰ Κράτη, ἀλλ' ἐκεῖ ἄλλως ἴσως διαχειρίζονται ταῦτα, ἐνῷ παρ' ἡμῖν λαμβάνομεν τὸν ἱδρῶτα τοῦ πτωχοῦ Ἕλληνος, τὸν δίδομεν εἰς μίαν ἑταιρίαν ἐπίσακτον, ὡς εἶπον, ἥτις διὰ τῆς βιαίας ὠθήσεως πρόκειται νὰ ἀναπτυχθῇ, ἀλλὰ ματαίως, διότι ἐν αὐτῇ δὲν ὑπάρχει ζωή. Παράδειγμα ἔστω ἡ μεγάλη καὶ τολ-

μηρὰ ἐκείνη ἐμπορικὴ ναυτιλία μας τῶν τριῶν νήσων Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, ἥτις ἀνεπτύχθη γιγαντιαίως ἐν βραχεῖ χρόνου διαστήματι, ἄνευ οὐδεμιᾶς συνδρομῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἄνευ ὠθήσεως· καὶ τοῦτο ἐγένετο, διότι ὑπῆρχον ἐν ἑαυτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς αὐθυπαξίας. Ἐπομένως, Κύριοι, δὲν ἐννοῶ τὴν συνδρομὴν ταύτην σήμερον γενομένην ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ εἰς τὴν πρώτην σύστασιν ἡ ποσότης τῶν 400 χιλιάδων δραχμῶν, ἥτις τῇ ἐχορηγήθη, ἐλογίσθη ἀρκοῦσα.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐάν ποτε, Κύριοι, ὑπῆρξε σπουδαία περίστασις καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ προσφέρῃ τὴν συνδρομήν της, ἡ περίστασις αὕτη εἶναι καὶ ἡ διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἐκπορζομένη, εἰς ἣν τὸ ἔθνος ἔχει συμφέρον νὰ συνδράμῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ πρέπει νὰ λυπούμεθα, διότι δὲν ἔχομεν νὰ προσφέρωμεν πλειότερα, ἀρκεῖ μόνον νὰ εὐδοκιμήσῃ· τὸ δὲ συμφέρον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἐκτέλεσις ταχείας συγκοινωνίας μεθ' ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καὶ εἰς μίαν παρουσιασθησομένην ἀνάγκην νὰ ἔχῃ πρόχειρον τὴν ὑπηρεσίαν. Ἐπομένως εἶναι κερδαλέα, τὰ ὁποῖα καταθέτουσα ἡ Κυβέρνησις σήμερον δὲν πρόκειται νὰ χάσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ὠφεληθῇ, εἶναι κερδαλέα προσοδοφόρα.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 23 κατὰ 2 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Ν. Πρασσακάκη εἰς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας.

Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος	N	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ῥικάρδος Τζιώρτζ	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος.	N	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N
Τάτσης Μαγγίνας	N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Γεώργιος Ψύλλας	O
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N

Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Δημήτριος Χατζίσκος . . .
Γαΐκας Καρακατζάνης . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . N
Ἀδὰμ Δούκας	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . O	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Κωνστ. Προβελέγιος . . N
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . .
Δημήτριος Πλαπούτας . . N	Δημ. Α. Κουντουριώτης . N

Ἀναγνωσθέντα δὲ κατὰ σειρὰν καὶ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐρ' ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἑπομένως καὶ τὸ σύνολον δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 23 κατὰ 3 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἰωάννης Θεοτόκης . . . .
Ἰωάννης Θ. Καλοκοτρώνης . .	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . N	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Γεώργιος Δαρειώτης . . . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Δημήτριος Βούλγαρης . . .
Ἰακώβος Παξιμάδης . . . N	Γαΐκας Καρακατζάνης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Δῆμος Κανελλόπουλος . . O
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . O	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Ἀντών. Κριεζῆς . . . . . N

Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . .
Ἰωάννης Στάϊκος	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .	Κωνστ. Προβελέγιος . . . N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Χατσίσκος . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . .
Δημήτριος Χρηστίδης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . .
Νικόλ. Μαυρομμάτης . . N	Δημήτριος Κουντουριώτης. N

Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον, ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 2 Μαρτίου ε. ἐ.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 105000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1858 ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Πρέπει, Κύριοι, νὰ θέσωμεν ἅπαξ διὰ παντὸς ὅρια ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ βαδίζῃ, πρέπει νὰ ἐνεργῇ ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Πρέπει νὰ μάθῃ αὐτὴ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξοδεύσῃ τὸ παραμικρὸν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, διὰ τὸν λόγον ὅθεν τοῦ κατεπείγοντος, εἰς ὑπηρεσίαν ἥτις δὲν κατονομάζεται ῥητῶς εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ λογιστικοῦ Νόμου κατὰ τὸ ὁποῖον ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις διὰ τὰς προκειμένας δαπάνας δὲν ἠδύναντο νὰ χορηγηθῶσιν ἄλλως εἰμὴ ὑπὸ μόνων τῶν Βουλῶν, καθόσον αὗται δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς προβλεπομένας ἀπὸ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ἰδίου Νόμου, καὶ δὲν εἶναι ἐκ τῶν κατονομασθέντων ῥητῶς ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ Νόμῳ τῶν ἐξόδων τῆς αὐτῆς χρήσεως· διὰ τοιούτων πράξεων ἡ συνταγματικὴ ἁρμονία τῶν ἐξουσιῶν διαῤῥηγνύεται· καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ ἔχω ἐναντίαν γνώμην πάντοτε, ἐνόσῳ δὲν περικλεισθῶμεν εἰς τὴν σφαῖραν τῶν καθηκόντων μας. Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Νόμου περὶ διαρκείας τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων εὑρίσκεται ἐπὶ ἐξαμηνίαν ὅλην ἐνεργοῦσα ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, καὶ δυνατὸν νὰ λάβῃ ἀνάγκην νέων πιστώσεων διὰ δαπάνας ἀνεκαρπεῖς, ἔχει τὸ μέσον νὰ κατονομάσῃ ὅλας τὰς τοιαύτας δαπάνας ὡς ἐπιδεκτικὰς αὐξήσεις εἰς τὸν ἐνιαύσιον Νόμον τῆς αὐτῆς χρήσεως, τότε ἡ χορήγησις τῶν νέων πιστώσεων ἐπὶ τῇ βάσει Β. Διαταγμάτων θέλει εἶσθαι σύμφωνος πρὸς τὸν Νόμον καὶ οὐδεμία περιπλοκὴ γίνεται. Δὲν πρόκειται ἤδη

οὔτε περὶ τοῦ ποσοῦ, οὔτε περὶ τοῦ ποιοῦ τῶν δαπανῶν, πρόκειται περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀμοιβαίας τηρήσεως τῶν δικαιωμάτων ἑκάστης νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, ἀναγνωρίσαντος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν τὸ ὀρθὸν τῶν γενομένων παρατηρήσεων καὶ συναινέσαντος ὡς πρὸς τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον τῆς ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ Νόμῳ κατονομάσεως ὅλων τῶν ἐπιδεκτικῶν αὐξήσεως δαπανῶν, διὰ τὴν νομιμότητα τῶν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθησομένων πιστώσεων, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὄδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν ψηφισαμένη διὰ ψήφων 25.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 105,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ ἔτος 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σπαΐκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναγν. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ ψηφισθὲν διὰ ψήφων 25 ἔχον ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 2 Μαρτίου τ. ἔ.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 14 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως ἱπποφορβῆς εἰς τοὺς διαμένοντας ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ὑποστρατήγους, ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως ἱπποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν τῇ Πρωτευούσῃ διαμένοντας ὑποστρατήγους λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας καὶ θεωρήσασα δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον τὸ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ληφθὲν τοῦτο μέτρον,, δι' οὓς ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκτίθησιν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν λόγους, παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ὅπως ἔχουσι καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπή

Δ. Πλαπούτας, Δ. Χατζίσκος,
Ἀδὰμ Δούκας.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ κατὰ τὴν σειράν του.

Ὁμοία ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ νὰ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν ἑξῆς Νομοσχεδίων·

1) Περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 3,483:24 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ ἔτος 1858· καὶ 2) περὶ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας Κερκύρας. Ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης παρετήρησεν εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὅτι καὶ οὗτος, κατὰ καινὸν γνώμονα τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, δὲν συνεμορφώθη μὲ τὸν νόμον, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ ὑποβάλῃ συνάμα σχέδιον καὶ προϋπολογισμὸν κτιρίου.

Ψηφοφορηθεῖσα κατόπιν ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Πρασσακάκη καὶ Χαραλ. Παπαπολίτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 3,483:24 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1858.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γεώργιος Δαρειώτης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν
Χαρ. Παπαπολίτης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Γαΐκας Καρακατζάνης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἄθαμ Δούκας	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Βασίλ. Χρησακόπουλος	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Μ. Α. Καΐρης	
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἰωάννης Στάϊκος		Γεώργ. Δυβουνιώτης	Ν
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	
Δημήτριος Χρηστίδης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν	Δημήτριος Λ. Καντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ψηφοφορηθὲν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν, διὰ ψήφων 31, ἤτοι παμψηφεί. ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 2 Μαρτίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρ. πιστώσεως δρ. 3,483:24 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1858.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Γαΐκας Καρακατζάνης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Τζάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἄθαμ Δούκας	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Χιρὰλ. Παπαπολίτης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Σπυρίδων Τρικούπης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν

Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν	Σπῦρος Μῖλιος . . . . .
Κωνστ. Προβιλέγιος . . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν	Δημήτ. Δ. Κουντουριώτης . Ν

Τεθέντος κατόπιν ὑπὸ συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας εἰς Κορώνην, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ν. Μαυρομμάτης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, εἶπε·

Δὲν πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, νὰ ὑπάρχῃ ζῶσα ἑλληνικὴ ψυχή, ἥτις νὰ μὴ σκιρτᾷ βλέπουσα εἰσαγόμενον καὶ τὸ ἐλάχιστον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν ἐπισκευὴν παλαιῶν καὶ κατασκευὴν νέων λιμένων, ἢ τὴν ἀνέγερσιν ἄλλων δημοσίων ἔργων.

Μόνον οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάντων τοῦ Μεσολογγίου στεροῦνται τοιαύτης χαρᾶς, καὶ ποσῶς δὲν ῥθονοῦν τὴν τύχην τῶν ἄλλων μερῶν, ἀλλὰ λυποῦνται διότι δὲν συμμετέχουν ἐπίσης τοιούτων εὐεργετημάτων. Ἐρωτῶ λοιπὸν ἤδη τὸν παρόντα Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὁποῖα εἶναι τὰ ἐμπόδια τῆς μέχρι τοῦδε μὴ ἀνοίξεως τοῦ αὔλακος καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος Μεσολογγίου. Τόπος ὅστις ἐπίσης ἔχει δικαιώματα ἱστορικὰ εἰς τὴν μέριμναν τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ὁδοὶ τῆς συγκοινωνίας αὐτοῦ κατέστησαν ἀδιάβατοι ἐν καιρῷ χειμῶνος, οἷα ἡ ὁδὸς ἡ ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Αἰτωλικὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγρίνιον δι' ἧς ἐπίσης θὰ ὁρισθῇ ἡ θέσις τῆς Νομαρχίας, ἥτις κεῖται σήμερον εἰς τὴν Πελοπόννησον ὅπως καὶ ἡ ἕδρα τοῦ ἐπαρχείου. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι περὶ Μεσολογγίου οἱονδήποτε ἔξοδον καὶ ἂν ἤθελε παρουσιάσῃ ἡ Κυβέρνησις, ἤθελε γενεῖ παραδεκτὸν ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων. Ἂν δὲ πάλιν ἦναι τὸ μέγα ἔξοδον τὸ ὁποῖον πτοεῖ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἔργου τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος αὔλακος καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ὅστις τοσαύτας ὑποφέρει δυσχερείας εἰς τὴν συγκοινωνίαν τοῦ τόπου τούτου, ἂς ψηφισθῶσι δι' ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως δύω μηχανικοὶ ἐξ Ἀγγλίας γράφοντες πρὸς τὸν ἐκεῖ Πρέσβυν μας, ὅστις κατ' εὐτυχίαν εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως, οἵτινες νὰ ἐρράσωσι τὴν περὶ τούτου γνώμην των καὶ ἂν ἡ ἐπιχείρησις αὕτη καθίσταται ἐντελῶς ἀκατόρθωτος· ἢ τοὐλάχιστον ἂς ἐρωτηθῶσιν ἐπισήμως οἱ ἄγγλοι μηχανικοὶ τῆς Ἑπτανήσου νὰ μᾶς εἰπωσιν ὁποῖα ἔξοδα καὶ μέσα μετεχειρίσθησαν διὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ αὔλακος τῆς Ἁγίας Μαύρας, ὑπαγομένου εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μὲ τὸν τοῦ Μεσολογγίου·

καὶ ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἦναι εἰς θέσιν νὰ τὰ πραγματοποιήσῃ τότε ν' ἀποτανθῶμεν πρὸς τοὺς δήμους Μεσολογγίου, Αἰτωλικοῦ καὶ λοιποὺς προκρίτους τῶν λοιπῶν δήμων, διὰ νὰ ζητήσωσιν ἐκ συμφώνου τὴν συνδρομὴν τῶν ἔξω ὁμογενῶν, οἵτινες τρέφουσι θρησκευτικὴν λατρείαν διὰ τὸ τόπον τοῦτον καὶ θέλουσι συνδράμει ἀσμένως.

Τὸ μόνον δὲ ἔργον δημόσιον, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας αὐτῆς, εἶναι αἱ γέφυραι τοῦ Ἀνατολικοῦ, καὶ αὗται πάλιν ἐγένοντο δι' ἐξόδων τῶν δήμων καὶ διὰ τῆς προστασίας καὶ συνεργείας τοῦ Κ. Μαγγίνα.

Εἰσέτι μίαν ἐρώτησιν ἔχω ν' ἀπευθύνω πρὸς τὸν παρόντα Κ. ὑπουργὸν τῆς Παιδείας· διὰ τί τάχα καὶ εἰς Μεσολόγγιον νὰ μὴν ὑπάρχῃ οὐδ' ἓν Γυμνάσιον; ἐνῷ ἐὰν ὑπῆρχον νομοθετημένα δύω μόνον γυμνάσια, τὸ ἓν ἔπρεπε νὰ ἦναι διὰ τὴν Καθέδραν καὶ τὸ ἕτερον διὰ τὸ Μεσολόγγιον, ὄχι διότι καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἶχε τοιοῦτον, ἀλλὰ διότι εὑρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας, τῆς ὁποίας ὅλοι οἱ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα κάτοικοι ἀνεξαιρέτως εἶναι Ἕλληνες ὀρθόδοξοι, καὶ ἀναλογήσατε ὁποία ἡ ὠφελιμὴ ὡς ἐκ τούτου ὠφέλεια.

Εἷς μίαν ποτε ἐπερώτησιν, γενομένην ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμίδου, ἤκουσα τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναγινώσκοντα κατάλογον τῶν ὑπὸ τὴν μέριμναν τῆς Κυβερνήσεως ἐκτελουμένων δημοσίων ἔργων εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους, ἐπίσης ἐκεῖ ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος καὶ περὶ τῶν γεφυρῶν τοῦ Ἀγρινίου λεγομένων Ἀλλαίμπεη, ἐπίσης καὶ διὰ τὴν γέφυραν τοῦ Ἀγγελοκάστρου ὅπως καὶ περὶ τοῦ ὑδραγωγείου Βονίτσης, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδεμία ἐλήφθη φροντίς, ἐνῷ ἐψηφίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἔτους **1845**· Διὰ τί λοιπόν, ἐρωτῶ, ἡ Κυβέρνησις τοσαύτην νὰ δεικνύῃ ἀφροντισίαν περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ἐπαρχίας ταύτης;

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανάρης·

Λαμβάνω τὸν λόγον διὰ νὰ σᾶς δώσω πληροφορίας τινὰς ἀκριβεῖς καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἄνοιγμα τοῦ αὔλακος τοῦ Μεσολογγίου, διότι ἐκ πείρας ἔχω γνῶσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἐπὶ ἀντιβασιλείας, Κύριοι, διετάχθην ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελῶν νὰ μεταβῶ μετά τινων ἄλλων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ ἐπισκεφθῶμεν ὅλους τοὺς ἐντὸς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου λιμένας, διὰ νὰ γνωμοδοτήσωμεν περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν. Καὶ

περὶ μὲν τοῦ μεγάλου αὐλακος Μεσολογγίου δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω τι περὶ τῆς δυνατῆς ἢ μὴ ἐκκαθαρίσεως αὐτοῦ· διότι ἀνάγεται εἰς τὰ μεγάλα ἔργα· ἂν ὅμως μία Κυβέρνησις δὲν δύναται ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων μεγάλης δαπάνης, οὐχ ἧττον ὅμως δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἔργα δευτερεύοντα, διευκολύνοντα τὴν συγκοινωνίαν ἑνὸς τόπου. Ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὰ δύω στόματα τοῦ Βασιλαδίου καὶ Γαλιὰς δύνανται ἀξιόλογα μὲ πολλὰ ὀλίγα ἔξοδα νὰ ἀνοιχθῶσι καὶ διευκολύνωσι τὴν συγκοινωνίαν τοῦ λιμένος Μεσολογγίου καὶ πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ μία βορβοροφάγος, ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν ἔκτοτε ἔκθεσις ἀναφέρει εὑρισκομένη εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπάντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Οὔτε τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, Κύριοι, διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως· ποσῶς δὲ δὲν πρέπει νὰ σᾶς φαίνεται παράδοξον διότι φέρονται ἐνώπιον ὑμῶν διάφορα Νομοσχέδια καὶ οὐδὲν ἀναφέρεται ἐπ' αὐτοῦ. Διότι τὰ διάφορα ταῦτα ἔργα περὶ ὧν ζητοῦνται πιστώσεις ἔχουσι δαπάνας, αἵτινες δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς δυνάμεις ἑνὸς δήμου. Ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι καὶ χρόνον πολλοῦ καὶ δαπάνης οὐ σμικρᾶς. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ Κυβέρνησις καταγίνεται νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς δαπάνης αὐτῆς καὶ κατὰ πόσον δύνανται προσκαλούμενοι καὶ οἱ δῆμοι νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τοῦτο, ἐπίσης νὰ ζητηθῇ καὶ ἡ γνώμη τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, ὁποίους τρόπους δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τοὺς διευκολυνομένους ἐκ τοῦ ἔργου τούτου. Ἀλλ' εἰς τοῦτο μόνον οἱ δῆμοι Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ προσέφεραν, οἱ δὲ λοιποὶ ποσῶς, ὥστε βλέπετε ὅτι τὸ δύσκολον καὶ πολυδάπανον τοῦ ἔργου ἀνέβαλε μέχρι τοῦδε τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ.

Τὰ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ δὲ ναυάρχου Κ. Κανάρη λεχθέντα, τῷ ὄντι ἐκφράζουσι μίαν ἀληθῆ εὐκολίαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνορύξεως τῶν δύω μικροτέρων στομίων διὰ τῆς βορβοροφάγου, ἀλλ' ἡ ὑπάρχουσα ἤδη εἰς Εὔβοιαν πρέπει νὰ διαμένῃ εἰσέτι ἐκεῖ, διότι ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ καθαρισθῶσιν ὅτε ἀνατολικὸς καὶ ὁ δυτικὸς λιμὴν Χαλκίδος, ὅπως καὶ ἄλλοι ἀκόμη λιμένες. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀναβάλλουσα εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην διέταξε νὰ κατασκευασθῶσιν εἰσέτι τρεῖς βορβοροφάγοι, αἵτινες νὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὰ μικρὰ ταῦτα ἔργα, χωρὶς ποσῶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν διὰ τὰ μεγάλα μέριμναν αὐτῆς, μέχρις οὗ δὲ καὶ οἱ δῆμοι συμφωνήσωσι περὶ τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον

δύνανται ν' ἀναδεχθῶσι. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ νερὰ Βανίτσης καὶ τὰ λοιπὰ μνημονευθέντα ἔργα, ποσῶς ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀνέστειλε τὰς ἐνεργείας της, ἀλλὰ βραδύτης μόνον ἐτηρήθη ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων μηχανικῶν, οἵτινες καθίστανται ἀναπαραιτήτως ἀναλόγως τῶν ἐκτελουμένων ἔργων.

Ἡ ἔλλειψις λοιπὸν τῶν μηχανικῶν ἐξ ἑνὸς καὶ ἐν μέρει τινὲς ἀπροσδόκητοι περιστάσεις, ἐπέφερον τὴν μέχρι τοῦδε βραδύτητα. Ἂν ἐγνώριζα δὲ ὅτι τοιαῦται ἤθελον μοὶ ἀπευθυνθῇ ἐπερωτήσεις, ἤθελα φέρει καὶ σᾶς παρουσιάσει ὁλόκληρον περὶ τούτων ἀλληλογραφίαν, ἐξ ἧς ἠθέλετε βεβαιωθῇ περὶ τῆς μερίμνης, ἣν τὸ ὑπουργεῖον καταβάλλει καθ' ἑκάστην καὶ πόσον ἐντόνως διατάσσει τὴν ἐπίσπευσιν τῶν διαφόρων τούτων ἔργων· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις, ὡς εἶπον, μηχανικῶν, βραδύνουσι τὴν ταχεῖαν αὐτῶν ἀποπεράτωσιν.

Εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Ἐπειδὴ ἐγένετο λόγος περὶ τῆς πατρίδος εἰς ἣν ἀνήκω, νομίζω ὀρθὸν νὰ δώσω πληροφορίας τινὰς, τὰς ὁποίας γνωρίζω ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου, διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὅσον ἐνδέχεται, ἐὰν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ θεωρήσωσιν αὐτὰς βασίμους.

Διὰ τὸν μεγάλον αὐλακα τὸν ὁποῖον ἀνέφερεν ὁ πρῶτος ὁμιλήσας, ὁ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Πάτρας, εἶναι ἔργον πολυδάπανον καὶ χρήζει πολλοῦ χρόνου καὶ ἐξόδων δυσοικονομήτων. Τὸ μέρος ὅμως ἐσωθεν καὶ ἐξωθεν τοῦ Βασιλαδίου, περὶ οὗ ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανάρης, εἶναι ὀλιγοέξοδον, εὔκολον καὶ λίαν ἀναγκαῖον, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε πρὸ καιροῦ καὶ ἤδη εἶναι ἀνάγκη μεγίστη νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς δύο ταύτας πόλεις Μεσολογγίου καὶ Αἰτωλικοῦ, ἃς μὴν ἀμφιβάλλῃ τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι εἶναι εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνην εἰς ἣν ἦσαν πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἐπὶ Τουρκοκρατείας· τοῦτέστιν οἱ δρόμοι ἐστρωμένοι μὲ γωνιάδας καὶ ὁλισθηρᾶς ἀγριολίθους· αἱ ἀγυιαὶ τῶν πόλεων στενόχωροι ἀπὸ τὰ παραπετάσματα τῶν οἰκιῶν καὶ ἐργαστηρίων, ὥστε ἐμποδίζεται ὁ ἀὴρ καὶ βλάπτεται ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων, τὰ ὕδατα λιμνάζουσι τὸν χειμῶνα, ὥστε δυσκόλως μεταβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην οἰκίαν. Τὸ ὕδωρ μάλιστα τοῦ Αἰτωλικοῦ, τὸ ῥέον διὰ νὰ πίνῃ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἔνθα ὑδρεύονται οἱ ἄνθρωποι διέρχεται ἀπὸ βαλτώδη καὶ ἀκάθαρτα μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἀκαθάριστα καὶ ἐκ τούτου βλάπτεται ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων

οὐσιωδῶς, ἐνῷ ὅλα ταῦτα ἠδύναντο νὰ βελτιωθῶσι μὲ ὀλίγα ἔξοδα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ φιλοκαλία καὶ ἡ ἀνήκουσα ἐπιμέλεια εἰς τὰς διοικητικὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχάς, καὶ ἐὰν δὲν διαταχθῶσιν αὐστηρῶς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων πώποτε δὲν θὰ γίνῃ τίποτε, διότι πώποτε δὲν ἐσκέφθησαν περὶ φιλοκαλίας.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ Γυμνάσιον, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μὲ εἶπε πολλάκις, ὅτι δὲν εὑρίσκει καθηγητάς· ἠδύνατο νὰ ἔχῃ κατά τι δίκαιον κατὰ πρῶτον, ἀλλ' ὄχι καὶ μέχρι τοῦδε, ὅπως καὶ διὰ τὸ μέλλον. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος δὲν ὑπάρχουν οὔτε τὸ πεμπτημόριον τῶν ἀναλόγων σχολείων, ὥστε δυσκόλως θὰ εὑρίσκωνται μετ' ὀλίγον καιρὸν ἄνθρωποι γνωρίζοντες γράμματα διὰ νὰ γίνωνται καὶ ἱερεῖς· ὅθεν ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ στρίψῃ τὴν προσοχήν της καὶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διότι εἶναι παρημελημένον κατ' ἐξαίρεσιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργός.

Ὅταν, Κύριοι, ἀνέλαβον τὸ ὑποῖον διευθύνω ὑπουργεῖον εὗρον, ὅτι ὑπῆρχε ποσόν τι πρὸς σύστασιν Γυμνασίου εἰς Μεσολόγγιον, ἐζήτησα δὲ νὰ μάθω τοὺς λόγους τῆς μέχρι τότε παρεμποδίσεώς του καὶ ἔμαθον, ὅτι πρῶτον δὲν ὑπῆρχε προσωπικὸν διδασκάλων πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχεν ἐκεῖ Γυμνάσιον συστημένον, καὶ διελύθη δι' Ἔλλειψιν μαθητῶν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἰδική μου ἐπιθυμία εἶναι ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς Γυμνασίου εἰς Μεσολόγγιον, διὰ τοῦτο ἐπέστησα τὴν προσοχήν μου εἰς δύο τινα. Πρῶτον νὰ στρατολογήσω μαθητὰς ἱκανοὺς διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ προπαρασκευάζων οὕτω τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν· διότι ἐνῷ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ τοῦ Κράτους σχολεῖα φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς 200 καὶ 300 μαθητάς, εἰς Μεσολόγγιον μόλις ὑπάρχουσιν 70. Καὶ τοῦτο ἕνεκα δὲν ἠδύναντο νὰ διατηρῶσι τ' ἀναγκαῖα σχολεῖα δημοτικὰ τε καὶ Ἑλληνικά. Κατώρθωσα λοιπὸν νὰ καταρτήσω καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βονίτσης, Ἀγρινίου, Ναυπάκτου δημοτικὰ σχολεῖα μὴ ὑπάρχοντα· ἐπίσης συνεπλήρωσα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Βονίτζης καὶ Ἀγρινίου, καὶ καταγίνομαι ἤδη νὰ καταρτήσω μίαν τάξιν Γυμνασίου Μεσολογγίου ἐπὶ τοῦ παρόντος, μέχρις οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν προκαλέσῃ τὴν προσθήκην καὶ ἄλλων, ὥστε πιστεύω, ὅτι θέλουσιν ἱκανοποιηθῆ καὶ αἱ ἀξιώσεις αὗται.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, εἶπε·

Κύριοι! Εἰς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ μία φωνὴ ἀντήχησεν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο ἐκφραστική. « Τί ἠμποροῦσεν, εἶπε, νὰ λαλήσῃ περισσότερον ἡ ἀντιπολίτευσις; ἐνόησα βεβαίως ἡ φωνὴ ἐκείνη, ὅτι ὁ ἐκθέσας τὰ πράγματα τῶν μερῶν ὑπὲρ ὧν ἐλάλησεν ὁ Γερουσιαστής, δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅσα εἶπεν, ἂν δὲν ἦσαν ἀληθῆ, ἕνεκα τῆς πολιτικῆς του θέσεως οὔσης ὑπουργικῆς. Ἀλλὰ καὶ ἄλλος ἔντιμος Γερουσιαστὴς μέλος καὶ αὐτὸς τῆς συμπολιτεύσεως μετὰ τοῦτον ἐλθὼν εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἐκτεθέντων, ἀνέκραξεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμιλίας του, ὅτι « ἡ κατάστασις τῶν μερῶν ἐκείνων ἦτο καλυτέρα πρὸ πεντήκοντα χρόνων, καὶ ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας αὐτῆς ». Ὁ λόγος οὗτος, Κύριοι, εἶναι πολὺ σπουδαῖος καὶ σοβαρός, προφερόμενος μάλιστα ἀπὸ χείλη ἀνδρὸς μὴ ἀντιπολιτευομένου· διότι, ἂν καὶ ἄλλοτε ἀνάλογοι λόγοι ἐρρίθησαν ἐνταῦθα κατὰ διαφόρους περιστάσεις, καὶ μάλιστα ἀπὸ ἐμὲ αὐτόν, δὲν ἐπροξένουν τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶναι πρᾶγμα φυσικὸν νὰ προξενήσωσι σήμερον, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ἀπὸ στόματα ἴσως ὑποπτευόμενα δι' ὑπερβολήν, ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν. Ὁμολογοῦμεν λοιπὸν σήμερον καὶ συμπολιτευόμενοι καὶ ἀντιπολιτευόμενοι, ὅτι τὰ πράγματα ἔχουσι κακῶς, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν, ἵνα μὴ εἴπω πάντες, ἀναζητοῦμεν τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ οὐχὶ κυρίως ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει, εἰς τὴν διέπουσαν δηλ. τὰ πράγματά μας νομοθεσίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων τούτων. Ἐν ᾧ βλέπομεν, ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἐγεννήθη χθές, ἢ προχθές, ἀλλ' ὑπάρχει τοιαύτη ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Καὶ δὲν ἀρνοῦμαι μέν, ὅτι ὑπουργοὶ, ὑπουργῶν διαφέρουσιν, ὡς καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι διαφέρουσι μεταξύ των, καὶ ὅτι κατὰ τῶν ἀνικάνων καὶ ἀμελῶν καὶ κακῶς πίστεως δημοσίων ὑπαλλήλων πρέπει νὰ ὑψώσωμεν φωνὴν πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ, πρέπει ὅμως νὰ προχωρήσωμεν καὶ περαιτέρω, διὰ νὰ εὕρωμεν, ὅτι τὸ κακὸν πηγάζει, ὡς ἐγὼ πιστεύω ἀπὸ τὴν συγκεντρωτικὴν τάσιν καὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων καὶ τῶν περιερχομένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος προσώπων μὲ τὴν διάθεσιν νὰ ἐπιτείνωσιν ἔτι μᾶλλον τὴν συγκέντρωσιν ταύτην τῆς ἐξουσίας, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἀφαιρῶσιν ἀπὸ τὸν λαὸν τὸ πνεῦμα τῆς ἐνεργείας τῶν τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ ἀφορώντων μέτρων, ὁποῖα ἄλλοτε, ὡς ὁμολογεῖται, ἐνήργει αὐτὸς ἐξ ἑαυτοῦ, χωρὶς συν-

ὁρμῆς, χωρὶς ὠθήσεώς τινος ἐκ μέρους τῶν διοικητικῶν του ἀρχῶν, καὶ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας.

Διότι πῶς ἐξηγεῖτε, Κύριοι, ὅτι ἐπὶ Μουσταφᾶ Πασᾶ π. χ. τὰ πράγματα τῶν μερῶν, ὅσα ἀνέφερον οἱ προλαλήσαντες ἦσαν εἰς κρείττονα κατάστασιν, καὶ σήμερον ἐπὶ νομαρχῶν Ἑλλήνων καὶ Χριστιανῶν εὑρίσκονται ὄχι μόνον εἰς χείρονα, ἀλλ' εἰς ἀθλιεστάτην, ὡς εἶπον, κατάστασιν; Δὲν καταλαμβάνετε ἄρα, ὅτι τοῦτο προέρχεται, διότι ὡς πολλάκις ἐντεῦθα εἶπον, καὶ διὰ τῶν νόμων καὶ διὰ τῆς πράξεως ἀναδέχεται ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐπομένως ὅλα τὰ διοικητικὰ αὐτῆς ὄργανα τὴν διεύθυνσιν τοῦ παντὸς ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξέλιπε πᾶσα προθυμία ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς αὐτοὺς ἀναγκαιοτάτων καὶ ὠφελιμωτάτων δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἔργων; Πῶς θέλετε νὰ εὕρετε τὴν σύμπραξιν τοῦ λαοῦ εἰς τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ψηφίζετε, ὅταν, ὡς ὅλοι ὁμολογοῦμεν, τὰ ἀπαρτίζοντα τὰς ἀμέσους ἀρχὰς τοῦ ὄργανα διορίζονται ἄνωθεν, αἱ δὲ ἐκλογαὶ καταντῶσι μόνον μία τυπικὴ ἐπίδειξις; καὶ ὅταν εὑρίσκωνται ὄργανα δημοσιογραφικά, ὑπουργικὰ μάλιστα, ὑποστηρίζοντα τὴν πρακτικὴν ταύτην, « διὰ νὰ μὴν ἐμπέσωσι δῆθεν οἱ πολῖται εἰς ἐμφυλίους διαπληκτισμούς; » Πῶς νὰ σκεφθῶσι καὶ διενεργήσωσι τὰ καλὰ οἱ πολῖται, ὅταν ἐσυνήθησαν νὰ περιμένωσι τὸ πᾶν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἥτις καὶ ἀναμιγνύεται εἰς ὅλα, καὶ ὑπόσχεται νὰ διενεργήσῃ ὅλα;

Ἐξεύρετε, Κύριοι, ἕως ποῦ κατήντησε τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἀποῤῥοφήσεως αὐτῆς τῶν ἐνεργειῶν του ὑπὸ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας οἱ πολῖται ἔπαυσαν πλέον νὰ ὦσι πολῖται, καὶ κατέστησαν *μόνον γοργολογούμενοι*; οὔτε τὸ δικαίωμα αὐτὸ τῆς ἀμύνης, τὸ ὁποῖον ὅλων τῶν ἐθνῶν αἱ νομοθεσίαι κυθιεροῦσι, δὲν τολμῶσι νὰ ἐξασκήσωσι κατὰ τῶν ἐμπιπτόντων εἰς τὰς πόλεις των λῃστῶν, ὡς πρὸ 4 ἢ 5 ἐτῶν μοὶ ἐξέφραζε γοερῶς ἕνας τῶν νοημονεστέρων καὶ ἀξιοτιμοτέρων κατοίκων τῆς πόλεως Λεβαδείας, ὅτε δὶς εἰσέβαλον οἱ λῃσταὶ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ἐφόνευσαν καὶ ᾐχμαλώτισάν τινας ἐξ αὐτῶν· ἀπεκδέχοντο δηλ. ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὁκτακόσιοι ἢ καὶ χίλιοι ἄνδρες νὰ τοὺς περιφρουρήσῃ αὐτὴ καὶ νὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὴν πόλιν των μίαν φυλλὰν κακούργων.

Ναί, ἐπαναλαμβάνω, εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν ἔφθασεν ὁ λαὸς διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῆς ἐξουσίας, ἥτις ἐνυπάρχει καὶ εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τὰς διαθέσεις τῶν ἐκτελεστῶν τῶν

τοιούτων νόμων, ὥστε ὄχι μόνον δὲν διενεργεῖ αὐθόρμητος τὸ καλὸν καὶ συμφέρον του, τὸ ὁποῖον γνωρίζετε καὶ ἠκούσατε, ὅτι ἄλλοτε ἔπραττε, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν του ἀφῆκεν ἀπροστάτευτον, τὸ ἀπὸ μέρους του, καὶ ἀτενίζει δι' ὅλα εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὰ ὄργανά της.

Ἀλλ' ὁ λαὸς οὗτος, καὶ ὁ τόπος τὸν ὁποῖον κατοικεῖ δὲν εἶναι, φαίνεται, δεκτικὸς τοιούτου εἴδους Κυβερνήσεως, καὶ ἡ ὑπὸ πολλῶν ἐξυμνουμένη τοιαύτης φύσεως τάξις καταντᾷ ἄλυσσος μᾶλλον, ἢ διαπαιδαγώγησις πολιτική· δὲν εἶναι ὁ λαὸς οὗτος πεπλασμένος διὰ νὰ ἄγεται ὡς κτῆνος καὶ εἰς τὰ συμφέροντά του αὐτά. Ὅθεν εἶναι πλέον καιρὸς νὰ σταματήσωμεν ἕως ἐδῶ, καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν μάλιστα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καθ' ἣν τὰ πάντα ἐξετελοῦντο ὑπὸ τῆς αὐθορμήτου ἐνεργείας καὶ τοῦ δημοσίου πνεύματος τῶν πολιτῶν. Εἶναι καιρὸς νὰ κηρύξωμεν ἐνταῦθα, ὅτι αἱ ἀρχαί μας εἶναι « ἡ αὐτοκυβέρνησις », ὁ τόπος νὰ διοικῆται πραγματικῶς ἀπὸ τὸν τόπον ». Ἀλλ' εἰς τὴν σημαίαν ταύτην δὲν βιάζομεν κἀνένα νὰ καταταχθῇ ἀκουσίως, ὀλιγώτερον δὲ τοὺς σημερινοὺς ὑπουργούς, οἵτινες διὰ τῆς κυβερνητικῆς πολυχρονίου πορείας των κατέδειξαν, ὅτι ἀκολουθοῦσι τὰς ἐναντίας ἀρχάς, πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον δὲν τοὺς μεμφόμεθα· πρέπει ὅμως ἡμεῖς, ὅσοι πρεσβεύομεν τὰς ἀρχὰς ταύτας νὰ τὰς κηρύξωμεν δημοσίως, καὶ νὰ προσπαθήσωμεν, ὥστε νὰ ἐπικρατήσωσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου· μᾶς ἀρκεῖ πλέον ἡ πολυετὴς πεῖρα τοῦ τοιούτου συστήματος· ἂς δοκιμάσωμεν καὶ τὸ ἄλλο. Ἂς ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ἡ πολυπραγμοσύνη αὕτη, τὴν ὁποίαν ἐξήσκησαν μέχρι τοῦδε καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐξασκῶσιν ἐπὶ τῆς πατρίδος μας ὁμοιάζει τὰ πολλὰ ἰατρικά, τὰ ὁποῖα διδόμενα ἀλλεπαλλήλως εἰς τὸν ἀσθενῆ δὲν ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ μᾶλλον βλάπτουσι καὶ ἀπολύουσιν αὐτόν· ἂς γίνωμεν ἀπεκδοχεῖς, ἀναμένοντες καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς φύσεως διὰ τὴν ἀποσόβησιν τῶν κακῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κοινωνικῶν καὶ ἀστυκῶν ἀρετῶν τῶν συμπολιτῶν μας, διὰ δὲ τοῦ τρόπου τούτου δὲν θέλομεν πλέον περιπίπτει συνεχῶς εἰς ἐγκλήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις ἀποδιδομένας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀτόπως, εἰς προσωπικότητας, ἀλλὰ θέλομεν ὑποστηρίξει ἕκαστος θαῤῥαλαίως τὰς ἀρχάς του, καὶ πολλὰ ἐκ τῶν γινομένων εἰς τὸν τόπον θέλομεν τὰ ἐξηγεῖ ὡς συνεπείας ἀκαταλλήλων πολιτικῶν ἀρχῶν, δυνατῶν νὰ διορθοῦνται διὰ τῶν ἐναντίων.

Τελευτῶν δὲ τὸν λόγον, ζητῶ συγγνώμην, ἂν ἐν τῇ ῥοπῇ

τῆς ὁμιλίας μου εἶπον καί τι, τὸ ὁποῖον ἴσως δὲν ἔπρεπε νὰ εἴπω, καὶ παρακαλῶ νὰ ἐμβλέπετε μόνον εἰς τὸν σκοπόν, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως τῶν ἰδεῶν μου.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Διαφοροτρόπως ἐσχολίασεν ἢ ποικιλοτρόπως ἐχρωμάτισεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἅπαντα τὰ παρ' ἐμοῦ λεχθέντα ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ μου· καὶ κατὰ πρῶτον ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν δὲν μένει νὰ εἴπῃ τι, διότι τὸ καλὸν ὑπερεξεχείλισεν, ἀφοῦ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσαντες ὑπουργικοὶ ὄθθεν Γερουσιασταί, ἐξέφρασαν δίκαια παράπονα κατὰ τῆς διοικήσεως ἢ τῆς πορείας τῆς κυβερνήσεως· τὸ νὰ ὀνομάζῃ τις κατὰ θέλησιν ὑπουργικοὺς γερουσιαστὰς ἐκείνους οἵτινες λέγουν καὶ ὑποστηρίζουν πᾶν ὅ,τι ἡ πεποίθησις των ὑπαγορεύει τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν, διακηρύττω λοιπὸν ὅτι πάντοτε ἐπρέσβευσα καὶ ὑπεστήριξα μόνον ὅ,τι ἐν πεποιθήσει ἐθεώρησα καλὸν καὶ ὠφέλιμον καὶ κατέκρινα ὅσα ἠδύναντο νὰ ἐλάφωσιν ἀντὶ νὰ ὠφελήσουν, ἔχων ὑπ' ὄψιν μου πολλὰ παραδείγματα· παρεξηγήσας ἐπομένως τὴν φράσιν μου εἰπόντος « ὅτι πρότερον ἢ πρὸ 50 ἐτῶν εὑρισκόμεθα εἰς καλλιτέραν κατάστασιν » ἐξήγαγεν ὁ προλαλήσας ἕτερον συμπέρασμα ὅτι ὄθθεν εἶπον ὅτι εἴμεθα εἰς καλητέραν κατάστασιν ἐπὶ τουρκοκρατείας ἢ σήμερον καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλ' ἡ λέξις πρότερον ἢ πρὸ 50 ἐτῶν ἐννοεῖ καὶ πρὸ τοῦ 1815, καὶ πρὸ τοῦ 1820 καὶ πρὸ τοῦ 1830 ἢ καὶ πρὸ τοῦ 1840· ὥστε μετὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρξαν πολλοὶ καὶ διάφοροι ὑπουργοὶ εἰς τοὺς ὁποίους δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἡ χειροτέρευσις τῆς καταστάσεώς μας· πρὸς τί λοιπὸν νὰ ἀποδιδῇ τὴν τοιαύτην χείρονα κατάστασιν εἰς τὸ ἔτος 1859 καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τοὺς σημερινοὺς ὑπουργούς; καλλίτερον ἤθελεν πράξει ὁ προαγορεύσας ἐὰν ἔλεγεν, ὅτι δὲν εἶναι σήμερον εἰς τόσον καλὴν κατάστασιν τὰ πράγματα· ἀλλ' εἰς τοιαύτην καὶ χειροτέραν ἴσως κατάστασιν ἦσαν καὶ ὅταν οἱ κατακρίνοντες σήμερον διεύθυνον τὰ τῆς πατρίδος καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις ἐπὶ τῆς προλεχθούσης φράσεως, « τί πρέπει δηλαδὴ νὰ εἴπῃ ἡ ἀντιπολίτευσις ὅταν ἡ συμπολίτευσις κατακρίνει τὴν σημερινὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων; » Καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον τῶν κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα σχολείων εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι δὲν εἶναι ὅσα ἔπρεπε νὰ ἦναι, ὑπάρχουσιν ὅμως περισσότερα ἀφ' ὅσα ἦταν πρὸ 5 ἐτῶν. Ἔρχομαι ἐπομένως νὰ ἐξετάσω τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοκυβερνήσεως, ἣν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του παρήνεσεν ὡς χρήσιμον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ προαγορεύσας, καὶ παρατηρῶ ὅτι ὁ λαός, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ ὁ Δῆμος, δὲν δύναται νὰ πράξῃ τι ἐὰν δὲν συμφωνῇ ἢ ἐὰν δὲν συμβουλθῇ ἡ ἀρχή, καθόσον πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὸν κόσμον καὶ τὸν τόπον ὡς εἶναι καὶ οὐχὶ ὅπως ἔπρεπε νὰ εἶναι. Τὸ ὑπάρχον σύστημα τῆς κυβερνήσεως εἶναι ὅλως διάφορον τοῦ ἐπὶ τουρκοκρατείας, ἢ τότε τουρκικὴ κυβέρνησις ἠδιαφόρει ὡς πρὸς τὴν διάπραξιν τῶν καλῶν ἔργων, καὶ ὁ λαὸς ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ πράξῃ πᾶν τὸ καλὸν καὶ ὠφέλιμον· σήμερον ὅμως ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἀδιαφορήσῃ εἰς τὸ παραμικρόν, καὶ ἡ κυβερνητικὴ ἐνέργεια εἶναι τὸ πᾶν ὡς πρὸς τὴν διάπραξιν παντὸς ἀναγκαίου καὶ ὠφελίμου ἔργου δημοσίου ἢ δημοτικοῦ· ὅθεν δὲν πρέπει νὰ λέγουσιν, ὅτι οἱ προαγορεύσαντες ὑπουργικοὶ γερουσιασταὶ ἀπέδειξαν διὰ τῶν ὁποίων ἐξέθηκαν παρατηρήσεων ὅτι τὸ καλὸν ὑπερεξεχείλισεν. Εἴπομεν καὶ ὑπεδείξαμεν ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις ἥτις ἐπικρατεῖ ἢ αὐτὴ καὶ σήμερον εἰς ἄλλα μὲν χειροτέρα εἰς ἄλλα δὲ καλητέρα, δύναται νὰ βελτιωθῇ διὰ τοῦ δεινὸς ἢ δεινὸς μέτρου· καὶ ἀφήσαμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ πράξῃ ὅτι νομίσει καταλληλότερον ὡς δυναμένη νὰ γνωρίζῃ καλήτερον ἡμῶν τὴν βίζαν τοῦ κακοῦ καὶ τὸν τρόπον τῆς βελτιώσεως· οὐδέποτε δὲ ἀπεδώκαμεν εἰς τὸ ζήτημα τοιοῦτον χρῶμα, οἷον ἀπέδωκεν ὁ προλαλήσας, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ ὁποῖα προῆλθε συμπεράσματα. Ὑπάρχει ῥητὸν λέγον «ὁ ἀναμάρτητος βαλλέτω (πρῶτος) τὸν λίθον» καὶ πᾶς ὅστις δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸ ῥητὸν τοῦτο πάντοτε θὰ σφάλλῃ, ἐνῷ ἐκεῖνος ὅστις ἔχει αὐτὸ ὑπ' ὄψιν θέλει εἶσθαι μακρὰν τοῦ σφάλματος.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερ. Κ. Μαυρομιχάτης.

Ἂν καὶ παραδέχομαι ὡς ὀρθὰς τὰς ἰδέας τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, καὶ ὅμως δὲν συμφωνῶ ὅτι δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἤδη καθὼ ἀπραγματοποίητοι εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχήν· ἀλλ' ὡς ἔλλην εὔχομαι νὰ ἐφαρμοσθῶσι μετὰ 100 ἢ μετὰ 50 ἔτη. Εἶπεν ὁ προλαλήσας Κ. Ψύλλας ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς ὅλα τὰ ἔργα εἰς ὅλας τὰς πράξεις· ἀλλ' ἐγὼ προσθέτω, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ παντοῦ, δίδουσα ὅμως πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐλατηρίων ἥτοι τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν, διότι ὅταν προσέχῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τούτων ἡ ὑπηρεσία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καλήτερα. Λέγων δὲ ταῦτα, εἶμαι μακρὰν τοῦ νὰ φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ εἰς τὰς ἐκλογάς· πολλάκις ἤκουσα ἐκφραζομένας καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ τὰς ἰδέας ταύτας

καὶ συνεκινήθην ἐνδομύχως, ἀλλὰ πάντοτε ἐθεώρησα καὶ θεωρῶ εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τὰς ἰδέας αὐτὰς λόγια πτερόεντα καὶ ἀπραγματοποίητα.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερ. Κ. Χατζῆσκος.

Ἐπειδὴ ἕνεκα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου περὶ κατασκευῆς προκυμαίας ἐν Κορώνῃ, ἡ συζήτησις ἐξετάθη εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν δημοσίων ἔργων ἐν γένει, τῶν ὁποίων ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι ἔχουσι παρομοίας ἀνάγκας, διὰ τοῦτο ὅλοι ἀλληλοδιαδόχως ἔλαβον τὸν λόγον, ὥστε τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ξένον καὶ τυχαῖον, καὶ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ συμφέρον ἔχουν νὰ ἀκούωσι τὰς διαφόρους γνώμας, ὅπως ἔλθωσι βαθμηδὸν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων καὶ ὠφελίμων ἔργων. Ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς ὡς καὶ ὁ πρὸ ἐμοῦ ἀγορεύσας ἐξέφρασαν παράπονά τινα δίκαια περὶ τῆς μὴ μέχρι τοῦδε πραγματοποιήσεως οὐσιωδῶν καὶ ἀναγκαίων τὰ μάλιστα δημοσίων ἔργων καθ' ἅπασαν τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα· τοιαῦται φωναὶ ὑψώθησαν ἄλλοτε καὶ ὡς πρὸς τὴν μὴ ἐκτέλεσιν παρομοίων ἔργων κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα· τὰ παράπονα ὅμως ταῦτα δὲν προέρχονται διότι τοιαῦτα ἔργα γίνονται εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ διότι δὲν πραγματοποιοῦνται παντοῦ ἐξ ἴσου, ὅπου ὑπάρχει ἡ αὐτὴ καὶ περισσοτέρα ἀνάγκη, ὥστε τὸ θέμα τοῦ λόγου εἶναι ξένον πολιτικῶν ἰδεῶν.

Περὶ τῆς διαπραξέως τῶν ἐπωφελῶν καὶ κοινορελῶν τούτων ἔργων, ὡς καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν παρουσιαζομένων παραπόνων διαφόρους γνώμας καὶ ἰδέας ὑπεστήριξαν ἅπαντες οἱ προλαλήσαντες· ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ ὅτι ἡ κυρίως αἰτία εἶναι ἡ ἑξῆς. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Κράτους διέπονται ὑπὸ τῶν αὐτῶν Νόμων καὶ τὰς αὐτὰς δημοτικὰς ἀρχὰς ἔχουσιν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς συμβαίνει τὸ παράδοξον τοῦτο τοῦ νὰ εὑρίσκωνται εἴς τινα μέρη αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ προθυμότεραι εἰς τὸ νὰ συντρίξωσι τὴν Κυβέρνησιν, ἢ μᾶλλον πῶς δημοτικά τινα συμβούλια ἀπολαμβάνουσι περισσοτέρας συμπαθείας παρὰ τῆς Κυβερνήσεως; Εὐτυχῶς ἅπαντες οἱ κάτοικοι καὶ τῶν τριῶν λεγομένων τμημάτων τοῦ Κράτους τῆς Στερεᾶς τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Νήσων εἰς τὸν αὐτὸν σχεδὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἱκανότητος εὑρισκόμεθα, καὶ τοῦτο λέγων εἶμαι μακρὰν πάσης ἰδέας καὶ διακρίσεως τμηματικῆς· ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω πῶς ἕνιαι τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἀπολαμβάνουσι πολλὴν τὴν κυβερνητικὴν εὔνοιαν, ὥστε ἅμα τὰ παρ' αὐταῖς δημοτικὰ συμβούλια ψηφίσωσί τι κοινορελὲς ἔργον, ἡ Κυβέρνησις

ἐπέρχεται ἀμέσως πρὸς βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ψηφισθέντος ἔργου· Διὰ ποῖον λόγον κανὲν Νομοσχέδιον περὶ δημοσίων ἔργων ἐκτελεσθησομένων εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα δὲν παρουσιάσθη εἰς τὰς Βουλάς, ἐκτὸς μόνου ἐκείνου τοῦ περὶ νεκροταφείου εἰς τὸν Δῆμον Γαλαξειδίου, καὶ μάλιστα περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἐκκαθάρσεως τοῦ λιμένος καὶ τῆς κατασκευῆς τῆς προκυμαίας τοῦ Δήμου Στυλίδος, περὶ οὗ ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ καὶ πρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ ἰδίου Δήμου; ἐπέρχεται λοιπὸν τὸ ἐξαγόμενον ὅτι ἡ αἰτία ὅλων τῶν παραπόνων εἶναι ἡ μὴ ἀπονομὴ ἴσης προσοχῆς καὶ ἴσης προστασίας ἡ βοηθείας εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κράτους ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πρέπει αἱ συμπάθειαι τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν νὰ εἶναι γενικώτεραι.

Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐδικαιολόγησε τὴν μὴ μέχρι τοῦδε σύστασιν τοῦ Γυμνασίου Μεσολογγίου. Ἡ περίστασις τοῦ ἔτους 1838, ἣν ἐμνημόνευεν εἶναι ἐν προηγούμενον πολὺ ἀπομεμακρυσμένον, ἔκτοτε παρουσιάσθησαν τοσοῦτοι μαθηταὶ ὅσοι ἀρκοῦσι εἰς ἓν Γυμνάσιον καὶ βαθμηδὸν δύνανται νὰ πολλαπλασιασθῶσι κατὰ τὸν ἀριθμόν. Ἐπέστη λοιπὸν ὁ καιρὸς πρὸ πολλοῦ καὶ πρέπει ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν σύστασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Γυμνασίου. Ἡ Ἀντιβασιλεία χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἔνδοξον πόλιν τοῦ Μεσολογγίου ἐσύστησεν ἅμα μετὰ τὴν ἄφιξίν της εἰς αὐτὴν Γυμνάσιον, κατὰ μείζονα ἄρα λόγον πρέπει καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ τὸν αὐτὸν σεβασμὸν νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν σύστασιν αὐτοῦ τούτου τοῦ Γυμνασίου, ἀπομακρύνων πάντοτε τὰ προσκόμματα· ἀνακεφαλαιόνων τὸν λόγον μου, λέγω ἐν μέρει, ὅτι αἱ συμπάθειαι τῆς κυβερνήσεως πρέπει νὰ ὦσι γενικώτεραι, διὰ νὰ μὴ ὑψώνωνται φωναὶ παραπόνων, αἵτινες ἔχουσι πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας. Δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλιμπάνεται ἀπροστάτευτον ἓν ὁλόκληρον τμῆμα, ἀλλ' ἡ προστασία τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἦναι γενική, διότι οἱ συγκροτοῦντες αὐτὴν ὑπουργοὶ εἶναι ὑπουργοὶ τοῦ Κράτους καὶ ὀφείλουσι νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ ἐνεργῶσι τὰ δημόσια ἔργα εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Προσέθεκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἠκούσθη φωνή τις περὶ συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἐφάνη παράδοξος· ὅταν οἱ συμπολιτευόμενοι ῥίπτουν εἰς τὴν θέσιν τοῦ νὰ κάμωσι δημοσίας παρατηρήσεις κατὰ τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως, θὰ εἰπῇ ὅτι τὸ καλὸν ὑπερξεχείλισε,

διότι μόνοι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, ὄντες ἀποκλεισμένοι τῆς ἰδιαιτέρας παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς ἐξηγήσεως καὶ ἀκροάσεως, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ εἴπωσιν ἐντὸς τῶν βουλευτικῶν περιβόλων παρρησίᾳ τὰ παράπονά των, καὶ νὰ καταφέρνωσι δημοσίᾳ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας Κ. Γερουσιαστὴς διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του μοὶ ἐνέσπειρε μίαν ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς πείρας ἑκάστου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν πρὸς τὸ ὁμιλεῖν, καλὸν ἄρα εἶναι, ὥστε ἕκαστος Γερουσιαστὴς νὰ λαμβάνῃ συνεχῶς τὸν λόγον, διότι τοιοῦτοι λόγοι προερχόμενοι ἐκ τῆς πείρας θέλουσι φωτίζει καθ' ὅλα τὰ ζητήματα.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ὀλίγη κυβερνητικὴ πρόνοια δίδεται. Πρὸ ὀλίγου ἐπὶ δύω κατὰ συνέχειαν ἔτη δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸν νομὸν ἐκεῖνον νομάρχης. Ἂν ἦναι ἀναγκαία ἡ ὕπαρξις τῆς τοιαύτης ἀρχῆς τοῦ νομάρχου, τὴν ἀρχὴν ταύτην πρέπει νὰ τηρήσωμεν πολὺ περισσότερον διαρκῶς ὡρισταμένην εἰς τοὺς δύω νομοὺς τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, αἵτινες πρέπει νὰ ἦναι ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ ἐποπτείαν τῆς Κυβερνήσεως, τόσον ὡς πρὸς τὰ δημόσια ἔργα καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰ κεφάλαια. τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, διότι ἐνταῦθα μᾶλλον πρέπει ὁ ἔξωθεν ἐρχόμενος νὰ ἀπαντᾷ τοιαύτην κατάστασιν οἵα πρέπει νὰ τὸν μαγεύῃ. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν δύω τούτων νομῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ πολλοὺς πολλάκις μῆνας ἐλλείπουσιν οἱ ἔπαρχοι. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τοὺς δήμους τῶν ὁποίων αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαὶ ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν μένουσιν ἐκκρεμεῖς ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ λέγεται τί ἔπραξε ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνος ὁ ὑπουργός, διότι πᾶν ὅ,τι δὲν ἐγένετο πρὸ τοσούτων ἐτῶν δὲν εἶναι δίκαιον καὶ ἰσχυρὸν νὰ μὴ γενῇ καὶ σήμερον, ὅτε ἡ κοινωνία προέβη ἀκουόντως καὶ προβαίνει εἰς τὴν πρόοδον· διότι, ἐὰν αὐτὸ τὸ δικαιολόγημα ἦτον ὀρθὸν σήμερον, θέλει εἶσθαι ὀρθὸν καὶ μετὰ διακόσια ἔτη, καὶ τοῦτο εἶναι ἄτοπον.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τῆς ὁμιλίας του δὲν ἱκανοποίησε τὰς ἀπαιτήσεις ὡς πρὸς τὴν σύστασιν γυμνασίου ἐν Μεσολογγίῳ. Ἂν πρὸ καιροῦ, ὡς ἔπρεπε, ἐσυστήνετο τὸ γυμνάσιον τοῦτο εἰς τὴν ἐνδοξον πόλιν τοῦ Μεσολογγίου, ἤθελον εἶσθαι ἤδη δικκόσιοι μαθηταί. Ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ ἔκαμε τὸν λαὸν νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ λάβῃ μέτρα διάφορα. Ἄλλως τε καὶ οἱ 70 μαθηταί, τοὺς ὁποίους ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργός, δὲν εἶναι

ὀλίγοι. Μήπως μεταξὺ αὐτῶν δὲν ἤθελον εὑρεθῇ δύω, οἵτινες διαπρέψαντες, ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πολὺ εἰς τε τὸ ἔθνος ἐν γένει καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν πατρίδα ἐν μέρει; Μήπως μόνοι αὐτοὶ οἱ δύω χρήσιμοι πολῖται δὲν ἀξίζουσι τὴν δαπάνην τῶν 10,000 δραχμῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ἐτησίως διὰ τὴν σύστασιν τοῦ γυμνασίου; Μήπως δὲν ἀξίζουσι αὐτὴν τὴν δαπάνην καὶ ἡ ὀλίγη ἐκμάθησις τῶν ἄλλων μαθητῶν καὶ πρὸς τούτοις τὸ ἠθικὸν ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἡ ἐγκαθίδρυσις μιᾶς τοιαύτης σχολῆς εἰς τὰς μεθορίους ἐπαρχίας ἤθελεν ἔχει ἀπέναντι τῶν λαῶν, τοὺς ὁποίους ἔχομεν γείτονας;

Ἐρρίφθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς συζητήσεως καὶ ἑτέρα τις ἰδέα ἥτις μὲ ἐτάραξεν, ἡ ἰδέα τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἥτις ἐφημόσθη εἰς πολλὰ κράτη καὶ παρῆξε καρπούς. Δὲν εἶμαι μακρὰν νὰ πιστεύσω ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δύναται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα βαθμηδὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ μὲ τὰς ἀπολύτους ἐλευθερίας ἃς τινες ἀνέπτυξαν ἐνταῦθα εἰς ἄλλην περίστασιν. Εἶπέ τις ὅτι ἡ νομοθεσία μας εἶναι συγκεντρωτική. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Τὸ ἄρθρον 15 τοῦ δημοτικοῦ νόμου λέγει μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὅτι πᾶς δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργῇ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ παρακατιόντως, προσθέτει, ὅτι τὴν διοίκησιν τῶν ὑποθέσεών του καὶ τὴν περιουσίαν τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι τῶν ἰδίων αὐτοῦ δημοτικῶν ἀρχῶν. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν Ἀστυνομίαν δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ εἰ μὴ ἐν ὀνόματι καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσετε ὅτι ἡ Ἀστυνομία διαιρεῖται εἰς δύω μέρη, τὸ ἓν ἀφορᾷ τὴν ἐωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων, καὶ τὸ ἕτερον τὴν διοικητικήν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος δὲν δύναται νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τοὺς δήμους, διότι τοῦτο ἐφάπτεται τοῦ συμφέροντος ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ διάκρισις τῶν δύω τούτων διακεκριμένων μερῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ κλάδου δὲν ἐγαίνεν, ὡς εἶδαι, ἐκ μέρους τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἕνεκα ἀπειρίας καὶ ἐντεῦθεν ἐχρειάσθη νὰ συγχωνευθῶσι καὶ τὰ δύω ἐν Ἀθήναις εἰς χεῖρας τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς. Τοῦτο δὲν εἶναι ἔλλειψις τοῦ νόμου. Ὁ δημοτικὸς νόμος περιέχει ἀρχὰς δημοτικὰς καὶ κυβερνητικὰς, καὶ δύναται καλλιστα νὰ ἀφεθῇ εἰς τοὺς δήμους τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐνεργῶσιν ἐλευθέρως τὰς ὑποθέσεις των, ὅταν αὐταὶ ἀφορῶσι τὸ μέλλον εἶναι δίκαιον νὰ ἐποπτεύῃ αὐτὰς ἡ Κυβέρνησις. Περὶ αὐτῆς τῆς χαλαρώσεως τῆς δημοτικῆς διευθύνσεως ἐγένετο λόγος καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη· ἀλλὰ περιστάσεις

ἐμπόδισαν ἐκεῖ τὰς μεταῤῥυθμίσεις. Παρ' ἡμῖν ὅμως δὲν ὑπάρχουσι τὰ αὐτὰ προσκόμματα. Ἐδῶ ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἐπαναπαύεται εἰς τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα τῶν κατοίκων· δύναται νὰ ἀφήσῃ εἰς τοὺς δήμους τὰς ὑποθέσεις, νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῇ τὴν ἐξουσίαν, διότι ἡ συγκέντρωσις καὶ τῶν ὑποθέσεων μαραίνει τοὺς δήμους.

Συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσωμεν σήμερον μίαν ἐλευθερίαν, μετά τινα καιρὸν μίαν ἄλλην ἕως οὗ νὰ φθάσωμεν βαθμηδὸν εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν αὐτοδιοίκησιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐντίμου γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα. Ἀλλὰ τὰ ἄρθρα **118** καὶ **119** ἐμποδίζουσι ῥιζικῶς τὴν τοιαύτην ἰδέαν, διότι περιέχουσι διατάξεις λίαν περιοριστικάς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ πρὸ αὐτῶν ἄρθρον **117** καλάζει κατά τι τὰς διατάξεις ταύτας, ὁρίζον ὅτι οἱ ἔπαρχοι ἐπιτροπῶν μὲν τὴν διοίκησιν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, δὲν εἶναι δὲ εἰς αὐτοὺς ἐπιτετραμμένον ἐπὶ βαρυτάτῃ εὐθύνῃ νὰ παρεμβαίνωσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων ἢ νὰ παρεμποδίζωσιν ἀθεμίτως τὴν νόμιμον καὶ ἐλευθέραν κίνησιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ ἐπέμβασις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν εἰς πᾶσαν δημοτικὴν κίνησιν καταστρέφει καὶ τὴν καλὴν ταύτην διάταξιν.

Εἶπα εἰς ἄλλην περίπτωσιν, ἐπαναλαμβάνω δὲ καὶ ἤδη ὅτι δὲν ἔχω εἰσέτι πεποίθησιν εἰς τὰ φῶτα ἡμῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ζητῶ νὰ ἔλθῃ κἀμμία διόρθωσις. Προτιμῶ νὰ γίνεται ἡ δημοτικὴ διοίκησις μᾶλλον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἄρθρων **118** καὶ **119**, ἐνόσῳ ἰσχύει τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος. Ὅταν τὸ σύστημα τοῦτο παύσῃ καὶ ὁ δήμαρχος ἐκλέγεται διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς καὶ τῆς πλειονοψίας τοῦ λαοῦ, τότε δύναμαι νὰ ἐπικαλεσθῶ θαῤῥαλεώτερον πᾶσαν μεταβολὴν τοῦ νόμου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἔχω ἄλλην εὐχὴν εἰ μὴ νὰ καταβάλλῃ ἡ Κυβέρνησις ἰδιαίζουσαν φροντίδα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπαλλήλων, ἀποτρέπουσα αὐτοὺς αὐστηρῶς ἐπὶ πάσης ἐπεμβάσεως εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, συμφώνως μὲ τὸν νόμον.

Ἐπανέλαβεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Ὅλοι οἱ προλαλήσαντες εἶπον ὅτι αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας ἐξέθηκα εἶναι διεταράγμοστοι. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦδε οὐδέποτε θέλομεν φθάσει εἰς τὸ ἀποτέλεσμα οὔτε μετὰ **50**, οὔτε μετὰ **100** ἔτη, ὅπως τύχῃ ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας ἔντιμος γερουσιαστὴς, καθόσον ἡ ἰδέα τῆς αὐτοκυβερνήσεως τῶν δήμων πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦδε διὰ νὰ γενικευθῇ βαθμηδόν. Εἶπον

καὶ ἐπανέλαβον πάντοτε τὴν πεῖραν, τὴν ὁποίαν ἐπεκαλέσθησαν οἱ ἀποκρουσάντες τὰς ἀρχὰς ταύτας εἰπόντες ὅτι ἡ κατάστασις ἦτο καλυτέρα ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατείας ἢ σήμερον, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶπον ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦδε διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπόν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐψήφθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παραδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων **30**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κατασκευῆς τῆς προκυμαίας Κορώνης.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδάμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . . N	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χρηστίδης . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνστ. Πρ. Βιλέγιος . . . N
Γ. Παπαελιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . .
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ **1**, **2**, **3**, **4** καὶ **5** ἐγένοντο ἅπαντα διὰ χειροτονίας δεκτὰ ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμ-

ψηφεί διά ψήφων 29 κατά πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 2 τρέχοντος μηνός.

Ἐπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 18 Μαρτίου 1859, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παόντων 29 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀπήγγειλεν ὁ Κ. Πρόεδρος ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς Συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν ἑξῆς Νομοσχεδίων.

Τοῦ περὶ χορηγήσεως ἱπποφορβῆς εἰς τοὺς ὑποστρατήγους τοὺς διαμένοντας εἰς τὴν πρωτεύουσαν· καὶ

Τοῦ περὶ ἀνασχηματισμοῦ τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Τεθέντος ὑπὸ συζήτησιν τοῦ πρώτου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ παρετήρησέ τις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν διατί δὲν δίδεται ἱπποφορβὴ καὶ πρὸς τοὺς διαμένοντας ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης ὑποστρατήγους, τοῦ δὲ Κ. ὑπουργοῦ ἀπαντήσαντος, ὅτι οὗτοι ἀνάγονται εἰς ἄλλας ὑποχρεώσεις· ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 17, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Παπαποστόλου καὶ Καρακατζάνη κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως ἱπποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις ὑποστρατήγους.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	

Σπυρ. Τρικούπης		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτρ. Πλατσούτας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἰωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χατσίκος	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Δημήτριος Βούλγαρης		Παναγ. Διδωρίκης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Γεώρ. Διονυσιώτης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Ἀδάμ. Δούκας		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Ἄδαμος Κανελλόπουλος	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Ταγετάκης Γρηγοράκης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2, κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτά, δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Τεθὲν μετὰ ταῦτα εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτόν, διὰ ψήφων 28, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 11 Μαρτίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως ἱπποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις ὑποστρατήγους.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ριχάρδος Τζιώρτ	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀθανάσιος Διδωρίκης	
Σπυρ. Τρικούπης		Γεώργιος Δαρειώτης	

Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . Ν
Γκίκας Καρικατζάνης . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . Ν	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Ἀδὰμ Δούκας . . . . . Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . Ν	Παναγιώτης Λιδωρίκης . . .
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Γεώργιος Δυοβουνιώτης . . Ν
Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος . Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . Ν
Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Ἰωάννης Στάϊκος	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης .

Ἡ Γερουσία μετέβη κατόπιν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ δευτέρου κατὰ σειρὰν Νομοσχεδίου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου παρελθὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀντέλεξεν εἰς τοὺς παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς ἐκφραζομένους διαταγμοὺς ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ὡς ἐξῆς· Πρῶτον ὅτι προῆλθεν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας, διότι δωδεκαετὴς πεῖρα ἀπέδειξε τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τοῦ ἀναπτηματισμοῦ αὐτοῦ ὡς ὑπῆρχε καὶ ἀπὸ τὸ **1834** μέχρι τοῦ **1840** ὅτε λόγοι οἰκονομίας ἐπέφερον τὴν καταργησίν του, ἥτις κατὰ τὸ διάστημα δωδεκαετείας εἰς οὐδενὸς συστήματος τὴν πρόοδον συνέτεινεν, ἀπεναντίας ἐράνη λίαν ὀπισθοδρομική.

Δεύτερον δέ, ὅτι δὲν προέβη κατὰ τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος εἰς τὴν σύστασιν ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας μᾶλλον, ἢ γραφείου, διότι διὰ τοῦ πρώτου ἐθεώρησεν ὅτι ἤθελεν ὑπερβῆ κατὰ τὸ ἔξοδον, τὰ ὅρια τῆς θεμιτῆς οἰκονομίας· ἐπομένως καὶ τὸ σχηματιζόμενον σήμερον γραφεῖον, διὰ τῆς ἀπαιτουμένης ὠθήσεως δύναται νὰ καταστῇ ἀρκούντως ὠφέλιμον, ἕως ἂν διευκολυνθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς συστάσεως ἑνὸς ἐπὶ τούτῳ ὑπουργείου. Ἂν δὲ ζητήσῃ τὴν ἕνωσιν τοῦ γραφείου τούτου μετὰ τοῦ γραφείου ἑτέρου ὑπουργείου τότε ἐπανέρχεται εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἀτελῆ μέτρα, τὰ ὁποῖα οὐδὲν ἀποτέλεσμα βελτιώσεως τοῦ κλάδου τούτου ἔφερον ἐπὶ δεκαεξαετίαν ὁλόκληρον.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε.

Δύω σπουδαῖα τῷ ὄντι ἔργα ἔχει πρὸ πάντων νὰ ἐκπληρώσῃ

μία Κυβέρνησις· τὸ ἓν εἶναι ἡ διάπλασις τῶν ἠθῶν ἢ ἡ νοερὰ ἀνάπτυξις τῶν διοικουμένων, καὶ δεύτερον ἡ εὐκολία τῆς συγκοινωνίας, ἥτις συντρέχει ὄχι ὀλιγώτερον εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου ἐλέχθη, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἡ ἀπαιτουμένη φροντίς. Ἀπ' ἀρχῆς ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἔλαβε τὴν δυνατὴν ὤθησιν, διότι καὶ σχολεῖα πανταχοῦ ἐσυστήθησαν καὶ καθηγηταὶ προσελήφθησαν καὶ εἰς τὴν καθέδραν πρὸ πάντων διάφορα ἐκπαιδευτήρια κατώτερα καὶ ἀνώτερα ἀνηγέρθησαν, καὶ καθ' ἡμέραν ἀπορέρομεν ἀξιολόγους καρπούς. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁδοποιΐαν καὶ τὴν ἐν γένει βιομηχανίαν κἀμμία ἀποτελεσματικὴ πρόνοια δὲν ἐλήφθη καὶ ἕνεκα τούτου βλέπετε, ὅτι ὄχι μόνον δρόμους δὲν ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ βιομηχανία μας καὶ αὐτὴ ἡ γεωργία μας καὶ αὐτὸ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον κἀμμίαν σπουδαίαν προστασίαν δὲν ἔτυχον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὅλαι αἱ κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀντιβασιλείας ἐρρόντισαν περὶ ὅλων αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων καὶ κατέβαλον τὰς προσπαθείας των. Ὅλοι γνωρίζετε, ὅτι ὄχι μόνον ἐδημιουργήθη ἀπ' ἀρχῆς ἰδιαίτερος κλάδος τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ ὑπάλληλοι ἱκανότητος διωρίσθησαν καὶ διὰ πολὺν καιρὸν εἰργάσθησαν· καὶ ὅμως μετὰ πολλῶν ἐτῶν ἐργασίαν κανένα καρπὸν δὲν παρήγαγον, ἀπ' ἐναντίας ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐπὶ τοσοῦτον καθυστέρησε καὶ παρέλυσεν, ὥστε ἓν ἄλλο ὑπουργεῖον εἴδομεν πρὸ ὀλίγου νὰ ἀναλάβῃ ἀναμοδίως τὸ ἔργον καὶ νὰ δημοσιεύσῃ μάλιστα στατιστικὰς πληροφορίας, αἵτινες δὲν ἐστηρίζοντο εἰς κανένα ἀξιόχρεον ἔλεγχον· καὶ διατί αὐτὴ ἡ ἀποτυχία; διότι ὁ ὀργανισμὸς ἐστάθη ἀτυχής· ὅτι ὁ κλάδος οὗτος τῆς ὑπηρεσίας εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιος καὶ ἡ σύστασις αὐτοῦ ἀπαραίτητος, κανεὶς δὲν τὸ διαφιλονικεῖ, εἶμαι βέβαιος, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν καὶ νὰ λέγωμεν τοῦτο, πρέπει νὰ μάθωμεν καὶ πῶς πρέπει νὰ διοργανισθῇ· τὸ κατ' ἐμέ, φρονῶ ὅτι καθὼς μέχρι τοῦδε οὕτω καὶ εἰς τὸ ἑξῆς κανένα καρπὸν δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν, διότι καὶ σήμερον διοργανίζεται ὅπως καὶ ἄλλοτε ἦτο διωργασμένος, δηλονότι ἀτελῶς καὶ ὅλως διόλου ἀκαταλλήλως.

Καὶ κατὰ πρῶτον δὲν ἐννοῶ διατί ὁ κλάδος οὗτος ἐχωρίσθη ἀπὸ τῶν κλάδων τῶν δημοσίων ἔργων· οἱ δύω οὗτοι κλάδοι εἶναι συναρτεῖς, εἶναι ἀχώριστοι ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων· διὰ νὰ συντρέχωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἐπιτυχῶς, ἔπρεπε

νά συμβαδίζωσι, καὶ διὰ νά συμβαδίζωσι πρέπει νὰ διατελοῦν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.

Κατὰ δεύτερον λόγον εὑρίσκω ὅλως διόλου ἀλυσιτελὲς νά μένουν αὐτοὶ οἱ κλάδοι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν· παντοῦ ὅπου ἐπαρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπτύξεως ἑνὸς ὁποιουδήποτε κλάδου τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὁ κλάδος οὗτος μετεσχηματίσθη εἰς ὑπουργεῖον. Πρὸ ὀλίγου ἡ Ἀγγλία ὡς ἐκ τῶν συμβάντων τοῦ ἐν Κριμαίᾳ πολέμου πεισθεῖσα περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατόν της ἐντελέστερον διοργανισμὸν καὶ εὐκολωτέραν ὥθησιν, ἐδημιούργησεν ἀμέσως ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, ἐνῷ μέχρι τοῦδε δὲν εἶχε τοιοῦτο ὑπουργεῖον· ὅλα τὰ ἔθνη αὐτὴν τὴν ὁδὸν ἐβάδισαν.

Ἐάν, Κύριοι, ἡ δημόσιος οἰκονομία εἰς ὅλα τὰ κράτη ἐθεωρήθη σπουδαία, παρ' ἡμῖν κατέστη μία ἀνάγκη· καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν εἶναι δίκαιον νὰ χανώμεθα εἰς μισὰ μέτρα· θὰ σᾶς φανῇ παράδοξον, καὶ ὅμως εἶναι μία ἀλήθεια, ὅτι παρ' ἡμῖν κάνὲν ἔργον δὲν εὐδοκίμησεν ὁσάκις ἐβαδίσθη ἀπὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε προσωπικὴν εὐθύνην. Προέρχεται τοῦτο διότι ἡ πολιτική ἀνατροφή μας ἴσως δὲν διεπλάσθη, ἢ διότι ἔχομεν μίαν μεγαλητέραν ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη δόσιν περιφρονησίας δὲν τὸ γνωρίζω, οὔτε θέλω νὰ τὸ ἐξετάσω· λαμβάνω τὰ πράγματα ὅπως ἔχουν καὶ λέγω, ὅτι ἂν θέλωμεν ἢ ἐπιθυμῶμεν νὰ ἀποκτήσωμεν δημόσια ἔργα, δρόμους, γεφύρας, καταστήματα· ἐὰν θέλωμεν γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν καὶ ἄλλα πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν ἓν ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας, καὶ βιομηχανίας. Δὲν ἐννοῶ νὰ ἀδικήσω οὐδένα τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν· ὅλοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔπραξαν τὸ καθῆκόν των, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχει ἄλλα σπουδαιότερα ἔργα νὰ ἐκπληρώσῃ, ἔχει τὴν διοίκησιν διακοσίων ἑβδομήκοντα δήμων, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ χειραγωγήσῃ· ἔχει νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, ἔχει τέλος πάντων νὰ καλλιεργήσῃ τὰς σχέσεις τῶν Βουλῶν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως· καὶ ἂν αὐταὶ αἱ σχέσεις σᾶς φαίνονται σήμερον ἀνάξιοι λόγου, ὅταν μετ' ὀλίγον ἀφήσῃ τὸ σύστημα τῆς ὑποψηφιότητος εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ εὑρεθῇ τότε εἰς λίαν δυσχερεῖς περιστάσεις. Ὀλίγον λοιπὸν καιρὸν ἔχει ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐγκύψῃ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δημοσίων ἔργων· ἐχρημάτισα ἄλλοτε αὐτὸς ἐγὼ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐκ πείρας ἐγνώρισα αὐτὴν τὴν

ἀλήθειαν, ἐξετάσατε καὶ θέλετε μάθει, ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς βασιλείας ἐδαπανήθησαν πολλὰ διὰ δημόσια ἔργα καὶ ἰδίως διὰ κατασκευὴν δημοσίων ὁδῶν καὶ ὅμως κάμμίαν ὁδὸν δὲν ἔχομεν· διατί; διότι ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπλήρωνε καὶ διέταττε χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸν καιρὸν νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ νὰ διευθύνῃ ἐν ἀκριβῇ γνώσει τὰ διατασσόμενα. Κατὰ τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον θὰ ἔχωμεν πάλιν ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων, ἢ ἰδικώτερον ἐπὶ τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ἕνα διευθυντὴν ἔχοντα ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας καὶ ἕνα ὑπουργὸν ὑπεύθυνον· ὥστε ἡ αὐτὴ προλαβοῦσα τύχη περιμένει καὶ τοῦ λοιποῦ αὐτὸν τὸν κλάδον· εἰξεύρω ὅτι καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ κλάδου ἔχει μίαν εὐθύνην, ἀλλ' αὐτὴ ἡ εὐθύνη περιορίζεται εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἀφορᾷ αὐτὸν καὶ τὸν ὑπουργὸν μόνον καὶ ἐνῷ ἐκεῖνος θὰ ἐνεργῇ ὁ ὑπουργὸς θὰ ὑπογράφῃ μηχανικῶς, καὶ θὰ ἔχῃ τὴν συνταγματικὴν εὐθύνην· ἀλλὰ τί μᾶς ὠφελεῖ αὐτὴ ἡ εὐθύνη καὶ μάλιστα ὅπως τὴν κατηντήσαμεν σήμερον;

Ἐὰν θέλετε καρπούς, σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω, δημιουργήσατε ὑπουργεῖον καὶ οὐχὶ διευθυντήριον· ἡ δαπάνη εἶναι σχεδὸν ἡ αὐτή, περισσότερον προσωπικὸν δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἂν γίνῃ ὑπουργεῖον, δύνασθε μόλον τοῦτο, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ καταργήσητε τότε καὶ τινας ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ προσθέσητε εἰς ἐκεῖνο. Μολονότι τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι παντάπασιν οἰκονομία ἡ ἐλάττωσις τῶν ὑπαλλήλων· ἐπιθυμῶ ἀπ' ἐναντίας νὰ ὑπάρχουν διπλοῖ καὶ τριπλοῖ ὑπάλληλοι διὰ νὰ συμβοηθῇ καὶ νὰ ἀντικαθιστᾷ ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἐν καιρῷ ἀπουσίας ἢ ἄλλου κωλύματος καὶ νὰ μὴν ὑποφέρῃ ἡ ὑπηρεσία.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐσύγχισε φρονῶ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπρότεινε χάριν οἰκονομίας τὴν συγχώνευσιν δύω ὑπουργείων ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ δημόσιος οἰκονομία ἤθελεν ἐγκριθῇ νὰ ἀπαιτήσῃ ἰδιαίτερον ὑπουργεῖον· ἡ ἐπιτροπή, ἂν καλῶς τὴν ἐννόησα, δὲν εἶπε νὰ συγχωνευθῇ εἰς τὸ νέον ὑπουργεῖον ἓν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλ' ἐγνωμοδότησε δύω ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τὰ ἔχοντα ὀλιγωτέρας ἐργασίας νὰ σχηματίσωσιν ἕν, κατὰ τοῦτο πιστεύω ὅτι ἔχει δίκαιον· ἀλλὰ δὲν πρόκειται κυρίως περὶ τούτου· σήμερον τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι καθ' ὅλας τὰς ὄψεις συμφέρει νὰ σχηματισθῇ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων καὶ τῆς δημοσίου οἰκονομίας, καὶ ἂν συμφέρει δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῇ.

Ἄλλως φρονῶ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ψηφίζωμεν Νόμους διὰ νὰ

αὐξάνωμεν ἁπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαλλήλων καὶ ταῦτα λέγων δὲν εἶμαι ποσῶς εἰς ἀντίφασιν· εἶπα πρὸ ὀλίγου ὅτι θέλω διπλοῦς καὶ τριπλοῦς ὑπαλλήλους, δὲν εἶπα ὅμως ὅτι θέλω περιττούς· οἱ ἀναγκαῖοι ὑπάλληλοι ὠφελοῦσιν ἐνῷ οἱ περιττοὶ βλάπτουν, διότι φέρουν σύγχυσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Οἱ φόβοι μας, Κύριοι, ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι δίκαιοι καθ' ὅσον ποτὲ σχεδὸν δὲν ἔγεινεν ἰδιαιτέρα φροντὶς πῶς νὰ ἔλθωσιν εἰς τὰ δημόσια πράγματα οἱ ἱκανοί, καὶ ἂν ἦλθε κανεὶς τοιοῦτος, ἦλθεν ἐκ τύχης. Συνήθως φέρομεν τοὺς οἰκείους, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰς συνεπείας. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ μὴ διορίζωνται εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν εἰμὴ οἱ ἱκανοὶ καὶ μάλιστα οἱ εἰδικοί· ἐφροντίσαμεν διὰ πᾶν ἄλλο παρὰ διὰ νὰ μορφώσωμεν εἰδικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἄνευ τοιούτων ποτὲ δὲν θὰ ἔχωμεν σπουδαίαν καὶ σοβαρὰν διοίκησιν. Ἕνα καιρὸν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν οὐχὶ ἱκανῶν καὶ εἰδικῶν προσώπων ἦτο δεδικαιολογημένη· καὶ σήμερον ἀκόμη ὅπου παρουσιάζονται ἄνθρωποι τῆς πείρας καὶ ἔχοντες δικαιώματα δύνανται κάλλιστα νὰ διορίζωνται, διότι οἱ τοιοῦτοι εἶναι χρήσιμοι· ἀλλ' οἱ τυχαῖοι δὲν εἶναι πλέον δίκαιον νὰ καλῶνται ἀδιακρίτως εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν· ὁ ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ δίδῃ πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς διορισμοὺς καὶ νὰ ἀφήσῃ πλέον τὸ σκάνδαλον τὸ ὁποῖον ἐνίοτε παρουσιάζεται εἰς τὰς ὄψεις τοῦ κοινοῦ, ὅταν ὁ εἷς ὑπουργὸς ἀπολύσῃ ἕνα ὑπάλληλον ἕνεκα ἀνικανότητος ἢ καταχρήσεως, καὶ ὁ ἄλλος τὸν προσλαμβάνει καὶ τὸν τοποθετῇ. Τὸ ὑπουργεῖον μάλιστα πρέπει νὰ συνενοηθῇ καὶ μὲ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου διὰ νὰ προπαρασκευάζωνται ἐκεῖ οἱ νέοι, οἵτινες θέλουν χρησιμεύσει ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ἴσως ἔπρεπεν ἐκτὸς τούτου νὰ σχηματισθῇ καὶ ἓν διοικητικὸν σχολεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ τὴν ἀποστολὴν ὡς ἄλλο σχολεῖον τῶν τεχνῶν νὰ συμπληρῷ τὴν ἰδικὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἡ πεποίθησίς μου εἶναι ὅτι οἱ διορισμοὶ τοῦ προσωπικοῦ θὰ μένωσιν ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι, καρπὸν κανένα δὲν προβλέπω καὶ ὡς ἐκ τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ κλάδου, καὶ ὡς ἐκ τοῦ προσωπικοῦ μὲ τὸ ὁποῖον θὰ τὸν προικίσωμεν καὶ μετ' ὀλίγον θέλετε τὸ βεβαιωθῆ· καὶ διὰ τοῦτο ἤθελα νὰ δώσω ἐναντίαν ψῆφον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ νομισθῶ ἀφιλόκαλος καὶ ὀπισθοδρομικὸς καὶ πρὸ πάντων διὰ νὰ μὴν ἔχωσι τὸ δικαιολόγημα ὅτι ἐμποδίζομεν τὰ μέσα εἰς ὑπουργεῖον, ὅτι ἀρνούμεθα τὸν διοργανισμὸν ἑνὸς τοσοῦτον ἀναγκαίου κλάδου, δίδω λοιπὸν ψῆφον, καὶ τὰ

πράγματα ἃς μαρτυρήσωσιν ἐν καιρῷ ἂν εἶχα δίκαιον νὰ δυσπιστῶ σήμερον.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Μέλος, Κύριοι, τῆς ἐπιτροπῆς σας ἐπὶ τοῦ συζητουμένου σήμερον Νομοσχεδίου, δὲν ἔλαβον τὸν λόγον ν' ἀναπτύξω τοὺς διατάγματος οἵτινες ἐκρράζονται ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν, διότι ἀνέμενα τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἢ ἄλλον τινὰ χρηματίσαντά ποτε ὑπουργὸν νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ φωτισθῶμεν κάλλιον, καὶ παρατηρῶ ὅτι ἡ ὑπομονή μας αὕτη ἐξεπληρώθη καὶ δὲν βλέπω ἤδη τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσω τοὺς ἐκρραζομένους ἐν τῇ ἐκθέσει διατάγματος ἡμῶν, διότι ἐξήγησεν αὐτοὺς ἀρκούντως ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης. Προσθέτω μόνον, ὅτι τὸ δημόσιον ἤθελεν ὠφεληθῇ πλειότερον ἂν ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς σχηματίσει ὑπουργεῖον καὶ οὐχὶ γραφεῖον δημοσίου οἰκονομίας, τοῦτο ἐκρράζει καὶ ἡ ἐπιτροπή σας καὶ ὑπὲρ τῆς σήμερον συστάσεως αὐτοῦ ἔχομεν τὰς ἀνάγκας τῆς κατὰ τοσοῦτον ἀνεπτυγμένης ὑπηρεσίας, ὥστε καὶ ἡ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία ἤθελον καὶ θέλουσιν ἀναπτυχθῇ συστηματικώτερον καὶ ταχύτερον.

Ἡ ἐπιτροπή σας λοιπὸν ἐκρράζει μόνον διατάγματος ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀναοργανισμοῦ τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας καὶ ποσῶς δὲν ἔχει ἐναντίαν περὶ τῆς συστάσεως αὐτοῦ γνώμην· διότι αἰσθάνεται, ὅτι ἤθελεν εὑρεθῇ ἀσυνεπὴς εἰς τὰς ἰδέας της σήμερον, ἀφοῦ χθὲς γενομένου λόγου περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας ἦτον ὑπὲρ αὐτῆς· παρετήρησε δὲ μόνον καὶ κατέδειξεν ὅ,τι καὶ ἡ διωδεκαετὴς πεῖρα ἀπέδειξεν ἐσφαλμένον, καὶ προσέθηκεν ὅτι ἡ περὶ συστάσεως ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας ἰδέα εἶναι λυσιτελεστέρα πρὸς τὸν σκοπόν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς ἂν εἴπωμεν ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺ καὶ ἡ Κυβέρνησις θέλει φθάσει εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη παρεδέχθησαν.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Ποσῶς, Κύριοι, δὲν εἶμαι ἐναντίος, ὅτι ἡ σύστασις ἑνὸς ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας δὲν εἶναι καταλληλοτέρα ἑνὸς τμήματος, καὶ ἐπὶ τούτου φρονῶ ὅτι συνεφώνησαν καὶ οἱ προλαλήσαντες. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων κλάδων της ὅ,τι καὶ τὰ μικρὰ ἔθνη, τὰ ἀνάλογα δηλαδὴ μέτρα εἰς τὴν πορείαν των. Τῷ ὄντι τὰ μέτρα τῆς ἀντιβασιλείας ἦσαν μεγάλα καὶ ὑπέτγοντο ταχεῖαν ἀνάπτυξιν, ἂν ἐδί

δετο εἰς αὐτὰ ἡ ἀνήκουσα ὥθησις καθόσον εἰς χεῖρας αὐτῆς ὑπῆρχον καὶ χρήματα καὶ ἐξουσία, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔμειναν μόνον γεγραμμένα ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ ἀπραγματοποίητα.

Ἁπαντῶν δὲ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ, ὅτι κατὰ τὸ **1846** κατηργήθη τὸ σύστημα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γραφείου, λόγῳ οἰκονομίας, λέγω ὅτι δὲν κατηργήθη εἰδικῶς ἀλλὰ συμπεριελήφθη καὶ τοῦτο εἰς τὰ γενικὰ τότε μέτρα τῆς οἰκονομίας, ὅπως κατηργήθη καὶ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ὁπλοστάσιον καὶ ὁ ἐν Πόρῳ λόχος τῶν τεχνιτῶν, τῶν τοσούτων χρησίμων ἐργοστασίων καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα κατὰ λάθος ἡ Κυβέρνησις προσῆλθεν εἰς τὴν αὔξησιν καὶ σύστασιν ἐπουσιωδεστέρων πραγμάτων, παραλείψασα τὰ σπουδαιότερα, οἷον καὶ ἡ σύστασις ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, ὅσον ἀναγκαία καὶ ἂν θεωρεῖται σήμερον ἡ σύστασις αὐτοῦ, πρέπει νὰ πεισθῇ καὶ ἡ Κυβέρνησις περὶ τοῦ λυσιτελεστέρου πρὸς τὸν σκοπὸν μέτρου, ἡμεῖς δὲ νὰ ψηφίσωμεν ὅ,τι σήμερον ὑπεβλήθη ἡμῖν.

Παρατηρεῖτε δὲ, ὅτι ἐνῷ τῶν λοιπῶν ὑπουργείων τὸ προσωπικὸν ἐπολλαπλασιάσθη, τὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἠλαττώθη οὐσιωδῶς καὶ ἐπομένως εἰς τὸ τμῆμα τὸ ἐφορεῦον τὴν δημόσιον οἰκονομίαν δὲν ἔμεινεν εἰ μὴ μόνος ὁ ὑπάρχων ἀξιότιμος τμηματάρχης. Καὶ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι διὰ τὰ διάφορα δημόσια ἔργα ἐχρειάσθησαν νὰ ἐκδοθῶσιν ἑκατὸν νόμοι, οἱ ὀγδοήκοντα ἑξῆς ἠθήσαν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ· πολλοὶ δὲ ἄλλοι, καὶ τοι ἡτοιμασμένοι, ὡς ὁ περὶ ἀφαιρέσεως ἰδιοκτησίας διὰ δημόσιαν ἀνάγκην, ὁ τῶν ὀρυκτῶν μεταλλείων κτλ., μένουν εἰς τὰ ἀρχεῖα ἀνενέργητοι ὅλως. Τὴν ἀνάγκην λοιπὸν τῆς ἐλλείψεως ταύτης τοῦ προσωπικοῦ τὴν εἶδε καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ σώματος. Καὶ ἐγὼ δὲ ὑπουργὸς ὢν κατὰ τὸ **1852** ἔφερα νόμον περὶ τῆς συστάσεως τοῦ γραφείου τούτου καὶ ἂν ὄχι βεβαίως ὅμοιον τοῦ παρόντος, μόνη ὅμως διαφορὰ ὑπῆρχεν ὅτι ἐν αὐτῷ περιείχετο καὶ τὸ τμῆμα τῶν δ μοσίων ἔργων, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι ἔπρεπε νὰ μένῃ, καὶ ὁ νόμος οὗτος ἐψηφίσθη τότε ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Μίαν δὲ ἔλλειψιν εὑρίσκω εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον καὶ αὕτη εἶναι ἡ θέσις ἑνὸς ὑποδιευθυντοῦ, διότι ὁ ὀργανισμὸς τοῦ γραφείου τούτου δὲν πρέπει νὰ σταματᾷ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀπομάκρυνσιν τοῦ διευθυντοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ τρέχῃ συνεχῶς ὡς τὰ ἔργα του. Περὶ δὲ τῆς μὴ ὑπάρξεως τῆς εὐθύνης, περὶ ἧς ἀνέφερέ τις τῶν προλαλησάντων, αὕτη ὑπάρχει, κύριοι, εἰς τὸν

Κ. ὑπουργὸν, καὶ ἐπομένως καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν εἰς τὸν διευθυντὴν, ὅστις εἶναι ὑπεύθυνος ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ, πιθανὸν διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου νὰ ὑπάρχῃ ἔλλειψις προσωπικοῦ εἰς τὸ συσταινόμενον γραφεῖον, ἔλλειψις ὅμως εὐθύνης ποτέ. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλει φροντίσει νὰ φέρῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τὰ ἱκανότερα καὶ εἰδικότερα πρόσωπα καὶ οὐχὶ ἀνθρώπους τῆς θεωρείας μόνον, ἀλλὰ συνάμα καὶ τῆς πείρας.

Τὸ νὰ μὴ λαμβάνεται ὅμως σήμερον ὑπ' ὄψιν ἡ εἰδικότης, τοῦτο ἀνέκαθεν ἐτηρήθη καὶ οὔτε ἐκλογὴ οὔτε πληρωμὴ ἀνάλογος ἐγένετο, ὥστε παρομοία δικαιοσύνη δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ εὐάρεστα ἀποτελέσματα. Τὸ πλῆθος τῆς ὑπαλληλίας πρέπει ἤδη νὰ ἐκλείψῃ καὶ τῆς ὑπηρεσίας ἡ ῥύθμισις νὰ συνεπιφέρῃ τὴν βελτίωσιν αὐτῆς, οὐχ ἧττον ὅμως οἱ ἐκλεκτοὶ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ πληρωθῶσιν ἀναλόγως, καὶ διὰ τὸ μέλλον αὐτῶν νὰ τοῖς ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀνάλογος σύνταξις.

Περαίνων δὲ τὸν λόγον μου, εὔχομαι καὶ ἐγὼ, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἴδωμεν τὴν σύστασιν ἰδιαιτέρου ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας, χωρὶς δι' αὐτοῦ νὰ ὑποθέτω, ὅτι ἡ σύστασις τοῦ γραφείου εἶναι σήμερον ἀλυσιτελής· ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι πρέπει νὰ διορισθῇ καὶ εἷς ὑποδιευθυντής· ἐπίσης δὲ ὅτι καὶ ἡ εἰς τοῦτο ἕνωσις τοῦ μηχανικοῦ τμήματος εἶναι ἀναγκαιοτάτη. Καὶ ἄνευ τούτων ὅμως δίδω τὴν ψῆφον ὑπὲρ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου.

Ὑπέλαβεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐκ πλαγίου ἢ μᾶλλον ἀπ' εὐθείας ἐρρέθη, κύριοι, ὅτι δὴθεν λυσιτελεστέρα ἤθελεν εἶσθαι ἡ σύστασις ὑπουργείου δημοσίου οἰκονομίας ἢ ὁ ἀνασχηματισμὸς τοῦ γραφείου, κατὰ τὸ νομοσχέδιον· διότι ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς ἔχων πολλὰς φροντίδας, κατὰ τὸν προλαλήσαντα, δὲν δύναται νὰ ἐπιβλέπῃ ὅσον πρέπει. Ἀλλὰ, κύριοι, ὁ ὑπουργὸς πάντοτε εἶχε τὰς ὁποίας καὶ μέχρι τοῦδε ἀσχολίας, διότι ἂν δὲν εἶχε βουλευτικὰ σώματα, εἶχεν ὅμως τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας καὶ ποσῶς δὲν ἐλειψαν αἱ διάφοροι ἐκτακτοι περιστάσεις. Ἂν δὲ διὰ τὸν ῥηθέντα λόγον πρέπει νὰ αὐξήσῃ τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ διπλασιασθῇ καὶ τῶν ἄλλων ὑπουργείων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην αὕτη ὑπάρχει πάντοτε, ἐνόσῳ ὁ ὑπάλληλος διευθύνει κατὰ διαταγὴν καὶ ὑπογραφὴν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐλλείπει δὲ αὕτη, ὅταν ὁ διευθύνων ὑπάλληλος δια-

τάττει καὶ ὑπογράφει ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις εἶναι ὑπεύθυνος· καὶ κατὰ τοῦτο μὲ ἐννοεῖ κάλλιστα ὁ προτείνας τὴν εὐθύνην ταύτην.

Περὶ δὲ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑπαλλήλων χάριν οἰκονομίας ὡς εἶπέ τις τῶν προλαλησάντων δὲν εἶναι ἀληθὲς, καθότι τὸ 1833 καὶ 34 τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου συνέκειτο ἐκ δεκακοκτὼ ἀτόμων τὸ δὲ 1846 ηὐξήθησαν εἰς 26 ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐκτελῶσι καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας, ἀλλ' ἀτυχῶς οὔτε εἰς τὰ πρῶτα, οὔτε εἰς τὰ δεύτερα δώδεκα ἔτη ἐξετελέσθησαν αἱ διατάξεις τοῦ διατάγματος τοῦ 1834· ἐκ τούτου λοιπὸν καταράινεται μᾶλλον, ὅτι παρημελήθη ἡ ὑπηρεσία καὶ οὐχὶ ἐπῆλθε τις κατ' ἀνάγκην οἰκονομία.

Λέγει, ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι διὰ τοῦ ἀνασχηματισμοῦ τοῦ γραφείου σκοπεῖ νὰ δώσῃ νέαν ὥθησιν εἴς τε τὰ δημόσια ἔργα καὶ πολλὰς ἄλλας ἐργασίας παρημελημένας μέχρι τοῦδε καὶ ὁριζομένας ἐν τῷ περὶ τούτου Β. Διατάγματι, ὥστε ἂν τοῦτο πραγματοποιηθῇ εἶναι δίκαιον καὶ δὲν δυσκολευόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν παροῦσαν καὶ ἔτι πλειοτέραν αὔξησιν προσωπικοῦ ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ· ἀλλὰ νὰ προσπαθήσῃ νὰ εὕρῃ τοὺς ἱκανωτέρους διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων ὑπαλλήλους.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι δὲν ἀρκοῦσι μόνον τὸ πλῆθος τῶν ὑπαλλήλων, διότι ὅσον ἱκανοὶ καὶ ἂν ἦναι ἡ ὑπηρεσία θέλει χωλαίνει πάντοτε ἑνόσῳ δὲν δοθῇ καὶ ἡ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀπαιτουμένη ὥθησις, δι' ἧς θέλομεν ἐπιτύχει τὰς βελτιώσεις τὰς ὁποίας προτίθεται ὁ σκοπὸς ὑμῶν.

Μετὰ ταῦτα μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον καὶ ἐξηντλημένης θεωρηθείσης τῆς συζητήσεως ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ΚΚ. Ν. Μαυρομμάτου καὶ Ν. Ι. Μέξη, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀνασχηματισμοῦ τοῦ γραφείου τῆς δημοσίου οἰκονομίας παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Γεώργ. Μ. Αντωνόπουλος	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ριχάρδος Τζιώτζ	

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἀδὰμ Δοῦκας		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐγένετο δεκτὸν, ὡς εἶχε, διὰ ψήφων 28 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολακτῶν καὶ κατὰ πρωτόκολλον ψηφοφορίας ἀπαράλλακτον τῷ ἀνωτέρω.

Προσελθὼν τότε ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰσήγαγε Νομοσχέδιον περὶ μετασχηματισμοῦ τινων τελωνιακῶν ἀρχῶν, ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ δικαιολογητικῆς ἐκθέσεως· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ περὶ μετασχηματισμοῦ Τελωνιακῶν τινων θέσεων Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐσυζητήθη καὶ ἐψηφίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, συνωδευμένον μὲ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, δι' ἧς ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίθενται ἐν ἐκτάσει οἱ ὑπαγορεύσαντες αὐτὸ λόγοι.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν, οὐδεμία ἄλλη μεταβολὴ ἐπηνέχθη, εἰμὴ μόνον τὸ ὑποτελωνεῖον Κορωνίδος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ νομοσχέδιον μετεσχηματίζετο εἰς φυλακεῖον, ἀπεφασίσθη συναινέσει τοῦ ὑπουργείου νὰ μετασχηματισθῇ

εἰς σταθμόν· τοῦτο δ' ἐγένετο, ὅπως ἴσχωσιν οἱ κάτοικοι τοῦ Κρανιδίου καὶ τῶν παρακειμένων χωρίων τὴν εὐκολίαν νὰ φορτώνωσι καὶ εἰς τὸν λιμένα Κορωνίδος ὅσα ἐκ τῶν πρὸς ἐξαγωγὴν ὡρισμένων προϊόντων των εὑρίσκουσι συμφερώτερον νὰ μεταφέρωσι καὶ νὰ ἐπιβιβάζωσιν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαρτίου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Μαρτίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Τὸ Γ'. τάξεως ὑποτελωνεῖον Κραβασαρᾶ προβιβάζεται εἰς ὑποτελωνεῖον Β' τάξεως.

Τὰ φυλακεῖα Μενιδίου, Ζαβέρδας καὶ Χελίου προβιβάζονται εἰς ὑποτελωνεῖα Γ'. τάξεως.

Τὰ ὑποτελωνεῖον Μακρυνόρους μετασχηματίζεται εἰς Φυλακεῖον.

Τὰ ὑποτελωνεῖα Δομβραίνης Ἀντικύρας καὶ Κορωνίδος μετασχηματίζονται εἰς τελωνιακοὺς σταθμούς.

Τὸ τελωνεῖον Κυλλήνης μετασχηματίζεται εἰς ὑποτελωνεῖον Α'. τάξεως.

Τὸ ὑποτελωνεῖον Κατακώλου προβιβάζεται εἰς Τελωνεῖον Γ'. τάξεως, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγεται τὸ ὑποτελωνεῖον Κυλλήνης καὶ οἱ εἰς αὐτὸ μέχρι τοῦδε ὑπαγόμενοι Σταθμοὶ καὶ Φυλακεῖα.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὰ ὑποτελωνεῖα Κραβασαρᾶ, Μενιδίου, Ζαβέρδας, Χελίου, Κυλλήνης, Ἀμφίσσης, Πύλου, Κορίνθου, Νάξου καὶ Νισίου ἐπιτρέπεται ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἀπὸ τὰ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας κα-

μιζομένων ἐμπορευμάτων κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Τελωνιακοῦ ὀργανισμοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 21 Μαρτίου 1859, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 21 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Λ. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἰω. Σταϊκου ἐχορηγήθη αὐτῷ τεσσαρακονθήμερος ἀπουσίας ἄδεια πρὸς ἀνάρρωσιν.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἐπ' αὐτῆς συζήτησις εἰς μίαν τῶν προσεχῶν συνεδριάσεων· ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐρεξᾶς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἀναφοράς.

1) Τὴν ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 54 τοῦ Διονυσίου Πανούση Μεγαρέως, προικοδοτουμένου Λοχαγοῦ τῆς Φάλαγγος, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ χορηγηθῇ χρηματική τις βοήθεια χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του καὶ τῆς δυστυχοῦς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

2) Τὴν ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 60 τοῦ Ἰωάννου

Δ. Θέμελη ἐξαιτουμένου νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἡ Γερουσία, ὅπως ἀνταμειρθῶσιν ἐπαξίως αἱ πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίαι τοῦ πατρός του.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησίς του εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ».

3) Τὴν ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **62** τοῦ **Α. Παπαζαφειροπούλου** ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς παιδικῆς ἀποθήκης, συγγραφῆς αὐτοῦ πρωτοτύπου ἐγκριθείσης καὶ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλ.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως ».

4) Τὴν ἀπὸ **4** Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **69** τοῦ **Σπύρου Κάππου** ἐκ Μεσολογγίου, ὑπηρετήσαντος ὡς Ναυτικοῦ τὴν πατρίδα κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ χορηγηθῇ ὁ ἀνάλογος ἑαθμός του καὶ αἱ παρεπόμεναι αὐτῷ ἀποδοχαὶ χάριν τῶν ἐκδουλεύσεών του καὶ τῆς δυστυχοῦς καταστάσεως τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας του.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησίς του εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ».

5) Τὴν ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **70** τῆς Ἄννας χήρας Ἀποστόλου Στάμου, ἐπικαλουμένης τὴν ἀντίληψιν τῆς Γερουσίας πρὸς περιθάλψιν τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας της χάριν τῶν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσιῶν τοῦ συζύγου της.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ».

6) Τὴν ἀπὸ **10** Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **74** τοῦ **Γεωργίου Ἀντωνίου** Κρητὸς συνταξιούχου, ἐξαιτουμένου αὔξησιν τῆς ἑκαταδράχμου μηνιαίας συντάξεώς του, ἀνάλογον μὲ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του καὶ μὲ τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν του.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ».

7) Τὴν ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **78** τῶν κατοίκων Ἀγρινίου ἐξαιτουμένων νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὰς εὐεργετικὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ **11** Μαΐου **1855** νόμου καὶ αἱ καλύβαι αὐτῶν καὶ τὰ πράγματά των μετὰ τῶν περιτοιχισμάτων των.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ».

8) Τὴν ἀπὸ **25** Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **79** τῆς Ἀνθούλας

χήρας Δ. Ὀλυμπίου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της ἀποβιώσαντος κατὰ τὸ **1855** ὡς Σχολάρχου, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὸ πρὸς τὸ ζῆν τῆς οἰκογενείας της.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως κτλ. ».

9) Τὴν ἀπὸ **25** Φεβρουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **90** τοῦ **Συνταγματάρχου** τῆς Φάλαγγος **Γιάννη Κώστα** παραπονουμένου κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξένου Σμύρνης Παπιολάκη, ὡς προσωποκρατήσαντος αὐτὸν ἀδίκως καὶ προσβαλόντος τὴν στρατιωτικὴν τιμήν του.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῶσι τὰ παράπονα τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ».

10) Τὴν ἀπὸ **3** Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **91**, τῆς Ἑλένης χήρας Ἀθανασίου **Καρπενησιώτου**, ἐξαιτουμένης τὴν προικοδότησιν τῆς θυγατρός της χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της χρηματίσαντος ἀξιωματικοῦ ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Καραϊσκάκην.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ».

11) Τὴν ἀπὸ **9** Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **95** τοῦ **Ἰωάννου Ἀπρομερίτου**, δι' ἧς ἐκθέτει τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ἔκαμε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, πλούσιος ὢν τότε ἔμπορος, ἐξαιτεῖται νὰ τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις, ἢ νὰ τῷ πληρωθῶσι τοὐλάχιστον **752** τάλληρα μετὰ τοῦ τόκου αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσε δι' ἀντίτιμον ἀραβοσίτου σταλέντος παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Σουλιωτῶν.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ».

12) Τὴν ἀπὸ **21** Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **97** τῆς **Αἰκατερίνης** χήρας **Χατζῆ** Γεωργίου Ἀνδριανοπολίτου, ἥτις ἀναμιμνήσκουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα πατριγνώστους θυσίας καὶ ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, καὶ ἐκθέτουσα τὴν δυστυχῆ αὐτῆς κατάστασιν, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

13) Τὴν ἀπὸ **5** Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **101** τῶν δημοτῶν Ἀνδριτζαίνης παραπονουμένων κατά τε τοῦ Δημάρχου των καὶ

τοῦ Νομάρχου Μεσσηνίας διὰ τὰς λαβούσας χώραν εἰς τὴν δη-
μοτικὴν ἐκλογὴν παρανομίας.

« Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ».

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαρτίου 1859.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Τὸ περὶ Τραπέζης νομοσχέδιον ἐπεψηφίσατο ἡ Βουλὴ ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτῆς τῶν 9, 10 καὶ 11 τ. μ., ἀφοῦ ἐπηνέχθη-
σαν εἰς αὐτὸ τροποποιήσεις τινες ἐμφαινόμεναι ἐν τῷ συνημ-
μένῳ διαγράμματι. Ἃς δὲ θέλετε παρατηρήσει ἐκ τῶν τροπο-
ποιήσεων τούτων τινὲς μὲν ἀφορῶσι τὸ λεκτικόν, ἄλλαι δ' ἐγένοντο πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν τῶν ἀναφερομένων διατά-
ξεων, ἀλλ' οὐδόλως μεταβάλλουν τὸν ἀρχικὸν τοῦ νομοσχεδίου σκοπὸν καὶ διὰ τοῦτο τὰς παρεδέχθη καὶ ἡ Κυβέρνησις.

Τὸ εἰρημένον νομοσχέδιον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, Κύριοι, κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέ-
ως εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν σας.

Ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴ αὐτοῦ ἔκθεσις περιλαμβάνει ἐν ἐκτάσει τοὺς λόγους τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸ καὶ διὰ τοῦτο θεωρῶ ὅλως περιττὸν νὰ τοὺς ἐπαναλάβω, ἀλλ' ἐπισυ-
άπτων ἀντίτυπον τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπισπεύσητε τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Μαρτίου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη, θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ημετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Μαρτίου 1858.

Ο Θ Ω Ν. Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν ὡς ἑξῆς.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ μέσων τῆς Τραπέζης καὶ διαθέσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 1. Δίδεται εἰς τὴν Τράπεζαν ἡ ἄδεια νὰ προμηθευθῇ νέα κεφάλαια, δανειζομένη δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν μέχρις ὀκτὼ ἑκατομμυρίων δραχμῶν, δύναται δὲ νὰ προμηθευθῇ διὰ τοῦ αὐ-
τοῦ τρόπου καὶ πλειότερα ἀδεία τῆς Κυβερνήσεως.

Ἅπαντα τὰ ποσὰ ταῦτα, πρὸς δὲ καὶ τέσσαρα ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ μετοχικοῦ αὐτῆς κεφαλαίου θέλουσιν ἀσχολεῖσθαι ἀπο-
κλειστικῶς εἰς δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ.

Ἄρθρον 2. Πρὸς ἀπότισιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τόκου τῶν παρὰ τῆς Τραπέζης ἐκδιδομένων ὁμολογιῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἰ-
διοκτήτης αὐτῶν ἐφ' ὅλης ἐν γένει τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας της ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῆς πιστωταί.

Ἄρθρον 3. Αἱ ὁμολογίαι αὗται ἐκδίδονται ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώ-
νυμοι κατ' ἐκλογὴν τοῦ δανειστοῦ ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, περιέ-
χουσι δὲ,

α') Τὸ ποσὸν τοῦ δανεισθέντος εἰς τὴν Τράπεζαν κεφαλαίου·

β') Τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ·

γ') Τὸ ποσὸν καὶ τὴν λῆξιν τοῦ τόκου, καὶ

δ') Τὰς ἀμοιβὰς ἢ τυχαίαν κέρδη διὰ λαχνοῦ (lots), ἂν κατὰ τὴν ἔκδοσιν των συμφωνηθῇ καὶ τοιούτου εἴδους ἀπολαυή.

Ἄρθρον 4. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῶν ὁμολογιῶν προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς 300 καὶ ἐπέκεινα, δύνανται δ' αὐτὴ νὰ ἐμφαίνηται καὶ εἰς ξένα νομίσματα καὶ νὰ πληρώνηται τὸ κεφάλαιον καὶ λοιπὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τῶν ἀνταποκριτῶν τῆς Τραπέζης.

Ἄρθρον 5. Ἡ προθεσμία τῶν ὁμολογιῶν δὲν δύναται νὰ ἦναι κατωτέρα τοῦ ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 6. Ὁ τόκος τῶν ὁμολογιῶν λογίζεται καὶ πληρώνεται καθ' ἑξαμηνίαν, παύει δὲ αὐτοδικαίως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προ-
θεσμίας αὐτῶν, μέχρις οὗ ζητηθῇ ἡ ἐξεργύρωσίς των.

Ἄρθρον 7. Ὅλαι αἱ περὶ ἐκδόσεως, μεταβιβάσεως καὶ τροπῆς τῶν μετοχῶν τῆς Τραπέζης διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰς ὁμολογίας· προσυπογράφει δ' αὐτὰς ὁ παρὰ τῇ Τραπέζῃ Β. ἐπίτροπος.

Ἄρθρον 8. Αἱ ὁμολογίαι εἶναι δεκταὶ παρὰ τῆς Τραπέζης καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας των εἰς πληρωμὴν δανείων ἐπὶ ὑποθήκῃ. Πρόσθετι δὲ ἡ Τράπεζα δύναται νὰ κάμῃ καὶ χορηγή-

θεις ἐπὶ ἐνεχυριάσει αὐτῶν κατὰ τοὺς ὅρους πάντοτε τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς.

Ἄρθρον 9. Τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ δάνεια τῆς Τραπέζης διαιροῦνται·

α) Εἰς δάνεια χρεωλυτικά·

β) Εἰς ἁπλᾶ δάνεια, καὶ

γ) Εἰς χορηγήσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ.

Ἄρθρον 10. Τὰ χρεωλυτικὰ δάνεια ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς περὶ τούτων οἰκείας διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ἡ προπληρωμὴ μέρους ἢ καὶ τοῦ ὅλου τοῦ κεφαλαίου δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὴν λῆξιν ἑκάστης ἑξαμηνιαίας δόσεως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑποχρεώσεως τοῦ ὀφειλέτου.

Ἄρθρον 11. Ἡ διάρκεια τῶν ἁπλῶν δανείων δὲν δύναται νὰ ἦναι κατωτέρα τοῦ ἑνὸς ἔτους, οἱ δὲ τόκοι καὶ τούτων πληρόνονται εἰς τὸ τέλος ἑκάστης ἑξαμηνίας.

Προπληρωμὴ μέρους ἢ καὶ τοῦ ὅλου τοῦ κεφαλαίου τῶν τοιούτων δανείων δύναται νὰ γίνῃ ἐπίσης κατὰ τὴν λῆξιν ἑκάστης ἑξαμηνιαίας δόσεως τόκων.

Ἄρθρον 12. Ἀνώτατος ὅρος τοῦ τόκου, τὸν ὁποῖον θέλει λαμβάνει ἡ Τράπεζα, προσδιορίζεται διὰ μὲν τὰ χρεωλυτικὰ, τὰ ἁπλᾶ δάνεια καὶ τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ εἰς ἑπτὰ τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, διὰ δὲ τὰς δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ἐν γένει χορηγήσεις εἰς ὀκτὼ τοῖς 0/0. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὰς δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ χορηγήσεις ἐπὶ ὁμολογίαις φερούσαις τὰς ὑπογραφὰς δύω τοὐλάχιστον ἀξιοχρέων ἐγγυητῶν, ἐξ ὧν ἡ μία ἐμπόρου ἢ τραπεζίτου, ἡ Κυβέρνησις δύναται, ὁσάκις τὸ κοινὸν συμφέρον τὸ ἀπαιτεῖ, νὰ ἐπιτρέπῃ προσωρινῶς εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ ὑψόνῃ τὸν τόκον καὶ ὑπεράνω τῶν 8 τοῖς 0/0.

Ἄρθρον 13. Τῶν μέχρι τοῦδε ὑπαρχόντων δανείων τῆς Τραπέζης ἐλαττοῦται διὰ τὸ μέλλον ὁ τόκος κατὰ τὸ ἄρθρον 12 ἅμα ὁ ὀφειλέτης πληρώσῃ τὰ τυχὸν καθυστεροῦντα εἴτε διὰ μετρητῶν, εἴτε διὰ συνομολογήσεως νέου δανείου, καὶ ἀνταλλάξῃ τὰς παλαιὰς ὁμολογίας μὲ νέας.

Ἄρθρον 14. Πλὴν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν ὀφειλομένων ποσοτήτων, τὸ ὅλον τοῦ παθητικοῦ τῆς Τραπέζης, συγκειμένου ἀπὸ τὰ εἰς κυκλοφορίαν γραμμάτια, ἀπὸ τὰ παραδοθέντα εἰς αὐτὴν κεφάλαια δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην παρακατάθεσιν χρημάτων, ἀφαιρέτει τοῦ ἐναποταμιεύματος, δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν δέκα ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Τὸ ἐλάπο ἀμίεσμα τῆς Τραπέζης δὲν πρέπει νὰ ἦναι ποτὲ

ὀλιγώτερον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ εἰς ἐμφάνισιν ἀπαιτητοῦ παθητικοῦ αὐτῆς, συγκειμένου ἐκ γραμματίων καὶ ἀνοικτῶν λογαριασμῶν. Ἡ διαφορὰ δὲ μεταξὺ τοῦ ἐναποταμιεύματος καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ μετοχικὸν πραγματικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπέζης.

Ἄρθρον 15. Τὸ ἐν γένει παθητικὸν τῆς Τραπέζης, πλὴν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 ἐκ τῶν ὁμολογιῶν προερχομένου καὶ τοῦ διὰ τοῦ ἐναποταμιεύματος καλυπτομένου, θέλει ἀντιπροσωπεύεσθαι εἰς τὸ ταμεῖόν της ἀπὸ ἐμπορικὰ γραμμάτια ἢ ὁμολογίας μὲ προθεσμίαν ὄχι μακροτέραν τῶν τριῶν μηνῶν καὶ φέροντα ἑνὸς τοὐλάχιστον ἐμπόρου ἢ τραπεζίτου ὑπογραφήν.

Τὸ δ' ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ὁμολογιῶν παθητικὸν αὐτῆς θέλει ἀντιπροσωπεύεσθαι εἰς τὸ ταμεῖόν της ἀπὸ δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ.

Ἄρθρον 16. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ καταθέτῃ εἰς τὴν Τράπεζαν τὰ περισσεύματα τοῦ ταμείου αὐτῆς ἐντόκως, συμφωνοῦσα προηγουμένως τὸν τόκον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀποδόσεώς των.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῶν ἀναγκαστικῶν τῆς Τραπέζης μέσων κατὰ τῶν ὀφειλετῶν αὐτῆς.

ΚΕΦ. Α'.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρον 17. Ἡ πληρωμὴ τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν χρεῶν τῶν ἐν τῷ 9 ἄρθρῳ ἀναφερομένων δὲν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ διὰ κατασχέσεως τῶν δανειστῶν αὐτῆς, εἰμὴ δυνάμει νομίμου ἐκτελεστοῦ δικαιογράφου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 18. Αἱ πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλόμεναι δόσεις κεφαλαίου ἢ τόκου καθίστανται αὐτοδικαίως ἐντοκοι ἅμα λήξάσης τῆς προθεσμίας τῆς πληρωμῆς αὐτῶν. Μιᾶς δὲ μόνης δόσεως ἡ καθυστέρησις καθίστησιν ἀπαιτητὸν ὅλον τὸ κεφάλαιον.

Ἄρθρον 19. Δύναται ἡ Τράπεζα, μὴ πληρώσαντος ἐμπροθέσμως τοῦ ὀφειλέτου, καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἀφοῦ προσκαλέσῃ αὐτὸν διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς του, νὰ προβῇ εἰς τὴν μεσεγγύησιν καὶ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἐνυποθήκων αὐτοῦ κτημάτων, κατὰ τοὺς διὰ τῶν ἑπομένων ἄρθρων διαγεγραμμένους τύπους.

ΚΕΦ. Β'.

Περὶ μεσεγγυήσεως.

Ἄρθρον 20. Κατ' αἴτησιν τῆς Τραπέζης τὸ δικαστήριον τῶν

Πρωτοδικῶν διορίζει μεσεγγυοῦχον τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος κατὰ τὰ ἄρθρα 961 καὶ ἑπόμενα τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ὁ μεσεγγυοῦχος διαχειρίζεται τὸ κτῆμα, συλλέγει τοὺς καρποὺς, ἢ, ἂν ἦναι μισθωμένον, τὸ μίσθωμα αὐτοῦ, καὶ ἀποδίδει τὰ πάντα εἰς τὴν Τράπεζαν, αὕτη δὲ καταλογίζει τὰ εἰσπρατόμενα εἰς τὸ χρέος καὶ τὰ ἔξοδα τῆς μεσεγγυήσεως, ἀποδίδει δὲ τὸ περίσσευμα τῷ ὀφειλέτῃ.

Ἄρθρον 21. Τὸ Δικαστήριον διορίζει τὸν παρὰ τῆς Τραπέζης προτεινόμενον μεσεγγυοῦχον ἐπὶ κινδύνῳ καὶ εὐθύνῃ αὐτῆς. Ἡ δὲ ἀπόφασις εἰς οὐδὲν ἐνδικον μέσον ὑπόκειται.

Ἄρθρον 22. Ὁ κάτοχος τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος δύναται, ἐντὸς προθεσμίας ἡμερῶν 15 ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς διορισάσης τὸν μεσεγγυοῦχον ἀποφάσεως, νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ Δικαστήριον τὰς ἐνστάσεις του κατὰ τοῦ διορισθέντος μεσεγγυούχου. Τὸ δὲ Δικαστήριον, ἂν εὕρῃ αὐτὰς βασίμους, διορίζει ἐξ ἐπαγγέλματος ἄλλον μεσεγγυοῦχον, ὅστις παραλαμβάνει τὴν διαχείρισιν παρὰ τοῦ προτέρου μεσεγγυούχου.

Ἄρθρον 23. Ὁ κίνδυνος καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Τραπέζης διὰ τὸν παρ' αὐτῆς προταθέντα μεσεγγυοῦχον παύουσιν ἅμα παρέλθῃ ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὡρισμένη προθεσμία χωρὶς νὰ κάμῃ ὁ κάτοχος ἔνστασιν κατ' αὐτοῦ, ἢ ἀμφότερα τὰ μέρη συμφωνήσωσι περὶ τοῦ διοριστέου μεσεγγυούχου, ἢ τὸ Δικαστήριον διορίσῃ αὐτὸν ἐξ ἐπαγγέλματος.

ΚΕΦ. Γ'.

Περὶ ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως.

Ἄρθρον 24. Ἡ Τράπεζα πρὶν ἢ προβῇ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος, ὅπερ δύναται νὰ πράξῃ καὶ πρὸ τοῦ διορισμοῦ τοῦ μεσεγγυούχου καὶ μετὰ ταῦτα, κοινοποιεῖ πρὸς τὸν ὀφειλέτην ἐπιταγὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 863 τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ἐὰν τὸ ἐκτελούμενον ἔγγραφον ἦναι συμβόλαιον δανείου δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν ἐπιταγὴν ἀντίγραφον ἀποσπάσματος ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς Τραπέζης, ἐμφαῖνον τὴν πιστωτριωσιν τοῦ ὀφειλέτου. Τὸ δὲ ἀπόσπασμα τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἐκτελεστὸν ἔγγραφον, ἐπιφυλαττομένου τῷ ὀφειλέτῃ τοῦ δικαιώματος ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ λογαριασμοῦ. Ἡ ἀμφισβήτησις αὕτη δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἡ ἐπιταγὴ ἐγγράφεται εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 960 τῆς πολιτικῆς δικονομίας κρατούμενον παρὰ τοῦ ὑποθηκοφύλακος βιβλίον τῶν κατασχέσεων.

Ἂν ὁ ὀφειλέτης εὑρίσκηται ἐκτὸς τοῦ Κράτους, ἡ ἐπιταγὴ κοινοποιεῖται εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι κατοικίαν του, ἂν ἔχῃ τοιαύτην, καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ κτῆμα, ὅστις ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἐν τῷ ἐδαφίῳ 6 τοῦ ἄρθρου 145 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ὡρισμένα.

Ἄρθρον 25. Ἡ Τράπεζα μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἐπιταγῆς δημοσιεύει δι' ἐφημερίδος καὶ διὰ τοιχοκολλήσεως τὸ πρόγραμμα τοῦ πλειστηριασμοῦ τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος.

Ἄρθρον 26. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο περιέχει·

α') Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ὀφειλέτου·

β') Περίληψιν τῆς ἐπιταγῆς·

γ') Τὸ εἶδος, τὴν θέσιν, τὰ ὅρια καὶ τὴν ὡς ἔγγιστα ἔκτασιν τοῦ κτήματος·

δ') Τὴν παρὰ τῆς Τραπέζης γενομένην πρώτην προσφοράν.

ε') Τοὺς ὅρους, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τοῦ πλειστηριασμοῦ, καὶ τὸν ὑπάλληλον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θέλει γίνει.

Ἐὰν τὸ κτῆμα ἦναι ἀξίας κατωτέρας τῶν χιλίων δραχμῶν, κατὰ τὴν ἐν τῷ δανειστικῷ συμβολαίῳ ἐκτίμησιν αὐτοῦ, ὁ πλειστηριασμὸς δὲν πρέπει νὰ γίνηται πρὸ τῆς παρελεύσεως τοὐλάχιστον τεσσάρων ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς ἐπιταγῆς. Ἐπὶ δὲ κτημάτων ἀνωτέρας ἀξίας, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκτίμησιν, ὁ πλειστηριασμὸς γίνεται μετὰ παρέλευσιν ὀκτὼ τοὐλάχιστον ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς ἐπιταγῆς.

Ἄρθρον 27. Αἱ τοιχοκολλήσεις τοῦ προγράμματος γίνονται διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος·

α') Εἰς τὴν θύραν τοῦ καταστήματος τοῦ πρωτοδικείου καὶ τοῦ εἰρηνοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁποίων κεῖται τὸ κτῆμα.

β') Εἰς τὴν θύραν τοῦ Δημαρχείου τοῦ τόπου, ἔνθα κεῖται τὸ κτῆμα, καὶ ἐπὶ τοῦ κτήματος αὐτοῦ, ἂν ἔχῃ οἰκοδομήν.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐπιδίδεται ἅπαξ εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐνυποθήκους δανειστὰς καὶ εἰς τὸν ὀφειλέτην.

Μετὰ μίαν ἢ δύο, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος, δημοσιεύσεις ἢ τοιχοκολλήσεις τοῦ προγράμματος εἰς τὰ διαληφθέντα μέρη, καὶ τὴν πρὸς τὸν ὀφειλέτην καὶ τοὺς ἐνυποθήκους δανειστὰς ἐπίδοσιν αὐτοῦ, ὁ πλειστηριασμὸς γίνεται ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ ἐνώπιον εἰρηνοδίκου ἢ συμβολαιογράφου ἐν τῷ δήμῳ, ὅπου κεῖται τὸ κτῆμα.

Αἱ δημοσιεύσεις καὶ τοιχοκολλήσεις γίνονται, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ 26 ἄρθρου τρεῖς τοὐλάχ-

χιστον ἑβδομάδας πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, ἓξ τοὐλάχιστον ἑβδομάδας πρὸ αὐτοῦ ἡ πρώτη, καὶ ἡμέρας ὀκτὼ μεγρι δεκαπέντε πρὸ αὐτοῦ ἡ δευτέρα. Προσέτι ἡ τοῦ προγράμματος ἐπίδοσις εἰς τε τοὺς ἐνυποθήκους δανειστὰς καὶ τὸν ὀφειλέτην γίνεται ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων τρεῖς τοὐλάχιστον ἑβδομάδας πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἓξ τοὐλάχιστον πρὸ αὐτοῦ.

Τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 966 τῆς πολιτ. δικονομίας ἀναφερομένου δικαιώματος δύναται νὰ γενῇ χρῆσις ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐπιταγῆς.

Ἄρθρον 28. Μὴ γενομένου τοῦ πλειστηριασμοῦ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν δι' οἱονδήποτε λόγον, πρέπει νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἡ τελευταία τοιχοκόλλησις, ἐπίδοσις καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος δημοσίευσις τοῦ προγράμματος, καὶ ἂν ἐγένοντο πρὸ τῆς ἀναβολῆς.

Ἄρθρον 29. Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 24—28 ἀναφερόμεναι κοινοποιήσεις καὶ προθεσμίαι διατάττονται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἄρθρον 30. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 24 ἐγγραφῆς τῆς ἐπιταγῆς ὁ ὀφειλέτης δὲν δύναται πλέον νὰ ἐκποιήσῃ τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα. Ἡ δὲ ἐξάλειψις τῆς ἐγγραφῆς τῆς ἐπιταγῆς γίνεται τῇ συγκαταθέσει τῆς Τραπέζης, ἢ ἐν ἀρνήσει αὐτῆς, δυνάμει τελεσιδίκου ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 31. Πᾶσα ἀνακοπὴ τοῦ ὀφειλέτου ἕνεκα μὲν ἀταξιῶν τοῦ προγράμματος τοῦ πλειστηριασμοῦ πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ὀφειλέτην, ἕνεκα δὲ ἄλλων ἀταξιῶν τῆς διαδικασίας πρὸ 8 τοὐλάχιστον ἡμερῶν πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ. Πᾶσα δὲ μεταγενεστέρα ἀκυρότης πρέπει νὰ προβληθῇ δι' ἀνακοπῆς ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ. Ἡ ἀνακοπὴ μετὰ τὰς προθεσμίας ταύτας εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἡ ἀνακοπὴ δικάζεται ὡς κατεπείγουσα κατὰ τὸ ἄρθρον 37, ἡ δὲ ἀπόφασις, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ κτήματος ἦναι κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ 26 ἄρθρου κατωτέρα τῶν χιλίων δραχμῶν, δὲν ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν.

Ἄρθρον 32. Ἂν κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ἐπιταγῆς ὑπάρχῃ ἐγγεγραμμένη κατάσχεσις προγενεστέρα γενομένη ὑπ' ἄλλων δανειστῶν, ἡ Τράπεζα δύναται διὰ κοινοποιήσεως πρὸς τὸν ἐπισπεύδοντα ἢ τὸν ἀντίκλητόν του ν' ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ νὰ προβῇ εἰς τὸν πλειστηριασμὸν κατὰ τὸν ἄνω ὁρισθέντα τρόπον.

Ἂν ἡ Τράπεζα παραμελήσῃ τὸν πλειστηριασμόν, ὁ ἐπισπεύδων δανειστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτόν.

Ἄρθρον 33. Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἡ Τράπεζα θέλει καταθέσει εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλον τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τοὺς τυχὸν παρ' αὐτῇ ὑπάρχοντας τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ κτήματος πρὸς γνῶσιν τῶν πλειστηριαζόντων.

Προσέτι καταθέτει πρὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 970 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἀποδείξεις περὶ τῆς τηρήσεως τῶν διατυπώσεων τῆς ἐκτελέσεως. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 973-985 τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ἄρθρον 34. Ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὁ ἀγορασθεὶς χρεωστεῖ νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν Τράπεζαν τὸ πρὸς αὐτὴν ὀφειλόμενον ποσὸν ἄνευ βλάβης τῶν δικαιωμάτων τῶν τυχὸν ὑπαρχόντων ἄλλων πιστωτῶν. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πληρωμὴν ταύτην, εἴτε διὰ κατασχέσεως εἴτε δι' ἀνακοπῆς.

Ἐὰν ὅμως ἀποδειχθῇ νομίμως ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ αὐτὸ τὸ ποσὸν ἢ ὅτι ἔλαβε πλειότερον, ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ κακῶς ληφθὲν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς καταταξέως ὑπάλληλον μετὰ τοῦ τόκου 8 0/0.

Ἄρθρον 35. Ὁ ἀναπλειστηριασμὸς γίνεται κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις διαγεγραμμένον τύπον.

Ἄρθρον 36. Ἡ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐκποίησις τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος οὐδόλως κωλύει τὴν Τράπεζαν νὰ ἐξασκήσῃ τὰ ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ διαγεγραμμένα δικαιώματα καὶ κατὰ τοῦ τρίτου νομέως, ὡσανεὶ οὐδόλως ἐγένετο ἡ πρὸς αὐτὸν ἐκποίησις· ἂν ὅμως αὕτη ἐγένετο πρὸ τῆς εἰς τὸ βιβλίον τῶν κατασχέσεων ἐγγραφῆς τῆς ἐπιταγῆς, ἀνάγκη τῆς μεσεγγυήσεως ἢ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως νὰ προηγῆται καὶ εἰς τὸν τρίτον νομέα ἡ κοινοποίησις τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς.

Ἄρθρον 37. Ὅλαι αἱ δίκαι τῆς Τραπέζης εἰσάγονται παρ' αὐτῆς ὡς κατεπείγουσαι καὶ δικάζονται τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως, χωρὶς νὰ ἦναι πρὸς τοῦτο ἀνάγκη πράξεως τοῦ προέδρου.

Ἄρθρον 38. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 17—37 περὶ ἀναγκαστικῶν τῆς Τραπέζης μέσων κατὰ τῶν ὀφειλετῶν αὐτῆς δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου γενομένων συμβολαίων.

Ἄρθρον 39. Ὅλαι αἱ εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀντιβαίνουσαι διατάξεις καταργοῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ διορισθῆ ὑπὸ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ αὐτὸς Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω ἕτερα δύω Νομοσχέδια· 1) περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν προϊόντων διὰ τὸ ἔτος **1859** καὶ 2) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. **468,219 61|00** ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως **1858**, ἔχοντα ἀμφότερα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἑρεξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ τρέχον ἔτος νομοσχέδιον, ὅπερ κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. φέρω ὑπ' ὄψιν τῆς Γερουσίας ἔλαβε κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησίν του τὰς ἀκολούθους τροπολογίας.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **2** προσετέθησαν δύω διατάξεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀφορᾷ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν πρὸς ἔρωσιν ἐλαιῶν, ἡ δὲ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς τῆς ῥητίνης, ἀμφότεραι δ' αὗται ἐγένοντο πρὸς θεραπείαν ἀναρυέντων κατὰ τὸ παρελθὸν παραπόνων.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης ὁριζομένη ἑφάπαξ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. **33** τοῦ μνησθέντος ΣΟΖ'. νόμου μνημονευομένων ἀρχῶν ἐπήνεγκε ζημίας, ὅτε μὲν εἰς τοὺς ἐνοικιαστάς, ἄλλοτε δὲ εἰς τοὺς φορολογουμένους. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς τοῦ λοιποῦ θέλει γίνεσθαι κατὰ μῆνα, ἀρίθμ δὲ εἰς τὴν ἀρέσκειαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ νὰ λάβῃ εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα μετὰ τὴν ζύγισιν τοῦ προϊόντος τὰ δικαιώματά του, ὅπερ συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον **15** τοῦ περὶ ὑλοτομίας καὶ φόρου ξυλείας νόμου τοῦ **1836**, θέλει εὐκολύνει μεγάλως τὴν ἐγκαιρον εἰσπραξιν τῶν δημοσίων δικαιωμάτων.

Ἑτέρα τροπολογία ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἕβδ. δ. τοῦ ἰδίου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, προσδιορίζουσα τὴν εἰς εἶδος βεβαίωσιν καὶ ἀπόδοσιν τοῦ ἐγγείου φόρου τῆς σταφίδος τῶν ἐπαρχιῶν

Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, ὡς εἶχε πρὸ τοῦ **1857**, διότι ἡ εἰς χρήματα πληρωμὴ μετὰ τὴν ἐπιτραπεῖσαν ἔκπτωσιν τῶν τιμῶν ἀποβαίνει καταβλιπτικὴ εἰς τοὺς φορολογουμένους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **6** προσετέθη εἰς τὸν προτελευταῖον παράγραφον, ὅτι ὁ ἔγγειος φόρος τῆς σταφίδος τῶν ἀνωτέρω τριῶν ἐπαρχιῶν ἐν περιπτώσει μὴ ἐνοικιάσεως θέλει εἰσπραχθῆ εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν πρὸς δραχμὰς **15** ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος.

Πρὸς τὰς ἀνωτέρω τροπολογίας ἐπῆλθον ὡς νέαι διατάξεις ἐν τῷ προκειμένῳ νομοσχεδίῳ τ' ἄρθρα **13** μέχρι **17**, διότι ἡ πεῖρα κατέδειξε δυσκολίας ἀνυπερβλήτους εἰς τὴν εἴσπραξιν τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραχωρουμένων εἰς τοὺς φορολογουμένους καὶ τῶν λιανικῶς ἐποιουμένων δημητριακῶν καρπῶν, μὴ δυναμένων τῶν ταμιακῶν εἰσπρακτόρων νὰ ἐνεργῶσιν αὐτὴν ἐτοίμως καὶ ἐγκαίρως ὡς μὴ ἐπαρκοῦντες εἰς τὴν πολυάσχολον ταύτην ἐργασίαν, καθὼ ἐπιφορτισμένοι τὴν εἴσπραξιν πολλῶν ἄλλων ἐσόδων· διὰ τοῦτο ἐνεκρίθη, ὥστε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς σιταποθηκαρίους καὶ ἡ εἰς χρήματα εἴσπραξις τῶν ἀνωτέρω φόρων, ὡς παρέχουσα εὐκολίας πλειοτέρας εἰς τοὺς φορολογουμένους, μὴ ἀναγκαζομένους, ὡς ἄλλοτε, νὰ ζητῶσιν εἰς μικρὰς ἀποστάσεις τοὺς δημοσίους εἰσπράκτορας, καὶ προλαμβάνουσα τὰς καθυστερήσεις· ἵνα δὲ ἐνισχύσωσι τὰς παραχωρήσεις οἱ ἀποθηκάριοι καὶ ἀπαρύγωμεν τὴν ἐπικίνδυνον καὶ δαπανηρὰν ἀποταμίευσιν τῶν δημητριακῶν καρπῶν δίδεται ποσοστὸν **1 0|0**.

Περὶ τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως καὶ λογοδοσίας τῶν ἀποθηκαρίων ἐτέθησαν διατάξεις σύμφωνοι πρὸς τὰς διὰ τοὺς εἰσπράκτορας παραδεδεγμένας ὑπὸ τοῦ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου, καὶ τοῦ περὶ προσθήκης δευτέρου ὑποταμίου εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον ἀπὸ **10** Ἰουνίου **1857**.

Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ πᾶσα κακὴ διαχείρισις τοῦτε χρηματικοῦ καὶ τοῦ εἴδους τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ὡρίσθη ὅπως οἱ ἀποθηκάριοι διορισθῶσιν ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν προϊσταμένων αὐτῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, οἵτινες ἐν τῷ βάρει τῆς ὑλικῆς ταύτης εὐθύνης θέλουν ἀποφύγει βεβαίως προτάσεις μὴ συμβιβαζομένας μὲ τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας.

Μετὰ τὰς διασαφήσεις ταύτας παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου πρὸς ἔγκαιρον δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **20** Μαρτίου **1859**.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς **Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ**

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαρτίου 1859.

Ο Θ Ω Ν. Α ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμορρόνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὸ ἔτος 1858 ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως·

Περὶ τῶν δι' ἐνοικιάσεως διατιθεμένων.

Ἄρθρον 2. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι, ὅ,τε ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας προσδιορίζονται·

α') Ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100, δικαίωμα ἐπικαρπίας 15 τοῖς 100.

β') Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν·

Ἔγγειος φόρος ἐπὶ μὲν τοῦ ἐλαίου 10 τοῖς 100· — ἐπὶ δὲ τῶν ἐλαιῶν ὅσαι χρησιμεύουσι πρὸς βρῶσιν, ἢ παράγονται εἰς δήμους, ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν ἐλαιοτριβεῖα, λεπτὰ 2 τὴν ὀκάν.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας λεπτὰ 2 ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς ἐλαιῶν.

Ὅταν ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἔγγειος φόρος εἰσπράττηται διὰ λογαριασμῶν τοῦ δημοσίου, ὁρίζεται οὗτος εἰς λεπτὰ 8 τὴν ὀκάν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν πρὸς βρῶσιν ἐλαιῶν γίνεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἐναποταμιεύσεως δι' ἐκτιμήσεως· συμπεσούσης δὲ διχογνωμίας, ἐνεργεῖται ζύγισις, τῆς ὁποίας τὰ προκύψαντα ἔξοδα πληρώνονται ἐξ ἡμισείας.

γ'. Ἐπὶ τῶν κουκουλίων ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 100.

δ'. Ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0. Ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κεφαλ. Β' τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου 1855 ΣΟΖ' Νόμου.

ε'. Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων 10 τοῖς 0/0.

ς'. Ἐπὶ τῆς ῥητίνης, κατράμης καὶ λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκοκκίου, ἔγγειος φόρος 10 τοῖς 0/0.

Δικαίωμα ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγομένης ῥητίνης 15 τοῖς 0/0.

Ἡ τιμὴ τῆς ῥητίνης προσδιορίζεται κατὰ μῆνα ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 τοῦ ΣΟΖ' Νόμου Ἀρχῶν, ἡ δὲ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως ἀποδίδοται μὲ τὴν ζύγισιν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήματα, κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Περὶ τῆς κατὰ δένδρον εἰσπραττομένης ἐπικαρπίας.

Ἄρθρον 3. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων συκοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 9 ἔτος τῆς ἡλικίας, ὁρίζεται εἰς λεπ. 60, ἐπὶ δὲ τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων μουρεοδένδρων, τῶν συμπληρωσάντων τὸ 5 ἔτος, λεπ. 5 ἐφ' ἑκάστου δένδρου.

Περὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων.

Ἄρθρον 4. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων κανονίζονται ἀναλόγως τῆς κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίας προσόδου ὡς ἑξῆς.

Εἶδος κτήματος ἢ προϊόντος.	Κατὰ μέσον ὅρον ἐτησία πρόσοδος τοῦ στρέμματος.	Ἔγγειος φόρος. Δ.	Ἔγγειος φόρος. Λ.	Δικαίωμα ἐπικαρπ. Δ.	Δικαίωμα ἐπικαρπ. Λ.
Ἀμπελοι	Μέχρι τῶν δραχ. 10		70		70
	Ἀπὸ 11 ἕως 20	1	50	1	50
	» 21 » 30	2	50	2	50
	» 31 » 40	3	50	3	50
	» 41 καὶ ἐπέκεινα	4	50	4	50
Περιβόλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		3	
	Ἀπὸ δρ. 45— 74	6		6	
	» » 75—104	9		9	
	» » 105— καὶ ἐπέκεινα	12		12	
Ἀμυγδαλέαι	Ἄνευ διακρίσεως ποιότητος	2		2	
Λαχανόκηποι, σικώνες (μπαστάνια), γεώμηλα, κρόμμυα καὶ σκόροδα	Ἔλαττον τῶν δρ. 45	3		4	50
	Ἀπὸ δρ. 45—64	5	50	8	25
	» » 65 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Γραοῦδια καὶ Τριβόλια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2		3	
	Ἀπὸ δρ. 30 καὶ ἐπέκεινα	3	50	5	25
Κάπνα καλοκαίρια	Ἔλαττον τῶν δρ. 30	2	50	3	75
	Ἀπὸ δρ. 30 ἕως 49	4		6	
	» » 50 » 69	6		9	
	» » 70 καὶ ἐπέκεινα	8		12	
Θαμβάκια	Ἔλαττον τῶν δρ. 20	1		1	50
	Ἀπὸ δρ. 20 ἕως 29	2		3	
	» » 30 » 39	3		4	50
	» » 40 καὶ ἐπέκεινα	4		6	

Τα συστάδην περυτευμένα ὀπωροφόρα δένδρα ἐξομοιοῦνται μὲ περιβόλια.

Ἐὰν ἡ καταμέτρησις τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀμπέλων καὶ περιβολίων δὲν περαιωθῇ ἐντὸς τοῦ ἐν ἄρθρῳ 39 τοῦ ΣΟΖ'. νόμου χρονικοῦ διαστήματος, δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀδεία τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἀλλ' ἡ ἐκπρόθεσμος καταμέτρησις θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Αἱ ὑπὸ τῆς νόσου μήκυτης προσβληθεῖσαι ἄμπελοι, ὅσων τὸ προϊὸν ἠλαττώθη τοσοῦτον, ὥστε ἡ πρόσοδος τοῦ 1859 ἔτους ἐξομοιοῦται μὲ πρόσοδον ὑπαγομένην εἰς κατωτέραν τάξιν, θέλουσι φορολογεῖσθαι διὰ τὸ ρηθὲν ἔτος κατὰ τὴν τάξιν ταύτην, ἐὰν δὲ ἡ πρόσοδος δὲν φθάνῃ τὰς δραχμὰς 5, ἀπαλλάττονται ἐντελῶς τοῦ τε ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τὸ περιστατικὸν τοῦτο βεβαιοῦται δι' ἐκθέσεως τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ Ἐφόρου, καὶ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου εἰς ἓν συνερχομένων, προηγουμένης αἰτήσεως τοῦ ἀμπελοκτήμονος ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, διδομένης τὸ βραδύτερον τὴν 31 Ἰουλίου εἰς τὸν ἁρμόδιον Ἔφορον ἡ δήμαρχον ὅστις ὀφείλει νὰ τὴν ἀποστείλῃ ἐντὸς 3 ἡμερῶν εἰς τὸν οἰκονομικὸν Ἔφορον.

Ἄρθρον 5. Τὰ ἐντὸς τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων κτημάτων προϊόντα, τὰ ὑπαγόμενα ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον εἰς ἀλλοίαν φορολογίαν, δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν κατὰ στρέμμα φορολογίαν.

Περὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπρατομένων δικαιωμάτων.

Ἄρθρον 6. Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος ἔγγειος φόρος δι' ὅλον τὸ Κράτος, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος, προσδιορίζεται ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος ἑνετικῶν λιτρῶν εἰς δρ. 15.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν κατωτέρω προϊόντων ἔγγειος φόρος, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν τέλος τούτων κανονίζονται κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα.

Εἶδος προϊόντος.	Ἔγγειος φόρος		Δικαίωμα ἐπικαρπίας		Ἐξαγωγικὸν τέλος	
	Δ.	Λ	Δ.	Λ.	Δ	Λ.
Βαλανίδια.						
1) Διὰ τοὺς νομοὺς Μεσσηνίας	·	·	3	·	·	60
2) Διὰ τὰς ἐπαρχίας Πατρῶν καὶ Ἠλείας			2	50	·	50
3) Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν	·	·	2	·	·	40
4) Διὰ τὴν Κέαν, Λακωνίαν καὶ Λακεδαίμονα	1	10	·	·	·	55
5) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους	1	5	·	·	·	53
Κηκίδια						
1) Διὰ τὴν Μεσσηνίαν, Πάτρας, Ἠλείαν, Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριχωνίαν	·	·	·	25	·	5
2) Διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους	·	10	·	·	·	5
Πρινοκόκκιον ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς	1	50	·	·	·	75
Ῥιζάριον ἐφ' ἑκάστου κανταρίου	10	·	·	·	1	·
Ξηρὰ σῦκα	1	50	·	·	·	70
Δεμόνια ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος	1	·	·	·	·	50
Πορτοκάλλια	10	·	·	·	1	·
Κίτρα ἐφ' ἑκάστης ὀκᾶς	·	2	·	·	·	4

Ἂν ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῆς σταφίδος Ἠλείας, Ὀλυμπίας καὶ Γόρτυνος δὲν ἐνοικιασθῇ, εἰσπράττεται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν εἰς τὰ τελωνεῖα πρὸ δ/χ. 15 ἐφ' ἑκάστης χιλ. ἑνετικῶν λιτρῶν.

Κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορὰν εἰσπράττεται ὡσαύτως καὶ ὁ ἔγγειος φόρος τῶν βαλανιδίων, τῶν κηκιδίων, τοῦ ῥιζαρίου, τοῦ πρινοκοκκίου καὶ τῶν ξηρῶν σύκων τοῦ Κράτους.

Ἐὰν δέ τινα ἐκ τῶν προϊόντων τούτων ἀποδίδωσι τὸν ἔγγειον φόρον εἰς χρήματα 3 τοῖς 0/0, εἰς αὐτὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων κτλ. νόμου ΣΟΖ'.

Περὶ τῶν Λακωνικῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 7. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν δύω ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου προσδιορίζεται ὡς ἑρεξῆς·

1) Ἐπὶ τοῦ ἐλαίου λεπτὰ 8 τὴν ὀκᾶν.

2) Ἐπὶ τῆς κατειργασμένης καὶ ἀκατεργάστου μετάξης πρὸς δραχμὰς 2,50 τὴν ὀκᾶν.

3) Ἐπὶ τῶν κουκουλίων δραχμὴν 1 τὴν ὀκάν.

4) Ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ γλεύκους (μούστου) ἢ οἴνου, 10 τοῖς 0|0 εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμήν.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 8. Εἰς τὴν πληρωμὴν δικαιώματος ἐπικαρπίας κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4, ὑπόκεινται οἱ ἐξ ἐθνικῶν ἀγρῶν παραγόμενοι καρποί, καὶ τὸ προϊὸν τῶν φυτειῶν, ὅσαι ἐγένοντο ἐπ' ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν αὐτῆς ἀθωμανῶν καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 9. Οἱ ὅροι τῶν συμβολαίων, παραχωρητηρίων ἢ ἐγκρίσεων, ὑφ' οὓς παρεχωρήθησαν κτήματα εἰς μετανάστας, ἢ ἄλλους πολίτας διατηροῦσι τὴν ἰσχύν των.

Ἄρθρον 10. Τὰ ὑφ' ὁποιονδήποτε τίτλον παραχωρούμενα κτήματα ἀποδίδουν ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, ὅταν τὸ παραχωρητήριον ἐγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου παραδοθῇ τοῖς δικαιούχοις μετὰ τὴν 1 Ἀπριλίου 1859.

Ἄρθρον 11. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας·

1) Αἱ ἄμπελοι μέχρι πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων.

2) Αἱ μοναστῶς ἐνοικιαζόμεναι ἐθνικαὶ καὶ αἱ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων καὶ ἐπισκοπῶν ἄμπελοι, αἵτινες περιῆλθον εἰς τὸ Δημόσιον.

Ἄρθρον 12. Ἀπαλλάττονται παντὸς ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας·

1) Τὰ ἄχυρα.

2) Ἓν στρέμμα γῆς, ὅπου καὶ ἂν κεῖται, πρὸς καλλιέργειαν βρωσίμων εἰδῶν δι' ἰδίαν χρῆσιν τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ καλλιεργητοῦ.

3) Τὰ σποράδην ὑπωροφόρα δένδρα, τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω στρέμματος, τὰς αὐλάς, τοὺς ἰδιοκτήτους ἀγρούς, καὶ τοὺς ἰδιοκτήτους ἢ ἐθνικοϊδιοκτήτους ἀμπελῶνας, ἢ σταφιδαμπελῶνας εὑρισκόμενα.

4) Τὰ ἀσταχυλόγια ἀνὰ δύω μόνον κιλὰ δι' ἑκάστην ἀσταχυλόγον.

5) Οἱ σπόροι τοῦ λιναρίου, κανναβίου, βιζαρίου, τριφυλλίου καὶ κρομμύου.

6) Τὰ φύλλα τῶν συκαμινοφυτειῶν ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον.

7) Ἡ ῥώδη, ὁ βίκος, καὶ τ' ἀγριολάθουρα, ὅταν δὲν ἀλωνίζωνται.

8) Πεντήκοντα ὀκάδες ἐκ τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἑκάστου ἰδιοκτήτου ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον.

Ἄρθρον 13. Ἡ εἴσπραξις τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραχωρουμένων εἰς τοὺς φορολογουμένους, καὶ τῶν λιανικῶς ἐκποιουμένων δημητριακῶν καρπῶν δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους ἢ ἄλλους δημοσίους καὶ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐκδίδουσιν ἀποδεικτικὸν ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίου διπλότυπον, ὅπερ ἐγχειρίζεται εὐθύς, καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῇ εἰς τὸν πληρωτήν.

Ἄρθρον 14. Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα παραδίδονται κατὰ περιόδους, ὁριζογένας ἀπὸ τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφορον, ἐπὶ ἀμέσῳ ἐκδότει ταμειακῶν γραμματίων παραλαβῆς.

Ἐκ τῶν ἀπὸ παραχωρήσεις φόρων εἰσπραττομένων χρημάτων χορηγεῖται εἰς τοὺς εἰσπράττοντας ποσοστὸν ἓν τοῖς 0|0·

Ἄρθρον 15. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν δημητριακῶν καρπῶν, διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῇ προτάσει τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς ἐντολεῖς των τούτους, οἵτινες δὲ πρὸς τὸ δημόσιον.

Ἄρθρον 16. Οἱ ἀποθηκάριοι καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος ἐκπληρώσας χρέη ἀποθηκαρίου, δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των εἰς τοὺς ἐντολεῖς των οἰκονομικοὺς ἐφόρους, εἰς οὓς παραδίδουν πάντα τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ τῆς ὑπηρεσίας των ἔγγραφα.

Ἄρθρον 17. Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι, ἐξελέγχοντες τὰς χρηματικὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων ἐκδίδουσιν ἄνευ βραδύτητος ἀποφάσεις, αἵτινες ἐπιδίδονται εἰς τοὺς ὑπολόγους ἐπὶ ἀποδείξει, ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφόρου. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων συγχωρεῖται μόνον τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν λογιζομένης ἀπὸ τῆς ἐπαύσης τῆς ἐπιδόσεως.

Ἡ ἔφεσις ἐπιδίδοται πρὸς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀπόφασιν οἰκονομικὸν ἔφορον ἐπὶ ἀποδείξει ἢ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Αἱ ὁριστικαὶ καταστάσαι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται διοικητικῶς. Κατ' αὐτῶν προσφυγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἄρθρον 18. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις καταργοῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 468,219:64 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι !

Ἀμελῶ τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, ἐψηφισμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ χορηγοῦν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴν πίστωσιν δρ. **468,219 64/00** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος **1858** προϋπολογισμοῦ.

Πρὸς δικαιολόγησιν τῆς πιστώσεως ταύτης δὲν ἔχω νὰ ἐπενέγκω ἄλλο τι ἀφ' ὅσα πρὸς τὴν Βουλὴν ἐξέθηκα. Τῆς ἐκθέσεώς μου ἐκείνης ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον, ὅπως καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, κατίδητε τὴν ἀνάγκην τῆς αἰτουμένης χορηγίας, καὶ ἐν κατηρτισμένῃ πεποιθήσει φέρητε τὴν λευκὴν ὑμῶν ψῆφον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **18** Μαρτίου **1859**.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομ. Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν **468,219:64|00** ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως **1858** ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **11** Μαρτίου **1859**.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον **1**. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων ἑξήκοντα ὀκτὼ χιλιάδων διακοσίων δέκα ἐννέα, καὶ λεπτῶν ἑξήκοντα τεσσάρων, ἀριθ. **468,219: 64|00**, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως **1858**, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς χῆρος δημόσιον	Δραχ.	6,000
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	143,898: 08
Ἔξοδα διοικήσεως κλπ.	»	229,082: 56
Εἰς διαφόρους πληρωμὰς	»	89,239:
Τὸ ὅλον	Δραχ.	468,219: 64.

Ἄρθρον **2**. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ **1**. ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως **1858**, κατὰ τὸν ὠδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον **3**. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, θέλουν πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως **1858**.

Ἄρθρον **4**. Ἐκ τοῦ ψηφισθέντος διὰ τῆς ἀπὸ **17** Μαΐου **1858** ΥΟΔ'. ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ποσοῦ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **2** τοῦ Κεφ. **19** ἐκ δραχ. **5000** θέλει πληρωθῶσι δραχμαὶ **646** δι' ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν δασῶν, ἀποσταλέντων διὰ τὴν χωροχράφησιν διαφόρων δασῶν τοῦ Κράτους, ἀφοῦ ἡ ἀνωτέρω πίστωσις ὡς ἐκ τῆς μὴ ἀποστολῆς εἰς Γερμανίαν τῶν ὑποτρόφων τοῦ δασονομικοῦ κλάδου ἔμεινε διαθέσιμος.

Ἄρθρον **5**. Ἐκ τῆς ψηφισθείσης διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως **1858** πιστώσεως διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ὀρυκτῶν, Κεφ. **20** ἄρθρον **1**, θέλει πληρωθῆ ἡ μισθοδοσία τοῦ ἐπιστάτου τῶν ὀρυκτῶν ὡς καὶ πρότερον, ἀφοῦ ὁ διορισμὸς τοῦ ῥηθέντος ἐπιθεωρητοῦ δὲν ἔλαβε μέχρι τοῦδε χώραν, καὶ ἐκ τούτου ἡ διὰ τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ ὁρισθεῖσα πίστωσις μένει διαθέσιμος. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πίστωσιν θέλει πληρωθῆ καὶ ὁ στρατιωτικὸς αὐτοῦ μισθὸς ὡς ὑπαλλαγοῦ τοῦ Μηχανικοῦ ἐκ δραχ. **50** κατὰ μῆνα, ἥτοι κατ' ἔτος δραχ. **600**, χορηγούμενοι εἰς αὐτὸν δυνάμει τοῦ ἀπὸ **3** Νοεμβρίου **1849** Β. διατάγματος.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω Νομοσχεδίου.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 30 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἐχορηγήθη ἀκολούθως εἰς τὸν γερουσιαστὴν Κ. Ι. Θειοτόκην τρίμηνος παράτασις ἀδείας πρὸς ἀναβίωσιν τῆς παιχούσης ὑγείας του κατ' ἰδίαν αὐτοῦ αἴτησιν.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως αἱ ἀκόλουθοι τρεῖς ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων·

1) Περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τὸ ἐ. ἔ. 1859.

2) Περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

3) Περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 468,219 61|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858.

Καὶ ἀπεφασίσθη δι' εἰδικῆς ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης τούτων ἀποφάσεως νὰ συζητηθῇ τὸ μὲν ὑπὸ τῆς πρώτης ἐκθέσεως πραγματευόμενον νομοσχέδιον μετὰ τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῆς, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς δευτέρας μνημονευόμενον τὴν προσεχῆ Πέμπτην μετὰ προηγουμένην ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, καὶ τὸ ὑπὸ τῆς τρίτης ἐκθέσεως ἀναφερόμενον τὴν αὔριον ἄνευ ἐκτυπώσεως αὐτῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ τρέχον ἔτος Νομοσχέδιον καὶ μελετήσασα αὐτὸ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς παραδέξατο ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα ὅπως ἔχουσι.

Ἓν δὲ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Α. Κατσίκας προτείνει νὰ προστεθῇ τὸ ἑξῆς ἄρθρον μετὰ τὸ 12 τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἄρθρον 13.

« Οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ΣΟΖ'. Νόμου κρατηθησόμενοι » κατ' ἀρέσκειαν ὑπὸ τῶν φορολογουμένων καρποὶ θέλουν » πληρώνεσθαι διὰ μὲν τὸν σῖτον πρὸς δραχμὰς 4, καὶ λεπτὰ » 10 δι' ἕκαστον κοιλὸν, ἤτοι πρὸς λεπτὰ 20 δι' ἑκάστην

» ὀκᾶν, τὴν ἀ Ὀκτωβρίου, διὰ δὲ τὴν κριθὴν καὶ τὸν ἀραβόσιτον πρὸς δραχμὰς 2 καὶ λεπτὰ 40 δι' ἕκαστον κοιλὸν, » ἤτοι πρὸς λεπτὰ 12 δι' ἑκάστην ὀκᾶν τὴν ἀ Δεκεμβρίου.

Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου θέλομεν βεβαιώσει τὸν φορολογικὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος ὅτι πράγματι πλέον προτίθενται ἥ,τε Κυβέρνησις καὶ τὰ Βουλευτικὰ Σώματα νὰ σκεφθῶσι καὶ περὶ τῆς δυνατῆς εὐκολίας αὐτοῦ, ἀφ' ὅτου καταπιεζομένου ἀπὸ τοὺς ἐνοικιαστὰς καὶ ἀποθηκαρίους, ἄνευ μάλιστα βλάβης καὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Ἄλλως τε ἡ φαινομένη εὐκολία ἐν τῷ ἄρθρῳ 16 τοῦ ΣΟΖ'. Νόμου, δι' οὗ ἐπιτρέπεται νὰ κρατῶσιν οἱ φορολογούμενοι τοὺς ὀφειλομένους παρ' αὐτῶν καρποὺς κατὰ τὰ ἰσχύοντα πρωτόκολλα, καὶ νὰ πληρώνωσιν ἀμέσως τὸ ἀντίτιμον, δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν, ὡς ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη, εἰμὴ ἐκεῖνον τοῦ δημοσίου συμφέροντος, τοὐτέστι τὴν ἐκποίησιν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ τοῦτο μάλιστα δι' ἑνὸς λίαν ἐναγλητικοῦ τρόπου, ὃν εὐκόλως δύναται πᾶς τις νὰ κατανοήσῃ, ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις, ἤγουν τὴν διὰ τῶν πρωτοκόλλων τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων προσδιορισθησομένην τιμὴν, τὴν καταθλιπτικὴν διάταξιν τοῦ νὰ μὴ δύναται ὁ φορολογούμενος νὰ σηκώσῃ τὸ ἀλώνιόν του πρὶν ἢ ἀποδώσῃ καὶ μεταφέρῃ εἰς τὴν ἀποθήκην τοὺς ὀφειλομένους καρποὺς, τοῦ νὰ ἦναι ὑποχρεωμένος νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην ἀπέχουσαν 3 καὶ 4 ὥρας πολλάκις, καὶ τέλος ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν γνωστὴν τοῖς πᾶσι καταπίεσιν τῶν ἀποθηκαρίων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἄρθρου τούτου θέλομεν παρέξει καὶ εἰς τὸ Δημόσιον ὠφελείας μεγαλητέρας παρὰ τὰς μέχρι τοῦδε πρώτου, διότι μὲ περισσοτέραν τιμὴν δὲν ἐπώλησε τοὺς καρποὺς του τοὐλάχιστον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκυρώθη ὁ ΣΟΖ'. Νόμος, καὶ δεύτερον, διότι θὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ πολλῶν ἀποθηκαρίων καὶ ἀποθηκῶν ἔξοδα· ἐν ᾧ ὅταν ἡ τιμὴ ἦναι προσδιωρισμένη ἐν τῷ Νόμῳ, καὶ οἱ φορολογούμενοι προγνωρίζουσι τοῦτο καὶ προετοιμάζονται διὰ τὴν πληρωμὴν ἢ τὴν μεταφορὰν τῶν ὀφειλομένων καρπῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνοικιασταὶ προγνωρίζουν τὴν τιμὴν τῆς ἀποζημιώσεως, ἂν ἐκ τῆς ἐνοικιάσεώς των προέλθῃ ἔλλειμα· τὸ τελευταῖον τοῦτο δύναται νὰ ὠφελήσῃ καὶ τὸ Δημόσιον εἰς περίστασιν καθ' ἣν οἱ καρποὶ τιμῶνται περισσότερον· διότι ὁ ἐνοικιαστὴς τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἔμπορος, καὶ ὅταν οὗτος προσδοκᾷ συμφέρον ἀναμφιβόλως θέλει προσθέσει περισσότερα παρ' ὅσους καρποὺς θὰ συνάξῃ, διότι θέλει ἀποζημιωθῇ ἀπὸ τὴν τιμήν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους συνιστᾶται ἡ παραδοχὴ τοῦ περὶ τοκογλυφίου ἄρθρου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Χαιρ. Παπαπολίτης — Ν. Μαυρομμάτης.
Δ. Χατζίσκος. — Ἀδὴμ Δούκας.
Ἰωαν. Οἰκονόμου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριε!

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ Ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰσαχθὲν Νομοσχέδιον περὶ μέσων τῆς Τραπέζης καὶ διαθέσεως αὐτῶν, ἐπίσης καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, καθυποβάλλει τὰς ἑπομένας παρατηρήσεις της.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐν μέρει μεταρρυθμίσεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης εἶναι ὄχι μόνον ἡ ὠφέλεια τῶν δανεισθέντων μέχρι τοῦδε ἐπὶ ὑποθήκῃ κτημάτων καὶ ἁπλῶν δανείων διὰ τὰ μέλλοντα ἐπτὰ ἔτη, ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου, ἀπὸ 10 εἰς 7 τοῖς 0/0, ἀλλὰ καὶ ἐκείνη τῶν δανεισθησομένων διὰ χρεωλύτρων καὶ ἀνωνύμων λογαριασμῶν, ἥτις ἀρχῇ τὴν μέλλουσαν πρόοδον τῆς Γεωργίας, καὶ ἥτις εἶναι ἡ σύσωδεστέρα, καὶ σὺν τούτοις τὸ ἐπάναγκες τοῦ νὰ παύσῃ πλέον τὸ ἀμφίβολον τῆς ἰδιοκτησίας ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν κτηματολογίων, ὅπερ φέρει μεγίστην δυσκολίαν εἰς τοὺς κτηματίας δι' ἐπιτυχίαν δανείων ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων.

Ἡ διάρκεια τοῦ βίου τῆς Τραπέζης τελειόνει τὴν 31 Δεκεμβρίου 1866· ἀριθμουμένου δὲ τοῦ τελευταίου ἔτους, εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ, δὲν δύναται ἡ Τράπεζα νὰ ἔχῃ ληξοδοσίας καὶ δίκας, μένουσιν ἐξ ἔτη μόνον καθ' ἃ δὲν συμβιβάζονται τὰ συμφέροντα τῶν ἰδιοκτημόνων μὲ τὸ σύστημα τοῦ χρεωλυτικοῦ δανείου ἐπὶ ὑποθήκῃ· ὡς ἐπὶ παραδείγματι.

Διὰ νὰ λάβῃ τις δάνειον ἀπὸ τὴν Τράπεζαν ποσότητος χιλίων δραχμῶν, ὀφείλει κατὰ τὸ καταστατικὸν αὐτῆς νὰ ὑποθηκεύσῃ ἀκίνητα κτήματα ἀξίας τριῶν χιλιάδων δραχμῶν, ἤτοι 100 στρέμματα γῆς καλλιεργησίμου, τῆς ὁποίας τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς ἐπικαρπίας εἶναι ὡς ἔγγιστα δραχ. 200 κατὰ μέσον ὅρον, ἐν ᾧ ἡ ἐτησία πληρωμή, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ κάμῃ ὁ δανειζόμενος διὰ τόκον καὶ χρεωλύτρων, ἀναβαίνει εἰς

δραχ. 220, τουτέστι διὰ τόκον τοῦ κεφαλαίου πρὸς 7 τοῖς 0/0 δραχ. 70, διὰ χρεώλυτρον κατ' ἀναλογίαν τῶν ἓξ ἐτῶν δραχ. 130, καὶ δι' ἔξοδα ἐκτιμήσεως τοῦ κτήματος, τοῦ Συμβολαίου κτλ. ὡς ἔγγιστα 20, τὸ ὅλον δραχ. 220· ὥστε δὲν μένει πλεόνασμα εἰς αὐτὸν οὔτε διὰ βελτίωσιν τοῦ κτήματος, οὔτε δι' ἄλλην ἐπωφελῆ ἐργασίαν. Ἂν δὲ παραλείψῃ τὴν βελτίωσιν καὶ μεταχειρισθῇ τὸ δάνειον εἰς ἄλλα ἐπωφελῆ ἔργα, ὁ σκοπὸς τῆς προόδου τῆς Γεωργίας ματαιοῦται, καὶ μένει εἰς ὃν εὑρίσκεται καὶ ἤδη κατάστασιν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἓξ ἐτῶν ἡ ὠφέλεια εἶναι ἐπαισθητή, διότι ἐξορλεῖται τὸ δάνειον καὶ τὸ κτῆμα μένει ἐλεύθερον. Ἀλλ' ὅταν ὁ ὀφειλέτης δὲν ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἐτησίας πληρωμὰς καὶ λοιπὰς ἀνάγκας του, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ πωλῆται ἡ κάμπλος διὰ 10 λεπτὰ, καὶ ὁ θέλων νὰ τὴν ἀγοράσῃ νὰ μὴ δύναται νὰ οἰκονομήσῃ αὐτά.

Διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 2 δραχμῶν ἐφ' ἑκάστου στρέμματος δι' ἐπικαρπίαν, κατὰ τὸν ὡς ἀνωτέρω ὑπολογισμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι ὀλίγον, φέρει τὸ ἑπόμενον παράδειγμα,

Ἡ κατ' ἔτος καλλιεργουμένη Ἑλληνικὴ γῆ, ἥτις εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβόλου ἡ εὐφορωτέρα, συμπεσοῦται ὡς ἔγγιστα εἰς στρέμματα 1,500,000, ἐξ ἧς ἀπολαμβάνει τὸ δημόσιον σῖτον καὶ ἀραβόσιτον δι' ἐπικαρπίαν κοιλὰ 400,000 περίπου, τὰ ὁποῖα μόλις φέρουσι δραχ. 1,500,000· ὥστε λαμβάνει μίαν δραχμὴν ἐφ' ἑκάστου στρέμματος.

Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι ἐξαιτὲς χρεωλυτικὸν δάνειον οὔτε συμφέρει εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, οὔτε πραγματοποιεῖται, καὶ ἑπομένως ἡ Τράπεζα δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ εὕρῃ δανειστὰς πρὸς αὐτὴν, οὔτε προβήλου τῆς μὴ κυκλοφορίας τῶν κεφαλαίων. Ἄρα τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νομοσχεδίου θέλει μένει ἄχρηστον, καὶ ἔτι περισσότερον ἡ ἀνοίκειος τελευταία φράσις τοῦ πρώτου παραγράφου, ἥτις ὁρίζει ὅτι «δύναται νὰ προμηθευθῇ ἡ Τράπεζα διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ πλειότερα ἀξεῖα τῆς Κυβερνήσεως.» Ἡ δὲ ἀχρηστία τοῦ ἄρθρου τούτου μετριάζει ἐπὶ πολὺ τὰς ἐκ μέρους τῆς Τραπέζης παραχωρήσεις.

Μακρὰν τοῦ νὰ ὑποδείξῃ ἡ Ἐπιτροπή σας ὡς ἀνωφελὲς τὸ Νομοσχέδιον, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ὁμολογεῖ τὴν χρησιμότητα αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μέχρι τοῦδε δανεισθέντας ἐπὶ ὑποθήκῃ κτημάτων, ὡς καὶ τοὺς φερεγγύους διὰ τὸ μέλλον ἐπὶ ἁπλῶν δανείων· ὡραίως δὲ καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τράπεζαν κατ'

αμοιβαιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν δίδει τὸ δικαίωμα τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ Νομοσχεδίου ν' αὐξήσῃ τὰς χρηματικὰς παρακαταθέσεις εἰς δέκα ἑκατομμύρια· ἐν ᾧ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ ἀπὸ 7 Ἰουλίου 1843 Νόμου τὰς περιορίζει εἰς ἓξ ἑκατομμύρια· ἔτι δὲ καὶ τὴν τροποποίησιν τῆς Νομοθεσίας ὡς πρὸς τὰ ἐκτελεστικὰ μέσα διὰ τοὺς ὀφειλέτας της, ἅτινα ἐμπεριέχονται εἰς τὰ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου ἀπὸ 17—37, καὶ τούτων ἕνεκα παραδέχεται ἡ Ἐπιτροπή σας τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος, προσθέτουσα ὅτι διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἀναφερομένους λόγους, πρὸς ἐμψύχωσιν καὶ πραγματικὴν πρόοδον τῆς Γεωργίας, νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς νέας διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τραπέζης ἐπὶ τῶν ἑπομένων βάσεων.

α) Ἀνανέωσις τοῦ προνομίου τῆς Τραπέζης ἐπὶ 25 ἔτη.

β) Τὸ ὅλον τοῦ παθητικοῦ τῆς Τραπέζης συγκειμένου ἀπὸ προμηθείας νέων κεφαλαίων δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν, ἀπὸ τὰ εἰς κυκλοφορίαν γραμμάτια, ἀπὸ τὰ παραδοθέντα εἰς αὐτὴν κεφάλαια δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην παρακαταθέσιν χρημάτων, νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν τριάκοντα ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἐξ ὧν τὰ ἥμισυ τοὐλάχιστον νὰ χρησιμεύωσιν εἰς δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, ἐπίσης καὶ τὰ δύω τρίτα τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου αὐτῆς.

γ) Παραχώρησις εἰς τὴν Τράπεζαν ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐκτελεστικῶν μέσων διὰ τὴν εἴσπραξιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων της.

δ) Ὁ τόκος τῶν δανείων νὰ ἐλαττωθῇ, εἰς 6 τοῖς 0/0, καὶ ἀναλόγως τῶν ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ.

ε) Αὔξησις τῶν κεφαλαίων τῆς Τραπέζης διὰ νέων μετοχῶν 50 τοῖς 0/0, ἐξ ὧν τὸ ἓν τρίτον τοὐλάχιστον νὰ γίνῃ ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου.

ς) Σύστασις ἑνὸς τοὐλάχιστον Ὑποκαταστήματος εἰς ἕκαστον Νομόν.

ζ) Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης διὰ νὰ δανείζῃ ἐπὶ ὑποθήκῃ οὔτε ἐπέκεινα τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀγοραίας ἀξίας τῶν προσφερομένων ἀκινήτων κτημάτων, οὔτε ὀλιγώτερον τῶν δύω πέμπτων, ὅταν ὁ δανειζόμενος ἀπαιτήσῃ τοῦτο· καὶ

η) Δικαίωμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ θέτῃ εἰς κυκλοφορίαν Γραμμάτια τεσσάρων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὰ ὁποῖα νὰ

ἐξασφαλίζωνται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς σύστασιν Γεωργικῆς Τραπέζης ἀποκλειστικῶς, ἂν καὶ ὁπόταν εὐκολυνθῇ, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ δικαιοῦται ἡ Τράπεζα νὰ λαμβάνῃ μετοχὰς μέχρι τοῦ ἑνὸς τρίτου.

Πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ συσταθῶσι διὰ Νόμου κτηματολόγια εἰς ὅλους τοὺς Δήμους τοῦ Κράτους πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ἀκινήτου περιουσίας ἑκάστου ἄνευ ἄλλων Τίτλων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φαίνηται ἡ ποιότης τῆς γῆς καὶ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα αὐτῆς, εἰμὴ τὸ ποσὸν τῶν Βασιλικῶν στρεμμάτων, τὸ εἶδος τοῦ κτήματος, ἡ θέσις εἰς ἣν κεῖται, τὰ σύνορα αὐτοῦ καὶ οἱ τίτλοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἀπόκτησίς του. Εἰς ὅσα δὲ ἐκ τῶν σημειωθέντων τούτων κτημάτων εἰς τὰ κτηματολόγια παρουσιασθῇ ἔνστασις ἀντιποιήσεως παρ' ἄλλου ἢ παρὰ τοῦ Δημοσίου πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς διὰ τοῦ Νόμου προσδιοριζομένης προθεσμίας, τὰ τοιαῦτα θέλουσι θεωρεῖσθαι ἀμφισβητήσιμα μέχρι τῆς ἐκδικάσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν τακτικῶν Δικαστηρίων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἰωάν. Χ. Πέτρου — Τ. Μαγγίνας
Μ. Α. Κατσης — Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 468,219 64|00 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1858 ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωρήσασα ἔκ τε τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ τοῦ δι' αὐτῆς συνοδευομένου πίνακος, ὅτι τὰ ἔξοδα, πρὸς πληρωμὴν τῶν ὁποίων ζητεῖται ἡ πρακειμένη πίστωσις, προκύπτουσιν ἀπὸ χρέη τοῦ δημοσίου ἀναγνωρισμένα καὶ ἀναμφισβήτητα καὶ ἀπὸ ἀπαραιτήτους ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἐδίστασε νὰ παραδεχθῇ ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ ὅπως ἔχουσι, συνιστῶσα τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 27 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Α. Μαυρομιχάλης, Γ. Παπαηλιόπουλος,
Ν. Μαυρομμάτης, Ι. Παξιμάδης.

Παρελθών έπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον καὶ ἔλεξεν περὶ διαθέσεως τῶν νομῶν, ἔχοντα ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἐκ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου βλέπει ἡ Γερουσία τὴν ἀνάγκην τοῦ δίδοντος ἰσχὺν εἰς τὰς περὶ ἀπονομῆς τῶν ἐθνικῶν δοσκῶν διατάξεις τοῦ Νόμου τῆς 28 Φεβρουαρίου 1857 νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ συζητήσῃ καὶ ἐπιψηφίσῃ αὐτὸ κατεπειγόντως, διότι πρόκειται ὁ χρόνος καθ' ὃν μεταφέρονται τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰς χειμαινὰς εἰς τὰς θερινὰς δοσκάς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Μαρτίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Μαρτίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφίσματα ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Τὰ περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν δοσκῶν ὡρισμένα ἐν τοῖς ἄρθροις 20—26 τοῦ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1857 ΤΙΗ' Νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1859.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη διὰ νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ ἡμέτερα καὶ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Τεθείσης ὕστερον εἰς συζήτησιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἀναγνώσθη ἡ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54 ἀναφορᾶς γνωμοδότησις αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης εἶπεν· Ὁ ἀναφερόμενος Πανούσης εἶναι εἷς τῶν ὑπηρετησάντων στρατιωτικῶς καὶ προσενεγκόντων μεγάλας ἐκδουλεύσεις ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Μεγαρίδα καὶ ἀξιωθέντων εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐζητεῖτο περιβαλλόμενον. Ὁ τύπος τῆς συστάσεως τῶν αἰτήσεων τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν, ὃν παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀναφερομένου, εἶναι τύπος συνήθης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀποτελεσματικός. Ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τοιούτων αἰτήσεων πρέπει νὰ προβαίνῃ, περιβάλλουσα τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, ἀναλόγως τῶν θυσιῶν καὶ ἐκδουλεύσεων ἑκάστου, καὶ οὐχὶ νὰ ἀδιαφορῇ εἴς τε τὰς συστάσεις τῶν βουλευτικῶν σωμάτων καὶ τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν. Ἡ Γερουσία μετὰ τὰ λεχθέντα ταῦτα παραδεξαμένη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὥρισε νὰ σταλῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς καὶ ἀπόσπασμα τῶν παρόντων πρακτικῶν, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῶν λεχθέντων, ταυτοχρόνως δὲ νὰ αἰτηθῇ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Γερουσίαν ὡρισμένως τί ἐγένετο περὶ τῶν χρεῶν καὶ ὀφρανῶν Μανσόλα, Ὀλυμπίου, Βασιλάνου, Ἀναστασίου Λοιδωρίκα καὶ λοιπῶν τοιούτων, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα καὶ αἱ αἰτήσεις ἐσυστήθησαν ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τοῦ φωνάκτος.

Ἀναγνωσθεῖσαι ὕστερον αἱ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 60, 62, 69, 70, 71, 78 καὶ 79 ἀναφορῶν γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένοντο δεκταί.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 90 ἀναφορᾶς τοῦ συνταγματάρχου Γιάννη Κώστα γνωμοδοτήσεως, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης παρετήρησεν, ὅτι εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον τοῦ ἀγῶνος, ἀπομεμακρυσμένον ὄντα τῆς οἰκίας του, ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη, ὡς μὴ ὀφείλει, πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὅπου ἔχει τὴν σταθερὰν διαμονήν του.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὅτι τὸ τοιοῦτο σύστημα τῆς διοικήσεως δὲν τῷ εἶναι ἀρεστόν, διότι οὔτε ὡς πολίτης, οὔτε ὡς δημόσιος ὑπάλληλος τὸ παρεδέχθη, καθὼ μέτρον ἄφρον καὶ ὀλέθριον, ὅπερ ὠθεῖ τοὺς ἀπομακρυνομένους τῆς ἑστίας των ἀγωνιστὰς νὰ μισοῦν τὴν πατρίδα.

Ἡ Κυβέρνησις δυνάμει τοῦ ἄρθρου 117 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διαγωγὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οὓς ὑποπτεύει, ἂν δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ ἀποδεδειγμένως τὰς πράξεις των. Ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ὁ στρατιωτικὸς οὗτος εἶναι μακρὰν τῆς πατρίδος ἕνεκα τῆς Κυβερνήσεως, πρέπει νὰ ἀρεθῇ ἐλεύθερος ὥστε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του, καὶ ἐὰν ἔσφαλεν, ἡ σφάλη, δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἀρμοδίως. Ἄλλως τε τὰ βουλευτικὰ σώματα παραδεξάμενα ὁμοφώνως νόμον τινά, μὴ κυρωθέντα εἰσέτι, διὰ τοῦ ὁποίου ἀρίνεται εἰς τοὺς ἐν ἀργίᾳ μετατιθεμένους ἀξιωματικοὺς ἐλευθέρα ἡ ἐκλογὴ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των, δὲν δύνανται εἰ μὴ νὰ ἐπιθυμοῦν ἵνα μὴ ἀπομακρύνωνται οἱ τοιοῦτοι στρατιωτικοὶ κατὰ θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐὰν ἔσφαλον ἢ σφάλουσι δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν εἰς τὰ ἀρμόδια δικαστήρια.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μήλιος, ὅτι τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου, δι οὗ χορηγεῖται εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα νὰ προσδιορίζῃ τὸν τόπον τῆς διαμονῆς εἰς τοὺς ἐν ἀργίᾳ μετατιθεμένους ἀξιωματικούς, δίδει τὴν ἄδειαν νὰ προσδιορίζῃ αὕτη τὴν διαμονὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς εἰς τὴν ἀργίαν μεταθέσεώς του, καὶ οὐχὶ μετὰ ταῦτα σύμφωνα μὲ τὴν θέλησιν αὐτῆς.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία παραδεξαμένη ὡς πρὸς τὴν ἀναφορὰν τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὥρισεν ἵνα συγχρόνως σταλῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀπόσπασμα τῶν παρόντων πρακτικῶν, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῶν λεχθέντων περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ περὶ οὗ πρόκειται στρατιωτικοῦ, καὶ ἐν γένει περὶ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ μέτρου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς εἰς τοὺς ἐν ἀργίᾳ τιθεμένους ἀξιωματικούς.

Ἀναγνωσθείσης ἀκολούθως τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 91 ἀναφορᾶς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἀναφερομένη χήρα Ἀθ. Καρπενησιώτου ἐπιστηρίζει τὴν αἴτησίν της εἰς πίνακα ἐπίσημον ἐπιθεωρημένον ἀπὸ τὸν στρατηγὸν Τζόρτζ, καὶ ἔχει θυγατέρα ἐν ὥρᾳ γάμου. Διὸ προτείνει νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις αὕτη καὶ οὐχὶ νὰ διευθυνθῇ ἁπλῶς κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία παραδέξατο νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ λέξις «διευθυνθῇ» διὰ τῆς λέξεως «συστηθῇ».

Ἀναγνωσθεῖσα ἔπειτα ἡ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 93 ἀναφορᾶς γνωστοποίησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὴ ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθείσης ὑστέρου τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 97 γνωμοδοτήσεως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης παρετήρησεν ὅτι ὁ Χατζῆ Γεώργιος Ἀνδριανουπολίτης ἦτο τραπεζίτης πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὡς φιλογενὴς ἐθυσίασεν ὅλην αὐτοῦ τὴν κατάστασιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἀγωνισάμενος δὲ στρατιωτικῶς ὑπηρέτησας καὶ πολιτικῶς ἀπέθανε πάμπτωχος· ἀπέναντι τῶν τοιούτων θυσιῶν καὶ ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ προστατεύσῃ δεόντως τὴν ἀναφερομένην χήραν σύζυγον αὐτοῦ εὑρισκομένην εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν.

Ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὰ λεχθέντα.

Ἀκολούθως ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 101 ἀναφορᾶς τῶν δημοτῶν Ἀνδριτζαίνης γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τῶν ἀναφερομένων.

Ἀνεγνώσθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ μετασχηματισμοῦ τελωνιακῶν τινων θέσεων, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ οὗ πραγματεύεται νομοσχέδιον κατὰ σειράν, νὰ σταλῇ δὲ ἀντίγραφον αὐτῆς πρὸς τὸν ἀρμόδιον ὑπουργὸν διὰ νὰ παρουσιάσῃ τὰ ζητούμενα ἔγγραφα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως. Ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριε!

Διεξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ μετασχηματισμοῦ τελωνιακῶν τινων θέσεων καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα, ὅπως ἔχουσι, παρατηροῦσα μόνον ὅτι πρὸς πλειοτέραν τοῦ σώματος πληροφορίαν, ὁ κύριος ὑπουργὸς πρέπει νὰ παρουσιάσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν τὰ ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας σχετικὰ ἔγγραφα, δι' ὧν προκαλοῦνται αἱ μεταβολαὶ τοῦ τε προβιβασμοῦ καὶ καταβιβασμοῦ τῆς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ σημειουμένων τελωνιακῶν θέσεων, ὡς καὶ τὰς γενομένας ἐν αὐταῖς ἐμ-

πορικὰς κινήσεις, ἰδίως δὲ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς τοῦ Χελίου, τῆς Κορωνίδος καὶ τῆς Δομβραίνης.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Μαρτίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γιαννάκος Χ. Πέτρου, Γ. Καρακατζάνης,
Δ. Χατζίσκος, Δ. Κανελλόπουλος.

Ἐπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

τῆς 31 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 31 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀναγγειλάντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρχ. 468,219·61 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ ἔτος 1858, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις αὐτοῦ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος ἔκαμε πρὸς τὸν παρόντα Κύριον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν τὴν ἑξῆς ἐπερώτησιν.

Ἐπιθυμῶ, Κύριε ὑπουργέ, ν' ἀκούσω, ἐὰν ζῶμεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Συντάγματος, καὶ ἐὰν τῷ ὄντι ὑπάρχῃ παρ' ἡμῖν πολιτικὴ ἐλευθερία, καὶ προσωπικὴ ἀσφάλεια τοῦ πολίτου, ἢ μᾶς κυβερνᾷ ἀπόλυτος ἐξουσία καὶ αὐθαίρετος. ἐὰν τέλος ζῶμεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νόμου ἢ τῆς ῥάβδου, διότι κατὰ τὰ τελευταῖα συμβάντα ἐν τῇ πρωτευούσῃ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τῶν ὀργάνων αὐτῆς ἡ στάσις ἡμῶν καθίσταται ἀμφίβολος. Πρὸς δικαιολογίαν δὲ τῆς ἐπερωτήσεώς μου ταύτης, Κύριε ὑπουργέ, παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἀναφορὰ τοῦ παθόντος ὑπὸ τεταρτάρχου ὑπαξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ ἐν πλήρει μετακβερίᾳ, ὑπευθύνου συντάκτου τῆς ἐφημερίδος α ἡ Αὐγή.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀναφορᾶς ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησεν οὕτω·

Ποτέ, Κύριοι, θέλετε ὁμολογήσει πιστεύω, δὲν ὑπῆρξε τοσαύτη ἀσφάλεια εἰς τὸν τόπον καὶ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ὅση μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐπαράτου ἐκείνου κακοῦ τῆς λῃστείας. Ἰσχάτως ὅμως τῷ ὄντι συνέβησαν δυσάρεστά τινα περιστατικά, τὰ ὁποῖα ἐθορύβησαν δικαίως καὶ τὸ κοινὸν καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις βεβαιωθῆτε καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων στρατιωτῶν, ὅπως τιμωρηθῶσιν ἀναλόγως τῆς τόλμης των.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Πολαμίδης.

Λίαν παράδοξος μοὶ ἐφάνη, Κύριοι, ἡ ἐπὶ τῆς γενομένης αὐτῷ ἐπερωτήσεως ἀπάντησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις ἐπεριωρίσθη ν' ἀναφέρῃ τὸ τελευταῖον συμβάν, τὸ ἀφορῶν ἄλλον κλάδον ὑπηρεσίας, ἐνῷ τὴν προλαβοῦσαν, ἄλλης ὑπαλλήλου τοῦ ὁποίου διευθύνει ὑπουργείου ἐξωλοκόπησεν ἕτερον δημοσιογράφον κατὰ μέσον τῆς ὁδοῦ, ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ. Τὰ συμβάντα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἁπλαῖ παρεκτροπαὶ καὶ ἀταξίαι συμβαίνουσαι συνήθως καὶ ἀλλαχοῦ· διότι εἶναι μία καθαρὰ παράβασις καθηκόντων ἀνθρώπων, εἰς ὧν τὰς χεῖρας ἀνετέθη ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν.

Εἶναι ὑλιβερὸν Κύριε ὑπουργέ, σᾶς ἐφράζω μετὰ συναισθήσεως, νὰ βλέπῃ τις προσβαλλόμενα καθ' ἑκάστην τὰ τιμαλφέστερά του ὡς πολίτου δικαιώματα, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους πληρώνει διὰ τῆς καθ' ἑκάστην φοροδοσίας ὡς φύλακας καὶ ὑπερασπιστὰς τῶν δικαιωμάτων του αὐτῶν. Οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὴν δημοσίαν ἠθικὴν προσβαλλομένην δημοσίᾳ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων τῶν ἐπιφορτισμένων νὰ ἐφορεύσουν ἐπ' αὐτῆς. Ἐννοῶ δὲ τὴν διὰ τοῦ Εἰσαγγελέως Κ. Γρυπάρη δημοσιευθεῖσαν ἐν τινι ἐφημερίδι αἰσχρὰν διατριβὴν διὰ τῆς ὑπογραφῆς του, καὶ ἐν τούτοις εἶναι Εἰσαγγελεύς.

Οἱ ὑπάλληλοι λοιπὸν τῆς ἐξουσίας οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν τάξιν καὶ τὴν ἐφορείαν ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ πολίτου, οὗτοι ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτῆς τῆς ἐξουσίας παρεγνώρισαν τὰ χρέη αὐτῶν, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἅμα πληροφορηθεῖσα τοῦτο, ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ παιδεύσῃ τὸν περιφρονοῦντα τὸν αἰδῶ καὶ τὴν δημοσίαν ἠθικὴν Εἰσαγγελέα, τὸν Ὑπαστυνόμιον, καὶ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ.

Ταῦτα δὲ λέγων ποσῶς δὲν φρονῶ, ὅτι σκοπεύω τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεναντίας οἱ λόγοι μου εἶναι ἔκφρασις σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, Κύριοι, δικαιοῦμαι νὰ ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἂν ποτε ὑπουργὸς ἐξεπλήρωσε μὲ τοσαύτην ἀκρίβειαν τὰ ἀστυνομικὰ χρέη του, ὁ ὑπουργὸς οὗτος εἶμαι ἐγώ. Διότι μέχρι τοῦδε συνέβαινον ἴσως καὶ τινες παρεκτροπαὶ τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ αὗται πολλάκις ἔμενον ἀνεξερεύνητοι. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ὅμως ἐμοῦ ἐπὶ ἁπλῇ μόνῃ καταγγελίᾳ περὶ καταχρήσεως ἑνὸς τοιούτου ὑπαλλήλου παρέπεμψα αὐτὸν πρὸς τὰ δικαστήρια μὲ ὅλας τὰς ἀμφιβολίας, τὰς ὁποίας ἐκ προοιμίων ἐξέφρασεν ὁ Κ. Εἰσαγγελεὺς περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ.

Ἀνέφερα δὲ ἐν τῇ πρώτῃ ὁμιλίᾳ μου, ὅτι συμβάντα δυσάρεστα ἔλαβον χώραν εἰς τὴν γενικὴν ἐκφρασιν συνεπαρίθμησα καὶ τὸ αὐθαίρετον, ὡς ἐρρέθη, ξυλοκόπημα ἑνὸς ὑπαστυνόμου καθ' ἑνὸς δημοσιογράφου. Καὶ βεβαιωθῆτε, ὅτι ἤμην ἕτοιμος νὰ προβῶ εἰς μέτρα αὐστηρὰ κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου, συνεπείᾳ τῆς μηνύσεως τοῦ παθόντος, ὅτε ὁ Κ. Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας μοὶ ἐξέθηκεν ὅλως διαφόρως τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ δαρεὶς προσέβαλεν πρῶτον ἀποτόμως τὸν Ὑπαστυνόμον, καθ' ὃν καιρὸν ἐνήργει οὗτος τὰ καθήκοντά του, ὥστε ἡ ὑπόθεσις ἔλαβε φάσιν ἀλλοίαν, καὶ παρέπεμψα αὐτὴν πρὸς τὸν Κ. Εἰσαγγελέα νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα· δικασθησομένου δὲ τοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἐστὶ βέβαιον, ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς θέλει πράξει τὸ χρέος του εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἤθελε καταδικασθῇ οὗτος.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε.

Πολλὰς τῷ ὄντι σαφεῖς καὶ εὐαρέστους πληροφορίας μᾶς ἔδωκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τοῦ κλάδου του· αἱ ἐξηγήσεις ὅμως περὶ τῶν καθηκόντων τῆς Ἀστυνομίας μεθ' ὅσης ἐξεφράσθησαν λεπτότητος δὲν ἦσαν ἀρμόδιαι τῆς παρούσης περιστάσεως. Καὶ ἄλλοτε, εἶπε, συνέβησαν παρόμοια ἀτυχήματα, καὶ ἄλλοτε οἱ πολῖται εὑρέθησαν εἰς συμπλοκάς. Τὰ δυστυχήματα ὅμως ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα, Κύριε ὑπουργέ, προέρχονται ἀπὸ τῆς ἐξουσίας, ἐκεῖνα γεννοῦν τὸ σκάνδαλον καὶ τὸν θόρυβον μεταξὺ τῶν πολιτῶν, διότι ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὑπάρχει ἡ πεποίθησις, ὅτι ἐπιβλέπει ἡ ἐξουσία. Ἐπομένως κατὰ τῆς Ἀστυνομίας ἐξηγέρθησαν πολλὰ παράπονα, ἐνῷ ἡ θέσις αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπῃ ν' ἀκούεται τὸ ἐλάχιστον. Ὁ Καίσαρ ἀπέβαλε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, διότι δὲν ἀνείχετο, ἔλεγε, οὔτε μέχρις ὑποψίας νὰ διασείεται ἡ τιμὴ αὐτῆς. Ἡ Ἀστυνομία, Κύριε ὑπουργέ, διὰ τὴν πολιτείαν εἶναι πολυτιμωτέρα τῆς γυναικὸς τοῦ Καίσαρος, καὶ ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀκούεται μετὰ τυπικῆς ψυχρότητος τὰ κατ' αὐτῆς δίκαια παράπονα, προκειμένου μάλιστα περὶ αὐθαιρέτου ἐνεργείας καὶ παραβιάσεως τῆς προσωπικῆς ἀσφαλείας τοῦ πολίτου, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐκλήθη νὰ ὑπερασπίζεται.

Περὶ τοῦ δευτέρου συμβάντος, νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι ἁρμόδιος ὁ παρὼν ὑπουργός· διὰ τοῦτο προτείνω νὰ σταλῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀπόσπασμα τῶν παρόντων πρακτικῶν, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ λόγον τῶν ἐνεργειῶν του ἐπὶ τοῦ σκανδαλωδεστέρου ἐπίσης ἀτοπήματος ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλήλων του. Διότι, Κύριοι, τίποτε λυπηρότερον τίποτε ἀπελπιστικώτερον, παρὰ νὰ βλέπῃ τις, ὅτι ἡ δύναμις ἐκείνη, ἥτις ἐκλήθη διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολίτου, καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ὁποίας φορολογεῖται ὁ ἱδρὼς τοῦ λαοῦ, νὰ γίνεται ὄργανον ἐκδικήσεως παθῶν καὶ αὐτοδικίας. Ἐνῷ ἡ ἐξουσία ἔχει τὰ μέσα νὰ τιμωρήσῃ τὸν προσβάλοντα αὐτὴν διὰ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ποινικῶν νόμων, καὶ ποσῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν καὶ τὸν ἐξανδραποδισμόν· διότι ἐξανδραποδισμὸς εἶναι ἡ διὰ τῆς ῥάβδου ἐπίθεσις τῆς ἐξουσίας κατ' ἀόπλων πολιτῶν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ αὐθαιρέτως καὶ παρανόμως μὲ τὸν θριαμβεύον τοῦ δικαιώματος τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἐντεῦθεν κλονίζεται ἡ πεποίθησις τοῦ πολίτου περὶ τῆς βεβαιότητος τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας, καὶ φαντασθῆτε πόσα παρακόλουθα δυστυχήματα δύνανται νὰ συμβῶσιν, ὅταν ἕκαστος πιστεύσῃ, ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν ἀμυνόμενος κατὰ τῆς ἐξουσίας ἐκείνης, ἥτις παριφρονοῦσα τοὺς καθεστῶτας νόμους, νόμον ἔχει τὴν ῥάβδον της.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρός, Κύριοι, ὅτε ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε ἐψηφισμένον νόμον περὶ τιμωρίας τῶν παρεκτροπῶν τοῦ τύπου αὐστηρότατον, καὶ ὅμως σήμερον κατὰ τῶν δημοσιογράφων διεκδικεῖται αὐτοδικία ἐκ μέρους τῶν ἐνόπλων ὀργάνων τῆς ἐξουσίας. Ἰδοὺ, Κύριοι, μία ἀπὸ τὰς ἀφορμάς, διὰ τὰς ὁποίας εἶναι ἀναγκαία ἡ ὕπαρξις τῆς ἐθνοφυλακῆς, τῆς ὁποίας τὴν σύστασιν τοσάκις ἐπεκαλέσθησαν τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐντὸς τῆς περιβόλου τούτου· διότι, ὅταν ὁ στρατιώτης ἠξεύρῃ, ὅτι εἰς τὴν ἐλαχίστην αὐθαιρεσίαν του ἡ πόλις θέλει συναχθῇ εἰς τὸ πρῶτον κρούσμα τοῦ τυμπάνου, δὲν θέλει τολμήσει ποτὲ τοιοῦτόν τι, ἐνῷ σήμερον ἔχει τὴν τόλμην καὶ τῆς αὐτοδικίας, ἥτις, ὡς ἠξεύρετε, εἶναι ἡ γλυκυτέρα ἱκανοποίησις εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις δὲν φοβεῖται τὸν νόμον· οἱ προτείνοντες λοιπὸν

ἐθνοφυλακὴν εἶχον δίκαιον. Ἐνθυμεῖσθε, κύριοι, τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀγῶνος, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς ἣν ἡ μάχαιρα τοῦ ἀτάκτου στρατιώτου δὲν ἐδυσκολεύετο ν' ἀπειλήσῃ ἕ-α ἄνυλον πολίτην, καὶ μολαταῦτα οὐδένα παράδειγμα ἔχομεν τοιούτης τόλμης· διότι ἕκαστος ἤξευρεν, ὅτι εἰς τὴν ἐλαχίστην αὐθαιρεσίαν ἡ πόλις καὶ ὁ πολίτης εὑρίσκετο εἰς τὰ ὅπλα.

Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ εἰσέτι τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴν ἐπιθυμῇ οὔτε λόγος νὰ γίνεται περὶ ὁπλισμοῦ τῶν πολιτῶν πρὸς διατήρησιν τῆς προσωπικῆς των ἀσφαλείας, ἃς φρονεῖτε διὰ παντὸς μέσου νὰ ἐνεργῆται αὐστηρὰ ἐπιτήρησις ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ὑπαλλήλων της, τῶν ἐπιφορτισμένων τὴν ἐξασφάλισιν τῶν τιμαλφῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐδόθησαν εἰς ἀντάλλαγμα μισθοί.

Θέλει δὲ νὰ μάθῃ ἡ ἐξουσία πῶς αἰσθάνεται ὁ πολίτης αὐτὸς ὁ τοσοῦτον ῥιψάσπις τὴν ἐκ μέρους τῶν ὀργάνων αὐτῆς παραχώρησιν τῶν δικαιωμάτων του τούτων, ἃς ἐρωτηθῇ ἡ πόλις· ἂς εἰσέλθῃ εἰς τοῦ ἰδιώτου τὴν κατοικίαν καὶ θέλει ἀκούσει, ὅτι τὰ τελευταῖα συμβάντα κατεθορύβησαν τὴν κοινωνικήν του εἰρήνην, καὶ ἡ μεγαλητέρα ἀνησυχία βασιλεύει εἰς ὅλων τὰ πνεύματα, διότι εἰς τὴν ἰδίαν, ὅτι τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας οἱ φύλακες τῆς ἀσφαλείας του κατεγράσθησαν τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ παρεβίασαν αὐτήν, ἀμφιβάλλει, ἂν δύναται διὰ τῶν καταπατουμένων νόμων νὰ εὕρῃ ὑπεράσπισιν.

Προτείνω λοιπὸν ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως νὰ σταλῇ πρὸς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργόν, διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως, καὶ παρουσιασθῇ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν διὰ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τῶν δραστηρίων μέτρων, τὰ ὁποῖα μετεχειρίσθη πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων καὶ τῆς τιμωρίας αὐτῶν ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τοῦ πλημμελήματος. Ἔχοντες τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ αὐτὸς ὁ στρατὸς ἔχουν τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς πεποίθησιν, καὶ θέλει προσπαθήσει πρὸς τιμὴν τοῦ στρατοῦ νὰ δοθῇ αὐστηρὸν παράδειγμα πειθαρχίας καὶ σεβασμοῦ τοῦ νόμου.

Ἐπὶ τούτοις ἀπήντησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός.

Συμπερίζομαι πληρέστατα τὴν συναίσθησιν, τὴν ὁποίαν, κατὰ τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστήν, διήγειραν εἰς τὰς καρδίας τῶν πολιτῶν μία πρᾶξις ἐκ μέρους τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας ταύτης, ὑποία ἐχαρακτηρίσθη, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχω νὰ ἀπαν-

τήσω τίποτε. Μίαν μόνην παρατήρησιν θὰ κάμω, καθόσον ἀφορᾷ τὴν σχέσιν τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν πληημμελησάντων προσώπων.

Καθὼς ὑπάρχουσι, Κύριοι, πολιτικὰ δικαστήρια οὕτω ὑπάρχουσι καὶ στρατιωτικὰ τιμωροῦντα τὸν πταίστην· οὐχ ἧττον ὅμως καὶ οἱ πολῖται πληημμελοῦσιν ἀπέναντι τοῦ νόμου, καὶ μολαταῦτα ποσῶς δὲν δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν ὑπόλογον τὴν κυβέρνησιν διὰ τὰ πλημμελήματα τῶν πολιτῶν. Τότε μόνον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπόλογος μία κυβέρνησις, ὅταν παραβλέψῃ εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ πταίστου. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον δύναμαι νὰ γνωρίζω, σᾶς διαβεβαιῶ, ὅτι ἀμέσως ἐλήφθησαν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἐνόχων, τῶν ὁποίων ἡ τιμωρία, ἐὰν τοιοῦτοι ἀποδειχθῶσι, θέλει εἶ θαι βεβαία. Δύναται ὅμως, ἐὰν ἡ Γερουσία τὸ ἀπαιτήσῃ, νὰ παρουσιασθῇ καὶ ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ δώσῃ τὰς ὁποίας ἤθελε τῷ ζητηθῶσι πληροφορίας.

Ὑπέλαβεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας. Ὅτι ποσῶς δὲν ἐννοεῖ διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ τὸν διαχωρισμὸν τῆς εὐθύνης ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου, διότι πᾶσα Κυβερνήσις σχετικῶς εἶναι συνυπεύθυνος εἰς τὴν ὑλικὴν εὐθύνην ἑνὸς ὑπουργοῦ, κατὰ τὸ συνταγματικὸν σύστημα, καὶ ἔχει καθῆκον νὰ φροντίζῃ ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν. Καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁμολογῶ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡσυχίαν τοῦ κράτους· οὐχ ἧττον ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡσυχίας αὐτῆς συμβαίνουσι τινὲς σπουδαῖαι παραστροπαί, ἐκ μέρους μάλιστα τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν περὶ τῆς ἐπικρατούσης ἀσφαλείας ἰδέαν. Τὰ πλημμελήματα, νομίζω, εἶναι δύο εἰδῶν, κύριε ὑπουργέ· τὰ μὲν πράττονται ἐν τῷ κρυπτῷ ἢ ἐν νυκτί, τὰ δὲ παῤῥησίᾳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ, ὥστε καὶ ἡ τιμωρία τῶν δευτέρων πρέπει, τὸ κατ' ἐμέ, νὰ ἦναι δραστηριωτέρα καὶ ζωηροτέρα, διὰ νὰ διεγείρῃ ζωηρὰν τὴν ἐντύπωσιν αὐτῆς, καὶ ἐπομένως ἀποτρέπῃ ἄλλον τινὰ προδιατεθειμένον νὰ ἀδικήσῃ· ἡ ζυγρὰ ὅμως ἀδιαφορία, μεθ' ἧς ἐξερράσθη πρὸ ὀλίγου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ποσῶς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν σπουδαιότητα, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὰ τελευταῖα συμβάντα. Ἀπαιτοῦμεν λοιπὸν σήμερον τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀδικήματος, τὸ ὁποῖον ἐγένετο εἰς τὸν ἀναφερθέντων πολίτην, καὶ θέλομεν νὰ μάθωμεν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Κυβερνήσεως· ἐπιθυμοῦμεν δὲ νὰ ἀκούσωμεν, ὅτι ἐλήφθησαν μέτρα κατάλληλα, τοιαῦτα, ἱκανὰ νὰ στοχάσωσι τοὺς

τελμητίας, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἐπαναληφθῶσι καὶ ἄλλοτε παρόμοια συμβάντα. Προτείνω δὲ νὰ σταλῇ ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ οὐχὶ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, ὡς ἐπρότεινεν εἰς τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν.

Προσέθηκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης.

Συμφωνῶ καὶ ἐγὼ κατὰ μέγα μέρος μετὰ τοῦ προλαλήσαντος Κ. Χρηστίδου, ὅστις ὑπέμνησεν ἡμῖν τί συνήθως γίνεται περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν πρακτικῶν τοῦ σώματος ἐπί τινων γενομένων ἐπερωτήσεων, καθ' ἃς πέμπονται ἀποσπάσματα αὐτῶν πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Μαγγίνα, καὶ προτείνω καὶ ἐγὼ νὰ κοινοποιηθῶσιν ταῦτα πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ζητήσωμεν τὴν θεραπείαν τῶν συμβάντων ἀτοπημάτων καὶ τῶν προβλεπομένων κακῶν. Ποσῶς δὲ, προτείνοντες ἑκάστοτε τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, δὲν εἴχομεν σκοπὸν τὸν ἀντιπερισπασμὸν μόνον τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόληψιν τῶν καθ' ἑκάστην συμβαινόντων ἀτοπημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα τοσάκις ἠγέρθησαν ἐνταῦθα παράπονα, καὶ οὐδεμία ἐπῆλθε θεραπεία, ὥστε σήμερον, καὶ μετὰ τὰ τελευταῖα συμβάντα, δικαιούμεθα νὰ συστήσωμεν ζωηρότερον τὴν σύστασιν τῆς ἐθνοφυλακῆς, θεωροῦντες ταύτην ἐπίσης πρόσφορον καὶ διὰ τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ εἴπω, ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν πρέπει νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς γενικῆς θεραπείας τῶν κακῶν, ὅπερ οὔτε ἀσύνηθες εἶναι καὶ καθ' ἡμᾶς καὶ κατὰ τὸ διέπον Σύνταγμα εἰς περιστάσεις λίαν οὐσιώδεις, καὶ οὔτε διὰ τοῦτο παύει ἡ ἰδιαιτέρα εὐθύνη τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης. Ὅτι ἠθικῶς μὲν εἶναι συνυπεύθυνον καὶ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον δι' ἑκάστην πρᾶξιν ἐπιβαρύνουσαν ἕνα τῶν ὑπουργῶν, εἰδικῶς ὅμως εἶναι ὑπεύθυνος ἕκαστος τῶν ὑπουργῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, παρὰ τοῦ ὁποίου δικαιούμεθα καὶ πρέπει νὰ ζητήσωμεν πληροφορίας περὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἔλαβε· πρὸς δὲ νὰ ἀπαιτήσωμεν καὶ τὴν ἁρμόζουσαν θεραπείαν, ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν συμβάντων.

Ἐπὶ τούτοις τινῶν μὲν ἀπαιτούντων τὴν πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διαβίβασιν τῶν πρακτικῶν, τῶν δὲ πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ἡ Γερουσία ρωτισθεῖσα ἀπεράνθη νὰ διευθυνθῶσιν

ἀποσπάσματα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν καὶ δώσῃ πληροφορίας εἰς τὸ σῶμα περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐνεργειῶν του.

Προσελθὼν κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ μετοχῶν τοῦ δημοσίου εἰς τὴν ἐν Πάτραις ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς οἰνοποιίας· Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσωμεν τὸ περὶ τρισχιλίων μετοχῶν τοῦ δημοσίου εἰς τὴν ἐν Πάτραις συσταθεῖσαν ἑταιρίαν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοποιίας συνταχθὲν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον συζητηθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐγένετο δεκτὸν ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὑποβαλλομένου ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν τῆς περὶ τούτου συνεδριάσεώς της.

Οἱ ὑπανορεύσαντες τὴν σύνταξιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου λόγοι ἐκτίθενται εἰς τὴν συνοδεύσασαν αὐτὸ πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν μας, ἧς ἐσκαλείοντες ἀντίτυπον θεωροῦμεν περιττὸν νὰ σᾶς ἐπασχολήσωμεν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως αὐτῶν.

Ὅ τι θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν πρὸς γνῶσιν τοῦ Σώματος εἶναι, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ὡρίζε μὲν κατ' ἀρχὰς εἰς ἑξακοσίας μετοχὰς τὸν ἀριθμὸν τῶν παρὰ δημοσίου ληφθησομένων εἰς τὴν ἑταιρίαν ταύτην, καθ' ἃ ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἀλλ' ἀκολούθως θεωρηθέντος ἀνεπαρκοῦς τοῦ ποσοῦ τούτου πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς ἑταιρίας, δυσαναλόγου δὲ καὶ πρὸς τὸ παρ' ἰδιωτῶν ληφθὲν σημαντικὸν ποσὸν, ἐνεκρίθη ἡ εἰς τρισχιλίας μετοχὰς αὔξησίς του καὶ ἐπετράπη ἡμῖν παρὰ τῆς Α. Μ. ἵνα προτείνωμεν τὴν αὔξησιν ταύτην εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Μαρτίου 1859.

Οἱ Ὑπουργοί.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Κ. ΔΡΟΣΟΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τῶν Ημέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Μαρτίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Εἰς τὴν ἐν Πάτραις συσταθεῖσαν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοποιίας ἐπιτρέπεται νὰ λάβῃ τὸ Δημόσιον τρισχιλίας μετοχάς.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ημῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Μεταβᾶσα ἑπομένως ἡ Γερουσία εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ἔθεσεν εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως τὴν ἀρχὴν τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Παπαπολίτη καὶ Δαρειώτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 468,219·64 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ριζάρδος Τζιώρτζ	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτσιος	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Γεώργιος Δαρειώτης	

Γ. Παπακλιάπουλος	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Δημήτριος Βούλγαρης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἀδάμ Δούκας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Παναγ. Ἀϊδωρίκης	
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Γεώργ. Δροσουνιώτης	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Κωνστ. Προβελέγιος	Ν
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν	Σπῦρος Μῖλος	
Δημήτρ. Πλακούτας	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Ἰωάννης Σταΐκος		Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης	

Ἀναγνωσθέντος τοῦ πρώτου ἄρθρου, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἔκαμε τὴν ἑξῆς παρατήρησιν ἐπὶ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ κεφαλαίου. Ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐκ δραχμῶν 113,898·08 ἔπρεπε νὰ συνοδεύηται μὲ πίνακα γενικὸν τῶν ἐξόδων τούτων διότι πιθανὸν τοῦτα νὰ προκύπτωσιν ἀπὸ καθυστερήματα ἀπορριφθέντα ἄλλοτε ἐκ προκατόχου ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἄρθρου τινὸς τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου ὁ διάδοχος ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν.

Συμφωνησάντων καὶ ἄλλων ἐκ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν πρὸς τὴν γνώμην ταύτην, διεσαφηνίσθη καὶ ὡρίσθη οὕτω

«Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πληρωθῇ καθυστέρημα οἱουδήποτε, τὸ ὁποῖον ἀπερρίφθη ὁριστικῶς ἀπὸ προκάτοχον ὑπουργόν.»

Πρὸς τοῦτο συμφωνήσαντος καὶ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑποστηρίζοντος τὸ νομοσχέδιον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ τρίτου κεφαλαίου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τὰ ἑξῆς·

Ὅτι θεωρεῖ ὑπερβολὴν τὸ ἔξοδον τῶν 70,000 δραχμῶν εἰς τὸ περὶ δεκάτων· καὶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρήσῃ ταῦτα ἀπροβλέκτων, διότι καὶ ἄλλοτε συνέβησαν παρόμοια ἔξοδα, ὥστε ἠδύνατο νὰ προληφθῇ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ νὰ μὴν ἐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ προστρέχῃ εἰς ἀναπληρωματικὰς πιστώσεις. Διότι αὐταὶ φέρουσι τὸ ἐλάττωμα ὅτι λαμβάνουσι τὴν προσοχὴν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα ψηφίζουσι τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἐξαγκώσεως τῶν ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων, αἵτινες, ἐν

ἐσημειοῦντο ἐν αὐτῷ, βεβαίως ἤθελαν ἐπιφέρει τὴν ἐλάττωσιν καὶ τὸν περιωρισμὸν κεφαλαίων τινῶν. Ὅτι δὲ τὸ ἔξοδον τοῦτο ἐγένετο πρόξενον μεγάλης ὠφελείας εἰς τὸ δημόσιον, διότι ὁ σῖτος τῆς Ἀταλάντης ἐπωλήθη εἰς Πειραιᾶ πρὸς δραχμὰς 5 τὸ κοιλὸν, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀκριβές· διότι, ἂν ἀναλογίσωμεν τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς αὐτοῦ θέλει καταφανῆ τὸ μὴ ἐπωφελὲς τῆς προβλέψεως ταύτης, ἥτις, καὶ κατ' ἄλλην ἔποψιν, ἀντίκειται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τὰς ὁποίας ἐκήρυξεν ὅτι πρεσβεύει ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, διότι τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ὅλως προστατευτικόν.

Παρατηρῶ προσέτι εἰς τὸ περὶ δασῶν ὅτι ζητεῖται τὸ ποσὸν **2,482:56** πρὸς ἀντιμισθίαν ἐπιθεωρητῶν δασῶν τῶν ὁποίων τὰς κενὰς θέσεις κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ σπουδαῖαι καὶ σοβαραὶ ἀνάγκαι ὑπαγόρευσαν νὰ τὰς συμπληρώσῃ. Ἀλλὰ, νομίζω, ὅτι πρὸς τοῦτο ἐχρειάζετο νόμος εἰδικός, διότι ἐπρόκειτο περὶ θέσεων αἵτινες κατηργήθησαν πρὸ τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τούτοις ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι διὰ μὲν τὴν αὔξησιν τοῦ ποσοῦ πρὸς μεταφορὰν τῶν δημοσίων σίτων ἦτον ἀδύνατον νὰ προβλεφθῇ τὸ ποσὸν αὐτοῦ, διότι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μετεφέρθησαν εἰς Πειραιᾶ πολλὰ περισσότερα σιτηρὰ παρ' ὅσα ποτ' ἄλλοτε.

Ὅτι δὲ ἐχρειάζετο εἰδικὸς νόμος διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ἐπιθεωρητῶν δασῶν τοῦτο ἦτο πάντῃ περιττὸν, διότι ὑπάρχει τὸ περὶ τούτου Β. διάταγμα τὸ πρὸν τῆς μεταπολιτεύσεως, καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ἰσχὺν νόμου ὡς μὴ καταργηθὲν· διότι, ὅτε μετὰ τὸ Σύνταγμα ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν τὸ διάταγμα ἐκεῖνο ὡς ἰσχύων νόμος, μόνον οἱ ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι δὲν ἐδιορίσθησαν διὰ λόγους, ἴσως, οἰκονομίας. Αἱ θέσεις ὅμως καὶ ἡ μισθοδοσία ὑπῆρχον πάντοτε ἐν ἰσχύϊ καὶ ταύτας ἔρχεται σήμερον νὰ συμπληρώσῃ διὰ λόγους οὓς ἐκφράζεται ἐν τῇ ἐκθέσει του ὁ ὑπουργός.

Ἐνταῦθα ἠγέρθη τὸ ζήτημα ἂν τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ Κ. ὑπουργὸς, δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχύν, ἀφοῦ μετὰ τὸ Σύνταγμα δὲν ἐτέθη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς ἐνέργειαν· καὶ πολλοὶ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν ὑπεστήριζαν τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ μέρος τοῦτο μάλιστα τοῦ διατάγματος θεωρεῖται κεκυρωμένον, ἀφοῦ δὲν ἐδιωρίσθησαν καὶ οἱ ἐπιθεωρηταὶ, ὅτε μετὰ τὸ Σύνταγμα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν αἱ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος διατάγματος, ἐπομένως περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν.

Προσέτι δὲ ὅτι αἰδήμιοι σπουδαῖοι καὶ σοβαραὶ ἀνάγκαι ὑπε-

γόρευσε τὸν κύριον ὑπουργὸν νὰ παρανομήσῃ νομοθετῶν βίᾳ καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων.

Ἐπὶ τούτοις ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διάταγμα δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι εἰς πλήρη ἐνέργειαν νόμου, διότι διττῶς ἀκυροῦνται οἱ νόμοι· ἢ διὰ ῥητῶν ἄλλων νόμων ἢ διὰ τῆς ὑπάρξεως μιᾶς ἄλλης διατάξεως νεωτέρας ἀντιφασκούσης μὲ τὸν πρῶτον νόμον καὶ τότε λέγεται σιωπηλὴ ἀκύρωσις τοῦ νόμου, καὶ ὅτι ἐνταῦθα οὐδεμία περίστασις συνέβη.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὑπεστήριξαν τινὲς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν. Ἀλλ' ἐκφρασθεισῶν τινων ἀμφιβολιῶν ἐκ μέρους τινῶν ὅτι ὑπῆρξέ ποτε τοιαύτη σιωπηλὴ ἀκύρωσις ὡς προεβλεύοντων, ὅτι τὰ πρὸ τῆς μεταβολῆς διατάγματα ἔχουν ἰσχὺν νόμων καθ' ὅσον δὲν ἠκυρώθησαν εἰδικῶς ἢ ἀντέβαινουν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Συντάγματος ἢ παντάπασιν δὲν ἐφαρμόσθησαν· καὶ παρ' ἄλλων, ὅτι δὲν ἠκυρούθη μὲν ὁ νόμος, οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναβληθῇ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις διὰ τὸν λόγον, ὅπως ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς παρουσιασθῇ καὶ μεταδώσῃ τοὐλάχιστον ὁποῖαι αἱ σπουδαῖαι καὶ σοβαραὶ ἀνάγκαι, αἵτινες τὸν ἐβίασαν νὰ προβῇ εἰς τὸ μέτρον ταῦτο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι καθ' ὅσον δύναμαι νὰ κρίνω ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ κράτους· σᾶς λέγω ὅτι εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας ἂν ἦτο δυνατὸν εἶναι ἀναγκαῖος ὁ διορισμὸς τῶν ἐπιθεωρητῶν· διότι, ἂν καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπῆρχον ἐπιθεωρηταί, βεβαιωθεῖτε ὅτι ταῦτα ἤθελον προβῆσει οὐσιωδῶς· καθὼς τοῦτο ἀπεδείχθη ἐγγράτως, ὅτε ἀναγκάσθην νὰ ἀποστείλω εἰς τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἑκάστοτε τινὰ τῶν τακτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὁποίου διευθύνω ὑπουργείου.

Ἐκ τούτων φαίνεται λοιπὸν ὁμοφώνως καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀναγκασθῇ νὰ συμπληρώσῃ τὰς κενὰς ταύτας θέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν.

Τινῶν δὲ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν βεβαιωσάντων τὴν κακὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκονται τὰ δάση, ἐξ ἧς δικαιολογεῖται ὁ διορισμὸς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιθεωρητῶν, καὶ συστησάντων τοῦτο εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ μέτρον τοῦτο. Οἱ προτείναντες τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, παρητήθησαν αὐτῆς. Φωτισθεῖσα δὲ ἡ Γερουσία ἐπὶ τοῦ ζητή-

ματος, ἂν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διάταγμα ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἰσχὺν νόμου, καὶ τοι μὴ ἐψηφισθέντος καθ' ὁλοκληρίαν, προέβη εἰς τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου 1.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν καὶ τὰ ἄρθρα 2, 3, 4 καὶ 5 κατὰ σειράν, ἐψηφίσθησαν δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Τεθὲν ἐπομένως ὑπὸ ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 23 κατὰ 3 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνω ψηφολεκτῶν κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἦχθη δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 11 Μαρτίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναληματικῆς πιστώσεως ἀραχμῶν 468,2196 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δήμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλαγερόπουλος	Ν	Κωνσταντίνος Κανάρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γεωργάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πραστακάκης	Ν	Δημήτριος Πλάπουτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Καρῒζήσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θιοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Ἀνδρίτσης	
Ἀθανάσιος Ἀνδρίτσης		Γεώργιος Ἀνδρουτσόπουλος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνσταντίνος Προβιλέγγης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῆλιος	
Γαΐτας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 2 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Ἀναγνώστης Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν Συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς πενταιρίας ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ συζήτησις τῶν Νομοσχεδίων 1) περὶ τραπέζης καὶ 2) περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τὸ ἔτος 1859, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ πρῶτον. Λαβὼν δὲ ἀναγνώσθη τοῦτο ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Ὅταν πρὸ ἡμερῶν εἰς μίαν ἄλλην συζήτησιν ἔλεγον ὅτι δὲν ἠτύχησα νὰ χρεωσω, ἤγουν ἀρκούντως νὰ μελετήσω τὸ ἀντικείμενον, ὥστε ν' ἀνταποκριθῶ κατ' ἀξίαν εἰς τὴν περιέργειαν τῶν Κ. συναδέλφων μας, ὁ ἀγαθὸς ὑπουργὸς ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀδυναμίαν μου, καὶ γνωρίζετε πόσον ἐκεῖνος ἐστάθη εὐτυχέστερός μου!

Ἀλλὰ σήμερον ἐλπίζω ὅτι κανεὶς δὲν θέλει ξενισθῇ ἂν σᾶς εἰπω κάτι τι περισσότερον. Ναί κύριοι δὲν ἔλαβον τὸν καιρὸν οὔτε νὰ ἀναγνώσω τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι μόλις πρὸς τὸ ἑσπέρας μοὶ ἐπεδόθη. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔτος ὁλόκληρον κατεῖχε μελετῶν, καὶ πολυφύλλων ἔκθεσιν συνέταξε διὰ νὰ συνοδεύσῃ τὸ Νομοσχέδιον· δὲν ἔπρεπε τότε νὰ μελετήσωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγα τοὐλάχιστον λεπτά, καθὼς πρόκειται περὶ ἑνὸς καταστήματος ἔχοντος μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας; Ἐνῷ ἐγὼ ἠναγκασμένος νὰ λάβω τὸν λόγον, φοβοῦμαι ὅτι θὰ πεσω εἰς λάθος· καὶ διὰ τοῦτο προλαμβάνω νὰ ζητήσω τὴν συγκατάβασιν σας· ἂν σφάλω, δὲν εἶμαι ὁ αἴτιος.

Κύριοι! Δύο τινὰ προτίθεται τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον· τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. Σκοπεύει πρὸ πάντων πῶς νὰ τακτοποιήσῃ τὸ παρελθόν, ἤγουν τὴν ὑπέρβασιν τῆς πιστώσεως, τὴν ὁποίαν ἡ Τράπεζα παραβαίνουσα τὸν καταστατικόν της Νόμον ἐνήργησεν. Ἡ Τράπεζα ἐξέτεινε τὰ πιστωτικά της κεφάλαια πέραν τοῦ Νόμου κατὰ τρία ἢ καὶ τριάμισυ ἑκατομμύρια καὶ ὅλοι θὰ ὁμολογήσετε ὅτι μία τοιαύτη ὑπέρβασις εἶναι λυπηρά. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι, νομίζετε, κυρίως ὁ αἴτιος; κατὰ πρῶτον ἡμεῖς, καὶ ἔπειτα τὸ ὑπουργεῖον· ἡμεῖς ἐδώκαμεν τὸ παράδειγμα τῆς ἀνοχῆς, διότι δὲν ἠθελήσαμεν ποτὲ νὰ σταματήσωμεν τὸν χείμαρρον τῶν παρανομιῶν· ὑπεγράψαμεν τοσαύτας ὑπερβάσεις πιστώσεων, τὰς ὁποίας ἔκαμαν οἱ ὑπουργοί, καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ὀλιγωρίας τῶν Νόμων εὐκόλως καταβαίνει ἀπὸ τοὺς ὑψηλοὺς κύκλους καὶ μεταλλίδεται εἰς τοὺς κατωτέρους· ἡ Τράπεζα ἐμιμήθη τὰς ὑπουργικὰς ὑπερβάσεις, καὶ ὅ,τι ἔκαμε σήμερον ἡ Τράπεζα, αὔριον θὰ κάμῃ ἄλλο κατάστημα κατώτερον, καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν σφαῖραν δὲν θὰ βραδύνῃ τὸ μόλυσμα νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἐπιρροήν του καὶ μέχρι τῆς καλύβης τοῦ πένητος· αὐστηρὰ λοιπὸν τήρησις τῶν Νόμων εἶναι ἡ βάσις πάσης εὐνομουμένης πολιτείας, καὶ ἔρεπε νὰ εἴμεθα ἀδυσώπητοι εἰς τοὺς παραβιάζοντας τοὺς Νόμους ὑπαλλήλους μας, διὰ νὰ δίδωμεν τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς θρησκευτικῆς ἐκπληρώσεως τῶν Νόμων εἰς ὅλους. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι τοσοῦτον ἡ ὀλιγωρία τῶν Νόμων εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἔξεις μας, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργὸς ὄχι μόνον μὲ ἀνοχὴν ἀλλὰ καὶ μὲ ἓν εἶδος ἐπιδοκιμασίας δικαιεῖται τὴν ὑπέρβασιν. «Ἡ Τράπεζα, (λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του σελ. 8) θελήσασα νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τοῦ Ἕλλην. ἐμπορείου κλπ., ἠναγκάσθη νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον πιστωτικὰ μέσα πέραν τοῦ Νόμου». ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον ἐγκρίνει πλαγίως τὴν παραβίασιν τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης· τί νὰ εἴπωμεν τώρα; ποῖος πταίει; ποῖος γνωρίζων ὅτι δὲν θὰ τιμωρηθῇ, δὲν παρανομεῖ; ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐπιρρεπεῖς εἰς τὸ νὰ παραβιάσουν τὸ καθῆκόν των, ὅταν πιστεύουν ὅτι δὲν θὰ τιμωρηθοῦν. Καὶ διὰ τί νομίζετε, ὅτι ἡ Τράπεζα παρωρμήθη, εἰς τὸ νὰ παραβιάσῃ τὸν Νόμον; εἶχεν ἀρά γε μόνον τὸν εὐγενῆ σκοπὸν τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἐμπορίου; πάντάπασιν· ἡ Τράπεζα ἔδωκεν πιστωτικὰ κεφάλαια πέραν τοῦ Νόμου, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐδώρησε· τὰ ἔδωκε μὲ τόκον καὶ ὠφελήθη δι' ἓν μόνον ἔτος δρ. 270 χιλ. δὲν ἐσπευσε λοιπὸν κυρίως εἰς βοήθειαν τοῦ

ἐμπορίου, ἀλλὰ τῶν κεφαλαιούχων, καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι ἔδωκε μέρισμα 12 0|0.

Διὰ ταῦτα ὄχι μόνον δὲν ἐπιδοκιμάζω, ἀλλὰ ἂν ἤξευρα ὅτι ἔχω τὰ ψήφους σας, δὲν ἤθελα διστάσῃ νὰ προτείνω ὥστε ἡ ἐκ τῆς παραβιάσεως αὐτῆ τοῦ Νόμου ὠφέλεια νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, διότι εἶναι ὠφέλεια παράνομος, καὶ ὡς τοιαύτην ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τοὺς δόντας, ποτὲ ὅμως δὲν ἔπρεπε νὰ συγχωρήσωμεν νὰ μένῃ εἰς τὴν Τράπεζαν· διότι οὕτως θὰ συνεθίσωμεν τὴν Τράπεζαν καὶ αὔριον νὰ προέλθῃ εἰς ἄλλας πολὺ μεγαλητέρας ὑπερβάσεις. Αἱ τοιαῦται παρανομίαι, κύριοι, πρέπει νὰ τιμωρῶνται, ὡς ἐτιμωρήθη ἐν τῇ Ἑλβ. καὶ ἡ παράβασις ἥτις ἐπράχθη ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς βρώσεως.

Τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβε κατὰ πρῶτον μέτρον, λέγει, νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν Τράπεζαν εἰς τὸ καθῆκόν της, καὶ ὅταν εἶδε τὸν θόρυβον, ὅστις ἐγεννήθη εἰς τὸν ἐμπορικὸν σύλλογον, ὑπεχώρησε, καὶ ἔδωκε τότε μακροτέρας προθεσμίας. Τὸ κατ' ἐμὲ καὶ πρῶτον καὶ ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἐνήργησεν ἐντὸς τοῦ πρέποντος· δὲν ἠδύνατο, διότι δὲν ἔπρεπε, νὰ ἐλευθέρωσῃ τοὺς ἐμπόρους νὰ ἀποδώσωσιν, εἰς βραχὺ διάστημα, πίστωσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον διὰ μακρὰν προθεσμίαν· δὲν εἶχεν ἔπειτα δικαίωμα νὰ δώσῃ ἐξ ἰδίας ἀρμοδιότητος ὁποιασδήποτε προθεσμίας, καὶ νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐξακολούθησιν μιᾶς ἀνωμάλου καὶ ἀνόμου καταστάσεως· ὤφειλε κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Ὁ Κ. ὑπουργὸς θὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ αὖθις, πιστεύω, τὸ γεγονὸς προπέρυσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ τωόντι τὸ ὑπουργεῖον ἐπέτρεψεν εἰς μίαν κρίσιμον περίστασιν, εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ ὑπερβῇ τὸν νόμιμον κύκλον τῶν πιστωτικῶν κεφαλαίων της. Ἀλλὰ παρατηρῶ καὶ ἄλλο, καθὼς καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς μίαν ἀνάλογον περίστασιν εἶπον, ὅτι ἡ ἐξουσία τῶν νομοθετικῶν πομάτων ἐν τῇ Ἑλλάδι ὡς καὶ τοῦ ὑπουργείου εἶναι περιωρισμένη· δὲν ἔχομεν ἡμεῖς ἐδῶ ὅ,τι ἔχουν αἱ βουλαὶ καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖ. Ἐκεῖ αἱ βουλαὶ εἶναι παντοδύναμοι· καὶ οἱ ὑπουργοὶ ἔχουν μεγαλητέραν ἐλευθερίαν ἐνεργείας· τὸ παράδειγμα ἐπομένως τῆς Ἀγγλίας δὲν ὠφελεῖ τὸν Κ. ὑπουργόν.

Ἀλλ' ὅ,τι πρότερον δὲν ἔπραξεν ὁ Κ. ὑπουργός, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ πράξῃ ἀκολούθως· ἔπρεπε νὰ τακτοποιήσῃ τὴν ἀνωμαλίαν, τὴν ἄνομον θέσιν τῆς Τραπέζης, καὶ διὰ αὐτὸν κινῆσαι τὸν σκοπὸν μᾶς ἔφερε τὸ συζητούμενον Νομοσχέδιον. Ἂς

περιωρίζετο λοιπὸν εἰς αὐτὸ καὶ μόνον τὸ μέτρον· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ προνοήσῃ συνάμα καὶ διὰ τὴν θεραπείαν ἄλλων νέων ἀναγκῶν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Νομοσχέδιον φέρει καὶ διατάξεις ἀφορώσας αὐτὰς τὰς ἄλλας ἀνάγκας· καὶ ἐνταῦθα πιστεύω ὅτι δὲν ἐπέτυχε. Κύριοι! αἱ νέαι, αἱ μέλλουσαι σπουδαῖαι ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας εἶναι αἱ ἀνάγκαι τῆς γεωργίας. Ἀλλ' αὐταὶ δὲν εἶναι νέαι· εἶναι ἀρχαιόταται· ἡ γεωργία μας εἶχε πρὸ πολλοῦ χρείαν συνδρομῆς, καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην κατανοοῦσα ἡ Κυβέρνησις, καὶ θέλουσα πρὸ πάντων νὰ θεραπεύσῃ, ἐσύστησε τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν ἀπὸ τὰ 1842 καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν προνόμια καὶ μετοχὰς ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου. Ἡ ἐθνικὴ Τράπεζα ἐσυστήθη κυρίως διὰ τὴν γεωργίαν· καὶ τοῦτο καταφαίνεται εἰς αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν νόμων, οἵτινες διωργάνισαν τὴν Τράπεζαν καὶ πρῶτον καὶ μετὰ ταῦτα· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἡ Τράπεζα δὲν ὑπηρέτησεν εἰμὴ πολλὰ ὀλίγον τὴν γεωργίαν· ὅλα της τὰ κεφάλαια ἀπερρόφησε τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ οἰκοδομαὶ τῶν Ἀθηνῶν· καὶ ἠξεύρετε διὰ τί; διότι ἐσυγχίσθησαν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις της. Συγχωρήσατέ μοι, κύριοι, ἐνταῦθα νὰ ἐπαναλάβω ἐν ὀλίγοις ὅσα κατ' ἔκτασιν εἶπον, καὶ δὲν εἰσηκούσθην εἰς μίαν σπουδαίαν περὶ τούτου συζήτησιν ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ κατὰ τὸ 1853. Ὁ νομοθέτης ἤθελε καὶ ὥρισε νὰ χρησιμεύσωσι τὰ 3/4 ἢ τὰ 2/3 τῶν κεφαλαίων τῆς Τραπέζης κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νόμου τοῦ 1843 εἰς τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων δάνεια, καὶ ἐνοοῦσε τὰ χρεωλυτικὰ δάνεια, καθὼς ῥητῶς ἐκφράζεται εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὁρίζοντος· τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ δάνεια νὰ ἀποδοθῶσι χρεωλυτικῶς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔλαβε τὸ δικαίωμα ἡ Τράπεζα κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Νόμου νὰ χορηγῇ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πιστώσεις δι' ἀνοικτῶν λογαριασμῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων, ἐσύγχισε δυστυχῶς τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο εἶδος τῆς ὑποθήκης, καὶ ἔκτοτε οἱ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ μετεποίησαν τὰ κεφάλαια εἰς πιστώσεις ἀντὶ δανείων, καὶ ἡ γεωργία δὲν ἔλαβε τίποτε, καθὼς ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς τῆς ἐξαμηνιαίας καταστάσεως τῆς Τραπέζης ὅπου, ὡς βλέπετε, μόνον ὀκτακόσιαι χιλιάδραχμαι ἀναβαίνουσι τὰ ἐπὶ χρεωλυσίᾳ ἐνυπόθηκα δάνεια, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἦναι τέσσαρα ἑκατομμύρια.

Αἱ κατεπείγουσαι λοιπὸν καὶ μεγάλαι ἀνάγκαι μας διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον εἶναι αἱ ἀνάγκαι τῆς γεωργίας· ἡ γεωργία ἔχει ἀνάγκην δανείων, ἀλλὰ δανείων οὐχὶ δι' ἀνοικτῶν λογαριασμῶν, οὐχὶ δι' ἁπλῶν δανείων, ἀλλὰ χρεωλυτικῶν καὶ

μὲ ὅσον ἔνεστι μακροτέρας προθεσμίας. Τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχει χρείαν μακροπροθέσμων δανείων· ἀλλ' ἡ γεωργία ἀφ' οὗ ἅπαξ καταναλώσῃ τὰ κεφάλαια εἰς τὴν καλλιέργειαν, δὲν δύναται νὰ τὰ ἀποδώσῃ εἰμὴ βαθμηδὸν καὶ ἐκ μόνου τοῦ ἐτησίου προϊόντος ἀλλ' αὐτὸ τὸ προϊὸν ὅλοι γνωρίζετε, πόσον μικρὸν εἶναι· καὶ ἡ πλέον ἀνεπτυγμένη καὶ τελειοποιημένη γεωργία μᾶλις 9 τοῖς 0/0 δίδει καθαρὸν εἰσόδημα. Τὸ ἐμπόριόν μας ἄλλως τε ἔχει καὶ ἄλλα βαρθήματα, διότι καὶ ὡς ἐμπόριον κυρίως διαμεταχμιστικὸν ἔχει μεγάλας ξένας πιστώσεις, καὶ εἰκόλως οἰκονομεῖται· ὥστε, ὅλας τὰς προσπαθείας μας πρέπει νὰ καταβάλωμεν κυρίως εἰς τὸ νὰ προμηθεύσωμεν κεφάλαια διὰ τὴν γεωργίαν, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οὔτε τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἐχόντων εἰσέτι οἱ γεωργοί μας, ὅσοι ἔχουν ἰδιοκτησίας, καὶ χίλιαι ἄλλαι ἀφορμαὶ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν γεωργίαν τὰ κεφάλαια.

Στρέψατε κύριοι τοὺς ὀφθαλμούς σας εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἴδητε ὁποίαν ἐπιμέλειαν καταβάλλουν ἐπὶ αἱ Κυβερνήσεις ὑπὲρ τῆς γεωργίας, μόλον ὅτι ἔχουσι τόσας ἄλλας ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐνασχολήσεις. Καθ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη ὑπάρχουν πιστωτικὰ καταστήματα συσταθέντα ἰδίως διὰ τὴν γεωργίαν. Ἡ Γερμανία πρὸ πάντων καὶ μεταξὺ τῶν Γερμανικῶν Κρατῶν ἡ Πρωσσία διακρίνεται διὰ τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν κατέβαλεν ὑπὲρ τῆς συστάσεως τοιούτων καταστημάτων. Εἰς πληθυσμὸν Γερμανικὸν 27 μόνων ἑκατομμυρίων ὑπάρχουν ἅπειρα καταστήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς κυκλοφορίαν 510 ἑκατομμύρια, τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ὠφελήματα εἶναι μέγιστα· δι' αὐτῶν ὄχι μόνον ἐνισχύεται ἡ μεγάλη γεωργία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ τάξις τῶν γεωργῶν εἰς πολλὰ μέρη ἠδυνήθη νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν γῆν ἢ τὰ βάρη τῆς γῆς καὶ τὰς τιμαριωτικὰς δουλείας, καὶ μόλον ὅτι ὅλα τὸν ἔχουσιν ὡς ἔγγιστα μηχανισμόν, καὶ στηρίζονται εἰς τὸν ἐκδοσιν ἐξ ὑποθηκῶν ὁμολογιῶν (Lettres de gage), ὑπάρχει μόλον τοῦτο διαφορά τις μεταξὺ αὐτῶν, διότι τὰ μὲν ἔχουν κυρίως σκοπὸν τὸ συμφέρον τῶν κτηματιῶν, καὶ διοικοῦνται ἀπὸ συναιτέρους διατελοῦντα ὑπὸ τὴν κοινὴν ἐγγύησιν ὅλων τῶν συνεταίρων, τὰ δὲ καὶ τοι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑποστηρίξεως τῆς κτηματικῆς πίστεως συσταθέντα ἀπὸ κεφαλαιούχων, ἔχουν οὐχ ἧττον ὡς κύριον μέλημα τὸ συμφέρον αὐτῶν τῶν ἰδίων· ἡ διαφορὰ δὲ αὐτὴ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι οἱ τόκοι καὶ λοιπὰ ἔξοδα τῶν πρώτων εἶναι κατά τι ὀλιγώτερα τῶν δευτέρων· ἐντεῦθεν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βελγίου καὶ τοι ἔχουσα δύο καταστήματα τῆς κτηματικῆς πίστεως συστημένα ὑπὸ κεφαλαιούχ

χων, ἐνισχυλίθη πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν σύστασιν καὶ ἄλλου κατα-
στήματος τῆς κτηματικῆς πίστεως, ἔχοντος κύριον σκοπὸν τοῦ
νὰ ἐκτείνῃ τὰ ἀγαθοεργήματα τοῦ συστήματος, ἐφ' ὅλων εἰ δυ-
νατὸν τῶν κτηματιῶν, μικρῶν καὶ μεγάλων, μὲ ὅσον ἐνδέχεται
μετριωτέρους τόκους καὶ μὲ μακροτέρας προθεσμίας δάνεια.

Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ καταστήματα τῆς
κτηματικῆς πίστεως τὰ συστημένα.

Εἰς Πρωσίαν, Ἀνόβερον, Γαλλικίαν τῆς Αὐστρίας, Βυρτεμ-
βέργην, Σαξωνίαν, Μεκλεμβούργον, Ἀμβούργον, Βρέμην, Δανιμαρ-
κίαν, Ρωσσίαν, Πολωνίαν καὶ Γαλλίαν.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἤγουν τὴν τῶν κεφαλαιούχων
ἀνήκουσι τὰ καταστήματα.

Τῆς Βαυαρίας, Ἔσσης-Δαρμστάτης, Δουκάτου Νασσὼ, Βυρτεμ-
βέργης καὶ Βελγίου.

Ὑπάρχουν δὲ καὶ τινα τοιαῦτα καταστήματα συσταθέντα καὶ
διευθυνόμενα ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων· οἷον ἐν Ἔσσῃ-Κάσσελ, Ἀνο-
βέρῳ, Βάδῃ, Δανημαρκίᾳ, Ρωσσίᾳ καὶ Βελγίῳ.

Πρέπει νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ὅτι τὰ εἰρημένα καταστήματα
ἂν καὶ ἔχουν ὅλα σκοπὸν νὰ βοηθήσουν τὴν γεωργίαν, συντέχνην
ἰδίως τὴν κτηματικὴν πίστιν τῶν μεγάλων κτηματιῶν· ἀλλ' ἡ
μικρὰ τάξις τῶν γεωργῶν δὲν εὑρίσκει ἐν γένει εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ
καταστήματα τὴν ἀπαιτουμένην ὑποστήριξιν, διὰ τοῦτο ὡς συμ-
πλήρωμα τῆς κτηματικῆς πίστεως ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ σύστα-
σις καὶ ἀγροτικῶν τραπεζῶν, αἵτινες δανείζουν ἐπὶ ἐγγυήσει
τῶν προσώπων καὶ τῆς κινητῆς περιουσίας. Τοιαῦτα καταστή-
ματα ὑπὸ διάφορα ὀνόματα εἶναι συστημένα μέχρι σήμερον εἰς
ὀλίγα μέρη καὶ ῥητῶς εἰς τὸ δουκάτον τῆς Βάδης, εἰς Βυρτεμ-
βέργην, τὴν Βαυαρίαν, Ρωσσίαν, Ἔσσην Δαρμστάτην καὶ τὴν
Ἰρλανδίαν· καὶ ἡ πεῖρα ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ σύστασις αὐτῶν ἔδωκε
ζωὴν εἰς τὴν μικρὰν γεωργίαν. Ἂν λοιπὸν σκοπεύωμεν καὶ ἡμεῖς
νὰ ἔχωμεν παρ' ἡμῖν οὐχὶ ὀνόματι ἀλλὰ πράγματι χρήσιμον εἰς
τὴν γεωργίαν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μιμηθῶμεν αὐτὰ τὰ ἔθνη, νὰ
λάβωμεν (ἴδιως ὑπ' ὄψιν τὴν διαγωγὴν τοῦ Βελγίου, καὶ νὰ συ-
στήσωμεν τράπεζαν ἱκανὴν νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς
γεωργίας μας, ἥτις πάσχει, καὶ πρὸ πολλοῦ μένει ἄνευ τῆς
παρεμπιπτούσης προστασίας.

Ἀλλὰ τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν θεραπεύει
τὴν ἀνάγκην τῆς γεωργίας μας; ὄχι·

Διότι ἐσυγχίσθησαν τὰ ἐνυπόθηκα δάνεια, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ
χωρισθοῦν τὰ δι' ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ ἁπλᾶ δάνεια

ἀπὸ τὰ ἐπὶ χρεωλυσίῳ· καθότι ὅπως ἔχει σήμερον ἡ διάταξις 9
τοῦ Νομοσχεδίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπὶ ὑποθήκῃ δάνεια θεω-
ροῦνται συνάμα τὰ ἐπὶ χρεωλυσίᾳ, τὰ ἁπλᾶ δάνεια καὶ τὰ δι'
ἀνοικτῶν λογαριασμῶν, ἐπειδὴ δὲν μένει κυρίως ζωὴ τῆς Τρα-
πέζης εἰμὴ ἐπὶ τρία ἔτη, διότι πρὸ πέντε ἐτῶν τῆς λήξεως τῆς
διαρκείας της θέλει ἀρχίσει νὰ σκέπτηται ἡ Τράπεζα περὶ τῆς
ὑπάρξεώς της, καὶ ἂν δὲν ἀνανεωθῇ τὸ προνόμιόν της, δὲν εἰμ-
πορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ χορηγῇ μακροπρόθεσμα δάνεια ἐν ᾧ
ἡ διὰ χρεωλυσίου ἀπόσβεσις τοῦ δανείου πρέπει νὰ παρατείνε-
ται εἰς τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα χρόνους, οὐδεὶς φρόνιμος
γεωργὸς θέλει δανεισθῇ ἀπὸ τὰ νέα δάνεια ἐπὶ χρεωλυσίᾳ. Ἀλλὰ
τὰ κεφάλαια οὐχ ἧττον θὰ δοθῶσι, θὰ τὰ λάβωσιν ἄλλοι δι'
ἀνοικτῶν λογαριασμῶν καὶ δι' ἁπλῶν δανείων, καὶ θὰ τὰ μετα-
χειρισθῶσιν εἰς πᾶσαν ἄλλην χρείαν ἢ τὴν τῆς γεωργίας· καὶ ἐν
τοιαύτῃ περιστάσει δὲν βλέπω πραγματικῶς τὸν χωρισμὸν τῶν
κεφαλαίων εἰς δώδεκα ἑκατομμύρια διὰ τὴν γεωργίαν καὶ 12
διὰ τὸ ἐμπόριον, ὅπως ἐν τῇ ἐκθέσει του ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς
βεβαιοῖ ὅτι κατώρθωσεν. Ἐὰν κατωρθώθη τοῦτο ἐν τῷ Νόμῳ,
εἰς τὸν Νόμον θὰ μένει.

Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ὠφελεῖται ἡ γεωργία ἐκ τοῦ Νομο-
σχεδίου, ἐπαπειλεῖται καὶ ἐν κακῷ· τὰ νέα πιστωτικὰ κεφάλαια
βλέπω τὰ δανεισθῇ ὡς καὶ πρότερον, διάφοροι ἰδιοκτῆται τῶν ἐν
Ἀθήναις οἰκοδομῶν, καὶ τότε δὲν εἴμεθα πλέον ἐλεύθεροι διὰ νὰ
κανονίσωμεν ἐπὶ τὸ βέλτιον, διὰ τὸ μέλλον τοὐλάχιστον, τὰ
τῆς Τραπέζης· ὅταν ἡ πίεσις τῶν νῦν τριάκοντα ὀφειλετῶν διέ-
γειρε σήμερον περὶ ἡμᾶς τοσαύτην σπουδὴν ὑπὲρ τῆς ἐπιψηφί-
σεως τοῦ Νομοσχεδίου, τί θέλει συμβῇ, ὅταν αὔριον οἱ ὀφειλέται
γένωσι πολλαπλάσιοι; ὅταν ὁλόκληρος ἡ πόλις λάβῃ δάνεια;

Ποῦ εἶναι ἡ ἐλευθερία τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπόσχεται διὰ τὸ μέλ-
λον Κ. ὑπουργός, ὅταν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁμολογῇ σήμερον ἐν τῇ ἐκ-
θέσει του ὅτι θέλων νὰ περιορίσῃ τὴν Τράπεζαν εἰς τὸ καθῆκόν
της καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπέρβασιν, ἀναγκάσθη νὰ ὑποσυ-
βάλῃ; οὐδὲν εἶναι πάντη ἐλεύθερος (λέγει ῥητῶς ἐν τῇ ἐκθέ-
σει του) τὰς ἐπιῤῥοὰς τῶν ἐξωθεν παραπόνων καὶ ἀπαιτήσεων
κλπ.! ἢ μήπως δὲν ἴδατε ὅτι οὔτε διὰ νὰ μελετήσωμεν μᾶς
παρεχωρήσαν τὸν ἀποχρῶντα χρόνον; Δὲν εἶναι, Κύριοι, εἰς
τὴν ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως νὰ μεταβάλλῃ ἰδιορρύθμους μίαν
ὁποιανδήποτε κοινωνικὴν κατάστασιν, ἀφ' οὗ ἄρχισε νὰ δημιουρ-
γηθῇ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ· αἱ κυβερνήσεις δὲν δημιουργοῦν, ἀλλὰ
κανονίζουν, καθὼς εἴπομεν πολλάκις.

Καὶ ἐν τούτοις χάριν ἑνὸς τοιούτου ἀτελοῦς ἔργου, περιπλέκοντος μάλιστα τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας μας, ἐγένοντο σημαντικαὶ θυσίαι. Ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι δύο μόνον παραχωρήσεις ἔκαμεν εἰς τὴν Τράπεζαν, καὶ ἐγὼ τὰς εὑρίσκω τέσσαρας. Παρεχωρήθη α') τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκδώσῃ ὁμολογίας (lettres de gage) μέχρις ὀκτὼ ἑκατομμυρίων καὶ πλειοτέρας ποσότητος ἂν παρουσιασθῇ χρεία, β') ἐτροποποιήθη χάριν τῆς Τραπέζης ἡ περὶ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν νομοθεσία, γ') ηὐξήνθη τὸ παθητικὸν αὐτῆς ἀπὸ ἓξ εἰς δέκα ἑκατομμύρια· καὶ δ') ηὐξήνθη πλαγίως τὸ ποσὸν τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων· ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι δὲν ηὔξησε τὸ ποσὸν τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων, καὶ ἐγὼ διϊσχυρίζομαι ὅτι ηὔξησε, διότι πρότερον τὸ ὅλον τοῦ παθητικοῦ τῆς Τραπέζης δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὰ ἓξ ἑκατομμύρια, καὶ σήμερον τὸ ἐν γένει παθητικὸν ηὐξήσεν εἰς δέκα, καὶ τὸ ἀπαιτητὸν παθητικόν της ἐκ γραμματίων μόνον ὡρίσθη εἰς ἓξ ἑκατομμύρια· βλέπετε ἐκ τούτων κύριοι ὅτι παραχωρήσεις σημαντικαὶ ἐγένοντο εἰς τὴν Τράπεζαν ἄνευ ἀναλόγου καὶ δικαίας ἀμοιβαιότητος· διότι διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ παθητικοῦ καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν τόκων τῶν νέων ὁμολογιῶν ἡ Τράπεζα θέλει ὠφελεῖται εἰς τὸ ἑξῆς ἀπὸ 250 ἕως 300 χιλ. δραχμὰς ἐτησίως ἐν ᾧ ἡ θυσία τὴν ὁποίαν πράκειται νὰ κάμῃ εἰς τοὺς ὀφειλέτας της, δὲν ὑπερβαίνει τὰς 130 χιλ. περίπου. Εἰς οὐδὲν κύριοι, ἤθελον λογισθῇ τὰς θυσίας οὐχὶ αὐτὰς ἀλλὰ καὶ πολὺ μεγαλητέρας, ἐὰν ἐπράσσετο νὰ ἔλθῃ ἡ Τράπεζα εἰς βοήθειαν τῆς γεωργίας· ἀλλὰ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ὑπ' συζήτησιν Νομοσχεδίου καμμίαν συνδρομὴν δὲν εὑρίσκω ὑπὲρ τῆς γεωργίας· ἡ γεωργία εἶπα καὶ λέγω διὰ νὰ βοηθηθῇ πρέπει νὰ εὕρῃ δάνεια χρεωλυτικά, μὲ μακροτάτας προθεσμίας καὶ μὲ μετριώτατον τόκον, καὶ ἐνταῦθα οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο βλέπω. Τὸ Νομοσχέδιόν μὲ μίαν λέξιν ὅπως ἔχει παντάπασι δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς εἰγάς τοῦ τόπου.

Ἀλλὰ τί νὰ γένῃ; θὰ μὲ εἴπητε· σύστασις Τραπέζης δὲν αὐτοσχεδιάζεται· δὲν εἶμαι βεβαίως εἰς θέσιν νὰ σᾶς δώσω ἐκ τοῦ προχείρου πλήρη καὶ πρακτικὴν γνώμην. Ὅ,τι ὅμως αἰσθάνομαι καὶ δὲν δυσκολεύομαι νὰ ἐκφράσω εἶναι ὅτι ἂν δὲν πρέπῃ, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τοὺς πρώτους ὅρους τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης, τοὐλάχιστον ἂς ψηφίσωμεν ὥστε τὸ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν νέων ὁμολογιῶν ἐκ δραχμῶν 8 ἑκατομμυρίων ποσὸν νὰ χρησιμεύσῃ ῥητῶς εἰς χρεωλυτικὰ δάνεια μακροπρόθεσμα, καὶ τοῦτο διὰ νὰ μένῃ πραγματικῶς ὑποκρυπτὸν αὐτὸ

τὸ ποσὸν, καὶ νὰ μὴ χρησιμεύσῃ εἰς ἄλλα δάνεια· ὀρθότερον δὲ εἶναι νὰ διαγραφῇ ὁλοσχερῶς αὐτὴ ἡ ἐργασία ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἐργασίας τῆς Τραπέζης.

Ἐν τούτοις ἡ Τράπεζα καὶ οὕτω δὲν πρέπει νὰ δυσκολευθῇ, νὰ ἐφαρμώσῃ τὸν ἐκπεσμὸν τοῦ τόκου εἰς 7 καὶ 8 τοῖς 0|0 ὅπως φέρεται εἰς τὸ Νομοσχέδιον· ἂν ὅμως δυσαρεστηθεῖσα θελήσῃ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἔπρεπεν οἰκοθεν νὰ ἐνεργήσῃ, καθ' ὅσον δὲν ἦτο δίκαιον νὰ ἐπιμένωσιν οἱ μέτοχοι νὰ λαμβάνωσι βαρύτατον τόκον τόσα ἔτη κατὰ συνέχειαν, ἐν ᾧ ὁ Νόμος τὸν ὅρον 9 καὶ 10 δὲν καθιέρωσεν ἀπὸ τὸ 1842 ὡς κανονικὸν ἀλλ' ὡς ἀνώτατον, τότε δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ὑπέρβασιν τῶν πιστωτικῶν κεφαλαίων, καὶ ἐὰν ἐντεῦθεν προελθωσι δυστυχήματα, ταῦτα θέλουν βαρύνει τὴν Τράπεζαν, ἥτις ἐξελθοῦσα τοῦ Νόμου τὰ ἐπροκάλεσε. Δὲν πρέπει, κύριοι, νὰ φοβούμεθα ὅταν μᾶς ῥυθερίζουν. Δὲν ἐροβήθησαν οἱ γερουσιασταὶ τῆς Ῥώμης, οὔτε ὅταν ὁ Ῥρένος εἰσέβαλε καὶ προσετέρθη ἀσπλάγχνως εἰς τὴν πόλιν των. Ὅπως ἔχομεν τὰς ὠφελείας πρέπει νὰ δεχθῶμεν καὶ τὰς ζημίας τῆς ὑγιοῦς θέσεως, ἐὰν ὑπάρχωσι ζημίαι. Κἂν ἔπρεπε νὰ ῥοβῇταί τις, ὅταν ἐδῶ πράττεται μία αἵθαιρεσία, ἐκεῖ ἄλλη αὐτοδικία· ἐὰν πρέπῃ νὰ μὴν εἴπωμεν εἰλικρινῶς εἰς τὴν Τράπεζαν τὰ σφάλματά της, ὅταν σφάλλῃ, καὶ νὰ τὴν ὑποστηρίζωμεν, ὅταν εἶναι δίκαιον, ἀναγνωρίζομεν μίαν κατάστασιν πραγμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἠθικὴ δύναμις ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ, καὶ συντρέχομεν εἰς τὸ νὰ γεννηθῇ τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολεμεῖ ὅ,τι ὤφειλε νὰ προστατεύῃ καὶ νὰ ἐνισχύῃ· ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν μετὰ παῤῥησίας εἰς τὴν Τράπεζαν, ὅτι πρέπει νὰ ἦναι εἰλικρινὴς καὶ ὀλιγαρκὴς, καὶ νὰ ἐκπληρῇ ἀκριβῶς τὸν Νόμον, καὶ ὅτι τότε μόνον θὰ ἔχῃ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν ὑπόληψίν μας.

Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς πρέπει νὰ σκεφθῇ τὸ ὑπουργεῖον περὶ συστάσεως Τραπέζης, ἡ ὁποία θέλει ὑποστηρίξει τὴν κτηματικὴν πίστιν, καὶ θέλει συντρέχει κυρίως τὴν γεωργίαν· διὰ νὰ εὕρῃ δὲ καὶ ἡ μικρὰ γεωργία μας τὴν νόμιμον ὑποστήριξιν, πρέπει νὰ συστηθῇ συγχρόνως καὶ μία ἀγροτικὴ Τράπεζα, δανείζουσα ἐπὶ ἐγγυήσει τοῦ προσώπου καὶ τῆς ἀκινήτου περιουσίας. Αὐτὴ κυρίως εἶναι ἡ ἀληθὴς, ἡ εὐρεῖα πηγὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πλούτου· ἡ γεωργία εἶναι σήμερον ἡ ἄγκυρα τῆς ὑπάρξεώς μας, καὶ ὀφείλομεν παντὶ σθένει νὰ τὴν ὑποστηρίξωμεν.

Δὲν ἐννοῶ παντάπασιν νὰ ἀποκλείσωμεν ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν

ταύτην τὴν ὑπάρχουσαν ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἐὰν δεχθῇ συμφωνίας συμφερούσας εἰς τὴν γεωργίαν, αὐτὴ ἂς προτιμηθῇ· δὲν εἶναι βεβαίως ὀρθὸν νὰ ἐγκαταλείψωμεν κατάστημα, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησεν ἡ ἰδιωτικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ὑπόληψιν.

Ὅ,τι ὅμως θὰ γένῃ, ἂς γένῃ ὅσον ἔνεστι ταχύτερον, διὰ νὰ εἰσαχθῇ καὶ παρ' ἡμῖν πραγματικὸν καὶ πλῆρες τὸ σύστημα τῆς κτηματικῆς πίστεως· οὔτε μίαν ἡμέραν δὲν πρέπει κύριοι νὰ ἀρήσωμεν τοῦ λοιποῦ τὴν γεωργίαν μας ἀπροστάτευτον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὴν ἔκθεσιν διὰ τῆς ὁποίας ἐξέθεσα ἐνώπιον τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων τὰ διατρέξαντα ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς πράκειται· ἀλλ' ὁ προλαλήσας ἀντικρούων τὴν ἔκθεσιν ταύτην εἶπεν ὅτι ἐγένετο παραβίασίς τις τῶν ὅρων τοῦ καταστατικοῦ ἐκ μέρους τῆς Τραπέζης ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν δανείων τῆς προεξοφλήσεως, τὸ τοιοῦτον ἔλαβε χώραν· διότι οἱ ἔμποροι κατ' ἀρχὰς ἂν καὶ εἶχον παρὰ τῇ Τραπέζῃ πίστωσιν ἀρκοῦσαν, καὶ ὅμως ἐπρομηθεύοντο τὰ διὰ τὸ ἐμπόριόν των χρήματα ἐξ Εὐρώπης διότι ἐπρομηθεύοντο ταῦτα μὲ τόκον μετριώτερον, ἀφοῦ δὲ ἐπῆλθεν ὁ πόλεμος καὶ ἡ στενοχωρία τοῦ ἐμπορίου, ἕνεκα τῆς ὁποίας οἱ Εὐρωπαῖοι οὐ μόνον ἠρνοῦντο τὴν χορήγησιν χρημάτων ἐπὶ μετρίῳ τόκῳ ἀλλὰ καὶ ἐζήτουν τὰ ὡρισμένα, οἱ ἔμποροι κατέφυγον εἰς τὴν Τράπεζαν, ἥτις εὑρέθη εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις της ἠναγκάσθη ἕνεκα τούτου νὰ ὑπερβῇ τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ ὡς πρὸς τὴν χορήγησιν τῶν τοιούτων δανείων τῆς προεξοφλήσεως· ἅμα ἐμαθον τὴν τοιαύτην ὑπέρβασιν ἀμέσως διέταξα τὴν Τράπεζαν νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ καταστατικοῦ βαθμηδόν· αὐτὴ ἡ διαταγὴ τὴν μὲν Τράπεζαν ἠνάγκασε νὰ παύσῃ τὴν χορήγησιν τοιούτων δανείων, τὸν δὲ ἐμπορικὸν κόσμον κατεβυθίσθησεν εὑρεθέντα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποστείλῃ πολλὰ παράπονα· κατὰ τὴν τοιαύτην περίπτωσιν εὑρεθεὶς εἰς δυσχερῆ θέσιν ἐξέτεινα τὴν ἐνέργειαν τῆς διαταγῆς ἐντὸς προθεσμίας ἀρκούσης πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ δὲν παρενόμησα διότι ἐπέμενον εἰς τὸ μέτρον τοῦ νὰ περιορισθῇ ἡ Τράπεζα ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ καταστατικοῦ της ὡς πρὸς τὰ προεξοφλητικὰ δάνεια, καὶ διὰ τῆς ἐπιτάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μέτρου τούτου ἐπρονόησα μόνον ὥστε νὰ μὴ γένωσι δυστυχήματα. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς καὶ ὁ προλαλήσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὁ ὑπουργὸς ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην καὶ χορηγεῖ οἰκοθεν τὴν ἄδειαν τοῦ ἐκδίδειν περισσότερα τραπεζικὰ γραμμάτια

πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορίου· κατὰ μείζονα λόγον ἔπρεπεν ὁ ὑπουργὸς καὶ ἐνταῦθα οὐχὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἔκδοσιν περισσοτέρων γραμματίων, ἀλλὰ νὰ προνοήσῃ ὅπως μὲ συμβῶσι διὰ τοῦ ἀμέσως περιορισμοῦ τῶν προεξοφλητικῶν δανείων πρὸς τοὺς ἐμπόρους δυστυχήματα ἐμπορικά, ἀλλὰ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐκπληροῖ τῶν σκοπῶν ὃν προτίθεται, τοῦτ' ἔστι ἐπέρχεται εἰς βοήθειαν τῆς γεωργίας; Ἀπήντησεν ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς καὶ συνάμα ἀπεκρίθη ὄχι, διότι, εἶπεν, χρεωλυτικὰ δάνεια ἕνεκα τοῦ μακροτάτου διαστήματος τῆς ὑπάρξεως τοῦ προνομίου τῆς Τραπέζης δὲν θέλουσι λάβει χώραν, τὰ μόνα ἄτινα χρησιμεύουσιν εἰς τὴν γεωργίαν, θέλουσι πολλαπλασιασθῇ τὰ δάνεια τῶν χωρηγήσεων πρὸς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ἰδιοκτήτας καὶ ἐντεῦθεν θέλει περιορισθῇ ἡ ἐλευθερία τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ μέλλον τοῦ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν δέουσαν ἐπιρροὴν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς Τραπέζης, συγχρόνως ἐξέθηκαν τὰ διάφορα συστήματα τῶν Τραπεζικῶν καταστημάτων ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην· δύο συστήματα τυγχάνει τραπεζικῶν καταστημάτων ὑπάρχουσι, τὸ ἓν εἶναι τῶν μεγάλων ἰδιοκτητῶν, τὸ ἕτερον εἶναι τῶν κεφαλαιούχων συνερχομένων εἰς ἓν καὶ συνιστώντων δανειστικὸν κατάστημα· τὸ πρῶτον εὑρίσκεται μόνον ἐν Γερμανίᾳ ὅπου ὑπάρχουσι μεγάλαι ἰδιοκτησίαι, τὸ δεύτερον ἐν Γαλλίᾳ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Κράτη· ἀμφότερα συντρέχουσι τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον συντρέχει αὐτὴν περισσότερον· διότι τὸ δεύτερον σύστημα τὸ τῶν κεφαλαιούχων, ἐπειδὴ γίνεται κατάθεσις χρημάτων εἰσπραττομένων εἰς καιροὺς, ἀπαιτεῖ μεγαλύτερον τόκον ὃν ὠφελῆται ἡ γεωργία διὰ τοῦ πρώτου συστήματος ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν συντρέχεται τοσοῦτον, ὅσον ἐκ τοῦ δευτέρου ἡ μακρὰ γεωργία· ὁ προαγορεύσας ἐξέθεσε προσέτι καὶ ἓν ἕτερον εἶδος καταστημάτων τὸ τῶν ἀγροτικῶν τραπεζῶν· τοιοῦται τράπεζαι ἀνωμένων μὲ τὴν κτηματικὴν πίστιν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Σκωτίαν, αἵτινες ἐφάνησαν λίαν εὐεργετικαὶ δανείζουσαι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πίστεως τῶν προσώπων. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ Κυβέρνησις ἐσύστησε διὰ καταθέσεως ἰδίων αὐτῆς κεφαλαίων τοιαύτας τραπέζας διὰ τὰ ἐναύσια ἔξοδα τῆς καλλιεργείας· ἐπὶ ὑπάρχουσι τὰ λεγόμενα γραυδαλικὰ δικαιώματα ἅτινα ἐπανάστασις τις δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστρέψῃ ὡς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐστερήθησαν ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων αἱ τοιαῦται τράπεζαι ὅπως οἱ θέλοντες νὰ ἐλευθερώσωσιν ἐνωσίους τὰ κτήματά των ἐκ τῶν γραυδαλικῶν δικαιωμάτων εὑρίσκωσι τὸ μέσον τοῦ δανείζεσθαι ἐπὶ μετρίῳ τόκῳ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν αὐτῶν τῶν κτημάτων των.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ σύστημα τοῦ συναιτερισμοῦ τῶν κτημάτων εἶναι ἀνεφάρμοστον· ἐφαρμόσθη λοιπὸν τὸ ἕτερον σύστημα τὸ τῶν κεφαλαιούχων ἐξ ὧν συνεστήθη ἡ ὑπάρχουσα Τράπεζα διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς βοήθειαν τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ἐκ τῆς μικρᾶς ἐκθέσεώς μου εἴδατε τὴν μέχρι τοῦδε κατάστασιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς· πρὸ πολλοῦ ἀνεγνωρίσθη ὅτι ἀπέναντι τῆς προόδου, ἣν ἔλαβον ἅπαντα τὰ παραγωγικὰ ἔργα, τὰ κεφάλαια τῆς Τραπέζης ὅσα προσδιώρισαν οἱ Νόμοι τοῦ 1841 καὶ 1843 ἦσαν ὀλίγα καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησα νὰ αὐξήσω τὰ χρηματικά μέσα αὐτῆς διὰ μετοχῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ κατορθώσω ἀπέναντι τῆς Τραπέζης ἀντιταττούσης, ὅτι ἡ διὰ μετοχῶν αὔξησις τῶν κεφαλαίων της ἤθελεν ἐπιφέρει τὴν ἐλάττωσιν τοῦ μερίσματος, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ μὲ ἰδίαν ζημίαν καὶ βλάβην· ἐπροθυμοποίησα λοιπὸν τὴν αὔξησιν τῶν κεφαλαίων διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἐξ ὑποθηκῶν λεγομένων ὁμολογιῶν ὅπως ἡ Τράπεζα ἐπρότεινε, ἀλλὰ συγχρόνως ἐζήτησα τὸν κατεβιβασμὸν τοῦ τόκου εἰς 6 τοῖς 0|0 καὶ προεχώρησα εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐπὶ 15 ἔτη καταβολὴν δύω ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ὅρους δόσεως καθορᾶτε εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἐκ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ ἔλθω τὸ ταχύτερον εἰς βοήθειαν τῆς γεωργίας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἔλθω εἰς ἐντελῆ συμφωνίαν μετὰ τῆς Τραπέζης, καὶ αὐτοὶ περιωρίσθην νὰ ἔλθω εἰς διαπραγματεύσεις καὶ ὑφυπέβαλον ἀποτέλεσμα περὶ τοῦ παρόντος, τοῦτέστι περὶ τοῦ διωρισμένου καθ' ἃ ἰσχύει τὸ προνόμιον τῆς Τραπέζης, χωρὶς κοινὴν βλάβην γενικὴν, διότι τὸ παθητικὸν τῆς Τραπέζης, ὅπερ προσδιορίζεται ἐλπὶ τῇ τραπεζικῇ γραμματίοις κλπ. μέχρι 10 ἑκατομμυρίων δραχμῶν δὲν αὐξάνεται διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς εἶπε· ὁ προλαλήσας, διότι τοῦτο ὑπάρχει κανονισμένον ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης, καθ' ὅλας δὲ τὰς πιθανότητας τὸ Νομοσχέδιον διαλαμβάνει τοιαῦτα μέτρα, ἅτινα τείνουν εἰς βοήθειαν τῆς γεωργίας· ἀλλ' ὁποία ἔσεται ἡ βοήθεια, ὅταν δὲν μεσολαβῇ ὁ ἀμοιβαῖος ὑλικὸς καιρὸς διὰ νὰ λάβωσιν οἱ γεωργοὶ μακροχρόνια χρεωλυτικὰ δάνεια, ἅτινα μόνα δύνανται νὰ ὠφελήσωσιν αὐτούς; Ἠρώτησεν ὁ προλαλήσας ἐντιμος Γερουσιαστής· ἀπεκρίνομαι ὅτι ἂν οἱ γεωργοὶ δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μακροχρόνια χρεωλυτικὰ δάνεια, δύνανται ὅμως νὰ λάβωσιν ἁπλᾶ δάνεια ἐπὶ τόκῳ 7 τοῖς 0|0. Ἡ Κυβέρνησις ἂν δὲν θέλῃ νὰ ἀποδυναμώσῃ τὴν πίστιν τῆς Τραπέζης, ἣν ὁ προηγούμενος ἀντιπρόεδρος ἐπροθυμοποιήθη νὰ ὑφυπογράψῃ ἀπὸ τοῦδε νὰ συντάξῃ ἐκ δευτέρου ἐπιτροπὴν

ἄλλην. Γράφεται μέχρι δὲ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς κατορθοῦται ὥστε οἱ γεωργοὶ νὰ δανείζονται εἴτε διὰ χρεωλυτικῶν εἴτε δι' ἁπλῶν δανείων μέχρι 7 τοῖς 0|0, διότι ἕνεκα τῶν περιστάσεων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐλάττωσις τοῦ τόκου εἰς 6 τοῖς 0|0 δι' ὅλους λοιπὸν τοὺς λόγους τούτους καὶ τοὺς πλατύτερον ἀναπτυσσομένους εἰς τὴν ἔκθεσιν, συνιστῶ τὴν παραδοχὴν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου τοῦ σχετικῶς καλλιτέρου.

Ἀκούσατε τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμιδῆς ἔλεξε τάδε·

Κύριε!

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ ἐνυπάρχει καὶ ἡ αἰτία ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ ἡ κυρία ἔλλειψις πρὸς τοῦτο, μόνης τῆς Κυβερνήσεως· ὅτι δηλαδὴ, καὶ τὰς κατ' εὐχὴν εὐκολίας ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν κεφαλαίων καὶ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ τόκου ἀπὸ μόνην τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῆς Εὐρώπης νὰ ἐλπίσωμεν εἰς τὸ μέλλον πρέπει καὶ τὴν πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐξαμήνων ἐντελῆ καὶ ἐπιτηδείαν πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν κατάστασιν αὐτῆς, ἡ ἰδία Κυβέρνησις ὡς μὴ ὀφειλε παρέβλεψεν· ἀλλὰ, κύριοι, περιστρεφομένου τοῦ λόγου καὶ ἐγγίζει μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Τραπέζης, ἀπ' ἀρχῆς, λέγω, μέχρι σήμερον, ἡ ἔλλειψις ὡς πρὸς τὴν ἐγκαίρων πραγματοποίησιν καὶ εἰς τὴν μετὰ ταῦτα ἀπαιτουμένην ὀθησιν καὶ πρόοδον τοιούτου καταστήματος εἰς αὐτὴν κυρίως τὴν Κυβέρνησιν δυστυχῶς εὑρίσκεται. Καθόλου πρὸς μόνην τὴν θέλησιν καὶ τὴν δέουσαν μέριμναν καὶ ἐπαγρύπνησιν τοῦ Ἄρχοντος ὁποιουδήποτε ἔθνους ἡ μέτρου μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν οἰκιῶν, ἐναπόκειται ἡ ἐπίτευξις τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπαιτουμένων μέτρων, οὐδὲν δὲ μέτρον δύναται νὰ ἐπιτύχῃ, ὅταν ἀπόῃ εἰς τὰς ὡρισμένας αὐτῶν ἀνάγκας, καὶ ἐξηγοῦμαι.

Μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν, κύριοι, τῆς Βασιλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἓν τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξε καὶ ἡ σύστασις τραπέζης δανειστικῆς. Ἡ μέριμνα αὕτη καταφαίνεται εἰς τὸν περὶ προσωδατήσεως Νόμον ἢ τὰς περὶ ἐκτελέσεως αὐτοῦ ὁδηγίας κατὰ τὸ 1835· εἰς τὸν περὶ συστάσεως τραπέζης πρωτότυπον ἢ γενικὸν Νόμον περιέχοντα τὰς βάσεις καθ' ἃς ἐδύνατο νὰ συγχωρηθῇ ἡ σύστασις τοιαύτης ἀπὸ ὁποιανδήποτε ἑταιρίαν, καὶ οἱ σύγχρονοι ἕτεροι δύο Νόμοι περὶ ὑποθήκης καὶ περὶ κτηματολογίων καθ' ὅλους τοὺς δήμους τοῦ Βασιλείου, ἀφορώντων κυρίως τὴν τελευταίαν τούτων, τὴν ὑπογραφικὴν παρ' ἑκάστου τῶν πολιτῶν καὶ ἐν χρόνῳ ὡρισμένῳ καταγραφὴν αὐτῶν τῶν ἰδίων κτημάτων κατ' εἶδος, θέσιν, ὅρον καὶ ἔκτασιν

ὡς ἔγγιστα, καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν διὰ διαφόρων ἐφημερίδων, διὰ νὰ ἐπέλθῃ οὕτω τὸ ἀναμφισβήτητον τοῦ τίτλου αὐτῶν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἑξαμήνων, ὡς τοῦτο προσδιωρίζετο, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἤθελεν ἀναφανῇ τακτική τις ἔνστασις καὶ ἀγωγὴ περὶ αὐτήν· καὶ ταῦτα κατὰ προπαρασκευὴν καὶ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς εὐκόλου καὶ ἀσφαλοῦς πορείας τῆς συστηθησομένης Τραπέζης· ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ εἴπω ὅτι ταῦτα πάντα ἀπέβησαν πρὸς ἐπίδειξιν μᾶλλον καὶ ἐγράφησαν εἰς μόνον τὸ χαρτί, χρησιμεύσαντα δυστυχῶς εἰς τὸ νὰ ἀποπλανήσωσι τοὺς ὅσους ἐπροικοδοτήθησαν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῶν περὶ συστάσεως τοιούτου καταστήματος ἐπαγγελιῶν· ἐνῷ πρὸς τὸν τοιοῦτον σκοπὸν ὑπῆρχεν ἐδραία ἡ θέλησις, ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ συγχρόνως καὶ ἡ πραγματοποίησις τοῦ καταστήματος τούτου, διότι ἡ μόνη Κυβέρνησις, ἔτις καὶ ὁλικῶς καὶ ἠθικῶς νὰ ἱδρύσῃ τοιοῦτον ἠδύνατο, ὑπῆρξεν ἡ ἀντιβασιλεία, ἥτις ἦλθεν ἐν Ἑλλάδι ἐρωδιασμένη μὲ τὰ ἑκατομμύρια τοῦ τότε δανείου, καὶ ἐνισχυομένη ὑπὸ τῆς συνδρομῆς τῶν μεγαλητέρων δυνάμεων καὶ τῆς ὑπολήψεως ἁπάσης τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἡ εὐκαιρία ἐκείνη παρῆλθεν ἐπὶ ματαίῳ ὡς πρὸς τὸ οὐσιωδέστατον τοῦτο, καὶ τὸ μετὰ ταῦτα διάστημα ἄγονον ὅλως ὑπῆρξε μέχρι τοῦ **1841**, ὅτε τῆς Κυβερνήσεως συγχροτουμένης ἀπὸ μόνους Ἕλληνας, συναισθανομένους πραγματικῶς τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ τοιούτου καταστήματος καὶ τὴν βλάβην τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ, ἐπῆλθον ἀποτελεσματικὰ τὰ περὶ αὐτῆς μέτρα καὶ ἐξετέθη ὁ ἀ. περὶ τῆς ὑπαρχούσης τραπέζης Νόμος, ὁρίσας καὶ τὰ μέτρα καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς ἀναλόγως ὡς πρὸς τὰς τότε ἀνάγκας καὶ περιστάσεις, συμμεθεξάσης καὶ τῆς ἰδίας Κυβερνήσεως πρὸς ἐμβάθυνσιν καὶ παραδειγματισμὸν κατὰ ἓν ἑκατομμύριον· οὐχ ἧττον δὲ δὲν ἔλλειψεν εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της καὶ ἡ μετὰ ταῦτα δυνατὴ συνδρομὴ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν αὐτῶν βάσεων διὰ τῆς ἐπιτραπείσης αὐξήσεως τῶν μεταλλικῶν κεφαλαίων αὐτῆς ἀπὸ 5 εἰς 6 ἑκατομμύρια, διὰ τῆς ἀδείας εἰς ἔκδοσιν καὶ δεκαδράχμων γραμματίων, καὶ διὰ διαφόρων ἄλλων μέσων καὶ μέτρων. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἀναπτύξεως ἐπαισθητὴ κατέστη ἡ ἀνάγκη καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων εἰς εὐρυτέρας βάσεις καὶ τῆς ἐκπτώσεως τοῦ τόκου, καὶ τὰ ὁποῖα ἀμφότερα δὲν ἐκρέμαντο προηγουμένως εἰς τὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Τραπέζης, διότι ἡ μὲν αὔξησις ἂν καὶ διὰ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Κυβερνήσεως, διὰ Νόμου μόνου, λέγω, νὰ ἐπιτραπῇ ἠδύνατο κατὰ τὸν

ὑπάρχοντα Νόμον, οὐχ ἧττον ὅμως ἐναπέκειτο καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ γνωρίσῃ προηγουμένως πῶς ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κεφάλαια, ἡ δὲ ἔκπτωσις τοῦ τόκου, ἂν καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Τραπέζης ἐναπέκειτο, δὲν ἠδύνατο μ' ὅλον τοῦτο νὰ συμβιβασθῇ αὐτὴ μὲ τὰ συμφέροντά της, ἄνευ εὐρυτέρας ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν της καὶ αὐτὴ πάλιν ἄνευ τῆς ἀναλόγου αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων. Πρὸς ταῦτα ἂν καὶ ἀπηντῶντο ἐπιθυμίαι τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Τραπέζης, ἔλειπεν ὅμως νὰ πέμψῃ ἡ τελευταία ἕνα ἐκ τοῦ γραφείου της εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἐξετάσῃ διάφορα τραπεζικὰ συστήματα καὶ νὰ συμβουλευθῇ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδήμονας καὶ ἐπιτροπεύοντας τῶν τραπεζιτῶν καὶ ἐξαιτήσῃ τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν· τοιοῦτος δὲ ἀπεστάλη κατὰ τὸ **1852** ὁ ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς αὐτῆς τραπέζης καὶ νῦν βουλευτὴς ἀξιότιμος Κ. Κεχαγιᾶς, ἡ δὲ Τράπεζα ἅμα μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν δὲν ἔλειψε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ **1853** νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰς προτάσεις της ὑπὲρ τῆς εὐρυτέρας μεταρρυθμίσεως τῶν ὑπαρχουσῶν βάσεων τῆς Τραπέζης κατὰ τὸ ἐν τῷ ὑπὸ συζήτησιν ἤδη Νομοσχεδίῳ σύστημα τῆς κτηματικῆς πιστώσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκπτωσιν τοῦ τόκου· ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ διορίσῃ ἀμέσως ἐπιτροπὴν ἀπὸ εἰδήμονας ἄνδρας ἐκ τῶν διαφόρων κλάδων καὶ τάξεων, ἐν οἷς καὶ τινας ἐκ τῶν τῆς Τραπέζης ὑπαλλήλων καὶ μετόχων, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ περὶ τούτου καὶ γνωμοδοτήσῃ ἀπαρτισμένως· ταῦτα ἐκτείθενται ἐν πλήρει γνώσει, κύριοι, διότι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ προέσταμαι τότε εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖα, ἀλλὰ πρὶν ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη ἔλθῃ εἰς ἀποτέλεσμα παρητήθην ἐκ τοῦ ὑπουργείου περὶ τὰν Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους **1853** δὲν γνωρίζω ἐν λεπτομερείᾳ τὰ μετὰ ταῦτα· εἶναι ὅμως κοινῶς γνωστόν, ὅτι καθ' ὅλον τὸ λοιπὸν διάστημα τοῦ αὐτοῦ ἔτους **1853** καθὼς καὶ τοῦ **1851** καὶ **1855** μέχρι τῆς ὥρας τῆς κατοχῆς, διαθέσεις τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ πρωτίμησιν καὶ κατ' ἀνάγκην εἰς ἄλλα πυρὰ τὸ προκείμενον ἀντικείμενον, δὲν εἰσηγήθη βαίνουσι ἀποτελεσματικὴ ἢ περαιτέρω ἐξακολούθησις τῆς περὶ τούτου φροντίδος καὶ ἐνεργείας, ἀλλ' ἕκτοτε μέχρι σήμερον, ὅτε ἐ σχεδίων μετρῶνται ἔτη, οὐδεμία νομίζω δικαιολογία πρὸς τοῦτο νὰ κατισχύσῃ δύναται, καθόσον τὰ πάντα ὑπῆρχαν βουθητικά, ὑπὸ τὴν διάκρισιν μᾶλιστα τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου καὶ ἂν δὲν λανθάνωμαι καὶ ἡ Τράπεζα αὐτὴ πάντοτε προσεφέρθη εἰς τὴν Κυβέρ-

νειν με την αὐτὴν απ' ἀρχῆς προθυμίαν διὰ νὰ γένῃ εἰς ἓν εὐάρεστον καὶ δυνατὸν ἀποτέλεσμα· ἐκτὸς δὲ τούτου ἐνθυμεῖσθε καλῶς, κύριοι, ὅσάκις καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ καὶ ἐν ταὶς τῆς Βουλῆς λόγῳ ἐγένετο περὶ τῆς τοιαύτης ἀνάγκης, ὁποίαι ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις ἐδίδοντο παρὰ τοῦ ὑπουργείου, οὐ μόνον πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπαρχούσης Τραπέζης, ἀλλὰ καὶ πρὸς σύστασιν γεωργικῆς, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ὁποίας καὶ αὐτὴ ἡ Τράπεζα ἰδικώτερον προστρέβῃ διὰ τῆς γορηγείας κεφαλαίων, πλὴν τὰ πάντα εἰς μάτην ἀπέβησαν, καὶ οἱ χρόνοι οὗτοι ὅλοι ἐξωδεύθησαν εἰς ἐπιτροπὰς καὶ ἀντεπιτροπὰς, εἰς συμβούλια γνωμοδοτικὰ καὶ δικαγορικὰ, καὶ ἐπὶ τέλους, ὕστερον λέγω, ἐπέμειναν εἰς ἀνεξάντλητον ἀγωνίαν, διὰ νὰ μὴ εἴπω προσφορώτερον ἀπό μίαν παράδοξον ἀναβολὴν ἢ ὀλιγωρίαν, ὁ μὲν περὶ γεωργικῆς Τραπέζης λόγος καὶ αἱ ἐλπίδες ὅλως ἐξέλιπον, μόνον ὑπελείφθη δὲ μόνον τὸ πρακτέμενον Νομοσχέδιον, ὅλως δυσανάλογον εἰς τὴν τοσαύτην μελέτην καὶ μέριμναν, εἰς τὰς ἐλπίδας καὶ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου, καὶ πᾶν ὅ,τι τοῦτο ἔχει οὐσιωδες, εἶναι μόναι σχεδὸν αἱ αὐθάρμητοι προστάσεις τῆς ἰδίας Τραπέζης, καὶ ὀλιγώτεραι ἀκόμη ἀφ' ὅσα πρὸ 7 χρόνων αὕτη προσέφερε.

Ταῦτα δὲ λέγων, Κύριοι, οὐδόλως προτίθεμαι νὰ ἀποδώσω εἰς τὸν νῦν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν τὸν συνάδελφον ἡμῶν Κ. Προβελέγγιον, εἰμὴ μίαν ἀνυπερθέτητον ἀτολμίαν ἢ δειλίαν, ἥτις τῆς ὁποίας πρὸ πολλοῦ ἤθελεν ἔλθει εἰς οὐσιώδη ὄντως ἀποτέλεσμα, ἀπαλλάττων τὸν τόπον ἀπὸ ἄλλας τοῦ λοιποῦ περιπετείας, διὰ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ τῆς διαρκείας τῆς Τραπέζης ἐπὶ χρόνων πολλῶν, ὅπερ εἶναι τὸ κύριον βούλημα εἰς τὴν χρεωλυσίαν, καὶ ἐπὶ κεφαλαίων πλειοτέρων, καὶ ἐπὶ τόκου μέχρι τῶν 6 0|0· ἀλλ', ὡς ἠκούσατε Κύριοι, καὶ ἀπὸ τὴν ἀγόρευσίν του, συμφώνως μὲ ὅσα καὶ διὰ τῆς ἐκθέσεώς του παρέστησεν, ἡ κυρία αἰτία τῆς τοιαύτης ἀπαγωγίας ὑπῆρξεν ἡ δυσκολία τοῦ νὰ συγκατατεθῇ εἰς μίαν ἀπαλλαγὴν τῆς Τραπέζης ὡς πρὸς τὴν τοιαύτην ἔκπτωσιν τοῦ τόκου καὶ ἡ ὁποία ἤθελε συνίστασθαι τὸ πολὺ ἐξ ἑκατὸν περίπου χιλιάδων δραχμῶν, καὶ ῥητῶς διὰ τῆς καταβολῆς καὶ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως δύω ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἀτόκως ἢ διὰ τῆς παραχωρήσεως τοῦ μερίσματος τοῦ ὑπάρχοντος μετοχικοῦ ἑκατομμυρίου αὐτῆς πρὸς ὄφελος τῶν λοιπῶν πέντε ἑκατομμυρίων μετοχικῶν, ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἠδύνατο ὡς εἶπε νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν παραχώρησιν τῶν ὀβολῶν τῶν μὲν ὑπὲρ

τῶν δὲ, ἐννοῶν τοὺς πρώτους, ὅσα δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν θὰ δυνηθῶσι, καὶ τοὺς δευτέρους τ' ἀνάπαλιν, ληπτονόμους ἐντεῦθεν, φαίνεται, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἴδιος μᾶς ἀνέφερε παρομοίαν περίστασιν ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, ὅτε ὁ Λυτοκράτωρ, χάριν τῆς ἐκπτώσεως τοῦ ἐπὶ χρεωλυτικῶν δανείων τόκου, ἐδωρίσατο εἰς τὴν ἐκεῖ Τράπεζαν καὶ δέκα ἑκατομμύρια φράγκων, σὺν ταῖς διαφόροις λέγω ἄλλαις παραχωρήσεσι· καὶ οὐδ' ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ὁ ἴδιος πρὸ ὀλίγου ἐβάδισε τὴν αὐτὴν γενναίαν πορείαν, ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων περὶ τῆς τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τῆς ἀτμοπλοΐας ἑταιρίας ὑποσχέσεις εὐλόγως ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου τὸν ὀβολὸν τῶν μὲν ὑπὲρ τῶν δὲ, ἐπὶ μὲν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ μέχρις ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀτμοπλοΐων καὶ μέχρι διακοσίων χιλιάδων, κατὰ πᾶσαν καθυστέρησιν τοῦ μέχρι τῶν 5 0|0 τόκου τῶν κεφαλαίων των, ἐκπιπτομένων τῶν ἐξόδων. Ἐνῷ, Κύριοι, ἐὰν ἡ ἄρνησίς του ἐπὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Τραπέζης πρόῆλθεν ἀπὸ τὸν λόγον, ὅτι πάντες οἱ Ἕλληνες δὲν θέλουν μεθέξει εἰς τὰ παρ' αὐτῆς δάνεια ἐπίσης αὐτὸ τοῦτο θέλει συμβῆ καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τὴν ἀτμοπλοΐαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁποιαδήποτε ὠφέλεια τῶν τοιούτων μέτρων ἂν καὶ μερικὴ, ἀντανακλᾷ ὅμως διὰ τῆς ἀμεσότητος εἰς τὸ ὅλον τοῦ ἔθνους, καὶ συμπληρώνει τὸ γενικὸν καλὸν, αἱ Κυβερνήσεις, καὶ μάλιστα αἱ συνταγματικαὶ πατρικαὶ δὲ πρέπει νὰ ὑποπίπτωσιν εἰς τοιαύτας μεμψιμοιρίας ἐξαιρέσεις· ὥστε δικαιοῦμαι νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ἡ ἀτολμία ἢ φιλοδοξία τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ ὑπῆρξε ζῆλος βλαπτικὸς βλαπτικότατος· ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ὅλως ἄσκοπον τὸ πρακτέμενον Νομοσχέδιον καθίσταται ὡς πρὸς τὰ χρεωλυτικὰ δάνεια· διότι, Κύριοι, ἡ χρεωλυσία εἶναι μέθοδος ἀνεπαισθήτου πληρωμῆς τῶν κεφαλαίων, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται καὶ χρόνοι ἀνάλογοι 25—30 καὶ καθεξῆς, οὐχὶ δὲ μόνον ἓξ, ὡς τόσοι δύνανται νὰ λογισθῶσι πρὸς τοῦτο μέχρι τοῦ 1860, τῆς λήξεως τοῦ ὑπάρχοντος τῆς Τραπέζης προνομίου, κατὰ τοὺς ὁποίους, ἂν ἤθελε νὰ δανεισθῇ χρεωλυτικῶς, νὰ πλησιάσῃ πρέπει ἐκτὸς τοῦ τόκου 7 0|0 καὶ 70 σχεδὸν δραχμὰς διὰ χρεώλυτρον, ὅπερ ἀκατόρθωτον. Οὐχ ἧττον δὲ, Κύριοι, καὶ ἐγὼ θεωρῶ συμφώνως μὲ τὸν προκαλέσαντα συνάδελφόν μου Κ. Χρηστίδην, μεθαύριον τὴν παρασταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐκκαθάρισιν τῶν δανεισθησομένων κατὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπαρχούσης Τραπέζης εἰς τὴν πλήρωμὴν τοῦ πρὸς αὐτὴν χρέους των ἀντιδανειζομένων παρὰ τῆς ἀντικαταστησούσης, διότι ἂν ἀπὸ

ναντι τῶν εὐαρίθμων ἤδη αὐτῆς κεφαλαίων ὑπῆρξεν ἀνικανότης πρὸς τοῦτο, θέλουσιν ἄρα ὑπερπνεθῆ καὶ τότε ἀσύγκριτοι δυσκολίαι ὡς πρὸς κεφάλαιον πενταπλάσιον; πολλοῦ γε καὶ δεῖ, διὰ τῆς παρ' ἡμῖν ἐπιεικοτάτης καὶ ἐπαξίως ταχτικῶς αἰωνίων διαταγμῶν, διασκέψεων καὶ ἀναβολῆς. Τὰ ἀναγεννώμενα καὶ ζωηρὰ ἔθνη, κύριε ὑπουργέ, ὡς τὸ ἡμέτερον, θέλουν καὶ ζωηρὰν ὥθησιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν καὶ πρόοδόν των· θέλουν μέτρα ἐκτεταμένα καὶ παντοῖα οὐ μόνον λέγω νομικά, ἀλλὰ καὶ πολιτικὰ καὶ λογικὰ καὶ στηριγμένα, ἐνὶ λόγῳ εἰς τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ τόπου.

Ἐν τούτοις, χωρὶς νὰ ἀμφιβάλλω εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἀλλ' ἀπυθίδων πᾶσαν τοιαύτην καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἔλλειψιν εἰς τὴν ἀτελμίαν του, ἐνῷ εἰς ἄλλα οὐχὶ τῆς πρώτης ἀνάγκης ἀντικείμενα ἐδείχθη γενναιότατος καὶ τολμηρότατος, δὲν ἀπελπίζομαι περὶ τῆς ὅσον οὔπω ἀνορθώσεως τῶν ἐσφαλμένων, οὐδὲ λόγον ποιοῦ περὶ τῆς μνησθείσης ὑπ' ἄλλου ὑπερβάσεως ἐκείνης τῆς Τραπέζης κατὰ 2 ἢ καὶ 3 ἑκατομμύρια πρὸς ἀξιοπίστιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐγχωρίου ἐμπορίου· διότι καὶ περισσοτέρα ἡ συνδρομὴ αὕτη ἂν ἐγίνετο, τῆς Κυβερνήσεως μεριμνούσης ὡς εἶναι τὸ καθῆκόν της, δὲν ἤθελεν εἶναι, κατ' ἐμέ, ἐπιλείψιμος, οὐδὲ εἰς τὰς ὑπερβάσεις ἐκείνας τοῦ ὑπουργείου, τὰς ὁποίας καίτοι κατακρίνοντες ἐσυγχωρήσαμεν, ἀλλὰ καὶ ὅτι παράτυπον ἡ ἄλλως ὑπῆρξεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν κυρίως νὰ ἀποδοθῇ πρέπει, ὡς τὴν αἰτίαν τοῦ νὰ παρατείνῃ τὸ μέτρον της, καὶ ὡς γνωρίσασαν τὴν τοιαύτην κακοήθειαν τῆς Τραπέζης πρὸς τοὺς ἐμπόρους, ὑπὲρ τῶν ὁποίων εἶχεν ἀναγκθῇ εἰς τὸ ταμεῖόν της πρὸ πολλοῦ πίστωσις ἀπ' ἀρχῆς, καὶ πολὺ πρότερον ἀφ' ἧς τὴν προσκαίρεσεν ἐποχὴν εἰς τὴν συμμόρφωσίν της μὲ τὸ καταστατικὸν αὐτῆς.

Διὰ ταῦτα, Κύριοι, ἡ μὲν ἐπιμήκυνσις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἐστί· διὰ νὰ μὴ γίνῃ τὸ σῶμα τοῦτο αἴτιον τῶν περαιτέρω δυσκολιῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν κτηματιῶν, νὰ μὴ ὑστερήσῃ λέγω αἰτίας καὶ ἀπὸ τὰ ὀλίγα πλεονεκτήματα τοῦ τοιούτου Νομοσχεδίου, αἱ δὲ ἀντιρρήσεις τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Χρηστίδου περὶ τοῦ ἐσπευσμένου ἄχθεν τῆς συζητήσεως αὐτοῦ, ἂν καὶ ἦναι λόγου ἄξιαι, ἀποβαίνουσιν ὅμως ἀδύνατοι καὶ ὅλως ἄσκοποι, ἀφ' οὗ τὸ ὑπουργεῖον ἐβιάσθη νὰ ὑποβάλῃ τὸ τοιοῦτο Νομοσχέδιον εἰς τὸν πέμπτον μῆνα τῶν ἐργασιῶν μας, ἐν ᾧ δὲν ἀπολείπεται εἰς τὴν λῆξιν τούτων εἰμὴ εἷς μόνος μήν, καὶ οὗτος κατὰ

μέγα μέρος συνιστάμενος ἀπὸ ἡμέρας ἀνυπερβλήτου ἀργίας διὰ τὸ ἀδέσμιον αὐτῶν.

Ψηφίζοντες δέ, Κύριοι, κατ' ἀνάγκην ἀνυπέρβλητον τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ἂς συστήσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς μας ἐμφρόνους παρατηρήσεις μὲ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὁποίων συμφωνεῖ καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ ἂς ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ταχεῖαν πρόνοιαν αὐτῆς εἰς τὴν ἐπίτευξιν ὅσων παρελείφθησαν ἤδη μέσων καὶ μέτρων, διότι, κατ' ἐμέ, εἰς ἓν προνόμιον διαρκέστερον καὶ μὲ ὅσα ἄλλα ἀνέφερον πλεονεκτήματα, ὑπολείπεται ἐκτὸς αὐτῶν καὶ ἡ βελτίωσις διαφόρων ἄλλων διατάξεων πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν καὶ ἀμοιβαίαν εὐρύτητα καὶ τῶν δανειζομένων ἐπὶ ὑποθήκῃ οἷον εἶναι αἱ ἐπὶ τῇ ἐκτιμήσει τῶν κτημάτων των, αἱ ἐπὶ τοῦ παραχωρουμένου ποσοῦ τοῦ δανείου καὶ ἄλλων τοιούτων περιστάσεων, κατὰ τὰς ὁποίας μακρὰν τοῦ νὰ βλάπτηται τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς Τραπέζης, νὰ ὑποβάλλωνται εἰς μόνα τὰ ἀπολύτως πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα, μολονότι αἱ μέχρι τοῦδε ἀναδειχθεῖσαι διαθέσεις αὐτῆς ἀνεπλήρωσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν τοιαύτην πρόνοιαν· ἂς ἐπικαλεσθῶμεν δὲ τὴν ἐξυπνασμένην πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος τὴν πραγματοποίησιν τῶν κατὰ δήμους κτηματολογίων κατὰ τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς σχέδιον καὶ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς μας, καὶ ἀδιάφορον ἂν διὰ τὴν παραγραφὴν γίνωνται τὰ τρία ἑξάμηνα τρεῖς χρόνοι, ἀνάγκη δὲ πᾶσα εἶναι νὰ ἔλθωμεν ὅσον τάχιον εἰς τὸ τοιοῦτο μέτρον καὶ εὐθέως ὑποστεύωμαι τοὺς κατὰ τοὺς νομολόγους φρόδους ὑπὲρ ἀπόντων εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, κυρίως δὲ τὸ αἴτιον τοῦ νὰ ἀναβάλληται τὸ τοιοῦτο, εἶναι, νομίζω, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀπισθοδρόμησεν, ἡ ἰδέα τῆς Κτεδερνήσεως ἢ τινων ἐκ τῶν κυβερνησάντων καὶ κυβερνούντων τοῦ νὰ μὴ ὑποβληθῇ αὐτὴ εἰς παραγραφήν· ἀλλὰ πρὸς θεοῦ! εἶναι δίκαιον νὰ μένῃ ὁ τοιοῦτος πέλεκυς αἰωνίως εἰς χεῖρας της; ἀν, Κύριοι, ἐντὸς 38 ἐτῶν ἀπὸ τῆς παλιγγενεσίας καὶ 26 ἀπὸ τῆς Βασιλείας δὲν ἐστάθη δυνατὴ ἡ διάκρισις τῶν δημοσίων ἀπὸ τὰ ἰδιωτικά, ἂς παύσῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τοιούτων μέριμναν, διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ γενικὸν συμφέρον, καὶ οὐδὲ ἡ Γαλλία αὐτὴ ἐδύνηθη νὰ κάμῃ κτηματολόγιον χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν παραγραφὴν τὸ μέτρον.

Κατὸς δὲ τούτων ἂς ἐπικαλεσθῶμεν τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ περὶ συστάσεως γεωργικῆς ἢ γεωργικῶν Τραπεζῶν, καὶ ἂς μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι καὶ τοῦ λοιποῦ ἡ Τράπεζα γεν-

ναίως θέλει προσφερθῆ· καθόσον δὲν ἔχομεν ἀνάγκην πολλῶν πρὸς τοῦτο κεφαλαίων, ἐὰν μάλιστα κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς μας λησθῆ καὶ τὸ περὶ ἐκδόσεως γραμματίων εἰδικὸν διὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μέτρον· ἐπομένως, Κύριοι, εἰς τὴν γεωργίαν μας, δὲν εἶναι ἀνάγκη ἄλλων δανείων εἰμὴ τῶν πρὸς τὴν ἐτησίαν καλλιέργειαν ἀπαιτουμένων, διότι τὰ ἐπὶ τῶν κτημάτων ἀνάγονται εἰς τὸ ἐν ὑποθήκῃ μέρος, πρὸς τοιαύτην δὲ τῆς τάξεως ταύτης εὐκολίαν δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ νὰ ἐγγυηθῇ. Ἐπὶ τοιούτων μέτρων βαδίζουσα ἡ Κυβέρνησις ἂς ἐπιδαψιλεύσῃ τὰ μέσα εἰς τοὺς πολίτας Ἕλληνας, καὶ χάριν αὐτῶν ἂς μὴ διστάσῃ νὰ παραγωρήσῃ καὶ τὴν ὁποίαν ἀγνοεῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπολαβὴν τοκισμοῦ, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ· διότι διὰ ταύτης θέλει ἐνθαρρυνθῆ καὶ ὑποχρεωθῆ σὺν τοῖς ἄλλοις ἡ Τράπεζα καὶ εἰς τὴν ἀλλοῦ που καθ' ὅλους τοὺς Νομοὺς σύστασιν καταστημάτων, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδεμία βελτίωσις χρηματικὴ εἰς τὰς ἐπαρχίας δυσκόλως θέλει γίνει, οὐδὲ ἡ ἔκπτωσις τῶν ἀφορήτων αὐτῆς τόκων· καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλουν παραβλεφθῆ τοῦ λοιποῦ τὰ τοιαῦτα λαοσώα μέτρα, ἐπεκτεινομένης τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς ἐπαρχίας, χωρὶς νὰ ἦναι περιορισμένη εἰς μόνας τὰς Ἀθήνας.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Ὁ πρῶτος λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς μὲ πολλὴν ἐπιδεξιότητα ἐζήτησε τὴν συγγνώμην τῶν σφαλμάτων ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ ἀντικειμένου, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἂν μὲν γενῇ συνοπτὴ εἰς τοὺς λόγους του νὰ θεωρηθῶσιν ὡς καλῶς λελεγμένα, ἂν δὲ τὸ ἐναντίον νὰ δικαιοῦται, ὅτι τὸ σφάλμα προέβλθε διότι δὲν εἶχε τὸν ἀρκοῦντα καιρὸν νὰ μελετήσῃ. Καὶ τῷ ὄντι, Κύριοι, ἔκαμε τὸ σφάλμα διαχωρίζων πολὺ τὰ ἐπὶ ὑποθήκαις κτημάτων δάνεια, ἐπὶ χρεωλύτρῳ, μὲ ἐκεῖνα τὰ ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, ὡς νὰ μὴν ἔχουν τὸ αὐτὸ δικαίωμα οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ ὑποθήκῃ κτημάτων μὲ ἀνοικτὸν λογαριασμὸν μὲ τοὺς δανειζομένους ἐπὶ χρεωλύτρῳ· ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ, Κύριοι, ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν θέλει, οὔτε τῇ συμφέρει νὰ δανείζῃ ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ· ἀλλὰ τῇ ἐπεβλήθη ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας.

Ἀνέφερε πρωτίστως, ὅτι τὸ δάνειον τῶν 8 ἑκατομμ. δὲν θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν γεωργίαν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ λοιπά· καὶ κατὰ τοῦτο ἔκαμε λάθος, διότι τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νομοσχεδίου ὁρίζει νὰ χρησιμεύσουν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ ὑποθήκῃ κτημάτων, καὶ ἂν δὲν παρουσιασθῶσι τοιοῦτοι δανειζόμενοι, οὔτε οἱ κεφαλαιοῦχοι δανείζουν τὴν Τράπεζαν, οὔτε τῇ Τραπέζῃ συμφέρει

νὰ πληρώνῃ τόκους ἐπὶ νεκρῶν κεφαλαίων. Ἀνέφερε πρὸς τούτοις, ὅτι τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα θὰ λάβῃ περιπλέον ἀπὸ τὰς παρακαταθέσεις κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ νόμον θέλει ὠφελεῖται τὸν τόκον αὐτῶν ἀναβαίνοντα εἰς 240 χιλιάδας δραχμῶν. Ἀλλὰ κατὰ λάθος, ὁ ὁμιλήσας δὲν ἐσκέφθη ὅτι θὰ πληρώσῃ ἡ Τράπεζα τόκους εἰς τοὺς κεφαλαιούχους τούτους καὶ μόνον θὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῶν 2 τοῖς 100· ὥστε περιορίζεται εἰς 80,000 μόνον καὶ οὐχὶ εἰς 240. — Ἀνέφερε πρὸς τούτοις, ὅτι μόνον 30 ἄνθρωποι ἐδανείσθησαν παρὰ τῆς Τραπέζης καὶ δι' αὐτῶν ἐπιβάλλει τὰς θελήσεις της εἰς τὸ δημόσιον, ἄρα ἐξάγεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται σύστασις Τραπέζης, καθότι οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι, θέλει δανείσει πεντηκοντάκις περισσοτέρους τῶν 30 καὶ τότε λαμβάνει μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὸν τόπον. Περὶ δὲ τῆς αὐξήσεως τῶν γραμματίων τῆς Τραπέζης, τὴν ὁποίαν ἀνέφερεν ἔχει ἐπίσης λάθος, διότι ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου δὲν αὐξάνουσι ποσῶς τὰ γραμμάτια αὐτῆς.

Ἡ ἔλλειψις καὶ δειλία ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἀνέφερεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι δὲν ὑπῆρξε· διότι πώποτε δὲν ἐπαρουσιάσθησαν προτάσεις τόσον ὠφελιμοι διὰ τὸν τόπον, ὡς νομίζει ὁ ὁμιλήσας· καὶ τὸ βεβαιῶ εἶναι ὅτι ἐξ ὅσων ἐπαρουσιάσθησαν μέχρι τοῦδε, αἱ τῆς Τραπέζης εἶναι μεταξὺ μὲν ἐν μέρει, ἀλλὰ συμφερότεραι.

Ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, ἐμελέτησεν ἐκτενῶς, παρετήρησεν ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶναι μεγάλη καὶ περιωρισμένη, ὡς ἀναφέρει ἡ ἔκθεσίς της, ἀλλὰ δὲν πρέπει ἡ Γερουσία νὰ ἀγνοῇ αὐτὴν ἂν καὶ μικράν, ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν παρουσιάζεται καλλιτέρα, ἀλλὰ νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰς προτάσεις της ἐπιτροπῆς, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκει ὁ τόπος συμφέροντα οὐσιώδη. Ἂν δὲ ἡ Τράπεζα δὲν δεχθῇ ταύτας ὡς μένῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἔχει, καὶ ἐνδέχεται μὲ τὸν καιρὸν νὰ παρουσιασθῶσιν ἄλλοι κεφαλαιοῦχοι, οἵτινες νὰ τὰς παραδεχθῶσιν.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος·

Ὅταν ἀρχίζῃ τις μὲ μισὰ μέτρα βεβαίως καὶ εἰς ἡμιτελῆ ἀπολήγει ἔργα. Ἐὰν, Κύριοι, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περὶ Τραπέζης ἐπιρροντήσεως ἤθελε προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν προτάσεων τῆς Τραπέζης καὶ τῶν ἀντιπροτάσεων τῆς Κυβερνήσεως ἤθελαμεν γνωρίσει τὰ διατρέχοντα, ἤθελαμεν εἰκολύνει, ἤθελαμεν συνδράμει ἕκαστος τὸν Κ. ὑπουργὸν ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ τὴν Τράπεζαν ἀφ' ἑτέρου ἤθελαμεν φέρει εἰς θέσιν, ὥστε νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα ἡμι-

τελὲς οἷον παρουσιάζει τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον· τὴν ἰδέαν μου ταύτην ἐπιβεβαιοῖ, ὑποστηρίζει πληρέστατα αὐτὴ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἐδόθη εὐκαιρία νὰ σκεφθῇ ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἥτις προτείνει, ὡς βλέπετε, νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ μέτρον τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς νέας διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τραπέζης ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει ὑποδεικνυομένων βάσεων, τὰς ὁποίας κατὰ μέγα μέρος παρεδέχθη καὶ ὁ Κ. ὑπουργός· ἐνθυμεῖσθε βεβαίως τί κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἴπε· μὴ ἐπισπεύδετε, ἔκραζε, μὴ σπρώχνετε τὴν τοιαύτην συζήτησιν, διότι δι' αὐτῆς θέλετε βλάψει τὰς ὑπαρχούσας διαπραγματεύσεις· ἐγώ, ἔλεγε, θέλω ἐπιμείνει μέχρι τῆς εὐθύνης ἴσως τοῦ πταίστου εἰς τὰς ἀρχάς μου, εἰς τὰς ἰδέας μου, καὶ πιστεύω ὅτι ἐγγὺς εἶναι ἡ Τράπεζα νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως· ἐπρόσθεσε μάλιστα, ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμέ, ὅτι ἂν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἦτο ὑπουργὸς ἤθελε παραδεχθῇ ἀμέσως τὰς προτάσεις τῆς Τραπέζης καὶ ἤθελε τελειώσει ἔκτοτε ἡ ὑπόθεσις. Ἀλλ' ἂν, ἐπαναλαμβάνω, ὁ Κ. ὑπουργὸς παρεδέχετο τότε τὰς ἰδέας μας ἤθελαμεν ῥιφήσει, ἂν ὄχι ἔκτοτε, σήμερον τοὐλάχιστον εἰς ἀποτελέσματα τελειότερα καὶ εὐαρεστότερα.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ παρατηρῶ, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τῶν προσδοκιῶν μου, δὲν εἶναι ἔργον τῶν ἀλλοτε ἐκφρασθεισῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἰδεῶν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Εἶπον ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῶν προσδοκιῶν μου, διότι ἂν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπερωτήσεως ἤμην ἔνθερμος θαυμαστὴς τῆς Τραπέζης, διότι ἔβλεπον ὅτι τὸ πάσχον μέρος ἦτο ἡ Τράπεζα, τῆς ὁποίας αἱ ἐπανειλημμέναι προτάσεις ἀνεβάλλοντο ἐπ' ἄπειρον καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἔπασχε τὸ ἐμπόριον καὶ οἱ ἔχοντες ἀνάγκην δανείων, σήμερον ὅμως δὲν δύναμαι νὰ φρονῶ οὕτω, διότι θεωρῶ, ὅτι τὸ πάσχον μέρος εἶναι ἄλλο ἢ ἡ Τράπεζα, καὶ ἐγὼ συμπαθίας ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος. Τὴν δικαιολογημένην ταύτην μεταβολήν μου τὴν βλέπετε κατ' ἀντίθετον λόγον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Κ. ὑπουργόν, ὅστις σήμερον εἶναι ὅλως διαφορετικός, διότι δὲν ἐπραγματοποίησε τὰς ἀρχάς καὶ τὰς ἰδέας του, ἀλλὰ παρεδέχθη τὰς θελήσεις καὶ μόνας τὰς θελήσεις τῆς Τραπέζης. Δὲν γνωρίζω ἂν διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἀνταπεκρίθησαν αἱ ἐλπίδες τῆς Τραπέζης πρὸς τὰς ἐλπίδας τῆς Κυβερνήσεως, ῥιφὴν μᾶλλον ὅτι ἐγένετο δευτέρα τις ἔκδοσις τῆς δοθείσης πρὸς τὴν Τράπεζαν ἀνόμου ἀδείας περὶ ἐξακολουθήσεως τῆς ὑπερβάσεως τοῦ καταστατικοῦ της συνα-

δομένη μὲ τινας ὅρους ἐπωφελεῖς μόνον εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ τίποτε περισσότερον. Ἐνδιαφερόμεθα, Κύριοι, πάντες εἰς τὴν ὕπαρξιν τούτου τοῦ μόνου ἐν Ἑλλάδι δανειστικοῦ καταστήματος, καὶ ἠδυνάμεθα, ἂν εἰσερχώμεθα εἰς μίαν συζήτησιν προκαταρκτικὴν ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ ἀντιπροτάσεων, νὰ ὑποδείξωμεν τὸ ὠφελιμώτερον εἴς τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Τράπεζαν, καὶ προλάβωμεν διὰ καταλληλοτέρου Νόμου ὅλας τὰς ἐπωφελεῖς περιστάσεις δι' ἀμφοτέρα τὰ μέρη, ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται προλαμβάνονται τοὐλάχιστον διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου· πολὺ μακρὰν ἀπέχομεν τῆς ἀληθείας. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων σήμερον, ἐνῶ ἄλλοτε ἔπλεξα τὸν παινηγυρικὸν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπέζης, διὰ τὴν περὶ τὰ οἰκονομικὰ ἱκανότητά του καὶ τὴν στερέωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς δημοσίου πίστεως καὶ τῶν κεφαλαίων της, προσθέτω ἤδη, ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦτο τῆς Τραπέζης διαδραματίζει τὸ μέρος του καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου λίαν ἐπιτυχῶς.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, λέγοντος, ὅτι κατώρθωσε τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου ἀπὸ 9 καὶ 10 εἰς 7 καὶ 8 τοῖς 0/0 καὶ πιστεύω ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐμπορεῖ νὰ ἐπιδιωμῇ τὴν ἐλάττωσιν καὶ μέχρι τῶν 4 τοῖς 0/0, ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἤτοι τὸ περὶ ἐλαττώσεως τοῦ τόκου εἰς 7 τοῖς 0/0, εἶναι πρότασις τῆς Τραπέζης παλαιά, τὸ δὲ πραγματικὸν κατόρθωμα τοῦ ὑπουργείου εἶναι ἡ πραγματοποίησις του μόλις σήμερον, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθῇ πρὸ ἑνὸς ἔτους, καὶ ἐντεῦθεν ἡ ζημία τῶν δανειζόντων. Πεμπτατιῶν τῆς ἐκθέσεως προσθέτει ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι δώδεκα ἑκατομμύρια προσδιορίζονται διὰ τὴν γεωργίαν καὶ δώδεκα ὅμοια διὰ τὸ ἐμπόριον· ἡ πεποίθησις του αὐτὴ δύναται νὰ ἦναι ὀρθή· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ κατορθωτὸν πρᾶγμα πλὴν ὅτι ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ἐγράφη ἁπλῶς μόνον εἰς τὸ χαρτί, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ χώραν οὐδεμία ἐφαρμογὴ ἢ πραγματοποίησις· καὶ ἐν τῷ ἀρχικῷ νόμῳ ὑπῆρχον προσδιορισμένα τὰ 1/5 τῶν μετοχικῶν κεφαλαίων τῆς Τραπέζης διὰ τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ χρεωλυτικὰ δάνεια καὶ τὸ 1/5 διὰ τὰς προεξοφλήσεις χάριν τοῦ ἐμπορίου· καὶ ὅμως εἰς τὰ δάνεια τῶν προεξοφλήσεων ἐγένετο χρῆσις ὅλων σχεδὸν τῶν κεφαλαίων τῆς Τραπέζης, διότι ἡ Τράπεζα ὑπάρχει εἰς Ἀθήνας, ἔχει κύκλον αὐτῆς τοὺς ἐμπόρους, ἔχει συμφέροντα, καθόσον δὲν ἀρκεῖ ἡ θέλησις τοῦ ἔχοντος ἀνάγκην νὰ δανεισθῇ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ θέλησις τοῦ προτιθεμένου νὰ δανείσῃ, καὶ αὐτὴ βεβαίως κλίνει ὑπὸ τοῦ κλίνου, ἀπὸ τὸν

ὑποίων προέρχονται περισσότερα συμφέροντα· ὥστε τὸ παράδειγμα τοῦτο μᾶς πείθει, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρου τούτου δὲν θέλει φυλαχθῇ ἡ δέουσα ἀκρίβεια· ὁ ὅρος οὗτος ἤθελεν ἐκπληρωθῇ ἀκριβῶς, ὅταν ὑπῆρχον ἢ ἤθελον προσδιορισθῇ καταστήματα καθ' ὅλους τοὺς Νομοὺς καὶ τὰς κεντρικωτέρας ἐπαρχίας, διότι τότε θὰ κατανοήσῃ καὶ ἡ Τράπεζα τί καὶ εἰς ποίους ὀφείλει νὰ δανείσῃ, καὶ οἱ γεωργοὶ θέλουσιν αἰσθανθῇ τὰ ὀφέλη τῆς Τραπέζης· ὥστε ἐκ τούτων ὅλων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ γεωργία διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου δὲν ἐκέρδισε τίποτε.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς ἓν ἄλλο ζήτημα, κατ' ἐμὲ ἰσχυρότερον, τὸ ὁποῖον ὅσον μὲ εὐχαριστεῖ διότι ἡ Τράπεζα ἐξασφαλίζεται, τοσοῦτο μὲ λυπεῖ, διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἐπέτυχεν εἰς τὰς ἰδέας του, ἃς ἐκφράζει εἰς τὴν ἔκθεσίν του. Τοῦτο ἀφορᾷ τὸ μέρος τῶν ἀναγκαστικῶν μέσων κατὰ τῶν ὠφελειῶν τῆς Τραπέζης· καὶ παρατηρῶ ὅτι, ἂν παραδεχθῶμεν αὐτάς, τότε θὲ καταστήσωμεν τὴν Τράπεζαν κυρίαν τῶν συναλλαγῶν, διότι ὁ κεφαλαιοῦχος δὲν θὰ δανείζῃ βεβαίως τὸν κτηματίαν μὲ τὸν κοινὸν Νόμον, ἀλλὰ θέλει καταθέσει τὰ κεφάλαιά του εἰς τὴν Τράπεζαν, ἀφ' ἑτέρου ὁ ἔχων ἀνάγκην δανείου θέλει προτρέχει εἰς τὴν Τράπεζαν, ὥστε αὕτη θέλει ἔχει ὑποχαιρίους καὶ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην νὰ δανεισθῶσι καὶ τοὺς ἔχοντας χρήματα νὰ δανείσωσιν, ἤτοι θέλει εἶναι τὸ μονοπώλιον τῶν συναλλαγῶν, περὶ οὗ κάμνει λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του μὲ πρόθεσιν νὰ ἀπορρίψῃ τοιοῦτό τι εἰς ὃ ὑπέπεσε διὰ τῶν διατάξεων τούτων τοῦ Νομοσχεδίου· καὶ διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου θέλω νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐκέρδισε τίποτε, ἡ δὲ Τράπεζα ἐκέρδισεν ὅ,τι εἶχε περισσοτέραν ἀνάγκην νὰ ἐπιτύχῃ. Καταρρίπτομεν ἤδη κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου οὐχὶ διότι πολεμῶ τὴν Τράπεζαν, ἀλλὰ διότι δὲν ἀπεδόθησαν ἴσα δικαιώματα ἐν δίδοντι χρόνῳ πρὸς τοὺς ἔχοντας συμφέρον εἰς τὴν ἐπωφελῆ δι' αὐτῶν τόπον ὕπαρξιν τῆς Τραπέζης, ἥτις δὲν ἔχει, ὡς τὸ ὁμολογήσωμεν, κακὰς διαθέσεις· καὶ φαίνομαι ἤδη διάφορος τῶν πρώτων ἰδεῶν μου, δι' ἃς λόγους ἐξέθηκα, διότι αὕτη εἶναι σπουδὴ ἡ πεποίθησίς μου. Τόλμημα εἶναι νὰ προτείνῃ τις τὴν μὴ παραδοχὴν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, τόλμημα ἐπίσης εἶναι νὰ προτείνῃ τοιαύτην τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ, ὅπως ἔλθῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς νέας διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τραπέζης ἐπὶ ἐπωφελεστέρων καὶ γενικωτέρων βάσεων· οἷον νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ αὐξήσῃ τὰ μετοχικά της κεφάλαια εἰς δέκα ἑκατομμύρια· νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν ἰδίαν νὰ τὰ

πενταπλασιάσῃ διὰ πιστωτικῶν κεφαλαίων· π. χ. ἡ Τράπεζα ἔχουσα 50 ἑκατομμύρια εἰς ἐνέργειαν πρὸς 7 τοῖς 0|0 θέλει λαμβάνει 3 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια τόκον, ἀφοῦ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀφαιρέσωμεν 500,000 δραχμὰς δι' ἔξοδα ὑπολείπονται τρία ἑκατομμύρια, ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἀφαιρεθῶσι τὰ δύο, ἅτινα ἡ Τράπεζα θέλει πληρώνει ἐπὶ τῶν 40 ἑκατομμυρίων πιστωτικῶν κεφαλαίων πρὸς 5 τοῖς 0|0, ὑπολείπεται ἓν ἑκατομμύριον, ὅπερ εἶναι καθαρὸν κέρδος ἀπορρέον μέρισμα 10 τοῖς 0|0 εἰς τοὺς μετόχους, τότε δὲ μόνον θὰ ἀνταποκριθῇ ἡ Τράπεζα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Ἐκτὸς τῶν ὅρων τούτων, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ καταβάλῃ καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Τραπέζης ζητούμενα δύο ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀτόκως, ὅπως ἐλαττωθῇ εἰς 6 καὶ 7 τοῖς 0|0 ὁ τόκος, διότι τότε θέλει εὕρει καὶ θέλει ἐπιτύχει ὅ,τι ζητεῖ, τοὐτέστι τὴν ἐμμέσου τοιαύτην σύστασιν γεωργικῶν Τραπεζῶν, διότι ἄλλως ἡ ἐπαναλαμβανομένη σύστασις αὐτῶν ὁμοιάζει τὴν ἐπαναλαμβανομένην συνεχῶς διανομὴν τῆς ἐθνικῆς γῆς, καὶ αὐτὴ ἡ γλυκεῖα ἐλπὶς θέλει μένει ἄπρακτος πραγματοποιήσεως.

Ἔχω λοιπὸν τὴν τόλμην νὰ προτείνω τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἔλθῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς νέας διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τραπέζης ἀνταποκρινομένας εἰς τὰ ἀμοιβαῖα συμφέροντα τοῦ τόπου καὶ τῆς Τραπέζης, διότι τὸ ζήτημα εἶναι λίαν ὡρισμένων καὶ τὸ κατεπείγον οὐ μόνον ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ βουλευτικὰ Σώματα, ἀλλὰ καὶ ἅπας ὁ λαὸς καὶ δὲν χρειάζονται εἰμὴ ὀλίγαι τινὲς ἀμοιβαῖαι συνδιαλέξεις, δι' ὧν, εἶμαι βέβαιος, θέλουσι συναντηθῇ τὰ μέρη εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ταυτίζονται τὰ συμφέροντα ἀμφοτέρων· ἄλλως τε, ἂν ἀπορριφθῇ ἡ πρότασίς μου, θέλω δώσει ἴσως τὴν ψῆφόν μου μὲ τὴν προαίσθησιν ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου τούτου δὲν παρέρχεται κανὲν κέρδος εἰς τὸν τόπον, καὶ τὸ πᾶν θέλει μένει εἰς τὴν κακὴν ὁμολογουμένως θέλησιν τῶν μελῶν τῆς Τραπέζης.

Περαιωμένης ἐπειτα κατηγορίας τῆς περιττῆς συζητήσεως ἔτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ περὶ ἀναβολῆς πρότασις, ἥτις καὶ δὲν παρεδέχθη· προέβησαν ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν δι' ἀνορθωτικὴν κλῆσεως ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, εὑρέθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν διὰ ψήφων 27, ἤτοι τακτοφανοῦς, κατὰ τὸ ὡς πρόσκειται τῶν πρωτοκόλλων ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ Τραπέζης

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης . . . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης . . .	Ἰωάννης Σπάϊκος . . . .
Ριζάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . .	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης . . .	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	Γεώργ. Δουβουνιώτης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνστ. Προβελέγγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . . N	Ῥήγας Παλαμήδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον κατὰ τάξιν καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1—39 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἐγένοντο ἅπαντα παραδεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐρωτήσεως ἑκάστου τούτων χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω.

Ἔχει δὲ ὅπως ὑπενθυμίσθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 21 λήξαντος Μαρτίου.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παόντων 23 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ **1859** καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Κ. Μαυρομμάτου καὶ Δαρειώτου, καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων **29**, ἤτοι παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας διὰ τὸ ἔτος 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δημήτριος Βούλγαρης . . .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Γκίκας Καρακατζάνης . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Σπυρ. Τρικούπης	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Ριζάρδος Τζιώρτζ	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Ἰωάννης Σπάϊκος . . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N

Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . Ν
Παναγ. Λιδωρίκης	. . Ν	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . Ν
Γεώργ. Δικδουνιώτης	. . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . Ν
Κωνστ. Προβιλέγιος	. . . Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	.

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2, 3 κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτά, δι' εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 4 ἄρθρου, παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης· διατί ἡ νόσος τοῦ μύκητος δὲν λαμβάνεται ὡς αἰτία ἐλαττώσεως φόρου καὶ διὰ τὴν σταφίδα καὶ λοιπὰ ὀπωροφόρα δένδρα ὑποκείμενα εἰς τὴν προσβολὴν αὐτοῦ, παρὰ μόνον διὰ τὰς ἀμπέλους;

Διότι, ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ ὑποστηρίζων τὸ νομοσχέδιον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἀμεσοδίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, διότι τὰ λοιπὰ ὀπωροφόρα δένδρα ποτὲ οὔτε προσεβλήθησαν, οὔτε προσβάλλονται, ἡ δὲ σταφὶς φορολογεῖται εἰς τὰ τελωνεῖα τοῦ Κράτους. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον προσβληθῆ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα, ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἑτοίμη νὰ φέρῃ νόμον θεραπευτικὸν τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον νομίζετε ὅτι θέλει ἐπιφέρει ὁ παρὼν νόμος.

Προσέθηκε καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας. « Ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τελωνισμὸν τῆς σταφίδος, οὔτε πληρώνει ἐξ ἴσου εἰς τὸ δημόσιον φόρον κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, ἂν προσβεβλημένη ἦναι ἡ ὑγιεινή. Πρὸς δὲ, ὅτι καὶ ἄλλας εἶχε νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις, ἀλλὰ τὸ οὐσιωδέστερον, ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τὰ σπουδαιότερα νομοσχέδια ζητοῦσα ἐσπευσμένως τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 1ον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας. Ἐπίσης ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα 5 καὶ 6 ἐγένοντο δεκτὰ ὁ εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ 7ου ἄρθρου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησεν ἐπὶ τῇ γενομένῃ αὐτῷ παρατηρήσει, ὅτι ἐλπίζει ἐντὸς τῆς ἐπομένης συνόδου νὰ φέρῃ ἡ Κυβέρνησις νομοσχέδιον σύμφωνον μὲ τὰς εὐχὰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς, περὶ τῆς ἐφαρμογῆς εὐκόλου ὁμοιομόρφου φορολογίας, ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων βάσεων ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν στηριζομένης. Μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην τὸ ἄρθρον 7ον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντα ἐπίσης καὶ τὰ ἄρθρα 8, 9, 10, 11 καὶ 12

κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος, ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ σώματος, ὑπεστήριξε τὸ διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς προτεινόμενον ἄρθρον 13ον ἔχον οὕτω:

« Οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ΣΟΖ Νόμου κρατηθησόμενοι κατ' ἀποκοπὴν ὑπὸ τῶν φορολογουμένων καρποὶ θέλουν πληρώνεσθαι διὰ μὲν τὸν σῖτον πρὸς δρ. 4 καὶ λεπ. 40 δι' ἕκαστον κοιλὸν, ἤτοι πρὸς λεπ. 20 δι' ἑκάστην ὀκᾶν, τὴν ἀπὸ 8ρίου, διὰ δὲ τὸν κριθὴν καὶ τὸν ἀραβόσιτον πρὸς δραχ. 2 καὶ λεπ. 40 δι' ἕκαστον κοιλὸν, ἤτοι πρὸς λεπτὰ 42 δι' ἑκάστην ὀκᾶν τὴν ἀπὸ Δεκεμβρίου καὶ προσεθηκε τὰ ἑξῆς »·

Κύριοι! Ἐν γνώσει τοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἕκαστος Γερουσιαστὴς ἔχει τοῦ νὰ ὁμιλῇ καὶ συγχρόνως προτείνῃ τροπολογίας, ὅπως καὶ νομοσχέδια, ἐν γνώσει δὲ ἐπίσης καὶ τῆς τακτικῆς, ἣν στρατεύει ἡ Κυβέρνησις, τοῦ νὰ μὴν θέγωνται κάμμίαν πρότασιν ἐκπηγάζουσαν ἐκ μέρους μελῶν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, προῆλθον εἰς τὴν πρότασιν τῆς τροπολογίας ταύτης, ἱκανοποιουμένων ἐν μέρει τῶν πεποιθήσεών μου ἐν ἀπουσίᾳ διὰ τῆς καταχωρίσεως ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ τῆς διὰ τοῦ τύπου σημειώσεως εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον λαὸν τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς ἢ Βουλευτὴς ἔκαμεν ὁπωσδήποτε τὸ χρέος του.

Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου λοιπὸν τῶν προτεινομένων ἄρθρων δὲν ἔχει ἄλλην τινὰ σκοπὸν ἢ νὰ περιποιηθῇ καὶ ἀνακουφίσῃ κατά τι τὸν γεωργικὸν λαὸν, τὸν ὁποῖον ὁμολογήσατε, Κύριοι, ποσῶς δὲν περιποιούμεθα, ἀπαντῶντες δὲ καὶ καθ' ἑκάστην παραδρεχόμεθα διατάξεις νόμων καταπιεστικῶν, τὰς ὁποίας ἀπέχω νὰ μνημονεύσω, διὰ νὰ μὴν μακρυνω ἐπὶ πολὺ τῶν λόγων μου· ἐπιλέγω μόνον, ὅτι μόνος ὁ κλάδος οὗτος παρημελήθη μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ποσῶς δὲν μετέσχε οὔτε ἐκ τῆς συστάσεως τῆς Τραπέζης καὶ τοι ὑπογεγραμμένης τὸν περιθάλψιν τῆς γεωργίας, οὔτε δι' ἄλλων συνδρομῶν, ἄλλως πως ἐπροστατεύθη. Τὸ προτεινόμενον ἄρθρον προσδιορίζει τὴν τιμὴν τοῦ σίτου εἰς δρ. 4 καὶ 40/00 καὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ νὰ ἀρίνεται εἰς τὸν γεωργὸν τὸν θέλοντα νὰ κρατήσῃ τὸ ὀφειλόμενον δίκαιον τοῦ ἀγροσίου πρὸς ἰδίαν του χρῆσιν πληρώνων ἀντίτιμον τοιοῦτον, ὁποῖον ἂν ἦτο παρὸν ὁ ἀριθμὸς ὑπουργὸς, ἵνα μὴ παρωσπ-

σῃ τοὺς πίνακας τῶν σιτηρῶν ἠθέλατε ἰδεῖ, ὅτι αἱ πωλήσεις τῶν δημοσίων σιτηρῶν οὐδέποτε ἔφθασαν τὴν διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁριζομένην τιμὴν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, καὶ ἐπομένως παραδεχθησομένου τοῦ ἄρθρου ἐν ᾧ τὸ δημόσιον οὐδόλως χάνει ἐξ ἄλλου καὶ ὁ γεωργικὸς λαὸς ἀνακουφίζεται ἐπ' ὀλίγον πληρώνων τὸ δέκατόν του εἰς τὴν τρέχουσαν ταύτην τιμήν, τὴν ὁποίαν ἄλλως τε μανθάνει ἀπὸ τοῦδε καὶ πραττομάζεται. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι εἰς τὸν πάγιον νόμον ὑπάρχει διάταξίς τις, δυνάμει τῆς ὁποίας δύνανται ὁ γεωργὸς νὰ κρατῇ τὸν καρπὸν τοῦ δεκάτου πληρόνων τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ τιμὴ προσδιορίζεται δυνάμει πρωτοκόλλων συνταχθέντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρ' ὑπαλλήλων εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου ἡ τιμὴ εἶναι πάντοτε ἀνωτέρα τῆς ἐπιτοπίου, πρὸς τοῖς ἄλλοις διὰ λόγους, οἵτινες ἄλλοτε ἐρρέθησαν ἐνταῦθα, καὶ τὰ πρωτόκολλα ταῦτα συνήθως δὲν εἶναι γνήσια. Πόση δὲ ἡ δυσκολία καὶ ἡ ζημία τοῦ γεωργοῦ εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἀποδίδει τὸ δέκατόν του εἰς καρπὸν, ὑποχρεουμένου νὰ μὴν παραλάβῃ τὸν καρπὸν του ἀπὸ τὸ ἁλώνιον πρὶν ἢ παραδώσῃ τὸ δέκατον εἰς τὰς κεντρικὰς ἀποθήκας, αἵτινες ἀπέχουσι πολλάκις ὥρας ὁλοκλήρους τῆς κατοικίας του· εἰς ταῦτα δὲ προσθέσατε καὶ τὰς καταπιέσεις τῶν ἀποθηκαρίων καὶ θέλετε ἰδεῖ, ὅτι ἡ τάξις αὕτη τοῦ λαοῦ πάσχει μεγάλως· τὸ δὲ προτεινόμενον ἄρθρον τροπολογίας θέλει τὸν ἀπαλλάξει τοὐλάχιστον ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ δίδῃ τὸ δέκατον εἰς καρπὸν ἢ νὰ πληρόνῃ τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ὑπέρογκον, ἐὰν ἡ τῆς διατροφῆς ἀνάγκη τὸν βιάσῃ νὰ κρατήσῃ αὐτὸν πρὸς ἰδίαν του χρῆσιν. Καὶ τοῦτο μάλιστα εἶναι συνεπὲς εἰς τὴν ὑποστηριχθεῖσαν ἰδέαν παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτε ἐσυζητοῦντο τὰ τῆς κλίμακος, ὅτι ἡ γεωργία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔχει ἀρθόνους καρποὺς πρὸς ἐκποίησιν. Μὲ τὴν προσδιοριζομένην λοιπὸν διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου τιμὴν διευκολύνομεν τὸν πτωχὸν γεωργικὸν μας λαὸν θέλοντα νὰ κρατήσῃ τὸ δέκατόν του πρὸς ἰδίαν του συντήρησιν.

Καὶ ἐγὼ δὲ ἐπὶ τέλους ἐπιθυμῶ καὶ εὔχομαι κατὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐλπίδα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἔλθῃ τὸ ὑποσχόμενον νομοσχέδιον περὶ ἀπαλλακτικῆς τινος καὶ ὁμοιομόρφου φορολογίας· καλῶν ὁμῶς ἤθελεν εἶσθαι καὶ εὐεργέτημα, ἂν θέλετε, πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον νὰ διευκολυνθῇ ἐπ' ὀλίγον, μέχρις οὗ ἔλθῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον· διότι οἱ λόγοι δὲν πείθουσι πλέον τοὺς πάσχοντας καὶ κενὴ ἐλπίδας

δὲν τρέφουσι τοὺς πεινῶντας, εἶναι καιρὸς καὶ ἀνάγκη πλέον πραγμάτων.

Διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λόγων μου συστήνω, Κύριοι, τὴν ὑπόψιν ὑμῶν τροπολογίαν καὶ παρακαλῶ τόν τε Κ. ὑπουργὸν καὶ τοὺς ΚΚ. συναδέλφους μου νὰ παραδεχθῶσι ταύτην ὡς ἐπωφελῆ πρὸς τὸ δημόσιον καὶ παρέχουσαν συνάμα μικράν τινα ἀνακούφισιν πρὸς τὸν πάσχοντα γεωργικὸν λαόν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός.

Καθὼς ἠξεύρετε, Κύριοι, τὸ διέπον σύστημα τῆς φορολογίας ἡμῶν, εἶναι τὸ τῆς ἀποδεκατώσεως· τοὐτέστιν τὸ δημόσιον λαμβάνει ἓν ἐπὶ τοῖς δέκα, ἔχει δὲ τὴν ἄδειαν δυνάμει μιᾶς διατάξεως τοῦ παγίου νόμου νὰ κρατῇ ὁ γεωργὸς τὸ ἓν αὐτὸ πρὸς ἰδίαν του χρῆσιν πληρόνων τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ τὸ προσδιοριζόμενον διὰ τῶν πρωτοκόλλων τῶν συνταχθησομένων εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐπαρχιῶν. Διὰ τῆς προτεινομένης λοιπὸν τροπολογίας θέλομεν περιπέσει εἰς μεγίστην ἀνωμαλίαν ἕνεκα τῆς διατροφῆς, ὡς γνωρίζετε, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὰς διατρόφους ἀγορὰς ἐπαρχιῶν σιτοτρόφων καὶ μή· ὥστε ἡ ἰσοτιμία κατὰ τὴν τροπολογίαν εἰ, ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους ἤθελεν καταδειχθῆ ἄδικος. Ἐπομένως χρεωστῶ νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη ἀνάγεται εἰς τὸν πάγιον νόμον καὶ ποσῶς δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸν συζητούμενον σήμερον ἐνιαύσιον.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος· ὅτι ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ προτεινομένη τροπολογία ἀνάγεται εἰς τὸν πάγιον νόμον, δὲν εἶναι ἀκριβὴς, διότι καὶ τοῦ συζητουμένου σήμερον ἐνιαυσίου τὰ συνεχῆ ἄρθρα 13 καὶ 14 τροποποιοῦσιν ἐπίσης ἄρθρα καὶ διατάξεις ἐκείνου καὶ ἐν τούτοις φέρονται εἰς τὸν ἐνιαύσιον. Παρετήρησε δὲ συνάμα ὅτι εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁ Κ. ὑπουργὸς κατέδειξεν, ὅτι τὸ δημόσιον ἐπιζητεῖ μᾶλλον τὸ χρῆμα καὶ οὐχὶ τὴν δικαιοσύνην, περὶ τῆς ὁποίας ὅλα τὰ ἐλεύθερα ἔθνη φροντίζουσι, ἥτις ποσῶς δὲν ἐπιδέχεται ἐξαιρέσεις. Προσέθηκε δὲ ἂν ὁ καιρὸς ἐπέτρεπε καὶ ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς ἦτο παρὼν, ἤθελε ζητήσει τ' ἀποτελέσματα παρελθόντων ἐτῶν, ἐξ ὧν ἤθελε καταφανῆ, ὅτι τὸ δημόσιον πώποτε δὲν ἐπώλησεν εἰς καθαρὰν τιμὴν τεσσάρων δραχμῶν κατὰ κοιλὸν, ἐσύστησε δὲ καὶ πάλιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος τροπολογίαν, ἀπορρέουσαν ἐκ πεποιθήσεως, ἥτις ἐπίσης ἐνδιαφέρεται εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον, ὅπως καὶ εἰς τὴν μὴ καταπίεσιν τοῦ λαοῦ.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥάγος Παλαμίδης προσέθηκε.

Μολονότι, Κύριοι, πιστεύω, ὅτι καὶ τὸ ὑποῖον σκοπὸν νὰ προ-

τεινει σήμερον θα έχη την τύχην των λοιπών ήμών συντάσεων. μολαταύτα δεν δύναμαι νά παραλείψω ό,τι κατά νούν έχω. Παρατηρώ δε έκ προοιμίων, ότι οί έκφρασθέντες φόβοι ήμών, ότε έψηφίζετο ό πάγιος Νόμος, ότι ήθελε μένει ἀμεταβλητος ἐπαληθεύσαν σήμερον, καί αί διαβεβαιώσεις των ΚΚ. ὑπουργών, ότι αί διατάξεις έκείνου ήδύναντο νά τροποποιηθώσι διά τοῦ κατ' έτος ψηφιζομένου προσωρινοῦ διαφεύδονται σήμερον διά τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ των Εσωτερικών, λέγοντος, ότι δεν δύναται νά δεχθῆ έπί τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου τροπολογίαν, ήτις άναγεται εἰς τον πάγιον νόμον. Όπερ θέλει νά εἰπῆ, ότι σήμερον ή Κυβέρνησις διαχειρίζεται κατά τό δοκοῦν αὐτῆς τήν ὕλην ήμών.

Άν καί αί παρατηρήσεις τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου εἶναι ὁμολογουμένως ὀρθαί, ἡ δε τροπολογία ἀναγκαιοτάτη πρός ἀνακούφισιν τοῦ γεωργικοῦ λαοῦ, μολαταύτα, ἐπειδή ἐγείρεται ἡ δυσπιστία, ὅτι ἴσως τήν εὐμενῆ αὐτήν πρός τον γεωργόν παραχώρησιν τήν καταχραθῆ ἡ κερδοσκοπία, καί ὅτι σήμερον προτείνεται διά μόνον τήν γεωργίαν καταστῆ αὔριον μέσον ἐμπορίας ὁ γεωργός γίνει τό ὄργανον διά τοῦτο χωρίς νά θέλω νά καταδικάσω οὐδένα ἐκ προοιμίων, νομίζω, ότι ἡ διεκδίκησις τοῦ γεωργοῦ τοῦ θέλοντος νά πληρώσῃ εἰς ἀντίτιμον τό δέκατόν του δύναται νά γενῆ κατ' ἄλλον τινά τρόπον· « Νά λαμβάνῃ τοὐτέστιν μέρος εἰς τήν σύνταξιν τῶν δυσφημισθέντων πρωτοκόλλων, ἀντί τοῦ ἑρώρου ὁ δήμαρχος» καί τότε, νομίζω, ὑπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη ἐγγύησις περί τῆς γνησιότητος καί τῆς ἀκριβείας αὐτῶν.

Ἐπειδή δε καί τοῦ παρόντος καιροῦ δεν εἶναι νά ἐπέλθωμεν εἰς τροπολογίας, διότι τότε εἶναι ἀνάγκη τό νομοσχέδιον νά ἐπανέλθῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς αὔριον ὡς ἀναγγέλθη γίνεται διακοπή τῶν ἐργασιών, παρακαλῶ ἡ πρότασίς μου αὐτη νά θεωρηθῆ ὡς μία τῶν πολλῶν εὐχῶν διά νά πραγματοποιηθῆ ποτέ.

Ἐπί τούτοις ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα περί τῆς παραδοχῆς τῆς ὑπό τοῦ Κ. Χατζίσκου προταθείσης καί ὑποστηριχθείσης τροπολογίας δεν παρεδέχθη αὐτήν διά χειροτονίας. Ἐπομένως ἀναγνωσθέντα τά ἄρθρα 13, 14, 15, 16, 17 καί 18 κατά σειράν ἐγένοντο δεκτα δι' ἰδικής ἑφ' ἑνός ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθέν δε καί τό σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτον διά ψήφων 29, ἥτοι παμψηφεί ὑπό τήν ἐπιτήρησιν των ἐκ τῶν ὑπερόπτων κατά τό ὡς συνημμένον

πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δε τό νομοσχέδιον ὡς εἰσήχθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 24 Μαρτίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπί τοῦ πινάκου τοῦ Νομοσχεδίου περί προσδιορισμοῦ τοῦ ἐγγείου φόρου καί δικαιώματος ἐπικαρπίας τῶν πριόντων διά τό 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δήμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλακωτάς	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Λαρεωτης	Ν	Κων. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαφιλόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης		Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	

Κατόπιν ἐπροτάθη ὑπό τοῦ Κ. Προέδρου ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περί διανομῆς τῶν βοσκῶν, ἀλλ' ἡ Γερουσία ἐνέστη εἰς τοῦτο ὡς ἀντιβαῖνον εἰς τά προκαπορασιοθέντα, ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 30 Μαρτίου ε. ε. καθ' ἃ ἀπεφασίσθη, τό περί οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον νά τυπωθῆ καί διανεμηθῆ διά νά συσταθῆ ἐπιτροπή καί συνταχθῆ τήν ἀπαιτουμένην ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν.

Προσελθών ὅμως ὁ Κ. ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρίστησε τήν ἀνάγκην τῆς ἐν τῇ σήμερον ἐπιζητήσεως αὐτοῦ· διότι ἐπιμένοντος κατά τήν αὔριον τῆς διακοπῆς τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιών, ὡς

εἶπε, ἐπὶ ἕνα σχεδὸν μῆνα, ἐπιστάσης δὲ καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς τοποθετήσεως τῶν ποιμνίων σπεύδει δι' αὐτοῦ τοῦ νόμου ἡ Κυβέρνησις νὰ προλάβῃ πολλὰς ἀνωμαλίας καὶ διαπληκτισμοὺς ἴσως πολιτῶν ἕνεκα τῆς μὴ ὑπάρξεως νόμου, δι' ὃ συνιστᾷ αὐτὸ ὡς ἐκ τῶν μᾶλλον κατεπειγόντων καὶ ἐπικαλεῖται τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Γερουσία τῇ προτάσει τοῦ Κυρίου Προέδρου παρεδέξατο μιᾶς ὥρας διακοπὴν ἐργασιῶν, καθ' ἣν συνελθόντα ἐν ἰδιαιτέρῳ δωματίῳ τὰ διάφορα τμήματα ἐξελέξαντο ἐπιτροπὴν, ἥτις συνέταξε αὐθωρεὶ τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἔκθεσιν της.

Ἐπαναληφθείσης δὲ αὖθις τῆς συνεδριάσεως, ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν βοσκῶν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῇ ἀμέσως τὴν ἐπαύριον διὰ τοὺς πρακτεθέντας λόγους τοῦ κατεπείγοντος.

Ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν βοσκῶν καὶ εὑροῦσα ἰσχυροὺς τοὺς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ ἀναφερομένους λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν σύνταξιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, παρεδέξατο ὁμοφώνως αὐτὸ, ὅπως ἔχει καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἀθῆναι, τῇ 3 Ἀπριλίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γ. Δυοβουνιώτης, Γ. Παπαηλιόπουλος,
Μ. Α. Καΐρης, Δ. Κανελλόπουλος.

Κατόπιν προσελθὼν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς νομοσχέδια μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων πρῶτον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων τινῶν πιστώσεων ἀναγομένων εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ναυτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἐκ δρ. **967,446 16/00**, χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν. Ἐπίσης ἕτερον περὶ διορισμοῦ οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν. Ἔχουσι τὰ νομοσχέδια ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ περὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, συνωδευμένον μὲ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου, ἐν ᾗ ἐκτίθενται οἱ προκαλέσαντες αὐτὸ λόγοι.

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ἀντικαθιστῶσα ἡ Κυβέρνησις τοὺς ἤδη ὑπάρχοντας Ἐπιθεωρητὰς τῶν διαφόρων κλάδων τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας δι' Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν, ἐχόντων ἀρμοδιότητα ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὑπαγομένων ὑπαλλήλων, σκοπὸν προεῖτο να καταστήσῃ πραγματικὴν τὴν ἐποπτείαν τῶν διαχειριζομένων τὰ δημόσια συμφέροντα, θέτουσα εἰς ἐνέργειαν ἀνωτέρους ἐξεταστικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες νὰ μὴ διατρίβωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ, ὡς συμβαίνει ἤδη, μηδὲ νὰ περιορίζωσι τὰς ἐρεύνας των, ὁσάκις ἀποστέλλονται εἰς ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ ἀντικείμενον ἢ τὴν ἀρχήν, τὰ ὁποῖα ἡ διαταγὴ τῆς ἀποστολῆς των διαλαμβάνει, ἀλλ' ὄντες πάντοτε ἐκτὸς τοῦ Γραφείου τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας νὰ ἐπιβλέπωσιν ἀδιαλείπτως τοὺς τὰ δημόσια διαχειριζομένους, νὰ καθοδηγῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των, νὰ διερευνῶσι τὰ ἔργα των, νὰ προλαμβάνωσι τὰς μελετωμένας καταχρήσεις, καὶ ν' ἀνακαλύπτωσι τὰς τυχὸν διαπραχθείσας, ἐπιλαμβανόμενοι ἐξ οἰκείας ἀρμοδιότητος τακτικῶν ἀναρίσεων, καὶ λαμβάνοντες ἐν ἀνάγκῃ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν πάσης τοῦ Δημοσίου ζημίας.

Πρὸς ἀσφαλεστέραν ὅμως ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐθεωρήθη καταλληλότερον νὰ μὴ λογίζηται ἕδρα τῶν Ἐπιθεωρητῶν ἡ Πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, μηδὲ νὰ λαμβάνωσι τὸ κανονισμένον ἐπιμίσθιον, ὁσάκις ἀπομακρύνωνται ἐξ αὐτῆς, ἀλλὰ νὰ διαιρεθῇ ἡ Ἐπικράτεια εἰς περιφερείας ἐπιθεωρήσεων, νὰ ὁρισθῶσιν αἱ ἕδραι αὐτῶν, καὶ εἰς ἑκάστην περιφέρειαν νὰ διορισθῇ εἷς Ἐπιθεωρητὴς, ἔχων τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατρίβῃ μέν ἱκανὸν μέρος τοῦ ἔτους εἰς τὴν ἕδραν του, ἥτις θέλει εἶσθαι μία τῶν μεγάλων πόλεων τοῦ Βασιλείου, νὰ ἐπιθεωρῇ δὲ, ὁσάκις τὸ θεωρῇ ἀναγκαῖον, καὶ ὁσάκις διατάττεται, ὅλας τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας του. Οὕτω θέλει ἐκλείψει τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ διαμένωσιν οἱ Ἐπιθεωρηταὶ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ

τοῦ Κράτους, ἡ ἐπιτήρησις τῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὑπαγομένων ὑπαλλήλων θέλει κατασταθῆ πραγματικὴ καὶ ἀδιάλειπτος, καὶ συνάμα θέλει ἐπέλθει οὐ μικρὰ οἰκονομία, καθόσον δὲν θέλει δίδοσθαι εἰς τοὺς Ἐπιθεωρητὰς ἐπιμίσθιον, ὁσάκις διατρίβωσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ των, μολονότι καὶ ἐν αὐτῇ θέλουσιν ἐπιβλέπει τὰς τε ἄλλας ἀρχὰς, καὶ ἰδίως τὰς Τελωνιακὰς, παρα ταῖς ὁποίαις δύνανται νὰ ἔχωσι καθ' ἑκάστην ὅλην ἐργασίας.

Ἐπὶ τῇ βάσει ὅθεν τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν αἱ ἀνήκουσαι τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ ὑποβληθέντος Νομοσχεδίου, τὰς ὁποίας ἔχω πεποίθησιν ὅτι θέλει εὕρει καὶ ἡ Γερουσία κατὰ πάντα συναδούσας μὲ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν περιφερειῶν καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἕδρας αὐτῶν ἐθεωρήθη συμφερώτερον νὰ ἐνεργηθῶσι διὰ Βασ' Διατάγματος.

Ἄλλην οὐσιώδη τροποποίησιν ἔλαβε τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν, τὴν ἑξῆς·

Διὰ τοῦ **1** αὐτοῦ ἄρθρου ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπιθεωρητῶν ὡρίζετο εἰς πέντε· διὰ δὲ τοῦ τελευταίου κατηργοῦντο αἱ σήμερον ὑπάρχουσαι ἓξ θέσεις ἐπιθεωρητῶν, ἤτοι δύο τῶν Ταμείων, δύο τῶν Τελωνείων, καὶ δύο τῶν Δασῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ δασονομικὴ ὑπηρεσία, ἥτις εὑρίσκεται δυστυχῶς παρημελημένη, καὶ εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς ὁποίας ἔχουσι καθῆκον νὰ ἐργασθῶσιν οἱ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Δασῶν, ἀπαιτεῖ εἰδικὰς γνώσεις, καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι πρέπει νὰ ἐνεργήσωσι καὶ τὴν καταμέτρησιν καὶ ὁριθέτησιν τῶν Δασῶν, ἡ δὲ ἐργασία αὕτη, τῆς ὁποίας ἐγένετο ἔναρξις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῇ καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἀπὸ ἓν μόνον πρόσωπον, ἀπεφασίσθη ἐν τῇ Βουλῇ νὰ ἀπαλειφθῇ ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου ἡ περὶ καταργήσεως τῶν κατὰ τὰ δάση Ἐπιθεωρητῶν διάταξις, νὰ περιορισθῇ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν εἰς τέσσαρας, ὅσοι δηλαδὴ ὑπάρχουσι καὶ σήμερον παρὰ τοῖς Ταμείοις καὶ Τελωνείοις, ἐφαρμοζομένων καὶ εἰς τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δασῶν τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περιφέρειαν, τὰς ἕδρας καὶ τὰ ἐπιμίσθια.

Ἐκτὸς τῶν τροποποιήσεων τούτων ἀπηλείφθησαν ἐν τῇ Βουλῇ ἀπὸ τοῦ Νομοσχεδίου, ἄρθρ. **2.** αἱ λέξεις « καὶ ἐπὶ τῶν διαχειριστῶν τῆς δημοτικῆς περιουσίας » αἵτινες ἐπεξέτειναν

τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Οἰκον. Ἐπιθεωρητῶν καὶ ἐπὶ τῶν διαχειριζομένων τὴν δημοτικὴν περιουσίαν.

Πέποιθα ὅτι ἡ Γερουσία, ἐκτιμῶσα τὴν χρησιμότητα τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου, θέλει σπεύσει εἰς τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 Ἀπριλίου **1859.**

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως παρὰ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Μαρτίου **1859.**

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. **1.**

Οἱ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Τελωνείων καὶ Ταμείων θέλουν φέρει τοῦ λοιποῦ τὸν τίτλον Οἰκονομικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, καὶ ἔχουσι ἕκαθεν καὶ μισθὸν Τμηματάρχου α. ἢ β'. τάξεως.

Ἄρθρ. **2.**

Διὰ Β. Διατάγματος θέλει διαιρεθῇ τὸ Κράτος εἰς περιφερείας ἐπιθεωρήσεων καὶ προσδιορισθῇ ἡ ἕδρα ἑκάστης αὐτῶν· εἰς ἑκάστην δὲ περιφέρειαν διορίζεται εἷς ἐπιθεωρητής.

Ἄρθρ. **3.**

Ἡ ἀρμοδιότης τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου.

Ἄρθρ. **4.**

Εἰς τοὺς Οἰκονομικοὺς Ἐπιθεωρητὰς δίδεται κατὰ μῆνα ἐπιχορήγησις δραχ. **10** διὰ γραφικὰ ἔξοδα. Ἐνόσῳ δὲ διατελοῦν ἐκτὸς τῆς ἕδρας των λόγῳ ὑπηρεσίας χορηγεῖται αὐτοῖς ἡμερησία ἀποζημίωσις δραχμῶν τριῶν καὶ τὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα ἐπὶ τῇ βάσει ἀποδείξεων.

Ἄρθρ. **5.**

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων **2** καὶ **4** ἐφαρμόζονται καὶ εἰς πρὸς τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δασῶν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου κυροῦνται ἑνδεκα ἔκτακτοι πιστώσεις, διὰ δέκα Β. Διαταγμάτων χορηγηθεῖσαι μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προλαβούσης συνόδου ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο διῆλθε τῆς δοκιμασίας τῆς Βουλῆς.

Τὰς αἰτίας, αἵτινες προύκάλεσαν τὰς πιστώσεις ταύτας, εὐκρινέστατα ἐξέθηκα ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει μου, τῆς ὁποίας ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον, ὅπως λάβητε γνῶσιν αὐτῶν πρὸς καταρτισμὸν τῆς πεποιθήσεώς σας.

Πέποιθα δ' ὅτι καὶ παρ' ὑμῖν, Κύριοι, τὸ νομοσχέδιον τοῦτο θέλει τύχει τῆς αὐτῆς ἐπιδοκιμασίας, ἣν ἔσχεν ἐν τῇ Βουλῇ, ἀναγνωριζομένων καὶ ἐν συνέσει ἐκτιμωμένων τῶν ἀναγκῶν, αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν χορηγίαν τῶν προκειμένων πιστώσεων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Μαρτίου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ὥσπερ ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Μαρτίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἐπικυροῦνται αἱ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ α. Ὀκτωβρίου 1852 Νόμου ΣΙΒ'. περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ χορηγηθεῖσαι διὰ τῶν ἀπὸ 14 καὶ 29 Μαΐου, 20 Ἰουνίου, 5 Ἰουλίου, 20 καὶ 26 Σεπτεμβρίου, καὶ 1 καὶ 22 Ὀκτωβρίου 1858 δέκα Βασιλ. διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἔκτακτοι πιστώσεις δραχμῶν ἐννεακοσίων ἑξήκοντα ἑπτὰ χιλιάδων, τετρακοσίων τεσσαράκοντα ἓξ καὶ λεπτῶν δεκαἑξ, δρ. 967,446.16|00, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1858.

Ἄρθρ. 2. Αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ πιστώσεις ἀνήκουσιν εἰς τοὺς εἰδικοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἑξῆς ὑπουργείων.

Τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν	δρ.	452,940
» » » Ἐσωτερικῶν	»	64,000
» » » Στρατιωτικῶν	»	450,000
» » » Ναυτικῶν	»	506:16.
	Δραχ.	967,446:16.

Τάσσονται δὲ ὑπὸ τὰ κεφάλαια τῶν εἰδικῶν καθ' ὑπουργείων προϋπολογισμῶν κατὰ τὸν συνημμένον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐφ' ὧν ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶν νὰ διανεμηθῶσι διὰ νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Ἀπριλίου 1859. ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ νομῶν, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως τὸ νομοσχέδιον αὐτό, ἐπὶ τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ν. Μαυρομμάτης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κατὰ τὴν ἀτομικήν μου γνώμην εἶναι δύσκολον διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ τις ἱκανὸς νὰ καταδείξῃ μὲ περισσοτέραν σαφήνειαν καὶ ἀκρίβειαν τὰ ἀφορῶντα τὸ περὶ βοσκῶν καὶ νομέων ἀντικείμενον μὲ ὅσην κατέδειξε τὰ περὶ τούτων ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας πολλάκις, διότι τριάκοντα ἔτη τύχῃ νὰ ὑπάρχῃ νομοθέτης καὶ εἶχεν ἀφορμὴν πρὸς τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας εἶχε νὰ σπουδάσῃ περισσότερον τὸ ἀντικείμενον. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατον νὰ παραστήσω ἐγὼ ζωηρότερον τὸ ἀντικείμενον τῶν βοσκῶν. Εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν ὅλην, τῆς ὁποίας εἶσθε ἄλλοτε νομάρχης, Κ. πρόεδρε, εἰς τρία μόνον χωρία ὑπῆρχον ἐθνικὰ κτήματα. Ὅλα τὰ λοιπὰ ἦσαν ἰδιόκτητα, καὶ ἔχαιρον τὰ δικαιώματα τῆς κατοχῆς καὶ κυριότητος τῆς περιφερείας των. Πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει καταδεχθῇ νὰ σφετερισθῇ τὰς περιφερείας τῶν κοινοτήτων ἀλλὰ θέλει παρέξει αὐταῖς δικαιοσύνην· διότι ἄλλως ἁρμόζει ἐνταῦθα ὁ μῦθος τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λίξει στρατηγοῦ τῆς Πελοποννήσου Κολοκοτρώνη· «ὅτι μὲ ἐθόλωσες τὸ νερό». Ἰσχυρότερον παράδειγμα ἔφερεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας χθὲς εἰπὼν ὅτι τὰ ἄνω χωρία τοῦ Βάλτου δὲν παρελήφθησαν διὰ τῆς βίας καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχουσι σήμερον διανομὴν βοσκῶν. Τελευταίως λέγω ὅτι τὸ ζήτημα τῶν βοσκῶν ὑπῆρξεν ἡ αἰτία σφαγῶν εἰς τὸν δῆμόν μου, καὶ ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, ἐνῶπιον τῶν ὁποίων κατώρθωσαν νὰ δικαιωθῶσιν, ὥστε τὸ μέτρον τοῦτο θέλει βιάσει ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ προστρέξωσιν εἰς τὰ δικαστήρια. Προσθέτω δὲ ὅτι οἱ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος γερουσιασταὶ καὶ βουλευταὶ ἔχουν περισσότερον συμφέρον εἰς τὴν διανομὴν τῶν βοσκῶν, διότι ἐγὼ αὐτὸς ὡς γερουσιαστὴς ὑπουργικὸς δύναμαι νὰ ἐπιτύχω διπλῆν καὶ τριπλῆν εἴτε ἑαρινὴν εἴτε θερινὴν νομήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἠμπορῶ νὰ ἔχω ἀρκετὸν εἰσόδημα ἢ ὠφέλειαν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι μεγάλον συμφέρον ἔχει ἡ Κυβέρνησις νὰ κανονίσῃ τὸ περὶ βοσκῶν ἀντικείμενον, διότι εἶναι ἀναγκαῖον ἡ μὲν Κυβέρνησις νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας της, αἱ δὲ κοινότητες νὰ μὴ ἀδικηθῶσι. Πολλαὶ ἐπιτροπαὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐφιστήθησαν καὶ ὅμως οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐγένετο. Τὸ σημερινὸν ὑπουργεῖον προνόησεν περὶ τούτου ἑτοιμάζει νομοσχέδιον περὶ βοσκῶν, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ καταρτίσῃ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ συμβῶσι παράπονα, θέλει ὑποβάλει ἐνώπιον τῶν Σωμάτων διὰ τὰ περαιτέρω. Μέχρις ὅτου δὲ καταρτισθῇ τὸ τοιοῦτο

νομοσχέδιον ἐπὶ τῇ βάσει δικαίων ὅρων καὶ διατάξεων, ἡ Κυβέρνησις εἰσήγαγε τὸ παρὸν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμοιον τῶν παρελθόντων νόμων καὶ δέον νὰ ἐπιψηφισθῇ.

Ἀντέλεξεν ὁ γερουσιαστὴς Ν. Μαγγίνας.

Καὶ χθὲς καὶ καθ' ὅλα τὰ παρελθόντα ἔτη ἐβρέθησαν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀρκεταί. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο καιρὸς δὲν ἐγράφησαν εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ λεχθέντα διὰ τοῦτο καὶ σήμερον θέλω λαλήσει τὰ δέοντα χωρὶς νὰ ἔχω τὴν ἀπαίτησιν νὰ γραφῶσιν ὅλα ἐν ἐκτάσει εἰς τὰ πρακτικά· εἰ μὴ μόνον τὰ ἀκόλουθα τὰ ὁποῖα δίδω γραπτά, ἤτοι ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἀπαιτεῖται ὡς κατεπείγουσα καὶ ἀναπόφευκτος διὰ νὰ μὴ παρέλθῃ ὁ καιρὸς καὶ μείνωσιν ἀτοποθέτητα τὰ ζῶα τῶν κατοίκων, ἐνῷ ἡ τοποθέτησις δὲν ἐφαρμόζεται εἰ μὴ εἰς τὸ τριακοστὸν μέρος τοῦ κράτους ὡς ἔγγιστα, κατ' ἐξαίρεσιν, μὲ κατάθλιψιν τῶν κατοίκων τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ μὲ ἀβάσανον φορολογίαν τῶν ποιμένων χάριν προτιμήσεως εἰς τὴν τοποθέτησιν ἀπὸ τὰς δημοσίους ἀρχὰς καὶ ἐν μέρει ἀπὸ τὰς δημοτικάς, καὶ ὅλα ταῦτα χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου· τὸ δὲ κατεπείγον εἶναι λέξις μόνον καὶ ὄχι πρᾶγμα, καθότι οὔτε τὸ δημόσιον οὔτε ἄλλος κανεὶς χάνει τίποτε, καὶ ὅπως γίνεται εἰς τὰ 29 μέρη τοῦ κράτους ἂς γίνῃ καὶ εἰς τὸ τριακοστόν, τουτέστιν ἑκάστη κοινότης νὰ διαθέσῃ τὰς βοσκὰς τῆς περιφερείας της κατὰ τὸ συμφέρον αὐτῆς μέχρις οὗ ἐπιψηφισθῇ γενικὸς καὶ καταλληλος νόμος καὶ ὄχι ἐν μέρει ἐνῶ μάλιστα ὑπάρχουν ὀλιγώτατα ἐθνικὰ κτήματα, ὅπερ εἶναι ἀδικαιολόγητον ἀδίκημα.

Τὰ μόνα παράπονα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προκύψουν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ λεγομένου κατεπείγοντος νομοσχεδίου εἶναι, ἡ ὑστέρησις τῶν ὠφελειῶν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ διὰ τῶν συνεισφορῶν προτίμησις ποιμένων τινῶν πρὸς στενοχωρίαν τῶν κατοίκων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι ποίμνια καὶ ἄλλα ζῶα διότι προτιμῶνται οἱ μεμακρυσμένοι καὶ ξένοι ποιμένες, ἐνῷ ἕκαστος ποιμὴν δύναται κατὰ γενικὸν κανόνα νὰ βόσκῃ τὰ ποίμνιά του ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ὁποίας εἶναι δημότης.

Τὸ δημόσιον δὲν χάνει ἄλλο εἰ μὴ τὴν κατοχὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβε διὰ τῆς δυνάμεως ἄνευ ἄλλων τίτλων εἰς τὸ τριακοστὸν μέρος τοῦ κράτους, ἥτις ὡς μερικὴ καὶ ὄχι γενικὴ εἶναι ἀδικωτάτη κατάθλιψις, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς οὐδένα καὶ πολὺ περισσότερον νὰ τὴν πράττῃ αὐτή

ἡ ἰδία. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀντιλέγει ὅταν τὸ πρᾶγμα ἐφαρμόζεται γενικῶς.

Γνωρίζομεν τὴν ἀδιαφορίαν πολλῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διότι τὸ προφανὲς τοῦτο ἀδίκημα δὲν γίνεται εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ πρὸς τοῦτο παρατηροῦμεν ὅτι εἶναι δυστυχὴς καὶ ἀξία λύπης ἡ κοινωνία ἐκείνη, ἥτις θεωρεῖ μὲ ἀδιαφορίαν τὴν ἀδικίαν τῶν ὀλίγων μελῶν αὐτῆς.

Πιστεύομεν ἀδιστάκτως ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν κάμνει τοῦτο ἐκ κακῆς προαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἀμελείας βραδύτης φέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, καθότι αἱ ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος ὑποτυπώσεις περὶ διορθώσεως ἔρθασαν εἰς τὸ ἐπάπειρον.

Ἐπειδὴ ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέφερεν εἰς τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ὅτι ἡ ἄρνησις τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου θέλει φέρει πρόσκομμα εἰς τὴν ὁλιγοήμερον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ ἀνάγκη, μολονότι τὸ κατεπεῖγον τοῦ νομοσχεδίου δὲν ὑπάρχει διὰ τοὺς ῥηθέντας λόγους, μολαταῦτα διὰ νὰ μὴν ὑποτεθῇ ὅτι γίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κάμνομεν τὴν ὑποχώρησιν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐπέλθῃ ἀπόφασις τῆς Γερουσίας ὅτι δὲν θέλει ἐπιψηφίσει πλέον τοιοῦτον μερικὸν νόμον, ἥτις εἶναι σύμφωνος μάλιστα πρὸς τοῦτο καὶ μὲ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ὑπουργείου.

Προσέθηκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης·

Εἶμαι σύμφωνος μετὰ τῶν προλαλησάντων καὶ ἔτι περισσότερον φρονῶ ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἶναι ἄδικον ὡς πρὸς τὰς ἐλευθερίας περὶ ὧν ἠγωνίσθημεν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ λεχθησόμενα δὲν δύνανται νὰ γραφῶσι σήμερον εἰς τὰ πρακτικὰ ἐν ἐκτάσει, προκειμένης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ περὶ διακοπῆς τῶν ἐργατικῶν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων διατάγματος, διὰ ταῦτα ἐπιφυλαττόμεθα νὰ φέρωμεν τὸν λόγον ἐν ῥητῇ ἄλλῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ τὸ ἀληθὲς καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ ζητήματος.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν παρετήρησεν ὅτι διὰ τῆς τοποθετήσεως τῶν ποιμνίων εἰς τινας ἐπαρχίας δὲν συνεπάγεται ἀδικία τις εἰς κανένα, καὶ διὰ τοῦτο ὅσα ἐρρέθησαν περὶ ἀδικιῶν δὲν εἶναι ἀληθῆ.

Ἀντέλεξεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ὅτι τὸ ἀντικείμενον ἂν ἦναι ἄδικον καὶ ἐπιφέρῃ δυστυχείας πρέπει ν' ἀπορριφθῇ

ἀπὸ τῆς σήμερον χωρὶς νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἄλλην ἰδιαιτέραν συζήτησιν μετὰ τὴν διακοπήν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐξήχθη κατὰ τὸ ᾠδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 25 κατὰ 3.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διανομῆς ἐθνικῶν βοσκῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . O	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαρ. Παπαπολίτης . . . O	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . . N
Ἰάκωβος Παζιμάδης . . . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλακωτὰς . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . O	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατζίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . . .	Γεώργ. Δυβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαμειώτης . . .	Κωνστ. Προβελέγγιος . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρκατζάνης . . N	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης .

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου ἐπανελήφθη ἡ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον, ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία ἐψηφίσθη αὐτὸ διὰ ψήφων 25 κατὰ 3, ἔχον, ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 30 Μαρτίου.

Ἀκολούθως τὰ παρόντα πρακτικὰ ἀναγνωσθέντα αὐθημερὸν ἐνεκρίθησαν.

Παρελθών κατόπιν ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀνέγνω τὸ ἐξῆς Β. διάταγμα.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Συντάγματος, διακόπτομεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς τρίτης βουλευτικῆς συνόδου τῆς πέμπτης περιόδου ἐπὶ ἡμέρας εἰκοσιπέντε.

Ὁ Ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, θέλει κοινοποιήσει τὸ παρὸν Διάταγμα εἰς τὴν Γερουσίαν, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀθήνησι τῇ 4 Ἀπριλίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. Α. ΜΙΑΟΥΛΗΣ, Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ι. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 30 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μονορχίδης ἐκήρυξε πλήρη τὴν συνεδρίασιν. Ἀπαγγείλαντος δὲ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν ἐκκρεμῶν Νομοσχεδίων, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇς 4 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Παρελθών μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῆς κανονιζομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1855 ΣΠΖ Νόμου ἐπὶ ἓν ἔτος, διὰ τὴν παραχώρησιν τῶν ἐθνικῶν γηπέδων, ἐφ' ὧν ἐγένοντο οἰκοδομαί, ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ὁ Νόμος ἀπὸ 11 Μαΐου 1855, ὑπὸ στοιχ. ΣΠΖ. ἐδημοσιεύθη προσκόντως. ἀλλὰ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐκ διαφόρων αἰτιῶν, ἢ οὐδόλως, ἢ πολλὰ βραδέως ἐζήτησαν νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς διαταξεις αὐτοῦ, ὅπως προσκτήσωσι κατ' ἐκτίμησιν τὰ γήπεδα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνήγειρον αὐθαιρέτως οἰκοδομάς, ἢ τὰ κτίρια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐνήργησαν ἐπισκευάς. Τούτου ἕνεκα αἱ εὐεργετικαὶ διατάξεις τοῦ Νόμου ματαιοῦνται διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ὡς πρὸς τοὺς πλείστους στερουμένους οὐ μόνον τῆς ἐπιεικείας τοῦ Νόμου, ἀλλὰ καὶ ἀπειλουμένους κατὰ τὸ γράμμα αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν ἀποβολὴν των δικαστικῶς ἐξ αὐτῶν.

Διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ ἐπιεικὴς τοῦ Νόμου σκοπὸς, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ δοθῇ παράτασις προθεσμίας, καὶ συνετάχθη τὸ ἐπισυναπτόμενον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπιψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω καὶ εἰς τῆς Γερουσίας τὴν ἐπιψήφισιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Άρθρον μοναδικόν.

Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1855 ΣΠΖ'. Νόμου χορηγηθεῖσα προθεσμία παρατείνεται ἐπὶ ἓν ἔτι ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν ἀμφότερα καὶ διορισθῆ ὑπὸ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως κατὰ τὸν Κανονισμόν.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τρισχιλίας μετοχὰς εἰς τὴν ἐν Πάτραις συστηθεῖσαν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοποιΐας, καὶ ἀπερασίσθη νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις περὶ οὗ πραγματεύεται Νομοσχεδίου κατὰ τὴν αὔριον· ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὸ δημόσιον νὰ λάβῃ τρισχιλίας μετοχὰς εἰς τὴν ἐν Πάτραις συσταθεῖσαν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοποιΐας, ἐπεξεργασθεῖσα ἡ ἐπιτροπή σας καὶ θεωροῦσα, ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κοινωφελοῦς σκοποῦ, τὸν ὁποῖον προτίθεται ἡ σύστασις τῆς ἑταιρίας ταύτης, καθίσταται λίαν ἀναγκαία ἡ συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου, καθόσον δι' αὐτῆς πρόκειται νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν καὶ ἐμψύχωσιν μιᾶς ἐπωφελοῦς ἐπιχειρήσεως, ἥτις ἀρχὴ τὴν κατανάλωσιν τοῦ σημαντικωτέρου τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος, θεωροῦσα προσέτι ἐκ τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεως τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, ὅτι ἄνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ δημοσίου διὰ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος τρισχιλίων μετοχῶν, δυσκόλως ἤθελε δυνηθῆ ἡ εἰρημένη ἑταιρία νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς κοινωφελοῦς καὶ ὠφελίμου ταύτης ἐπιχειρίσεως παρεδέξατο διὰ ταῦτα ὁμοφώνως τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἀπριλίου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Χαράλ. Παπαπολίτης, Ἀναστ. Χαραλάμπης.
Γ. Δαρειώτης, Ἰω. Οἰκονόμου, Ἰάκ. Παξιμάδης.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ ἰδίου Γραμματέως ἡ ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Α. Κανελλοπούλου εἰσαχθεῖσα ἀναφορὰ τῶν φοιτητῶν τῆς νομικῆς σχολῆς Πάτρου Α. Γεωργιάδου καὶ Ἀριστομένους Α. Χλωροῦ ἐξαιτουμένων τὴν ἀνάλογον συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτῶν ἐκδιδομένου βιβλίου μεταφράσεως τῆς ἀξιομνημονεύτου Κριμαϊκῆς ἐκστρατείας, καὶ μετά τινα γενομένην συζήτησιν περὶ τοῦ ἂν ἔχῃ ἡ Γερουσία τὸ δικαίωμα νὰ χορηγῇ τοιαύτας συνδρομὰς, ἢ ἂν πρέπῃ νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτίμησις τῆς ζητουμένης συνδρομῆς εἰς τὸ Προεδρεῖον, ἢ νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν, ἀπερασίσθη νὰ ἀναβληθῇ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγειλλάντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μετασχηματισμοῦ τελωνιακῶν τινων θέσεων ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς· μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ μετασχηματισμοῦ τελωνιακῶν τινων θέσεων.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Γεώργιος Δαρειώτης	Ν
Τζάτζης Μαγγίνας	Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Χιρὰλ. Παπαπολίτης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Νικόλ. Πρασακάκης	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Σπυρίδων Τρικούπης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Βασάλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν

Ἰωάννης Σταΐκος	. . . .	Παναγ. Λιδωρίκης	. . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	. . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	. . . N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . . N	Κωνστ. Προβελέγιος	. . N
Δημήτριος Χατσίσκος	. . . N	Ἰωάννης Οἰκονόμου	. . . N
Δημήτριος Χρηστίδης	. . . N	Σπῦρος Μίλιος	. . . . .
Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . . N	Γῆγας Παλαμίδης	. . . .
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .	Δημ. Α. Κουντουριώτης	. N

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου 1· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐξέθηκεν ἐν περιλήψει τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν ὅλους τοὺς ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ διαλαμβανομένους προϋπαρχοντας καὶ καταβιβασμοὺς τῶν ἐν αὐτῷ ὀνομαζομένων τελωνιακῶν θέσεων, καὶ ἰδίως τὸν προϋπαρχοντα τοῦ φυλακείου Χελίου εἰς ὑποτελωνεῖον Γ. τάξεως καὶ τὸν καταβιβασμὸν τοῦ ὑποτελωνείου Κορωνίδος εἰς τελωνιακὸν σταθμόν, εἰπών, ὅτι οἱ μετασχηματισμοὶ οὗτοι στηρίζονται ἐπὶ ἐγγράφων γνωμοδοτήσεων τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, τὰς ὁποίας παρουσιάζει κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς γνῶσιν ὅλων τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εἰσὶν ἀναγκαῖοι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν κατοίκων· ἰδίως δέ, ὅτι ὁ μετασχηματισμὸς τῶν τελωνιακῶν θέσεων Χελίου καὶ Κορωνίδος στηρίζεται καὶ ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῦ παρουσιαζομένης μακρᾶς ἐκθέσεως τοῦ Νομάρχου Ἀργολίδος, μεταδάντος ἐπιτοπίως, τῇ προσκλήσει τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἐξετάσαντος ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις τὸ ζήτημα πρὸς περισσοτέραν ἔρευναν τοῦ πράγματος, συνεπείᾳ παραπόνων ἐγερθέντων μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὰς Βουλὰς ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν Κρανιδίου καὶ τινων κατοίκων.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπεν· ὁ Κύριος ὑπουργὸς εἶναι ἀναμφιβόλως εἰς θέσιν καλυτέραν ὅλων ἡμῶν νὰ γνωρίζῃ τὰς ἀνάγκας τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, διότι παρακολουθεῖ παντοῦ τὴν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου. Εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου ὑπάρχει τελωνιακὸν τοιοῦτον σύστημα, τὸ τελωνεῖον τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι περιορισμένον, διότι εἰς αὐτὴν ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλην αὐτῆς τὴν προσοχήν, ὅπως μὴ λαμβάνωσι χώραν καταχρήσεις, διότι ὁ ἔμπορος ἐξετάζει ποῦ εἶναι γωνία τις, εἰς τὴν ὁποίαν δύναται νὰ κάμῃ εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων εὐθηνότερα καὶ ἐκεῖ μεταβαίνει. Δὲν εἶμαι γνώμης νὰ δυσκολεύσωμεν τήν τε εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις ἔχει χρείαν πολλῶν τοι-

οὑτων μέσων, ἀλλὰ νὰ μὴν ἐπισωρεύωμεν αὐτὰ τὰ μέσα, διὰ νὰ μὴν λαμβάνῃ χώραν ἡ παραμικρὰ κατάχρησις.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸν μετασχηματισμὸν τῶν τελωνιακῶν θέσεων Χελίου καὶ Κορωνίδος, λέγω, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμποδισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς καὶ εἰς τὸν λιμένα Κορωνίδος, διότι ὁ τόπος οὗτος ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τοῦ δικαιώματος τούτου ἐκατοικήθη καὶ φέρει διαφόρους σημαντικὰς ἀξίας οἰκοδομάς, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν δικαιώματός τινος δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις αὐθαιρέτως νὰ τὸ καταστρέψῃ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, ἀλλ' ὀφείλει νὰ φεισθῇ τὰ ἰδιωτικὰ κεφάλαια, ἅτινα εἰς τὸν τόπον τοῦτον κατεβλήθησαν καὶ νὰ μὴ καταργήσῃ τὴν εἰσαγωγὴν καταστρέφουσα οὕτω μεγάλα ἰδιωτικὰ συμφέροντα· δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀνοίξῃ καὶ ἄλλην τινὰ ὁδὸν εἰσαγωγῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἐμψυχώσει ἄλλης τινος πόλεως ἢ ἄλλου τινος κατ' ἐπίνοιαν συνοικισμοῦ, δυναμένου νὰ πραγματοποιηθῇ διὰ τοῦ μέσου τούτου, ἀλλὰ δὲν πρέπει, δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταστρέψῃ συναμα τὰ παρόντα καὶ τὰ ὑπάρχοντα συμφέροντα, διότι οἱ νόμοι δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦν, ἀλλὰ νὰ κανονίζουν. Τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις ἐθεώρησα καλὸν νὰ εἴπω ὑπὲρ τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου κατ' ἐμὲ καταστρέφονται. Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον πρῶτον ὡς καὶ τὸ ἑπόμενον δεύτερον· ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 ἔχον, ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 18 Μαρτίου ε. ε. Κομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 28 μελῶν ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ

τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων δραχ. 967,446:16, χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ κυροῦνται ἔκτακτοι πιστώσεις τοῦ **1858** ἐκ δραχ. 967,446 16/00 χορηγηθεῖσαι διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν διεξιλθοῦσα μετ' ἐπιστασίας ἡ Ἐπιτροπή σας, εὗρεθη διαφωνοῦσα ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· καὶ ἡ μὲν πλειοψηφία συγκειμένη ἐκ τῶν Κυρίων **Μ. Δ.** Καΐρη, **Γ. Μ.** Ἀντωνοπούλου καὶ **Ἰω. Χ.** Πέτρου, θεωροῦσα ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πιστώσεις προεκλήθησαν ἀπὸ σπουδαίας τῆς ὑπηρεσίας ἀνάγκας, μὴ προβλεφθείσας ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ **1858** καὶ ἀφορώσας τοῦ δημοσίου τὰ συμφέροντα, καὶ ὅτι αὗται ἐχορηγήθησαν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρου **18** τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, παραδέξατο τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἡ δὲ μειονοψηφία συγκειμένη ἐκ τῶν Κυρίων **Γ.** Καρακατζάνη καὶ **Δ.** Καναλλοπούλου δὲν ἠδυνήθη νὰ εὑρεθῇ σύμφωνος μὲ τὰ μέλη τῆς πλειονοψηφίας διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

Α'. Διότι ἐν γένει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου **18** τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου ἐγένετο ἐναντίον τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ὡς σαφῶς προκύπτει ἔκ τε τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, ἥτις συνώδευσε τὸ Νομοσχέδιον τοῦ Νόμου τούτου εἰς τὰς Βουλάς, καὶ ἐκ τῆς συζητήσεως, ἥτις πρὸ ὀλίγου ἔλαβε χώραν περὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ τούτου ἐν τῇ περὶ Πλαστρικοῦ κάλω πιστώσει τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Β'. Διότι ἰδίως 1) ἡ πληρωμὴ τῶν μισθῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ διωρισθέντος εἰς Πάτρας κατὰ τὸν Νόμον τῆς **10** Ἀπριλίου **1858**, δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ προβλέφῃ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, ὁπόταν προϋπῆρχεν ὁ Νόμος, καὶ ὀφειλὲ καὶ ἠδύνατο τὸ ὑπουργεῖον νὰ ζητήσῃ ἐγκαίρως πιστωσιν. Ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ἠδύνατο κατὰ συγκατάβασιν νὰ χορηγηθῇ διὰ Β. Διατάγματος, οὐχὶ ὅμως δυνάμει τοῦ ἄρθρου **18**, ἀλλὰ δυνάμει τοῦ ἄρθρου **15** τοῦ Νόμου.

Τὴν αὐτὴν παρατήρησιν ἔχομεν καὶ ὡς πρὸς τὴν πίστωσιν τῶν δραχ. **28,000** τὴν ἀφορώσαν τὴν ἀγορὰν τῶν ξένων ἁλάτων.

2) Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μεταλλείου τῶν γαιανθράκων Δι‹όλου› δὲν ὑπάγεται εἰς τὰ ἀπρόβλεπτα οὐδὲ τὰ κατεπείγοντα· καὶ μία ἀπόδειξις τοῦ μηδόλως κατεπείγοντος εἶναι, ὅτι δὲν ἀνεκαλύφθη τίποτε ἀπὸ τὴν νομισθεῖσαν ἀνακάλυψιν.

3) Ὁ συνοικισμὸς τῶν πρόσφύγων ἀπὸ τὰ **1854** δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι τοσοῦτον κατεπείγουσα ἀνάγκη κατὰ τὰ **1858** ὥστε ἡ πίστωσις τῆς δαπάνης νὰ δοθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν.

4) Ὕστερον ἀπὸ τὰς ριλελευθέρους ἀρχὰς, τὰς ὁποίας ἐξέφρασε καὶ ἐνήργησε τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὸ περὶ συναλλαγῆς καὶ παραγωγῆς κεφάλαιον δὲν εἶναι μία καθαρὰ ὀλιγωρία τῶν Νόμων καὶ ρενακισμὸς τῆς ἐννοίας αὐτῶν ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ κατεπείγοντος ἑνὸς δανείου, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ δοθῇ μὲ τόσην ἐπισπευσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς μελάνης;

5) Ἐν ᾧ ἤδη τρεῖς χρόνους διοικεῖ τὸ ὑπουργεῖον ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἠδύνατο ἡ μειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς Σας νὰ μὴ εὕρῃ ὅλως ἀνήκουστον καὶ παρατράγωδον ἄκουσμα, ὅτι μόλις περὶ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑπουργίας του ἐνόησεν ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ καθυστεροῦντα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐκκαθαρισθῶσι, καὶ ταῦτα ὅτε αἱ Βουλαὶ ἦσαν ἀπούσαι;

6) Οὔτε ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποκτήσεως τῶν κτημάτων τῆς Δουκίσσης Πλακεντίας πρὸς χρῆσιν δημοσίαν καταδικνύεται ἀποχρώντως, οὔτε ἐκκαθαρισμένα εἶναι τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἀγοράσῃ τὸ ὑπουργεῖον, καὶ τὸ χειρότερον ὅτι τὰ ἀγορασθέντα εἶναι τὸ τέταρτον μιᾶς περιουσίας ἀδιανεμήτου, ἥτις ἀδιανέμητος δὲν ὠφελεῖ δι' ὁποιονδήποτε σκοπὸν καὶ ἂν πρόκηται νὰ χρησιμεύσῃ, καὶ διανεμηθεῖσα, ἐπίσης καθίσταται ἄχρηστος. Ἐὰν δὲ πρόκηται νὰ ἀγορασθῶσι καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία τέταρτα, ποῖος δὲν βλέπει, ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν θὰ ἀπαιτήσωσι πολλὰ, ὁπόταν βλέπωσιν ὑποχρεουμένην τὴν Κυβέρνησιν ἀφ' οὗ ἠγόρασε τὸ τέταρτον νὰ ἀγοράσῃ καὶ τὰ ὑπόλοιπα;

Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἓν ἱκανὸν μέρος τῆς περιουσίας διὰ πολλὰ ἔτη θὰ εὑρίσκεται εἰς χεῖρας ἐπικαρπωτῶν, καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν θέλει ἐπικαρπωθῇ ἓν κτῆμα ἐπὶ ζωῆς, ποῦ εἶναι ἔπειτα ἡ ἐγγύησις τοῦ ὅτι θέλει παραλάβει τὸ δημόσιον σῶον ὅ,τι διενοήθη νὰ ἀγοράσῃ, ὁπόταν ὁ πωλητὴς συνεφώνησε νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν εὐθύνην, εἴτε ἐλαττουμένη εἴτε ἐξα-

χρειουμένη εὑρεθῇ ἡ περιουσία ; Ἐὰν θελήσωσιν οἱ συνιδιοκτῆται ἢ ἐπικαρπωταὶ νὰ ἐλαττώσωσιν ἢ νὰ ἐξαχρειώσωσι τὴν περιουσίαν, δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει τὸ Δημόσιον νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ περιέλθῃ εἰς πολυετεῖς δίκας πρὸς ἰδιώτας ; Δὲν ὁμοιάζει τέλος πάντων αὕτη ἡ ἀγορὰ ὡς ἔγγιζα μὲ τὸν Ναὸν τὸν ὁποῖον εἰς τὰς Ἀθήνας ἄλλοτε ἀνήγειρον εἰς λατρείαν τοῦ ἀγνώστου θεοῦ ;

Ἀλλ' ἐὰν ἀφήσωμεν ὅλα αὐτὰ κατὰ μέρος ἡ μειοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς Σας παρατηρεῖ, Κύριοι, ὅτι παρουσιάζεται καὶ ἐνταῦθα ἄλλην μίαν φορὰν τὸ μέγα καὶ ἀντισυνταγματικὸν σκάνδαλον τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐγέννησε μία ἀπὸ τὰς λυπηρὰς συζητήσεις τοῦ Σώματος· τὸ ὑπουργεῖον ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τὸν ἐν Παρισίοις Πρέσβυν νὰ διαπραγματευθῇ τὴν ἀγορὰν κατὰ τὴν 22 8βρίου ἤτοι τὴν παραμονὴν τῆς ἐνάρξεως τῶν Βουλῶν, καὶ τὸ χείριστον ὅτι τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς ἐπληρώθη διὰ Β. Διατάγματος, ὅτε αἱ Βουλαὶ εὑρίσκοντο εἰς πλήρη ἐνέργειαν· ἐὰν εἰς ἐκείνην τὴν συζήτησιν ἡ Γερουσία ἐκύρωνε τὴν περὶ μορφῆς πρότασιν τινῶν ἐκ τῶν μελῶν της, ἢ ἀπέρριπτε τὴν δαπάνην, δὲν ἤθελεν ἴσως ἔχει σήμερον αὐτὴν τὴν νέαν συνταγματικὴν παραβίασιν, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ τὸ σκάνδαλον καὶ εἰς τὸ μέλλον, προτείνει ἡ μειονοψηφία τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς τῆς δαπάνης δι' ἰδίας ψηφοφορίας.

7) Διόλου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπαχθῇ εἰς τοὺς ὅρους τοῦ **18** ἄρθρου τοῦ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου ἡ ἀνέγερσις Στρατῶνος πρὸς ἐνοίκησιν τοῦ λόχου τῶν πυροσβεστῶν. Ἡ διὰ Β. Διατάγματος δοθεῖσα πίστωσις εἶναι καθαρὰ ὀλιγωρία τῶν Νόμων.

8) Εἶναι δυνατόν, Κύριοι Γερουσιασταί, νὰ μὴ ἐκφράσῃ οὐχὶ τὴν ἀπορίαν της ἀλλὰ τὴν λύπην της ἡ Ἐπιτροπή Σας, ὅταν ἔρχεται τὸ ὑπουργεῖον καὶ λέγῃ ὅτι δὲν ἐγνώριζεν οὐδὲ ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ πρὸ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν, ὅτι ἐκ τῆς πολυετοῦς χρήσεως τὰ ὅπλα τοῦ Στρατοῦ κατέστησαν ἄχρηστα, καὶ ὅτι αὕτη ἡ ἀνάγκη δὲν ἀναβάλλει εἰμὴ ὅταν ἔκλεισαν αἱ Βουλαί ; Δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι ὁ περὶ διακοπῆς ἐπὶ ἓξ μῆνας τῶν Βουλευτικῶν Συνόδων Νόμος καὶ τὸ ἄρθρον **18** τοῦ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου ἐφαρμοζόμενα διά τινα εἰσέτι καιρόν, ὅπως τὰ ἐφαρμόζουν σήμερον οἱ Κύριοι ὑπουργοί, θὰ καταστήσουν φανταστικὴν τὴν παράβασιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων εἰς τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους ; Ἡ ἀρετὴ παντὸς πολιτεύματος, παντὸς Νόμου συνίσταται εἰς τὸ νὰ προλαμβάνῃ τὰ κακὰ, ἀλλ' ὅταν συγ-

χωρήσωμεν εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς νὰ ἀνάγωσι τὰ πάντα εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **18** τοῦ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου, ἐναντίον τῆς ῥητῆς καὶ σαφεστάτης ἐννοίας αὐτοῦ, δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι δὲν μένει εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ἄλλη ἀρετὴ εἰμὴ ἡ δύναμις τοῦ νὰ τιμωρῶμεν τὰς παραβάσεις ; Ἀλλ' εἰς ποῖον μέρος τοῦ κόσμου περιωρίσθησαν αἱ κοινωνίαι εἰς τὸ νὰ τιμωροῦν τὰ κακὰ ἀφ' οὗ γίνουν ; ποῦ ὑπεχρεώθησαν οἱ Ὑπουργοὶ νὰ πληρώσουν τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα πέραν τοῦ Νόμου ἐδαπάνησαν ; ποῦ εἶναι ἡ ἰδιωτικὴ κατάστασις, ἥτις ἠμπορεῖ νὰ προσφέρῃ τοσαύτας ἐγγυήσεις ;

Τὸ ζήτημα, Κύριοι, εἶναι πολὺ σπουδαῖον, καὶ διὰ τοῦτο προσκαλεῖ ἡ μειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τοῦ Σώματος ἐπ' αὐτοῦ.

Διὰ τοὺς ῥηθέντας λόγους ἡ μειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς Σας γνωμοδοτεῖ ν' ἀπορριφθῶσιν ὅλαι αἱ πιστώσεις ὅσαι, ὡς ἀνωτέρω, παρὰ τὸν Νόμον ἐπετράπησαν διὰ Β. Διαταγμάτων. Νὰ ἐγκριθῶσι δὲ μόναι·

Α'.) Αἱ ἐκ δρ. **3,440** καὶ **28,000** πιστώσεις, οὐχὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου **18**, ἀλλὰ τοῦ ἄρθρου **15** τοῦ περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου, καὶ

Β'.) Ἡ ἐκ δρ. **4,000** δυνάμει τοῦ ἄρθρου **18** τοῦ αὐτοῦ Νόμου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Μαΐου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γ. Κορκονατζάνης, Ἰωάννης Χ. Πέτρου,
Δ. Κανελλόπουλος, Μ. Α. Καΐρης,
Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥάγκος Παλαμίδης ἀνέγνω ἀναφορὰν τῆς χήρας Κ. Ζαφειροπούλου αἰτούσης ἕνεκα τῶν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος δικαιωμάτων τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς μηνιαίαν τινὰ σύνταξιν καὶ προῖκα διὰ τὴν μίαν τῶν θυγατέρων της. Ἡ Γερουσία τὴν ἀναφορὰν ταύτην διεβίβασεν εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν αὐτῆς.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Πρεσβέρου ὡς ἀντικειμένου τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν τοῦ δημοσίου εἰς τὴν ἐν Πάτραις ἑταιρίαν τῆς ἐλαίου, οἰνοποιΐας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε·

Κύριοι ! Καὶ ἄλλοτε ἐπὶ παρομοίων περιστάσεων ἐξέφρασα ἐνταῦθα δημοσίᾳ τὴν γνώμην μου, ὅτι ἓν ἔθνος αὐθύπαρκτον, αὐτόνομον καὶ αὐτοκυβέρνητον δὲν πρέπει νὰ συντρίχεται ὑπὸ

τῆς Κυβερνήσεως εἰς πᾶσαν του δυσχέρειαν. Λυποῦμαι τὰ μέγιστα βλέπων ἄνδρας ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἀξιοτίμων συναδέλφων μου παραπονουμένους διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν συγκέντρωσιν τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦσιν ἰσοπέδωσιν· νὰ παραδέχωνται τὰ τοιαῦτα μέτρα καὶ δὲν ἀποκόπτουν διὰ τῆς ἐναντίας ψήφου των τὴν συνήθειαν ταύτην, ἥτις καθιστᾷ ἓν ἔθνος, φωλεὰν νεοσσῶν ἀπεκδεχομένων ἑκάστοτε τὴν τροφὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν. Κἀγὼ εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο οὐδεὶς ἀρνεῖται στοιχεῖα αὐθυπαρξίας, διότι μεγάλα παραδείγματα τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ ἔχομεν τὴν ἑλληνικὴν ἐμπορονναυτιλίαν, ἥτις ἐδυνήθη διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς μέσων ν' ἀντιπαλαίσῃ μὲ στόλους αὐτοκρατορικούς· καὶ ὅτι τὸ ἔθνος μόνον καὶ σχολεῖα καὶ γυμνάσια ἐσύστησε καὶ διατήρει ἐνῷ ἦτο ἠναγκασμένον νὰ ὑπερηδῇ συνάμα τοὺς φραγμούς, οἵτινες πανταχόθεν ἐσταίνοντο· βλέπομεν δὲ ἀκόμη καὶ σήμερον ἐκείνους οἵτινες ἐποτίσθησαν μὲ τὰ νάματα τῆς ἑλληνικῆς ὑπάρξεως, τὰ ὁμογενῆ ἡμῶν τέκνα, τὰ πλουτοῦντα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, νὰ ἐπιδαψιλεύωσι τὸ χρῆμα αὐτῶν μὲ μεγάλα ἔργα τῆς Πατρίδος· ἐνῷ διὰ τῶν μέτρων τούτων τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ δῆμοι τινὲς ἀρκετὰ εὔποροι ἔρθασε νὰ ζητήσωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων.

Μὴ ἀρνεῖτε λοιπὸν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν δυσχερείας τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ἐλαχίστην αὐτοῦ κίνησιν νὰ φθάνῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς βοήθειάν του, ἄρετε αὐτὸ μόνον νὰ ἀνεύρῃ ἐν τῇ δυσχερείᾳ αὐτοῦ τὰ μέσα τῆς ἀνακουφίσεως τῆς συνδρομῆς του, διότι ἄλλως οὔτε νοερῶς, οὔτε ἠθικῶς θέλομέν ποτε ἀναπτυχθῇ ἐὰν οὔτε τὰ πάντα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναμένομεν· ἡ Κυβέρνησις μόνον ἔχει χρέος, καθήκον νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολίτου καὶ νὰ ἀπονέμῃ τὴν δικαιοσύνην.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, τὰ καὶ ἄλλοτε λεχθέντα μὲ ἔφεραν εἰς θέσιν νὰ εἴπω καὶ σήμερον εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, καὶ δὲν θέλω παύσει νὰ ἐπαναλαμβάνω μέχρις οὗ ἴδω νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην θέσιν, ἣν τὸ ἔθνος μόνον διὰ τῶν ἰδίων μέσων, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεώς του ἐπιχειροῖ καὶ προάγεται.

Ἔρχομαι ἤδη ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου καὶ παρατηρῶ ὅτι δι αὐτοῦ πρόκειται νὰ δοθῇ καὶ πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς οἰνοποιΐας συνδρομὴ ἥτις ὡς φαίνεται ἐν τῇ συνοδευούσῃ τὸ Νομοσχέδιον ἐκθέσει κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνέβαινεν εἰς 600 μόνον μετοχὰς, σήμερον δὲ εἰς 3000, ἡ προσθήκη αὐτὴ εἰς τὰς μετοχὰς κατ' ἐμὲ ἐξηγεῖται ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐλαιν. ἀτμο-

πλοΐας, ὅτι δηλαδὴ ὑπάρχει ἐξωτερική τις πίεσις ἥτις διὰ τῶν παρακλήσεων ὠθεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ πράττῃ ἐναντίον τῶν ὅσων ἐκείνη νομίζει καλῶν, ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ θέσις παρομοίας Κυβερνήσεως καθίσταται δυσχερεστάτη.

Τὸ ἔθνος ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι πρέπει νὰ ἀναπτυχθῇ μόνον ἐξ ἰδίας φύσεως, διότι μία αἰτία, ἡ μεγίστη ἂν θέλετε, τῆς φαινομένης νωθρότητος σήμερον, εἰς ἔθνος χθὲς τοσοῦτῳ δραστήριον καὶ φιλόπονον, τὸ κατ' ἐμὲ ἀποδίδεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις τὰ πάντα θέλει νὰ παρέχῃ αὐτῷ.

Γνωρίζω, ὅτι διὰ τῶν ἰδεῶν μου τούτων κινδυνεύω νὰ φανῶ ἀντιδημοτικὸς καὶ ἐναντίως ἴσως τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς ἀλλὰ ῥητόν τι τοῦ Εὐαγγελίου λέγει «ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ προστεθήσονται» . . . Ὅταν λοιπὸν ἴδω καὶ ἐγὼ τὸ ἔθνος ἠθοποιημένον καὶ ἀνεπτυγμένον, τότε θέλω παύσει, διότι ὅλα τὰ ἀγαθὰ τότε θέλουσι προστεθῆ.

Ταῦτα εἰσὶ τὸ προοίμιον, πλὴν καὶ δι' αὐτῶν περαιοῦται καὶ ὁ λόγος μου, κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, τοῦ ὁποίου ἤλεγξαν, ὅτι ἔλεγε πάντοτε τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν.

Ἤδη ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τί σκοπεῖ ἡ διοδομένη αὕτη συνδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως, διατί ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ἦτο 600 μετοχαὶ ἤδη ἀνεβιβάσθη αὕτη εἰς 3,000 καὶ πᾶσαι εἶναι αἱ ἰδιωτικαὶ μετοχαί. Τί ἀπέγειναν οἱ ξένοι διδάσκαλοι οἰνοποιοὶ τοὺς ὁποίους πρὸ πολλοῦ ἐφρόντισε νὰ καλέσῃ δι' ἐξόδων της ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἂν σκοπῇ νὰ φέρῃ ἄλλους· πρὸς δὲ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχει πεῖραν τῆς ἐπιτυχίας τῶν κατασκευασθησομένων οἴνων ἀπὸ τῆς ἑταιρίας, τὴν ὁποίαν συντρέχει σήμερον, καὶ ἐὰν ἡ παρὰ τοῖς ξένοις χρῆσις αὐτῶν θέλει γενικευθῇ ἐπιτυχῶς.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργός·

Κύριοι! Εἰς τὰς ἰδιωτικὰς βιομηχανίας, τὸ αὐσιωδέστερον ἐλατήριον, τὸ κατὰ γενικὸν κανόνα συντείνον ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν πρόοδον τῶν βιομηχανιῶν, εἶναι τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἄλλως ἀλλοίμονον ἐὰν τοῦτο δὲν ὑπάρχῃ. Εὑρίσκομαι δὲ κατὰ πάντα σύμφωνος μετὰ τοῦ προλαλήσαντος ἐντίμου Γερουσιαστοῦ ἐπὶ τοῦ ὅτι ὁ ἰδιώτης πρέπει νὰ ἀφίνεται ἐλεύθερος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ὑπάρχει γενικὸς κανὼν ἄνευ ἐξαιρέσεως· διὰ τοῦτο, ὅταν κατὰ πρῶτον πρόκηται νὰ εἰσαχθῇ βιομηχανία τις εἰς ἕνα τόπον, ὅστις φέρει τὰ πρῶτα στοιχεῖα αὐτῆς, ἡ Κυβέρνησις ἔχει συμφέρον εἰς τὰς πρώτας ἐξαι-

ρετικὰς περιστάσεις νὰ ἔρχεται εἰς βοήθειαν τοῦ ἰδιώτου, διότι πρόκειται νὰ ἐνισχύσῃ τὰ ἀνεπαρκῆ μέσα αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐτυχῆ καταρτισμὸν βιομηχανίας, ἥτις ὑπόσχεται μεγάλας ὠφελείας, εὑρισκομένας δὲ εἰς ἀνάγκην ν' ἀντιπαλαίσῃ μὲν ξένας βιομηχανίας προϊόντα. Χρέος λοιπὸν ἀπαραίτητον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ πράττῃ εἰς παρομοίας περιστάσεις, ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ πολίτου, ὅταν ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια ὑπερβαίνῃ τὰς δυνάμεις αὐτῆς. Παράδειγμα δὲ τῶν λεγομένων μου ἔστω αὐτὴ ἡ οἰνοποιΐα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ὅπου καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου εἶναι δαπανηρὰ καὶ τὰ γλεύκη ὅλα ἀθλίας ποιότητος παραβαλλόμενα μὲ τὰ ἡμέτερα, ἐκεῖ ἡ τέχνη τοσαύτην ἐπέφερε τροποποίησιν, ὥστε ὡς βλέπετε τῆς Γαλλίας οἱ οἶνοι ἐξάγονται συνεχῶς καὶ ζητοῦνται. Παρ' ἡμῖν ὅπου καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου εἶναι λίαν εὐθηνὴ καὶ τὸ λεῦκος ἡ πρώτη αὐτὴ ὕλη ἀρίστης ποιότητος, ἡ τέχνη ἤθελε γείνει παραγωγὸς πλούτου εἰς τὸν τόπον· ἀλλ' ὁ ἰδιώτης δὲν δύναται νὰ ἀναδεχθῇ τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα ὅσα χρειάζονται διὰ μηχανὰς, ἀποθήκας καὶ κεφάλαια ἱκανὰ πρὸς προμήθειαν καὶ ἐναποταμίευσιν τοῦ προϊόντος διὰ τὴν ἐν καιρῷ ἐξαγωγήν. Χρέος λοιπὸν τῆς Κυβερνήσεως εἶναι, καὶ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, νὰ συντρέχῃ τὴν προδιάθεσιν τῶν προοδευτικῶν στοιχείων μιᾶς βιομηχανίας.

Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν τὸ παράδειγμα αὐτοκυβερνήτου ἔθνους, ὅπου ὁ συνεταιρισμὸς ὑπάρχει εἰς τὸ ἔπακρον, ἡ Κυβέρνησις εἰς παρομοίας περιστάσεις συνέδραμεν, ἢ μᾶλλον ἐνίσχυσε τὰ ἀνεπαρκῆ μέσα τοῦ ἰδιώτου. Νομίζω ὅμως ὅτι ὁ προλαλήσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς ἔπρεπε νὰ εὐχαριστηθῇ μᾶλλον βλέπων τὴν Κυβέρνησιν βαίνουσαν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν του, τὰς ὁποίας καὶ οὗτος πρεσβεύει, διὰ τῆς ἐνισχύσεώς της πρὸς τὸν συνεταιρισμὸν καὶ ποσῶς νὰ μὴν ἐλέγξῃ αὐτὴν διὰ τοῦτο.

Ἀπαντῶ ἤδη εἰς τὰς ὁποίας μοὶ ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις· καὶ πρῶτον, λέγω ὅτι αἱ μὲν ἰδιωτικαὶ μετοχαὶ εἶναι 2.000, ὁ σκοπὸς δὲ τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως μὲ 3,000 μετοχὰς εἶναι νὰ ἐνισχύσῃ μίαν ἑταιρίαν βιομηχανίας λίαν ὠφελίμου εἰς τὸν τόπον, ἥτις διὰ τῆς οἰνοποιΐας προτίθεται νὰ μετατρέψῃ τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεκταθεῖσαν καλλιέργειαν τῆς σταφίδος εἰς οἴνους διαφόρων ποιοτήτων, δυναμένους νὰ εὕρωσι κατανάλωσιν ἐπικερδῆ εἰς ξένας χώρας, ἀφοῦ ἡ σταφὶς σήμερον κατέστη λίαν ἀσύμφορος.

Ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι δι' ἑξακοσίων

μόνων μετοχῶν συνέδραμεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐπιχείρισιν, ἀκολούθως ὅμως ἄνευ οὐδεμιᾶς πιέσεως ἐξωτερικῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἑταιρίας κατενόησεν, ὅτι πρέπει πρὸς τὸν ἀποτελεσματικὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως αὐτῆς νὰ λάβῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις πλειοτέρας μετοχὰς καὶ ἰδοὺ ζητεῖ νὰ λάβῃ τρισχιλίας.

Πεῖραν δὲ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν οἴνων, δὲν ἔχομεν, καὶ τοῦτο φροντίζει σήμερον διὰ τῆς συμμετοχῆς της ἡ Κυβέρνησις νὰ βεβαιώσῃ· διότι ἐν ἐπιτυχίᾳ τὰ κέρδη θέλουσιν εἶσθαι μεγάλα, ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ ἡ ζημία ἀνεπαίσθητος· μόνην πεῖραν ἔχομεν τὴν φήμην ἣν ἀπέκτησαν οἱ τῆς αὐτῆς φύσεως οἶνοι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἑπτανησίων, οἵτινες προπάντων κατεσκεύασαν οἰνοπνεύματα πρώτης ποιότητος.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ἰγνάς Παλαμίδης εἶπεν·

Ὑπερεκτιμῶ, κύριοι, τὰ πλεονεκτήματα τῆς αὐθυπαρξίας ἑνὸς λαοῦ, κατὰ τὰς ἐκφρασθείσας ἰδέας τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Ψύλλα, καὶ μὲ λύπην μου ἔρχομαι νὰ μεταβάλω τὰς ὀρθὰς τῷ ὄντι παρατηρήσεις του εἰς εὐχάς, διὰ νὰ ἴδω μίαν ἡμέραν τὴν γλυκεῖαν πραγματικότητα αὐτῶν ὁποίαν τὴν φαντάζομαι.

Διότι δυστυχῶς σήμερον εἰς ἔθνος αὐθύπαρκτον ὡς τὸ ἡμέτερον οἱ ἰδιῶται κατέστησαν πτωχοὶ καὶ ποσῶς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ συνδράμωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν βελτίωσιν, ἐπομένως σωτήριος εἶναι καὶ ἡ ἐλαχίστη συνδρομὴ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουσι τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου διὰ τὴν εὐημερίαν αὐτοῦ, ἄλλως ἄνευ τῆς συνδρομῆς αὐτῆς τίποτε δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἐφικτὸν εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Παράδειγμα ἔστω ἡ σύστασις τῆς ἐθνικῆς Τραπέζης. Αἱ ἐπιπλητικαὶ ὅμως οὗτως εἰπεῖν προτροπαὶ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Ψύλλα, μὲ ἐμποδίζουσι νὰ παραπνεθῶ σήμερον διατί ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ συνδράμῃ πρότερον καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα ἀκόμη βιομηχανήματα, διότι ὅπου αὕτη συνέδραμεν ἐγένετο καί τι· ἡ δὲ ἀποτυχία ἐνίοτε πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν κακὴν τῆς ἐπιχειρίσεως ἐνέργειαν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν συνδρομὴν αὐτῆς· παράδειγμα ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὸ ἄριον, τὰ ὁποῖα σχεδὸν ἐγκατελείφθησαν, διότι ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν ἔλαβε συνδρομήν, διότι εἰς ἐν ἀρτιγενὲς ἔθνος ἡ Κυβέρνησις αὐτοῦ εἶναι τὸ πρωτότυπον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ ἡ κατασκευὴ τῶν οἴνων εἶναι μία ἀνακούφισις τῶν παγόντων σταφιδοκτημόνων καὶ ἡ σύστασις τῆς ἑταιρίας εἶναι δοκιμὴ ἑνὸς καλοῦ, οἱ οἶνοι τοῦ ὁποίου εἶναι ἄριστοι· τολμῶ δὲ νὰ βεβαιώσω τὸν ἔντιμον συνά-

δελφόν μου Κ. Ψύλλαν ὅτι καὶ ἡ ἐπιτυχία θέλει εἶσθαι βεβαία. Φρονῶ δὲ ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα λίαν ἀναγκαῖον, σωτήριον· ἂν ὅμως ἡ συνδρομὴ αὕτη θέλει νὰ παύσῃ ἀπὸ τῆς σήμερον, ἡ Κυβέρνησις πρέπει τότε νὰ φροντίσῃ νὰ δώσῃ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ, τὴν διανομὴν ἐθνικῆς γῆς, τὴν ἐξόρλησιν τῶν παλαιῶν χρεῶν, διὰ νὰ εὐημερήσῃ καὶ οὗτος καὶ δυνηθῇ νὰ συνδράμῃ αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὰς σπουδαίας ἐπιχειρήσεις του.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Ὅτι καὶ ἄλλοι τῶν συναδέλφων του τὸ ἠσθήνησαν ἐπίσης, ὅταν ἄλλοτε ἐλάλει περὶ τῶν ἀληθῶν δημοτικῶν θεσμῶν τῆς πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐποχῆς, νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ καταδεικνυομένη ἐκείνη ὁμαλὴ καὶ εὐάρεστος κατάστασις, ἔστω καὶ μετὰ πεντήκοντα ἔτη, διότι σήμερον δὲν ἦτο καιρός, πλὴν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος δὲν ἐπέρχεται εἰς αἰῶνας, ἐὰν δὲν ἀρχίσῃ τις ἀπὸ σήμερον. Τότε καὶ εὐθηνία εἰς ὅλα καὶ εὐημερία παντοῦ ὑπῆρχε καὶ ὁσάκις συγκρίνει τις τὴν τότε κατάστασιν μὲ τὴν σήμερον, τὴν εὑρίσκει πάντοτε καλλιτέραν, διότι παντοῦ ἁπλότης καὶ ἀφέλεια ἐβασίλευε καὶ ποσῶς δὲν εἰσεχώρει ἡ παρεξήγησις τῶν Νόμων καὶ ἡ διαστροφὴ τῶν ἠθῶν· σήμερον τίποτε δὲν δύναται νὰ γενῇ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῆς ἀναμίξεως τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν ὀργάνων της. Πρέπει, Κύριοι, εἶπε, νὰ παρέχηται ἐλευθερία εἰς τὰς κινήσεις τοῦ νηπίου, ἐὰν θέλετε νὰ ὀρθοποδήσῃ καὶ ποσῶς νὰ μὴ δεσμεύητε αὐτὸ διὰ τῆς προθύμου συνδρομῆς σας εἰς πᾶσαν του δυσχέρειαν. Τὰ πάντα δὲ κατορθοῦνται διὰ τῆς ἠθοποιήσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῶν καλῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας· τὸ παράδειγμα πάντοτε κατέρχεται ἄνωθεν. Τῷ ὄντι ἐμάντευσα, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν μετοχῶν, διὰ νὰ μὴν εἰπω τὸ ὅλον, κατέβαλε καὶ διὰ τὴν ἑταιρίαν ταύτην ἡ Κυβέρνησις καὶ δι' αὐτοῦ πιστεύει, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἐνισχύει τὸν συναταιρισμόν, τὸν ὁποῖον ἀρνοῦνται ὅτι ὑπάρχει σήμερον παρ' ἡμῖν· ἀλλὰ κατ' ἐμὲ ἂν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτο, τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν προθυμίαν τὴν ὁποίαν ἐκάστοτε εὑρίσκει εἰς τὴν σημερινὴν τάσιν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἐπιχειρήσεών της πᾶσα ἑταιρία, πᾶν σωματεῖον. Πρὸ τῆς σημερινῆς καταστάσεως ὅμως τῶν πραγμάτων, διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ τοῦ συμπραττικοῦ βίου ἔφθασε τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς τοιαύτην ἀνθηρὰν κατάστασιν, ὥστε νὰ ἐπιχειρίσῃ καὶ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἀπόσεισιν τοῦ πρὸ αἰώνων ζυγοῦ τῆς δουλείας του.

Μετὰ ταῦτα μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐψηφοφορήθη ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 29 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Κολοκοτρώνη καὶ Γ. Καρακατζάνη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ τριτχιλίων μετοχῶν εἰς τὴν ἐν Πάτραις συσταθεῖσαν ἑταιρίαν τῆς οἰνοποιΐας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . . Ν	Ἀδὰμ Δούκας . . . . . -
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . Ν	Δήμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . . Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . Ν
Τάκης Μαγγίνας . . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Ἀντών. Κριεζῆς . . . . . -
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτριος Πλακούτας . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ἡρακλῆς Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . .
Βασιλ. Χρηστακόπουλος . Ν	Δημήτριος Χατζίσκος . . Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χρηστίδης . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαρκλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . Ν	Παναγ. Λιθωρίκης . . . .
Ἀθανάσιος Λιθωρίκης . .	Γεώργ. Δικαιουνιώτης . . . Ν
Γεώργιος Δαρειώτης . . . Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . Ν
Γ. Παπακλεόπουλος . . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . Ν
Δημήτριος Βοϊλγαρης . . .	Σπῦρις Μίλιος . . . . .
Γάλλος Καρακατζάνης . . Ν	Ῥήγας Παλαμήδης . . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Δημήτρ. Α. Κουντουριώτης .

Ἀναγνωσθὲν καὶ τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 27 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνω ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 31 Μαρτίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τρισχιλίων μετοχῶν εἰς τὴν ἐν Πάτραις συσταθεῖσαν ἑταιρίαν τῆς οἰνοποιίας.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Φωκάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Λαρεώτης	Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος		Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Φῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	

Ἐπομένως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ἐζήτησε νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὅπως παρευρεθῇ κατὰ τὴν πρώτην ἐπομένην συνεδρίασιν διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας εἰς τὰς ὁποίας ἔχει νὰ τῷ ἀπευθύνῃ ἐπερωτήσεις διὰ τὸν μοίραρχον Μεσσηνίας ἐπὶ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Φῆγας Παλαμίδης ἐζήτησε νὰ παρευρεθῶσιν ἐπίσης οἱ Κ. ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὡς ἔχων νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς αὐτοὺς ἐπερωτήσεις τινὰς περὶ τῶν Κρητικῶν γραμματίων.

Πρὸς δὲ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος ἐζήτησεν ὥστε εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν νὰ φέρῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ διεβίβασεν αὐτῷ τὸ Σῶμα περὶ τῶν δημοτικῶν πραγμάτων τῆς

Πατρίδος του. Προσέθηκε δὲ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης, ὅτι νὰ εἰδοποιηθῇ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅπως παραπαρουσιάσῃ ἔγγραφόν τι τοῦ Κ. Εἰσαγγελέως Καλαμῶν, ὅπερ διαλαμβάνει σπουδαῖα, ἐξ ὧν καταφαίνεται ἡ διαγωγὴ τῶν ὑπαλλήλων τῶν μερῶν ἐκείνων.

Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Μαΐου, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ 1859.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω τὸ ἑξῆς νομοσχέδιον· 1) περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κράτους διὰ τὸ ἔτος 1860. 2) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 15,440 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858· 3) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν 202,050 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859· 4) περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχμῶν 230,720 καὶ 48/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἰδίου ὑπουργείου καὶ τῆς αὐτῆς χρήσεως· 5) περὶ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ τρόπου τῆς πωλήσεως τῶν δημοσίων γαιανθράκων· 6) περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 16,441 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1859 πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ στρατῶνος τοῦ πεζικοῦ· 7) περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 30,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν προίκισιν τῆς μιᾶς θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου.

Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως τὰ μὲν τέσσαρα πρῶτα τῶν νομοσχεδίων τούτων ἐκτυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι, καὶ συναμα διορισθῶσιν ἐπ' αὐτῶν ἐπιτροπαὶ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεων κατὰ τὸν κανονισμόν, τὰ δὲ τρία τελευταῖα νὰ συζητηθῶσι κατὰ σειρὰν

ἄνευ ἐκτυπώσεως καὶ ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῶν. Ἔχουσι δὲ ἅπαντα τὰ νομοσχέδια ταῦτα μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων ὡς ἔπεται.

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1860.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως 1860, λαμβάνω τὴν τιμὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, νὰ ὑποβάλω αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐπιψήφισιν.

Κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ τῶν ἐξόδων προϋπολογισμοῦ ἐδέησε νὰ γίνωσι, τῇ αἰτήσει τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν, δύο προσθῆκαι, ἡ μὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἡ δὲ εἰς τὸ ὁποῖον προΐστανται τῶν Οἰκονομικῶν, αὗται δὲ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐπὶ τοῦ Κεφ. Β'. ἄρθρ. 6 προστεθῆναι δραχμαὶ 25 000 πρὸς συνδρομὴν ἡ συντήρησιν διαφόρων ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς πίστεως, ἀνὰ βαθμὸν τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπὸ δραχμὰς 2,180 ὡς εἶχε κατὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς δραχμὰς 27,180, καὶ μετονομασθέντος «*Ἐξωτερικαὶ Ἐκκλησιαστικαὶ δαπάναι*» οὕτω δὲ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τούτου, ἀνεβιβάσθη ἀπὸ δραχμὰς 1,246,093: 88/00 εἰς 1,271,093: 88/00.

Τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀναλυτικοῦ πίνακος τοῦ Κεφ. 12 «*Δημόσια Καταστήματα*» παρελείφθη νὰ σημειωθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 καὶ ὁ ἐκ δραχμῶν 1200 μισθὸς τοῦ ἐργοστασιάρχου τοῦ Β. Νομισματοκοπείου πρὸς δραχ. 100 κατὰ μῆνα. Ἡ προσθήκη αὕτη γενομένη κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν ἀναβιβάζει τὸ ἄρθρον 1 «*Προσωπικὸν Νομισματοκοπείου*» εἰς δραχμὰς 5,760, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ Κεφ. Γ'. τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐν ᾧ ἀνάγεται ἡ δαπάνη αὕτη, ἀνεβιβάσθη ἀπὸ δραχ. 1,915,033 εἰς 1,916,233.

Συνεπείᾳ τῶν προειρημένων αὐξήσεων τὸ Γενικὸν ἄθροισμα

τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1860, ἐψηφίσθη διὰ δραχ. 20,397,253: 87 ἀντὶ τῶν 20,371,053:87, ὅσας περιελάμβανε ὁ προϋπολογισμὸς κατὰ τὴν ὑποβολήν του.

Ὑπὸ τὰς βάσεις ὅθεν τῶν ἐκτεθειμένων μεταβολῶν συνταχθέντα τὰ ἀπαιτούμενα Νομοσχέδια περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ὑποβάλλω αὐτὰ εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν, καὶ πέποιθα ὅτι ἀσμένως θέλετε δώσει ἐπ' αὐτῶν τὴν λευκὴν ὑμῶν ψῆφον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Μαΐου 1858.

Ο Θ Ω Ν. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἡ εἰσπραξις τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων τῶν ἀπὸ δημόσια κτήματα καὶ νομήματα προσόδων, καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἅτινα εἰδικώτερον ἀπαριθμοῦνται ἐν τῷ συνημμένῳ γενικῷ πίνακι τῶν ἐσόδων, καὶ τοῖς εἰς αὐτὸν προσηρτημένοις ἀναλυτικοῖς φύλλοις, θέλει ἐνεργεῖσθαι διὰ τὸ ἔτος 1860 δυνάμει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ Β. Διαταγμάτων, καὶ τῶν περί τινων ἐσόδων ἐκδοθησομένων Νόμων.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1860 προϋπολογίζονται εἰς δραχμὰς εἴκοσιν ἑκατομμύρια ἑπτακοσίας ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀριθ. 21,780,000, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ τῶν ἐσόδων συνημμένῳ πίνακι ἐνδιαλαμβανόμενα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχει, ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθήτω ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Φεβρουαρίου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

« Ὑπηρισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους διὰ τὸ 1860 ἔτος προσδιορίζονται εἰς δραχμὰς εἴκοσι ἑκατομμύρια τριακοσίας ἐννενήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας, διακοσίας πεντήκοντα τρεῖς, καὶ λεπτὰ ὀγδοήκοντα ἑπτά, ἀριθ. 20,397,253:87.

Διὰ τὴν ποσότητα ταύτην χορηγοῦνται τοῖς Ὑπουργοῖς πιστώσεις, καταλογιζόμεναι, κατὰ τὸν συνημμένον γενικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων, εἰς τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν προσηρτημένων εἰς αὐτὸν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὑπουργείων, ὡς ἑρεξῆς:

Α'. Εἰς χρέος δημόσιον, ἤτοι εἰς προμήθειαν καὶ ἄλλα ἔξοδα τοῦ δανείου Ροδσχίλδ . . .	Δραχ.	50,376:22
Εἰς χορηγήματα ναυτικῶν νήσων . .	»	200,000
Εἰς » παλαιῶν ἀπαιτήσεων .	»	20,370
Εἰς τόκους ἐγγυοπαροχῆς ὑπαλλήλων .	»	6,500
Εἰς συντάξεις	»	1,290,029
		1,567,275:22
Β'. Εἰς τὴν Βασιλικὴν χορήγησιν . . .	»	1,000,000
Γ'. Εἰς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Βουλῶν .	»	550,000
	Δραχ.	3,117,275:22
Δ'. Εἰς τὴν γενικὴν ὑπηρεσίαν τῶν ὑπουργείων, ἤτοι,		
Τοῦ Βασιλ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων .	δρ.	740,040
Τῆς Δικαιοσύνης . .	»	1,393,005:66
Τῶν Ἐσωτερικῶν . . .	»	2,880,857:96
» Ἐκκλησιαστ. κλπ. .	»	1,271,093:88
» Στρατιωτικῶν . . .	»	5,518,697
» Ναυτικῶν	»	2,299,082:61
» Οἰκονομικῶν . . .	»	921,469:11

		15,023,745:65
Ε'. Εἰς ἔξοδα διοικήσεως κτημάτων, ἐπιτροπείας καὶ εἰσπράξεως φόρων . .	Δραχ.	1,916,233
Ϛ'. Εἰς διαφόρους πληρωμὰς . . .	»	340,000
Τὸ ὅλον . .	Δραχ.	20,397,253:87

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανόμενα ἔξοδα πληρωθήσονται ἐκ τῶν κυρωθέντων ἐσόδων τῆς χρήσεως 1860, ἀναπληρουμένων κατὰ τὴν ἐτησίαν διαχείρισιν διὰ τῶν ὑπολοίπων ἐσόδων τῶν προγενεστέρων χρήσεων, τὰ ὁποῖα δὲν διετέθησαν εἰς πληρωμὴν ἐξόδων τῶν αὐτῶν χρήσεων.

Ἄρθρον 3. Ἐὰν αἱ διὰ τοῦ παρόντος νόμου χορηγούμεναι πιστώσεις, ἄνευ ἐπεκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως 1860, ἐπιτρέπεται, ἵνα ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν χορηγηθῶσι διὰ Βασ. Διαταγμάτων ἀναπληρωτικαὶ πιστώσεις ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἑρεξῆς ἄρθρων τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὑπουργείων.

Τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Κεφ. 1'. ἄρθρ. 4 Διατροφὴ ὑποδίκων.
» Δ'. » 6 Ἀποζημίωσις μαρτύρων.
» » » 7 Ἔξοδα μεταφορᾶς ὑποδίκων.
» » » 9 Ἔξοδα ἐκτελέσεως θανατικῶν ἀποφάσεων.

Τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κεφ. 1'. ἄρθρ. 1 Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας.
» » » 1 Διατήρησις καταδίκων.

Τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κεφ. 7 ἄρθρ. 2 Ποσοστὰ ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων.
» 10 » 6 } Παραχωρήσεις τοῖς δήμοις ἐκ τῶν εἰσπράξεων
» » » 8 } ἀπὸ φόρους ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν.
» 11 » 7 Ἀποδοχαὶ χαρτοσήμου.
» 13 » 12 Ἔξοδα καλλιεργείας ἁλικῶν καὶ
» » » 13 » μετακομιδῆς ἁλάτων.
» 15 — Ἐπιστροφαὶ χρημάτων.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Περὶ ἀναπληρωμ. πιστώσεως δραχ. 15,440 ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 15,440 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου προϊσταμαι ὑπουργείου, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, νὰ τὸ ὑποβάλω καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπψήφισιν, πεποιθὼς ὅτι, ἐκτιμῶντες τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ μου ἐκθέσει λόγους, θέλετε δώσει ἐπ' αὐτοῦ τὴν λευκὴν Σας ψῆφον.

Ἀθῆναι τῇ 11 Μαΐου 1850.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κ.τ.λ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἀπριλίου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφίσαμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἑκατὸν δραχμῶν δεκαπέντε χιλιάδων τετρακοσίων τεσσαράκοντα ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1858, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	Δραχ.	10440
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως	»	5000
Τὸ ὅλον . . .	Δραχ.	15440

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῇ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858, κατὰ τὸν ὧδε προσαρτώμενον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐγκυκλίου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Π Ι Ν Α Ξ

Ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1858.

Προϋπ. Κεφάλ.	Προϋπ. Ἄρθρον	Προσδιορισμὸς ἐξόδων καὶ ὑπηρεσιῶν		Ποσὸν ἀναπλ. πιστώσ. Κατὰ Κεφάλ.		Κατ' Ἄρθρον	
8	3	Ταμεῖα	Μισθὸς εἰσπράκτορ.	8240			
»	5	»	Ἔξοδα ὑπηρεσίας	1200			
»	6	»	Βιβλία καὶ ἐπιπλα.	1000	—	10440	
15	2	Τελωνεῖα	Ἔξοδα ὑπηρεσίας ·	4000	—	4000	
22	2	Κτήματα	Ἔξοδα διοικήσεως.	1000	—	1000	—
			Τὸ ὅλον δραχ.			15440	

Περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 202,050 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὴν χρῆσιν 1859.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπψήφισιν ὑμῶν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν νομοσχέδιον, περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 202,050 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὁποίου προϊσταμαι ὑπουργείου.

Ἡ πίστωσις αὕτη, ὡς θέλετε παρατηρήσει, Κύριοι, ἐκ τῆς συναπτομένης πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεώς μου, θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν περαίωσιν τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἀνεγειρομένου Τελωνιακοῦ καταστήματος.

Πεποιθὼς ἑπομένως ὅτι θέλετε δώσει τὴν λευκὴν ψῆφόν Σας ἐπὶ τῆς αἰτουμένης πιστώσεως.

Ἀθῆναι τῇ 11 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν παρ' αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐψηφίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἀναπληρωματικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν διακοσίων δύω χιλιάδων πεντήκοντα, ἀριθ. **202,050**, τασσομένη ὑπὸ τὸ Κερ. **11** ἄρθρ. **3** « οἰκοδομαὶ καὶ ἐπισκευαὶ τελωνείων » τοῦ διὰ τὸ **1859** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς περαίωσιν τοῦ νέου τελωνιακοῦ καταστήματος Πειραιῶς, κατὰ τὸν συνταχθέντα προϋπολογισμὸν καὶ τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 230,720 48/00 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχ. **230,720: 48|00** ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν **1859** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὁποίου προΐσταμαι ὑπουργείου.

Ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῇ ἐκθέσει μου, ἧς ἀντίτυπον ἐπισυνάπτεται, εὑρίσκετε τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπαγορεύουν τὴν ἐφ' ἑκάστου ἄρθρου ἀναγκαίαν πίστωσιν, καὶ κρίνω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω αὐτοὺς καὶ ἐν τῇ παρούσῃ.

Ὀφείλω ὅμως νὰ κάμω γνωστὸν ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὑπερέβλθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὲρ τὴν ποσότητα δραχ. **172,720: 48|00**. Ἐν καιρῷ δὲ τῆς συζητήσεως, λαβὼν τὰς διαταγὰς τῆς **Α. Μ.**, ἀπεύθυνα δήλωσιν προσθήκης δρ. **58,000** ἐπί τινων ἄρθρων, τὰς ὁποίας παρεδέχθη ἡ Βουλή, καὶ οὕτω ἡ χορηγουμένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου πίστωσις ἀνεβιβάσθη εἰς δραχ. **230,720: 48|00**.

Τὸ διὰ τῆς δηλώσεως προστεθὲν ποσὸν διανέμεται ὡς ἑρεξῆς.

1. Ἐπὶ τοῦ Κεφαλ. **11** ἄρθρ. **3** « *Οἰκοδομαὶ* » προσετέθη τὸ ποσὸν, ὅπερ θεωρεῖται ἀναγκαῖον πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς οἰκοδομῆς τῶν ἐν Σύρῳ καταστημάτων τῆς διαμετακομίσεως ἤτοι . . . . . δραχ. **45,000**

Παρατηρῶ δὲ ὅτι διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ προβλέπεται πίστωσις καὶ ἑτέρων δραχ. **20,000** καὶ οὕτω τὸ ὅλον τῆς πιστώσεως διὰ τὸ προκείμενον ἔργον ἀνέρχεται εἰς δραχ. **65,000**.

2) Διὰ τὴν εἰς βάρος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀποφασισθεῖσαν ἀναλογίαν ἀποζημιώσεως τῶν κατασκευαζομένων περιζωμάτων τῶν πεζοδρομείων παρὰ τὰ καταστήματα τοῦ ὑπουργείου, ἐκ πεταλητηρίου Τυπογραφείου καὶ Λιθογραφίας, προσετέθη ἐν τῷ ἄρθρῳ **4** τοῦ Κερ. **14** πίστωσις . . . . . δραχ. **8,000**

3) Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μετὰ τοῦ Ἀλαγωνίου συμβολαίου τοῦ δημοσίου, ὅπερ κατέχει ὑπό τινας ὅρους τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, προσετέθη ἡ ἀπαιτουμένη εἰς τὸ ἄρθρ. **1** τοῦ Κερ. **16** πίστωσις ἐκ δραχμῶν **5,000**

Τὸ ὅλον τῆς προσθήκης **58,000**

Προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ ποσοῦ ὅπερ τὸ νομοσχέδιον ἔφερε κατὰ τὴν ὑποβολήν του . . . **172,720:48**

Τὸ ὅλον . . . **230,720:48**

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα ἐπομένως πέποιθα ὅτι θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἀποφανθῆτε καταφατικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ἀθῆναι τῇ **11** Μαΐου **1859**.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον πίστωσις ἐκ δραχ. διακοσίων τριάκοντα χιλιάδων, ἑπτακοσίων εἴκοσι καὶ λεπτῶν τεσσαράκοντα ὀκτὼ, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1859, καταλογιζομένων ὡς ἑξῆς·

Εἰς χρέος δημόσιον	Δραχ.	12,000
Εἰς γενικὴν ὑπηρεσίαν	»	64,237:48
Εἰς ἔξοδα διοικήσεως κλπ.	»	149,483
Εἰς ἀποζημιώσεις	»	5,000
Τὸ ὅλον	Δραχ.	230,720:48

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἀναπληρωματικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 κατὰ τὸν ὡδε προσηρτημένον πίνακα.

Ἄρθρον 3. Ἡ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1859 τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Κεφαλαίου Β'. χορηγηθεῖσα πίστωσις θέλει χρησιμεύσει ὁλοσχερῶς δι' ἔξοδα ὑπηρεσίας καὶ ὑλικὰν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ καταστήματος αὐτοῦ ἐκ δρ. 4,200.

Ἄρθρον 4. Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Κεφαλαίου Η'. τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν προσδιορισθεῖσα πίστωσις διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν Μεταλλείων, θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τοῦ διὰ νόμου διορισθησομένου ὀρυκτολόγου. Ἀλλὰ μέχρις ὅτου ἐγκριθῆ ἡ θέσις αὕτη θέλει πληρώνεσθαι ἐκ τῆς αὐτῆς πιστώσεως ὁ μισθὸς τοῦ ὑπάρχοντος ἐπιστάτου τῶν ὀρυκτῶν, καθὼς καὶ αἱ στρατιωτικαὶ αὐτοῦ ἀποδοχαὶ ὡς ὑπολοχαγοῦ τοῦ Μηχανικοῦ.

Ἄρθρον 5. Περιορίζεται ἡ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου ψηφισθεῖσα διὰ τὸ 1859 πίστωσις τοῦ Κεφαλαίου Β'. «Γεωμετρικὰ» ἐκ δραχ. 51,740 εἰς δραχ. 22,780, ὡς μεταβιβασθείσης τῆς πληρωμῆς τῶν μισθοδοσιῶν καὶ ἐξόδων τοῦ Γεωμετρικοῦ Κλάδου ἐκ δραχμῶν 28,960 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὁποίου προστίθενται τὰ ἔξοδα ταῦτα ὡς ἑρεξῆς.

Εἰς τὸ Κεφάλ. ΙΔ'.	Ἄρθρ. 1.	Προσωπικὸν	δραχ.	24,960
Ὁμοίως »	»	2. Ὑλικὸν . .	»	4 000
Τὸ ὅλον			»	28,960

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ συναπτομένου Νομοσχεδίου, δι' οὗ ἐπιτρέπεται ὁ διὰ Βασ. Διατάγματος προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς τῶν πωλουμένων δημοσίων γαιανθράκων, καὶ λαβὼν τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. ὑποβάλλω αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, παρατηρῶ ὅτι, συμμεριζόμενοι τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφερομένους λόγους, θέλετε δώσει τὴν λευκὴν ὑμῶν ψῆφον ἐπὶ τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν Ἀπριλίου 1858.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν, ἐφ' οὗ ψηφισθῆ ἤδη παρὰ τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἡ τιμὴ καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν θέλουν πωλεῖσθαι οἱ δημόσιοι γαιάνθρακες, προσδιορίζονται διὰ Βασ. Διατάγματος.

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ συναπτόμενον Νομοσχέδιον, ὅπως παρὰ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη, περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. **16,441:71** ἀπαιτουμένης πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ στρατῶνος τοῦ πεζικοῦ.

Προσεπισυνάπτων δὲ καὶ ἀντίτυπον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεώς μου παρακαλῶ ὑμᾶς, ἵνα, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐκτεθειμένους ἐν αὐτῇ λόγους, ἐπιψηφίσητε τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **26** Ἀπριλίου **858**.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἀπριλίου **1859**.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν δεκαεξ χιλιάδων τετρακοσίων τεσσαράκοντα μιᾶς καὶ λεπτῶν ἑβδομήκοντα ἑνὸς, ἀριθ. **16141:71** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος **1859** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου, καὶ ὑπὸ τὸ Κεφάλ. **7** Ἄρθρ. **2** πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ στρατῶνος τοῦ πεζικοῦ.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Συνεστῶτος ἤδη τοῦ γάμου τῆς μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ ἀειμνήστου Γερουσιαστοῦ Γεωργίου Κουντουριώτου μετὰ τοῦ κυρίου Αθ. Μιαούλη καὶ ὀφείλοντες νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν διὰ τοῦ ἄρθρου **3** τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΥΝΔ' Νόμου ἀπορασισθεῖσαν προίκισιν αὐτῆς, προσκάλεσα τὴν ψήφισιν τοῦ συναπτομένου Νομοσχεδίου, ὅπερ χορηγεῖ εἰς τὸ ὁποῖον προϊσταμαι ὑπουργεῖον τὴν ἀπαιτουμένην πίστωσιν δραχμῶν **30,000**.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ἐπιψηφισθὲν ἤδη παρὰ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. νὰ ὑποβάλω καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν, πεποιθὼς ὅτι ταχέως θέλετε δώσει ἐπ' αὐτοῦ τὴν λευκὴν ὑμῶν ψῆφον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **11** Μαΐου **1859**.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **25** Φεβρουαρίου **1859**.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν τριάκοντα χιλιάδων ἀριθ. **30,000** ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν

Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, καταλογισθησομένη ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 19 « προϊκίσεις ».

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω ἕτερον νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐπιτρέπεται τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ νὰ χορηγήσῃ δάνειον ἑνὸς ἑκατομμυρίου πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ὅπερ μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως ἔχει ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, συναισθανόμενον τὴν ἄμεσον ἀνάγκην προχείρων χρηματικῶν εὐκολιῶν, πρὸς ταχεῖαν ἀπόκτησιν καὶ ἑτέρων ἀτμοπλοίων, καὶ αὔξησιν ἐπομένως τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ ἰδίως τῶν ἐξωτερικῶν γραμμῶν, προσέτι δὲ καὶ πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ νεωλκείου, ἐπίσης ἀναγκαίων εἰς τὸν εἰρημένον σκοπὸν τῆς ἑταιρίας, ἐζήτησεν, ἐγκρίσει καὶ τῆς Συνελεύσεως αὐτῆς, παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης πίστωσιν δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ μέχρις ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

Ἡ Τράπεζα, ἐνγενικῇ αὐτῆς συνελεύσει, ἐδείχθη πρόθυμος νὰ παραδεχθῇ ὑπό τινας ὅρους τὴν δικαιολογημένην ταύτην αἴτησιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1843 νόμου αὐτῆς ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο νὰ δώσῃ ὁ πιστούμενος ἀσφάλειαν δι' ὑποθήκης κτημάτων, εἴτε δι' ἐνεχυριάσεως χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, εἴτε δι' ὁμολογίας φερούσης τὰς ὑπογραφὰς δύο τοὐλάχιστον ἀξιοχρέων ἐγγυητῶν· καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου παρίσταται δύσκολος ἡ διὰ τόσον μέγα ποσὸν ἄμεσος καὶ ἐκ τοῦ προχείρου χορήγησις τοιαύτης ἀσφαλείας παρὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, προσέτι δὲ καὶ ὄχι ἀναγκαία, καθὸ παρέχουσης τῆς ἑταιρίας ἀρκούντα ἐγγύησιν καὶ ὑποχρεουμένης, ἐνῷ ὑπάρχει εἰς αὐτὴν δανειὸν τῆς Τραπέζης, νὰ μὴ δανεισθῇ πλέον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Τραπέζης, καὶ νὰ ἔχῃ διηνεκῶς ἀσφαλισμένα τ' ἀτμόπλοιά της τοὐλάχιστον διὰ τὸ χορηγηθησόμενον ποσόν. Διὰ ταῦτα ἡ Τράπεζα ἀνενέχθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξαιτουμένη τὴν ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως ἵνα χορηγήσῃ τὴν ζητηθεῖσαν πίστωσιν δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἄνευ τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1843 νόμου διαγραφομένων ὡς ἀναγκαίων ἐγγυήσεων.

Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον καὶ τοι θεωροῦν καὶ αὐτὸ, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, εὔλογον καὶ συμφέρουσαν μάλιστα τὴν αἴτησιν τοῦ εἰρημένου συμβουλίου, παρετήρησεν ὅμως, ὅτι διὰ νὰ ἐγκριθῇ τοιαύτη πίστωσις χορηγητέα ἄνευ τῶν ἰδίων ἐκείνων παρὰ τοῦ νόμου διαγεγραμμένων ἀσφαλειῶν, ἀπαιτεῖται νομοθετικὴ ἄδεια, καθὸ προκειμένου περὶ τροποποιήσεως τῆς Γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ῥηθέντος νόμου εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην καὶ ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρεσκευάσθη τὸ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ἐψηφίσθη ἤδη παρ' αὐτῆς ἐν τῇ κατὰ τὴν 2 τ. μ. συνεδριάσει της, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ συνημμένου ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ εἰσαγάγω, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ συστήσω αὐτῇ τὴν ταχεῖαν ἐπιψήφισιν του.

Ἀθῆναι τῇ Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ἐψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι, τὴν 7 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως δύναται ἡ Τράπεζα νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας πίστωσιν δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ μέχρις ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν καὶ ἄνευ τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1843 νόμου ὡρισμένων ἐξασφαλιστικῶν μέσων, ὑποθήκης, ἢ ἐνεχύρου, ἢ ἐγγυήσεως

ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ μὴ δύναται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τῆς εἰρημένης ἑταιρίας, ἑνόσῳ ὑπάρχει εἰς αὐτὴν δάνειον τῆς Τραπέζης, νὰ δανεισθῇ πλέον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Τραπέζης, καὶ νὰ ἔχῃ διαρκῶς ἠσφαλισμένα τ' ἀτμόπλοιά της τοὐλάχιστον διὰ τὸ χορηγηθησόμενον ποσόν.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων πρώτων νομοσχεδίων.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως ἡ ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν, καὶ ἀπερασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, καὶ μετὰ τὴν διανομὴν νὰ γένῃ ἡ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πραγματεύεται νομοσχεδίου συζήτησις. Ἔχει δὲ αὕτη ὡς ἀκολούθως·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1836 εἰς τὸ περὶ καταστάσεως τῶν Τελωνείων τοῦ Κράτους Βασιλικὸν Διάταγμα ὡρίσθησαν καὶ δύω θέσεις Ἐπιθεωρητῶν, καὶ ῥητῶς ἀπερασίσθη ἐν αὐτῷ νὰ ἐδρεύῃ ὁ μὲν εἷς τῶν Ἐπιθεωρητῶν τούτων εἰς τὴν Σύραν, ὁ δὲ ἕτερος εἰς Πάτρας. Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι κατήντησαν νὰ διατρίβωσι διηνεκῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ μόνον κατὰ διαταγὴν εἰδικὴν τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ εἰς τυχούσας περιστάσεις ἐξαπεστέλλοντο κάποτε εἰς ἐπιθεώρησιν τινῶν ἐκ τῶν Τελωνείων τοῦ Κράτους, ὥστε τοιουτοτρόπως ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ὡς διαγράφεται ἐν τῷ εἰρημένῳ Β. Διατάγματι, παρεξετράπη οὐσιωδῶς ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἐννοίας τοῦ Νομοθέτου. Ἠτο δὲ ὁ βαθμὸς καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τούτων ὁμοία μὲ τὴν τῶν Ὑπουργικῶν Ἀρχιφόρων, καὶ πεντήκοντα δραχμαὶ ὁμοίως κατὰ μῆνα ὡς ἐπιμίσθιον διὰ τὰ ὁδοιπορικὰ καὶ λοιπὰ ἔξοδα τῆς περιοδίας των, ἥτις αὐτοδικαίως ἔπρεπε νὰ ἐνεργῆται, κατὰ τὸ μνησθὲν Διάταγμα, τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐν τῷ προκειμένῳ Νομοσχεδίῳ ἐν ἄρθρῳ 1. ἀναφερόμενοι Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Τελωνείων.

Οἱ δὲ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Ταμείων ἀναφέρονται μὲν καὶ εἰς διατάξεις τινὰς ἐκδοθείσας πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως, κατεστάθησαν δὲ ὁριστικῶς διὰ τοῦ περὶ συστάσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου Νόμου ἐκδοθέντος τὴν 21 Νοεμβρίου 1851.

Κατὰ τὸν Νόμον τοῦτον οἱ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν Ταμείων εἶναι δύω, καὶ ἀνήκουν εἰδικῶς εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, ἀποστελλόμενοι καὶ οὗτοι εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν Ταμείων τοῦ Κράτους, συνεπείᾳ ἑκάστοτε διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ εἰς ἐξέλεγξιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφόρων καὶ ἀποθηκαρίων.

Οἱ Ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι ἔχουσι βαθμὸν καὶ μισθὸν Τμηματάρχου πρώτης ἢ δευτέρας τάξεως, καὶ λαμβάνουσι πρὸς τούτοις δραχμὰς τέσσαρας τὴν ἡμέραν καὶ τὸν ναῦλον τῆς δι' ἀτμοκινήτων πορείας καὶ ἐπανόδου των, ὁσάκις ἐξαποστέλλονται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηθη.

Διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου προτίθεται σήμερον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἄρῃ ἐκ μέσου τὴν εἰδικὴν ἀποστολὴν τῶν δύω τούτων τάξεων, τῶν Ἐπιθεωρητῶν, λέγομεν, τῶν Τελωνείων καὶ τῶν Ταμείων, νὰ διαιρέσῃ εἰς τέσσαρα οἰκονομικὰ Τμήματα ἅπαν τὸ Κράτος, καὶ εἰς ἓν ἕκαστον τῶν Τμημάτων νὰ τοποθετήσῃ ἀνὰ ἕνα τῶν δημοσίων τούτων ὑπαλλήλων εἰς ἕδραν προσδιορισθησομένην διὰ Β. Διατάγματος. Θέλουσι δὲ ὀνομάζεσθαι εἰς τὸ ἑξῆς οὗτοι ἁπλῶς *Οἰκονομικοὶ Ἐπιθεωρηταί*, καὶ θέλουσιν ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν Τμηματάρχου α. ἢ β. τάξεως· λόγῳ δὲ ἀποζημιώσεως διὰ τὰς περιοδίας των δραχμὰς τέσσαρας τὴν ἡμέραν καὶ χωριστὰ τὰς ὁδοιπορικὰς αὐτῶν δαπάνας, ἐξορλουμένας δι' ἀποδείξεων. Ἀλλ' αἱ περιοδίαι τῶν Ἐπιθεωρητῶν τούτων δὲν θέλουν πλέον ἐκτελεῖσθαι, ὡς μέχρι τοῦδε, δι' εἰδικῶν ἑκάστοτε διαταγῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις αὐτοὶ οὗτοι θέλουν κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν περιοδίαν ταύτην.

Ταῦτα εἶναι, Κύριοι, τὰ πράγματα τῆς μιᾶς καταστάσεως τῆς μέχρι τοῦδε δηλονότι τῶν δύω τούτων τάξεων τῶν Οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, περὶ ὧν πρόκειται, καὶ τὰ τῆς διὰ τοῦ ὡρισμένου ἐνώπιον Ὑμῶν Νομοσχεδίου καινοποιησομένης.

Ἀλλὰ ποῖοι λόγοι ἐκίνησαν τὸν Κύριον Ὑπουργὸν νὰ ἀλλάξῃ τὴν μέχρι σήμερον ἰσχύουσαν κατάστασιν εἰς τὴν ὑποβαλλομένην ἤδη εἰς τὸν ἔγκριτον Ὑμῶν; Εἷς καὶ μόνος ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκθεσιν. Βεβαίως δηλονότι δὲν ἠδύνατο νὰ προλαμβάνῃ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς καταχρήσεις διὰ τοῦ μέχρι τοῦδε ἐπιμελοῦντος συστήματος τῶν εἰς δύω τάξεις διῃρημένων Ἐπιθεωρητῶν. Ἐπειδὴ δηλ. ὁ ἀποστελλόμενος εἰς ἐπι-

θεώρησιν τῶν Ταμείων τοῦ Κράτους Ἐπιθεωρητὴς, ἂν καὶ ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ κατὰ τὴν περιοδίαν του κατάχρησιν Τελώνου, δὲν τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ πρόσφορα μέτρα τῆς προλήψεως τοῦ κακοῦ, ἂν δὲν ἤθελεν ἐφοδιασθῇ πρότερον μὲ *εἰδικὴν διαταγὴν* τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ προέλθῃ εἰς τοῦτο· ἀλλ' ἕως ὅτου, λέγει ἡ ἔκθεσις, νὰ γράψῃ διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ τὴν εἰδικὴν ταύτην διαταγὴν, ὁ μεταξὺ μεσολαβῶν χρόνος ἠδύνατο νὰ καλύψῃ ὅλα τὰ ἴχνη τοῦ ἐγκλήματος, καὶ τὸ μὲν Δημόσιον νὰ ζημιωθῇ, ἡ δὲ κακία νὰ θριαμβεύσῃ.

Εἰς τὸν λόγον τοῦτον ἡ Ὑμετέρα Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ συγκατατεθῇ ἁπλῶς· διότι σκέπτεται οὕτως. « Ἂν ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν παρεμποδίζεται ἀπὸ κἀμμίαν διάταξιν νὰ δίδῃ ἑκάστοτε εἰδικὰς διαταγὰς εἰς τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν δύω τούτων κλάδων ἀδιαφόρως νὰ λαμβάνωσι τὰ πρόσφορα μέτρα πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν καταχρήσεων Οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων ἄλλων κλάδων, δύναται ὁμοίως ἀποστέλλων ἕνα τῶν Ἐπιθεωρητῶν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ καθηκόντων νὰ ἐφοδιάζῃ αὐτὸν ἐν γένει μὲ διαταγὰς καὶ ὁδηγίας νὰ παρεμβαίνῃ καὶ εἰς ἄλλων Οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων ὑποθέσεις, ὁσάκις ἤθελε λάβῃ ἀφορμὴν νὰ ὑποπτεύσῃ τεκταινομένην τινὰ κατάχρησιν. » Ὥστε ἂν ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔχῃ νὰ προσάξῃ καὶ ἄλλους τινὰς ἰσχυροτέρους λόγους, τότε ἡ Ἐπιτροπή σας θεωρεῖ ἀδιάφορον τὴν παραδοχὴν ἢ τὴν μὴ παραδοχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κατάστασιν τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῶν Δασῶν ἡ Ὑμετέρα Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει κἀμμίαν παρατήρησιν νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Μαΐου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπὴ.

Γ. Ψύλλας,
Δ. Α. Κωντουριώτης,
Π. Λεβωρίκης,
Ν. Μαυρομμάτης.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Γ. Καρακατζάνης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Μίαν σπουδαίαν ἐπερώτησιν προτίθεμαι νὰ ἀπευθύνω πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς, τὴν ἀκόλουθον·

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν συναντηθεὶς μετὰ τῶν ΚΚ. Χρηστίδου, Κανάρη καὶ Κανελλοπούλου μετέβαινον μετ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ὅπου εἴχομεν προσκληθῆ πρὸς συνεδρίασιν. Καὶ ἀφοῦ καθ' ὁδὸν ἀπαντήσαντες τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Γερουσίας

τοὺς ΚΚ. Κόκκαλην, Παπαθανασόπουλον καὶ Φουσόπουλον, ἀπερχομένους ἐμάθομεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε συνεδρίασις, μετέβημεν εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅπου ἦλθον συγχρόνως καὶ τινες βουλευταὶ, ὡς ἐκεῖνος τῶν Σπετζῶν καὶ ἄλλος χάριν ἐπισκέψεως.

Παρὰ προσδοκίαν χθὲς ἐμάθον ὅτι ἐκαλέσθη εἰς ἀνάκρισιν ὁ Κ. Λάνδερερ ἰδιοκτήτης τῆς ὁποίας κατοικῶ οἰκίας, καὶ ἠρωτήθη ὑπὸ τοῦ ἀντεισαγγελέως Κ. Κακουλίδου κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου, ἂν ὑπῆγον κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἡμέραν ἐν καιρῷ τῆς συναθροίσεως τῶν μαθητῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον οἱ ΚΚ. Χρηστίδης, Κανάρης καὶ Κανελλόπουλος, Γερουσιασταί. Ἀφοῦ δὲ εἶπεν ὅτι δὲν γνωρίζει, ἠρωτήθη ἂν οὗτοι ἦλθον εἰς ἐμὲ, κατοικοῦντα εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα τῆς οἰκίας του, ποῖοι εἰσήρχοντο καὶ ἐξήρχοντο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ ἂν ἐδίδαμεν ὁδηγίας εἰς τοὺς παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον συναθροισμένους μαθητὰς καὶ τὰ παρόμοια. Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη πρᾶξις τοῦ Κ. ἀντεισαγγελέως εἶναι μία προσβολὴ κατὰ τῶν ΚΚ. Χρηστίδου, Κανάρη, Κανελλοπούλου καὶ ἐμοῦ, ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐὰν κατὰ διαταγήν του ἐγένετο ἡ τοιαύτη ἀνάκρισις ὑπὸ τοῦ Κ. ἀντεισαγγελέως.

Ἀπαντῶν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπεν, ὅτι πρώτην φορὰν ἤδη ἀκούει ὅσα ἀνέφερεν ὁ προαγορεύσας Κ. Γερουσιαστὴς, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἔδωσεν οὔτε ἠδύνατο νὰ δώσῃ τοιαύτην διαταγήν. Ἐκεῖνο δὲ, ὅπερ ἔπραξεν, ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, εἶναι, τὸ ὅτι παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν τῶν γενομένων παρανόμων συναθροίσεων καὶ λοιπῶν πράξεων εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ὅπως γενῇ ἡ δέουσα ἀνάκρισις καὶ κατὰ συνέπειαν διακριθῇ ὁ ἔνοχος ἢ ὁ ἀθῷος.

Εἰπόντος ἐνταῦθα τοῦ ἐπερωτήσαντος Κ. γερουσιαστοῦ ὅτι ἡ ἀνάκρισις ἐγένετο περὶ ὡρισμένων προσώπων καὶ πράξεων καὶ οὐχὶ περὶ ἀορίστων, ὁ ἀγορεύων Κ. ὑπουργὸς ἐπανέλαβεν, ὅτι τοιαύτην διαταγὴν δὲν ἔδωσε, καὶ μόνον παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν διὰ τὰ περαιτέρω, ὅπερ οἱ μνημονευθέντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωσιν ἄλλως εἰ μὴ ὡς ἐκπλήρωσιν καθήκοντος, καὶ ὡς μέσον τινὸν εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς συναφείας, ἐὰν τυχὸν ὑπάρχῃ τοιαύτη καθ' οἱουδήποτε προσώπου.

Ἐπέφερεν ὕστερον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Πιστεύω τοὺς λόγους καὶ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰπόντος ὅτι οὐδεμίαν διαταγὴν ἔδωκε

περὶ τοιαύτης ἀνακρίσεως, οἷα περὶ ὡρισμένων προσώπων καὶ πράξεων πρὸς τὸν Κ. Λάνδερερ ἐγένετο. Ἀλλ' οὐχ ἧττον δὲν δύναμαι νὰ μὴ πιστεύσω καὶ τοὺς λόγους τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Καρακατζάνη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρόνοια καλὴν νὰ ἐξετάσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐὰν ὁ Κ. ἀντεισαγγελεὺς μετεχειρίσθη εἰς τὰς ἐρωτήσεις του τὴν ὁρᾶσιν ἐκατ' ἀνωτέραν διαταγὴν ὑπουργικὴν καὶ ὡρισμένα πρόσωπα καὶ πράξεις, καὶ πληροφόρησιν ἐντὸς τῆς αὔριον τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας, ὅπερ ἔχει καθῆκον νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐξελέγξῃ πᾶσαν τοιαύτην παρεκτροπήν. Ἐπειδὴ δὲ ἔλαβον τὸν λόγον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, συγχωρήσατέ μοι νὰ προχωρήσω ἔτι περισσότερον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν γενομένων τοιούτων πράξεων. Ἡ Κυβέρνησις δύναται ἐν τῇ ἐξουσίᾳ της νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν ὅ,τι συντείνει εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ χρέη της, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, ἐπαγρυπνοῦσα πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐνέργειαν τῶν νόμων, πρέπει νὰ ἐνεργῇ τὰ καθήκοντά της ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ ἄνευ τινος περιορισμοῦ ἢ προκαταλήψεως. Ἀλλὰ σήμερον κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων καθηκόντων βλέπομεν ἐνώπιον καὶ ὄπισθεν ἡμῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐλάλησαν στρατὸν, οἱονεὶ πολιορκοῦντα ἡμᾶς καὶ τὸ κατάστημα, καὶ εἴμεθα εἰς ἀνησυχίαν, ἤτις μᾶς καταλαμβάνει ἐκ πείρας, ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς διαλύσεως τῆς ἐν Προνοίᾳ ἐθνικῆς συνελεύσεως παρελήφθημεν εἰς τὸν περίβολον ἐκείνου καὶ ἰδόντες αὐτὸν περικυκλωμένον ἀπὸ ἔκτακτον ἀριθμὸν τῆς χωροφυλακῆς ἐκείνης, ἐπείσθημεν εἰς ὅ,τι μᾶς εἶπον, ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀπέβλεπε τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας· ἀλλὰ προχωρήσαντες εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ ἔργα μας ἡσύχως, ἔβλεπεν αἴφνης νὰ μᾶς διαλύσῃ βιαίως καὶ νὰ μᾶς διασκορπίσῃ αὐτὴ ἡ χωροφυλακή, ὅταν ἐπελήφθημεν τοῦ ἔργου τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν μελῶν τῆς ἀντιβασιλικῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ μολονότι δὲν ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ, μ' ὅλα ταῦτα ἐρωτῶμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὡς τὸν ἁρμοδιώτερον, νὰ μᾶς εἴπῃ τί τρέχει, διὰ τί εὑρισκόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν· διότι ὅσον δυνάμεθα, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν διατρεχόντων, νὰ προχωρήσωμεν ἐν ἡσυχίᾳ νοὸς καὶ καρδίας εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν.

Ἀπαντῶν αὖθις ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπεν·

Εὑρισκόμενοι εἰς Ἀθήνας ὅλοι ἐλάβατε γνῶσιν τῶν κατὰ τὰς τελευταίας τρεῖς ἡμέρας διατρεχόντων, ἅτινα προῆλθον ἐκ ῥήξεώς τινος μεταξὺ μαθητῶν καὶ βιομηχάνων ἕνεκα σκαφῶν

τινῶν, καὶ ἅτινα μετὰ ταῦτα ἔλαβον στασιαστικὸν χαρακτῆρα ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν συνελθόντων τὴν ἐπιοῦσαν εἰς παρανόμους ὀχλαγωγικὰς συναθροίσεις, καὶ ἐνεργησάντων διαφόρους στασιαστικὰς πράξεις ἐντὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ καταστήματος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπέναντι τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως προσκαλεσάσης αὐτοὺς κατ' ἐπανάληψιν εἰς διάλυσιν. Κατ' ἀρχὰς ἐλάβομεν μέτρα ἥπια, τὰ ὁποῖα, ἀντὶ νὰ κατευνάσωσι, ἐνθάρρυνον μᾶλλον τὰ κινήματα ταῦτα, λαμβάνοντα βαθμηδὸν σπουδαιότερον χαρακτῆρα. Μετεχειρίσθημεν λοιπὸν ἐπὶ τέλους τὴν ἔνοπλον δύναμιν πρὸς διάλυσιν τῶν τοιούτων στασιαστικῶν συναθροίσεων, καὶ παρεπέμψαμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν δικαστικὴν ἐξουσίαν πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὡς ἐκ τῶν κινημάτων τούτων ἔξαψις τῶν πνευμάτων ἐνυπάρχει εἰσέτι καὶ ὁ ἀναβρασμὸς δὲν ἐξέλειπε, διὰ τοῦτο δὲν ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ ἐλαττώσωμεν καὶ σήμερον τὰ μέτρα ἐκεῖνα, ἅτινα τείνουσι πρὸς τὴν ἐντελῆ ἀποκατάστασιν τῆς διαταραχθείσης ἡσυχίας. Διατάξαντες τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν νὰ περιφρουρῇ ἔξωθεν καὶ πέριξ τοῦ καταστήματος, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεδριάζουσιν αἱ Βουλαί, δὲν προτιθέμεθα νὰ ἀφαιρέσωμεν κἀνὲν δικαίωμα τῆς τε Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς, αἵτινες δὲν κωλύονται νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ καθήκοντά των μέχρι τοῦ βαθμοῦ, ὅστις κανονίζεται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ληφθέντος ἔξωθεν τοῦ περιβόλου τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων ἠθελήσαμεν νὰ φανῶμεν ἄγρυπνοι, καὶ ἕτοιμοι νὰ προλάβωμεν πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ συμβῇ ἐξ ἀπερισκεψίας, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον εἴμεθα ὑπεύθυνοι.

Ἐπήνεγκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἐπειδὴ ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας ἔντιμος συνάδελφος ἡμῶν ἐμνημόνευσεν ἐν τῇ ἀγορεύσει του καὶ τὸ ὄνομα ἐμοῦ, ὡς εὑρεθέντος ἐν τῇ οἰκίᾳ του, διὰ τοῦτο εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λάβω κἀγὼ τὸν λόγον. Εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος καὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν διατρεξάντων. Τοῦτο εἶναι ἐντὸς τοῦ νόμου, καὶ ἡ Εἰσαγγελία ἠδύνατο κάλλιστα, ὁδηγουμένη ἀπὸ διαφόρους καταθέσεις, οὐδέποτε ὅμως καθ' ὑπουργικὴν διαταγήν, νὰ μνημονεύσῃ τὰ ὀνόματα εἴτε ἡμῶν εἴτε ἄλλων ὁποιωνδήποτε· καὶ χαίρω διότι ἐμνημονεύθησαν τὰ ὀνόματα ἡμῶν, καθόσον καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην θέλει ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ διαγωγή μας ὑπῆρξε πάντοτε ἔννομος, εἰρηνοποιὰ καὶ συντηρητική. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι εἰ

μὴ νὰ κατακρίνω παντάπασι εἶναι, ἡ διοικητικὴ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον ἐξεστρενδόνισε κατὰ ἐντίμων πολιτῶν.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἔλθω εἰς λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις, ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ εἴπῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἐφημερίς τις καλουμένη Φελόπατρις, ἥτις μισθοδοτεῖται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἁπάντων καὶ ἤδη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶπεν.

Ἐὰν τῳόντι ὑπῆρχεν ἡ διοικητικὴ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἐμνημόνευσεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστής, ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου κατὰ ἐντίμων πολιτῶν, ἐδικαιοῦτο βεβαίως νὰ παρατηρήσῃ μεγάλῃ τῇ φωνῇ. Ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει.

Ἐρωτήθημεν ἂν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐφημερίς τις καλουμένη Φιλόπατρις λαμβάνει συνδρομήν τινα τοῦ ὑπουργείου. Ἀποκρινόμεθα μάλιστα, ἀλλὰ προσθέτομεν ὅτι κἀμμία ἐφημερὶς δὲν εἶναι ὑπὸ τὴν λογοκρισίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἂν ἀναδιρίσῃ ὁ προλαλήσας τὰ διάφορα φύλλα τῆς ἐφημερίδος ταύτης θέλει εὕρει, ὅτι αὕτη περιλαμβάνει διάφορα ἄρθρα κατ' ἐμοῦ ὡς ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, διότι πολὺ ὀλίγον βάρος δίδω εἰς τὰς ἐκφράσεις τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἐφημερίδος, ὅταν ὑπάρχῃ ἐπὶ τῶν πράξεών μου ἡ δημοσιότης τοῦ βήματος καὶ τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ λαοῦ.

Τὴν ἐφημερίδα ταύτην, ἂν καὶ λαμβάνουσαν, ὡς προεῖπον, μικράν τινα συνδρομήν, κατὰ συμφωνίαν ὑπάρχουσαν πρὸ τοῦ διορισμοῦ μου ὡς ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, οὐδέποτε ἀνέγνωσα. Ἔλθων σήμερον ἐντεῦθεν ἔμαθον παρά τινος Γερουσιαστοῦ ὅτι φύλλον τι τῆς ἐφημερίδος ταύτης περιέχει ἄρθρον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται ἐρεθισμένοι Γερουσιασταί τινες ὡς προσβαλλόμενοι δι' αὐτοῦ. Διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι οὐδεμία διοικητικὴ ἀπόφασις ὑπάρχει κατὰ ἐντίμων πολιτῶν ἢ Γερουσιαστῶν, καὶ λυποῦμαι ἂν ἡ ἐφημερὶς αὕτη περιέχῃ ἄρθρον τι κατά τινων ἐκ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν. Πλὴν πιστεύω ὅτι οἱ τοιοῦτοι ΚΚ. Γερουσιασταὶ θέλουσι μιμηθῇ τὸ παράδειγμά μου, τοὐτέστι δὲν θέλουσι δώσει πολὺ βάρος εἰς τὰς ἐκφράσεις τῆς ἐφημερίδος ταύτης, διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι τρόπον τινὰ συμφυτον μὲ τὸν λαὸν τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν, τὸ λέγον «οὐδὲν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται.»

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Εὐχαριστῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, διότι ὡμολόγησεν ὅτι ἡ ἐφημερὶς Φιλόπατρις μισθοδοτεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· μὲ ἐπληροφόρησαν ὅτι δὲν λαμβάνει μικράν τινα συνδρομήν, ὡς εἶπεν, ἀλλὰ μεγάλην, ἀναβαίνουσαν μεταξὺ ἰδιαι-

κτήτου καὶ συντάκτου τοῦ φύλλου μέχρι 100 δραχμῶν κατὰ μῆνα. Δὲν ἔχω κἀνὲν παράπονον κατὰ τοῦ ἐκδότου τῆς ἐφημερίδος ταύτης, οὔτε κατ' ἄλλου τινὸς ἀνεξαρτήτου ἐφημερίδος. Εἶμαι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀπολύτου, ἂν θέλετε, ἐλευθερίας τοῦ τύπου, ὡς τοῦτο ἐξέφρασα πάντοτε δημοσίᾳ. Ἄνδρες οἵτινες ἔζησαν εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον καὶ ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς πατρίδος κατὰ συνέχειαν 40 ἐτῶν, δὲν ἔχουσι, βεβαίως, χρείαν νὰ χαρακτηρισθῶσι ὑποῖοι εἶναι ὑπὸ ἀνθρώπων χθεσινῶν καὶ ἀγνώστων. Ὁ βίος αὐτῶν εἶναι δημόσιος· ὅλη ἡ Ἑλλὰς κρατεῖ σημειώσιν τῶν πράξεων καὶ τῆς διαγωγῆς των, καὶ κἀνεὶς δὲν δύναται οὔτε νὰ προσθέσῃ οὔτε ἀφαιρέσῃ τι ἐκ τῆς ὑπολήψεως τὴν ὁποίαν ἅπαξ ἀπέκτησαν. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον εἶπον καὶ λέγω ἐνταῦθα εἶναι, ὅτι δὲν εἶναι πρέπον ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ ἐξοδεύωνται τὰ δημόσια χρήματα διὰ νὰ ὑβρίζωνται ἔντιμοι ἄνδρες. Ἰδοὺ τί ἐκσφενδονίζει αὐτὴ ἡ μισθοδοτουμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐφημερὶς, ἐν τῷ κατὰ τὴν χθεσινὴν ἡμέραν ἐκδοθέντι παραρτήματι αὐτῆς, ἐναντίον ἐντίμων πολιτῶν, τοὺς ὁποίους κακοήθως ἀποκαλεῖ ἀπονενοημένους. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὀνομάζει αὐτοὺς ῥητῶς, ἀρκετὰ ὅμως τοὺς χαρακτηρίζει, ὥστε νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ τὸ κοινὸν περὶ ποίων προσώπων λαλεῖ (Ἐνταῦθα ἀνέγνω δύο τεμάχια τῆς ῥηθείσης ἐφημερίδος)· εἶπατε, Κύριοι, ἂν ταῦτα δὲν εἶναι μία διοικητικὴ ἀπόφασις κατὰ ἐντίμων ἀνδρῶν. Καὶ ἀληθῶς, ἐνόσῳ ἡ ἐφημερὶς αὕτη μισθοδοτεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν δυνάμεθα εἰ μὴ ν' ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι τὰ γραφόμενά εἰσιν ἀπόῤῥοια τῶν ἐξηγήσεων καὶ ἐμπνεύσεων τοῦ ὑπουργείου. Πᾶσα ἄλλη ἐφημερὶς ἀνεξάρτητος δύναται νὰ γράφῃ ὅ,τι θέλει· διότι τότε ἐκ τῶν ἴσων γίνεται ἡ πάλη, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ λάβῃ τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν θέλει ἢ δύναται. Ἐφημερὶς ὅμως, ἥτις μισθοδοτεῖται διὰ τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ κατὰ συνέπειαν συντάττεται ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ ὑπουργείου, δὲν συγχωρεῖται νὰ ὑβρίζῃ· διότι τὸ δημόσιον ποτὲ δὲν πρέπει νὰ διδάσκῃ τὴν κακοήθειαν, καὶ διότι κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ ἀντιπαλαίσῃ μὲ τὸν ὑπουργικὸν τύπον ὅταν ὑβρίζῃ, διότι ἡ πάλη τότε δὲν γίνεται ἐκ τῶν ἴσων, καὶ τοῦτο εἶναι μέγιστον ἀδίκημα. Ἂν θέλετε τώρα νὰ θίξωμεν ἐν μέρει καὶ αὐτὴν τὴν διαγωγὴν τοῦ Κ. ἀντισαγγελέως, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρατηρήσω, ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος δὲν ἤθελεν ἔχει τὸ θάῤῥος νὰ ἐρωτήσῃ καθ' ὑπουργικὴν διαταγὴν περὶ ὡρισμένων προσώπων καὶ πράξεων, ἐὰν πραγματικῶς δὲν ἐθέλει δοθῇ ὑπουργικὴ ὥθησις,

καὶ ἐὰν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τὴν διαβεβαίωσιν ἄλλου τινὸς ἐντίμου ἀνδρός, εἶναι βέβαιον ὅτι καὶ εἷς τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἐξέρρασεν ὡς ἔγγιστα ὅσα γράφει καὶ ἡ ἐφημερὶς, καὶ ὅσα ἐρώτα ὅτι ἐξήταζε καὶ ὁ εἰσαγγελεύς. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν ἐφημερίδα καὶ τὰς ὑπουργικὰς ἐμπνεύσεις, ἂς πρᾶξῃ ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ τὰ ἔργα της, καὶ ἂς ἐναγωνισθῶμεν ἡμεῖς εἰς τὰ ἰδικά μας.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ κύριον ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχα καὶ ἄνευ αὐτοῦ τοῦ παρεμπίπτοντος νὰ λαλήσω. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀρνηθῶ ὅτι τὰ κατὰ τὰς δύω τελευταίας ἡμέρας συμβάντα μὲ συνεκίνησαν, καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ ἔλθω εἰς δημοσίους ἐξηγήσεις διὰ νὰ ἐκφράσω τὸ φρόνημά μου.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπέδωκε τὰ γεγονότα αὐτῶν τῶν ἡμερῶν εἰς βλῖξίν τινα, λαβοῦσαν χώραν μεταξὺ τινων μαθητῶν καὶ τινων ἄλλων ἕνεκα τῶν σκιαδίων. Εἰς ἐμὲ, κύριοι, ἐπιτρέψατε νὰ μὴ σκέπτωμαι οὕτως. Ἐγὼ φρονῶ ὅτι τὰ σκιάδια ἦταν ἡ εἰκαιρία, ἀλλ' ἡ κυρία αἰτία ἀνατρέχει εἰς πολὺ μακρυτέραν ἐποχήν. Ἐνθυμεῖσθε, κύριοι, ὅτι πολλάκις ἔγινεν ἐνταῦθα λόγος, καὶ λόγος πολὺς, περὶ παραπόνων ἐκ μέρους πολλῶν, ἀλλὰ τὰ παράπονα ταῦτα δὲν ἱκανοποιήθησαν, φαίνεται, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πράγματα ἔφθασαν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἂν ἐγκαίρως ἐλαμβάνετο ἡ δέουσα φροντὶς, τὰ παράπονα ἱκανοποιοῦντο καὶ ἡ περίστασις τῶν σκιαδίων δὲν ἐγίνετο ἀφορμὴ σκανδάλου. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ νὰ διατάξῃ μόνον, ἐὰν διέταξεν, ὥφειλε νὰ ἐπαγρυπνήσῃ αὐτὴ νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ διαταγαί της καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὰ αἴτια. Καὶ δίκιος ποῖον εἶναι, κύριοι, αὐτὸ τὸ σκάνδαλον, αὐτὸ τὸ γεγονός; ἂς τὸ ἐξετάσωμεν. Τίποτε δὲν διαφεύγει τὴν ἀγρυπνίαν ὅσων μας, ὅταν πρόκηται νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων. Οἱ μαθηταὶ μὴ λαβόντες ἱκανοποίησιν κατέρχονται εἰς μίαν θορυβώδη συνάθροισιν ἢ διαδήλωσιν. Δὲν ἐπαινῶ τὰ παρεκτροπάς· εἶναι ὑπὲρ τὴν τάξεως· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν δὲν εὑρίσκῃ προστασίαν εἰς τοὺς θετικοὺς νόμους, καταφεύγει πολλάκις, χωρὶς νὰ τὸ ἐξεύρῃ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, εἰς παραφοράς· διὰ τοῦτο τὸ χρέος τῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὰ κακά. Ἡ ἀρετὴ ἑνὸς κυβερνητικοῦ συστήματος δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ τιμωρῇ τὰ κακὰ, ἀφοῦ γένουν, ἀλλὰ νὰ τὰ προλαμβάνῃ διὰ νὰ μὴ γένουν. Ἐν τούτοις ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς κατάπαυσιν τῆς ταραχῆς; Κατὰ τὴν κρίσιν μου καὶ κατὰ τὴν κρίσιν πολλῶν, τοὺς ὁποίους ἄκουσα,

τὰ μέτρα ταῦτα ἐστάθησαν ἐν μέρει ἀσθενῆ καὶ ἐν μέρει ὑπερβολικά. Ἦσαν ἀσθενῆ κατ' ἀρχὰς, ὅτε ἠδύνατο ἡ ταραχὴ νὰ μὴ προχωρήσῃ· ἀλλ' ὅταν ηὐξήσε, φρονῶ ὅτι τὰ μέτρα ἦσαν καὶ εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑπερβολικά. Δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ δώσω τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως αὐτὴν μάλιστα τὴν στιγμὴν, ηὑρίσκω μόνον ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ γεγονὸς στάσιν, καὶ τοὺς μαθητὰς στασιαστάς· ἡ διαθήλωσις τῶν μαθητῶν, τῶν πλειοτέρων μειρακίων, δὲν ἔφερε κανένα σπουδαῖον χαρακτῆρα· δὲν εἶχαν αὐτοὶ οἱ νέοι οὔτε ὅπλα, οὔτε ῥάβδους, οὔτε πέτρας· ἕφερον μόνον ἐπὶ χεῖρας τὰ σκιάδια των, τὰ ὁποῖα ἔσειον ἐνίοτε εἰς τὸν ἀέρα, ζητωκραυγάζοντες.

Χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι κατὰ τὴν μαρτυρίαν ὅλων, καὶ καθ' ὅσον καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀντελήφθην, ἡ διαγωγὴ ἐν γένει τοῦ στρατοῦ ἐστάθη καὶ πατριωτικὴ καὶ πλήρης συνέσεως. Ἐσπαράχθη μόνον ἡ καρδία μου ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων παρευρεθέντων ὅταν εἶδον τὴν στρατιωτικὴν ἔφοδον, ὅτις διετάχθη καὶ ἐνηργήθη κατὰ τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μενόντων μαθητῶν. Αὐτὰ τὰ παγώματα τῆς παιδείας ὡς καὶ ἐκεῖνα τῆς θρησκείας ἐθεωρήθησαν παντοῦ ἱερὰ ἄσυλα, καὶ ποτὲ ἡ ἔνοπλος δύναμις δὲν συγχωρεῖται νὰ εἰσβάλῃ εἰς αὐτὰ διὰ νὰ πολεμήσῃ μάλιστα παιδάρια. Δὲν ἦσαν ἐπειτα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, οὔτε ὅπλα, οὔτε ῥάβδοι, οὔτε πέτραι, καὶ παῖον λόγον εἶχον τότε νὰ διατάξωσι κατὰ τῶν ἀθώων τούτων ὄντων τὴν στρατιωτικὴν ἔφοδον; Ὁ Θεὸς ἐρώτησε καὶ τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς μαθητὰς, διότι οὔτε ἐκ τοῦ ἑνὸς οὔτε ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐδόθη σπουδαία ἀφορμὴ, ἄλλως ὑπῆρχεν ἄφευκτος κίνδυνος νὰ ἴδωμεν τὰς πλέον λυπηρὰς σκηνὰς, καὶ ταῦτα ἄνευ ἀνάγκης.

Βλέπω τινὰς θορυβοῦντας καὶ λυποῦμαι, διότι νομίζουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν πολὺν λόγον ἐνταῦθα σήμερον. Ἐν παντὶ περιστάσει τὸ δικαίωμα τοῦτο, βεβαίως, τὸ ἔχομεν· καὶ ἐὰν πολλάκις λέγωμεν τόσα δι' ἀντικείμενα οὐχὶ μεγάλης σπουδαιότητος, νομίζετε ὅτι δὲν πρέπει, δὶν εἶναι χρέος μας νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους, οἵτινες ἐθύρωσαν τὴν ἡσυχίαν τῆς πατρίδος μας μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου; δὲν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα μέτρα ἐλήφθησαν καὶ ποῖα λαμβάνονται, καὶ ἂν ταῦτα ἦναι ἀνάλογα μὲ τὴν περίστασιν; Τὰ μέρα, κύριοι, τὰ ὁποῖα ἔλαβε καὶ ἔχει αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς ἐνέργειαν, εἶναι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὑπερβολικά, εἶναι μεγάλα. Δὲν πρέπει νὰ εὑρισκώμεθα ἐνταῦθα πολιορκημένοι ἀπὸ ξιφλήρων στρατοῦ, ὡσανεὶ ὑπῆρχεν ὁ φόβος μὴ διαταχθῇ τὴν πόλιν ὁ Κατιλλίνας ἢ ἄλλος σπου-

δαῖος ἐχθρός· ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἦναι ρεδιωλὴ, ὅταν ἀναγκάζεται νὰ λαμβάνῃ αὐστηρὰ μέτρα δὲν πρέπει νὰ τρομάζῃ τὴν κοινωνίαν. Κύριοι, αὐτὴ ἡ νέα γενεὰ εἶναι ἡ ἐλπὶς τοῦ μέλλοντός μας, εἶναι ἡ εὐχή μας, εἶναι ἡ κληρονομία μας· δι' αὐτὴν αἰσθάνομαι πόνον καὶ αἰσθάνεσθε ὅλοι, καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὴν ἐγκαταλείψωμεν ἀπροστάτευτον· ἡ δικαιοσύνη ἂς κάμῃ τὸ καθῆκόν της καὶ ἡμεῖς τὸ ἰδικόν μας. Ἡ ἐποχὴ ἔπειτα, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν, δὲν εἶναι ἐποχὴ τῆς βίας, ἀλλὰ τῆς πειθοῦς, ἀλλὰ τῆς καλῆς διοικήσεως, καὶ καλὴ διοίκησις εἶναι ἐκεῖ ὁποῦ ὑπάρχει ἡ μετριοπάθεια. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι, ἀφοῦ καλῶς ἐξετασθῇ ἡ ὑπόθεσις, θὰ ἀνακαλυφθῇ εἰς τὸ τέλος ὅτι ἡ ἀταξία προῆλθεν ἕνεκα ἀπρονοησίας, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον, ὅταν ἄλλοι ἔπταισαν ἄλλοι νὰ τιμωρῶνται. Καταλήγω, κύριοι, ἐνταῦθα τὸν λόγον, περιοριζόμενος εἰς τὸ νὰ συστήσω στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν μετριοπάθειαν καὶ τὴν πρόνοιαν. Ἂς φροντίσωσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ νὰ μὴ δοθῇ εἰς τὸ γεγονὸς ἀναλογία μεγαλητέρα ἀφ' ὅ,τι ἀξίζει. Ἂς μὴν ἐπιτρέψωσι νὰ ἐνοχοποιηθῶσιν, ἔγω καὶ ἠθικῶς, ἀθῶοι, καὶ πρὸ πάντων ἂς διατάξωσι νὰ ἐκλείψῃ ἡ φρουρὰ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, ἀπὸ τὸ τέμενος τῆς ἀνωτάτης παιδείας καὶ τῶν φώτων κατὰ τὴν Ἀνατολήν. Νὰ ἐξετάσωσι δὲ πῶς ἐγένετο ἡ ἔφοδος κατὰ τοῦ ἀσύλου τούτου τῶν ἐπιστημῶν καὶ νὰ ἐνεργήσωσιν ὅ,τι δέον.

Ἐπῆνεγκεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μῖλιος.

Εἶμαι, κύριοι, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶσιν ἐλεύθεροι εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν των ἄνευ προκαταλήψεως τινος· τοῦτέστι λέγω καὶ ἐκθέτω τὴν γνώμην μου ἐλευθέρως καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὑπαίθρῳ χωρὶς νὰ φοβηθῶ τὸ παραμικρόν, διὰ τοῦτο θεωρῶ αὐτὰ τὰ μέτρα ὅλως διόλου ἄσχετα καὶ οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχοντα ὡς πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν ἡμῶν, ἢ τὴν ἐνέργειαν τῶν νομοθετικῶν καθηκόντων μας, καθόσον πρὸς τοὺς ἄλλους πολυπληθέστερον ἀκροατήριον δὲν ὑπῆρξεν ἄλλοτε, ἐπομένως ὅ,τι καὶ ἂν ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα δὲν μένει ἐν τῷ κρυπτῷ. Λυποῦμαι δὲ ὅτι ἐγένετο ἡ ἀνάκρισις ὡρισμένως περὶ τῶν ἀνθρώπων, οἵοι εἶσι Κανάρης, Χρηστίδης, Καρακατζάνης, Κανελλόπουλος καὶ λοιποὶ τοιοῦτοι, ἂν ἐγένετο, διότι ποτὲ δὲν πιστεύω νὰ ὑπῆρξε τοιαύτη διαταγὴ ἢ ὑπαγόρευσις. Καθόσον ἀρορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐφημερίδος, ἣν ἀνέγνω ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, παρατηρῶ ὅτι ἡ λέξις «ἀπονενοημένοι» δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ, κατ' ἐμὲ, εἰς κανένα ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, διότι ἔχω πρὸς ὅλους σέβας· καλὸν ὅτο ἂν ἐλαμβάνοντο μέτρα προληπτικὰ, ἀλλ' οὐχ ἧττον

δὲν πρέπει νὰ κατακρίνωμεν καὶ τὰ ληφθέντα καταστατικὰ καὶ νὰ τὰ θεωρήσωμεν ἢ ὑπερβολικὰ ἢ μικρὰ, καθόσον δυνάμεθα νὰ ἐξελέγξωμεν ἄλλως τὰς πράξεις ταύτας τῆς κυβερνήσεως· δὲν ἠμποροῦμεν δὲ νὰ ἐπεμβῶμεν ἤδη εἰς τὸ ζήτημα, οὗ τινος ἐπελήφθη ἡ δικαστικὴ δύναμις. Ἔλαβον τὸν λόγον καὶ διότι προσέτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ Γερουσιασταὶ προδικάζουσι τὸ ζήτημα ἢ θέλουσι νὰ ἐπιρρεάσωσι τὴν ἀνάκρισιν. Ἂς περιορισθῶμεν λοιπὸν ἕως ἐδῶ. Οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἐνεργοῦντες ἤδη τὸ καθ' ἑαυτοὺς ὀφείλουσι νὰ δώσωσιν ἐν καιρῷ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν τὰς δεούσας πληροφορίας.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Καθόσον ἀρορᾷ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Καρακατζάνη, παρατηρῶ ὅτι οὗτος δικαιοῦται νὰ ἀπευθύνῃ τὰ πλέον πικρὰ παράπονα, ἂν ἡ ἐρώτησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κ. εἰσαγγελέως κατηγορηματικῶς ἐπὶ ὡρισμένων προσώπων, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, συνεπείᾳ ὑπουργικῆς δήθεν διαταγῆς ἢ ὑπαγορεύσεως. Ἀλλ' οὐχ ἧττον προσθέτω, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ πιστεύσωμεν καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, εἰπόντος ὅτι οὐδεμίαν τοιαύτην διαταγὴν ἔδωκε. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐφημερίδος, ἣν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνέγνωσε, παρατηρῶ ὅτι ἐξ ὅσων ἤκουσα ἀναγινωσκομένων οὐδὲν ἄτομον ἢ πρόσωπον ὡρισμένως ἀναφέρεται ἢ ὑπαινίττεται ὡς τὸ αἴτιον τῶν γενομένων ὀχλαγωγικῶν πράξεων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνέλαβεν εἰς ἑαυτὸν καὶ παρεδείξατο ὡς ἀποδιδομένην εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου γενομένην κατάκρισιν, καὶ τὴν ἐκφραζομένην ἰδιότητα τοῦ ἀπονενοημένου, ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἐμψύχωσιν τῶν λαβουσῶν χώραν τοιούτων πράξεων, προσθέτω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λυπῆται ἢ νὰ παραπονῆται, διότι ὅταν κἀγὼ καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γερουσιαστὴς Λόντος, ὡς μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς τοῦ 1853, εἴπομεν ὅτι δὲν εἶναι ἀληθῆ ὅσα ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. Χρηστίδου ὡς ὑπουργοῦ τότε τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν, ἡ ἀπὸ τὴν ἄμεσον ἐμπνευσιν τοῦ Κ. Χρηστίδου ἐκδιδομένη καὶ ὑπὸ τοῦ δημοσίου πληρονομένη τότε ἐφημερὶς ἡ Ἑβδομὰς ὠνόμασεν ἡμᾶς προδότας, οἵτινες παραπονεθέντες δὲν εἰσηκούσθημεν. Καθόσον ὅμως ἀρορᾷ τὰ γεγονότα λέγω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ τὰ καταπαύσῃ, καὶ ἀφοῦ τὰ καταπαύσῃ, πρέπει νὰ φέρῃ τὴν ἀνήκουσαν διόρθωσιν. Καὶ ἂν ἐπὶ τέλους καταδειχθῇ ἀπρονοησία ἂς αἰτιᾶται τὸν ἑαυτόν της. Ὅταν τὸ ζήτημα ἢ ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη εἰς τὸν

βάσανον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, δὲν ἔπρεπε νὰ γίνεται λόγος ἐνταῦθα, καὶ ἀπορῶ πῶς ἐγένετο τοιοῦτος λόγος, ὁ ὁποῖος ἢ προδικάζει ἢ ἐρεθίζει τὸ ἀντικείμενον, ἐνῷ πιθανὸν τὸ πρᾶγμα νὰ ἦναι ἀθῷον ὡς πιστεύω νὰ ἦναι.

Ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν·

Συγχωρήσατέ μοι νὰ εἰπω κἀγὼ ὀλίγας λέξεις, ἐπειδὴ πᾶσα λέξις πρέπει νὰ ἐκφέρηται μετὰ συνέσεως καθόσον δύναται νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα· ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐπελήφθη τῆς ἀνακρίσεως τῶν γεγονότων, ἥτις ἐκτὸς τῆς νεανικῆς ἀθωότητος εὗρε καὶ ἀνθρώπους μὴ ὑπαγομένους εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην καὶ μὴ ἀθῴους, διὸ ἂς ἀφήσωμεν τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἐνεργήσῃ. Ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν τὰ γεγονότα δὲν εἶναι ἄξια τῆς ἐπιδοκιμασίας σας, καὶ λυποῦμαι πῶς ὁ Κ. Χρηστίδης Γερουσιαστὴς σοβαρὸς ἠθέλησε νὰ ἐπιδοκιμάσῃ ἐκ προοιμίων ταῦτα. Ὅλοι οἱ λόγοι του ἦσαν ἐπιδοκιμαστικοί, καὶ οἱ λόγοι οὗτοι ἔχουσι συνεπείας, διότι δύνανται νὰ ἐρεθίσωσι τὰ πνεύματα, ἅτινα εὑρίσκονται εἰς τινα ἀναβρασμόν εἰσέτι. Τελευταῖον λέγω, ὅτι ἀπρονοησία τις δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἀποδώσῃ τοιοῦτό τι εἰς αὐτό, πρέπει προηγουμένως νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν του. Ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε τὸ γεγονὸς οὐχὶ τόσον σπουδαῖον, διὸ καὶ τὰ μέτρα αὐτῆς ἦσαν ἥπια· δὲν ἔπραξε παρ' ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πράξῃ εἰς πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα του· ἐκρίνομεν ὅ,τι ἔπρεπε νὰ προλάβῃ οὐχὶ τὸ γεγονός, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ γεγονότος τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀντέλεξεν αὖθις ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης·

Ὀλίγας λέξεις θὰ εἰπω ὡς πρὸς τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Μαγγίναν, παρατηρῶ δυστυχῶς ὅτι ὁ ἔντιμος οὗτος Γερουσιαστὴς πάντοτε, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔπραξεν, ἀνοίγει τὰ παλαιὰ κατάστιχα, καὶ ταῦτα οὐχὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔποψιν ἐκείνην, ἥτις συνάδει μὲ τὰς ἰδέας του καὶ μὲ τὰς συμπαθείας του· πράγματα, ἅτινα δὲν ἀποδεικνύονται, δὲν εἶναι ἄξια σοβαρῶν ἀνδρῶν· μεγαλυνὸς θέλει εἶσθαι ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θέλει μισθοδοτεῖ δεξιὰ τῶν δημοσίων χρημάτων ἐφημερίδα, ὅπως ὑβρίζῃ ὁπωσδήποτε καὶ μάλιστα ἐντίμους ἄνδρας, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν δὲν ἔρθασα ποτέ, ὡς ἄξιοι ὁ Κ. Γερουσιαστής.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑτέρου ζητήματος, ὅτι δὲν ἔπρεπε ποσῶς νὰ θίξωμεν τὸ ἀντικείμενον, διότι ἄρθεν ἐπελήφθη τούτου ἡ δικαστικὴ ἐξουσία· δὲν δυνάμεθα, Κύριοι, νὰ

λάβωμεν μέρος, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐπιμίξωμεν τρόπον τινά, ὅταν πρόκηται περὶ γεγονότος ἀφορῶντος ἰδιώτην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξασκεῖται ἡ δικαστικὴ ἐνέργεια, ἂν καὶ φρονῶ ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἰδιωτικῆς περιπτώσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιωτικοῦ γεγονότος δυνάμεθα, ὅταν ὑπάρχῃ σπουδαία ἀφορμή, νὰ κάμωμεν λόγον. Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, Κύριοι, εἶναι μηχανὴ ἔχουσα μυρίους τροχούς, καὶ ἡ ζωὴ αὐτῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ λειτουργοῦν ὅλοι οἱ τροχοὶ συναίμα, ἀμαὶ νὰ μὴ ἐμβαίνῃ ὁ εἷς εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ ἑτέρου· πάντοτε λοιπὸν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλῶμεν, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε λέγεται ἐμβασις· ἔχομεν δὲ ὄχι μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ καθῆκον νὰ λαλῶμεν καὶ νὰ πολυπραγμονῶμεν μάλιστα, ὅταν πρόκηται περὶ πολιτικῶν ζητημάτων, ὅταν κατηγορῆται μία ὁλόκληρος καὶ μεγάλη ὁμὰς πολιτῶν, καὶ ἡ Κυβέρνησις λαμβάνει ἔκτακτα καὶ κατασταλτικὰ μέτρα.

Δὲν ἠμποροῦμεν, Κύριοι, νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐνεργῇ εἰμὴ ἐντὸς τῶν Νόμων ἐκτεθειμένων ὅπως πρέπει· καὶ ἡ τοιαύτη πρᾶξις ἡμῶν οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ δυσχέρειαν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἥτις ἐνεργεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐνεργῇ ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἐπιρροῆς τὸ καθῆκόν της.

Εἶπον, Κύριοι, οἱ προαγορεύσαντες καὶ Γερουσιασταὶ καὶ Ὑπουργοί, μὴ λαλῆτε, ἀρήσατε νὰ ἀποπερατώσῃ τὸ ἔργον της ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἔπειτα ἐξετάσατε· ὄχι Κύριοι! δὲν εἶναι ποσῶς αὐτὴ τῆς γνώμης· ἡ ἀνάκρισις τῶν ἔργων τῆς Κυβερνήσεως ἐν παντὶ καιρῷ δύναται καὶ πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα· ὁσάκις μάλιστα παρατηρεῖται ὅτι τὰ λαμβανόμενα μέτρα εἶναι σκληρά, ὀφείλουν τὰ Νομοθετικὰ Σώματα νὰ ὑπομιμνήσωσιν ἐγκαίρως τὸν Νόμον καὶ τὴν μετριοπάθειαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ προλαμβάνωνται τὰ ἀδικήματα. Τί ὠφελεῖ ἡ ἐπίκρισις ὅταν ἔρχεται ξώρας, ἀφ' οὗ δηλονότι ἔπαθον τυχὸν ἀθῷοι· διόλου δὲν ἐμποδίζει ἡ παρατήρησις μας τὸν δρόμον τῆς νομιμότητος· φρονοῦμεν μόνον καὶ προλαμβάνονται οὕτω δυσάρεστα. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Μονταλιβὲ ἐξήρχετο μὲ θρίαμβον ἀπὸ τὴν καταστολὴν τῶν ἐπαναστατικῶν κινημάτων τῆς 5 καὶ 6 Ἰουνίου τοῦ 1832· καὶ ὅμως ἐνώπιον τῶν Βουλῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὸν ἔλεγχον καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσεν. Ἡ Βουλὴ ἐκείνη δὲν εἶπεν, ὡς λέγομεν ἐνταῦθα, μὴν ὁμιλῆτε, ἀφήσατε νὰ γένουν ὅλα, καὶ ἔπειτα φέρετε τὸν λόγον.

Ὅλοι οἱ λόγοι τῆς πρώτης ἀγορεύσεώς μου, εἶπον ὁ Κ. ὑπουργὸς

τῶν Οἰκονομικῶν, ἦτο ὅλως διόλου μία ὑπεράσπισις καὶ ἐπιδοκιμασία τῶν γεγονότων. Ναί, Κύριοι, δὲν τὸ κρύπτω· δὲν ἐπιδοκιμάζω ὄχι, ὑπερασπίζομαι τὴν ἀθῴαν νεολαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀφιερωμένον τὸ πᾶν· καὶ μετὰ συγκινήσεως σᾶς λέγω ὅτι ἠσθάνθην μέγαν παλμόν, ὅταν εἶδον τὴν ἔνοπλον δύναμιν εἰσβαλοῦσαν μετὰ τῶν ὅπλων ἐντὸς τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ νέων ὅλως ἀθώων καὶ τῶν πλειοτέρων μειρακίων.

Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι οὐδεμία ἀπρονοησία δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διότι οἱ ὑποπεσόντες ἄλλοτε εἰς τὰ ἴδια δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ κάμουν τοιαύτην μομφήν· ἀλλ' ἐγὼ, Κ. ὑπουργὲ, δύναμαι νὰ καταδείξω σήμερον τὴν ἀπρονοησίαν σου, ἐξ ἧς προέκυψαν τὰ γεγονότα ταῦτα, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀκούσω πᾶν ὅ,τι ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ ἀπρονοησίας τινὸς ἰδικῆς μου, ἂν ἔχῃς τοιαύτας ἀφορμάς· ἀλλὰ πείθομαι ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλω δυνηθῇ νὰ ἀποδείξω, ὅτι τὸ κατ' ἐμὲ οὐδέποτε ἐπρονόησα ἐντὸς τοῦ καθήκοντός μου, ἀλλ' ἐὰν ζητήσῃς νὰ προχωρήσῃς μακρύτερα, θέλεις βεβαίως ὑποχωρήσει· ἄλλως τε καὶ ἂν ποτε ἐγὼ ἔσφαλα, δὲν στεροῦμαι σήμερον τοῦ δικαιώματος νὰ εἴπω καὶ νὰ καταδείξω τὰ σφάλματα, ἅτινα σήμερον πράττονται, καὶ ἅτινα ἀναφέρουσι τοσαῦτα γεγονότα δυσάρεστα.

Κύριοι, ὅ,τι ἐνταῦθα εἴπομεν σήμερον διόλου δὲν ἀναχαιτίζει τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἀπεναντίας τὴν ἐνθαρρύνει καὶ τὴν φωτίζει, καθὼς προεῖπον· καλῶς ἑπομένως ἐπράξαμεν λαλήσαντες· καὶ τώρα μόνον συμφωνῶ μὲ τοὺς προλαλήσαντας ὅτι πρέπει νὰ περιμείνωμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς δικαστικῆς ἀνακρίσεως· ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς πράξεις τοῦ δικαστικοῦ συλλόγου, ἐπεθύμουν ὅμως νὰ εἶχον καὶ ἐγὼ ἕνα ἰδικόν μου ἀνακριτὴν συμπράττοντα μὲ τὸν δημόσιον, διότι πολὺ πιστεύω ὅτι τοιουτοτρόπως ἠθέλομεν εὕρει καὶ τέκνα ὑπουργῶν λαβόντα μέρος εἰς τὴν διαδήλωσιν τῶν μαθητῶν, καὶ τὰ ὁποῖα ποσῶς δὲν ἐπροφυλακίσθησαν· καὶ ἐπὶ τέλους ἠθέλομεν φθάσει νὰ ἀναγνωρίσωμεν καὶ νὰ πεισθῶμεν, ὅτι τὸ γεγονὸς δὲν ἔχει καμμίαν σοβαρότητα καὶ ὅτι εἶναι καθαρὸν προϊὸν ἀπρονοησίας.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας·

Ὁ προαγορεύσας ἐντιμος Γερουσιαστὴς διὰ τῆς ὁμιλίας του ἐπροκάλεσε καὶ ἤδη, ὡς καὶ ἄλλοτε, τὸν γέλωτα ὁλοκλήρου τοῦ ἀκροατηρίου ἐξελθὼν τῆς σοβαρότητος ἐκείνης, ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ. Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω πρὸς περισσοτέραν διασάφησιν τῆς πρώτης ἀγορεύσεώς μου, ὅτι ὅταν

ἐγὼ καὶ ὁ μακαρίτης Ἀναστάσιος Λόντος Γερουσιαστὴς, ὡς μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς εἴπωμεν ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν, ὅτι τὰ εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Χρηστίδου, ὡς ὑπουργοῦ τότε τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν ἦσαν ἀληθῆ, ἡ τότε ἐφημερὶς καλουμένη Ἑ δ δ ο μ ά ς, μισθοδοτουμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μὲ μισθὸν ὑπουργοῦ καὶ ἐκδιδομένη ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ τότε ὑπουργείου, καὶ ἰδίως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Κ. Χρηστίδου, μᾶς ὠνόμασε προδότας, ὥστε ὁ κύριος Γερουσιαστὴς δὲν δικαιοῦται ἤδη νὰ παραπονῆται δι' ὅ,τι ἄλλοτε ἔπραξεν.

Ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης.

Κύριοι! Δὲν συμφωνῶ μὲ τὰς γενομένας παρατηρήσεις ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου, ὡς πρὸς τὸ ἐμπεριεχόμενον ἐφημερίδος τινὸς καλουμένης ὁ «Φιλόπατρις» καὶ τὴν μισθοδότησιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· διότι ἐξαντληθείσης ἄλλοτε πάσης παρατηρήσεως ἐπὶ τοῦ τελευταίου μάλιστα ἀντικειμένου, καὶ μὴ δοθείσης ποτὲ τῆς πρὸς τοῦτο προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἀποβαίνει ὅλως ἄσκοπος ἡ ἐπαναληψις ἤδη αὐτοῦ.

Ἀπεναντίας, Κύριοι, φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἔχῃ μίαν ἐφημερίδα, ὅπως ὑπερασπίζῃ δι' αὐτῆς τὰς πράξεις της, ὡς ἔπρεπε νὰ ἔχωσι μίαν τοιαύτην καὶ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα διὰ τὴν καταχώρησιν τῶν σπουδαίων πρακτικῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν ἀναίρεσιν παντὸς ἄρθρου ἄλλης ἐφημερίδος, δυναμένου νὰ προσβάλλῃ ἢ νὰ παραμορφώνῃ τὰς πράξεις των, καὶ ἀνελπίστως τὸ ἀγνὸν τοῦτο μέσον μένει τοῦδε ἀνεχαιτίσθη παντοιοτρόπως. Ἀλλ' ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γράφῃ, τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ χορηγῇ ἐν γένει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ γράφειν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐφημερίδας, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπῃ τὸ καταχθόνιον τῆς προληπτικῆς κατασχέσεως μέτρον, οὐδὲ νὰ ζητῇ ὡς πρὸς τοὺς ὑπευθύνους συντάκτας τὸ δίπλωμα τοῦ προλύτου ἐναντίον τοῦ Συντάγματος, καὶ τοῦ ὁποίου χρῆσις οὐδὲ πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως αὐτοῦ ἐγένετο.

Μάλιστα δὲ, Κύριοι, εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν μακρὰν τοῦ νὰ κινήσωσι τὴν ἀγανάκτησίν μου αἱ αἰτιαθεῖσαι ὑπὸ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Κ. Χρηστίδου φράσεις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐφημερίδος κατὰ τῶν αἰνιττομένων ὑπ' αὐτῆς ἀνδρῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀπεναντίας περιῤῥονῶν αὐτὰς προσκαλῶ οὐ μόνον ἁπάσας τὰς ὑπουργικὰς ἐφημερίδας, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἄλλην, νὰ καταγγείλωσι καὶ δημοσιεύσωσι πᾶν ὅ,τι γνωρίζουσι τοιοῦτό τι

ἐπιλήψιμον καθ' οἱουδήτινος, ῥητῶς καὶ τὸν τοιοῦτον ὀνομάζοντες, ἔστω καὶ τὸν Κανάρην, καὶ τὸν Καρακατσάνην, καὶ τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ τὸν Ψύλλαν, καὶ τὸν Χρηστίδην, καὶ τὸν Βούλγαρην, καὶ ὑμᾶς, κύριε Πρόεδρε, ἀκόμη καὶ ἐμέ, ἢ καὶ ὁποιονδήποτε ἄλλον, εἴτε ἐκ τῶν τοῦ περιβόλου τούτου λοιπῶν συναδέλφων ἡμῶν, εἴτε καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ, καὶ θεωρῶ ὡς προδότην τῆς Πατρίδος πάντα τὸν γνωρίζοντα τὰ περὶ τούτων καὶ σιωπήσοντα· ἀρκεῖ, Κύριοι, νὰ ὑπάρξῃ ἀμοιβαία ἡ ἐλευθερία τῆς δημοσιότητος· εἰς μόνους δὲ τοὺς τοιούτους καταδότας ἐναπόκειται νὰ σταθμίσωσι τὰς συνεπείας τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ψεύδους καὶ τῆς συκοφαντίας.

Τὰ τοιαῦτα κατὰ τῶν αἰνιττομένων βέλη τῶν ἐμπορευομένων τὴν δημοσιογραφίαν καὶ τὴν ὑπουργικὴν εὔνοιαν εἶναι τὰ πλέον σαθρὰ καὶ ἀνίσχυρα, καὶ ἡ σπουδαρχία ἦν διὰ τῆς ἐκστρενδονίστεως τοιούτων αἰσχρολογιῶν ν' ἀποδώσωσι κατ' αὐτῶν τινὲς διενοήθησαν, εἶναι γελοία ὀνειροπολήσια· ὁ πολιτικὸς βίος ἑκάστου τῶν τοιούτων γνωστῶν εἰς τὸ Πανελλήνιον ἀνδρῶν, ἐπιβεβαιοῖ ἀρκούντως τὰς ὑπὲρ τῆς τάξεως αὐτῶν διαθέσεις, καὶ οὐ μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ καταχθόνιου πολιτικῆς ἀποκύημα εἶναι, νὰ συκοφαντῶνται οὕτω καὶ νὰ προσβάλλωνται, διότι τὴν καλλιτέρευσιν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς συνταγματικῆς πορείας ἐπιζητοῦσι.

Καὶ ἐγὼ, Κύριοι, ἐλευθέρως λαλῶν μεταξὺ τῶν ἀντιπολιτευομένων τούτων κατατάττομαι καὶ εἶμαι, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν οἱ Κύριοι Ὑπουργοὶ, ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσίς μου ὑπῆρξε καὶ συνίσταται, τὰς μὲν τυχὸν καλὰς πράξεις των νὰ μὴν αἰτιῶμαι, κατὰ δὲ τῶν ἐσφαλμένων καὶ παρανόμων ἐξηγούμενος ἐλευθέρως νὰ προκαλῶ καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀκόμη τὴν τούτων διόρθωσιν, διότι τοὺς βεβαιῶ ὅτι ἡ θέσις των δὲν εἶναι σήμερον ἐπιζήτητος, καὶ νομίζω ὅτι, ἐὰν τὰς τοιαύτας διαθέσεις ἀνεξαιρέτως καὶ πρὸς ὅλους τοὺς λοιποὺς ἐπὶ ἀντιπολιτεύσει ὑποβλεπομένους ἀποδώσωσιν, οὐδόλως θὰ σφάλωσιν. Ὅ,τι παρ' ὅλων ζητεῖται καὶ ἐπιθυμεῖται εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ τὰ καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῆς Πατρίδος, οἱ δὲ αἴτιοι τῶν ἀδίκων καὶ ἀκαθέκτων καταρρῶν, αὐτοὶ οὗτοι κυρίως εἰσὶ καὶ οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἐκ τούτων ἐκπηγνυμένων κακῶν.

Οὐδεὶς δὲ δύναται ν' ἀρνηθῇ, Κύριοι, τὸ καθῆκον, ὅπερ ἔχει μία Κυβέρνησις, ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λυπεῖ τοὺς πάντας εἶναι, ὅτι τὰ μέτρα, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως, εἶναι

τοιαῦτα, οἷα ἀποδεικνύουσι τοὺς Ἕλληνας, εἰς μὲν τὸν ἔξω κόσμον, ὅτι τάσιν ἔχουσιν ὑπὲρ τῆς ἀναρχίας, ἐνώπιον δὲ τοῦ Βασιλέως ὡς αὐθάδεις, καὶ τὸ χείριστον ὅτι ὡς πρωτουργὸν τούτων ἀδικοῦσι τὴν ἀθωωτέραν πάντων τάξιν, τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν μας, ἥτις εἶναι ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ χρηπὶς τοῦ ἐνδοξοτέρου μέλλοντος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος· ἀλλὰ παραδόξως, Κύριοι, ἤκουσα ἤδη τὸν Κ. ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ὀνομάσῃ ἐν τῇ ἀγορεύσει του τὴν πρᾶξιν στάσιν, ἐνῷ τὸ δικαίωμα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν τοιούτων ἀνήκει εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, καὶ τὴν ἔκφρασιν ταύτην, τὸ κατ' ἐμὲ, θεωρῶ παράνομον διοικητικὴν ἀπόφασιν, καὶ οὐχὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Χρηστίδου παρατηρηθεῖσαν εἰς τὸ ἐμπεριεχόμενον τῆς ὑπουργικῆς ἐφημερίδος ὁ «Φιλόπατρις.»

Ποτὲ, Κύριοι, οἱ πολῖται τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν Βασιλείαν μὲ αὐθάδη χαρακτῆρα, ὃν τινες ν' ἀποδώσωσι θέλουν καὶ εἰς τὸ παρὸν γεγονός· πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης πολλὰ ὑπάρχουσι τὰ παραδείγματα, καὶ ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν τῶν τοιούτων ἀπὸ τὴν εὐσταθεστέραν ἐποχὴν τῆς μεταβολῆς τῆς Γ' Σεπτεμβρίου 1843, ὅτε ὁ μὲν λαὸς σεβόμενος τὴν Βασιλείαν παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἡγεμόνα παρακαλῶν αὐτὸν καὶ δεόμενος περὶ τῆς παραχωρήσεως τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων, ὁ δὲ Ἡγεμὼν παραδεχθεὶς ἀξιομνημονεύτως μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ, κατέστησεν αὐτὸν κοινωνὸν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ἔκτοτε δὲ ὁ λαὸς συσσωματωμένος προσῆλθεν ἐλευθέρως πάλιν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ καταθέσῃ τὰ σεβάσματά του, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐγκρίσει, καὶ τῇ παρακολουθήσει αὐτῆς πολλάκις. Οὔτε τὸ προχθεσινὸν γεγονὸς, Κύριοι! εἶχεν ἄλλον τινὰ σκοπὸν, ὡς πιστεύω, εἰμὴ τὴν μετὰ σεβασμοῦ ἐξήγησιν παραπόνων κατὰ τῆς ἀστυνομικῆς αὐθαιρεσίας, καὶ εἰς αὐτὸ δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ κἀμμία τοιαύτη ἰδιότης, ἣν τῷ ἀπέδωκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὥστε τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ Κ. Νομάρχου τῆς Πρωτευούσης ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ Νόμου δὲν ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατάλληλα.

Τὸ πᾶν Κύριοι! προῆλθεν ἐκ τινος ὑπαλλήλου, κατὰ τοῦ ὁποίου καὶ τῆς διευθύνσεως αὐτοῦ ἐν γένει μυρία ὑπῆρξαν κατὰ καιροὺς τὰ παράπονα καὶ αἱ καταγγελίαι, πολλὰ τὰ ἐνταλματα ποινικῶν καταδιώξεων, καὶ διάφοροι δικαστικαὶ ἀποφάσεις, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου παραδόξως ἡ Κυβέρνησις οὐδὲ μέτρα πρόνοι-

τικὰ ἔλαβεν. ἡ διαγωγὴ τούτου, Κύριοι, ἔσπρωξε καὶ τὴν νεολαίαν τῆς Πρωτευούσης εἰς τὰ γεγονότα, ὥστε εἰς αὐτὸν καὶ μόνον πρέπει ν' ἀποδοθῶσι ταῦτα· ἡ δὲ Κυβέρνησις πρέπει νὰ σπεύσῃ καὶ εἰς τὴν κατάπαυσιν τοῦ προκειμένου κακοῦ, διὰ νὰ μὴ καταντήσῃ δυσχερέστερον, καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ γίνῃ προσεκτικὴ μήπως καὶ ἐπαναληφθῶσι τοιαῦται σκηναὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες εἶναι ἐπιτετραμμένοι τὰ τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας· ἡ ἐπιθυμία πάντων εἶναι νὰ ὑπάρξῃ ἀνεξαρτησία ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ νὰ μὴ λάβωσι χώραν μεταθέσεις καὶ παύσεις δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ὅπως προχθὲς ἐκείνη τοῦ ἀριθμοδίου εἰσαγγελέως τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν Κ. Α. Κοντοσταύλου, ἀνδρὸς γνωστοῦ διὰ τὴν παιδείαν καὶ ἠθικήν του, καὶ ἡ ὁποία παῦσις ἢ μετάθεσις σχηλιάζεται διαφοροτρόπως, ὅπως ἐγίνοντο τοιαῦται καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὡς ἐκείνην, λέγω, ἐπὶ τῆς δίκης τοῦ Κ. Λαπουσιάδου, ὅτε ἐν καιρῷ τῆς ἀνακρίσεως μὴ θεωρῶν ὁ ἀνακριτὴς Ἰωαννίδης νόμιμον καὶ ἰσχυρὰν τὴν ἐπιμονὴν τῆς ἐξουσίας διὰ νὰ ἐκδώσῃ προφυλακίσεως ἔνταλμα, μετετέθη αἴρνης εἰς Λαμίαν, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς αὐτὴν, καὶ οὕτω μετεβλήθη ἡ τύχη τοῦ ἀνακρινομένου, καὶ ὡς τὴν ἑτέραν περὶ τοῦ συντάκτου τῆς Ἐλπίδος, ὅτε οἱ δικασταὶ ἐβιάσθησαν νὰ παραιτηθῶσι, μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπακούσωσι κατὰ Νόμον καὶ συνείδησιν εἰς ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης τοὺς διέταττον. Πρὸς δὲ νὰ ἐνεργῶνται αἱ συλλήψεις, ὅταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος ὁρίζῃ, καὶ οὐχὶ ν' ἁρπάζωνται τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων των κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὡς χθὲς τοῦτο συνέβη. Διὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνω, ὅτι οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ πρέπει νὰ φανῶσι προσεκτικοί, ὥστε τὰ πάντα νὰ ἐνεργηθῶσι κατὰ νόμον, καὶ ἡ ἀνάκρισις ν' ἀφεθῇ ἀνεξάρτητος, καὶ οὐχὶ ὡς παρεδλέρθησαν τὰ προλαδόντα νὰ διατηρῆται εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας, ἐναντίον τῶν Νόμων καὶ τῆς ὑπολήψεως τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τοιοῦτος, χαρακτηρισμένος διὰ τῶν πράξεών του ὡς κακοῦργος.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης·

Δὲν ἤθελον λάβει τὸν λόγον περὶ ζητήματος ἢ περὶ ἀντικειμένου, ὅπερ εἶναι ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀναρίσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ προεκλήθην εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰπω τὰ ἑξῆς·

Φρονῶ, ὅτι ἕκαστον Σῶμα, ἑκάστη ἐξουσία εἰς συνταγματικὴν πολιτείαν ἔχει ἰδίαν τροχιὰν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνεργεῖ, διότι ὅταν τὸ ἓν ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν τροχιὰν ἢ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἄλλου τότε προξενεῖται σύγχισις· δυνάμει τῆς ἀρχῆς ταύτης

δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ λόγος ἐνταῦθα περὶ ἀντικειμένου, ὅπερ ἀνήκει καὶ παρεπέμφθη εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν· μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ῥῆσιν περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐν γένει, ἔρχομαι νὰ προσθέσω καὶ τινα ὡς πρὸς τὰ ἰδιαίτερα περιστατικὰ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος, καὶ παρατηρῶ ὅτι ἡ μετάθεσις τοῦ Κ. εἰσαγγελέως Κοντοσταύλου ἐγένετο πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοῦ γεγονότος ἕνεκα ἄλλων λόγων, οἵτινες προεκάλεσαν τὴν τοιαύτην μετάθεσιν· ὁ Κ. Κοντόσταυλος ἀροῦ ὑπέγραψεν ἀφ' ἑσπέρας μόνος ὅλα τὰ περὶ προσαγωγῆς τῶν ἐνόχων ἐντάλματα, ἀνέθεσε δ' ἐγγράφου του οἰκοθεν πρὸς τὸν ἀντεισαγγελέα Καιρουλίδην τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ οὐδετέρωσεν αὐτὸς ἑαυτόν· ὥστε ἡ μετάθεσις τούτου ἐγένετο ἐξ ἄλλων ἰσχυρῶν λόγων.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Μίαν λέξιν ἤκουσα προφερθεῖσαν ἐκ μέρους τοῦ τελευταίου λαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμίδου, τὴν λέξιν κακοῦργος, ἀποδιδομένην εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀστυνομίας, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ἀποκρούσω.

Μόλις, Κύριοι, ἤκουσα, ὅτι ἐν τῇ ἀστυνομικῇ ὑπηρεσίᾳ διεπράττοντο ἀθεμιτουργήματά τινα, ἀμέσως διέταξα ἀνάκρισιν, τὴν ὁποίαν ἀνέθεσα εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν, ὅπως ἐνεργηθῇ δικαστικῶς· ἂν δὲ καὶ ἡ εἰσαγγελία εἶπε μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ὅτι δὲν εὑρίσκει ἀφορμὴν καταδιώξεως, μολαταῦτα, ἐπειδὴ ἔξωθεν ἠκούετο κάτι τι, παρέπεμψα εἰς δίκην πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον ὑπάλληλον. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν Διευθυντὴν παρατηρῶ, ὅτι οὗτος δύναται νὰ ἔχῃ ὑπέρμετρον ζῆλον οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἦναι κακοῦργος· ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἤδη ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ἔνοχος θέλει τιμωρηθῇ· κατὰ συνέπειαν τὴν λέξιν κ α κ ο ῦ ρ γ ο ς ὡς ἀνοίκειον τὴν ἀποδοκιμάζω.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης

Ὁμιλῶν περὶ τῶν προσόντων καὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Δημητριάδου, δὲν περιορίζομαι μόνον εἰς ἐκεῖνα, ἅτινα χαρακτηρίζουσιν αὐτὸν μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Κ. Προβελεγγίου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τὰ ὁποῖα ἱστορικὴ σειρὰ καὶ ἄλυσις εἶσι τῶν ἀνομημάτων του, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ διορισμοῦ τοῦ Κ. Προβελεγγίου· μύριαι καταγγελίαι ἐγένοντο, ὡς γινώσκετε, ἐνώπιον ἀμροτέρων τῶν Σωμάτων κατὰ τοῦ Διευθυντοῦ τούτου, αἵτινες ἦσαν τοιαῦται, ὁποῖαι χαρακτηρίζουσιν αὐτὸν πραγματικῶς κακοῦργον, διότι τοιαῦται εἶσιν

φόνοι, αἱ στρεβλώσεις, αἱ μαστιγώσεις, καὶ παράνομοι φυλακίσεις, καὶ δωροδοκίαι, καὶ ἄλλαι παντοίαι παραβιάσεις καὶ κακοπραγίαι, παρανομίαι καὶ διαφθοραί, ὥστε τὴν λέξιν αὐτὴν ὑποστηρίζουσιν ὅλα τὰ διάφορα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ παρουσιάσῃ ὅπως δι' αὐτῶν ἀποδειχθῇ ὅτι ὅσα εἶπον εἶναι ἀληθῆ ὡς ἐκ πείρας τῶν πραγμάτων λεχθέντα· σὺν τούτοις δὲ νὰ παρουσιάσῃ καὶ τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔκθεσιν τῆς παύσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ἥτις ἐξιστορεῖ ὅλον τὸν περίεργον βίον αὐτοῦ.

Μεταβάσης ὕστερον τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων δραχμῶν **967,444:16**, χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κύριοι!

Ὕστερον ἀπὸ τὴν πλήρη σαφηνείας καὶ λογικῆς ἔκθεσιν τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς σας δὲν μένει τρόπος τι ποτε νὰ προσθέσωμεν· μολοντοῦτο ἄλλη μία περιληπτικὴ ἀνάπτυξις δύναται νὰ περιβάλῃ μὲ νέον φῶς τὸ ἀκροσφαλὲς τοῦτο ζήτημα τῶν ἐκτάκτων πιστώσεων, τοῦ ὁποίου τοσαύτη κατάχρησις ἰσχάτως ἐγένετο, καὶ νὰ τεθῇ οὕτως ἀδιάρρηκτος ὁρατμὸς εἰς τὰς συνεχεῖς παραβιάσεις τοῦ Νόμου.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν, Κύριοι, ὅτι ὅσον δύσκολον εἶναι νὰ ὁμονοήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν πρόκηται περὶ διακρίσεως τοῦ καλοῦ ἀπὸ τὸ κακὸν, τοῦ ἐπωφελοῦς ἀπὸ τὸ ἐπιβλαβὲς, ἄλλο τόσον εἶναι εὔκολον νὰ συναπαντηθῶσιν, ὁπόταν πρόκηται νὰ βεβαιώσωσιν, ἐὰν μία δοθεῖσα πρᾶξις ἦναι ἢ δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον.

Εἶμαι πλήρης χαρᾶς, διότι πιστεύω ὅτι σήμερον αἱ ψῆφοι ὅλων θὰ συναντηθῶσι, θὰ συσσωματωθῶσι καὶ θὰ ἀναδειχθῇ μία ἰσχυρὰ καὶ μεγάλη δύναμις ἱκανὴ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς νόμους.

Δὲν καλούμεθα εὐτυχῶς νὰ συζητήσωμεν σήμερον ἂν μία πρόταξις τῆς Κυβερνήσεως ἦναι ὀρθὴ, ἂν ἓν μέτρον αὐτῆς κυβερνητικὸν ἢ διοικητικὸν ἦναι συμφέρον ἢ χρήσιμον· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἕκαστος δύναται νὰ κρίνῃ κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων· ἕκαστος ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ καλὴν ἢ κακὴν τὴν πρόταξιν, καὶ κανεὶς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα, μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, νὰ μεμφθῇ τὸν ἄλλον, διότι ἓν οὕτως

ἢ ἄλλως ἔκρινεν ἢ ἐψήφισε, καὶ τοιουτοτρόπως ἦτο πολὺ ἐνδεχόμενον νὰ ἀποπλανηθῇ ἡ κρίσις τῶν περισσοτέρων καὶ νὰ συναπαντηθῶσιν αἱ πλειότεραι ψῆφοι εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὡς καλὸν τὸ κακὸν καὶ τὸ ἐπιβλαβὲς ὡς ὠφέλιμον.

Ἀλλὰ σήμερον καλούμεθα διὰ νὰ ἐξετάσωμεν καὶ νὰ δικάσωμεν οὐχ ὡς ἔνορκοι, ἀλλ' ὡς δικασταὶ τακτικοὶ, διότι δὲν ἔχομεν νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν συνείδησίν μας, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἐπαρεβιάσθη ὁ Νόμος. Σήμερον καλούμεθα νὰ ψηφίσωμεν οὐχὶ ἂν μία πρᾶξις κυβερνητικὴ ὡς καλὴ καὶ ὠφέλιμος πρέπῃ νὰ γένῃ, ἀλλ' ἐὰν ἡ ἤδη γενομένη ἐγένετο κατὰ τοὺς Νόμους, διότι δυστυχῶς ἔγινε πρὶν ἡ δοθῇ κατὰ τὴν τάξιν ἡ συνταγματικὴ ἄδεια, ἤγουν πρὶν ἢ ἐρωτηθῶσι τὰ Νομοθετικὰ Σώματα, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χρεωστοῦμεν νὰ ἐξετάσωμεν πρὸ πάντων ἂν ἡ πρᾶξις ἔγινε συμφώνως μὲ τοὺς Νόμους. καὶ μόνον κατὰ δεύτερον καὶ δέκατον λόγον ἂν ἦναι χρήσιμος· καὶ ἐπειδὴ ἡ βεβαίωσις τῆς παρανομίας εἶναι τὸ εὐκολώτερον, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐργάζηται εἰλικρινῶς, διότι εἶναι πρᾶξις ἀναγομένη εἰς τὸ θετικὸν καὶ ὄχι εἰς τὸ θεωρητικὸν ἢ φιλοσοφικὸν δίκαιον, ἔχω τὴν πεποίθησιν, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αἱ ψῆφοι ὅλων, ἐξαιρουμένης τῆς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ τινος πιθανῶς ἄλλου, θὰ συναπαντηθῶσι, καὶ θὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν συζήτησιν μὲ τὸν θρίαμβον τῶν Νόμων, καὶ ἀφ' οὗ βάλωμεν ἕνα φραγμὸν εἰς τὴν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας.

Ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι διαιρούμεθα ἐνταῦθα εἰς συμπολιτευομένους καὶ ἀντιπολιτευομένους δὲν μὲ ἀνησυχεῖ. Εἰς ὅλα ὅσα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς συνειδήσεως καὶ ἀπὸ τὴν συγκατάθεσιν τῆς καρδίας, ἐννοῶ, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν τὰς ψήφους διηρημένας, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κανὲν δικαίωμα ὡρισμένον καὶ βέβαιον δὲν παραβιάζομεν. Ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ ὅρων γραπτῶν, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ὅλοι ὡρίλομεν νὰ ζῶμεν, διότι ὡρκίσθημεν οὕτω, διότι ὑποχρεούμεθα καὶ ἀκόντες νὰ ὑποτασσώμεθα, κανεὶς δὲν δύναται νὰ παραβιάσῃ αὐτοὺς τοὺς ὅρους, διότι τότε καθίσταται ἀποστάτης τῆς κοινωνίας, καὶ ὁ ἀποστάτης τῆς κοινωνίας ἀργὰ ἢ ἐγρήγορα δίδει εὐθύνας, ἤγουν καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται. Ἄλλως τε μέγα συμφέρον ἔχει πρὸ πάντων ἡ συμπολίτευσις νὰ μὴ δίδῃ τὸ παράδειγμα τῆς ὀλιγωρίας ἢ τῆς ἀποστασίας εἰς τοὺς νόμους· διότι ὅταν αὐτὸ τὸ πνεῦμα μεταδοθῇ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ ἀπὸ τὰ σώματα εἰς τὴν κοινωνίαν, ἡ ἐξουσία, χάριν τῆς ὁποίας κάμνει ἡ συμπολίτευσις τοσαύτας θυσίας, δὲν ὠφελεῖται παντάπασιν,

ἀπέναντίας βλάπτεται καὶ μετ' ὀλίγον πίπτει, καὶ ἡ ἀναρχία διαδέχεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τάξιν.

Δὲν ἔχομεν λοιπὸν νὰ φοβηθῶμεν τὸ λεγόμενον πνεῦμα σώματος (esprit de corps) ἐκ μέρους τῆς συμπολιτεύσεως· ἀρκεῖ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἐγένετο παρανομία, καὶ τοῦτο ἔρχομαι, Κύριοι, νὰ καταστήσω ὅσον ἔνεστι πασιφανὲς καὶ ἀδιαψιλονείκητον.

Πολλάκις ἐγένετο λόγος ἐνταῦθα καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συνταγματικῶν ὅρων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους· πᾶσα ἑπομένως νέα θεωρητικὴ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις καθίσταται σήμερον περιττή. Κατὰ ῥητὸν ὅρον τοῦ Συντάγματος ὥρισεν ὁ νομοθέτης, ὥστε ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους νὰ ψηφίζωνται ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καὶ διὰ νὰ μὴ δώσῃ χώραν εἰς ὁποιανδήποτε παρεξήγησιν εἶπε ῥητῶς, ὅτι κατὰ πρῶτον τὰ ἔξοδα πρέπει νὰ ψηφίζωνται ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, ἤγουν ἀπὸ τὴν Βουλήν, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν Γερουσίαν. Ἦλθεν ἔπειτα ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμος καὶ ἐκανόνισεν αὐτὴν τὴν διάταξιν ἐπὶ τὸ λεπτομερέστερον, καὶ ἐπρονόησεν ὡσαύτως καὶ περί τινων εἰδικῶν περιπτώσεων, αἵτινες ἀπαρτίζουν τὰς ὀλίγας καὶ ῥητὰς ἐξαιρέσεις· περὶ τῶν ὁποίων δὲν ὁμίλησεν οὐδ' ἔπρεπε νὰ λαλήσῃ τὸ Σύνταγμα.

Ἐὰν (εἶπεν ὁ νόμος ἄρθρ. **15**) δὲν ἐξαρκέσῃ ἡ ψηφισθεῖσα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν πίστωσις διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ἐν αὐτῷ σημειωθείσας, δύναται ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διὰ διαταγμάτων, ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, νὰ χορηγήσῃ ἀναπληρωτικὴν πίστωσιν, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἑξῆς δύο ὅρους·

α') Ἐὰν δὲν πράκτηται νὰ αὐξήσῃ παντάπασιν ἡ ψηφισθεῖσα καὶ ὁρισθεῖσα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὑπηρεσία ἢ ἐργασία· καὶ,

β') Ἐὰν ἐλήφθη πρόνοια ὥστε αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία ἢ ἐργασία νὰ σημειωθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὡς ὑπαγομένη εἰς αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν.

Εἶπεν ὡσαύτως ὁ νόμος (ἄρθρ. **20**) ὅτι ἡ διὰ Β. διαταγμάτων ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπιτρέπεται, καὶ ὁπόταν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως ἀναφανῇ ὑπέρβασίς τις εἰς ὑπηρεσίαν ἢ ἐργασίαν, ἥτις κατωνομάσθη κατὰ τὸ ἄρθρον **15** εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὡς ὑπαγομένη εἰς τὴν ἐξαίρεσιν.

Καὶ ἠξεύρετε, Κύριοι, διατί ἀπήτησεν ὁ νομοθέτης κατὰ τὰ δύο αὐτὰ ἄρθρα νὰ ἦναι σημειωμένη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἡ ὑπηρεσία, δι' ἣν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ Β. διατάγματος ἀναπληρω-

τικὴ πίστωσις, διότι πρὸς καταρτισμὸν ἑνὸς δημοσίου ἔργου ἢ δημοσίας ὑπηρεσίας ἀπαιτοῦνται δύο στοιχεῖα, ἡ ἄδεια καὶ ἡ πίστωσις (autorisation et crédit), ἡ σημείωσις λοιπόν, ἡ γινομένη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὰς ὑπηρεσίας, δι' ἣν ἐπετράπη ἡ ἀναπληρωτικὴ πίστωσις, εἶναι ἡ ἄδεια· τοῦτο, Κύριοι, θὰ εἴπῃ καθαρῶς ὅτι δὲν συγχωρεῖται εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν καὶ δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν κανονικὴν ὑπηρεσίαν νὰ δίδῃ πώποτε ἄδειαν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν δύναται νὰ δώσῃ κάμμίαν πίστωσιν δι' ὑπηρεσίας, αἵτινες δὲν κατωνομάσθησαν ῥητῶς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὡς ἔχουσαι τὰ προνόμιον τῆς ἐξαιρέσεως.

Ἂς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὸ ἄρθρον **18**, τὸ ὁποῖον, ὅπως πρό τινος καιροῦ ἐφαρμόζεται, κατήντησεν ἀληθῶς τὸ διαλυτικὸν στοιχεῖον τῆς πολιτείας μας. Ὁ Νόμος, Κύριοι, διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου συγχωρεῖ ὥστε εἰς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας περιστάσεις νὰ δίδωνται ἔκτακτοι πιστώσεις διὰ Β. Διαταγμάτων, μὲ ἄλλας λέξεις ἐπέτρεψεν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς αὐτὰς ῥητῶς τὰς ἐκτάκτους ὑπηρεσίας νὰ χορηγῇ καὶ ἄδειαν συνάμα καὶ πίστωσιν. Ἀλλὰ ποῖαι εἶναι αὐταὶ αἱ ἔκτακτοι καὶ κατεπείγουσαι περιστάσεις, ἃς τὸ λέγει ῥητῶς ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτις συνιώδευσεν εἰς τὰς Βουλὰς τὸν Νόμον· ἃς τὸ λέγει ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ ἀνεπτύχθησαν ἔπειτα πολλάκις ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ περιβόλου καὶ ἰδίως ὅτε ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κάλω.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη, ἐὰν εἰς μίαν ἢ πλειοτέρας τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν ὑπάγωνται αἱ ὑποβαλλόμεναι πιστώσεις. Ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, σαφῶς καὶ λογικῶς σᾶς λέγει, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς κάμμίαν, ἐξαιρουμένων τριῶν, ἤτοι τῆς ἐκ δραχ. **4,000**, ἥτις μόνη ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **18**, καὶ τῶν πιστώσεων ἐκ δραχμῶν **3440** καὶ **28,000**, αἵτινες δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι, κατὰ συγκατάβασιν, εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **15**· καὶ διὰ τί αὕτη ἡ συγκατάβασις; διότι, λέγει ἡ ἐπιτροπή, προϋπῆρχον ῥητοὶ νόμοι χορηγοῦντες τὴν ἄδειαν, καὶ ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐδόθη ἡ ἄδεια, πιθανολογεῖται ὅτι δὲν ἠδύνατο ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ ἀρνηθῇ ἔπειτα τὴν πίστωσιν, ἂν ἐγκαίρως ἐζητεῖτο. Τὸ κατ' ἐμὲ εὑρίσκω βεβιασμένην τὴν ἐρμηνείαν· ὅτι ῥητῶς ὁ Νόμος δὲν εἶπεν, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν κανὲν δικαίωμα νὰ τὸ μαντεύσωμεν, διὰ νὰ αὐξήσωμεν τὴν ἐξουσίαν μας καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὰς φρενοτροπίας μας. Ἂς ἴδωμεν τώρα κατὰ πόσον ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας ἢ τὸ ὑπουργεῖον ἔχει τὸ δίκαιον. Τὸ κατ' ἐμὲ εὑρίσκω ὀρθὴν τὴν γνώμην τῆς

ἐπιτροπῆς, διότι τῷ ὄντι δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ἀπολογισμοῦ, καὶ ἑπομένως κάμμια ἐκ τῶν πιστώσεων δὲν ἀνάγεται εἰς τὸ ἄρθρον 20. Δὲν πρόκειται ὡσαύτως περὶ ὑπηρεσίας κατωνομασθείσης εἰς τὸν προϋπολογισμὸν διὰ νὰ προσφύγωμεν εἰς τὸ ἄρθρον 15· δὲν μένει λοιπὸν εἰμὴ τὸ ἄρθρον 18, εἰς αὐτὸ ἂς ἐνδιατρίψωμεν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐπ' αὐτοῦ μόνον στηρίζει τὴν πρᾶξίν του τὸ ὑπουργεῖον. Ἀλλὰ τί λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο; ἂς τὸ ἀναγνώσωμεν ἐκ νέου, ἂς ἀναγνώσωμεν καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, τὴν συνοδεύσασαν τότε τὸν νόμον (ἀναγινώσκει τὸ ἀνῆκον χωρίον τῆς ἐκθέσεως καὶ τὸ ἄρθρον 18)· εἰπέτε ἤδη, Κύριοι, ἐὰν καὶ μία μόνη τῶν πιστώσεων ἀνάγεται εἰς τὰς σαφεῖς διατάξεις αὐτοῦ· καὶ ὅμως ἂς προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογήν, ἐξετάζοντες ἰδίᾳ ἑκάστην τῶν πιστώσεων κατὰ τὴν σειρὰν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς.

(ἀναγινώσκεται καὶ ἀναπτύσσεται ἐν μέρει ἡ ἔκθεσις.)

Καὶ ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ πιστώσεις δὲν ἔχουν κάμμίαν σχέσιν μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18; Ποῦ εἶναι τὸ κατεπείγον; ποῦ τὸ ἔκτακτον; ποῦ ἡ ἐξαίρεσις; Ὅταν δυνάμεθα διὰ Διαταγμάτων νὰ ἀγοράζωμεν ὅπλα, διὰ Διαταγμάτων νὰ ἀποκτῶμεν γαίας, οἰκοδομὰς καὶ δένδρα, διὰ Διαταγμάτων νὰ δίδωμεν δάνεια πρὸς κατασκευὴν μελάνης, διὰ Διαταγμάτων νὰ δημιουργῶμεν θέσεις μὴ νενομοθετημένας διὰ τὸν λόγον τοῦ νὰ ἐκκαθαρισθῶσι τὰ πρὸ χιλίων ἐτῶν πασίγνωστα καθυστερούμενα· διὰ Διαταγμάτων νὰ τρέχωμεν καὶ νὰ δαπανῶμεν εἰς παραλόγους ἀνακαλύψεις ἐργαλείων· διὰ Διαταγμάτων νὰ ἐνεργῶμεν συνοικισμοὺς, διὰ Διαταγμάτων νὰ ἀνεγείρωμεν στρατῶνας, καὶ ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ βαπτίζωμεν ὡς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας, ποῦ ἔργα καὶ ποίας ὑπηρεσίας κληροδοτοῦμεν εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα; δὲν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὴν ἐξαίρεσιν καθιστῶμεν κανόνα, καὶ μεταβάλλομεν τὴν συνταγματικὴν πολιτείαν εἰς ἀπόλυτον; Ὁ τόσον φειδωλὸς νομοθέτης καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ψῆφισιν τῶν δαπανῶν, ἦτο δυνατὸν νὰ ἦναι τόσον ἁπλοῦς, ὥστε νὰ συγχωρῇ μὲ Διατάγματα νὰ δαπανῶνται ἑκατομμύρια καὶ ταῦτα καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, καὶ ὅταν ὁ Κατιλίνας δὲν εὑρίσκεται εἰς τὰς θύρας τῆς Καθέδρας;

Ἀλλὰ τί θὰ σᾶς φανῇ, Κύριοι, ἂν ἀκούσητε ὅτι καθὼς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ κάλω, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν κτημάτων τῆς Πλακεντίας, τὰ χρήματα ἐπληρώθησαν πρὸ

δεκαημέρου μῆνα, ἤτοι καθ' ὃν καιρὸν αἱ Βουλαὶ ἦσαν ἐν πλήρει συνεδριάσει; Θέλετε καὶ ἄλλας ἀντισυνταγματικὰς πράξεις διὰ νὰ πεισθῆτε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα παντάπασιν ἥσυχοι; ὅτι ὀφείλομεν σοβαρῶς νὰ σκεφθῶμεν;

Κύριοι! ἡ παρανομία εἶναι ψηλαφητὴ, εἶναι ἀδιαφιλονείκητος, καὶ οὐχὶ παρανομία ἀφορῶσα ἁπλῶς τοὺς τύπους, ἀλλ' ἐφαπτομένη, αὐτῆς τῆς οὐσίας. Θέλετε τώρα νὰ μάθετε, διὰ τί εἶχον τὸ θάρρος οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ νὰ ἐξέλθωσι τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων των, καὶ νὰ παραβῶσι τὸν νόμον; διότι τοὺς ἐσυνειθίσαμεν, διότι τοὺς ἐσυγχωρήσαμεν νὰ ὀλιγωροῦν τοὺς νόμους, καὶ τοὺς ἐσυνειθίσαμεν, διότι δὲν ἐτιμωρήσαμεν τὴν πρώτην παράβασιν, καὶ ἔγιναν δέκα· δὲν ἐτιμωρήσαμεν τὴν δεκάτην καὶ ἐπράχθησαν ἑκατόν. Ἐὰν σήμερον οὐδὲ τὴν ἑκατοστὴν δὲν καταδικάσωμεν, θὰ ἴδωμεν χιλίας παρανομίας· ἂν ἐτιμωρούσαμεν τὴν πρώτην δὲν εἴχομεν τὴν δευτέραν τότε καὶ σήμερον τὴν ἑκατοστήν. Δὲν ἔχομεν εὐτυχῶς τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀρίεμεν τὰς παραβιάσεις τοῦ νόμου ὅπως ὁ Θεὸς ἀρίεται τὰς ἁμαρτίας· ἀλλὰ καὶ ἂν τὴν εἴχωμεν, ἠδυνάμεθα νὰ τὸ κάμωμεν; καὶ τί ἠθέλαμεν εἴπει εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα παραβάτας τῶν νόμων, ἀφ' οὗ ἐπετρέψαμεν εἰς χιλίους τὴν παράβασιν;

Κύριοι! οἱ νόμοι μορφώνουν τὰ ἤθη ἢ τὰ ἤθη τοὺς νόμους, εἶναι πασίγνωστον καὶ ἀρχαιότατον ἀξίωμα. Ἀλλ' ἡμεῖς ἤθη εἰσέτι δὲν ἔχομεν, διότι εἴμεθα χθεσινοί· οἱ νόμοι λοιπὸν θὰ μορφώσουν τὰ ἤθη μας, καὶ περιμένετε μόρφωσιν ἠθῶν, ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τῶν νόμων; καὶ δὲν δυνάμεθα, διότι καθ' ἑκάστην διαφοροτρόπως ἐφαρμόζομεν τοὺς νόμους, καὶ πρὸ πάντων διότι δὲν εὑρίσκομεν λογικὴν τὴν ἐφαρμογήν, καὶ ἡ συνείδησις, Κύριοι, δὲν πείθεται εἰμὴ εἰς τὸν λόγον.

Ἔχει ἀρά γε συμφέρον ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ ἐξοικειωθῶσι τὰ ἤθη μας μὲ τὸν νόμον, καὶ νὰ μένῃ ἐντεῦθεν μετέωρος ἡ συνείδησις τῶν πολιτῶν; ὄχι· πιστώσεις διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ λαμβάνει ἡ ἐξουσία· παγίωσιν ὅμως καὶ διάρκειαν δὲν ἔχει, ἐν ὅσῳ ὁ πολίτης δὲν ἀποκτήσῃ πρὸς αὐτὴν πίστιν καὶ πεποίθησιν, καὶ δὲν θὰ ἀπαντήσῃ οὔτε πίστιν οὔτε πεποίθησιν ἐν ὅσῳ δὲν εὑρῇ λογικὴν καὶ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς.

Κύριοι, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ ἡ ἐξουσία ὑπὲρ ἑαυτῆς τοὺς τύπους· δὲν εἶναι δύσκολον πούποτε ἡ πλειονοψηφία διὰ μίαν Κυβέρνησιν, ἔχουσαν μάλιστα τοσαῦτα μέσα εἰς τὴν διάθεσίν της, ὡς ἔχει ἡ ἰδική μας· δύσκολον εἶναι νὰ κερδίσῃ ἡ ἐξουσία τὴν κοινὴν

πεποίθησιν, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ ἐπιδιώκῃ εἰς τὰς πράξεις της τὸ κατ' οὐσίαν δίκαιον, οἱ λαοὶ καθ' ἡμέραν φωτίζωνται, καὶ τὰ ψευδῆ συστήματα πίπτουν.

Θὰ ὑπηρετήσωμεν, Κύριοι, εἰλικρινῶς τὸν Θρόνον καὶ τὴν Πατρίδα, ἐὰν ὅλοι καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες, ἕκαστος εἰς τὴν σφαῖράν του, ἐπιβλέπωμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι προσφέρομεν εἰλικρινῆ καὶ ἀποτελεσματικὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν διὰ τῆς ψήφου μας βεβαιώσωμεν σήμερον, ὅτι παρεξηγήθη ὁ νόμος καὶ ἀπεμακρύνθη ἡ ἐξουσία ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος.

Διὰ ταῦτα ἑνώνω τὴν ψῆφόν μου μὲ τὴν ψῆφον τῆς μειονοψηφίας καὶ προτείνω τὴν καταψήφισιν ἐφ' ὅλων τῶν ζητουμένων πιστώσεων, ἐξαιρῶν ὅσας καὶ ἡ μειονοψηφία ἐξαιρεῖ·

ἤτοι, 1) τὴν πίστωσιν ἐκ δραχμῶν . . 4,000,
2) » » . . . . 3,440, καὶ
3) » » . . . . 28,000·

διότι ἡ μὲν πρώτη ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18· αἱ δὲ δεύτεραι εἰς τὰς τοῦ ἄρθρου 15.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Ἄλλοτε ἐνεφανίσθην ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου πρὸς ἐπικύρωσιν δαπάνης τινὸς διὰ τὴν ἀγορὰν ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, χωρὶς νὰ ἦμαι ὁπλισμένος μὲ τὸ ἄρθρον **18** τοῦ περὶ Δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, ἤδη δὲ ἔρχομαι ὁπλισμένος μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο, καὶ προχωρῶ μὲ τὴν αὐτὴν εἰλικρίνειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἦλθον καὶ τότε· ἔρχομαι δὲ μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **18**, διότι ὅτε ἐγένοντο αὐτὰ τὰ ἔξοδα παρουσιάσθησαν ἀληθῶς αὐταὶ αἱ ἔκτακτοι ἀνάγκαι· ἀλλ' ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὅτι παρερμηνεύομεν τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ Νόμου κατὰ παράβασιν τῶν ἐξηγήσεων τῆς συνοδευούσης αὐτὸν ὑπουργικῆς ἐκθέσεως· ἀλλά, Κύριοι, ὑπάρχουσι δύω εἴδων ἔξοδα τακτικὰ καὶ ἔκτακτα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει μεγίστη διαφορά· τακτικὰ ἔξοδα εἶναι τὰ ἐπαναφερόμενα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν εἶναι ἀναπόδεκτα αὐξομειώσεως, ἄλλα δὲ, καίτοι τακτικά, εἶναι ἐπιδεκτικὰ αὐξομειώσεως κατ' ἔτος, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ τῶν μαρτύρων καὶ τὰ παρόμοια· ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει ὁ Νόμος λέγει, ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδα πρέπει νὰ καταχωρῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶναι φύσεως ἀπροσδιορίστου πρέπει νὰ κατονομάζωνται εἰς αὐτόν,

ἐξ ὧν δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν δυνάμει τοῦ ἄρθρου **15**. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν τακτικῶν τούτων ἐξόδων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἔξοδα μὴ τακτικά, παρεμβαίνοντα ἄνευ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς χρήσεως αὐτῶν, ταῦτα ὀνομάζονται ἔκτακτα· καθόσον ἀφορᾷ ταῦτα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι γνωστὸν πότε θέλει παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη ἐντὸς τῆς βουλευτικῆς Συνόδου, ἐπιτρέπεται νὰ δοθῶσι τοιαῦται πιστώσεις διὰ Β. Διαταγμάτων. Αἱ δαπάναι αὐταὶ εἰσιν αἱ ὀνομαζόμεναι εἰς τὸ ἄρθρον **18**, ἀλλ' οὐχ ἧττον πρέπει νὰ ἦναι καὶ κατεπείγουσαι, πρέπει δηλονότι νὰ φέρουν καλὸν εἰς τὸ ἔθνος καὶ νὰ προλαμβάνουν βλάβας· τὰ τοιαῦτα ἔξοδα ὅταν παρουσιάζωνται εἰς τὰς Βουλὰς ἐξετάζονται ἐὰν ἦναι ὠφέλιμα καὶ παραδέχονται.

Ἀλλ' ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι ἡ ἔκθεσις ἡ συνοδεύουσα τὸν Νόμον ὑποδεικνύει ποιὰ εἶσι τὰ ἔκτακτα στοιχεῖα· ἐνταῦθα ἡ ἔκθεσις μεταβάλλει τὴν ἰδιότητα καὶ ἀφορᾷ τὸ ἔκτακτον τῆς περιστάσεως, ἐνῷ ὁ Νόμος προβλέπει τὸ ἔκτακτον τῆς δαπάνης. Περιέχει δὲ ἡ ἔκθεσις καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀναποφεύκτου, ἐνῷ ὁ Νόμος δὲν προβλέπει τοιαῦτα στοιχεῖα καὶ τοιούτους ὅρους, ὥστε αἱ περιστάσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἔκθεσιν ἀνήκουσιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου. Τὴν νομοθεσίαν ταύτην ἠρανίσθημεν ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας, ἀλλοῦ μὲν προσθέσαντες ἀλλοῦ δὲ παραλείψαντές τι· ἂς ἴδωμεν ἂν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο **18** παρελείψαμεν ἢ ἐπροσθέσαμέν τι. Ἐπὶ τῆς παλινορθώτου Βασιλείας κατὰ τὸ **1817** ἐξεδόθη διάταγμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅλα τὰ ἔξοδα ἔπρεπε νὰ γίνωνται τῇ συγκαταθέσει τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων. Κατὰ τὸ **1827** ἐξεδόθη ἕτερον διάταγμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ προκείμενον ἄρθρον **18** τοῦ λογιστικοῦ Νόμου. καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἐκτάκτους πιστώσεις· μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ **1830**, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ μεταβολὴ καὶ τὸ λογιστικὸν σύστημα περιωρίσθη· ἀλλὰ κατὰ τὸ **1831** κατὰ μῆνα Μάϊον ἐξεδόθη Νόμος, ὁ ὁποῖος περιώρισε τὴν ἐξουσίαν τῶν ὑπουργῶν καὶ ἠθέλησε νὰ ἦναι ἔκτακτοι αἱ περιστάσεις καὶ νὰ μὴν ἠδύναντο νὰ προβλεφθῶσιν εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Εἰς τὸν λογιστικὸν ἡμῶν Νόμον δὲν συμπεριελάβαμεν ἀμφοτέρας ταύτας τὰς διατάξεις, ἀλλὰ παρεδέχθημεν μόνον τὸ πρῶτον διάταγμα καὶ τὸν πρῶτον ὅρον, τὸν δὲ δεύτερον δὲν παρεδέχθημεν, διότι ἤθελε φέρει βλάβην μεγίστην εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους· ὅτι οἱ Γάλλοι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν συνεμορφώθησαν καὶ συμμορφοῦνται μὲ τὴν τακτικὴν, ἂν καὶ ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν

ακολουθεῖ, ἰδοὺ σᾶς ἀναφέρω ἀποδείξεις τινὰς τοιούτων πιστώσεων ἐνεργηθεισῶν διὰ Β. διαταγμάτων, πιστώσεων μάλιστα ὁμοίων ὅσον ἔνεστι τῶν δαπανῶν, αἵτινες σᾶς παρουσιάζονται διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, εἰς αὐτὰ τὰ δείγματα εὑρίσκεται ἡ σοφία τῶν Γάλλων, τοὺς ὁποίους ἀκολουθοῦμεν· ἄλλως τε, ἂν παραδεχθῆτε τὴν ἑρμηνείαν τοῦ προλαλήσαντος, ἀφαιρεῖτε τὰ μέσα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις τοιουτοτρόπως δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ καθῆκόν της, καὶ ἥτις ἐνεργοῦσα καθ' ἣν ἔκαμε ἐξήγησιν ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην, καὶ δύναται νὰ κατα δικασθῇ ἂν παρανόμως πράξῃ ὅταν ἐνώπιον τῶν Βουλῶν ὑποβληθῇ ὁ κανονισμὸς τῶν τοιούτων πιστώσεων.

Ἐνταῦθα διακοπείσης τῆς συζητήσεως, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ μισθοδοσίας τῶν Παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενείου καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοῦ τῶν παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ὅτε ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων ὁ περὶ δικαιοδοσίας τῶν προξενικῶν ἀρχῶν Νόμος, ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ τακτικῶν παρέδρων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προξένου Διευθυντοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Γραφείου, ἀπαρτίζωσι τὸ Προξενικὸν Δικαστήριον.

Τὸν τοιοῦτον δὲ διορισμὸν προεῖδε τὸ ἄρθρον 14 τοῦ διαληφθέντος Νόμου, ἐν ᾧ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ διορίσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο τακτικοὺς παρέδρους καὶ νὰ μισθοδοτῇ αὐτούς.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖ δὲν ὡρίσθησαν τὰ περὶ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω Νομοσχέδιον, ἐν ᾧ κανονίζεται καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Ὁ μισθὸς τῶν παρέδρων προσδιωρίσθη εἰς δραχμὰς ἑπτακοσίας (700) κατὰ μῆνα, διότι αἱ δαπάναι εἶναι ὑπάρχοι ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προσδιορίσῃ ἐξ ὑπαρχῆς ἐπαρκῆ μισθὸν εἰς ὑπαλλήλους αὐτῆς τῶν ὁποίων ὁ προορισμὸς εἶνε νὰ διατελέσωσι, μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης ἀκεραιότητος, τὴν δικαιοσύνην ἐν τῇ πρωτευούσῃ

ἐκείνῃ, ἔνθα ἀναφύονται αἱ σπουδαιότεραι διαφοραὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας ἡμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς
Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῇ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν,

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ὁ μισθὸς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1856 περὶ δικαιοδοσίας καὶ καθηκόντων τῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν Νόμου, διοριζομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει τακτικῶν Παρέδρων, ὁρίζεται εἰς δραχμὰς ἑπτακοσίας (700) κατὰ μῆνα δι' ἕκαστον αὐτῶν.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος καὶ Λ. Α.
Ὁ Ἀντιπρόεδρος Γ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Δ. Λ. Κουντουριώτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Λ. Μαυρομιχάλης προσλαβὼν ὡς Γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κου-

τουριώτην ἀντὶ τοῦ Κ. Ἰω. Οἰκονόμου ἀπόντος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης ἵνα μήπω καταρτισθέντων ἀνεβλήθη εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 967, 446 16/00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1858, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περιεστράφη ἀναρμοικῶς καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, θελήσαντος διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ὑποδείξῃ καὶ αὐθις τὸ ἐσφαλμένον τῆς ἰδικῆς μας ἑρμηνείας τοῦ νόμου καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην, διότι, εἶπεν, ὁ λογιστικὸς νόμος κατὰ γράμμα καὶ πνεῦμα δὲν ἔχει τὴν ἑρμηνείαν, ἣν ἡμεῖς θέλομεν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτόν· ὡμίλησεν πολλὰ χθὲς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ τρόπον τινὰ ἔδωσε ἓν λογιστικὸν μάθημα· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἔχω τὴν λογιστικὴν ἱκανότητα νὰ ἐξηγήσω ἐν λεπτομερείᾳ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου, οὐχ ἧττον ὁδηγούμενος ἐκ τοῦ ὀρθοῦ λόγου δύναμαι νὰ κατανοήσω τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν αὐτοῦ· ὁ Κ. ὑπουργὸς διήρεσε χθὲς τὰς δαπάνας εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους, καὶ τὰς μὲν τακτικὰς διήρεσε αὐθις εἰς ὡρισμένας καὶ ἐπιδεκτικὰς αὐξομειώσεων, τὰς δὲ ἐκτάκτους ἐξέτεινε εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἔκτακτον ἔξοδον, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἐκτάκτων ὑπηρεσιῶν, καὶ πρὸς τοῦτο ἀνέφερε διάφορα παραδείγματα ἄρθρων Γαλλικῶν, ἐξ ὧν ἠρανίσθημεν τὸν ἡμέτερον λογιστικὸν νόμον. Δὲν γνωρίζω πότε ἡ Γαλλία ἐξέδωκε τὸ ἓν καὶ πότε τὸ ἕτερον ἄρθρον τοῦ λογιστικοῦ αὐτῆς Νόμου, παρατηρῶ ὅμως, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία, ἥτις ἠρανίζεται πᾶν τὸ καλὸν ἐξ ὅλων τῶν νομοθεσιῶν, καθιέρωσεν ἓν ἄρθρον εἰς τὸ ὁποῖον ὑπαγάγει ὅλας τὰς ἐκτάκτους ὑπηρεσίας, τῶν ὁποίων τὸ ἔκτακτον καὶ συνάμα τὸ κατεπείγον πρέπει νὰ ἦναι ἀποδεδειγμένον, ὥστε τὸ παρὸν ἀντικείμενον ἔχει μεγίστην διαφορὰν πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως δὲ τῶν καθ' ἕκαστα κονδυλίων τῶν δαπανῶν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταβαίνω, θέλει ἀποδειχθῇ καὶ ἀναγνωρισθῇ τὸ φαντασιῶδες τοῦ κατεπείγοντος τῶν παρουσῶν πιστώσεων.

Ἡ ἀγορὰ τῶν ὅπλων εἶναι συνέχεια ἀλληλοδιαδόχου μερίμνης

πολλῶν ἐτῶν, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δὲν εἶναι ἐκ τῶν κατεπειγόντων.

Ἡ ἀγορὰ τῶν κτημάτων τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας, δὲν εἶναι τακτικὴ, διότι δι' αὐτῆς δὲν γίνεται γνωστὸν ποῖα εἶναι τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα πρόκειται ν' ἀγορασθῶσι, καὶ ποία ἡ χρῆσις ἢ ἡ ἀνάγκη αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον· ὥστε ἄνευ τῆς ἀποδείξεως τῆς τοιαύτης ἀνάγκης δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ καὶ ἡ ὑπηρεσία ἔκτακτος, ὡς δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ τοιαύτη καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ δανείου πρὸς κατασκευὴν τυπογραφικῆς μελάνης· ὥστε αἱ πιστώσεις αὗται δὲν προέρχονται ἀπὸ ἄγνοιαν τοῦ νόμου, ἀλλ' ἀπὸ τὴν τάσιν, ἣν ἀπό τινος χρόνου προέθετο ἡ Κυβέρνησις, τοῦ νὰ πράττῃ ὅ,τι τὰ Βουλευτικὰ Σώματα θέλουν πράττει κατὰ τοὺς ἓξ μῆνας τῆς ἀργίας των. Διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν ἀποδέχομαι τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ἐξήγησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ λογιστικοῦ νόμου, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἔχω ἀνάγκην νὰ δώσω λόγον περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῶν πιστώσεων, περὶ ὧν πρόκειται· ἀλλὰ πρὸ τούτου πρέπει ν' ἀκολουθήσω τὸν ἀληθῆ συλλογισμὸν τοῦ καθ' ἡκοντος· ὁ ἔντιμος συνάδελφός μου ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν σας εἶπεν, ὅτι ἡ ἔκθεσις ἡ συνοδεύουσα τὸν λογιστικὸν νόμον συνετάχθη ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ νόμου, διότι περιέχει κάτι τι ἐκτὸς τοῦ νόμου τούτου, ἤ ὅτι ἂν παραδεχθῆτε τὴν ἔκθεσιν δὲν θὰ ἔχητε ποτὲ ἐκτάκτους πιστώσεις καὶ ἐν ἐνεργείᾳ αὐτῶν τῶν βουλῶν, διότι ὁ νόμος ἐκτάκτους ὑπηρεσίας καὶ οὐχὶ περιστάσεις ἀναφέρει, ὅπως ἡ ἔκθεσις· ἄλλως τε τὸ ἔγγραφον αὐτὸ τῆς ἐκθέσεως δὲν ἀποτελεῖ μέρος τοῦ νόμου καὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικόν. Ἀκολουθῶν λοιπὸν τὴν ἔννοιαν, λέγω, ὅτι ἐκτάκτους πιστώσεις δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἐνώπιόν σας διὰ Β. Διαταγμάτων εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, καὶ ταύτας ἐννοῶ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι φέρουν βλάβην καὶ ἀδικήματα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἰδιώτην.

Κατὰ τὰ 1854, μετὰ τὰ συμβεβηκότα ἐκεῖνα κατὰ τὴν Ἤπειρον καὶ Θεσσαλίαν, πολλαὶ οἰκογένειαι προσφύγων εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς των· ἐξ αὐτῶν ὀλίγαι ἔμειναν αἱ ὁποῖαι εἶχον δίκην δούλου καὶ καταπιέζοντο ἀπὸ μίαν τοκογλυφίαν, ὥστε ἠναγκάζοντο νὰ ἐκπατρισθῶσι· ἀπέναντι αὐτῆς τῆς ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ περιμείνωμεν τὴν παρέλευσιν τῶν ἓξ μηνῶν διὰ νὰ ζητήσωμεν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πίστωσιν.

Μεταβαίνων ἐπομένως εἰς τὸ κονδύλιον τὸ διὰ ἀποζημιώσεις

των οικοπέδων Πατρών, λέγω, ότι ή πίστωσις ύπερ της ύπηρεσίας ταύτης δεν ύπάγεται εις τας διατάξεις του άρθρου 15, διότι δεν είναι εκ των κατονομαζομένων εν τω προϋπολογισμώ· επειδή αι δυσχέρειαι της αποζημιώσεως των οικοπέδων τούτων έλθησαν εις μίαν εποχήν, καθ' ην ήτο κυρωμένος ο προϋπολογισμός, λέγω, ότι κατεπείγουσα ήτο και αυτή ή υπηρεσία, ή οποία απέβλεπε τα συμφέροντα μιας τοιαύτης πόλεως και αυτού του δημοσίου. Η κατάστασις των καθυστερούντων ήτο εις τοιαύτην ανωμαλίαν, ώστε δεν έδιδετο να εξοχθή αποτέλεσμα, και άφ' ετέρου ηναγκάζοντο οι πολίται να πληρώνωσι διπλούς φόρους ένεκα της διαγωγής των παρά καιρούς εισπρακτόρων· κατά συνέπειαν λοιπόν δεν έπρεπε να βραδύνω ούδε στιγμήν, όπως φέρω την δέουσαν διόρθωσιν, και επομένως εθεώρησα, ότι το αντικείμενον τούτο ήτο το πρώτον και κατεπείγον, εις το οποίον έπρεπε να καταβάλλω την περισσοτέραν προσοχήν.

Επί της αγοράς των κτημάτων της Δομνίσσης έρχομαι να παρατηρήσω, ότι όταν ευρισκόμεθα υπό την πίεσιν της προμηθείας οικοπέδων και καταστημάτων μεγάλης αξίας, και είρίσκομεν αυτά εύθηνά, πρέπει να χάσωμεν την ευκαιρίαν και να μη τα αγοράσωμεν, ενώ η αγορά των είναι λυσιτελής εις το δημόσιον εκτιμηθέντων μέχρι ενός εκατομμυρίου διακοσίων χιλιάδων δραχμών, και ενώ άλλος επέσπευδε να πραγματοποιήση την αγοράν αυτών εις Ευρώπην;

Ως προς την αγοράν των όπλων ουδεμίαν λεπτομέρειαν είμαι εις θέσιν να δώσω, δύναμαι μόνον να παρατηρήσω, ότι ευρομεν αυτήν την περίστασιν, καθ' ην ηδυνάμεθα να τα αγοράσωμεν, και δεν ημπορούσαμεν είμη να αγοράσωμεν ό,τι είχομεν ανάγκην.

Εκ των ανωτέρω εξάγεται, ότι άπασας τας ανωτέρω υπηρεσίας, άπασας τας εν τω Νομοσχεδίω πιστώσεις εθεωρήσαμεν επτάκτους και κατεπειγούσας, και πεπείσμεθα ότι η Γερουσία θέλει τας χαρακτηρίσει ως τοιαύτας και κυρώσει διά της ψήφου της.

Αντέλεξεν ο Γερουσιαστής Κ. Φύλλας.

Είχε μέγα δίκαιον εις περίφημος πολιτικός να είπη, ότι το Βουλευτικόν βήμα είναι το μεγάλο σχολείον του κόσμου τα φωτεινότερα των δημοσίων ανδρών. Ας ευχαριστήσωμεν την θείαν πρόνοιαν, ουχί μόνον διότι απεκτήσαμεν την ανεξαρτησίαν μας, αλλά και διότι εις ολιγοχρόνιον διάστημα απεκτήσαμεν και το Βουλευτικόν βήμα, άνευ του οποίου ούδε ανεξαρτησία ηδύνατο να υπάρξη· εντός ολίγου χρόνου κατενοήσαμεν την αληθή έννοιαν των νόμων, τους οποίους άλλοτε επεψηφίσαμεν.

Όταν ο Κ. Υπουργός των Εσωτερικών μας υπέβαλε την περί του ηλεκτρικού καλωδίου πίστωσιν, τότε ούτε αυτός μας ελάλησε μέ την γλώσσαν μέ την οποίαν μας ωμίλησε σήμερον, ούτε ο Κ. Υπουργός των Οικονομικών μέ την έννοιαν μέ την οποίαν σήμερον ερμηνεύει τον Νόμον· ο πρώτος είπε τότε παρακάτω, ότι παρανόμησε μή συμμορφωθείς μέ τας διατάξεις του περί δημοσίου λογιστικού Νόμου.

Οι λόγοι, τους οποίους έχθες ο Κ. επί των Εσωτερικών Υπουργός και σήμερον ο επί των Οικονομικών ανέπτυξαν, δεν έπεισαν άρκούντως την συνείδησίν μου· ο πρώτος μας έδωσε και εν μάθημα λογιστικών υποβαλών σωρείαν νομοθετικών διατάξεων και παραδειγμάτων ξένων, διά να μας πείση, ότι δύναται ή Κυβέρνησις να δαπανήση εις κατεπειγούσας κατ' αυτόν αορίστους περιστάσεις· αλλά δι' όσων μας εξέθηκε δεν ηδυνήθη να μας διατυπώση την αληθή έννοιαν των αντικειμένων, όσα ανέφερε. Τα ξένα παραδείγματα δεν δύνανται να έχωσι επιρροήν εις τας σαφείς διατάξεις του ημετέρου λογιστικού Νόμου· όταν ή Κυβέρνησις του 1852 υπέβαλεν εις την επιψήφισίν μας τον λογιστικόν νόμον, έφερε συνάμα και μίαν έκθεσιν αιτιολογούσαν και ερμηνεύουσαν το γράμμα και πνεύμα των διαφόρων διατάξεων αυτού· κατά την ψήφισιν τούτου εγώ ήμην εναντίος επί του όλου· αλλ' υμείς, οίτινες επεψηφίσατε αυτόν, είχατε βεβαίως υπ' όψιν σας την ερμηνείαν, ήν ή έκθεσις εις έκαστον άρθρον έδιδε, και επί τη βάσει ταύτης επεψηφίσατε αυτό, διότι κάγω, και τον έχων εναντίαν ιδέαν, ούτως ηνόησα το άρθρον 18· δεν πρέπει λοιπόν να καταφεύγωμεν εις ξένα παραδείγματα, όταν το κείμενον του ημετέρου νόμου είναι σχολιασμένον εις την έκθεσιν μέ μεγάλα γράμματα, και μάλιστα δεν πρέπει να μεταθώμεν διατάξεις ξένας, τας οποίας αυτοί οι ίδιοι ξένοι κατεπάτησαν. Επρόβαλεν ο Κ. Υπουργός, ότι ερμηνεύοντες όπως ή έκθεσις, τον Νόμον δεν δυνάμεθα να εισαγάγωμεν ούδεμίαν πίστωσιν υπέρ παντός άλλου καλού· αλλά το άρθρον τούτο δεν είναι τόσον αποκλειστικόν, καθόσον δια πάν ό,τι δεν είναι εκ των αναφερομένων κατεπειγόντων περιστάσεων δύναται να ζητηθή αναπλήρωμα· πίστωσις από τα Σώματα, τα οποία ποτέ δεν θέλουν αρνηθή την συγκατάθεσίν των επί πιστώσει, ήτις αρμόζει καλώς· εγώ δε δεν θέλω είπει Φαρισαϊκώς ακριβολογών την έννοιαν του άρθρου του Νόμου, ότι τούτο δεν υπάγεται εις το άρθρον 15· παρεξαιρώ τα του ηλεκτρικού καλωδίου, έμαθον

ἐὰν τὸ ἄρθρον 18 ἐφηρμόσθη ὑπὸ προκατόχων ὑπουργῶν εἰς περιστάσεις μὴ ὑπαγομένας εἰς τὰς καταπληκτικὰς περιστάσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἔκθεσιν, διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔφερεν ἰδικά μας παραδείγματα τοιούτης πρακτικῆς, ὅτε ἔπρεπε καὶ ἡμεῖς νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ κάποιαν περίνοιαν, καὶ νὰ προνοήσωμεν τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν εἰς τὸ μέλλον, ὥστε εἰς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἄρθρου 18 ἐμμένω εἰς τὴν ἔννοιαν, ἣν εἰς αὐτὸ ἀπέδωκα.

Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῶν πιστώσεων ἐρωτῶ, διατί νὰ εἴμεθα πάντοτε ἐπιμηθεῖς· ἡ Δούκισσα τῆς Πλακεντίας ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 1855 ἔκτοτε ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ ἦναι προμηθὴς καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνήκουσαν πίστωσιν διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἐγκαταλειφθέντων κτημάτων της. Ἡ διαπραγμάτευσις, ἣν ἔφερεν εἰς πέρας εἷς πολίτης περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν κτημάτων αὐτῶν, διήρκεσεν ἐπὶ ἓν ὁλόκληρον ἔτος, καὶ δι' αὐτῆς συνεφώνησε τὴν ἀγορὰν ὅλων ἐπὶ τῇ τιμῇ 200.000 φράγκων· ὅτε δὲ οὗτος, ἐπειδιάσθη εἰς τὸ ἀτμόπλοιον διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, τότε ἡ Κυβέρνησις ἐξύπνησε καὶ ἐτηλεγράφησεν, ὅτι προσφέρει περισσότερα, ἐνῷ ἂν εἰς τὸν πολίτην τοῦτον ἐπρόφερεν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα πλέον τῶν διακοσίων χιλιάδων, ὁ πολίτης οὗτος ἤθελε παραχωρήσει ταῦτα εἰς εἰς τὴν Κυβέρνησιν εὐχαρίστως.

Ὡς πρὸς τὰ ὅπλα παρατηρῶ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ καταφανὴς ἡ ἀνάγκη τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἠγοράσθησαν, ἔπρεπε νὰ καταδειχθῇ προηγουμένως καὶ νὰ ζητηθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλῶν, διότι ἄλλως, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἰπω, εἴμεθα πάντοτε ἐπιμηθεῖς καὶ οὐχὶ προμηθεῖς.

Περισσότερα τῶν ὅσων εἶπα δὲν ἔχω νὰ εἰπω. Ἐὰν οἱ λόγοι μου εἶναι ἀσθενέστεροι τῶν λόγων τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπιψηφίσατε, ἐὰν ἐγκρίνετε, τὸ Νομοσχέδιον, ἐγὼ δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ δώσω ψῆφον ἐναντίαν.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐπειδὴ οἱ προλαλήσαντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἐξέφρασαν ἐμμέσον τινὰ μομφὴν ὡς πρὸς τὴν ἀγορὰν τῶν ὅπλων, νομίζω ἀναγκαῖον νὰ εἰπω τὰ ἑξῆς.

Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ὁ στρατὸς ὑπῆρξε διηρημένος εἰς τοσαῦτα ἀποσπάσματα πρὸς καταδίωξιν τῆς λῃστείας, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ πρὸ καιροῦ θετικὰς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ὅπλων.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι οἱ διάφοροι ἀποσπασματάρχαι ἔδωσαν ἐν μέρει πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν χρήσει ὅπλων, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο νὰ πεισθῇ ἀμέσως εἰς τοιοῦτον δαπανηρὸν ἔργον. Ἔκρινε λοιπὸν καλὸν νὰ συλλέξῃ ἀκριβεστέρας πληροφορίας στηριζομένας εἰς ἐπιθεωρητικὰς ἐρεύνας, καὶ διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὅσον οἷόν τε συγκέντρωσις τῶν διαφόρων ἀποσπασμάτων, ἥτις κατορθώθη κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον, ὅτε ἡ Κυβέρνησις λαβοῦσα πληροφορίας ἀκριβεῖς ἔσπευσε νὰ ἀγοράσῃ τὰ ὅπλα, καθ' ἣν ἐποχὴν δὲν ἦσαν εἰς ἐνέργειαν αἱ Βουλαί, ὅπως ζητηθῇ ἡ ἀνήκουσα πίστωσις· διὰ τοὺς λόγους τούτους πιστεύω, ὅτι ἡ Γερουσία θέλει ἀναγνωρίσει καὶ τὸ ἔκτακτον καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς ἀγορᾶς ταύτης καὶ ἐπικυρώσει τὴν πίστωσιν.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης ὡς μέλος τοῦ ὑπουργείου καὶ ὡς ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὸ 1854, ὅτι πρώτη προτεραιότης τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου ἦτο ἡ περίθαλψις τῶν προσφύγων ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεστήθησαν εἰς διάφορα μέρη κεντρικαὶ ἐπιτροπαί, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν αὐτοῖς καὶ ἄρτος καὶ διάφορα ἄλλα ἀναγκαῖα.

Ἀκολούθως ὕστερον τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Κύριε!

Μετὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξηγήσεις, καὶ μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ πρὸ ὀλίγου παύσαντος ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου καὶ τῆς συνοδευούσης αὐτὸν ἐκθέσεως τοῦ τότε ὑπουργοῦ, δὲν δύναμαι νὰ μὴ λάβω ἐκ νέου τὸν λόγον.

Λυποῦμαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ παρακολουθήσω τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, οὔτε εἰς τὰς ἰδέας οὔτε εἰς τὰς ἐκφράσεις, τὰς ὁποίας ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει μεταχειρίζεται, ὁμιλῶν περὶ τῆς νομοθεσίας μας καὶ περὶ τῶν ὑπουργῶν, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν εἰς μίαν προγενεστέραν ἐποχήν. Πρώτην φορὰν ἀκούω οἱ Κύριοι ὑπουργοὶ νὰ ἐπικρίνωσι δημοσίᾳ τοὺς προκατόχους των, καὶ τὸ χειρότερον νὰ κηρύττωσι· ὅτι δὲν ἤξευραν τί ἔλεγαν καὶ τί ἔγραφον ἐκεῖνοι, πρακειμένου λόγου περὶ ἐκθέσεως ὑπουργικῆς, ἥτις συνώδευσε νομοσχέδιον. Εἶναι μεγάλη τόλμη νὰ ἔρχεταί τις ἐκ τοῦ προχείρου νὰ ἐπικρίνῃ παρελθοῦσαν ἐποχὴν καὶ πρόσωπα· ἀγνοεῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι εἰς κανὲν μέρος τοῦ κόσμου δὲν κατορθώθη εἰσέτι

νὰ ὑφιστῇ νόμος περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν, καὶ διατί, διότι εἶναι τὸ δυσκολώτερον ἔργον διὰ νὰ μὴν εἴπω ἀδύνατον διὰ νὰ κρίνῃ τις ἕνα πρακάτοχον ὑπουργὸν ἐνεργοῦντα ἢ γράφοντα, πρέπει νὰ εὑρεθῇ ἐν τῷ μέσῳ ὅλων τῶν περιστάσεων εἰς τὰς ὁποίας ἐκεῖνος εὑρέθη· πρέπει νὰ ταχθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐπιρροῶν, αἵτινες περιεστοίχιζον ἐκεῖνον· πρέπει μὲ ἕνα λόγον νὰ φέρῃ εἰς τὴν ζωὴν μίαν ἐποχήν, ἥτις παρῆλθε· διὰ τοῦτο οἱ ῥήτορμοι μετ' εὐλαβείας ἅπτονται τοῦ παρελθόντος. Θὰ μὲ συγχωρήσετε ἐπομένως ν' ἀπαντήσω εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Κ.Κ. ὑπουργούς, μεταχειριζόμενος τὴν διάλεκτον, ἥτις ἀρμόζει καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸ Σῶμα· ἂν δὲν θέλετε, Κύριοι ὑπουργοί, νὰ ἀποδώσητε εἰς τοὺς ὑπουργούς, τοὺς ὁποίους ὑπαινίττεσθε, πλειοτέρας γνώσεις, θὰ συγκατατεθῆτε, πιστεύω, νὰ τοὺς κατατάξητε εἰς τὴν κατηγορίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς αὐτοὶ τάττεσθε, καὶ τότε πρέπει νὰ πιστεύσητε, ὅτι ἡ ἔκθεσις ἐγράφη ἐν πλήρει γνώσει τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ἤθελεν ὁ ὑπουργὸς νὰ ὑποστηρίξῃ, καὶ ἡ ἔκθεσις δὲν εἶναι ποσῶς εἰς ἀντίφασιν μὲ τὸν νόμον οὔτε κατ' ἔννοιαν οὔτε κατὰ γράμμα. Ἂν δὲν ἐλησμόνησα, Κύριοι, ὅλως διόλου τὰ γράμματα καὶ τὴν γραμματικὴν καὶ τὰς μεταφορὰς τῶν λέξεων καὶ φράσεων, συγχωρήσατέ μοι νὰ εἴπω, ὅτι κάμμια διαφορὰ δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ὅρων τοὺς ὁποίους φέρει ὁ νόμος, καὶ ἐκείνους, οἵτινες περιέχονται εἰς τὴν ἔκθεσιν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ 18 ἄρθρον· τὸ ἄρθρον λέγει «ἐκτάκτους καὶ καταπιεζούσας ὑπηρεσίας» καὶ τὸ σχετικὸν χωρίον τῆς ἐκθέσεως λέγει «ἐκτάκτους καὶ καταπιεζούσας περιστάσεις καὶ δαπάνας» ποία διαφορὰ ἐννοίας οἰκονομικῆς ὑπάρχει εἰς τὴν λέξιν «δαπάνη ἢ περίστασις» μὲ τὴν λέξιν «ὑπηρεσία», καὶ μάλιστα ὅταν λησθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ σύνολον τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ χωρίου; κάμμια· καὶ ἀποδείξεις εἶναι, ὅτι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν κάμμια δυσκολία δὲν ἀπαντᾶται.

Κύριοι! Ἐν γνώσει ὅλων τῶν διατάξεων τοῦ λογιστικοῦ τῆς Γαλλίας, τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦ 1838 ἔκαμε διαφόρους μεταβολὰς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς πιστώσεις, συνετάξαμεν τὸν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμον· εἴχομεν τρόπον εἰς βάσιν τοῦ ἡμετέρου νόμου τὸν τῆς Γαλλίας, διότι ἀπεδείχθη ὁ σοφώτερος, ἀλλὰ δὲν ἐλησμονήσαμεν εἰς τινας περιπτώσεις, ὅτι ζῶμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκεῖ π. χ. οἱ ὑπουργοὶ ἔχουν ὅλην τὴν ἐξουσίαν νὰ μεταβάλλουν κατ' ἀρέσκειαν τὰ ποσὰ τῶν ἄρθρων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν ἡ μετάθεσις ἀπὸ ἄρθρου εἰς ἄρθρον δὲν συγχωρεῖται· ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι μεταβολαὶ τὰς

ὁποίας καθιερώσαμεν, καὶ ἴσως ἡ πεῖρα θὰ μᾶς ὑπαγορεύσῃ μετ' ὀλίγον νὰ ψηφίσωμεν καὶ ἄλλας τροποποιήσεις· δὲν ἔχει ἐπομένως δίκαιον νὰ ζητῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν ὑποστήριξιν τῶν πράξεών του τὰς ἐρμηνείας τὰς ὁποίας ἀπὸ τὰς Γαλλικὰς διατάξεις ἀφίσατε. Οἱ ὁρισμοὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Ἑλλάδος εἶναι σαφεῖς, καὶ ἡ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν προσφέρει ἡ συνοδεύουσα τὸν νόμον ἔκθεσις ὄχι μόνον εἶναι ἀκριβής, ἀλλ' εἶναι καὶ ὑποχρεωτική, διότι ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν τῶν διασαφήσεων ἐδέχθησαν τὰ βουλευτικὰ Σώματα τὸν νόμον.

Θέλετε τώρα νὰ μάθητε καὶ τινας λεπτομερείας τὰς ὁποίας ἀγνοεῖτε; ἀκούσατε· ὅπως παντοῦ οὕτω καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅλα τὰ νομοθετήματα ἔχουν τι ἴδιον, τὸ ὁποῖον ὑπαγορεύουν ἢ ἐπιβάλλουν αἱ περιστάσεις τοῦ τόπου. Ἓν γένει εἰς τὰ πολυμελῆ σώματα ἀδύνατον σχεδὸν εἶναι νὰ μὴ προστεθῇ εἰς ἕνα νόμον κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ κάτι τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐννόησε ἢ συλλαβὸν τὸ πρῶτον τὴν ἰδέαν καὶ εἰσαγαγὸν τὸν νόμον, ἐνίοτε μάλιστα αὐτὸ τὸ κάτι τι φαίνεται ὅλως ἀλλότριον τοῦ προκειμένου, καὶ ὅμως οἱ ὑπουργοὶ τὸ ἐδέχθησαν, διότι ἐνόμιζον ὅτι πρέπει νὰ κάμωσι μίαν μικρὰν θυσίαν διὰ νὰ κερδίσωσιν ἕνα σπουδαῖον νόμον· τοῦτο εἶναι τόσον βέβαιον, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ περιώνυμος νομοδιδάσκαλος Ἄγγλος, ὁ Λόρδος Βρούμ, ἀνέκραξε μίαν ἡμέραν μετ' ἀγανακτήσεως, πόσον κακὸν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀξίωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχουν τινὲς ἐκ τῶν νομοθετικῶν μελῶν, νὰ εἰσάγωσιν εἰς τοὺς νόμους τὰς ἰδιαιτέρας γνώμας των, καὶ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ ὑπουργὸς νὰ ἐνδώσῃ ἐνίοτε, καὶ ὅταν προφανῶς βλέπῃ ὅτι ἐν μέρει ἡ οἰκονομία ἢ καὶ αὐτὴ ἡ ἔννοια τοῦ νόμου τροποποιεῖται.

Συντάττοντες αὐτὸν τὸν νόμον, ἐννοεῖτε, Κύριοι, ὅτι προῆλθεν ἀπὸ ἰσχυροὺς λόγους· ἡ ἰδία ἐξουσία ὑπέβαλεν εἰς ἑαυτὴν τὰ δεσμά· ποῖος τὴν ἠνάγκασεν; οὐδείς· καὶ τί τρέχει λοιπόν; τρέχει ὅ,τι τρέχει παντοῦ ὅπου εἰσάγεται κατὰ πρῶτον ἡ τάξις· ἔπρεπε νὰ βάλωμεν χαλινοὺς εἰς τὴν διαχείρισιν, καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν πιστώσεων. Ἔπρεπε νὰ κάμωμεν καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἰδίων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως παλὰ, τὰ ὁποῖα δὲν λέγονται, διὰ νὰ σταματίσωμεν τὸν χειμάρρουν· ἀλλέως, κύριοι, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ δέκα πέντε ἑκατομμύρια τῶν ἐξόδων. Ἐν γνώσει λοιπὸν εἴπομεν, ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους σημειοῦνται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ διὰ νὰ ἀφίσωμεν μίαν θύραν ἀνοικτὴν διὰ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἀναλούθως ἤθελον χρειασθῇ, δὲν μετεχειρίσθημεν τὴν λέξιν ὅλα,

Σᾶς λέγομεν λοιπόν, ὅτι τὰ ἄρθρα 15, 18 καὶ 20 δὲν ἀφοροῦσι κυρίως τὰς βουλάς, ἀλλὰ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν· ἠθέλαμεν νὰ περιορίσωμεν τοὺς ὑπουργοὺς νὰ μὴν ἐξοδεύουν εἰμὴ διὰ νόμου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ μὴν ἀρίσωμεν ἄνευ μέσων τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κράτους ἐν ἀνάγκῃ, ἐγράψησαν τὰ εἰρημένα τρία ἄρθρα, καὶ διὰ νὰ πεισθῆτε, ὅτι δὲν ἔγιναν διὰ τὰς βουλάς ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀναγνώσατε τὸ νομοσχέδιον, ὅπως εἰσήχθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Βουλήν (ἀναγνώσθη), ἀλλ' ἐπειδὴ παρεξηγήθη ἡ φράσις αὐτῶν τῶν ἄρθρων, ὅπως εἶχε, καὶ ἐπέμειναν ἡ Βουλή, ὁ ὑπουργὸς συγκατετέθη διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀνωτέρω σᾶς εἶπον, καὶ συνετάχθησαν τὰ ἄρθρα, ὅπως σήμερον ἔχωσιν.

Ἀλλὰ τί θὰ γένῃ, λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅταν παρουσιασθῶσιν, ὑπαγουσῶν τῶν βουλῶν, ἀνάγκαι μὴ ἀναγόμεναι εἰς αὐτὰ τὰ ἄρθρα; τὸ κράτος θὰ μένει τότε ἀδιοίκητον, διότι αἱ Βουλαὶ δὲν δύνανται νὰ ψηφίσωσιν ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰμὴ ὅσα ἔξοδα ἀνάγονται εἰς μόνον αὐτὰ τὰ ἄρθρα καὶ τίποτε περισσότερον. Ἂς ὑπαγάσῃ, παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργόν, καὶ οἱ φίλοι του διασκεδάζονται, ὅταν ἀναγνώσῃ τὸ ἄρθρον Θ. Κατ' αὐτὸ δύνανται αἱ βουλαὶ νὰ ψηφίσωσι παντὸς εἴδους δαπάνας, ὅταν ἦναι παρούσαι. Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ τύπος, καθ' ὃν εἶναι συντεταγμένον τὸ ἄρθρον, δὲν πρέπει νὰ παρατηρῆται, διότι καὶ τούτου ἡ σύνταξις κατ' οἰκονομίαν ἔγινεν, ὅπως ἔχει. Ὅτι δὲ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα ἐκ τοῦ ὅτι τοιαῦτα ἐγένετο ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς του μέχρι σήμερον, καὶ εἰς κανένα ὑπουργὸν δὲν εἶπον αἱ Βουλαί, ὅτι ἀρνοῦνται τὴν ψῆφισιν τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης πιστώσεως, διότι ἄλλως ἐμποδίζει ὁ νόμος. Ὅλα, Κύριοι, ὅσα βλέπετε διατεταγμένα εἰς τὸν περὶ ἀκριβείου λογιστικοῦ νόμον περὶ πιστώσεων, δὲν ἔχουν ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ πῶς νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ὑπουργοὺς νὰ λαμβάνωσι πιστώσεις διὰ διαταγμάτων· οἱ φόβοι, τοὺς ὁποίους ἐκφράζει ὁ Κ. ὑπουργός, περὶ τοῦ ὅτι ἂν παραδεχθῆτε τὴν ἔννοιαν τοῦ νομου, ὅπως μέχρι τοῦδε ἐπράξετε, θέλει εὑρεθῆ εἰς περιπλοκὰς ἡ ὑπηρεσία, δὲν ὑπάρχουν, μήτε αὐτὸς τοὺς πιστεύει· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, ἐὰν ἀπ' ἐναντίας παραδεχθῆτε τὴν ἑρμηνείαν, τὴν ὁποίαν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ θέλουν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν νόμον, πιστεύσατε, ὅτι καταστρέψατε ὅλον τὸ λογιστικὸν τῆς Ἑλλάδος οἰκοδόμημα· ἀφαιρεῖτε πᾶσαν ἐγγύησιν ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν δημοσίων πόρων, καὶ τὸ μεγαλήτερον ἐλαττώ-

νετε τὴν νόμιμον ἐπιρροὴν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους. Ὅταν ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην τὴν ψῆφον σας διὰ νὰ ἐξοδεύῃ, ὀλίγον θὰ συλλογισθῇ τὸν ἔλεγχον, τὸν ὁποῖον ἔχετε τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐνεργῆτε ἐπὶ τῶν πράξεών του, σπανίως θὰ ἀκούσῃ τὰς συμβουλάς σας, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ πνεῦμά σας. Τὸ κατ' ἐμὲ ποτὲ δὲν θέλω συντρέξει νὰ ἐλαττωθῇ αὐτὴ ἡ ἐπιρροή, ἥτις εἶναι ἀναγκαία καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς ἐξουσίας. Ὁ νόμος, Κύριοι, ὅπως ἦναι συντεταγμένος εἰς τὸ κείμενον, καὶ ὅπως ἐξηγεῖται εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν, καὶ σαφὴς εἶναι καὶ κάνενα πρόσκομμα δὲν φέρει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἂν βάλλῃ προσκόμματα εἰς τὰς φρενοτροπίας τῶν ὑπουργῶν τόσῳ καλήτερα· ἔτι μᾶλλον πρέπει νὰ καθιερώσητε τὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ἐλάβαμεν.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὰ καθέκαστα· ὀλίγον λόγον περὶ αὐτῶν θέλω κάμει, διότι ἀρκούντως χθὲς ἀνέπτυξα τὰς περὶ τούτων ἰδέας μου.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν σᾶς ἔκαμεν πρὸ ὀλίγου μίαν ὁλόκληρον ἐφημερίδα παριστῶν τὰς περιπλοκὰς τὰς ὁποίας ἀπήντησεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν καθυστερούντων, μὲ ἄλλας λέξεις ἐκατηγόρησε τοὺς προκατόχους του· ἂν αὐτὸς ὁ τρόπος τῶν ἐπικρίσεων τῆς Κυβερνήσεως ἐκ μέρους τῆς ἰδίας κυβερνήσεως εἶναι πρᾶξις καὶ διαγωγὴ κυβερνητική, ἀρίνω εἰς ὑμᾶς νὰ τὸ κρίνετε· τοῦτο μόνον παρατηρῶ εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν, ἐάν, ὡς λέγει, ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία εἰς τὰ καθυστεροῦντα, καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχει, μέγα μέρος τῆς εὐθύνης αὐτῆς τῆς καταστάσεως βαρύνει αὐτὸν τὸν ἴδιον. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀναβάσεώς του εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἕδραν ἐγνώρισε τὴν κατάστασιν τῶν καθυστερούντων, καὶ ὅμως μετὰ τρεῖς χρόνους ὑπουργεύων τίποτε πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ δὲν ἔκαμε· ἤτι λέγει ὅτι προχθὲς ἔκαμε, δηλονότι ὅτι διώρισε λογιστὰς διὰ νὰ ἐκκαθαρίσουν τὰ καθυστεροῦντα τοῦ κεντρικοῦ ταμείου, ὄχι μόνον τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν πρακτικήν, διότι ἀρχὴ ἦν μικρὸν μέρος τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ποίας ὑπηρεσίας, τῆς κεντρικῆς, ἐν ᾧ τὸ μέγα κακὸν τῶν καθυστερούντων περιπλέκει πρὸ πάντων τὰς ἐπαρχίας, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέτρον εἶναι καὶ ἀτελεσφόρητον, διότι εἶναι διοικητικόν, καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν ἔχει καμμίαν σπουδαίαν κύρωσιν. Τὸ μέτρον τῶν καθυστερούντων, διὰ νὰ τακτοποιηθῇ ἀποτελεσματικῶς, πρέπει νὰ ψηφισθῇ διὰ νόμου, καὶ τοῦτο δὲν

ἐπραξεν ὁ Κ. ὑπουργος, μᾶλον ὅτι τρεῖς χρόνους διευθύνει τὸ ὑπουργεῖον.

Ἰδίως δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς ἔκαμεν ἓν μικρὸν ὑπόμνημα περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ σχεδίου τῶν Ἁτρῶν, καὶ κατὰ τὴν συνήθειάν του ἤρχησε πάλιν νὰ ἐγκαλῇ τὴν κυβέρνησιν τοῦ 1852, διότι ἐξέδωκεν ἓν διάταγμα πρὸς ἐξημάλυνσιν τῶν προσκομμάτων, καὶ τὰ προσκόμματα οὐχ ἧττον ἔμειναν, καὶ ἐντεῦθεν ἡ τύχη τῆς πόλεως ἐκείνης ἔμεινεν ἀπηρκιασένη πρὸ εἰκοσιπέντε ἤδη ἐτῶν. Ἐλησμόνησεν ὅμως ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι τὸ διάταγμα τοῦ 1852 δὲν ἠδύνατο νὰ νομοθετήσῃ, ἀλλ' ἐκανόνισε μόνον τὰ ἤδη νενομοθετημένα, συμφώνα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τότε καταστάσεως τῆς ὑπαρσίας· ἐλησμόνησεν ὡσαύτως, ὅτι καὶ αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκδώσῃ τὸν νόμον εἰμὴ μετὰ δύο ἔτη τῆς ὑπουργίας του· ἀλλὰ τίς κρίνθη τὴν μισθολογίαν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἁτρῶν καὶ κάμνει τόσον κράτος ὁ Κ. ὑπουργὸς; ἐδέχθημεν τὴν πλημμελῆ ὡς ὀφθὴν, ἀλλὰ τὴν ἐδέχθημεν οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 15, καὶ τοῦτο διότι δὲν ἠνάγκασθε νὰ δώσωμεν εἰς τὸν νόμον τὴν ἑρμηνείαν τὴν ὁποίαν ζητεῖ νὰ δώσῃ τὸ ὑπουργεῖον, μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀνοίξῃ μεγάλην θύραν εἰς τὰς διὰ διαταγμάτων πιστώσεις. Μᾶς διαγράφει ἐπίσης ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πρασίνων τῆς Φθιώτιδος, καὶ ἐζήτησε νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειάν μας ὑπὲρ αὐτῶν· ἀλλὰ τίς ἀρνεῖται νὰ βοηθήσῃ τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς μας; τὸ ζήτημα εἶναι διὰ τί νὰ μὴ βοηθηθῶσι διὰ νόμου, ἀλλὰ διὰ διατάγματος. Πέντε ἔτη εἶναι ἤδη ὅτου οὗτοι προσέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὲν ἠδύνατο τὸ ὑπουργεῖον νὰ προνοήσῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν εἰς τὰ 1855, 1856, 1857, καὶ 1858, ἀλλ' ἐπερίμενε νὰ κλείσωσι πρὸ ὀλίγου αἱ Βουλαὶ, καὶ ἔπειτα νὰ ἔλθῃ εἰς ἐκδίκησιν των διὰ διατάγματος; αὐτὸν, Κύριοι τὸν τρόπον πολεμοῦμεν καὶ καταφρονοῦμεν, καὶ οὐχὶ τὴν ἐλλείψιν, τὴν ἀδικίαν, τὴν φιλαβίαν.

Ἵνα ἄλλον παράγραφον μᾶς ἔκαμε τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν κτημάτων τῆς Δουκίσσης Πλακεντίας· ἀλλ' ἔπεισεν ἐμοῦ, κάνενα ὅλη αὐτὴ ἡ διήγησις; ὄχι· ἀπ' ἐναντίας ἀνεκαλύφθη ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, ὅτι σπεύδουσα ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀποκτήσῃ τὰ κτήματα, ὅταν ἰδιώτης Ἕλλην εἶχε καταρθώσῃ νὰ τὰ ἀγοράσῃ μὲ τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς, ηὔξησε τὴν τιμὴν καὶ ἔκαμε νὰ κερδίσουν οἱ ξένοι. Ἐν

ᾧ ἂν τὸ ἠγόρασεν ὁ Ἕλλην εἰς μικρὰν τιμὴν ἔθελεν ὠφεληθῇ ὁ τόπος τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς, καὶ τὸ δημόσιον, ὅν ποτε ἤθελε λάβῃ ἀνάγκην νὰ προσκτήσῃ μέρος ἢ ὅλων αὐτῶν τῶν κτημάτων, ἠδύνατο νὰ τὰ ἀγοράσῃ μὲ δικαίαν τιμὴν, ἀρκεῖ νὰ φρόντιση νὰ φέρῃ τὸν πρὸ πολλοῦ ζητουμένου νόμον περὶ ἀπαλλοτριώσεως ἰδιοκτησίας ἕνεκα δημοσίας ἀνάγκης. Ἔπειτα πρὸ τόσου χρόνου ἀπέβαινεν ἡ Δούκισσα, καὶ ἂν εἶχεν ἀνάγκην τῶν κτημάτων της τὸ δημόσιον, ἔφειλε νὰ προνοήσῃ· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἐπρονόησε, ἂς ὑποστῇ ἤδη τὴν ζημίαν, οἱ νόμοι διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ προσβάλλωνται.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὑπερησπίσθη ἐπίσης καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν ὅπλων τοῦ στρατοῦ, καὶ πρὸς ὑποστήριξίν της ἔλθε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν· κανεὶς, Κύριοι, δὲν ἀρνεῖται, ὅτι ὁ στρατὸς μας πρέπει νὰ ἦναι ὡπλισμένος, καὶ καλῶς ὡπλισμένος. Ἐὰν ἐγκαίρως εἰσήγετο εἰς τὰς Βουλὰς αἴτησις πιστώσεως, οὐχὶ διὰ 150,000 δρ., ἀλλὰ καὶ διὰ διπλάσιον ποσὸν, ὅλαι αἱ ψῆφοι ἤθελον εἶσθαι ὑπὲρ τῆς πιστώσεως· ἐνταῦθα, τὸ ἐπαναλαμβάνω, τὸ ζήτημα εἶναι ἡ κακὴ ἑρμηνεία τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν.

Τὰς ἄλλας πιστώσεις δὲν ὑπερησπίσθη, καθ' ὅσον ἀντελήφθην, ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κάμνω πρὸς αὐτὸν λόγον, περὶ ὧν τότε εἴπομεν κατ' αὐτῶν ψῆφοι.

Διόλου, Κύριοι, ὡς παρετηρήσατε, οὔτε ψῆφος οὔτε σήμερον ἐξέτασα· ἂν εἰς χρήσιμα καὶ ἐπωφελῆ ἔργα μετεχειρίσθη τὸ ὑπουργεῖον τὰς πιστώσεις· ὅλη μου ἡ ὁμιλία περιστρέφετο εἰς τὸ ὅτι αἱ πιστώσεις δὲν ἠδύναντο νὰ δοθῶσι διὰ διαταγμάτων· καὶ οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἔφερον οἱ Κ.Κ. ὑπουργοὶ, διόλου δὲν δικαιολογοῦσι τὴν πρᾶξιν των. Ἴδατε, ὅτι μόνον ἀπολογοῦνται ὅτι ἦτον τὴν παρεξήγησιν τοῦ νόμου, καθὼς ὁ νόμος, ὅπως ἦτο καὶ ὅπως ἐρμηνεύθη μέχρι σήμερον, δὲν ἐπιτρέπει ποσῶς τοιαύτας πιστώσεις.

Διὰ ταῦτα ἐπιμένω, Κύριοι, νὰ θεωρῶ αὐτὰς παρανόμους, καὶ ψῆφον ῥίπτει κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπὶ μέρους πιστώσεις.

Μετά τινα δὲ ἐπανειλημμένην συζήτησιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων, ἅτινα εἰς τὰς προηγουμένας ἀγορεύσεις ἐν ἐκτάσει ἀνεπτύχθησαν, ἐκηρύχθη περαιωμένη ἡ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς γενικὴ συζήτησις. Τεθείσης ἑπομένως εἰς ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν

ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἰω. Κολοκοτρώνη καὶ Χ. Παπαπολίτη, ἐξήχθη κατὰ τὸ ὠδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 29 κατὰ 3.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκδόσεως πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 967.446:16 χορηγηθεισῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν τῆς χρήσεως 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἄγιος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατζίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρκαντζάνης	Ο	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Ψηφοφορηθείσης ἔπειτα δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, κατ' αἴτησιν ἑπτὰ γερουσιαστῶν, τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τὸ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 20 κατὰ 12. Ἐπομένως ἐγένοντο δεκτὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 20 κατὰ 12, ὡς τὸ ἐπισυνημμένον ὠδε πρωτόκολλον

ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 3 Ἀπριλίου ε. ἔ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων δραχμῶν 967.446:16 χορηγηθεισῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν τῆς χρήσεως 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Ἄγιος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ο
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ο	Δημήτριος Χατζίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ο	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ο	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρκαντζάνης	Ο	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ο
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Δ. Α. Κουντουριώτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 15 Μαΐου 1859, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης

προσλαβών ὡς γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Κωντουριώτην ἀντὶ τοῦ Κ. Οἰκονόμου, ἀσθενοῦντος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς 13 καὶ 14 ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ δανείου τῆς Τραπέζης ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου εἰς τὴν ἑλλην. ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν.

Ὁμοία ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 202,050 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τῆς χρήσεως 1859.

Ὁμοία ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 15,440 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858. Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ ὧν αὗται πραγματεύονται Νομοσχέδια κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν κατὰ σειράν. Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Τράπεζαν ἡ χορήγησις πιστώσεως δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ εἴτε δανείου εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας καὶ ἄνευ τῶν παρὰ τοῦ Νόμου περὶ τῆς Τραπέζης διαγεγραμμένων ἀσφαλειῶν, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωροῦσα ὅτι διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου πρόκειται νὰ δοθῶσιν εὐκολίαι εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ὅπως ἀποκτήσῃ καὶ ἕτερα ἀτμόπλοια καὶ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ ἰδίως τῶν ἐξωτερικῶν γραμμῶν, καταρτίζουσα ἐπὶ τὸ καταλληλότερον τὸ πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν αὐτῆς ἀναγκαῖον ἐργαστάσιον καὶ νεώλκιον θεωροῦσα πρόδηλον ὅτι καὶ συμφέρον καὶ πρέπον εἶναι εἰς τὰς παρούσας μάλιστα περιστάσεις νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τὴν εἰρημένην ἑταιρίαν ὅλαι αἱ ἀπαιτούμεναι εὐκολίαι πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, παρελήφατο διὰ τοὺς λόγους τούτους τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Μαΐου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ι. Χατζῆ Πέτρος,	Ν. Μαυρομμάτης,
Η. Ἀσωπώρίκης,	Δ. Α. Κωντουριώτης,
	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Διεξελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰσαχθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται πίστωσις δραχ. 202,050 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς περαίωσιν τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἀνεγερομένου νέου Τελωνιακοῦ καταστήματος, τὸ ὁποῖον ἐθεωρήθη ἀναγκαιότατον διά τε τὴν εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου, ἅτινα, ὡς ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη, δὲν ἠδύναντο νὰ ὦσιν ἐντελῶς ἐξησφαλισμένα ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν, εἰς ἃς ἦτον ἠναγκασμένη ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἀποδιδαζομένων ἐμπορευμάτων, παρεδέξατο διὰ ταῦτα τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Μαΐου 1559.

Ἡ Ἐπιτροπή

Α. Μαυρομιχάλης,	Γ. Παπαγλιόπουλος,
Ν. Μαυρομμάτης,	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 15,440 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν χρῆσιν 1858, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας καὶ θεωρήσασα ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη προεκλήθη ἀπὸ ἀναποφεύκτους τῆς ὑπηρεσίας ἀνάγκας, τὰς ὁποίας λεπτομερῶς ἀναφέρει ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἡ συνοδεύουσα τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, δὲν ἐδίστασε διὰ ταῦτα νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα, ὅπως ἔχουσι, συνιστῶσα τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Μαΐου 1859.

Ἡ Ἐπιτροπή

Α. Μαυρομιχάλης,	Γ. Παπαγλιόπουλος,
Ν. Μαυρομμάτης,	Α. Μαυρομιχάλης,
	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπέβαλε Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους.

Ὁμοίως Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 47,450:53 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ ἔτους 1858. ἐπ' ἀμοιβαίοις δὲ ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι διὰ νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν κανονισμόν. Ἔχουσι δὲ τὰ Νομοσχέδια ταῦτα ὡς ἑξῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐπιψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως 1852 καὶ λαβὼν τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. σπεύδω νὰ ὑποβάλω αὐτὸ καὶ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας.

Τὸ νομοσχέδιον συναδεύεται μὲ τὴν δέουσαν ἔκθεσιν πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν αὐτῇ συζητήσεως· πέποιθα ἑπομένως ὅτι καὶ ὑμεῖς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ταῦτα πάντα θέλετε δώσει τὴν λευκὴν ψῆφόν σας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἀθήνησι τῇ 7 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως παρὰ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη θέλει ὑποβληθῇ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 7 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοιοτρόπως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Ἀπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1852.

I. *Ἔσοδα.*

Ἄρθρον 1. Τὰ ἐπὶ τῆς χρήσεως 1852 βεβαιωθέντα ἔσοδα τοῦ Κράτους προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἐπισυναπτόμενον ὑπὸ στοιχ. Α. πίνακα εἰς δεκαεπτὰ ἑκατομμύρια ἐννεακοσίας ὀγδοήκοντα χιλιάδας τετρακοσίας ἐννενήκοντα πέντε δραχμὰς καὶ ἐννενήκοντα δύο λεπτὰ, ἀριθ. 17,980,495:92

καὶ διὰ τῆς προσθήκης τῶν ἐκ δραχμῶν . . 3,848,874:81

προκαταβολῶν τῶν τριῶν Δυνάμεων

Εἰς εἰκοσιὲν ἑκατομμύρια ὀκτακοσίας εἴκοσι ἐννέα χιλιάδας τριακοσίας ἑβδομήκοντα δραχμὰς καὶ ἑβδομήκοντα τρία λεπτὰ . . . 21,829,370:73

Αἱ εἰσπράξεις τῆς ἰδίας χρήσεως μέχρι τῆς λήξεως αὐτῆς, προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἀνωτέρω πίνακα εἰς δεκατέσσαρα ἑκατομμύρια πεντακοσίας δέκα ἐννέα χιλιάδας ἐννενήκοντα μίαν δραχμὴν καὶ τέσσαρα λεπτὰ (14,510,091:04) καὶ διὰ τῆς προσθήκης τῶν ἐκ δραχμῶν 3,848,874:81 προκαταβολῶν τῶν τριῶν Δυνάμεων εἰς δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια τρακοσίας ἑξήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας ἐννεακοσίας ἑξήκοντα πέντε δραχμὰς καὶ ὀγδοήκοντα πέντε λεπτὰ 18,367,965:85

Τὰ δὲ καθυστεροῦντα ἐκ τῶν ἐσόδων προσδιορίζονται εἰς δραχμὰς τρία ἑκατομμύρια τετρακοσίας ἑξήκοντα μίαν χιλιάδα τετρακοσίας τέσσαρας καὶ λεπτὰ ὀγδοήκοντα ὀκτὼ 3,161,404:88

ἅτινα εἰσπραττόμενα θέλουν καταλογισθῆναι εἰς τὴν χρῆσιν τὴν ὁμώνυμον μὲ τὸ ἔτος, καθ' ὃ εἰσπράττονται, ὑπὸ ἰδιαίτερον κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιγραφόμενον «Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων.»

II. *Ἔξοδα.*

Ἄρθρον 2. Τὰ ἐπὶ τῆς χρήσεως 1852 μέχρι τῆς λήξεως αὐτῆς βεβαιωθέντα ἔξοδα τοῦ Κράτους, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους Ρωθσχίλδ, προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἐπισυναπτόμενον ὑπὸ στοιχ. Β. πίνακα εἰς δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια διακοσίας ὀγδοήκοντα ἓξ χιλιάδας τριακοσίας ἑβδομήκοντα τρεῖς δραχμὰς 18,286,373

Τὰ πληρωθέντα ἔξοδα τῆς ἰδίας χρήσεως μέχρι τῆς λήξεως αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένου ὡσαύτως καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου Ρωθσχίλδ, προσδιορίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν πίνακα εἰς

δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια διακοσίας δέκα ἐννέα χιλιάδας ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τέσσαρας δραχμὰς καὶ τριάκοντα τρία λεπτά. **18,219,174:33**

Τὰ δὲ ὑπόλοιπα τῶν πληρωτέων ἐξόδων προσδιορίζονται εἰς ἑξήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας ἑκατὸν ἐννενήκοντα ὀκτὼ δραχμὰς καὶ ἑξήκοντα ἑπτὰ λεπτά **67,198:67**

ἅτινα θέλουν πληρωθῆ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων **65, 66, 71, 72, 74, 75** καὶ **76** τοῦ ἀπὸ **1** Ὀκτωβρίου **1852**, περὶ δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου.

III. *Πιστώσεις*

Ἄρθρον **3.** Χορηγοῦνται ἐπὶ τῆς χρήσεως **1852** συμπληρωτικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν δύω χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ὀκτὼ καὶ λεπτῶν ἑξήκοντα ἑνὸς, πρὸς ἐξίσωσιν τῶν πραγματοποιηθέντων ἐξόδων καθ' ὑπέρβασιν τῶν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς αὐτῆς χρήσεως καὶ διὰ εἰδικῶν νόμων χορηγηθεισῶν πιστώσεων.

Αἱ συμπληρωτικαὶ αὗται πιστώσεις διανέμονται εἰς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα καθ' ὑπηρεσίας κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. **Β.** πίνακα καὶ τὰς ἐπισυνημμένας ἀναλυτικὰς καταστάσεις.

Ἄρθρον **4.** Ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς χρήσεως **1852** χορηγηθεισῶν πιστώσεων, συμποσουμένων κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. **Β.** πίνακα εἰς δραχμὰς **19,950,630:96**·

Ἐκπίπτονται·

1) Ποσότης δραχμῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἑξακοσίων ἓξ χιλιάδων ἑπτακοσίων τριάκοντα καὶ λεπτῶν τριάκοντα πέντε, ἥτις μείνασα ἀπραγματοποίητος ἀκυροῦται ὁριστικῶς . . . ἦτοι **1,606,730:35**

2) Ποσότης ἐκ δραχμῶν πεντήκοντα ἐννέα χιλιάδων ἐννεακοσίων δεκαέξ καὶ λεπτῶν εἰκοσιδύω, ἥτις μείνασα ἀπραγματοποίητος μεταβιβάζεται εἰς τὴν χρῆσιν **1853**, πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων ἀφορώντων δημόσια ἔργα καὶ γενικὰ βοηθήματα **59,916:22**

3) Ποσότης ἐκ δραχμῶν ἑξήκοντα ἑπτὰ χιλιάδων ἑκατὸν ἐννενήκοντα ὀκτὼ καὶ λεπτῶν ἑξήκοντα ἑπτὰ, παριστάνουσα τὰ ἐκκαθαρισθέντα, μήπω δὲ πληρωθέντα ἔξοδα τῆς χρήσεως **1852**, τῶν ὁποίων δύναται νὰ διατηρηθῇ ἡ πληρωμὴ ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν τρεχουσῶν χρήσεων, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον **2** τοῦ παρόντος Νόμου **67,198:67**

1,733,845:24

Αἱ ὡς ἀνωτέρω ἀκυρούμεναι ἢ μεταβιβαζόμεναι πιστώσεις συμποσούμεναι εἰς δραχμὰς ἓν ἑκατομμύριον ἑπτακοσίας τριάκοντα τρεῖς χιλιάδας, ὀκτακοσίας τεσσαράκοντα πέντε καὶ λεπτὰ εἴκοσι τέσσαρα, διατηροῦνται ὡς ἔχουσι διηρημέναι καθ' ὑπουργεῖα καὶ καθ' ὑπηρεσίας, κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. **Β.** πίνακα.

Ἄρθρον **5.** Συνεπείᾳ τῶν διατάξεων τῶν προηγουμένων ἄρθρων, αἱ πιστώσεις τῆς χρήσεως **1852** προσδιορίζονται ὁριστικῶς εἰς δέκα ὀκτὼ ἑκατομμύρια διακοσίας δέκα ἐννέα χιλιάδας ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τέσσαρας δραχμὰς καὶ τριάκοντα τρία λεπτὰ (**18,219,174:33**) διανεμόμεναι εἰς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα κατὰ τὸν αὐτὸν ὑπὸ στοιχ. **Β.** πίνακα.

IV. *Ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἀπολογισμοῦ.*

Ἄρθρον **6.** Τὸ ὑπερβάλλον τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως **1852** ἅτινα προσδιωρίσθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου **1** εἰς τὴν ποσότητα τῶν δραχμῶν **18,367,965:85**

Ἐκ πρὸς τὰ ἔξοδα τῆς αὐτῆς χρήσεως, ἅτινα προσδιωρίσθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου **2** εἰς τὴν ποσότητα τῶν δραχμῶν. **18,219,174:33**

Προσδιορίζεται ὁριστικῶς εἰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα ὀκτὼ χιλιάδας ἑπτακοσίας ἐννενήκοντα μίαν δραχμὴν καὶ πεντήκοντα δύο λεπτά . . **148,791:52**

Τὸ περίσσευμα τοῦτο θέλει ἐγγραφῆ εἰς τὴν μερίδα τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀπὸ τοῦ **1833** ἔτους ἀπολογισμῶν.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν συζήτησιν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. **47,450:53,00** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ **1858** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου

τῶν Ἐξωτερικῶν συνιδρυμένον μὲ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεως τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ἔχω δὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀναγνωρίζοντες τὴν χρησιμότητα τῆς πιστώσεως ταύτης θέλετε εὐαρεστηθῆ καὶ φέρει ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τὴν λευκὴν ψῆφόν Σας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοιοτρόπως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Χορηγεῖται ἀναπληρωματικὴ πίστωσις δραχμῶν τεσσαράκοντα ἑπτὰ χιλιάδων τετρακοσίων πεντήκοντα, καὶ λεπτῶν πεντήκοντα τριῶν 47,450:53, ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων Ὑπουργείου τῆς χρήσεως 1858, διανεμητέα εἰς τὰ ἑξῆς κεφάλαια καὶ ἄρθρα αὐτοῦ.

Κεφ. 1. Κεντρικὴ ὑπηρεσία	
Ἄρθρ. 3 Βασιλικὰ Διάσημα . . . . . Δρ.	26, 407:10
» 4 Ταχυδρ. ἐκτὸς τοῦ Κράτους . . .	3, 000
Κεφ. 11 Διπλωματικὴ ὑπηρεσία	
Ἄρθρ. 5 ἀποστολὴ ἐκτακτος	1,043:43
Κεφ. Ιν. ἔξοδα μεταβλητέα	
Ἄρθρ. 2 ἔξοδα ἀπρόβλεπτα	17,000
Τὸ ὅλον Δρ.	47,450:53

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς γενομένης ἐπερωτήσεως περὶ τῶν Κρητικῶν γραμματίων εἶπεν, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ Νόμου τοῦ 1848, ὁ τοσοῦτον εὐεργετικῶς ὑποτιθέμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου καὶ τῆς Βασιλείας, σήμερον κατήντησε μία βάσανος· διότι ἡ εὐεργετικὴ αὐτοῦ πρόθεσις κατέστη ἐμπορικὴ κατάχρησις· εἶναι λοιπὸν ἐπάναγκες νὰ μᾶς πληροφορήσῃ σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου τούτου, καὶ ὁποίαν πρόνοιαν πρόκειται νὰ λάβῃ ἡ ἐξουσία διὰ τὰς γενομένας καταχρήσεις καὶ τὰς ἀναρμοίους διαφοράς.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἀναπτύξας διὰ μακρῶν τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑπάρξεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γραμματίων, καὶ καταδείξας διὰ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, ὅτι αἰτία τῆς περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τούτου ἀναρμοίου δυσκολείας εἶναι αὐτὸ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ Νόμου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν αὐτοῦ δὲν διεσαφίσθη ὡς ἔδει, ἀλλ' ἔμεινεν ὑπὸ τὰς ἐκκρεμεῖς ἰδέας μιᾶς προπαρασκευῆς ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς (τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσε μετὰ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐκθέσεως) καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων ἰδιῶν, αἵτινες ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν, καὶ ὅτι ἐπομένως ἐπῆλθεν ἐγκύκλιός τις ἑρμηνευτικὴ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νόμου, ἄλλας θέτουσα ἀρχάς, ὅπως μετὰ ταῦτα ἐξεδόθη καὶ βασιλικόν τι Διάταγμα, παραδεχόμενον ἀντίθετον ἀρχὴν τοῦ πνεύματος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νόμου, καθ' ὃν ἀπὸ τοῦ 1848 καὶ ἐντεῦθεν ἐδόθησαν εἰς γραμμάτια 61,000 στρεμμάτων γῆς. Τὴν πραγματοποίησιν τῶν γραμματίων τούτων ἠρνήθη ἀπό τινος ἡ Κυβέρνησις, διότι ἡ παρεξήγησις τοῦ Νόμου ἐπέφερε τὴν παρεκτροπὴν ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ σκοποῦ, καὶ παρέστη ἀνάγκη ἐκκαθαρίσεως τῶν ἐκδοθέντων γραμματίων, οἱ κάτοχοι τῶν ὁποίων καταφεύγοντες σήμερον εἰς τὰ δικαστήρια κερδίζουν τὴν κατὰ τοῦ δημοσίου δίκην, διότι δὲν δύναται τὸ δημόσιον ν' ἀνέρῃ τὰ γνωρίσματα τῆς διακρίσεως τῶν καλῶς ἢ κακῶς ἐκδεδομένων γραμματίων.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἀνέπτυξεν ἐπίσης ἱστορικόν τι τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γραμματίων, καθ' ὃ καὶ ὁ ἴδιος ὡς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐξέδωκε τοιαῦτα μέχρι 800, ἀνέστειλε δὲ τὴν περαιτέρω ἔκδοσιν αὐτῶν διότι εὗρεν ὅτι ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ ἀοθῶσι πολλαὶ χιλιάδες γραμματίων ἐθνικῆς γῆς διαθεσίμου καὶ οὐχὶ 1,000 μόνον στρεμμάτων, ὡς ἐν τῇ συζητήσει τῆς Βουλῆς εἶχεν εἰπεῖ ὁ τότε ὑπουργός, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε προηγουμένως νὰ ληφθῇ ἐν μέτρον ὥστε ἡ Κυ-

βέρνησις να ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ προσδιορίζῃ τὰς ἐπαρχίας εἰς τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ πραγματοποιῇ, καθὼς καὶ τὸ νὰ χορηγῇ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τούτων μεσαίας ποιότητος γαίας, τὸ μὲν διὰ νὰ μὴ ἀδικηθοῦν οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου ὑπάρχουν ὀλίγαι ἐθνικαὶ γαῖαι, τὸ δὲ διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου, ὅστις ὥρισε νὰ δίδωνται εἰς ἕνα μετανάστην ὀλιγώτερα καὶ εἰς ἄλλον πλειότερα στρέμματα, μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ λαμβάνῃ περισσότερα εἰσοδήματα ὁ λαμβάνων περισσότερα στρέμματα γαιῶν καὶ ὀλιγώτερα ὁ λαμβάνων ὀλιγώτερα στρέμματα, καὶ τοῦτο δὲν κατωρθοῦτο ἐὰν εἶχε τὸ δικαίωμα ἕκαστος νὰ λαμβάνῃ γαῖας ὅπου καὶ ὁποίας ποιότητος ἤθελε. Σήμερον ἐκεῖ ὅπου κατήντησαν τὰ πράγματα τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ τὸ συμφέρον τῶν μεταναστῶν αὐτῶν ὑπαγορεύει νὰ ληφθῇ νομοθετικῶς ἓν ἀποτελεσματικὸν μέτρον, καὶ περὶ τούτου θέλω ἀκολούθως ἐκφράσει τὴν γνώμην μου.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης ἀνέπτυξεν ἀλάκληρον τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑπάρξεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γραμματίων, τῶν ὁποίων κύριος σκοπὸς δὲν ἦτο μόνος ὁ συνοικισμὸς τῶν Κρητῶν, ὡς ἐρρέθη, ἀλλὰ συνάμα καὶ ὁ σκοπὸς βοηθείας καὶ περιθάλψεως ἀνθρώπων, οἵτινες ἐμόχθησαν ἐπίσης διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ δὲ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο συνεπλήρου τὰς τύχας τῆς Κυβερνήσεως, περιαρίζον τὸ εὐεργέτημα εἰς τὰς ἀρχικὰς οἰκογενείας τῶν ἀποικισάντων τότε καὶ τῶν μετὰ ταῦτα μεταναστευσάντων· κατόπιν ὅμως τὸ διάταγμα ἔδωκεν ἔκτασιν εἰς 3,000 περίπου πρόσωπα δικαιοῦχα, ἐξ ὧν πολλὰ ἀπεδείχθησαν ὡς μὴ Κρῆτες, ἄτινα ὅμως παρεισέρρευσαν ἴσως ἐξ ἀπροσεξίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως καὶ τινες τῶν ἐπὶ Κυβερνήτου λαβόντων ἕλαιον ἐκ νέου διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου γαίας. Παραίνων δὲ ἐζήτησε τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου νομοθετικῶς καὶ οὐχὶ διὰ τῶν δικαστηρίων.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος προσέθηκε τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις, πρῶτον ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν τὸ ἓν λάθος ἔφερεν ἄλλο, ἢ μᾶλλον μίαν παρανομίαν διεδέχθη ἡ καταχρησις, ὅτι ὁ Νόμος καθαρῶς ὥριζε τοὺς μεταναστεύσαντας καὶ κατεδείκνυε μέχρι τινὸς ἐποχῆς. Τὸ δὲ διάταγμα τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου ποσῶς δὲν ἦτο σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, καὶ διὰ τοῦτο καθίσταται ὑπεύθυνος ὁ συνυπογράψας αὐτὸ ὑπουργός, διότι δι' αὐτοῦ δὲν ἐδόθησαν τὰ γραμμάτια εἰς τὰς ἀρχικὰς οἰκογενείας ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέλη αὐτῶν, μάλιστα δὲ διὰ τῆς ἐκπαιτήσεως αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν δικαιούχων προσώπων,

τοῦτο ἀποδεικνύει τὸ ὁποῖον ἐνηργήθη σκανδαλώδες ἐμπόριον, καὶ οἱ ζημιωθέντες ἀρχικοὶ δικαιοῦχοι δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἀποζημίωσιν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ συνυπογράψαντος τὸ διάταγμα ὑπουργοῦ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα οἵτινες ἐξηκολούθησαν τὴν αὐτὴν ἐφαρμογήν· προσέθηκε δὲ ἐπὶ τέλους, ὅτι ἂν καὶ πολὺ ταραγμένος, ἕνεκα τῆς περιπλοκῆς τοῦ ζητήματος καὶ τοῦ σκανδαλώδους ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον ἐνηργήθη ἐπὶ τῶν γραμματίων, δὲν δύναται μ' ὅλην αὐτὴν τὴν ταραχήν του παρὰ νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι τίποτε δὲν παραδέχεται πλέον τοῦ ῥητοῦ Νόμου.

Εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι ἐνῷ πολλὰ μέχρι τοῦδε ἐρρέθησαν, μολαταῦτα τὸ ζήτημα δὲν ἐλύθη, μάλιστα δέ τις τῶν προαγορευσάντων περιέπεσεν εἰς μέγα λάθος, διότι ἀνέφερεν ὅτι γραμμάτιά τινα ἐξεδόθησαν καὶ διὰ μὴ Κρῆτας. Τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀληθές, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ γραμμάτια ταῦτα ἐδόθησαν κατ' ἄτομον καὶ οὐχὶ κατ' οἰκογένειαν, καὶ ὅτι ταῦτα κατόπιν ἐξεποιήθησαν εἰς αἰσχροκερδεῖς τινας. Μετά τι δὲ ἱστορικὸν, ὅπερ καὶ πάλιν ἀνέπτυξεν, ἐξεφράσθη οὕτω ὑπὲρ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος· ἢ νὰ ἐξαγοράσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ μέχρι τοῦδε κυκλοφοροῦντα εἰς τὸ ἐμπόριον γραμμάτια, πληρώνουσα τὸ καταβληθὲν διὰ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν κεφάλαιον μετὰ τῶν τόκων αὐτοῦ, πραγματοποιουμένων μόνον ἐκείνων ὅσα κατέχουν οἱ δικαιοῦχοι Κρῆτες λόγῳ τῆς ἀποκαταστάσεώς των, ἢ νὰ πραγματοποιηθῶσιν ὅλα εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας ὅπου ὑπάρχουν ἀρκούντως γαῖαι διαθέσιμοι, ἀφοῦ λάβωσιν οἱ κάτοικοι τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δικαιοῦνται νὰ λάβωσιν εἴτε λόγῳ προικοδοτήσεως ἢ δι' ὁποιονδήποτε ἄλλο δικαίωμα, νὰ διεξαχθῶσι δὲ ταῦτα διὰ Νόμου.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης, ὅτι βεβαίως τὰ γραμμάτια ἐξεδόθησαν ἐπ' ὀνόματι Κρητῶν, ἀλλὰ πράγματι οὗτοι ἦσαν ὅλως ξένοι ὠφεληθέντες τῶν περιστάσεων· παρεδέχθη δὲ τὴν περὶ ἐξαγορᾶς τῶν εἰς κυκλοφορίαν γραμματίων ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος εἰς ἔλλειψιν καταλληλοτέρου μέτρου, διότι πρωτιμητέα εἶναι πάντοτε ἡ μικροτέρα ζημία. Ἐπρότεινε δὲ νὰ συσταθῇ ἐπιτροπή τις ἐξεταστικὴ ἐκ προσώπων διακεκριμένων καὶ εἰδημόνων, ἥτις νὰ παρουσιάσῃ ἐντὸς ὀλίγου ἐκκαθάρισιν τῶν ἀπραγματοποιήτων γραμματίων· ἐὰν τοιοῦτόν εἶναι ἐκδεδομένα ταῦτα σύμφωνα μὲ τὸ γράμμα καὶ πνεῦμα τοῦ Νόμου, καὶ ἂν οἱ κρατοῦντες αὐτὰ εἶναι τῷ ὄντι Κρῆτες, τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ ὑπόληψις καὶ τὸ συμφέρον τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ζήτημα εἰς ὃ ἐνέχονται ὅλοι οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοί.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, περιορισθεὶς εἰς μόνην τὴν νομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Νόμου κατὰ πνεῦμα καὶ γράμμα, ἐξηγήσας τί ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης διὰ τῆς λέξεως ἀποίκους καὶ τί μεταναστεύσαντας ἤδη, πρὸς δὲ τί ἐστὶ οἰκογένεια καὶ ὁποίαν ἐννοεῖ βεβαίως καὶ ὁ νομοθέτης· προσθέσας ἐπὶ τέλους ὅτι τῷ ὄντι ἔσφαλε κατά τι τὸ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου τούτου ἐκδοθὲν διάταγμα μόνον διότι δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκφρασιν τῆς Βουλῆς, ἥτις, ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης, ἤθελε νὰ περιθάλψῃ, σύμφωνα μὲ τὸν σκοπὸν τῆς πρώτης ἰδέας, τὰς ἀρχικὰς οἰκογενείας, τὰ δὲ ἐνηλικιωθέντα κατόπιν μέλη αὐτῶν ἄφινε βέβαια εἰς τὰ γενικὰ μέτρα τῆς προικοδοτήσεως τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος εἶπεν·

Ἐπίστευον, Κύριοι, ὅτι ἤθελαν εἶσθαι συγχωρητέος ἂν κατὰ τὸν προλαλήσαντα Κ. Χρηστίδην οἱ πολλοὶ λόγοι μου δὲν ἐπέφερον τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, διότι σᾶς εἶπαν πόσον ἡ πλοκὴ τοῦ ζητήματος τούτου μὲ κατεταράχθην, οὐχ ἧττον ὅμως νομίζω ὅτι ἐπῆλθον καὶ εἰς τὴν λύσιν, διότι ἐπρόκειτο ταύτην νομοθετικῶς. Τοσαῦτα τῷ ὄντι ἐρρέθησαν ἐξ ὅσων καταδεικνύεται, ὅτι καὶ τὸ διάταγμα δὲν συνᾴδει καθ' ὅλα μὲ τὸ γράμμα καὶ πνεῦμα τοῦ Νόμου, καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν Νόμον ὑπάρχει διαφωνία, κατὰ τὴν νομικὴν ἀνάπτυξιν ἣν ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸ ὀλίγου, διότι δύο διακρίνονται ἐκεῖ τάξεις ἄποικοι καὶ μετανάσται, ποσῶς ὅμως δὲν παραδέχομαι καὶ τὴν γνώμην, ὅτι οἱ μετανάσται πρέπει νὰ περιβληθῶσιν εἰς τοὺς ὅρους οὓς τὰ πρωτόκολλα τῶν τριῶν Δυνάμεων ἔθεσαν.

Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ εἴπω, ὅτι ὑπεύθυνος, κατ' ἐμέ, λογίζεται ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, ὅστις παρέβλεψε τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν τοῦ Νόμου τὴν διδομένην ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων καὶ τοῦ Βασιλέως, θέσας τὴν ὑπογραφήν του εἰς διάταγμα ἐφαρμογῆς παρεξηγημένου τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι ἐπιδὴ καὶ ποτὲ δὲν ἐπίστευε τοσοῦτον περιπεπλεγμένον τὸ ζήτημα, καὶ μάλιστα, ὅτι κατέστη μέσον σκανδαλώδους ἐμπορίου, διὰ τοῦτο ὡς μόνον μέσον θεραπείας ἐξ ὅσων ἤκουσε συντελεστικώτερον θέλει εἶσθαι νὰ ψηφισθῇ Νόμος τις προσωρινῆς ἀναστολῆς μέχρις οὗ λάβῃ καιρὸν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐξετάσασα ν' ἀνοίξῃ τὸ καταλληλότερον μέσον· διότι καθόσον παρετήρησεν ἡ πλοκὴ τοῦ ζητήματος ἐγένετο ἕνεκα τῆς ἰδίας ἐνεργείας, ἣν ἕκαστος ὑπουργὸς ἔλπιδε εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἐξ ἀγνοίας. Εἶναι ἀνάγκη δὲ νὰ συστηθῇ ἐπιτροπή, ἥτις νὰ δώσῃ ἀκριβεῖς λεπτομερείας περὶ τῆς ἀγνότητος τῶν ἐκδεδομένων ἤδη καὶ ἀνεκποιήτων γραμματίων.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ἐλέγχων τὴν νομικὴν ἐξήγησιν, τὴν ὁποίαν οἱ νομοδιδάσκαλοι ζητοῦν πάντοτε νὰ δίδωσιν ἐπὶ τῶν Νόμων· εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν παρετήρησεν, ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀσπάζεταί τις τὴν κατὰ γράμμα λεπτὴν ἑρμηνείαν τοῦ Νόμου, ἀλλὰ νὰ ἐμφιλοχωρῇ μᾶλλον εἰς τὸ πνεῦμα συνδυάζων πάντοτε τὰς περιστάσεις εἰς ἃς εὑρέθη ὁ νομοθέτης, ὅπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅπου ποσῶς βεβαίως δὲν ἐραντάσθη νὰ ἀνοίξῃ τὰς πύλας εἰς πάντα Κρῆτα, ἔχοντα ἢ μὴ ἐκδουλεύσεις, ἢ καὶ κτήματα εἰς τὴν ὁποίαν ἄφινε Πατρίδα, μεταναστεύων παρ' ἡμῖν, καὶ νὰ προικοδοτήσῃ αὐτὸν μὲ τὰ 30 στρέμματα τοῦ Νόμου. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ σᾶς ἀναγινώσκω ἓν μέρος τῆς ἐκθέσεως τοῦ Νομοσχεδίου ἐκείνου, ἐξ ἧς καταφαίνεται ὅτι καὶ ὁ νομοθέτης ἐννοεῖ τὰς ἀρχικὰς οἰκογενείας τῶν ἀποίκων Κρητῶν· ἐπανέλαβε δὲ καὶ ἤδη ὁ Γερουσιαστὴς τελευτῶν τὸν λόγον, ὅτι ἀπόρριμμα τοῦ περιφήμου λόρδου Chattam, ὅπερ ἀπερρίγξατο ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τῆς Ἀγγλίας, ὅτι εἰς τὰ πράγματα τῆς πολιτείας δὲν πρέπει νὰ ζητῆται ἡ συμβουλὴ τῶν εἰδικῶς ἀσχολουμένων περὶ τὰ νομικά.

Ἀντέκρουσε δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τῶν ἑξῆς, ὅτι ὅλος ὁ νομομαθὴς κόσμος καὶ σορὸς παραδέχεται δύο εἰδῶν ἑρμηνείας ἐπὶ τῶν Νόμων· πρῶτον τὴν κατὰ γράμμα ἁπλῶς, καὶ εἰς περίστασιν ἀμφιβολίας τὴν λογικήν, καὶ ὅτι χαίρει πολὺ διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, αὐτὴν τὴν εἰς τὸ ἔπακρον τυπικὴν περὶ τὰ τοιαῦτα, ἡ κατὰ πνεῦμα ἑρμηνεία παρεδέχετο.

Ὑποστηρίξαντος ἐνταῦθα τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ῥήγα Παλαμίδου τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Μαγγίνα, μὲ τὴν παρατήρησιν ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς θέσιν καλλιτέραν τῶν ἄλλων, δὲν ἐκφράζει τὴν γνώμην του περὶ τοῦ μέτρου θεραπείας, τὸ δὲ κακὸν προχωρεῖ μὲ σπαταλὴν τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ διαιρεῖ καθ' ἑκάστην παράπονα μεγάλα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν παραβιαζομένου προσέτι καὶ αὐτοῦ τοῦ περὶ γεωργίας Νόμου, ἀνέστη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ ἀφοῦ ἐκάλυψεν ὑπὲρ τῶν εἰλικρινῶν σκοπῶν καὶ τῆς καλῆς πίστεως μεθ' ἧς ἐνήργησε πᾶσα Κυβέρνησις ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, δὲν παρεδέχατο τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Μαγγίνα.

Ἐπαναλαβόντων δὲ πάλιν τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν τὰ αὐτά, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης ἠρώτησε τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ οὗτος ἀνέστειλε τὴν ἔκδοσιν γραμματίων, καὶ λαβὼν ἀπάντησιν, ὅτι τοῦτο εἶναι συνέπεια τῆς ἀναγνωσθείσης καὶ ἐνταῦθα ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἐπρότεινε κατ' ἐπανάληψιν νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ διὰ νὰ φέρῃ πληροφορίας περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν γνησίων ἢ μὴ γραμματίων διὰ νὰ ὁρισθῶσι πρὸς τοῦτο τὰ εἰκότα νομίμως, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἂς ἐνεργῇ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου εἰς ὅσα ἐκ τῶν ἐκδιδομένων γραμματίων θεωρήσει σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον, ἀλλ' ὑπ' εὐθύνην του· οὐχὶ δὲ νὰ μένῃ τὸ κακὸν ἐκκρεμὲς καὶ ἀθεράπευτον, μεταβαλλομένης τῆς φιλανθρωπικῆς προνοίας τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν παθόντων Κρητῶν, εἰς ἐμπορείαν τινῶν, ἐνῷ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς εἰς περίβαλψιν ἢ δικαίωσιν ἐδόθη.

Τοῦ ὑπουργοῦ ἀντικρούσαντος καὶ τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ νέας ἐγερθείσης συζητήσεως ἄνευ ἀποτελέσματος ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν λύσιν τῆς συνεδριάσεως, ἥτις καὶ ἐγένετο τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, παρελθούσης τῆς ὥρας.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 16 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπεκυρώθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ γραμματέως τρεῖς ἐκθέσεις τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν Νομοσχεδίων

1) περὶ μισθοδοσίας παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ δικαστηρίου

2) περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 230,720:48 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, καὶ

3) περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1856, καὶ ἀπερασίσθη ὅπως ἡ πρώτη καὶ ἡ τρίτη τῶν ἐκθέσεων τούτων ἐκτυπωθῶσι, καὶ μετὰ τὴν διανομὴν νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τῶν Νομοσχεδίων, περὶ ὧν πραγματεύονται, συζήτησις· ἡ δὲ δευτέρα νὰ μὴ ἐκτυπωθῇ. νὰ γίνῃ δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πραγματεύεται Νομοσχεδίου συζήτησις εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Συσκεφθέντες, Κύριοι, ἐπὶ τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, καὶ παρατηρήσαντες τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον ἄρθρον τοῦ «περὶ δικαιοδοσίας τῶν Προξενικῶν ἀρχῶν νόμου,» ἐφ' οὗ στηρίζει τὴν περὶ μισθοδοσίας πρότασίν του ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, διερωτήσαμεν πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν δύω ἐκ τῶν τεσσάρων ἡμῶν τοῦ Κ. Σ. Καλογεροπούλου καὶ τοῦ Κ. Γ. Ψύλλα ἀποδεχθέντων μὲν τὸ νομοσχέδιον ὑπὸ ὅρον τινα, τῶν δὲ ἄλλων δύω παραδεχθέντων τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἔχει.

Ὁ ὅρος τῶν δύω μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς σας ὑπάρχει, Κύριοι, ἵνα προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ νομοσχεδίου ἄρθρον περιορίζον τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου εἰς διάστημα χρόνου ῥητοῦ· καὶ τοῦτο, διότι ἐσκέφθησαν ὅτι ἐπὶ τοσούτου χρόνου, ἐφ' οὗ ὑπάρχει τὸ σύστημα τοῦτο τῶν Προξενείων καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου ἰδίως, δὲν κατεδείχθη πῶς ἡ ἀνάγκη τοῦ διορισμοῦ καὶ τῆς μισθοδοτήσεως τακτικῶν παρέδρων ἐν τῷ εἰρημένῳ Δικαστηρίῳ. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν προσδοκᾶται μεγάλη τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ἡμῶν ἡ ἀνάπτυξις, εἶναι πιθανότατον νὰ πολλαπλασιασθῶσι καὶ αἱ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκείνῃ ὁμοεθνῶν ἡμῶν διαφοραί, διὰ ταῦτα ἔκριναν μὲν εὔλογον τὸν διορισμὸν καὶ τὴν μισθοδοσίαν δύω τακτικῶν παρέδρων ἐν τῷ Δικαστηρίῳ, περὶ οὗ ὁ λόγος· ἀλλὰ νομίζουσιν, ὅτι διὰ τὰς μεγάλας δαπάνας, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἐντὸς τῶν δύω προσεχῶν ἐτῶν τοῦ τε παρελθόντος δηλ. καὶ τοῦ παρόντος καὶ τινων ἄλλων ἀκόμη προπαρελθόντων, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορίσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὸ μέλλον τὰ δημόσια ἔξοδα, καὶ μάλιστα τὸ προκείμενον, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς σήμερον δὲν εἰσωρίθη ἀναγκαῖον, διὰ ταῦτα, λέγομεν, νομίζουσιν, ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ προθεσμία τις εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ προ-

κειμένου νομοσχεδίου, καὶ τὴν προθεσμίαν ταύτην ἀρίνουσιν εἰς τὴν ὀρθότητα τοῦ σεβαστοῦ σώματος νὰ προσδιορίσῃ. Θέλει δὲ ἔχει τὸ προτεινόμενον ἄρθρον οὕτω· αἱ παρὼν νόμος ἰσχύει μέχρι τοῦ 18ου.

Τὴν 16 Μαΐου 1859 ἐν Ἀθήναις.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γ. Ψύλλας. Σ. Καλογερόπουλος.
Γ. Δυοβουνιώτης. Ν. Μαυρομμάτης.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ ὑπὸ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται πίστωσις δρχ. **230,720:48** ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ **1859** εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ θεωρήσασα ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη προεκλήθη ἀπὸ διαφόρους ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, αἵτινες λεπτομερῶς ἀναφέρονται εἰς τὰς συνοδευούσας τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο αἰτιολογικὰς ἐκθέσεις τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ πρός τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, **δὲν** ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ ἐπ' αὐτῶν σοβαρὰν παρατήρησιν καὶ ἑπομένως παραδεξαμένη τὴν ἀφορμὴν καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, ὅπως ἔχουσι, συνίστησι τὴν παραδοχήν των καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **16** Μαΐου **1859**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ι. Χατζῆ Πέτρος, Α. Μαυρομιχάλης,
Γ. Ἀντωνόπουλος, Ν. Μαυρομμάτης.

Πρὸς τὴν Ἱερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα σήμερον τὰ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰσχθέντα **δύο** νομοσχέδια, ἀφορῶντα τὴν κύρωσιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὸ **1860**, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μελέτης ἐκ μέρους τῶν τμημάτων, ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος, διὰ νὰ δώσωσι προφορικὰς ταυτάχιστον ὁδηγίας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν περὶ τοῦ πρακτέου ἐν γένει ἢ ἐν μέρει, καὶ θεωρήσασα ἐκ τούτου, ὅτι πᾶσα διάσκεψις καὶ γνωμοδότησις ἀποβλέπει ἐκ πάντα μόνον μελῶν, ἅτινα συνιστῶσι τὴν ἐπιτροπὴν, ἡ δὲ ἐργασία αὐτῆς

περιορίζεται διὰ τὸ στενὸν τοῦ χρόνου εἰς μιᾶς ἡμέρας διάστημα, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ διέλθῃ ὅλας τὰς ἐκθέσεις τῶν ὑπουργείων, νὰ ἐπεξεργασθῇ κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα ὅλα τὰ κονδύλια τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, νὰ ἀνεύρῃ τὰς διαφόρους πιστώσεις διὰ νὰ παραβάλῃ τὰ ἔξοδα τοῦ **1860** μὲ ἐκεῖνα τοῦ **1859**, μολονότι ἐξακολουθοῦν νὰ δίδωνται εἰσέτι πιστώσεις, καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων τῶν κλεισμένων χρήσεων, νὰ φέρῃ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος ἀναλυτικὴν ἔκθεσιν μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ἀναπτύξεις, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐργασίας ταύτης εἰς τόσον βραχὺ διάστημα χρόνου, τὸ δὲ ἔργον της ὄχι μόνον θέλει εἶσθαι τὰ μέγιστα ἐλλειπὲς, ἀλλὰ καὶ ὅλως διόλου ματαῖον, καθότι πέντε μόνον ἐργάσιμοι ἡμέραι μένουσιν εἰς τὴν Γερουσίαν εἰσέτι μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἐνεστώσης Συνόδου διὰ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀκτὼ ἐως δέκα εἰσαχθέντων καὶ εἰσαχθησομένων οὐσιωδῶν νομοσχεδίων, ὥστε ἀποκαθίσταται ἀδύνατον εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ ἀποπερατώσῃ ταῦτα πάντα ἐντὸς τοῦ μικροῦ τούτου διαστήματος, ἐὰν θελήσῃ νὰ συζητήσῃ ἀναλυτικῶς τὸν προϋπολογισμὸν κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τροπολογίας.

Ἡ Ἐπιτροπή σας μελετήσασα ἐσκεμμένως ταῦτα καὶ θεωρήσασα προτιμώτερον νὰ μὴ μείνῃ τὸ Κράτος ἄνευ προϋπολογισμοῦ κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου, προτείνει τὴν συνοπτικὴν συζήτησιν καὶ παραδοχὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ περιοριζομένη εἰς τὰς ἑπομένας τρεῖς παρατηρήσεις.

α') Τὰ ἄρθρα τῆς δημοσίου ἀσφαλείας νὰ χρησιμεύσωσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τυχοῦσαν εἰσβολὴν ξενικῶν στρατευμάτων, εἰς ἀπροσδόκητον ἐξωτερικὴν στάσιν καὶ εἰς καταδίωξιν καὶ ἐξόντωσιν ἐπελθούσης ληστείας.

β') Νὰ προσδιορισθῇ ὁριστικῶς τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ μίαν ἐφημερίδα τοῦ ὑπουργείου, καὶ

γ') Νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ κονδύλια διὰ τὰς ἁμάξας τῶν Κυρίων ὑπουργῶν ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου λόγῳ οἰκονομίας.

Ἐν Ἀθήναις **16** Μαΐου **1859**.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ἰωάν. Χ. Πέτρου Τ. Μαγγίνας
Χαράλ. Παπαπολίτης.

Παρελθὼν ὕστερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω

Νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐπιψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους.

Οἱ λόγοι οἱ προκαλέσαντες τὴν σύνταξιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ἀναφέρονται ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν ἐπισυνημμένην πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν μου, ὥστε περιττὸν κρίνω νὰ ἐνδιατρίψω εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Περιορίζομαι ὅθεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν τροποποιήσεων, τὰς ὁποίας ὑπέστη τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ.

Προστέθη ὡς ἄρθρ. 1ον ἡ διάταξις δι' ἧς προσγίνεται αὔξησις 20 0/0 ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τῆς Β. Φάλαγγος καὶ τῶν πρώην Ἐπιτάκτων τοῦ Β. Ναυτικοῦ κλ.

Τὴν αὔξησιν ταύτην παρεδέχθη ἀσμένως τὸ ὑπουργεῖον, διότι ἐθεώρησε δίκαιον ν' ἀνακουφισθῶσιν αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀρχαίων τούτων λειψάνων τοῦ ἀγῶνος εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Πατρὶς ὀφείλει εὐγνωμοσύνην.

Κατὰ συνέπειαν τῆς τροποποιήσεως ταύτης τὸ πρῶτον ἀριθ. 1 τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο ἄρθρ. 2 καὶ οὕτω καθεξῆς ἄλλαξαν ἑκατέρωθεν ὅλα τὰ ἄρθρα αὐτοῦ.

Ἀπὸ τὸ 2 τοῦτο ἄρθρον ἀρχίζει ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν Ὑπουργῶν.

Αἱ λοιπαὶ μεταβολαὶ εἶναι ὅλως ἀσήμαντοι, ἑπομένως περιορίζομαι εἰς τὴν ἁπλῆν σημείωσιν αὐτῶν.

Ὁ μισθὸς τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὀθωμανικῶν Ὑποθέσεων περιωρίσθη εἰς δραχ. 180 ἀντὶ δραχ. 200.

Οἱ Ἀκόλουθοι τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείου διηρέθησαν εἰς δύο τάξεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη θέλει λαμβάνει δραχ. 150, ἡ δὲ δευτέρα δραχ. 130, συμφώνως μὲ τὴν ὑπάρχουσαν βαθμολογίαν αὐτῶν.

Προστέθη ὁ μισθὸς τοῦ Γραμματέως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκ δραχ. 240 μὴ συμπεριληφθεὶς κατὰ λάθος εἰς τὸ Νομοσχέδιον.

Προστέθη δὲ καὶ ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλητῆρος τῆς Βιβλιοθήκης.

Ἐπὶ τέλους ηὐξήθη ὁ μισθὸς τῆς Ἐπιστατρίας τῶν ὑποδίκων γυναικῶν ἀπὸ δρ. 10 εἰς δραχ. 20.

Περαίνω, Κύριοι, τὴν παροῦσάν μου μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἀναγνωρίζοντες καὶ Ὑμεῖς τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην τοῦ Νομοσχεδίου τούτου θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιψηφίσητε αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ὑπουργῶν κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΘ. ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ, Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ
Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ, Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Αὐξάνεται κατὰ 20 τοῖς 0/0.

α) Ὁ μισθὸς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἐν ἐνεργείᾳ φάλαγγος καὶ τῶν πρεσβυτέρων αὐτῆς.

β) Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ τῆς προικοδοτημένης φάλαγγος.

γ) Ἡχρηματικὴ περιθαλψις τῶν προικοδοτημένων ἀξιωματικῶν τῆς φάλαγγος καὶ τῶν ἀρχαίων ὑπαξιωματικῶν τοῦ ἀγῶνος, καὶ

δ) Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν πρώην ἐπιτάκτων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ.

Ἄρθρον 2. Οἱ αὐξανόμενοι μισθοὶ καὶ λοιπαὶ ἀποδοχαὶ τῶν κάτωθι δημοσίων λειτουργῶν προσδιορίζονται·

Α'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

1. Ὑπουργεῖα.

Τοῦ γενικοῦ γραμματέως	»	480
» Τμηματάρχου Α'. τάξεως	»	400
» Β'. »	»	320

Τοῦ διερμηνέως τῶν ἀσιατικῶν γλωσσῶν παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν	δρ.	300
» Ὑπουργικοῦ γραμματέως Α. τάξεως	»	240
» Γραμματέως τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου	»	240
» Ὑπουργικοῦ γραμματέως Β'. τάξεως	»	195
» Γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὀθ. ὑποθέσ.	»	180
» Ἀκολούθου Α' τάξεως παρὰ τῷ ὑπουργ. τῶν Ἐξωτ.	»	150
Ὁμοίως Β'	»	130
» Ὑπουργ. γραφέως Α'. τάξεως	»	120
» » » Β'. τάξεως	»	90
» » » Γ'. τάξεως	»	70
» Κλητῆρος τοῦ ὑπουργ. συμβουλίου	»	70
» Κλητῆρος ὑπουργείου, Α'. τάξεως	»	70
» » » Β'. τάξεως	»	60

2. *Γενικὸν Λογιστήριον.*

Τοῦ Διευθυντοῦ	»	550
» Ὑποδιευθυντοῦ	»	400
» Ἐπιθεωρητοῦ ταμείων, Α. τάξεως	»	400
» » » Β'. τάξεως	»	320
Τοῦ Ὑπουργ. γραμματέως Α. τάξεως	»	240
» » » Β'. τάξεως	»	190
» » γραφέως Α. τάξεως	»	120
» » » Β'. τάξεως	»	90

3. *Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.*

Τοῦ Προέδρου κατὰ μῆνα	»	600
» Γενικοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἐπικρατείας	»	550
» Ἀντιπροέδρου κατὰ μῆνα	»	500
» Ἐλεγκτοῦ	»	450
» Παρέδρου	»	360
» Λογιστοῦ Α. τάξεως	»	240
» » Β'. »	»	190
» Γραμματέως	»	240
» Ὑπογραμματέως	»	190
» Ἀρχειοφύλακος	»	190
» Γραφέως	»	120
» Κλητῆρος		70

Β'. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥΣ.

1. Τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν.

§ α. *Διπλωματικὴ Ὑπηρεσία.*

Τοῦ Γραμμ. τῆς ἐν Κων/πόλει πρεσβείας κατὰ μῆνα	»	800

» Β'. Γραμματέως	»	400
» Καβάση	»	83

§ β'. *Διερμηνείας Γραφεῖον.*

Τοῦ Α. μαθητευομένου	»	240
» Β'. ὁμοίου	»	240
» Γ'. ὁμοίου	»	240
» Θυρωροῦ	»	100
» Γιασαξῆ	»	60

§ γ'. *Ἐμπορικὸν γραφεῖον.*

Τοῦ προξένου διευθυντοῦ τοῦ γραφείου	»	800
» Ταμίου	»	400
» Γραμματέως Α'. τάξεως	»	350
» » Β'. τάξεως κατὰ μῆνα	»	250
» Γραφέως Α'.	»	190
» ὁμ. Β'.	»	160
» Λιμενάρχου	»	150
» Γιασαξῆ	»	70
» Θυρωροῦ	»	60
» Κλητῆρος	»	50.

§ δ'. *Προξενικὴ ὑπηρεσία.*

Τοῦ Γενικοῦ προξένου ἐν Κερκύρᾳ	»	600
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
» Γενικοῦ Προξένου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ	»	900
» Γραμματέως αὐτόθι	»	350
» Γραφέως αὐτόθι	»	180
» Α'. Γιασαξῆ αὐτόθι	»	50
» Β'. ὁμοίου αὐτόθι	»	40
» Προξένου ἐν Σμύρνῃ	»	900
» Γραμματέως αὐτόθι	»	350
» Διερμηνέως Α'. τάξεως αὐτόθι	»	300
» ὁμ. Β'. » »	»	200
» Γραφέως Α'. » »	»	180
» ὁμ. Β'. » »	»	150
» Α'. Γιασαξῆ	»	50
» Β'. »	»	40
» Προξένου ἐν Θεσσαλονίκῃ	»	700
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
» Διερμηνέως Α'. τάξεως αὐτόθι	»	200
» Γιασαξῆ	»	40
» Προξένου ἐν Ἰωαννίνοις	»	700

Τοῦ Γραμματέως αὐτόθι	»	250
Τοῦ Διερμηνέως Β. τάξεως αὐτόθι	»	160
» Γιασαξῆ αὐτόθι	»	40
Τοῦ προξένου ἐν Κρήτῃ	»	700
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
Τοῦ Διερμηνέως Β΄. τάξεως αὐτόθι	»	160
» Γραφέως αὐτόθι	»	130
» Γιασαξῆ	»	35
» Προξένου ἐν Βηρυττῷ	»	700
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
» Διερμηνέως Β΄. τάξεως αὐτόθι	»	160
» Γραφέως αὐτόθι	»	130
» Γιασαξῆ αὐτόθι	»	40
» Προξένου ἐν Χίῳ	»	600
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
» Διερμηνέως αὐτόθι	»	160
» Γραφέως αὐτόθι	»	130
» Γιασαξῆ	»	40
» Προξένου ἐν Δαρίσσῃ	»	700
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
» Διερμηνέως Β΄. τάξεως αὐτόθι	»	160
» Γραφέως αὐτόθι	»	130
» Γιασαξῆ αὐτόθι	»	40
» Προξένου ἐν Μελίτῃ	»	600
» Γραμματέως αὐτόθι	»	250
Τοῦ Προξένου ἐν Ἀδριανουπόλει	»	800
» Γραμματέως αὐτόθι	»	300
» Διερμηνέως Α΄. τάξεως αὐτόθι	»	200
» Γραφέως αὐτόθι	»	150
» Γιασαξῆ αὐτόθι	»	40
Ὑποπροξένου ἐν Γαλατσίῳ	»	500
» Ὁμ. ἐν Ἰβραΐλᾳ	»	500
» Ὁμ. ἐν Βιδίνῳ	»	400
» Ὁμ. ἐν Ζακύνθῳ	»	400
Τοῦ Ὑποπροξένου ἐν Ἑλλησπόντῳ	»	400
» Προξένου Σάμου (ἡ ἐπιχορήγησις)	»	500
» Προξένου Κάρου (ἡ ἐπιχορήγησις)	»	400
» Τριπόλεως τῆς Ἰώππης (ἡ ἐπιχορήγησις)	»	350
» Ὑποπροξένου Φιλιππουπόλεως	»	400
» » Βάρνης	»	250

Τοῦ Ὑποπροξένου Πρεβέζης	»	200
» » Ῥόδου	»	400
» » Κυδωνιῶν	»	250
» » Τριπόλεως τῆς Συρίας	»	200
» » Τραπεζοῦντος	»	250
» » Προύσσης	δρ.	200
» » Κύπρου	»	250
» » Αὐλῶνος	»	200
» » Πύργου	»	200
» » Μιτυλήνης	»	200
» » Αἴνου	»	200
» » Σερρῶν	»	200
» » Ἰσμαΐλίου	»	250
» » Ἄρτης	»	200
» Ἡρακλείου τῆς Κρήτης	»	250
» Γιασαξῆ τοῦ ἐν Ἄρτῃ ὑποπροξένου	»	35.

2. Τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

§ α. *Ἄρειος Πάγος.*

Τοῦ προέδρου	κατὰ μῆνα	δρ.	600
» Εἰσαγγελέως		»	600
» Ἀντιπροέδρου		»	500
Τοῦ Ἀρειοπαγίτου		»	450
» Ἀντεισαγγελέως		»	450
» Γραμματέως		»	240.

§ β΄. *Ἐφετεῖα.*

Τοῦ προέδρου,	κατὰ μῆνα	Δρ.	500
» Εἰσαγγελέως		»	500
» Ἐφέτου		»	400
» Ἀντεισαγγελέως		»	400
» Γραμματέως		»	180.

§ γ΄. *Πρωτοδικεῖα.*

Τοῦ Προέδρου,	κατὰ μῆνα	δρ.	400
» Εἰσαγγελέως		»	400
» Πρωτοδίκου		»	250
» Ἀντεισαγγελέως		»	250
» Γραμματέως		»	170.

§ δ΄. *Εἰρηνοδικεῖα.*

Τῶν Εἰρηνοδ. Β΄. τάξ. ἐν ταῖς πόλεσι Χαλκίδος, Ἀμμίας, Μεσολογγίου, Τριπόλεως, Καλαμῶν καὶ Σπάρτης ἑκάστου.		150
Τῶν λοιπῶν Εἰρηνοδικῶν Β΄. τάξεως	»	140

Τηροῦνται δὲ ὡς πρὸς ὅλους αὐτοὺς αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1849 νόμου περὶ μισθοδοσίας τῶν Εἰρηνοδικῶν.

Τοῦ εἰρηνοδ. γραμματέως Γ'. τάξεως	δρ.	70
ὁμ. » Δ'.	»	60.

§ ε'. *Ὑποδίκων φυλακαί.*

Τοῦ ἐν Ἀθήναις Α'. φυλακίτου	»	80
» » δευτέρου	»	50
Τῆς ἐπιστάτιδος τῶν ὑποδίκων γυναικῶν	»	20
Ἑκάστου τῶν ἐν Ναυπλίῳ, Πάτραις, Λαμίᾳ, Χαλκίδι καὶ Σύρῳ φυλακιτῶν	»	70
ὁμ. τῶν ἐν Μεσολογγίῳ, Τριπόλει, Καλάμαις καὶ Σπάρτῃ	»	60
Ἑκάστου τῶν ἐν Ναυπλίῳ, Πάτραις, Λαμίᾳ καὶ Χαλκίδι δευτέρων φυλακιτῶν	»	50.

3. Τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

§ α'. *Διοίκησις Ἐπαρχιῶν.*

Τοῦ Νομάρχου . . . . κατὰ μῆνα	δρ.	480
» Γραμματέως Νομαρχίας	»	240
» ὑπογραμματέως	»	140
» Πρωτοκολλίστου	»	70
» γραφέως	»	60
» Ἐπάρχου	»	240
» Γραμματέως Ἐπαρχείου	»	140
» Πρωτοκολλίστου	»	70
» γραφέως	»	60.

§ β'. *Διοικητικὴ Ἀστυνομία.*

Τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας		480
» Γραμματέως		240
» Ὑπογραμματέως		140
» Γραφέως		70

Τοῦ Ὑπαστυνόμου ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων		200
Ἑκάστου τῶν λοιπῶν ὑπαστυνόμων		200
Τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων ὑπαστυνόμου		100
Ὁμοίου τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς		100
» Γραφέως		70
Ἑκάστου τῶν βοηθῶν τῶν λοιπῶν ὑπαστυνόμων .		80
Τοῦ ἀστυνομικοῦ κλητῆρος α'. τάξεως		70
Ὁμοίου β'. τάξεως		60.

§ γ'. *Φυλακαί.*

Ἑκάστου τῶν ἐπιστατῶν τῶν πολιτικῶν φυλακῶν Ἀθηνῶν, Σύρου καὶ Πατρῶν κατὰ μῆνα . .		80
Ὡσαύτως ὁμοίων φυλακῶν Τριπόλεως, Καλαμῶν, Λαμίας καὶ Ναυπλίας		60
Ὡσαύτως τῶν ὑποεπιστατῶν τῶν αὐτῶν φυλακῶν Ἀθηνῶν, Σύρου καὶ Πατρῶν		60
Τῶν ἐπιστατῶν τῶν ποινικῶν φυλακῶν Πύλου, Ῥίου, Ναυπλίας καὶ Χαλκίδος		80
» Βοηθῶν αὐτῶν		60
» Ἐπιστατριῶν τῶν γυναικείων φυλακῶν Ἀθηνῶν, Ναυπλίας καὶ Χαλκίδος		50.

§ δ'. *Μαιευτικὸν κατάστημα.*

Τῆς ἐπιστατούσης μαίας εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μαιευτικὸν κατάστημα		90.

§ ε'. *Ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία.*

Τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ὑγειονομείων		320
» Ὑγειονόμου Πειραιῶς		240
» » Σύρου		240
» Γραμματέως τοῦ ὑγειονομείου Σύρου		140
» » Πειραιῶς . . .		140
Ἑκάστου τῶν γραφέων αὐτόθι		100

»	Βοηθῶν	70
»	Ἀρχιφυλάκων	60
»	Καπνιστῶν	60
»	Φυλάκων	50
Τοῦ ὑγειονόμου Πατρῶν		140
» Γραμματέως αὐτόθι		110
» Ἀρχιφύλακος		60
» Φύλακος		50.

§ ς'. *Δενδροκομεῖον ἐν Ἀθήναις.*

Τοῦ Ἐφόρου τοῦ δενδροκομείου	180.

§ ζ' *Ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία.*

Τοῦ Γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν Ταχυδρομείων . . .	480
» Ὑποδιευθυντοῦ	320
» Ἐλεγκτοῦ	240
» Λογιστοῦ	240
» Ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ταχυδρομείων	200
» Διεκπεραιωτοῦ	170
Τοῦ Βοηθοῦ Α'. τάξεως	120
» » Β'. »	70
Ἑκάστου τῶν ὑποδιευθυντῶν τῶν ταχυδρομείων Σύρου, Πειραιῶς καὶ Πατρῶν	200
Τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Ταχυδρ. Ναυπλίας . . .	170
» » » Λαμίας καὶ Τριπόλεως.	140
Ἑκάστου τῶν ταχυδρομικῶν ἐπιστατῶν Σπάρτης, Καλαμῶν, Χαλκίδος καὶ Μεσολογγίου . . .	100
Ὁμοίως Ἄργους, Ναυπάκτου, Κορίνθου, Αἰγίου, Πύργου Θηβῶν, Ἀμφίσσης, Λεβαδείας, Πύλου, Κυπαρισσίας, Ἀγρινίου, Καρπενησίου, Μεγάρων, Καλαβρύτων, Δημητσάνης καὶ Γυθείου . . .	80
Νησίου, Ἀνδρούσης, Ἀλιφερίου, καὶ Ἀμφ. Ἄργους »	60
Τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ταχυδρομείου . . . . . »	250
» ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Ἰωαννίνοις . . . . . »	60
» Ὑποδιευθυντοῦ τῶν Ταχυδρομείων Σμύρνης καὶ Ἀλεξανδρείας	200

Τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ, Ἰβραΐλᾳ καὶ Γαλατσίῳ . . . . . »	100
» Ἐλεγκτοῦ Ταχυδρομείου ἐν Σύρῳ, Πειραιεῖ καὶ Πάτραις . . . . . »	120
» Βοηθοῦ, ἐν Σύρῳ καὶ Πάτραις . . . . . »	60.

§ ή. *Δημόσιοι Ἀρχιτέκτονες.*

Τοῦ Ἀρχιτέκτονος Α'. τάξεως . . . . . »	240
ὁμ. Β'. » . . . . . »	190.

4. Τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

§ 1. *Κλῆρος.*

Τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Β. Ἐπιτρόπου . . . . »	600
» » » » Α'. Γραμματέως . . »	400
» » » » Β'. ὁμοίου . . . . . »	240
» » » » Α'. Γραφέως . . . . »	120
» » » » Β'. » . . . . »	90
» » » » Κλητῆρος . . . . . »	60
» Ἱεροκήρυκος . . . . . »	200
» Ἐφημερίου ἐν Μονάχῳ . . . . . »	200
» Νεοκόρου αὐτόθι . . . . . »	80.

§ 2. *Ἐκπαίδευσις ἐν γένει.*

Τοῦ Τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου . . . »	350
» Ἐκτάκτου ὁμ. . . . . »	250
» Κλητῆρος . . . . . »	60
» Ἐφόρου τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης . . . . »	480
» Α'. Βιβλιοφύλακος . . . . . »	250
» Β'. ὁμ. . . . . »	120
» τοῦ κλητῆρος . . . . . »	60
Τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων . . . . »	400
» παρ' αὐτῷ γραφέως . . . . . »	70
» Διευθυντοῦ τοῦ Δημοδιδασκαλείου . . . . »	400
» Γραφέως . . . . . »	90
» Λογιστοῦ . . . . . »	120
» Πρωτοβαθμίου Δημοδιδασκάλου . . . . . »	100.

5. *Τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.*

Αἱ κατὰ μῆνα ἀποδοχαὶ τῶν ἀνωτέρων καὶ ὑποδεεστέρων ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς γραμμῆς, διαιρούμεναι εἰς μισθούς, ἀποζημιώσεις καὶ ἐπιτίθια, κανονίζονται διὰ τοῦ ἑπομένου πίνακος.

ΠΙΝΑΞ

Τῆς κατὰ μῆνα μισθοδοσίας τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς γραμμῆς.

Βαθμοί	Μισθὸς	Ἀποζημιώσεις: Ἐνδύσιον	Ἀποζημιώσεις: Ἵππου	Ἀποζημιώσεις: Διδακτικῶν Βιβλίων	Ἐπιμίσθιον	Μισθὸς κανονικῆς ἀδείας ἀποστρατείας μὴ ὑπερβαίνουσ᾽ τοὺς ἓξ μῆνας	Μισθὸς τῶν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς νοσοκομείοις νοσηλευομένων	Μισθὸς ὑποδόχων ἐν φυλακῇ	Παρατηρήσεις
Συνταγματάρχης Γεν. ἐπιτελῶν	460	90	20	20	»	210	120	120	Ἡ ἀποζημίωσις ἵππων χορηγεῖται εἰς τοὺς ὑποχρεωμένους νὰ ἔχωσι τοιούτον καὶ πραγματικῶς ἔχοντας, λογιζομένων 10 δραχμῶν δι᾽ἕκαστον. Ἡ ἀποζημίωσις διδακτικῶν βιβλίων χορηγεῖται εἰς τοὺς κατέχοντας θέσιν εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουσιν ὅπλον ἢ εἰς ὑπουργεῖον, ἢ εἰς στρατοδικεῖον ἢ εἰς στρατιωτικὴν σχολήν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας θέσιν ὑπασπιστοῦ ἢ διαγγελέως καὶ εἰς τοὺς διωρισμένους προσκαίρως
» Πεζικοῦ	460	90	20			210	120	120	
» Πυροβολικοῦ	460	90	20	20		210	120	120	
» Ἱππικοῦ	460	90	20		10	210	120	120	
» Μηχανικοῦ	460	90	20	20		210	120	120	
Γενικὸς ἀρχιατρὸς	460	90	10			210	120	120	
Ἀνώτερος ἐπιμελητὴς	460	90	10			210	120	120	
Ἀντισυνταγματάρχης Γεν. ἐπιτελῶν	380	70	10	20		170	100	100	
» Πεζικοῦ	380	70	10			170	100	100	
» Πυροβολικοῦ	380	70	10	20		170	100	100	
» Ἱππικοῦ	380	70	20		10	170	100	100	
» Μηχανικοῦ	380	70	10	20		170	100	100	
Ἀνώτερος ἀρχιατρὸς	380	70	10			170	100	100	εἰς εἰδικήν τινὰ ὑπηρεσίαν ἢ ἀποστολήν.
Ἐπιμελητὴς	380	70	10			170	100	100	
Ταγματάρχης Γεν. ἐπιτελῶν	340	70	10	20		145	75	75	Τὸ ἐπιμίσθιον χορηγεῖται εἰς τοὺς κατέχοντας θέσιν ἐν ᾧ ἀνήκουσιν ὅπλῳ ἢ κλάδῳ· τὸ δὲ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ἀνθυπασπιστὰς τοῦ Ἱππικοῦ ὁριζόμενον ἐπιμίσθιον δίδεται εἰς αὐτούς, ὅταν κατέχωσιν ὁποιανδήποτε θέσιν, ἧς τὰ καθήκοντα ὑποχρεοῦσιν αὐτοὺς νὰ Ἱππεύωσιν.
» Πεζικοῦ	340	70	10			145	75	75	
» Πυροβολικοῦ	340	70	10	20		145	75	75	
» Ἱππικοῦ	340	70	20		10	145	75	75	
» Μηχανικοῦ	340	70	10	20		145	75	75	
Ἀρχιατρὸς	340	70	10			145	75	75	
Ὑπεπιμελητὴς	340	70	10			145	75	75	
Λοχαγὸς Α΄. τάξεως Γεν. ἐπιτελῶν	230	50	10	20		100	50	50	
» Πυροσβεστῶν	230	50			20	100	50	50	
» Πεζικοῦ	230	50				100	50	50	
» Πυροβολικοῦ	230	50	10	20		100	50	50	
» Ζευγιτῶν	230	50	10			100	50	50	
» Ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ	230	50			20	100	50	50	
» Ἱππικοῦ	230	50	10		10	100	50	50	
» Μηχανικοῦ	230	50	10	20		100	50	50	
Ἐπιστρὸς Α΄. τάξεως	230	50				100	50	50	
Ἐπικτηνιατρὸς	230	50	10			100	50	50	
Ἐπιφαρμακοποιὸς	230	50				100	50	50	
Ἐπικαταλυματίας	230	50				100	50	50	
Λοχαγὸς 2 τάξεως Γεν. ἐπιτελῶν	170	50	10	20		100	50	50	
» Πυροσβεστῶν	170	50			20	100	50	50	

" Πεζικοῦ .	170	50				400	50	50
" Πυροβολικοῦ	170	50	40	20		400	50	50
" Ζευγιτῶν .	170	50	40			400	50	50
" ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ . .	170	50			20	400	50	50
" Μηχανικοῦ.	170	50	40	20		400	50	50
Ἐπιατρὸς 2 τάξεως. .	170	50			20	400	50	50
Ἐπιτηματρὸς " .	170	50	40		20	400	50	50
Ἐπιφαρμακοποιὸς " . .	170	50			20	400	50	50
Ἐπικαταλυματίας " . .	170	50			20	400	50	50
Ὑπολοχαγὸς Γεν. ἐπιτελῶν . . .	130	30	40	20		60	30	30
" Πυροσβετῶν.	130	30			20	60	30	30
" Πεζικοῦ . .	130	30				60	30	30
" Πυροβολικοῦ	130	30	40	20		60	30	30
" Ζευγιτῶν .	130	30	40			60	30	30
" ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ .	130	30			20	60	30	30
" Ἱππικοῦ. .	130	30	40		10	60	30	30
" Μηχανικοῦ .	130	30		20		60	30	30
Ἱερεὺς 1 τάξεως . . .	130	30				60	30	30
Ἰατρὸς " . . .	130	30			40	60	30	30
Κτηνιατρὸς " . . .	130	30	40		40	60	30	30
Φαρμακοποιὸς . . .	130	30			40	60	30	30
Καταλυματίας . . .	130	30			40	60	30	30
Ἀνθυπολοχαγὸς Πυροσβεστῶν . .	110	30			20	55	25	25
" Πεζικοῦ . .	110	30				55	25	25
" Πυροβολικοῦ	110	30	40	20		55	25	25
" Ζευγιτῶν. .	110	30	40			55	25	25

" ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ . .	110	30			20	55	25	25
" Ἱππικοῦ. .	110	30	40		10	55	25	25
" Μηχανικοῦ.	110	30		20		55	25	25
Ἱερεὺς 2 τάξεως . . .	110	30				55	25	25
Ἰατρὸς "	110	30			20	55	25	25
Κτηνιατρὸς "	110	30	40		20	55	25	25
Φαρμακοποιὸς	110	30			20	55	25	25
Καταλυματίας	110	30			20	55	25	25
Ἀνθυπασπιστὴς Πυροσβεστῶν	80	20			10	40	20	20
" Πεζικοῦ . .	80	20				40	20	20
" Πυροβολικοῦ	80	20		10		40	20	20
" Ζευγιτῶν .	80	20			10	40	20	20
" ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ .	80	20			10	40	20	20
" Ἱππικοῦ . .	80	20			10	40	20	20
" Μηχανικοῦ	80	20		10		40	20	20
Ἀδικημ. 1 τάξ. Ἰατρικῆς. . .	80	20			20	40	20	20
Ἀδικημ. 1 τάξ. Κτηνιατρικῆς . .	80	20			20	40	20	20
Ἀδικημ. 1 τάξ. Φαρμακοποιίας .	80	20			20	40	20	20
Ἀδικημ. 1 τάξ. Στρατ. Οἰκονομίας.	80	20			20	40	20	20
Ἀδικημ. 2 τάξ. Ἰατρικῆς . . .	80	20				40	20	20
Ἀδικημ. 2 τάξ. Κτηνιατρικῆς . .	80	20				40	20	20
Ἀδικημ. 2 τάξ. Φαρμακοποιίας .	80	20				40	20	20
Ἀδικημ. 2 τάξ. Στρατ. Οἰκονομίας	80	20				40	20	20
Ἐπιστασίας Ἀρχιτεχ. 1 τάξεως	80	20			80	40	20	20
" 2 τάξεως	80	20			50	40	20	20

6. *Τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν.*

Αἱ κατὰ μῆνα ἀποδοχαὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ καὶ τῶν λιμενικῶν ὑπαλλήλων προσδιορίζονται ἐν τῷ ἑπομένῳ πίνακι.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ Βασ. Ναυτικοῦ καὶ τῶν λιμενικῶν ὑπαλλήλων.

Βαθμοί	Ἀποδοχαὶ κατὰ μῆνα									Παρατηρήσεις
	Τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ							Ἔκτακτοι		
	Μισθὸς		Ἐπιδόσεις	Τράπεζα						
	Κατὰ ξηράν	Κατὰ θάλασσαν	Ἐνοικίων	Μοιράρχων	Κυβερνητῶν	Ἐπιτελῶν		Μισθὸς	Ἐνοικίων	
	Δρ.	Δρ	Δρ.	Δρ.	Δρ.	Δ.		Δρ.	Δρ.	
Πλοίαρχος	440	520	100	110	310					Οἱ ἐπιστολεῖς ἀπολαμβάνουσι τὰς αὐτὰς ἀποδοχὰς τῶν Κυβερνητῶν. Οἱ ἐπὶ τῶν πλοίων ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ λαμβάνουσι καὶ τὴν τροφοδοτικὴν τοῦ ναύτου μερίδα.
Ἀντιπλοίαρχος	360	424	90	·	210					
Ἀρχιατρὸς · ·										
Ἀρχιφροντιστὴς	360	392	90	·	·	50				
Ἀρχινανσπηγὸς ·										
Πλωτάρχης	300	342	70	·	110	50	200	50		
Ἰατρὸς · · ·										
Φροντιστὴς · ·	300	346	70	·	·	50				
Ναυπηγὸς · · ·										
Ὑποπλοίαρχος ·	190	222	50	·	90	50	100	40		
Ὑπατρὸς · · ·										
Ὑποφροντιστὴς ·	190	206	50	·	·	50				
Ὑπαναυπηγὸς ·										
Ἀνθυποπλοίαρχος	130	150	30	·	70	50	80	40		
Ἀνθυπιατρὸς · ·										
Ἀνθυποφροντιστὴς	130	140	30			50				
Ἀνθυπονανσπηγὸς.										
Δόκιμος	110	126	30	·	·	50				
Λογιστὴς	110	118	30			50				

Λιμενικοὶ ὑπάλληλοι.	Μηνιαῖος μισθός
Γραμματεὺς	140
Βοηθὸς Α'. τάξεως.	120
» Β'. »	110
» Γ'. »	100

7. Τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

§ α'. Ταμεῖα.

Τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου . . . . κατὰ μῆνα		480
» Ὑποταμείου Α'. τάξεως . . . »	»	400
» ὁμοίως Β'. » . . . »	»	320
» Α'. Γραμματέως τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου »	»	240
» Β'. »	»	190
» Α'. Γραφέως »	»	120
» Β'. »	»	90
» Γ'. »	»	70
» Κλητῆρος Α'. τάξεως	»	70
» » Β'. »	»	60
» Ἐπαρχιακοῦ ταμείου Α'. τάξεως . .	»	280
» ὁμ. » Β'. τάξεως . .	»	220
» » » Γ'. » . . .	»	180
» Γραμματέως ταμείου Α'. τάξεως . .	»	150
» ὁμ. » Β'. » . . .	»	130
» » » Γ'. » . . .	»	120
» Γραφέως » Α'. » . . .	»	110
» » » Β'. » . . .	»	90
» » » Γ'. » . . .	»	70

§ β'. Οἰκονομικοὶ Ἔφοροι.

Τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου Α'. τάξεως »	»	280
» » ὁμ. Β'. » »	»	220
» » ὁμ. Γ'. » »	»	180
» » » Δ'. » »	»	140
» Γραμματέως ἐφορείας Α'. τάξεως . .	»	150
» » » Β'. » . . .	»	130
» » » Γ'. » . . .	»	120
» » » Δ'. » . . .	»	110
Τοῦ Πρωτοκολλίστου ἐφορείας Α'. τάξεως »		110
» ὁμ. » Β'. » .	»	90
» ὁμ. » Γ'. » .	»	70
» Γραφέως » Α'. » .	»	80
» » » Β'. » .	»	70

§ γ'. Τελωνεῖα.

Τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Τελωνείων Α'. τάξεως .		400
» » » Β'. » . .	»	320

Τοῦ Τελώνου Α'. τάξεως .	»	350
» ὁμ. Β'. » . .	»	250
» ὁμ. Γ'. » . .	»	200
» Ἐλεγκτοῦ τελωνείου Α'. τάξεως	»	250
» ὁμ. » Β'. » . .	»	200
» ὁμ. » Γ'. » . .	»	160
» Ὑπελεγκτοῦ	»	140
» Α'. Γραμματέως τελωνείου	»	150
» ὁμ. » Διαμετακομίσεως . .	»	150
» Β'. Γραμματέως τελωνείου	»	120
» » Διαμετακομίσεως . .	»	120
» Ἐπιστάτου Διαμετακομίσεως . . .	»	160
» Εἰσπράκτορος τελωνείου	»	110
» Ἀποθηκαρίου Διαμετακομίσεως . . .	»	110
» Ὑπαποθηκαρίου » ἐν Σύρῳ . .	»	90
» Γ'. καὶ Δ'. Γραμματέως »	»	120
» Ὑπογραμματέως τελωνείου	»	80
» ὁμ. Διαμετακομίσεως .	»	80
» Ζυγιστοῦ	»	90
» Ὑποτελώνου Α'. τάξεως	»	160
» ὁμ. Β'. τάξεως	»	140
» » Γ'. τάξεως	»	120
» Τελωνιακοῦ Σταθμάρχου	»	100
Τοῦ Βοηθοῦ ὑποτελωνείου Α'. τάξεως κατὰ μῆνα	»	80
ἀρχιφύλακος Α'.	»	100
» Β'.	»	90
» Γ'.	»	80
Τελωνιακοῦ φύλακος Α'. τάξεως	»	60
» » Β'. »	»	50.

§ δ'. Σφραγιστήριον.

Τοῦ ἐλεγκτοῦ	»	180
Ἐργοστασιάρχου	»	120
ἐργάτου	»	60.

§ ε'. Β. Τυπογραφία καὶ Λιθογραφία.

Τοῦ ἐργοστασιάρχου τοῦ Βασ. Τυπογραφείου καὶ Λιθογραφείου	»	180
» οἰκονόμου	»	170

»	Στοιχειοθέτου	Α΄.	τάξεως . . . . »	100
»	»	Β΄.	» . . . . . »	85
»	»	Γ΄.	» . . . . . »	60
»	Τυπωτοῦ	Α΄.	» Τυπογραφείου »	100
»	»	Β΄.	» » . . »	75
»	»	Α΄.	» Λιθογραφείου »	90
»	»	Β΄.	» » . . »	75
»	Βοηθοῦ	Α΄.	» » . . »	70
»	»	Β΄.	» » . . »	60
	Α΄. Λιθογράφου			» 160
»	Β΄. »			» 60
»	Στοιχειοχύτου			» 60
	Στιλβωτοῦ			» 50.

§ ς΄. *Δασονομική ὑπηρεσία.*

Τοῦ ἐπιθεωρητοῦ δασῶν, κατὰ μῆνα . δρ.	320
» Γραμματέως τῆς ἐξεταστικῆς τῶν δασῶν ἐπιτροπῆς . . . . . »	240
Τοῦ Δασάρχου, κατὰ μῆνα . . . . . »	200
Τοῦ Δασονόμου . . . . . »	100
Δασοφύλακος . . . . . »	40.

§ ζ΄. *Ὀρυκτά.*

Τοῦ ὀρυκτολόγου . . . . . »	320
» Φύλακος Σμύριδος . . . . . »	50
» Ἐπιστάτου τῆς διαχειρίσεως τῶν ὀρυκτῶν Μήλου . . . . . »	140
» Φύλακος . . . . . ,,	50.

§ η΄. *Ἀλαταποθηκάριοι.*

Τοῦ Γενικοῦ ἁλαταποθηκαρίου Πειραιῶς . »	150
Τῶν λοιπῶν τεσσάρων ὁμοίως . . . . »	140
Τοῦ Μερικοῦ ἁλαταποθηκαρίου . . . . »	80
» Ἐλεγκτοῦ ἁλικῆς . . . . . »	120.

Ἄρθρον 2. Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν πρωτοδικῶν καὶ τῶν παρὰ πρωτοδίκαις ἀντεισαγγελέων μετὰ διετῆ ὑπηρεσίαν αὐξάνει εἰς δραχ. 275, καὶ μετὰ ἑξαετῆ εἰς δραχ. 300.

Διπλάσιος ἀριθμὸς ἐτῶν δικηγορικῆς ὑπηρεσίας παρέχει τὰ αὐτὰ δικαιώματα εἰς τὸν διοριζόμενον εἰς θέσιν πρωτοδίκου καὶ ἀντεισαγγελέως, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 11 § 2 τοῦ

περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ συμβολαιογράφων νόμου, πρῶτον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας δὲν λογίζεται.

Ἄρθρ. 3. Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ, δύναται νὰ αὐξηθῇ διὰ Β. Διατάγματος κατὰ δραχμὰς 50 μέχρις 100 μετὰ πενταετῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίαν.

Οἱ ἤδη συμπληρώσαντες τὴν πενταετίαν τῆς ὡς τακτικῶν καθηγητῶν ὑπηρεσίας των, καθὼς καὶ οἱ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος νόμου συμπληρώσοντες αὐτήν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας διάταξιν.

Ἄρθρ. 4. Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου ἔχει μισθὸν ταγματάρχου Α΄. τάξεως.

Ἄρθρ. 5. Τῶν τῆς Α΄. τάξεως ἢ πρωτοβαθμίων δημοδιδασκάλων ὁ μισθὸς δύναται ν' αὐξηθῇ διὰ Β. Διατάγματος ἀνὰ πᾶσαν πενταετῆ μετὰ διαρκοῦς ζήλου ὑπηρεσίαν εἰς πρωτεύουσαν νομοῦ ἢ ἐπαρχίας ἀνὰ δραχ. 10 κατὰ μῆνα, μέχρις οὗ συμπληρωθῇ τὸ ὅλον τῆς μισθοδοσίας ποσὸν εἰς δραχμὰς 140, ὅρον ἀνυπέρβλητον.

Ἄρθρ. 6. Οἱ ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν διοριζόμενοι πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι λαμβάνουσι προσέτι ἐνόσῳ ὑπηρετοῦσιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ νομοῦ καὶ δραχ. δέκα κατὰ μῆνα ὡς ἐπιμίσθιον.

Ἄρθρ. 7. Ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Νομαρχιακῶν ἢ Ἐπαρχιακῶν δημοδιδασκάλων οἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα συμπληρώσαντες ἤδη ἢ συμπληρώσοντες μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος νόμου τὴν πενταετίαν τῆς ὑπηρεσίας των, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ αὐτῶν διάταξιν.

Ἄρθρ. 8. Ἐκτὸς τῶν κανονιζομένων μισθῶν καὶ ἀποζημιώσεων τῶν ἀνωτέρων καὶ ὑποδεεστέρων ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν τῆς χωραμῆς κατὰ τὸν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ πίνακα αὐτῶν, χορηγοῦνται α) εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν στρατευμάτων, τοὺς φρουράρχους Ἀθηνῶν καὶ Ναυπλίας, τοὺς διοικητὰς τῶν σωμάτων καὶ καταστημάτων λόγῳ ἐπιμισθίου διοικήσεως τὰ ἑξῆς·

Εἰς τοὺς συνταγματάρχας δραχμαὶ 60 κατὰ μῆνα.

Εἰς τοὺς ἀντισυνταγματάρχας καὶ ταγματάρχας δραχμαὶ 40 κατὰ μῆνα.

β) Εἰς τοὺς λοχαγοὺς τοὺς ἀναπληροῦντας ἀξιωματικὸν ἀνώτερον, ἐπιμίσθιον δραχ. 40 κατὰ μῆνα.

γ) Εἰς τοὺς ὑπολοχαγοὺς καὶ ἀνθυπολοχαγοὺς τοὺς ἀναπληροῦντας λοχαγόν, ἐπιμίσθιον δραχμὰς 30 κατὰ μῆνα.

δ) Εἰς τοὺς δοκίμους, τοὺς ἀναπληροῦντας ἀξιωματικοὺς τῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας, ἐπιμίσθιον δραχ. 30 κατὰ μῆνα.

ε) Εἰς τοὺς ἀντισυνταγματάρχας καὶ ταγματάρχας τοὺς διοικοῦντας σώματα, ἀποζημίωσις δευτέρου ἵππου ὑπηρεσίας, ἐὰν δὲν λαμβάνωσιν αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ ὅπλου εἰς ὃ ἀνήκουσιν.

ς) Εἰς τοὺς ὑπασπιστὰς τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῶν ἀρχηγῶν σωμάτων, μηνιαία χορηγία δρ. 40 λόγῳ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας.

ζ) Εἰς τοὺς ὑπασπιστὰς τῶν σωμάτων καὶ τῶν στρατιωτικῶν καταστημάτων, τοὺς ἐπὶ τῆς κοπῆς τοῦ ἱματισμοῦ, καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ἐπιθεωρήσεως ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ, μηνιαία χορηγία δραχ. 20 λόγῳ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας.

η) Εἰς τοὺς ὑπασπιστὰς ἀρχηγῶν στρατευμάτων καὶ σωμάτων ἀποζημίωσις ἵππου, ἐὰν δὲν λαμβάνωσι τοιαύτην ὡς ἐκ τοῦ ὅπλου, εἰς ὃ ἀνήκουσιν.

Ἄρθρ. 9. Ἡ ἀποζημίωσις τοῦ ἐνοικίου δὲν ὑπόκειται εἰς κατάσχεσιν ἢ κράτησιν, ἐλαττοῦται δὲ κατὰ τὸ ἥμισυ ὁσάκις οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ ἐνοικοῦσιν εἰς δημόσια κτίρια.

Ἄρθρ. 10. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 2, 3 καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1856 ὑπὸ στοιχ. ΞΗΒ'. Νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς ἐπιτάκτους ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ.

Ἄρθρ. 11. Ὁ ἐπιστάτης τῆς ομάδος Νάξου ἔχει μισθὸν Τμηματάρχου α. ἢ β'. τάξεως.

Ἄρθρ. 12. Ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου κανονιζομένων διὰ τοὺς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους μισθῶν χορηγοῦνται·

α) Εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ τελωνείου Σύρου, ἤτοι,

1) Εἰς τὸν ἐπιστάτην, τὸν ἐλεγκτὴν, τὸν Α'. Γραμματέα τοῦ τελωνείου, καὶ τὸν Ἀποθηκάριον τῆς διαμετακομίσεως ἐπιμίσθιον ἑκάστῳ δραχ. 50 κατὰ μῆνα.

2) Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς διαμετακομίσεως ἐπιστάτην ἐπιμίσθιον δραχ. 90 κατὰ μῆνα.

3) Εἰς τὸν Β'. Γραμματέα τοῦ τελωνείου ἐπιμίσθιον δραχ. 60 κατὰ μῆνα.

4) Εἰς ἕκαστον τῶν ὑπελεγκτῶν, τὸν Γ'. Γραμματέα τοῦ Τελωνείου, τὸν εἰσπράκτορα καὶ τὸν Α'. Γραμματέα τῆς διαμετακομίσεως ἐπιμίσθιον ἀνὰ δραχ. 30 κατὰ μῆνα.

5) Εἰς ἕκαστον τῶν ζυγιστῶν καὶ τὸν ἀρχιφύλακα ἐπιμίσθιον ἀνὰ δρ. 20 κατὰ μῆνα.

6) Εἰς ἕκαστον Δασάρχην καὶ Δασονόμον λόγῳ ἱπποναμῆς ἀποζημίωσις δραχμῶν 30 κατὰ μῆνα. Ἡ πληρωμὴ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης, γίνεται ἐπὶ προσαγωγῇ πιστοποιήσεως τῆς

ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ δασάρχης ἢ ὁ δασονόμος διατηρεῖ ἵππον ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 13. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουλίου 1857 ὑπὸ στοιχ. ΥΙΑ'. νόμου αἱ ἀφορῶσαι τὴν πρόσκαιρον ἐπιχορήγησιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ τῶν ἰσοβάθμων αὐτῶν ὑπαλλήλων τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ναυτικοῦ καταργοῦνται, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον.

Ἄρθρ. 14. Οἱ μισθοὶ τῶν μὴ κατονομαζομένων εἰς τὸν παρόντα νόμον δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν μένουσιν οἱ αὐτοὶ καθὰ προσδιωρίσθησαν διὰ τῶν σχετικῶν νόμων καὶ Β. διαταγμάτων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῶσι καὶ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω ἕτερον Νομοσχέδιον περὶ προσθήκης δύο βοηθῶν α. τάξεως εἰς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Τὸ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου (2 Δεκεμβρίου) 1836 ὀργανικοῦ τῶν Ταχυδρομείων Διατάγματος καὶ τῶν μετ' αὐτὸ ὁρισταμένων προσωπικῶν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ἀναπτυχθείσης ἐπὶ πολὺ καὶ ὁσημέραι ἀναπτυσσομένης.

Ἀνάγκη διὰ τοῦτο παρίσταται νὰ προστεθῶσι δύο βοηθοὶ α. τάξεως διὰ νὰ συνυπηρετῶσιν εἰς τὴν παραλαβὴν καὶ διανομὴν τῶν γραμμάτων καὶ λοιπῶν μετὰ τῶν ἐπιτεταγμένων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, καὶ νὰ διαδέχωνται αὐτοὺς ἐν περιπτώσει κωλύματος· ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ συμπράττωσι καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς λοιπῆς ὑπηρεσίας, ὁσάκις δὲν τοὺς ἐνασχολεῖ ἡ ὑπηρεσία τῆς παραλαβῆς καὶ διανομῆς.

Ἕνεκα τούτου παρεσκευάσθη τὸ ἀπαιτούμενον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ἐψηφίσθη παρ' αὐτῆς, ὡς

προκύπτει ἐκ τοῦ συναπτομένου ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν τῆς κατὰ τὴν 15 τ. μ. Συνεδριάσεώς της.

Κατὰ διαταγὴν δὲ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ εἰσαγάγω τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω, κύριοι, νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπισπεύσητε τὴν συζήτησιν καὶ παραδοχὴν του ἀρμοζόντως εἰς τὴν δικαιολογημένην ἀνάγκην, ἥτις τὸ προύκάλεσεν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 16 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων προστίθενται δύο βοηθοὶ ά. τάξεως, ἕκαστος τῶν ὁποίων θέλει λαμβάνει τὸν διὰ τὴν θέσιν ταύτην κανονισμένον μισθόν.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει ἐκδοθῆ καὶ δημοσιευθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Περιττὴν δὲ θεωρηθείσης τῆς ἐκτυπώσεως ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου κατὰ σειρὰν ἄνευ ἐκθέσεως ἐπιτροπῆς.

Ἀπαγγείλαντος ὕστερον τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν διαφόρων Νομοσχεδίων, καθ' ἣν προσδιορίσθησαν τάξιν καὶ σειρὰν ἐν ταῖς προηγουμέναις συνεδριάσεσι τοῦ σώματος, ἀναγνώσθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κ. γραμματέως τὸ Νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῆς χορηγουμένης διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1855 ὑπὸ στοιχ. ΣΠΖ' Νόμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ ψηφοφορηθεῖσα κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28 (παμψηφεί) κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1855 ΣΠΖ' Νόμου χορηγηθείσης προθεσμίας περὶ τῶν ἐπὶ ἐθνικῶν γαιῶν οἰκοδομῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἄδαμ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Λ. Καΐρης	Ν
Χαρ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζῆσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης		Γεώργ. Δυβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβελέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῆλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάννης	Ν	Φῶτος Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐγένετο ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29 ἐχόντων ὅπως ὑποβληθῆ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 4 τ. μ. Μαΐου.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀπαλλοτριωτικῆς πιστώσεως δραχ. 30,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν προίκισιν τῆς μιᾶς θυγατρὸς τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κουντουριώτου, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ἐπισυνημμένον πρωτόκολλον ψηφο-

φορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29· ἐγένετο δὲ ἡ ψηφοφορία φανερὰ ὡς προκειμένου περὶ ἁπλῆς πιστώσεως διὰ προίκισιν προσώπου προαποφασισθεῖσαν διὰ Νόμου ἐπιψηφισθέντος διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνακληρωτ. πιστώσεως δρ. 30,000 τοῦ ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1859 διὰ τὴν προίκισιν τῆς μιᾶς θυγατρὸς τοῦ Γ. Κουντουριώτου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	Ν

Ἀκολούθως μετὰ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μ. Μαΐου.

Τεθέντος ἔπειτα εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνακληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 16,441:71|00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ στρατῶνος τοῦ πεζικοῦ, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνακληρωμ. πιστώσεως δρ. 16,441:71 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ ἔτος 1859

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθάνασιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασιλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτρ. Λ. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἀκολούθως καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μ. Μαΐου.

Προβάσης μετὰ ταῦτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ τρόπου τῆς πωλήσεως τῶν δημοσίων γαιανθράκων διὰ Β. Διατάγματος, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφορορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς τιμῆς τῆς πωλήσεως τῶν γαιανθράκων.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τζάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χιράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασακάκης		Δημήτρ. Πλακούτας	Ν
Σπυρίδων Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασάλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανεκήρυξε ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτό, ἐχον ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μ. Μαΐου.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν ἡ χορήγησις πιστώσεως δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, εἴτε δανείου, εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλλ. ἀτμοπλοΐας, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐρθάσαμεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ ἀλληλοδιδασκώμεθα περὶ τῶν ἐννοιῶν τῶν συνταγματικῶν ἡμῶν θεσμῶν, διότι εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενον νὰ ὑποπέσωμεν ἅπαντες ὡς πρωτόπειροι εἰς λάθη· κατὰ συνέπειαν ἐκθέτω τὰ ἑξῆς ὡς σχετικὰ τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Πρό τινων ἡμερῶν ἀνέγνωσα εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἑταιρίαν τῆς ἀτμοπλοΐας παρέδωκε πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς δύο δημόσια ἀτμόπλοια, χωρὶς νὰ ζητηθῇ τὸ παραμικρὸν κέρδος ἢ ἡ παραμικρὰ ὠφέλεια, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας θέλουν μισθοδοτεῖσθαι ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ αὐτὰ τὰ πληρώματα τῶν παραχωρηθέντων ἀτμοπλοίων. Δὲν ἔχω νὰ εἴπω τι κατὰ τῆς πράξεως, ἥτις σκοπὸν ἔχει νὰ θεραπεύσῃ μέγιστα ἐθνικὰ συμφέροντα, παρατηρῶ ὅμως ὅτι μεγάλως ἠπόρησα ὅταν εἶδον ὅτι ἡ Κυβέρνησις πράττεται νὰ μισθοδοτῇ τὰ πληρώματα τῶν δύο τούτων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἑταιρίας παραχωρηθέντων ἀτμοπλοίων, καὶ ὅτι εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν ἂν ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν νὰ διαθέσῃ τὴν ἐθνικὴν περιουσίαν, διότι ἐὰν προκειμένου ἄλλοτε νὰ δανείσῃ τὰ δημόσιον εἰς κοινότητάς τινας μικρόν τι ποσὸν ἀραβοσίτου καὶ ἄλλων προϊόντων, ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν τῶν Βουλῶν, πολὺ περισσότερον ἐχρεώστει νὰ κάμῃ τοῦτο σήμερον, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ διαθέσῃ δύο δημόσια ἀτμόπλοια ἀξίας ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου δραχμῶν. Ἐρωτῶ λοιπὸν τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν 1) ἐὰν παρεχωρήθησαν ἀληθῶς πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἀτμοπλοΐας τὰ δύο ἐν τοῖς ἐφημερίσιν ἀναφερόμενα δημόσια ἀτμόπλοια· 2) ἂν ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ αὐτὰ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν, καὶ 3) ἂν ἡ Κυβέρνησις ἐξακολουθῇ νὰ μισθοδοτῇ τὰ πληρώματα αὐτῶν καίτοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἑταιρίας διατελούντων.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀρξαμένου ἤδη εἰς τὴν Εὐρώπην πολέμου διεκόπη κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐξωτερικὴ συγκοινωνία τῆς Ἑλλάδος, ἣν ἐξεπλήρουν τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἑται-

ρίας τοῦ Λούδ. Τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα, καὶ πολὺ μᾶλλον τὰ δημόσια, ἀπήτουν τάχιστα τὴν καταλῆψιν τῆς διακοπείσης γραμμῆς μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Τεργέστης ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον μία γειτων ἐπικράτεια ἐπέσπευδε νὰ καταλάβῃ τὴν γραμμὴν αὐτὴν, ὅτι οὐ μόνον τὰ ἐμπορικὰ καὶ δημόσια συμφέροντα ἤθελον βλαφθῆ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἤθελε γίνει μεγάλη προσβολή· ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν ἐθεώρησε χρέος ἱερὸν καὶ καθῆκόν της νὰ καταλάβῃ πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν γραμμὴν ταύτην, χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, καὶ πρὸς τοῦτο προθυμοποιηθεῖσα νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν τὰ μέσα τῆς καταλήψεως τῆς γραμμῆς ταύτης, ὡς στερουμένην τῶν δεόντων ἀτμοπλοίων, παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τῇ αἰτήσει της δύω δημόσια ἀτμόπλοια, ἵνα ἐκπληρώσωσι τοὺς ἐσωτερικοὺς διάπλους καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἣν ἐξεπλήρουν τὰ δύω ἀτμόπλοια τῆς ἑταιρίας ἡ Ὁμόνοια καὶ ἡ Καρτερία, ἅτινα προσδιωρίσθησαν νὰ καταλάβωσι, ὡς καὶ κατέλαβον ἤδη, τὴν διακοπεῖσαν ἐξωτερικὴν γραμμὴν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ μέχρι Τεργέστης. Κατ' ἀρχὰς ἡ ἑταιρία, ἀναδεχθεῖσα βεβαίως ὅλα τὰ ἔξοδα τῶν παραχωρηθέντων ἀτμοπλοίων, ἐζήτησε νὰ θέσῃ ἐπ' αὐτῶν καὶ πληρώματα ἐξ ἰδίων αὐτῆς ναυτῶν, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις, μὴ δυναμένη νὰ διαλύσῃ τὰ ὑπάρχοντα πληρώματα ἢ νὰ τὰ μισθοδοτῇ ἄνευ ὑπηρεσίας, δὲν ἐδέχθη τὴν τοιαύτην αἴτησιν, καὶ συνεφώνησε νὰ ἔχῃ ἐπ' αὐτῶν τὰ πληρώματα, οἷα ὑπάρχουσιν, ἐπὶ δύω μῆνας· καὶ ἐπειδὴ τὰ πληρώματα ταῦτα ὡς καὶ τὰ ἀτμόπλοια, προσδιορισθέντα νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ κενὸν τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, τῆς λίαν χρησίμου εἴς τε τὰ ἰδιωτικὰ καὶ τὰ δημόσια συμφέροντα, ὅπερ ἡ ἀφαίρεσις τῶν δύω ἀτμοπλοίων τῆς ἑταιρίας ἐπέφερεν, ἕνεκα τῆς παρουσιασθείσης μεγάλης ἀνάγκης τῆς καταλήψεως τῆς ἐξωτερικῆς γραμμῆς μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ μέχρι Τεργέστης, χάριν τοῦ μεγάλου δημοσίου συμφέροντος καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, θέλουν εὑρίσκεσθαι εἰς τὴν κατάστασιν καὶ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην εἰς ἣν εὑρίσκονται τὰ δημόσια ἀτμόπλοια, τὰ ὁποῖα οὐ μόνον αἱ Κυβερνήσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑποδεέστερα αὐτῶν ὄργανα, οἷον ναύαρχοι καὶ ἁπλοῖ πλοίαρχοι, προσδιορίζουσιν εἰς ἀναπλήρωσιν καὶ πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας, ὅταν τὰ τακτικὰ ἀτμόπλοια ἐξ ἀνωτέρας βίας ἢ ἄλλης ἀνάγκης διακόψωσι τὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο εἰμὴ διατηροῦσα τὰ πληρώματα

νὰ τὰ μισθοδοτῇ νομίμως, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα θεωροῦνται ὡς ὑπάρχοντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου, καὶ θέλουν προσκαλεῖσθαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς ἅμα παρουσιασθῇ ἀνάγκη, κατὰ ῥητὸν ὅρον ὅστις ἐτέθη κατὰ τὴν παραχώρησιν.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας· Διαφωνοῦμεν μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, τῶν ἀφορόντων τὴν διάθεσιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας. Ὑπόρκσα δὲ ὅταν ἤκουσα καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι μισθοδοτοῦνται τὰ πληρώματα τῶν παραχωρηθέντων ἀτμοπλοίων ὑπὸ τοῦ δημοσίου, ἐνῷ ταῦτα ὑπηρετοῦν ἑταιρίαν κερδοσκοπικὴν καὶ τὰ συμφέροντα αὐτῆς· ἡ παραχώρησις χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἀλλὰ διὰ τὴν παραχώρησιν ταύτην, ἥτις ἀποτελεῖ διάθεσιν ἐθνικῆς περιουσίας, ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, διότι ἐὰν δάνειον ἐπὶ ἐπιστροφῇ μικρᾶς τινος ποσότητος ἀραβοσίτου μετὰ πολλῶν ἐγγυήσεων συνωδευμένον δὲν ἠδυνήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ διαπράξῃ οἰκοθεν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, πῶς δύναται νὰ διαθέσῃ σήμερον δύω ἀτμόπλοια μεγάλης ἀξίας, καὶ νὰ μισθοδοτῇ μάλιστα τὰ πληρώματα αὐτῶν πρὸς ὄφελος μιᾶς καθαρῶς κερδοσκοπικῆς ἑταιρίας. Τὸ παράδειγμα, ὅπερ μᾶς ἔφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἄνευ ἀδείας νομοθετικῆς παραχωρήσεως τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῆς μισθοδοτήσεως τῶν πληρωμάτων, δὲν ἔχει κἀμμίαν σχέσιν μὲ τὸ παρὸν ἀντικείμενον, διότι ἐὰν Κυβερνήσεις ἢ ὄργανα αὐτῶν παραχωρῶσιν ἢ θέτωσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ δημόσια ἀτμόπλοια πρὸς τὴν παραιτέρω μετακόμισιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς λοιπῆς ἄλλης ὑπηρεσίας, ὅταν τὸ τακτικὸν ἀτμόπλοιον ἐξ ἀνάγκης διακόψῃ τὸν παραιτέρω διάπλουν αὐτοῦ, πράττωσι τοῦτο ἐκτάκτως, προσωρινῶς καὶ ὅταν ἐξ ἀπαραμαχήτου δυνάμεως τὰ τακτικὰ ἀτμόπλοια διακόψωσι τοὺς διάπλους· διὰ τοὺς λόγους τούτους ἂν καὶ διὰ τὸ καθ' ἑαυτὸ ἀντικείμενον τῆς παραχωρήσεως δὲν ἔχω νὰ εἴπω τι καθὸ πρᾶξεως ὠφελίμου, καὶ ὅμως δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ εἴπω ὅτι δὲν συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ, ἤτοι νὰ δανείσῃ τὰ δημόσια ἀτμόπλοια εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς ἀτμοπλοΐας, καὶ νὰ πληρώνῃ τοὺς ἐργαζομένους πρὸς ὄφελος αὐτῆς.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Καὶ ἐγὼ ἐκ πρώτης ὄψεως τοὺς αὐτοὺς διστάγμους εἶχον

οἷους καὶ ὁ προλαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, ὡς πρὸς τὸν ὅρον τῆς διαθέσεως τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐπείσθην ὅτι δὲν πρόκειται περὶ διαθέσεως, ἀλλὰ περὶ διαχειρίσεως καὶ πράξεως μάλιστα πρὸς ἐκπλήρωσιν ἑνὸς μεγάλου ἐθνικοῦ συμφέροντος· καλὸν ὅμως εἶναι καὶ τὸ μέτρον τῆς ἐπερωτήσεως εἰς ὃ προῆλθεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς, διότι ἀληθῶς εἴμεθα εἰσέτι νέοι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξ ψήφ, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ γοργηγήσεως δι' εἰδικοῦ λογαριασμοῦ ἢ δανείου εἰς τὴν ἑλλ. ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογεράπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γεωργάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μακρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαποῦτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναγνώρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρεμώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπακλεόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κοντοπορειώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Μαΐου ε. ε.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 202,050 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐν Πειραιεῖ τελωνιακοῦ καταστήματος, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε.

Τὸ προκείμενον τελωνιακὸν κατάστημα ἐγείρεται εἰς μέρος ἀκατάλληλον καὶ εἰς θέσιν εἰς ἣν ἐγειρόμενον τυρλόει, οὕτως εἰπεῖν, ὅλην τὴν παραλίαν τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας· δὲν φείδομαι τῆς δαπάνης τῶν δημοσίων χρημάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ τοιούτου καταστήματος, φείδομαι ὅμως τῆς καλλονῆς τοῦ τόπου.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Πρόκειται, κύριοι, περὶ τελωνιακοῦ καταστήματος, ἤτοι περὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ δημοσίου, καὶ διὰ τοῦτο τὸ κατάστημα τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος, διὰ νὰ εὐκολύνωνται οἱ ἔμποροι εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ καταστήματος τούτου δὲν βλάπτεται παντάπασιν ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς, ἀλλ' ὀλίγον βλάπτεται ἡ θέα τῶν παρακειμένων οἰκιῶν, ἀλλ' οἱ ἰδιοκτῆται ἕνεκα τοῦ συμφέροντος, ὅπερ ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ τοῦ καταστήματος λαμβάνουσι, δὲν παραπονοῦνται διὰ τὴν μικρὰν βλάβην τῆς θέας τῶν οἰκιῶν, ἥτις τοῖς γίνεται.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Τὸ μέγα ἐμπόριον τοῦ Πειραιῶς δὲν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ μᾶς φέρει ἢ μᾶς παρασύρει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ χάσωμεν τὴν φιλοκαλίαν μας καὶ τὴν καλλονὴν τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς, διότι τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ δὲν εἶναι τὸ ἐμπόριον τῆς Σύρου, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ τελωνιακοῦ τούτου καταστήματος εἰς δύω μέρη εἰς Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας· ἡ πίεσις λοιπὸν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν παρακειμένων οἰκιῶν ἕνεκα προσδοκωμένων μεγάλων συμφερόντων, καθὰ ὡμολόγησε καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὤθησε τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀνεγείρῃ τὸ κατάστημα τοῦ τελωνείου εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν ἀνεγείρεται, καὶ οὐχὶ ἄλλοι λόγοι εὐκολίας τοῦ ἐμπορίου.

Ἐπέμεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Πολὺς λόγος ἐγένετο ἐκ προκαταβολῆς περὶ τοῦ προκειμένου καταστήματος, ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔφερεν ἐνώπιον τῶν Βουλῶν ἓν ἕτερον Νομοσχέδιον περὶ ἄλλου τινὸς καταστήματος παραρτήματος τοῦ προκειμένου· ὅλοι οἱ λόγοι, οὓς εἶπε τότε ὁ Κ. ὑπουργὸς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ τοῦ καταστήματος, ἀπεκρούσθησαν οὐσιωδῶς, καὶ ἐπὶ τέλους περιωρίσθη τὸ ζήτημα εἰς τὸ ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι οἵτινες δύνανται νὰ λεχθῶσι πρέπει νὰ ἐκτεθῶσι καθ' ἣν ἐποχὴν εἰσαχθῇ καὶ συζητηθῇ τὸ κύριον περὶ τοῦ καταστήματος αὐτοῦ Νομοσχέδιον. Εἴπομεν τότε, λέγομεν καὶ ἤδη, ὅτι τὸ κατάστημα τοῦτο ἐγείρεται ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Βουλῶν ἐναντίον τοῦ Συντάγματος, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ καταστήματος τούτου ἤρχισαν δὲν εἶναι ἀμφιβολία, διότι τοῦτο ὁμολογεῖ καὶ ὁ ἴδιος Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσίν του· ἀλλὰ διὰ ποίας νομοθετικῆς ἀδείας ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι; καλῶς εἶπεν ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς, ὅτι πρέπει νὰ πληρώσωμεν οὐχὶ 200,000 δραχ. ἀλλὰ πεντακοσίας διὰ νὰ μὴ γένῃ εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν γίνεται τὸ προκείμενον κατάστημα. Δὲν ἐγείρεται τὸ κατάστημα τοῦτο, οὔτε λόγῳ εὐκολίας τῶν ἐμπόρων, διότι τὸ παλαιὸν δὲν ἀπέχει πολὺ ἀλλ' ὀλίγα βήματα τοῦ τόπου, ὅπου ἐγείρεται τὸ νέον, οὔτε λόγῳ εὐρυχωρίας, διότι τὸ ὑπάρχον κατάστημα εἶναι πλέον εὐρύχωρον τοῦ ἀνεγειρομένου· ἡ Νομοθεσία δὲν τιμωρεῖ τὸ κακὸν ὅταν γίνεται, ἀλλὰ τὸ προλαμβάνει, δι' ὃν λόγον δὲν δύναται καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ μᾶς παραπέμψῃ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῆς πράξεώς του μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς· μὴ ὑπαρχούσης λοιπὸν τῆς νομοθετικῆς ἀδείας τῆς ἀπαιτουμένης ῥητῶς ἀπὸ τὸν Νόμον, ἡ ἐπιχειρισθεῖσα ἀνέγερσις τοῦ καταστήματος εἶναι παράνομος, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν δύναμαι πῶς νὰ ἀναγνωρίσω νόμιμον τοιοῦτον σύστημα διοικήσεως, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνηργήθη οὐδὲ ἐπὶ τῆς ἀπολύτου Μοναρχίας· ἐὰν εἴρχετο ἐγκαίρως τὸ περὶ ἀνεγέρσεως Νομοσχέδιον, ἠθέλαμεν ἀποδείξει ὅτι θλάπτεται ἡ ὡραία θέα τοῦ λιμένος Πειραιῶς καὶ ὅτι τὸ κατάστημα τοῦτο ἐγείρεται εἰς γῆν κινουμένην, ὥστε διὰ μόνα τὰ θεμέλια αὐτοῦ ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν ἑξήκοντα χιλιάδων δραχμῶν, καὶ λυποῦμαι πολὺ διὰ τὸ μὴ στεραιὸν τοῦ τοιούτου καταστήματος· προσθέττω δὲ, ὅτι ἀφοῦ ὅλα τὰ ἐμπορεύματα θέλουν μετακομίζεσθαι εἰς Ἀθήνας καὶ δὲν θέλουν μένει εἰς Πειραιᾶ εἰμὴ ὀλίγοι σάκκοι καρυδῶν ζαχάρεως καὶ τῶν παρομοίων, πρὸς τί δύω καταστήματα, πρὸς τί αὐτὴ ἡ ἀπώ-

λεια· διὰ τοὺς λόγους τούτους μοὶ εἶναι ἠθικῶς ἀδύνατον νὰ δώσω ψῆφον ὑπὲρ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα, ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ προσαρτώμενον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸν διὰ ψήφων 21 κατὰ 6.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 202,050 ἐπὶ τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὴν χρῆσιν 1859.

Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτσης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Λ. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Νικόλ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Ἀϊδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρις Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ο	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ διὰ χειροτονίας ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ὕστερον καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 20 κατὰ 6, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τρέχοντος μηνὸς Μαΐου.

Μεταβάσης έπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 15,440 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 23 κατὰ 1.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 15,440 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀθ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Δ. Καΐρης	Ν
Χαρίλ. Παπαπολίτης		Ἀντών. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρυσοβίδης	
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαπλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μίξης	Ν	Δημήτ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτοκόλλων ὁμοίων τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ

Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 22 κατὰ μιᾶς, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 τ. μ. Μαΐου.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Ι. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 18 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Παρελθὼν κατόπιν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνόρκων καὶ ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ συζητηθῇ κατ' εἰσαγωγὴν ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον οὕτω:

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων διδομένη διάταξις ἀποζημίωσις εἰς τοὺς ἐνόρκους διὰ τὴν ἡμερούσιον ζωοτροφίαν των, ἣν ἀρκοῦσα κατὰ τὰς ὁρισθείσας τὸ **1834** οἰκονομικὰς ἀνάγκας, ἃς ὁ νομοθέτης εἶχεν ὑπ' ὄψιν του. Ἀλλὰ σήμερον, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἄλλως ἔχουσι τὰ πράγματα, καὶ ἕνεκα τούτου πολλοὶ τῶν ἐνόρκων προτιμοῦν νὰ ὑποκύψωσιν μᾶλλον εἰς τὰς συνεπείας τοῦ Νόμου ἢ ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς κατοικίας των πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὁρκωτικῶν των καθηκόντων.

Ἀπὸ πολλοῦ λοιπὸν χρόνου ὄχι μόνον οἱ Πρόεδροι καὶ Εἰσαγγελεῖς τοῦ Κράτους, ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὴν κατάστασιν ταύτην, παρέστησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνόρκων, ἀλλὰ καὶ αἱ διοικητικαὶ Ἀρχαὶ καὶ τὰ Ἐπαρχιακὰ Συμβούλια ἐξέφεραν τοιαύτην σύγκλησιν.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως σπεύδουσα νὰ θεραπεύσῃ συνέταξε τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, δι' οὗ αὐξάνεται ἡ πρὸς διατροφὴν ἀποζημίωσις τῶν ἐνόρκων κατὰ δύο

δραχμὰς κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς ἐκ τῆς οἰκίας των ἀναγκαίας ἀπουσίας. Ἡ δὲ ἀποζημίωσις διὰ τὰ ἔξοδα τῆς κατὰ θάλασσαν πορείας, ἥτις ἀπεδείχθη ἐπίσης ἀναπαρκὴς ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρου ποσοῦ τῆς δαπάνης, ἥτις ἀπαιτεῖται ἐπὶ τῶν διὰ τῶν ἀτμοπλοίων συγκοινωνιῶν, διπλασιάζεται, ἐξισουμένης οὕτω πρὸς τὴν τῆς ξηρᾶς.

Τέλος διὰ τοῦ 6ου ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου ζητεῖται ἡ διὰ τὴν αὐξανομένην ἀποζημίωσιν ἀναγκαία προσθήκη πιστώσεως ἕνεκα τῶν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος συστηθησομένων κακουργοδικείων.

Κατὰ διαταγὴν δὲ τῆς Α. Μ. ὑποβάλλων αὐτὸ εἰς τὴν Γερουσίαν συνιστῶ αὐτῇ τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ ἐπιψήφισιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Μαΐου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον παραγγέλλομεν τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὡς ἔχει, κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον Α. Τὸ ἄρθρον 67 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

« Ὅστις τῶν ὁρκωτῶν ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του καὶ δὲν κατοικεῖ εἰς τὸν τόπον τῶν Συνεδριάσεων λαμβάνει αἰτῶν εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν τροφοδοσίαν του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τῆς οἰκίας του ἀναγκαίας ἀπουσίας ἀνὰ δραχμὰς τέσσαρας τὴν ἡμέραν, καὶ παρεκτὸς τούτου, ἂν ἡ κατοικία του ἀπέχῃ πλέον τῶν τεσσάρων χιλιομέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῆς συνεδριάσεως, λαμβάνει πρὸς ἀρχὴν καὶ ἐπανόδου δια πᾶν ἡμιμυριόμετρον τῆς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν πορείας ἡμίσειαν δραχμήν ».

Ἄρθρον Β'. Χορηγεῖται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἀναπληρωματικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν δεκαπέντε χιλιάδων, ἀριθ. 15,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1859 ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Δ'. ἄρθρου 2 (ἀποζημιώσεις συνέδρων καὶ ἐνόρκων) τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων νομοσχεδίων, καθ' ἣν ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει ἀπερασίσθη τάξις, ἀνεγνώσθη πρῶτον τὸ περὶ διορισμοῦ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης εἶπεν, ὅτι χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῇ τῶν ἐσκεμμένων παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, ἔρχεται νὰ ἐπιφέρῃ γενικωτέρας τινὰς παρατηρήσεις. Καὶ πρῶτον δὲν ἐθεώρησε κατάλληλον τὸ περὶ γενικῶν ἐπιθεωρητῶν μέτρον, καθόσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἕδρας αὐτῶν, εἰπὼν ὅτι, οἱ διορισμοὶ οὗτοι θέλουσιν ἀποδειχθῆ ἀτυχέστατοι, διότι διὰ τῆς εἰς ὡρισμένον τόπον διαμονῆς αὐτῶν, ὅπως καὶ τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας, θέλει ἀνοιχθῆ στάδιον εὐρὺ καταχρήσεων καὶ συμπάθειαι ἐπιβλαβεῖς πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον, ἕνεκα τῶν ὁποίων μέλλουσιν οὗτοι νὰ συνδέσωσι σχέσεις. Κατ' ἐμὲ εἶναι ἀδύνατον παρ' ἡμῖν νὰ εὑρεθῇ ὑπάλληλός τις σήμερον ἔχων τόσας γενικὰς γνώσεις, ὅσας ἀπαιτεῖ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἡ θέσις· σπάνιον μάλιστα εἶναι ἂν εὑρίσκεταί που τις εἰδικῆς τινος ὑπηρεσίας ἱκανός. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲ τὸ ἀπροσδιόριστον τῆς ἀποστολῆς ἐπιθεωρητοῦ καὶ ἡ ἄγνοια τοῦ προσώπου εἶναι λυσιτελέστερα εἰς τὸν ἀνακαλύψωσι ἢ τὴν παρεμπόδισιν μιᾶς καταχρήσεως, ἐὰν δὲ νὰ ὀνομασθῶσιν ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχωσιν ὡρισμένας ἕδρας καὶ περιφέρειαν δικαιοδοσίας, νὰ διαμένωσιν ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀποστελλόμενοι ἀδιαφόρως, ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας ἤθελε τοὺς καλέσῃ, διὰ νὰ μένῃ οὕτω ἄγνωστον καὶ ἄσχετον τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἀπέναντι τῶν ἐξελεγχομένου ὑπολόγου ὑπαλλήλου.

Ἀπήντησεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι διὰ τοῦ παρόντος νο-

μοφυλάκων ὑπάρχει αὔξησις προσγίνεται εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἐπιθεωρητῶν, ἀλλ' οἱ δύο ἐπὶ τῶν ταμείων ὑπάρχοντες πρότερον καὶ δύο τελωνικοὶ ἀναλαμβάνουσι ἕκαστος τὴν εὐθύνην καὶ τὰ καθήκοντα, τοὐτέστι τὴν ἐξέλεγξιν τῶν τε ταμείων καὶ τελωνείων τῆς περιφερείας των· ἐνῷ πρότερον προσκεκολλημένοι ὄντες παρὰ τῷ ὑπουργείῳ ἠσχολοῦντο περὶ τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνου, καὶ ἐματαιοῦτο ἡ ἀποστολὴ τῶν ἀποτελούντων μέρος τῆς ἐν τοῖς ὑπουργείοις ὑπαλληλίας.

Ἡ μικρὰ λοιπὸν σήμερον γενομένη τροποποίησις εἶναι σημαντικωτάτης ὠφελείας πρόξενος εἰς τὴν δ μόσιον ὑπηρεσίαν, διότι καὶ οἱ διὰ τὰ ἔργα ταῦτα προσδιορισμένοι ὑπάλληλοι εἶναι ἐκ τῶν ἱκανοτέρων ταμιακῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους. Ἐπομένως καὶ τὸ γνωστὸν τῆς ἕδρας θέλει κρατεῖ εἰς μεγίστην προφύλαξιν τῶν ὑπαλλήλων· ἡ δὲ ἐπιτήρησις τῆς Κυβερνήτεως ἀρκεῖ μόνη νὰ προλάβῃ πᾶσαν κατάχρησιν ἐκ μέρους τῶν ἐπιθεωρητῶν.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι τίποτε δὲν ἐκώλυε καὶ τοὺς μέχρι τοῦδε παρὰ τῷ ὑπουργείῳ διαμένοντας ἐπιθεωρητὰς νὰ διορισθῶσι κατ' ἀρέσκειαν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ δι' ὁποιανδήποτε ἔκτακτον ὑπηρεσίαν, ἀφορῶσαν τὴν ἐξέλεγξιν ταμείου ἢ τελωνείου, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχωσιν οὗτοι καὶ ἕδρας ὡρισμένας, διότι τότε προβλέπεται, ὅτι οἱ τῆς περιφερείας τοῦ ὑπάλληλοι θέλουσι καταστῆ ὑποτελεῖς εἰς τὰ νεύματά του, δὲν δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν, ἂν δὲν ἀκολουθήσωσι τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ, διὰ τοῦτο θὰ βλάψῃ μᾶλλον ἢ θὰ ὠφελήσῃ τὸ νομοσχέδιον. Ἐπομένως ἡ ἀπὸ τῆς ὡρισμένης ἕδρας ἐξέλεγξις ἑνὸς ὑπαλλήλου θέλει ἀπασχολεῖ τὸν ἐπιθεωρητὴν, καὶ τὸν κάμνει ἐπίσης νὰ ἀναβάλλῃ τὴν ἐξέλεγξιν ἄλλου τινὸς, ὅτε καὶ ὁ καιρὸς θέλει παρέρχεσθαι καὶ τὸ ἔγκλημα θέλει λαμβάνει καιρὸν διὰ νὰ καλύπτεται.

Ὑπέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν· Ὅτι ἡ Κυβέρνησις προῆλθεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, διότι πολυχρόνιος πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα ἦτο ἐντελῶς ἄχρηστον, διότι οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἐχρησίμευον μόνον ὡς ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ εἰργάζοντο· ἐνῷ ἤδη ὑπάρχει μεγίστη πιθανότης, ὅτι θέλουσιν ὑπηρετήσει τὰ τε συμφέροντα τοῦ δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν. Συγχρόνως δὲ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐνδίδει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου σωσπείρᾳ ἀναζητήσεως ἐπιθεωρητῶν τυλάχιστον εἰς τὰ

κεντρικώτερα τελωνεῖα, καὶ ἐπομένως ἡ πεῖρα θέλει ἀποδείξει τὸ λυσιτελὲς ἢ τὸ ἐσφαλμένον καὶ τοῦ μέτρου τούτου.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης, ὅτι τῷ ὄντι οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἐχρησίμευον ἄλλοτε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου, διότι τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ δὲν ἦτο συμπεπληρωμένον· ἤδη ὅμως ἀξιόλογα ἠδύναντο οἱ ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι νὰ μένουσι παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ἐργαζόμενοι εἰδικῶς εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ταμείων καὶ τῶν τελωνείων ἐνεργοῦντες τὰς ἐπιθεωρήσεις αὐτῶν ἄνευ ἕδρας καὶ σταθμοῦ περιφερείας.

Ἐπερωτηθέντος δὲ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἂν διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν παρόντων ἐπιθεωρητῶν παύει πᾶσα ἐκ μέρους τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐπιτήρησις, καὶ ἀπαντήσαντος, ὅτι ὅλα τὰ διοικητικὰ καθήκοντα μένουσιν ἀνέπαφα ὡς πρότερον, ἡ Γερουσία προῆλθε εἰς τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 33, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν τῶν ΚΚ. Καραλάμπη καὶ Ι. Μίζη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . . Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν
Ἰωάννης Θ. Κριεκουκούζηνος . Ν	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Γεώργιος Λαμπιώτης . . . Ν
Τάκης Μαγγίνας . . . . Ν	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . Ν	Δημήτριος Βούλγαρης . . Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . Ν	Γκίκας Καφαντζάνης . . Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Νικόλ. Ἰω. Μίζης . . . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Ἀδὰμ Λούκας . . . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν
Ῥιζάρδος Τζώτζ	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Δημήτριος Πλαπούτας . . Ν

Ἰωάννης Σταΐκος	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . .
Δημήτριος Χατσίσκος . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Χριστίδης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . N
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2. 3, 4, 5 κατὰ τάξιν ἐγένοντο δεκτὰ δι' ἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 33, ἥτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνταχθὲν ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 3 Ἀπριλίου τ. ἔ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ οἰκον. ἐπιθεωρητῶν.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀθαν. Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κυλικοτζάντς . N	Ἄγγελος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . . N
Ἀναγνώστης Μανάρχίδης . . N	Μ. Α. Κάρης . . . . . N
Χαρίλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰακώβος Παζιμάδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . .	Δημήτρ. Πλακωτάς . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χριστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . .
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . N
Δημήτριος Βαϊλιγάρης . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γιάκης Καρακατζάνης . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Κατόπιν εἰσήχθη τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 230,720:18 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1858· ἀλλ' ἡ συζήτησις αὐτοῦ κατ' ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας ἀνεβλήθη διὰ τὴν αὔριον μέχρις οὗ τυπωθῇ καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Ἀνεγνώσθη δὲ τὸ νομοσχέδιον περὶ μισθοῦ τῶν Παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου παρετήρησε ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐξωτερικῶν ὑπαλλήλων ὑπερέβη πᾶν μέτρον, ἔστω καὶ λόγῳ ἀξιοπρεπείας ὡς ἐρρέθη, διότι ποσῶς δὲν εἶναι δίκαιον οὔτε πρέπει, ἐξ ἀντιθέτου οἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὑπάλληλοι νὰ ὦσι ραγιάδες.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι σήμερον διὰ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου ποσῶς δὲν πρόκειται περὶ αὐξήσεως μισθοδοσίας, ἀλλὰ περὶ προσδιορισμοῦ μισθοῦ θέσεως κατὰ πρῶτον λίαν ὀνομαζομένης. Ἂν δὲ καὶ ὁ μισθὸς οὗτος φαίνεται μέγας ἀναλόγως τῶν ἄλλων μισθῶν τῶν ἐσωτερικῶν ὑπαλλήλων, τοῦτο γίνεται, διότι καὶ τὰ ἔξοδα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶναι δυσανάλογα καὶ ὑπάρχει φόβος μή ποτε λόγῳ ἀνεπαρκείας τοῦ μισθοῦ οἱ ὑπάλληλοι ἐκεῖνοι παραιτήσωσι τὰς θέσεις των. Τὴν ἐσωτερικὴν δὲ ἀξιοπρέπειαν πρέπει νὰ ἐπιζητῶμεν εἰς τὰς ἀξιοπρεπεῖς πράξεις καὶ τὰ φρονήματα ἡμῶν. Ὁμιλῶν δὲ περὶ τῆς ἰδέας τῶν ἰσυψεροφρόντων μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τοῦ Δόγματος ὑπεστήριξεν, ὅτι ἡ μισθοδοσία τῶν 700 δραχ. κατὰ μῆνα διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ διορισθῶσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν παρέδρους ἢ τακτικοὺς δικαστὰς εἶναι ἀρκοῦσα, διότι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι χάριν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπολήψεως θέλουσιν εἶσθαι ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἐπιστημόνων, ἐπομένως, ὅτι τὴν σύστασιν τῶν θέσεων τούτων δὲν ἐπροκάλεσαν αἱ ἀναφαινόμεναι ἐμπορικαὶ περιστάσεις, ἀλλ' ἡ πρὸ πολλοῦ ὁμαλὴ κατάστασις κατέδειξε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ὡς μαρτυροῦσι τὰ πρὸ πολλοῦ ἔγγραφα τοῦ τε πρεσβεως ἡμῶν τοῦ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ὅπως καὶ τοῦ Κ. Προξένου· (ἀνέγνωσε διάφορα ἔγγραφα).

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅτι δὲν ἐλάλησε κατὰ τοῦ διορισμοῦ ἢ τῆς θέσεως, ἀλλὰ «κατὰ τῆς πολυτελείας τοῦ μισθοῦ, «πρότεινε δὲ ἀντὶ δραχ. 700 κατὰ μῆνα, ὅσας ἀναφέρει τὸ νομοσχέδιον, δραχ. μόνον 400.

Δεύτερον τὸν λόγον εἶπεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης.

Ἐν ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας του ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν

εἶπεν, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν ζητεῖ αὔξησιν μισθοῦ, ἀλλὰ προσδιορισμὸν κανονικῆς τινος μισθοδοσίας ἐπὶ τῶν μέχρι τοῦδε βάσεων διὰ τὴν κατὰ πρῶτον ὁριζομένην θέσιν· ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ νομοσχέδιον τοῦτο πρέπει νὰ μείνῃ διὰ νὰ συζητηθῇ μετὰ τὸν προϋπολογισμόν. Ἐν τούτοις ὅ,τι δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ τρέξῃ μὲ ῥυθμόν τινα καὶ μέτρον ἐπὶ τῶν πράξεών της, ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τοῦ ὑπαλλήλου, λ. χ. οἱ Πάρεδροι οὗτοι ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὸν μισθὸν τῶν 500 δραχ., τόσας δηλονότι ὅσας λαμβάνει καὶ ὁ παρὰ τῇ Πρεσβείᾳ πρῶτος γραμματεύς. Ἐπρόσθεσε λοιπὸν σύμφωνα καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιτροπῆς τὰ ἑξῆς: Πρῶτον τὸν μισθὸν τῶν 700 δραχ., ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς παραδεχθῇ τὴν διάρκειαν τοῦ νόμου ὡς ἰσχύοντος δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος, ἄλλως τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μισθοῦ εἰς 500 δρ. δεύτερον ἡ πρότασις τοῦ προσώπου διὰ τὴν θέσιν ταύτην νὰ γίνεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης πάντοτε, καθόσον πρόκειται περὶ ὑπαλλήλων δικαστικῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι ποτὲ δὲν ἐπέμεινε οὔτε κἂν λόγον ἔκαμε περὶ τῆς καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν συζητήσεως τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Περὶ δὲ τοῦ μισθοῦ ἐπανέλαβε νὰ εἴπῃ, ὅτι κατὰ τὴν βασανισθεῖσαν γνώμην πολλῶν αἱ δραχ. 700 εἶναι ἀρκοῦσαι εἰς ἕνα δόκιμον δικαστὴν διαμένοντα εἰς Κωνσταντινούπολιν, διότι ἄλλως ποτὲ δὲν θὰ ἔχωμεν τοιούτους ὑπαλλήλους, οἵους ἀπαιτεῖ ἡ δύσκολος ἐκείνη θέσις. Ἐπρόσθεσε δέ, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐγίνωσκεν ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς μισθοδοσίας τοῦ παρὰ τῇ Πρεσβείᾳ γραμματέως, καθόσον πολλὰ περὶ τούτου ἀπευθύνθησαν παράπονα· οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν δικαστικῶν παρέδρων θέλει γίνεσθαι παρὰ τῶν ἁρμοδίων προσώπων.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν: Ἀπεστάλην, Κύριοι, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς σας ἐπὶ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου, καὶ παρετήρησα ὅτι καὶ πρότερον, ἀφ' ἧς κατηρτίσθη ὁ νόμος οὗτος, παρῆλθον τρία ὁλόκληρα ἔτη καὶ οὐδεμία ἀνάγκη παρουσιάσθη διὰ τὸν διορισμὸν τῶν δύο τούτων τακτικῶν παρέδρων, ἀλλ' αἱ διαφοραὶ τῶν ὁμοεθνῶν ἡμῶν ἐλύοντο πολλὰ ἐπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Προξενείου καὶ δι' αἱρετοκριτῶν· ὥστε ἡ ἰσυψηρία τῆς ἐπιτροπῆς σας, σκεπτομένη ὁποῖα τὰ προκαλέσαντα σήμερον αἴτια τῶν διορισμῶν τῶν παρέδρων, εὗρεν, ὅτι ἴσως εἶναι ἡ εὐάρεστος μεταβολὴ τῆς ἐμπορικῆς στάσεως, ἐπὶ πολλὴν ὑπάρχουσα ἀνάπτυξιν εἰς τὸ μέλλον. Παρεδέχθη λοιπὸν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει μὲ τὴν προσθήκην ἐν τέλει· « ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει δι' ἓν διάστημα χρόνου ὡρισμένον », τὴν ὁποίαν πιστεύω, ὅτι τὸ Σῶμα θέλει ἐγκρίνει, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς δὲν θέλει δυσκολευθῇ νὰ παραδεχθῇ, διότι ἂν ποτὲ ἡ συστηματικὴ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως τῶν παρέδρων ἀποδειχθῇ, ἡ παράτασις τοῦ νόμου τούτου θέλει εἶσθαι λίαν εὐχερὴς ἐν καιρῷ δι' ἑνὸς καὶ μόνου ἀρθριδίου ζητηθησομένη παρ' ἡμῶν. Διότι, τὸ κατ' ἐμέ, ἡ μονιμότης εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα διεγείρουσιν ἐν ἡμῖν δισταγμούς, εἶναι ἐπισφαλής, τίς οἶδεν ἂν αὔριον ἄλλαι περιστάσεις δὲν φανῶσιν ἄλλως· ἴσως ἄνδρες ὁμογενεῖς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐξηπορήλισαν τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτῶν βίου τὴν οἰκονομίαν, δὲν προσφερθῶσιν ὡς ἀκέραιοι καὶ μορφωμένοι χαρακτῆρες διὰ νὰ δεχθῶσι τὰς θέσεις ταύτας ἀμισθί· πρὸς τί λοιπὸν ἄνευ τινὸς ἀναδειγμένης ἀνάγκης νὰ συνάζωμεν τὸν εὐτελῆ φόρον τῶν σταφυλίων διὰ νὰ δαπανῶμεν αὐτὸν ἀριδίως, ἐνῷ ἡ ἀδιάπνευμένη δικαιοσύνη, ὡς ἀπονέμεται, τὸ μόνον εὐπρόσδεκτος εἶναι παρὰ τοῖς ὁμογενέσιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ξένων ἀκόμη ἐπιζήτητος, ὡς ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐβεβαίωσε. Πόσας χήρας καὶ ὀρφανὰ δὲν ἤθελον περιθάλψει αἱ 16 χιλιάδες δραχ. αἱ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου διδόμεναι εἰς θέσεις, τὰς ὁποίας οὐδεμία ἀνάγκη κατέδειξε· τί δικαιότερον, ἐὰν αἱ 16,000 δραχμ. διενέμοντο εἰς τὴν τάξιν τῶν Φαλαγγιτῶν, τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔστησαν καὶ τὸ βῆμα τοῦτο καὶ τὰ δικαστήρια, καὶ οἵτινες ἐν τούτοις ἀναξιοπαθοῦσι σύμφορον ὑποβεβλημένοι εἰς μυρίας στερήσεις.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ποτέ, Κύριοι, σᾶς ὁμολογῶ, ἡ ἰδέα τῆς ἐπικτάσεως τοῦ ἐμπορίου ἕνεκα τῶν σημερινῶν περιστάσεων δὲν παρέτεινε τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ διορισμοῦ τῶν παρέδρων, ἡ δὲ εὐθυδικία τῶν δικαστηρίων ἡμῶν, ὡς μέχρι τοῦδε συνεπεραίνοντο ταῦτα, τῷ ὄντι πολλὴν περιποιοῦσι τιμὴν εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν. Ἀλλ' αἱ ἀπαιτήσεις, Κύριοι, ὡς ἐν ἀρχῇ σᾶς ἀπέδειξα, εἶναι πολὺ προγενεστέρας ἐποχῆς, καθ' ἣν ὅ,τε Πρεσβεὺς καὶ ὁ Πρόξενος ἀλληπαλλήλως ἐγνωμοδότουν περὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς δικαστηρίου ὡς ἐκτάκτου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου πολλαὶ ὑποθέσεις σπουδαῖαι καὶ ἐπείγουσαι παρετείνοντο πέραν τοῦ δέοντος, ὥστε, ὡς βλέπετε, ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν παρίσταται κατὰ πρῶτον σήμερον. Ἐις πρὸς τὸ προσωρινὸν δὲ τοῦ νόμου ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἡ μονιμότης εἶναι τὸ μόνον προτέρημα ἐκ

νόμου, ἐπομένως εἶναι δίδαιον, ὅτι οὐδεὶς τῶν διακεκριμένων ἐπιστημόνων, ἐξ ὧν προτιθέμεθα νὰ ζητήσωμεν διὰ τὰς θέσεις ταύτας, δὲν θέλει δεχθῆ τὴν προσωρινήν μας ταύτην πρότασιν. Διόλου ὅμως καὶ παράδοξον ἡ δύσκολον, ὅταν ἡ πεῖρα ἀποδείξῃ περιττὰς τὰς θέσεις ταύτας, νὰ ζητηθῇ ἐκ μέρους ἡμῶν μάλιστα ἡ κατάργησις τοῦ νόμου τούτου, μολονότι καὶ ἂν ἠθέλομεν λάβῃ ὡς ἀφορμὴν τὴν σημερινὴν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου, ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως τοῦ δι-αστηρίου τούτου θέλει παρίστασθαι, διότι θέλομεν πάλιν ἐπανέλθει εἰς τὰς πρώτας ἐκείνας ἀνάγκας, αἵτινες ἀδιακόπως μᾶς ἐκάλουν εἰς τὴν σύστασιν αὐτοῦ.

Ἀκόμη τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε:

Σᾶς βεβαιῶ, Κύριοι, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς γενομένης συζητήσεως δὲν ἐννόησα τίποτε, διότι τίποτε σαφῶς δὲν διετυπώθη οὔτε ἐκ τῶν ἰδεῶν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, οὔτε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, διότι, ὡς βλέπετε, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐσχημάτισε πλήρη γνώμην, καὶ διὰ τοῦτο ἀφῆκε τὴν ἀπόφασιν περὶ τῆς διαρκείας τοῦ νόμου εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος. Ἡ κατάστασις δὲ αὕτη ἐξηγεῖται, διότι τὰ νομοσχέδια ἔρχονται ἡμῖν συσωρευμένα καὶ ἀλληπάλληλα εἰς τὴν λῆξιν τῆς συνόδου, καθ' ἣν εἰς ἀγνοεῖται, ὅτι οἱ νομοθέται καταβεβλημένοι ἐκ τῆς σπουδῆς, ἥτις τοὺς ὠθεῖ, εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνικανότητα νὰ μελετήσωσι ὡρίμως ἓν ἕκαστον τῶν ἀντικειμένων, καὶ νὰ ἐκφράσωσιν ἐν πεποιθήσει τὴν γνώμην των. Καὶ ἰδού, βλέπετε, βεβαιουμένην τὴν ἄλλοτε ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ποσῶς ὁ περὶ διακοπῆς τῶν συνόδων νόμος, διότι ἔπρεπε πολυειδῶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων τοῦ τόπου.

Τὸ ζήτημα, Κύριοι, καθίσταται δυσχερές, διότι κατὰ πρῶτον προτείνεται ποσὸν μισθοῦ ὑπάρχον, σχετικῶς μὲ τὰ νενομοθετημένα ἄλλα ποσὰ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ὑπηρεσίας. Εἶπον ἄλλοτε, ὅτι ἀδύνατον νὰ ζῶμεν ἐξωτερικῶς μὲ ἀξιοπρέπειαν, ὅταν ἐδῶ κακῶς διαιτώμεθα, τὰ δὲ πράγματα τῆς πατρίδος πολὺ κακῶς θέλουν διευθύνεσθαι ἐξωτερικῶς, διότι ἐντεῦθεν δίδεται ἡ εὐθυνσις. Ἐπομένως, Κύριοι, δὲν μᾶς ἐδόθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκριβὲς μέτρον ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς πορείας, καὶ τοῦτο διότι δὲν λαμβάνεται ὑπόψιν οὔτε ἡ θέσις οὔτε ἡ ὑπηρεσία, ἐκ τούτου δὲ πηγάζουσι σήμερον καὶ οἱ δισταγμοὶ ἡμῶν. Τὸ κατ' ἐμὲ ἡ βελτίωσις τῆς ὑπηρεσίας ταύτης δὲν εἶναι μέτρον ἀνάγκης τῶν σημερινῶν περιστάσεων, οὔτε παραδέχομαι τὴν ἰδέαν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ

χάριν τῆς σημερινῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου, ἀπεναντίας μάλιστα, ὅσον ἡ κίνησις αὕτη εἶναι μεγαλητέρα κατὰ τοσοῦτον δίκαι δὲν ὑπάρχουσιν· αἱ ναυταπάται καὶ στρεψοδικίαι ἀνεφάνησαν πάντοτε εἰς τὰς μεγάλας δυσχερείας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητος ἡ σύστασις τοῦ ταχτικοῦ δικαστηρίου, ἐκ δικαστῶν νομομαθῶν, διότι εἶναι ἀνάγκη τὸ ἔθνος ἡμῶν νὰ παρίσταται εἰς τὸν ἔξω κόσμον ἐπιστῆμον καὶ κανονικόν, τὸ ἐπικρατῆσαν δὲ μέχρι τοῦδε σύστημα τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποθέσεων διὰ δικαστῶν διοριζομένων ἑκάστοτε ἦτον ὀλίθριον, καὶ καθ' οὗ ἄλλοτε καὶ ὡς Πρόεδρος, καὶ ὡς Γερουσιαστὴς, καὶ ὡς πολίτης ἐκηρύχθην ἐγὼ ἐναντίος τοῦ μέτρου τούτου, διότι ἐκεῖ ὑπάρχουσι μεγάλαι ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις καὶ ἐμπορικαί, αἵτινες δὲν εἶναι ποσῶς δίκαιον νὰ δίδωνται εἰς τὴν ἄγνοιαν ἑνὸς ἀτάκτου δικαστηρίου.

Ὁ λόγος δὲ δὲν εἶναι περὶ πολυτελείας, ὡς εἶπέ τις τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἀλλὰ περὶ ἀναλογίας, ἥτις ἀπαιτεῖ νὰ περιοριζώμεθα ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς καταστάσεως ἡμῶν, εἰς δὲ τὰς χορηγηθείσας μισθοδοσίας οὐδένα μέτρον ὑπάρχει, ἀφοῦ ὁ Νομάρχης λόγου χάριν Σύρου μισθοδοτεῖται ἐξ ἴσου μὲ τὸν τῆς Ἀρκαδίας. Ἄλλως τε, Κύριοι, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπάρχουσι τάξεις κοινωνικαί, αἵτινες καὶ νομισύνην καὶ ἀνατροφὴν κεκτημένην ἐχουσαικξεύρουν νὰ κρίνουν τὴν Ἑλλάδα οὐχὶ διὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδείξεων ἡμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν τοῦ ἀτόμου· ὁ Πρέσβυς λ.χ. πρέπει νὰ ᾖῃ παρελθὼν, νὰ γνώσκῃ τὴν στατιστικὴν τοῦ τόπου, ἄλλως οἱ ξένοι, ὅσον καὶ ἂν θέλωμεν νὰ φανῶμεθα ἀξιοπρεπεῖς κατ' ἐπίδειξιν, μᾶς κατηγοροῦν, μᾶς περιφρονοῦν μάλιστα διὰ τὰς μικρὰς ἐπιδείξεις μας.

Συμφωνῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ μὲ τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος Κ. Ῥήγα Παλαμήδου τὸ νὰ ὁρισθῇ ὡς ἀρχικὴ μισθοδοσία δραχ. 500, ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ὁ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων νόμος, καὶ καταδειχθῇ τὸ ἀναπαρεῖς αὐτῆς, σχετικῶς ὡς πρὸς τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν νέον νόμον παραδέχεται ἡ Κυβέρνησις, τότε δυνάμεθα νὰ τροποποιήσωμεν τὴν περὶ τῶν παρέδρων τούτων σχηματισθεῖσαν σήμερον γνώμην ἡμῶν.

Ἀπάντησιν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τῷ ὄντι, Κύριοι, καταλληλότερος τοῦ προαγορεύσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὸν λόγον, διότι χρηματί

σας ὡς Πρέσβυς ἄλλοτε εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν κατάστασιν τῶν δικαστηρίων, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ταχυποιήσεως αὐτῶν, ἥτις τῷ ὄντι θὰ ἀναδείξῃ καὶ σήμερον τὴν λαμπρότητα τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἐπιστήμης. Κατὰ τοῦτο μόνον δὲν συμφωνῶ, ὡς πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῆς μισθοδοσίας, διότι ἡ εὐχὴ ἡμῶν εἶναι ν' ἀποστείλωμεν ἄνδρας διακεκριμένης ἱκανότητος καὶ χαρακτῆρος σπουδαίου.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ρ. Παλαμίδης.

Βιάζομαι νὰ ἔμβω εἰς νέαν ἀνάπτυξιν, διότι πιστεύσας, ὅτι οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ἐμειναν εἰς ὅσα ἅπαξ προτείνουν καὶ λέγουν, περιωρίσθην εἰς τοὺς ἀπ' ἀρχῆς λόγους τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι δηλαδὴ τὴν προκειμένην μισθοδοσίαν τῶν παρέδρων φέρει πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν μέχρι τοῦδε περὶ μισθοδοσίας νόμων, καὶ διὰ τοῦτο εἶπα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἀνώτερος τοῦ πρώτου γραμματέως, ἀλλὰ βλέπω ἤδη ὅτι σχετίζει αὐτὴν καὶ μὲ τὰ μέτρα τῆς ἑπομένης αὐξήσεως, τοῦτο δὲ ὑποστηρίζει ἔτι μᾶλλον τὴν πρότασίν μου εἰς τὸ νὰ μείνωσι καὶ τὰ περὶ ταύτης εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας γενικωτέρου νομοσχεδίου. Τὸ νὰ καταδείξω δὲ εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν κατὰ τὴν πρόσκλησίν του τὰ ἐνίκανα εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν πρόσωπα καὶ τὰ ἀκαταλλήλα καὶ λοιπὰ θεωρῶ περιττὸν, ἀρκοῦ ὅλαι αἱ περὶ τούτου προτάσεις τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ἀπέβησαν μέχρι τοῦδε λόγοι κενοί· ὅθεν καὶ περιορίζομαι νὰ προσκαλέσω τὴν πρόνοιάν του μεγαλητέραν εἰς τὸν ὑπάρξιν τοιούτων καταλλήλων προσώπων, ἀναλόγως τῆς συβαρότητος τῆς θέσεως ἐκείνων· καθόσον μὲ λύπην του τις θεωρεῖ τὴν μὴ προτίμησιν τοιούτων προσώπων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, δυναμένων νὰ καθέξωσι τὰς ἀνωτέρας θέσεις ὡς χρηματισάντων εἰς διαφόρους θέσεις μέχρις Ὑπουργοῦ, ἐγκαταλειπομένων εἰς πενίαν ἀπαραδειγμάτιστον· καὶ ἰδοὺ, Κύριοι, ὡς παράδειγμα τῶν ἀξιοτίμων πρώην Ὑπουργῶν Κ. Π. Βάρβογλην, γόνον οἰκογενείας ἐκ τῶν πρώτων, ὑπηρετήσαντος καὶ θυσασάντος ἐραμίλλως μὲ τοὺς λοιποὺς πρωταγωνιστὰς, ὑπερμετέσαντα δὲ καὶ αὐτὸν τὴν ἴδιον πολυειδῶς τὴν πατρίδα καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

Γενομένου δὲ καὶ πάλιν λόγου ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐλαττώσεως τῆς μισθοδοσίας εἰς δραχ. 500, πρὸς δὲ προταθέντος καὶ παρ' ἄλλων, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἔπρεπε νὰ συζητηθῇ κατόπιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ὑποστηριχθείσης τῆς γνώμης ταύτης, ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν παρεδέξατο τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἐτέθη ἐπομένως ὑπὸ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ προσθήκης δύο βοηθῶν 1ης τάξεως εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων.

Μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 28, ἥτοι παρέλειψεν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Δαρειώτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ δύο βοηθῶν εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀβάμ. Δούκας	
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσακνετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναγν. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀνας. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	Ν	Γεώρ. Διοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνσ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπακλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 16 Μαΐου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ δύο βοηθῶν Α'. τάξεως εἰς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Καναρὴς	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπατολίτης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατζίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἐνταῦθα τις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐσύστησε τὴν ταχεῖαν συζήτησιν τῶν ἀναφορῶν, καθ' ὃν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ Σύνοδος λήξει.

Ἐπομένως κατ' ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ σήμερον ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνόρκων· μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ

τῆς ἀρχῆς, ἐτέθη αὖτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως· καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λιδωρίκη καὶ Μέξη, κατὰ τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἐνόρκων.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Καναρὴς	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτριος Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα α' καὶ β' ἐγένοντο δεκτὰ δ' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 31 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ἀνωτέρω πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἔθεσε κατόπιν τὸ ἑξῆς ζήτημα ὑπὸ τὴν διάσκεψιν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἂν ὁ Γερουσιαστὴς καὶ ὁ Βουλευτὴς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιῶν πρέπει να λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν σύστασιν τοῦ ὁρκωτοῦ δικαστηρίου, διότι συνταγματικῶς πιστεύει, ὅτι τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται, ἀπεφασίσθη δὲ ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τούτου εἰς ἄλλην τινα ἡμέραν.

Ἀκολούθως ὁ Κύριος Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 19 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 31 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ διατυπώσεως τῶν ἀποδοχῶν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Καθ' ὑψηλὴν διαταγὴν τῆς Α. Β. Μεγαλειότητος ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ τῆς διατυπώσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς χωροφυλακῆς νομοσχέδιον, συνωδευμένον μὲ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Μαΐου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Α. ΣΜΟΛΕΝΤΖ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθ. 1. Αἱ κατὰ μῆνα ἀποδοχαὶ τῶν ἀνωτέρων καὶ ὑποδεεστέρων ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ὡς καὶ τῶν ἐνωμοταρχῶν, ὑπενωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων, διαιρούμεναι εἰς μισθοὺς, ἀποζημιώσεις καὶ ἐπιμίσθια κανονίζονται διὰ τοῦ ὧδε προσηρτημένου πίνακος.

Ἄρθρ. 2. Πρὸς ταῦτα δίδονται καὶ τὰ ἑξῆς ἐπιχορηγήματα.

α) Εἰς μὲν τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος ἑξήκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα λόγῳ ἐπιμισθίου διοικήσεως, καὶ ἑξήκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ γραφικὰ ἔξοδα, εἰς δὲ τοὺς ἀντιτυνταγματάρχας ἐπιθεωρητὰς δέκα δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ γραφικὰ ἔξοδα, καθ' ὃν καιρὸν ἐνεργοῦσι τὰς ἐπιθεωρήσεις.

β) Εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς μοιραρχίας Ἀττικῆς πεντήκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα, εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν λοιπῶν μοιραρχιῶν εἴκοσι δραχμαὶ κατὰ μῆνα καὶ εἰς τοὺς προϊσταμένους ὑπομοιραρχιῶν ἓξ δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ γραφικὰ ἔξοδα.

γ) Εἰς τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Σώματος εἴκοσι δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν.

δ) Εἰς τοὺς ὑπομοιράρχους καὶ ἀνθυπομοιράρχους τοὺς ἀναπληροῦντας προϊσταμένους μοιραρχίας τριάκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα.

ε) Εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας, ὑπενωμοτάρχας γραμματεῖς καὶ λογιστὰς τῶν μοιραρχιῶν δώδεκα δραχμαὶ κατὰ μῆνα διὰ τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν.

ς) Εἰς τοὺς ἱππέας ἐνωμοτάρχας καὶ χωροφύλακας ἡ κανονισμένη μερὶς ἱπποφορβῆς.

ζ) Εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας, ὑπενωμοτάρχας καὶ χωροφύλακας τοὺς σταθμεύοντας εἰς Ἀθήνας ἢ Πειραιᾶ δεκαεξ λεπτὰ καθ' ἡμέραν, ὡς ἀντίτιμον μιᾶς μερίδος ἄρτου.

Ἄρθ. 3. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ περὶ μισθοδοσίας τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν χωροφυλακήν.

Άρθ. 4. Αί διατάξεις τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1857 ὑπὸ στοιχεῖα ΓΙΑ' νόμου καταργοῦνται ἐφ' ὅσον ἀποβλέπουσι τὴν χωροφυλακήν, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον.

ΣΩΜΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Διατίμησις τῆς κατὰ μῆνα μισθοδοσίας τοῦ ἀνωτέρω Σώματος.

Βαθμοί	Ἀποδοχαὶ ἐνεργείας												Ἐν ἀποστρατείᾳ ἢ ἐν ἀποστρατείᾳ ἐκτὸς ἐνεργείας	Ἐν ἀποστρατείᾳ ἐκτὸς ἐνεργείας	Ἐν ἀποστρατείᾳ ἐκτὸς ἐνεργείας
	Ἀξιωματικῶν						Ἐνωμοτ. χωροφυλάκων								
	Μισθὸς	Ἀποζημιώσεις					Μισθοὶ	Ἀποζημιώσεις							
		Ἐνοικίου	Ἵππου	Ὑπηρεσίας	Ὁδοιπορίων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας των	Λοιπαὶ		Ἱππικαὶ		Πεζικαὶ			Μισθὸς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνεργῶν ἀποδοχῶν	Μισθὸς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνεργῶν ἀποδοχῶν	Ἡμερήσιον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνεργῶν ἀποδοχῶν
	Δρ.	Δρ	Δρ	Δρ	Δρχ.	Δρ.	Δρ	Λ	Δρχ	Λ	Δρχ	Λ.	Δρ.	Δρ.	Δρ.
Συνταγματάρχης	460	90	20	60									210	120	120
Ἀντισυνταγματάρχης	380	70	20	60									170	100	100
Ταγματάρχης	340	70	10	30		20							145	75	75
Μοιράρχης	230	50	10	30		20	20						100	50	50
Ἀντιμοίραρχος	170	50	10	30		10	20						100	50	50
Ὑπομοίραρχος	130	30	10	30		10	20						60	30	30
Ἀνθυπομοίραρχος	110	30	10	30		10	20						55	25	25
Ἐνωματάρχης ἱππέως	"	"	"	"			52		7	50	7	50	"	"	"
" πεζὸς	"	"	"	"			40	50	7	50	"	"	"	"	"
Ὑπενωματάρχης	"	"	"	"			36	50	7	50	"	"	"	"	"
Χωροφύλαξ Ι. τάξεως ἱππεύς	"	"	"	"			39	-	7	50	7	50	"	"	"
" " πεζὸς	"	"	"	"			32	50	7	50	"	"	"	"	"
" ΙΙ. τάξεως ἱππεύς	"	"	"	"			36	40	7	50	7	50	"	"	"
" " πεζὸς	"	"	"	"			30	30	7	50	"		"	"	"

Α'. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος τῆς χωροφυλακῆς, οἱ ἀντισυνταγματάρχαι ἐπιθεωροῦνται καὶ ὁ ὑπασπιστής, ὁδοιπορῶντες λόγῳ ὑπηρεσίας, λαμβάνουσι τὰ δι' τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς ὁδοιπορικά· τὰ αὐτὰ ὁδοιπορικὰ λαμβάνουσι καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς οἱ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας των ὁδοιπορῶντες λόγῳ ὑπηρεσίας.

Β'. Ἡ ἀποζημίωσις ἵππου τῶν ἀξιωματικῶν λογιζομένη πρὸς 40 δραχμὰς δι' ἕκαστον ἵππον κατὰ μῆνα χορηγεῖται εἰς τοὺς ἔχοντας πραγματικῶς ἵππους ὑπηρεσίας. Ἐν τῇ ἰδίᾳ περιπτώσει χορηγεῖται καὶ ἡ ἀποζημίωσις τῆς ἱπποφορβῆς λογιζομένη πρὸς τριάκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα δι' ἕκαστον ἵππον ὑπηρεσίας τῶν ἀξιωματικῶν.

Γ'. Ἡ ἀποζημίωσις τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων χορηγεῖται εἰς τοὺς κατέχοντας θέσιν τῆς μοιραρχίας.

Δ'. Εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν χωροφυλάκων τάσσονται οἱ ἔχοντες τετραετῆ εἰς τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς ὑπηρεσίαν συμπεπληρωμένην μὲ διαγωγὴν ἐξαίρετον.

56*

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Απεφασίσθη δὲ νὰ ἐκτυπωθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω ἕτερα δύο Νομοσχέδια καὶ τὰς αἰτιολογικὰς αὐτῶν ἐκθέσεις.

1) Περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἐθνικῶν γηπέδων πρὸς ἀνέγερσιν λιθοκτίστων ἀγορῶν ἐδωδίμων.

2) Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 15,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859.

3) Περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 920 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859.

4) Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 200,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859.

5) Περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως δρ. 408,297·72 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859.

6) Περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρ. 60,000 διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν.

7) Περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως δρ. 160,560·49 ἐπὶ τοῦ προϋπολ. τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1858 καὶ

8) Περὶ ἐπιβολῆς τελῶν πρὸς κατασκευὴν προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης.

Ἀπεφασίσθη δὲ ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων ἑπτὰ νὰ ἐκτυπωθῶσι τά τε Νομοσχέδια καὶ αἱ ἐκθέσεις καὶ διορισθῶσιν ἐπιτροπαὶ πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεων κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐπὶ δὲ τοῦ τελευταίου νὰ γίνῃ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις ἄνευ ἐκτυπώσεως καὶ ἄνευ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς. — Ἔχουσι δὲ ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω Νομοσχέδια καὶ αἱ ἐκθέσεις ὡς ἑπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ὑποβάλλομεν κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψηφισθὲν ἤδη Νομοσχέδιον περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις τοῦ Βασιλείου ἐθνικῶν γηπέδων πρὸς ἀνέγερσιν λιθοκτίστων ἀγορῶν ἐδωδίμων.

Εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν μας, τὴς ὁποίας ἀντίτυπον ἐπισυνάπτομεν ἐν τῇ παρούσῃ, εὑρίσκει ἡ Γερουσία ἅπαντας τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὸ Νομοθετικὸν τοῦτο μέτρον λόγους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς **Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.**

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθ. Α'. Παραχωρεῖται δωρεὰν εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ κωμόπολιν τοῦ Βασιλείου γηπέδων πρὸς ἀνέγερσιν λιθοκτίστου ἀγορᾶς ἐδωδίμων, ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς ἀδιαθέτων καὶ διαθεσίμων ἐθνικῶν γηπέδων.

Β'. Ἡ θέσις καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ γηπέδου, ὡς καὶ ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀφείλουσιν οἱ δῆμοι ν' ἀνεγείρωσι τοιαύτας οἰκοδομάς, προσδιορίζονται διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθ. 2. Ἐκ τοῦ ἐν τῇ πόλει Πειραιῶς, ὑπὸ τοῦ σχεδίου αὐτῆς προσδιωρισμένου δι' ἀγορὰν τεμαχίου, κειμένου περὶ τὰ δυτικὰ ἄκρα τῆς πλατείας Θεμιστοκλέους καὶ περιέχοντος ἐπιφάνειαν 2372 καὶ 50/00 Βασιλικῶν τετραγωνικῶν πήχεων, μεταβαίνουσιν ἀμέσως εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δήμου οἱ ἀδιάθετοι 1619 38/00, ἀπαρτίζοντες τὰ τεσσαράκοντα ἓν ἀδιάθετα γήπεδα, ἐκ πήχεων 24 438/000 ἕκαστον, καὶ τὸν διαχωρίζοντα τὴν ἀγορὰν δρομίσκον.

Τὸ τίμημα τῶν λοιπῶν ὑπὸ τοῦ Δήμου Πειραιῶς, λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης, προσληφθησομένων 953 12/00 τετραγωνικῶν Βασιλικῶν πήχεων, εἰς ἰδιώτας παραχωρηθέντων, ὡς καὶ τὸ τῶν ἐπ' αὐτῶν ὑπαρχουσῶν οἰκοδομῶν, καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ταμείου Πειραιῶς.

Τὸ δημόσιον ἀποδίδει εἰς τὸν δῆμον Πειραιῶς τὰ μέχρι τοιούτου ἐκ τῶν προκειμένων ἐκποιήσεων συναγμένα χρήματα, καὶ παραχωρεῖ εἰς αὐτόν, πρὸς συμψηφισμὸν τῶν ἀποζημιώσεων, τὰς κατὰ τῶν ἀγοραστῶν ἀπαιτήσεις του. Μετὰ τὸν συμψηφισμὸν τοῦτον, ἐὰν ὑπάρξῃ τυχὸν ὑπόλοιπον χρέος πρὸς τὸ δημόσιον τῶν ἀγοραστῶν, μένουσιν οὗτοι ἀκατάσχετοι.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερου-

σίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 15,000 δι' ἐκκλησιαστικὰς ἐξωτερικὰς δαπάνας ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑποβάλω καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν, συνωδευμένον μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεως τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ καὶ παρακαλῶ λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐκθετομένους λόγους νὰ σπεύσητε τὴν παραδοχήν του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν δέκα πέντε χιλιάδων ἀριθ. 15,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸν χρῆσιν 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου.

Ἡ ἀνωτέρω πίστωσις θέλει καταταχθῆ ὑπὸ ἰδιαίτερον κεφάλαιον Ζ'. «ἐκκλησιαστικαὶ ἐξωτερικαὶ δαπάναι.»

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως νὰ ὑποβάλω

εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 920 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πέποιθα, ὅτι καὶ ὑμεῖς θέλετε παραδεχθῆ ἐκτιμῶντες τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ ἐκθετομένους λόγους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἐννεακοσίων εἴκοσιν, ἀριθ. 920 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου καὶ ὑπὸ τὸ κερ. Γ'. ἄρθρ. 8.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 200,000 ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἀνεγειρομένου Βουλευτηρίου.

Προσεπισυνάπτων δὲ καὶ ἀντίτυπον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν

αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, πέποιθα περὶ τῆς ἐκ μέρους Ἡμῶν παραδοχῆς τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἀθῆναι τῇ 19 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ὑποβληθήτω εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθήνησι τῇ 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοροώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις διακοσίων χιλιάδων δραχ. ἀριθ. 200,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου, κατατασσομένη ὑπὸ ἰδιαίτερον Κεφάλαιον, ἐπιγραφόμενον « Ἀνέγερσις Βουλευτηρίου ».

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς σπεύδω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ συναπτόμενον νομοσχέδιον δι' οὗ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις Δραχ. 408,297:72 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου.

Ἐν τῇ συναπτομένῃ αἰτιολογικῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ ἐκτίθενται μετὰ ἀκριβείας οἱ προκαλοῦντες τὴν πίστωσιν λόγοι. Πέποιθα δὲ ὅτι ἐκτιμῶντες αὐτοὺς θέλετε παραδεχθῆ τὸ ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον.

Ἀθῆναι τῇ 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθήτω παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοροώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μόνον.

Χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν τετρακοσίων ὀκτὼ χιλιάδων διακοσίων ἑννενήκοντα ἑπτὰ καὶ λεπτῶν ἑβδομήκοντα δύο ἀριθ. 408,297:72|00 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ ἔτος 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου καὶ ὑπὸ τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα αὐτῷ κατὰ τὸν συνημμένον πίνακα.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίαν καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους ».

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ.

Κεφάλ.		Ποσὸν κατ' ἄρθρον		Ποσὸν κατὰ κεφάλαιον	
	Γ' = π ρ ε σ β ε ί α.	Δραχμ.	Λ.	Δραχμ.	Λ.
Γ.	Δημόσιος ἀσφάλεια.				
2	Διοικητικὴ Ἀστυνομία	2180		2180	
Δ.	Δημόσιος ὑγεία.				
2	Μαιευτικὸν κατάστημα.	520		520	
Ε.	Δημόσιος Οἰκονομία.				
3	Σχολείων τῶν τεχνῶν.	1200			
8	Γενικὴ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων . . .	1900			
9	Διεύθυνσις τῶν κατ' ἐπαρχίας Ταχυδρομείων .	13755	60		
10	Μετακομιδὴ χρημάτων	10525		27380	60
Ϛ.	Ἐπισκευὴ δημοσίων οἰκοδομῶν	13289	04	13289	04
Η.	Ἀμάξες.				
1	Ἀνάπτερος Φάλων	4000			
2	Καθέκτης Ἀμάξων	298000		302000	
Θ.	Βοηθητικὰ.				
1	Γενικὰ	5000			
2	Ἰδιαίτερα	32000		37000	
ΙΒ.	Ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	25628	08	25628	08
		410297		410297	72

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν 600,000 πρὸς ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν.

Ἐν τῇ παρασυναπτομένῃ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ ἐκτίθενται οἱ περὶ τούτου λόγοι λεπτερῶς καὶ πέποιρα ὅτι θέλετε ἀναγνωρίσει αὐτοὺς παραδεχόμενοι τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.»

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Πρὸς ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δραχμῶν ἑξακοσίων χιλιάδων ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ 1859 ἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, καταλογιζομένη ὑπὸ τὸ Κεφάλ. ΙΑ. « Σύστασις Τηλεγράφου ».

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐπισυννημμένως ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς

πιστώσεως δραχ. 160,560:99:00 ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου.

Ἐπισυνάπτων δὲ καὶ ἀντίτυπον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ πέποιθα ὅτι θέλετε παραδεχθῆ αὐτὸ ἀσμένως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ Βουλῆς ὑποβληθήτω εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθήτω παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Μαΐου 1859.

ΟΘΩΝ

Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1858 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου, χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα χιλιάδων πεντακοσίων ἑξήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐνενήκοντα ἐννέα, καταλογιζομένη ὑπὸ τὰ ἑξῆς κεφάλαια καὶ ἄρθρα·

ΚΕΦΑΛ. 4.- *Ἰματισμός*

Ἄρθρ. 1.	Ἐπὶ τῆς καταθέσεως δραχ.	153,770:98.
» 2.	Ἐκτὸς τῆς καταθέσεως »	6,790:01.
	Τὸ ὅλον »	160,560:99.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους».

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ὁ ὅρμος τῆς Κυλλήνης οὔτε ἀσφαλὴς εἶναι οὔτε ἀκουόντως εὔθετος πρὸς ὑποδοχὴν πλοίων, ὡς ἐκ τούτου ἀποβαίνει δύσκολος καὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἐπικίνδυνος ἡ προσόρμισις πλοίων ἐν τῷ

προκειμένῳ λιμένι, μολονότι διὰ τὴν ἐπίκαιρον θέσιν του διατελεῖ ὁ μνησθεὶς ὅρμος ἡ κυριωτέρα ἀποβάθρα ὅθεν ἐξάγονται τὰ προϊόντα τῶν μεγαλητέρων καὶ προσοδοφόρων δήμων τῆς ἐπαρχίας Ἠλείας, ἤτοι τῶν δήμων Ἠλιδος, Βουπρασίων, Πηνειάκου καὶ Μυρτουντίων. Οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου αἰσθανόμενοι αὐσιωδῶς τὴν ἔλλειψιν ἀσφαλοῦς λιμένος, ὅστις ἤθελε χρησιμεύσει πρὸς τὴν εὐκολίαν τῶν προϊόντων των εἰς ἐξαγωγήν, ἐπεκαλοῦντο πρὸ πολλοῦ τὴν περὶ τούτου πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ συνέπειαν διέταξα τὸν προϊστάμενον τῆς διευθύνσεως τοῦ Μηχανικοῦ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἠλιδος νὰ μεταβῇ ἐπὶ τοῦ τόπου, νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐρημότερον τῆς κατασκευῆς προκυμαίας ἐν τῷ μνησθέντι ὅρμῳ καὶ συντάξῃ νὰ μοὶ ὑποβάλῃ τὸ ἀναγκαῖον διάταγμα καὶ προϋπολογισμὸν τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης. Τούτου γενομένου εἶπετο νὰ ἀκούσω τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου γνώμην τῶν ἀρμοδίων δημοτικῶν Συμβουλίων διὰ τὴν ἐπιβολὴν εἰδικῆς φορολογίας, ἥτις παρηκολούθησε συνήθως τὴν κατασκευὴν ὁμοίων ἔργων καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἐπιρατείας, διότι δημόσιν Ταμεῖον δὲν ἐφάνη μέχρι τοῦ νῦν ἕτοιμον εἰς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν ὁμοίων ἔργων. Ἅπαντα δὲ τὰ δημοτικὰ Συμβούλια τῶν εἰρημένων δήμων παρεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν εἰδικὴν ταύτην φορολογίαν, ἀναλογιζόμενα τὰ εὐάρεστα ἀποτελέσματα τῆς κατασκευῆς ἀσφαλοῦς λιμένος.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρεσκευάσθη τὸ ἀπαιτούμενον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν ἐψηφίσθη ἤδη παρ' αὐτῆς καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλεται διὰ τῆς καρούσης καὶ εἰς τὴν ἐψήφισιν τῆς Γερουσίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Διὰ τὴν κατασκευὴν προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης τοῦ δήμου Μυρτουντίων ἐπιβάλλονται ἐπὶ τῶν προϊόντων καὶ ἐμπορευμάτων τῶν εἰσαγομένων, ἐξαγομένων καὶ μεταφερομένων διὰ τῶν διαφόρων ὁρμων τῶν δήμων Ἤλιδος, Βουπρασίων, Πηνειῶν καὶ Μυρτουντίων οἱ ἑξῆς φόροι.

α') Τρεῖς δραχμαὶ ἐφ' ἑκάστης χιλιάδος ἐνετικῶν λιτρῶν σταφίδος ἐξαγομένης εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἢ εἰς τὴν ἡμεδαπὴν μεταφερομένης.

β') Ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων καὶ ἐμπορευμάτων τῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὅρμους ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τῶν ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἐκεῖσε μεταφερομένων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγομένων καὶ τῶν εἰς τὴν ἡμεδαπὴν μεταφερομένων ἓν τοῖς 0/0 κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν· ὡς τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ἡ τιμὴ, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται τὰ εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου εἰσπραττόμενα τέλη.

Τὸ κατὰ τὴν ἀνωτέρω βάσιν εἰς ἕκαστον ἐμπόρευμα ἐπιβαλλόμενον τέλος θέλει ὁρισθῆ ἐν δασμολογίῳ διὰ Β. διατάγματος.

γ') Ἐφ' ὅλων τῶν προσοριζομένων πλοίων δέκα λεπτὰ κατὰ τόνον διὰ πᾶσαν προσόρμισιν.

Ἄρθρον 2. Ἡ εἴσπραξις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ φόρων γίνεται παρὰ τῶν πρὸς εἴσπραξιν τῶν δημοσίων ἀρμοδίων ὑπαλλήλων ἐπ' ἀμοιβῇ ἑνὸς τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ εἰσπραττομένου ποσοῦ. Ἐφαρμόζονται δὲ ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων τούτων αἱ διατάξεις τῶν νόμων κατὰ τῶν καθυστερούντων εἰς τὸ δημόσιον καὶ αἱ διατάξεις τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δημοσίους ὑπολόγους.

Ἄρθρον 3. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Μυρτουντίων νὰ δανεισθῇ φυλαττομένων τῶν κειμένων διατυπώσεων παρ' οὗ τινος νομίσῃ συμφερώτερον τ' ἀπαιτούμενα κεφάλαια διὰ τὴν ἔναρξιν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου ἐπὶ ἐγγυήσει τῶν ἀνωτέρω φόρων.

Ἄρθρον 4. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου θέλει ἐνεργηθῆ κατὰ τὰ περὶ δημοσίων ἔργων διαπεταγμένα, θέλει δ' ἐφορεύει ἐπ' αὐτοῦ πενταμελὴς ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐξ ἑνὸς μέλους διοριζομένου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τεσσάρων ἄλλων, ἕκαστον τῶν ὁποίων θέλει ἐκλεχθῆ παρὰ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τῶν ἀνωτέρω δήμων. Τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, τὴν ὁποίαν θέλει προεδρεύει τὸ διορισθησόμενον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μέλος, θέλουν κανονισθῆ διὰ Β. Διατάγματος.

Ἄρθρον 5. Ἡ εἴσπραξις τῶν ἐν τῷ ά. ἄρθρῳ προσδιοριζομένων φόρων θέλει διαρκέσει μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς τῆς γενησομένης δαπάνης διὰ τὴν ἐντελῆ περαίωσιν τοῦ ἔργου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Λαβὼν ἔπειτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης, εἶπε τὰ ἑξῆς·

Εἰς μίαν τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων ἐκάλεσα τὸν Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸν διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ὅπως ἀπευθύνω πρὸς αὐτὸν ἐπερωτήσεις, ἀφορώσας τὴν ἐπαγγελματικὴν διαγωγὴν τοῦ μοιράρχου Μεσσηνίας Κ. Δημακοπούλου καὶ εὐχαρίστως βλέπω τὸν Κ. ὑπουργὸν συνεπείᾳ τῆς προσκλήσεώς μου εἰς τὴν παροῦσαν συνεδρίασιν ὅπως μοὶ χορηγήσῃ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας εἰς ἃς τῷ ἀπευθύνω ἐπερωτήσεις· στηριζόμενος δὲ εἰς τὸν στρατιωτικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας θέλει δώσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος θὰ ἀπορρέουν ἀπὸ μόνην τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καταστάσιν, καὶ ἀπὸ γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν θέλει ἀποσιωπήσει καὶ ἐξηγοῦμαι.

Πρὸ πολλοῦ ὁ ῥηθεὶς μοίραρχος Μεσσηνίας ἐκατηγορήθη δημοσίως διὰ μιᾶς ἐφημερίδος τοῦ Κράτους ἀπὸ τὸν πρώην Βουλευτὴν Καλαμῶν Κωνσταντῖνον Ντριγρὲ ἐπὶ τῶν ἀκολούθων ἀντικειμένων, καὶ ἡ κατηγορία αὐτὴ ὑποστηρίζετο μεθ' ὑπογραφὴν τοῦ ἰδίου κατηγόρου.

α') Ὅτι ἐκθετῶν εἰς μεγαλοσίαν κατ' ἔτος τὴν ἱπποροβλὴν τῆς Χωροφυλακῆς καθίστατο διὰ πλαγίου τινὸς μέσου ἐργολάβος αὐτὸς αὐτὸς ὁ ἴδιος μοίραρχος πρὸς μεγίστην ζημίαν τοῦ δημοσίου, καὶ ὅτι συγκεντρώνων τὴν κριθὴν τῆς ἐργολαβίας ταύτης εἰς τὴν οἰκίαν του, τὴν διανέμει αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τοὺς χωροφύλακας.

β') Ὅτι προθέμενος νὰ ἐναποταμιεύσῃ ἱκανὸν ποσὸν κριθῆς κατὰ τὸ 1856, πρὸς χρῆσιν τῆς ἐργολαβίας του, μετεχειρίσθη δόλον πρὸς τὸ δημόσιον, ἐπαρουσίασεν ὀνομαστικὸν κατάλογον ὅλων τῶν χωροφυλάκων εἰς τὴν ἐφορείαν Καλαμῶν, ὅτι δῆθεν οἱ χωροφύλακες αἰτοῦσι νὰ τοὺς δοθῇ ἡ διατροφή των εἰς κριθὴν, καὶ ἡ ἐφορεία συνεπείᾳ τῆς αἰτήσεως τοῦ μοιράρχου ἐξέδωκε διπλώτυπα ἐν ὀνόματι τῶν χωροφυλάκων εἰς κριθὴν· ὁ Κ. μοί-

ἀρχῆς ἐκλήρωσε τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ ἐπομένως ἐξεπέτασε δι' αὐτῶν ὅλην τὴν κρυθὴν τῆς ἀποθήκης Μελιγαλᾶ καὶ τὴν μετέφερε δι' ἀχθοφόρων ζώων εἰς τὴν οἰκίαν του· οἱ δὲ χωροφύλακες οὔτε ἀπαίτησαν κρυθὴν πρὸς διατροφήν των, οὔτε ἔλαβαν τοιαύτην.

γ') Ὅτι ἐκτιθεμένης ἐπίστης εἰς μειοδοσίαν τῆς χλοερᾶς νομῆς τῶν ἵππων τῆς Χωροφυλακῆς ἐπὶ ἕνα μῆνα κατ' ἔτος, ἤτοι τὴν ἄνοιξιν. Ὁ Κ. μοίραρχος ἐπίστης καθίσταται ἐργολάβος αὐτῆς δι' ἑνὸς οἰκείου του καλουμένου Σκοπέτου· ἔχων δὲ ἐκθαρμένα γρασίδια εἰς ἓν κτῆμά του περὶ τὴν θέσιν Γανιτζάνικα πρὸς χρῆσιν τῆς ἐργολαβίας του, μεταφέρει ἐκεῖ τοὺς ἵππους τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ ἀντὶ τοῦ μηνὸς ὅπου ὁ ἐργολάβος ὀφείλει νὰ διαθρέψῃ τοὺς ἵππους γρασιδίων, μόλις διατρέφονται ἐκεῖ κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ μηνὸς, καὶ ἐπομένως τοὺς ἀποστέλλει εἰς τὰ λειβάδια τῆς θέσεως Μαυαρίας καὶ διατρέφονται ἀπὸ τὸ χόρτον αὐτῆς. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ἀριδήλως ὅτι καταχράται τὴν ἐμίσειαν νομὴν ἀφ' ὅσην ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ καὶ ζημιοῖ τὸ δημόσιον.

δ') Ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μεσσήνης ἔχει ἐνωμοτάρχην Σταυριανάκον καλούμενον ἐκπληρούντα χρέη ὑπομοιράρχου, ὅστις καταπιέζει πολυειδῶς τοὺς κατοίκους καὶ κερδοσκοπεῖ, ὅτι καταγγελθεὶς οὗτος ἐνώπιον τοῦ Κ. μοιράρχου ἀπὸ ὑπαξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀντὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸν μηνυόμενον ἐτιμώρησε τὸν μηνυτὴν μὲ τὴν ἐξορίαν του εἰς ἄλλον Νομὸν, τὸν δὲ καταχραστὴν κουμπάρον του καὶ συνεταῖρον τ.υ τὸν διατηρεῖ ἀκλόνητον εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν.

ε) Ὅτι καταστρέψας τὸ ὑλικὸν τοῦ φρουρίου Καλαμῶν, ὅπερ ὡς κτῆμα ἐθνικὸν ὤφειλε νὰ ἐπιτηρῇ, οἰκοδόμησεν μίαν οἰκίαν ἰδικήν του, καὶ ἐπεσκεύασεν ἐξ αὐτοῦ δύο ἑτέρας τῆς παλλακίδος του, εἰς τὰς ὁποίας αὐταγνωμόνως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ὅλως τοῦ εἰσαγγελέως μετέφερε τὰς φυλακὰς τῶν ὑποδίκων, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἐγεννήθη σκάνδαλον μέχρι μετοχῆς τοῦ τελευταίου καὶ τοῦ νομάρχου ἀρκετὰ σπουδαῖον, τὸ ὁποῖον ἔκτοτε ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον.

ς') Ὅτι διὰ τὰς θέσεώς των κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ ἰδιοκτησίαν του εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν τὰ μόνα ἐθνικὰ λειβάδια τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Μοίρα ἐλάμβανε κατ' ἔτος τὸ χόρτον διὰ τοὺς ἵππους, τὸ ὁποῖον ἤδη τῇ πωλεῖ πολὺ ἀκριβά.

ζ) Ὅτι διαμένων ἐπὶ δωδεκαετίαν μοίραρχος Μεσσηνίας, καὶ

ἀποκαταστήσας κτήματα κολοσσαῖα, ἀπέκτησεν ἐντοπίῳ συγγενείας, συμπαθείας, καὶ ἀντιπαθείας εἰς τὸν τόπον, καὶ ὅτι ἐνεργῶν κομματικῶς καὶ ἐκ μονομερείας ὑπὲρ τῶν φίλων του, καταστρέφει καὶ καταδιώκει ἀπηνῶς πᾶν τὸ ἀντίθετον καὶ μὴ ἀρεστὸν αὐτῷ διὰ τῆς ὁποίας διοικεῖ στρατιωτικῆς δυνάμεως.

η) Ὅτι πρὸς κοινὸν σκάνδαλον συνέζησεν ἱκανὰ ἔτη καὶ συζεῖ ἤδη μετὰ παλλακίδος, ἀνεψιᾶς οὔσης τῆς προτέρας ἀποβιωσάσης παλλακίδος του, πρὸς ἣν ἀπαιτεῖ νὰ ἀπονέμωνται παρὰ τῶν ὑποδεεστέρων του τιμαὶ συζύγου· τοῦτο ἀντίκειται οὐσιωδῶς καὶ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, καὶ εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἠθικὴν ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ.

Αὐταὶ εἰσὶν αἱ κατηγορίαι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπευθύνω ἤδη τὴν ἐπερώτησιν πρὸς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸν, καὶ αἱ ὁποῖαι οὔτε ἀνηρέθησαν ἀπὸ τὸν κατηγορούμενον μοίραρχον, οὔτε καταγγελία τις ἔγεινεν κατὰ τοῦ κατηγόρου, μᾶλλον δὲ ἐπεστηρίχθησαν ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ παρὰ πολλῶν ἀξιοτίμων προσώπων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁποίαν ἔλαβε μέτρα ὁ Κ. ὑπουργὸς κατὰ τοῦ μοιράρχου τούτου, καὶ πῶς ἀνέχεται νὰ διοικῇ τὸν νοημονέστερον τῆς Μεσσηνίας λαὸν ὑπάλληλος κατηγορούμενος ἐπὶ τοσούτοις κρίμασιν;

Ἐπιφυλάττομαι μετὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἐὰν ἦναι ἀνάγκη, νὰ ἐπαναλάβω τὸν λόγον.

Ἁπάντων ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶπεν· οὐδεμίαν πρόσκλησιν ἔλαβον διὰ νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας καὶ δώσω πληροφορίας ἐπὶ τῶν προκειμένων ἐπερωτήσεων· εἶναι ἀληθὲς ὅτι καταγγελίαι τινὲς προφορικαὶ μοὶ εἶχον γενῆ ἄλλοτε περὶ καταχρήσεων τοῦ περὶ οὗ πρόκειται μοιράρχου εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς νομῆς τῆς ὑπ' αὐτὸν ἱππικοῦ γωροφυλακῆς, ἀλλ' αἱ καταγγελίαι αὐταὶ δὲν ἐγένοντο ἐγγράφως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνεργήσω τι ἐπὶ ἀορίστων πληροφοριῶν κατὰ τοῦ ῥηθέντος ἀξιωματικοῦ. Περὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν οὐδεμίαν πληροφορίαν ἔλαβον, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ διαβιβασθῇ ἀπόσπασμα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Κ. Γερουσιαστοῦ εἰς τὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσω τὰ κατὰ Νόμον.

Ἀνταπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔλαβεν ἔγγραφον τοῦ Προεδρείου περὶ τῆς παρουσίας του εἰς τὴν Γερουσίαν, διότι τὸ

γραφεῖον δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ στείλῃ αὐτῷ τοιοῦτο· ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁ Κ. ὑπουργὸς καθ' ὅλον τὸ ἐξάμηνον διάστημα τῶν ἐργασιῶν τῶν Βουλῶν ἔλαβε πολλὰς πληροφορίας παρὰ τῶν Βουλευτῶν, οἵτινες τῷ ὡμίλησαν καὶ τῷ παρέστησαν τὰς πράξεις τοῦ προκειμένου μοιράρχου, καὶ παρ' ἡμῶν τῶν Γερουσιαστῶν, οἵτινες τῷ ἐξεθέσαμεν ὁμοίως τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ, καὶ ἐζητήσαμεν ἵνα παύσῃ τὸ σκάνδαλον· προσθέττω καὶ ἤδη, ὅτι εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀποδείξω πάντα ὅσα ἀνέφερον καὶ περισσότερα, ἐὰν ὁ μοίραρχος οὗτος μετατεθῇ ἢ καὶ ἀνακληθῇ, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὸν τόπον τῆς ἀνακρίσεως καὶ ματαιώσῃ διὰ τῆς θέσεώς του τὴν ἀνάκρισιν. Εἰς ἐναντίαν περίστασιν προλέγω, ὅτι κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαὶ καὶ καθ' ἃς μετ' ὀλίγον ἐνεργηθήσονται καὶ αἱ Βουλευτικαί, ὑπάρχοντος ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ τοῦ ῥηθέντος μοιράρχου, θέλουσι συμβῇ δυσάρεστα, καὶ διαμαρτύρομαι διὰ τὰ συμβησόμενα καθ' οὑτινος ἀνήκει.

Τὴν δύσμορφον ταύτην εἰκόνα τοῦ μοιράρχου τούτου ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὁ Κ. εἰσαγγελεύς, δι' ὃν λόγον καὶ ἀπήτησα τὴν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας παρουσίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης· ἀξιῶ δὲ ἵνα ζητηθῇ παρ' αὐτοῦ, παρόντος ἤδη, ἡ ὑποβολὴ τῆς εἰσαγγελικῆς ταύτης ἐκθέσεως.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν· εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ Βουλευταὶ καὶ οἱ Γερουσιασταί μοὶ εἶχον ὁμιλήσει πολλὰ περὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου, ἀλλ' ἄλλοι μὲ διεβεβαίωσαν ὅτι τὰ λεγόμενα δὲν ἔχονται ἀληθείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησα ὅπως γίνῃ ἡ καταγγελία ἔγγραφος, διότι ἄλλως, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνεργήσω τι ἐπὶ ἀορίστων πληροφοριῶν κατὰ τῆς τιμῆς τοιούτου ἀξιωματικοῦ.

Δὲν δικαιολογεῖ ἐπὶ δωδεκαετίαν μοίραρχος Μεσσηνίας ὁ ῥηθεὶς ἀξιωματικός, ὡς εἶπεν ὁ προαγορεύσας Κ. Γερουσιαστής, διότι κατὰ τὸ **1854** οὗτος ἦτο μοίραρχος Ἀκαρνανοαιτωλίας· ἐπομένως προσθέττω, ὅτι τινὰ τῶν μνημονευθέντων εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ προαγορεύσαντος ἐγκλημάτων ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, καὶ ἠδύναντο ἢ δύνανται οἱ ἀδικηθέντες νὰ προσφύγωσιν εἰς αὐτά.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν φυλακῶν εὑρέθη εἰς διένεξίν τινα μετὰ τοῦ μοιράρχου ἡ εἰσαγγελία Μεσσηνίας, φρονοῦσα, ὡς φρονεῖ καὶ ἤδη, ὅτι ἡ ὑπάρχουσα φυλακὴ

δὲν εἶναι κατάλληλος· ἐν τούτοις καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς καταδίκους ἡ εἰσαγγελία αὕτη δὲν ἠδυνήθη εἰμὴ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς διαταγὰς τοῦ Νομάρχου, καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ὑποδίκους, συγκατετέθη νὰ ὁρισθῇ φυλακὴ ἡ ὑπάρχουσα αἰκία, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλη καλλιτέρα· ἐξακολουθεῖ ὅμως νὰ παραπονῆται διὰ τὸ ἀκατάλληλον αὐτῆς, καὶ δίδον νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ κατα λλήλου φυλακῆς.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης.

Ἄγνωστος μοὶ εἶναι ἡ αἰτία ἐξ ἧς προέρχεται ἡ τοσαύτη ἐπιμονὴ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, καὶ ἀπορῶ δι' αὐτὴν μεγάλως. Ἐνῷ λοιπὸν παρατηρῶ ὅτι ἀπαιτεῖται ἵνα ὑποβληθῇ ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἔκθεσις τοῦ εἰσαγγελέως, ταυτοχρόνως ἐπαναλαμβάνω νὰ διαμαρτυρηθῶ καθ' οὗ τινος ἀνήκει διὰ τὰ συμβησόμενα δυσάρεστα.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Λαμβάνων τὸν λόγον δὲν προτίθεμαι νὰ ἀποκρούσω κἀνὲν ἐκ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ, οὐδὲ εἶμαι μακρὰν τῆς ἰδέας ὅτι οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ μετατίθενται, ὅταν καταντῶσιν εἰς διαπληκτισμοὺς καὶ εἰς ἔριδας μὲ τοὺς πολίτας, διότι οἱ τοιοῦτοι δύνανται νὰ ἦναι μᾶλλον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν χρήσιμοι ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἢ ἐν ἐκείνῳ εἰς ὃν μετὰ τῶν πολιτῶν ἢ μετ' ἄλλων ἀρχῶν διαπληκτίζονται καὶ ἔχουσι συμφέροντα ἵνα προέρχωνται εἰς ἔριδας· ἀλλ' οὐχ ἧττον παραδέχομαι καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι αἱ καταγγελίαι πρέπει νὰ ὦσιν ὡρισμέναι, καὶ ὅτι τινὰ τῶν ἐγκλημάτων τῆς Χωροφυλακῆς ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων καὶ πρέπει νὰ εἰσάγωνται.

Τὸν περὶ οὗ πρόκειται μοίραρχον γνωρίζω καλῶς ὡς συμπολίτην μου, γινώσκω ὅτι οὗτος καταγόμενος ἐκ μιᾶς οὐκ εὐκαταφρονήτου οἰκογενείας ἐκληρονόμησε καὶ περιουσίαν τινὰ κτηματικὴν ἐκ τοῦ πατρός του· ἀλλ' οὐχ ἧττον πρεσβεύω, ὅτι διὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν τιμὴν ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν του, καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν καθήκοντος ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ Νόμου, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ δραστηρίως περὶ τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸν ῥηθέντα μοίραρχον ἐπιλήψιμων πράξεων, καὶ κοινοποιήσῃ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἀποτέλεσμα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὡρίσθη ἵνα σταλῇ ἀπόσπασμα τῶν παρόντων πρακτικῶν εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ

τὴν ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω, καὶ μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἀποτέλεσμα, εἰς ἣν νὰ ὑποβληθῇ καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. εἰσαγγελέως ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος εἶπεν·

Ἐζητησάμην ἵνα προκληθῇ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως μᾶς δώσῃ πληροφορίας

1) Ἂν δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἡ καταλογισθῇ πρὸς ὄρελος τοῦ γεωργοῦ καλλιεργητοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ ἰδιοκτήτου φόρος, προερχομένης ἐκ γαιῶν καλλιεργουμένων μὲν παρ' αὐτοῦ, ἀνηκουσῶν δὲ εἰς ἰδιοκτήτην ἄλλον.

2) Ἂν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἤδη δημοτικὴ ἐκλογὴ ἐπὶ τῇ βάσει δημαιρεσιακοῦ καταλόγου, συνταχθέντος πρὸ πέντε ἐτῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐκ μέρους ἐκλογέων ὄντων φορολογουμένων πρὸ ἓξ ἐτῶν, καὶ

3) Ἂν ἦναι νόμιμος ἡ ἐκλογή, ἥτις προέρχεται ἐκ μάλλον φορολογουμένων δημιουργηθέντων διὰ τοῦ αὐθαιρέτου καταλογισμοῦ πρὸς ἐξόγκωσιν τῆς φορολογίας των καὶ αὐτοῦ τοῦ φόρου τῆς ἐπικαρπίας, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε λογίζεται ὡς φορολογία χορηγοῦσα δικαιώματα δημοτικὰ ἢ δημόσια.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν· ἐπὶ δύω ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, ἀφ' ἧς ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος ἐντίμου Γερουσιαστοῦ ἵνα παρουσιασθῶ εἰς τὴν Γερουσίαν, ἔφερον ἀνὰ χεῖρας ὁλόκληρον τὸν φάκελλον τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς ἔκαμε λόγον ὁ Κ. Γερουσιαστής, καὶ λυποῦμαι διότι δὲν ἔχω ἀνὰ χεῖρας αὐτὸν σήμερον, θέλω ὅμως φέρει αὐτὸν ἀκολούθως, ὅτε εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπόκειται νὰ διορίσῃ, ἂν θέλῃ, καὶ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν μελῶν της διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος· ἤλπιζον ὅτι διὰ τῆς ὁμιλίας του ὁ Κ. ὑπουργὸς ὡς εἰλικρινὴς δὲν ἤθελεν ὑποστηρίζει πρόσωπα. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Νομάρχου Μεσσηνίας ὑπῆρξαν διάφοροι ἄνδρες, ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀφήρεσε τὸν φόρον ἐκ τοῦ ἰδιοκτήτου διὰ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τὸν καλλιεργητὴν γεωργόν, σεβασθέντες τὰς δικαιώματα τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τὸν Νόμον, τοῦτέστι δὲν ἔπραξεν ὅπως ἔπραξεν ὁ μοναδικὸς Ῥωσίτος. Τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνακρίσεως τοῦ δημαιρεσιακοῦ καταλόγου διαφόρων ἐκλογῶν, ἀποπερατωθέντα, ἀπεστάλησαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1853 πρὸς τὴν Νομαρχίαν, ἥτις φυλάξασα αὐτὰ

μέχρι τοῦδε ἀνέβαλε καὶ ἐμπόδισε τὴν ἐκλογήν, καὶ μόλις πρὸ ὀλίγου ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασίν της κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους ἐξετάσεις, ἃς ἔκαμε, διατάξασα συναμα τὴν ἐξαγωγὴν δύω τριτημορίων ὁμοῦ.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης.

Ἐπειδὴ συζητεῖται ἀντικείμενον, εἰς ὃ ἐνδιαφέρομαι, λαμβάνω τὸν λόγον καὶ λέγω, ὅτι κἀγὼ ἔχω χωρίον τζιφλίκι, τοῦ ὁποίου τὰς γαίας καλλιεργοῦσι γεωργοί· ἀλλ' εἰς τοὺς τοιούτους οὐδέποτε ἀπεδόθησαν οἱ φόροι, ἀνήκοντες εἰς ἐμὲ ὡς ἰδιοκτήτην τῶν γαιῶν, ἃς οὗτοι καλλιεργοῦν.

Ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργός.

Καὶ ἐγὼ ἔχω ἴδια κτήματα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα μου, ἅτινα καλλιεργοῦν ἄλλοι, ἀλλὰ τὰ κτήματα ταῦτα εἶναι ἀφηλονείκητα· ἐνταῦθα ὅμως ὑπάρχει κάτι τι ἄλλο· οἱ καλλιεργηταὶ καλλιεργοῦν καὶ ἀποδίδουν τὸν φόρον οὐχὶ ἐν ἀλλοτρίῳ ὀνόματι, τῷ ὀνόματι δηλονότι τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀλλ' ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῖς ὀνόματι, καθόσον διεκδικοῦσι δικαιώματα κυριότητος ἐπὶ τῶν γαιῶν, ἃς καλλιεργοῦσι, καὶ ἀντιποιοῦνται ταύτας ὡς ἰδιοκτησίαν των.

Ἐπέρρεεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολὺ ἀμφιβάλλω ὡς πρὸς τὰ ἀναφερόμενα, ἀλλ' οὐχ ἧττον παρατηρῶ ὅτι ἐξεταζομένων τῶν λεπτομερειῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔχει δίκαιον, διότι τὰ διπλότυπα ἐκδίδονται πάντοτε ἐπ' ὀνόματι τῶν καλλιεργητῶν, ὡς ἀποδιδόντων τὸν φόρον, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγγράφονται εἰς τὸν δημαιρεσιακὸν κατάλογον ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀνόματα φέρουσι τὰ διπλότυπα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων καὶ συντάσσεται· ὅλα ταῦτα γίνονται καὶ δὲν δύνανται νὰ προληφθῶσιν, ὥστε πρέπει νὰ ἔλθῃ ῥιζικὴ ἡ διόρθωσις καὶ νὰ μεταβληθῇ ὁ Νόμος καθόσον ἀφορᾷ τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων.

Ἐπέρρεεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Μεταβαίνω ἀμέσως εἰς τὰ πράγματα. Ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν ἡ φιλονεικία τῶν φόρων μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν, ὥστε ὅσοι τῶν ἰδιοκτητῶν ἀπέδειξαν τὴν κυριότητά των ἐπὶ τῶν κτημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθον οἱ φόροι, κατώρθωσαν νὰ καταλογισθῶσιν οὗτοι πρὸς ὄρελός των· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἢ αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον σκανδαλίζεται πάντοτε ὑπὸ τῶν περιστάσεων, καὶ ἐνίοτε φιλονεικοῦνται ἀδιαφιλονείκητα πράγματα διὰ νὰ δημιουργηθῶσι μᾶλλον φορολογούμενοι. Εἶναι λοιπὸν

λίαν ἀναγκαίων νὰ διορθωθῇ ὁ Νόμος, διότι τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων εἶναι ἡ μάστιξ τῆς κοινωνίας. Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ὑπουργείῳ διάφορα σχέδια τροπολογιῶν τοῦ Νόμου, καὶ ἐξ αὐτῶν λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ἂς καταρτισθῇ τὸ κατάλληλον Νομοσχέδιον.

Κατ' ἐξήγησιν. Ἂν ἔδωκαν τῖς τὸν Νόμον, τὸ δικαίωμα τοῦ κατ' ἔφεσιν δικάζειν περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Νομάρχου, τῶν ὑπουργῶν μενόντων τρόπον τινὰ εἰς θέσιν ἐπιτηρήσεως καὶ τιμωρίας τῶν παραβιαζόντων· ἀλλὰ τὰ πάντα βαίνουσι σύμφωνα μὲ τὰς θελήσεις τῶν ΚΚ. Νομαρχῶν, καὶ τίποτε δὲν γίνεται κατὰ τῶν παραβατῶν.

Ἐξέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἐπειδὴ πολλάκις γενομένου λόγου περὶ διορθώσεως τοῦ δημοτικοῦ Νόμου, ὡς τοῦ μόνου ὄντος βλαπτικοῦ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν, ἐξέφρασα τὴν ἐναντίαν αὐτῆς τῆς ἰδέας γνώμην μου, διὰ ταῦτα προκειμένου καὶ σήμερον περὶ τούτου δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ἐπαναλάβω καὶ αὖθις, ὅτι οἱαδήποτε διόρθωσις ἢ μεταβολὴ τοῦ Νόμου λάβῃ χώραν, ἡ κακόνοια κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν θὰ ἐφεύρῃ τρόπους παραβιάσεως καὶ θὰ φέρῃ τὰ αὐτὰ προσκόμματα. Τὸ πᾶν, κύριοι, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς· ὅταν ὁ Νομάρχης γνωρίζῃ ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν ἀνέχεται ἀλλὰ τιμωρεῖ αὐστηρῶς τὰς καταχρήσεις, τότε οὗτος δὲν κάμνει ὅλας τὰς καταχρήσεις, ὅσας ἀνέφερον καὶ ἄλλας ἀκόμη περισσοτέρας, τότε ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν δημαιρεσιακὸν κατάλογον πρὸ πέντε ἐτῶν ἐκλογεῖς δὲν θέλουν συνέρχεσθαι πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ δήμου, διότι ἡ ἐπὶ τῶν ἀνακρίσεων νομαρχιακὴ ἀπόφασις θέλει ἐκδίδεσθαι καθ' ὃν χρόνον ὁρίζει ὁ Νόμος, τότε οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι καὶ ὁ δήμαρχος δὲν θέλουν εἰσθαι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ πέραν τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου προσδιοριζομένης προθεσμίας. Συμφωνῶ πληρέστατα ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς κατ' ἔφεσιν ἐκδικάσεως τῶν τε παραπόνων καὶ τῶν ἐκλογῶν ἀνήκει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 86 τοῦ δημοτικοῦ Νόμου εἰς τὸν Νομάρχην· οὗτος, ἐπαναλαμβάνω, ὅταν γνωρίζει ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐπιτηρεῖ καὶ δὲν συγχωρεῖ τὰς παραβάσεις, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ διεξαγάγῃ νομιμώτατα καὶ εὐθύτατα τὰς ἐκλογὰς καὶ τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν, ὥστε τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων δὲν βλάπτει, ἀλλ' ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου φέρει τὴν βλάβην.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Ἐκτιμῶ τοὺς λόγους τοῦ προλαλήσαντος καθόσον ἀποδοκιμάζω τὴν

ἐφαρμογὴν τοῦ δημοτικοῦ Νόμου, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι καὶ ὁ κακὸς Νόμος καλῶς ἐφαρμοζόμενος εἶναι καλός· παρακαλῶ λοιπὸν τὸν προλαλήσαντα νὰ μὴ ἐμμένῃ ζητῶν ὅ,τι πρέπει νὰ ἦναι, ἀλλὰ νὰ θεωρῇ τὰ πράγματα ὅπως εἶναι, διότι οὐδέποτε, ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, δύναται νὰ γίνῃ καλὴ ἐφαρμογή, καὶ κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ ἔλθῃ ἡ διόρθωσις τοῦ Νόμου τοὐλάχιστον· ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἂς πράξει ὅ,τι ἀνήκει εἰς αὐτὴν, διότι ἡ ἐφαρμογὴ ἀνήκει εἰς τοὺς ὑπουργούς.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ἐθεώρησε τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων καλὸν, ἐνῶ ἡμεῖς θεωροῦμεν αὐτὸ κίβδηλον· ἡ ἰδέα του δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν, ἂν ἡ ἐκδίκασις τῶν κατὰ τοῦ καταλόγου παραπόνων ἐγίγνετο ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, διότι ὁ διοικητικὸς ὑπάλληλος δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐκδικάσῃ ὅπως πρέπει, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπάρχοντος ἀκαταλλήλου οἰκονομικοῦ συστήματος.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὡρίσθη καὶ ἔμεινε νὰ φέρῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, περὶ ἧς πρόκειται, ἔγγραφα διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ μείναντος χθὲς ἐκκρεμοῦς Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 230,720:18, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως 1859, ἐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ δεύτερον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ ψηφοφορηθεῖσα δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὴ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 27 κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτοκόλλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωμ. πιστώσεως δραχ. 230,720:18 τοῦ ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τοῦ ἔτους 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Νικόλ. Πρασσακάκης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Σπυρ. Τρικούπης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ριζάρδος Τζιώτζ	
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτριος Πλαπούτας	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Δημήτριος Χατσίσιος	N
Γ. Παπανλιόπουλος	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Δημήτριος Βούλγαρης	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Παναγ. Διδωρίκης	N
Ἀδάμ Δούκας		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Ἄθμος Κανελλόπουλος		Κωνστ. Προβιλέγιος	
Κωνσταντῖνος Κανάρης	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	N	Σπῦρος Μίλιος	
Μ. Δ. Καΐρης	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου πρώτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε· Δὲν εἶμαι σύμφωνος μὲ τὴν ἐκφραζομένην ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει ἰδέαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον εἶναι ἐνάμερον· ἐξυπαρχῆς δὲν ἴδωμεν ἐκ μέρους τοῦ πολυμελοῦς τούτου οἰκονομικοῦ δικαστηρίου μίαν ἐτησίαν ἔκθεσιν ἐπιβαλλομένην αὐτῷ παρὰ τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, ἥτις εἶναι ἡ κανονιζομένη ἀναφορὰ πρὸς τὸν Βασιλέα, ἡ ὑποβαλλομένη συνάμα καὶ εἰς τὰ Βουλευτικὰ Σώματα· πᾶς ἀπολογισμὸς ἄνευ ἐκθέσεως τοιαύτης εἶναι μηδέν, διότι πρέπει ἐν τῇ συζητήσει αὐτοῦ νὰ γνωρίζωμεν ποίας σκέψεις οἰκονομικὰς ἔκαμεν αὐτὸ τὸ πολυμελὲς δικαστήριον, τὰς ὁποίας δι' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς ἐκθέσεως δυνάμεθα νὰ μάθωμεν· καὶ ἐπειδὴ τοιαύτη ἔκθεσις μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρξεν, ἐξάγεται ὅτι ἐλλείπει ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ συγκεντρώνῃ τὴν ὑπηρεσίαν, ὅπερ ὁμολογουμένως εἶναι ἔργον ἐπίπονον· οἱαδήποτε θυσίας θέλετε διὰ τὴν τακτοποίησιν τοῦ Συνεδρίου τὰς παραδέχομαι, κατορθώσατε ὅμως νὰ φέρετε ἐνώπιον τῶν Σωμάτων μίαν τοιαύτην ἔκθεσιν, διὰ νὰ ἴδωμεν τί σκέπτεται τὸ δικαστήριον αὐτὸ περὶ πολλῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων, ἤτοι περὶ τοῦ συνόλου καὶ τῶν διοικητικῶν προσκομμάτων, τουτέστιν ἂν ἡ ἐκδίκασις καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ συμφωνῇ μὲ τὰ ἀποφασισθέντα διοικητικῶς.

Ἔρχομαι ἤδη καὶ εἰς ἄλλην τινὰ παρατήρησιν, ὅτι οἱ ἔκτακτοι

βοηθοὶ ἢ οἱ γραφεῖς δὲν δύνανται νὰ ἦναι χρήσιμοι, ὅσον εἶναι ὠφέλιμοι ὠφελιμώτατοι οἱ τακτικοί, καὶ παρακαλεῖται ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἀποβάλῃ τῆς ὑπηρεσίας πᾶν τὸ ἔκτακτον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἔχω ἤδη ἀνὰ χεῖρας μίαν ἔκθεσιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἣν ἐμνημόνευσεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, καὶ ἂν ἡ Β. Τυπογραφία δὲν ἐνασχολεῖτο εἰς ἄλλα κατεπείγοντα ἔργα, ἡ ἔκθεσις αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐνώπιόν σας. Τῳόντι, Κύριοι, αὐταὶ αἱ ἐτήσιοι ἐκθέσεις εἶναι τὸ πᾶν ὡς πρὸς ἅπασαν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ ἐλπίζω νὰ ἔχωμεν κατ' αὐτὰς ὅλας τὰς ἐλλειπούσας τοιαύτας ἐκθέσεις, διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ὁποίων, κατ' αἴτησιν τοῦ Προέδρου, ἐχορήγησα αὐτῷ τὸ μνημονευόμενον ἐν τῇ ἐκθέσει ἔκτακτον προσωπικόν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἐγένετο δεκτὸν τὸ συζητούμενον ἄρθρον 1 ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα 2, 3, 4 καὶ 5 διὰ χειροτονίας, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26 κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας· ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Μαΐου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 230,720·28 τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἀθανάσιος Διδωρίκης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Γεώργιος Δαρειώτης	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Γ. Παπανλιόπουλος	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Δημήτριος Βούλγαρης	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Γκίκας Καρακατζάνης	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N
Ἰάκωβος Παζιμάδης	N	Ἀδάμ Δούκας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἄθμος Κανελλόπουλος	N
Σπυρ. Τρικούπης		Κωνσταντῖνος Κανάρης	N
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Μ. Δ. Καΐρης	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Ἀντών. Κριεζῆς	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	

Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Δημήτριος Χατσίσκος . . N	Κωνς. Προβιλέγιος . . . .
Δημήτριος Χριστίδης . . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Παναγ. Λιδωρίκης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Τεθέντος δεύτερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐπιβολῆς φόρων πρὸς κατασκευὴν προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος N	Ἀδὰμ Δοῦκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Κριεζῆς . . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτριος Πλακούτας . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀνταστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χριστίδης . . . N
Γεώργιος Ψύλλας	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . .	Γεώρ. Δυοβουνιώτης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κωνς. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτ. Α Κουντουριώτης . N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1, 2, 3, 4 καὶ 5 ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόδου, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀ. Γρηγοριάδης.
Ἰω. Οἰκονόμου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Μαΐου 1859, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 24 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κουντουριώτην ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερωνῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κράτους, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥῆγας Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν.

Μολονότι, κύριε πρόεδρε, ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος χαρακτηρίζει τὴν ὡς μὴ ὤφελε κατάστασίν μας, μόλα ταῦτα ὡς μέλος καὶ ἐγὼ τῆς νομοθετικῆς οἰκογενείας ἔρχομαι νὰ φέρω τὰς ὀλίγας παρατηρήσεις μου, καὶ συνδράμω τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν κατάστασίν μας ταύτην.

Τὸ πρῶτον ἔργον, Κύριοι, τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων εἶναι ἡ ἔγκρισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, τὰ δὲ λοιπὰ λογίζονται ὡς μία συνδρομὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἄλλοτε τῷ ὄντι συνέβαινε νὰ βραδύνῃ ἡ ὑποβολὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὁ καιρὸς ὅμως ὑπῆρχε πάντοτε ἄρθονος πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐθεώρει τὰς συζητήσεις ὡς μέσον προοδευτικὸν καὶ ὑποστήριγμα τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Συντάγματος. Ὁρίσθη ποτὲ ὁ καιρὸς τῶν ἐργασιῶν τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων εἰς ἓξ μῆνας, διὰ νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ διάστημα τῶν ἑτέρων ἓξ μηνῶν νὰ προετοιμάζῃ τὴν νομοθετικὴν ὕλην, καὶ ὅμως ἔρχεται τὸ οὐσιωδέστερον ἔργον, ὁ προϋπο-

λογισμός, ὅπως καὶ ἄλλα σπουδαῖα Νομοσχέδια, ὅσα ἔχουσιν ἀνάγκην σκέψεως, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς συνόδου.

Καὶ ἐνῷ δὲν θέλω νὰ ἀμφιβάλλω, ὅτι ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡμῶν σεβασμὸς συνειδήσεως, συμβαίνει ἐν τούτοις τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ περιορίζηται ἡ ἐνέργεια τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν διὰ τοῦ κατεσπευσμένου τῆς ὑποβολῆς καὶ τῆς συζητήσεως τρόπου, δι' οὗ, οὕτως εἰπεῖν, μᾶς ὑφαρπάζονται σωρηδὸν τὰ Νομοσχέδια.

Παρακαλοῦνται λοιπὸν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ νὰ μᾶς δώσωσι τὸν λόγον τῆς μὴ ἐγκαίρου εἰσαγωγῆς τῶν Νομοσχεδίων, καὶ ἂν μὲν ἦναι τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ καιροῦ, τότε νὰ προταθῇ ἡ τροποποίησις τοῦ Νόμου τούτου, διὰ νὰ μὴ συκοφαντούμεθα τοὐλάχιστον ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, καὶ ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν ὑπόληψις προσβάλλεται ἐξωτερικῶς. Περαίνων δὲ τὸν λόγον μου λέγω, ὅτι βιάζόμεθα σήμερον νὰ δώσωμεν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τυφλοῖς ὄμμασι· πλὴν τὸ σφάλμα καὶ ἡ κατάκρισις ἐπιπίπτει κατὰ τῶν ὑπουργῶν πρώτων, καὶ ἑπομένως ἐφ' ἡμῶν, Κύριοι, διότι ὁ τρόπος οὗτος τοῦ νομοθετεῖν δὲν εἶναι ποσῶς συνταγματικός.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης·

Κύριοι! Ἕως πότε θὰ ῥίπτωνται ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ βήματος τούτου μεμονομένα παράπονα; ἕως πότε θὰ ἀντηχοῦν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ἀκρωτηριασμέναι ἱερεμιάδες; ποία εἶναι ἡ κύρωσις αὐτῶν; Ἐὰν ἀναγνώσῃς τὸν τύπον τοῦ ὑπουργείου, ἐὰν μελετήσῃς τὰς ἐκθέσεις τῶν ὑπουργῶν, καὶ μάλιστα τὴν ἔκθεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, τὸ ἔθνος κάμνει γιγαντιαίας προόδους, καὶ ἡ Κυβέρνησις προεξάρχει, ἡ Κυβέρνησις προάγει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εἰς τὸ μεγαλεῖον τὸν τόπον· καὶ ὅμως ἡμεῖς δὲν ἐπαύσαμεν νὰ ἐπικρίνωμεν τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ μέτρα αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως· ἡμεῖς εὑρίσκομεν αὐτὴν οὐχὶ ἔμπειρον, οὐχὶ προοδευτικὴν, οὐχὶ ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς ἀληθεῖς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας· αὐτὰ λέγομεν ἐδῶ· αὐτὰ γράφομεν εἰς τὸν τύπον. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ σφάλματα; ποῖος τῶν δύω εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀλήθειαν; τὸ ὑπουργεῖον ἢ ἡ ἀντιπολίτευσις; Λύτὸ, Κύριοι, εἶναι τὸ κύριον, τὸ μοναδικὸν ζήτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ στηθῇ ἡ ἀντιπολίτευσις καὶ νὰ δώσῃ τὴν γενικὴν μάχην, οὐχὶ τόσον διὰ νὰ λάβῃ ψῆφους, ὅσον διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάσεις παντοῦ ἐπὶ τέλους ἐπεκράτησαν.

Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ἀποφεύγει τὴν μάχην, καθὼς εἰς τὰς δαπάνας, πρῶτον ἐξοδεύει καὶ ἔπειτα ζητεῖ πίστωσιν· τοιουτο-

τρόπως καὶ ἐπὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου δὲν σᾶς ἀρνεῖ πώποτε νὰ προδικάσητε, διότι σᾶς ἀφαιρεῖ τὰ μέσα τοῦ ἐλέγχου καὶ πρὸ πάντων ὑπερφεύγει τὰς ἀρμοδίους περιστάσεις. Ὅπως, Κύριοι, ὅταν ἐξώδευσεν ἓν ἑκατομμύριον διὰ τὸν τηλέγραφον καὶ ἄλλο ἓν διὰ τὰ κτήματα τῆς Πλακεντίας καὶ λοιπὰ, δὲν ἠμπορούσατε νὰ φέρητε κάμμίαν ἀποτελεσματικὴν ἀπόφασιν ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργείου, διότι τὰ χρήματα ἐξοδεθέντα ἤδη δὲν ἠμποροῦσαν πλέον νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον, ἐὰν τοιαύτη ἦτον ἡ ἀπόφασίς σας, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν ἐν γένει διαγωγὴν τοῦ ὑπουργείου, κυβερνητικὴν καὶ διοικητικὴν, ἡ γνώμη σας δὲν ἔχει κάμμίαν ἐπιρροὴν, διότι ποῦποτε ἐγκαίρως δὲν ἐζητήθη, ἢ μᾶλλον δὲν ἐσυγχωρήθη νὰ τὴν δώσητε.

Ἐὰν, Κύριοι, ἔχω, καὶ φρονῶ ὅτι ἔχω, εὐκρινῆ ὁπωσοῦν ἰδέαν τοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῆς ἀξίας τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, πιστεύω, καὶ πιστεύουν ὅλοι ὅσοι συνταγματικῶς ἐπολιτεύθησαν ἢ συνέγραψαν, ὅτι τὸ εἶδος τούτου τοῦ πολιτεύματος σημαίνει καὶ εἶναι κατ' οὐσίαν Κυβέρνησις ἀριστοκρατική. Ἕνας ἀληθῶς ἦναι ὁ ἄρχων τῆς πολιτείας εἰς τὰ συνταγματικὰ Κράτη, καὶ ἕνας συμφέρει νὰ ἦναι, ἀλλ' εἰς τὴν σύστασιν καὶ τὴν διαχάραξιν τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως ὁμολογουμένως πολλοὶ πρέπει νὰ συντρέξουν· καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ λεγομένη παρέμβασις τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐξουσίας, ἥτις γίνεται διὰ τῶν προσώπων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὁ θεμελιώδης Νόμος προσδιώρισεν.

Ἀλλὰ ποία εἶναι ἢ πρέπει νὰ ἦναι αὐτὴ ἡ συμμετοχὴ τῶν πολλῶν εἰς τὴν συνταγματικὴν Κυβέρνησιν; ποῦ διαβηλοῦται; Ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι αὐτὴ ἡ συμμετοχὴ γίνεται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Νόμων καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ νόμοι εἶναι τὰ μέρη καὶ οὐχὶ τὸ ὅλον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πορείας τῆς Κυβερνήσεως, τὸ σημεῖον, ἢ μᾶλλον τὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων διαβηλοῦται οἱονεὶ ἐν σώματι αὐτὴ ἡ σύμπραξις, εἶναι ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Κράτους. Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ συναπορασίζεται ἡ ὁδὸς, τὴν ὁποίαν θὰ διατρέξῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ δίδει εὐθύνας τῶν πεπραγμένων. Εἰς αὐτὰ τὰ δύω στάδια βασανίζεται τὸ παρελθὸν καὶ μέλλον· ἐκεῖ τίθεται ἡ σφραγὶς τοῦ ἔθνους ἐφ' ὅσων ἐπράχθησαν, καὶ ἐφ' ὅσων πρόκειται νὰ πραχθῶσιν.

Εἰπέτε, Κύριοι, ἐὰν ποτε εὑρέθητε εἰς θέσιν νὰ ἐξασκήσητε

ἀποχρώντως αὐτὸ τὸ καθῆκον, αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς κυβερνητικῆς πορείας τοῦ τόπου σας; Πρὸ πολλοῦ δὲν ἴδατε προϋπολογισμοὺς ἐγκαίρως ὑποβληθέντας, πρὸ πολλοῦ δὲν σᾶς ἔφεραν ἐν καιρῷ τοὺς ἀπολογισμούς. Ὁ νόμος καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ἀπαιτοῦν, ὥστε ὅταν ψηφίζετε τὸν προϋπολογισμὸν τῶν μελλόντων ἐξόδων νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ προπαρελθόντος ἔτους καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους· καὶ πῶς ἄλλως δύνανται τὰ Βουλευτικὰ Σώματα νὰ κανονίσωσι τὰς μελλούσας δαπάνας ὡς καὶ τὰ μέλλοντα ἔσοδα μὲ ἐπιτυχίαν, χωρὶς νὰ γνωρίσωσι ποῖα ἐστάθησαν τὰ εἰσοδήματα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ παρελθόντος, ποία χρῆσις ἐγένετο αὐτῶν καὶ ποῖα προῆλθον ἀποτελέσματα; καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἠξιώθητε νὰ ἔχητε συνάμα αὐτὰ τὰ δύω σπουδαιότατα στοιχεῖα· τὸ λυπηρὸν δὲ εἶναι ὅτι πολλάκις οὔτε αὐτὸν τὸν προϋπολογισμὸν ἐγκαίρως σᾶς ὑπέβαλον.

Ἔπρεπε νὰ συγχωρήσωμεν αὐτὴν τὴν ἀταξίαν ἀρχαιότερα, διότι δὲν ἦτον εὔκολον διὰ μιᾶς νὰ κανονισθῇ ἡ ὑπηρεσία, ἀλλ' ἀφ' ὅτου πρὸ καιροῦ καὶ προσωπικὸν ἐδόθη, καὶ διοργανισμὸς κατάλληλος ἔγινε, πᾶσα ἔλλειψις εἶναι ἀσυγχώρητος, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀποδώσω αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν εἰμὴ εἰς καθαρὸν αἴσθημα ὀλιγωρίας ἢ εἰς πλάγιον σκοπόν. Τί θέλετε νὰ πράξωμεν σήμερον ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1856, ὁπόταν δὲν ἔχομεν ἀκόμη ὑπ' ὄψιν μας τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1860, τὸν τοῦ 1857 οὐδὲ τὴν προσωρινὴν τοῦ κατάστασιν 1858; Τί θέλετε τέλος πάντων νὰ σᾶς εἰπω περὶ τῆς διανομῆς τῶν ἐξόδων ὡς καὶ περὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἐσόδων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1860, ὅταν αὐτὸς ὁ προϋπολογισμὸς μᾶς ὑπεβλήθη μόναν χθὲς, ἤτοι πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς λήξεως τῆς συνόδου, καὶ δὲν ἔχω τὸν καιρὸν οὔτε νὰ τὸν ἀναγνώσω, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ ἐκτιμήσω τοὺς σκοποὺς τῆς Κυβερνήσεως, ἤτις τὸν συνέταξε;

Κύριοι, ἐὰν οἱ λόγοι μου δὲν σᾶς πείθουν, διότι εἶναι λόγοι ἀντιπολιτευομένου, ἐὰν δὲν πεισθῆτε οὔτε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ προχειρεύσαντος ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμιδοῦ, διότι καὶ αὐτὸς ἀνήκει εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ἂν καὶ ἔχῃ μίαν διαφορετικὴν ἀπόχρωσιν, ἀναγνώσατε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος, συγκειμένης ὁλοσχερῶς ἐκ τῶν στενῶν φίλων τοῦ ὑπουργείου, διὰ νὰ ἴδητε ὅτι αἱ ἐπικρίσεις αὐτῆς εἶναι πολὺ πλέον πικρότεραι (ἀναγινώσκεται τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἐκθέσεως μὲ τινας παρατηρήσεις). Θέλετε, Κύριοι νὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις; ἂς κάμῃ καὶ ἡ πλειονοψηφία κατὰ τὸ ἐλάχιστον

ὅ,τι κάμνει καὶ ἡ μειονοψηφία τοῦ Σώματος· ἂς ἐπιμείνῃ νὰ ἐκτελῆτε ἀριβῶς ὁ Νόμος. Ἄλλως δὲν θὰ παρέλθῃ καιρὸς καὶ τὸ πνεῦμα τῶν Βουλῶν θὰ καταντήσῃ ἀγνώριστον εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως· καὶ τὸ χείριστον ὅτι ἐνῷ πραγματικῶς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα δὲν θὰ ἔχουν κἀμμίαν συμμετοχὴν εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ εὐθύνη ὅλη θὰ βαρύνῃ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν, καὶ τὸ ὑπουργεῖον μὴ φέρον οὕτω κἀμμίαν προσωπικὴν εὐθύνην, θὰ ἄγεται καὶ θὰ φέρεται φρενοτρόπως, καὶ πολλὰ μεγάλα συμφέροντα τοῦ κράτους εἶναι κίνδυνος ἐντεῦθεν νὰ πάθωσι, νὰ καταστραφῶσιν. Ὁ χαλινὸς τῶν Βουλῶν εἶναι καὶ δι' αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον ὠφέλιμος. Ἔχει ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα νὰ μὴ παρεκκλίνῃ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς· αὐτὸς ὁ χαλινὸς θὰ ἀναβείξῃ καὶ νόας ὑψηλοὺς καὶ χαρακτῆρας ἀδαμάστους· αὐτὸς θὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ θὰ προάξῃ τὰς ἐλευθερίας μας καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος.

Καὶ ποῖος δὲν βλέπει ὅτι δι' ἔλλειψιν αὐτοῦ τοῦ χαλινοῦ καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς καρκινοβατοῦμεν; Ποῖος δὲν αἰσθάνεται ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐνεργεῖ ὅπως τὸ ἔθνος αἰσθάνεται; καὶ ἐνεργεῖ οὕτως, διότι κατώρθωσε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐπιρροήν σας· διότι ἀπέσεισε τὸν πραγματικὸν ἔλεγχον τῶν Σωμάτων· τὸ ὑπουργεῖον σήμερον πράττει, ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχον Νομοθετικὰ Σώματα· διόλου δὲν φροντίζει πῶς νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσίν σας εἰς τὰ νομοσχέδιά του, εἰς τὴν πορείαν του· διὰ τοῦτο δέκα καὶ εἴκοσι σᾶς φέρει συγχρόνως νομοσχέδια, καὶ σᾶς τὰ φέρει τὴν παραμονὴν τῆς λήξεως τῶν Βουλῶν, καὶ πολλάκις οὔτε φροντίζει νὰ παρίσταται ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς εἰς τὰς συζητήσεις· διὰ τοῦτο τὴν τελευταίαν ἡμέραν σᾶς ὑποβάλλει τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, ἤγουν αὐτὸ τὸ σπουδαιότατον καὶ πραγματικὸν πρόγραμμα τῆς μελλούσης πορείας του· διὰ τοῦτο δὲν τὸ μέλλει διὰ τὴν γνώμην σας, διὰ τὰς εὐχάς σας, διότι ἠξεύρει ὅτι σεῖς θὰ ἀκολουθήσετε τὴν γνώμην του καὶ θὰ κυρώσητε τὰς εὐχάς του. Δὲν τὸ μέλλει ποῦ εἶναι αἱ συμπάθειαι σας, διὰ τοῦτο χίλια πρόσωπα βλέπετε ἐπὶ τῆς σκηνῆς, μὲ τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ δὲν συμπαθεῖτε· δὲν τὸ μέλλει διὰ τὴν ψῆφόν σας· διὰ τοῦτο ἐξοδεύει πρὶν σᾶς ἐρωτήσῃ· πράττει πρὶν σᾶς συμβουλευθῇ.

Ἀλλὰ ποία ἀρά γε ἡ κατάστασις τῶν ἐξωτερικῶν μας σχέσεων; δὲν θέλω νὰ ἐμβω εἰς θεωρίας· ἔρχομαι ἀμέσως εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐξετάζω τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐξωτερικῆς μας

πολιτικῆς. Ἠξεύρετε εἰς ποῖαν σημεῖον εὑρισκόμεθα σήμερον; οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀκριβῶς τὸ γνωρίζει. Ὅταν πέρυσιν ἡ προπέρυσιν ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ μᾶς εἴπῃ, ποῦ εἶναι οἱ σύμμαχοι τοὺς ὁποίους κατώρθωσε διὰ τὴν Ἑλλάδα· ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀπήντησε· δὲν σᾶς κατώρθωσα συμμάχους, σᾶς κατώρθωσα ὅμως φίλους, καὶ ὅμως ἐπολιτεύθημεν τόσον ἀδεξίως, ὥστε εἰς μίαν τόσον σπουδαίαν ἐποχὴν ὄχι πλέον συμμάχους, ἀλλ' οὔτε ἁπλοῦς φίλους ἔχομεν. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν μᾶς ὑποπτεύεται, λέγουν, μία μεγάλη προστάτις Δύναμις, ὅτι ἔχομεν μᾶλλον συμπαθείας πρὸς τὴν δύναμιν, μὲ τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται αὕτη εἰς πόλεμον. Κατηγορούμεθα μάλιστα ὅτι αὐτὴ ἡ Δύναμις, θεωρουμένη ἄλλως τε ὡς μὴ διακειμένη εὐνοϊκῶς ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα, ὁμιλεῖ, ὑπόσχεται καὶ συνθηκολογεῖ ἐν ὀνόματι καὶ εἰς βάρος ἡμῶν. Δὲν πιστεύω νὰ ἦναι τοῦτο ἀληθές· ἀλλὰ δὲν εἶναι σφάλμα τῆς πολιτικῆς μας καὶ αὐτὴ ἡ ἁπλῆ ὑποψία; δὲν ἔπρεπεν ὡς ἐκ τῆς σταθερᾶς καὶ παγιωμένης διαγωγῆς μας νὰ πεισθῇ ὅλος ὁ κόσμος, καὶ φίλοι καὶ ἐχθροί, ὅτι ζῶμεν καὶ κινούμεθα ἀπεξάρτητοι πάσης ξένης ἐπιρροῆς, καὶ μάλιστα ἐπιρροῆς, ἥτις δὲν ὁμολογεῖται ὅτι ἐπιθυμεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ μέλλοντός μας;

Θέλετε ἔπειτα νὰ ἔχω πίστιν εἰς τὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦμεν σήμερον, ὅταν εἰς τὸ παρελθὸν τὴν εὑρίσκωμεν ἐσφαλμένην; ὅταν εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν ἐνομίσαμεν ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τὰ κινήματα τῶν γειτόνων μας, οἱ πολιτικοὶ λογισμοί μας ἀνεδείχθησαν ὅλως διόλου ἡμαρτημένοι. Ὅλοι ἐνθυμεῖσθε πόσα δυσάρεστα τότε συνέβησαν καὶ ποίους κινδύνους ἔτρεξε τότε ἡ Πατρίς μας. Διὰ τί θέλετε νὰ πιστεύω σήμερον ὅτι βαδίζομεν ὀρθῶς; ποῖος δύναται νὰ μὲ πείσῃ ὅτι σήμερον ἔπρεπε νὰ μένωμεν ἀκίνητοι; οἱ κίνδυνοι τότε ἦσαν προφανεῖς καὶ δὲν τοὺς ἐφοβήθημεν· σήμερον ἴσως δὲν εἶναι οὔτε ἐνδεχόμενοι. Ὁπόταν ὅλαι αἱ φυλαὶ κινῶνται περὶ τὸν ὁρίζοντά μας, καὶ ὄχι μόνον δὲν κατατρέχονται, ἀλλὰ καὶ ὑποβοηθῶνται, διὰ τί πρέπει ἡμεῖς, οἵτινες ἄλλοτε ἐστάθημεν τόσον ἄφοβοι, σήμερον νὰ ὀπισθοδρομῶμεν καὶ ἐνώπιον τῶν μόλις ἐνδεχομένων φόβων; Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν μία μεγάλη Δύναμις ὕψωσε τὴν σημαίαν καὶ μάχεται διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐθνικοτήτων, ποία Δύναμις θὰ ἔλθῃ ἐναντίον μας νὰ μᾶς κακοποιήσῃ, διότι ζητοῦμεν τὰ δίκαια τῆς φυλῆς μας; διότι θέλομεν νὰ ἀποστείσωμεν τὸν ζυγὸν οὐχὶ χριστιανῶν, ἀλλὰ ἀλλοφύλων; Ἂς μὴ λησμονήσωμεν, Κύριοι, ὅτι κανεὶς δὲν θέλει

μᾶς ἐνθυμηθῇ, ἂν ἡμεῖς δὲν δείξωμεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι μνήμης· σήμερον παντοῦ γίνεται λόγος περὶ τῆς Σλαβικῆς φυλῆς, διότι αὕτη δεικνύει ὅτι ἔχει ζωήν, διότι κινεῖται· οὐδεὶς λαλεῖ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς, διότι αὐτὴ δὲν κινεῖται.

Δὲν θέλομεν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅσα ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς διαβάλλονται περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεώς μας· λέγομεν μόνον ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μας σήμερον εἶναι ἄτολμος· καὶ ἐξεύρετε διὰ τί εἶναι ἄτολμος; διότι δὲν ἐρρόντισε νὰ ἀποκτήσῃ συμμάχους· καὶ διότι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκλογὴν τῶν φίλων της δὲν ἐστάθη ἴσως εὐτυχής.

Τὰ μικρὰ ἔθνη μὲ ἁπλοῦς καὶ μάλιστα μὲ ἰδιοτελεῖς φίλους δὲν μεγαλύνουν. Λάβετε ὑπ' ὄψιν τὴν διαγωγὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ὅσῳ αὕτη περιεστρέφετο εἰς ἁπλᾶς καὶ ἰδιοτελεῖς φιλίας, ἔμενεν ὁποία ἦτο, καὶ ἔζησε βίον ἀβίωτον· ἀλλ' ὅταν ἐστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ ἐζήτησε φίλους εἰλικρινεῖς καὶ συμμάχους, καὶ συνέδεσε μετ' αὐτῶν ἰσχυροὺς δεσμούς, ὑψώθη εἰς τὴν περιωπήν, εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον τὴν βλέπετε. Ἐννοῶ ὅτι σήμερον πᾶσα βιαία τροποποίησις τῆς πορείας μας ἐπαπειλεῖ κινδύνους· ἀλλ' ἐξεύρετε διὰ τί; διότι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτική σας, Κ. ὑπουργέ, δὲν εἶναι ὀρθή. Αἱ ἐξωτερικαί μας σχέσεις πρέπει νὰ λάβωσιν ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ἄλλην καλλιέργειαν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σᾶς εἶπα ἄλλοτε σᾶς λέγω καὶ τώρα, ὅτι τὸ ὑπάρχον προσωπικὸν δὲν εἶναι καταλληλον.

Ἀναγνωρίζω ὅτι εἶναι ματαιοπονία νὰ ζητῇ τις ἀπὸ ἄλλους ὅ,τι δὲν ἔχει, ὅ,τι δὲν τὸν συμφέρει. Διὰ νὰ ἴδωμεν, Κύριοι, σπουδαίαν ἐξωτερικὴν μεταβολήν, ὁποίαν ὁ προορισμὸς τοῦ ἔθνους ἀπαιτεῖ, ἀνάγκη πᾶσα ἡ μεταβολὴ αὕτη νὰ ἀρχίσῃ ἐσωτερικῶς. ἀπὸ κανένα δὲν ἐλπίζω νὰ ἴδω τὴν μεταβολήν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ θέλω, καὶ ἐλάχιστα εἰς κανένα δίδω ἐνοῶ νὰ τὴν ἐπιζήλω· ὅλα θεωροῦν τὰς περιουσίας των ἰσχὺν καὶ τὰς ἀρχὰς των ἀξιολόγους. Ἀναγνωρίζω ἐπίσης ὅτι ὅλοι ἔχομεν ἴσον δικαίωμα εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μεγαλήτερον παντὸς ἔχει ἡ Πατρίς. Ἂς ἀφήσωμεν λοιπὸν ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς πολιτείας, καὶ δι' αὐτοῦ ἂς ἔλθῃ καὶ ἂς κατισχύσῃ ἡ πολιτικὴ ἐκείνη, ἣν θέλει ὁ τόπος.

Μόναι αἱ ἐλεύθεραι καὶ ἄνευ ὑπουργικῶν ὑποψηφίων βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ὑπάρχουσι αὐτὸ τὸ δίκαιον καὶ νόμιμον ἀποτέλεσμα. Εἰς τοῦτο ἂς ἑνώσωμεν τὴν φωνήν μας καὶ τὸν ζῆλον μας, ἂν θέλωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸν πλημμελῆ κύκλον εἰς

τὸν ὁπλισμόν εὐρισκόμεθα, καὶ ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ νὰ καταβιβάσωμεν τὴν πάλιν· αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Θρόνου, καὶ αὐτὸ ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν.

Καθ' ὅτον δὲ ἀφορᾷ τὸν προϋπολογισμόν, παρατηρῶ ὅτι, ἐπειδὴ ἀφορᾷ τας δαπάνας τοῦ Κράτους, δὲν δύναμαι ἐν γένει νὰ κριτηθῶ τὴν ψῆφισίν του. Ἀλλ ἐπειδὴ δὲν τὸν ἀνέγνωσα, οὔτε ἔχω τὸν ὑλικὸν καιρὸν νὰ τὸν ἀναγνώσω, καὶ ἐπομένως δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμήσω τὸ λυσιτελὲς καὶ μὴ τῶν διαφόρων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων αὐτοῦ, δὲν ἐννοῶ ὅπως διὰ τῆς ψήφου μου δώσω τὴν συγκατάθεσίν μου εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ διοικητικὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἐννόησεν ἰδίως νὰ δώσῃ εἰς τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν διαφόρων δαπανῶν τοῦ Κράτους.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας,

Οἱ πρῶτοι λαβόντες τὸν λόγον ΚΚ. Γερουσιασταί, μολονότι παρέστησαν ὡπλισμένοι ἀκριβῶς, μολαταῦτα ἠθέλησαν νὰ καταδείξωσιν, ὅτι ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, ἐπρόσθεσε νέα ἐφόδια εἰς τὸν ὁπλισμὸν αὐτῶν, ἐνῷ τοῦτο ποσῶς δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς· διότι ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἡ ἔκθεσις, τῆς ὁποίας ἔκαμον χρῆσιν, τίποτε πλειότερον δὲν ἐκφράζει εἰμὴ μόνον τὴν σύντομον ἀλήθειαν, μάλιστα δὲ παραπονεῖται κρύφιος κατὰ τῶν τμημάτων τοῦ Σώματος, μέλη τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν καὶ οἱ προλαλήσαντες, ἅτινα ποσῶς δὲν ἐρώτησαν τὴν ἐπιτροπήν σας εἰς τὴν ἐργασίαν της, βέβαια ἐκ τῆς παρακαίρου ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Ὁ τελευταῖον ὅμως λαλήσας ἀνέφερε καὶ περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν φιλικῶν ἡμῶν σχέσεων, περὶ τοῦ ὁποίου ποσῶς δὲν ἐπρόκειτο σήμερον συζητουμένου τοῦ προϋπολογισμοῦ, πλὴν καὶ τούτου δοθέντος, τὸ κατ' ἐμὲ, ποσῶς δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ λόγος, ὡς ἐγένετο, διότι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι αἱ τρεῖς προστάτιδες Δυνάμεις ὡδήγησαν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος σήμερον εἶναι ἡ ἡρέμησις, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν αὐστηροτέραν οὐδετερότητα, ὥστε κατ' ἐμὲ ἡ παρείσφρησις τοῦ τοιούτου ζητήματος εἶναι ἀμαρτήμα.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ἔντιμος Γερουσιαστὴς περιώρισε τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ ἐπὶ μόνου τοῦ προϋπολογισμοῦ, διότι τῷ ὄντι περὶ τούτου ἐπρόκειτο· ὁ δὲ κατόπιν λαλήσας τοσαῦτα ἐξω-

δικα πράγματα ἀνέμιξεν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ὥστε μολονότι τὸ μνημονικόν μου δὲν εἶναι ἐκ τῶν τελειοτάτων, ἀκριβῶς ὅμως ἂν θὰ ἐνθυμηθῶ ν' ἀπαντήσω κατὰ τάξιν εἰς ὅλα.

Καὶ πρῶτον περὶ ἧς ἐλάλησε βραδύτατος τῆς ὑποβολῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπαντῶ, Κύριοι, πιστεύων ὅτι θέλει μὲ ἀποδοθῇ δίκαιον, ἀφοῦ λυπᾶμαι ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἔργασία ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ Κράτους, τοῦ ἔτους 1852—53,—54, καὶ 55, ἀφοῦ μάλιστα γνωρίζετε, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ μέγα ὑπῆρχε χάσμα· ὅτι λοιπὸν πραγματικὸν ὑπουργεῖα δὲν ἐξετέλεσαν τὸ παρὸν τὸ ἔπραξε, ὡρμήσαν νὰ διορθώσῃ καὶ παρελθόντα ξένα ἀτελήματα· καθότου δ' ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα τῶν πιστώσεων, ἡ εὐθύνη, τὸ κατ' ἐμὲ, παρίσταται μεγαλητέρα, ὅταν κατόπιν τῆς δαπάνης ζητεῖται ἡ κύρωσις αὐτῆς, διότι τότε δίδεται εὐρύτερον στάδιον προσβολῆς καθ' ἡμῶν.

Ἄλλοτε καὶ ὁ ἴδιος Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὑπουργὸς ὤν, ἂς ἐνθυμηθῇ, ὅτι ἔφερε τὸν προϋπολογισμὸν ὄχι μόνον πολὺ ἀργὰ ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ· ἐδικαιολογήθη ὅμως τότε, διότι ἀνάγκη τις ἔφερε τὴν βραδύτητα. Τὸ αὐτὸ καὶ σήμερον, κύριοι· αἰτία τῆς βραδύτητος καὶ πρὸς τὴν ὑποβολὴν αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη ῥαντίς, ἥτις κατεβάλλετο ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, τὰ ποτὰ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε ν' ἀπιράσωσιν εἰς τὸν προϋπολογισμόν.

Εἰς πρὸς τὴν ἀριστοκρατικὴν ἐνέργειαν τῶν Ἑωσάπτων, καθὼς ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι τὸ Σύνταγμα εἶναι ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα, ἀπαντῶ ὅτι τοῦτο λαμβάνει διαφόρους φάσεις, εἰς τὴν Ἀγγλίαν λόγου χάριν εἶναι ἀριστοκρατικόν, καὶ μολαταῦτα καὶ ἐκεῖ, Κύριοι, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ὑποβάλλεται εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν τελευταίαν ἡμέραν καὶ ψηφίζεται ἀσυζητητί, διότι ἅπας ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ γίνεται προκαταρκτικῶς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν ἀντιπροσώπων· εἰς ὃ τὴν Γαλλίαν τὸν δημοκρατικώτερον ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἐκεῖ ἔρχεται ἐν τέλει τῶν συνόδων καὶ ἐψηφίζετο ἄνευ λόγου· εἰς ἀμφοτέρα δὲ τὰ διαφόρουτα Συνταγματικὰ κράτη ποτὲ ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν εἶχε στάδιον πολέμου τὸν προϋπολογισμόν, οὔτε τὰ καθ' ἕκαστα ὑποβαλόμενα νομοσχέδια, διότι ὅλα ἐ παλαιώθησαν ἐν τῇ ἐνάρξει τῶν Βουλῶν, εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Β. λόγου· τοῦτο δὲ ἐθεωρεῖτο ὀρθὸν καὶ σωτήριον, διότι, ἂν τὸ ὑπουργεῖον ἔπεσε, παρεπέμπετο εὐθὺς ἐξ ὑπαρχῆς, καὶ ἤρχετο ἕτερον ἔχον τὴν ψῆφον τουμένην ἐμπιστοσύνην· εἰς ἣν πλειονοψήφιαν ὁ λόγος λοιπὸν ὅτι ἐξεβάλομεν τὸν προϋπολογισμόν, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν

γενικὴν μάχην, τοῦτο δὲν ἔχει ὑπόστασιν, διότι ἡ ἀντιπολίτευσις εἶχε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς Συνόδου εὑρὺ τὸ στάδιον τῆς πάλης ἐρ' ἑνὸς ἑκάστου νομοσχεδίου.

Ἔρχομαι ἤδη ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς ἡμῶν σχέσεις, τὰς ὁποίας ἤλεγξεν. Ὑπῆρξε, κύριοι, ἐποχὴ καθ' ἣν αἱ εὐεργέτιδες ἡμῶν Δυνάμεις, παρεξηγήσασαι καὶ ἀδικήσασαι τὸ ἑλληνικὸν αἴσθημα, ἐπίστευσαν πρὸς στιγμὴν ὅτι παρεγνωρίσαμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἀγνὸν τῆς πατρίδος ἡμῶν συμφέρον. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπείσθησαν, ὅτι μόνον τὸ καθαρῶς Ἑλληνικὸν αἴσθημα ὡδήγει ἡμᾶς εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους, καὶ σήμερον ἔχομεν πραγματικοὺς τῷ ὄντι φίλους· ἡ ὑποψία δὲ ὅτι μία δύναμις ξένη θέλει ἐνεργήσει ἐρ' ἡμῶν δέσμευσιν ἢ ὥθησιν, ἀναλόγως τῶν συμφερόντων της, τῇ συμπράξει τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, εἶναι, Κύριοι, ψευδεστάτη, καὶ τοῦτο τὸ βεβαιοῦσιν αἱ ἐπίσημοι προτροπαὶ τῶν φίλων Δυνάμεων, τὰς ὁποίας ὑπαινίττεται ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ὅτι μᾶς ὑποπτεύθησαν. διότι ὅλαι ἐσύστησαν τὴν ἄκραν ὑδετερότητα, πιστεύουσαι ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως, συγκειμένη ἀπὸ Ἕλληνας, τρέφει ἐπίσης ἀγνὰ Ἑλληνισμοῦ αἰσθήματα, καὶ συνάμα ἐπείσθησαν ὅτι συμμερίζεται τὸ ὑπὲρ τῶν Δυνάμεων τούτων αἴσθημα διὰ τὰ τόσα πρὸς ἡμᾶς εὐεργετήματα, ἔχουσαι πρὸ πάντων τοσαῦτα δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν διὰ τὴν κύρωσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀνεξαρτησίας, ἡ δὲ Γαλλία μᾶς προτιδοποίησεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς αὐτῶν εἶναι νὰ περιορίσωσι σήμερον τὸν πόλεμον εἰς μόνην τὴν Ἰταλίαν, ἡμεῖς πρέπει νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἡσυχίαν, διότι ἂν θελήσωμεν νὰ κάμωμεν κίνημά τι, τοῦτο θέλει παρεξηγηθῇ ἄλλως παρὰ τὸ ἀγνὸν τῆς ψυχῆς ἡμῶν αἴσθημα, καὶ τότε ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἔχουν ἀπόφασιν διὰ παντὸς μέσου νὰ καταπαύσωσι τὸ κίνημα τοῦτο· ἔχομεν λοιπὸν φίλους ἰσχυροὺς, καὶ ἡ ἐλαχίστη ὑποψία δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν.

Μεταβαίνω ἤδη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐλευθέρων ἐκλογῶν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην τὴν ἀποδέχομαι πληρέστατα, διότι τῷ ὄντι ἐνέργεια ἐκλογῶν ἄνευ ταύτης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὅμως, κύριοι, ὁ Φίλιππος ἐβρίφθη ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐλευθερίας τῶν ἐκλογῶν. διότι ἐπῆλθε νὰ ἀποκλείσῃ τῆς ἐκλογῆς τὸν Τιέρσ, ὡς ἀπέκλεισεν ἄλλους, δὲν τὸ ἔκαμε, μὴ πιστεύσας εἰς τὰ τόσα ἐπακόλουθα τῆς μεγάλης ἐλευθερίας. Ἐπομένως καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτὴν, κύριοι, ὑπάρχει ὑποψηφιότης, διότι ἀφοῦ τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα

παρουσιάζει πάλιν, τὰ ὅπλα τῆς ἀμύνης πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται εἰς ἀμφότερα τὰ ἀντιπαλαίοντα μέρη. Τοῦτο μόνον κρατῶ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται μὲν νὰ καταδεικνύῃ ὡς ὑποψηφίους τοὺς φίλους της, διὰ νὰ γνωρίζωσιν οἱ φίλοι τοῦ συντάγματός της ποῦ πρέπει νὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των, ποσῶς ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαίνῃ εἰς ὑποστήριξιν αὐτῶν διὰ παρανόμων μέσων. Τὸ σύστημα δὲ τῆς μὴ ὑποψηφιότητος, τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῶν ἐκλογῶν, δὲν εἶναι πλέον συνταγματικὸν ἀλλ' ἀνατρεπτικὸν πάσης συνταγματικῆς Κυβερνήσεως, διότι κατόπιν τῆς ἐλευθερίας ταύτης ἐπέρχεται ἡ ἀναρχία ἐνῷ διὰ τῆς ὑποψηφιότητος ἐπέρχεται ἡ πάλη, δι' ἧς καταδεικνύεται τὸ ὑπερισχύον φρόνημα τοῦ τόπου διὰ τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ψήφου τοῦ λαοῦ.

Ἐπέλεγεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζῆσκος.

« Νὰ ὁμιλήσω θὰ γίνῃ λόγος νὰ σιωπήσω θὰ μοὶ γίνῃ πάθος », λέγει τουρκικὸν ἀλλὰ φιλοσοφικόν τι ῥητὸν ἀναγκάζομαι νὰ προτιμήσω τὸ πρῶτον, ΚΚ. Γερουσιασταὶ, διότι τὸ πάθος κατέντησεν ἀνίατον ἐξηγοῦμαι. Ὅταν, Κύριοι, πρὸ τριῶν ἐτῶν περιῳδεύομεν τὸ πλείστον μέρος τῆς Εὐρώπης, τὸ πρώτιστον, τὸ κυριον ἀντικείμενον τῆς μερίμνης μου, ὅπερ ἐπεθύμουν νὰ ἐξετάσω, ἦτο τὸ ἀγρῶν τὸ ἐπαγγελμα μου· καὶ βεβαίως πᾶς ἐπιστήμων, πᾶς τεχνίτης ὡς καὶ πᾶς γεωργὸς, ὁπαδεύοντα δυναντικὰς καταστάσεως καὶ ἂν ἦναι, ὅταν μεταβῇ ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην ἐπιχείρησιν, δὲν σκέπτεται, δὲν μερίμνᾷ ἀνεπαισθήτως εἰμὴ περὶ τοῦ ἔργου του, δὲν φροντίζει εἰμὴ πῶς νὰ ἴδῃ, πῶς νὰ μάθῃ ἢ νὰ ἀκούσῃ τὸ καλλίτερον ἀναγόμενον εἰς αὐτό. Ὅταν ἔφθασα εἰς Λονδίνον ἐπεσκέφθην τὰ μεγαλοπρεπῆ τῆς μητροπόλεως ἐκείνης Βουλευτικὰ καταστήματα, παρεφθην ὡς ἀκροατὴς εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, εἶδον ὕφεσιν ὄμμασι, ἤκουσα, διότι δὲν ἐγνώριζον τὴν γλῶσσαν, τὴν τακτικὴν τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν, καὶ εὐχαριστήθην θεωρήσας τὸν καταλληλον τρόπον καθ' ὃν σκέπτονται, πραγματεύονται καὶ ἐκδίδουσιν ἐν ἀνέσει καὶ ὑπομονῇ τὰς ἀπορίας τῶν ἐπὶ πάσης νομοθετικῆς ἐργασίας ἢ συζητήσεως, κατεχάρην δὲ ὅπως τὸ καλὸν τοῦτο ἐφαρμοσθῇ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ εἰς τὴν μικρὰν μας Ἑλλάδα. Ἐκεῖθεν ἐπανῆλθον εἰς Παρισίους· ἀλλ' ἀκολούθως μετέβην καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας διαφόρων ἄλλων ἐπικρατειῶν, καὶ ἀρκοῦμαι νὰ ὀνομάσω ἐκείνας τῶν Συνταγματικῶν Κρατῶν, ὡς τὰς Βρυξέλλας, πρωτεύουσαν τοῦ Βελγίου, καὶ τὸ Τορίνον, πρωτεύουσαν τῆς Σαρδη-

νίας. Εἰς τὴν πρώτην ἀπάντησα τὸ αὐτὸ σύστημα τὸ ἀγγλικόν. Εἰς δὲ τὴν τελευταίαν εἶδον ἓν Βουλευτήριον μικρὸν μὲν ἀλλὰ κομψότατον, χωρητικότητος 130 περίπου Βουλωτῶν· ἔπειτα ἔμαθον ὅτι οἱ προϋπολογισμοὶ καὶ ὅλα τὰ Νομοσχέδια, ἐφ' ὧν θὰ σκεφθῇ, θὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία καθ' ὅλην τὴν Σύνοδον, εἰσάγονται τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀνοίγουσιν αἱ Βουλαί· ὥστε καὶ οἱ Βουλευταὶ καὶ οἱ Γερουσιασταὶ ἔχουν τὸν ὑλικὸν καιρὸν οὐ μόνον νὰ σκεφθῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀνέσει καὶ ἐν γνώσει τοῦ πράγματος νὰ συζητήσωσι καὶ ἀποφασίσωσι. Τὸ ἐπικρατοῦν ἀπό τινος καιροῦ ὅμως παρ' ἡμῖν σύστημα δὲν ὑπάρχει εἰς κανὲν συνταγματικὸν Κράτος, οὐδὲ ἀπὸ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἐπιτρέπεται, οὐδὲ εἰς τὸν Κανονισμόν μας εἶναι γεγραμμένον, τὸ σύστημα, λέγω, τοῦ νὰ ἐπισωρεύωνται τὰ ἄπειρα Νομοσχέδια καὶ ὁ προϋπολογισμὸς οὐχὶ κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα καὶ ἡμέραν. συλλογισθῆτε τότε ἂν τοῦτο εἶναι συνταγματικόν, ἂν δυνάμεθα νὰ θεωρώμεθα ὡς ἄνθρωποι ἐξασκοῦντες συνταγματικὰ δικαιώματα· τοῦτο εἶναι τὸ κύριον ζήτημα εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ περιορισθῶμεν σήμερον, εἰμεθα εἰς θέσιν, δυνάμεθα νὰ συζητήσωμεν, σήμερον, ὡς πρέπει, τὸν προϋπολογισμὸν ὁ ὁποῖος ὑπεβλήθη πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν; οὐχί· διότι δὲν ἔχομεν καιρὸν οὐδὲ κἂν νὰ τὸν ἀναγνώσωμεν, πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ τὸν μελετήσωμεν, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ προβῶμεν εἰς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις τακτικάς. Ἡ ἐτρὲλ ἐνὶ αὐτῇ τακτικὴ δὲν εἶναι σφαλερή, ἐξασκουμένη τυφλῶς ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ ἀδιαιτήτως καθιερώσασα εἰς τὸ μέλλον. Ποῖον θὰ εἶναι, ποῖον θέλει εἶσθαι καὶ ἤδη τὸ ἐξαγόμενον τῆς τοιαύτης πορείας, συγκρινομένης πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἐν τοῖς συνταγματικοῖς ἔθνεσι ἐφαρμοζόμενα συστήματα; Εἷς μὲν ἐξ ἐκείνα τὸ ἐξαγόμενον εἶναι ἡ μελέτη, ἡ ἐπιτυγχάνουσα ἀπόφασις καὶ ἡ ἐν γνώσει τοῦ πράγματος συζήτησις, ἐνταῦθα δὲ εἶναι ὅλως τὸ ἐναντίον, καὶ μία μόνον διατύπωσις φυλάττεται, καὶ αὐτὴ ὅπως χάριν ἀβροφροσύνης, ἥτις εἶναι ἡ ἐπαναλαμβανομένη ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν εἰς ὅλας τὰς ἐμβύσεις τῶν ἐπισωρευομένων Νομοσχεδίων φράσις « ὑποβάλλομεν καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν λευκὴν ψῆφόν σας » ἀντὶ τῆς ἀρχαίας μὲν πράγματι δὲ ὑπαρχούσης « διατάττομεν νὰ ἐπικυρώσητε καὶ τὰ παρόμοια.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τοιαύτης ἀντισυνταγματικῆς τακτικῆς « ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν πρὸς τοὺς ἄλλους διϊσχυρίσθη, ὅτι καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ προϋπολογισμὸς ὑποβάλλεται εἰς τὴν Γε-

ρουσίαν πάντοτε κατὰ τὸ τέλος τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιῶν, διότι οἱ Λόρδοι ἁπλῶν μόνον ψῆφον ἐπ' αὐτοῦ δίδουσι· ἂν καὶ δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ἰσχύον ἐν Ἀγγλίᾳ τοιοῦτον συνταγματικὸν σύστημα, μ' ὅλα ταῦτα καὶ ἂν τὸ παραδεχθῶ δύναμαι αὐθωρεὶ νὰ εἴπω πρὸς τὸν Κ. ὑπουργόν, ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ Σύνταγμα παραχωρεῖ εἰς τὴν Γερουσίαν τοσαῦτα δικαιώματα, τοιαύτην δικαιοδοσίαν, ὅσην καὶ εἰς τὸ ἕτερον Βουλευτικὸν Σῶμα τὴν Βουλήν, καὶ δὲν δύναται νὰ δίδῃ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἁπλῶς ψῆφον, ἢ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν τὴν τακτικήν, ἥτις ἐξακολουθεῖται κατὰ παραβίασιν τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, εἰς ἅπαντα τὰ Νομοσχέδια.

Εἶπεν πρόσθετι ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐξοδεύουσα καὶ παρανοιξομένη μετὰ ταῦτα ἐνώπιον τῶν Βουλῶν θεμέλιος πρὸς νομιμοποίησιν τῶν ἐξόδων χορηγεῖ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ὅπλα καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλ' ἐλησμόνησε, φαίνεται, ἡ ἕνεκα τῆς φορᾶς τοῦ λόγου του δὲν ἐνθυμήθη ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι τὸ ἐξοδεύειν ἄνευ νομοθετικῆς ἀδείας εἶναι μία φανερὰ παρανομία, εἶναι μία πρᾶξις μὴ ἐπιτρεπομένη ὑπὸ τῶν Νόμων, καὶ οὐχὶ θάρρος καὶ γενναιότης. Ἐκ τούτων βλέπετε ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐνῷ δὲν δικαιολογεῖ αὐτὴν τὴν σκανδαλώδη πορείαν, ταχυτρόπως ἔρχεται νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὴν μὲ λόγους πομπώδεις, λέγον πρὸς ἡμᾶς βεβαίως διὰ τὴν τοιαύτης πράξεώς του δὲν σᾶς ἀκούω· καὶ ἰδοὺ φανερὰ βλέπετε, ὅτι ἡ θέσις μας ἐξεταζομένη ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τὴν νθικὴν καὶ τὴν χριστιανικήν, πρὸς δὲ καὶ τὴν οἰκονομικήν, ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς θέσεως ἡμῶν τῶν Γερουσιαστῶν γίνεται, εἶναι δυσχερὴς, εἶναι λυπρά! καὶ ὑπὸ μὲν τὴν νθικὴν ἐποψιν εὑρίσκω τὴν θέσιν μας τοιαύτην, διότι ἕνεκα τῆς ἀθλίας ταύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων μας, τουτέστι τῆς παρκαπίρου εἰσαγωγῆς τοιούτων Νομοσχεδίων καὶ ἐνίοτε παρκιόρων καὶ σκανδαλιδῶν, εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διαπλακτιζώμεθα μεταξὺ ἡμῶν, συναγωνιστῶν καὶ ἀνθρώπων συγγενῶν, καὶ νὰ κατακρινώμεθα οὐ μόνον εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους κύκλους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν τύπον, καὶ μάλιστα τὸν τόπον τῶν Κυβερνητικῶν ποσέων. Κύριοι, εἰσελθόντες ἐνταῦθα μὲ πρόσωπον καθαρὸν μὲ συνειδήσεις ἐλευθέρας, καὶ πῶς ἐξήλθομεν μετὰ τὸ τέλος τῶν Συνεδριάσεων; ὑπὸ τὴν χριστιανικὴν ἐποψιν ἐκρίθημεν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου νὰ φιλάττωμεν πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα ὑποταγὴν εἰς τοὺς Νόμους καὶ εὐσυνειδησίαν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μας, καὶ ὅμως δὲν πράττομεν εἰμὴ νὰ ἐπικυροῦμεν πᾶσαν πρᾶξιν ἀ-

νεξετάστως, διότι ἢ δὲν θέλομεν ἢ δὲν ἔχομεν τὸ ὑλικὸν καιρὸν νὰ μελετήσωμεν καὶ φέρωμεν τὴν δυνατὴν διόρθωσιν. Ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἔποψιν λαμβάνομεν ἀνὰ 500 δραχμὰς κατὰ μῆνα, ἐξοδεύει ἕκαστος ἐξ ἡμῶν χιλίας καὶ ἐπέκεινα, κατὰ συνέπειαν εἴμεθα ὅλοι ἐπιβεβαρημένοι μὲ ὑπέρογκα χρέη, τὸ δὲ χείριστον πάντων εἶναι, ὅτι καταχρεώμεθα συγχρόνως ὅτι λαμβάνομεν ἁδρὰς ἀποζημιώσεις, καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι οἱ ἐξοδεύοντες ὀλιγωτέρας εἰσὶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν Ἑλλάδι οἱ περισσότεροι καὶ καταρτίζουσι γενικὴν τὴν τοιαύτην ἰδέαν, ἐνῷ οἱ ὀλίγοι οἱ ἐξοδεύοντες ὡς ἡμεῖς καὶ περισσότερα ἐλεεινολογοῦν τὴν θέσιν μας· αὐτὴ εἶναι, Κύριοι, ἡ ἀλήθεια εἰκὼν τῆς καταστάσεώς μας. ἡ ἀλήθεια εἰκὼν τῆς θέσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ· ποῖα τώρα εἶναι ἡ θεραπεία τῆς τοιαύτης καταστάσεως καὶ ποῦ ὑρίσταται αὕτη; Ἓν μικρὸν παράδειγμα, ὅπερ παρέλειψα νὰ εἴπω ἐν οἰκείῳ τόπῳ, τῆς ἀκαταπαύστου σπουδῆς καὶ ἐπισωρεύσεως τῶν Νομοσχεδίων πρὸς τὴν ἀσυζήτητον καὶ ὅλως τυπικὴν διάπλασιν ἀναγνώσεως ἐπικύρωσιν αὐτῶν, ἄνευ τινὸς κατεπειγότητος, ἥτις πάντοτε παρουσιάζεται, θὰ σᾶς πῶ ἀναμφιβόλως ἔτι περισσότερον· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ ἑξῆς· κατὰ τὸ ἔτος 1857 ἐπεψηφίσαμεν κατεσπευσμένως εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν ἐργασιῶν μας τὸ Νομοσχέδιον περὶ λιξιάρχων καὶ ληξιαρχικῶν πράξεων, λόγῳ τοῦ κατεπείγοντος, ὅπερ τότε προσετάθη ἐκ μέρους τῶν ὑπουργῶν· ἀλλὰ πότε ἐφαρμόσθη τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο; πότε διωρίσθησαν οἱ ληξίαρχοι; ὅλοι γνωρίζετε ὅτι καὶ ὁ Νόμος ἐφαρμόσθη καὶ οἱ ληξίαρχοι διορίσθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους· διατί δὲ καὶ πῶς ἀνεστάλη ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ἐφαρμογή του καὶ δὲν ἐφαρμόζονται διατάξεις τινὲς αὐτοῦ; ἂς ἀποκριθῇ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης· ἀλλ' ἐὰν τὰ Νομοσχέδια οὕτως ἀναβάλλωνται πρὸς τί ἡ ἐπίσπευσις ἢ συσώρευσις τούτων κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν, καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ, οὕτως εἰπεῖν, ἄνευ τινὸς γνώσεως τῶν ἐμπεριεχομένων ἐπιψήφισις αὐτῶν λόγῳ τῆς ἰδιότητος τοῦ κατεπείγοντος μὴ ὑπαρχούσης; πρὸς τί ἐν εἰ λόγῳ ἡ τοιαύτη δικαιολόγησις τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν; Ποῦ λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, ὑρίσταται ἡ θεραπεία καὶ ποία; Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι καὶ πατριωτισμὸς καὶ θέλησις ὑπάρχει εἰς τοὺς Κ.Κ. Ὑπουργοὺς, ἀλλ' οὐχ ἧττον λαλῶν τὴν ἀλήθειαν ἐπιγράφω, ὅτι ἐκ τῶν Κ.Κ. Ὑπουργῶν δὲν περιμένω κἀμμίαν θεραπείαν τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ οὓς ἀνέφερον ἰσχυρούς λόγους, καὶ διότι οὗτοι ἐπὶ τριετίαν ὅλην ὡς ὑπουργοὶ ἐκυβέρνων εἰσέρχεσθε καθ' ὅλα ταῦτα τὰ ἔτη ἀ-

θρόα τὰ Νομοσχέδια καὶ τὸν προϋπολογισμὸν ἐνώπιον τῶν βουλῶν εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν των, ἀλλὰ καὶ προσχώρκαν ἔτι περισσότερον, ἔλαβον τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξωσι τοιαύτην συνταγματικὴν διακωμώδησιν ὡς δὲν γιγνομένην καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη. Ἂς μοὶ συγχωρεθῇ λοιπὸν νὰ εἴπω ὅτι ἡ θεραπεία ἐξέρχεται ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Γερουσιαστὰς, διότι ἀπὸ ἡμᾶς παραβλέποντας ἢ νεύοντας εἰς τὴν τοιαύτην τακτικὴν πηγάζει κατὰ πρῶτον λόγον τὸ κακόν· ἡμεῖς οἱ Γερουσιασταὶ, οἵτινες εἴμεθα περιβεβλημένοι μὲ τοσαῦτα προσόντα ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, ἔχομεν τὸ καθῆκον νὰ φέρωμεν τὴν θέουσαν θεραπείαν· κατὰ πρῶτον ἔχομεν τὸ προσὸν τοῦ Γέροντος, ὅπερ κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ Σολομῶντος « Πολιὰ δὲ ἐστι φρόνησις ἀνθρώποις » καὶ κατὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις μας καθ' ἃς ἐλέγετο «ἂς ἰδῶμεν τί θὰ εἰποῦν καὶ οἱ γέροντες» ἀποδίδει εἰς τοὺς Κ.Κ. Γερουσιαστὰς βαθείαν κρίσιν καὶ ἐκτεταμένην φρόνησιν· δεύτερον φέρομεν τὸ προσὸν τῆς διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνος· ὁ λαὸς περιμένει ἀπὸ ἡμᾶς νὰ μάθῃ διὰ τῶν πράξεών μας τὴν ἀλήθειαν· τρίτον ὑπάρχομεν ἰσόβιοι, ἀπολαμβάνομεν ἀνὰ 500 δραχ. κατὰ μῆνα ἰσόβιως, καὶ ἔχομεν χρέος νὰ φέρωμεν πέρας εἰς τὴν μέχρι τοῦδε διακωμώδησιν, ἄλλως, ἐπιτρέψατε εἰς τὴν παροιθησίν μου νὰ τὸ εἰπω φανερὰ, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα τὰ κυριώτερα ὄργανα τῆς διαιωνίσεως τῶν κακῶν. Ἰὼ Γερουσιασταὶ λοιπὸν θέτω τὸ ζήτημα· εἶναι ὀρθὸν εἶναι συνταγματικὸν νὰ ῥίπτεται ἐνώπιον τῶν Βουλῶν ὁ προϋπολογισμὸς κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν των· καὶ ἐπειδὴ ἀναμφιβόλως ὅλοι θέλετε ἀποκριθῇ ὄχι, προτείνω νὰ ἐκφράσῃ προηγουμένως διὰ ῥητῆς ἀποφάσεώς της ἡ Γερουσία τὴν ἀπαρέσκειάν της ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τακτικῇ τοῦ ὑπουργείου, διότι οὕτως ἐρχόμεθα εἰς ἀποτέλεσμα· μετὰ δὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀπαρεσκείας, ἂς ἐγκρίνωμεν καὶ ταύτην τὴν φορὰν ὡς τελευταῖαν τὸν προϋπολογισμὸν, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωμεν τὴν μομφὴν ὅτι θέλομεν νὰ φέρωμεν ἐμπόδια εἰς τὸν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως.

Οὐχ ἧττον δὲ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ λέγω, ὅτι ὑποστηρίζω καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, χωρὶς νὰ ἀποβλέψω εἰς τὴν ἰδιότητα τῶν ἐν αὐτῇ ὑπογεγραμμένων προσώπων, εἴτε ὡς συμπολιτευομένων, εἴτε ὡς ἀντιπολιτευομένων· ὑποστηρίζω συνέπεια καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους προτείνει· ἤτοι αἱ τὰ ἄρθρα τῆς ὀχυροτέρας ἀσφαλείας νὰ χρησιμεύσωσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τυχόντων εἰσβολὴν ζωνικῶν στρατευ-

μάτων κτλ. 2) νὰ προσδιορισθῇ ὁριστικῶς τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ μίαν ἐγκαθέδρα τοῦ ὑπουργείου, 3) νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ κονδύλια διὰ τὰς ἀμάξας τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν λόγῳ οἰκονομίας.

Μεταβαίνω ἀκολούθως εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, εἰς ὃ δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἔλθω, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου, κατ' ἐμέ, δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ λόγος παντάπασι σήμερον, καὶ λέγω ἐν ὀλίγοις, ὅτι οἱ λαοὶ καὶ αἱ Κυβερνήσεις τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων ἦσαν, εἶναι καὶ ἔσονται ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· οὐδεμία ἰδέα δίδουσα χώραν εἰς ὑποψίαν τινα, οὐδεμία, ὅσῳ ἐπιτηδευμένη καὶ ἂν ἦναι, κατημύνυσις κατὰ τῆς ἀληθοῦς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς δύναται νὰ κατισχύσῃ, ὥστε νὰ μεταβάλῃ τὴν καλὴν θέλησιν τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων ὡς πρὸς τὸ εὐγνωμονοῦν πάντοτε τέκνον των τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἃς ἐλπίζομεν θαῤῥαλέως ἀπὸ τοὺς μεγαλοψύχους ἐκείνους λαοὺς καὶ ἀπὸ τὰς σοφὰς Κυβερνήσεις των τὸ μέγα καὶ εὐτυχὲς μέλλον μας. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν λέγω, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θεωρητικῶς ὡμίλησεν ὡς ἄγγελος, ἀλλὰ διὰ τῆς ὁμιλίας του ταύτης ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι μακρὰν τῶν πραγμάτων, ὥστε ἐὰν ὁ λόγος αὐτοῦ ἐκτυπωθῇ καὶ ἀποσταλῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας, θὰ ῥίψῃ εἰς θέσιν τοὺς κατοίκους νὰ ἐπιρωνήσωσιν, ὅτι οὗτος ὁμιλεῖ περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Κίνας καὶ οὐχὶ περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἤθελον παραδεχθῆ τοὺς λόγους του καὶ τὴν γνώμην του νὰ θέτῃ ὑποψηφίους τὸ ὑπουργεῖον, ἐὰν ἤρχετο ἐγκαίρως μὲ ἕτερον Νομοσχέδιον ἐξασφαλίζον τὴν ἐκλογήν, οὐχὶ κατὰ τῶν ἐπιθυμούντων, ὡς εἶπε, τὴν ἐπίθεσιν καὶ τὴν ἁρπαγωγίαν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ κατὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς ἐξουσίας, ἥτις βαθμηδὸν κατέστη τοιαύτη, ὥστε ἀναγκάσῃ τοὺς πάντας νὰ παρακινθῶσι τὰς ἐκλογικὰς πάλης, δὲν ἄρῃτε μὲ ἄλλους λόγους τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα ἐπιτυχίας εἰς πάντα μὴ ὑπουργικὸν ὑποψήφιον· μὴ ἐξασφαλισμένης λοιπὸν τῆς ἐκλογῆς ὁ ὑποψηφιότης τῶν προσώπων ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου ἰσοδυναμεῖ μὲ διορισμόν· τὰ πράγματα αὐτὰ ὅπως συνέβησαν μέχρι τοῦδε ἀποδεικνύουσι πλέρα τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ ὑποστηρίζουσι τὴν γνώμην μου· διὰ παιδιόθεν τὸν λόγον μου καὶ ἐπανερχόμενος εἰς τὸ κύριον ζήτημα, ὅπερ σήμερον μᾶς ἀπασχολεῖ, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ ἀπαρέσκεια διὰ τὴν ταυτότητα τακτικὴν τοῦ ὑπουργείου, μετὰ τὴν ὁποίαν δύναμαι κἀγὼ νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου ὑπὲρ τῆς κυρώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, δι' οὓς εἶπον ἀνωτέρω λόγους, ἂν καὶ θέλω ὑπερορᾷται ὑπὲρ ἀγνώστων πραγμάτων, ὅτι ἀγνώστου θεοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν·

Εὐχαριστῶ τὸν κύριον Χρηστίδην, διότι ἔθεσε τὸ ζήτημα ὅπου ἐπεθύμουν. Πρώτην ἀληθῶς φορὰν ἤκουσα τὴν ἀντιπολίτευσιν ἐκρεμάζουσαν ὅλον τὸ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ῥεφενμέ της, καὶ χορηγοῦσαν αὐτῇ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξηγηθῇ. Τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἀντιπολιτεύσεως δὲν ἐπιζητοῦμεν, γνωρίζομεν ὅτι δὲν θὰ τὴν ἔχωμεν καὶ ἂν τὴν ζητήσωμεν, διότι ἀληθῶς μεγάλη ἡ μεταξύ μας ἀπόστασις. Λυπούμαι διότι προκληθέντες ἀναγκασμένοι εἴμεθα νὰ περιαυτολογήσωμεν· ἀλλ' ἐκρούσατε τὴν ἐναντίον μας μοῦρφίν, καταδικάζετε τὴν πορείαν μας, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ σᾶς ὑποβάλωμεν τὴν κυβερνητικὴν ἐνέργειάν μας ἅπασαν, διὰ νὰ κρίνετε καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ ἔθνος ὅ,τι πράττω ἤδη τὸ πράττω κατ' ἀνάγκην.

Ὅταν παρελάβωμεν τὴν ἐξουσίαν, ἡ λῃστεία κατεμάστιζε τὴν κοινωνίαν, ἀσφάλεια δὲν ὑπῆρχεν· ἡ λῃστεία ἤδη ἐντελῶς ἐξηλείφθη, ἡ ἀσφάλεια ὑπάρχει πλήρης· δὲν εἶμεθα ἄνθρωποι τῶν ῥητορίων, ἀπεμυσάχαμεν ὅλως διόλου τὸν ῥητορισμὸν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ πιστεύοντες ὅτι εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοσύνην ἔχει ἴσων δικαίωμα πᾶς πολίτης, ἐφροντίσαμεν ὥστε ὁ ῥητορισμὸς καὶ ἡ ἀμεροληψία νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν διοίκησιν· ἐὰν δὲν ἐπιτύχωμεν ἐντελῶς, ἀποδώσατε τοῦτο εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἐκριζώσωμεν διὰ μιᾶς παλαιὰς ἕξεις· δὲν σκοπεύω νὰ προσβάλω οὐδένα, διατρέχομαι ἱστορικὰ γεγονότα· καὶ ὅμως ἐλησμόνησαν ὅτι ὑπῆρξαν ἐποχαί, καθ' ἃς ὁ ἀντιπολιτευόμενος ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνάξιος προστασίας, ὡς μὴ ἔχων ἔτι νὰ τὸν συμπολιτεύωνται δικαιώματα· ἐπιστεύσαμεν προσοχὴν ἰδιαζούσαν εἰς τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν, καὶ ἐσπεύσαμεν πάντοτε νὰ ἐπιφέρωμεν θεραπείαν, ἐπολυπήσαμεν τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ τοὺς περιορισμούς, παρελύθημεν τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἐχορηγήσαμεν τὴν δυνατὴν ὑποστήριξιν εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἐπενήγκαμεν τὴν ἐλάττωσιν πολλῶν φόρων, οἵτινες κατεπίεζον ἰδίως τὴν γεωργίαν· ὡς πρὸς τὴν δικαιοσύνην δὲ ἐφροντίσαμεν νὰ τὴν τακτοποιήσωμεν ὅσον μᾶς ἦτο δυνατόν, καὶ ἐπειδὴ ἐντεῦθεν πρόκειται περὶ τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας σας λέγω μόνον, ὅτι ὅταν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ καθίσω εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκονομικῶν, εὗρον καθυστεροῦντας πολλοὺς ἀπολογισμούς, τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτοὺς ἔχετε ἤδη ἀνὰ χεῖρας, καθὼς καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ὑπουργείων ἰδίως καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τοιούτους ἀπολογισμοὺς τῶν ὑπουργείων δὲν ἴδετε ἄλλοτε ἐκτὸς ἑνὸς, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ

μνήμη· δὲν εἶναι ἀνάγκη βεβαίως νὰ σᾶς εἴπω τώρα ἐν ἐκτάσει ὁποία ἡ ἀξία τῶν ἀπολογισμῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων τίποτε δὲν γνωρίζετε οὐδὲ ἔλεγχον δύνασθε νὰ ἐξασκήσητε. Ἰδού, Κύριοι, ὁποία ἡ ἐσωτερική πολιτική σας.

Εἰς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, ἡ διαίρεσις καὶ ὁ ἐρεθισμὸς διεῖπον ἄλλοτε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐπαρουσιάζετο οὐχὶ ὡς τὸ εὐγνωμόνων τέκνων πρὸς τὰς πρεσβευτικὰς δυνάμεις, ἀλλ' ὡς ἐμπνεομένη ἀπὸ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ἰδιαζούσας· δὲν λησμονεῖτε βεβαίως, Κύριοι, ὁποίους μεγάλους κινδύνους διετρέξαμεν συνεπείᾳ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς· ἡ πολιτικὴ αὕτη μᾶς ἔφερε ἐκρυθμος, μᾶς ἔφερε ἐπιβλαβής· ἡ πρὸς ἁπάσας τὰς Δυνάμεις ἴση ἀγάπη, ἴση εὐγνωμοσύνη, ἰδοὺ ἡ πολιτικὴ μας· ἡ Εὐρώπη ἐξετίμησε τὴν πολιτικὴν αὐτήν, καὶ βέβαιον εἶμεθα ὅτι θέλει ἀνταποκριθῆ δι' εὐεργεσιῶν. Εἰς πρὸς τὰς παρούσας δὲ περιστάσεις σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι ἅπασα ἡ ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ πολιτικὴ της ὑπῆρξε πάντοτε ἀκραιφνῶς ἑλληνική, καὶ διὰ ταύτην οὐδεμιᾶς θυσίας ἐφείσθη, ἀπέναντι οὐδενὸς κινδύνου ὠπισθοχώρησε· διαμαρτύρομαι λοιπὸν μὲ τὸν ἐπισημότερον τρόπον κατὰ τῆς ἐπιβουλῶς διαδοθείσης ἰδέας, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐμπέσεται ἀπὸ ξένην τινὰ πολιτικὴν ἐκτὸς μάλιστα τῶν προστατίδων Δυνάμεων· ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρχε καθαρῶς ἑλληνική, δὲν ἐμπνέεται, δὲν διευθύνεται εἰμὴ ἀπὸ αἰσθήματα, ἀπὸ συμφέροντα ἑλληνικά. Ἰδοὺ ἐν συντόμῳ ἡ κυβερνητικὴ πορεία μας· ἀποφανθῆτε ἤδη ὑμεῖς, ἂς ἀποφανθῇ τὸ ἔθνος.

Τὸ ζήτημα τῶν ὑποψηφίων δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀντικείμενον συζητήσεως ἐν τῇ Γερουσίᾳ· δὲν τὸ ἐπιλαμβάνομαι λοιπόν· πλὴν ἐὰν ἡ ὑποψηφιότης ἦναι κακή, διότι, ὡς λέγουν, ἐπροκάλεσαν ἐπαναστάσεις, καλπονοθεύσεις, χύσεις αἱμάτων, οὔτε οἱ αἴτιοι οὔτε οἱ αὐτουργοὶ τῶν κακῶν εἴμεθα ἡμεῖς· αὐταὶ εἶναι ξέναι ἁμαρτίαι, δὲν μᾶς ἐπιβαρύνουν, τὰ ἐγκλήματα δὲ αὐτὰ τὰ στιγματίζομεν καὶ ἡμεῖς.

Λυποῦμαι διότι ἡ θέσις μου δὲ μοὶ τὸ ἐπιτρέπει νὰ ἐξετάσω καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι πολιτικὴν τῶν ἀντιπάλων μας· ἂν ἠδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο, θέλων εὐκόλως σᾶς ἀποδείξει, ὅτι, ἂν ἡμεῖς δὲν ἐπαρκοῦμεν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου, πολὺ ὀλιγώτερον αὐτοί, καὶ ἤθελον τοὺς εἴπει, ὅτι δὲν εἰσθε σεῖς οἱ δυνάμενοι νὰ μᾶς διαδεχθῆτε, σᾶς βεβαιῶ ἐν πλήρει πεποιθήσει ὅτι τὸ ἔθνος δὲν δύναται νὰ ὑπισχνεῖται μέχρις ὑμῶν. Ἰδοὺ

ἐν ὀλίγοις ὅ,τι εἶχον νὰ σᾶς εἴπω· κρίνατε ὑμεῖς μεταξὺ τῶν μεγαλορρημόνων καὶ πεπειραμένων, ὡς αὐτονομάζονται, ἀντιπάλων μας καὶ ἡμῶν.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης·

Κύριοι! Εἶναι λυπηρὸν ὅταν ἀναγκάζεταί τις ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει παρόντος ἑνὸς μεγάλου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ ἀντικρούσῃ οὐχὶ ἰδέας, οὐχὶ πράξεις, ἀλλὰ προσβολάς, καὶ ταύτας ἐκφερομένας παντελῶς ὑπ' ἀνδρῶν κατεχόντων τὴν ὑψηλὴν καὶ σοβαρὰν ἕδραν τοῦ ὑπουργοῦ.

Δύο ὑπουργοὶ ἀλληλοδιαδόχως ὡμίλησαν διὰ νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὸν λόγον μου, ὁ τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Προβελέγγιος καὶ ὁ τῶν Οἰκονομικῶν Κ. Κουμουνδοῦρος, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν πρῶτος δὲν ἔκαμεν εἰμὴ νὰ ἐπαναλάβῃ ὅσα εἶπα ἀκροατηριασμένα καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ κατὰ τὸ γράμμα, ἐπιφέρων πρὸς ἀνασκευὴν λόγους, τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον θὰ ἴδητε πόσον σαθροὶ εἶναι, ὁ δὲ δεύτερος δὲν ἠδυνήθη εἰμὴ νὰ ὑποπέσῃ εἰς προσωπικότητας ἀναξίας καὶ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ συλλόγου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐβρέθησαν.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος ἀρχόμενος ὡμίλησε περὶ προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν, καὶ δὲν θαυμάζω διότι δὲν εἶπε τίποτε, εἶπε μάλιστα ὅλως διόλου παράδοξα καὶ ἀνύπαρκτα, διότι οὔτε γνωρίζει ἴσως ἀκριβῶς οὔτε ἐμελέτησε τὴν ὕλην· εἶπεν ὅτι τὸ παρὸν ὑπουργεῖον ἤλθε καὶ εὗρε μόνα χάσματα εἰς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ ἔπραξε θαύματα, καὶ ἐλησμόνησεν ὅτι ἀπὸ αὐτὸν διεδέχθη ὁ Κ. Κουμουνδοῦρος τὰ οἰκονομικά, διότι αὐτὸς ἐστάθη ὁ τελευταῖος ὑπουργὸς εἰς ἐποχὴν, τὴν ὁποίαν κατηγορεῖ ὁ Κ. Προβελέγγιος μὲ τὸν Κ. Κουμουνδοῦρον, καὶ ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ὑπῆρχεν ἀληθῶς αὐτὸ τὸ χάσμα, ἕνας ἀπὸ τοὺς αἰτίους εἶναι καὶ ὁ Κ. Προβελέγγιος· ἀλλὰ περὶ τούτου θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν γένει ὅταν ἀπαντήσω εἰς τὸν Κ. Κουμουνδοῦρον. Πρὸς δὲ τὸν Κ. Προβελέγγιον ἀπαντῶ μόνον καθ' ὅσον δὲν εἶναι κοινὴ ἡ ὁμιλία του μὲ ἐκείνην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ Κ. Προβελέγγιος δὲν περιωρίσθη, ὡς ὤφειλε, νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ὑπουργεῖον εἰς ὅσα κατηγορεῖται ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἐζήτησε τὴν ὑπεράσπισίν του εἰς ἀντεγκλήσεις τοῦ παρελθόντος κατὰ τὴν ταυτικὴν τοῦ παρόντος ὑπουργείου.

Εἶπεν ὅτι ἄλλοτε δὲν ἐδόθησαν ἀπολογισμοί, καὶ ὅτι τώρα μόνον ἐδόθησαν, καὶ κατὰ τοῦτο ἔκαμε μίγιστον πραγματικὸν σφάλμα, καθὼς ἀκολούθως θὰ ἀποδειχθῇ.

Είπεν ότι άλλοτε καὶ ρητῶς ἐπὶ τῆς ὑπουργείας μου ὑπεβλήθη εἰς τὰς Βουλὰς προϋπολογισμὸς οὐχὶ ἀκέραιος ἀλλὰ μισός, μεταχειρίζομαι τὴν ἰδίαν του ἔκφρασιν, καὶ κατὰ τοῦτο σφάλλει μεγάλως· διότι ποτὲ δὲν ἐδόθη προϋπολογισμὸς μισός, ἐκτὸς ἂν ἐννοῇ τὴν περίστασιν καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1852, ὁπόταν εἰσήγετο ἡ τάξις περὶ τὰ λογιστικά, ἥτις ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀπέσπασε διὰ δύω ἢ τρεῖς μόνον ἡμέρας τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου του, ἀφοῦ ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλήν, καὶ ἐπέφερέ τινας διορθώσεις, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν ἀμέσως, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ἐντεῦθεν παντάπασιν ἡ ἐργασία τῆς Βουλῆς, καὶ χωρὶς νὰ πραχθῇ τι ἀντίθετον εἰς τὰς συνταγματικὰς παραδόσεις· ὅλοι θὰ ὁμολογήσετε ὅτι εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ὑπουργὸς ὄχι μόνον νὰ τροποποιήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποσύρῃ ὁλοσχερῶς ἓν ὁποιονδήποτε Νομοσχέδιον, ἀφ' οὗ εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλάς· καὶ τοῦτο δὲν ἐφαντάσθη κανείς, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ὑπουργὸς νὰ θεωρήσῃ ὡς μίαν ἐλλείψιν, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ μάλιστα εἰς ὑπεράσπισίν του.

Ὁ Κ. Προβιλέγιος θέλων ἔπειτα νὰ ὑπερασπίσῃ τὰς ὁποίας τὸ παρὸν ὑπουργεῖον ἐσυνείθισε νὰ κάμνῃ δαπάνας, καὶ μάλιστα δαπάνας μεγάλας, χωρὶς νὰ λάβῃ προηγουμένως διὰ Νόμων πιστώσεις, δὲν ἐσταμάτησε νὰ σᾶς εἴπῃ, ὅτι ἂν ἔπραξε τοῦτο, τόσον καλήτερα διὰ τὴν ἀντιπολίτευσιν· διότι ὅταν τὸ ὑπουργεῖον ἐξοδεύῃ ἄνευ Νόμων τότε αὐξάνει ἡ εὐθύνη του καὶ ἀναδέχεται δυσκολωτέραν μάχην· Αἴ, Κύριοι! δὲν ἤθελε βέβαια ὁμιλεῖ οὕτως ὁ Κ. ὑπουργός, ἐὰν ἤξευρεν ὅτι τιμωρεῖται ἐντεῦθεν ὡς παραβάτης τοῦ νόμου. Λέγων ταῦτα κατατοξεύεται βεβαίως καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς Νόμους. Ὁ ὑπουργός, ὅστις δημοσίᾳ λέγει, ὅτι ἔχει τὸ θάρρος νὰ ἐξοδεύῃ τὰ δημόσια χρήματα ἄνευ Νόμων, λέγει σαφῶς καὶ καθαρῶς ὅτι ὑλιγωρεῖ τοὺς Νόμους.

Ὁ Κ. Προβιλέγιος σᾶς εἶπεν ἔπειτα τί ἐστι κατ' αὐτὸν δημοκρατικὴ καὶ ἀριστοκρατικὴ συνταγματικὴ μοναρχία, χωρὶς περὶ τούτου ποσῶς νὰ πράττεται· δὲν πιστεύω νὰ ἤκουσέ τις ποτὲ τοιαύτας ἑρμηνείας περὶ τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου· ἀλλὰ περὶ τούτου εὐτυχῶς δὲν πράττεται σήμερον. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅταν εἶπεν ὅτι ἡ συνταγματικὴ Κυβέρνησις εἶναι κατ' οὐσίαν ἀριστοκρατική, δὲν ἐπρόσεξα τί ἀνατυξὶν ἔβλαπτε εὐθὺς εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην. Ἀρίστους ὠνόμασε τὰ μέλη τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων· καὶ ἤτο καλὸν νὰ κρατῇ σημειώσεις ὅταν ὁμιλοῦν ἄλλοι διὰ νὰ μὴ κάμῃ τοιαῦτα σφάλματα. Τὸ περίεργον ὅμως εἶναι

ὅτι ἐν ᾧ σᾶς λέγει, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους δὲν εἶναι τὸ σταδίον τῆς μάχης διὰ τὴν Γερουσίαν, καὶ ὅτι οὗτος φέρεται καὶ εἰς τὸ ἓν καὶ εἰς τὸ ἄλλο Κράτος ἐνώπιον τῆς Γερουσίας τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς λήξεως τῶν Βουλῶν, ἐπρόσθεσεν ὅτι αὐτὴ ἡ συζήτησις περὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς τοῦ ὑπουργείου ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ γίνεται ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ γίνεται καὶ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Β. λόγου· ἐπομένως δὲν εὑρίσκει ὀρθὸν ὁ Κ. Προβιλέγιος νὰ ζητῇ ἡ Γερουσία τῆς Ἑλλάδος νὰ δώσῃ τὴν γενικὴν μάχην ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ ὑπουργείου κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ· αὐτὸ ἠδύνατο, λέγει, νὰ τὸ κάμῃ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συνόδου, ὁπότε καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπαγορεύει, κατ' αὐτὸν, νὰ γίνεται καὶ γενικὴ συζήτησις, διότι τότε ἐκτίθενται αἱ γνῶμαι τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, κρίνει ἡ πλειονοψηφία τῶν Βουλῶν ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης, καὶ εἰμὲν ἐπικρατήσῃ ἡ γνώμη τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀποσύρεται τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἔρχεται ἐκείνη εἰς τὰ πράγματα, εἰδὲ ἡ γνώμη τοῦ ὑπουργείου, τότε μένει τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἀκολουθεῖ τὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν διετύπωσεν αὐτὸ καὶ ἐδικαίωσεν ἡ συζήτησις, καὶ προοδεύει τοιουτοτρόπως ἄνευ προσκόμματος εἰς τὴν πορείαν του. Αὐταὶ εἶναι ὡς ἔγγιστα καὶ αἱ ἰδέαι, τὰς ὁποίας ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐξέφρασεν. Ἀλλὰ δὲν σᾶς φαίνεται, Κύριοι, ὅλα αὐτὰ ἀληθῆ ὀνειροπολήματα; καὶ ὅμως αὐτὰς τὰς θεωρίας τας ἐπικαλοῦμαι ὅλαις δυνάμεισι· δὲν μᾶς λέγει ἐν τούτοις ὁ Κ. ὑπουργὸς πότε αὐτὸς οὕτως τὰς ἐφρόνησε; Δὲν μᾶς λέγει ὡσαύτως ἐὰν εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου δὲν γίνῃ βασιλικὸς λόγος, ὅπως ἔπραξεν αὐτὸς εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς παρούσης συνόδου, τότε πότε μᾶς δίδει τὴν ἄδειαν νὰ φέρωμεν τὴν γενικὴν συζήτησιν; Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἤγουν εἰς τὴν λῆξιν τῆς συνόδου διισχυρίζεται ὅτι δὲν πρέπει λόγον βασιλικὸν δὲν μᾶς φέρει, ἐπομένως εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου δὲν μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ λαλήσωμεν· λοιπὸν βωβοὶ ἔπρεπε, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργόν, νὰ καταλήξωμεν, βωβοὶ νὰ ἀρχίσωμεν· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται, Κύριοι, συνταγματικὸν πολίτευμα; καὶ ἔχει τὸ θάρρος ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει νὰ ὑποστηρίξῃ! Ἔπρεπε νὰ μὴν ἦναι πεπεισμένος ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἔχει ἐνταῦθα πλειονοψηφίαν, καὶ τότε ἤθελε βεβαιωθῇ ὅτι οὔτε ἤθελε φανταισθῇ νὰ μελετήσῃ καὶ κατὰ νοῦν τοιαύτας ὑπερασπίσεις.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς, μετὰ τὰς ἀορίστους καὶ θεωρητικὰς ὑπερασπίσεις εὐηρεστήθη τέλος πάντων νὰ δώσῃ ἕνα θετικὸν λόγον περὶ τῆς ἀναβολῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ· καὶ τί σᾶς εἶπε, Κύριοι; Ἐσκεπτόμεθα, λέγει, ἂν ἔπρεπε νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὸ ποσὸν τῆς πιστώσεως, τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦσεν ἡ μελετωμένη αὔξησις τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους, καὶ ἐκ τούτου ἐδράδυναμεν νὰ εἰσαγάγωμεν ἐγκαίρως τὸν προϋπολογισμόν.

Ἀκούσατε, Κύριοι, τίνα λόγον σᾶς ἔφερε· σᾶς εἶπε μὲ ἄλλας λέξεις, ὅτι δὲν ἤξευρον τί νὰ κάμουν νὰ ἐγγράψουν ἢ νὰ μὴ ἐγγράψουν τὴν πίστωσιν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ ἕνεκα τούτου ἐδράδυναν· καὶ δὲν ἔχομεν τότε δίκαιον, ὅταν τοιαῦται σκέψεις μηδενὸς λόγου ἄξιαι ἐμποδίζουν ἀληθῶς τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους. δὲν ἔχομεν, λέγω, δίκαιον νὰ λέγωμεν καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν, ὅτι ἡ ἀπειρία μᾶς κυβερνᾷ;

Ἤρχετο ἔπειτα ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ζητήματος· καὶ τί σᾶς εἶπε; Δὲν ὑρίσταται παντάπασιν ἡ ὑποψία ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μας ὑπακούει εἰς ξένην ἐπιρροήν· μᾶς ἐπρόφθασεν ὅτι ἡ Γαλλία ἐσυμβούλευσε νὰ μὴ ταραχθῶμεν· καὶ ὅτι ἔχομεν φίλους ὅλας τὰς Δυνάμεις. Ἀλλὰ, Κύριοι, ποῖος σᾶς εἶπε νὰ κινηθῶμεν; ποῖος εἶπεν ὅτι αἱ ὑποψίαι εἶναι πράγματα; εἶπα καὶ λέγω ὅτι ἡ πολιτική μας εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἐνισχύει τὰς ὑποψίας, αἵτινες διαδίδονται. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦ ὅτι ἔχομεν φίλας ὅλας τὰς Δυνάμεις, ἂς μοὶ συγχωρήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ τῷ εἰπω ὅτι δὲν τὸν ἐννόησα. Εἰς τί χρησιμεύουν αἱ ἁπλαῖ λέξεις! τοῦτο, ἐὰν ὑπάρχῃ, δὲν εἶναι κατόρθωμα· ἐὰν ἐννοῆτε φιλίας τοιαύτας, ὥστε νὰ μᾶς ἀφίνουν ἡσύχους νὰ ζῶμεν καὶ νὰ μὴ κινδυνεύωμεν, ὅπως πρὸ ὀλίγου ἐκινδύνευσεν ἡ Κρακοβία, τοιαύτας φιλίας, τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν τὰς θεωρῶ σπουδαίας. Ἐὰν εἰμεθα εἰς μίαν γωνίαν τῆς Εὐρώπης, ὅπου τὰ πάντα εἶναι ἀποκαταστημένα, καὶ ὅπου τὰ Κράτη περιστοιχίζονται ἀπὸ ἄλλα Κράτη ἔχοντα τὸ αὐτὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως, τῆς ζωῆς καὶ τῆς διαπραξίας, αἱ ἁπλαῖ αὗται φιλίαι τῶν ξένων Δυνάμεων, συνομολογῶ, ὅτι ἐξήρκουν· ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ζῇ εἰς μίαν γωνίαν ἐπιπαρατείας μεγάλης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχει νομίμους καὶ πατροπαραδότους ἀξιώσεις, καὶ μὲ τὰς φιλίας, τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον λέγει ὅτι διατηρεῖ, κἀνὲν μέλλον δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν. Θέλομεν, Κύριοι, ἄλλας ἐξωτερικὰς σχέσεις, σπουδαιοτέρας καὶ εἰλικρινεστέρας φιλίας, περὶ αὐτῶν ὡμιλήσαμεν, καὶ αὐτὰς δὲν τὰς ἔχομεν καὶ διὰ τοῦτο ἐζητήσαμεν

καὶ ζητοῦμεν ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ἄλλην καλλιέργειαν τῶν ἐξωτερικῶν μας σχέσεων.

Ἦλθε τέλος πάντων ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ εἰς τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον εἰς αὐτὸν κυρίως ἀνήκει ὡς ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν· καὶ μὲ ἐκπλήξιν μου, Κύριοι, ἤκουσα ὅσα ἠκούσατε, ὅτι δηλαδὴ μεγίστη διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ὑποψηφιότητος καὶ ἐπεμβάσεως. Ὅτι συνταγματικῶς ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ ὑποψηφίους χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνῃ· πρέπει, λέγει, νὰ λέγῃ εἰς τὸν λαὸν καὶ ῥητῶς εἰς ἐκείνους, οἵτινες συμμερίζονται τὸ φρόνημά της, αὐτοὶ εἶναι οἱ φίλοι μου, εἰς αὐτοὺς νὰ δώσητε τὴν ψῆφόν σας, ἂν ἐγκρίνετε τὴν πολιτικήν μου. Προτείνει δὲ καὶ ἐξ ἄλλου μέρους ἡ ἀντιπολίτευσις τοὺς ὑποψηφίους της, καὶ ὁ λαὸς ἂς ἐκλέξῃ ὁποίους θέλει. Ἀλλὰ πῶς θέλετε, λέγει, οἱ μὲν νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βάλλουν ὑποψηφίους καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ τὸ ἔχῃ; δὲν πιστεύετε ὅτι τοῦτο ὁμοιάζει, λέγει, καθὼς ἐὰν σᾶς ἔλεγέ τις· ἔλα ἐσὺ ἄοπλος καὶ ἐγὼ ἔνοπλος διὰ νὰ πολεμήσωμεν; ἐσυμπέρανε δὲ τὸν λόγον του ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ ὑποψηφίους, μὲ ἄλλας λέξεις μᾶς εἶπεν ὅτι θὰ ἔχῃ ὑποψηφίους εἰς τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς. Ἤγουν ὅτι δὲν ἀλλάζει σύστημα. Κύριοι! εἰλικρινέστερα δὲν ἠδύνατο νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, μᾶς ἐξωμολογήθη σαφῶς ὅτι ἐμείνει εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ κοινὸν ἀποκρούομεν. Δὲν ἐξετάζω, Κύριοι, τί γίνεται εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη, λέγω μόνον ὅτι αἱ συνταγματικαὶ θεωρίαι παντοῦ εἶναι ὡς ἐγγίστα αἱ αὐταί· ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Συνταγμάτων εἰς ἕκαστον συνταγματικὸν ἔθνος ἔχει ἰδιαιτέραν ἱστορίαν· ἕκαστος τόπος ἐγράμμισε καὶ ἐφαρμόζει τὸ Σύνταγμα ὅπως τὸ δέχεται ὁ τόπος.

Ὑποψήφιος Βουλευτὴς εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ εἴπῃ διορισμὸς τοῦ Βουλευτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου· κανεὶς, τὸ βλέπετε εἰς τὴν πρᾶξιν, δὲν δύναται νὰ πολεμήσῃ τὸν ὑποψήφιον· ὅλοι, ὅσοι ὑποδεικνύονται ἀπὸ τὴν καθέδραν ὡς ὑποψήφιοι, αὐτοὶ καὶ ἐκλέγονται, καὶ ἐκλέγονται μάλιστα μὲ τὸν σκανδαλωδέστερον τρόπον· διότι, μὴ παρουσιαζομένου οὐδενὸς ἀντιζήλου, οὐδεὶς τῶν ἐκλογέων προσέρχεται εἰς τὴν κάλπην, καὶ αἱ διευθύνουσαι τὰς ἐκλογὰς ἀρχαὶ ἀναγκάζονται μὲ κοινὸν σκάνδαλον κατὰ τριετίαν ὑπὸ τὰς ὄψεις αὐτὰς τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, καὶ πολλαχοῦ δὲ τῇ συμπράξει καὶ τῇ διαταγῇ αὐτῶν, νὰ γεμίζωσι τὰς κάλπας ἀπὸ ψευδῆ ψηφοδέλτια καὶ νὰ ἀναδεικνύωσι ψευδῆ ἀποτελέσματα. Ἂν δέ ποτε ἐτόλμησε κανεὶς νὰ πολεμήσῃ τὸν ὑποψήφιον, ἡ ὑπουργικὴ ἐνέργεια τὸν ἀποπέμπει ἀπὸ τὰς Ἀθή-

νας. Αὐτὸ ἐννοεῖτε, Κ. ὑπουργέ, εἰλικρινὲς ἔργον μιᾶς συνταγματικῆς κυβερνήσεως; αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος ἐννοεῖτε νὰ κάμετε καὶ εἰς τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς τῶν Βουλευτῶν; τὸ κατ' ἐμὲ δὲν πιστεύω κάνεις νὰ θεωρῇ τοῦ λοιποῦ συνταγματικὴν αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος· καὶ τὰ πράγματα θὰ ἀποδείξουν, ὅτι τὸ ἔθνος ὁλόκληρον δὲν συμμερίζεται παντάπασι τὴν γνώμην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν καὶ ἓν παράδοξον· μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Φίλιππος ἔπεσε, διότι ἐσυγχώρησε ἐλευθέρας τὰς ἐκλογάς. δυνάμενος λέγει, νὰ ἀποκλείσῃ τὸν Τιέρσ καὶ ἄλλους διασήμους ἄνδρας ἀπὸ τὰς ἐκλογὰς δὲν τὸ ἔκαμε.

Βλέπω ὅτι οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ἀρνοῦνται ὅτι ἐξέφρασε αὐτὴν τὴν ἰδέαν ὁ αὐτὸς κατὰ δυστυχίαν Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλ' ἐγὼ ἔχω σημειωμένην ὁλόκληρον τὴν φράσιν ὅπως τὴν ἐξέφρασε, καὶ πολλοὶς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν δὲν τοὺς διέφυγεν ἐξάπαντος. Ἀλλ' ἐὰν ἐπιμένετε ὅτι δὲν ἐννόησε τοῦτο ὁ Κ. Ὑπουργὸς διὰ ποῖον ἄλλον λόγον ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τὴν πτῶσιν τοῦ Φιλίππου, τὴν ἐκλογὴν τοῦ Τιέρσ καὶ τῶν ὁμοίων του; Ναί, κύριοι, τὸ κατ' ἐμὲ ἐπιμένω ὅτι ἐξέφρασεν ἀκουσίως ἴσως μίαν τοιαύτην ἰδέαν· καὶ λέγω καὶ διατυπώνομαι, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει αἱ ἐλεύθεραι ἐκλογαὶ παρ' ἡμῖν, ἂν ἄλλοῦ ἐβλαψαν, τὸ ὁποῖον ἀρνοῦμαι, ὄχι μόνον δὲν θέλουν βλάψει τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν ἐνισχύσουν.

Κατέληξε δὲ τὸν λόγον του ὁ Κ. Ὑπουργὸς λέγων, ἐὰν εἰς δύο προγενεστέρας ἐκλογὰς ἄφησε τὸν τόπον ἐλεύθερον νὰ ἐκλέξῃ, τὸ ἔκαμε, διότι δὲν εἶχεν ἀνάγκην ψήφων ἐν τῇ Βουλῇ· εἰλικρινεστέραν ἐξομολόγησιν παρὰ ταύτην ποτὲ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀκούσωμεν.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὴν ὑμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Σᾶς εἶπον, Κύριοι, καὶ ἄλλοτε, σᾶς λέγω καὶ τώρα, ὅτι ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ ὑπουργοῦ τούτου εἶναι πρωτοφανὴς εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Κυβερνήσεων· ἔρχεται δυστυχῶς ἀπὸ κομπορρημοσύνην καὶ καταλήγει εἰς προσωπικότητας, ἡ δὲ ὑπεράσπισίς του εἶναι ἀορίστιαι καὶ ἀνύπαρκτα ἄθλα.

Ποῦ ἠκούσθη, κύριοι, ὑπουργὸς τοῦ βασιλέως νὰ ἔρχεται δημοσίᾳ νὰ κατακρίνῃ μὲ τὸν πλέον ἀνοίκειον τρόπον ὑπουργοὺς φίλους τοῦ Βασιλέως ἐκπληρώσαντας πιστῶς καὶ ἐντίμως τὰ καθήκοντά των, καὶ διὰ τοῦτο φέροντας ὁ διατάγματα ἐκφράζοντα εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδιαιτέραν εὐαρέσκειαν τοῦ βασιλέως διὰ τὸν ζῆλον, τὸν ὁποῖον ἔδειξαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις τὰς ὁποίας προσέφεραν;

Σᾶς εἶπεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς Κουμουνδούρος, ἐλθόντες εἰς τὴν ἐξουσίαν, ηὗραν τὸν τόπον μαστιζόμενον ἀπὸ τὴν λῃστείαν καὶ ἔφερον ἀμέσως τὴν ἀσφάλειαν· εὗρον τὸν τόπον κατασπαραττόμενον ἀπὸ ἐν μεροληπτικὸν σύστημα, καὶ ἔφερον εἰς τὸ μέσον τοῦ λαοῦ τὴν ἀμεροληψίαν, εὗρον δεσμευμένον τὸ ἐμπόριον, τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀτόμου, καὶ ἀπέδωκαν τὴν ἐλευθερίαν· δὲν σᾶς φαίνονται, κύριοι, ὅλα ταῦτα δονκισοτικὰ ἄθλα; Τὴν ἀσφάλειαν δὲν ἔφερον αὐτοί· ἡ ἀσφάλεια ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν ὑπουργείων, τὰ ὁποῖα αἰνίττεται, πληρεστάτη· ἐνθυμεῖσθε βέβαια ὅτι κατὰ τὸ 1852· ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Κ. Σπῦρος Μίλιος ὑποστράτηγος τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας εἶχεν ἐν τῇ Βουλῇ σοβαρὰς συζητήσεις· καὶ διατί νομίζετε; διότι ἕνας λῃστής, Σιγδίτσας καλούμενος, εἶχεν ἀναφανῇ εἰς τὴν στερεὰν καὶ ἔπραξε κακοπραγίας· ἀκούετε κύριοι; μέγας λόγος ἐγένετο, διότι ἕνας, ἕνας μόνος λῃστὴς ἀνεφάνη εἰς τὴν στερεάν· καὶ ποῖος σᾶς εἶπεν Κ. ὑπουργέ, ὅτι δὲν ὑπῆρχε πρότερον ἀσφάλεια ὁποία ὑπάρχει καὶ σήμερον; Ἀληθῶς εἶχεν ἀναφανῇ μετὰ ταῦτα μία κακοποιὰ λῃστεία, ἀλλ' αὐτὴ ἐστάθη γέννημα μιᾶς ἐποχῆς ἐκτάκτου, ἐποχῆς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς δὲν ἐγνωρίσαμεν, καὶ ὡς ἔκτακτον συμβεβηκὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ διάρκειαν, καὶ κατεστράφη, ἀλλ' ἡ καταστροφὴ δὲν χρεωστεῖται εἰς κανένα, καὶ δὲν δύνασθε νὰ καυχᾶσθε.

Ἔρχεται τὸ ἕτερον ἄθλόν σας, ἡ ἀμεροληψία· ἀλλὰ δὲν μᾶς λέγετε ποίαν μεροληψίαν ηὗρετε καὶ τὴν ἀπομακρύνατε, καὶ εἰσαγάγετε τὴν ἀμεροληψίαν; Εἶναι ἐντροπὴ ἕνας ὑπουργὸς νὰ κατακρίνῃ μὲ ἀοριστίας ὡς μεροληπτους ὑπουργοὺς προϋπάρξαντας· δὲν πρέπει, δὲν δύνασθε, κύριοι, νὰ δεχθῆτε νὰ ἐκτρεφονίζωνται τοιοῦτοι προσβολαὶ κατὰ τῆς παρελθούσης ἐξουσίας· ὀφείλει ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ φέρῃ ἐνώπιόν σας περιστάσεις καὶ πρόσωπα, ἐπὶ τῶν ὁποίων βεβαιοῦται ἡ μεροληψία ἐκείνων τῶν ὑπουργῶν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει κἀμμίαν ἀπόδειξιν ἀπ' ἐναντίας τὰ πράγματα βεβαιοῦν, ὅτι ἐκείνη πρὸ πάντων ἡ ἐποχὴ ἐστάθη ἐποχὴ ἀμεροληψίας. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠνοίχθησαν αἱ ὁδοὶ καὶ ἦλθον εἰς τὰ πράγματα ἄνθρωποι τῶν ὁποίων τὸ παρελθὸν δὲν ἦτον ποσῶς εὐάρεστον εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ἔκτοτε ἠνοίχθη ἡ εἴσοδος εἰς τὰ πράγματα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Κ. Κουμουνδούρον καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους πρωϊαθύντα δυσάρεστα εἶχον κλείσῃ τὴν θύραν· ἐπ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τοσαύτη ἦτον ἡ ἀμεροληψία καὶ ἡ πολιτικὴ ἀνοχή, ὥστε καὶ πολλοὶ φίλοι μου παρόντες ἔλαβον δικαίας ἀφορμὰς ὥστε νὰ δυσαρεστηθῶσι μετ' ἐμοῦ· αὐτὴν ἐννοεῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐποχὴν μεροληψίας; καὶ ἐ-

ποχὴν ἀμεροληψίας ὀνομάζει τὴν σήμερον; ἀλλὰ δὲν φοβεῖται τὰ πράγματα νὰ μὴ τὸν διαψεύσουν;

Ἀπτόμεθα ἤδη καὶ τοῦ τρίτου ζητήματος. Τί νὰ εἴπωμεν δι' αὐτὰς τὰς ἤδη τετριμμένας καυχήσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· ὅτι δηλονότι ἔλυσε τὴ δεσμὰ τοῦ ἐμπορίου, ὅτι ἔδωκεν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐνέργειαν. Τοσάκις ἀπεδείχθησαν λόγοι κενοὶ καὶ ἰδέαι ὅλως διόλου ἐσφαλμέναι εἰς τοῦτον τὸν περίβολον αἱ περὶ ἐλευθερίας ἐμπορίου καυχήσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Ἂν ἐδόθησαν τινὲς εὐκολίαι εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ δασμολογίου, τὸ ἔργον παντάπασι δὲν εἶναι ἰδικόν του· αὐτὴ ἡ πολύπονος ἐργασία ἀνήκει εἰς ἄλλους· ὑπῆρχεν ἑτοίμη ῥητῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἔκαμεν εἰμὴ νὰ τὴν δημοσιεύσῃ.

Ἀλλ' ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν εὐχαριστήθη εἰς τὰ γενικά, εἰς τὰ ὁρίστα· ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς ὡρισμένα ἀντικείμενα, εἰς συζητήσεις τῆς ὑπηρεσίας· καὶ λυποῦμαι, διότι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστῇ αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν.

Ἐκαυχήθη ὅτι αὐτὸς εἰσήγαγε τὸ ἐνήμερον τῶν ἀπολογισμῶν ἐν ᾧ πρότερον οὐδεὶς τῶν ὑπουργῶν ὑπέβαλεν ἀπολογισμόν, ἐξαιρουμένου ἑνός, τὸν ὁποῖον εἰσήγαγον ἐγώ, καὶ ἑτέρου εἰσαχθέντος ἀπὸ τὸν Κ. Ἀργυρόπουλον. Πταίω ἐγώ, Κύριοι, ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πραγμάτων ἢ ὅτι ἐν γνώσει παραμορφώνει τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν ὑπηρεσίαν;

Ἀναγκάζομαι, κύριοι, νὰ περιαυταλογήσω· ἀλλὰ δὲν πταίω ἀφ' οὗ μὲ ἐπροκάλεσαν· ὑπῆρξε τωόντι ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ οἰκονομικὴ ὑπηρεσία εὑρίσκετο εἰς πλήρη ἀνωμαλίαν καὶ τὸ λογιστικὸν τοῦ κράτους ὅλως διόλου ἀκανόνιστον. Εἶμαι μακρὰν τοῦ νὰ θελήσω νὰ ῥίξω τοὺς προκατόχους μου καὶ νὰ ἀποδώσω εἰς αὐτοὺς τὴν ἀταξίαν· αἱ περιστάσεις δὲν ἦσαν κατάλληλοι, τὸ ἔθνος πρὸ ὀλίγου ἐμβῆκεν εἰς τὴν μεταπολίτευσιν, καὶ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη μέχρι σήμερον εἶναι ἐποχὴ διοργανώτεως. Τὸ βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι μέχρι τοῦ 1850 δὲν εἶχε δοθῇ οὐδεὶς ἀπολογισμός, οὐδὲ ὑπῆρχε κάνεις τρόπος, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ. Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον κατηγορεῖ ὁ Κ. ὑπουργός, ἐνασχολήθη ἐπιμόνως καὶ ὠργάνισε πολλοὺς κλάδους· ἐκεῖνο τὸ ὑπουργεῖον καὶ οἰκονομικῶς καὶ στρατιωτικῶς καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν εἰσήγαγε τὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν βλέπετε σήμερον, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρουν καυχῶνται. Τότε συνετάχθη, ἐψηφίσθη καὶ ἐκυρώθη ὁ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμος, ὅστις ἔβαλε φραγμὸν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν τοῦ λογιστι-

κοῦ ἀταξίαν· τότε διὰ πρώτην φορὰν ἤρχισε ἡ τακτικὴ σύνταξις καὶ ὑποβολὴ εἰς τὰς Βουλὰς τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ κράτους, ἐν ᾧ σήμερον διεκόπη αὐτὴ ἡ τάξις. Τότε εἰσήγαγον εἰς τὰς Βουλὰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1850 τὴν 29 Ἀπριλίου 1852· ἤτοι ἐντὸς τῆς ῥητῆς ἐποχῆς, τὴν ὁποίαν ὥριζεν ὁ νόμος, τότε εἰσήγαγον καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1851· κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1853, δηλονότι ἐντὸς τῆς ἐποχῆς τὴν ὁποίαν ἀπῄτει ὁ νόμος· ἂν ἤμην ὑπουργὸς καὶ κατὰ τὸ 1854, ἤθελον εἰσαγάγει βεβαίως, διότι εἶχον ἕτοιμον, καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1852, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1851, ἀλλ' ἐγὼ παρῃτήθην τὴν 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 1853 καὶ ἐπομένως μὴ ὢν ὑπουργὸς κατὰ τὸ 1854, δὲν πταίω ἐγώ, ἐὰν ὁ διάδοχός μου δὲν ἐπλήρωσε τὸ καθῆκόν του. Ἀλλὰ ἀρίνω τὸ μετὰ ταῦτα διάστημα καὶ τοὺς ὑπουργοὺς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, καὶ ἔρχομαι εἰς τὸν σημερινὸν καυχώμενον διὰ τὴν ἀκρίβειάν του περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ τί νομίζετε, κύριοι, ὅτι ἔκαμε; Ὑπέβαλε τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1853· 54· καὶ 55· ἤγουν ἀπολογισμοὺς προηγουμένων ὑπουργείων, οἵτινες ἦσαν ἕτοιμοι· ἀλλὰ ποῦ εἶναι οἱ ἀπολογισμοὶ τῆς ἰδικῆς του ὑπουργείας; ποῦ εἶναι ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1856· τοῦ 1857· καὶ ἡ προσωρινὴ κατάστασις τοῦ 1858; σήμερον μόνον ἀκούω αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὅτι εἰσήγαγε τὸν τοῦ 1856, ἐνῷ ὤφειλε νὰ τὸν εἰσαγάγῃ πέρυσι· ἀλλ' ἔστω ποῦ εἶναι ὁ τοῦ 1857 ὅστις εἶναι καὶ ὁ ἀναγκαιότερος; αὐτοὺς τοὺς ἀπολογισμοὺς εἶχε καθῆκον νὰ εἰσαγάγῃ καὶ δὲν εἰσήγαγε, καὶ ἔχει τὸ βάρος, Κύριοι, νὰ ἔρχεστε ἐνώπιόν σας, ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ καὶ νὰ καυχᾶται ὅτι εἰσήγαγε τὴν τάξιν τῶν ἀπολογισμῶν ἐνῷ ἴσα ἴσα αὐτὴν τὴν τάξιν αὐτὸς τὴν ἐχάλασε; Δὲν σᾶς λέγω περισσότερα. Ὑμεῖς, κύριοι, κρίνατε· τοῦτο μόνον ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐρωτήσω, ἐὰν ἕνας τοιοῦτος ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ ζητῇ νὰ ῥίψῃ εἰς παραλληλισμὸν τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας, μὲ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ 1850 καὶ 1851, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του· ἐὰν ἦτον, Κύριοι, δυνατὸν νὰ ῥίψωμεν ἐδῶ μίαν πλάστιγγα, ἀγνοῶ ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἤθελεν εὐχαριστηθῇ διὰ τὸ βάρος των, τὸ ὁποῖον τόσον παραδόξως ἐξογκόνει. Ποῖος παραλληλισμὸς ἠμπορεῖ νὰ γένῃ μεταξὺ τοῦ παρόντος ὑπουργείου τὸ ὁποῖον δαπανᾷ εἴκοσι ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξώδευε μόνον δεκατέσσαρα; μεταξὺ αὐτοῦ τὸ ὁποῖον ἐξοδεύει πρὶν λάβῃ πιστώσεις καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θρησκευτικῶς ἐσέβετο τοὺς νόμους χωρὶς νὰ ἐξοδεύῃ ποτὲ οὔτε δεκάλεπτον ἄνευ νόμου· μεταξὺ τέλος πάντων αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου, ἐπὶ

τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὴ ἡ τάξις τῶν μαθητῶν σύσσωμος ἐσπρώχθη ὥστε νὰ ἀποστατήσῃ, καὶ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐπολιτεύθη ὥστε κἀμμίαν τάξιν νὰ μὴν δυσαρεστήσῃ.

Δὲν θέλω δὲ νὰ μνημονεύσω καὶ τὸ ἰδιαίτερον ἄθλον αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον θὰ μνημονεύετε μὲ φρίκην αἰωνίως.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ τὰς ἐλευθέρας ἐκλογάς, δὲν εὑρίσκω σπουδαίαν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ ν' ἀπαντήσω· ἀρκετὴ εἶναι ἡ δοθεῖσα εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπάντησις.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης ὁμιλῶν ἐν ἀρχῇ περὶ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἶπεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ συγκροτοῦντα αὐτὴν πρόσωπα διότι εἶναι ἄπειρα τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀνίκανα. Μὲ δυσαρέσκειαν λοιπὸν ἐννοεῖτε Κύριοι, ἔπρεπε νὰ δεχθῶ τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ στενοχωρημένος ἔπρεπε νὰ ἔλθω εἰς παραβολήν τινων ὑπουργῶν. Τὸ δεύτερον μέρος ἀνεφέρετο πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαντῶν εἶπα, ὅτι ἂν μοὶ ἐπετρέπετο ἤθελα νὰ παραβληθῶ μέ τινα, καὶ ἡνώουν τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην, καὶ τὴν πρόσκλησιν ταύτην τὴν ἔκαμα καὶ ἄλλοτε καὶ πάντοτε δύναμαι νὰ τὴν ἀπευθύνω.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Σπυρο-Μῆλιος ὅτι σπεύδει νὰ διορθώσῃ ἓν μικρὸν λάθος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰπόντος,, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐμέμφθη, δὲν ἔφερεν ἀπολογισμούς, ἀπεναντίας ὡς Ὑπουργὸς τότε τῶν Στρατιωτικῶν δύναται νὰ τὸν διαβεβαιώσῃ ὅτι εἶχον ἀποσταλεῖ ἐγκαίρως τοιοῦτοι, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν οἱ ἀπὸ τοῦ 1833 λογαριασμοὶ ὑπῆρχον ἀνεπιθεώρητοι. Παρετήρησε δὲ ὅτι τὸ νὰ φέρουν οἱ σήμερον ΚΚ. Ὑπουργοὶ εἰς τὸ τέλος πάντοτε τῆς συνόδου τὰ πρὸς συζήτησιν Νομοσχέδια, τοῦτο εἰς τοσαύτην τὸν ἔφερε συναίσθησιν, ὥστε ἠδύνατο καὶ τὴν ψῆφόν του αὐτὴν ν' ἀρνηθῇ.

Ἀπέτεινε δὲ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πίστεως, ὅτι ταῦτα εἶναι ἔργα ἐπιβούλου διανοήσεως, ἥτις θέλει νὰ γεννήσῃ τὴν δυσπιστίαν εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Ὅτι ὅμως δὲν θέλει ποσῶς νὰ ἀδικήσῃ οὐδένα Ἕλληνα, ὅτι σκέπτεται ὡς ἡ ἐγθρὰ πολιτικὴ τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἀπεναντίας ἀποδείδει τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος αἰσθάνεται ἀκραιρνῆ πατριωτισμὸν οὐ μόνον πρὸς τοὺς Ὑπουργούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν διορίζοντα αὐτούς, ὅστις ἀπέδειξε

πάντοτε ὅτι οὐδόλως διαφέρει τοῦ ἀληθοῦς Ἕλληνος· ὅτι ἡ εἶναι φρονήσεως ἔργον νὰ ἀποβάλωμεν τὰ σκάνδαλα ὅσα ζητεῖ νὰ ῥίψῃ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐπίβουλος, ὡς εἶπε, πολιτική.

Περαιωμένης ἔπειτα κηρυχθείσης τῆς παραιτέρω γενικῆς συζητήσεως ἤρξατο ἡ κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Κατὰ συνέπειαν ἀναγνωσθέντα κατὰ τάξιν, κατὰ σειρὰν καὶ κατ' ἄρθρον τὰ διάφορα κεφάλαια τῶν ἐσόδων ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ὀγδόου, καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑκάστου τούτων χειροτονίας, τῶν ὁποίων τὰ ὁλικὰ ποσὰ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Κεφάλαιον Α'.	Ἄμεσοι φόροι . .	δραχμ.	9,465,700
» Β'.	Ἔμμεσοι φόροι . .	»	6,788,000
» Γ'.	Δημόσια καταστήματα	»	284,700
		»	16,538,400
» Δ'.	Δημόσια νομίσματα καὶ κτήματα . . .	»	2,580,350
» Ε'.	Ἐκποιήσεις ἐθν. κτημάτων	»	315,920
» Ϛ'.	Διάφορα εἰσοδήματα .	»	580,600
» Ζ'.	Ἐκκλησιαστ. εἰσοδήματα	»	218,690
» Η'.	Ἔσοδα κλεισμ. χρήσεων	»	1,546,040
		»	21,780,000

Ἐπομένως ἐγένετο δεκτὸν τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἐσόδων ἀναβαῖνον εἰς εἰκοσιεν ἑκατομμύρια καὶ ἑπτακοσίας ὀγδοήκοντα χιλιάδας δραχμῶν.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παραδέξατο αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 23.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τῶν Ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	. . N	Ἀντών. Γ. Κριζῆς	. . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	. . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	. . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	. . .	Δημήτρ. Πλαπούτας	. . . N
Γεώργιος Ψύλλας	. . . . .	Ἰωάννης Σταϊκος	. . . .
Ἰωάννης Θεοτάκης	. . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	. . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	. . . N	Δημήτριος Χατσίσκος	. . . N
Γεώργιος Δαρειώτης	. . . N	Δημήτριος Χρηστίδης	. . .
Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . . N
Δημήτριος Βούλγαρης	. . .	Ἀνας. Σ. Χαραλάμπης	. .
Γκίκας Καρακατζάνης	. . . N	Παναγ. Λιδωρίκης	. . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μίξης	. . . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	. . .
Ἀλῆκι Δούκας	. . . . .	Κωνσ. Προβιλέγιος	. . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος	. . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης	. . .	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . . N
Μ. Α. Καΐρης	. . . . . N	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	N

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ **1** καὶ **2** ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ πλειψηφεῖ διὰ ψήφων **23**.

Ἐπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος παρελθούσης τῆς ὥρας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Δ. Λ. Κουντουριώτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
τῆς 21 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 26 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κουντουριώτην ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ὑπεγράφησαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν ὅτι ἐκ τῶν πέντε τμημάτων τῆς Γερουσίας, κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐξελέχθησαν τρία μόνον μέλη τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ

Νομοσχεδίου τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους, δηλ. ὁ Κ. Γ. Καρακατζάνης, Α. Γρηγοριάδης καὶ ἐγώ· τρεῖς παρῆλθον ἡμέραι ἀφ' ἧς ἐξελέχθημεν ὡς μέλη καὶ μέχρι σήμερον δὲν ἠδυνήθημεν νὰ παρουσιάσωμεν τὴν ἀνήκουσαν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν, ἐπειδὴ δὲ τρεῖς ἔτι ἡμέραι ὑπολείπονται μέχρι τῆς λήξεως τῆς συνόδου, τὸ δὲ προκείμενον Νομοσχέδιον εἶναι σπουδαῖον καὶ κατεπεῖγον, διότι ἐνδιαφέρονται ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, μένει εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος, ἂν θέλῃ, νὰ ἐπιτρέψῃ καιρὸν εἰς τὰ ἄλλα δύο μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἵνα φέρωσιν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἢ νὰ εἰσάξῃ ἀπευθείας ἐνώπιον τοῦ σώματος τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον πρὸς συζήτησιν· ἐγὼ δὲ κηρύττομαι ἐξ ἀνάγκης ἀπὸ σήμερον ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου ὡς ἔχει, καὶ θέλω ἐκθέσει τοὺς λόγους μου ἐν καιρῷ τῆς γενικῆς συζητήσεως.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος **1860**, ἐτέθη πρῶτον ὑπὸ συζήτησιν ὁ εἰδικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἀναγνωσθὲν τὸ κεφάλαιον **1** μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἄρθρων ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας· ἔχει δ' ὡς ἑξῆς·

Κεφ. **1**. Χρέος ἐξωτερικὸν . . δρ. **50,376:22.**

Ἀναγνωσθέντος καὶ τοῦ Κεφαλαίου **2**, ἄρθρου **1**, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ αὐξήσωσι τέλος τὰ διδόμενα χορηγήματα πρὸς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους τὰ ἀπέναντι πολλῶν ἀποζημιώσεων, διότι αἱ θεθεῖσαι κατὰ πρῶτον **200,000** δραχ. ἦτο ὁ ἐλάχιστος ὅρος, καὶ διότι οἱ κάτοικοι τῶν νήσων εἶναι οἱ πτωχότεροι πάντων.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶναι δικαιότατοι, ὅτι πολλάκις ἡ Κυβέρνησις εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ περὶ τούτου, καὶ ὅτι τέλος ἐλπίζει ἐντὸς τῆς ἐρχομένης συνόδου νὰ κάμῃ τι πλειότερον ἢ νὰ αὐξήσῃ τὸ ἐτήσιον χορήγημα.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος, ὅτι ἐνῷ ὑποστηρίζει τοὺς λόγους τοῦ προλαλήσαντος ὑπὲρ τῶν νησιωτῶν, προσθέττει ὅτι κατὰ τὰ ψηφίσματα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως νὰ λησθῇ πρόνοια καὶ περὶ τῆς φρουρᾶς Μεσολογγίου. τοῦ στρατοῦ τοῦ Καραΐσκου, Κολοκοτρώνη, Μαυρομιχάλη καὶ λοιπῶν.

Παρετήρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ

Γερουσιαστὴς Κ. Μάλιος, ὅτι καλὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ ληφθῇ ἓν γενικὸν μέτρον. Πρὸς δὲ τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χρηστίδην, ἐλέγξαντα αὐτὸν ὅτι ὡς ὑπουργὸς ἄλλοτε εἶχεν ἐναντίαν ἰδέαν, ἀπήντησεν, ὅτι ἀπεδέξατο καὶ οὗτος τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ὅπερ ἔλαβε τὸ μέτρον τότε νὰ θεραπεύσῃ σήμερον μὲν ταύτην, αὔριον δὲ τὴν ἄλλην ἀνάγκην, ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Κράτους. Ἑπομένως τὸ κεφ. 2 μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἄρθρων ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς·

Κεφ. 2. Χρέος ἐσωτερικὸν · δρ. 226,870,

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ κεφάλαια μετὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἄρθρων κατὰ τάξιν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ψηφοφορίας, ὡς καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν· ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

Κεφ. 3.	Συντάξεις	δρ.	1,2[illegible]0,029
» 4.	Β. χορήγησις	»	1,000,000
» 5.	Ἀποζημ. Βουλῶν.	»	550,000
» 6α	Πρωεδρεῖα ὑπουργικ. Συμβουλίου	»	9,000
» 6β	Κεντρ. ὑπηρεσία	»	270,520
» 7.	Ταμεῖα	»	414,340
» 8.	Ἐπορεῖαι	»	218,320
» 9.	Ἔξοδα κλεισμένων χρέσεων . .	»	9,289:11
» 10.	Ἔξοδα διοικήσεως, ἐπιστασ. κλπ.	»	330,500
» 11.	Ἔμμεσοι φόροι	»	937,568
» 12.	Δημόσια καταστήματα	»	57,575
» 13.	Δημόσια νομίσματα	»	452,976
» 14.	Δημόσια κτήματα	»	137,614
» 15.	Διάφοροι πληρωμαὶ	»	40,000
» 16.	Ἀποζημιώσεις	»	200,000
» 17.	Συμψηφ. φαλαγγιτικῶν γραμματ.	»	100,000.
	Τὸ σύνολον αὐτῶν δραχμαὶ		6,294,977:33

Τεθέντος ὑπὸ συζήτησιν τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ ἔτους 1860, ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπὶ τῇ γενομένῃ αὐτοῦ παρατηρήσει ὑπό τινος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὅτι ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς θέλει φροντίσει νὰ φέρῃ ἐγκαίρως Νόμον διὰ τὰς αὐξήσεις ἐκείνας ὅσας πρέπει νὰ κανονίσῃ νόμος.

Ἀκολούθως ἀναγνωσθέντα τὰ διάφορα κεφάλαια αὐτοῦ μετὰ

τῶν διαφόρων ἐπίσης ἄρθρων αὐτοῦ, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας, ὅπως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

Κεφάλ. 1.	Κεντρικὴ ὑπηρεσία	δρ.	84,760
» 2.	Διπλωματικὴ ὑπηρεσία	»	373,580
» 3.	Προξενικὴ »	»	292,700
» 4.	Ἔξοδα μεταβλητέα	»	19,000
» 5.	Ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων		
	Τὸ σύνολον δραχμαὶ		740,040

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ κεφάλαια καὶ ἄρθρα κατὰ τάξιν, καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως καὶ τὸ σύνολον.

Ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

Κεφάλ. 1.	Προσωπικὸν	δρ.	780,160
» 2.	Ὑλικὸν	»	117,554
» 3.	Ὑποδίκων φυλακαὶ	»	104,135
» 4.	Ἔξοδα ποιν. δικαιοσύνης . . .	»	368,400
» 5.	Διάφορα ἔξοδα	»	22,765
	Καὶ τὸ σύνολον δραχμαὶ		1,393,005:06

Ἀναγνωσθέντα ἐπίσης τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τάξιν καὶ σειράν, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας, ὅπως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Ἔχουσι δὲ οὕτω·

Κεφάλ. 1.	Κεντρικὴ διοίκησις	δρ.	83,740
» 2.	Διοίκησις ἐπαρχιῶν	»	393,040
» 3.	Δημόσιος ἀσφάλεια	»	459,240
» 4.	» ὑγεία	»	363,410
» 5.	» οἰκονομία	»	675,127:96
» 6.	Δημόσιοι οἰκοδομαὶ	»	268,800
» 7.	Ὁδοποιΐα	»	478,000
» 8.	Λιμένες	»	11,000
» 9.	Βοήθειαι	»	98,000
» 10.	Ἐκτέλεσις σχεδίου Πρωτευούσης .	»	50,000
	Καὶ τὸ σύνολον δραχμαὶ		2,880,357:96

Ὁμοίως ἀνεγνώσθησαν κατὰ τάξιν τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν

Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας ὅπως καὶ τὸ σύνολον.

Ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς·

Κεφάλ. 1.	Κεντρικὴ ὑπηρεσία	δρ.	50,920
» 2.	Κλῆρος	»	197,137:88
» 3.	Ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις	»	811,085
» 4.	Δημοτικὴ »	»	157,320
» 5.	Ὑπότροποι	»	54,260
» 6.	Ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων . .	»	371

Τὸ σύνολον εἰς δραχμὰς 1,271,093:88

Κατόπιν ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης,
Δ. Α. Κουντουριώτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 25 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κουντουριώτην ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ὑπεγράφησαν.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς νομοσχέδια.

Τὸ περὶ ἀπονομῆς συντάξεως ἐκ 1,200 δραχ. εἰς τὸν Ἀντιστράτηγον Κ. Ἀνδρέαν Μεταξᾶν.

Ὁμοίως τὰ περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 80,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1859, ἀμφότερα δὲ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῶσι κατὰ σειράν.

Ἐπίσης ὑπέβαλε τὸ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ ἢ ἐφεδρείας τῶν στρατιωτῶν, ἐφ' οὗ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ.

Ὁμοίως τὸ περὶ καταργήσεως τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ συστηθῇ ἐπιτροπή.

Μετὰ ταῦτα τις τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν παρετήρησεν, ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν ἐν τέλει τῆς Βουλευτικῆς συνόδου παρουσιασθέντων πρὸς συζήτησιν νομοσχεδίων καταδεικνύει πόσον ὁ περιορισμὸς τῆς διαρκείας τῶν ἐργασιῶν ἀποβαίνει ἀντισυνταγματικὸς, δεσμευομένης οὕτω τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως, ἕνεκα τῆς ἐπισπεύσεως καὶ τοῦ κατεπείγοντος· ἐπρότεινε δὲ τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ διαρκείας τῶν βουλευτῶν ἐργασιῶν νόμου, καθόσον μάλιστα τοιαύτη περιστολὴ εἰς οὐδὲν ἄλλο συνταγματικὸν Κράτος ὑπάρχει.

Ἀποδεχθέντων τινῶν τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν τὴν γνώμην ταύτην, ἕτεροι παρετήρησαν, ὅτι καὶ ἂν ἡ κατάργησις τοῦ περὶ διαρκείας τῶν βουλευτικῶν ἔργων Νόμου δὲν γίνει, δύναται ὅμως νὰ τεθῇ προθεσμία τις ὁρίζουσα, ὅτι δεκαπέντε ἡμέρας λ. χ. πρὸ τῆς λήξεως τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιῶν ὑποχρεοῦται ἡ Κυβέρνησις νὰ καθυποβάλῃ ἅπαντα τὰ πρὸς συζήτησιν νομοσχέδια. διὰ νὰ μένῃ οὕτω εἰς τοὺς νομοθέτας ὁ ἀπαιτούμενος ὑλικὸς καιρὸς πρὸς διάσκεψιν.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ δεχθῇ κἀμμίαν προθεσμίαν, οὐδὲ βλέπει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεκτάσεως τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν. Ἀπεναντίας προσέθηκεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις σκοπεῖ νὰ καθυποβάλῃ τὰ νομοσχέδιά της μέχρι τέλους τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, ἡ δὲ Γερουσία δύναται νὰ ψηφίσῃ ὅσα νομίσῃ καλὸν, κρίνουσα τὰ λοιπὰ διὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον. Ἐσύστησαν δὲ ὡς κατεπείγοντα καὶ λίαν σπουδαῖα τὰ νομοσχέδια περὶ ἐφεδρείας τῶν στρατιωτῶν καὶ περὶ καταργήσεως τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, τῶν ὁποίων ἐζητήσατο τὴν ἐπιψήφισιν.

Ἀντέλεξάν τινες τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν, ὅτι τὰ νομοσχέδια ταῦτα, τὸ μὲν διότι θεωρεῖται λίαν σοβαρὸν, διότι περιέχει διατάξεις, αἵτινες ἐπιβάλλουσιν ὑποχρεώσεις εἰς στρατιώτας πρὸ πολλοῦ ἀρτιθέντας τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν νόμου ἄνευ τοιούτων, τὸ δὲ παρουσιάζεται μὲ πλῆθος διατάξεων ὡς μία νέα νομολογία, καὶ ἐπομένως, ἐπειδὴ δι' ἀμφότερα ποσῶς δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ὑλικὸς καιρὸς, ὅπως σκεφθῇ τὸ Σῶμα δῶσῃ δικαιολογουμένην τὴν ψῆφόν του, διὰ τοῦτο προτείνουσι τὴν ἀναβολὴν τῶν νομοσχεδίων τούτων, ἢ τοὐλάχιστον νὰ διατρέξωσι τὴν κανονικὴν αὐτῶν σειρὰν κατὰ τὰς διατυπώσεις τοῦ κανονισμοῦ, καὶ ἂν μὲν ὁ καιρὸς ἐπαρκέσῃ καλῶς, εἰδὲ θέλουσι μείνει διὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον.

Καὶ πάλιν ἐμμένοντος τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὴν πρότερον ἐκφρασθεῖσαν γνώμην του. Ἡ Γερουσία ἐπίμεινεν εἰς τὴν ἀπόφασίν της μὲ τὴν παρατή-

ρησιν, ὅτι μόνον διὰ τὸ περὶ ἐφεδρείας τῶν στρατιωτῶν δύναται νὰ σκεφθῇ μετὰ τὴν τύπωσίν του, ἂν δύναται νὰ τὸ συζητήσῃ κατὰ σειράν ἢ ὄχι.

Κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰσήγαγεν ἕτερον νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 14,880 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Ἐπίσης ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἰσήγαγε ἕτερον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 200,000 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1859 πρὸς ἀνέγερσιν ἐξεταστικῶν φυλακῶν.

Ἀμφότερα δὲ ἀπεφασίσθη νὰ συζητηθῶσι κατὰ σειράν.

Ἔχουσι δὲ ταῦτα ὡς ἐφεξῆς.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρώως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄ ρ θ. 1. Χορηγεῖται σύνταξις χρηματικὴ ἐκ δραχμῶν χιλίων διακοσίων ἀριθ. 1,200 κατὰ μῆνα εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Ἀνδρέαν Μεταξᾶν.

Ἄρθ. 2. Ἡ σύνταξις αὕτη θέλει συμψηφίζεσθαι μὲ τὰς ἀποδοχὰς, τὰς ὁποίας ὁ ἀντιστράτηγος Ἀνδρέας Μεταξᾶς ἀπολαμβάνει ἤδη, ὡς καὶ μὲ τὰς ὁποίας θέλει ἔχει ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως δημοσίων καθηκόντων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν νο-

μοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν ἔκτακτος πίστωσις δραχ. 80,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὸ τρέχον ἔτος προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐπέκτασιν τῶν δημοσίων καταστημάτων κλπ. τῶν ἐν Κύθνῳ λουτρῶν, καὶ πέποιθα, ὅτι λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῇ ἐκθέσει ἀναφερομένους λόγους, θέλετε παραδεχθῇ ἀσμένως τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρώως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν,

Ἄρθρον Μοναδικόν.

Χορηγεῖται ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν ὀγδοήκοντα χιλιάδων, ἀριθ. 80,000 ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, κατατασσομένη ὑπὸ ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐπιγραφόμενον « Ἐπέκτασις τῶν καταστημάτων τῶν ἐν Κύθνῳ δημοσίων λουτρῶν. »

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως καὶ τελειοποιήσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὑμῶν ὀργανισμοῦ. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ ταυτολογιῶν ὑποβάλλεται ὑμῖν

ἐγκλείστως ἀντίγραφον τῆς συνοδευούσης τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο εἰς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαΐου 1859.

Οἱ Ὑπουργοί,

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν,

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ. Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ.

Ο Θ Ω Ν.

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει εἰσαχθῆ ὑπὸ τῶν Ἡμετέρων ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΣΜΟΛΕΝΤΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον 1. Ὁ χρόνος τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἐλαττοῦται εἰς τρία ἔτη.

Ἄρθρον 2. Ἡ ἐλάττωσις ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἤδη ὑπηρετοῦντας, τοὺς συμπληρώσοντας τὴν τριετίαν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἢ καὶ πρίν, καθ' ὅσον ὁ ὡρισμένος ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν τοῦ στρατοῦ συμπληροῦται διὰ νέων καταταξέων.

Οἱ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου ἀντικατασταθέντος ὑποχρέωσιν ἀναλαβόντες ὀφείλουσι νὰ συμπληρώσωσι τὴν τετραετῆ θητείαν των.

Ἄρθρον 3. Οἱ μόνον τριετίαν ὑπηρετήσαντες μεταβαίνουσιν εἰς τριετῆ ἐφεδρείαν, τῆς ὁποίας διαρκούσης, καλοῦνται ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰ ὅπλα.

Ἄρθρον 4. Οἱ ἐξυπηρετήσαντες ἤδη, ὡς καὶ οἱ μέχρι τέλους τοῦ παρόντος ἔτους ἐξυπηρετήσοντες, οἱ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, καλοῦνται ἅπαντες ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰ ὅπλα ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν, καθόσον δὲν ὑπερβαίνουσι τὸ 40 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Ἡ τριετία αὕτη ἄρχεται διὰ μὲν τοὺς πρώτους ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, διὰ δὲ τοὺς δευτέρους ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀφέσεώς των.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προθυμουμένη νὰ διευκολύνῃ τὰς δίκας καὶ ὑποθέσεις τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μεταναστευόντων Ὀθωμανῶν, ἐγκατέστησε τὴν 26 Ἰουνίου 1836 Μικτὴν Ἐπιτροπήν, ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν συγκειμένην, ἥτις νὰ δικάσῃ πάσας τὰς μεταξὺ ὑπηκόων τῶν δύω Ἐπικρατειῶν, μέχρι τέλους Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀναρυείσας ἢ ἀναφυησομένας πραγματικὰς ἢ προσωπικὰς δίκας, τὰς πηγαζούσας ἐκ πωλήσεως ἀκινήτων κτημάτων. Αἱ δι' αὐτῆς τοῖς Ὀθωμανοῖς παρεχόμεναι ἐγγυήσεις ἦσαν ὅτι εἶχον ἐν τῷ δικαστηρίῳ μέλη ἔμπειρα τοῦ ὀθωμανικοῦ Δικαίου, καὶ ὅτι ἀπηλλάττοντο τῶν δικαστικῶν τύπων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὧν ἡ ἄγνοια ἠδύνατο νὰ τοὺς βλάψῃ· διὸ καὶ ὁ νόμος ἀπηγόρευσε τὴν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ἀντικατάστασιν διὰ πληρεξουσίων ἐκ τῆς τάξεως τῶν δικηγόρων (ἄρθρ. 9).

Διὰ δὲ διατάγματος τῆς 27 Αὐγούστου 1838 τὸ δικαίωμα τοῦ εἰσάγειν δίκας εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν παρετάθη μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1839, καὶ ἐξετάθη ἡ δικαιοδοσία αὐτῆς καὶ ἐπὶ δικῶν μεταξὺ Ἑλλήνων μόνον, ἂν ἐπήγαζεν ἐκ πωλήσεως ὀθωμανικῶν κτημάτων.

Καὶ ἤδη μὲν ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέτεινε τὴν ὕπαρξίν της πολὺ ἐπέκεινα τοῦ χρόνου, δι' ὃν ἐπὶ τῆς συστάσεώς της ὑπετίθετο ὅτι ἐγκατέστη, καὶ πολυετὴς πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ταχύτης τῆς τῶν δικῶν διεξαγωγῆς οὐδόλως ἦν, ὡς ἠλπίζετο, ἐν τῶν προτερημάτων τοῦ ἐκτάκτου τούτου δικαστηρίου.

Ἀλλ' ἡ ἐνέργεια τῆς Ἐπιτροπῆς διεκωλύθη ἔτι μᾶλλον μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1843 ἐπελθοῦσαν διάλυσιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, διότι, κατὰ τὸν νόμον, εἷς τῶν ἀντιπροέδρων αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγόμενος, ἦν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν περιπτώσει δυσχερείας τῶν μελῶν αὐτῆς, ἢ ἐπιδιαιτητής, ὥστε ἡ Ἐπιτροπὴ ἔμενεν ἄνευ ἐπιδιαιτητοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ σπουδαῖαι ὑποθέσεις μέχρι τῆς περιόδου τῆς δικοφηφίας ἀφικνούμεναι, προσέκοπτον καὶ δὲν προέβαινον

παραιτέρω, καὶ κατὰ καιροὺς ἡ Ὀθωμανικὴ Πρεσβεία ἀντέστη εἰς τινας ἀποπείρας γενομένας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ νὰ διορίσῃ αὐτὴ τὸν ἐπιδιαιτητήν.

Οὕτω τὸ ἔκτακτον τοῦτο δικαστήριον ἐξακολουθεῖ ὑπάρχον μὲν, ὀλίγα δὲ πράττον πρὸ εἰκοσιτριῶν ὅλων ἐτῶν· διὸ καὶ ἐνομίσθη ἀναγκαῖον νὰ τεθῶσι, τέλος ὅρια εἰς τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ, ὡς τοῦτο γίνεται διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου· Ἀλλ' ἵνα μὴ, τῆς καταργήσεως γενομένης διὰ μιᾶς, κινδυνεύσωσι τῶν διαδίκων συμφέροντα, τίθεται προθεσμία δύο ἐτῶν καὶ ἡμίσεως, ἐφ' ὧν αἱ πλεῖσται τῶν ἐκκρεμῶν δικῶν δύνανται νὰ ἐξαντληθῶσιν, ἢ καὶ πᾶσαι, ὅταν μάλιστα παραπεμφθῶσιν ἀμέσως εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων δίκαι, δι' ἃς οὐδεὶς λόγος ἐκδικάσεως ἐνώπιον ἐξαιρετικῆς ἐπιτροπῆς ὑπάρχει, καὶ διαγραφῶσι βαθμηδὸν καὶ πᾶσαι αἱ ὑπὸ τῶν διαδίκων ἐγκαταλειρθεῖσαι δίκαι, ὧν ὑπάρχουσι πάμπολλαι.

Τὸ Νομοσχέδιον κανονίζει συγχρόνως καὶ τὰ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ εἰς τρόπον παρέχοντα πᾶσαν ἐγγύησιν καὶ τοῖς ὀθωμανοῖς διαδίκοις, καὶ προσέτι αἴρει τὸ ὑπὸ τῆς πείρας ἀποδειχθὲν ὡς ἓν τῶν σπουδαίων πρισκομμάτων πρὸς διεξαγωγὴν τῶν δικῶν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπιτρέπον τὴν εἰς αὐτὴν παράστασιν δικηγόρων.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ Νόμος, οὗ τὴν ταχεῖαν ἐπιψήφισιν ἀνιστῶ εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπως μὴ παρατραβῇ καὶ ἐπὶ ἕτερον ἔτος ματαίως ἡ διάρκεια τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς
Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον, παραδεχθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηριχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ψηφισθέντες ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἡ μικτὴ ἐπιτροπὴ καταργεῖται μετὰ δύω καὶ ἥμισυ ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου. Αἱ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διαλύσεώς της ἐκκρεμεῖς ἐνώπιον αὐτῆς δίκαι μεταβιβάζονται εἰς τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 16—23 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἁρμόδια τακτικὰ δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐξακολουθεῖ ἡ παραιτέρω διεξαγωγὴ καὶ ἐκδίκασις αὐτῶν.

Ἄρθρ. 2. Ἅμα τῇ δημοσιεύσει τοῦ παρόντος νόμου μεταβιβάζονται εἰς τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἁρμόδια τακτικὰ δικαστήρια, ἐὰν ἐκ συμφώνου τὸ ζητήσωσιν οἱ διάδικοι παραιτούμενοι παντὸς δικαιώματος προσεπικλήσεως πρὸς παρέμβασιν ἢ ἀναγωγῆς κατὰ τρίτου, ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἐνώπιον τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐκκρεμεῖς διαφοραί, καθ' ἃς οὐδεὶς οὔτε τῶν κυρίων οὔτε τῶν τυχὸν κατὰ παρέμβασιν διαδίκων εἶναι Ὀθωμανός, καθ' ἃς, ἂν καὶ ὑπῆρξε πρότερον διάδικος Ὀθωμανός, βραδύτερον ὅμως τὸ δικαίωμα ἢ ἡ ὑποχρέωσις αὐτοῦ περιῆλθεν ὁπωσδήποτε εἰς μὴ Ὀθωμανόν, ἀναλαβόντα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι τὴν δίκην.

Ἐπὶ τῶν μεταβιβασθεισῶν κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια δικῶν, δὲν δύνανται ταῦτα νὰ δεχθῶσι προσεπικλήσεις πρὸς παρέμβασιν ἢ ἀναγωγὰς κατ' Ὀθωμανῶν, ἀλλ' ὀφείλουν ν' ἀποῤῥίπτωσιν αὐτὰς καὶ αὐτεπαγγέλτως.

Ἄρθρ. 3. Αἱ ἐκκρεμεῖς διαφοραὶ μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ μὴ, ἀφαιροῦνται τῆς δικαιοδοσίας τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς καὶ μεταβιβάζονται εἰς τὰ ἁρμόδια τακτικὰ δικαστήρια, ἐὰν, παρελθόντος ἑνὸς ἔτους ἀφ' ἧς γραφῶσιν ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὸ δελτίον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐκτεθῶσιν ἐν τῷ ἀιθουσητηρίῳ, οἱ διάδικοι ἢ οἱ νόμιμοι αὐτῶν πληρεξούσιοι δὲν ἐμφανίζωνται πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐκφώνησιν αὐτῶν, ἢ ἐὰν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ἢ οἱ πληρεξούσιοι τούτων, ἢ καὶ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ἐμφανιζόμενος, δὲν συζητῶσιν αὐτάς. καὶ οἱ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως προτεινόμενοι λόγοι δὲν γενῶσι δεκτοὶ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 4. Περὶ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐμφανίσεως ἢ μὴ, τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ μὴ τῶν λόγων τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως εἰς ὑστέραν συνεδρίασιν, γίνεται πρόχειρος τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 5. Οἱ διάδικοι δύνανται νὰ παραστῶσιν ἐνώπιον τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς δι' εἰδικῶν πληρεξουσίων εἴτε δικηγόρων εἴτε μὴ, προσηκόντως διωρισμένων διὰ συμβολαιογραφικῆς πρά-

ἐκτὸς ἂν προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις συντάσσει περὶ τοῦ διορισμοῦ τούτου ἔκθεσιν.

Ἄρθρ. 6. Εἰς περίπτωσιν δικοψηφίας, αἱ διαφέρουσαι γνῶμαι καταχωρίζονται διακεκριμένως εἰς πρακτικά, καὶ εἰδοποιεῖται κατὰ τὸν ταχύτερον ὅπως παρευρεθῇ εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ὁ ἐπιδιαιτητής. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐκλέγουσι, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἀπαξ διὰ πᾶσαν περίπτωσιν διχοψηφίας, ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, πρῶτον καὶ δεύτερον ἐπιδιαιτητήν· ὅταν δὲ ἐλλείψῃ ἑκάτερος τούτων, τὸν ἀναπληροῦσι ὁ ἕτερος.

Ἐὰν δὲ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν συμφωνήσωσι πρὸς ἐκλογὴν τινος τῶν ἐπιδιαιτητῶν, ἐκλέγεται οὗτος, συνενοήσει τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Ὀθωμανικῆς πρεσβείας.

Ἄρθρ. 7. Ὁ ἐπιδιαιτητὴς ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Ἄρθρ. 8. Ἐν περιπτώσει ἐξαιρέσεως ἢ νομίμου κωλύσεως τοῦ πρώτου ἐπιδιαιτητοῦ, καλεῖται ὁ δεύτερος· κωλυομένου ἢ ἐξαιρουμένου καὶ τούτου, ἡ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει, κατὰ τὸ ἄρθρον 6, ἕτερον ἐπιδιαιτητὴν διὰ τὴν προκειμένην δίκην. Εἰς αὐτὴν ἀπόκεινται προσέτι ν' ἀποφαίνηται, κατὰ πλειονοψηφίαν, περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῶν ἐξαιρέσεων καὶ τῶν κωλύσεων.

Ἄρθρ. 9. Περὶ τῆς κλητεύσεως τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων των εἰς τὴν περὶ τῆς ὑπὸ τῶν διαδίκων προταθείσης ἐξαιρέσεως τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ συζήτησιν, ὡς καὶ περὶ τῆς, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἐκλογῆς τοῦ ἀναπληρωματικοῦ ἐπιδιαιτητοῦ, συντάσσεται ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 10. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀφ' ἧς εἰδοποιήσωσι τὸν ἐπιδιαιτητήν, ἢ, ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 8, ἀφ' ἧς ἐκλέξωσι συμπληρωματικὸν ἐπιδιαιτητήν, συνέρχονται μετ' αὐτοῦ πρὸς διάσκεψιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἀφοῦ ἐν τῷ συμβουλίῳ ἐκθέσωσιν εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόθεσιν, ἀποπειρῶνται μετὰ τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ νὰ συμβιβάσωσι τὰ μέρη· μὴ κατορθωθέντος δὲ τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀρχεται ἡ διάσκεψις ἐν τῷ συμβουλίῳ, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ψηφοφορία. Ὁ ἐπιδιαιτητὴς δίδει τελευταῖος τὴν ψῆφόν του, δὲν δύναται ὅμως νὰ προτείνῃ νέαν γνώμην, ἀλλ' ὀφείλει νὰ παραδέχηται μίαν ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν. Ἡ ψῆφος τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ ἀποτελεῖ τὴν πλειονοψηφίαν, καθ' ἣν

γίνεται ἡ ἀπόφασις, ἥτις ὑπογράφεται παρὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ.

Ἄρθρ. 11. Εἰς χαρτόσημον τάξεως τεταρτης κλάσεως, ἤτοι δύω δραχμῶν, ὑπόκεινται αἱ προδικαστικαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 12. Εἰς χαρτόσημον τάξεως πεμπτης κλάσεως, ἤτοι τριῶν δραχμῶν, ὑπόκεινται αἱ ὁριστικαὶ ἀποφάσεις τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 13. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1836 περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου γινομένη πρᾶξις, ἡ ὁρίζουσα τὴν προθεσμίαν τῆς ἐμφανίσεως τῶν διαδίκων καὶ διατάττουσα τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἐνάγοντος καὶ τῶν συνημμένων ἐγγράφων, θέλει γράφεσθαι, ὡς μέχρι τοῦδε, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ εἰσῳκλεισμένον Νομοσχέδιον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 14,880 ἐπὶ τοῦ διὰ τὰ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Εἰσωκλείων δὲ καὶ ἀντίτυπον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, πέποιθα περὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἐπιμένον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει παρουσιασθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν σχετικὴν ζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ. Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν χρῆσιν 1849 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου χορηγεῖται ἀναπληρωτικὴ πίστωσις δεκατεσσάρων χιλιάδων ὀκτακοσίων ὀγδοήκοντα καταλογιζομένη εἰς τὰ ἑφεξῆς κεφάλαια καὶ ἄρθρα.

Κεφάλ. Α. Κεντρικὴ ὑπηρεσία.

Ἄρθρον 1.	Προσωπικόν.	δραχ.	14,080
» 2.	Ἔξοδα ὑπηρεσίας	»	800
		»	14,880

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ ἀνέγερσις δημοσίων ἐξεταστικῶν φυλακῶν ὁσημέραι καθίσταται ἀναγκαιοτάτη, ἰδίως δὲ εἰς πόλεις Καλαμῶν καὶ Σπάρτης, ὅπου αἱ χρησιμεύουσαι εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰδιωτικαὶ οἰκίαι εἰσὶ σαθραὶ καὶ δὲν παρέχουσιν ἀποχρῶσαν ἀσφάλειαν, ἐντεῦθεν δὲ συνεχεῖς ἀπόπειραι ἀποδράσεως τῶν ἐν αὐταῖς κρατουμένων· ἐκτὸς δὲ τούτου, μὴ οἰκοδομηθεῖσαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰσὶ στενόχωροι καὶ κακῶς διηρημέναι, καὶ πολλάκις, ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ὑποφέρει ἡ ὑγεία τῶν ὑποδίκων· διὰ νὰ ἀρθῶσιν ἐκ μέσου τὰ ἀτοπήματα ταῦτα λαβοῦσα τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μεγαλειότητος, ὑποβάλλω Νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀνέγερσις ἐξεταστικῶν φυλακῶν ἐν Σπάρτῃ καὶ Καλάμαις, ὅπου θεωρεῖται μᾶλλον κατεπείγον τὸ μέτρον τοῦτο νὰ ζητῆται ἡ πρὸς τοῦτο ἀναγκαία πίστωσις.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Μαΐου 1859.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.
Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, καὶ θέλει ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ τε καὶ

τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Μαΐου 1859.

ΟΘΩΝ.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον ὅπως ἀνεγείρῃ δημοσίας φυλακὰς εἰς τὰς πόλεις Σπάρτης καὶ Καλαμῶν.

Ἄρθρον 2. Διὰ τὴν ἀνωτέρω δαπάνην χορηγεῖται ἀναπληρωματικὴ πίστωσις εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ἐκ δραχμῶν διακοσίων χιλιάδων, ἀριθ. 200,000, ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου ς' ἄρθρου 1 «ἀνέγερσις φυλακῶν» τοῦ κατὰ τὸ 1859 εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀπαγγείλαντος ἀκολούθως τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους, ἀνεγνώσθη ὁ εἰδικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ κεφαλαίων καὶ ἄρθρων κατὰ τάξιν, ἅτινα ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀρ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας, ὅπως καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς.

Κερ. 1.	Μισθὸς καὶ ἐπιχορήγησις .	δραχ.	1,317,770:13
» 2.	Τροφαί	»	1,300,190:83
» 3.	Στρατιωτικαὶ χορηγήσεις	»	14,753:60
» 4.	Κατάλυσις	»	131,000
» 5.	Μετακομίσεις καὶ ὁδοιπορίαι .	»	78,000
» 6.	Νοσηλεία ἀσθενῶν	»	117,238;96
» 7.	Ἱππωνεία	»	12,500
» 8.	Ἔξοδα γραφείων τῶν σωματείων καὶ καταστημάτων	»	30,460
» 9.	Στρατιωτικὴ δικαιοσύνη . . .	»	26,753:50
» 10.	» ἐκπαίδευσις . . .	»	138,166

» 11. Ἀγγεία καὶ ἀπόμαχοι	»	175,737·78
» 12. Ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων	»	1,410·60
» 13. Χωροφυλακὴ	»	986,109·92
» 14. Λόχος προσβεστῶν	»	43,641·96
» 15 Ἱπποφόρβιον	»	35,733·72

καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν δραχ. 5,518,697

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ διάφορα Κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν κατὰ τάξιν μετὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἄρθρων ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας, ὅπως καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν· ἔχουσι δὲ ὡς ἑφεξῆς.

Κεφ. 1. Προσωπικὸν	δραχ.	1,010,651·08
» 2. Τροφαί	»	209,409·71
» 3. Ὑλικὸν	»	414,000
» 4. Ναυπηγία	»	370,000
» 5. Καταστήματα	»	206,800
» 6. Νοσηλεία	»	6,175
» 7. Ἐκπαίδευσις	»	27,000
» 8. Ἔξοδα γραφείων	»	16,080
» 9. Ὁδοιπορικὰ	»	9,800
» 10. Ναὸς ἁγίων	»	3,000
» 11. Φάρων καὶ φανῶν	»	18,000
» 12. Κλεισμένων χρήσεων	»	7,866·85

Καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν δραχ. 2,299,082·64

Ἀκολούθως ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 27, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Παπαπολίτη καὶ Χαραλάμπη ὡς τὸ ἐπισυνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀναγνώστας Μοναρχίδης	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Ἰάκωβος Παξιμαδᾶς	Ν
Τάκης Μαγγίνας	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	

Σπυρ. Τρικούπης		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Γκιόνης Τζιώρτζ		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντών. Μαρομιχάλης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἰωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γ. Παπακλιόπουλος	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Κωνστ. Πρωϊλέγιος	
Ἀδὰμ Δούκας		Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Φῶτος Παλαμίδης	Ν
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2, 3 κατὰ στιρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 27, ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, καὶ ὁμοίων ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς **13** Μαΐου ε. ε.

Προβάντες ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς.

Πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὸ Κοινόν, ὅτι ἡ Γερουσία μακρὰν τοῦ νὰ ἔχῃ ἄλλην ἰδέαν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἀσχολουμένων εἰς αὐτὴν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀπ' ἐναντίας αὐτὴ ὡς τὸ ἀνώτατον νομοθετικὸν Σῶμα ὕψωσε ἐκ τῶν πρώτων τὴν μεγαλητέραν φωνὴν ὑπὲρ αὐτῶν, διότι καθήκον εἶχε νὰ φροντίσῃ περὶ βελτιώσεως τῆς θλίψεως τοιούτων ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως καταστάσεώς των, ἤτοι περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας των, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, κατὰ προσθήκην ὅμως ἐπικουρικὴν λόγου τῆς ὑπερτιμήσεως ἀναβάλλων λοιπὸν τὸν λόγον ἐπὶ ἀντικειμένου καὶ ἐρ-

γου, ὅπερ προῆλθε κατὰ μέγιστον λόγον ἐκ τῶν εὐχῶν τῆς Γερουσίας, καὶ ὅπερ κοινῶς ὑποτίθεται ἢ ὅτι εἶναι τέλειον καὶ ἑπομένως ἀνεπίδεκτον πάσης ἀντιρρήσεως, ἢ ὅτι εἶναι ἀτελὲς ἢ ἡμιτελὲς, διότι δυνατὸν εἶναι νὰ προέλθωσιν ἐξαιρέσεις ἐκείνου ἢ ἐκείνου τοῦ κλάδου ἐκ τοῦ ὅλου τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς.

Ἡ ὑπηρεσία, Κύριοι, τῶν ἑπτὰ κλάδων ἐκ τῶν ὁποίων ὑποτελεῖται τὸ σύνολον αὐτῆς, εἶναι μία καὶ γενικὴ, διότι οἱ κλάδοι οὗτοι θεωροῦνται ὡς τόσοι δίδυμοι ἀδελφοὶ καὶ ἀποτελοῦσιν οἱονεὶ μίαν ἄλυσσον τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας· ὥστε ἡ ἀφαίρεσις ἢ ἡ μεταβολὴ τοῦ παραμικροῦ κρίκου φέρει μεγίστην ἀνωμαλίαν. Τινὲς ἀποδίδουσι προτεραιότητά τινα καὶ ἀξίαν περισσοτέραν εἰς τὴν μίαν καὶ ἕτερος εἰς τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ὅλων τῶν κλάδων ἡ ὑπηρεσία εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ ἐλάσσων ἐνέργεια τούτου ἢ ἐκείνου ἀποκαθιστᾷ τὸν ὀργανισμὸν τῆς ὅλης ὑπηρεσίας ἐλαττωματικὸν, δι' ὃν λόγον καὶ ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὡς ὑπηρεσίας γενικῆς, θεωροῦνται ἴσοι· τοιαύτην ὅμως ἐκτίμησιν καὶ τοιαύτην ἀναλογίαν δὲν βλέπω εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον· θεωρῶ μᾶλλον ἐξαιρέσεις μεγάλας λαβούσας χώραν ἕνεκα διατιμήσεως τῆς ὑπηρεσίας ἑκάστου κλάδου κατ' ἴδιον καὶ οὐχὶ κατὰ γενικὸν καὶ ἴσον μέτρον, καὶ ἕνεκα παραλείψεως οὐσιωδῶν μερῶν αὐτῆς. Ἔρχομαι ἤδη νὰ ἐξετάσω τὸ ἀντικείμενον ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν· ἡ Κυβέρνησις ὡς μήτηρ γενικὴ ὀφείλει νὰ προνοήσῃ περὶ ὅλων, διότι δυστυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχομεν ἄνδρας συγκεντροῦντας εἰς ἑαυτοὺς μεγάλας καταστάσεις καὶ ἑπομένως ἀνεξαρτήτους τῆς βοηθείας τοῦ δημοσίου, δι' ὃν λόγον ὡρίσθη κατὰ καιροὺς μισθὸς μόνιμος εἰς τοὺς νομοθέτας, μισθὸς ὁ ὁποῖος καὶ καθιερώθη ὡς ἡ ἀνωτέρα μονὰς τῆς μισθοδοτήσεως τῶν λοιπῶν ἐσωτερικῶν ὑπαλλήλων μετὰ τοὺς ὑπουργούς.

Ἂν καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ Κυβερνήτου ὑπῆρχε τὸ μέτρον τοῦτο, ἂς χρονολογήσωμεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀντιβασιλείας, καθ' ἣν οἱ τότε σύμβουλοι τοῦ Κράτους ἐκρίθη νὰ λαμβάνωσι κατ' ἀνώτατον ὅρον μισθὸν μέχρι 500 δραχμῶν, δὲν πρέπει δὲ νὰ θορυβῇ τινα ἡ λέξις μισθὸς, διότι αὕτη ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν λέξιν ἀποζημίωσις ἀντιμισθία χορηγήσεως καὶ τὰ παρόμοια, εἰς τὰ ὁποῖα μόνη διαφορὰ ὑπάρχει εἰς τὴν ἔκφρασιν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας νόμος

περὶ Δικαστηρίων ὥριζε τὸ νὰ λαμβάνωσι μισθὸν, ὅτε Πρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνὰ δραχ. 600, ὥστε ὑπῆρχε ἀνωμαλία ἀσυγχώρητος ἀπέναντι τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἀνωτάτου Σώματος, ὁ φρόνιμος τότε τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Πρόεδρος Ἀρμασπέργ ἐσπευσε νὰ θεραπεύσῃ τὸ πρᾶγμα, διατάξας τὸ νὰ λαμβάνωσιν οἱ σύμβουλοι 800 δραχμῶν λόγῳ ἐνοικίου καὶ λοιπῶν ἀναγκαίων τῆς μεταβάσεως αὐτῶν εἰς τὴν Καθέδραν, ἐπὶ τέλους δὲ ἔφερεν εἰς ἰσορροπίαν καὶ τὴν μισθοδοσίαν τούτων μὲ ἐκείνην τῶν ἀνωτέρων δικαστικῶν, διατηρήσας ἀνέπαφον τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν πρώτων· κατὰ τὰ 1843· ἂν καὶ ὑπῆρχε τὸ μέτρον τῆς ἐκδόσεως τῶν μισθῶν διὰ τὰς τότε οἰκονομικὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, καὶ ὅμως ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ δοθῇ εἰς μὲν τοὺς Γερουσιαστὰς ἀποζημίωσις δραχ. 500 κατὰ μῆνα ὡς ἀνώτατος μισθὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ Κράτους, εἰς δὲ τοὺς Βουλευτὰς ἀποζημίωσις δραχ. 250. Ἐπὶ τοῦ πρώτου κατὰ τὸν χρόνον τῆς συγκροτήσεως τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου ὑπουργείου τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ἀντιστρατήγου Κ. Α. Μεταξᾶ εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλὰς ὁ ὀργανισμὸς τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ὑπηρεσίας συμφώνως πρὸς τὰς εὐχὰς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τοὺς χρηματικοὺς πόρους τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν τῇ πρώτῃ Συνόδῳ ἀνεδείχθη ἡ ἀνωμαλία τῆς μισθοδοσίας τοῦ τε Προέδρου καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀναβαινούσας εἰς ποσὸν μὴ ἀνάλογον τοῦ ἀνωτάτου ὅρου· ἡ ἀνωμαλία αὕτη ἐξέλιπε διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων τούτων εἰς τὸ ποσὸν τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ τῶν 500 δραχμῶν.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ Συνόδῳ εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλὰς ὁ νόμος περὶ μισθοδοσίας τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, εἰς τὸν ὁποῖον ὡρίσθη ὡσαύτως ὁ μισθὸς τοῦ τε Προέδρου καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς δραχ. 500 κατὰ μῆνα κατὰ τὴν αὐτὴν βάσιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ Συνόδῳ ἀπεδέχθη καὶ ἀπεφασίσθη καὶ κοινοβουλευτικῶς ὡς ἀνώτατος ὅρος τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ὁ μισθὸς τῶν 500 δραχ. τοῦ Γερουσιαστοῦ καὶ κατ' αὐτὸν ὡρίσθη καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ἀνωτέρων δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἔκτοτε μέχρι τοῦδε ἡ μεγαλητέρα ἀκρίβεια ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου ἐπεκράτησε εἰς τὸ νὰ μὴ συγχισθῶσι τὰ οἰκονομικῶς κανονισμένα ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη,

καὶ μόνον μία ἐπῆλθεν πρὸ ὀλίγου αὔξησις ἄνευ τοῦ ὅρου τῶν 500 δραχ. εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ διεσθυντοῦ τοῦ Ναυσταθμοῦ· ἀλλ' ἡ τοιαύτη αὔξησις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μόνιμος μισθὸς βαθμοῦ καὶ ὑπηρεσίας, διότι ἐν αὐτῇ συμπεριλαμβάνονται καὶ ὅλαι αἱ παρακολουθοῦσαι τὸν βαθμὸν καὶ τὴν θέσιν χορηγήσεις καὶ ἀποζημιώσεις κατὰ τοὺς ναυτικοὺς Κανονισμούς, δι' οὓς λόγους καὶ ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Σώματος δεκτὴ μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ νὰ διαταχθῶσι καὶ τὰ περὶ ταύτης σύμφωνα μὲ τὰς ληφθησομένας βάσεις διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνέβησαν τὰ ἀκόλουθα· ὡς ἐμάθομεν εἰσήχθησαν ἀρχικῶς εἰς τὴν Βουλὴν δύο νομοσχέδια κανονίζοντα τὸ μὲν τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, τὸ δὲ τὸν προσδιορισμὸν αὐξήσεώς τινος ἐντὸς τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Βουλευτοῦ καὶ Γερουσιαστοῦ λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν τροφίμων καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων· ὡς ἠκούσαμεν ἀκολούθως λόγου γενομένου ἐν τῇ Βουλῇ περὶ αὐξήσεως καὶ τοῦ μισθοῦ τῶν Φαλαγγιτῶν, οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ὡς μὴ ἐπαρκούντων τῶν δημοσίων πόρων πρὸς τοῦτο, καθὼ εἶπον, παρήτησαν πρὸς ὄφελος αὐτῶν τὴν ἐν τῇ μισθοδοσίᾳ αὐτοῦ ὁρισμὸν αὔξησιν ἀναβαίνουσαν εἰς δραχ. 200 κατὰ μῆνα· μετὰ ταῦτα ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ εἰς συζήτησιν τὸ ἕτερον νομοσχέδιον τὸ ἀφορῶν τὴν αὔξησιν ἐκτὸς τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν τινὲς τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν ὡς ὑπὸ γενναίου αἰσθήματος κινούμενοι εἶπον ὅτι παραιτοῦν καὶ οὗτοι ὑπὲρ τῶν Φαλαγγιτῶν τὴν ἐν τῇ ἀποζημιώσει αὐτῶν προηγουμένην αὔξησιν· ἕτεροι δὲ προχωρήσαντες καὶ περαιτέρω ἐπρότειναν νὰ ἐξαλειφθῇ καὶ τῇ ὡρισμένῃ αὐξήσει ἐν τῇ ἀποζημιώσει ὑμῶν τῶν Γερουσιαστῶν, ἀποβλέποντες οὕτω ὁλόκληρον τὸ νομοσχέδιον ἄνευ τακτικῆς συζητήσεως, ἀλλὰ κατὰ συνεννόησιν ἔκτακτον· λέγων τοῦτο δὲν προτίθεμαι νὰ προσβάλω τὴν γενναιότητα τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ καταδείξω ὅτι δικαίωμα ἀφαιρέσεως καὶ τῆς ἐν τῇ ἀποζημιώσει ἡμῶν αὐξήσεως δὲν εἶχον, ὅπως δὲν εἶχον τόσον οὗτοι ὅσον καὶ οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ν' ἀφαιρέσωσι δικαιώματα ἀνήκοντα εἰς ὅλους τοὺς μέλλοντας Βουλευτὰς καὶ ὑπουργοὺς καὶ οὐχὶ εἰς τὸ πρόσωπόν των, καὶ ὅτι ἔδει νὰ ἀποδώσωσι καὶ εἰς ἡμᾶς τοιοῦτον αἴσθημα γενναιότητος καὶ νὰ ἀφήσωσι εἰς ἡμᾶς τὴν ἐξάσκησίν του, ἀλλὰ διὰ τῆς πράξεώς των δὲν μᾶς ἐθεώρησαν ἀξίους τοιαύτης ἐμπιστοσύνης.

Λέγουσιν, ὅτι κατὰ τὸ Σύνταγμα δὲν ἠνοίχθη νὰ λάβωμεν

ἀποζημίωσιν ἀνωτέραν τῶν 500 δραχμῶν, τὴν ἰδέαν ταύτην ἔρχομαι νὰ πολεμήσω· τὸ Σύνταγμα ὥρισεν ὡς ἀποζημίωσιν διὰ μὲν τοὺς Γερουσιαστὰς δραχμὰς 500, διὰ δὲ τοὺς Βουλευτὰς δραχ. 250, ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ὀργανικὴ καὶ οὐχὶ ἀναλλοίωτος, ὅπως εἶναι αἱ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ Συντάγματος, διότι ἡ Συνέλευσις δὲν ἠδύνατο νὰ δεσμεύσῃ τὴν μισθοδοσίαν τῶν νομοθετῶν, ὅταν αὕτη ἤθελε φανῇ ἀνεπαρκὴς καὶ μάλιστα τῶν Γερουσιαστῶν, οἵτινες εἶσι δεσμευμένοι αἰωνίως, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος, ἡ Κυβέρνησις ἔδει νὰ ἔλθῃ εἰς γενικόν τι μέτρον αὐξήσεως, διότι ἐὰν ὁ μισθὸς τῶν 500 ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως δὲν εἶναι ἐπαρκὴς καὶ πρέπει ν' αὐξηθῇ εἰς δραχ. π. χ. 500 πρὸς 20 τοῖς 0/0 διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς καὶ οἱ λοιποὶ μισθοί, ἐπιχορηγήσεις συντάξεις καὶ τὰ παρόμοια καὶ πρέπει νὰ αὐξηθῶσι· ὥστε τὸ τοιοῦτο μέτρον πρέπει νὰ ἔλθῃ γενικὸν καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας ὅλων ἀπὸ τοῦ μικροτέρου μέχρι τοῦ μεγαλητέρου, τὸ παρὸν ὅμως νομοσχέδιον δὲν περιέχει γενικὴν βάσιν, ἄλλου μὲν αὐξάνει, ἄλλου δὲ παραλείπει καὶ τὸ χείριστον δὲν ρυθμίζει εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς αὐξήσεως ἴσην τινὰ ἀναλογίαν καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνατρέπει ὅλην τὴν ἱεραρχίαν, ὅλην τὴν βαθμολογίαν, ἣν καθιέρωσεν ὑπηρεσία 25 ἐτῶν περίπου, διότι ἂς ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Ἀντιβασιλεία ὡς πρὸς τὰς βαθμολογίας διετήρησεν ἀναλογίαν σύμφωνα μὲ τοὺς ἀληθεῖς κανόνας καὶ ἄνευ συμπαθείας πρός τινα τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἐνταῦθα τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἠχαριστήθη νὰ δώσῃ ὑπεροχήν τινα εἰς μόνον τὴν μισθοδοσίαν τοῦ τε Προέδρου καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλὰ προέβη εἰς τὸ νὰ δώσῃ ὑπεροχὴν καὶ εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τοῦ Β. ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ εἰς ἄλλους τινὰς ὑποδεεστέρους, καὶ διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης κατεβίβασε τὴν ἀξίαν τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τούτου, ἅτινα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παύουσι νὰ ἔχωσι τὴν ἀνήκουσαν ἱεραρχίαν καὶ βαθμολογίαν ἀπέναντι τῶν ὀνομασθέντων, ἂν καὶ ἀνώτεροι νομοθέται.

Παρατηρεῖται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου τούτου ὅτι εἰς τὸν οἰκονομικὸν καὶ τὸν δικαστικὸν κλάδον ὡρίσθη περισσοτέρα αὔξησις, εἰς δὲ τὸν στρατιωτικὸν κλάδον ἐκανονίσθη μισθοδοσία ὀλιγαρκής, ἥτις δὲν θέλει ἐπαρκέσει καὶ μάλιστα εἰς τοὺς κατωτέρους ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, ὥστε διὰ νὰ μὴ προέλθῃ αὐτὸ τὸ σκάνδαλον ἔπρεπε

νὰ κανονισθῇ ἡ αὔξησις κατ' ἴσην ἀναλογίαν 20 τοῖς 0/0, ἢ καὶ περισσότερον. Μεταβαίνω εἰς τὸν Διοικητικὸν κλάδον· ἡ αὔξησις εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Νομάρχου κανονίζεται κατὰ 20 τοῖς 0|0, ἐνῷ ἡ εἰς τὴν μισθοδοσίαν ἄλλων φέρεται κατὰ 60 τοῖς 0|0 καὶ περισσότερον τούτων· ἡ θέσις, Κύριοι, τοῦ Νομάρχου εἶναι ὑψηλὴ καὶ δι' αὐτὸν ἔπρεπε νὰ ὁρισθῇ μία τῶν ἀνωτέρω μισθοδοσιῶν καὶ μάλιστα δι' ἐκείνην τοῦ Νομάρχου Σύρου, τῆς Καθέδρας, καὶ τῶν Πατρῶν· οἱ ἔπαρχοι εἰσὶν ὡσαύτως τὸ δεύτερον Διοικητικὸν ὄργανον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἀλλὰ μισθοδοτοῦνται καὶ οὗτοι ὀλιγώτερον τῶν τελωνῶν ά καὶ β' τάξεως καὶ πολλῶν ἐκ τῶν ὁμοιοβάθμων, ὥστε εἰς τὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχουσι τοιοῦτοι τελωνιακοὶ ὑπάλληλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ ἔπαρχοι θέλουν ἔχει βαθμολογίαν κατωτέραν, τῆς βαθμολογίας ἐκείνων· διὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τὰ χρηματικὰ μέσα ὅσα ἦσαν πρὸς διάθεσιν ἔπρεπε νὰ διανεμηθῶσι κατ' ἴσην ἀναλογίαν καὶ μὲ δικαιοσύνην· αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς ἄλλας διαφόρους ὑπηρεσίας, ὥστε τὸ νομοσχέδιον ἀνέτρεψε πᾶσαν βαθμολογίαν, τὴν ὁποίαν ἡ μισθοδοσία καθιέρωσε· παραλείπω τὰς λοιπὰς λεπτομερείας καὶ λέγω ὅτι ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἄδικος, διότι δὲν εἶναι γενικῶς καλός, διὸ καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ θεραπεία, διὰ ν' ἀπομακρυνθῶσι δὲ συγχρόνως τὰ συνήθη βωμολοχήματα καὶ διὰ νὰ ἐκλείψῃ πᾶσα μομφὴ κατὰ τῶν κατὰ μέρος ὑπουργῶν ἔχω μίαν γνώμην συμβιβαστικήν, προτείνω νὰ παραχωρήσωμεν μὲν ὅ,τι ζητεῖ ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ νὰ τὸ παραχωρίσωμεν προσωρινῶς πρὸς οἰκονομίαν τῶν δημοσίων λειτουργῶν μεχρισοῦ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐπομένην Σύνοδον φέρει καταλληλότερον νομοσχέδιον, νὰ παραχωρήσωμεν δὲ καὶ τι περίσσευμα διὰ νὰ οἰκονομηθῶσι καὶ οἱ μικρότεροι παραλειφθέντες ὑπάλληλοι στρατιωτικοὶ πολιτικοὶ καὶ λοιποί.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω λέξεις τινας ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, περὶ ὧν ἐλάλησε ὁ προαγορεύσας Κ. Γερουσιαστής· βεβαίως ἦλθεν εἰς τὴν θέσιν νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν συμπεριελήφθησαν οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, διότι δὲν ἐνθυμήθη οὔτε τὸν περὶ προσκαίρου χορηγίας νόμον τοῦ **1856**, οὔτε τὸν περὶ αὐξήσεως τῆς μερίδος τοῦ ἄρτου εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ ὑπαξιωματικοὺς τοῦ **1858**· ἡ αὔξησις, ἥτις γίνεται δυνάμει τοῦ πρώτου νόμου εἰς τὸν μισθὸν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ ἡ αὔξησις τῆς

μερίδος τοῦ ἄρτου φέρουσι μηνιαίαν αὔξησιν δραχ. 3 καθ' ἕνα ἕκαστον ἄνδρα, ἐτησίαν δὲ δραχ. 36 καὶ δι' ὅλον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν τὴν ποσότητα τῶν δραχμῶν τριακοσίων ἑξήκοντα χιλιάδων· ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν πρὶν φροντίσει διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐφρόντισε προηγουμένως διὰ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν φερομένην διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀνωτέρω καὶ κατωτέρων ἀξιωματικῶν παρατηρῶ, ὅτι ἡ αὔξησις ὅπως φέρεται δὲν προσβάλλει τὴν μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν βαθμολογίαν καὶ ἱεραρχίαν, διότι οὐδεμία μεταβολὴ εἰς ἀμφότερα ταῦτα προέρχεται.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμίδης.

Οἱ λόγοι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἀνέφερε ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δὲν εἶναι διαρκεῖς, καὶ γίνονται μόνον τοιοῦτοι, ὅταν παραδεχθῶσιν ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς, διότι τὰ ἀποφασισθέντα ἐνομοθετήθησαν ἐν προσωρινότητι διὰ τὰς περιστάσεις, διὸ καὶ λέγω, ὅτι περὶ αὐτῶν τῶν ὑπαξιωματικῶν δηλονότι καὶ στρατιωτῶν ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ περισσοτέρα πρόνοια καὶ περισσοτέρα αὔξησις, διότι ἡ χορήγησις, οἵαν ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργός, δὲν εἶναι ἐπαρκής.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐπανέλαβεν, ὅτι οἱ νόμοι ἐκεῖνοι εἶναι διαρκεῖς.

Προσέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν·

Οἱ ἑλληνικοὶ μισθοί, οἵτινες δίδονται εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους εἶναι λίαν εὐτελεῖς καὶ προσδιωρίσθησαν εἰς μίαν ἐποχήν, καθ' ἣν τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν ἦτον εἰς εὐπορίαν. Ἔκτοτε ἐπῆλθε μία ἀνατίμησις τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε εἰς ὅλα τὰ Κράτη ἠναγκάσθησαν αἱ Κυβερνήσεις νὰ κάμωσι αὔξησιν μισθῶν· τὴν ἀνάγκην ταύτην ἠσθάνθημεν καὶ ἡμεῖς· ἀλλὰ καθὼς εἰς τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν μισθοδοσιῶν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν παροῦσαν αὔξησιν δὲν ἠδυνάμεθα εἰμὴ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν προϋπολογισμόν, διότι λαμβάνομεν μίαν εὐθύνην. Ἐλάβομεν λοιπὸν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάσαμεν τὰ διαρκῆ εἰσοδήματά μας καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεών μας ἐφέραμεν τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον· Ἕκαστος ὑπουργὸς ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπηρεσίαν, ἣν ἕκαστος ὑπάλληλός του ἐνεργεῖ καὶ τὴν μισθοδοσίαν, ἣν ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ καὶ ἔκαμε τὴν ἀνήκουσαν ἀπάντησιν· ἀλλ' ἐκ προοιμίου ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ ταμεῖον δὲν ἐπήρκει εἰς αὐτὴν

τὴν ἀναλογίαν τῶν ἀπαιτήσεων· ἐτέθη λοιπὸν ἐπομένως ὡς βάσις γενικὴ τὸ 20 τοῖς 0/0, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν βάσιν ταύτην τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν ἀνεβιβάζετο εἰς ποσὸν πλέον τοῦ δέοντος, καὶ διὰ τοῦτο εἶδεν ἀνάγκη νὰ παραληφθῶσιν ἐκεῖναι αἱ ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν ἀναγκαῖαι καὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἔλθῃ βαθμηδὸν ἡ κατάργησις, ἢ τῶν ὁποίων τὰ ἔργα εἶναι μεδαμινὰ καὶ μὴ ἄξια περισσοτέρας ἀμοιβῆς· καθὼς δὲ εἰς μερικὰς ὑπηρεσίας δὲν ἔγεινε παντελῶς αὔξησις διὰ τοὺς λόγους τούτους, τοιουτοτρόπως ἐθεωρήθη καλὸν νὰ γίνῃ ἐξαίρεσίς τις τοῦ 20 τοῖς 0/0, ὡς πρὸς ἄλλας ὑπηρεσίας, διότι εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ Νομάρχαι δὲν λαμβάνουσι τὸν αὐτὸν μισθὸν, ἂν καὶ ἔχουσι τὸν αὐτὸν βαθμόν. Εἴς τινας ὑπηρεσίας ἐδόθη περισσοτέρα μισθοδοσία οὐχὶ χάριν τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ χάριν τῆς εὐθύνης, ἣν ὁ ὑπάλληλος ἀναλαμβάνει ὡς ἐκ τοῦ ἐπισφαλοῦς τῆς ὑπηρεσίας του. Εἰς ὅλα τὰ Κράτη τοιουτοτρόπως διανέμεται ἡ μισθοδοσία· λαβόντες λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὴν λογικὴν ἀπαίτησιν τῆς ὑπηρεσίας ἐκανονίσαμεν περισσοτέραν αὔξησιν εἰς μερικὰς ὑπηρεσίας, διὰ τὰς ὁποίας εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ δώσωμεν τὸν ἀποχρῶντα λόγον.

Ἀλλὰ διατί νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Κυβέρνησις ὅλας γενικῶς τὰς ὑπηρεσίας, εἶπεν ὁ πρώην-λαλήσας Γερουσιαστής; Ἡ Κυβέρνησις κατ' ἀρχὰς ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ κατόπιν σκεφθεῖσα, ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἀνάλογος αὔξησις εἰς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων καθυπέβαλεν ἴδιον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐθεώρησε δίκαιον καθόσον ἐξετίμησεν ὡς ἀναπαρκεῖς τὰς χορηγουμένας ἀποζημιώσεις.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐν τῇ Βουλῇ ἐγένετο μομφή τις κατὰ τοῦ ὑπουργείου ὡς μὴ φροντίσαντος διὰ τοὺς ἀγωνιστὰς Φαλαγγίτας. Τὸ ὑπουργεῖον κατὰ τὴν διάσκεψίν του ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν οὐχὶ μόνον ταύτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνταξιούχους, τὸ ἀνεπαρκὲς ὅμως τοῦ ταμείου ἠνάγκασεν αὐτὸ νὰ σκεφθῇ ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ πρώτου νομοσχεδίου, θεωρήσαν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ προσδιορίσῃ διὰ τοὺς Φαλαγγίτας ἰδιαίτερον ποσὸν, διότι διὰ νέου νόμου παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς ἀπερχομένους εἰς τὰς ἑστίας των πλήρη τὴν μισθὸν, ἐνῷ κατὰ τὸν στρατιωτικὸν ὀργανισμὸν ἀπελάμβανον τὰ 2/3 αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Βουλὴν ἐν τούτοις ἐκρίθη εὔλογον νὰ καταταχθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο τῆς αὐξήσεως κατὰ συνέπειαν τὸ ὑπουργεῖον μὴ ἔχον ἄλλα μέτρα νὰ θεραπεύσῃ καὶ τὴν

ἀνάγκην αὐτῶν, παρέτεινε πρὸς ὄρελος τούτων τὴν ὡρισμένην αὔξησιν τῶν 200 δραχμῶν κατὰ μῆνα εἰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν μελῶν του καὶ οὕτως κατηρτίσθη καὶ ἐπεψηφίσθη τὸ ὑπ' ὄψιν σας νομοσχέδιον· ἡ Βουλὴ κατόπιν συζητήσασα καὶ τὸ ἕτερον νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν ἐνόμισεν, ὅτι ἔχει δικαίωμα, καθὸ σῶμα τὸ ὁποῖον κατὰ πρῶτον ἐξετάζει τὰς δαπάνας, ν' ἀποβλέψῃ ὁλόκληρον τὸ τοιοῦτο νομοσχέδιον ὑπὲρ τῶν ραλαγγιτῶν· ἐὰν λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπομένην Σύνοδον ἔχωμεν περισσότερα ἔσοδα ἡ Κυβέρνησις θέλει προθυμοποιηθῇ νὰ φέρῃ νομοσχέδιον καὶ ὑπὲρ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων.

Ἐπῆνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Φρονῶ, ὅτι διὰ τῆς ὁμιλίας μου θὰ δώσω λαβὴν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἂς ὁρίσωσι οἱ δώσαντες τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης λαβῆς· τὸ παρὸν ζήτημα εἶναι δυσάρεστον καὶ οὐ μόναν τὸ φάρμακον τὸ ὁποῖον ἠθέλησαν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ νὰ ποτίσωσι τοὺς φίλους των καὶ μὴ φίλους των εἶναι πικρὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις εἰς ἣν τοὺς κατέταξαν περιέχει τριβόλους καὶ ἀκάνθας, διότι δὲν ἐσυμβουλεύθησαν προηγουμένως τοὺς δυναμένους νὰ γνωμοδοτήσωσι καὶ νὰ δώσωσιν ἰδέαν τινὰ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ζητήματος.

Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ εἴπωσι καὶ διὰ τοῦ τύπου νὰ ἐκθέσωσιν ἰδέας ἀλλοίας τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν συμβιβαστικῶν πράξεων, ἄλλοι ἐνόμισαν, ὅτι ἡ γενναιότης καὶ ἡ αὐθάδεια εἶναι ταυτοσήμαντα, ἀλλὰ κανὲν ἐξ αὐτῶν δὲν ὑφίσταται· ὅταν, Κύριοι, παρουσιάζωνται ἀντικείμενα σοβαρὰ τὰ μέλη τῶν πολυμελῶν Σωμάτων συνέρχονται καὶ προσζητοῦν τὰ ἀντικείμενα ταῦτα διὰ νὰ ἀνταλλάξωσι, τὰς ὁποίας φέρουσιν ἐπ' αὐτῶν ἰδέας, τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὸ ὑπὸ σζήτησιν ἀντικείμενον τοιούτοτι τὰ μέλη τῆς Γερουσίας συνελθόντα εἰς ἰδιαιτέραν συνάθροισιν συνεσκέφθησαν περὶ τῶν διαφόρων γνωμῶν καὶ τῶν διαφόρων ἰσχυρῶν λόγων, οἵτινες ἔφεραν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς ὃν βαθμὸν ἐφθασεν, ἂν λόγοι οἰκουμενικοὶ ἢ πολιτικοὶ ὑπηγόρευσαν τὴν τοιαύτην διεύθυνσιν, εὕρομεν, ὅτι οὐδεὶς λόγος πολιτικὸς ἢ οἰκουμενικὸς ὤθησε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν τοιοῦτον βαθμὸν, καὶ γινώσκομεν, ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν οὐδέποτε ἐγένετο λόγος ἐκ μέρους αὐτῆς περὶ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως Βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν νομοσχεδίου, διότι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὡς Σῶμα ἀνεξάρτητον δὲν εἶχε δικαίωμα ν' ἀποφασισθῇ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ ἄλ-

λου Σώματος ἐπίσης ἀνεξαρτήτου, καὶ ἔπραξαν σήμερον ἀναλόγως τῆς θέσεως εἰς ἣν εὑρίσκονται.

Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, λέγω, ὅτι πρόκειται περὶ μισθοδοσίας πέντε χιλιάδων ἀνθρώπων, ὥστε ἂν παραδεχθῶμεν αὐτό, ὅπως ἔχει, ἀπ' ἐγκαθιδρύσωμεν τὴν ἀδικίαν, διότι ἐν αὐτῷ δὲν φυλάττεται καμμία ἀναλογία· ἂν τὸ ἀποῤῥίψωμεν θέλει ἀναβληθῆ ἡ ἐπὶ τὸ τελειότερον σύνταξίς του ὡς λήγούσης τῆς Συνόδου καὶ περιόδου, καὶ θέλει ἀποδοθῆ εἰς ἡμᾶς μορφή· ἡ μισθοδοσία, Κύριοι, ἀκολουθεῖ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν θέσιν, ὥστε τὸ παρὸν νομοσχέδιον μὴ ἀκολουθῶν τὸν κανόνα τοῦτον φέρει μεγίστην ἀνωμαλίαν κατὰ τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκω καὶ παρατηρῶ εἰς τὴν παροῦσαν ὁμιλίαν μου πίνακα· τούτου ἕνεκα προῆλθομεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀποῤῥίψωμεν τὸ νομοσχέδιον διὰ νὰ μὴ προξενήσωμεν ἀδικίαν εἰς πέντε χιλιάδας ὑπαλλήλους. Ναὶ δυνάμεθα νὰ παραχωρήσωμεν χρήματα καὶ εἴμεθα γενναιότεροι ὅλων πρὸς τὴν τοιαύτην παραχώρησιν, ἀλλὰ δὲν παραχωροῦμεν τὴν ὑπάλληλον τῆς θέσεως, εἰς ἣν μᾶς ἔθεσεν ὁ ἡγεμὼν καὶ τὸ ἔθνος, δὲν θέλομεν νὰ θέσωμεν τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ εἰς τὴν πέμπτην τάξιν, διότι ὅταν ὁ μισθὸς τοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἀνώτατος τοῦ Γερουσιαστοῦ, ὁ Γερουσιαστὴς δὲν δύναται νὰ σταθῇ εἰς ἣν ἔξοχον θέσιν τὸν ἔθεσε τὸ Σύνταγμα καὶ ἡ ἀξιοπρέπειά του προσβάλλεται· τὸ Σῶμα λοιπὸν παρεδέχθη, ὥστε ἡ προκειμένη αὔξησις νὰ δοθῇ προσωρινῶς λόγῳ ὑπερτιμήσεως, καὶ τὸ ὑπουργεῖον νὰ φέρῃ κατὰ τὴν ἐπομένην Σύνοδον νομοσχέδιον τελειότερον, διότι ἕκαστος Γερουσιαστὴς δὲν δύναται νὰ ὑπηρετήσῃ ὑπὲρ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς θέσεώς του. Προτείνω λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως, τὸ ὁποῖον θέλει ἰσχύει δι' ἓν μόνον ἔτος.

Ἐπέτρεψεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ εἰπω ὀλίγας λέξεις εἰς ἀπάντησιν θεωριῶν τινων τὰς ὁποίας ἐξέθηκαν οἱ προλαλήσαντες· μὲ λύπην μου ἤκουσα, ὅτι ἡ μισθοδοσία εἶναι ἡ βάσις τοῦ Καθεστῶτος ἡ βάσις τῆς θέσεως. Ἐὰν εἶχετο ἀληθείας πῶς συμβιβάζεται τὸ τοιοῦτον εἰς Κράτη κατὰ τὰ ὁποῖα οὐδεμία ἀμοιβὴ δίδεται εἰς τοιαύτας νομοθετικὰς θέσεις καὶ ἄλλας; ἀλλ' ἂς ἀφίσωμεν τὰ ξένα παραδείγματα καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἰδικά μας· ἡ θέσις, Κύριοι, τοῦ Βουλευτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως, ἥτις αὐτῇ ἀποδίδεται, εἶναι θέσις ὑπουργικοῦ Γραμματέως ἢ ἄλλου τοιούτου; οὐχί βέβαια, εἶναι θέσις ὁμοτίμου τοῦ Γερουσιαστοῦ,

εἶναι θέσις νομοθέτου· τὸ μέτρον δὲ τῆς ἐκ δραχμῶν 250 ἀποζημιώσεως τοῦ Βουλευτοῦ εἶναι μέτρον τῆς ἐλάσσονος ἀξίας τοῦ Βουλευτοῦ αὐτοῦ; ἄραγε ἡ ἀποζημίωσις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς ἀποχρῶσα διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἐξόδων, εἰς ἃ ὑποκίπτει ὁ Βουλευτὴς μεταβαίνων καὶ διαμένων εἴς τινα καιρὸν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὡς ἐθεωρήθη τοιαύτη καὶ ἡ ἀποδιδομένη εἰς τὸν Γερουσιαστήν· ὥστε ἡ ἀποζημίωσις εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς θέσεως ἑκάστου τῶν νομοθετῶν. Ἐὰν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνωτάτην περιωπὴν καταβῶμεν εἰς τὴν κατωτέρω θέλομεν εὕρει διαφόρους δυσαναλογίας, καὶ ταύτης ἕνεκα ἔρχεται νὰ θεραπεύσῃ τὸ παρὸν νομοσχέδιον, ὅσον ἐνέστι δυνατόν. Ἄνθρωποι ὑπηρεσίας, εἰς ἣν ἀπαιτοῦνται ἄνδρες ἐπιστήμης καὶ φώτων οὐκ εὐκαταφρονήτων δὲν ἐμισθοδοτοῦντο ἐπαρκῶς καὶ ἔπρεπε νὰ θεραπευθῇ αὐτὴ ἡ ἔλλειψις διὰ νὰ προσελκυθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἱκανότητος, ἡ θεραπεία αὕτη ἐγένετο εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον εἰς ὃν ἀπαιτοῦνται ἄνδρες ἐπιστήμης καὶ νομικῶν γνώσεων· τοιοῦτόν τι ἐγένετο καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ Κ. Νοταρᾶ, ὅτε ηὔξησεν ἡ μισθοδοσίαν τινῶν ἐκ τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, διότι ἐθεωρήθη καὶ θεωρεῖται, ὅτι ὁ μισθὸς δὲν εἶναι τὸ μέτρον τῆς ἀξίας ἢ τῆς θέσεως τοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ τῆς ἀντιμισθίας, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀνάλογος τῆς διαχειρίσεως τῶν κινδύνων καὶ τῶν παρομοίων μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι περιβεβλημένη· διὰ τοῦτο κατεβλήθη ἡ προσπάθεια νὰ θεραπευθῶσιν αὐταὶ αἱ δυσαναλογίαι καὶ ἂν τὸ παρὸν μέτρον δὲν εἶναι τέλειον ἐλπίζομεν θέλουν ληφθῆ μέτρα, ὥστε ν' ἀναπληρωθῶσιν ὅλαι αἱ ἐλλείψεις.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, εἶπε,

Τὸ ἔργον, Κύριοι, τὸ ὁποῖον ὑπεβλήθη σήμερον εἰς τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν ἡμῶν, εἰσήχθη ὡς βλέπετε εἰς τὸ τέλος τῆς λήξεως τῆς συνόδου καὶ σκεπασμένον μὲ σωρὸν ἄλλων νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα ἐψηφίσθησαν καὶ ψηφίζονται ἀσυζητητί. Τὸ παρὸν νομοσχέδιον ὡς ὀργανικὸν ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον ἡμῶν πρὸ πολλοῦ διὰ νὰ ἔχωμεν τὸν ἀπαιτούμενον ὑλικὸν καιρὸν καὶ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τῶν κανονισμῶν τῶν διαφόρων ὑπουργείων, ἐφ' ὧν στηρίζεται κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν, ἐπίσης καὶ τοὺς τῶν ξένων Κρατῶν, τοὺς πίνακας τῆς ὑπηρεσίας, ὅσα τέλος ἠδύναντο νὰ πείσωσιν ἡμᾶς, ὅτι ὑδόμεν ἐν γνώσει τὴν ψῆφόν μας. Πῶς δὲ τὸ κατ' ἐμὲ εὑρίσκομαι εἰς τὴν

ἀνάγκην νὰ παραδεχθῶ ἐν συνόλῳ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει, ἢ ἐν συνόλῳ νὰ δώσω ἐναντίον κατ' αὐτοῦ ψῆφον.

Εἶχε δίκαιον βεβαίως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἰπών, ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ Βουλευτοῦ καὶ Γερουσιαστοῦ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς μισθοδοσίας, ἡ ὕπαρξις ὅμως τῶν νομοθετῶν τούτων πρέπει πάντοτε νὰ λαμβάνεται ὑπὸ τὴν ὀφρυδα τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπιδέχετο ἀρκετῆς ἀναπτύξεως, ἀλλ' ὁ καιρὸς τῆς συζητήσεως δὲν ἐπαρκεῖ σήμερον.

Παρετηρήθη δέ, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, τινὲς τῶν ΚΚ. συναδέλφων ἡμῶν μὲ τὸν ὀλίγον καιρόν, ὅστις τοὺς ἔμεινε πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν, εὗρον μεγίστην δυσαναλογίαν τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἤθελον εὑρίσκεσθαι εἰσέτι ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς ἐκπλήξεως, ἣν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ δυσαναλογία αὕτη, ἂν δὲν ἐπῆρχετο κατόπιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα μὴ κλονίσῃ ὀλίγον. Σημειοῦμαι λοιπόν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἔχῃ δίκαιον ὡς πρὸς τὰς ἀρχάς, αἵτινες τὴν ὥθησαν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο καὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ, δικαιούμεθα ὅμως καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν τοὺς ἐπ' αὐτῶν διισταγμούς μας.

Εἰς ἄλλα τὰ Κράτη, τῷ ὄντι, ὁ λόγος τῆς ὑπερτιμήσεως κατὰ πρῶτον ὥθησε τὴν ἐπελθοῦσαν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας καὶ ποσῶς ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ διορθώσωσι τὰ κακῶς δεθέντα κείμενα, ὅπως καὶ ἡ ἡμετέρα Κυβέρνησις πιστεύω ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπερτιμήσεως ὡρμήθη, ἀλλ' ὡς βλέπετε δὲν ἔμειναν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἰδέαν, ἀλλ' ἤθελησε νὰ συμπληρώσῃ κατόπιν διὰ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καὶ τὰ κακῶς κείμενα. Τὸ σπουδαῖον ὅμως αὐτὸ ἔργον ἔρχεται περὶ τὸ τέλος τῆς συνόδου καὶ ζητεῖ τὴν ἐσπευσμένην ἡμῶν κρίσιν καὶ ψῆφον. Εἰς παρομοίας περιστάσεις, Κύριοι, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βελγίου ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἁπλῶς δύο μόνον ἑκατομμύρια φράγκων διὰ νὰ προλάβῃ τὰς ἀνάγκας τῶν δημοσίων αὐτῆς ὑπαλλήλων ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως, διότι τὰ αἴτια ταύτης ἠδύναντο νὰ ἐκλείψωσι καὶ ποσῶς δὲν ἤθελαν ἕνεκα τούτου νὰ κρυμνήσῃ τὰ καλῶς κείμενα, ἐὰν δὲ πάλιν ἡ αὐτὴ ἀνάγκη ἐξηκολούθει ἠδύναντο νὰ παραταθῇ καὶ ἡ συνδρομὴ τοῦ λαοῦ διὰ τοὺς δημοσίους αὐτοῦ ὑπηρέτας.

Ἐκφράζομαι δέ, ὅτι ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει, πλὴν δι' ἓν ἔτος μόνον, αἱ δὲ ἐλλείψεις αὐτοῦ ἔστωσαν εἰς βάρος τῶν εἰσαγαγόντων αὐτὸ· ἡμεῖς, ὡς εἶ-

πον καὶ οἱ προλαλήσαντες, δὲν πρέπει νὰ στερήσωμεν τὸν ἄρτον ἀπὸ τόσας χιλιάδας ψυχῶν, αἵτινες πάσχουσιν ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως ταύτης καὶ ἀρνούμεν τὴν συζήτησιν τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου διὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν·

Ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, εἰς ἣν κατάστασιν κατάστασιν ἔρθασε σήμερον ἡ κοινωνικὴ ὕπαρξις, ἔρχεται νὰ βελτιώσῃ τοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὅστις εἶναι ἡ χειροτέρα ἀμοιβή, τὴν ὁποίαν σήμερον λαμβάνει καὶ ὁ ἐλάχιστος ἐργάτης. Ἕνεκα τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ὑπάρχοντες ὑπάλληλοι πάσχουσιν καὶ ἄλλοι ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ τῆς ὑπηρεσίας δὲν προσέρχονται. Ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἐμπιστεύεται ἡ διανομὴ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δημοσίου πλούτου, δὲν πρέπει νὰ πιέζεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς κοινωνικῆς του διαβιώσεως, ὥστε ἡ Κυβέρνησις σήμερον κατὰ τοιαύτην τινὰ ἀναλογίαν καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁρμωμένης ἐκανόνισε διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου τὴν τακτικήν· διὰ τὸ μέλλον μισθοδοσίαν τῶν ὑπαλλήλων διὰ ν' ἀποτρέψῃ αὐτοὺς τοῦ νὰ ὑποπίπτωσιν ἕνεκα τῆς ἀνάγκης εἰς μύρια τόσα ἁμαρτήματα καὶ καταχρήσεις, σκοπεύσα συγχρόνως νὰ καλέσῃ διὰ τοῦ μέτρου τούτου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄνδρας διακεκριμένης ἱκανότητος καὶ δυναμένης συνάμα νὰ βελτιώσωσι καὶ αὐτήν.

Εἶναι λοιπὸν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο προϊὸν τακτοποιήσεως μισθοδοσίας καὶ οὐχὶ μέτρον ληφθὲν ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως· ἡ δὲ γενομένη πρόταση τῆς Γερουσίας, δι' ἓν μόνον ἔτος, καταστρέφει καθολοσκληρίαν τὸν σκοπὸν ὃν προέθετο ἡ Κυβέρνησις, διότι οὐ μόνον οὐδεὶς τῶν ἱκανῶν ὑπαλλήλων θέλει προσέλθει ἔχων τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ μέτρον εἶναι προσωρινόν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δὲν δύνανται νὰ ἐδραιωθῶσι χαρακτῆρες πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ ὑπὸ τῆς ἰδέας συνάμα, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι μία πρόσκαιρος βοήθεια καὶ ποσῶς μία ἔκφρασις ἐκτιμήσεως τῆς καλῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, καὶ ῥίπτεται οὕτω ἄνευ ἀποτελέσματος μίαν δαπάνην ἐξ ὀκτὼ καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου ὡς ἁπλοῦν βοήθημα.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγ. Παλαμιδᾶς·

Ὅτι ἡ πρώτη βάσις τῆς πρώτης αὐτοῦ ὁμιλίας ἦτο, ὅτι δὲν ἐλήφθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἀπαιτουμένη ὀφρυντὶς πρὸς τὴν ἁρμοδίαν καὶ δικαίαν ἀναλογίαν τῆς γενικῆς ταύτης αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας. Δὲν ἔχομαι δέ, προσέθεκεν, εἰς τιζητήσεις περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς μερίμνης, περὶ τῆς ὑπηρεσίας ἣν ἐ-

χουσι βεβαίως καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα, διότι ἡ πρότασις περὶ προσωρινῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ἐξηγεῖται, καὶ ὅτι ἐπιφυλαττόμεθα τοῦ δικαιώματος τούτου νὰ ἐξετάσωμεν μίαν ἡμέραν τὸ ζήτημα ἐν ἀνέσει.

Νομοσχέδιον, Κύριοι, τὸ ὁποῖον γεννᾷ παράπονα, ἐνῷ προτίθεται νὰ θεραπεύσῃ εἶναι ἐκτὸς τοῦ σκοποῦ του καὶ πρέπει ἐντὸς τῆς ἐπομένης συνόδου νὰ διορθωθῇ.

Ἀπαντῶ δὲ πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι ὡς παρετήρησεν καὶ εἷς τῶν ἐντίμων συναδέλφων, ἡ μισθοδοσία δὲν εἶναι ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τοῦ Βουλευτοῦ ἢ τοῦ Γερουσιαστοῦ. Τὸ κατ' ἐμὲ μάλιστα ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει ἦμην τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ Βουλευτὴς νὰ ἔχῃ ἴσον μισθὸν τοῦ Γερουσιαστοῦ, καθόσον μάλιστα ἡ θέσις τοῦ Βουλευτοῦ προηγεῖται τοῦ Γερουσιαστοῦ· ἀλλ' ἡ ὑπερισχύσα τότε ἀριστοκρατία ἔδωσε ἀνώτερον μισθὸν εἰς τὸν Γερουσιαστήν. Παραδέχομαι δὲ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἐθνοσυνέλευσις ποτὲ δὲν εἶχε σκοπὸν διὰ τῶν 500 δραχ. τὴν ἀντιμισθίαν νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς πολυειδεῖς ὑπηρεσίας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν εἰς τὴν θέσιν ταύτην καλουμένων.

Ὡρὸς δὲ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις εἶπε, τῷ ὄντι πολλὰ ἐν τῇ ἀγορεύσει του καὶ συνάμα, ὅτι προκειμένου περὶ εὐθύνης κυβερνητικῆς, οἱ ΚΚ. Βουλευταὶ καὶ Γερουσιασταὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν, ἀπαντῶ, ὅτι, ναὶ μὲν κατὰ νόμον δὲν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐπιβαρύνει αὐτοὺς πάντοτε ἡ ἠθικὴ εὐθύνη, ἥτις εἶναι σεβαστωτέρα κατ' ἐμὲ καὶ αὐτῶν τῶν νόμων.

Δεχθῆτε λοιπόν, Κύριοι ὑπουργοί τὴν πρότασίν μας, ὅτι ὁ νόμος οὗτος ἰσχύει δι' ἓν ἔτος καὶ ὅτι ἡ αὔξησις γίνεται λόγῳ ὑπερτιμήσεως, καὶ τότε θέλετε ἔχει καθαρὰν καὶ σύμφωνον πιστεύω τὴν ψῆφόν μας.

Παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας·

Ὅτι ὁ λόγος τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔδωκε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει τὸν νόμον μόνιμον καὶ τὰς βάσεις αὐτοῦ ὡς ὁριστικὴν μισθοδοσίαν, διὰ νὰ προσελκύσῃ διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἱκανοὺς καὶ τιμίους ὑπαλλήλους εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν, διότι καὶ ἄλλοι καὶ ἀνώτεροι τῆς δικαιοσύνης ὑπάλληλοι ἐξεφράσθησαν, ὅτι εἶναι εὐχαριστημένοι καὶ μὲ τὴν προσωρινὴν ταύτην αὔξησιν ἕνεκα τῆς ὑπερτιμήσεως. Ἐπανέλαβε δέ, ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν πρότασιν, ὅτι ὁ παρὼν νόμος πρέπει νὰ ἰσχύῃ δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος.

Τὴν πρότασιν ταύτην ὑποστηρίξασα ἡ Γερουσία ὡς ἓν ἄρθρον προηγηθὲν ἐν τέλει τοῦ νόμου προέβη εἰς τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 29, ἥτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Παπαπολίτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατζίσκος	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χριστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρις Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥάγας Παλαμίδης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης		Δημήτ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀρ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ δεκάτου τετάρτου ἄρθρου ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ γενομένη πρότασις.

ὅτι τὸ παρὸν νόμος ἰσχύει δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος, » καὶ ἐγένετο δεκτὸ ὡς ἄρθρον 15ον διὰ ψήφων 17 κατὰ 12, ἑνὸς ἀρνηθέντος ψῆφον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ὡς 15 ἄρθρον, ὅτι τὸ παρὸν Νόμος ἰσχύει δι' ἓν καὶ μόνον ἔτος, ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος - Ν	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης - Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδιων Καλογερόπολος . .	Κωνσταντίνος Κανάρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . Ο	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ο
Χαράλ. Παπαπολίτης . ἀρνεῖται	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . Ο
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτριος Πλαπούτας . . Ο
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . Ο
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ο
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ο
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ο	Παναγ. Ἀϊδωρίκης . . . Ν
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης . . Ο	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Γεώργιος Δαρειώτης . . . Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . Ο
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ο	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . Ν	Σπῦρος Μίλιος . . . . . Ν
Γκίκας Καρακατζάνης . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης Ο

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον, ὅπως ὑπεβλήθη μετὰ τῆς ἐπενεχθείσης προσθήκης τοῦ 15 ἄρθρου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος Ν	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος . . Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . Ν	Μ. Α. Καΐρης . . . . . Ν
Χαρ. Παπαπολίτης . . . Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . Ν
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . Ν	Δημήτριος Χατσίσκος . . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . Ν
Γεώργιος Ψύλλας . . . . Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . Ν	Παναγ. Ἀϊδωρίκης . . . Ν
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης . . Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . Ν
Γεώργιος Δαρειώτης . . . Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . Ν	Σπῦρος Μίλιος . . . . . Ν
Γκίκας Καρακατζάνης . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. Ν

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Α. Γρηγοριάδης.
Δ. Α. Κουντουριώτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 23 Μαΐου 1859, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κουνταυριώ-

τὴν ἀντὶ τοῦ Κ. Ἰω. Οἰκονόμου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ διὰ Β. Διατάγματος τῶν διεθνῶν τηλεγραφικῶν τελῶν καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Αἱ περὶ τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας διαπραγματεύσεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς εἰσὶν ἤδη ἐν τῷ περαιοῦσθαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ὑπογράφεται τὸ σχέδιον τῆς συνομολογηθησομένης ἐπὶ τούτῳ Συνθήκης. Ἄλλαι δὲ ἀρξάμεναι ἀπὸ πολλοῦ καὶ οὐκ ὀλίγον προχωρήσασαι μέχρι τοῦδε ἐνέργειαι τῆς Κυβερνήσεως θέλουσι παραγάγει ἐντὸς ὀλίγου τὴν καὶ μετ' ἄλλων ξένων Κυβερνήσεων ἢ ἰδιωτικῶν ἑταιριῶν συνομολόγησιν συμβάσεων, δυνάμει τῶν ὁποίων θέλει ἑνωθῇ ἡ Ἑλλὰς καὶ δι' ἑτέρων Τηλεγραφικῶν γραμμῶν μετὰ διαφόρων μερῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ μικρὸν λήγει ἡ ἐνεστῶσα βουλευτικὴ σύνοδος καὶ δὲν θέλει εἶσθαι δυνατὸν νὰ ὑποβληθοῦν ἐντὸς αὐτῆς αἱ καταρτισθησόμεναι Συνθῆκαι ἢ Συμβάσεις ἵνα ζητηθῇ ἐπ' αὐτῶν ἡ συγκατάθεσις τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι εὔλογον νὰ στερηθῇ τὸ ἔθνος τῶν ὠφελημάτων τῆς κατὰ τὸ μέχρι τῆς προσεχοῦς συνόδου χρονικὸν διάστημα τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, ἀφ' οὗ ἡ τοσοῦτον ἀναγκαία καὶ ἐπιθυμητὴ πραγματοποίησις αὐτῆς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ πρὸ τούτου χωρὶς νὰ ἀναδεχθῇ τὸ ἔθνος ἀπέναντι τῶν ξένων Ἐπικρατειῶν ἢ τῶν ἰδιωτικῶν ἑταιριῶν ὑποχρέωσίν τινα, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας τῶν Βουλῶν, διὰ ταῦτα συνετάχθη Νομοσχέδιον, καθ' ὃ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν δύνανται νὰ προσδιορίζωνται τὰ διεθνῆ Τηλεγραφικὰ Τέλη διὰ Β. Διατάγματος, τὸ ὁποῖον θέλει μεταποιεῖσθαι εἰς Νομοσχέδιον καὶ θέλει ὑποβάλλεσθαι εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων κατὰ τὴν προσεχῆ βουλευτικὴν σύνοδον.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω, Κύριοι,

νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπιψηφίσητε αὐτό, ἐμβλέποντες εἰς τοὺς ἰσχυροὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν παρασκευήν του.

Ἀθῆναι τῇ 22 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς
Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ψηφισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι τῇ 22 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν δύνανται νὰ προσδιορίζωνται τὰ διεθνῆ τηλεγραφικὰ τέλη διὰ Β. Διατάγματος, τὸ ὁποῖον ὅμως μεταποιούμενον εἰς Νομοσχέδιον θέλει ὑποβάλλεσθαι εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων ἐντὸς τῆς προσεχοῦς συνόδου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατὰ σειράν.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω ἕτερον Νομοσχέδιον, περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς μοναχὰς τῶν Καλαμῶν τοῦ 1|3 τῆς ἐτησίας προσόδου τῶν ἐργαστηρίων τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ὅπερ ἔχει μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ ἐπιψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς Νομοσχέδιον, δι'

οὗ παραχωρεῖται τὸ τρίτον τῆς ἐτησίας προσόδου τῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ἐν Καλάμαις εἰκοσιεπτὰ ἐργαστηρίων τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου πρὸς τὰς πρώην μοναχὰς τῆς αὐτῆς μονῆς Μελάνην, Χριστοφόραν κλπ. ἐνασχολουμένας εἰς τὴν μεταξοῦραντικήν.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διαλυθεῖσα μονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ὑπῆρχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῇ πόλει Καλαμῶν αἱ δὲ ἐν αὐτῇ μονάζουσαι διετηροῦντο ἐπὶ πολλὰ ἔτη διὰ μόνης τῆς ἐργασίας των ἐνασχολούμεναι εἰς τὴν μεταξοῦραντικήν, ἣν ταυτοχρόνως ἐδίδασκον εἰς ὅσα ἐκ τῶν θηλέων προσήρχοντο. Κατὰ τὸ 1803 ἡ ἐν ἀσκήσει τῆς Μολδαβίας μανάζουσα μοναχὴ Σωφρονία Μπενάκη ἀριέρωσε τὸν ἐν τῇ πόλει Καλαμῶν μητρικόν της μωρεοπερίβολον διὰ τὴν συντήρησιν τῶν τε ὑπαρχουσῶν καὶ τῶν μελλουσῶν μοναχῶν τῆς ῥηθείσης μονῆς· ἐπ' αὐτοῦ ἀνήγειρον τὰ ἤδη ὑπάρχοντα εἰκοσιεπτὰ ἐργαστήρια, καὶ τὰ ἐκαρποῦντο μέχρι τοῦ ἔτους 1831, ὅτε διαλυθείσης τῆς μονῆς περιῆλθον εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον. Αἱ μοναχαὶ ὅμως καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν διέμειναν ὡς ἦσαν ὡς σωματεῖον ἐνασχολούμεναι εἰς τὴν μεταξοῦραντικήν, ἐξ ἧς καὶ μόνης οὐχὶ μόνον διετηροῦντο, ἀλλ' ἐμόρφωσαν καὶ μορφόνουσι πολλὰ ὀρφανὰ θήλεα, διδασκόμενα τὴν μεταξοῦραντικήν, ἥτις ἄνευ οὐδενὸς μέσου ἔλαβεν ἱκανὴν βελτίωσιν, διότι τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα ὑφάσματα ὄχι μόνον ἐν τῷ τόπῳ τυγχάνουσιν εὐρυτέρας καταναλώσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς παγκοσμίους ἐκθέσεις τῆς τε Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἐβραβεύθησαν, ἐξελεγχθέντα ἀπὸ τὰ ἐπιτόπια ἐργοτεχνήματα τὰ μᾶλλον κατάλληλα.

Τὰ περὶ ὧν πρόκειται εἰκοσιεπτὰ ἐργαστήρια μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς μονῆς ἀντεποιήθησαν παρὰ τοῦ δήμου Καλαμῶν ὡς ἐνοριακὰ, ὅστις ἐνήργει τὸ δημόσιον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅπερ τότε ἐτέθη εἰς τὴν δεξιὰν θέσιν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπερρίφθη ἡ ἀγωγὴ τοῦ δήμου, ἀφ' οὗ αἱ εἰρημέναι μοναχαὶ κατέθεσαν εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ἀριεροστάσιον δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀνεγνωρίζετο ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου οὐχὶ ὡς ἐνοριακὴ ἐκκλησία ὡς διετείνετο ὁ δῆμος, ἀλλ' ὡς μονή.

Ὅθεν πρὸς τὰς εἰρημένας πρώην μοναχὰς καὶ τὰς συντρόφους βιομηχάνους αὐτῶν ὁπωσδήποτε ὠφείλετο ἡ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως προστασία οὐχὶ μόνον πρὸς βελτίωσιν τῆς μεταξοῦραντικῆς εἰς ἣν ἐνασχολοῦνται, ἀλλὰ καὶ πρὸς διατή-

ρησιν αὐτῶν, καθόσον ἡ προστασία ἐπείγετο ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἐρέτος εἰς τὴν σκωληκοτροφίαν καταστροφῆς, ἕνεκα τῆς ὁποίας βεβαίως ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶσι τὴν πρώτην ὕλην τῆς βιομηχανίας των.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐλπίζω ὅτι καὶ ἐκ μέρους ὑμῶν θέλει ἐπιψηφισθῇ τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον, διότι προτίθεται νὰ θεραπεύσῃ οὐχὶ μόνον τὰς κατεπειγούσας καὶ ἀπολύτους ἀνάγκας τῶν πρώην μοναχῶν, ἀλλὰ νὰ συντελέσῃ ἐπαισθητῶς εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ βελτίωσιν τῆς μεταξοῦραντικῆς, εἰς ἣν τοσοῦτον εὐδοκίμως ἐνασχολοῦνται καὶ διδάσκουσιν αἱ περὶ ὧν πρόκειται μοναχαί.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ὑστερικῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ, Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Εἰς τὰς πρώην μοναχὰς τῆς ἐν Καλάμαις διαλελυμένης μονῆς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, τὰς ἐνασχολουμένας εἰς τὴν μεταξοῦραντικήν, καὶ τὰς συντρόφους αὐτῶν, Μελάνην, Χριστοφόραν, Εὐπραξίαν, Κασσιανὴν, Καλλινίκην, Χαριτίνην, Σωφρονίαν, Σεβαστιανὴν, Ἀναστασίαν, Παϊσίαν, Ζακχέαν, Ζηνοβίαν, Εὐφημίαν, Παλαγίαν, Μακαρίαν, Σωφρονίαν, Ἀγαθὴν, Μακαρίαν, Συγκλητικὴν, Κασσιανὴν, Ἀναστασίαν, Μακρίναν, Μιρόπην, Ἀνθίμην, Ἀθανασίαν, Γατιανὴν, Εὐγενίαν, Ἀκκλίναν, Παρθενίαν, Φευρωνίαν, καὶ ἐξ μαθητευομένας, Αἰκατερίνην, Μαρίαν, Ἀντωνίαν, Πολυξένην, Μαρίαν καὶ Ἀναστασούλαν, παραχωρεῖται, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος νόμου, τὸ ἓν τρίτον τῆς ἐτησίας προσόδου, τῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως

τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἴκοσιν ἑπτὰ μοναστηριακῶν ἐργαστηρίων.

Ἄρθρον 2. Ἐν περιπτώσει ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βιομηχάνων τούτων, ἐλαττοῦται ἀναλόγως καὶ τὸ χορήγημα τοῦτο. Δύναται μολοντοῦτο νὰ ἐπιτραπῇ διὰ Β. Διατάγματος ν' ἀποδίδεται εἰς τὰς λοιπὰς καὶ τὸ ἀνῆκον εἰς τὰς ἐκλιπούσας ποσόν, ἢ μέρος αὐτοῦ.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήσεται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπερασίσθη ἐπίσης νὰ συζητηθῇ καὶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καθ' ἣν ἀνεγνώσθη τάξιν, ἄνευ τῆς ἐκτυπώσεώς του κλπ.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τῶν Παρέδρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμήδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, εἶπεν·

Τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ἀνεβλήθη προχθὲς, ὡς συναρὲς μὲ τὸ γενικὸν περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, διὰ νὰ κανονισθῇ καὶ τοῦτο συμφώνως πρὸς ἐκεῖνο· προτείνω λοιπὸν νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ δι' ἓν ἔτος ὡς ἐψηφίσθη καὶ ἐκεῖνο.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Νομίζω ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ γενικοῦ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων, διότι τοῦτο κανονίζει μισθὸν μόνιμον, ἐνῷ ἐκεῖνο προνοεῖ περὶ αὐξήσεως ὑπαρχόντων μισθῶν, ὥστε ἐὰν καὶ τοῦτο ψηφισθῇ δι' ἓν ἔτος, οὐ μόνον θέλομεν ἔχει μίαν τινὰ ἀσυνέπειαν, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐφαρμώσωμεν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ νὰ φέρωμεν δι' ἓν ἔτος εἰς Κωνσταντινούπολιν δικαστὰς τοιούτους οἵους ἀπαιτεῖ ἡ ὑπηρεσία τῆς μητροπόλεως ταύτης.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Πρὶν ἀκόμη λάβῃ τὴν τύχην ἣν χθὲς ἔλαβε τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων Νομοσχέδιον, τὰ δύο μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπιτροπῆς διὰ τῆς ἐκθέσεώς των εἶχον γνωμοδοτήσει νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ προσωρινῶς, δι' ὅσον χρόνον τὸ Σῶμα ἤθελεν ἀποφασίσει· ἀλλὰ μετὰ τὴν χθεσινὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ἐκείνου δι' ἓν

ἔτος, δὲν ἔπρεπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ὡρισμένως, ὅπερ παραδεχόμεθα προσωρινῶς, διότι θέλομεν νὰ κανονίσωμεν γενικῶς καὶ ἐν γνώσει τὰ περὶ μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ὅλων· δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἐπιψηφίσωμεν αὐτὰ ὡρισμένως, διότι βαίνομεν ἐναντίον τῆς χθεσινῆς ψήφου μας καὶ εὑρισκόμεθα εἰς ἀντίφασιν.

Ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Αἱ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου προσδιοριζόμεναι δραχμαὶ ἑπτακόσιαι πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν περὶ οὗ πρόκειται Παρέδρων, εἶναι ποσὸν ἀσήμαντον ἀπέναντι τῶν τελῶν, τὰ ὁποῖα, πληρονόμενα ὑπὸ τῶν διαδίκων, ἐλάμβανον μέχρι τοῦδε οἱ τοιοῦτοι ἄμισθοι Πάρεδροι καὶ ἐσημειοῦντο εἰς τὰς ἀπορράσεις, πρέπει δὲ νὰ ὁρισθῇ ὁ μισθὸς οὗτος καὶ διότι εἶναι καταλληλος, καὶ διότι ἄλλως ἤδη οἱ ἔμποροι εἰς Κωνσταντινούπολιν δὲν δύνανται νὰ ἀφίσωσι τὰ ἐμπορικά ἔργα των καὶ νὰ ἀναλάβωσι καθήκοντα δικαστοῦ ἕνεκα τῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου.

Ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Εἶναι λίαν ἄτοπον νὰ εἴπωμεν ἤδη ὅτι διορίζομεν δικαστὰς ἐπὶ ἓν ἔτος· καλήτερον εἶναι νὰ εἴπωμεν νὰ ἀναβληθῇ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἐπὶ ἓξ μῆνας, μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου περὶ μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων Νομοσχεδίου, διότι ὁ ἐν αὐτῷ προσδιοριζόμενος μισθὸς τῶν 700 δραχμῶν εἶναι ὑπερβολικὸς καὶ ἀρμόζουσαι πρὸς τὰς μισθοδοσίας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐν ἀνάγκῃ θὰ χύσωσι διὰ τὴν Πατρίδα τὸ αἷμά των, ἐνῷ ἡ ψευδὴς ἐπιμάνεια τῶν ὑπαλλήλων μας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶναι ἄπατη ἀπέναντι τῆς καταστάσεώς μας.

Εἰπόντος ὕστερον τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι προτιμοτέρα εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Κ. Μαγγίνα ἐκείνης τοῦ Κ. Ψύλλα οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπανέλαβεν· ὁ γενικὸς κανὼν, κατὰ τὸν ἀρχαῖον περὶ δικαιοδοσίας τῶν Προξενείων Νόμον, εἶναι νὰ δικάζωσι Πάρεδροι προσλαμβανόμενοι ἐκ τῶν τινιωτέρων ἐμπόρων ἢ πολιτῶν, καὶ μόνον δύνανται κατὰ τὸ κείμενον τοῦ Νόμου νὰ διορισθῶσιν, ἤτοι προσωρινῶς, ἔμμισθοι δικασταί· δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ δημιουργῶμεν δωρεὰν θέσεις μονίμους ὅπου δὲν εἶναι ἀνάγκη.

Ἐπέρεσεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίτσκος.

Ἡ λαβοῦσα χώραν σήμερον νέα συζήτησις ἐγένετο βεβαίως συνεπείᾳ τῆς προχθεσινῆς συζητήσεως, ἥτις διεκόπη ἕνεκα τῆς ἀναβολῆς τῆς ψηφίσεως τοῦ ζητήματος, ὅπερ λέγω ὅτι ὡς πρὸς

τοὺς λόγους τῆς ἀναβολῆς δὲν ἐγένετο ἡ προσήκουσα συνεννόησις μεταξὺ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ τῶν προλαλησάντων ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ διὰ τοῦτο οἱ προλαλήσαντες εἶχον δίκαιον νὰ ἐρωτῶσιν ἤδη τὸ ἀντικείμενον ὅπως τὸ ἔφερον, ἂς μὲ συγχωρήσωσι δὲ νὰ μὴ συμφωνήσω μετ' αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, διότι σήμερον τὸ ἐμπόριον ἀνεπτύχθη τόσον ὅσον οὐδέποτε, καὶ αἱ διακαστέαι ὑποθέσεις θὰ εἶναι καὶ πολλαὶ καὶ σπουδαῖαι· δὲν δύναμαι συγχρόνως νὰ συμφωνήσω μετ' αὐτῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν προσωρινότητα τοῦ Νόμου, διότι ἡ προσωρινότης τοῦ γενικοῦ ἐκείνου Νόμου ἔχει σκοπόν τινα, ἐνῶ ἡ προσωρινότης τούτου δὲν ἔχει κανένα σκοπόν. Κατὰ τὸ παραδεχθὲν ἐκεῖνο Νομοσχέδιον ἂν καὶ προσωρινῶς, ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας θέλει λαμβάνει δραχμὰς 800 κατὰ μῆνα, ἡ δὲ ζητουμένη ὑπὲρ τῶν Παρέδρων, περὶ ὧν πρόκειται μισθοδοσία συνίσταται εἰς δραχμὰς 700 κατὰ μῆνα, ἤτοι εἶναι μικροτέρα κατὰ δραχμὰς 100 ἀναλόγως τῆς θέσεως· πρεσβεύω προσέτι καὶ μίαν ἄλλην ἰδέαν, ὅτι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ νέου περὶ μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων Νόμου οἱ μισθοὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπαλλήλων οὐδέποτε θὰ ἐλαττωθῶσι, θὰ αὐξηθῶσι δὲ οἱ μισθοὶ ἐκείνων, οἵτινες παρελείφθησαν· ὥστε ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀνάγκην ἂς ἐπιψηφίσωμεν ἤδη τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ὡς ἔχει, καθόσον καὶ ἡ ἐπὶ ἔλαττον διαφορὰ κατὰ δραχμὰς 100 τοῦ μισθοῦ τῶν Παρέδρων τούτων πρὸς τὸν μισθὸν τοῦ Γραμματέως τῆς Πρεσβείας εἶναι ἀρκοῦσα καὶ ἀνάλογος.

Ἐπρόσθεσεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἐφ' ὅσον συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην περὶ συστάσεως ταχτικοῦ δικαστηρίου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ τοσοῦτον δὲν συμφωνῶ μὲ τοὺς λόγους οὓς ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἡ λέξις «δύνανται» ἠμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι δύνανται νὰ διορισθῶσι ταχτικοὶ δικασταὶ ὡς δύνανται καὶ νὰ παύσωσι· ἀλλ' οὐχ ἧττον τὴν ἕδραν τοῦ δικαστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέπει νὰ καθίξωσι καὶ θὰ καθίξωσιν αὐτὴν ἄνδρες ἔμποροι καὶ οὐχὶ ἄνθρωποι τῆς σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν· ἡ προσωρινότης τοῦ Νόμου δὲν εἶναι τόσον σπουδαία, καθόσον ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν μισθοδοσιῶν τῶν ὑπαλλήλων αὐτοδικαίως θέλει ἀναθεωρηθῇ καὶ ὁ μισθὸς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Παρέδρων, διὰ τοῦτο παρακαλῶ τοὺς προλαλήσαντας ἐντίμους ΚΚ. Γερουσιαστὰς νὰ συμφωνήσωσι μετ'

ἐμοῦ εἰς τὸ νὰ παραδεχθῶμεν ἤδη τὸν διορισμὸν δικαστῶν ἐμπείρων ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Νομοσχέδιον, ὡς μὴ ὑπαρχόντων κατὰ τὸ παρὸν πρὸς συγκρότησιν τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου ἱκανῶν ἐμπόρων ἕνεκα τῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ μισθῶν τῶν παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει προξενικοῦ δικαστηρίου.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Καντελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τζάτζος Μαγγίνας		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μανιαρχίδης	Ν	Μ. Α. Κατσης	Ν
Χριστ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντων. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντων. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρίδων Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ριζάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δαρτιώτης	Ν	Κωνστ. Προβελέγγιος	Ν
Γ. Παπανικολόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τὸ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 28, ἐχόντων ὑπαχθῆ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 13 Μαΐου τ. ἔ.

Ἐντεῦθεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέγνω ἕτερον Νομοσχέδιον περὶ Σμύριδος καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως καὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ ἐσώκλειστον περὶ Σμύριδος Νομοσχέδιον, πεποιθὼς ὅτι θέλετε παρ᾽ ἐχθῆ αὐτὸ ὡς ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Μαΐου 1859.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. ΚΟΤΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ᾽ αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΤΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάτταμεν.

Ἄρθρον 1. Ἅπασα ἡ εἰς τὴν νῆσον Νάξον παραγομένη σμύρις, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη τοιαύτη ἐθνική, ἐξαιρεῖται καὶ διατίθεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, ἐπὶ ὡρισμένῃ τιμῇ, προσδιοριζομένῃ διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρον 2. Ἐπὶ τῆς ἐξορυσσομένης ἰδιωτικῆς τυχὸν σμύριδος ἐπιβάλλεται δικαίωμα δραχμῶν 5 κατὰ κανταρίων, εἰσπραττόμενον κατὰ τὴν ἐξαγωγήν· εἰς τὴν μεταφορὰν αὐτῆς ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ τελωνείων νόμου.

Ἄρθρον 3. Πᾶσα λαθραία μεταφορὰ ἢ ἐξαγωγὴ σμύριδος καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται ὅτι δήποτε ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς περὶ λαθρεμπορίων διατάξεις. Εἰς τὸν καταγγέλλοντα ἀποτελεσματικῶς αὐτὴν χορηγεῖται τὸ τρίτον τῆς χρηματικῆς ποινῆς μετὰ τὴν εἰσπραξιν.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ᾽ Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήσεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήσεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῇ καὶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατὰ σειρὰν ἄνευ τῆς ἐκτυπώσεώς του.

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 47,450:53|00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1858 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τούτου ἀναγνωσθέντος ἐγίνετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι᾽ ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν διὰ ψήφων 28 κατὰ 1.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωμ. πιστώσεως δρ. 47.450:53 τοῦ ὑπουργείου των Ἐξωτερικῶν τοῦ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἀθάν. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Δήμος Κανελλόπουλος	O
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντίνος Κανάρης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γεωργάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Μ. Α. Καΐρης	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Γεώργιος Τύλλας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Γεώργιος Ἀκριωτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Γ. Παπακηλιόπουλος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	N	Σπῦρος Μῖλιος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Φῶτας Παλαμίδης	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	N

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτῶν ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 20 κατὰ 1 ἐχον ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συναδριάσει τῆς 15ῃ Μαΐου ε. ε.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 600,000 διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν Τηλεγραφικῶν γραμμῶν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Παλαμηδὴς λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

Ὡς πρὸς τὴν Τηλεγραφικὴν Γραμμὴν τὴν μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου καὶ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ δύναται ἡ Πύλη νὰ παραδεχθῇ τὸ μέτρον δὲν ἀντιλέγω· παρατηρῶ ὅμως ὅτι πρέπει νὰ τακτοποιηθῶσι τὰ τοῦ τηλεγράφου οὕτως, ὥστε τὰ τηλεγραφήματα τὰ ἀφορῶντα τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα νὰ κοινοποιῶνται διά τινος ἐφημερίδος διὰ νὰ μὴ ἀφίνωσιν εἰς ἀνησυχίαν τὸν λαόν, προσθέτω συγχρόνως ὅτι τὸ νὰ ἔχωμεν ξένους ὑπαλλήλους ἐπὶ τοῦ Τηλεγράφου δὲν εἶναι παράλογον· ἀλλ' ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν ἂν οὗτοι εἶσιν ἐπιφορτισμένοι νὰ διδάξωσι τὴν Τηλεγραφικὴν τέχνην εἰς Ἑλληνόπαιδας, καὶ ἂν οὗτοι ἔδωκαν τὸν ἁρμόδιον ὅρκον.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Τὸ ἰδιάκτητον Τηλεγραφικὸν σύρμα, ὅπερ ἔχομεν, εἶναι τὸ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Σύρου, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ λαμβανόμενα Τηλεγραφήματα, ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς δημοσίευσιν, κοινοποιοῦνται· δι' αὐτοῦ πέμπονται καὶ λαμβάνονται τηλεγραφήματα καὶ παρ' ἰδιωτῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κανονισθέντων τελῶν· ἀπὸ Σύρου ὅμως μέχρι Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἔχομεν ἴδιον ἠλεκτρικὸν σύρμα, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ ἐπιτετραμμένα καὶ ἀποστελλόμενα τηλεγραφήματα, ἐὰν μὲν δὲν στέλλωνται ὑπὸ ἐμπιστοσύνην, κοινοποιοῦνται, ἐὰν δὲ στέλλωνται ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς ἐχεμυθείας, δὲν δημοσιεύονται· καθόσον ἀφορᾷ τοὺς ὑπαλλήλους λέγω ὅτι δὲν ἠδυνάμεθα εἰμὴ νὰ ἔχωμεν ξένους, ὁ εἷς τούτων πληρώνεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν του, καὶ παρ' ἡμῶν λαμβάνει μικρόν τι ἐπιμίσθιον, εὑρισκόμενος ἐνταῦθα ἐν ἀδείᾳ, ἀνεδέχθησαν ὅμως ἅπαντες οὗτοι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διδάξωσι τὴν Τηλεγραφικὴν τέχνην εἰς Ἑλληνόπαιδας, καὶ ἅμα Ἑλληνόπαιδες ἐμάθωσι τὴν τέχνην ταύτην, ἂν ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν δύνανται νὰ διδαχθῶσιν, οὗτοι οἱ ξένοι ἀπέρχονται, διότι καὶ ἡδὺ ζητοῦν νὰ ἀπέλθωσι.

Ἀπήντησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας.

Ἐπειδὴ ἔχω πρόθεσιν νὰ δώσω ψῆφον ἀποφατικὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, διὰ τοῦτο ἔρχομαι νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου ταύτην. Κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀρχικοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταβέσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος· τότε δὲν ἐξεθέσαμεν εἰμὴ τοὺς λόγους μόνον τῆς ἐπισπεύσεως, δι' οὓς καὶ ἐθεωρεῖτο τὸ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο ἀπαράδεκτον· ἡ αὐτὴ ἐπίσπευσις μᾶς πέζει καὶ σήμερον, ὅτε αὖθις τὰ Νομοσχέδια μᾶς παρουσιάζονται, καὶ ζητεῖται ἡ ἐπιψήφισις των ἐντὸς δύω ἡμερῶν. Πρόκειται, Κύριοι, περὶ Τηλεγράφου, ὁ ὁποῖος δὲν μᾶς χρησιμεύει εἰς τίποτε, ἂν καὶ δι' αὐτὸν ἐξοδεύωνται πολλὰ, διότι ἐκραγέντος καθ' ὅλην τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην τοῦ πολέμου, δὲν δυνάμεθα νὰ μάθωμεν διὰ τοῦ Τηλεγράφου τούτου τὸ παραμικρόν· ἐκτὸς τούτου δὲν γνωρίζομεν ἂν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ὅλαι αἱ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἀναφερόμεναι τηλεγραφικαὶ πράξεις· διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἔργον εἶναι κατεσπευσμένον, ἔχω ἐναντίαν γνώμην καὶ ψῆφον.

Προσέθεκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χριστίδης.

Ὁ προαγορεύσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἐξέθηκε σαφῶς καὶ καθαρῶς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐξετιμήσαμεν, ἐθεωρήσαμεν καὶ ἐπεψηφίσαμεν τὸν ἀρχικὸν Νόμον περὶ ἀγορᾶς τοῦ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου, δὲν ἐξετάσαμεν τοσοῦτον τὴν χρησιμότητα αὐτοῦ, ὅσον ἐθεωρήσαμεν τὴν πρᾶξιν τοῦ ὑπουργοῦ γενομένην ἐκτὸς τοῦ Νόμου καὶ κατεσπευσμένως· ἀλλ' ἡ πλειοψηφία παρεδέχθη τὸ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο, ὅπερ καὶ κατετρίσθη Νόμος· κατὰ τὸν Νόμον ἐκεῖνον ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι Σύρου ἐγκατάθεσιν τοῦ καλωδίου ἐγένετο, καὶ ὅτι εἶναι καλὸν, διὰ τὸν λόγον τοῦ νὰ μὴ ἐξοδεύσωμεν περισσότερα νὰ ἀφήσωμεν τὸ ἔργον ἡμιτελές. Ἐνταῦθα πρόκειται οὐ μόνον περὶ ἐξωτερικῆς ἀλλὰ καὶ περὶ ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, πρόκειται περὶ μιᾶς γραμμῆς ἐντεῦθεν μέχρι Πατρῶν καὶ μέχρι Λαμίας, ἀπὸ Πάτρας μέχρι Ρίου, ἐκεῖθεν ὑποθαλασσίως μέχρι Ἀντιρρίου, καὶ ἐκεῖθεν ἐναερίως μέχρι Βονίτσης· ἡ τελευταία αὕτη γραμμὴ θέλει συνδέσει τὸν Πελοπόννησον μὲ τὴν Στερεάν· ἡ δὲ ἐξωτερικὴ γραμμὴ μέχρι Χίου, δι' ἧς θέλομεν συγκοινωνεῖ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, θέλει συνδέσει πρὸς δὲ τὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τῆς Κρήτης· διὰ τοὺς λόγους τούτους πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ Νομοσχέδιον, καὶ πιστεύω ὅτι

καὶ ὁ ἔντιμος συναδελφός μας ὁ πρωλαλήσας θέλει συμφωνήσει μεθ' ἡμῶν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορία γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν ψηφίσασα διὰ ψήφων 28.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 600,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἔτος 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ. Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκης	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαρλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Γεώργιος Δορειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαγληόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βιβλγαρης	Ν	Σπύρος Μῆλιος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ρήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτ. Λ. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29 κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Κατόπιν ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἀνα-

πληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 408,297·72 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ ἐρουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας λαβὼν τὸν λόγον ἐπεκαλέσθη τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν ἵνα λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ αὐλακος Μεσολογγίου Βασιλάδιον διὰ νὰ δύνατται νὰ προσεγγίζῃ τὸ ἀτμόπλοιον, καὶ δὲν κινδυνεύωσιν οὕτω οἱ ταξειδιῶται κάτοικοι εἰς ἑνὸς μιλίου ἀπόστασιν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης, ὅτι τῷ ὄντι ὀφθαλμοφανῶς εἶδεν τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ὑποφέρουν οἱ κάτοικοι τοῦ Μεσολογγίου διὰ τὴν μὴ δυνατὴν προσέγγισιν τοῦ ἀτμοπλοίου, ὥστε ἐνῷ καθίσταται κινδυνώδες εἶναι συνάμα καὶ ἀνωφελὲς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συγκοινωνίας.

Παρετήρησεν ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν πίστωσιν ταύτην ὑπάρχει καὶ ἄρθρον τι «βοηθειῶν» τὰς ὁποίας ἐχαρακτήρισεν ὡς συντάξεις διότι δίδονται δι' ἔτος, καὶ ἑπομένως ἤλεγξεν τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς ἀντιβαίνοντα ῥητὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, σφετεριζόμενον οὕτω δικαίωμά τι τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, καὶ προέτρεψε τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐκλείψῃ τὸ σκάνδαλον τοῦτο διὰ τὸ μέλλον· διότι ἐὰν μὲν αἱ σταθεραὶ αὗται βοηθειαὶ δίδονται εἰς πρόσωπα ἔχοντα κεκτημένα προσόντα συντάξεως, τότε οὐδεὶς θέλει ἀρνηθῆ τὴν νομιμοποίησιν αὐτῶν, ἄλλως ὁ Κ. ὑπουργὸς καταχράται τοῦ τίτλου «βοηθειαι.» Ἐν τέλει δὲ παρετήρησεν, ὅτι αἱ διὰ τὸ 1859 πιστώσεις τοῦ ὑπουργείου τούτου συμπληροῦσι σχεδὸν ἕνα δεύτερον προϋπολογισμόν, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἄτοπον, διότι αἱ δαπάναι αὗται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἔπρεπε νὰ προνοῶνται εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς περιστάσεις μάλιστα αἵτινες εἶναι ἡ παραμονὴ μεγάλων ἴσως συμβεβηκότων· ἡ περιστολὴ τῶν ἐξόδων μέχρις οἰκονομίας. ἤθελε ἴσως ἀφήσει ποσά τινα, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἤθελεν γίνει καταλληλοτέρα.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι τὸ περὶ συντάξεως νομοσχέδιον σχεδὸν κατηρτισμένον ἤδη θέλει εἰσαχθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν σωμάτων ἐντὸς τῆς ἑπομένης συνόδου· ἠδύναντο μάλιστα νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτὸ καὶ εἰς ταύτην, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἤθελον ἐλεγχθῆ καὶ πάλιν ὅτι τὸ σπουδαῖον αὐτὸ νομοσχέδιον ἔφερον εἰς τὸ τέλος τῆς συνόδου, διὰ τοῦτο ἀνέβαλον τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ.

Διὰ δὲ τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ αὐλακος Βασιλαδίου,

ώμολόγησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, ὅτι μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν προβλεπομένων διὰ τῆς ἤδη πιστώσεως βορβοροφάγων θέλει βαθαίως ληφθῆ φροντίς.

Ἀκολούθως τεθεῖσα εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 29 ἤτοι παμψηφεί, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Σπυρομήλιου καὶ Δ. Χατζίσκου, ὡς τὸ συναμμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 108,297:72 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν χρήσ. 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N
Τζάτζης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς . . . . .
Ἰάκωβος Παξιμαδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N	Δημήτριος Κατσίσιος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτρ. Χρηστίδης . . . N
Γεώργιος Τσόλιας	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης	Κωνς. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτρος Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθὲν τὸ μανδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ἐντεῦθεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης ἐπρότεινε εἰς

τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸ μέτρον περὶ κατασκευῆς ξυλίνης ἀποβάθρας εἰς τὴν παραλίαν τῆς ἀνεγειρομένης νέας Κορίνθου, ἥτις θέλει συντελέσει εἰς τὴν ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταχείαν ἀνάπτυξιν αὐτῆς, μέχρις οὗ προκυμαία λιθάκτιστος ἐξασφαλίσῃ τὸν λιμένα.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐζήτησε νὰ σημειωθῇ τοῦτο εἰς τὰ πρακτικὰ διὰ νὰ τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν.

Τεθὲν ἐπομένως εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 29 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 108,297:72 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν χρήσ. 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . .
Ἰάκωβος Παξιμαδης . . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ριχάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N	Δημήτριος Χατσίσιος . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γεώργιος Τσόλιας	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης	Κωνς. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Ἀκολούθως ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 200,000 πρὸς ἀνέγερσιν Βουλευτηρίου, ἐπιβαρυούσης τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1859. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου παρετήρησεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι καὶ ἐνταῦθα πάλιν παρελήφθησαν αἱ νομικαὶ διατάξεις καὶ τὰ ῥητὰ ἄρθρα τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου· τοιοῦτοτρόπως σὺν τῇ ζητουμένῃ πιστώσει νὰ παρουσιάσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὸ σχέδιον τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης, καὶ ἤλεγξεν διὰ τοῦτο τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐσυνείθισε νὰ ὀλιγωρῇ οὕτω πρὸς τὰ συνταγματικὰ δικαιώματα τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἐπανέλαβεν καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης προσθέσας ὅτι τῷ ὄντι ἡ Κυβέρνησις παραλείπῃ ἀπὸ πολλοῦ εἰς παρόμοια ἔργα τὰ δύο ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, τὴν ἅδειαν καὶ τὴν πίστωσιν, δικαίωμα τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, καὶ ἐνεργεῖ αὐθαιρέτως, οὕτως εἰπεῖν, ἐναντίον ῥητῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, προσθέσας συνάμα, ὅτι πρὸ πάντων διὰ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ καὶ τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων ἡ γνώμη, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ τοῦ καταστήματος εἰς ὃ μέλλει νὰ συνεδριάζωσι, διότι βεβαιουμένης ἐκ τῆς ὁμιλογίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς λαμπρότητος τοῦ καταστήματος, ἀμφιβάλλουσιν ἂν συνάδῃ ἡ λαμπρότης αὕτη μὲ τὴν πενίαν τῶν μελλόντων νὰ συνεδριάζωσιν ἐκεῖ. Τέλος εἶπεν, ὅτι ποσῶς δὲν εἶναι σύμφωνος καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἀνεγείρεται καὶ ἄλλα ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἔργα ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων, καὶ προτρέπει τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴν ἤθελε ἐπαναληφθῇ τὸ τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ.

Ψηφοφορηθεῖσα κατόπιν ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 27 ἤτοι καθ' ὅλα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Παπαπολίτη καὶ Μαυρομιχάλη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 200,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859.

Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Τατιτ. Μαγγίνας	Ν

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης		Κωνς. Προβιλέγιος	Ν
Ἰ.κίας Καρακατζάνης	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Σπῦρις Μίλιος	Ν
Ἀδὰμ Δούκας		Ῥῆγας Παλαμίδης	Ν
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 25 ἤτοι περιφρεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ ἄνω συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Ἀκολούθως ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ συντάξεως 1,200 δραχμῶν κατὰ μῆνα εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Κ. Α. Μεταξᾶν. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐτέθη αὐτὴ εἰς μυστικὴν ψηφοφορίαν, καὶ διαλλογῆς γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ι. Κολοκοτρώνη καὶ Α. Λιδωρίκη ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 24 κατὰ ἑπτά.

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διαλλογῆς γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν

ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 25 κατὰ 6. Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Μαΐου ε. ε.

Τεθέντος κατόπιν ὑπὸ συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διατιμήσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς Χωροφυλακῆς λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης εἶπεν, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο τὸ θεωρεῖ πρακτικὸν καὶ ἀναγκαῖον, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ λαμβάνεται ὑπόψιν ἡ κατάστασις τῆς Χωροφυλακῆς αὐτοτελῶς ἄνευ ἄλλης τινὸς προσθήκης. Παρετήρησεν ὅμως ὅτι τὰ λαμβανόμενα μέτρα δὲν εἶναι ἀνάλογα τῶν ἀναγκῶν τοῦ σώματος τούτου, ἂν καὶ τοῦτο προϋρχεται βεβαίως ἐκ τῶν ὀλίγων πόρων τοῦ Κράτους· ἔπρεπεν ὅμως νὰ γίνωσιν ἀλλαγαί τινες, νὰ δοθῇ εἰς τὸν στρατὸν τῆς Χωροφυλακῆς μισθὸς πλειότερος, καθ' ὅσον εἶναι οἱ ἀεικίνητοι, οὕτως εἰπεῖν ἄνδρες τῆς ὑπηρεσίας, ἐνῶ σήμερα δὲ τὴν περαιτέρω μέριμναν ὑπὲρ τοῦ σώματος τούτου εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τῆς Κυβερνήσεως, προσθέσας νὰ λησθῇ ὄροντὶς καὶ περὶ τῶν ἐνωμοταρχῶν. Παρετήρησεν συγχρόνως τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶναι ἀναγκαιότατος, εἶπεν, εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ χρησίμου αὐτοῦ σώματος, διότι δι' αὐτοῦ πᾶσα σχεδὸν ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ἐνεργεῖται.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης. Ὅτι καλῶς παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι διὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἐνεργεῖται πᾶσα ὑπηρεσία τοῦ Κράτους· μάλιστα δὲ κατὰ τὸ περὶ τούτου ὀργανικὸν διάταγμα καὶ τὰ μετὰ ταῦτα τὸ σῶμα τοῦτο εἶναι ἡ ἐξασφαλιστικὴ δύναμις τοῦ Κράτους, καὶ ὁ νομοθέτης, ὡς ἐκφράζεται ἐν ἀρχῇ, προεθέτο νὰ μορφώσῃ αὐτὸ ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἀνδρῶν τοῦ Κράτους, ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ του δὲ κατετάχθη νὰ λειτουργῇ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐκεῖθεν νὰ λαμβάνῃ τὰς ἐμπνεύσεις του, κακῶς δὲ κεῖται ἤδη εἰς τὸν κλάδον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο παρημελήθη, καὶ παρεγνωρίσθη ὁ προορισμὸς αὐτοῦ, ὥστε ἡ δύναμις αὕτη σήμερον μόλις ἀπέμεινεν ἡ ἡμίσεια παρ' ὅτι ὡρίσθη ἀρχικῶς. Ἕνεκα δὲ καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ μισθοῦ παραιτοῦνται καὶ οἱ ὑπάρχοντες χωροφύλακες, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἴσως τὸ σῶμα τοῦτο διαλύεται, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἤθελε λάβει ὑπὸ ὄψιν σοβαρὰν τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ. Ἠκροατηρῶ δὲ ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ εἶναι ἀπαραίτητος, ὑπαρχόντων

εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐκεῖθεν διευθυνόμενος ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν.

Μηδενὸς κατόπιν λαβόντος τὸν λόγον ἐψηφοφορήθη ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 30, ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Κολοκοτρώνη καὶ Καίρη ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διατιμήσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς χωροφυλακῆς.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἀδάμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δῆμος Καναλλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀνυγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Μ. Α. Καίρης	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Πιξιμάδης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Σπυρ. Τριαούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Βασιλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χαταίακος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστάσιος Χ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ν	Γεώργ. Δινοδουνιώτης	
Γεώργιος Δαρειώτης		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μῖλος	Ν
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Ῥήγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Δημήτρ. Δ. Κουντουριώτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα καὶ τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4, κατὰ σειρὰν ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἑφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ὑπεροψηφίσθη καὶ τὸ σύνολον δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 31 ἤτοι παμψηφεὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἐνὸς ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ἄνευ πρωτοκόλλου

ψηφοφορίας. Έχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Τεθέντος δεύτερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 15,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμήδης λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς εἶπε·

Ἡ προκειμένη πίστωσις ἀφ' ὅσας ἐψηφίσαμεν εἶναι ἡ οὐσιωδεστέρα, ἐπειδὴ ἀφορᾷ τὴν συνδρομὴν τῶν ἔξω ὁμογενῶν πρὸς συντήρησιν τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς ἃς ἐκκλησιάζονται· ἡ Κυβέρνησις οὐχ ἧττον παρακαλεῖται ὅπως καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν περὶ τῆς ἀμοιβαίας καὶ ἀπολύτου ἐναρμονίας τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων καὶ πράξεων ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ὁμογενῶν, καθ' ἣν οἱ διάφοροι ὑπήκοοι εὑρίσκουσι παρ' ἡμῖν ἀνεξιθρησκείαν.

Προσέθηκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἡ καταλλήλος ἀντιπροσώπευσις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἡ καλλιέργεια αὐτῆς καταλλήλως, δύνανται μόναν νὰ φέρωσι τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, διότι οἱ ξένοι εὑρίσκουσι παρ' ἡμῖν πλήρη ἀνεξιθρησκείαν οὐχὶ δι' ἄλλον εἰμὴ διὰ τὸν λόγον τοῦ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα οἰκοθεν ἀνεξίθρησκοι.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 29.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 15,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ριχάρδος Τζιώρτζ	
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Γάτζης Μαγγίνας	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν

Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Γεώργιος Δαρειώτης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀθαν. Δούκας		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Παναγ. Αἰδωρίκης	Ν
Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Κων. Προβιλέγιος	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς		Σπῦρος Μῖλιος	Ν
Ἀντώνιος Μαυρμιχάλης	Ν	Ῥήγας Παλαμήδης	Ν
Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν	Δημήτριος Α. Καυτουρειώτης	Ν

Ἀναγνωσθὲν ἔπειτα τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας, ὅπως ἔχει.

Ψηφοφορηθὲν δὲ καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 30, ὁμοίων ὡς τὸ ἐπισυνημμένον ἀνωτέρω πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Προβάσης ἀκολούθως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 160, 560:59|00 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως 1858, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ 160,560:59 τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσ. 1858.

Γεώργ Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Νικόλ. Πρασσακάκης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Σπυρ. Τρικούπης	
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Ριχάρδος Τζιώρτζ	
Γάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Γεώργιος Ψύλλας	Ν

Ἰωάννης Θεοτόκης	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης . . .	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἀδάμ Δούκας	Παναγ. Ἀϊδωρίκης . . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . .
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . .
Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N	Δημήτριος Κωντουριώτης. N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ πρώτου καὶ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς **19** Μαΐου ε. ε.

Τεθέντος ἀκολούθως εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 920 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως **1859**, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ᾧδε συνημμένον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως δραχ. 920 τοῦ ὑπουργ. τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς χρήσεως 1859.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος - N	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης - N	Νικόλ. Πρασσακάκης . . .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Ριχάρδος Τζιώρτζ . . . . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N

Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Δημήτριος Πλαπούτας . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἰωάννης Σάϊκος . . . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἀθανάσιος Ἀϊδωρίκης . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Δημήτριος Χατζίσκος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ἀναστ. Χαραλάμπης . . .
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . N	Παναγ. Ἀϊδωρίκης . . . N
Ἀδάμ Δούκας	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Σπῦρος Μίλιος . . . . . N
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . . N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Δημήτριος Α. Κωντουριώτης N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς **19** Μαΐου ε. ε.

Μεταβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχμῶν 200,000 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς Διαιωσύνης τῆς χρήσεως 1859, καὶ περὶ ἀνεγέρσεως ἐξεταστικῶν φυλακῶν εἰς Σπάρτην καὶ Καλάμας, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ ᾧδε συνημμένον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτ. πιστώσεως δραχ. 200,000 πρὸς ἀνέγερσιν φυλακῶν ὑπουργ. Διαιοσύνης χρήσεως 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος - N	Χαράλ. Παπαπολίτης . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης - N	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος .	Νικόλ. Πρασσακάκης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Σπυρ. Τρικούπης . . . . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Ριχάρδος Τζιώρτζ . . . . .

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Γεώργιος Ψύλλας . . . . N	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . N
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης . . . .
Ἀδὰμ Δούκας	Κων. Προβιλέγιος . . . N
Δῆμος Κανελλόπουλος . . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Ῥήγας Παλαμίδης . . . . N
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένετο ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 τρέχοντος μηνὸς Μαΐου.

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παραχωρήσεως τοῦ τρίτου τῆς ἐτησίας προσόδου τῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ἐν Καλάμαις 27 ἐργαστηρίων τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου διὰ τὰς μοναχὰς τῆς ἐν Καλάμαις μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N	Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N
Σπυρίδ. Καλεργερόπουλος . .	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Νικόλ. Πρασσακάκης . . .

Σπυρ. Τρικούπης	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Ῥικάρδος Τζιώτζ	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N	Δημήτριος Πλαπούτας . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Ἰωάννης Σταΐκος . . . . .
Γεώργιος Ψύλλας	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Δημήτριος Χατσίσκος . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης . . .
Νικόλ. Ἰω. Μέξης . . . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Ἀδὰμ Δούκας	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Κωνσταντῖνος Κανάρης . . N	Ῥήγας Παλαμίδης . . . N
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ διὰ χειροτονίας, ὡς ἔχουσι, ὑπὸ τῶν ὅρων ὅτι ἡ προκειμένη παραχώρησις δὲν δημιουργεῖ κληρονομικὰ δικαιώματα εἰς τοὺς ἀπογόνους ἢ συγγενεῖς τῶν περὶ ὧν πρόκειται καλογραιῶν.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ. Ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει.

Ἑπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 24 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Κυριακῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 23 μελῶν, ὁ Πρόεδρος Κ. Α. Μοναρχίδης προσλαβὼν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κουντουριώτην ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν ὡς μήπω καταρτισθέντων ἐνεβλήθη ἐν τέλει τῆς συνεδριάσεως.

Ἀπαγγείλαντος δὲ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν διαφόρων Νομοσχεδίων, ἀνεγνώσθη πρῶτον τὸ περὶ παραχωρήσεως ἐθνικῶν γηπέδων εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ κωμόπολιν πρὸς ἀνέγερσιν λιθοκτίστου ἀγορᾶς.

Μηδενὸς δὲ λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 23 κατὰ μιᾶς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Δ. Χατζίσκου καὶ Δυοβουνιώτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἐθνικῶν γηπέδων κλπ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωαννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Καναρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . .	Ἀντων. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντων. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N	Δημήτριος Χατσίκος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Ἀιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Ἀιδωρίκης . . . N	Γεώρ. Δυβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 1 τῆς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν

παρετήρησεν, ὅτι μεγίστη συμβαίνει ἀνισότης εἰς τὰς δωρεὰς τοῦ δημοσίου πλούτου, ὅπως σήμερον διανέμεται, διότι δίδεται μόνον εἰς τοὺς δήμους ἐκείνους εἰς οὓς ἔτυχε νὰ ὑπάρχῃ ἐθνικὴ γῆ, ἐνῷ ἔπρεπεν ὁ Νόμος νὰ ὁρίζῃ ὅτι δίδεται μὲν ὅπου ὑπάρχει ἐθνικὸν γήπεδον, πλὴν ὅπου δὲν ὑπάρχει θέλει ἐξίσου δοθῆ ἀντίτιμος δωρεὰ διὰ τὸν αὐτὸν ἢ δι' ἄλλον σκοπὸν δημοσίου καλλωπισμοῦ.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 1 ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας, ὅπως καὶ τὸ δεύτερον.

Ψηφοφορηθὲν ἐπομένως τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 24 κατὰ 2, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς εἰσήχθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 19 Μαΐου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἐθνικῶν γηπέδων κλπ.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . .	Δῆμος Κανελλόπουλος . . O
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Χαρ. Παπαπολίτης . . . N	Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Σταΐκος . . . .
Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίκος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . .
Γεώργιος Ψύλλας . . . . O	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Ἀιδωρίκης . . . N
Ἀθανάσιος Ἀιδωρίκης . . N	Γεώργ. Δυβουνιώτης . . . N
Γεώργιος Δαρειώτης . . .	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . .	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης. N

Μετ' αὐτὸ ἀνεγνώσθη τὸ Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι ἕνεκα τῆς ἐπισπεύσεως μεθ' ἧς εἰσήχθη, καὶ τὸ παρὸν σπουδαῖον Νομοσχέδιον μεταξὺ τοσούτης πληθύος ἄλλων ἐπίσης σπουδαίων, δὲν ἔλαβε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ μελετήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οὕτω ἀνεπτυγμένως ἐκθέσει σήμερον τὴν γνώμην του· ἐκπληροῖ ὅμως καθῆκον συνειδήσεως δίδων λόγον ἐναντίον τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ, διότι προβλέπει, ὅτι κατὰ τὴν ἐφαρμογήν του θέλει ἔχει θλιβερὰς συνεπείας διὰ τὸν λαὸν, ψηριζομένου ὡς ἔχει, ἀφοῦ ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπει τροποποιήσεις.

Ποσῶς δὲ δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἐπίσπευσις αὐτοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἡμέραν, εἰς ἔθνος τὸ ὁποῖον προστατεύεται ἀπὸ τρεῖς μεγάλας δυνάμεις. Παρετήρησε δὲ, ὅτι εἶναι λίαν σκληρὸν δι' ἐκείνους οἵτινες ὑπηρέτησαν εἰς τὸν στρατὸν ἄνευ τοιούτων ὑποχρεώσεων, νὰ ὑποβάλλωνται σήμερον εἰς τὰς ἀναδρομικὰς διατάξεις ἑνὸς νέου Νόμου, καὶ συνάμα ἀποδεικνύεται δι' αὐτοῦ τὸ ὁλεθριώτερον σύστημα· ἑπομένως αὐτὴ καὶ μόνη ἡ διάταξις δεσμεύει τὰς χεῖρας τοῦ ἐξορλήσαντος καὶ πρὸ εἰκοσιπενταετίας τὰ πρὸς τὸν Νόμον χρέη του, ὥστε ἐπὶ τρία ἀκόμη ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου νὰ μὴ δύναται νὰ μακρυνθῇ τῆς πατρίδος, διὰ νὰ ζητήσῃ ἀλλαγοῦ πόρον ζωῆς· πρὸς δὲ, ὅτι ὁ Νόμος οὗτος εἶναι καὶ ἀσαφὴς, διότι δὲν ἀναφέρει ἂν οἱ ἀντικαταστάται μόνον ὑποβάλλωνται εἰς ταύτας τὰς ὑποχρεώσεις ἢ οἱ πρῶτοι κληρωθέντες. Ἐπρόσθεσε δὲ, ὅτι δὲν πιστεύει εὔκολον νὰ ἐπαναφέρῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς τάξεις τοὺς ἀπόντας πρὸ εἰκοσιπενταετείας, διότι καὶ ὑπακρύψεις καὶ ὑπακρυγαὶ τόσαι θέλουσι συμβῆ, ὥστε νὰ φθάσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς ἀτοπήματα ἐγκληματικά· πρὸς τούτοις ὁ Νόμος καθίσταται ἐν τέλει καὶ ἀπραγματοποίητος, διότι δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ ποινική τις διάταξις τιμωροῦσα τὸν ἀρνούμενον νὰ ὑποταχθῇ· ἕνα ὅμως, ἐν παρομοίᾳ περιπτώσει ἐξέρασε φόβον ὁ ἀγορεύων μήπως, ἂν ὄχι ἡ ὑπάρχουσα, ἀλλ' ἑτέρα τις Κυβέρνησις θελήσασα νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ μέτρα ὅπα αἱ δρακόντιαι ἐκείναι διατάξεις τοῦ περὶ στρατευσίμων Νόμου ὁρίζουσι· προσέθηκε δὲ παραινετικῶς, ὅτι ἐκεῖνος ὁ στρατὸς εἶναι ἀξιόμαχος ἐν κινδύνοις, ὅστις, καλούμενος εἰς τὰ ὅπλα, ἔρχεται οἰκειοθελῶς, καὶ δὲν ἀναμένει τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ Νόμου. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἐξηκολούθησεν, εἶναι οὐ μόνον φιλότιμος, ἀλλὰ καὶ ἐμπειροπόλεμος, καὶ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης θέλει ταχθῇ καὶ πάλιν πρὸ τοῦ κινδύνου,

ὅπως μαρτυρεῖ ἡ νεωτέρα αὐτοῦ ἱστορία. Ἐπέρανε δὲ τὸν λόγον του προσθέσας ὅτι αἱ σκέψεις του αὐταὶ εἶναι τῆς στιγμῆς, καὶ ὅτι τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀφίνει εἰς τὴν πεῖραν καὶ τὴν κρίσιν τῶν ΚΚ. συναδέλφων του.

Ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἀναδρομικὴ δύναμις ποσῶς δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν Νόμον τοῦτον, διότι δὲν παρέχει τίποτε πλειότερον, παρ' ὅ,τι εἰς ἄλλος Νόμος γενικώτερος, ὁ περὶ ἐθνοφυλακῆς, διατάττει δι' ὅλους τοὺς πολίτας, οἵτινες ἐν καιρῷ ἀνάγκης καλοῦνται εἰς τὰ ὅπλα· διὰ τοῦ παρόντος δὲ Νομοσχεδίου ἡ Κυβέρνησις θέλει νὰ διαχωρίσῃ μόνον τοὺς γεγυμνασμένους εἰς τὰ ὅπλα, οἵτινες εἶναι βεβαίως οἱ ἐξυπηρετήσαντες στρατιῶται, διὰ νὰ τοὺς καταστήσῃ χρησίμους, κατατάττουσα αὐτοὺς εἰς τὰς τάξεις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης. Ἑπομένως καὶ ἡ ἀναδρομικὴ ἐνέργεια, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸν Νόμον, ἠδύνατο νὰ ἐπιτραπῇ διὰ τὸ προβλεπόμενον δι' αὐτοῦ ἄκρον ἀγαθόν.

Ὑπέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ῥήγας Παλαμίδης, ὅτι κανὼν καὶ ἀνάγκη διέπουσι πάντοτε τὰ πράγματα ἑνὸς ἔθνους, καὶ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἰς οὐδένα κανόνα ὑπάγεται, ἡ δὲ ἀνάγκη δὲν ἀποδεικνύεται.

Ὁ περὶ ἀπογραφῆς καὶ ἐθνοφυλακῆς ὑπάρχων Νόμος, εἶναι ἡ πρᾶξις τῆς ἀντιβασιλείας, ἥτις ἀρκούντως ἐξετίμησε τὸ φρόνημα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλληνικῶν (ἐνταῦθα ἀνέγνωσε σχολιαζων τὸν Νόμον) καὶ ὅστις ἐξεδόθη κατὰ τὸ 1837. Εἰς ὅλα τὰ εὐνομούμενα κράτη, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀγορεύων, ὑπάρχει στρατὸς καὶ ἐθνοφυλακὴ, καὶ στηριζόμενος εἰς ὅσα πρὸ τῆς μεταβολῆς ἐνηργήθησαν ὑπὸ τῆς Β. Κυβερνήσεως, παρετήρησεν, ὅτι ὅσα μετὰ ταῦτα ἠθέλησαν νὰ μεταβάλωσι, τὰ διέστρεψαν, ἂν δὲν τὰ κατέστρεψαν.

Καὶ ἐνταῦθα ἀνέτρεξεν ὁ λαλῶν, τὸ ἱστορικὸν διαφόρων Νόμων πρὸ καὶ μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν, ἐχόντων σχέσιν πάντοτε μὲ τὸ περὶ συστάσεως τοῦ στρατοῦ, ἀποδείξας συνάμα ὁποία ὑπῆρξεν ἡ κυρία αἰτία τῆς μὴ πραγματοποιήσεως τῆς ἐθνοφυλακῆς, ὡς ἀποτελούσης, κατὰ τὰ ῥηθέντα, μέρος τοῦ στρατοῦ. Ἐπέρανε δὲ τὸν λόγον του παρατηρῶν, ὅτι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἶναι ὅλως νέον τῶν παλαιῶν διατάξεων καὶ ψηφισμάτων, ἅτινα διέπουσι τὴν πολιτείαν, καὶ συνάμα ἀποκρούει ἐν ἑαυτῷ τῆς ἐθνοφυλακῆς τὸ σύστημα, περὶ ἧς ἀκόμη χθὲς ἐγίνετο λόγος ἐν τῇ Γερουσίᾳ, καὶ ὁμοφώνως ἐζητεῖτο· προσέθηκε δὲ ὅτι

διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἡ στρατεία καθίσταται μισητοτέρα, εἰς ἐποχὴν μάλιστα, καθ' ἣν ἔπρεπε διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ νὰ συντρέχωσι πλειότεραι ἐλευθερίαι. Ἂν δὲ ἡ ἔκφρασις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἦναι εἰλικρινὴς, ὅτι ὁ Νόμος ὁ περὶ ἐθνοφυλακῆς ὑπάρχει, ἂς τὸν πραγματοποιήσῃ, ἀπὸ τῆς σήμερον καλοῦσα, ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῆς ἐθνοφυλακῆς μόνον τοὺς ἐξ ὑπηρετήσαντας ὡς γεγυμνασμένους, κατὰ τὸ ὁποῖον ἔχει δικαίωμα τοῦ συγκαλεῖν καὶ διαλύειν αὐτὴν, καὶ οὕτως ὑπάρχει εἰλικρίνεια μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Συνεπείᾳ τούτου ἐπράτεινεν ἐν τέλει ὁ ἀγορεύων τὴν ἀναβολὴν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἀφοῦ ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπει οὔτε ἐκτεταμένην συζήτησιν οὔτε προπολογίας.

Μετά τινας δὲ ἐξηγήσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου περὶ τῆς τριετοῦς δηλαδὴ πρὸς ἐφεδρείαν ὑποχρεώσεως, καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ καλῆται ὁ ἔφεδρος εἰς τὰ ὅπλα, προσθίσαντος συνάμα, ὅτι διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, τῶν ἐξυπηρετησάντων ἤδη, ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀραίωσιν, ἥτις θέλει προκύψει εἰς τὸν στρατὸν συνεπείᾳ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θητείας εἰς τὸ τριετὲς τοῦτο διάστημα, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος παρετήρησεν ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἡ πληθὺς τῶν πρὸς συζήτησιν Νομοσχεδίων, κατὰ τὴν τελευταίαν μάλιστα ἡμέραν, δὲν παρέχει καιρὸν εἰς ἐκτεταμένας συζητήσεις, διὰ τοῦτο παρεκάλεσε τοὺς ΚΚ. συναδέλφους του ν' ἀφίσωσι κατὰ μέρος τὰς ἀνεπτυγμένας ἀγορεύσεις καὶ νὰ σπεύσωσι τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ὑπ' ὄψιν Νομοσχεδίων, ἂν δὲν σκοπεύωσι, νὰ ἀφίσωσι ταῦτα ἀψήφιστα.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὡς ἐλαττώματα τοῦ συζητουμένου Νομοσχεδίου, πρῶτον τὴν ἔκφρασιν, οἱ ἐξυπηρετήσαντες ἤδη, καὶ δεύτερον τὴν ἀσάφειαν τοῦ ἐν ἀνάγκῃ, διότι πολλὰς ἀνάγκας προβλέπει τὸ Σύνταγμα καὶ ἕκαστος ἔχει ἰδίαν κρίσιν καὶ μέτρον πρὸς ἐκτίμησιν αὐτῆς· τὸ δὲ δικαιολόγημα, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ καλέσῃ τοὺς γεγυμνασμένους, εἶναι μάλιστα λόγος ἰσχυρὸς, ὅτι οἱ γεγυμνασμένοι πρέπει ν' ἀπομακρύνωνται προσερχομένων εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀγυμνάστων, καὶ τότε μόνος ὁ περὶ ἐθνοφυλακῆς Νόμος δύναται νὰ καλέσῃ καὶ τοὺς ἐξυπηρετήσαντας ἤδη μετὰ τῶν λοιπῶν· ἐσυμπέρανε δὲ τὸν λόγον του διὰ τῆς προτάσεώς του νὰ ἐξαλειφθῇ ὡς περιττὴ ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου ἡ φράσις ἐξυπηρετησάντων ἤδη παραδυχόμενος τὰ λοιπὰ τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἔχουσιν.

Ἐπὶ τούτῳ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐζήτησε τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἀναβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ δὲ πρότασίς του αὕτη, ὑποστηριχθεῖσα, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἡ δὲ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων **19** κατὰ **10**, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Δαρειώτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γ. Ψύλλα περὶ ἀναβολῆς τοῦ περὶ ἐφεδρείας Νομοσχεδίου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Ἀδὰμ Δούκας	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπολος		Κωνσαντῖνος Κανάρης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ο	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο	Μ. Α. Καΐρης	Ο
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ο	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ο	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ο
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτριος Πλαπούτας	Ο
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Στάϊκος	
Φιλάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ο
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ο	Παναγ. Λιδωρίκης	Ο
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ο	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ο
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγιος	Ο
Γ. Παπανλιόπουλος	Ο	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Σπῦρος Μίλιος	Ο
Γαΐκας Καρακατζάνης	Ν	Φῶγας Παλαμίδης	Ν
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ο	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης	Ο

Κατόπιν ὁ αὐτὸς Κ. Γερουσιαστὴς ἐπρότεινε γενικὴν προπολογίαν, συνεπείᾳ τῶν ἐξηγήσεων, ἃς ἔδωκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ τῶν ἐφέδρων.

Ὁ δὲ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης παρετήρησεν, ὅτι σήμερον

δὲν πρόκειται περὶ ἐθνοφυλακῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰς τρία ἔτη ἐλαττώσεως τῆς θητείας τῶν στρατιωτῶν, καὶ ὅτι οἱ ἐξυπηρετήσαντες ὑποχρεοῦνται κατ' ἀμοιβαιότητα εἰς τριετῆ ἐφεδρείαν, ὥστε τὸ ζήτημα τῆς ἐθνοφυλακῆς δὲν ἔχει ὑπόστασιν. Ποσῶς δὲ δὲν εἶναι κακὸν, εἶπεν, ἀντὶ ἓξ χιλιάδων στρατοῦ νὰ ἔχωμεν διὰ τοῦ Νόμου τούτου 12 μὲ τὰ αὐτὰ ἔξοδα· τὸ μόνον λοιπὸν κακὸν ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ εἶναι ἡ ἔκφρασις «ἐξυπηρετήσαντες ἤδη,» ἡ συμπεριλαμβάνουσα καὶ τοὺς πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἀπολυθέντας τῆς ὑποχρεώσεως.

Μετά τινας δὲ νέας ἐξηγήσεις δοθείσας ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ γενομένου λόγου περὶ τῆς προταθείσης τροπολογίας ἐκ μέρους τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Γ. Ψύλλα καὶ Δ. Κανελλοπούλου, παρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ τροπολογία πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου· δι' ἐνστάσεως ὅμως τοῦ προτείναντος αὐτὴν, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ ἡ τροπολογία ὡς ἄρθρον μοναδικὸν πρὸς ἀντικατάστασιν ὁλοκλήρου τοῦ Νομοσχεδίου ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 18 κατὰ 11 ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Παπαπολίτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, εἶχε δὲ ἡ τροπολογία ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον μοναδικόν.

«Συγκαλουμένης τῆς ἐθνοφυλακῆς ἐν καιρῷ ἀνάγκης τῆς Πατρίδος, ὅσοι τῶν πολιτῶν ἐξυπηρέτησαν ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, θέλουν ὀργανίζεσθαι εἰς τακτικὰ στρατιωτικὰ σώματα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των.»

Γ. ΨΥΛΛΑΣ, Δ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ περὶ ἐφεδρείας Νόμου.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Χαράλ. Παπαπολίτης	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ο
Σπυρίδ. Καλογεράπουλος		Νικόλ. Πρασσακάκης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ο	Σπυρ. Τρικούπης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο	Ριχάρδος Τζιώρτζ	

Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Ἀντών. Κριεζῆς	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Ἰωάννης Στάϊκος	
Ἰωάννης Θεοτόκης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ο	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	Ο	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Γ. Παπαηλιόπουλος	Ο	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ο
Δημήτριος Βούλγαρης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ο
Ἀδάμ Δούκας		Κωνστ. Προβιλέγιος	Ο
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Σπῦρος Μῶλος	Ο
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Φῶγας Παλαμίδης	Ν
Μ. Α. Καΐρης	Ο	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	Ο

Ψηφοφορηθεῖσα κατόπιν ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 23 κατὰ 7, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Μαυρομμάτου καὶ Παπαπολίτου ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ο
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Σπυρ. Καλογεράπουλος		Γεώργ. Ψύλλας	Ο
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἰωάν. Θεοτόκης	
Ἀναγν. Μοναρχίδης	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Ἀθαν. Λιδωρίκης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν	Γεώργιος Δαρειώτης	Ο
Νικόλ. Πρασσακάκης		Γ. Παπαηλιόπουλος	Ν
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτρ. Βούλγαρης	Ο
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Γκίκας Καρακατζάνης	Ο
Ἀθαν. Γρηγοριάδης	Ο	Νικ. Ἰωάν. Μέξης	Ν

Ἀδαμ. Δούκας		Δημήτριος Χατζίσκος	N
Δῆμος Καναλλόπουλος	O	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Κωνστ. Ψανάρης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Μ. Α. Καΐρης	N	Παναγ. Λιδωρίκης	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Δημήτρ. Πλαπούτας	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Ἰωάν. Στάϊκος		Σπῦρος Μίλιος	N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	O
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N	Δημ. Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 1, 2 καὶ 3, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ τετάρτου ἄρθρου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Χρηστίδης ἐπρότεινεν ἐν εἴδει τροπολογίας τὴν ἐξάλειψιν ὁλοκλήρου τοῦ ἄρθρου τετάρτου, καθόσον τοῦτο ἀφορᾷ τοὺς παλαιούς, δηλαδὴ τοὺς ἀπὸ τοῦ 1838 ἀφεθέντας.

Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ τετάρτου ἄρθρου, καὶ τὰς ἀντιρρήσεις τῶν τροπολογούντων αὐτό, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ ἐξάλειψις τοῦ τετάρτου ἄρθρου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 19 κατὰ 11, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Παπαπολίτου καὶ Μαυρομμάτου, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρηστίδου περὶ ἐξαλείψεως τοῦ ἄρθρου τετάρτου, Ναὶ ἢ Ὄχι.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	O	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Βασίλ. Χρησακόπουλος	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Τάτζης Μαγγίνας	O	Γεώργιος Ψύλλας	N
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	O	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	O	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	O
Ἰάκωβος Παξιμάδης	O	Ἀθανάσιος Διδωρίκης	O
Νικόλ. Πρασσακάκης		Γεώργιος Δαρειώτης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Γ. Παπαηλιόπουλος	O
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δημήτριος Βούλγαρης	N

Γκίκας Καρακατζάνης	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	O
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Δημήτριος Χατζίσκος	O
Ἀδὰμ Δούκας		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	O
Κωνσταντῖνος Κανάρης		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Παναγ. Λιδωρίκης	O
Μ. Α. Καΐρης	O	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	O
Ἀντών. Κριεζῆς		Κωνστ. Προβιλέγιος	O
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	O	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Πλαπούτας	O	Σπῦρος Μίλιος	O
Ἰωάννης Στάϊκος		Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Δημήτ. Α. Κουντουριώτης	O

Ἑπομένως τὸ τέταρτον ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν, ὡς εἶχε, διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 18 κατὰ 10, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἄνω ψηφολεκτῶν, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 Μαΐου 1859.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης		Ἀθανάσιος Διδωρίκης	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Γεώργιος Δαρειώτης	O
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γ. Παπαηλιόπουλος	N
Ἀναγνώστης Μαναρχίδης	N	Δημήτριος Βούλγαρης	O
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Γκίκας Καρακατζάνης	O
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	O
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀδὰμ Δούκας	
Σπυρ. Τρικούπης		Δῆμος Κανελλόπουλος	O
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	O	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Βασίλ. Χρησακόπουλος	O	Μ. Α. Καΐρης	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	O	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Γεώργιος Ψύλλας	O	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	N

Ἰωάννης Σταΐκος	. . . .	Παναγιώτης Αιδωρίκης	. . N
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	. N	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	. . N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . N	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	. N
Δημήτριος Χατσίσκος	. . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . .
Δημήτριος Χρηστίδης	. . . O	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Νικόλαος Μαυρομμάτης	. . N	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . . O
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .	Δημήτριος Λ. Κουντουριώτης.	N

Τεθέντος ὕστερον εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ σμύριδος, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ἐγένετο πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἡ ἐρώτησις τί ἐγένετο μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ τοῦ πρώην ἐργολάβου αὐτῆς τῆς σμύριδος· ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν, ὅτι ὑπάρχει εἰς χεῖράς του ἀπόφασις ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικος, ἥτις διατάττει 1) τὴν διάλυσιν τοῦ μεταξὺ τοῦ πρώην ἐργολάβου Λίμποτ καὶ τῆς Κυβερνήσεως συμβολαίου, 2) τὴν πληρωμὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ πρὸς τὸ δημόσιον δραχ. 600 χιλιάδων περίπου μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ αὐτῶν διὰ τὰς καθυστερουμένας δόσεις, δικαιουμένου καὶ ὑποχρεουμένου αὐτοῦ συγχρόνως εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ ποσοτήτων σμύριδος καὶ 3) τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀποζημίωσιν τοῦ δημοσίου διὰ πᾶσαν βλάβην, ἣν ἤθελεν ἀποδείξει, ὅτι τῷ ἐγένετο ὡς ἐκ τῆς πωλήσεως παρ' αὐτοῦ σμύριδος Ἀσιατικῆς ἀντὶ Ἑλληνικῆς.

Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης εἶπε τὰ ἑξῆς·

Πολλάκις ἐγένετο λόγος περὶ σμύριδος· τὸ ὀρυκτὸν τοῦτο μᾶς ἔδιδε περίπου δραχμὰς 450,000 κατ' ἔτος, ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συμβολαίου δὲν κατεβλήθη ἡ δέουσα προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸ δημόσιον ἔχασεν ἓξ ἔτη κατὰ συνέχειαν μίαν πλουσίαν πρόσοδον, τὴν ὁποίαν πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλομεν δυνηθῆ, ὅπως κατήντησαν τὰ πράγματα, νὰ διασώσωμεν. Ἐν τούτοις τὸ συμβόλαιον διελύθη διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, ἀλλὰ πρὶν ἡ λαβῇ οἱονδήποτε μέτρον, ἔπρεπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ ἐκτελέσῃ εἴτε διοικητικῶς εἴτε νομοθετικῶς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, διότι εἶναι πολλὰ ἐνδεχόμενον ἡ διάταξις τοῦ Νομοσχεδίου, καθ' ἣν ἡ ἀγοραία τιμὴ τῆς σμύριδος προσδιορίζεται διὰ Β. Διατάγματος, νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς τὸν ἐργολάβον νὰ

ἐγείρῃ ἀξιώσεις ἀποζημιώσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως· τοὐλάχιστον ἠθικῶς τὸ δικαίωμα τοῦτο πηγάζει ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου ὑπὲρ τοῦ ἐργολάβου.

Ἔρχομαι ἤδη καὶ εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ κατὰ πρῶτον παρατηρῶ, ὅτι ἐνῷ κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας ἐξορύξεως τῆς ἰδιωτικῆς σμύριδος, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη, ἐξ ἄλλου μέρους ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν αὐτῆς φόρος ὑπέρογκος ἐκ δραχ. 5, ὁπόταν ἡ ἀξία αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνει τὰς ἑπτὰ ἢ ἑπτὰ καὶ ἡμίσειαν δραχμάς, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον διὰ Β. Διατάγματος θέλει κανονισθῇ ἡ τιμὴ τῆς δημοσίας σμύριδος, θέλει συμβῇ ἀρεύκτως ἓν ἀπὸ τὰ δύο ἄτοπα, ἢ οἱ ἰδιῶται θὰ καταστραφῶσιν, ὑψίποτε ἡ τιμὴ τῆς σμύριδος προσδιορισθῇ κατωτέρα τῆς πραγματικῆς ἀξίας, ἢ τὸ δημόσιον δὲν θέλει ἐκποιήσει οὐδεμίαν ὀκᾶν, ἐὰν ἡ τιμὴ προσδιορισθῇ ἀνωτέρα.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ ὑπέρογκος φόρος ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς σμύριδος συναπάγει καὶ ἓν ἄλλο ἄτοπον, τὸ ὁποῖον ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πείρας παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι δηλονότι τὸ λαθρεμπόριον θέλει συντρέξει, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ πληρώνηται εἰμὴ ἐλάχιστος φόρος, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ποτὲ τὸ δημόσιον δὲν θὰ πωλήσῃ οὔτε κόκκον σμύριδος. Βλέπω ἐπὶ τέλους ὅτι κατὰ τὸ Νομοσχέδιον τὸ ποσὸν τῆς ἐκποιηθησομένης σμύριδος μένει ἀόριστον, ἐνῷ ἡ ἐτησία κατανάλωσις εἶναι ἤδη γνωστὸν ὅτι περιορίζεται μεταξὺ 40 καὶ 50 χιλιάδων κανταρίων· ἐντεῦθεν θέλει συμβῇ ὥστε νὰ ἐκποιηθῇ ἐντὸς συντόμου διαστήματος μέγα ποσὸν εἰς μικρὰν τιμήν, καὶ διὰ πολλὰ ἔτη τὸ προϊὸν τοῦτο νὰ μὴ ἀποδίδῃ κἀνὲν εἰσόδημα οὔτε εἰς τὸ δημόσιον, οὔτε εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας. Καθ' ὅλους ἑπομένως τοὺς λόγους τὸ μέτρον τοῦ Νομοσχεδίου δὲν εἶναι ὀρθόν, οὔτε ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος εἶναι κατάλληλος, οὔτε ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς διὰ Β. Διατάγματος εἶναι μέτρον ἀποτελεσματικόν, καὶ τὸ ἀπεριόριστον τῆς ἐκποιήσεως θὰ καταστρέψῃ τὸν πλοῦσιον τοῦτον πόρον· ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ κανονισθῶσι πρὸ πάντων αἱ σχέσεις μας μετὰ τοῦ πρώην ἐργολάβου εἴτε διοικητικῶς, εἴτε νομοθετικῶς, καὶ ἔπειτα νὰ γίνῃ σαφὴς σπουδαιοτέρα περὶ τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως τοῦ ὀρυκτοῦ, συνδυαζομένου καὶ τοῦ συμφέροντος τῶν ἰδιοκτητῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκποιῆται ἐτησίως ὡρισμένον ποσόν, ἄλλως σᾶς λέγω ἀπὸ τοῦδε ὅτι ὁ πόρος οὗτος ἐχάθη.

Απήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Κινδύνους ἐκ μέρους τοῦ καταδικασθέντος πρώην ἐργολάβου τῆς σμύριδος Λίμποτ δὲν φοβοῦμαι, διότι πᾶσα σχέσις προερχομένη ἐκ τοῦ συμβολαίου, ὅπερ ὑπῆρχε μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ δημοσίου περὶ σμύριδος, ἐξέλιπε, δυνάμει τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἥτις τὸν κατεδίκασεν εἰς ὅσα προηγουμένως ἀνέφερον, τὸ δὲ ὑπολειπόμενον πρὸς παραλαβὴν του ποσὸν σμύριδος μένει ὑπὸ κατάσχεσιν, τοῦ ὁποίου ἐκποιηθησομένου, καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ ἐργολάβος ἀποποιηθῇ τὴν παραλαβήν, τὸ ἀντίτιμον θέλει συμψηφισθῇ εἰς τας παρ' αὐτοῦ ὀφειλομένας δόσεις κλπ.

Εἰς τὸ σύστημα, τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου κατηντήσαμεν, διότι ἔχομεν ἀπέναντί μας ἄλλην σμύριδα τὴν Ἀσιατικὴν, μὲ τὴν ὁποίαν, ὡς πωλουμένην εἰς εὐθηνοτέραν τιμὴν, δὲν δυνάμεθα νὰ συναγωνισθῶμεν· ἐὰν παρεδεχόμεθα τὸ μέτρον τῆς δημοπρασίας, ὅτε βεβαίως ἠθέλαμεν ρθάσει εἰς τὸ ἀποτέλεσμα νὰ συγκεντρώσωμεν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον τὴν πώλησιν τῆς σμύριδος Ἑλληνικῆς τε καὶ Ἀσιατικῆς, τότε ἠθέλαμεν περιορίσει τὴν κατανάλωσιν τῆς Ἑλληνικῆς σμύριδος, ἀντὶ τῆς ὁποίας θέλει πωλεῖσθαι ἡ Ἀσιατική, ἣ ἠθέλαμεν ἔχει εἰς τὴν Εὐρώπην αὐτὴν μὴ καθαρὰν ἀλλὰ μεμιγμένην μὲ τὴν Ἀσιατικὴν, συμφώνως πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐργολάβου, ὥστε ἠθέλαμεν καταστήσει αὐτὴν κατωτέραν τῆς ἀξίας της ἣ ἄγνωστον, ὅπως εἶναι ἄγνωστος εἰς τὰ περισσότερα ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης, ἐνῷ ἡ ἀξία καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς εἰς τὰ ὑελοποιεῖα εἶναι περιζήτητος.

Ἀποκρούσαντες λοιπὸν τὸ μονοπωλεῖον τῆς Σμύριδος, εἰς ὃ ἠθέλαμεν ρθάσει ἀναπορράτως διὰ τῆς δημοπρασίας, ἐσκέφθημεν περὶ τοῦ τρόπου τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς τῆς σμύριδος, καὶ ἀφοῦ εὕρομεν μὴ συμφέροντα τὸν ἐκ προοιμίων προσδιορισμὸν αὐτῆς διὰ Νόμου, μὴ δυναμένης νὰ μεταβληθῇ μάλιστα εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἓξ μηνῶν, καθ' οὓς σχολάζουσιν αἱ Βουλαὶ, ἔπρεπε νὰ λάβωμεν ἓν μέτρον, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἠθέλαμεν εἶσθαι εἰς τὴν θέσιν νὰ ἀκολουθῶμεν ἀεὶποτε τὰς διαφόρους φάσεις τῶν ἀγορῶν, καὶ νὰ δυνηθῶμεν νὰ συναγωνισθῶμεν ὡς πρὸς τὴν πώλησιν αὐξομειοῦντες τὴν τιμὴν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ προβλεπόμενον μέτρον τοῦ διὰ Β. Διατάγματος προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς· ἡ ἰδέα ὅτι τὸ Β. Διάταγμα δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ τὴν τιμὴν τῆς δημοσίας σμύριδος εἰς βαθμὸν μέγιστον, καὶ νὰ δώσῃ χώραν εἰς τὴν εὐκολον πώλησιν μόνης τῆς ἰδιωτικῆς σμύριδος, ἢ νὰ καταβιβάσῃ τὴν τιμὴν τῆς

δημοσίας σμύριδος καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν ἰδιωτικὴν, ἡ ἰδέα αὕτη, λέγω, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἰσχυρὰ, διότι ἐὰν τὸ πρῶτον δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐκ μέρους ὑπουργοῦ τινος, ὡς ἐπιζήμιον τῷ δημοσίῳ καὶ καταστρεπτικὸν τοῦ πλουσίου τούτου πόρου, πολὺ περισσότερον δὲν δύναται νὰ συμβῇ τὸ δεύτερον, τὸ ὁποῖον οὐ μόνον ζημιοῖ τὸ δημόσιον ἐλαττόνων τὴν ἐκ τοῦ ὀρυκτοῦ τούτου πραγματικὴν πρόσοδον, οὐ μόνον καταστρέφει τὴν ἰδιωτικὴν σμύριδα, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ἰσχυρὸν, ἀλλὰ καὶ σμικρύνει βεβαίως διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀραιρεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ εἰσόδημα τοῦτο, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἓν ἔτος πωληθῇ εἰς εὐτελῆ τιμὴν τοσοῦτον ποσὸν, ὅσον ἐπαρκεῖ πρὸς ἐναποταμίευσιν διὰ τὴν ἀναμιξ εὔκολον πώλησιν Ἀσιατικῆς σμύριδος ἀντὶ Ἑλληνικῆς.

Ἐπανέλαβεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρηστίδης.

Ἤμην ἄλλοτε κατὰ τοῦ ἐργολάβου, ἐνόσῳ οὗτος δὲν ἐξεπλήρωνε τὰς ὑποχρεώσεις του, σήμερον εἶμαι ὑπὲρ τοῦ δικαίου· ἔπρεπε, ἐπαναλαμβάνω, πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐκτελεσθῇ ἀνηκόντως ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ πᾶσα σχέσις μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἐργολάβου ἐξέλιπε· κατὰ τὴν ἀπόφασιν ὁ ἐργολάβος δικαιοῦται νὰ λάβῃ 70 χιλιάδας καντάρια σμύριδος, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ ποσὰ εἰς ἃ κατεδικάσθη, ἀλλ' εἴτε αὐτὸς θελήσῃ νὰ λάβῃ τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτὸν σμύριδα, εἴτε τὸ δημόσιον ἐκθέσῃ αὐτὴν εἰς δημοπρασίαν, ἡ διάταξις τοῦ Νομοσχεδίου, διὰ τῆς ὁποίας ὁρίζεται ἡ τιμὴ νὰ κανονίζηται διὰ Β. Διατάγματος, ἐπηρρέαζει οὐσιωδῶς αὐτὰς τὰς σχέσεις. Πῶς ἠμπορεῖ ἡ ὁ ἐργολάβος νὰ διαθέσῃ ἢ ἐπὶ δημοπρασίας νὰ ἐκποιήσῃ τὸ δημόσιον τὰς 70 χιλιάδας καντάρια, ὅταν ὁ Νόμος οὗτος δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸ δημόσιον νὰ κανονίζῃ τὴν τιμὴν τῆς Ἑλληνικῆς σμύριδος διὰ Β. Διατάγματος; κάνεις δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ εἰς ὁποιανδήποτε τιμὴν τὴν σμύριδα ταύτην, ὅταν γνωρίζῃ, ὅτι μετ' ὀλίγον διὰ Β' Διατάγματος δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ καταβιβάσῃ εἰς ὁποιανδήποτε θέλει τιμὴν τὴν λοιπὴν σμύριδα, καὶ νὰ καταστρέψῃ οὕτω τὸν πρῶτον ἀγοραστήν· αὐτὴ ἡ κατάστασις δὲν πιστεύω νὰ μὴ δίδῃ καὶ δικαστικῶς ἀκόμη δικαίωμα εἰς τὸν ἐργολάβον νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν· ἡ ἀγόρευσις ἐν γένει τοῦ Κ. ὑπουργοῦ περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς διὰ Β. Διατάγματος παντάπασι δὲν μὲ ἔπεισεν. Εἰς τὸ σύστημα τοῦτο, Κύριοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁ ἔλεγχος, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλας τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος εἰς τὰ πεπολιτι-

σμένα ἔθνη, ἔγκειται καὶ τὸ μέγιστον ἄτοπον τοῦ ὅτι θέλει εἶσθαι καὶ ἐπιζήμιον. Ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει τὸ ἐμπόριον δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς συναλλαγάς, ὁπόταν ὀπισθεν του ἵσταται μία ἰδιόρρυθμος θέλησις δυναμένη εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ τροπολογήσῃ τὰς τιμάς· τοιουτοτρόπως ποτὲ σμύρδα δὲν θὰ πωλήσωμεν, οἱ ἰδιῶται θὰ πωλοῦν βουλόμενοι ἀπὸ τὸ λαϊκεμπόριον, αἱ ἐγγυήσεις τὰς ὁποίας ἀρύεται ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκ τῆς συναισθήσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ὑπουργοῦ δὲν εἶναι ἀξιόχρεοι. Παντοῦ εἰς τὰς ξένας κοινωνίας ζητεῖται σήμερον ὁ ἔλεγχος, οὐχὶ ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς συναισθήσεως, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅστις ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰς θεσμοθεσίας· αὐτὸ ἔπειτα εἶναι καὶ τὸ διοικητικὸν δίκαιον, τὸ ὁποῖον καθιερώθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ παρὼν Νόμος, ἂν εὑρωθῇ, θὰ εἰσαγάγῃ μίαν ἐξαίρεσιν.

Ἂν θέλετε νὰ μὴ χάσωμεν κατὰ κράτος αὐτὸν τὸν πόρον, δεχθῆτε, κύριοι, πρῶτον τὸν συμβιβασμόν μὲ τοὺς ἰδιοκτήτας, ὅπως τὸν θεωρήσητε καταλληλότερον, περιορίσατε ἔπειτα τὸ ἐκποιηθησόμενον κατ' ἔτος ποσόν, καὶ τρίτον καθιερώσατε τὸ μέτρον τῆς δημοπρασίας, ἄλλως, τὸ κατ' ἐμέ, κηρύττομαι κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπῆγεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ παρελθόν, φρονῶ, ὅτι πᾶς λόγος εἶναι περιττὸς ὅταν ὑπάρχῃ δικαστικὴ ἀπόφασις τελεσίδικος· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς φέρει εἰς τὴν δύσκολον θέσιν εἶναι ἡ ἰδιωτικὴ σμύρις, καθόσον δὲν γνωρίζομεν ἐπὶ ποίων τίτλων θέλει ἀναγνωρισθῇ αὕτη ὡς ἰδιωτική· ὁ ὅρος τοῦ αὐξομειώνει τὰς τιμάς δὲν θέλει φέρει αἴσιον ἀποτέλεσμα, διότι καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις ἔχουσι συνεπείας· ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ ὡς ὀρθότερον τὸ σύστημα τῆς δημοπρασίας, ὅπερ ὁ προλαλήσας ἀνέφερεν, ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται διατάξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπει ἡ παροῦσα στιγμή· ἐὰν εἰς τὸ Διάταγμα ὁρισθῇ ὡρισμένη τιμὴ τῆς σμύριδος, οἱ ἰδιῶται ὠφελούμενοι τῆς εὐκαιρίας θὰ πωλήσωσι τὴν ἰδικήν των σμύριδα, τὸ δὲ Δημόσιον θέλει ζημιωθῇ 400 χιλιάδας περίπου δραχμῶν κατ' ἔτος· ἀναγκαῖον λοιπὸν πᾶσα, νὰ σκεφθῶμεν συμφώνως πρὸς τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν εἰς ἣν εὑρισκόμεθα, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου πρέπει νὰ γίνῃ κατάλληλος καὶ σύντομος τροπολογία τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ διάθεσις τοῦ ὀρυκτοῦ προσδιορίζεται δι' ἓν ἔτος καὶ ἐπὶ ὡρισμένῃ ποσότητι κανταρίων.

Ἄρθρον 1. Ἅπασα ἡ εἰς τὴν νῆσον Νάξου παραγομένη σμύρις καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη τοιαύτη ἐθνικὴ, ἐξορύττεται καὶ διατί-

θεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου δι' ἓν ἔτος ἐπὶ προσδιωρισμένῃ τιμῇ διὰ Β. Διατάγματος μέχρι τῶν 50 χιλιάδων κανταρίων.

Ἄρθρον 2. Ἐπὶ τῆς ἐξορυσσομένης ἰδιωτικῆς σμύριδος ἐπιβάλλεται φόρος ἐξαγωγῆς κατὰ καντάριον δι' ἓν ἔτος προσδιοριζόμενος διὰ Β. Διατάγματος.

Εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις αὐτὰς ἐφαρμόζονται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ τελωνείων Νόμου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὡρίσθη τῇ συναινέσει καὶ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῇ ὁμοφώνῳ ἀποφάσει τῆς Γερουσίας, διὰ τὸ κατεπείγον νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὰ παρόντα πρακτικὰ, ὡς μία ἠθικὴ ὑποχρέωσις πρὸς τὸν ὑπουργὸν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Νόμου ἡ ἀνωτέρω τροπολογία, ὡς μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ καιροῦ πρὸς ὑποβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀναπαλέσαντος ἔπειτα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὴν ἀνωτέρω συναίνεσίν του, συνεπείᾳ προσβλητικῶν λόγων ἐκφωνηθέντων παρ' ἄλλων ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὡς εἶπε, καὶ ῥητῶς ὑπὸ τοῦ Κ. Παλαμίδου, καὶ ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη, κατὰ τὸ φῶς προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 17 κατὰ 6.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου περὶ σμύριδος.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἀθανάσιος Αἰδωρίκας	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Γεώργιος Δαρειώτης	
Τάκης Μαγγίνας		Γ. Παπακλεόπουλος	Ν
Ἀναγνώστης Μανάρχίδης	Ν	Δημήτριος Βούλγαρης	
Χαράλ. Παπαπολίτης	Ν	Γιάκος Καρακατζάνης	Ο
Ἰακώβος Παζιμαδῆς	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	Ν
Νικολ. Πρασσακάκης		Ἀδάμ Δούκας	
Σπυρ. Τρικούπης		Δῆμος Καντζλόπουλος	Ο
Ριχάρδος Τζιώρτζ		Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Παπλ. Χρηστακόπουλος	Ο	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης		Δημήτρ. Πλακωτάς	

Ἰωάννης Σταΐκος	. . . .	Παναγ. Αὐδωρίκης	. . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	. . .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	. . .
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . N	Κωνστ. Προβιλέγιος	. . . N
Δημήτριος Χατσίσκος	. . O	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . .
Δημήτριος Χρηστίδης	. . O	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . N	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . . N
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 18 κατὰ 6 ὡς τὸ ἐπισυνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 τ. μ. Μαΐου.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν διεθνῶν τελῶν τοῦ τηλεγράφου διὰ Β. Διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία, παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 21 κατὰ 2.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν τηλεγραφικῶν τελῶν διὰ Β. Διατάγματος.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	.	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	. . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	. .	Γεώργιος Δαρειώτης	. . . .
Τάτζης Μαγγίνας	. . N	Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	. . N	Δημήτριος Βούλγαρης	. . .
Χαράλ. Παπαπολίτης	. . N	Γκίκας Καρακατζάνης	. . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	. . . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	. . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης	. . .	Ἀδάμ. Δούκας	. . . . .
Σπυρ. Τρικούπης	. . . .	Ἄγγελος Καντακουζηνός	. . O
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	. . . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης	. . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	. . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .
Βασίλ. Χριστακόπουλος	. .	Μ. Α. Καΐρης	. . . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	. . . .	Ἀντών. Κριεζῆς	. . . .
Γεώργιος Ψύλλας	. . . . O	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	. . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	. . . .	Δημήτριος Πλατσίτας	. . .

Ἰωάννης Σταΐκος	. . . .	Παναγ. Αὐδωρίκης	. . . N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	. .	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	. . .
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	. . N	Κωνστ. Προβιλέγιος	. . . N
Δημήτριος Χατσίσκος	. . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	. . . . .
Δημήτριος Χρηστίδης	. . N	Σπῦρος Μῖλιος	. . . . . N
Νικόλ. Μαυρομμάτης	. . N	Ῥῆγας Παλαμίδης	. . . .
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	. .	Δημήτ. Α Κουντουριώτης	. N

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἐγένετο ἡ αὐτὴ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 22 κατὰ 2 ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 τρέχοντος μηνὸς Μαΐου.

Τεθέντος ἀκολούθως εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπλήρ. πιστώσεως 68,400 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήτιας 1859, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐξήχθη κατὰ τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 22 κατὰ 2.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωμ. πιστώσεως δρχ. 68,400 τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τοῦ ἔτους 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	. . . N
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	.	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	. . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος	. .	Γεώργιος Δαρειώτης	. . . .
Τάτζης Μαγγίνας	. . . N	Γ. Παπαηλιόπουλος	. . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	. . N	Δημήτριος Βούλγαρης	. . .
Χαράλ. Παπαπολίτης	. . . N	Γκίκας Καρακατζάνης	. . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	. . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	. . . N
Νικόλ. Πρασσακάκης	. . .	Ἀδάμ. Δούκας	. . . .
Σπυρ. Τρικούπης	. . . . .	Ἄγγελος Καντακουζηνός	. . O
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	. . . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης	. .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	. . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	. .
Βασίλ. Χριστακόπουλος	. .	Μ. Α. Καΐρης	. . . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	. . .	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	. . . .
Γεώργιος Ψύλλας	. . . . O	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	. . N
Ἰωάννης Θεοτόκης	. . . .	Δημήτριος Πλατσίτας	. .

Ἰωάννης Στάϊκος		Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N	Κωνστ. Προβιλέγιος	N
Δημήτριος Χατσίσκος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Χριστίδης	N	Σπῦρος Μίλιος	N
Νικόλ. Μαυρομμάτης	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης		Δημήτριος Λ. Καντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ πρῶτον καὶ δεύτερον ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτὰ ὡς ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 22 κατὰ 2, ὡς τὸ συνημμένον ὅριστον τῷ ἀνωτέρῳ πρωτοκόλλῳ, ἔχει δὲ ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 τ. μ. Μαΐου.

Προβάντες ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 736,738:4, ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1849, καὶ μηδενὸς λαβόντος τὸν λόγον ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία, δι' ἧς ἐψηφίσθη, κατὰ τὸ πρωτόκολλον τὸ συνημμένον ὧδε, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν διὰ ψήφων 24, παμψηφεί.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 736,738:04 ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1850.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γεώργιος Δαρειώτης	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Γ. Παπαηλιόπουλος	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰακώβος Παξιμάδης	N	Γκίκας Καρασκατζάνης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης		Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἄδαμ Λούκας	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δῆμος Κανελλόπουλος	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Μ. Α. Καΐρης	
Γεώργιος Ψύλλας	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	

Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Δημήτρ. Πλακωτός		Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Ἰωάννης Στάϊκος		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Κωνς. Προβιλέγιος	N
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτριος Χατσίσκος	N	Σπῦρος Μίλιος	N
Δημήτριος Χριστίδης	N	Ῥῆγας Παλαμίδης	N
Νικόλ. Μαυρομμάτης	N	Δημήτριος Λ. Καντουριώτης	N

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένοντο δεκτὰ διὰ χειροτονίας, ὡς ἔχουσι. Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτόν, κατὰ πρωτόκολλον ἥνωται τῷ ἀνωτέρῳ. Ἔχει δὲ ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 Μαΐου τρέχοντος.

Τεθέντος εἰς συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 80,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859 διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐν Κύθνῳ λωτρῶν καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, δι' ἧς ἐψηφίσθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν διὰ ψήφων 23 παμψηφεί.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 80,000 τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσ. 1859.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάννης Θεοτόκης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης		Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος		Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γεώργιος Δαρειώτης	N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	N	Γ. Παπαηλιόπουλος	N
Χαράλ. Παπαπολίτης	N	Δημήτριος Βούλγαρης	
Ἰακώβος Παξιμάδης	N	Γκίκας Καρασκατζάνης	N
Νικόλ. Πρασσακάκης		Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N
Σπυρ. Τρικούπης		Ἄδαμ Λούκας	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Μ. Α. Καΐρης	N
Γεώργιος Ψύλλας		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	

Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Δημήτριος Πλακούτας . . .	Παναγ. Αἰδωρίκης . . . . Ν
Ἰωάννης Στάϊκος	Γεώργιος Δυοβουνιώτης . . .
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης .	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος . Ν
Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . .
Δημήτριος Χατζίσκος . . . Ν	Σπῦρος Μῖλιος . . . . Ν
Δημήτριος Χριστίδης . . . Ν	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . Ν
Νικόλαος Μαυρομμάτης . . Ν	Δημήτριος Δ. Κουντουριώτης. Ν

Μετὰ δὲ τὴν διὰ χειροτονίας παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐπανελήφθη ἡ ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 25 πανψηφεί, ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Μαΐου τρέχοντος.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀποβιωσάντων δικαστικῶν ὑπαλλήλων Ἰω. Σωμάκη, Μ. Σκαλιστήρη, Α. Πλατύκα, Ἰω. Καλογεροπούλου καὶ Μ. Αὐσίππου ὡς καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἕως οὗ ἐκδοθῇ ὁ ἤδη προπαρασκευασθεὶς περὶ συντάξεων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων Νόμος, ἔργον δικαιοσύνης κυβερνητικῆς εἶναι νὰ χορηγηθῇ ἡ ἀνήκουσα χρηματικὴ συνδρομὴ εἰς τὰς οἰκογενείας διαφόρων δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀποβιωσάντων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Λαβὼν θέσιν τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ διαληφθέντος Νόμου σύνταξις ἀνάλογος τῆς μισθοδοσίας καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἀποβιωσάντων δικαστικῶν ὑπαλλήλων Ἰω. Σωμάκη, χρηματίσαντος εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, Μ. Σκαλιστήρη, χρηματίσαντος εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν, Α. Πλατύκα ἐφέτου καὶ ἐλεγκτοῦ, Ἰω. Καλογεροπούλου, ἀντεισαγγελέως τῶν Ἐφετῶν καὶ Μ. Αὐσίππου πρωτοδίκου, εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτῶν· παρακαλεῖται δὲ ἡ Γερουσία νὰ εὐαρεστηθῇ καὶ ἐπιψηφίσῃ αὐτὸ ὡς κατεπείγον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24 Μαΐου 1859.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς
Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον παραγγέλλομεν τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ἀφ' οὗ ἤδη ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἡμετέρου ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24 Μαΐου 1859.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἕως οὗ ἐκδοθῇ ὁ περὶ πολιτικῶν συντάξεων νόμος, χορηγεῖται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου μηνιαία σύνταξις, εἰς τὴν Ἑλένην χήραν Ἰω. Σωμάκη καὶ τὰ ἄνήλικα αὐτῆς ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἀριθ. 180, εἰς τὴν Εὐανθίαν χήραν Μ. Σκαλιστήρη ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν ἀριθ. 100, εἰς τὴν τοῦ Α. Πλατύκα καὶ τὰ ἀνήλικα αὐτῆς ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν εἴκοσιν, ἀριθ. 120, εἰς τὴν τοῦ Ι. Καλογεροπούλου καὶ τ' ἀνήλικα αὐτῆς ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἀριθ. 150 καὶ εἰς τὴν χήραν Μ. Αὐσίππου καὶ τ' ἀνήλικα αὐτῆς ἐκ δραχμῶν ἑβδομήκοντα πέντε, ἀριθ. 75.

Ἵς πρὸς τὰς ἐχούσας ἀνήλικα τέκνα χήρας, αἱ ἀνωτέρω συντάξεις ἀνήκουσι κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τὴν χήραν, μένουσαν ἐν τῇ χηρείᾳ αὐτῆς, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὸ ἀνήλικον, ἢ τὰ ἀνήλικα αὐτῶν ὀρφανὰ κατ' ἴσας μερίδας. Παύει δὲ ἡ μερὶς τῶν μὲν κοράσιων ἅμα ἀποκατασταθέντων, τῶν δὲ ἀρρένων ἅμα ἀποκατασταθέντων, ἢ ἐνηλικιωθέντων.

Ἄρθρ. 2. Χορηγεῖται πρὸς τοῦτο εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1859 Κεφ. Γ'. ἄρθρου 4 πίστωσις ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων χιλιάδων ἀριθ. 400.000.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασισθὴ δὲ νὰ συζητηθῇ καὶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατὰ σειράν.

Μεταβάσης ἀκολούθως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 14.880

ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1859 καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Περὶ ἐκπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 11,880 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσ. 1859.

Γεώργ. Μ Ἀντωνόπουλος . N	Ἀδάμ Δούκας . . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Ἄθως Κανελλόπουλος . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Τάτσης Μαγγίνας . . . N	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Μ. Α. Κατρῆς . . . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδος . . . N	Ἀντων. Μαυρομιχάλης . . N
Νικόλ. Ἡρακλειάκης . . .	Ἀναστ. Πλακούτας . . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ριζάρδος Τζιώρτζ	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Δημήτριος Χατσίσιος . . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Δημήτριος Χρηστίδης . . . N
Γεώργιος Ψύλλας	Νικόλ. Μαυρομιχάλης . . . N
Ἰωάννης Θεατόκης	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Παναγ. Λιδωρίκης . . . . N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . . N	Γεώργ. Ἀναβουνιώτης . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N	Κων. Προβελέγγιος . . . N
Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . .
Δημήτριος Βούλγαρης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Γκίκας Καρακατζάνης . . N	Ῥῆγας Παλαμίδης . . . . N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐγένετο ψηφοφορία καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 25 ἐχόντων ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Μαΐου τρέχοντος.

Προκειμένου δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον περὶ συντάξεως εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀποβιωσάντων διαστυλῶν ὑπαλλήλων Ι. Σωμάκη, Μ. Σκαλιστήρη, Α. Πλατύκα, Ἰω. Καλογερόπουλου καὶ Μ. Αὐσίππου, οἱ πλείστοι τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐπανέλαβον τὴν αἴτησιν περὶ ὑποβολῆς Νομοσχε-

δίου καὶ ὑπὲρ ἄλλων χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ἀνδρῶν ἐχόντων μεγάλας θυσίας, ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις εἰς τὸ ἔθνος. Ἀκολούθως ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία περὶ παραδοχῆς τῆς συζητήσεως τῆς χήρας Ἰω. Σωμάκη ἐκ δραχ. 180, δι' ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 23 πρὸς 1.

Ἐγένετο κατόπιν ὁμοία ψηφοφορία περὶ συντάξεως τῆς χήρας Μ. Σκαλιστήρη ἐκ δραχ. 100 δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 22 πρὸς 2.

Ἐπομένως ἐγένετο ὁμοία ψηφοφορία περὶ τῆς συντάξεως τῆς χήρας καὶ ὀρφανῶν Α. Πλατύκα ἐκ δραχ. 120, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 22 κατὰ 2.

Ἐψηφοφορήθη ὁμοίως ἡ σύνταξις πρὸς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ Ἰω. Καλογεροπούλου ἐκ δραχ. 150 καὶ ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 22 κατὰ 1.

Ἐπὶ τέλους ἐγένετο ψηφοφορία περὶ τῆς συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν Μ. Αὐσίππου ἐκ δραχ. 75, καὶ ἐξήχθη, ὅτι ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 23 κατὰ 1.

Τεθείσης ἔπειτα εἰς ψηφοφορίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ πιστώσεως δραχ. 4,000, πρὸς πληρωμὴν τῶν ἀνωτέρω συντάξεων, ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων 21 παμψηφεί, ὡς τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἑκατὸν πιστώσεως δρ. 4,000 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τοῦ 1858.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Γεώργιος Ψύλλας . . . .
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης .	Ἰωάννης Θεατόκης . . . .
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N
Τάτζης Μαγγίνας . . . N	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N	Γεώργιος Δαρειώτης . . . .
Χαράλ. Παπαπολίτης . . N	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Δημήτριος Βούλγαρης . . .
Νικόλ. Ἡρακλειάκης . . .	Γκίκας Καρακατζάνης . . N
Σπυρ. Τρικούπης	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ	Ἀδάμ Δούκας . . . . .
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἄθως Κανελλόπουλος . . N
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . N	Κωνσταντῖνος Κανάρης . .
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .

Μ. Α. Καΐρης . . . . . N	Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N
Αντώνιος Γ. Κριεζῆς . . .	Άναστ. Σ. Χαραλάμπης . .
Άντώνιος Μαυρομιχάλης . . N	Παναγ. Δεδωρίκης . . . N
Δημήτριος Πλαπούτας . . .	Γεώργ. Δουβουνιώτης . . .
Ἰωάννης Στάϊκος	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Άναστ. Μαυρομιχάλης . . .	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Άλέξιος Βλαχόπουλος . . . N	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Δημήτριος Χατζίσκος . . . N	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . . N
Δημήτριος Χρηστίδης . . . N	Δημήτριος Α. Κουντουριώτης N

Μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ 1 καὶ 2 ἐγένετο ὁμοία ψηφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 26, ἔχον ὅπως ὑπεβλήθη σήμερον.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ Νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφορία, δι' ἧς ἐξήχθη, κατὰ τὸ συνημμένον ὧδε πρωτόκολλον ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 23 παμψηφεί.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῆς Μικτῆς ἐπιτροπῆς.

Γεώργ. Μ. Ἀντωνόπουλος . N	Γεώργιος Ἀρειώτης . . . N
Ἰωάννης Θ. Κόλοκοτρώνης . .	Γ. Παπαηλιόπουλος . . . N
Σπυρίδ. Καλογερόπουλος . .	Δημήτριος Βούλγαρης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N	Γκίκας Καρακατζάνης . . N
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . . N	Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . . N
Χαράλ. Παπαπολίτης . . . N	Ἀδὰμ Δούκας . . . . .
Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N	Δῆμος Κανελλόπουλος . . .
Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	Κωνσταντῖνος Κανάρης . . .
Σπυρ. Τρικούπης	Τσανετάκης Γρηγοράκης . .
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ . . .	Μ. Α. Καΐρης . . . . . N
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς . . . .
Βασίλ. Χρηστακόπουλος . . N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης . . N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Δημήτρ. Πλαπούτας . . . .
Γεώργιος Ψύλλας	Ἰωάννης Στάϊκος . . . . .
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . .
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . . N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . . N
Ἀθανάσιος Διδωρίκης . . N	Δημήτριος Χατζίσκος . . . N

Δημήτριος Χρηστίδης . . . N	Κωνστ. Προβιλέγιος . . . N
Νικόλ. Μαυρομμάτης . . . N	Ἰωάν. Οἰκονόμου . . . . .
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης . . .	Σπῦρος Μῖλιος . . . . . N
Παναγ. Δεδωρίκης . . . N	Ῥῆγας Παλαμήδης . . . . N
Γεώργ. Δουβουνιώτης . . .	Δημήτ. Α. Κουντουριώτης N

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2, 3, 4, μέχρι τοῦ 13 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου ἐγένοντο διὰ χειροτονίας δεκτά, ὅπως ἔχουσι.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 25 κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω· ἔχει δὲ ὅπως ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 τ. μ. Μαΐου.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἐπερατώθη ὅτι ἡ Γερουσία παραδέχεται τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς ἐφ' ὅλων τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει σημειουμένων ἀναφορῶν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἀκολούθους ἀναφοράς.

1) Τὴν ἀπὸ 26 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ 106 τοῦ Βασιλείου Μαντζούνη ἐπικαλουμένου τὴν ἀντίληψιν τῆς Γερουσίας, ὅπως τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου χρηματικὴ συνδρομὴ πρὸς εὐρυτέραν ἐξάσκησιν τῆς τέχνης τοῦ καρεκλοποιοῦ, τὴν ὁποίαν ἐξεμάθεν ἀποσταλεὶς ἐπὶ τούτῳ εἰς Εὐρώπην, καὶ τὴν ὁποίαν δι' ἐπέτυχε νὰ βάλῃ εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ἔνεκα τῶν μεγάλων ζημιῶν, ἃς ὑπέστη ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ 1851, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

2) Τὴν ἀπὸ 25 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 114 τῆς Ἀρέντρας χήρας Φραγκίσκου Τρόνου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὸ ἔθνος ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της Ἰταλοῦ τὸ γένος, ἰατροῦ, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

3) Τὴν ἀπὸ 5 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 124 τῆς Μάρως θυγατρὸς Π. Σκριγιάννη, ἐξαιτουμένης χάριν τῶν ἐκδουλεύσεων

καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της Κωνσταντίνου Ζαφειροπούλου, ἀνάλογον μηνιαίαν σύνταξιν καὶ προικοδότησιν τῆς μιᾶς τῶν θυγατέρων της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

4) Τὴν ἀπὸ 6 Μαΐου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 125 τῆς Ἀγγελίνας χήρας Ν. Βελισσαρίου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις καὶ νὰ προικοδοτηθῇ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

5) Τὴν ἀπὸ 27 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 135 τῶν συνταξιούχων δεκανέων Ἀνδρέου Πλιοπούλου καὶ Α. Παπαδοπούλου, ἐξαιτουμένων νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὸ γενικὸν περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν λειτουργῶν τοῦ Κράτους Νομοσχέδιον.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν λειτουργῶν τοῦ Κράτους.

6) Τὴν ἀπὸ 17 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 136 τοῦ Φωτίου Χρυσανθοπούλου ὑπασπιστοῦ τοῦ ἀοιδίμου ἀρχηγοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων πολεμικῶν ἀπομνημονευμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τῶν ἐτῶν **1821** καὶ **1822**.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ ἀγορασθῶσι δέκα ἀντίτυπα τῶν ἀναφερομένων ἀπομνημονευμάτων διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Γερουσίας.

7) Τὴν ἀπὸ 18 Μαΐου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 143 τῆς Ἑλένης χήρας Α. Λευκίου, ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαΐου 1859.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γ. Ψύλλας. Α. Μαυρομιχάλης.
Δ. Κυριλλόπουλος.

Ἀναγνωσθείσης ὑστέρων ἀναφορᾶς τῶν κλητήρων τῆς Γερουσίας Σ. Κεχαΐ Β. Νικολάου, Κ. Γαλανοπούλου, Α. Γραμματι-

κοπούλου, Γ. Σωτηροπούλου καὶ Ἀγγελῆ Πολυχρονοπούλου, ἐξαιτουμένων τὴν συνδρομὴν αὐτῆς ὡς ἀπολυομένων τῆς ὑπηρεσίας ἀπερασίσθη νὰ δοθῇ αὐτοῖς ὁλόκληρος ὁ μισθὸς τῶν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τῶν Βουλῶν.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΜΟΝΑΡΧΙΔΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης,
Δ. Α. Κουντουριώτης.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ Ε'. ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

Σελ.

Συνεδρίασις τῆς 13 Νοεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἐκλογὴ τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ Γραμματέων τῆς Γερουσίας. 3

Συνεδρίασις τῆς 24 Νοεμβρίου ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Ἰω. Μίξη . . . 7

Ἐκλογὴ ὡς Ταμίου τῆς Γερουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γ. Ἀκριτόπου 8

Συνεδρίασις τῆς 1 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ὁπλοφορίας τῶν ληξιάρχων κτλ. 9

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς περὶ τῶν ἐγχειρεσίων αὐτῆς 10

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς Λογιστικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ πολογισμοῦ τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς Α' Συνόδου τῆς Ἐνεστώσης Ἑβδομαδικῆς Περιόδου 11

Ἐπερώτησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμήδου περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ περὶ Τραπέζης ζητήματος 16

Συνεδρίασις τῆς 3 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ὁπλοφορίας τῶν ληξιάρχων 18

Συνεδρίασις τῆς 4 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ ἀνωτέρω Νομοσχεδίου . . . 19

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1859 22

Συνεδρίασις τῆς 8 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Παλαμήδου περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Τραπέζης 24

Συνεδρίασις τῆς 11 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ φόρου τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1859 34

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1859 35

Ἔγκρισις τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς Ε'. Βουλευτικῆς Περιόδου 36

Συνεδρίασις τῆς 13 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως Τελωνείου ἐν Ἀθήναις 37

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων καὶ μελισσίων διὰ τὸ 1859 39

Συνεδρίασις τῆς 17 Δεκεμβρίου 1859 ἡμέρᾳ Τετράδῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1859 49

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ Ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου 51

Ἀναγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Λογιστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προυπολογισμοῦ τῶν Ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον 52

Συνεδρίασις τῆς 19 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ δυνάμεως στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας καὶ Ναυτολογίας διὰ τὸ 1859. 55

Συνεδρίασις τῆς 22 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ

Ἄδεια ἀπουσίας ἕξ ἡμερῶν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἰ. Θεοτόκη . 65

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως τελωνείου ἐν Ἀθήναις . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 29 Δεκεμβρίου 1858 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως Τελωνείου ἐν Ἀθήναις 67

Συνεδρίασις τῆς 10 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου 99

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης περὶ τοῦ λογαριασμοῦ αὐτῆς κατὰ τὴν Β'. ἐξαμηνίαν τοῦ 1858. 100

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ . . . . . »

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. στρατοῦ 101

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς Ῥωσικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς καὶ ἐμπορικῆς ἑταιρίας 102

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταθέσεως τοῦ ὑποβρυχίου Ἡλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον . . 111

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ προυπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον 116

Συνεδρίασις τῆς 12 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἐπερωτήσεις τινῶν ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ Δημοτικῶν Νόμων 119

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμ. 600,000 πρὸς σύστασιν τοῦ Ἡλεκτρικοῦ Τηλεγράφου 133

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 54,800 εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858 . 134

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ὁμαλῆς πιστώσεως δραχ. 346, 146,40 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859. 136

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχμῶν 27,000, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858 . . 137

Συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου 139

Συνεδρίασις τῆς 20 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς Ἐκθέσεως τῆς Εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμβάσεως μετὰ τῆς Ῥωσσικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρίας 148

Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τοῦ Κ. Γ. Α. Νάκη πραγματευομένης περὶ τοῦ συγγράμματός του ὑπὲρ οὗ ἐζητεῖτο τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας . . . . . »

Συνέχεια τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ναυστάθμου 116

Συνεδρίασις τῆς 21 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 100,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 . 164

Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τοῦ ἐκ Κυπαρισσίας Ἰω. Γεωργαντοπούλου κατὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου Τριφυλλίας Ν. Κωστεντάκη. 165

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς . 167

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῆς Συμβάσεως μετὰ τῆς Ῥωσσικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας 170

Συνεδρίασις τῆς 24 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 27,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν τοῦ 1858 173

Ὁμοίως περὶ ἐλαττώσεως τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ παρέχοντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ 174

Ὁμοίως περὶ ἐλαττώσεως τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ παρέχοντος δικαίωμα εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ 175

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ 316,146,40 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859 . . . . . »

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 54,800 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1858 176

Συνεδρίασις τῆς 26 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρα Δευτέρα.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 54,800 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1858 177

Ὁμοίως περὶ ἐλαττώσεως τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ παρ' ἡμῶν δικαίωμα εἰς σύνταξιν πρὸς τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ 181

Ὁμοίως περὶ ἐλαττώσεως τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ παρέχοντος δικαίωμα εἰς σύνταξιν πρὸς τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ 193

Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 27,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 193

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δραχ. 316,146 40 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859 195

Ἀπόφασις τοῦ νὰ παρορισθῶσιν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 5 Φεβρουαρίου διὰ νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ ἐφαρμογῆς τῶν ψηφισμάτων 5 10 καὶ 11, τῆς Ἐθνικῆς ἐλεύσεως κτλ. 197

Συνεδρίασις τῆς 28 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρα Τετάρτη.

Συζήτησις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας. 198

Συνεδρίασις τῆς 31 Ἰανουαρίου 1859 ἡμέρα Σαββάτου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 100,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 204

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ διὰ τοῦ Τελωνιακοῦ δασμοῦ ὡρισθέντος τέλους διαφόρων ἐμπορευμάτων. 207

Ὁμοίως περὶ τοῦ Εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων 276

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 178,792,15|00 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858 277

Παρατήρησις περὶ ἀτελείας τοῦ θείου 280

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς κατὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου Τριμελοῦς ἀναφορᾶς τοῦ Ἰω. Γεωργακοπούλου . . . 282

Συνεδρίασις τῆς 5 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Πέμπτη.

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἐφεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ 283

Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν Πλωταρχῶν καὶ τῶν Ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ 285

Συζήτησις τῆς κατὰ τὴν 26 Ἰανουαρίου γενομένης ἐπιφωνήσεως περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ψηφισμάτων Ε'. Γ. καὶ ΙΑ'. τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 6 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Παρασκευή.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως τοῦ ὑποβρυχίου ἡλεκτρικοῦ Τηλεγράφου. 318

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἀναγκημάτισεως τοῦ Γραφείου τῆς δημοσίας Οἰκονομίας παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν. 321

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 100,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 324

Συνεδρίασις τῆς 10 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Τρίτη.

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 168,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 . . . 346

Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου 347

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ Τελων. δασμολογίου ἐπὶ διαφόρων ἐμπορευμάτων . 349

Ὁμοίως περὶ ἐφεδρείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Τακτικοῦ Ναυτικοῦ 350

Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν Πλωταρχῶν καὶ Ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ . . . . . »

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 178,792 15|00 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ 1858 351

Ὁμοίως περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν Σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 11 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Τετάρτη.

Συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως Ὑποβρυχίου Ἠλεκτρικοῦ καλωδίου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον . 352

Συνεδρίασις τῆς 12 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Πέμπτη.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου 383

Συνεδρίασις τῆς 16 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Δευτέρα.

Ἄδεια ἀπουσίας τριμήνου τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Πρασσάκη. 418

Συνέχεια τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως τοῦ Ὑποβρυχίου Ἠλεκτρικοῦ καλωδίου. . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 20 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Παρασκευή.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Τηλεγραφικῆς ἐντάκτου πράξεως. 433

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Ἐφεδρείας τῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Τακτικοῦ Ναυτικοῦ 437

Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν πλωταρχῶν καὶ τῶν Ὑποπλοιάρχων τοῦ τακτικοῦ Ναυτικοῦ 440

Συνεδρίασις τῆς 25 Φεβρουαρίου 1859 ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀνάγνωσις προσκλήσεως τῆς ἐν Παρισίοις Ἰατρικῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας περὶ συνεισφορᾶς ἀνεγέρσεως μνημείου Ἀδαμαντίου Κοραῆ 442

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ διὰ τοῦ Τελωνιακοῦ δασμοῦ ὡρισθέντος τέλους διαφόρων ἐμπορευμάτων . . . . . »

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 178,792 15|00 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858 450

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρ. 28,800 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸ 1859 . . . 454

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 3,183, 21|00 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1858 . . . 455

Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 105,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858 436
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 17,780, εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1859 457
Ὁμοίως περὶ κατασκευῆς Προκυμαίας εἰς Κερκύραν . . . 459
Ὁμοίως περὶ διαγιλίων μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας 461
Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου εὐγνωμονοῦντος διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψήφισιν δύο χιλιάδων δραχμῶν ὑπὲρ τῆς ἰσοπεδίσεως τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου. 462
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 600,000 πρὸς σύστασιν Ἠλεκτρικοῦ Τηλεγράφου 463
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 168,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 2 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Εἰσαγωγικοῦ τέλους τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀλεύρων 464

Συνεδρίασις τῆς 3 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου . . . 488

Συνεδρίασις τῆς 4 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου . . . 524

Συνεδρίασις τῆ 5 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψήφισις τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου. 564

Συνεδρίασις τῆς 10 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων Συνεδριάσεων 581
Ὁμοίως τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν »

Συνεδρίασις τῆ 11 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀνάγνωσις τῶν ἐκθέσεων τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν ἑφεξῆς Νομοσχεδίων
1) Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 17,788 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως 1859 585
2) Περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως 586
3) Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 28,800 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως 1859 . . . . . »
4) Περὶ διαγιλίων μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας 587
5) Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμ. 105,000 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς χρήσεως 1858 . . . . . »
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 600,000 πρὸς σύστασιν ἠλεκτρικοῦ Τηλεγράφου. 588
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως Ὑποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις διαμένοντας Ὑποστρατήγους 590

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 168,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 591
Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου 593

Συνεδρίασις τῆς 12 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμ. 3.483 24|00 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1858 597
Ὁμοίως περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς Κερκύραν . . . 598
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 17,788 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1859 599
Ὁμοίως περὶ τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως 607
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 28,800 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν διὰ τὸ 1859 612
Ὁμοίως περὶ διαγιλίων μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας 614
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 105,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1858 617

Συνεδρίασις τῆς 14 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως Ὑποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις διαμένοντας Ὑποστρατήγους 619
Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου 620
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 3.483 24|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1858 . . . . . »
Ὁμοίως περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς Κερκύραν . . . 622

Συνεδρίασις τῆς 18 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως Ὑποφορβῆς εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις διαμένοντας ὑποστρατήγους. 638
Ὁμοίως περὶ ἀναχρηματισμοῦ τοῦ Γραφείου τῆς δημοσίου Οἰκονομίας παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν 640
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μεταχρηματισμοῦ Τελωνιακῶν τινων θέσεων 649

Συνεδρίασις τῆς 21 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἰω. Στάικου . . . 651
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς . . »
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Τραπέζης 654
Ὁμοίως περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1859. 662
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 468,219 64|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858 670

Συνεδρίασις τῆς 30 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Παράτασις τρίμηνος τῆς ἀδείας τῆς ἀπουσίας τοῦ Γερουσια-

φιοῦ Κ. Ἰω. Θεοτόκη 672
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγγείων φόρων διὰ τὸ 1859 . . .
Ὁμιλίαι περὶ Τραπέζης 674
Ὁμιλίαι περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 168,219 61|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858. 677
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν Βουκίων 678
Συζήτησις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς 679
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μεταγωγῆς μεταγωγίου Τελωνιακῶν τινων θέσεων . . . 681

Συνεδρίασις τῆς 31 Μαρτίου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως ὁρῶν 168,219 61|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858 690
Ἐπερώτησις περὶ τῆς παρ' Ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ γενομένης ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Συντάκτου τῆς ἐφημερίδος « Αὐγή » 684
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν ἐν Πάτραις Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰνοποιΐας 689

Συνεδρίασις τῆς 2 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ Τραπέζης Νομοσχεδίου. 695
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν Βουκίων 727
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων δρ. 967. 446 16|00 χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν 728
Ὁμιλίαι περὶ διορισμοῦ Οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν 729

Συνεδρίασις τῆς 4 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν βουκίων. 733
Ἀνάγνωσις β. Διατάγματος δι' οὗ διαλύονται αἱ ἐργασίαι τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἡμέρας 738

Συνεδρίασις τῆς 30 Ἀπριλίου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀγγελία τοῦ Κ. Προέδρου περὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 4 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῆς ὑποτροσύνης διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1855 ΣΠΖ Νόμου ἐνὸς ἐν ἔτει ἔτους 739
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς ἐν Πάτραις Ἑλληνικῆς Οἰνοποιΐας 740
Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τῶν φοιτητῶν Γεωργιάδου καὶ Χλωροῦ ἐπικαλουμένων τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ μεταφρασθέντος παρ' αὐτῶν ἰατρικοῦ συγγράμματος περὶ τῆς Κριμαϊκῆς ἐπιστρατείας 741

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μεταγωγῆς μεταγωγίου Τελωνιακῶν τινων θέσεων 741

Συνεδρίασις τῆς 5 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως ἐκτάκτων πιστώσεων δρ. 967,446 16|00. 744
Ἀνάγνωσις ἀναφορᾶς τῆς χήρας Κ. Ζαφειροπούλου ἐξαιτουμένης τὴν χορήγησιν ἀναλόγου μηνιαίας συντάξεως κτλ . . . 747
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μετοχῶν τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν ἐν Πάτραις Ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοποιΐας . . . . . »
Πρότασις τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Γρηγοριάδου, Παλαμίδου καὶ Κανελλοπούλου τοῦ νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης διὰ νὰ ἀπευθύνωσι πρὸς αὐτοὺς ἐπερωτήσεις περὶ τινων ἀντικειμένων. 754

Συνεδρίασις τῆς 13 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860 756
Ὁμιλίαι τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,440 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1858 . 760
Ὁμιλίαι ὁρῶν 202,050 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 761
Ὁμιλίαι δρ. 230,720 48|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 763
Ὁμιλίαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς πωλήσεως τῶν δημοσίων χωραφίων. 765
Ὁμιλίαι περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 16,141 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859 766
Ὁμιλίαι περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως ὁρῶν 30,000 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 767
Ὁμιλίαι περὶ χορηγήσεως πιστώσεως δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ἐναντίον ὑπὸ τῆς Τραπέζης εἰς τὴν ἀτμοπλοϊκὴν Ἑταιρίαν. 768
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν 770
Ἐπερώτησις περὶ τῆς ὑπὸ τῶν μαθητῶν γενομένης διαδηλώσεως κατὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας 772
Συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐκτάκτων πιστώσεων ἐκ ὁρῶν. 967,447 16|00 χορηγηθεισῶν διὰ Β. Διατάγματος ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν 790
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθῶν τῶν Παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Διοικητικοῦ Πρωτείου 798

Συνεδρίασις τῆς 14 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ πιστώσεως 967,446, 16|00 χορηγηθεισῶν διὰ Βασ. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν 800

Συνεδρίασις τῆς 15 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχ-

δίου περὶ πιστώσεως δι' ἀνοικτοῦ λ|σμοῦ εἴτε δανείου ὑπὸ τῆς Τραπέζης εἰς τὴν Ἀτμοπλοϊκὴν Ἑταιρίαν 814
Ὁμοίως ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 202 050 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 815
Ὁμοίως 15,440. εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858 . . »
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1852 816
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 47,450 53|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὸ 1858. 820
Ἐπερώτησις περὶ τῶν Κρητικῶν Γραμματίων. 821

Συνεδρίασις τῆς 16 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐ ὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοῦ τῶν παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου 827
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 230,720 48|00 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859. 828
Ὁμοίως περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860 829
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους 830
Ὁμοίως περὶ προσθήκης δύο Βοηθῶν Α'. τάξεως εἰς τὴ Γεν. Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων 851
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισ ς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παρατάσεως τῆς διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1856 ΣΠΖ'. Νόμου προθεσμίας 853
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρ. 30,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 . . . . . »
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 16,444 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1859 855
Ὁμοίως περὶ τοῦ τρόπου τῆς πωλήσεως τῶν δημοσίων γαιανθράκων. 856
Ὁμοίως περὶ χορηγήσεως πιστώσεως δι' ἀνοικτοῦ λ|σμοῦ εἴτε δανείου ὑπὸ τῆς Τραπέζης εἰς τὴν Ἀτμοπλοϊκὴν Ἑταιρίαν. 857
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ 202,050 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 861
Ὁμοίως ερὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 15,440 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1858. 864

Συνεδρίασις τῆς 18 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνόρκων 865
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιθεωρητῶν 867
Συζήτησις καὶ ἀναβολὴ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοῦ τῶν Παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Δικαστικοῦ Προξενείου. 871
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσθήκης δύο Βοηθῶν Α'. Τάξεως εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων 877
Ὁμοίως περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Ἐνόρκων . 879
Ἐπερώτησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα περὶ τοῦ ἂν ὁ Γερουσιαστὴς καὶ Βουλευτὴς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Βουλευτικῶν ἐργασιῶν πρέπει νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν σύστασιν τοῦ ὀρκωτικοῦ, Δικαστηρίου καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως της . 880

Συνεδρίασις τῆς 19 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διατιμήσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς Χωροφυλακῆς . . . . . »
Ὁμοίως περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἐθνικῶν γηπέδων πρὸς ἀνέγερσιν ἀγορῶν 884
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 15,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1859 886
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως 920 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859 887
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 200,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 888
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 408,297,72 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859 889
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχ. 600,000 διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν 891
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δραχ. 160,560,19|100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1858 892
Ὁμοίως περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης 893
Παρατηρήσεις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γρηγοριάδου κατὰ τοῦ μοιράρχου Μεσσηνίας 895
Ὁμοίως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Κανελλοπούλου περὶ φορολογίας καὶ περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν 900
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 230,720,48|100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸ 1859 903
Ὁμοίως περὶ κατασκευῆς προκυμαίας εἰς τὸν ὅρμον Κυλλήνης 906

Συνεδρίασις τῆς 20 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1860 καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ τούτου Νομοσχεδίου . 907

Συζήτησις τῆς 21 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Συζήτησις τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν διὰ τὸ 1860 ἐξόδων τῶν ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐξωτερικῶν, τῆς Δικαιοσύνης, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. 936

Συνεδρίασις τῆς 22 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Κ. Ἀνδρίαν Μειαξᾶν 940
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 80,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859) . . . . . »

Ὁμοίως περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ. 940
Ὁμοίως περὶ καταργήσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς . . . *
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 14,880 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 949
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρχ. 200,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1859 951
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τῶν διὰ τὸ 1860 εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ὑπουργείων τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν 952
Ὁμοίως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τῶν ἐγχωρίων λειτουργῶν τοῦ Κράτους 953

Συνεδρίασις τῆς 23 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ διὰ Β. Διατάγματος τῶν διεθνῶν τηλεγραφικῶν τελῶν 970
Ὁμοίως περὶ παραχωρήσεως εἰς τὰς μοναχὰς τῶν Καλαμῶν τοῦ 1|3 τῆς προσόδου 27 ἐργαστηρίων τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου 972
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μισθοδοσίας τῶν Παρέδρων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Προξενικοῦ Δικαστηρίου 974
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Σμύρνης 978
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 47,150,53|100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὸ 1858 979
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 600,000 διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν 980
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 408,297,71|100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 983
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρχ. 200,000 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859 986
Ὁμοίως περὶ συντάξεως δρχ. 1,200 εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Κ. Ἀνδρέαν Μιαούλην 987
Ὁμοίως περὶ διατυπώσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς Χωροφυλακῆς 988
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρχ. 15,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1859 990
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δρχ. 460,560, 49|100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ 1858 . 991
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 920 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὸ 1859 992
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 200,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸ 1859 993
Ὁμοίως περὶ παραχωρήσεως τοῦ 1|3 τοῦ εἰσοδήματος τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου εἰς τὰς μοναχὰς Καλαμῶν 994

Συνεδρίασις τῆς 24 Μαΐου 1859 ἡμέρᾳ Κυριακῇ.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ παραγωγῆ-

σεως εἰς τὰς πόλεις καὶ χωροπόλεις ἐθνικῶν γῃπέδων πρὸς ἀνέγερσιν ἀγορῶν 996
Ὁμοίως περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ. 998
Ὁμοίως περὶ Σιμήδος 1006
Ὁμοίως περὶ προσδιορισμοῦ διὰ Β. Διατάγματος τῶν διεθνῶν τηλεγραφικῶν τελῶν 1012
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρχ. 68,100 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 1013
Ὁμοίως περὶ ὁμοίας πιστώσεως δρχ. 736,738,4|100 ἐπὶ τοῦ Γενικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ 1859 1014
Ὁμοίως περὶ ἐκτάκτου πιστώσεως δρχ. 80,000 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὸ 1859 1015
Ὁμοίως περὶ ἀναπληρωματικῆς πιστώσεως δρχ. 14,880 εἰς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ 1859 1017
Εἰσαγωγὴ καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἀποβιωσάντων τινῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων 1018
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς 1020
Συζήτησις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς. 1021
Ἀπόφασις περὶ πληρωμῆς εἰς τοὺς κληρόρους τῆς Γερουσίας ἐλλείμματος τοῦ μισθοῦ ἐν ἐποχῇ τῶν Βουλῶν 1021

ΤΕΛΟΣ